¶ Questiões subtiles ⁊ ꝓutiles magr̄i Joānis Magr̄i doctoris parisiēsis sup totū cursū logice porphyrij ⁊ ph̄i cū vtili explanatōne textꝰ incipiūt ſm mētē doctoris subtilis Scoti.

Circa exordiū libri predicabiliū porphirij querit̄. vtrum logica sit vnus habitus scientificꝰ rationalis ab alijs distinctꝰ ¶ Et arguitur p̄mo ꝯtra primā partē. qr̄ modus rei nō ē res cuius ē modus. sed logica ē modus sciēdi. ḡ logica nō ē habitꝰ sciētificus. Minor p3 ꝑ ph̄m scđo methaphisice caplō vltimo dicētē ꝙ absurdum ē sil' querere sciam ⁊ modū sciendi vbi per modū sciēdi scđ3 cōmētatorē itelligit logicā3. ¶ Scđo arguit̄ cōtra scđā3 partē. logica ꝯtinet multos ꝓcessus demōstratios ⁊ multos habitus ꝯclusionū i ea demōstrataꝝ. ḡ logica non ē vnꝰ hitus. Tenet ꝯn̄a quia habitus scientificꝰ ē vnus ab vnitate conclusionis demonstrate. Nec valet dicere ꝙ ex pluribus habitibus partialibus diuersaꝝ cōclusionū sit vnus totalis habitus scientificus qr̄ ex nullis pluribꝰ alteriꝰ ⁊ alterius rōis videt̄ posse fieri aliqđ vnū nisi alterum sit in potentia ad reliquū per ph̄3 septimo methaphisice. sed diuersi habitꝰ diuersaꝝ cōclusionum constitutaꝝ ex alijs ⁊ alijs extremis sūt alterius ⁊ alterius rōnis non se habētes tāq̄3 actꝰ ⁊ potentia. ergo ex ipsis non pōt fieri vnus totalis habitus. Prima pars mioris p3. qr̄ cū scientia vnıꝰ ꝯclusionis stat aliquē errare circa aliam conclusionē. Scđa pars p3. qr̄ cū talis habitus totalis sit accidēs nō videtur posse cōponi ex actu ⁊ potētia ſm ph̄m septimo methaphisice. ¶ Arguit̄ tertio ꝯtra tertiā partē quia logica ē ens reale p̄dicamētale de p̄ma spē q̄litatis. ergo nō ē rationalis. ¶ 4° ꝯtra vltimā3 ptē eēntialis distinctio noticiarum ē ab obiectis. sed noticie siue hitus methaphisice ⁊ logice est idē obiectū. ergo non sūt sciētie inter se distincte. Maior videt̄ nota ex scđo de aīa. Minor ꝓbatur ex. 4. methaphisice vbi dicitur ꝙ circa idē laborāt metaphicꝰ sophista ⁊ dialeticꝰ. ¶ In oppositū ē Ari. ⁊ oēs ꝑipatetici.

Primo sciendū ē ꝙ ꝑ declaratione primi termini ponūtur tres difficultates. ¶ Prima difficultas ē cuius potētie logica ē habitus. Rn̄detur per vnā distinctionē ⁊ vnum dictū. Distinctō est hec. in oī substa incorporea duplex ē potētia. s. intellectꝰ ⁊ voluntas. Intellectus ē ptās qua aīa potest itelligere. Sed volūtas ē ptās qua aīa pōt velle. Dictū ē istud. logica ē habitus intellectꝰ. pa3 quia regulat potētiam intellectiuam ad bene diffiniendū diuidendū ⁊ discurrendum. ḡ ⁊c̄. ¶ Scđa difficultas ꝑ quē actū intellectꝰ generatur in nobis logica. Rn̄detur ꝑ vnā distinctionē ⁊ vnū dictum. Distinctio ē hec. actuū3 intellectꝰ aliꝰ ē adeq̄tus vt itelligere. aliꝰ ē inadequatus qui subdiuidit̄ in sex. Quoꝝ p̄mꝰ ē simpliciū apprehēsio ꝑ quē formātur diffinitiones. Scđs ē apprehēsoꝝ compositio ⁊ diuisio per quē fiūt enūciationes. Tertiꝰ ē compositoꝝ ⁊ diuisorum discursus per quē fiunt silli. Quartus ē decipi per quem fiunt sillogysmi ignorātie siue falcigrafi. Quītꝰ ē opiari ꝑ quē fiūt sillogismi dialetici. Sextꝰ ē certissime cognoscere ꝑ quē fiūt sillogismi demōstratiui. ⁊ illoꝝ solū ponuntur tres ab Aristo. a quoru3 tertio. s. a discursu vocatur intellectus. rō que sic ab ipso diffinitur. Rō est virtus aīe intellectualis faciēs currere cām in causatū. Dictum ē istud. ⁊ si oēs actus intellectus. quarto exēpto conferāt ad generandū sciam: a sexto tn̄ dicit̄ p̄ncipaliter scia generari. qr̄ per sillogismū demonstratiuū scia principaliter generatur. ¶ Tertia difficultas ē quot sūt hitus intellectus quibꝰ nō ꝯtingit dicere falsū. Respōdetur p̄mittēdo quattuor distinctiōes ⁊ cōsequēter vnū dictum. Prima distinctio est hec habituū intellectus alius ē infusus ⁊ ē ille qui ab extrīseco sine actu potētie iprimit̄. Aliꝰ est acq̄situs qui. s. mediāte actu potentie acquiritur. ⁊ sic diffinitur habitus in cōi. Habitus ē aliquid supadditū potētie naturali inclinans aīam ad prōpte facilit̄ delectabil'r ⁊ expedite operādū. Scđa distinctio. habituū acquisitorū. alius ē spiritualis. ⁊ ē ille cuius potētia est in aīa subiectiue alius ē corꝑalis ⁊ ē ille cuius potētia ē i corꝑe subiectiue. Tertia distinctio habituū spiritualiū. alius ē intellectualis qui

subiectiue est in intellectu. Alius ē volūtari⁹
siue moralis qui est subiectiue in volūtate cu
iusmodi sunt virtutes morales. 4.ª distinctio
hītuū intellectualiū. alius ē quo impossibile ē
dicere verū vt error τ ignorantia p̄me dispositionis.
alius ē quo impossibile ē dicere falsum
vt scia. alius ē quo possumus dicere verum τ
falsū vt opinio. ¶ Dictū ē istud qnq3 sunt hit⁹
intellectus quibus īpossibile ē dicere f'lm. s. sa
piētia scia itellectus prudētia τ ars. vñ sapiē
tia ē intellectus: τ scientia honorabilissimoꝝ
in natura. Sed intellectus ē habitus p̄moru3
principioꝝ. Scia vero ē hitus cōclusionis per
demōstrationē acq̄situs. Et ars est recta ratio
rerum a nobis factibiliū. Prudentia autē ē re
cta ratio rerū a nobis agibilium.

Secundo sciendū ē q̄ p declaratione
secūdi termini mouet̄ tali o
difficultas qua vnitate ē hitus logice vnus.
Respōdetur per vnam distinctionē τ vnū di
ctum τ vnā suppositionē. Suppositio est hec
cuiuscūq3 scie τ hitus vnitas eēntialis τ intri
seca sumitur ab vnitate subiecti. Distictio est
hec obiectū logice sicut cuiuslibet alteri⁹ hit⁹
pōt dupliciter cōsiderari. vno mō materialr
s. cū p̄cisione a suis principiys. Alio mō forma
liter hoc ē scdm eius rōe3 formalē quā quidē
rōem trahit ex suis principijs. Dictum ē istud
hitus logice in eodem intellectu ē vn⁹ nume
ro. p3 quia vnitas hitus sumitur ex vnitate ob
iecti formalit̄ cōsiderati. sed quorūcūq3 in lo
gica ꝯsideratoꝝ ē vna rō formalis. obiectiua
igitur oīum in logica cōsideratoꝝ ē vn⁹ hit⁹
scientificus numero saltē in vno eodē intelle
ctu. ¶ Aliter rñdetur per vnā suppositione3
τ tria dcā. Suppositio ē hec. vnitas formalis
τ intrinseca cuiuslibet hitus sumit̄ ab vnita
te rōis formalis subiecti attributionis. ¶ Pri
mū dictū hitus affectiuus τ moralis τ habit⁹
scientificus inter se ꝯueniunt q2 sicut ex vno
actu tēperātie generat̄ tota realitas tēperātie
eēntialr q̄uis in gradu īperfecto et per alios
actus sequētes non acq̄ritur noua realitas s3
tm̄ p̄ficitur τ intendit̄ hitus temperātie prius
totus acq̄situs scdm totā suā essentiam p pri
mum actu3 temperātie. Sic etiā cū aqua ca
lefit tota eēntia τ realitas caliditatis acquiri
tur in primo actu calefactiōis q̄uis in gradu
valde imperfecto. Sed p actus sequentes nō
acq̄ritur noua caliditas sed solu3 p̄ficitur illa
caliditas que pri⁹ erat acquisita scdm eē imp
fectū. ita con similiter dicēdū ē de habitibus
intellectualibus vt si quis acquirat vnā no
ticiam vnius cōclusionis logice per vnicā de
monstrationē ēt per illā demonstrationē ge
neratur i ea tota eēntia τ realitas logice. lic3
scdm eē imperfectū. Et cū acquirit noticiam
alterius cōclusionis nō acq̄rit aliquā realita
tem logice sed solū p̄ficitur logica prius acq̄si
ta τ iterum per aliā conclusionē magis perfi
citur τ sic deinceps. ¶ Scdm dictū hitus mo
rales vl' affectiui τ hitus cognoscitiui quo ad
suam generationē tm̄ in hoc differūt q2 hitus
affectiui generāt̄ τ augētur ex cōsilibus acti
bus τ eiusdem speciei. Sed hitus cognosciti
ui generātur τ augentur per actus difformes
τ distinctos spē q2 hitus acquisitus per vnu3
actū intelligēdi circa vnū principiū augentur
per alium actū intelligēdi habitū de cōclusi
one τ acq̄rit respectū ad illā τ per aliū actum
circa aliquā cōclusionē intēditur āplius τ p̄fi
cit̄ ille hitus principioꝝ τ q̄to ad pl'es cōclusi
ones h3 respectū tanto pliu3 cōclusionū ē ille
hitus τ ēt ad pl'es act⁹ iclinās. Alit̄ rñdet̄ p
duas distictiōes τ tria dicta. ¶ Pria distictio
ē hec hitus sciētifici duplex ē vnitas. s. vnitas
formalis τ intrinseca. Alia ē vnitas obiectia
τ extrinseca. ¶ Scda distinctio noticie diuer
sarū cōclusionū demōstrataꝝ in termino vel
terminis differētium pñt dupl'r considerari
vno mō i p̄ticulari τ sub p̄prys rōib⁹ suis non
habēdo respectū ad aliq̄d p̄m obiectū i quo h⁹
cōclusiones virtualr cōtinet̄. Alio⁹ pñt cōside
rari hmōi cōclusiones nō ī se s3 in q̄tū virtua
liter cōtinet̄ i p̄o obo hitus sciētifici. ¶ Primū
dictū ē istud cuiuslib3 hitus scientifici vnitas
formalis τ intrinseca sumit̄ a p̄p̄o gradu vlti
mate p̄fectiōis eēntialis illi⁹ hit⁹. p3 q2 a quo
capit res entitatē p̄priā τ vltimatā ab eode3
capit vnitatē formalē τ intrinsecā. s3 a nullo
extrīseco capit res formalit̄ ētitatē. igit̄ neq3
vnitatē. g̊ relinq̄tur q̄ ab vltio gradu p̄fectio
nis eēntialis rei h3 res q̄ sit formalr tale ens
τ vnū ens. ¶ 2m dictū cuiuslibet hit⁹ itellectu
alis creati sumit̄ vnitas extrinseca ex vnitate
primi obiecti i quo ille hitus cōtinetur virtu
aliter sic in cā p̄tiali. ¶ 3m dictū ē. τ si in logica
tot sūt hitus scientifici p̄tiales quot sūt ꝯclu
siones demōstrate spē disticte. tm̄ oīum cōclu
sionū logicaliū ē vn⁹ hitus genere vnitate ob

iectiua ⁊ extrinseca. Prima ps pꝫ qꝛ quelibꝫ demōstratio aggenerat sciam de sua cōclusione. igiꝉ tot erūt scie ꝑtiales quot erūt cōclusiones ꝑ diuersas demōstratōes demōstrate. Scd̄a ps pꝫ qꝛ vnitas totalis logice obiectiua ⁊ extrinseca sumiꝉ ab vnitate p̄mi obiecti virtualꝛ ꝯtinētis mediatius vl̄ imediatiꝰ oēs veritates scibiles de illo subō. ſꝫ obiectū primuꝫ scie logice ē vnum genere. ḡ oium ꝯclusionū logicaliū ē vnꝰ hitus genere. Minoꝛ pꝫ qꝛ cōclusiones logicales inꝉ se minꝰ differūt ꝙꝫ habitus diuersaꝝ cōclusionū qꝛꝝ vna ē logica ⁊ alia moralis. sed prime due conclusiones tm̄ genere differūt. ḡ bitus oiuꝫ cōclusionū logicaliū diceꝉ minus ꝙꝫ genere differre ⁊ ꝑ ꝯsequens oium earū erit vnus habitus genere.

Tertio sciēdū ē ꝙ ꝑ declaratōe ītuꝫ termini moueꝉ talis difficl̄tas. vtꝝ logica sil̄ sit bitus sciētificus ⁊ modus sciendi. Rn̄deꝉ ꝑ tres distinctiōes ⁊ tria dicta. ¶ Prima distinctio ē hec. duplex est modus sciēdi. s. obiectiuꝰ ⁊ ille ē modus sciēdi q ē natꝰ termiare obiue actū itellectꝰ. Aliꝰ ē modus sciēdi directiuꝰ q ē qdā bitus natꝰ dirigere intellectū circa modū sciendi obiuū. vbi grā iste modus sciēdi q ē argumētatio pōt ꝯsiderari ꝑ cōpatione ad scias ad ꝙs ē applicabilis. Alio mō pōt cōsiderari in ꝑticulari ⁊ sub ꝑpa rōe formali ⁊ quiditatiua ipius ⁊ vt sic ē obm ꝑptum natū termiare obiectiue actū itellectꝰ nr̄i. Et sic vocatur modus sciēdi obiectiuꝰ. cōceptꝰ aūt vel bitus de tali obiecto dꝛ modus sciēdi directiuus. ¶ Scd̄a distinctio modus sciēdi obiectiuus pōt ꝯsiderari dupl̄r. vno° in vl̄i ⁊ aptitudinaliter. ⁊ sic tm̄ sunt tres modi sciēdi. s. ar° diffinitio ⁊ diuisio. Qd̄ pꝫ qꝛ cuilꝫ ignoto dꝫ correspondere ꝑprius modus notificādi siue sciendi illud. modo ignotū ē tm̄ triplex. igiꝉ ⁊ modus sciēdi erit tm̄ triplex. Minoꝛ pꝫ qꝛ vel ignotū ē cōplexū ⁊ illi corespōdet modus sciēdi. q ē argumētatio siue discursus. Vel ē ignotū icōplexū qd̄ itez est duplex: quia vel ipm ē ignotum ꝙtū ad suā qditatē eēntialē. ⁊ sic ei correspondet diffinitio tāꝙꝫ ꝑpriꝰ modus ꝑ quē notificaꝉ. vel tale icōplexū est ignotuꝫ quantuꝫ ad sui ꝯfusionē vl̄ ꝑtātem. ⁊ sic diuisiōe notificatur. 2° ꝯsideraꝉ modus sciēdi i particulari ⁊ in executiōe siue instrumētaliꝉ. ⁊ sic ar° diffinitio ⁊ diuisio ipticulari dicuntur tales modi sciēdi. ¶ Tertia distinctio. modus sciēdi directiuꝰ ē duplex. qdā ē modus sciēdi directiuus circa modū sciēdi obiectiuū in vl̄i. Aliꝰ ē modus sciēdi directiuꝰ q dirigit intell̄m nr̄m circa moduꝫ sciēdi obiectiuū i ꝑticulari. ¶ Prim dictū logica docēs nō ē modus sciēdi obiectiuus. pꝫ. qꝛ mōus sciēdi obiectiuus ē ipꝫ obiectū de quo ē scia in ipa logica. ḡ logica non est mōus sciēdi ſꝫ ē de mō sciēdi. ¶ 2m dcm̄ logica docēs ē modus sciēdi directiuꝰ p̄mo° pꝫ quia logica docēs ē quedā noticia siue quidaꝫ bitꝰ directiuus nr̄i intellectus circa modū sciendi obiectiuū de quo principal̄r ē logica. ¶ 3m dictū logica vtēs ē modus sciēdi directiuꝰ 2° mō dictus ⁊ ita nō ē scia sed ē dū taxat modus sciendi de quo loqtur Arist. 2° metaphice cū dicꝉ absurdū ē sil̄ querere sciam ⁊ modum sciēdi. ¶ Ex qbꝰ inferūtur duo correlaria. Primū est logica vtens ⁊ logica docēs sūt bitus realiter distincti qꝛ vnꝰ ē sciētificus aliꝰ vero nō. ¶ 2m correlariū logyca docēs ⁊ logica vtēs pn̄t seꝑatim existere. pꝫ a sili qꝛ musica vtēs ⁊ musica docēs pn̄t seꝑatim existere. nam multi sūt habentes habituꝫ musice docentis qui tamē non habent musicam vtentem.

Conclusio rn̄salis. logica ē vnꝰ bitus sciētificus rōalis ab alijs distinctus ꝯclusio satis patꝫ ex notabilibus ⁊ dubijs sequentibus.

Primo dubitaꝉ. Utrū vnitas extrinseca bitus imediatius sumaꝉ ab actu ꝙꝫ ab obiecto. ¶ Rn̄deꝉ ab aliqibꝰ per qꝛtuoꝛ dicta. ¶ Prim dictū ē istud bitꝰ acqsitꝰ ex actibꝰ circa p̄ncim tm̄ ē aliꝰ ab bitu ꝯclusionis pꝫ qꝛ cā siue sit ꝑ se siue sit cā sine q̄ n̄ ſꝑ distinguiꝉ a suo cāto. ſꝫ bitꝰ principij est cā altero istoꝝ duoꝝ modoꝝ bitꝰ ꝯclusionis. cū dependeat i cognosci ex suis p̄ncipijs. igiꝉ ē aliꝰ bitꝰ principij ⁊ cōclusionis. ¶ 2m dictū actꝰ ⁊ bitus vniformiter se hn̄t penes idētitatē ⁊ diuersitatē. ita ꝙ bitus ē vnꝰ ab vnitate actus ⁊ n̄ ab vnitate specifica formalia obiecti. pꝫ qꝛ bitus nō respicꝉ obm neqꝫ in rōe obiecti: nec in rōne cāe nisi mediāte actu. igiꝉ identitas vl̄ diuersitas bitꝰ magis dꝫ attēdi ex identitate vel diuersitate actus ꝙꝫ obiecti. Aīs pꝫ qꝛ bitꝰ nō inclinat ad obꝫ nisi qꝛ iclinat ad actū: nec cātur ab obiecto nisi mediāte actu. igiꝉ bitus nō respicit obiectū nisi actu mediāte. ¶ 3m dcm̄ p̄ncipij ⁊ ꝯclusionis ē vnꝰ bitꝰ q dꝛ. sapiētia ⁊ ille bitus equalēter ē scia ⁊ intellectus lꝫ nō realr

⁊ formaliꝛ q₃ tunc non esset bitus distinctus ab eis. Prima ps p₃ q₃ vnitas bitus attendit̄ ex vnitate actus. ꝫ respectu p̄missarū ⁊ ɔclusionis pōt eē vnus actus intelligēdi sicut respectu ꝓpositionis cōposite ex terminis multis. ¶ Scđa pars p₃ q₃ sapiētia ē vn⁹ bit⁹ qui ē respectu p̄missaꝝ ⁊ ɔclusionis'fil'.qō p₃ p̄ Arist. 6°.etbicoꝝ.capitulo. 6°.certissima īquit vtiq₃ sciaꝝ erit sapientia.oꝫ igr̄ sapientem non solū ex p̄ncipīs que sunt scire sed ēt circa p̄ncipia verū dicere quare vtiq₃ erit sapientia intellectus ⁊ scia. Ex auctoritate p₃ euidēter ꝙ sapiētia ē respectu p̄ncipioꝝ ⁊ cōclusionū ei qō ē in tellectus ⁊ scia equivalēter quia ē respectu illorum quoꝝ ē intellectus ⁊ scia. ¶ 4ᵐ dictum tot sūt bitus scientifici in logica quot sunt conclusiones demonstrate differentes in subo vl' p̄dicamento vl' i vtroq₃.p₃ q₃ circa q̄libet talem cōclusionē ē alius ⁊ alius actus intellect⁹ igit̄ et erit alius ⁊ alius babitus. Et confirmatur q₃ impossibile ē eūdē intellectum de eodē obiecto cōplexo sil' bēre babitus oppositos ꝫ pōt idē intellꝰ bēre noticiā p̄ncipiorum aliquorum demonstrationū logicalium ⁊ sciam conclusionū illarum demōstrationū ⁊ sil' pōt bēre ignorantiam p̄ue dispositionis respectu alterius bitus cōclusionis.respectu cui⁹ ē erroꝛ.igit̄ illaꝝ cōclusionū non erit idē bitus ꝫ necessario erūt distincti bitus. ¶ Ex quibus infert̄ duo corrolaria. ¶ P̄rimū ē bitus suā vnitatē ⁊ extrinsecas capit ab actu ⁊ ñ ab obiecto. ¶ 2ᵐ ꝙ tota logica nec intrīsece nec extrīnsece pōt dici vn⁹ bit⁹ īmo ꝫ posit dici vn⁹ bit⁹ vnitate ordinis ad modū quo exercit⁹ dicit̄ vn⁹.

Secūdo dubitatur vtrū babitus logice sit realis vel rōnalis.

Et vr̄ p̄rimo ꝙ sit realis quia bitus logice est ens reale ⁊ non ē alind ens q̄ₓ q̄dā babit⁹.ergo bitus logice ē realis. Rñdetur p̄ vnā distinctionē. babit⁹ aliquis pōt dupliciter denoiari realis vno mō denoiatiōe intrinseca ⁊ formali ⁊ tūc ille babit⁹ ē realis qui ē verū ens repōibile in p̄dicamento q̄litatis illudaūt dr̄ rōnale p̄cise ꝙ ꝫ eē in appbēsione rōis sicut chimera. Alio mō pōt denoiari bitus realis denoiatione extrinseca ab obiecto ⁊ tūc ille bitus scientificus dr̄ realis cuius obm̄ ē ens reale sicē pbisica vel metapbsica.ꝫ ille bitus dr̄ rōalis cuius obm̄ ē ens rōnil. Ex quo p₃ q̄ bit⁹ scienficus logice formaliter ⁊ intrīsece ē realis de p̄dicamēto qualitati.ꝫ obiectiē denoiet̄ rōnal ¶ Ad rōem in oppositū dr̄ ꝙ iste due determinationes q̄ sūt reale ⁊ rōale si addere⁊ enti vl' q̄litati tūc ex cōi mō vtēdi vel ɔcipiēdi dicūt rōnalitatē vel realitatē intrinsecā. si vero adderetur scie vl' bitui scientifico dicūt realitatem vel rōnalitatē extrinsecā ⁊ obiectiuā. Ex quo ꝙ p₃ l₃ logica sit ens reale vel q̄litas realis tamen est scientia rationalis.

Tertio dubitatur. Utrū logica sit sciētia sp̄alis vel cōis.

Respondetur p̄ vnā distinctionē ⁊ vnū dictuꝫ. ¶ Distinctio ē q̄ttuoꝛ de causis pōt aliq̄ scia dici ɔis p̄rimo q₃ talis scia p̄dicatur de oībus alŷs. ⁊ᵒ nulla scia ē cōis. 2ᵒ q₃ subm̄ ē p̄dicabile de subiectis aliarū sciaꝝ ⁊ sic metapbisica ē scia cōis. 3ᵒ vſualiter ⁊ applicatiue q₃.f. eius subm̄ ē applicabile oib⁹ sciētȷs. 4ᵒ p̄ ɔsideratōnē q₃.f. cōsiderat de oib⁹ aliqs que in alŷs scientŷs cōsiderātur. ¶ Dictū ē istud.logica nō ē cōis p̄mo mō aut 2ᵒ sed ē cōis tertio mō ⁊ ēt quarto mō ad istum sensū ꝙ logica ɔsiderat de oibus circa q̄ cōtingit alias scias laborare. p̄rima pars ē nota de se. ¶ Scđa ps p₃ p̄io q̄ttū ad ei⁹ p̄rimā ptē q₃ subm̄ logice ē applicabile cuilibet scie.igit̄ ⁊c.scđa ps p₃ p̄ pb̄ᵒ. 4ᵒ.meta^{ce} vbi vlt ꝙ logica circa omnia entia laboret.

Ad rationes ante oppositum p̄rima soluitur in tertio notabili.

Ad secūdā rñdetur vt p̄zi⁹ ⁊ ad replicam patuit quomō plurīū cōclusionū in se considerataꝝ nō ē vnus bit⁹ sed plures.tñ istarum cōsiderataꝝ per bitudinem ad ⁊ vnum p̄rimū obiectū in quo vtualiter continētur ē vn⁹ bitus ab vnitate p̄mi obi. Ad tertiā patuit quo⁹ logicalꝫ sit q̄litas realis tñ ē scia rōalis. Ad q̄rtaꝝ patuit ꝙ logica ⁊ meta^{ca} nō dicunt̄ laborare. circa idē q₃ sī de eodē obo. ꝫ q₃ q̄libꝫ illaꝝ sciētiaꝝ cōsiderat de oibus circa q̄ cōtingit alias scias laborare.⁊ hec de qōe sequēti.

Queritur secundo. Utrū logica sit p̄s pbilosophie vtilis ⁊ necessaria ad acq̄sitionē oium aliaꝝ sciaꝝ.

¶ Cōtra p̄mā ptē.p̄rimo arguitur.tot sunt ptes pbie q̄t modis contingit diffinitionem variari sed contingit tribus modis duntaxat diffinitionem variari quia vel diffinitio concernit motuꝫ ⁊ naturam sensibilem ⁊ sic est pbisica.vel concer-

nit materiam intelligibilem abstrahendo a motu ⁊ materia sensibili ⁊ sic est mathema^ca. vel abstrahendo ab omni motu ⁊ materia taꝫ sensibili quā itelligibili ⁊ sic est metaphisica. nulla illarum est logica ergo ipsa non est pars philosophie. ¶ Secūdo sic nulla sciētia inest nobis a natura quia anima nostra i principio sue creationis est tanꝗ̄ tabula rasa in qua nihil depictum est depingibilis tamen virtutibus ⁊ scientijs. sed logica inest nobis a natura. ergo logica non est scientia. Et per ꝯsequēs nec pars philosophie. Minor patet de multis idiotis qui discursus ⁊ ratiocinatōnes sine tamē acquisitione logice faciunt. similiter bruta sicut patet de cane transeunte aquam vel foueam. ⁊ de lupo se replente terra vt grauior sit in aggressu. de catho similiter extrahēte clipsedrā vt liberius pisces edat. igitur logica inest nobis a natura. ¶ Tertio sic multe scientie acquiruntur ⁊ sunt acquisite preter logicam. vt patet de hypocrate ⁊ multis studētibus iura ⁊ canones non habendo logicam. In oppositum sunt omnes logici.

Primo notandum est ꝙ pro declaratione primi termini mouetur talis difficultas vtrum scilicet logica contineri possit sub aliqua parte philosophie pri^o enumerata i primo argumēto. Respondetur per duas distinctiones ⁊ vnum dictum. ¶ Prima distictio est hec. philosophia accipi potest dupliciter. vno modo generaliter ⁊ tunc ab aliqbus sic diffinitur philosophia. Est apprehensio veritatis cuiuscunq; entis siue a nobis siue a natura causati. Sed sic diffinit^r ab alberto. ē apprehensio cuiuslibet admirabilis per ꝑncipia eius ꝙ admiratur. Et ab eodem diffinitur. admiratio est agonia mentis suspensioq; cordis ex stupore magni prodigij in sensu apparentis. cum desiderio inueniendi causam. Sed admirabile est cuius causa est occulta inuentioq; rara. Secūdo modo capitur philosophia specialiter vt est apprehensio veritatis cuiuscunq; entis a natura causati. ¶ Scđa distinctio philosophia generaliter dicta diuiditur in rationalem siue sermocinalem realem ⁊ moralem. Philosophia sermocinalis siue rationalis sub se continet grāmaticam logicam ⁊ rethoricam. Philosophia realis sub se continet phisicam que est de entibus naturalibus ⁊ mobilibus ⁊ mathematicam que est de abstractis scđm rationem a motu ⁊ a materia sēsibili etiam continet metaphicam que considerat de abstractis a motu a materia sensibili ⁊ intelligibili cuiusmodi sunt substantie separate. Philosophia moralis continet quattuor partes. Prima dicitur ethica que tradit^r a philosopho in libris ethicoruꝫ ⁊ illa tractat de modo viuendi in communi hoc est de his que sunt cōmunia ad omnem modum viuendi. Secunda pars dicitur pollithica tradita ab eodem in polliticis que considerat de modo viuendi pollitice ⁊ ciuiliter siue de regimine vnius totius ciuitatis vel regni. Tertia dicitur yconomica que tradit^r i yconomicis. Et considerat de modo viuendi domestice siue de regimine vnius domus vel familie. Quarta dicitur monostica considerans de modo viuendi solitarie siue de regimine vnius solius hominis particularis et ista pars non inuenitur tradita a philosopho. ¶ Dictum est istud logica sub nullo modo philosophie specialiter dicte continetur. patet quia philosophia specialiter dicta solum se extendit ad scientias reales speculatiuas. sed logica non est scientia realis. igitur sub ea non continetur sed continetur sub phia general^r dicta tanquaꝫ ꝑs eius.

Secundo est notandum. ꝙ pro declaratione secundi termini ponitur talis difficultas. vtrum eadem ratione dicatur logica vtilis ⁊ necessaria. Respondetur per duas distinctiones et duo dicta. Prima distinctio est hec vtile capitur quadrupliciter vno modo dicitur vtile ꝙ propter se nō est appetibile sed tantum propter aliud ꝙ tamen sine eo haberi potest ⁊ sic distinguitur cōtra bonum delectabile ⁊ bonum necessarium. Secundo dicit^r vtile ꝙ ⁊ si de se non habeat rationem appetibilis appetitur tamen propter alterum ꝙ sine illo haberi non potest ⁊ sic distinguitur contra bonum honestum ⁊ bonum delectabile. Tertio modo dicitur vtile ꝙ est appetibile propter se ⁊ propter aliud ꝙ sine illo haberi potest ⁊ sic distinguitur contra necessariū. Quarto dicitur vtile qđ est appetibile propter se ⁊ etiam propter aliud ꝙ sine alio haberi non potest. ⁊ sic vtile coincidit cum bono honesto delectabili ⁊ necessario. Secunda distinctio duplex est necessitas quedam est absoluta qua. s. res habet esse sic ꝙ nullo modo pōt nō eē ⁊ sic est tm̄ vnū nēcium

i toto vniuerso v3. ds. Alia ē necessitas ↄditionata q̄ ↄuenit rei nō absolute ſ3 ꝑ respectū ad aliq̄d aliud siue ex aliqua suppositōe. ¶ Primū dictū logica ē vtilis. 4.° p3 q2 ipsa ē appetibilis ꝑꝑ se ⁊ etiā ꝑꝑ aliud. eius. n. sūt m̄lte vtilitates ꝑꝑ quas est appetibilis. Prima vtilitas ē facilitas discernēdi veꝝ a falso. Nā per ipsā faciliter iudicaᷓ q̄d veꝝ ⁊ q̄d falsum in oīmā. Scd̄a ē prōptitudo arguēdi ⁊ r̄ndendi q2 ꝑ logicā3 doceᷓ q̄d ē añs ⁊ q̄d ↄñs quid repugnās ⁊ q̄d īꝑtinēs q̄bus cognitis prōpte ⁊ facil'r ↄtingit arguere ⁊ ad argumētationes r̄ndere. 3.ª vtilitas ē facilis solutio omniu3 ꝑalogismoꝝ peccātiū ī forma q2 ī logica doceᷓ oīs modus sillogizandi ⁊ arguēdi formal'r. valet ēt ad soluendū ꝑalogismos peccātes ī mā q2 ī hac scīa tradūtur certe regule ⁊ īfallibiles q̄bus prōpte ⁊ facil'r dissolui pñt argumētationes sophistice ↄcludētes ex veris falsū vel ecōtra q̄d tñ facile nō eēt imo q̄si īpossibile sine logica. ꝑꝑ q̄d sepe dicit Aristo. ꝙ potissima causa erroris antiquoꝝ fuit ignorātia logice. Quarta vtilitas est promptitudo diffiniendi diuidēdi ⁊ general'r oēs argumētatōes cōponēdi. ¶ Scd̄m dictū logica est necessaria z.°: p3 q2 alie scīe acq̄ri nō possunt sine ipsa.

Tertio notādū ē ꝙ ꝓ declaratōe tertij termini poniᷓ talis difficultas Utrū possit aliq̄s h̄itus sciētificus acq̄ri sine logica. R̄ndeᷓ ꝑ duas distīctōes ⁊ tria dicta. ¶ Pria distīctio ē hec duplex ē logica. s. nālis q̄ est q̄dā ptās itellectus nr̄i qua nāl'r itellect⁹ magis assentit vero q̄ȝ falso ex quo assensu ꝓcedit de notitia noti ad ignoti notitia3. Alia ē logica artificialis q̄ est q̄dā h̄itus itellect⁹ acquisitus quo iudicamus de rectitudine cuiuslibet ratiocinationis ⁊ sic diffinitur s̄ba Alberto. Logica ē scīa que a fātasijs q̄ vidētur ⁊ ñ sūt nos liberat. errores depuat falsitates ośndit ⁊ in oi ope ↄtēplatōis lumen rectū p̄bet. A boetio sic diffiniᷓ. Logica ē rō discernēdi verū a falso. A doctore scō sic diffiniᷓ. est scīa ratōalis directiua actuū ratōis. ¶ Scd̄a distīctio logica artificial'r du'r ē q̄dā ē iudicatiua siue resolutoria q̄. s. docet resoluere rē ī sua pricipia ⁊ cās sicut h̄itus demōstratiuus. Alia est logica īuētiua q̄ docet īuenire multa media ad ꝓbādū vnā ↄclusionē sicut est habitus argumētādi dialetice. ¶ Primū dictū ē logica nālis siue vsualis nō fuit primo īuēta ꝑ logicā q2 logica nālis nō est scīa sed est q̄dā modus sciēdi quodāmodo inatus nobis. Et a q̄busdā vocaᷓ nālis idustria vel quedā īgeniositas qua faciliter itellectus pōt assentire vero ex quo pōt aliud veꝝ īferre. ¶ Scd̄3 dictū logica artificialis primo fuit īuēta ⁊ acq̄sita per logicā nāle3. patet. q2 per logicā nālē formamus vnā particularē demōstrationē que vocaᷓ demōstratio nālis. ⁊ illa non scitur nec cognosciᷓ nisi ī parte ⁊ ex illa notitia īꝑfecta frequēter iterata generaᷓ habitus logice artificialis. Nec est itelligēdū ꝙ nāle ⁊ artificiale sint dr̄ie essentiales demōstratōis vel logice sed solū sunt differētie accidētales cū. possint ↄuenire eidē demōstrationi. ¶ 3.ᵐ dictū. et si possit acq̄ri q̄da3 habitus fidei vel opinionis sine logica tñ nō pōt acq̄ri h̄it⁹ sciētific⁹. p3 q2 logica ē h̄it⁹ discernēs ⁊ iudicās de rectitudine argumētatōis. ⁊ cū oīs scīa ꝑ argumētationē acq̄raᷓ sequiᷓ ꝙ nō h̄ñtes logicā nō h̄ñt rectū iudiciū de argumētatione nec de rectitudine argumētatōis. igiᷓ nec ꝑ ↄsequēs acq̄rūt sciētiā licet sibi aggenerēt credulitatē vel habitū opinatiuū. ꝓpter ꝙ dicit albertus ꝙ h̄ñtes alias scīas sine logica sic se h̄ñt ad suū scire sicut ignis ad cōburere ¶ Nā sicut ignis cōburit ⁊ nescit causam sue combustionis sic et illi dicūt se scire tñ rationem sui sciti ignorāt.

Conclusio respōsalis artificialis logica est pars ph̄ie general'r dicte vtilis ⁊ necessaria ad acquisitionē oīum scientiaꝝ. ↄclusio satis patet ex notabilibus.

Primo dubitaᷓ. Utrū logica isit nobis a natura. ¶ Respondet albert⁹ ponēs inchoationē formaꝝ ꝙ quelibet sciētia inē nobis a natura icoatiue sicut quercus ī pricipio habuit esse ī glāde sed illud esse erat īperfectū. erat tñ aliq̄d ipsius arboris in glande quia alias nō plus creuisset quercus ex illa glāde q̄ȝ ex pomo. Sic etiā oēs scīe sūt icoatiue ī aīa nostra ī pricipio sue creatōis. q2 nisi sic aīa nostra nō plus posset acq̄rere scīa3 q̄ȝ aīa bouis vel asini. Per exercitiū aūt ⁊ demōstrationes acq̄riᷓ ⁊ ꝑficiᷓ ī nobis scīa s̄m esse perfectū vt dicit victorinus. natura facit habilē. ars facilē. vsus vero potentē. Aliter respōdetur per vnā distīctionē ⁊ duo dicta. ¶ Distīctio ē hec duplex ē logica vt prius patuit. q̄dā est nālis. alia ē artificialis ¶ Primū logica artificialis non inest nobis a nā: ſ3 iest

nobis per logicā nālez siue vsualē. s. exercitādo nos ₇ frequēter varias demōstratōes eliciēdo. Sed logica nālis iest nobis a nā ita q₃ a nā iest aīe nostre quedā potentia naturalis per quā nālr possumus magis facilr assentire vero q₃ falso: ₇ ex hoc ꝯsequēter discurrere d notitia noti ad ignoti notitiā. ¶ 2ᵐ dcm̄. brutis nullo mō inest logica nec artificialis nec nālis lz eis isit nālr aliqua potētia sensitiua ꝑ quā possunt obiectū eis debite p̄sentatū leuiter cognoscere ₇ ex vna cognitōe sensitiua aliā quodāmodo inferre: ₇ ideo quodāmodo videntur discurrere de vno in aliud propter qd dicit Aristoteles in proemio methaphisice q₃ bruta parum experimenti participant.

Secundo dubitaᷓ. Utrū logica sit de genere honesti ₇ videtur q₃ nō q₃ bonū honestū videreᷓ qetare ₇ simplr satiare appetitū eius cuius est. sed logica nō ē h₉ ergo. Rn̄deᷓ ꝑ duas distinctōes ₇ vnū dictū. ¶ Prima distictio est hec triplex ē bonū quoddā est bonū vtile qd de se nō appetiᷓ sed ꝑpter aliquē finem ꝯsequēdum sicut diuitie sunt bone subueniendi necessitati humane. Aliud est bonū honestū qd sic a tullio diffiniᷓ Bonū honestū ē qd sua vi nos trahit ₇ sua dignitate nos alicit sicut btitudo eterna. Aliud est bonū delectabile qd causat delectationē i potētia ₇ ipsam quietat. ¶ Scd̄a distictio duplex est bonū honestū quoddaz ē qd ꝑpter se solū est appetibile ₇ nō ꝑpter aliud bonū ꝯsequēdū: ₇ sic sola btitudo est bonū honestū q₃ solū ꝑpter se appetiᷓ ab hoīe eā nō ordinādo ad aliqd aliud bonū. Aliud est bonum honestum qd est appetibile ꝑpter se ₇ ꝑpter aliud bonū ꝯsequēdū de quo dicit tullius q₃ bonuz honestū secum affert multas vtilitates. ¶ Dictū est istud. logica est de genere honesti 2ᵒ. p₃ q₃ ex quo ē bonū quodāmodo ₇ perfectio aīe vnde est ꝑpter se appetibilis eius etiam sūt mlte vtilitates vt patuit i 3ᵒ notabili igiᷓ logica est bonum honestum secundo modo.

Tertio dubitaᷓ q̊t sunt ꝑtes phie rationalis siue sermocialis. Respōdeᷓ per vnū dictū. Nam sicut i phia reali penes diuersum modū diffiniēdi sumiᷓ diuersitas partiū phie realis sic penes diuersuz modū notificādi ignotū distiguunᷓ partes phie ratōalis. Nā quādoq₃ notificaᷓ ignotū ex signis generātibus ꝑsuasionē. ₇ sic est rethorica. aut ex aliqbus fictis causantibus delectationez vl abhoīatōez ₇ sic est poetria. vel ꝑcedit ex probabilibus cuilibet sciētie applicabilibus. ₇ sic est dialetica. vel ꝑcedit ex proprijs pricipijs ₇ causis effectus. ₇ sic est demōstratiua. aut ex his q̄ apparēt ₇ nō sūt ₇ sic est sophistica. vel procedit ex aliqbus que rn̄dētē ꝑuocant vt dicat illud qd sentit de re. Et sic est tēptatiua. Ex quo patet q₃ scd̄m variationē ratiocinatiōis ₇ diuersum modum notificandi ignotum va-iātur scientie rationales.

Ad rationes ante oppositū. Ad primā dr q₃ maior est vera capiēdo phiaz specialr nō aūt capiēdo generalr cui₉ logica est pars. ¶ Ad scd̄am dr q₃ sicut patuit i p̄mo dubio logica artificialis nō inest nobis a natura lz bene nālis ₇ iō rustici ₇ idiote suos discursus nō regulant per habitū logice artificialis sed dūtaxat per logicaz nālē. dicitur isuper q₃ tales experientie brutoꝝ nō fiūt per discursuz logicum sed potius per quēdā istinctū nālez. ¶ Ad terciā dr q₃ lz ypocras ₇ alij phi non habuerit logicā artificialē habuerūt tn̄ logicā nālez per quā facilr potuerunt discurrere de notitia noti ad ignoti notitiam. Dr isuper q₃ iuriste ₇ canoniste sine logica non acquirunt sciam sed duntaxat acquirunt q̄ndam credulitatem que potest vocari fides vel opinio. ₇ hec de questione scd̄a.

Queritur tertio. Utrum sill's sub ei₉ ratione vniuersali nō precisa sit subiectū totius logice. Et videtur q₃ n̄ q₃ subiectū libri p̄oꝝ ē sill's igiᷓ nō est subiectū totius logice t₃ ꝯn̄a q₃ nihil idē ē sb₃ totius ₇ partis. ¶ Scd̄o sic logica est hitus realis cū sit quedam qualitas itellectus. igiᷓ sillogismus non est eius obiectum cū sit ens ratōis. tenet ꝯsequētia q₃ effect₉ non est maioris entitatis sua causa. modo obiectū est causa habit₉ ꝑducti de ipso. ¶ Tertio sic subiectū alicuius hitus sciētifici debet virtualr ꝯtinere oēs veritates illius habitus. s₃ sillogismus nō est h₉. igitur nō est subiectuz logice. maior declarabiᷓ i notabilibus. sed minor ꝑbaᷓ q₃ iperfectius non ꝯtinet virtualr magis ꝑfectū. sed sillogismus cū sit ens ratōis est iperfectior q̄busdam proprietatibus realibus i logica demonstrabilibus cuiusmodi sūt iste. esse i subiecto. habere

ꝯtrariū ⁊ suscipere magis ⁊ minus. igit̄ sillogismus nō ꝯtinet virtualr̄ tales passiones.

¶ In oppositū arguit̄ q2 de sillogismo presupponit̄ ꝙd ē ⁊ de ipo demōstrant̄ passiones ꝑ sua pricipia determinat̄ etiā de suis partibus s̄ hītus ⁊ generalr̄ qcūq3 i logica ꝯsiderata habēt attributionē ad ipsū3 igit̄ ipsum est subiectū.

Primo notandum est ꝙ pro declaratione q̄siti solēt poni tres distictiones. ¶ Prima distictio est. Obiecū capit̄ octo modis vt p3 i his versibus. Obiectū verna positū sub cuiq3 iheret qȯ prius est copula propr̄ logicalr̄ ifra qȯ simul ars ⁊ habet his sunt subiecta quaterna. Et solū de octauo est sermo i ꝓposito. ¶ Scda distictio triplex est subiectū. s. cōe ⁊ est illud ꝙ verificat̄ de oībus pricipalr̄ ꝯsideratis i scia cuius est subiectu3. Aliud ē subiectū speciale ⁊ illud vocat̄ subm. attributionē cuiusmōi ē argumētatio i logica Aliud ē subm specialissimū. Et illud ē principalior pars subiecti attributōis sicut sillogismus i logica. ¶ 3ª distictio duplex ē subiectū cōe. qȯdā est cōe coitate ꝑdicatōis ⁊ ē illud ꝙ i recto verificat̄ de oībus ꝯsideratis i scia ⁊ sic ens ratōis est subiectum logice. Aliud ē subiectū cōe coitate adequatōis ⁊ sic argumētatio ē subiectū ⁊ ad ip3 tres ꝯditiōes reqrūt̄ q̄ ꝯtinent̄ i ista diffinitōe. Subiectū attributionis est ꝙd coīssimū i scia pricipalr̄ ꝯsideratū nō trāscēdēs metas illius scie verificabile in recto vel i obliquo : de omnibus in illa scia principalr̄ ꝯsideratis. Et ad ꝙ oīa minus pricipalius ꝯsiderata hn̄t ordinem ⁊ attributionē. Et ꝑter has tres distinctōes ponit̄ alia distictio. Sillogismus pōt duplr̄ ꝯsiderari vt latius patebit i pricipio pmi libri prioꝝ. Uno mō q̄tū ad suā rationē generalē ꝑcisam q̄ est vis illatiua ⁊ sic ē subiectu3 i libris poꝝ. Alio mō ꝯsiderat̄ q̄tū ad suā rationē generalē nō ꝑcisam s3 vt ambit oēs ratōes speciales de q̄bus specialiter tractatur i partialibus libris logice ⁊ sic est subiectum totius logice.

Secundo notādū ē ꝙ ꝑ ampliori declaratōe istius termini s̄bm ponunt̄ tres difficultates. Quarū pma ē hec Utrū obiectū adequatū hitus scientifici necessario ꝯtineat oēs veritates illius habitus Et videt̄ ꝙ nō: q2 distincte ꝙditates cognoscūtur ꝑ diuersas ratōes cognoscēdi s3 subiectū ⁊ passio sūt distincte ꝙditates formalr̄ ergo ad eas cognoscēdas nō sufficit vna ratio cognoscēdi ⁊ ꝑ ꝯn̄s subiectū nō ꝯtinet virtualr̄ suas passiones. tenet ꝯn̄a q2 ꝯtineri virtualr̄ in aliquo ē ꝯtineri i illo tanq3 i eo ꝙ ē ratio cognoscēdi illud. Maior p3 q2 q̄libet realitas de se nata est cāre suā spē3 i itellectu. igit̄ q̄libet realitas h3 ꝓpriā rationē cognoscēdi. Rn̄det̄ ꝑ tale dictū de ratōe pmi subiecti alicuius hit⁹ sciētifici ē virtualr̄ ꝯtinere totā noticiā illius scie cuius ē subiectū primū. p3 exēplo ⁊ ratōe Exēplo pbat̄ sic. q2 si aliqs hēat plenū ⁊ pfectū ꝯceptū ꝙditatis linee i se ex tali cognitiōe cognoscet virtualr̄ passiones ⁊ ꝓpetates demōstrabiles de linea ⁊ hēbit totā scia3 linee virtualr̄ ad talē sensū et hēbit noticiā ꝑ quā facilr̄ poterit ꝯcludere ⁊ elicere ꝓprietates ⁊ passiones de linea demōstrabiles. Ratiōe ꝓbat̄ sic. q2 si subiectū pmū nō ꝯtineret v̄tualr̄ noticiā totā illius hitus cuius ē subiectū tunc ipsū nō erit adequatū scie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s scia excederet subiectū. ⁊ ita ip3 nō erit pmū q2 idē est primū ⁊ adequatū. verūtn̄ non oīa ꝯtinentur equalr̄ ꝯtinētia virtuali l noticia ei⁹ pmi subi q2 passiones ⁊ ꝓpetates verificabiles de s̄bo ꝑ ꝓpriā rationē formalē eius ꝯtinentur i illo virtualr̄ actualr̄: sed passiones. et ꝓprietates ꝑtiū subiectiuaꝝ illi⁹ subiecti q. s. nō ꝯueniūt subiecto ꝑ rationē illius subiecti s3 ꝑ rationē partiū s̄biuaꝝ ei⁹ ꝯtinent̄ virtualr̄ potētialr̄ i noticia illi⁹ subiecti. Et ad rationē fcā3 i oppositū respondet̄ ꝑ vnā distictionē ꝙ duplices sūt ꝙditates distincte. q̄dā sūt penitus distincte ⁊ de illis itelligit̄ maior. alie sūt ꝙditates q̄ ⁊ si formalr̄ sūt distincte vna tn̄ virtualr̄ ꝯtinet̄ i alia: ⁊ de illis maiorē falsa q2 ad cognoscēdū tales ꝙditates distictas sufficit vna ratio disticta cognoscēdi ita ꝙ ex ratōe cognoscēdi ipsius subiecti facilr̄ ⁊ expedite deuenimus i cognitionē oīu3 veritatū ꝯtentaꝝ i illa ratōe cognoscēdi. s3 q2 ista solutio videt̄ petere pricipiū: q2 idē videret̄ eē virtualr̄ ꝯtineri i aliquo ⁊ ipsū eē ratōe3 cognoscēdi illud. ideo alr̄ ⁊ ꝓbabilius rn̄det̄ ꝙ maior est itelligēda de ꝙditatibus absolutis ad iuicē formalr̄ distictis. nō aūt de duabus distictis ꝙditatibus quaꝝ vna est absoluta ⁊ alia respectiua cuius ratio est q2 nullus respectus de se natus est gignere ꝓpriā spē3 ei⁹ i itellectu. ḡ nec3 ꝓpriā cognoscibilitatē. an̄s p3 q2 nullus respectus ē de genere actiuoꝝ. Dicitur vltra ꝙ itellectus a

specie fundamẽti vel amboꝝ extremoꝝ mo-
neť ad cognitionẽ respectus cãti iter illa duo
extrema mõ oĩs passio cũ sit q̃dã aptitudo est
q̃dã respectus aptitudinalis formalitatis fũ-
damẽtalis ideo non hꝫ ꝓpriã rationẽ cogno-
scẽdi aliũ a subõ. Et si obyciatur si sic sequeť
pari ratiõe ꝙ subiectũ ꝯtineret virtualr oẽs
relatões ꝑ accñs verificabiles de ipso. ⁊ ꝑ ꝯñs
eẽnt scibiles de eodẽ ꝙ ẽ subiectũ. Rñdeť ꝙ
duplex ẽ relatio q̃dã ẽ q̃ imediate fundať i ra
tione formali ⁊ q̃ditatiua subiecti ⁊ oĩs talis
virtualr ꝯtineť i illo subiecto ⁊ necessario ve
rificabilis ẽ de eodem ⁊ etiam scibilis. cuius-
modi sũt passiones subiecti. Alie sũt relatões
q̃ nõ fũdanť imediate tanq̃ȝ i ꝓprio fũdamẽ
to neq̃ȝ i ratõe formali ⁊ q̃ditatiua subi neq̃ȝ i
ratõe formali ⁊ q̃ditatiua suoꝝ ꝑ se iferioꝝ ⁊
tales nõ ꝯtinenť virtualr i subiecto nec sunt
scibiles de eo sꝫ tñ ꝑ accidens verificabiles.

Tertio notãdũ ẽ ꝙ scđa difficultas est
hec. Utrũ subiectũ scie necessa
rio sit idepẽdẽs ⁊ videť ꝙ nõ q2 subiecto ma
nẽte eodẽ ⁊ passionibus variatis diuersificã
tur scie. igiť nõ minus depẽdet scia a passione
q̃ȝ a subiecto ⁊ ꝑ ꝯñs subiectũ nõ ẽ oĩno ide-
pẽdẽs. Rñdeť ꝑ tale dictũ. Obiectum hitus
sciẽtifici ẽ oĩno idepẽdẽs a q̃ tñ depẽdẽt oẽs
veritates illius hitus ad hũc sẽsũ ꝙ i tali hitu
sciẽtifico nihil ꝯtineť ꝑ̃us notũ ꝙ sit cã noti-
cie subiecti sꝫ ipsa noticia subiecti ẽ ꝑ̃us nota
⁊ cã notificatõis cuiuscũq̃ȝ vitatis illi⁹ hit⁹. ꝓ
bať sic q2 tale obiectũ ẽ ꝑmũ. igiť oĩno idepẽ
dẽs. tenet ꝯña q2 ꝑmũ sꝑ est idependẽs respe-
ctu posterioꝝ. Ad rationẽ factã i oppositum
rñdeť ꝙ peccat ꝑ fallaciam equocatõis q2 hic
nõ capiť subiectũ ꝓ subiecto mãli sꝫ ꝓ subie-
cto formali qđ ẽ q̃dã ratio formalis sub qua
ꝯsiderať i scia tale subiectũ siue talis ratio sit
passio siue aliq̃d hꝫ. ⁊ iõ licet respectu diuer-
saꝝ passionũ nõ subordinataꝝ maneat idem
subiectũ mãliter tñ respectu cuiuslibet talis
passionis diuersificatur ratio formalis talis
subiecti. ¶ Tertia difficultas est. Utrũ obie-
ctũ hitus sciẽtifici sit cã oĩum veritatũ illius
hitus. Et videť ꝙ nõ q2 iꝑfectũ nõ habet rõez
cause respectu ꝑfectõis sꝫ forma q̃ iportať ꝑ
passionẽ est ꝑfectior mã que iportať ꝑ subie-
ctũ igiť subiectũ nõ est causa passionũ verifi
cabiliũ de eodẽ subiecto. Rñdeť ꝑ vnã disti-
ctionẽ ⁊ duo dicta. ¶ Distictio ẽ hec. duplex ẽ
cã q̃dã est q̃ est ꝓductiua sui effectus q̃ȝtũ ad
esse veꝝ ꝙ ẽ esse realis existentie. Alia est cã
q̃ est ꝓductiua sui effectus q̃ȝtum ad esse co-
gnitum ꝙ ẽ eẽ diminutum. ¶ Primum dictũ
nullum subiectũ est causa primo modo suaꝝ
per se passionum. patet quia nihil idem realiť
tribuit sibiipsi eẽ reale sed subꝫ ⁊ sua ꝑ se pas-
sio sunt idem realiter. igitur subiectum nõ tri
buit effectiue esse reale sue passioni. ¶ Secũ-
dum dictum. obiectuꝫ habitus scientifici est
causa scđo modo oĩum veritatum contentaꝝ
in illo habitu. patet. quia obiectum ẽ sufficiẽs
motiuum intellectus ad gignere noticias de
suis passionibus in eodem intellectu. igiť sub
iectum est causa noticie suarum passionum ð
ipso verificabilium. Antecedens patet exem
plo quia linea est sufficiens motiuum intelle
ctus ad causandum noticiam suarum passio-
nũ in eodem intellectu. ¶ Ad rationem in op
positum factam respondeť ꝑmittendo vnã
suppositionem scilicet ꝙ in artificialibus ma
teria habet duplicem conditionem. vna ẽ esse
obiectum circa ꝙ fertur factio agentis. Alia
conditio est esse susceptiuum factionis agen-
tis per quã factionez educitur forma de ma-
teria. tunc dicitur negando minorem scilicet
ꝙ subiectum sit materia ⁊ passio forma eius.
sed pro tanto dicitur obiectum scientie mate
ria circa quã propter similitudinẽ quã habet
cum materia artificiali quo ad primam cõdi-
tionem. Nam actus proprius scientis non vi
detur terminari ad speciem intelligibilem
nec ad aliquid ꝙ sit formaliter in intellectu.
sed potius terminatur ad obm extra ꝙ tãtuȝ
obiectiue ẽ in intellectu. lꝫ tñ actus sciẽtis nõ
recipiať i tali obiecto extra sꝫ mãet i itellectu

Conclusio responsalis. sillogism⁹ con
siderat⁹ sub ratione eius
vniuersali non precisa est subiectum attribu-
tionis logice. patet quia sibi conueniunt tres
conditiones subi attributionis posite in secũ
do ⁊ tertio notabilibus. Nam sillogismus cõ-
tinet virtualiter oẽs veritates logice ⁊ ẽ oĩno
idependẽs. est etiam causa omniuꝫ passionũ
demonstrabilium in logica.

Primo dubitať vtꝝ logica ꝯsideret ꝑ
se de scđis intẽtõib⁹. Rñdeť ꝑ
vnã suppõnẽ ⁊ vnũ dictum. ¶ Suppositio est
h. Intẽtio scđa ẽ q̃dã respectus rationis effe-
ctiue causatus ab actu cõparatiuo itellectus

in obiecto cognito ad aliud cõpato derelictꝰ
⁊ in tali obiecto cognito subiectiue ex n̄a sicut
cũ intell̄s nr̄ primo apprehẽdit humanitatez
ſm eiꝰ ppriã nãm ⁊ eã videt tanq̃z cõicabilez
multis tũc ipa z sic cognitã p suũ actũ cõpatiũ
comparat ad multa dr̄ia l numero qbꝰ illa nã
ẽ cõicabilis ⁊ ex illa cõpatiõe cõsurgit ⁊ dere
lingtur vna relatio rõnia q̃ vocat̃ spẽitas. cõ
cretiue aũt significatur per hoc nomẽ spẽs ⁊ ta
lis relatio pfundamẽto pxio hz humanitatẽ
ſm eius eẽ cognitũ ⁊ p termino hz multa dif
ferentia nũero ẽt cognita sed p cã efficiẽte hz
intellectũ ⁊ eiꝰ actũ cõpatiuum. ¶ Scd̃a sup
positio. Prima intẽtio ẽ obiectũ cognitum vl̃
cognoscibile sup quo nata ẽ fũdari intẽtio 2ª
¶ Ex quo sequũtur tria corrrelaria. ¶ Prim
ẽ q 2ᵉ intentionea tãq̃z ad eẽ ⁊ cõseruari depẽ
dẽt ab intellectu. ¶ 2m correlariũ licz interdũ
extrema scd̃e intẽtionis sint realia ⁊ realit̃ di
stincta. tñ nulla scd̃a intẽtio ẽ relatio realis eo
q talis relatio cõsurgit iter illa extrema non
vt sũt realia sed vt sũt entia rõnis tantũ hñtia
eẽ cognitũ. ¶ 3m correlariũ. Nulla scd̃a intẽtio
pprie ẽ in aliquo subiectiue sed solũ hz eẽ i itel
lectu obiectiue ipropriẽ tñ põt dici eẽ subiecti
ue i obiecto cognito sicut dicimꝰ modos signi
ficãdi esse in voce subiectiue.

Secundo dubitatur. que sit rõ formal̃
subiectiua logice: ¶ Rñdet̃
p vnã suppositionẽ ⁊ vnũ dictuz. ¶ Supposi
tio ẽ h ex pte suaꝝ cãꝝ tm̃ tripliciter possunt
scd̃e intẽtiones distingui. pz qr ois intentio se
cũda cãtur ab intellectu mediãte actu eiꝰ: sed
tm̃ sunt tres actꝰ itellectꝰ. g tm̃ tripl̃r possunt
ille 2ᵉ intẽtiones distingui ex parte suaꝝ cãꝝ.
Minor pz quia primꝰ actꝰ itellectus ẽ simpli
ciũ intelligẽtia. ⁊ illo actu cãt̃ hec intenlio. se
cũda [in cõplexũ vel genꝰ generalissimũ spẽs
diffinitio ⁊ hmõi intẽtiones de qbꝰ determia
tur i libro pdicamẽtoꝝ cũ libris sua adminicu
lantibus. Secũdus actus itellectus ẽ compo
sitio ⁊ diuisio quo .s. apprehendimus cõplexa
vt hoiem currere vel asinũ nõ currere. ⁊ illo
actu iste intẽtiones 2ᵉ. complexũ orõ ppositio
enũciatio causant̃ ⁊ hmõi de qbus determina
tur in libro piarmenias. Tertius actus est rõ
vel discursus quo .s. apprehendimus ratioci
nationes ⁊ argumẽtatiões ⁊ illo actu cãntur:
Iste intẽtões 2ᵉ inuentiuũ iudicatiuũ sill̃s ⁊
hmõi cõsimiles de qbus determinatur in to
ta noua logica. ¶ Dictum ẽ istud rõ formalis
subiectiua logice est rõ deueniendi de noticia
noti ad noticiam ignoti. pz quia illud est ratio
formalis subiectiua alicuius scie ad quã hñt
attributionem oĩa pncipaliter considerata in
illa. scĩa sz rõ deueniẽdi d noticia noti ad igno
ti noticiam ẽ hmõi. Minor ptaz quia in tota
logica principaliter ⁊ adequate determiatur
de his que cãnt̃ per tres actus intellectus pri
us enumeratos. sed oĩa ista habent attributi
onem ad istã rõem formalẽ que ẽ rõ deueniẽ
di ⁊ ẽt cũ per quẽlibet illoꝝ actuũ possit intel
lectus deuenire de noticia noti ad ignoti noti
ciam. Et confirmatur qr logica dicitur princi
paliter rationalis quia est directiua actuũ rõ
nis. sed per quenlibet talẽ actum põt ratio si
ue intellectus deuenire de noticia noti ad no
ticiã ignoti. igit̃ logica erit quidam habitꝰ do
cens oẽs ad modũ deueniendi de noticia noti
ad noticiã ignoti ⁊ cũ cuilibet hitui corrñdeat
ppriũ subz sequit̃ q subm adeq̃tũ logice erit
aliquid cui tanq̃z instrumento cõueniet ista
rõ formalis que ẽ eẽ noticiam siue rõem pce
dendi de noticia noti ad ignoti noticiam. Ex
quo infertur q neq̃z ens rõis neq̃z 2ª intẽtio
neq̃z argumẽtatio neq̃z sill̃s est pprium ⁊ ade
quatum totius logice subm. pz quia nulli illo
rum ꝯpetit adequate rõ formal̃ subiua logice

Tertio dubitatur. Utrũ cum principali
qõne prius posita possit stare sil
logismum non esse subiectum logice. Rñdet̃
per vnam distinctionẽ ⁊ duo dicta. ¶ Distin
ctio ẽ hec. logica põt capi dupl̃r vno° put ẽ tra
dita a philosopho in libris logice. ⁊ tm̃ cõside
rat de vno mõ sciẽdi cãto per tertiũ actum in
tellectus]. nõ. n. dat Aristo. in logica spãlẽ tra
ctatũ aut librũ de arte diffiniẽdi aut diuiden
di. sz tm̃ docet modũ argũẽdi. Alio mõ põt ca
pi logica vt ẽ cõplete ⁊ pfecte tradita. ⁊ talis
cõsiderat principaliter de oĩ modo sciẽdi qui
ẽ triplex vt patuit i tertio notabili prime que
stionis. ¶ Primum dictum sillogismꝰ ẽ subm
logice primo modo dicte. pz quia illud ẽ subz
de quo principal̃r determiatur ⁊ de quo ⁊ eiꝰ
ptibus demõstrãtur pprie passiones per sua
principia ⁊ ad qd oia minꝰ principal̃r ꝯsidera
ta hñt attributionẽ. sz sill̃s ẽ huiusmõi. Non
enim in logica consideratur de alys ptibus
arˢ nisi minus princcipaliter ⁊ pro quanto ha
bent attributionem ad sillogismum si enĩz de

bis p̄ncipaliter determinetᷣ. in logica nō vᷣ in quo libro logice nisi in libris prioꝝ vlᷣ thopicorum. sed hoc nō qꝛ si in illis libris determinetur p̄ncipaliter de illis spēbus que sūt iductō ēptimema ⁊ exᵐ sequeretᷣ ꝙ sill'ˢ simpl'r non eēt subm̄ libri p̄oꝝ. sed argumētatio simplicitᷣ Sequeretᷣ ēt ꝙ sill'ˢ dialetic⁹ nō eēt subm̄ libri thopicoꝝ sed argumētatio dialetica. ¶ 2ᵐ dictū modus sciēdi ē subm̄ logice 2° modo dicte. p3 quia illud est subm̄ primuz ⁊ adeq̄tum logice cui p̄mo ⁊ adequate cōpetit rō formalis subiectiā logice: sed mōus sciēdi ē hmōi. ḡ ⁊c. Minor p3 quia rō formalis subiectiua logice ē rō demōstrandi. Modo talis ratio cōpetit cuilibet modo sciendi ⁊ soli tali. igitᷣ modus sciendi ē primuz ⁊ adeq̄tuz subm̄ logice.

Ad rationes. Ad primā dᷣ ꝙ patuit quomodo sill'ˢ simpl'r ɔsideratus scōm suā rōez p̄cisam ē subm̄ libri p̄oꝝ. ipse aūt cōsideratus scōm rōem ei⁹ generalem nō precisam ē subm̄ toti⁹ logice. ¶ Ad 2ᵐ dicitur ꝙ obiectū ē cā equiuoca ⁊ partialis iō nō ē incōueniēs obieᵐ eē minoris entitatis q̄ȝ scia p̄ducta de ipso. ¶ Ad tertiā dᷣ ꝙ logic⁹ nō ɔsiderat entia realia neq̧ demōstrat passiones reales vt reales sūt s3 vt hn̄t eē cognitū ⁊ vt fūdamēta illaꝝ ītētionū. ⁊ h̄ de qōe tertia

Queritur 4°. Utrꝫ logica sit scia speculatiua vel practica. Et videtur ꝙ sit practica. quia omnis scia q̄ est directiua praxis est practica. sed logica ē directiā praxis. ergo est practica. Maior est nota. quia ex eo dᷣ sliqua scia practica quia ē directiua praxis vel ī praxi. Minor p3 qꝛ logica est directiua opationis hōis scōm electionē. igitur ē directiua praxis. t3 ɔn̄a quia praxis scōz eustarciū ē hōis scōm electionem operatio. ¶ Scd̄o sic. logica docet cōstituere suū subm̄. igitᷣ ē practica. t3 ɔn̄a qꝛ per hoc distinguitᷣ scia speculatiua ⁊ scia practica quia speculatiā docet cognoscere suum subm̄. practicū docet cōponere ⁊ cōstituere suum subm̄. ¶ Tertio sic ois noticia directiā cōclusionis sill'ˢ practici ē practica. s3 logica ē h⁹ igitᷣ ⁊c. Maior videtur eē de intētione Arist. in 3° ethicoꝝ: Minor p̄batᷣ qꝛ logica docet ꝙ sic ē diffiniēdum sic diuidendū. ⁊ sic arguēdū mō iste ɔclusiones sūt cōclusiōes sill'ˢ practici igitur ⁊c. ¶ In oppositū arguitᷣ. obiectum logice non ē praxis neq̧ practicabile. vt patebit in corpore questionis. igitᷣ logica nō ē practica

Primo notanduz ꝙ pro declaratione huius termini praxis a qua denominatur scientia practica ponuntur due distinctiones. Prima est cōmentatoris primo ethicoꝝ3 cōmento primo volentis ꝙ praxis ⁊ energia sunt idē iō praxis siue energia p̄ōt capi quadruplicitᷣ. Primo capitᷣ large. ⁊ sic praxis est operatio cuiuscunq̧ virtutis siue liberᷣ siue naturalis. ¶ Secūdo modo capitᷣ stricte ⁊ sic praxis siue energia dicitur eē omnis operatio consequens cognoscentē in q̄ȝtū cognoscens est. et isto modo omnis cognitio ⁊ generaliter omnis actus cuiuscunq̧ potētie cognitiue vel appetitiue ⁊ etiā passiones appetitiue ⁊ delectationes ⁊ tristitie dicuntur energie siue praxes. ¶ Tertio modo capitᷣ praxis siue energia strictius. ⁊ est operatio existens in nostra potestate quia omnis operatio que p̄ōt esse virtuosa vel vitiosa isto modo dicitur praxis s3 oēs actus exn̄tes in nostra potestate possūt eē viciosi vel virtuosi. igitur omnes tales sunt praxes. ¶ Quarto mō capitur praxis siue energia strictissime ⁊ ē operatio elicita cōformiter dictamini ratōis ⁊ electioni voluntatis ⁊ semper sequitur consilium intellectus practici. Secūda distinctio ad verā praxē q̄ncq̧ requirūtur. primo requiritur intellectus ostēdens voluntati finē ⁊ ea que sunt ad finē. Secundo post istam ostensionem finis sequitur volitio finis ⁊ consilium de his que sunt ad finem. Tertio post consilium ⁊ inquisitionez sequitur vel potest sequi sententia dictatiua de his que sunt ad finem. Quarto post sententiam dictatiuam qua intellectus dictat vnuz esse eligendū ⁊ aliud esse fugiēdū seqᷣ vlᷣ p̄ōt seq electō q̄ voluntas p̄pōit vlᷣ pacceptat illō ꝙ ē dictatū eē eligendū ⁊ ꝙ est sn̄iatum non eē eligendū. 5° post istā electionē sequitᷣ immediate illud ꝙ sic ē dictatū ⁊ sn̄iatū nisi aliorsum proueniat impedimētum. exēplum vt in firmo p̄ntatur sanitas voluntati per intellectuz ex qua presentatione capit intellectus practicus vnum principium respectu finis quo dictat ⁊ sententiat ꝙ sanitas ē accipiēda vel acquirēda. 2° post illud dictatū seqtur volitio ī voluntate desiderāte sanitatez licet forte nō necessario seqᷣ talis volitio ⁊ 3° post istam volitionem sequitur cōsilium itellectus practici

vel inquisitio que inquirit per qd pōt facilius
⁊ melius attīgere ad istā sanitatē. vtꝫ. f. ꝑ am
bulationē vel per potionē vel per extractum
aut per quācūqꝫ aliam viā. 4.° post istud con/
siliū sequitur sentētia qua determinate sentē
tiat intellectus practicus. ꝙ sanitas meliꝰ ac/
quiritur per hoc mediū determinate. puta ꝑ
potionē q̄ꝫ per aliud mediū. ⁊ post istud dicta
mē intellectus seqtur electio illius medij de/
terminati q̄. s. voluntas vult determinate ca
pere potionem. Et post illam electiōem seqᵗ
imediate sūptio potiōis nisi fiat īpedimētū:

Secundo notandū ē. ꝙ de hac mate/
ria ē vna opinio cuius tota
intētio videtur stare in q̄ttuor difficultatibꝰ.
quarū due prime se tenēt ex parte praxis. nā
in ipsa praxi duo sunt consideranda. s. ipā vox
significans ⁊ res significata ꝑ vocē. rōe primi
oritur talis difficultas. Quid significet h̄ vox
praxis. Rn̄detur ꝑ duas suppositōnes ⁊ duo
dicta. Prima suppositio ē hec omnis actus li
ber exn̄s in nostra potestate pōt recte ⁊ nō re
cte fieri. ¶ Scōa suppositio ē oīs potētia que
pōt recte ⁊ non recte agere indiget aliquo re/
gulāte ipsam in operādo si actus eius debeat
sēper eē rectus. Primū dictum ē istud praxis
realiter nihil aliud est q̄ꝫ quidam actus liber
sequens naturaliter aliquē actum intellectꝰ
cui tāqꝫ regl'e natus est conformari talis actꝰ
liber vt sit rectus. Ex quo sequitur ꝫm dictū
ista vox praxis de significatōe materiali ipor
tat precise actū liberū. sed de significatione
formali importat precise duplicem respectū
aptitudinalem ipsius actus liberi ad actū in
tellectus qui est eius regl'a. Iste autē duplex
respectus aptitudīalis ē posterioritas forma
lis siue eēntialis ⁊ conformitas ipsius actus
liberi ad predictū actū intellectꝰ. ¶ Scōa dif
ficultas que sumitur ex parte rei significate ꝑ
hanc vocē praxis. ē hec. vtrū aliquis actus in
tellectus possit vere dici praxis. Rn̄detur ꝑ
quattuor dicta. Primū dictū ē istud praxis ē
operatio alterius potētie q̄ꝫ intellectus. patꝫ
dupliciter. primo q2 nullus actꝰ aliciuꝰ poten
tie dicitur extēdi ad aliū actū eiusdē potētie.
sed solū ad actꝰ alteriꝰ potētie. sꝫ oīs praxis ē
actus ad quē directiue extenditur aliqs actꝰ
intellectus. oīs igit̄ praxis ē actus alterius po
tētie. Maior pꝫ per quid nōis huius vocabu
li extensio. Nā extensio dicitur quasi extra se
tensio. Minor patet per precedentē difficul/
tatē. 2° sic. cuiuslibꝫ regl'e ad suū regulatū ne/
cessario est essentialis ordo prioritatis. Sed
oīs praxis necessario regulat̄ per aliquē actū
intellectꝰ. g̊ oīs praxis habet eēntialē ordinē
posterioritatis ad aliquē actū intellectꝰ. mō
nullus actus intellectus ad aliū actū hꝫ eēn/
tialē ordinē. q2 quocūqꝫ dato pōt aliꝰ eiusdē
rationis ꝑcedere. Ergo nullus actꝰ intellectꝰ
erit praxis sed erit necessario actus alterius
potētie ab intellectu. Scōm dictū praxis est
actus nāliter posterior intellectione. ipsa pro
batur sic. quia actꝰ pure naturalis cuiusmodi
sūt actus potentie vegetatiue appetitiue ⁊ sē
sitiue q̄tenus precedūt intellectū ⁊ voluntatē
nō dicūtur praxes. ipsi vero sequētes intelle
ctionē ⁊ volūtiones per quas moderātur ⁊ re/
gulāt̄ possūt aliquo mō dici praxes. igit̄ nul/
lus actus prior intellectu ⁊ volūtate ē praxis.
⁊ per ꝯn̄s praxis erit naturaliter posterior in
tellectiōe. Ex istis duobus dictis seqtur corre
larie ꝙ oīs actus elicitus vel imꝑatus a volū
tate tū primo quia solus talis actus hꝫ eēntia
lem ordinē ad intellectū. tū scōo. quia omnis
praxis ē actus siue operatio libera existens in
nostra potestate. sed tm̄ actus eliciti vel imꝑa
ti a voluntate sūt in nostra potestate. Ergo so
lū actus elicitus vel imꝑatus a voluntate est
praxis. Maior pꝫ per ph'm. 6. ethicoꝝ dicētē
ꝙ artifex indiget virtute regl'atiua vel mode
ratiua ad recte agendū. sed nō indiget regl'a
nisi respectu operatiōis que ē in sua ptāte. er/
go praxis si sit oꝑatio a nobis regulabilis seq
tur ꝙ erit in nr̄a ptāte. 3ᵐ dictū praxis est ap/
ta nata elici ꝯformiter dictatiuū seu sn̄ie siue
iudicio recte rōis. Probatur q2 oīs electio vl
oꝑatio necessario reqrit rōem rectā cui ꝯfor/
met̄ ꝑ ph'm. 6. ethicoꝝ. sꝫ praxis ē electio seu
oꝑatio nostre volūtatis. igit̄ si debeat eē recta
necesse ē ꝙ conformetur rōni recte ex quo se
qtur ꝙ actꝰ elicitꝰ volūtatis ē primo praxis
actus vero imꝑatus ē solū attributū ⁊ ꝑ acci/
dēs. pꝫ dupl'r. p̄mo sic. q2 oīs praxis ē nata cō/
formari rōi recte. Sꝫ actꝰ imꝑatꝰ a volūtate
nō ē ꝯformis rōi recte nisi q2 ē ꝯformis actui
elicito ꝗ actꝰ elicitꝰ imediate ⁊ p̄mo natꝰ ē con
formari rōi recte. igit̄ actꝰ elicitꝰ imediate ⁊ p̄
mo natꝰ ē ꝯformari rōi recte. igit̄ actꝰ elicitꝰ
erit primo praxis. Minor pꝫ. q2 actꝰ imꝑatus
nō ē bonus neqꝫ malus moraliter nisi per ac/

tributionem ad actum elicitū qui imediate dr̄ bon⁹ vel malus moralr̄. Quartū dictū qđ seqtur ex p̄cedētibus ē istud. nullus act⁹ itellectus ē vere praxis. pbatur qr sibi nō ꝯuenit diffinitio praxis q̄ pōt ex tribus dictis declaratis p̄us elici. Est.n. praxis opatō alteri⁹ potētie q̄ʒ itellect⁹ nālr̄ posterior ipa itellectōe nata ꝯformiter elici rōni recte ad h̄ ꝙ sit recta.

Tertio notādū ē ꝙ alie due difficultates se tenēt ex pte notitie ipsius practice ꝛ p̄ma talis est. Utrū eadē scia possit dici speculatiua ꝛ practica. R̄ndeť p vnā suppositionē ꝛ vnā distictionē. Suppositio ē hec nulla ꝯclusio practica pōt resolui i principia speculatiua pʒ qr alias de eodem obiecto formali hēreť scia speculatiua ꝛ practica Distinctio ē hec duplr̄ pōt aliqua scia dici practica vno° imediate ꝛ p̄mo qr.s. imediate est nata extēdi ad praxi. Et sic nulla notitia eadē sit ē speculatiua ꝛ practica. Alio mō pōt aliq̄ scia dici practica imediate q̄ lʒ nō sit imediate nata extēdi ad praxim i se tn̄ v̄tualr̄ ꝯtinet aliquā v̄itatē q̄ imediate nata ē extēdi ad praxi et talis lʒ sit simplr̄ practica tn̄ scd̄ʒ qd pōt dici speculatiua sicut notitia huius ꝑpositiōis deus ē trinus. lʒ imediate non iclinet ad praxim tn̄ i se ꝛ virtualr̄ icluditvnā virtutē q̄ iclinat imediate ad eligēdū deū sub ratōe trinitatis. ꝛ ideo talis notitia simplr̄ ē practica: lʒ scd̄ʒ qd possʒ dici specl̄atiua. ¶ 2ª difficultas ē vtrū speculatiuū ꝛ practicū sint dr̄ie p se scie. R̄ndeť p vnā suppositionē ꝛ vnū dictū. suppositio ē hec. sicut dictū ē de ista voce praxis ita ꝯformiter dicēdū ē d̄ ista voce notitia practica. s. ꙩ d̄ significatōe māli iportat p̄cise habitū vel actū itellectus ꝛ de significatōe formali ipōtat duplicē respectū aptitudinalē p̄oritatis seu ꝯformitatis ipsius hit⁹ vel actus ꝛ directiuitatis ipsius hitus vel actus itellect⁹ ad praxim. ex quo pʒ ꙩ si domificator hēret manus trūcatas sic ꙩ nunq̄ʒ opareť tn̄ adhuc hēret notitiā practicā d̄ domo. Silr̄ ista vox scia speculatiua de significatiōe māli iportat p̄cise hitū vel actū itellectus ꝛ de significatione formali iportat negationē illius duplicis respectus ad praxi. Dictū ē istud speculatiuū ꝛ practicū sūt dr̄ie accidētales scie p se qr rō formal̄ practici ꝯsistit i duplici respectu aptitudinali ꝛ ratio formalis speculatiui ꝯsistit i negatōe illius duplicis respectus. mō nec ille duplex respectus nec eius negatio ē de essentia notitie cuius sunt. igiť speculatiuū ꝛ practicū sūt dr̄ie accidētales scie. verūtn̄ qdā posteriores dixerūt ꙩ practicū ꝛ specl̄atiuū possūt vno° capi ꝑ illo duplici respectu vel eius negatōe ꝛ sic sūt due dr̄ie accidētales. Alio mō possūt capi ꝑ ratōe fūdamētali itrīseca ipsi⁹ notitie q̄ fūdat talea respectus ꝛ sic sunt dr̄ie eēntiales scie. ꝛ hoc mō dicūt Aristo. cepisse cū diuidit sciaʒ i speculatiuū ꝛ practicū sʒ aly seq̄ces dixerūt ꙩ speculatiuū ꝛ practicū sunt respectus fūdamētales vel aptitudinales venietes notitie tanq̄ʒ passio disiuncta. ꝛ iō sunt dr̄ie p se notitie i coī licet nō essentiales.

Conclusio r̄nsalis logica ē simplr̄ speculatiua pʒ. qr illa notitia ē simplr̄ speculatiua q̄ caret duplici respectu aptitudinali ad praxim sʒ logica ē hmōi. igiť ꝛc. Minor pʒ qr logica solū ē directiua actuū itellect⁹ sʒ nullus act⁹ itellect⁹ ē praxis vt patuit. ḡ logica n̄ hʒ respectū p̄oritatis ꝛ ꝯformitatis ad praxim. ꝛ p ꝯn̄s ē scia speculatiua.

Primo dubitať. Utrū praxis sit fc̄m i volūtate vl̄ i itellectu. ꝑ dubio supponiť ꙩ ē vna opinio cuius tota itētio videtur terminari i quatuor difficultatibus. Quaꝝ due p̄me se tenēt ex pte ipsius praxis. illaꝝ duaꝝ p̄ma ē hec vtrū oīs actus liber sit praxis. R̄ndeť per tres suppositōes ꝛ vnum dictū. ¶ Prima suppositio est hec itellectus practic⁹ differt ab itellectu ꝯsiliatiuo ꝛ ꙩ itellectus practicus ē respectu p̄icipioꝝ practicorū ꝛ ꝯclusionū practicaꝝ. sʒ intellectus ꝯsiliatiuus est tn̄ ꝯclusionū practicaꝝ. Prima pars pʒ. ꝛ p̄mo qr intellect⁹ practicus ē respectu p̄ncipioꝝ. qr itellcūs practicus dictat et iudicat ꙩ talis finis ē appetēdus. sʒ tale iudiciū siue dictamē ē p̄ncipiū practicū. sicut pʒ p Aristo. 6. ethi. ꙩ sic se hʒ finis in agibilibus sicut p̄ncipiū in speculabilibus. ḡ itellcūs practicus ē respectu p̄ncipioꝝ practicoꝝ. ꙩ autē sit respcū ꝯcl̄onū pʒ. qr oīs notitia ꝯclusionis practice ꝯfesse. i. ꝯformiter se hʒ appetitui recto. ḡ talis notitia ē practica. Scd̄a pars pʒ. scʒ ꙩ intellect⁹ ꝯsiliatiu⁹ sit tn̄ ꝯcl̄onū practicaꝝ. qr ꝑpter solā dn̄sionē finis p intellectū volūtas vult ꝛ appetit illū finē. sʒ qr talis finis pōt acqri p diuersa media ideo ꝯsiliať intellcūs per quod mediū pōt facili⁹ ꝛ melius acquiri. post v̄o multā iuestigationē itellcūs

practic⁹ ꝯcludit ꝙ ꝑ aliqd mediū determinatū ⁊ respectu illius ꝯclusionis dr̄ itellect⁹ ꝯsiliatiu⁹. ¶ Scđa suppositio duplex ē praxis q̄dā ē virtuosa ⁊ illa ē opatio existēs in nr̄a ptāte nata cōformiter elici ratōi recte ad hoc ꝙ sit recta. alia ē praxis viciosa q̄ est opatio existēs i ptāte volūtatis nata difformiter elici ratōi recte vel ꝯformiter elici ratōi erronee ⁊ false ¶ Dictuz ē istud oīs act⁹ liber est vere praxis pȝ dupl'r p̄mo q2 oīs opatio q̄ ē i nr̄a ptāte est praxis ſȝ oīs actus liber est hmōi g̊ ⁊c. Maior pȝ ꝑ diffinitionē praxis. ¶ 2°. sic oīs opatio virtuosa vel viciosa ē praxis ſȝ oīs actus liber est virtuosus vel viciosus igiť ⁊c. Maior pȝ ex scđa suppositōe. Minor declarať q2 oīs actus liber vel est ꝯformiter elicitus rationi recte ⁊ sic ē virtuosus. vel nō. ⁊ sic ē viciosus. Ex quo pȝ ꝙ actus cognitiui volitiui ⁊ actus sensitiui ꝓ q̄̄to sequūtur actū volūtatis pn̄t dici vere praxes q2 vt sic sūt i nr̄a ptāte. ¶ Et si arguať q2 oīs hitus g non soluȝ hȝ ꝓ fine actū quē elici imo etiā actū quē dirigit ē pure practicus sed oīs hit⁹ itellectualis pōt directiue extēdi ad actū g ē i nr̄a ptāte igiť oīs hitus itellectualis erit practic⁹ qđ ē icōueniēs. ¶ R̄ndeť distiguēdo maiorem q2 vel talis hit⁹ hȝ h⁹ actū nedū ꝓ fine ſȝ ꝓ obiecto ⁊ sic conceditur maior. Vel hȝ h⁹ actū tanq̄ȝ elicitū vel directū n̄ āt vt obiectum ⁊ sic negať maior nō. n. glibet hitus itellectualis natus ē iclinari ad actus nostros vel ad opus nr̄ȝ tanq̄ȝ ad obm. ¶ Scđa difficultas ē illa q̄ mouebať i dubio ad quā r̄ndeť ꝑ distictionem ꝙ duplex ē praxis q̄dā ē praxis elicita ⁊ illa ē subiectiue i volūtate cū sit actus elicitus ipsius voluntatis. Alia ē praxis iperata ⁊ illa ē duplex q̄dā ē q̄ ē actus potētiarū iferioꝝ ad itellectū ⁊ volūtatē iperatus tn̄ a volūtate ⁊ talis praxis ē subiectiue i ꝓprys potētys iferioribus. Alia ē praxis iperata q̄ ē gdā actus itellectus iperatus etiā a volūtate ⁊ illa ē subiectiue i intellectu. Et ꝙ sit aliqua talis praxis pȝ tripl'r primo sic q2 aliqs actus speculādi vel itelligēdi est i nr̄a ptāte igiť est praxis. ¶ 2°. sic oīs act⁹ sequēs electionē ⁊ ꝯsiliū ē praxis. Sȝ aliqs act⁹ itelligēdi ē h⁹. Potest. n. aliqs ꝯsiderare an debeat studere ⁊ gd q̄l'r ⁊ quō q̄n. g̊ studiū sequēs h⁹ ꝯsiliū ē p̄xis ¶ 3°. sic oīs actus directus ꝑ actū itellect⁹ mediāte actu volūtatis ē praxis. ſȝ aliqs actus itellectus dirigıť ꝑ aliū mediāte actu volūtatis igiť ille actus directus erit vere praxis et actus dirigēs erit practic⁹. ¶ Sustinēdo p̄mā opinionē ad ista tria sil' pōt r̄nderi ꝙ non glibet actus iperatus a volūtate ē praxis ſȝ solū ille g ē alterius potētie ab itellectu nec etiā q̄libet extēsio act⁹ itellectus. Sȝ solū illa que ad actū alteri⁹ potētie ē practica. ¶ Cōtra hāc solutionē replicať q2 oīs actus g ē terminus extēsionis dr̄ praxis. s̄m p̄mā opinionē ſȝ vna itellectio ē terminus extensionis alterius actus itellectus. ergo illa itellectio erit praxis. Minor pȝ q2 actus denoīatus bonus vel malus moral'r ꝑꝑ ꝯformitatē eius ad actū rectū terminat extēsionē illius actus: Sȝ vna itellectio respcū alterius ē h⁹ igiť. ¶ R̄ndeť ꝑ p̄mā opinionē ꝙ extēsionis itellectus duplex ē terminus gdā ē imediatus ⁊ itrisecus. Et sic vnus actus itellectus pōt eē terminus alterius actus nec ꝓpterea diceť praxis. ſȝ magis diceť praxis vl' practic⁹ eo ꝙ sibi pōt ꝯformiter elici alius actus alterius potētie g diceret vere praxis. Alius ē terminus extrisecus ⁊ vltimatus g sp ē extra potētiā cuius ē extēsio ⁊ talis terminus ē vere praxis. Diciť tn̄ a gbusdā sequacibus p̄me opinionis ꝙ aliqs actus itellectus dum tn̄ sit iperatus a volūtate pōt eque dici praxis sicut actus cuiuscūq̄ȝ potētie alterius q2 ad vnū actum itellectus pōt alius directiue extēdi. Et hoc sufficit ad praxim. nō. n. extēdere ē extra se tēdere ſȝ ē actū cuiuscūq̄ȝ potētie directiue attigere. Et ideo logica diceret eē practica q2 dirigit ⁊ regulat actus discursiuos. intellectus ideo dicūt illi ꝙ prima opinio est solum probabilis.

Secundo dubitať. Utrū aliqua ꝯclusio simpl'r practica possit deduci ex pricipys pure speculabilib⁹. Pro solutione supponiť ꝙ alie due difficultates se tenēt ex pte notitie practice. Et ē p̄ma talis per gd distiguiť scia practica a speculatiua. ¶ R̄ndeť ꝑ tale dictū scia speculatiua ⁊ practica se ipsis distiguunť itrisece ⁊ formal'r. extrisece vero ⁊ cāl'r distiguunť ꝑ finē aut efficiētē. Sȝ ꝑ ꝯclusiones scitas distinguūtur tanq̄ȝ ꝑ ꝓpa sibi. Istud dictū ꝓbať p̄ q̄̄tū ad primā ptē q2 scia speculatiua ⁊ practica sunt forme simplices igiť se ipsis formal'r distiguunť ⁊ itrisece. ꝯn̄s tenet q2 forme simplices se ipsis formal'r distinguunť. Scđa pars pȝ q2 vnūqđq̄ȝ capit eē formal'r ⁊ eē distictū ab alio. Tertia pars

patz quia necessario est alia cōclusio scita per noticiā practicā: ⁊ alia scita per noticiā speculatiuaz. ergo scia speculatiua ⁊ pratica distinguūtur per cōclusiones scitas tanq̄ per sibi ꝓprias. Añs pz. q2 in cōclusione scita ꝑ noticiā speculatiuam nihil cōphēditur operabile a nob̄ cū scientia speculatiua non sit de opib⁹ nostris in illa aūt ꝯclusione que scit̄ ꝑ noticiā practicam ponitur aliq̄d opabile a nobis cuz sicētia practica sit de opibus nr̄is ¶ Scd̄a difficltas ē nota in dubio ad quē rn̄detur ꝑ tale dictum cōclusiones simplr̄ practice saltē mediate vel ꝑtialiter deduci pñt ex principijs vere speculatiuis. Probatur rōe. signo. ⁊ duob⁹ exēplis. rō ē ista quia per ea entis specl'abilia possum⁹ exercere aliquas opationes dictatas a ratiōe recta. Nam ꝑ3 variatione entium pure speculabilium ⁊ suarū ꝯclusionū diuersimode elicit̄ opatiōes nostre. ergo ex ꝓncipijs pur̄ speculabilibus pñt iferri cōclusiones simplr̄ practice. Signo sic ꝓbat̄. aliq̄ scia practica subalternatur scie speculatie. ergo signū ē q̄ conclusio simplr̄ practica pōt deduci ex pricipijs simpliciter speculabilibus. Añs pz q2 musica que est practica sbalternat̄ arist̄ᶜ que pur̄ ē speculatia ꝯñā tenet. quia principia scientie subalternate deducūtur ex scientijs subalternātibus. Ex ēplo ꝓbat̄ sic. quia ista ꝓpō. terra est dura. pure est speculatiua. Et tamē ex ea deducūt̄ plures conclusiōes practice. Nam ex eo q̄ ipsa est dura oz q̄ frangatur aliquo duro ad hoc q̄ ipsa sit apta ad actiōes q̄s agricola circa eā vult exercere. 2ᵐ exemplū quia ista ꝓpō homo ē colericus vel talis complexionis ē pure speculatiua. Et tñ ad eā seq̄tur ista ꝯclusio practica q̄ ex eo q̄ hō est talis vel talis complexionis oz ad sui ꝯseruatiōem talem vel talē adbibere medicinam. pōt dici q̄ illa ꝓnᵃ pure speculabilia sunt virtualiter practica q2 nullū ē priᵐ adeo speculabile qui aliquo mō se hēat ad praxim. Uolētes sustinere hāc opinionē possēt rn̄dere ad confirmationes triū dictoꝝ in 2° notabili. Ad primā rōem cōfirmantē primū dictū pōt negari maior. quia ad extēsiones act⁹ practici sufficit q̄ se extēdat ad volūtatē ⁊ ad quēcūq̄ aliū actū tanq̄ ad obm mediāte actu volūtatis. mō vnus actus intell's pōt eē obm alteri⁹ intell's mediāte volūtate. iō vnus actus intell's ad aliū sufficienter extēdi pōt. Ad secūdā conceditur prim⁹ ꝓcessus ad illū sensū q̄ omnem praxi ꝓcedit aliq̄ intellectio sicut oēm actū voluntatis ꝓcedit aliq̄ intellectio. Et silr̄ dicet̄ ad ꝯfirmationē scd̄i dicti. Ad rōem cōfirmātē 3ᵐ dictū dr̄ q̄ ꝯformari dictamī recto ē conditio praxis bone q̄d vult Aristo. in. 2° ethicorū. ⁊ su⁹ cōmentator. Sed non est conditio praxis in communi.

Tertio dubitatur. Utrū act⁹ exteriores potentiarum inferioꝝ ad itellectum ⁊ volūtatē sint vere ⁊ ꝓmo praxes. Est vna opinio q̄ rn̄det affirᵛᵉ q̄d declarat dupliciter ꝑ qua duo supponūt̄. Primo q̄ intellect⁹ practic⁹ respicit cōtingētia opabilia a nob̄. 2° q̄ rō praxis ꝓrio sumit̄ a fine non aūt ab obiecto. Tūc sic format̄ rō. opus q̄d intellect⁹ hz ꝓ fine necessario est circa cōtigētia ⁊ opabilia a nobis. Sed tale op⁹ ē act⁹ exterioꝛ potētie inferioris. ergo talis act⁹ vere ⁊ ꝓrio dr̄ praxis. scd̄o ꝓbatur idē auctoritate gregorij sup ezechielē dicentis. q̄ virtus opis ē sub volatu contemplationis. ergo praxis est sub actu intellect⁹ ⁊ voluntatis. mō talis ē ꝓcise act⁹ potentie inferioris. ergo talis ē vere ꝓrio praxis. imaginat̄ enī ista opinio q̄ intellect⁹ practic⁹ q̄ versat̄ circa contingētia inquirit q̄d sit ꝓsequendū ⁊ q̄d fugiendū ⁊ q̄d diligendū ⁊ quid primo dimittēdū i quo inquisito sequit̄ electio voluntatis qua eligit ⁊ respuit ꝯrium. post aūt hmōi electionē impat volūtas alijs virib⁹ inferioribus vt obediant ⁊ cōsequent̄ illud q̄d ē preelectum a volūtate. tale vero imperiū voluntatis ē actio trāsiens in vires inferiores. Et talis actio viriū inferiorū ē formalr̄ ⁊ ꝓrio praxis. ¶ Alia ē opinio q̄ rn̄det ꝑ talē distinctōez. Noticia practica ē duplex. q̄dā ē practica dictatia ⁊ ē illa q̄ determiat ⁊ dictat̄ siue indicat̄ aliq̄d eē faciēdum vel fugiēdū ⁊ in isto sensu forsan ꝓcedit ꝓria opinio adducta in 2° nōbili ⁊ isto⁹ logica ⁊ rethorica nō sūt practice neq̄ q̄cūq̄ ars metaforica quia nulla istaꝝ dictat aliq̄d eē fugiēdū vel nō fugiendū. Alia ē noticia practica ostēsiua q̄ nō dictat aliq̄d eē faciēdū ꝓsequēdū vl' fugiēdū. s3 tm̄ ostēdit op⁹ quo⁹ pōt fieri ꝟtute cui⁹ noticie si intellect⁹ dictet illud eē faciendū ⁊ volūtas velit stati pōt ꝑfecte opari. sicut ars edificatiua ostēdit q̄ dom⁹ cōponitur ex lignis lapidib⁹ fūdamēto tali ⁊ parietib⁹ talibus ⁊ tali tecto. S3 nō dictat q̄ dom⁹ sic ē faciēda nec qñ nec in quo tp̄e sit facienda imo ad prudētiā pertinet dictare q̄ ta

li tempore ē faciēda. Et sic logica ⁊ cetere ar/
tes metha^cc sunt tm̄ ostēsiue ⁊ nō dictatiue. lꝫ ta
men sint directiue frequēter hn̄tes nō praxi
sed obm̄ praxis pro obiecto: sicut ars domifi/
catiua hꝫ domū ꝓ obiecto ⁊ nō ipsam opatio
nem q̄ ē praxis. ⁊ isto mō sola prudentia esset
pratica eo ꝙ sola prudētia hꝫ dictare. Et si ar
guatur. q̄r si solū prudentia sit practica seq̄t̄
ꝙ scīa libri ethicoꝝ eēt prudentia. ꝯn̄s ē fl̄m
quia scīa libri ethicoꝝ ē de vniuersalib⁹. mō
prudētia ē de particularibus. rn̄detur ꝙ pru
dentia duplicem actū respicit. vnū q̄ ē cogita
re ꝙ sic ē faciendū. ⁊ istū actū non regl̄at pru
dentia. sed magis elicit̄ sic sicut ꝑmisse cōpa/
rate ad ꝯclusionē nō regulāt ipsā sed magꝭ eli
ciunt. Et general'r quicūq̄ bitus cōpatus ad
suū ꝓpriū actū magꝭ dicit̄ elicitiu⁹ q̄ꝫ regula
tiuus. qn̄ vero bitus cōpatur ad aliū actū q̄ꝫ
ad suū est regulatiuus. ⁊ respectu illius dicit̄
practic⁹ sicut in ꝓposito prudentia respic̄ aliū
actū. s. exteriorē. ⁊ istū actū nō elicit sed regu
lat. ⁊ sil'r diceret̄ de arte. quia ars actū interi/
orem elicit ⁊ non regl̄at sed actū exteriorē vt
puta domificare regulat ⁊ nō elicit. Cā āt q̄re
prudētia vel ars actū interiorē non regulant
ē ex eo ꝙ volūtas circa q̄ditates l' ideas nūq̄ꝫ
pōt errare cū circa eas non hēāt actū liberū
sed solū actū simplicis cōplacētie. iō nulla est
noticia practica directiua voluntatꝭ circa hu
iusmōi q̄dditates ⁊ ideas.

Ad rationes an̄ oppositū. Ad ꝑmā ꝓbationē minoris rn̄de
tur ꝙ ad hoc ꝙ aliqua scientia sit practica nō
sufficit ꝙ sit directiua opatōis hoīs. sꝫ cū hoc
requirit̄ ꝙ talis opatio sit alterius potētie ab
intellectu sicut patuit in scđo notabili. ¶ Ad
secundam distinguitur antecedens. quia vel
docet constituere suum subiectum per opera
tionē intellectus practici. ⁊ sic negatur ante/
cedens. vel per operationem intellectus spe/
culatiui ⁊ sic conceditur. ¶ Ad tertiaꝫ negata
minori. respondetur ad probationem ꝙ non
omnis scientia que docet ꝙ sic est agendū est
practica. sed solum illa sciētia que docet ꝙ sic
est agendum in operatione alterius potentie
q̄ꝫ intellectus. modo diffinire ⁊ diuidere sunt
passiones intellectus. iō non sunt praxes neq̄ꝫ
cōclusiones silli pratici. ⁊ similiter potest re/
sponderi ad omnia argumenta ⁊ obiectiones
que possent fieri circa istam opinionem.

Queritur quinto. Utruꝫ huius scīe sub
iectū attributiōis sit vl'e qđ est
gen⁹ ad q̄nq̄ꝫ vl'ia. ¶ Arguitur
ꝑmo ꝙ non quia vel capit̄ vl'e
ꝓ ꝑma intentione vel ꝓ secun
da. Non ꝓ p̄ria quia prima intētio ē res ipsa
cui accidentaliter inest vl'itas cū nihil sit ī re
vnū scđm quācūq̄ꝫ vnitateꝫ qđ scđm illā vni/
tatē ꝑcisam sit in potētia ꝓxima ad plura pre
dicatione dicēte hoc ē h⁹. ḡ nulla p̄ria intētio
pōt eē gen⁹ ad quinq̄ꝫ vl'ia. Nec etiaꝫ pōt capi
vniuersale ꝓ scđa intētione q̄r scđa intentio
vel ē scđarius cōcept⁹ rei. vel ē q̄dā respectus
rōis ꝑ intell'm cātus in obo cognito. sꝫ vtroq̄ꝫ
mō scđa intētio ē vnū accidēs in numero. er
go nō pōt eē gen⁹ q̄nq̄ꝫ vniuersalium. ¶ Argu
itur sic scđo q̄r vl'e ē gen⁹ ad q̄nq̄ꝫ vl'ia ḡ erunt
sex ꝑdicabilia. pꝫ ꝯn̄a q̄r sūt q̄nq̄ꝫ ꝑdicabilia
⁊ ꝑter hec ē ipm̄ vl'e cōe qđ ē ꝑdicabile de his
quinq̄ꝫ. ḡ erūt sex ꝑdicabilia. ¶ Arguit̄ sic 3°
oē subm̄ alicui⁹ scīe dꝫ habere passionē vl' pas
siones adeq̄tas demōstrabiles de ipso subie/
cto. sꝫ vniuersale nullā hꝫ passionē adequatā
ḡ nō ē subm̄ attributionis huius libri. maior
ē nota per Arist. in ꝑmo posterioꝝ. minor de
claratur. q̄r nullū inferi⁹ ē passio adequata re
spectu sup̄ioris. Sꝫ oīs passio cōtinet̄ sub ꝓ/
prio qđ ē spēs illius vl'is. ḡ ei⁹ nō ē assignanda
aliqua passio adeq̄ta. In oppositū arguit̄ au/
ctoritate omnium logicorum famosorum.

Primo ē notandū ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponūtur sex distin/
ctiones. prima distictio ē hec. istud nomē vl'e
sicut ⁊ quodlibet aliđ cōcretū pōt capi dupli/
citer. vno mō ꝓ suo significato mā'li qđ ē ipsa
prima intentio substracta scđe intētioni ⁊ ab
eodē denoīata. Et talis p̄ria intentio siue res
subiecta secūde intētioni qđ idē ē. q̄n̄q̄ꝫ inue/
nitur in aīa sicut sunt ꝑuationes negationes
figmenta intellectus. ⁊ generaliter oīa entia
rōis. Q̄n̄q̄ꝫ vero iuenit̄ in reb⁹ extra aīaꝫ sicut
sūt decē ꝑdicamēta. Alio mō pōt capi vl'e pro
suo p̄rio significato formali. Et illud ē scđa in
tentio qua ipsa natura denoīat̄ formalit̄ vl'is.
¶ Scđa distinctio. ad cōpletā ⁊ ꝑfectā rōneꝫ
vl'is logici requiritur duplex respectus apti/
tudinalis. prim⁹ ē cōicabilitas siue aptitudo
ad cōicari multis: ⁊ talis respectus ē ꝑ se pas/
sio ipsi⁹ nature de ipsa ꝑdicabilis in scđo mō

dicẽdi per se ex nã rei. ⁊ pter quẽcũqꝫ actuz intellect⁹. ali⁹ respect⁹ ẽ pdicabilitas siue aptitudo ad pdicari de plurib⁹. ⁊ talis aptitudo p accidẽs ꝯuenit nature cũ sibi ꝯueniat p actũ intellectus ꝯparãtis ipam nãm ad ea de qb⁹ apta nata est pdicari. Et qꝛ talis pdicabilitas cõuenit vli logico per actũ intellect⁹. inde est ꝙ vniuersale logicũ nõ hꝫ ex nã rei eẽ cõpletum sꝫ tñ hꝫ eẽ fũdamẽtale ex nã rei ⁊ eẽ cõpletum ab intellectu. ¶ Tertia distinctio. predicabile põt dupl'r accipi. vno mõ cõiter vt. s. ẽ vna scda ĩtẽtio cõis oĩ illi qd ẽ aptũ natuz pdicari siue illud sit vl'e siue singulare siue vniuocũ siue equocũ siue limitatũ siue illimitatum. ⁊ sic pdicabile nõ ẽ passio vl'is cũ sit ĩ plus ꝙ̃ vl'e. Alio⁰ capitur spãliter ⁊ ꝓprie. s. pro scũda intentione fundata sup nã limitata nata pdicari d plurib⁹ vniuoce. ⁊ sic cõuertitur cũ vniuersali tãꝙ̃ ꝓpria passio ei⁹. ¶ Quarta distĩctio. pdicatũ põt capi dupliciter. vno mõ generaliter vt. s. ẽ vna scda intẽtõ cõis omni extremo ꝓpositõis posito post copulaz. Alio modo capitur spãliter p scda intẽtione fũdata solũ sup eo qd est natũ pdicari in ꝓpõe terminabili per artẽ dialeticã. Et iterũ pdicatuz vtroqꝫ modo sũptũ ⁊ pdicabile pñt capi dupliciter. vno mõ prime intẽtionaliter. ⁊ sic nõ distinguũtur nisi scdm actũ ⁊ potẽtiaz. Alio⁰ scde intẽtionaliter ⁊ sic sũt diuerse intentiones dispate hñtes diuersa fundamenta ꝓpinqua. ⁊ diuersos termĩos. ¶ Quinta distinctio ẽ hec. h dictio tm̃ qñqꝫ accipitur ꝓprie vt. s. facit ꝓpõnem exclusiuã exponibilẽ grã alietatis. qñqꝫ vero capit' ĩproprie vt. s. facit ꝓpõem de excluso extremo vel ꝓpõem exclusiuã exponibilẽ g ra plitat vt lati⁹ pꝫ in expõibilib⁹ ¶ Sexta distinctio. vl'e eẽ gen⁹ ad qnqꝫ vniuersalia põt triplicit' intelligi. vno⁰ ꝙ prima intẽtio sit genus ad alias pmas ĩtẽtiones. 2⁰ ꝙ scda ĩtentio sit genus ad pmas. ⁊ 3⁰ ꝙ scda intentio vniuersalitat sit gen⁹ ad oẽs scdas ĩtẽtiões vl'iũ. vniuersale p⁰ nõ ẽ gen⁹ sꝫ ẽ transcẽdẽs reponibile ĩ oĩ vl'i. vl'e. 2⁰ ẽ accidẽs ⁊ ñ gen⁹. Sꝫ vl'e 3⁰ ẽ gen⁹ vel saltẽ hꝫ modũ generis cũ pdicet' ĩ quid ⁊ vniuoce de qnqꝫ intẽtionibus vl'iũ tãꝙ̃ de plurib⁹ spẽ distinctis. ⁊ põt addi qd ẽ gen⁹ subaltemũ tñ in nullo predicamẽto per se ⁊ primo reponibile cum non sit verum genus sed tantum habet modum generis eo ꝙ est ens rationis.

Secundo notandũ ꝙ liber pdicabilium in quo determinat porphirius de qnqꝫ pdicabilibus ꝯtinet tres tractat⁹. Quoꝝ pm⁹ q ꝯtinet vnicũ capitulum ẽ ꝓemialis. Et ꝯtinet q̃ttuor ꝯclõnes. q̃ꝝ pria tãgit intẽtionẽ hui⁹ scie ad instructiõem grisaroꝛ sui discipuli. Et ẽ h. ĩ hoc libro determinandũ ẽ de qnqꝫ vniuersalib⁹. quam sic pbat porphiri⁹. Quia de illis determinãdũ ẽ ĩ hoc li⁰ q ĩter alios libros logice ẽ prim⁹ ordine doctrine. quoꝝ cognitio ẽ vtilis ⁊ nec̃ia ad sciaz pdicamentoꝝ diffinitionũ dionum ⁊ demõstrationũ cnm de ipsis pricipaliter ad logicũ spectet determiare. Sꝫ cognitio qnqꝫ pdicabiliũ ẽ vtil' ⁊ nec̃ia ad ista q̃ttuor pdicta. g ad hũc libꝝ spectat determinare de ipis. ¶ Secunda ꝯclusio tangit modũ procedendi faciliter in hac scia. ⁊ ẽ hec. intentio pñs ẽ pro declaratione istoꝝ qnqꝫ vniuersaliũ cõponere vnum tractatum breuẽ ⁊ vtilẽ per moduz introductionis abstinendo a questionib⁹ difficilib⁹. questiones vero faciles leui mõ declarando. ¶ Tertia ꝯclusio declarat questiones a qbus vult porphiri⁹ abstinere. ⁊ hec ẽ. ĩ opere pñti abstinendum ẽ a tribus questionibus difficilib⁹ q̃ formari pñt de vniuersali. Quaꝝ prima ẽ vtꝝ vniuersalia sint subsistẽtia extra intellectum aut sint posita in solis nudis puris qꝫ intellectib⁹. Scda questio ẽ hec. posito ꝙ vniuersalia sint extra animaz subsistentia vtrum sint corporalia vel incorporalia. Tertia qd ẽ hec. vtꝝ si vniuersalia sint corporalia vtrum sint in singularibus sẽsibilibus vel extra singularia ⁊ a sensibilibus separata. has tres questiones non soluit porphirius sed dicit ꝙ altissimũ est huiusmodi negociuz ⁊ maioris egens inquisitionis quia videlicet eas terminare pertinet ad metaphisicũ. ¶ Quarta ꝯclusio simul tãgit suã intentionem ⁊ modum ꝓcedẽdi in hoc libro. ⁊ est hec. ĩ hac sciẽtia dicendũ ẽ de qnqꝫ vniuersabilib⁹ ĩsequendo dicta ãtiquoꝝ ⁊ maxime dicta peripatheticoꝝ. i. Arist. ⁊ sequaciũ eius. Nam Arist. cognominat' pipatheticus. ideo sequaces eius pipathetici vocati sunt.

Tertio nõndũ ẽ. ꝙ circa hũc textum icidũt q̃ttuor difficultates. Pria ẽ h. qs sit titulus huius libri. Respondetur ꝙ talis est. Incipiunt isagoge porphirii ad cathegori as Aristo. Dicuntur enim isagoge

ab içag q̃ est intro ꝛ gogos ductio quasi introductiones ad p̄dicamēta Arist. In quo titulo tangūtur q̄ttuor cāe huius libri. per hoc eniꝫ q̄ dicit introductiones tāgitur cā formalis. s. modus p̄cedēdi q̄ ē itroductorius. per h̄ eniꝫ q̄ dicitur porphyrij tangit cā efficiens. p h° q̄ dicit ad predicamēta tangit cā finalis. Et subditur Arist. ad d̄raꝫ p̄dicamētoꝝ dionisij ariopagite ꝛ alioꝝ qui de p̄dicamentis tractauerunt. ¶ 2ª difficultas ad q̄ ꝛ quot ē hec sciētia vtilis. R̄ñdetur cū textu q̄ ad q̄ttuor. primo ad p̄dicamenta q̄ꝛ in libro p̄dicamētoꝝ determinatur de coordinatiōe geneꝝ ꝛ spēꝝ. ꝯsilr etiā de ꝓprietatibꝰ ꝛ passionibꝰ p̄dicamētoꝝ q̄ oīa faciliter cognosci nō p̄nt nisi cognitis istis vniuersalibus. 2° ē vtilis ad diffinitiones q̄ꝛ quod diffinit̄ ē spēs q̄ dꝫ diffiniri per genꝰ et d̄ram. ꝛ aliq̄ñ diffinitur per accidētia q̄ñq̄ ꝓpria q̄ñq̄ ꝯia: de q̄bus oībꝰ tractat ista sciētia: 3° ē vtilis ad diones quia quedā ē diuisio generis in suas spēs vel d̄ras: quedā aūt subiecti in acciª vel ꝓpria vel cōia de q̄bus trsctat ista sciā. 4° ē vtilis ad demonstrationes quia est vtilis ad diffinitiones. Sed diffinitio potissimū locū obtinet in demōstratōe vt pꝫ primo posterioꝝ. ḡ ēt valet ad demōstratōes ¶ Tertia difficultas vtrū tres q̄ōes quas mouꝫ porphirius possint terminari per artē logice. r̄ñdetur p duas suppositiones ꝛ duas distinctiones. ¶ Prima suppositio ē hec. porphyriꝰ magis mouet istas q̄stiones de generibꝰ ꝛ spēbus q̄ de alijs vniuersalibus. quia genꝰ ꝛ spēs dicūt pfectiorē modū p̄dicādi cum p̄dicēt̄ i q̄d. iō magis videtur subsistere p se. Etiā alia vlia ꝯtinētur i genere ꝛ spē. ¶ Scd̄a suppositio facultas ē facilis ptās qua aliquis pōt aliq̄d facere ad nutū. Sed difficultas ē ptās difficilis aliq̄d acgrendi cū studio vel labore magno. ¶ Prima distictio hec ē. iste q̄ōes p̄nt duplr. intelligi moueri de vniuersali. vno mō de vniuersali sūpto 2ᵉ intentionalr. Alio° de vl̄i sumpto p̄ᵉ intētionalr. ¶ Scd̄a distinctio. p̄dictas q̄ōnes posse termīsri per facultatē logice p̄nt dupliciter itelligi. vno modo snsletice. i. resolutorie seu demōstratiue ꝛ a priori per sua principia logice. Alio° thopice ꝛ ꝓbabilr per topicā vtentē tūc ponūtur duo dicta. ¶ Primūꝫ ē istud. p̄dicte q̄ōnes intellecte de vl̄i 2ᵉ intentionaliter sūpto sūt analethice terminabiles p facl̄tatē logice. pꝫ. q̄ꝛ vt sic h̄nt attributōeꝫ ad subm logice cū vl̄e sit pars subi logice. ¶ 2ᵐ dcm̄ p̄dicte q̄ōnes itellecte de vniuersali pᵉ intētiōalr̄ sūpto non p̄nt p facultatē logice analethice termīari lꝫ bñ thopice ꝛ ꝓbabilr̄. prima ps pꝫ quia eaꝝ terminatio d̄pēdet ex rōe entis q̄ð ad metaph̄icū pertinet. scd̄a pꝫ quia logica hꝫ viā ad principia oīum methadoruꝫ ¶ Quarta difficultas q̄d est subsistere ꝛ q̄d intelligit porphyrius per intellectū solum purū ꝛ nudū. R̄ñdetur per vnā distinctionē ꝛ vnū dictum. ¶ Distinctio ē hec. subsistere capit̄ dupliciṫ. vno° vt idē ē q̄ð ī se ꝛ per se eē ꝛ sic tātū mō īdiuiduis de p̄dicamēto sūbe cōpetit ꝓpe subsistere. Alio° capit̄ gnāl̄r vt idēꝫ est q̄ eē ꝛ tunc conuenit oībus de q̄bus vere enunciatur hoc v̄bū ē scd̄ꝫ adiacēs. Et hoc modo forsan cepit porphyrius. ¶ Dictum ē istud intellectus nudus ē intellectꝰ carēs speciebꝰ intelligibilibus sicut intellectꝰ nr̄ qui ī p̄ricipio sue creationis ē tāq̄ tabula rasa in qua nihil depictum ē. Sed ītell̄s purꝰ ē q̄ nō est mixtꝰ alicui fantasie sicut ītell̄s āgelicꝰ. Intell̄s autem solus ē intellectus diuinus qui vnicus est ꝛ solꝰ ꝛc̄.

Conclusio rñsalis. vl̄e q̄ð ē genus ad q̄nq̄ vniuersalia sūpta secūde intentionalr ē subꝫ attributōis huius libri. Prima pars pꝫ q̄ꝛ vl̄e p̄dicatur in quid de istis quinq̄ vl̄ibus tanq̄ de pluribꝰ spē distinctis. ḡ ꝛc̄. Añs pꝫ quia vl̄e vlr̄ sūptū scd̄m rōeꝫ cōem p̄dicatur vno noīe ꝛ rōe de istis vniuersalibꝰ cuius per se d̄re sūt eē p̄dicabile de multis in quid. aut in quale per quas ꝯhitur ratio vl̄is ad ista quinq̄ vniuersalia q̄ ē genus vniuoce ꝛ in quid predicabile de istis quinq̄ vniuersalibus. Sed q̄ sint tm̄ quinq̄ vniuersalia ꝓbatur quia omne vniuersale aut p̄dicat̄ in q̄d aut in q̄le. Si primū vel p̄dicat totā eēntiam. ꝛ sic est spēs aut p̄tē eēntie ꝛ sic ē genus. Si ī quale hoc ē duplr̄. vl̄ p̄dicat aliquod pertinens ad eēntiam subi p modū denoīationis ꝛ sic ē d̄ra. vel p̄dicat aliq̄d cōsequēs eēntiam subi. Et sic ē duplr̄. vl̄ p̄dicat ꝯuertibilr̄. ꝛ sic ē ꝓprium vel non ꝛ sic est accidens. tertia pars pꝫ q̄ꝛ sibi competunt tres conditiones prius enumerate in tertia questione ꝓlogi.

Primo dubitatur vtrum intentiones secunde nate sint denoīare primas. Et videtur q̄ non. quia secunde intentiones sunt in intellectu subiectiue non autē in primis. igitur non sunt nate denominare

primas. ¶ Respõdet̃ p q̃ttuor distinctiões. et tria dicta. Pria distinctio est h̃. in qualibet re sunt duo cõsiderãda. Primũ ẽ ipsa q̃ditas rei siue essẽtia. 2m ẽ modus essẽdi siue apparẽtia illius rei. Scda distinctio. duplex est cõceptus quidã ẽ essẽtialis quo scz intellect9 q̃ditatẽ rei p̃rio intelligit. Ali9 est ɔcept9 accñtalis quo scz intellect9 itelligit aliq̃d sup̃additũ essẽtie rei vbi gr̃a. i ista re q̃ est hõ p̃rio ɔsiderãda ẽ quiditas siue essẽtia hoĩs absolute. cui9 essẽtie cõceptus rep̃ntatiu9 dicit̃ cõcept9 essẽtialis. 2o ɔsiderãdi sũt modi essẽdi siue apparẽtie ip̃i9 q̃ditatis. sic sũt isti modi: nõ esse in alio. esse subm: esse rationale. esse aiatũ. esse sensibile. esse ibi. hic et nũc. in materia signata. ꝛ esse in plurib9 vel in vno solo. Cõcept9 autẽ quo intellect9 intelligit essẽtiã hoĩs scz hũanitatẽ nõ absolute. sed vt ẽ in plurib9 numero distinctꝭ: aut etiam sub aliq̃ alio mõ essẽdi vocat̃ accidẽtalis. Tertia distictõ. tã p̃ria intẽtio q̃ʒ scda itẽtio possũt dupl̃r cõsiderari. vno9 in abstracto. alio9 in cõcreto. Pria intẽtio in abstracto ẽ prim9 ɔcept9 essẽtialis rei q̃ intelligit p̃rio essẽtiã rei absolute. Sʒ p̃ria itentio i cõcreto ẽ ipsa res cõcepta illo ɔceptu p̃. Sʒ scda intẽtio i abstracto ẽ secũdus cõcept9 et accidẽtalis rei q̃ scilʒ itellectus intelligit aliq̃d essẽtie rei sup̃additũ. scz esse in plurib9. vel in vno solo. Scda vo intẽtio in cõcreto ẽ ipsa res sic cõcepta ab illo accidẽtali cõceptu. Quarta distinctõ. scde intẽtiões possũt dupl̃r cõsiderari. vno9 per respectũ ad intellectũ a q̃ effectie cãtur ꝛ i quo subiectiue existũt et sic sũt vera entia realia de q̃bus ẽ vera scia realis. puta p̃hia naƚalis. Alio9 p̃nt cõsiderari per respectũ ad obiecta cognita denotata per ipsas. et sic h̃nt modũ entis rõnis. cũ sint entia diminuta. et sic de ipsis ẽ sciẽtia rõnalis. scz logica. ¶ Primũ dictũ ẽ istud. tã p̃ria intẽtio q̃ʒ scda in abstracto depẽdẽt in esse ꝛ ɔseruari ab intellectu i quo cõsistũt tãq̃ʒ vera entia realia realit̃ i predicamẽto reponibilia. Patet. q2 sũt quidã act9 intelligẽdi ab itellectu causati. mõ oĩs act9 intelligẽdi ẽ qualitas realis de p̃ria specie q̃litatꝭ in intellectu subiectiue existens. Scdʒ dictũ. nec scda intẽtio nec p̃ria in cõcreto depẽdẽt ab intellectu. sed preter q̃cũq̃ʒ actũ intellect9 habẽt verꝫ esse in re. nõ in vno p̃dicamẽto sed in plurib9 reponibiles. Probat̃ q2 intẽtiones i cõcreto sũt essentie vel modi rerũ circũtenẽtes oẽ p̃dicamẽtũ ꝛ h̃ntes suũ esse preter actũ cuiuscũq̃ʒ itellect9. Tertiũ dictũ nec p̃ma nec scda itẽtio in abstracto p̃dicatur vere ꝛ affirmatie de ipsis. licet scda intẽtio in cõcreto designata p̃dicet̃ denoĩatiue de p̃ria intẽtiõe significata p nomẽ ɔcretũ patet. q2 ista est vera p̃dicatio denoĩatiua: hõ est species: ¶ Ad rõnẽ dubij r̃ndet̃ q̃ duplex ẽ denoĩatio quedã ẽ intrinseca q̃ sumit̃ a forma subiectiue existẽti in quo denoiat. vt albedo existẽs i pariete denoiat parietẽ albũ. Alia ẽ denoĩatõ extrinseca q̃ sumit̃ a forma subiectiua i alio ab eo q̃d denoiat. sic loc9 denoiat locatũ in q̃ tamẽ nõ est subiectiue sʒ in locãte. et tali denoĩatiõe extrinseca p̃dicat̃ denoĩatie scda itẽtio de p̃ria.

Secundo Dubitat̃. vtrũ q̃ditas sub aliquo esse diminuto dicat̃ p̃ria itẽtio ¶ R̃ndet̃ ab aliq̃b9 per duas suppõnes. ꝛ q̃ttuor dicta. Pria suppõ ẽ h̃. iste cõditiões q̃ sũt existẽtia. duratio. necessitas. cõtigentia. esse in aĩa et extra aĩmã. et ɔsimiles: nõ sũt q̃ditates: sed sũt modi nccio ɔsequẽtes q̃ditatẽ. a quib9 modis q̃ditas in esse quiditatio dicitur abstrahere. ideo dicũt q̃ q̃ditas i esse q̃ditatiuo ẽ q̃ditas in ipso esse in quo abstrahit̃ ab oĩbus cõditiõib9 prius enumeratꝭ. Scda suppõ. p̃ria intẽtio in p̃posito est illa p quã fit vel exercet̃ predicatio. Quõ sic declarat̃. q2 vna p̃ria intẽtio de alia p̃dicat̃. sed cõstat q̃ vnus actus intelligẽdi aut volẽdi de alio nõ predicatur: sic aial d̃ hoĩe predicat̃. licet act9 intelligẽdi aialis nõ predicet̃ de actu itelligẽdi hoĩs. Primũ dictũ ẽ istud. nec actus itelligẽdi. nec species intelligibilis ẽ p̃ria intẽtio. Patʒ. quia omĩs act9 intelligẽdi. vl' ẽ species itelligibilis. vel ẽ q̃litas. sed aliq̃ p̃rie intẽtiões nõ sũt q̃litates. ergo nõ omĩs act9 intelligẽdi vel spẽs itelligibilis ẽ p̃ria itẽtio. maior ẽ nõ. ꝛ minor dclaratur. q2 hõ ꝛ aial sũt p̃rie intẽtiões. et tamẽ non sũt q̃litates. imo sube ꝫ rc. Et ɔfirmat̃. q2 oĩs act9 intelligẽdi de alio nõ p̃dicat̃. cũ sint duo idiuidua diuersaꝝ specieꝝ vel eiusdẽ speciei. sʒ vna p̃ria itẽtio de alia p̃dicat̃. vt h̃ est v̈a: hõ est aial. g̃ act9 itelligẽdi nõ ẽ p̃ria itẽtio. 2m dictũ. p̃ria itẽtio nõ ẽ q̃ditas obiecti p̃ducti i esse cognito. pʒ. q2 vel talis q̃ditas est p̃ducta in tali esse cognito ab itellectu nr̃o. vel ab itellectu diuio. nõ ab itellectu nr̃o. q2 tale esse cognitũ habuerũt quiditates ab itellectu nr̃o ex tẽpore et nõ ab eterno. mõ stãdo in p̃mis intentionibus hec fuit ab eterno vera hõ est animal.

ergo esse primã intẽtionẽ quiditati nõ ɔuenit
ab intellectu nostro. nec etiã ab intellectu di-
uino. qꝛ hõ ṽe fuit aĩal anteq̃ ꝓduceret in eo
eẽ cognitũ. ğ eẽ ꝓductũ in eẽ cognito nõ est cã
q̃re quiditas sit pⁱa ĩtẽtio. ¶ Secundũ dictũ:
prima intẽtio nõ est qͥditas in eẽ ĩtelligibili.
pꝫ. qꝛ illud qδ ɔuenit quiditati ex se nõ sibi cõ-
uenit per respectũ ad aliud. sed hoĩ sũpto vt ẽ
vna pͥma intẽtio cõpetit ex se ꝛ quiditatiue ꝙ
sit aĩal. ğ sibi nõ ɔuenit in quãtũ ẽ intelligibil'.
qꝛ eẽ intelligibile dicit respectũ ad intellectuꝫ
¶ Quartũ dictũ. quiditas in eẽ quiditatiuo ve
raciter ẽ prima intẽtio. pꝫ. qꝛ oẽs demõstratio
nes ꝓcedũt ex quiditatibus in eẽ quiditatiuo.
sed oẽs demõstratões ꝓcedũt ex primis ĩtẽ-
tionibꝰ saltẽ in sciẽtys realibꝰ. ğ prima intẽtio
ẽ quiditas i eẽ quiditatiuo. Et ɔfirmat̃ ꝑ viaꝫ
diffinitõis. qꝛ oẽs diffinitões dãtur de quidi-
tatibus i eẽ qͥditatiuo. ꝛ tñ dãtur de primis in-
tẽtõibꝰ. ꝛ hoc in sciẽtys realibꝰ. ğ prime inten
tiones i esse qͥditatiuo sunt qͥditates.

Tertio Dubitat̃. Utrũ secũde intẽtiões
nate sint ꝑ se ꝑdicari de primis.
Rñdetur ꝑ duas distinctões ꝛ duo dicta. Pri
ma distinctio ẽ hec. Obiectũ cognitũ siue illδ
quod cognoscit̃ hꝫ duplex eẽ. s. esse intẽtõale. ꝛ
eẽ reale. Esse itentõale ẽ spẽs itelligibilis vel il
lud quo cognitũ formal'r ꝛ obietiue ẽ in cogno
scẽte. ꝛ tale eẽ intẽtõale attribuitur obiecto ꝑ
actũ intellectꝰ cognoscẽtis. sed eẽ reale ẽ illud
quo formaliter vel real'r res existit in esse ꝑter
quẽcũq̃ actũ intellectꝰ. ꝛ illud eẽ reale hꝫ ob-
iectũ ꝑ actũ realis agẽtis. ¶ Secũda distictio
intellectꝰ duplex ẽ actꝰ. quidã ẽ simplex quo
scꝫ itellectꝰ appꝛhẽdit obiectũ simpl'r ꝛ absolu
te ꝛ ꝑm eius ꝓpriã naturã. Alius ẽ ɔparatiuus
quo scꝫ itellectꝰ cognoscit obiectũ nõ in se sed
i cõparatiõe ad aliud. ¶ Primũ dictũ ẽ istud.
Prima ĩtẽtio ẽ obiectũ cognitũ vl' cognoscibi-
le sup quo nata ẽ fũdari vna secũda intẽtio. sꝫ
intẽtio 2ª ẽ rl'o rõnis effectiue causata ab actu
ɔparatiuo itellectꝰ derelicta i obiecto cognito
ꝛ ɔparato ad aliud l tali obiecto cognito subie
ctiue exñs. Ex q̊ seq̃t 2ᵐ dictũ. s. ꝙ 2ª ĩtẽtio na
ta ẽ ꝑdicari nõ ꝑ se sed tñ ꝑ accñs. de prima in
tẽtione pꝫ. qꝛ scδa intẽtio ẽ respectꝰ rõis ꝑ acci
dẽs causatꝰ ab ĩtellectu i obiecto cognito qδ
ẽ prima ĩtẽtio. ğ. etiã hec opĩo satis declarata
ẽ in tertia. q. ꝓlogi. ¶ Aliter rñdet opĩo recita-
ta i scδo dubio ꝑ duo dicta. Primũ ẽ. ĩtẽtiões
scδe nõ sũt respectꝰ rõis ab intellectu circa pri
mas intẽtões fabricati. pꝫ. primo qꝛ ꝑter quẽ-
cũq̃ actũ itellectꝰ l rebꝰ reponũtur itẽtões se
cũde. ğ nõ sũt respectꝰ rõis. Añs pꝫ. qꝛ vl'e ẽ se
cũda ĩtẽtio. sꝫ ꝑter quẽcũq̃ actũ ĩtellectꝰ repꝑi-
tur i re tota rõ vl'is. nã natura specifica hꝫ de
se naturalẽ aptitudinẽ ad coĩcari pluribus in-
diuiduis. mõ nõ videt̃ eẽ aliud de rõe vl'is nisi
ꝙ sit pluribꝰ aptũ natũ coĩcari. ğ. ꝛc. ¶ Scδm
dictũ. Intẽtões scδe sunt aptitudines siue re-
spectꝰ fundamẽtales ɔueniẽtes ex natura rei
qͥditatibꝰ vel pͥmis ĩtẽtõibꝰ i eẽ qͥditatiuo. pꝫ.
qꝛ aptitudo ad coĩcari pluribꝰ indiuiduis ad-
ueniẽs humanitati ẽ vera rõ spẽi. sed hꝛi apti-
tudo ɔuenit qͥditati solũ habẽti eẽ qͥditatiuũ.
ğ eẽ spẽi ɔuenit qͥditati hoĩs i eẽ qͥditatiuo. mõ
eẽ spẽi ẽ 2ª itẽtio. ğ. ꝛc. Et sic dictũ ẽ de spẽ: ita
ꝓportõabil'r dicẽdũ ẽ δ gñe. q̊. s. aptitudo ɔdica
bilitat' ꝑ plibꝰ spẽbꝰ adueniẽs aĩalitati ẽ rõ gñis
sic etiã vis ɔstitutiua siue distictiua adueniẽs
rõali dat sibi eẽ dr̃am. ꝛ sic de sĩlibꝰ. Ex his du
obꝰ dictis vna cũ alys cũ ꝑcedẽti dubio decla
ratis iferuntur tria correlaria. Primũ ẽ istud
Nec prima intẽtio nec secũda depẽdẽt ab in-
tellectu in esse ꝛ in conseruari nec habẽt esse ĩ
intellectu subiectiue. sed tñ habent esse obie-
ctiuũ in intellectu. prima pars patet. quia taꝫ
prima intentio q̃ꝫ secunda precedunt suum eẽ
in intellectu: ergo nullo modo habẽt ab intel-
lectu ꝙ sint prima intentio vel secunda. Se-
cũda pars patet. quia sunt obiecta apta nata
terminare actũ intellectꝰ. ergo habent esse in
intellectu obiectiue. nec est intelligẽdũ ꝙ ho-
mo postq̃ꝫ est intellectus non sit vere prima in
tentio, imo ꝛ ante intellectionẽ siue post intel-
lectõem semper est vna prima intentio. sed il-
lud esse in intellectu non dat sibi esse ꝑ illã itel
lectionem sicut homo albꝰ est animal. ꝛ tamẽ
albedo non dat homini esse animalis. Secũ-
dum correlarium. Intentiones secunde sunt
respectus fundamentales predicabiles per se
necessario ꝛ intrinsece de quiditatibus quaꝝ
sunt. non tamen ingrediuntur essentialiter q
ditatem. sed sunt posteriores ipsa qͥditate. iδ
nõ predicantur essentialiter nec in primo mo-
do dicendi per se sed tñ in secundo modo de
quiditatibus vel primis intentiõibus. ¶ Ter-
tium correlariũ. Secũde intentiones sunt q̃
dam entitates transcendentes in nullo gene
re predicamẽtali ꝑ se ponibiles. Patꝫ. quia se

eunde intentiones cōueniunt quidem q̄ditati cuiuslibet generis predicamētalis. ergo circu unt omne genus. ⁊ per cōsequens sunt trāscē dentes. Potest tamen dici ꝙ lʒ realiter ñ sint in genere determiato: tamen quiditatiue pñt dici de genere relationis q2 in suo cōceptu fiūt ad aliud. ⁊c̄.

Ad rationes

Ad primam. dicitur ꝙ capitur vniuersale pro secūda intētione. Et vl tra dicitur ꝙ lʒ secunda intentio derelicta in obiecto cognito per actuʒ intellectus sit vna in numero: tamen ab ea potest intellectus ab strahere vnū conceptū cōmunē puta cōceptū vniuersalis. ¶ Ad secundā dicitur ꝙ lʒ vniuer sale quantū ad eius conceptū cōmunē presci dat a quinqꝫ vniuersalibus ita ꝙ formaliter nō sit aliquod illoꝝ: tamē realiter est aliquod illo rum quinqꝫ: ideo non ponit numerū cōtra illa quinqꝫ: sicut aimal de se nec ē homo nec brutū formaliter. et tamen propterea non sequitur ꝙ sit aliquod animal quod neqꝫ sit homo ne qꝫ sit brutū. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ predicabi le potest capi vt quid ⁊ proprium vt modus. ⁊ sic predicabile cōtinetur sub proprio. Alio mō potest capi p̄dicabile vt modus. ⁊ sic nō cōtie tur sub proprio: sʒ est passio ↄuertibilis cū vlī.

Queritur

Utrum genus dicatur equiuo ce de suis trib⁹ acceptionibus. Arguitur primo contra suppo situm. quia Aristoteles quinto metaphisice enumerat q̄ttuor modos generis. ergo non sunt tantum tres. ¶ Secundo arguitur sic. quia dicuntur aliqui trahere genus ab arte vel scientia alicuius vt aliqui dicunẗ platonici a platone: ⁊ aliqui ari stotelici ab aristotele. idest a doctrina ei⁹ quā insequūtur: ⁊ tamen ille modus non est aliqs illoꝝ trium. ergo ⁊c̄. ¶ Tertio arguitur cōtra questitum. Due negationes equipollēt vni af firmationi. modo dicit textus. videtur autem neqꝫ genus neqꝫ species simpliciter dici. vbi ī hoc verbo includitur negatio. ergo genus et species dicūtur simpliciter vniuoce. ¶ In op positum arguitur. quia quandocunqꝫ aliquid conuenit vni per impositionē ⁊ alteri per trā sumptionē illud dicitur equiuoce de illis per secundū [illegible] equiuocatōis. sed genus con uenit [illegible] primis modis per impositionē ⁊ tertio per trāsumptionē. ergo equiuoce pre dicatur de illis.

Primo

sciendum est ꝙ pro declaratio ne terminoꝝ ponuntur quattuor distinctiones. Prima distinctio est hec. acceptio capitur du pliciter. Uno modo pro primo ⁊ adequato si gnificato termini. ⁊ sic omnis termin⁹ habēs plures acceptiones seu modos est equiuocus Alio modo accipitur acceptio siue modus pro supposito significati primi. Et sic nō omne ha bens plures modos ⁊ acceptiones est equiuo cum. sed potest esse vniuocum sicut dicit Ari stoteles ꝙ qualitas est de numero eorum que multipliciter dicuntur. ¶ Secūda distinctio. secundum aristoteleʒ quinto metaphisice. ge neris sunt quattuor acceptiōes. Primo modo dicitur genus continua generatio aliquorum eandem speciem habentiū. et iste modus co incidit cum primo modo porphyry. Secūdo modo dicitur genus illud a quo sūt talia sicut a primo mouente. et iste coincidit cum secun do modo porphyry. ¶ Tertio mō dicitur ge nus superficies figuraꝝ superficialiū. vt cor pus respectu solidorum quia est subiectū diffe rentie eorum. Et adhuc potest contineri ille modus sub secundo modo porphyry. ¶ Quar to modo dicitur ꝙ in diffinitionibus est prin cipium ⁊ predicatur in eo quodquid cuius dif ferentie qualitates dicuntur. ⁊ iste modus co incidit cum tertio modo porphyry. ¶ Tertia distinctio. hoc verbum videtur potest triplici ter accipi. Uno modo vt est expressiuum veri tatis apparentis tantum. et sic includit nega tionem. et sic capitur in principio elenchorū. cum dicitur ꝙ elenchus sophisticus est ex his que videntur ⁊ non sunt apparens. Secundo capitur videtur vt est expressiuum veritatis probabilis. ⁊ sic capitur in primo thopicorum cum dicitur. probabilia sunt que videnẗ omni bus ⁊c̄. Tertio capitur vt est expressiuum ve ritatis necessarie. ⁊ sic capitur in proposito. Et istis duobus modis non includit negationem ¶ Quarta distin⁹ h̄ dictio simplr̄ qnqꝫ modis pōt accipi. vno⁹ idē ē ꝙ sñ addito. 2⁹ vt idē ē ꝙ vlr. 3⁹ vt idē ē ꝙ in actu. 4⁹ vt idē ē ꝙ in ↄcte. 5⁹ vt idē est ꝙ vniuoce. ⁊ sic capiẗ ī pposito.

Secundo

Sciēdū est ꝙ scd̄s tractatus determiat ī speāli de qnqꝫ vlī bus. ⁊ ↄtinet qnqꝫ capl̄a. In p2io determiat de p2io p̄dicabili qd̄ ē gen⁹. ⁊ ↄtinet duas ptes. In quaꝝ p2ia poit acceptōes gn̄is. et cōtinet vnā

ꝯclusionꝭ. q̄ est hec. Uidet̄ autē neq̄ gen⁹ ne-
q̄ species simpliciť dici. Ꝭ est genus et species
dicūtur equiuoce et nō vniuoce. Secūdā par-
tē ꝯclusionis scꝫ ꝙ species dicatur equoce re-
linquit porphiri⁹ pbādā in capitulo sequēti. sꝫ
pͥmā partē scꝫ ꝙ dicatur gen⁹ equiuoce nūc
pbat porphirius intendendo talē rationē. illō
qō hꝫ pluralitatē significatoꝝ dicitur equiuo
ce: sed genus est huiusmodi. ergo ⁊c. Minorē
pbat enumerando tres acceptiones generis.
Quaꝝ pͥma ē hec. genus in pͥma ei⁹ significatō
ne dicitur collectio multoꝝ ad vnū pͥmū ⁊ ad
se inuicē. vt collectio romanoꝝ ppter hītudi-
nē affinitatꝭ ⁊ cōsanguinitatꝭ ad se inuicē ⁊ ad
vnū principiū per quod talis collectio differt
ab oī alio gn̄e: qō quidē pͥcipiū ē romul⁹ ⁊ dr̄
vnū genus. Secūda acceptio gn̄is ē scdm quā
genus dr̄ pͥncipiū alicui⁹ gn̄atiōis. Et hͦ dupliť
quia vel hꝫ pͥncipiū sumiť a pr̄e qui genuit vł
a loco ī quo quis genit⁹ ē. de vtroq̄ mēbro po
nit porphiri⁹ duo exēpla. vt horestes hꝫ gen⁹
a tātalo qui fuit pr̄ horestis. similiter hilus ha
buit genus ab hercule qui fuit pater eius. Alia
duo exempla sūt ō patria. sicut plato fuit gn̄e
athenienfis qꝛ de athenis natus est. Et pidar⁹
fuit theban⁹ gn̄e eo ꝙ fuit de thebis. Quod āt
patria vel locus sit genus pbat porphiri⁹. qꝛ
patria ē pͥcipiū gn̄atōis quēadmodū ⁊ pater.
Et subdit ꝙ scd̄a acceptio generis ē pͥssima
idest pfectior et magis vsitata. Probat dupliť
primo sic. qꝛ quecūq̄ ppͥetas ꝯueīt cause et
causato: perfecti⁹ cōueīt cause q̄ȝ causato: sꝫ eē
genus cōuenit prime acceptioni gn̄is et etiaꝫ
scd̄e que ē causa prime. ḡ ⁊c. Minorē declarat
duobus exēplis. qꝛ romani denominantur a
romulo a quo descēderūt ⁊ ciclopide dicūtur
qui ex genere ciclopi descēderūt. Secūda rō.
qō ē prius tale est magis tale. sed eē genus pͥus
attributū ē generi scd̄o mō q̄ȝ primo modo: cu-
ius signū est. qꝛ genus secūdo mō nō ē cā disti-
ctionis generis primo mō. Nāq̄ diuidentes ⁊
ab alijs sepārātes dicebam⁹ illā collectioneꝫ
eē rōanoꝝ gen⁹. Tertia acceptō gn̄is ē hͦ. gen⁹
ē cui supponitur spēs. Et subdit ꝯuenientiā et
similitudinem gn̄is vltimo mō sūpti qō ē gen⁹
logicū cū duab⁹ pͥorib⁹ acceptōib⁹ qꝛ genus lo-
gicū ē principiū multarū spēꝝ sicut gen⁹ secū-
do modo dictū ē principiū mltoꝝ ab eodē de-
scēdētiū. Similiť sic genus primo mō dictū cō
tinet mltitudinē collectoꝝ sic gen⁹ tertio mō
dictū ꝯtinet multitudinem specierum.

Tertio Sciendū est ꝙ circa hunc textū incidūt tres difficltates. Prima
ē hec. que ⁊ quot requirūtur ad hoc ꝙ aliquid
sit genus pͥmo mō dictū. Respōdetur ꝙ tria.
Primū ꝙ ibi sit collectio multorū habentiuꝫ
habitudinē ad vnū principiū. vt romani ad ro
mulū. Scd̄m ꝙ hēant adinuicē hītudinē con
sāguineitatꝭ. Tertiū ꝙ illud principiū differat
ab alijs gn̄ibus. ¶ Secūda difficltas. quomō
differt genus logicū ab alijs duab⁹ acceptioni
bus generis. Respondetur ꝙ sumpta cōueni
entia declarata in pcedēti notabili: sic differt.
qꝛ genus scd̄o mō dictū ē pͥcipiū extrīsecū et
effectiuū: genus vero logicū ē principiū intrī-
secū et formale suaꝝ spēꝝ. sꝫ gen⁹ primo mō
dictū hꝫ modū totius integralis iō nō pdicať
in recto de illis quoꝝ ē genus: sed genus logi-
cū est totū vlē respectu suarū specierū de qui
bus predicať in recto. Ex quibus inferūť tria
correlaria. Primū ē ꝙ materia ⁊ forma nō sūt
genus scd̄o mō dictū. qꝛ lꝫ sint principiū mate
riale ⁊ formale: tn̄ nō sūt principiū effectiuum
¶ Scd̄m correlariū maťnon est gen⁹ scd̄o mō
dictū. qꝛ mr̄ ē principiū passiuū ministrās mate
riā ex qua generatur proles: si vero dicať mr̄
effectiue sibꝭ ꝯcurrere ad gn̄atōnē plis tūc mr̄
ē genus secūdo mō dictū ⁊ ꝯtineť sub pr̄e. Nā
pater potest accipi pprie vt includit sexū. alio
mō capiť generaliter vt absoluiť a sexu vt tan
tū valet sicut parens ⁊ sic capiť in proposito.
¶ Tertiū correlariū. tēpus nō ē genus secūdo
mō dictū. qꝛ tēpus magis est causa corruptio
nis q̄ȝ generatōis. ¶ Tertia difficultas. vtruꝫ
locus sit principium generatōis quēadmodū
⁊ pater. Et argr̄ ꝙ nō. qꝛ pater ē pͥcipiū per se
locus aūt per accidēs qꝛ non manet. igr̄ ⁊c. In
oppositū ē porphiri⁹ ⁊ rōe pbať sic. illud ē pͥn-
cipiū gn̄atōis per accidēs quo mediāte virtus
generantis principalis recipitur in generante
scd̄ario quēadmodū se habēt corpora celestia
⁊ inferiora: hō enī ⁊ sol generāt hoīem. ex scd̄o
phisicoꝝ sic ꝙ sol gn̄at principaliter: hō vero
secūdario. nā agēs scd̄ariū nō generat nisi vir
tute primi. Sed loc⁹ est id mediāte quo virtus
generātis pͥcipalis recipiť in omni generāte
scd̄ario. vt patet. igiť. mīor patet. qꝛ virt⁹ cele-
stis cōiūgiť corpi per locū proxīe cōtinētē. qui
loc⁹ nihil aliud ē q̄ȝ termin⁹ corpis cōtinētis ī-
mobile primū. vt habeť quarto phicoꝝ. Hui⁹

signū dat ptholomeus in quadripartito. ꝙ homines huiꝰ patrie magis accipiūt figurā ꝛ colorē. ¶ Aduertendū tamē ꝙ locꝰ habet duplicē naturā. vnā q̄lificatiuā per quā generat ꝛ cōseruat in quātū in ea recipit aliq̄ virtꝰ infusa a corporibꝰ supercelestibus q̄ virtꝰ nata est coadiuuare ad generationē et cōseruationē corpis locati. ꝛ ideo locꝰ mediꝰ in quo nos sumꝰ est principiū hoīs et alioꝝ aīalium. vnde ꝑ talē virtutē sibi infusā potest dici locꝰ causa efficiēs. Aliam habet naturā locꝰ videlꝫ quātitatiuā. secūdū quā cōtinet. et sic nō est causa efficiēs. quia quātitas nō ponit de gn̄e actiuoꝝ. ¶ Ad rationē dico ꝙ locꝰ est pricipiū gn̄atōnis effectiuū per accidēs. tamē si attēdat similitudo ex parte cause: tūc locꝰ ē pricipiū gn̄atiōis quēadmodū et pater. si vero attendat similitudo ex parte modi causādi. tūc ꝓpositio nō est vera. qꝛ pat est principiū per se generationis. locꝰ vero per accidens. ꝛc.

Conclusio Respōsal. Genꝰ equoce dicit de tribꝰ predictis acceptionibꝰ. Pria pars patꝫ. ꝑ porphiriū dicentē ꝙ genꝰ non dicit simplicit. mō simplr idē valet sicut vniuoce. Scda pars patet. qꝛ omē genꝰ vel ē dctū ad similitudinē alterius. vl nō. si primū: sic ē genꝰ scdo mō. si 2m. hꝰ est duplr. vel tale genꝰ est aliqd vnū. et sic ē genꝰ scdo mō. vel nō ē aliqd vnū. ꝛ sic ē genꝰ pmo mō.

Primo Dubitat. vtrū diffinitio gn̄is data in rōne ꝓdicabilis sit sufficiens. ¶ Pro solutione supponit ꝙ aristo. i secūda parte huiꝰ capituli intēdit duas cōclusiones. ¶ Quaꝝ pria ē hec. licet genꝰ dicat tripliciter. solū tamē d tertio est sermo apud phōs. ¶ Scda ꝯclusio tāgit diffinitionē gn̄is in rōne predicabilis. ꝛ ē hec. Genꝰ est qd de pluribus differētibꝰ specie in eo qd gd predicat. ¶ Pro cuiꝰ probatiōe intēdit talē rationē. ista diffinitio nihil superfluū cōtinet. nec diminutū. g est bona. sn̄a pꝫ. qꝛ predicari de pluribꝰ facit differre genꝰ ab indiduis: q̄ de vno solo predicāt Et predicari d differētibꝰ specie facit differre genꝰ a specie ꝛ a ꝓprio. qꝛ licet species ꝓdicet de pluribꝰ. nō tamē predicat d differētibꝰ specie. sed numero. vt hō cū sit species ꝓdicatur d sorte ꝛ platone: g solū differūt numero. aīal vero cū sit genꝰ predicat d boue ꝛ hoīe g differūt specie. et nō numero solū. similr ꝓpriū solū predicat de vna specie ꝛ de indiuiduis que sūt sub illa specie. vt risibile solū predicat de hoīe. ꝛ de particularibꝰ hoībꝰ. genus vero predicat de pluribꝰ differētibꝰ specie. sed predicari in eo qd quid facit differre genꝰ a differētia ꝛ ab accidēte q̄ nō predicāt in eo qd gd. sed in eo qd quale. nā per differētiā et accidēs cōuenieter respōdemꝰ ad iterrogatōnē factā ꝑ q̄le vt si querat qualis est hō. cōueniēter respōdetur rationalis. Et si querat q̄lis est coruꝰ cōueniēter respōdet ꝙ ē niger. mō rōnale ē differētia. nigrū vero ē accn̄s. g differētia ꝛ accn̄s ꝓdicātur in q̄le. ꝙ aūt genꝰ predicet in gd ꝓbatur. qꝛ per genꝰ cōueniēter respōdet ad iterrogationē factā per gd. vt si querat quid est hō. cōueniēter respōdet est aīal. mō aīal ē genus hoīs. g genꝰ predicat in gd. ¶ Ex quibꝰ cōcludit porphiriꝰ nihil igitur sup̄fluū neq̄ minꝰ cōtinet generis data descriptio.

Secundo Dubitat. vtrū predicta diffinitio gn̄is ꝯueniēter sit data de scda intētiōe vel de pria. ¶ Et videt ꝙ nō de scda. qꝛ scda intētio generꝫ solū predicat in gd de hac intētiōe et illa. que solū numero differūt. g diffinitio nō dat d scda intētiōe. ꝯseq̄ntia tenet. qꝛ q̄libet pars diffinitōis debꝫ sēper predicari de diffinito. ¶ Scdo sic ꝙ nō detur de pria intētione. qꝛ ens predicat de pluribꝰ differētibꝰ specie in eo qd quid. et tamē nō est genꝰ. g ꝛc. ¶ Rn̄det per tres distīctōes. ꝛ vnū dictū. Pria distinctō ē hꝰ. genꝰ pōt capi dupliciter. vno mō pro nat a coīcabili pluribꝰ speciebus Alio mō capit genꝰ scdē intētionaliter scꝫ pro respectu predicabilitatꝫ nature cōis d multꝫ differētibꝰ specie. g quidē respectꝰ ī abstracto vocat generitas. et in concreto vocat genꝰ. Secunda distinctio ē hec. duplex ē actus. quidā est exercitꝰ. aliꝰ est signatꝰ. Actus dicit exercitus quādo fit vel ē. sicut actꝰ mouēdi exercet quādo sortes mouet. Sed actꝰ dicitur signatꝰ quādo per ꝓpōnē significat exerceri. vt hꝰ propositio sortes mouet significat sortē exercere actū mouēdi. Similiter iste actꝰ qui ē predicari de pluribꝰ differentibꝰ specie exercetur i primis intētionibꝰ mediante hoc verbo est. vt dicendo homo est aīal. equus ē aīal. sed ille idē actus dicit significari quādo exponit per secūdas itētiōes mediāte hoc verbo ꝓdicat. sicut dicēdo. genꝰ predicat de pluribꝰ differētibus specie. ¶ Ex quo elicit talis regula. ꝙ oīs predicatio de actu signato ꝯstituta ex secūdis intētionibꝰ debet exerceri in primis. ideo nō se-

quitur. genus predicat̃ de pluribus differenti bus specie. ḡ species est genꝰ. sed debꝫ predicatio exerceri in primis intẽtionibꝰ. vt dicendo homo est aĩal. equus est aĩal. Tertia distinctio. diffinitũ capit̃ dupliciter. vno modo pro illo qḋ diffinitur siue pro illo qḋ per diffinitõnẽ explicat̃. vel de quo diffinitio quiditatiue predicat̃ et sic intẽtio scḋa gñis est diffinitũ in predicta diffinitiõe. Alio mõ capit̃ diffinitũ pro illo cui actus diffinitionis attribuit̃. siue pro illo ꝑ qḋ possũt exerceri actꝰ significati in tali diffinitione: et sic diffinitũ est prima intẽtio. ¶ Dictũ est istud. in predicta acceptione generꝭ logici cõsiderati in ratione predicabilis diffinit̃ scḋa intẽtio. Patꝫ duplr̃. prĩo sic. quia illud diffinit logicꝰ qḋ per se cõsiderat. sed logicꝰ per se cõsiderat intẽtionẽ secũdã et non rẽ subiectã vel aggregatũ ex re ⁊ intẽtione. ergo diffinitur intẽtio scḋa. Scḋo sic. quia talis diffinitõ nõ datur de prĩa intẽtione nec de aggregato ex prĩa ⁊ secũda. ergo solũ intentio secũda diffinit̃. Prĩa pars antecedẽtis patet duplr̃. primo. quia prĩa intẽtio generis est res realis quã non per se cõsiderat logicꝰ. ergo neqꝫ diffinit. Secundo sic. quia prime intẽtioni accidit predicari de pluribus differẽtibꝰ specie. ergo ⁊c̃. Scḋa pars antecedẽtis patet. quia aggregatũ ex prima intẽtione et secũda est vnũ ens per accidens. ḡ nõ potest diffiniri. quia entis per accidẽs non est diffinitio. ¶ Ad rationes dubij dicitur ꝙ licet secũda intentio generis predicatõne exercita solũ predicet̃ de hac intẽtione vel illa q̄ solum numero differunt. tamen actu signato predicatur de pluribꝰ differentibus specie. Et vltra dicitur ꝙ licet aliud est qḋ diffinitur. et cui diffinitio attribuitur. non oportet tamen ꝙ quelibet pars diffinitionis predicetur de eo quod diffinitur. ¶ Ad secundã dicitur ꝙ ens primo predicatur de differentibus genere: et nõ specie. Secũdo dicitur ꝙ ens nõ predicat̃ ĩ quid quia ad interrogationẽ factã per quid non cõuenienter respõdet̃ ens. eo ꝙ questio quid est supponit questionẽ si est. modo responsio de ente est responsio ad questionẽ si est. Tertio dicitur ꝙ illa de quibꝰ ens predicat̃ in quid possũt dupliciter cõsiderari. vno mõ per cõparationem ad suũ genus sub quo continent̃. ⁊ sic differunt specie. Alio modo per cõparationeꝫ ad ens. et sic non differũt specie. eo ꝙ entis ñ sũt differẽtie per quas rõ entꝭ specie possũt diuersificari in illis que participant ens.

Tertio Dubitatur. vtrũ genus possit saluari in vnica specie. ¶ Respõdetur per vnã distinctionẽ. et tria dicta. Distinctio est hec. in genere sũt duo cõsideranda. primo consideranda est quiditas vel essẽtia ipsius generis. vt aĩalitas. Scḋo cõsiderãda est potestas generis que ẽ quedã relatio fundamẽtal vel aptitudĩalis que dicit̃ cõicabilitas. habẽs pro fũdamẽto essentiã ipsius generis. et ꝑ termino adequato habet species oppositas. ⁊ talis potestas nõ distinguit̃ realiter ab ipsa essẽtia. eo ꝙ omnis respectꝰ fũdamẽtalis vel aptitudinalis formalis realiter idẽtificat̃ suo fundamẽto. ¶ Primũ dictũ est istud. tota essẽtia generis potest saluari in vnica specie. quia essẽtia generis est simplex et indiuisibilis. ḡ vbi ẽ tota est. sed est in vnica specie. ergo tota potest saluari in vnica specie. Scḋm dictũ. tota potestas generis fũdamentaliter et subiectiue põt saluari in vnica specie. patet. quia tota essẽtia generis que est fundamẽtũ potestatis eius potest saluari in vnica specie ergo etiã tota potestas. tenet cõsequentia. quia vbicũqꝫ est fũdamentũ alicuius relatiõis ibi potest reperiri aliqua relatio. Tertiũ dictũ. tota potestas generis cõpletiue et terminatiue non potest cõseruari in vnica specie. patet. quia potestas generis est quedã relatõ fũdamẽtalis vel aptitudinalis ipsius essẽtie termĩata ad species oppositas. ergo termĩatiue et cõpletiue nõ põt seruari nisi in speciebꝰ oppositis. Sed si quis vellet capere potestatẽ pro partibus potestatꝭ. cuiusmodi sũt due differentie opposite. tunc euidens est ꝙ potestas generis necessario reqrit ante duas species.

Ad rationes Ante oppositũ factas. ¶ Ad primã patuit solutio ex prĩo notabili. ¶ Ad secũdã dicit̃ ꝙ illi plures denoĩati ab arte vl' sciẽtia alicuiꝰ nõ dicũtur vnũ genꝰ eo ꝙ non habent adiuicẽ cognatõnẽ. ¶ Ad tertiã patuit in prĩo notabili ꝙ hoc verbũ videtur non capit̃ priuatiue. sed capitur positiue.

Queritur Utrũ due diffinitiones date de specie tã in rõne subicibilis q̃ĩ ratione p̃dicabilis a porphirio sint sufficienter assignate. ¶ Arguit̃ prĩo cõtra primã. quia genus est diffinitũ per speciẽ. ergo male diffinit̃

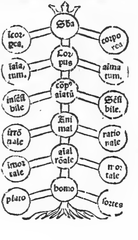
species per genus. ꝯña tenet. qꝛ impossibile est circulo diffinire posse. sicut est ĩpossibile circulo demonstrare. vt habeť primo posteriorum. ¶ Secũdo arguiť cõtra scđam diffinitionem. quia cõuenit cuilibet predicabili. nã quodlibꝫ ꝑdicabile est species vl̃is. ergo cuilibet cõpetit predicari ð pluribꝰ differẽtibus numero in eo qð qd. ¶ Tertio sic argr̃. hic diffinit̃ secũda intentio sicut priꝰ dictũ ẽ de gñe. sed nulla secũda intẽtio predicať in qd de re prime intẽtõis cũ sit accidẽs rei. ğ species nõ predicať in quid ¶ In oppositũ tamẽ ẽ aristo.

Primo Sciẽdũ est ꝙ pro declaratõne termioꝝ ponũtur quinqꝫ distinctiões. Pria distinctio est hec. species capiť dupl̃r. vnoº ꝑme intẽtionaliter pro natura cõmunicabili pluribus differentibus numero. Alioº scđe intẽtionaliter scꝫ pro respectu ꝑdicabilitat̃ de pluribus differẽtibꝰ nũero cõcretiue signato a quo quidẽ respectu talis natura diciť formaliť species. Scđa distinº. duplex est species. quedam est species subaltẽna. et talis facit ꝑdicabile generis. Alia est species spẽalissima. q̃ facit ꝑdicabile speciei. Tertia distinº. intentio gñis potest dupliciter cõsiderari. vnoº vt ẽ qd. id est vt est obiectũ per se termĩatiuũ actꝰ intellectus. et sic genꝰ nõ dicit respectũ ad ꝑmã intẽtionez sed solũ dicit habitudinẽ eiꝰ ad scđas intẽtões inferiores ad hãc intẽtionẽ gñis. et ad hãc. de quibꝰ hec intentio genus ꝑdicať tãqꝫ de differentibus numero in quid. cũ ipsa sit spẽs vl̃is Alio mõ potest capi hec intẽtio genꝰ vt est modus siue ratio ĩtelligẽdi ꝑmã intẽtionẽ. ⁊ sic ipsa est accñs predicatiõe exercita ꝑdicabile denoiatiue de pria ĩtẽtiõe. licet tñ eadẽ intẽtio ꝑdicatione signata sit predicabilis in qd de pluribus differẽtibꝰ specie. Quarta distinº. intẽtio secũda cuiuslibꝫ predicabilis põt dupl̃r ꝯparari. vnoº potest ꝯparari ad actũ intellectꝰ quem per se termĩat. ⁊ istoº est quid. nec sibi vt sic cõpetit ꝓprie signata ꝑdicatio: sed tãtũ predicatio exercita de scđis intẽtionibꝰ inferioribꝰ ad ipsã. Alio mõ potest cõparari ad rẽ subiectã siue ad ꝑmã intẽtionẽ quã denoiat. et sic vocatur modus. ⁊ etiã vt sic sibi cõuenit ꝑdicatõne excercita predicari per accidẽs et denoiatiue de pria intẽtiõe. licet predicatiõe signata possit predicari per se et in qd. Quĩta distinº. subicibile ⁊ predicabile capiũtur dupl̃r. vnoº secũde intẽtionaliter. et sic sũt opposita relatiue. ⁊ possũt eidẽ inesse respectu diuersoꝝ. Alio mõ capiũtur ꝑme ĩtẽtionaliter. et sic nõ sũt opposita. imo predicantur de se inuicem.

Secundo Sciẽdũ ꝙ 2ᵐ capitulũ ĩ quo defĩniat porphiriꝰ de ꝑdicabili speciei diuidiť in q̃ttuor partes. In prima parte intẽdit qnqꝫ cõclusiões. ¶ Quaꝝ priam tetigit in caplõ de gñe. et est h̃. species dicitur equoce. cuiꝰ inuit talẽ rationez. qꝛ spẽs habet plures acceptiões siue plura significata. ergo spẽs diciť equoce. Añs declarat ponẽdo duas acceptiões speciei. ¶ Quaꝝ pria ẽ hec. spẽs est vniuscuiusqꝫ forma. capiẽdo formã nõ pro forma informãte. sed vt tãtũ valet sicut pulcritudo vel formositas. sicut spẽs priami. i. pulcritudo dicebať esse digna iperio. Scđa acceptio speciei est hec. spẽs ẽ que poniť sub assignato genere. Probať tribꝰ exẽplis. nã hõ ẽ species aĩmalis. ⁊ albũ. i. albedo ẽ spẽs coloris. Et similiter triãgl̃s ẽ spẽs figure. ¶ Scđa ꝯº. scđa acceptio speciei q̃ a logico diciť ẽ sufficiẽs. patꝫ qꝛ ĩ diffinitiõe gñis priꝰ data põebať spẽs. ergo in diffinitiõe speciei debet poni genꝰ. tenet cõsequentia. qꝛ in diffinitiõe cuiuslibet relatiui debꝫ poni suũ ꝓpriũ correlatiuũ. saltẽ vbi t̃minꝰ depẽdẽtie relatiui ẽ ignotꝰ. sꝫ genꝰ relatiue diciť ad speciẽ et ecõtra. ergo nũc bene diffiniť species per genꝰ. sicut prius genus diffiniebať per speciẽ. ¶ Tertia cõclusio tãgit cõplemẽtũ secunde acceptionis speciei prius date. et est h̃ species est q̃ poniť sub assignato genere. et ð quo genus in eo qð quid predicať. Uerũtamẽ dicũt quidã ꝙ in hoc tangũtur due diffinitiões speciei. alij vero dicunt ꝙ illa clausula. et de qua genꝰ. ⁊c̃. non est diffinitio speciei sed ꝙ est quedã declaratio prioris diffinitionis. ⁊ ita dicunt ꝙ hec ꝯiũctio copulatiua ⁊: non tenetur ibi copulatiue. sed expositorie: vt tantũ valet sicut id est. vt sit sẽsus. species est que ponitur sub assignato genere. et pro id est: et de qua genus in eo qð quid predicatur. ¶ Quarta ꝯclusio tangit diffinitionẽ speciei in ratione predicabilia. et est hec. species est que de pluribus differentibus numero in eo qð quid predicať. ¶ Quinta ꝯclusio cõparat tertiã diffinitionez ad duas ꝑdictas. et est hec. tertia diffinitõ speciei solum cõuenit speciei specialissime que solum est species et non genus. sed alie due diffinitiones cõueniunt iam speciei specialissime q̃ꝫ speciei subalterne que etiã est genus.

Tertio Sciēdū ē ꝙ ī hac ſcd̄a ꝑte ītēdit porphiri⁹ d̄clarare pmā diffionē ſpeciei ſuperi⁹ datā in q̄ dicebat̄. ſpēs ē q̄ poni tur ſub aſſignato gn̄e. ⁊ ꝯtꝫ duas ꝑticlas. in q̄ꝝ pria tāgit q̄tuor ꝯcl'oes. ℂ Pria q̄ ē ꝑncipalis hui⁹ ſcd̄e ꝑt'ꝭ ē h̄. ꝑdicta pria diffio ſpēi ē ſuffici ent̄ aſſignata. ꝑ q̄ ītēdit talē rōnē. q2 ꝑdctā dif finitio dat̄ ad exp̄mēdū hītudinē ſpēi ad gen⁹ ſꝫ hītudo ſpēi ad gen⁹ ē ipſā eē ſub gn̄e. mō ita ē ꝙ ſpēs ē ſub gn̄e. g̊ dicta diffio q̄ dicit ſpeciez eſſe ſub gn̄e ꝯueniēter explicat hītudinē ipſi⁹ ſpēi ad ſuū gen⁹. ⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt bōa. ꝙ aūt ſpēs ſit ſub gn̄e ꝑbat porphiri⁹. q2 ī vnoq̄q3 ꝑdicamē to ē vnū ſup̄mū qd̄ ē gen⁹ qd̄ n̄ ē ſpēs. ⁊ ſūt aliq̄ īferiora q̄ ſic ſūt ſpēs ꝙ nō gn̄a. ⁊ illa īferiō vo cat̄ ſpēs ſpēaliſſime. īter aūt ſpēaliſſima ⁊ gn̄a liſſima ſūt aliq̄ ītermedia q̄ ꝑ hītudinē ad ī ferioˀ ſūt gn̄a. ⁊ ꝑ hītudinē ad ſupiō ſūt ſpēs. ⁊ ſpēs eo d̄r ſpēs ꝙ habet gen⁹ ſupra ſe. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ita eſt ꝙ ſpēs ē ſub gn̄e. aīs hui⁹ ꝑhiſi d̄clāt porphiri⁹ ꝑ exēplū. Nā ī ꝑdicamēto ſubē ī ſup mo ſitu ponit̄ ſubā: ſub q̄ poīt corp⁹. ſub corpe corp⁹ aiatū. ſub q̄ ponit̄ aīal. ſub aīali poīt aīal rōale ſub q̄ ponit̄ hō. ſub hoīe ponūt īdīdua. ſi cut ſortes ⁊ plato. et alij particulares hoīes.

ℂ Iſta tibi plana: facit arbor porphiriana.

ℂ Secunda concluſio eſt hec. predictū exem plum tangit coordinationē predicamentalē. Probatur ſic. quia in vnoquoq3 predicamēto ſeu coordinatione predicamētali ſunt genera generaliſſima. ſpecialiſſima ⁊ intermedia. iſta eni tanguntur in predicto exēplo. igitur cōue nienter explicat coordinationē predicamēta lē. mior patet. quia ſubſtantia eſt genus gene raliſſimū. cū ſolū ſit genus et non ſpecies. ho mo vero eſt ſpecialiſſimū. cū ſit ſpecies et non genus. ſed corpus reſpectu ſubſtantie eſt ſpe cies. reſpectu vero corporis aīmati eſt genus. corpus vero animatū eſt ſpecies corporis. et ē genus animalis. animal vero eſt ſpecies corpo ris animati. et eſt genus aīalis rationalis. aī mal rationale eſt ſpecies aīmalis. et eſt genus hominis. homo vero eſt ſpecies animalis rati onalis. non autem eſt genus particulariū ho minū. ſed ſolum eſt ſpecies illoꝝ. ℂ Tertia cō cluſio. in predicta coordinatione predicamen tali homo eſt ſpecies ſpecialiſſima. Probatur quia ſubſtantia eo ꝙ nullū genus habet ſupra ſe vocatur genus generaliſſimuꝫ. homo vero poſt ſe non habet aliquā aliam ſpeciem inferi orem ſub ſe: nec aliquod aliud cōmune quod vlterius poſſit in differentias diuidi. ſed ſoluꝫ habet ſub ſe indiuidua. vt ſortem. platonē. ſo cratem. et ſic de oībus alijs particularib⁹ ho minib⁹. igitur homo eſt ſpecies ſpecialiſſima. tenet conſequentia per locum a ſimili. quia ſi cut ſubſtātia eſt genus generaliſſimū propter negationē ſuperiorum ſcꝫ quia nō habet gen⁹ ſupra ſe. ita etiā homo debet dici ſpecies ſpe cialiſſima propter negationē inferioꝝ quia ſci licet non habet ſub ſe aliqd̄ cōmune quod per differentias diuidi poſſit. ⁊ intermedia cū ha beant ſuperiora et inferiora: ideo dicuntur ge nera et ſpecies. ℂ Ex quibus inferuntur duo correlaria. Quorū primū eſt. cuiuſcunq3 predi camenti ſeu coordinationis predicamentalis intermedia habēt duas habitudines. ſcilicet habitudinē que eſt ad ſua ſuperiora ſecunduꝫ quam habitudinē dicuntur eſſe ſpecies illorū ſuperiorum. habent etiam habitudinē ad ſua inferiora ſecundū quam habitudinem dicun tur eſſe genera illorum inferioꝝ. Secūdū cor relariū. Extrema habent tantū vnam habitu dinē. Patet. quia generaliſſimū habet habitu dinē ad ſua inferiora. cum ipſuꝫ ſit genus om niū. non autē habet habitudinē ad ſuperiora.

cũ sit supremũ ꝛ ꝑncipiũ oĩuꝫ. Silr spẽalissimũ hꝫ hitudinẽ ad sua superiora respectu quorũ ẽ spẽalissimũ. Sꝫ non hꝫ hitudinẽ ad iferiora. Sꝫ dr spẽs idiuiduoꝝ velut ea continens. dr etiã spẽs spẽalissima superioꝝ qꝛ ab eis ꝯtinet. ¶ 4ª ꝯclusio tangit tria correlaria: quoꝝ primũ ꝯtinet duas descriptiones. Quaꝝ ꝑma est generalissimum est quod cũ sit genus nõ est spẽs. Scd̃a descriptio generalissimũ ẽ sup qd̃ nõ est aliud genus supueniẽs. ¶ 2m correlariũ tãgit tres descriptões. Prima ẽ. spẽalissimum est qd̃ cum sit spẽs nunq̃ꝫ diuidit i spẽs. Scd̃a ẽ ꝙ cum sit spẽs nõ ẽ genus. Tertia ẽ. spẽalissimũ est qd̃ de plibus differẽtibus numero i eo ꝙ qd ꝑdicat. Et sic pꝫ ꝙ de spẽ sũt quiqꝫ diffinitões quaꝝ due ꝑme q̃ date sunt versus finẽ ꝯueniũt tã spẽi spẽalissime q̃ꝫ sbalterne. Tres vero vltime nup date tm̃ ꝯueniũt spẽi spẽalissime. ¶ 3m correlariũ tangit vnã descriptionẽ intermediorũ. intermedia sunt genera ꝛ spẽs ad aliud ꝛ ad aliud sumpta. Genera dico subalterna ꝛ non genera generalissima.

Conclusio

Rñsalis. diffinitiões spẽi date de spẽ tã i ratõe subiicibilis q̃ꝫ i ratione ꝑdicabilis sunt a porphirio sufficiẽter assignate. Patet satis ex dictis. Et lꝫ subiicibile ꝛ ꝑdicabile sũpta 2e itentionalr opposite relatiue ad inuicẽ n̄ possint verificari de eodem respectu eiusdeꝫ: tamẽ possunt verificari respectu diuersorum.

Primo

dubitat. Utrũ respectu deceꝫ coordinationuꝫ ꝑdicamentaliũ sit aliqd̃ genus de ipsis in qd dicibile. Pro dubio supponit ꝙ porphirius i hac 2a particula declarat coordinationẽ ꝑdicamentalem ꝑ sile ad ordinẽ nãlem ꝛ itẽdit quatuor ꝯclusiones. Quaꝝ ꝑma ẽ hec ꝑdicta coordinatio ꝑdicamẽtalis i qua dicebat ꝙ i vnoquoqꝫ ꝑdicamẽto sũt al. qua generalissima spẽalissima ꝛ itermedia ẽ conueniẽter posita. Probat qꝛ sicut ẽ i coordinationibus ciuilibus ita est i logicalibus. Sꝫ i ciuilibus vt i lignea ꝯsanguineitatis ẽ aliquis qui tm̃ est pater ita ꝙ non ẽ filius: sicut iuppiter. ꝛ aliquis qui tm̃ ẽ filius ꝛ nõ pater sicut agamenõ. Aliꝗ aũt sunt qui respectu diuersoꝝ sunt patres ꝛ filiꝗ. sicut atrides ꝛ pelopides ꝛ tãtalides. ¶ Secũda ꝯclo. Coordinatio in logica differt a coordinatiõe ciuili. pꝫ. qꝛ i coordinationibus ciuilibus plures coordinatões reducunt ad vnũ ꝑmũ ꝑnm vbi grã ad iouẽ. sꝫ in generibꝰ. i. coordinatõibꝰ ꝑdicamẽtalibus plẽs coordiatões nõ ꝑnt reduci ad vnũ ꝑmũ genus. g̃ ad inuicẽ differũt. 2a pars añtis ꝑbat tribus rõibus: quaꝝ ꝑma est hec. si decẽ ꝑdicamẽta reducerent ad aliqd̃ coẽ genus illud maxime eẽt ens. sꝫ hoc nõ. neqꝫ eiꝫ est coẽ genus oĩuꝫ: neqꝫ oĩa sunt eiusdeꝫ generis ſm vnũ supremũ genus queadmodm dicit Aristo. Secũda rõ. nihil ẽ prius primo. sꝫ decẽ ꝑdicamẽta sunt posita ꝑma in ꝑdicamẽtis vt genera generalissima. g̃ nihil ẽ ꝑus eis. Tertia rõ. oẽ genꝰ dr vniuoce d̃ hĩs respcũ quoꝝ est genus. sꝫ ens nõ dicit vniuoce sꝫ equiuoce de decẽ ꝑdicamẽtis. g̃ ꝛc. minor pꝫ. qꝛ ꝑdicari vniuoce ẽ ꝑdicari vno noĩe ꝛ rõne. sed ens non predicat de deceꝫ ꝑdicamẽtis scd̃m nomẽ ꝛ scd̃m rõnẽ. nã decẽ sunt ꝑncipia coĩa scd̃ꝫ nomẽ solũ ꝛ nõ scd̃ꝫ rõeꝫ diffinitõis que scd̃ꝫ nomẽ ẽ. Scd̃a pars minoris pꝫ ꝙ ens ꝑdicet equiuoce. qꝛ siquis oĩa vocet entia equiuoce inquit ea nũcupabit ꝛ nõ vniuoce. Ex hꝭ satis pꝫ ꝙ de intẽtione porphyriꝗ ens est equiuocũ ad decẽ ꝑdicamẽta. ¶ Tertia ꝯclo tãgit numeꝝ gnãlissimoꝝ spẽalissimoꝝ ꝛ indiuiduoꝝ. ꝛ hec ẽ. decẽ sunt gnãlissima: sꝫ spẽalissima sunt in numero quodã certo scd̃ꝫ nãm: nõ in indefinito. i. certo quo ad nos. Indiuidua ãt que sunt post spẽalissima ifinita sunt. ¶ Quarta ꝯclo tãgit duo correlaria. Primũ ẽ. Descẽdẽte a gnãlissimis ad spẽalissima iubet plato quiescere in spẽalissimis. ꝑbat duabus rõibꝰ quaꝝ prima ẽ hec. descẽsus fit diuidendo ꝑ dñas specificas. sꝫ spẽs spẽalissime non hñt dñas specificas in quas possint diuidi g̃ in ea est status. Scd̃a rõ. ꝑcessus diuisiuus ẽ sciẽtificus. sꝫ indiuidua relinquẽda sunt ab arte quia sunt infinita ꝛ ꝯfusa. ꝛ de infinito nõ est sciẽtia. g̃ diuidẽdo terminũ stãdũ ẽ in specie spẽalissima. ¶ Scd̃ꝫ correlariũ. descẽdẽtibus a gnãlissimis necesse est per multitudinẽ ire. Ascẽdẽtibꝰ vero a spẽalissimis ad gnãlissima necesse est colligere multitudinẽ. Istud correlariũ tãtũ valet ac si diceret ꝙ ascẽsus dꝫ fieri per collectionẽ multoꝝ in vnũ: ꝛ descensus debet fieri per diuisionẽ vnius in multa. Prima pars pꝫ. qꝛ ascẽsus fit a singularibus ad coẽ. sꝫ oẽ coẽ est collectiuũ. g̃ ascensus fit per collectionẽ multoꝝ i vnũ. minor pꝫ. quia collectiuũ multoꝝ ẽ vna spẽs in vna. nam et genus magis est collectiuum q̃ꝫ spẽs. Prima

ps pꝫ. qꝛ partitione spēi plēs hoīes sunt vnus homo. Scōa pars correlarij pꝫ. qꝛ descensus fit a coī ad singularia ⁊ iferiora. mō singl'aria semꝑ sūt diuisiua illius quod ē coē. ergo dscēsus fit per diuisionē. minor pꝫ. qꝛ vnus hō. s. coīs ꝯsiderat⁹ ī vnitate specifica ē plēs. i. plificat̄ ī particularib⁹. vñ ex ista parte text⁹ cōiter eliciūt̄ sex ꝑpōes. Prima ē ꝙ spēs ē collectiua multoꝝ in vnā naturā. Scōa ē ꝙ gen⁹ ē magis collectiuū ꝙ̄ spēs. Tertia. particularia ⁊ indiuidua semꝑ diuidūt in multitudinē id quod ē vnū. Quarta. participatōe spēi plures hoīes sūt vn⁹ hō. Quīta. particl'arib⁹ aūt vn⁹ ⁊ coīs plēs. Sexta. particulare ⁊ singulare sp ē diuisiuū. coē āt ē collectiuū sp ⁊ adunatiuū.

Secūdo Dubitat̄. Utrū spēs tm̄ nata sit p̄dicari de indiuiduis. Pro solōne supponit̄ ꝙ ī tertia parte huius capl'i ītēdit porphyrius declarare scōaꝫ ⁊ tertiā diffinitōes spēi. ⁊ ītēdit tres ꝯcl'ones. quaꝝ pma ē epilogatiua p̄dcōꝝ. ⁊ ē hec. Assignato. i. ostēso qd sit genus. qd sit spēs: ⁊ ꝙ est vnū gnālim. spēs aūt spālissima mltē: eo ꝙ diuisio generis sp ē ī plēs spēs. nunc vidēdū qual'r se hꝫ gen⁹ ad spēm: ⁊ spēs ad indiuidua. ¶ Secūda ꝯcl'o Secūda diffinitio spēi in qua dicebat̄. spēs ē de qua genus in eo qd qd p̄dicat̄: est rationabil'r posita. pꝫ. qꝛ generi ꝯpetit p̄dicari de spē: ⁊ nō ecōtra spēs hꝫ p̄dicari d̄ genere. ergo ⁊cetera. Aña pꝫ. qꝛ oē qd p̄dicat̄ aut ē equale. aut superius respcū illius de quo p̄dicat̄. sꝫ genus ē superius ad spēꝫ. ergo p̄dicat̄ de spē. spēs āt nec ē equalia nec superior ad genus, iō nō p̄dicat̄ de gn̄e. maior h⁹ sill'i pꝫ. qꝛ oꝫ equs de eqs p̄dicari. i. ꝯuertibile de ꝯuertibili. vt hinibile de equo. Aut maiora de minoribus. i. superiora de inferiorib⁹. vt aīal de hoīe. minora vero de maioribus minime: hoc ē ꝙ inferiora nō p̄dicant̄ de superioribus. nō. n. dicimus aīal hominē eē quēadmodū dicimus hoīem eē aīal. ¶ Tertia ꝯclusio. tertia diffinitio spēi in qua dicebat̄. spēs ē qd de pluribus ⁊ drn̄tibus numero in eo qd quid p̄dicat̄. ē sufficiens. pꝫ. qꝛ oīa superiora p̄dicāt̄ in quid de suis inferioribus. sꝫ spēs sub se non hꝫ inferiora nisi indiuidua que drn̄t numero. ergo bn̄ dictū ē ꝙ spēs p̄dicat̄ de pluribus differētibus numero ī eo qd quid. maior pꝫ. qꝛ de his de qbus spēs predicat̄ de his necessario p̄dicat̄ genus illi⁹ spēi ⁊ etiā genus illius generis. ⁊ sic ascēdēdo vsꝫ ad gn̄alissima. vt si ista ē vā Aristoteles est hō ⁊ ista. hō ē aīal. ⁊ etiā ista. aīal ē subā. sequitur etiā ꝙ iste erūt ve. socrates ē aīal. ⁊ socrates ē subā. Ex quo pꝫ ꝙ gn̄alissimū p̄dicatur in qd de oībus generibus subalternis spēbus ⁊ indiuiduis sub se positis. sꝫ gen⁹ qd est spēs. i. subalternū p̄dicat̄ de oīb⁹ spālissimis ⁊ indiuiduis. sꝫ spēs solū p̄dicatur de indiuiduis. Tunc dicitur ad dubiū ꝙ lꝫ spēs nata sit p̄dicari p̄dicatione indirecta de suo genere. vel etiam predicatione conuertibili vel de proprio vel drn̄a sua ꝯstitutiua: tn̄ predicatione directa fundata super ordine participantis ad participatum nata est solum predicari de indiuiduis.

Tertio Dubitatur. Utrū eadē spēs possit eē totū ⁊ pars. Pro dubio supponitur ꝙ Aristo. ī quarta parte huius capituli declarat de indiuiduo. ⁊ intēdit quatuor ꝯcl'ones. Prima tāgit pmā diffinitōēꝫ īdiduī que est. Indiduū est quod de vno solo p̄dicat̄ Pꝫ quatuor exēplis. qꝛ socrates ē īdiduū ⁊ p̄dicat̄ solū de seipso. ⁊ simil'r hoc albū. hoc viuens. ⁊ suffronici filius si solus sit ei filius ⁊c. ¶ Secūda ꝯcl'o tāgit secūdā diffinitōēꝫ īdiuidui que ē. Indiuiduū ē qd ꝯstituit̄ ex quibusdā ꝓprietatibus: quaꝝ collectio nūq̄ reperit̄ eadē ī aliquo particulari. vt ꝓprietates socratis nūq̄ erūt eedē in quolibet alioꝝ particulariū. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit drn̄aꝫ inter ꝓprietates spēi ⁊ indidui. qꝛ ꝓprietates hoīs ī coī erūt eedē ī pluribus. s. ī oībus particularibus sed ꝓprietates īdidui nūq̄ sunt eedē in pluribus. ¶ 4ª ꝯclusio tangit drn̄aꝫ īter gen⁹. spēm ⁊ īdiduū. et est hec. genus est quoddā totum. sed indiuiduū est pars spēi. spēs vō est pars respectu generis ⁊ totum respectu īdiuiduoꝝ. ⁊ hoc ītelligit̄ de toto vl'i ⁊ parte subiectiua. Ex quo ꝯcludit ꝙ īdiuiduū ꝯtinet̄ sub spē ⁊ spēs sub genere. Et ꝯsequēter recapitl'at q̄cūq̄ dicta sunt de genere specie ⁊ indiuiduo.

Ad rationes Aō oppositū ad pmaꝫ dr̄ ꝙ genus ⁊ spēs sūt relatiue opposita iō ꝑ se mutuo diffiniri possunt sicut latius patebit ī predicamētis capitulo de ad aliqd. ¶ Ad scōaꝫ dr̄ ꝙ lꝫ p̄dicabile sūptū vt qd sit spēs capiēdo spēꝫ vt modus si tn̄ capiat̄ quodlibet predicabile vt mōus ⁊ etiā spēs vt modus tūc illa q̄tuor p̄dicabilia nō sūt spēs. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ lꝫ scōa ītētio sūpta vt qd solū p̄dicet̄ p̄dicatōe exercita d̄ suis

per se inferioribus tamē predicatione signa-
ta pōt predicari in quid de prima intentione.

Queritur vtrū differentia sit vnum p̄dicabile ab alijs distinctū. ¶ Arguitur primo q̄ non q2 oē qđ p̄dicatur dicitotū eē illius de q° predicatur. sed differentia non dicit totum eē specici de qua predicatur s3 solum partē. g̃ 7c. ¶ Scđo sic forma nō p̄dicat̃ in qđ p̄dicatione dicente hoc ē hoc de suo toto. Sed dr̃a est forma spēi vt dicitur in textu g̃ non predicatur de specie predicatiōe dicente. hoc ē hoc. 7 per ꝯn̄s non erit predicabile. ¶ Arguit̃ 3°. q̄ non sit distinctū ab alijs. quia vel igitur seipsa distinguitur ab alijs vel non Non primuz quia nihil hn̄s conceptum resolubilem distinguitur seipso ab alijs a quibus dr̃t. Sed differentia cum sit spēs vniuersalis h3 ꝯceptū resolubilē. igitur seipsa nō pōt ab alijs predicabilib⁹ distingui. nec ē dādū secūduz. quia si dr̃a nō distinguatur seipsa ab alijs predicabilibus tunc seqtur q̄ distingueretur ab alijs per aliam differētiam. sed hoc nō quia differentie nō est differentia. alias esset processus in infinitum quare relinquitur q̄ differentia non erit predicabile ab alijs distinctum. Jn oppositum est porphirius.

Primo notādum ē q̄ pro itellectu q̄siti ponūtur qnq3 distictiones. Prima est hec. differentia capitur dupliciť. Uno mō capitur pluraliter 7 adiectiē. 7 tūc dr̃a sunt illa q̄cunq3 i aliquo cōi cōueniūt. 7 i aliquo spāli dr̄nt. Alio modo capitur singulariter 7 substātiue. 7 sic capiť i p̄posito. ¶ Secūda distictio. Dr̃a substātiue sūpta pōt capi dupliciter. vno° p̄° itētionaliter. videlicet p̄ nā cōtractiua quiditatis generice 7 ꝯstitutiā spēi sub genere. Alio mō capiť scđe itentiōaliter v3 p̄ respectu cāto i ipsa natura p̄ actuz itellectus ꝯpantl eā ad nām genericā quā diuidit 7 ad nām specificā quā ꝯstituit. 7 sic capitur i p̄posito. ¶ Tertia distictio dr̃a sūpta p̄ie itentōnaliter pōt dupliciter cōsiderari. vno° i abstracto 7 sic nō p̄dicať de spē i recto p̄dicatōe dicēte. h° est hoc. cum sit pars eius. Alio modo pōt considerari i concreto 7 sic p̄dicatur de specie predicatione dicente. hoc est hoc. vt hec est vera homo est rationalis. ¶ Quarta distinctio. forma potest capi dupliciter. Uno modo pro quadam entitate actuali educibili de potentia materie totius compositi cuius talis forma est pars. Et sic differentia non est forma spēi. Scđo mō ca forma methaphisicalis pro omni quiditate cōicabili. 7 sic tam species q̄3 genus 7 differentie dicenť forme quedā. 3°. capitur forma p̄ q̄ditate cōicabili de se contractiā alterius quiditatis ex cuius contractione resultat tertia entitas ex nā rei distīcta ab vtraq3 illaꝝ quiditatum. 7 sic genus dicitur mā speciei. 7 differentia dicitur ei⁹ forma. ¶ Quita distinctio. dr̃a sumpta secūde itentionaliter potest capi dupliciter. vno mō vt qđ. 7 sic ē spēs vniuersalis. 7 h3 differentiaz per quā distinguiť ab alijs. 7 talis differentia ē p̄dicari in q̄le. vt inferi⁹ patebit. Alio modo potest considerari vt modus. 7 sic dr̃a non ē spēs. Sed ē p̄dicabile distinctuz a spē: 7 sic non hēt differentiā. nec per ꝯseq̄nēs diffinitionē quiditiuā.

Secundo ē notandū q̄ scđm capitulum in quo porphirius determinat de tertio p̄dicabili qđ ē dr̃a continet duas p̄tes. ¶ Jn prima ponit diuersas acceptiones dr̃e: 7 intendit decem cōclusiones. Quarum prima tāgit primā diuisionē differentie trimembrē. 7 hec ē. dr̃aruz alia ē cōis cōiter dicta. Alia ē p̄prie dicta. 3ª ē magis p̄prie dicta ¶ Secūda cōclusio. dr̃a cōis ē qua alterū differt ab altero alteritate quadam quocunq3 mō vel a se vel ab alio. patet tribus exēplis. Pri^m ex^m sortes dr̃t a se ipso alteritate quadaz .i. aliqua dr̃a. scđz exēplū. sor puer differt a se ipso iam viro. Tertiū exemplū. sortes qescēs differt a seipso faciēte aliqd. ¶ Tertia ꝯclusio differentia p̄pria ē qua alterū differt ab altero inseparabili accidente. p3 tribus exēplis vt nasi curuitas cecitas oculoꝝ. cicatrix cū ex vulnere ocaluerit. i. iduraueri t. ¶ Quarta ꝯclusio. dr̃a magis p̄pa est qua alteꝝ dr̃t ab altero dr̃a specifica: queadmodū hō dr̃t ad eq̄ dr̃a specifica puta rationali qualitate 7 ex his infert vnum correlarium scilicet q̄ oīs dr̃a vniuersaliť cuilib3 adueniēs fac̃ alteratū. Cuius rō pōt eē talis extra textū. q2 oīs dr̃a fac̃ differre. Sed illud q̄ differt est alteratum ab eo a quo differt. igitur omnis differentia fac̃ alteratum licet diuersimode quia differētia cōis 7 p̄pria faciunt alteratum solum: s3 dr̃a magis p̄pa cū h̄ q̄ facit alteratū fac̃ ẽ aliud

¶ Quinta ɔ̃clusio tangit secũdam dionem q̃
ē hec dr̃atũ quedã faciunt alteratũ.i.differre
accñal'r. Alie vero faciũt differre eẽntialiter
¶ Sexta ɔ̃clusio tãgit duas differentias iter
mẽbra dionis p̃dicte. Quaꝝ pria ē ꝙ dr̃e faciẽ
tes aliud vocãtur specifice differentie vt rõa
le adueniens animali facit aliud scilicꝫ speciẽ
animalis. Sed differentie facientes altera/
tum vocantur differẽtie simpliciter sicut mo
ueri ⁊ quiescere faciunt alteratum solũ. Se/
cunda diuisio quia scðm driãs faciẽtes aliud
fiunt diuisiones generũ in spẽs. ⁊ ɔponũt diffi
nitões spẽrũ. nã diffinitio ɔstituit̃ ex genere ⁊
hꝰ differẽtijs. sꝫ scðꝫ driãs faciẽtes alteratuꝫ
solũ sola alteratio ɔsistit. i. distinctio accñtalis
⁊ aliquo mõ se hñdi permutatio. ¶ Septima
ɔcl'o tangit tertiã diuisionẽ drie que ē secũda
principalis ⁊ ē hec. driaꝝ quedã sũt sepabiles:
vt egrũ eẽ. sanũ eẽ: ⁊ sic de alijs. Alie sunt inse/
parabiles. vt eẽ aqliꝫ eẽ simũ. eẽ rõnale: esse
irrõale. ¶ Octaua ɔcl'o tãgit quartã diuisiõeꝫ
que est hec. Driaꝝ inseparabiliũ alie sunt ꝑ se.
vt mortale rõnale ⁊ cẽ. Alie sunt inseparabl'es
per accñs. vt aquilũ eẽ simũ esse sunt drie in
sepabiles que tamẽ insunt per accidẽs ⁊ non
ꝑ se. ¶ Nona ɔ̃clusio tãgit duas dr̃as int̃ dif/
ferentias per se ⁊ dr̃as ꝑ accidẽs. Quarũ pria
ē hec drie qꝛ ꝑ se ponũt̃ in diffinitõe eẽntialis
rei. ⁊ faciũt differre eẽntialiter. Sed dr̃e ꝑ ac
cidens nõ accipiũtur in rõne subẽ. nec faciũt
aliud sed alteratum solũ. Scða dr̃a qꝛ dr̃e ꝑ
se non suscipiunt magis neqꝫ minꝰ. Dr̃e vero
per accidens siue sint sepabiles siue insepabi
les intensionẽ ⁊ remissionẽ recipiũt. prima ꝑꝫ
pꝫ qꝛ genꝰ ⁊ dr̃a non pñt ſm magl ⁊ minus pre
dicari de illis de quibus p̃dicãtur. g̊ non susci
piunt magis ⁊ minus. Añs pꝫ quia dr̃e per se
sunt ille q̃ complent rõem vniuscuiusqꝫ spẽi.
mõ eẽ cuiuslibet spẽi ē vnũ ⁊ idẽ neqꝫ intensi
onẽ neqꝫ remissionẽ suscipiẽs. ꝙ aũt dr̃e ꝑ acci
dens suscipiant magis ⁊ minus. pbat̃. qꝛ aqui
lum eẽ vel simuꝫ esse vel coloratũ aliquomõ
intenditur vel remittitur. ¶ Decima ɔ̃clusio
tangit qntam dionẽ dr̃e. ⁊ est hec. dr̃aꝝ per se
alie sũt ſꝫ quas diuidimꝰ genera in spẽs. alie
sunt ſꝫ quas ea que dỉsa sũt specificãtur. idest
dr̃aꝝ. Alie sũt dỉsiue generũ. Alie sũt ɔstituti
ue spẽꝝ sicut illa dr̃a q̃ est aĩatum ⁊ sensibile
sunt diuisiue ⁊ ẽt cõstitutiue subẽ. i. diffiniti/
onis aĩalis. Est eniꝫ aĩal suba aĩata sensibilis.
sed iste dr̃e que sunt mortale imortale rõnale
irrationale sunt dr̃e diuisiue aĩalis cum ꝑ eas
diuidat̃ aĩal in suas spẽs. Ex quo pꝫ ꝙ eedem
dr̃e sũt dỉsiue ⁊ ɔstitutiue. Naꝫ respcũ generis
qð diuidunt vocãtur dỉsiue ⁊ ille eedẽ respectu
spẽꝝ quas constituũt vocantur ɔstitutiue. Ex
qbus concludit porphiriꝰ ꝙ in isto capl'o ma/
xime intẽditur de dr̃ijs specificis. quia vt pa/
tuit in ꝓemio huius. iste liber ordinatur ma/
xime ad diones ⁊ ad diffinitõnes. sed differen
tijs specificis maxime opus ē ad dỉsiones ge/
nerum ⁊ ad diffinitiones. Nõ aũt opꝰ ē dr̃ijs ꝑ
accidens. igitur potissime in isto libro intelli/
gitur de differentijs specificis.

Tertio notandum ē. ꝙ circa hunc textũ
icidũt tres difficultates. Quaꝝ
p̃ma ē hec. vtꝝ idẽ possit dici dr̃a ⁊ accidẽs cũ
tamẽ sint p̃dicabilia distincta. Rñdetur ꝙ idẽ
sub diuersis hitudinibus põt dici dr̃a ⁊ acci/
dens. Nam idẽ cõsideratũ sub hitudine inhe
sionis ad subm absolute dr̃ accidẽs. ipm vero
ɔsideratũ sub hitudĩe p̃ncipij distictiui a sbo
in quo ē ab alio dicitur dr̃a: Sil'r dr̃a magis
ꝓpria si consideretur vt ē determinatiã ⁊ ifor
matiã generis sic vocat̃ forma. Si vero consi
deretur vt per talem determinationẽ consti/
tuitur aliqd in certo gradu entis sic vocatur
spẽs. ipsa aũt considerata vt ē primᵐ distinctum
talis cõstituti ab alijs sic vocat̃ dr̃a. ¶ Secun
da difficultas quomõ põt stare ꝙ oẽs dr̃e faci
ant alteratũ. Et ꝙ aliqui faciãt aliud ⁊ ñ alte/
ratum sicut videtur dicere textus. Rñdetur
per vnã distinctionẽ. alteratuꝫ põt capi dupli
citer. vno mõ cõiter vt. s. dicit q̃cunqꝫ diuersi
tatẽ siue subalẽ siue accidẽtalẽ. ⁊ sic ois dr̃a fa
cit alteratum. Alio mõ capitur alteratuꝫ ꝓut
dicit diuersitatẽ accidentalẽ. ⁊ sic relatiuũ ac
cidẽtis diuersitatl distinctũ cõtra ꝙ relatiuũ
aliud qð ē rl'm diuersitatis subẽ. ⁊ sic capit̃ in
secũda diffinitiõe in qua dicitur. differẽtiarũ
quedã faciũt alteratũ. alie vero aliud. Tertio
capitur magis ꝓprie ꝑ alteratiõe phĩca ⁊ na
turali que fit per transmutationẽ phĩcam sic
albefactio ⁊ frigefactõ faciũt alteratũ. Et isto
modo sola differentia cõmunis sumpta ab ali
qua qualitate de tertia spẽ q̃litatis facit alte
ratũ. ¶ Tertia difficultas vtrũ oẽs dr̃e ꝑ acci
dens suscipiant magis ⁊ minꝰ. rñdetur per du
as distinctiones ⁊ duo dicta ¶ Prima distin/
ctio ē hec duplex ē forma q̃daꝫ ē forma sbalis

de genere sbc. Et dñ̃a a tali forma nõ suscipit magis n᷒ minus. q2 oẽ subale ĩ indiuisibili cõsistit eo ꝙ ĩmediate causatur ab inuariabili ꝛ vniformi influxu dei creãtis. Alie sũt forme accidentales. ꝛ illaꝝ esse nõ cõsistit ĩ indiuisibili eo ꝙ nõ sunt ex seipsis cõplete ꝛ perfecte termiãte termino ꝓprio ꝛ intrinseco sed terminãtur ad aliqđ extrinsecũ. puta ad sb᷒ quo variato cõtingit in ipsis variatio. ꝛ ideo ĩ termino sui eẽ ĩtroducũtur tales forme ꝛ remittuntur eo ꝙ ĩmediate causãtur a sba creata q̃ mutabilis ẽ ꝛ non sil' atq᷒ indiuisibiliter ꝓducit suos effect⁹. ¶ Scđa distictõ. duplex ẽ forma accidentalis. quedã ẽ q̃ b᷒ contrariũ cui᷒ quo ẽ permissibilis. Alie sũt que nõ bñt cõtrarium. ¶ Primũ dictũ ẽ istud. forme accidẽtales babẽtes contrariũ intẽdũtur per sepationem a contrario ꝛ remittũtur ex ꝑmutatiõe cũ suo contrario. p᷒ per pħm 3°. ethicoꝝ dicẽte᷒. ꝙ album ẽ qđ ẽ nigro impermixtus. ¶ 2ᵐ dictũ. in formis accidẽtalib⁹ nõ bñtib⁹ cõtrarium cã intẽsionis ꝛ remissionis ꝓuenit ex ꝑte bitudinis vel dispositõis subiui respectu illius forme vt ille bomo est risibilior qui babilior ẽ ad admirandũ: ꝛ q min⁹ ẽ babilis ad admirãdũ min⁹ ẽ babilis ad ridendum.

Conclusio rñsalis. dñ̃a ẽ vnũ predicabile ab alys distinctũ. patet. q2 b᷒ ꝓpria subycibilia sicut spẽs quã constituit ꝛ inferiora ꝯtẽta sub tali spẽ de quibus ipsa dñ̃a nata ẽ p̃dicari. babet ẽt vnũ modum p̃dicandi qui ẽ predicari in quale eẽntiale distinctum ab alys predicabilibus.

Primo dubitatur. quot sũt diffinitiones dñ̃e. Pro solutione supponitur ꝙ Arist. in bac scđa parte ꝓsequitur de acceptione dñ̃e de qua ꝑncipaliter intendit ĩ b capl̃o. ꝛ intẽdit qnq᷒ ꝯcl'oes. Quarũ pria tãgit ꝑmã diffinitionẽ differẽtie que ẽ bec. Dñ̃a est qua abundat spẽs a genere vt bomo abundat ab aĩali per istas duas dñ̃as que sunt rõale mortale. Animal eni᷒ nibil boꝝ ẽ. boc ẽ aĩal siue gen⁹ in suo formali conceptu qniditatiuo neutrã dñ̃am ĩcludit. Spẽs vero semꝑ in suo conceptu formali includit alterã dñ̃a᷒ Contra bãc diffinitionẽ obycit porphyri⁹. nã ex quo spẽs abundat a genere per dñ̃am: ꝛ nibil abundat illo qđ non b᷒. iõ ex ꝑcedenti diffinitione vr̃ sequi ꝙ spẽs bẽat dñ̃am. vel igit̃ bẽbit illam a genere vel a nullo. Non a nullo q2 aliqđ iam fieret a nibilo. nec a genere. q2 si spẽs bẽat dñ̃am a genere. sequeret̃ ꝙ genus ꝑus bẽat eam. Et quia rõe vna spẽs b᷒ dñ̃am a genere pari rõe ꝛ spẽs opposita bẽbit opõitã dñ̃a᷒ a genere. ꝛ sic oppõita erunt simul in eodem. Rñdet porphyri⁹ ꝙ spẽs bẽbit dñ̃am a genere cũ gen⁹ bẽat vtrãq᷒ dñ̃am ꝑtãte solu᷒ ꝛ nullã in actu. ꝛ nõ ẽ hoc inconueniẽs. ¶ Secũda ꝯclusio tangit secũdã diffinitionẽ dñ̃e. ꝛ ẽ bec. Dñ̃a ẽ que de pluribus dñ̃tibus spẽ ĩ eo qđ quale p̃dicatur. Ultimã ꝑticulam probat tripl'r. s. ex°. signo. ꝛ a simili. Exẽplo sic. rõnale ꝛ mortale sunt dñ̃e. ꝛ tñ p̃dicãtur de boĩe ĩ qđ q̃lis ẽ bõ ꝛ nõ in eo ꝙ quid. ꝙ ꝛc̃. Signo sic illud p̃dicatur in quale per quod cõuenienter rñdetur per questionẽ factã per quale. Sed dñ̃a ẽ bmõi. Nam si queratur. qualis ẽ bomo cõuenienter rñdere debem⁹ ẽ rõalis. igit̃ ꝛc̃. A simi ꝓbat sic. sicut ẽ in nãlibus ex mã ꝛ forma ꝯstãtib⁹ ita ẽ in logicalib⁹. Sed in reb⁹ naturalibus illud ꝙ b᷒ modũ forme p̃dicat̃ ĩ q̃le. ꝙ ẽt in logicalibus dñ̃a que ẽ forma vel bẽt modũ forme p̃dicatur in quale. Qđ aũt differentia sit forma vl' bẽat modum forme ꝓbat porpbiri⁹. q2 sic statua cõponit̃ ex ere tãq᷒ ex mã ꝛ ex fi° tanq᷒ ex forma: ita ꝛ bõ cõis ꝛ spãlis. i. spẽs bõis cõponitur ex genere tanq᷒ ex mã. ꝛ ex dñ̃a tanq᷒ ex forma. Nã boc totũ. animal rõale mortale ẽ bõ. queãdmodũ illa statua ẽ supple ꝯposita ex ere ꝛ fi°. ¶ Tertia conclusio tangit tertiã diffinitionẽ dñ̃e q̃ ẽ b. dñ̃a ẽ qđ aptũ natu᷒ ẽ diuidere gen⁹ ꝛ ea que sunt sub genere vt rationale ꝛ irrationale didunt bominem ꝛ equũ. i. faciũt differre bominem ꝛ equu᷒ que sunt sub boc genere qđ ẽ animal ¶ Quarta ꝯclusio tangit quartã diffinitionẽ differentie que est bec. Differẽtia est qua differunt a se singula. i. singule species sub eodem genere contẽte. patet quia spẽs non differunt per genus. imo conueniũt in genere. Ergo species adinuicem differunt per ꝓprias differentias constitutiuas eaꝝ. ꝛ confirmat̃. q2 sum⁹ aĩalia nos irrationalia. sed rationale additum nobis separat nos ab illis. Similit̃ sum⁹ enim rõales nos ꝛ dy. Sed mortale additum nobis separat nos ab illis. ¶ Quita cõclusio tangit ꝯplementũ p̃dicte diffinitionis quarte. Et est bec. Non oẽ qđ est aptũ natum diuidere genus ꝛ ea que sub genere est differentia specifica. Sed cum boc requirit̃ ꝙ cõ

trabat genus ad eēntiam spēi ⁊ eius essentie sit pars. pꝫ quia illa passio que ē aptum natū ad nauigandū diuidit aīal. Dicimus eni aīalium aliqua sunt apta nata ad nauigandum alia nō. Etiam distingũt spēs aīalis inter se. ⁊ tamen non ē differentia specifica cuius causa precisa ē eo ꝙ non ponitur in diffinitione alicui⁹ speciei animalis. ergo ista secūda particula conuenienter additur p̄dicte diffinitiōi. Ponitur tamē a quibusdā q̄nta diffinitio differentie que sub hac forma assignatur. Est q̄ conducit genus ad esse spēi ⁊ eius ꝙ est eē rei pars est. ⁊ sic in toto erunt q̄nqꝫ diffinitiones differentie. ex quibus infert vnū correlariū s. ꝙ differentie specifice sunt ille q̄cūqꝫ faciūt alteram spēm ⁊ quecūqꝫ accipiūtur. i. p̄dicāt in eo ꝙ quale. Postremo epilogat. De differētijs autem dicta sufficiant.

Secundo dubitatur. Utrum diffinitō differentie in qua dicebatur differentia ē ꝙ p̄dicatur de pluribus differētibus spē in eo qđ quale sit ꝑpria diffinitio differentie in ratione predicabilis sūpte. R̄ndetur per duas distinctiones ⁊ quattuor dicta. ¶ Distinctio ē hec. duplex ē differētia. quedā ē generica. Et illa ē que est cōstitutiua generꝭ subalterni sicut sēsibile. Alia ē specifica que ē constitutiua speciei sicut rationale. ¶ Secūda distinctio differētia pōt dupliciter dici specifica. vno modo quia ē constitutiua spēi ⁊ sic omnis differētia eēntial̄ ē specifica. Et h̄ mō cepit porphyrius cū dixit. differētia magꝭ propria ē qua vnū differt ab alio specifica differentia. Alio mō dr̄ dr̄a specifica q2 ē constitutiua spēi spālissime tm̄ cum ea conuertibilis. ¶ Primū dictū oīs dr̄a tā generica q̄ꝫ specifica facit p̄dicabile ꝓpe dictū. pꝫ quia quelibet talis p̄dicatur vniuoce de plurib⁹. ¶ Secūdū dictum dr̄a generica nō facit p̄dicabile distinctū a dr̄a specifica nec ecōtra. pꝫ quia p̄dicabilia distinguūtur per diuersos mōs p̄dicādi. ſꝫ dr̄a generica ⁊ specifica hn̄t eūdē modum predicādi q̄ ē p̄dicari in quale eēntiale. ¶ 3m dictū p̄dicta diffinitio nō datur de differentia in rōe p̄dicabilis sumpta. pꝫ q2 tl̄is diffinitio nō ꝯuertit̄ cū dr̄a que ē p̄dicabl̄e distinctum ab alijs. igit̄ ⁊c. Añs pꝫ quia ex quo dicitur dr̄a generica ⁊ specifica nō ꝯstituūt p̄dicabilia diuersa vel diuersos mōs p̄dicādi. ſꝫ sub eodē p̄dicabili ꝯtinētur. seq̄tur ꝙ continebū-tur sub dr̄a vt ē p̄dicabile ab alijs distinctū. mō dicta diffinitio nō cōpetit spēi spālissime q̄ ⁊c. ¶ Quartū dictū. Propia ⁊ conuertibilis diffinitō dr̄e i rōe p̄dicablis ē hec. differentia ē q̄ predicatur de plurib⁹ i eo ꝙ quale. patet. q2 ista diffinitio cōuenit cuilibet contēto sub predicabili qđ ē dr̄a. Et cōplectitur ꝑpriū modū predicandi qui ē predicari in quale. ꝑ quē distinguitur ab alijs predicabilib⁹. igitur ⁊c. Et ꝯfirmatur q2 sicut porphyri⁹ ōdit aliquas diffinitiōes spēi cōuenientes tm̄ spēi spālissime ⁊ aliquas ꝯuenientes tā spēi subalterne. q̄ꝫ spālissime. ita in p̄nti capitulo videt̄ porphyrius posuisse vnā diffinitionē solū ꝯuenientē dr̄e generice cuiusmodi ē illa diffinitio. Dr̄a ē qđ predicat̄ de plurib⁹ spē differentib⁹ in eo ꝙ q̄le. Et alias diffōnes cōueniētes taꝫ dr̄e generice q̄ꝫ specifice nō explicātes tm̄ ꝑpriūm modū predicādi illius predicabilis qđ ē dr̄a. iō in fine istius capl̄i posuit vnā diffinitionē q̄ posset dici sexta per quā videt̄ explicare ꝑpriū modū predicandi dr̄e. Et vt ē predicabile ab alijs distinctum. et illa diffinitio ē hec. Dr̄a ē qđ predicatur de pl̄ibus in eo ꝙ q̄le sicut patuit in correlario dubij p̄cedentis.

Tertio dubitatur quot sūt act⁹ dr̄e. R̄ndet̄ ꝙ sūt tres quoꝝ p̄m⁹ ē diuidere genus a quo dr̄ dr̄a formaliter diuisiua generis. Scđs ē ꝯstituere spēm a quo dr̄a dr̄ formaliter ꝯstitutiua spēi. Terti⁹ ē facere differre a quo dr̄a dr̄ formaliter dr̄a. Et isti tres actus sūt ꝑprietates ex nā rei conuenientes dr̄e prime intentionaliter sūpte sup̄ quã mediantibus illis actib⁹ fundatur illa scđa intētio dr̄a cui⁹ ꝑprius mōus ē predicari de pluribus in eo ꝙ q̄le sicut dictū ē prius. ⁊ si obyciatur ꝑpū ⁊ accidēs p̄dicat̄ de plurib⁹ in quale q̄ ab eis nō differt dr̄a. Scđo sic. si differētia generica ⁊ dr̄a specifica faciāt vnū predicabile ꝑpter cōuenientiā earum in illo mō predicandi cōi qui ē p̄dicari in quale. sequeret̄ ꝙ genus ⁊ spēs faciant vnum predicabile inter se q2 ꝯueniūt in illo mō predicādi qui ē predicari in q̄d. et solū differūt eo ꝙ gen⁹ predicatur de plurib⁹ dr̄ntib⁹ spē ⁊ spēs de plurib⁹ differētib⁹ numero. Ad primā dr̄ ꝙ p̄dicari i q̄le equiuoce ꝯuēit dr̄e ꝓꝓo ⁊ accidēti q2 dr̄a p̄dicat̄ i q̄le ꝑ modū determinātꝭ eēntialis. ſꝫ ꝓpū p̄dicat̄ in q̄le ꝑ modū denoīantꝭ accidētaliter ⁊ ꝯuertibiliter. ⁊ accidēs p̄dicat̄ ꝑ mo

dū denoīantis accidētaliter ⁊ nō ꝯuertibilit. ideo ꝓpter conuenientiā illoꝝ triū p̄dicabilium in illo° p̄dicandi equoco n̄ dēnt concludere ipsa facere vnū p̄dicabile. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ gen⁹ ⁊ spēs cōueniūt in modo p̄dicādi i q̄d q̄si in quodā equiuoce. Sed differētia generica ⁊ specifica cōueniūt in mō p̄dicandi in q̄le tanq̄ꝫ in mō p̄dicandi vniuoco. iō differentia generica ⁊ specifica nō faciūt nisi vnū p̄dicabile. lꝫ gen⁹ ⁊ spēs faciāt diuersa p̄dicabilia. nā gen⁹ p̄dicat̄ in quid per modū terminabilis. ⁊ spēs p̄dicat̄ in q̄d ꝑ modū determinātis. iō modus p̄dicādi i q̄d ꝯuenit eis equoce. Sed dr̄ā tā generica q̄ꝫ specifica p̄dicatur in q̄le ꝑ modū determinātꝭ eēntialiter. iō ille modus predicandi conuenit eis vniuoce ⁊ sic faciunt vnum predicabile.

Ad rationes Ad primam dicit̄ ꝙ lꝫ dr̄a in abstracto nō dicat totū eē spēi de qua p̄dicat̄ tn̄ dr̄a sūpta in cōcreto rōne modificādi ꝯcreti cōplete dicit totū eē spēi. ¶ Ad scd̄aꝫ dr̄ ꝙ lꝫ dr̄a nō p̄dicet̄ in abstracto de spē p̄dicatione dicēte hoc ē h̄. tn̄ i ꝯcreto. ⁊ h̄ ē vera. hō ē rōalis. licet ista nō sit vera homo est rōnalitas. ¶ Ad tertiam patuit solutio in primo notabili.

Queritur Utrū ꝓprium ⁊ accidēs sint p̄dicabilia adinuicē distincta. ¶ Arguit̄ p° ꝙ nō qꝛ nulla secūda intētio p̄dicat̄ d̄ prima intētōe i abstracto. Sꝫ ꝓpriū i abstracto p̄dicat̄ de pr̄ia ītētione vt dicēdo risibile ē ꝓp̄etas. ḡ ꝓpriū nō ē intētio scd̄a. ⁊ ꝑ ꝯsequēs nō ē p̄dicabile. ¶ Arguit̄ 2°. nulla secūda intētio p̄dicat̄ eēntialr̄ de p̄ma. sed accidēs eēntialr̄ p̄dicat̄ de pr̄ia. vt h̄ ē p̄dicatio essētialr̄. Qualitas ē accidens q̄ꝫtitas ē accidēs ḡ accidēs nō ē p̄dicabile. tꝫ ꝯn̄a qꝛ dē p̄dicabile ē scd̄a itentio. ¶ Arguit̄ 3°. i diffinitōe ꝓprij ponit̄ accidēs. ḡ ꝓpriū ⁊ accidens non sunt predicabilia distincta. an̄s pꝫ qꝛ ꝓpriū a porphyrio sic diffinitur. Propriū est ꝙ accidit vni soli ⁊ semper. In oppositum est porphyrius.

Primo ē notandū ꝙ ꝓ intellectu q̄siti ponūtur q̄nq̄ꝫ distinctōnes. Quaꝝ p̄ma ē hec. ꝓpriū pōt capi duplr̄. vno mō prime intentionalr̄. ⁊ tūc ē q̄ddā cōcretū denoīatiue dictū ab illo abstracto q̄d est proprietas. ⁊ in hoc sensu conceditur ista vera. risibile ē ꝓprietas. Alio modo pōt capi ꝓpriū secūde irētionaliter ⁊ tunc ē quoddā ꝯcretū denomiatū a quadā intētione scd̄a q̄ ē quidam respect⁹ rōis cāatus in ipsa ꝓprietate ꝑ intellectum cōparantē ipsā ꝓprietatē ad spēm suā. Et talis respect⁹ rōnis significat̄ abstractiue ꝑ h̄ totū intentio ꝓprij. ¶ Scd̄a distictio. accidēs pōt capi duplr̄. vno° p°ˢ itētiōalr̄. ⁊ sic ē q̄ddā ꝯcretū denoiatiue dictū ab illo abstracto q̄d ē accidētalitas. ⁊ hoc mō capit Arist. q̄nto metaph̄ice cū diuidit ens in subām ⁊ accidens. Alio° capit̄ accidēs scd̄e itētiōalr̄ ⁊ sic ē q̄ddā ꝯcretū denoīatiue dictū ab vna itētiōe scd̄a abstractīe circūlocuta ꝑ hoc totū itētio accidētꝭ. ¶ 3ª distinctio. accidēs sūptū 2ᵉ itētionalit̄ cū sit q̄ddā cōcretū pōt duplr̄ capi. Uno° ꝓ re subiecta siue ꝓ denoiato. Alio modo ꝓ se significato q̄d ē q̄dā respect⁹ rōis derelict⁹ in nā accidentis per actuꝫ intellectus cōparantis talē nām ad suū subm̄ de quo talis natura nata ē p̄dicari denoīatiue. ¶ 4ª distictio res subiecta intētioni accidētis pōt duplr̄ considerari. Uno mō in abstracto. ⁊ sic super ea nō pōt fundari scd̄a intentio accidentꝭ. licꝫ sup ea possit fūdari intētio generis vl̄ speciei. Prima ps pꝫ. quia nulli nature debet̄ intentio accidētis nisi vt cōpatur ad subꝫ respectu cuius ē ⁊ de quo p̄dicatur ī q̄le. mō abstracta de nullo predicāt̄ ī q̄le. ḡ sup ipsis nō potest fundari intentio accidentis. 2ª ps pꝫ qꝛ hmōi abstracta pn̄t cōpari vel ad suuꝫ superius vel suum inferius in eadē linea p̄dicabili modo tales cōpationes causant intentiones generꝭ vel spēi: sicut intellꝰs comparans istud abstractum color ad albedinem ⁊ nigredinem tāq̄ꝫ ad sua per se inferiora specie differentia causat intentionem generis in tali abstracto. Similiter intellectus comparans istud abstractum albedo ad colorem tanq̄ꝫ ad suuꝫ superius dicibile in quid de sua albedine causat in tali abstracto intentionem speciei. Et ex hoc potest elici tale documentum omnis natura fundans aliquā intentionē secundā debet sꝑ ꝯcretīe significari. ⁊ nūq̄ꝫ abstractiue. ¶ Quita distinctio accidens secūde itētionaliter sumptum potest capi duplr̄. vno modo vt idē ē q̄d predicatū nō eēntiale. Et sic idē ē ꝙ esse i. secūdū ꝙ eē in. distinguitur cōtra dici de. nā dici de. est p̄dicatum esse essentiale. Et capitur accidens in diffinitione proprij.

Alio mō capit̄ accn̄s vt est intētio sūpta a proprietate rei. sub qua. s. ꝓprietate ꝛ eius opposita pōt itelligi res cuius ē ꝓꝓetas ꝛ repugnātia ꝯceptuū: ꝛ sic accn̄s facit p̄dicabile distinctū a ꝓprio. Ex quo pꝫ ꝙ accidēs nō dr̄ isepabile: eo ꝙ nō possit separari sed quia cū difficultate pōt separari a sbo cui iest. nā ad hoc ꝙ aliqd sit accn̄s isepabile sufficit ꝙ sbo ꝺ natura sua nō repugnet eē sub opposito accn̄tis sibi accn̄taliter iberētis. ꝛc.

Secundo notādū ē. ꝙ quartū capl̄m in quo porphyrius determinat de p̄dicabili ꝓpꝛꝫ ꝯtinet duas ꝯclōnes quaꝝ p̄ma ē hec. Propriū dr̄ quadruplr̄. hāc ꝯclōnē ꝓbat porphyri⁹ enumerādo quatuor modos ꝓpꝛꝫ. p̄mo mō dr̄ ꝓpꝛū qḋ accidit. i. ꝯuenit soli spēi ꝛ nō oi. vt hoiēꝫ eē medicū ꝛc. Scḋo mō dr̄ propriū quod accidit oi: sꝫ nō soli. vt hoiem eē bipedē. Tertio dicit̄ ꝓpꝛū qḋ accidit omni soli sꝫ nō semꝑ. vt canescere ꝯuenit hoi in senectute tm̄. Quarto mō dr̄ ꝓpꝛꝫ qḋ inest oi soli ꝛ semꝑ. pꝫ duobus exēplis. p̄m exēplū. risibile ē ꝓpꝛū hois. ꝛ lꝫ tn̄ nō semper rideat actu tn̄ ē in potētia. Secūdū exēpluꝫ vt hinibile ē ꝓpꝛū equo. ¶ Conr̄ in quinto. c. in quo determinat de p̄dicabili accn̄tis tāgit q̄tuor ꝯclōnes. quaꝝ p̄ma tangit diffinitiōeꝫ accn̄tis que ē hec. Accn̄s ē qḋ adest vel abest preter subiecti corruptionē. ¶ Secūda ꝯclō tāgit vnā diuisionē accn̄tis que ē hec. Accn̄tium aliud separabile: aliud iseparabile. vt dormire ē accn̄s separabile. sꝫ nigrū ē insepabile respcū corui ꝛ ethiopis. ¶ Tertia ꝯclō remouet quoddā dubiū. posset eni aliqs dicere ꝙ ista diuisio repugnat diffinitioni nuꝑ date: eo ꝙ accn̄s insepabile nō abest vl̄ adest p̄ter sbi corruptionē. Rn̄det porphyrius ꝙ lꝫ accn̄s inseparabile: puta nigredo nō possit ꝑ realē separationē separari a coruo: pōt tn̄ coruus subintelligi albus. ꝛ ethiops nitēs cādore ad istū sensū ꝙ coruus possit subītelligi sub opposito nigredinis sine repugnātia ꝯceptuū: eo ꝙ coruus de natura sua nō hꝫ repugnātiā ad stādū sub albedine. ¶ Quarta ꝯclō recitat duas diffinitōes accn̄tis datas ab Arist. i. thopicoꝝ. Prima est hec. Accidens est quod contingit eidē inesse ꝛ nō iesse. Scḋa. accn̄s est qḋ neqꝫ est genus neqꝫ spēs neqꝫ dr̄ia neqꝫ ꝓprium. sꝫ sꝑ āt ē i sbo subsistēs. ¶ Conr̄ epilogat simul tāgēdo ea de qbus itēdit determinare i seq̄nti. c. ꝛ dicit. Dicto de genere spē dr̄ia ꝓꝓo ꝛ accn̄te dicēdū ē q̄ ei sūt coīa ꝛ ꝓꝓria. i. dicēdū est de ꝯuenientys ipsorum ꝛ differentys.

Tertio notādū ē ꝙ circa hunc textum incidunt due difficultates. quarum prima est hec. vtrū ꝓpꝛꝫ ꝛ accn̄tis aliq̄ sit diffinitio q̄ditatiua a porphyrio data. Rn̄ndetur ꝑ vnā distinctōeꝫ ꝛ duo dicta. Distinctio est hec. Adesse vel abesse pōt capi dupl'r. Uno mō p̄me itētōal'r. et sic adesse tātū valet sicut alicui sbo realiter inherere. ꝛ abesse valet tātū sicut alicui sbo realiter nō inherere. Alio mō pn̄t capi scḋe itētōaliter. ꝛ sic tātū valet sicut p̄dicari affirmatiue vl̄ negatiue ꝺ aliquo sbo extra cuius eēntiā ponūtur: vel sꝫ alterius generis a sbo. ꝛ sic capiūtur i diffinitione accn̄tis. ¶ Primū dictū. diffinitio ꝓpꝛꝫ quarto mō sūpti ē q̄ditatiua. pꝫ. qꝛ datur per ꝓpꝛiū genus ꝛ ꝓpꝛias dr̄ias. igitur ꝛc. Ans̄ pꝫ qꝛ per illud relatiuū qḋ intelligitur ꝓpꝛiū genus quod ē p̄dicabile. et ꝑ istaꝫ particulā. accidit. intelligit̄ cōis modus p̄dicādi eēntialis qui est p̄dicari in quale accn̄tale. Et per istas particulas. omni soli ꝛ semper. exp̄mit̄ ꝓꝓus modus p̄dicādi qui ē p̄dicari ꝯuertibiliter. et ꝑ illas duas dr̄ias ꝯ̄hitur illud genus qḋ ē vl̄e vel p̄dicabile ad ꝓpꝛiū. ita ꝙ sit sensus diffinitōis. Propriū ē vl̄e qḋ p̄dicatur in quale accūdētale ꝯuertibiliter. ¶ Secūdū dictū. prima diffinitio accn̄tis a porphyrio data ē q̄ditatiua pꝫ sicut p̄cedēs. nā ꝑ illud relatm̄. qḋ. itelligitur gen⁹ qḋ ē vl̄e vl̄ p̄dicabile. ꝛ ꝑ istā ꝑticulā adest. itelligit̄ modus p̄dicādi cōis. s. p̄dicari i quale accn̄tale. et ꝑ illā ꝑticulā. abest. itell'r modus p̄dicādi nō ꝯuertibil'r. et per illas duas dr̄ias. ꝑ se. ꝯ̄hitur vl̄e ad accn̄s. vt sit sensus diffinitōis. Accn̄s ē vl̄e qḋ p̄dicatur de plib⁹ i quale accn̄tale nō ꝯuertibil'r. ¶ Scḋa difficl'tas. vtrū inherētia sit de eēntia cuiuslꝫ accn̄tis tā absoluti q̄ꝫ respectiui. Rn̄detur ꝑ tres distinctiones ꝛ tria dicta. Prima distinctio ē hec. duplex est inherētia. quedam est actual'r: que est actualis vnio accn̄tis ad subm̄. Alia ē aptitudinalis. q̄ ē aptitudinalis vnio accn̄tis ad subm̄. ¶ Scḋa distinctio. aliquid pōt dici respectiuuꝫ tribus modis. vno mō effectiue tm̄ qꝛ dependet ab alio tanq̄ꝫ a cā efficiente. ꝛ sic omne ens creatum est respectiuum. Alio mō subiectiue: qꝛ dependet ab alio in quo est subiectiue. ꝛ sic omne accn̄s est respectiuum.

Tertio mō terminatiue. qꝛ hꝫ terminū ad quē refert̄ scd̄ꝫ mutuā depēdētiā. Et sic ad aliqd ꝛ sex vltima predicamēta sunt entia respectiua ¶ Tertia distinctio. Aliqd pōt dici absolutuꝫ tribus modis. vno mō a cā efficiēte. qꝛ. s. effectiue a nullo hꝫ eē sꝫ tm̄ hꝫ eē per se ꝛ a se sicut deꝰ. Alio mō dr̄ aliqd absolutū a subo lꝫ non a cā siue sbā q̄ nō hꝫ eē p se lꝫ nō a se. Tertio dr̄ aliqd absolutū a termino ꝛ nō a sbo sicut q̄litas ꝛ quātitas q̄ nec a se nec per se hn̄t eē: lꝫ i alio. Accn̄s vō ē respectiuꝫ tertio mō: qꝛ nec habꝫ esse a se nec per se sed in alio ꝛ ad aliud. ¶ Primū dictū. nulla inherētia ē de eēntia accidētis. pꝫ. qꝛ nullus respectus ē de eēntia sui fūdamēti. sꝫ oīs inherētia ē respectus fundatꝰ in accn̄te. g̃ ꝛc. ¶ Scd̄ꝫ dictū. inherētia actualis per accn̄s v̄ificat̄ de eo cuius est. pꝫ. qꝛ inherētia actualis est separabilis ab accn̄te: cuꝫ accn̄s nō semp vniat̄ suo sbo. et inde est ꝙ talis inherētia realiter distinguit̄ ab accn̄te cū possit ab eodē separari ¶ Tertiū dictū. Inherētia aptitudinalis ē ꝓpria passio accn̄tis: ido accn̄s nō pōt eē sine iherētia aptitudinali sic subiectū nō pōt eē sine sua passione.

Conclusio rn̄salis. Propriū et accn̄a sunt duo p̄dicabilia ab aliis distincta specie ꝛ ad se inuicē. Oꝫ pꝫ ex dictis

Primo dubitat̄. Utrū destructis speciebus ꝛ drn̄s alicuius generis possit manere genus. Pro dubio supponit̄ ꝙ tertius tractatus in quo determinat porphyrius de ꝯueniētns ꝛ differentns predicabiliū intra se ꝯtinet duodecim capl̄a. In quoꝝ primo determinat de ꝯueniētns oīum p̄dicabiliū sd inuicē ponēdo talē ꝯclōnē. coē ē omnibus predicabilibus de pluribus predicari. i. de multis. pꝫ inductiue. qꝛ genus p̄dicat̄ d̄ spēbus ꝛ indiuiduis. vt aīal p̄dicat̄ de equis ꝛ bobus que sunt spēs. ꝛ etiā de hoc equo ꝛ de hoc boue q̄ sunt indiuidua. sed drīa p̄dicat̄ de speciebus ꝛ indiuiduis. vt irrōnale p̄dicat̄ d̄ eqs ꝛ capris q̄ differūt spē. ꝛ de particularibꝰ eqs ꝛ capris que differūt numero. spēs vō p̄dicat̄ de his indiuiduis que sunt sub ea. vt hō soluꝫ predicat̄ de p̄ticularibus hoībus. ꝓpriū autē predicat̄ de vna spē et indiuiduis illius spēi. vt risibile de hoīe ꝛ de particularibꝰ hoībus. sꝫ accn̄s predicat̄ de spēbus ꝛ idiuiduis. vt nigrū predicat̄ de spē coruoꝝ ꝛ d̄ particularibꝰ coruis. Silr̄ accn̄s separabile sicut moueri p̄dicatur de hoīe ꝛ de equo. ꝛ de indiuiduis: lꝫ p̄ncipalr̄ p̄dicetur de indiuiduis ꝛ scd̄o de speciebus. ¶ Coñr in scd̄o. c. tangit duas partes. in p̄ma parte ponit tres ꝯueniētias gn̄is ꝛ differētie. Prima ē ꝙ tā genus q̄ꝫ drīa ꝯtinent sub se plēs spēs. lꝫ drīa nō tot ꝯtineat quot genus. vt rōnale lꝫ nō cōtineat sub se aīalia irrōnalia sicut aīal tn̄ ꝯtinet deū ꝛ hoīeꝫ q̄ sūt species aīalis. ꝛ ibi capitur drīa ꝓ drīa gn̄ics. loqtur scd̄ꝫ opiōnē stoicoꝝ qui ponebāt plēs dōs ꝛ dicebāt eos eē aīalia rōalia. ¶ Scd̄a cōuenientia est hec. qꝛ sicut quicqd predicat̄ de gn̄e vt genus ē: p̄dicat̄ etiā de spēbꝰ illius generis sic etiā qcqd p̄dicat̄ de drīa vt drīa ē etiā p̄dicat̄ de spēbꝰ eiꝰ. vt hō de aīali scd̄ꝫ ꝙ aīal p̄dicat̄ ista duo p̄dicamēta que sunt sbā ꝛ aīatuꝫ ita etiā p̄dicat̄ de oībꝰ spēbꝰ aīalis ꝛ etiā de oībus idiuiduis eius. Silr̄ d̄ rōali scd̄ꝫ ꝙ ē drīa p̄dicat̄ hoc qd̄ est vti rōne. ita etiā p̄dicat̄ de spēbus ꝯtētis sub rōali. ¶ Tertia cōueniētia. sicut destructo gn̄e destruūt̄ oīa que sub ipo sunt: sic destructa drīa destruunt̄ oīa que sub ipsa sunt. vt si destruat̄ aīal amplius nō ē equꝰ neqꝫ homo. ita si nō sit rōnale nullū erit aīal qd̄ vocat̄ rōnale. ¶ In scd̄a particula tangit sex drīas gn̄is ꝛ drīe. Quaꝝ prima ē hec. Genus predicat̄ de plibꝰ q̄ꝫ alia p̄dicabilia. pꝫ. qꝛ aīal p̄dicat̄ de hoīe equo ꝛ serpēte. sꝫ hō qui ē spēs eius predicatur de suis idiuiduis. quadrupes vō cū sit drīa predicat̄ solū de hn̄tibꝰ quatuor pedes. hinibile qd̄ est ꝓpriū solū predicat̄ de equo ꝛ de indiuiduis eius. Et silr̄ accn̄s predicat̄ de paucioribꝰ q̄ꝫ genus. Et addidit ꝙ loqtur in ꝓposito de drīs diuisiuis generis ꝛ non de drīa cōstitutiua generis subalterni. ¶ Secūda drīa qꝛ genus cōtinet ptāte suas drīas. sꝫ nō ecōtra. sicut aīal ꝯtinet ptāte rōnale ꝛ irrōale sed nō econtra. ¶ Tertia drīa. gn̄a sūt p̄ora drn̄s que sunt sub eo. ideo destructo gn̄e destruitur spēs ꝛ drīe eius. ꝛ nō ecōtra. vt sublato aīali auferr̄ rōnale ꝛ irrōale. ꝛ non econtra. nam si oēs drīe aīalis interiant̄ adhuc tn̄ pōt intelligi sbā aīata sensibilis que est aīal. ¶ ¶ Quarta drīa. ꝙ genus predicat̄ in qd. drīs vero in quale. vt prius patuit in. c. de genere. Quinta drīa. quia vnius spēi est tm̄ vnū genꝰ sed vnius spēi multe sunt drīe. vt illius spēi q̄ est homo vnum est genus quod est aīal. sꝫ ipsius hoīs plures sunt drīe de qbus ab alns differt. vt rōnale mortale susceptibile discipline

¶ Sexta dr̃ia. genus habet modum materie. dr̃ia vero habet modū̃ forme. Et subdit ꝙ generis ⁊ drie multa sūt alia cōia ⁊ ꝓpria. ista tñ pro nunc sufficiunt. Tunc rñdet ad dubium genus manere destructis suis spẽbus ⁊ drijs potest itelligi dupl'r. vno modo sic ꝙ maneat quiditas generis hñs verū esse quiditatiuū vel esse essentie. et sic non manet. qꝛ nulla quiditas habet veruꝫ aliquod esse nisi vt est producta extra cām: ⁊ vt habet esse in singularibus suis. Alio mõ ꝙ illis speciebus ⁊ differentijs destructis maneat quiditas generis hñs esse diminutū sub quo esse ipsa quiditas nata est terminare actum intellectus nostri. Et sic potest manere vt videtur dicere textus.

Secundo Dubitatur vtꝝ genus sit naturaliter prius ipis speciebꝰ Et videtur ꝙ non. quia omne prius natural'r potest absolui a suo posteriori. ſꝫ genus ẽ pꝰus naturaliter suis spẽbus. igitur potest absolui a suis spẽbus. et per ꝯñs potest genus habere verū esse reale ⁊ existere ꝑter suas spẽs. ꝯñs est incōueniẽs. ergo illud ex quo sequit̃. ¶ In oppositū est porphyrius. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ tertiū caplm cōtinet duas partes. In prima ponit tres ꝯueniẽtias siue coitates inter genus ⁊ spẽm: Quaꝝ prima est hec. genꝰ ⁊ spẽs cōueniunt in hoc ꝙ predicant̃ de pluribus. Secūdo cōueniunt quia genus ⁊ species sunt priora illis de quibus predicantur. Tertio cōueniūt in hoc ꝙ genus ⁊ spẽs sunt quoddam totū respectu suoꝝ subijcibiliū. ¶ In secunda parte ponit septem proprietates siue differẽtias inter genus ⁊ spẽm Quarū prima est hec. Genus ⁊ spẽs differunt adinuicem: eo ꝙ genus continet spẽs sub se. spẽs vero continetur ⁊ non cōtinet genera. Cuius ratio est. qꝛ illud qđ est in plus ⁊ magis ꝯmune ꝯtinet minus ꝯmune. sed genus est in plus q̄ꝫ spẽs. g̃ ⁊c. Secūdo differunt. qꝛ genus naturaliter ẽ prius suis spẽbus. quia illud ex quo aliud cōplet̃ est prius illo alio. sed genus cū differẽtia complet diffinitionẽ spẽi. ergo genus est prius suis spẽbus. Tertio differunt. qꝛ genere interẽpto interimitur spẽs: sed non ecōtra. Quarto differunt quia spẽ posita necessario ponit̃ genus. sed genere posito non necesse est ponere spẽs. hic est locus a spẽ ad genus bene valet locus affirmatiue. sed non econtra a genere ad spẽm nõ valet locus affirmatiue. Quinto differũt. quia genera predicant̃ vniuoce de suis spẽbus. spẽs vero minime predicant̃ de generibus. Sexto differunt. quia genera abūdãt a suis spẽbus per cõtinẽtiã illaꝝ omniū spẽrū que sub se sunt. spẽs vero abundãt a generibus proprijs drijs. i. per cõtinẽtiã actualẽ proprie drie cõstitutiue ipsius spẽi Septimo differūt. qꝛ genus põt esse gñalissimū. non autẽ spẽs. simil'r spẽs põt eẽ spẽlissima nõ aūt genꝰ Tunc rñdetur ad dubium ꝙ genus prius est naturaliter qualibet suaꝝ spẽꝝ. Patet. quia illud est naturalr̃ prius a quo non conuertit̃ ꝯña existendi. sed a spẽ ad genus non ꝯuertit̃ ꝯña existendi. igitur ⁊c. maior est phĩ in postp̄dicamẽtis. c. de priori. minor est porphyrij in presenti textu dicentis. Et spẽs quidẽ cum sit est genus. genus vero cum sit non omni mõ ẽ spẽs. ¶ Ad rõnẽ factã i oppositū de cuius efficacia latius patebit in questione sequẽti. pro nunc tamẽ dicitur ꝙ generi repugnare esse sine suis spẽbꝰ potest dupliciter intelligi. vno modo ꝙ ista repugnãtia fundet̃ in conceptu formali ⁊ quiditatiuo generis. ⁊ sic non est verū ꝙ generi repugnet esse sine suis speciebus Alio modo potest itelligi sic ꝙ talis repugnãtia fundet̃ in aliquo modo intrinseco ipsius quiditatis generice: qui quidẽ modus intrinsecus est realitas siue idẽtitas realis quiditatis generice cum natura specifica. et sic generi repugnat eẽ sine suis speciebus

Tertio Dubitat̃. Utrū spẽbus interemptis simul interimat̃ sua propria passio ⁊ econtra. Et videtur ꝙ non. quia posteriori interempto oportet prius interimi. ſꝫ ꝓprium est posterius sua specie. ergo proprio interempto non est necesse speciem interimi ¶ In oppositum est porphyrius. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ decimū capitulū contiꝫ duas partes: In prima parte ponit tres ꝯmunitates inter genus ⁊ proprium. Quarum p̊ma est hec. genus ⁊ proprium in hoc conueniunt ꝙ semper sequuntur ad ea de quibus predicantur. vt bene sequit̃. si homo est. ergo animal est. et etiam si homo est risibile est. Secundo genus ⁊ proprium cõueniūt quia sicut genus predicatur equaliter de suis speciebꝰ: ita proprium predicatur equaliter de indiuiduis contentis sub specie cuius est proprium vt homo ⁊ bos dicuntur equaliter animalia sicut etiam plato ⁊ cicero dicuntur equaliter

homines risibiles. Tertio cōueniūt qr p̄dicā tur vniuoce de suis spēb⁹ ꝛ subẏcibilib⁹. ¶ In secūda parte ponit quinq̧ proprietates. quarum prima est hec. quia genus est prius ꝓprio ꝙ enim animal prius esse deinde diuidi differentys ꝛ propꝛys Secūdo differunt quia genus predicatur de pluribus speciebus ꝓpriū vero solum p̄dicatur de sola specie cuius ē ꝓprium. Tertio differunt quia gen⁹ nō p̄dicat̄ conuersim de eo cuius est. ꝓpriū vero p̄dicatur conuersim cui⁹ ē proprium vt nō sequitur si animal est ꝙ homo est. nec etiā sequitur si aīal est risibile ē. sed bene sequitur si homo ē risibile ē. ꝛ econtra. Quarto differunt qr ꝓpriū conuenit vni soli speciei ꝛ omni indiuiduo illius speciei. genus vero inest omnibus indiuiduis ꝛ semper. modo autem soli spēi. Quinto differunt quia species interempte non simul interimūt̄ sua gnā. sed propria interēpta simul interimūtur species quarum sunt ꝓpria. ꝛ his speciebus interemptis simul interimuntur ꝓpria. ¶ Cōseqn̄t in qnto capitulo tangit duas partes. In prima ponit vnam cōmunitatem inter genus ꝛ accidens ꝛ est hec. Cōmune est generi ꝛ accidenti tam separabili q̄ȝ inseparabili predicari de pluribus sicut moueri qđ est accidens separabile predicatur de pluribus. Et nigrū qđ est accidens inseparabile predicatur de coruis ꝛ omnibus ethiopibus ꝛ de quibusdam inanimatis. In secunda parte ponit quattuor differentias inter genus ꝛ accidēs Quarum prima est hec. quia genus est añ species. accidētia vero sunt posteriora specieb⁹. ꝛ subdit ꝙ licet sit aliquod accidens inseparabile tamen est prius illud cui accidit. Secūdo differunt quia genus participatur equalr̄ sed non accidens. quia intensionem ꝛ remissionem suscipit accidentium participatio. generū vero minime. Tertio differunt quia genera priora sunt indiuiduis. accñtia vero sūt eis posteriora. Uel sic potest poni ista differentia. quia accidentia per prius dicuntur de indiuiduis q̄ȝ de generibus vel speciebus. Genera autem per prius dicuntur de speciebus q̄ȝ de indiuiduis. Et vterq̧ modus videtur esse consonus textui. per hoc enim ꝙ dicit ꝙ accidētia indiuiduis principaliter subsistunt intendit ꝙ per prius dicuntur de indiuiduis q̄ȝ de speciebus. Cuȝ autem dicit genera vero ꝛ spēs naturaliter priora sunt idiuiduis hoc intendit ꝙ in hoc differunt ab accidentibus qr ipsa accidentia sunt posteriora ipsis indiuiduis ꝛ secūdum hoc potest assignari duplex proprietates seu differentia. Quarto differūt qr genus predicatur in quid. accidens vero in q̄le. qđ patet. quia si aliquis interrogaret qualis est ethiops conuenieter respondetur ꝙ ē niger. similiter siquis interrogaret quemadmodum se habet sortes. conuenieter respondetur ꝙ sedet vel ambulat. Tunc respondetur ad dubium ꝙ speciebus interemptis interimūtur sua propria. patet. quia species ꝛ proprium sunt adinuicem conuertibilia ꝛ adeq̄ta. ergo vno destructo destruitur reliquum ꝛ econtra. ꝛ ad rationem factam in oppositum dicitur vt prius. quia lȝ spēi ex suo ꝯceptu formali nō repugnet eē sine sua propa passiōe tñ sibi repugnat ꝑꝑ realeȝ idētitatē eoꝝ adīuicē

Rationes ante oppositum soluuntur ex primo notabili ꝛc.

Queritur Utrum essen naturaliter prius possit realit̄ existere sine suo posteriori. ¶ Arguitur primo ꝙ sic. quia nihil quod omnino ab aliquo est independens habet repugnantiam ad esse sine illo. sed omne naturaliter prius vt sic est omnino independens a suo posteriori. ergo non habet repugnantiam ad esse sine suo posteriori. ꝛ per cōsequens potest realiter existere sine suo posteriori. ¶ Secundo sic. quia omnis respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatum semper inuenitur in quibusq̧ reperiuntur ille quiditates. Sed ordo prioritatis naturalis est respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatum. igitur in quocunq̧ inueniuntur ille quiditates inuenitur ꝛ iste ordo. modo quiditates fundantes ordinem prioritatis ꝛ posterioritatis naturalis īueniuntur in naturali existentia illarum quiditatum. Et per consequens vna illarum quiditatum naturaliter prius existet ī quo priori nōdum existet quiditas posterior. ¶ Arguit̄ sic tertio. si nālit̄ p̄ori repugnaret existere pure suoꝝ posterioꝝ maxie h̄ eēt ꝑꝑ idētitatē realē p̄oꝝ ꝛ posterioꝝ sic interdū genus ꝛ spēs sunt idem realiter. similiter subȝ ꝛ sua passio

Sed talis identitas realis nõ probibet talez ordinez. ergo rc. Minor patet quia nibil qd per se inest alicui quiditati tollitur p aliud q sibi cõuenit per accidens. sed naturalis ordo prioritatis aut posterioritatis per se cõuenit qditatibus cum fundetur talis ordo in rõib⁹ formalib⁹ quiditatũ. Idẽtitas autem realis cõuenit cuilibet per accidens. qz p aliqd qd ẽ extra rõem formalem quiditatis. ergo stante idẽtitate reali adhuc manebit ordo prioris r posterioris iter illas quiditates. r sic pri⁹ vna potest existere q̃ʒ alia. r cõfirmatur p porphyriũ i 3º tractatu capitulo 5º dicẽtẽ. dñe ãt n auferunt genus. gen⁹ ãt aufert dñas. Et in eodẽ caplo 3º dicit. gen⁹ vero cũ sit nõ oino erit species. Et caplo quarto dicit sic. nam neqʒ si animal est hõ ẽ. r caplo decimo. r species quidez añ subsistit q̃ʒ ppriũ. postea vero ppriũ i specie fit. r declarat. oʒ autẽ hoiem eẽ vt sit risibile. Ex quibus oib⁹ vr̃ eẽ de intẽtiõe porphyrij q genus põt eẽ prius q̃ʒ spẽs. r spẽs põt eẽ p⁹ q̃ʒ sua passio. ¶ In oppositum arguitur quia quecũqʒ sic se habent q vnum põt sine altero realiter existere illa distinguunt realiter. g si oẽ prius naturaliter possit sine suo posteriori r realiter existere. tunc oẽ naturaliter pri⁹ realiter distinguitur a suo posteriori qd ẽ falsuz nõ eni sẽp gen⁹ r dña distiguũt realr a specie nec species a proprio nec a suis ididuis..

Primo est notandum q p declaratione, terminoꝝ quesiti põit vna suppõ. r sex distinctiones cuz duobus dictis. ¶ Suppõ ẽ hec in pposito nõ capitur pri⁹ vl' posterius p ipso respectu prioritatis aut posterioritatis. sed p denoiatis ab hmõi respectibus. ¶ Prima distictio ẽ hec duplex ẽ prius naturaliter. Qddã ẽ qd distinguitur a suo posteriori realr sicut suba r accidẽs. r de illo patebit inferius in quodã dubio. Aliud ẽ prius qd realiter idẽtificatur cum suo posteriori sicut sbm q naturaliter ẽ pri⁹ idẽtificatur realr cum sua passione. r de illo pncipaliter ẽ q̃stio mota. ideo de tali solum dicet i pmi notabili ¶ Scda distictio aliqd pri⁹ nalr eẽ sine suo posteriori põt dupliciter intelligi. Uno mõ sine posteriori particulariter sũpto. Et sic in pposito nõ itelligitur. Alio mõ sine suo posteriori vlr sumpto. r sic de illo pricipalr hic intenditur sicut aial realiter põt existere sine equo quia equo non existẽte poterit aial realr existere in homine. Sed vtrum nulla specie animalis nondum existente possit animal realiter existere de hoc ẽ difficultas pñs. ¶ Tertia distinctio duplex est ordo scilicet eẽntialis qui fundatur imediate in ratione formali quiditatis absolute sumpte sicut ordo generis ad speciem. Alius est ordo accidentalis q fundatur imediate non in ratione formali quiditatis. Sed in aliquo modo consequenti rationem formalem quiditatis cuiusmodi ẽ ordo qui est inter individua eiusdez speciei. ex quo elicitur tale documentum. Omnis ordo vel respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatuz est eẽntialis. ordo vero vl' respectus fundatus in aliquo modo sequente rationem formalem quiditatis dicitur accidentalis. ¶ Quarta distinctiõ. inter aliqua dupliciter potest attendi ordo nature. Uno mõ scdm naturalem intellectionem quando scilicet vnum est de se aptum natum concipi p⁹ r alterũ posterius. Aliter potest intelligi sm existentiam rei quando scilicet in re ipsa ponit talis ordo sine quacuqʒ habitudine ad intellectum. ¶ Quinta distinctio est hec. differentia est inter aptitudinem r potentiã qa aptitudo est naturalis inclinatio siue non repugnantia alicuius secũdũ se in aliquo. ita q aptitudo fundatur in ratione formali quiditatis. Sed potentia est quidam ordo ad actũ ideo nihil dicitur esse in potentia ad aliquez actum nisi talis actus sit sibi compossibilis sicut cecus licet sit aptus natus videre non tamen habet potentiam ad videndũ eo q act⁹ visionis non est cõpossibilis ceco. ¶ Sexta distinctio. quiditas potest dupliciter considerari. Uno modo quantũ ad eius rationem formalem absolute. Alio modo vt est producta cum omnibus suis modis cõsequentibus ipsam rationem formalem in effectuz. ¶ Pri^m dictum. r si omne naturaliter prius sit aptuz natum existere sine suo posteriori non tamen realiter potest existere sine aliquo suo posteriori. Prima pars patet quia vnum qd ẽ aptum natuz habere illud qd sibi non repugnat ex sua ratione formali. sed nulli priori naturaliter ex sua ratione formali repugnat prioritas existẽtie realis. Ergo vnũquodqʒ naturaliter prius est aptũ natum existere sine suo posteriori vniuersalr sũpto. Minor pʒ quia prioritas existentie non repugnat priori nisi

per accidens videlicet propter identitatem realem prioris cum suo posteriori. Secunda pars pz quia actus existentie non ē compossibilis quiditati precidenti a suo posteriori. ergo nullum ꝓprium naturaliter pōt existere realiter sine suo posteriori. Antecedens patz quia realitas siue idētitas realis vel prioris cum suo posteriori vel preuenit existentiam vel simul est cū existentia. ꝙ ꝛc. ℂ Scōz dictū ꝛ si nulli realiter priori repugnet eēntialiter existere sine suo posteriori vlr sumpto. tñ accidētalr ꝛ realr r̄pugnat eē sine suo posteriori ℂ Pria ps pz qꝛ null⁹ respect⁹ dr̄ eēntialis nisi q fundat̄ imediate ī ratione formali qditatis. Sed talis repugnantia p̊oritatis in existēdo non formatur in ratione formali quiditatis. Sed tantum aliquo mō cōsequente ipaz rationem formalem qui ē modus identitatī realis prioris ꝛ posterioris. ergo nulli naturaliter priori repugnat naturaliter eē sine suo posteriori: Secūda para patet quia illa dr̄a ē accidentalia que fundatur in aliquo mō consequente ratiōem formalem quiditatia ꝛ illa repugnantia ē realis que fundatur īmediate in realitate ipsius quiditatia. Sed repugnantia prioritatia in existendo fundatur realiter sine idētitati reali que ē quidam modus consequēa rōem formalem quiditatia. ergo naturaliter priori repugnat accidentaliter ꝛ realiter eē sine suo posteriori ex quo inferūt̄ duo correlaria. Primum est ꝙ ordo nature ē ordo eēntialia cum fundetur in ratione formali quiditatis cuius est talis ordo: ꝛ consurgit imediate positia extremis. Scōm correlarium ē ꝙ illud dicit̄ prius natura cui pri⁹ ꝛ eēntialiter non repugnat esse sine suo posteriori.

Secundo notandum est. ꝙ 6m. capitulum in quo porphirius enumerat combinationea comparationum predicabilium ad inuicem cōtinet duas conclusionea. Quarum prima est hec. quinqꝫ predicabilia comparantur adinuicem viginti comparationibus seu differentijs. patet qꝛ vnum predicabile debet comparari penes differentiam ad alia quatuor predicabilia. ꝛ sic ipsius predicabilia erunt quatuor comparationes. ꝛ cuz sint qnqꝫ predicabilia ꝛ quodlibet eorum seorsum habeat quatuor cōpationes quibus penes differentiam comparetur ad alia quatuor seqt̄ ꝙ vniuersaliter erūt qnqes quatuor. i. viginti comparationes seu differentie omnium predicabilium adinuicez. ℂ Secunda cōclusio. predicte. 20. cōparationes quinqꝫ predicabilium reducūtur ad decem. patet quia due comparationes adinuicem reciproce non faciunt nisi vnū. ergo cuz illaꝝ viginti ꝯpationū decē sint cū alijs decē reciproce seqtur ꝙ tantum erūt decē comparatiōes. Nam eo ꝙ differt gen⁹ a dr̄a illo eodem differet dr̄a a genere. ꝛ quo genus differt a spē eodēz differt a genere. ꝛ quo genus differt a ꝓprio eodem modo differt propriūm a genere. ꝛ sic de alijs p̄dicabilib⁹. Ex quo pz ꝙ generis sunt quatuor comparationes seu differentie quibus ipsum comparatur ad q̄tuor sequentia. Sed differētie tantum sunt tres ꝯpatōnes quibus compatur ad illa predicabilia sequentia. Non enim dr̄a comparatur ad genus qꝛ vt dictum est illo quo genus compatur ad differentiaz eodem compatur differentia ad genus per speciem. Spēs aūt tantum duas habet comparationes quibus cōpatur ad ꝓprium ꝛ ad accidens. Propriūm vero habet vnicam comparationem qua cōparatur ad accidens. Accidens vero nullam habet comparationem ad alia quatuor predicabilia non reciprocam. Nā per que distinguebātur alia q̄tuor p̄dicabilia ab accidēte p eadem distinguitur accidens ab alijs q̄tuor. iō in toto sūt tm̄ decē cōpation... s. q̄tuor. tres due. vna. ℂ Cōsequēter ī sexto caplō tāgit duas partes. In prima ponit duas ꝯueniētias īter dr̄am ꝛ spēm. ℂ Quarū prima est h̄. qꝛ oīs dr̄a ꝛ spēs eq̄liter pticipātur a suis singularibus vt ptic̄lares hoīes eq̄liter pticipāt hoīez ꝛ ēt illā dr̄am q̄ ē rōnale. ℂ Scōa ꝯueniētia. qꝛ dr̄a ꝛ spēs semꝑ p̄dicātur de suis per se sbijcibilibus. sꝑ eni socrates rōalis ē ꝛ sꝑ ē homo Qualiter sit intelligēdi ꝙ ille ꝓpōes socrates ē hō socrates est rationalis ꝛ similes sꝑ sint vere patebit ī p⁹ p̄dicamētī. Et signant in caplō de oppōne ꝯdictoria. In secūda pte pōit quatuor dr̄as. Quarū pria ē hec. ꝓpriū ē dr̄e p̄dicari in eo ꝙ q̄le. Spēs vero p̄dicatur in eo ꝙ quid. ꝛ licet dr̄a p̄dicetur in quale nō ē tñ simpliciter ꝛ eēntialiter qualitas sicut albedo. sꝫ ꝓ tāto dr̄ q̄litas. qꝛ dr̄a adueniēs generi ꝯtrahit ipm̄ cōstituendo spēz. ℂ Secūdo differūt quia differentia saltem generica predicatur de pluribus speciebus. Species vero de solis

is diuiduis p̄dicatur sicut quadrupes p̄dicat̄
de pluribus aīalibus specie differentibus sic̄
homo cum sit specica solum predicatur de in
diuiduis que sunt sub vna specie. Tertio dif/
ferunt quia differētia est prior specie, nā abla
to rōnali simul interimitur homo. Sed hoīe
īteremptō non aufertur rationale cuȝ mane
at deus. Quarto differunt quia vna differen
tia ponitur cum alia ad constitutionem spēi
sicut rationale ⁊ mortale componunt diffini/
tionem hominis. Species vero cum alia spe/
cie non componitur vt generet aliquam aliā
speciem. licet enim quedaȝ equs ꝯmisceatur
cuidam asino ad generationem cuiusdaȝ mu
li tamen equa simpliciter scōm spēm inserta
cum asino nunꝙ̄ perficient mulum.

Tertio

notandum ē. ꝙ nonū capituluȝ
continet duas partes. ī p͂ia pōit
duas conuenientias inter differentiam ⁊ p/
prium. Quarum prima ē. differentia ⁊ ꝑpriū
equaliter predicantur de suis subiicibilibus
quia quecunꝙ̄ sunt ratōnabilia ⁊ risibilia sūt
equaliter rōnabilia ⁊ risibilia. Scōo conueni
unt quia differentia ⁊ proprium semper pre/
dicantur de suis subiicibilibus. ⁊ subdit quia
ridere actu non ē proprium hominis. sed esse
aptum natum ad ridenduȝ. Similiter nec ēt
eē bipedem est differentia hominis eēntialis
sed aptitudo ad eē bipedem ē differentia ho/
minis. quia si mutetur pes adhuc manet sub
stantia siue naturalis aptitudo ad eē bipedē
In secūda pte ponit duas differentias. Qua
rum prima est hec. quia differentia sepe predi
catur de pluribus spēbus vt rationale q̄ est ī
homine ⁊ deo. Sed proprium predicatur de
sola specie cuius est proprium. scōo differunt
quia differentia non semper predicatur con/
uersim de speciebus de quib⁹ predicatur. p/
priū vero predicatur conuersim. ¶ Consequē
ter in nono capitulo tangit scōas ptes. prima
continet duas conuenientias inter differenti
am ⁊ accidens. Quarum prima est hec cōe est
dr̄e ⁊ accidenti predicari de pluribus. Scōo
conueniunt in hoc ꝙ differentia ⁊ accidēs i/
sepabile semper predicantur de omnibus su/
is subiicibilibus sicut bipes semper predica/
tur de omnibus hominibus. ⁊ eē nigrum sem
per predicatur de oībus coruis. In secunda
parte ponit tres differentias. Quaruȝ prima
est hec. eadem differentia cōtinet plures spe
cies ⁊ nō continetur ab eis. sed accidētia quo
dam modo continent sua subiecta eo ꝙ sunt
in pluribus q̄ȝ sua subiecta. Et quodammo/
do continentur a suis subiectis cum substan
tia non sit susceptibilis vnius accidentis sed
plurium. Scōo differunt q2 dr̄a non suscipit
magl nec̄ min⁹. accidētia vero suscipiūt ma
gis ⁊ minus. Tertio differūt q2 due dr̄e ꝯrie
sunt impꝯmixte ⁊ non ꝯmiscentur vni 3°. Sed
accidentia ꝯtraria sunt ꝯmixta sicut forsā ca/
liditas frigiditas in tepido. vel dicuntur ꝯmi
sceri eo ꝙ successiue possūt eē in eodem subo
qd̄ non cōtingit in dr̄is ꝯtrariis. ¶ Cōn̄ter re
capitulat dicēs ꝙ dicte sūt cōitates ⁊ ꝑprieta
tes differētie ⁊ alia p̄dicabilia ⁊ ēt spēs ad ge
nus vel ad dr̄am inquātum dictū ē quo mo/
do differunt genus ⁊ differentia a spē. iō nūc
restat dicere de dr̄a spēi ad ꝑpriū ⁊ ad accidēs

Conclusio

rn̄salis. licet oē prius natu
raliter identificetur reali/
ter cū suo posteriori quātū est de se possit eē si
ne suo posteriori. realiter tn̄ sibi repugnat eē
sine suo posteriori. patȝ quia si sic sequeretur
ꝙ idem perfectam identitatem sil' realit̄ exi/
steret ⁊ non existeret qd̄ implicat cōtradictio
neȝ. ꝯn̄a pȝ quia suppositis duobus. primo ꝙ
spēs que ē naturaliter prior sua passiōe sit ea
dem realiter sibi. Secūdo ꝙ spēs existat rea
liter sua passione non existēte: tūc sequeretur
illud idem ꝙ realiter ē spēs ⁊ sua passio. Et ar
guatur sic expositorie hoc demōstrato illo eo
dem existit realiter ⁊ hoc eodē sꝫ demonstra
to non existit realiter. Ergo ꝙ existit realiter
non realiter existit. prima ps añcedētis patet
quia per casum species realiter existit ⁊ illud
demonstratū ē spēs. g̊ illud demōstratū realr̄
existit. 2ª ps pȝ q2 passio n̄ existit sꝫ illō demō/
stratū ē ip̄sa passio. g̊ illō demōstratū n̄ existit

Primo

dubitatur vtrū sit necesse p/
prium semper actu predicari
de spē cuius est proprium. Pro solutione sup
ponitur ꝙ decimū capitulum continet duas
partes. Prima ponit duas cōuenientias īter
spēȝ ⁊ proprium. Quaruȝ prima est hec ꝙ spe
cies ⁊ ꝑprium cōueniūt in eo ꝙ cōuertibili/
ter p̄dicantur de se inuicem vt sicut oīs hō est
risibilis ita oē risibile est homo. Scōo conue
niunt quia spēs ⁊ ꝑprium p̄dicantur eq̄liter
de suis subiicibilibus. In secūda parte ponit
quatuor proprietates siue differentias inter

spēm ⁊ proprium. Quarū prima ē hec spēs. s.
subalterna pōt eē genus respectu aliaꝝ speꝝ
sed ꝑprium vnius spēi nō pōt eē ꝑprium al-
terius spēi. Scḋo differūt quia spēs subsistit
añ ꝙ̄ ꝑprium. sed ꝑprium postea subsistit in
spē. nam opʒ hoiē prius eē vt sit risibile. 3°
dr̄nt quia quoꝝ termini. id ē diffinitiōes sunt
differētes ipsa sīt dr̄a. Sʒ ꝑpꝝ ⁊ spēi diffiniti
ones sunt differentes. ergo ⁊c̄. Minor pʒ qa
diffinitio speciei est esse semper sub genere ⁊
predicari de pluribus differentibus numero
in eo ꝙ quid. Sed diffinitio propꝝ est ad esse
omni soli ⁊ semꝑ. Quarto differūt qꝛ species
semper actu adest subo id ē semper spēs ꝑ̄di-
catur actu. de suis subycibilibus. Sed ꝑpriū
non semꝑ adest i actu subiecto sed solū aliqā
lʒ semper isit scḋm potestatē: vt socrates sem
per ē actu homo: tamē nō semꝑ actu ridet ꝙ̄
uis aptus natꝰ sit eē risibilis. Et capit ibi por
phirius ꝑprium ꝑ actu ad quēcūqʒ nūeratur
respectus qui dicitur ꝑprium ⁊ non capit pro
prium pro illo respectu quia ille respectꝰ sem-
per subo inest. ¶ Consequēter in vndecio ca
pitulo tangit duas partes. in prima oñdit cō
uenientiam vnam inter spēz ⁊ accidens que ē
hec. spēi ⁊ accidentis cōe est predicari de plu-
ribus. Et subdit quia rare sunt alie cōitates ꝑ
pterea qm̄ plurimū distāt a se accidēs ⁊ subʒ
ꝑpriū cui accidit. ¶ In secūda parte ponit q̄-
tuor ꝑprietates. Quarū prima ē species pre-
dicatur in quid ⁊ accidens in quale. Secūdo
differunt quia vna suba indiuidualis nō par
ticipat nisi vnā spēm sed participat plura ac
cidentia siue separabilia siue insepabilia. 3°
differunt qꝛ. ss. ꝑintelligiꝰ accidēte etiam si sit
inseparabile. Nam oportet prius eē subiectū
vt illi aliquid accidat. Accidentia vero sūt de
genere posteriori ⁊ aduēticie nature. Quarto
modo differunt quia species equaliter parti-
cipatur a suis subycibilibus. sed accidēs siue
separabile siue inseparabile participatur eq̄-
liter a suis subis sicut vnus ethiops habʒ co-
lorem nigrum magis intensū vel remissum
ꝙ̄ alius ethiops. Et subdit epilogando qꝛ tūc
restat determinare de proprio ⁊ accidente et
quo ꝑprium differt a specie a differētia ⁊ a ge
nere. Dictum est in ipsoꝝ differentijs ad ꝑ
prium. Tunc respondetur ad dubium qḋ ꝑ
prium potest capi dupliciter. vno modo pro
respectu fundamentali vel aptitudinali ipsi
us nature ad actū terminantē hmōi aptitudi
nem. ⁊ sic ꝑp̄ū actu ē aptū ꝑ̄dicari actu de eo
cuius ē ꝑpriū cū ab eo sit isepabile ꝑpter idē
titatem realē eius ad suū subm. Alioꝰ capiꝰ ꝑ
priū ꝑ actu ad quē termiatur aptitudo ipiꝰ na
ture. ⁊ sic ꝑp̄ū nō sꝑ aptū natū ē ꝑ̄dicari actu
de eo cꝰ ē ꝑp̄ū eo ꝙ talis actꝰ nō sꝑ ꝯuēit suo
subo. ⁊ de ꝑp̄o sic sūpto loquebatur porphiriꝰ
in q̄rta dr̄a ipsius ad speciem.

Secundo dubitatur. Utrū accidēs ise
pabile isit sꝑ ⁊ insepabiliter
cuilibet indiduo spēi respectu cuiꝰ ē accidēs.
Pro dubio suppōiꝰ ꝙ i duodecio caplo qḋ cō
tinet duas ptes ꝯpat porphiriꝰ ꝑp̄ū ad acci-
dēs. In pria pōit duas ꝯueientias. Quaꝝ pria
ē qꝛ ꝑp̄ū ⁊ accidēs isepabile nūqʒ subsistūt ꝑ
ter sua suba vt queadmodū hō nō subsistit ꝑ
ter risibile. ita ethiops nō subsistit ꝑter nigre
dinē. 2° ꝯueniūt qꝛ sic ꝑp̄ū adest sꝑ ⁊ oi indi-
uiduo illius spēi cuiꝰ ē ꝑp̄ū sic ⁊ accidēs isepa
bile adest sꝑ ⁊ oi. ¶ In scḋa pte pōit tres dr̄as.
Quaꝝ pria ē qꝛ ꝑp̄ū adest vni soli spēi sic risi-
bile solū inest soli hoī. sʒ accidēs insepabile n̄
inest solū spēi sic nigrū nō inest soli ethiopi sʒ
inest coruo carboni ⁊ hebeno qḋ ē lignū nigꝝ
siue quercꝰ nigra. 2° dr̄nt qꝛ ꝑp̄ū ꝑ̄dicaꝰ ꝯuer-
sim nō āt accidens insepabile. 3°. differunt qꝛ
ꝑpriuʒ ꝑticipatur eq̄liter a suis subycibilibꝰ
Accidens ꝑticipatur scḋʒ magis ⁊ minꝰ. ⁊ sub
dit. ꝑter cōitates ⁊ ꝑprietates iam dictas sūt
alie ipsorum vnim. sed ee que dicte sunt suf-
ficiant ad discretionem ⁊ conclusionē coꝝ ꝑ
dicabiliū ⁊ ad introductiōem cōitatꝰ. i. ꝯueni
ētie ipoꝝ. Tūc rn̄deꝰ ad dubiū. qꝛ duplex est
accidēs isepabile. q̄ddā ē qḋ ꝯseqꝰ sʒ nō per
rōēʒ ididui sʒ ꝑ rōēʒ spēi vꝰ generꝰ sicut colo-
ratū vꝰ figuratū. videꝰ eni eē accidētia isepa
bilia r̄spcū hōis ⁊ aialis. ⁊ tale iest sꝑ ⁊ oi. aliḋ
est accidens inseparabile quod inest subo ꝑ
ꝑ̇ncipia cōplexionātia ipiꝰ iduidui. ⁊ tale iest
sꝑ licʒ non omni. Et pōt addi tertiꝰ mōus. nā
quoddā ē accidēs inseparabile ꝙ inest subie
cto ex aliqua causa extrinseca in eodem sub
iecto diu manēte sicut cicatrix ꝑueniens ex
vulnere. ⁊ tale accidēs nec inest oī nec semꝑ
lʒ postqʒ selꝰ ifuit sꝑ isit eidē pōita ꝯstātia sibi.

Tertio dubitaꝰ. vtꝝ oē nālr pꝰ nālr di
stictū a suo posteriori possit fieri
sine suo posteriori ⁊ eꝯ. Et vꝰ ꝙ nō qꝛ oēs ptes
silꝰ sūpteꝰ nālr pꝰores toto a qꝰ realr distiguūꝰ

⁊ tamen videtur absurdum oẽs partes simul
eẽ vnitas toto non existente. Scđo arguitur
ꝯtra secũdã pꝫtẽ quia accidens ẽ nãliter poste
rius substantia a qua realiter distinguit̃ ⁊ tñ
põt eẽ sine substantia. vt patet de sacramẽto
altaris. ğ nãliter posterius põt eẽ sine suo pri
ori ab eodem realiter distinctum. Tertio sic.
si oẽ nãliter pꝰ posset eẽ sine suo posteriori a q̃
realiter distinguitur: sequeretur ꝙ sortes eẽt
pater platonis. Et tamẽ sortes non hẽret pat-
nitatem. ꝯña ꝓbatur. quia si sic tũc deus pos-
set isfluere ad ꝓductõnẽ sortis ⁊ platonis sine
hoc ꝙ influeret ad ꝓductionẽ paternitatis.
Ex quo ipsa ẽ eẽntialiter posterior ipsis duo-
bus extremis quo dato sor. ⁊ pater platonis.
ex quo ipsũ genuit. ⁊ in eo nõ erit paternitas.
¶ In oppositum arguitur per regulã genera
lem scoti. ꝙ qñcũqꝫ aliqua sũt eẽntialiter or
dinata ⁊ realiter distincta. põt deus facere ꝓ
us sine suo posteriori. Sed ordo nature ẽ or-
do eẽntialis vt ꝓbatur in prio notabili. ğ ois
nãliter priꝰ realr̃ distinctũ a suo posteriori pt̃
fieri sine suo posteriori. Rñdetur per vnam
distinctionem ⁊ vnum dictũ. ¶ Distinctio ẽ h̃
duplex est ordo eẽntialis. quidã ẽ necessariꝰ
necessitate simpliciter. ⁊ iste per nullã poten-
tiam cõmutari potest sicut ordo relatiõis ad
suum fundamentũ. Non eni posset deus rela
tionez ꝓducere sine fundamẽto. lꝫ bñ ecõtra
Alius est ordo eẽntialis qui ẽ necessarius ne-
cessitate nõ simpliciter sed scđm quid. ⁊ tal̃
ordo lꝫ a natura ꝯmutari nõ posset: posset de
us tamẽ talem cõmutare ordinem. ⁊ talis est
ordo subĩe ad accidens. Nam licꝫ nã non pos-
set accidens ꝓducere sine subõ. hoc tñ posset
deus: ⁊ de vtroqꝫ membro posset assignari ta
le exemplũ. Nam ordo qui ẽ actus fantasian
di ad actum intelligendi est eẽntialis ⁊ neces
sarius solũ secũdũ quid quia solũ ẽ necessariꝰ
ꝓ isto statu. posset eniꝫ deus facere sortẽ etiã
intelligere sine quocũqꝫ actu fantasiandi pre
uio sed actus intelligendi ad actum volendi
ẽ ordo eẽntialis ⁊ simpliciter necessarius. nã
impossibile ẽ actũ intelligendi vel volẽdi eẽ
sine actu intelligendi. ¶ Dictũ ẽ istud oẽ nãli
ter prius realr̃ distinctum a suo posteriori po
test per diuinam potentiam fieri sine suo po-
steriori. ꝓꝫ quia sũũ agens q̃ꝫtum est ex se cõ-
muniter agit nec i agẽdo põt ab aliquo neces-
sitari. si hẽat virtutẽ ꝓductiuam duorum re-
aliter distinctorum vno ipsoꝝ ꝓducto potest
cessare a productione. scđꝫ quo dato erit pri-
us posteriori nonduꝫ producto. Ad rationes
factas in oppositum dicitur ꝙ non est incon-
ueniens omnes partes simul vniri. et tamẽ
compositum non resultabit. Nam sicut ange
lus põt vniri corpori sic̃ motor mobili. et tñ
ex corpore ⁊ ãgelo nõ resultabit vnũ totũ cõ-
posituꝫ sic. ⁊ posset anima vniri etiã corpori
non quidem per modum informantis corpꝰ.
sed solum sicut motor mobili. ⁊ tunc ex corpo
re ⁊ anima non resultabit vnũ totum. ¶ Ad
secũdã dicitur ꝙ accidentis ad subm nõ ẽ es-
sentialis ordo necessarius simpliciter. iõ põt
deus cõseruare accidentia in sacramẽto alia
rũ sine sbiecto. Uel posset dici ꝙ ordo eẽntia
lis inter accidẽs ⁊ subꝫ debet attẽdi ex parte
inherentie aptitudinalis nõ aũt ex parte ihe
rẽtie actualis quia accidntis cõsiderati q̃ꝫtũ
ad actualem inherentiam ad subiectum ẽ or
do scđm quid. ideo potest talis ordo cõmuta
ri. ¶ Ad tertiam dicit̃ ꝙ nõ ẽ icõueniens deũ
influere in fundamentum r̃lonis nõ influen
do ad ipsam relationẽ si fundamentum sit re
aliter distinctum a relatione. ⁊ sic poterit de-
us facere ꝙ sortes ⁊ plato sint: ⁊ tñ in sorte ñ
erit paternitas nec in platone filiatio saltem
actualis ⁊ formalis sed tñ fundamental̃ que
non realr̃ distinguit̃ a suo sũdamẽto

Ad rationes ante oppositũ factas soluuntur omnes i pri-
mo notabili.

¶ Explicit liber predicabilium.

¶ Incipit liber predicamentorum.

Circa initiũ libri predicamentoꝝ Aristotelis querit. Utrꝫ decez ꝑdicamẽtis sit aliqͦd vnũ intentionale cõe vniuocuz qͦd sit subm̃ i libro ꝑdicamentorum. ¶ Arguitur primo ꝙ nõ. quia nihil ẽ ꝑus ꝑrio. sꝫ decẽ ꝑdicamẽta dicũtur decez prima ꝑncipia. igiť ipsis nihil ẽ cõe vniuocuz prius. ¶ Arguiť 2° cõtra secũdã ptẽ qꝛ subm̃ debet virtualr̃ continere oẽs veritates siue passiones demõstrabiles in illa sciã. Sed in libro ꝑdicamentorũ oriũtur multe passiones reales de ꝑdicamẽtl que passiones nõ pñt contineri virtualr̃ i aliq̃ scđa intẽtione. igitur nulla scđa ĩtẽtio põt esse subm̃ in libro ꝑdicamentoꝝ. Minor pꝫ. quia nullũ ꝑfectius continet vrtualr̃ i ipꝑfcõri. ¶ Arguitur 3°. continẽtia virtualis ẽ ꝯtinẽtia cãlitatis. mõ ens reale ẽ ꝑfectius ente rõis. ergͦ nulla ꝓprietas realis cõtineť virtualiter in aliq̃ scđa intẽtione que ẽ ens rõis. ¶ Arguitur 4°. ꝙ aliqua vox sit subm̃. quia scia capit denoiationẽ a suo subo. sed ista scia denoiatur sermocionalis ꝙ ꝯsiderat de sermone siue de voce significatiua. ꝛ nõ nisi tãqꝫ de subo. ergͦ aliq̃ vox significatiua erit subꝫ. ¶ In oppositũ arguiť. scia capit denoiationẽ a suo subiecto. sed ista scia denoiať rõalis. ergͦ ei⁹ obꝫ ẽ aliqͦd ens rõis.

Primo ẽ sciendũ ꝙ ꝑ declaratiõe terminoꝝ ponũtur due distinctiones. prima ẽ ꝙ ꝑdicamentũ seu gen⁹ generalissimũ põt capi dupl'r. vno mõ ꝑ suꝑmo genere alicuius coordinationis. alio mõ põt capi ꝑ ipsa tota coordinatiõe. Uñ porphyri⁹ in capitulo de genere in illa pte. Planũ est autẽ dicit ꝙ i aliquo gñe ꝑdicamẽtali extrema habẽt vnã hitudinẽ tm̃. vt puta supremũ genus hꝫ tm̃ vnã hitudinẽ ad inferiora. ꝛ infima species hꝫ tm̃ vnã hitudinẽ ad supiora. Intermedia vero hñt vtriusqꝫ hitudines. hmõi ãt hitudines simul sũpte dicũtur facere vnã coordinationem. ita ꝙ in ꝓposito per coordinationẽ debem⁹ intelligere istas hitudines simul sũptas. ¶ Scđa distinctio ẽ hec. ꝙ illa decez predicamenta possunt tripliciter cõsiderari. Uno mõ ꝓm ꝑcisas suas quiditates ꝛ tũc ꝑͦ ꝛ per se cõsideranť a metaphico. ꝑ accidens vero a logico tanqꝫ extrema sũdamẽta remota intẽtionũ caꝝ. 2° cõsiderãtur in q̃tũ hñt esse obiectiuũ in intellectu. ꝛ sic ꝯsiderãtur a logico tanqꝫ ꝓpinqua ꝛ per se fundamenta intentionũ secũdarũ. 3° pñt capi ꝑut ipsis cognitis attribuũť q̃dã ꝓpetates itelligibiles ab itellectu. ꝛ sic cadũt sꝫ ꝑncipali ꝯsideratiõe logici.

Secundo sciendũ ẽ ꝙ isti⁹ scie quedã dicunt ens dicibile incõplexum ordinabile in genere ꝓm sub ꝛ supra esse subiectũ. sed hec opinio vł min⁹ sufficiens. qͦ sic põt iprobari. quia tũc seq̃reť ꝙ ista sciẽtia eẽt alicuius entis per accidẽs vel illud sbꝫ eẽt nugatoriũ. ꝯña pro prima pte pꝫ. qꝛ scđm opinãtes dicibile capiť in proposito ꝑut tantũ valet sicut per vocẽ significabile. Sed accidit subo huius sciẽtie significari ꝑ vocẽ. igitur de subo huius sciẽtie hẽbitur scia sub rõe accidẽtali ei⁹. Minor pꝫ qꝛ vt latius patebit illa sciẽtia ẽ rõalis cuius ꝑͥm subiectũ ꝑncipale ẽ aliquod ens rationis cõe vniuocũ decẽ ꝑdicamẽtis cui accidit significari per vocẽ. ergͦ ꝛc. Scđo ꝓbatur ꝯña pro scđa parte qꝛ vł capiť dicibile pro predicabili ꝛ tũc ẽ nugatio .s. sibi addendo illud totum .s. incõplexũ ordiabile in genere scđm sub ꝛ supra. qꝛ oẽ predicabile scđm qͦd hic intendit Aristoteles de predicabili est quid incomplexum habens ex sua ratione ordinẽ supioꝝ ꝛ inferiorum. ergo ꝛc.

Tertio sciendũ ẽ ꝙ aliter ꝛ aliter possꝫ assignari subm̃ huius scie ponẽdo aliquod intẽtionale cõe vniuocũ decez ꝑdicamẽtis in eis ab intellectu cõpante cãtuz ꝙ põt noiari hoc nomẽ generalissimũ vel ꝑdicamẽtũ. ¶ Nec obstat ꝙ quidã dicunt vł esse sub rõe ordinabilis eẽ subm̃ quia vel tale qđ accipitur ꝑ aggregato ex vl'i ꝛ ordinabili. et tũc ẽ ens per accidẽs. ꝛ per ꝯñs nõ põt eẽ subꝫ alicuius scie. vel capiť ꝑ ipso vl'i ꝯcreto ꝑ rationẽ ordiabilitatl: ꝛ sic hẽt propositũ. qꝛ ipsa ordiabilitas ñ ẽ aliud q̃ꝫ q̃dã coordiatio q̃ forte expressim⁹ per hoc nomẽ gnãlissimũ vel ꝑdicamẽtũ vel per hoc aggregatũ vl'e sub rõne ordinabilis. Et si obyciať qꝛ nullũ accidentale denoiatiuũ dr̃ vniuoce de his respcũ quoꝝ

est accñtale. sed ois intentio secũda ɔcretiue significata ẽ accñtalis denoiatiua respectu pͨ intẽtõis. ḡ nulla intẽtio secũda ẽ cois vniuoca respcũ primaꝝ intẽtionũ. ⁊ per ɔña decẽ p̄dicamẽtis nõ ẽ aliquod itẽtionale coẽ vniuocũ. Rñdeť ꝙ lʒ illud itẽtõale coẽ nõ sit vniuocũ sʒ denoiatiuũ respcũ decẽ p̄dicamẽtoꝝ p̄mo mõ aut scdo mõ ɔsideratoꝝ. tñ capiẽdo p̄dicamẽta tertio mõ ⁊ formaľr eis ẽ aliqͦd coẽ vniuocũ ⁊ vniuoce dictũ. qͦd pʒ. qꝛ ſbia est genus gñalissimũ: ⁊ sic ð alijs p̄dicamẽtis. et qͦlibʒ hʒ spẽs sub se: ⁊ nõ hʒ aliud genus supueniẽs. ḡ genus gñalissimũ dr̃ de decẽ p̄dicamẽtis hʒ idẽ nomẽ ⁊ eãdẽ rõez. ḡ vniuoce. Aliter põt dici ꝙ aliud ẽ dicere aliquod vniuocũ p̄dicari de multis ⁊ eẽ vniuocũ p̄dicatũ idest vniuoce p̄dicari de multis qͥ denoiatiuũ. vtputa albũ quod i se ẽ vniuocũ p̄dicať de mltis nõ tñ vniuoce sʒ denoiatiue. Ita ĩ ꝓposito aliqͦd itẽtionale qͦd i se ẽ vniuocũ p̄dicať de decẽ p̄dicamẽtis nõ qͥdẽ vniuoce sed denominatiue ⁊c̃.

Conclusio vñsalia. decẽ p̄dicamentis ẽ aliqͦd intẽtionale cõmune vniuocũ qͦd ẽ subm̃ huius libri. Et põt vocari hoc noie p̄dicamẽtũ vel generaͫ. pʒ quia per rõem formalẽ generalissimi vel p̄dicamẽti denoianť passiones cões ꝑ se de p̄dicamentis. ḡ ip̄m ẽ subm̃. Añs pʒ quia illa passio que ẽ p̄dicari vniuoce de suis inferioribus ⁊ silr iste passiones que sũt dĩdi in spẽs vlterius diuisibiles in alias. et etiã nihil hr̃e supra se qͦd ad ipsũ descẽdat ꝑ diſionẽ demõstrať de decem p̄dicamẽtis vľ ꝑ rõez gnãlissimi vľ p̄dicam̃ti.

Primo dubitatur. Utꝝ scia libri p̄dicamentorum sit sermocinalis. Et vr̃ ꝙ sic. quia illa scĩa ẽ sermocinaľ que cõsiderat de vocibus ⁊ terminis. scia libri p̄dicamentoꝝ ẽ hmõi. ḡ ⁊c̃. Minor pʒ auctoritatibꝰ ⁊ rõe. Prima auctoritas ẽ damascẽi in sua logica caplo. zz. Oportet ꝙ in quid cognoscere ꝙ decẽ sũt ois p̄dicamenta. i. genera generalissima sub quibus referť ois vox simpliciter dicta. ẽ aũt ſba vt lapis ⁊ hõ zͣ ẽ boecij dicentis. liber p̄dicamẽtoꝝ ẽ de decẽ vocibꝰ decẽ genera rerũ significãtibus. Tertia ẽ Arist. in p̄nͥ tractatꝰ scdi hꝰ libri q̄ sic igt. Eoꝝ q̄ fm nullã cõplexionẽ dicũtur singulũ aut significat subam aut q̄litatẽ aut q̄ritatẽ ⁊c̃. Sed significare ẽ passio vocis vt vult grãmaticꝰ q̄re relinquitur ꝙ ista scĩa ẽ de vocibꝰ ⁊ terminis. Secũdo ꝓbať dicta minor rõe sic. qꝛ liber p̄dicamẽtoꝝ cũ libris sibi adminiculãtibꝰ ɔsiderat ð mõ sciẽdi diffinitio diuisiuo: nõ ꝙ doceat formã diffiniẽdi aut diuidẽdi. sʒ qꝛ docet mãlia diffinitõis ⁊ diuisionis que sunt termini simplices. vtputa genus spẽs ⁊ dĩa ⁊ hͦ. ex quibus ɔstitunť diffinitiões ⁊ diuisiões. ergo ista scia ẽ de terminis simplicibꝰ. ¶ In oppoͫ ẽ auicẽna volẽs eẽ logicã de scdis intẽtiõibus adiũctis p̄mis. ¶ Itẽ rõne ꝓbať sic. ſbm huiꝰ scie ẽ ꝑ se para itegralis ſbi libri ꝑyarmenias, sicut ſbm libri ꝑyarmenias ẽ per se para integralis subi libri prioꝝ qͦd ẽ sylľs: sʒ passiones ꝑ se sylľoꝝ ɔueniũt sylľo nulla voce existẽte. ɔsilr ⁊ passiones ꝑ se enũciatõis ɔueniũt enũciatõi in illa p̄oritate qua enũciatio ẽ prior voce. ḡ et passiones ꝑ se subi huiꝰ scie vere poterunt demõstrari de illo subo in illa prioritate que prescindit a voce. ⁊ per ɔñs subm̃ huius libri erit prius nãľr voce significatiua. ¶ Pro solone auctoritatũ p̄mittuť due distinctões. Prima ẽ. ꝙ duplex ẽ significatio. q̄dã ẽ que attribuitur signo significanti ab institutione voluntaria. ⁊ talis significatio ɔuenit primo vocibꝰ ⁊ per voces scripturis. ɔceptibus ð nominime. Alia est significatio attributa signo repñtatiuo nõ per quãcũqꝫ impositionẽ factã circa illud signũ. sʒ qꝛ ip̄m nãľr ẽ repñtatiuũ ⁊ signũ nãle sui significati. ⁊ hͦ significatio per se ɔuenit ɔceptibus ⁊ passiõibꝰ aĩe nãliter res ipsas repñtãtibus in habitudine: ad quos ɔceptus voces ⁊ scripture iponuntur ad significãdũ. ¶ Alia distinctio ẽ boecij sup ɔmẽto libri predicamẽtoꝝ. ꝙ voces significatiue p̄ñt ɔsiderari duplr̃. vno mõ vt sunt imposite ad significandũ. ⁊ sic ɔsideranť a logico. qꝛ vocibus pro rebus vtiť vt dicit Aristo. i. elẽcoꝝ. dicẽs. Nã qm̃ nõ ẽ ꝑ ipsas res disputare ferẽtis eas sꝑ ad disputatões sʒ noibus ꝓ rebus vtiť notis. qͦd accidit i noibꝰ i rebus quoqꝫ arbitranť accidere. velut i ɔpositis rõcinãtibus. Alio mõ ɔsideranť voces significatiue vt ipsis significantibꝰ insunt ꝓprietates cãte ab intellectu cͦ sunt modi significãdi. et de his vt sic ɔsiderat grãmaticus. Et per hoc pʒ quid sit dicẽdũ ad rões añ oppositũ factãs. nã logicus ɔsiderat vocẽ significatiuã solum vt ẽ repñtatiua rei. ¶ Uľ põt dici ꝙ auctoritates date ꝑ ṽbũ actiuũ debẽt exprimi per ṽbũ passiuũ. Et si diceret ꝙ inter voces nõ ẽ ordo prioris ⁊ posterio

ris eentiaľr. Dř q lȝ ipsaꝝ vocū absolute sumptaꝝ nō sit ordo prioris aut posterioris ipsaꝝ tñ ꝯsiderate ꝑ bitudinē ad res quas repñtant est similis ordo sicut in rebus repñtatis.

Secundo Dubitaľ. Utrū scia libri pdicamētoꝝ sit realis vel rōnalis. Et videľ q sit realis. qꝛ i hoc libro demōstranľ passiōes in esse pdicamti scōȝ suuȝ eē reale. ğ ista scia est de reb⁹. ¶ Jn oppositūȝ arguiľ. qꝛ sicut ē aliqua scia que cōsiderat ꝑ se de rebus: cꝫ ē metaphica ꝛ alie scie reales. et est aliqua scia que per se ꝯsiderat de vocibus sicut grāmatica ꝛ rhetorica. ita oȝ eē aliquam sciaȝ que ꝯsideret per se de ꝯceptu medio iter rem ꝛ vocē. et illa ē logica. ğ logica nō ꝯsiderat de rebus. Et si dicaľ logica ꝯsiderat per se de ꝯceptibus. sȝ ꝯceptus sūt quedā qłitates aīe de prima spē qualitatis. ğ logica ꝯsiderat de rebus. Rñdeľ q hic nō capitur ꝯceptus p specie intelligibili vel actu itelligēdi: sȝ capitur pro eo quod formaľr terminat actū cōparatiuū itellect⁹ per quē actū capitur ipse conceptus in obo cognito. Et p itellectu rōis adducte in oppositū ē aduertēdū q ex quo logicus per se cōsiderat intētiones secūdas non abstractiue sed cōcretiue ꝛ in habitudine ad res significatas. ideo ex ꝯñti ꝛ ꝑ accñs logic⁹ cōsiderat res ipsas. qd pȝ primo per Aristo. in primo physicoꝝ. vbi vult quicūqȝ hȝ cōsiderare sanitatē in vrina hȝ etiā cōsiderare vrinā vt ē subm̄ sanitatis. Jtē idē Aristo. z. phys: dicit q qcunqȝ habet ꝯsiderare formā i materia habet considerare materiaȝ vsqȝ ad quid. si ğ logic⁹ consideret intētiōes secūdas in cōcreto significatas ꝛ vt denoīant res. sequitur ēt q ꝯsiderat res. Scōm hoc pōt rñderi ad rōem factā vȝ q in hoc libro enumerātur alique passiones reales nō tñ enumerātur vt ꝑ se ptinētes ad hāc sciam sȝ tm̄ per accidēs vt s. sūt fūdamēta valētia ad noticiam q̄rūdam passionum intentionalium de quibus principaliter consideratur in hac scientia.

Tertio dubitatur. vtrum scientia libri pdicamentorum sit subalterna respcū scie libri pdicabilium. Et vř q sic quia sbȝ hui⁹ libri ꝯtit sub sbȝ libri pdicabiliū. ğ ista scia subalternaľ scie libri pdicabilium. Añs pȝ qꝛ subȝ libri pdicabiliū ē vniuersale ꝛ sbm h⁹ libri ē vle ordinabile siue pdicamētū qd idē ē. ğ ꝛc. ¶ Ad dubiū rñdetur negatiue ꝛ ad rationē dř q ad subalternationē nō suffic̄ subȝ cōtrahi ad subm alterius. sed requiritur q sbȝ subalternantis contrahaľ ꝑ drām accidētalem cuiusmodi nō ē hic. Et si dicatur ordiabilitas ē passio vniuersalis ꝛ extra ꝯceptuȝ formalē ei⁹. ğ ordinabilitas ē drīa accidētalis respectu ipsius vlis. ꝛ ꝑ ꝯñs ista scia subalternatur scie pdicabiliū. Rñdetur q ordiabilitas est quidam respectus fundamētalis. modo respectus fundamentales non dicunt aliquā rōnem formalem extra rōem fundamēti sui.

Ad rationes añ oppositū. Ad pmaȝ dř q pdicamenta pme intētionaľr sūpta hñt aliqd p̄us. iō si dicūľ simplř pria. sȝ pma gnā de q° alia s. in pñti āt dř q lȝ pdicamēta z° intētionaľr sūpta scōm se non hēant aliqd prius eis tñ ꝛ si ꝯsideranľ ꝑ hitudinē ad passiones intētiōales demonstrabiles de ipis hñt aliqd intētōnale p̄us eis vt patuit. ¶ Ad scdaȝ patuit qd sit dicēdū in z° dubio. Uel pōt dici q hmōi passiōes seu ppetates reales debēt exponi scdē intētionaľr ¶ Ad tertiā solutio pȝ ex prio dubio. vltra tamen dicitur q si logica aliquo modo dicaľ scientia sermocionalis. vt vř ex interptatiōe nominis qꝛ dř logica a logos q ē sermo. hoc tñ ē ppter ꝯuēiētiā quā hȝ ꝯcept⁹ de quo ē logica cū sermōe. Nā ꝯcept⁹ ē imediatū significatū per vocem. similiter passiones conceptus cꝫ sūt ꝯplexio. ꝛ icōplexio significaľ veꝝ significare falsū ꝯueniūt voci significatiue ꝛ h. de qōe

Queritur Utrū decē predicamentorum sit tm̄ tres mōi pdicādi simplices. ¶ Arguiľ prio q sint pauciores qꝛ iter ꝯdictoria nō ē dare mediū. sed vniuocū ꝛ equocuȝ stant sub extremis ꝯdictōnis. ergo iter ea nō est dare medium. Et per consequens tantuȝ erūt duo modi pdicandi simplices. s. modus pdicandi equoc⁹ ꝛ mōus pdicādi vniuoc⁹. maior ē nō ex Aristote. in isto caplō de oppositis ꝛ i p° posterioꝝ vbi dič q ꝯdictio ē oppō cui⁹ scōm se nō ē dare mediū. Minor declaraľ qꝛ rō equoci ē nō hře eādē rōnem. rō vō vniuoci ē hře eādeȝ rōeȝ. mō hře eādē rōeȝ ꝛ ñ hře eādem rōnem cōtradicūt. ğ ꝛc. ¶ Arguiľ z° sic pbādo q sūt plřes. qꝛ qdlibȝ pdicamtū habȝ vnū ppriū modū pdicandi simplicē ab alys distictū. sȝ decē pdicamenta sūt. igiľ e. ūt to mōi pdicandi simplices. Jn oppositū arguiľ auctē de Aristo. q tm̄ pōit tres mōs pdicandi.

Primo notandū ē. q̄ p̄ declaratōe terminoꝝ qōis p̄mittūt̄ due suppositiones. Prima est q̄ in quolibet predicamēto tria sūt principaliter ꝯsiderāda. s. mōus p̄dicandi. scdo suba eius. ꝛ 3° ordo ipsius p̄dicamēti. idō gr̄a huius in p̄n° huius libri determinat Arist. de quibusdā valētibus ad cognitionē istoꝝ trium in predicamētis repertoꝝ Et talia vl̄go ꝛ cōi noīe solebāt vocari anp̄dicamēta q̄ sunt in genere tria. Primū ē diffinitio q̄ ꝯfert ad cognitionē cuiuslibet p̄dicamēti 2m ē diuisio q̄ valet ad cognitionē cōditionis ꝛ sube subycibiliū ꝛ p̄dicabiliū i p̄dicamētis repertorum. 3m dr̄ regula que valet ꝛ ordinatur ad cognoscendū ordinē subycibiliū ꝛ p̄dicabiliū i predicamentis reptoꝝ. ¶ Scda suppositio q̄ p̄m anp̄dicamētū qd̄ ē diffinitio est triplex. scōm q̄ sūt tres diffinitiōes. s. equocatoꝝ vniuocatoꝝ ꝛ denoīatioꝝ q̄ sic adinuicē distiguūt̄. q2 diffinitio vniuocoꝝ valet ad cognoscendum modū p̄dicādi superioꝝ alicui⁹ generis predicamētalis de suis inferioribus. ꝛ q2 vniuocatio ꝛ equiuocatio opponūtur et vnū oppositū confert ad noticiā alteri⁹. ideo p̄ponitur diffinitio equocoꝝ ꝑꝑ maiorē noticiam diffinitiōis vniuocorū. Tertia diffinitō ē denoīatiuoꝝ que valet ad cognitionē modi p̄dicandi accidētia de suba qui ē denoīatiuus. Propterea supponit̄ q̄ dr̄a est inter vniuocuz p̄dicatum ꝛ modum predicādi vniuocū. q2 ad hoc q̄ aliquod predicatū sit vniuocū sufficit q̄ hēat vnū nomē cōe ꝛ vnā rōnez eandē scōm illud nomē siue illa rō fuerit essentialis subo siue accidētalis. Sz ad modū p̄dicādi vniuocū reqrit̄ q̄ p̄dim hēat vnū nomē cōe ꝛ vnā rōez formalē eēntialē rspcū sbi

Secundo notādu ē q̄ iste liber ē liber p̄dicamētoꝝ in quo Aristo. intendit p̄ncipaliter determiare de decē p̄dicamētis. Et continet tres ptes seu tractatus p̄riales. In primo determīat de q̄busdaz antecedentib⁹ valētib⁹ ad cognitionē predicamētoꝝ q̄ cōi noīe ante p̄dicamenta dicūtur. ꝛ ille tractatus cōtinet tres pticulas. in quoruz primo determinat̄ de q̄busdā antecedētibus cognitionē p̄dicamentoꝝ quātū ad modū p̄dicandi. Et istud caplm cōtinet tres partes. In quarū p̄ria p̄mittit diffinitionem equiuocoꝝ dicēs. Equoca dicūtur quoꝝ solū nomē ē cōe ꝛ scōm illud nomen rō sube est diuersa. vt animal ē equocū ad aial viuū ꝛ aial pictuz seu qd̄ pingitur q2 illoꝝ solū nomē ē cōe. sz rō illius noīs scōm vnūquodq3 illoꝝ ē diuersa. q2 si quis extēdat diffinire al' pictū ꝛ aial viuū inquātū sūt aialia ipse cuilibet illoꝝ attribuet aliam ꝛ aliā diffinitionē. In scda parte huius libri ponit diffinitionē vniuocoꝝ que talis ē. vniuoca dicūtur quoꝝ solū nomē ē cōmune ꝛ scōm illud nomē rōe sube ē eadē vt aial est vniuocū ad hoīem ꝛ ad bouez qd̄ ꝓbatur q2 hōi ꝛ boui nomē aīalis ē cōe. et ideo eius ē eadem. Et hanc vltimam particulā probat. si quis velit diffinire hoīem ꝛ bouē inquātū sunt aialia assignabit eādē rōem. In tertia ꝑticula ponit diffinitionem denoīatiuoruz dicēs q̄ denoīatiua dicūt̄ q̄cūq3 ab aliq̄ solo casu dr̄a sūt ꝛ scōz illō nomē hn̄t appellationē. vt a grāmatica grāmatic⁹ a fortitudine fortis.

Tertio notandū ē q̄ circa hūc textum incidunt tres difficultates. quarum prima est hec. Que res sit equiuocatio. Ad quā rn̄detur p̄mittēdo vnā distinctionez que ē hec. Significatio ē duplex. quedā ē significatio actiua que ē relatio vocis ad significatū. Alia ē significatio passiua que ē relatio significati ad vocē. Et scōm hoc dr̄ q̄ cuz equocatio sit quedā significatio ē ēt duplex. Nam quedā ē equiuocatio actiua ꝛ ista ē relatio quedaz suppositionis vocis tanq3 signi ad plura signata. Alia est equocatio passiua ꝛ illa est quedā relatio suppōis vocis equocatoꝝ ad vocē equocantē. Et p̄ter has duas est vna alia equiuocatio neutralis q̄ ē quedā relatio equiparētie vnius equocati ad reliquū vt canis latrabilis non soluz dicitur eē equocum equocatū respectu hui⁹ vocis equoce canis sed etiam respcū hui⁹ vocis equoce piscis marin⁹. ex quo pz causa q̄re Arist. diffinit equoca equocata in plurali numero. Nam scōz Arist. q̄nto metaphīce relatiua eq̄parentie sicut sunt silia dissilia ꝛ hō9 debēt diffiniri i plurali numero. Sed equoca equocata sūt relatiua eq̄parētie vt patuit: igitur ꝛc. Et sicut dictum ē de equocatiōe ita pōt distingui de vniuocatione. Secūda difficultas vtrū diffinitō equocatoꝝ sit q̄ditatiua. Rn̄det̄ q̄ sic trī data ꝑ additamētū vt pz q2 diffinitō relatiui data ꝑ fundamētū ꝛ terminū ē q̄ditatiā per additamentū. ista ē hmōi: igit̄ ꝛc. Minor patet q2 i diffinitiōe equocatoꝝ p̄mittit̄ ista dictio

dicunt̃.et tãtũ valet sicut ꝯcipiunt̃ sitne sunt
ꝯcepta. ꝑ qd̃ dant̃ intelligi fundamẽta equo
catõis passiue q̃ fundant̃ in ipo equocationis
ꝯceptu. 2ᵒ ponit̃ in diffinitõe soᵐ noĩuz ẽ coẽ.
ꝑ qd̃ dat̃ intelligi termin⁹ illi⁹ rl'onis. Ex quo
pꝫ ꝙ diffinitio equocoꝝ sic dꝫ intelligi. Equi-
uoca dicũtur.i.sunt ꝯcepta quoꝝ ꝯceptoꝝ so-
la vox ẽ cõis ⁊ ꝯcept⁹ eẽntialis illorũ ꝯcepto
rum acceptus scđm illã vocẽ ẽ diuersus ⁊ ꝯsi-
militer põt poni diffinitio vniuocoꝝ. ¶ 3ᵃ dif-
ficultas quid ẽ ꝑdicatio denoĩatiua.ad quã ꝓ
mittũtur due distinctões. Prima ẽ ꝙ duplex
ẽ ꝑdicatio.s.eẽntialis cui⁹ ꝑdicatũ est tota es-
sentia vel pars eẽntie subi. Alia ẽ ꝑdicatio ac
cidentalis cuius ꝑdicatũ ẽ extra ꝯceptũ eẽnti
alẽ diffiniti. Scđa distictio ꝑdicatio eẽntialis
ẽ duplex.quedã ẽ cui⁹ extrema sũt abstracta
vltimata abstractiõe cuiusmodi ẽ abstractio
nature a suppositis vt ẽ ista eqnitas ẽ equini
tas. Et illa tꝫ ꝓmũ gradũ predicationis qdita
tiue. Alia ẽ ꝑdicatio eẽntialis cui⁹ extrema st̃
aliq̃liter ꝯcreta ꝯcretõe.s.ad supposita cuius-
modi ẽ ista.homo ẽ aĩal. Tũc dicitur ꝙ ꝑdica
tio denoĩatiua ẽ ꝑdicatio accidẽtalis alicuius
concreti vel adiectiui de eo respectu cui⁹ ad-
iacẽter significat̃.vt ẽ ista homo ẽ alb⁹.⁊ scđꝫ
hoc põt sic intelligi diffinitio denoĩatiuoꝝ de
noĩatiua dicũtur eẽ noĩa concreta que a suis
abstractis dr̃nt ĩ suo mõ significãdi q ẽ signifi
care ꝑ modum adiacentis.⁊ secũdũ illud no-
men adiectiuum habet virtutem denominã
di seu denominatiue predicandi de subiecto.

Conclusio rñsalis.⁊ si oẽ ꝑdicatuꝫ sit vniuocũ vl' equocuꝫ tres
sũt tñ mõi ꝑdicãdi eẽntial'r adiuuicẽ distĩcti
Pria pars patuit ĩ pᵒĩo argumẽto añ opposi-
tũ. Scđa ps ꝓbat̃ q2 oẽ ꝑdicatũ vel hꝫ eãdeꝫ
rõem respcũ eoꝝ de q b⁹ ꝑdicat̃.vel nõ. si scđꝫ
sic ẽ modus ꝑdicãdi equoc⁹. Si ꝓᵐ hoc est du
pliciter.vl' q2 illa rõ ẽ eẽntialis s'ho ⁊ sic ẽ mo-
dus ꝑdicandi vniuocus.vel est extranea ⁊ ac-
cidẽtalis s'ho ⁊ sic ẽ mõus ꝑdicãdi denoĩatiu⁹

Primo dubitat̃. Utꝝ in aliquo sensu possit ista ꝯcedi. equiuocum ẽ
vniuocũ. Uel ecõtra. ꝓ solutiõe ꝑmittũt̃ due
distictões.prima ẽ h.ꝙ duplex est equocũ.qđ-
dã ẽ equocũ equocãs aliud ẽ equocũ equoca
tũ. Scđa distictio ꝙ tam equocũ equocãs q̃
equocũ equocatũ pñt dupl'r capi. Uno mõ ꝑ
me intẽtional'r. alio⁹ scđe itẽtionaliter.⁊ hoc
mõ adhuc pñt capi dupl'r q2 vl' pñt capi vt qd
vel vt modus. hoc supposito rñdet̃ ꝑ tres ꝓ-
positiões. ꝓma ẽ h. equoca equocata pᵒĩe intẽ
tionaliter sũpta sũt vniuoca vniuocata pᵒĩme
intẽtional'r sũpta.pꝫ q2 piscis marin⁹ sidus ce
leste ⁊ canis latrabilis sunt equoca equocata
respcũ hui⁹ noĩs canis. ⁊ sũt vniuoca vniuoca
ta respectu hui⁹ noĩa corp⁹. ¶ Scđa ꝓpõ. eq-
uoca equocata scđe intẽtional'r sũpta sũt vni
uoca vniuocata 2ᵉ intentional'r sũpta. ⁊ hᵒ ca
piẽdo equoca vt qd. ⁊ vniuoca vt modus. Pꝫ
q2 equoca equocata vniuocãtur in hoc nomi-
ne cõi qđ ẽ equoca equocata. ¶ Tertia ꝓpo-
tio capiẽdo vniuoca ⁊ equoca scđe intẽtiona-
liter ⁊ vtrũq3 vt qd vl' vt modus hec est falsa
equoca equocata sũt vniuoca vniuocata. pꝫ
q2 vniuoca ⁊ equiuoca sũt due intẽtiones spe
cifice distĩcte.g̊ neut̃ põt de affirmari de alia ⁊
ꝯformit' possẽt formari tres ꝓpões de equoci
equocãtib⁹ sic st̃ formate d̃ equocis equocatı̃:

Secundo dubitat̃. Utrũ aliq̃ ꝑdicatõ denoĩatiua sit vniuoca. Ad
quod rñdetur ꝑ vnã distinctõnẽ ⁊ quinq3 pro
positiones. ¶ Distinctio ẽ h. ꝙ ꝑdicatio deno
miuatiua ẽ triplex. vna ẽ q̃ sumit̃ a posteriori
eẽntial'r vtputa ab accidẽte.⁊ hoc mõ ista est
denoĩatiua. hõ ẽ iustus. Alia ẽ ꝑdicatio deno-
miatiua q̃ sumit̃ ab aliquo eẽntialit̃ priori qđ
tñ nõ ẽ de ꝯceptu formali posterioꝝ. ⁊ hᵒ mõ
gen⁹ ꝑdicat̃ denoĩatiue de dr̃a. Et sil'r scđꝫ frã
ciscuꝫ ens ꝑdicat̃ denoĩatiue de decẽ generi-
bus ⁊ ꝑ se ꝯtẽtis sub illis. ¶ Tertia ẽ ꝑdicatio
denoĩatiua q̃ accipit̃ ab aliquo ꝓori eẽntialit̃
qđ tñ ẽ ꝑs ꝯcept⁹ formalis sui inferioris. Et h
mõ gen⁹ ⁊ dr̃a denoĩatiue ꝑdicãt̃ de spẽ quaꝫ
ꝯstituũt. ¶ Prima ꝓpõ ẽ hec. nulla ꝑdicatio
eẽntialis cui⁹ extrema sunt abstracta vltima
abstractiõe ẽ aliquo mõ denoĩatiua. Probat̃
q2 ad oẽm ꝑdicationẽ denoĩatiuã reqrit̃ pre-
dicatũ assignari cũ q̃dã ꝯcretione ad subm̃ si
cut dat̃ intelligi ꝑ illã ꝑticulã appellationeꝫ.
mõ in tali ꝑdicatiõe nulla ẽ ꝯcretio.g̊ ⁊c̃. Se
cũda ꝓpõ. nulla talis ꝑdicatio vltiste abstra
ctoꝝ in creat' ẽ vera ꝑ idẽtitateꝫ. Sed oĩs ta
lis ẽ formalis. pꝫ q2 in oĩ tali passione denotã
tur extrema eẽ oĩmode eadẽ ⁊ nullo mõ disti
cta. indiuiduis vero tales ꝑdicatiões pñt esse
vere ꝑ idẽtitatẽ lꝫ nõ sint formales ⁊ hoc ꝓpt̃
infinitatẽ per quã oĩa attributa in deo realit̃
idẽtificãtur cũ dõ. ex quo elicit̃ talis scđa sco

ristica. Ois ppõ vltiatea bstractorũ cu iᵒ ãbo extrema sũt infinita vel alterũ tñ ẽ infinitũ. lz nõ sit formalis. ẽ tñ vera per idẽtitatẽ. verũ tñ vt dicũt quidã q lz in pdicamẽtis nulla talis pdicatio repiat vera nisi formalis. tñ in transcẽdẽtibᵒ ppter hitũ sue cõitatis tales pdicationes vltiateabstractis facte pñt eẽ vere per idẽtitatẽ. pz qz rõ entis vltim ita abstractiõe abstracta vr posse dici de oibᵒ rõibᵒ qditatis eo q oẽs rões qditatis sũt quedã ẽtitates nisi fuerit abstractio p scđas intẽtiões cũ dr quiditas hois ẽ qditas entis vl rõ hũanitatis formalis ẽ rõ formalis entitatis tales ppões sunt false. Tertia ppõ ois pdicatio eẽntialis in q̃ pdicatum ẽ ps eẽntie subi ẽ denoĩatiua. hᵒ pz quia ois ps cũ nõ sit oĩo eadẽ cũ suo toto pdicatur denoĩatiue ⁊ ɔcretiue de illo. iõ gñaliter quodcũq3 supiᵒ eẽntiale ⁊ qditatiuũ cũ sit ps ɔceptᵒ formalis sui inferioris pdicat de illo denoĩatiue. 4.ᵃ ppõ ppõnes denoĩatiue 2.ᵒ ⁊ 3.ᵒ mõi a st vniuoce. pria ps pz. qz in talibᵒ pdicatũ ẽ eẽntialr pᵒ ⁊ vniuocũ respcũ subiecti 2ᵃ ps pz. qz in talibᵒ rõ pdicati includit in rõe subi. ⁊ iõ pdicatõẽs denoĩatiue 3ᵒᵒ cũ hoc q sit vniuoce ⁊ eẽntiales sũt etiã qditatiue. sed pdicationes denoĩatiue de scđo mõ lz sint eẽntiales nõ tñ qditatiue cũ qditas pdicati non ɔtineat in qditate subi. Quinta ppõ nulla predicatio denoĩatia prio mõ ẽ vniuoca. pz. qz in tali pdicatione pdicatũ ẽ qõdã accidẽs posteriᵒ subiecto. ideo nulla talis est essentialis. ⁊ per consequens nec vniuocata.

Tertio dubitatur. Utrũ terminᵒ equocus significet sua significata copulatiue. Ad qõ breuiter rñdet scđz egidium de roma in cõmẽto sup prio elẽcoꝝ q terminᵒ equocᵒ põt dupliciter cõpari ad sua significata. vno mõ vt p ipõem ea iportat. ⁊ sic significat ea copulatiue nõ q in sua significatiõe copulatõnẽ iportet. Alioᵒ põt ɔpari ad sua significata vt p itellm ad ipa refert. ⁊ sic significat ea disiũctiue nõ etiã q in sua significatiõe disiunctionem importet sed propter similitudinem quã habet cũ disiunctionem.

Ad rationes añ oppositũ. Ad pmaꝫ dr q bñ concludit pro pria pte ɔclõnis rñslis. s. q oẽ pdicatũ vl est equocũ vel vniuocũ. cũ hoc tñ stat q tres sũt mõi pdicãdi eẽntialr distincti vt patuit. Ad secundam conceditur q in speciali sunt plures modi predicandi tribus istis tamẽ omnes cõtinentur sub predictis tribus.

Queritur Utrũ due diuisiones ⁊ due regle añpdicamentales sint sufficiẽter assignate. ¶ Arguitur prio ɔ pmã diuisionẽ. qz corpus aiatũ nec dr cũ cõplexione nec sine ɔplexiõe. g̃ oĩo ẽ isufficiẽs. Añs pz p pria pte qz corpᵒ aiatũ ponit in recta linea pdicamẽtali. mõ nullũ ɔplexũ ponit i pdicamento vt iferiᵒ patebit. g̃ ⁊c̃. Scđa ps patꝫ. qz ɔtinet plures voces significatiuas. g̃ nõ ẽ vox icõplexa. ¶ Arguit 2.ᵒ ɔ secũdã diuisionẽ qz dici de sbo ẽ pdicari noie ⁊ rõe. ⁊ eẽ in sbo ẽ pdicari noie vt inferiᵒ patebit. Sz ipossibile ẽ aliquod idẽ pdicari noie ⁊ rõe. ⁊ tñ ñ pdicari nomine. g̃ male dr. alia qdẽ de sbo dicũtur i subiecto vero nullo sũt. ¶ Arguit 3.ᵒ ɔtra primaꝫ regulã. qz nõ seqt. isocheres ẽ triangls: ⁊ triãgulᵒ p hꝫ tres ãgulos. g̃ ysocheres prio hꝫ tres qz pᶜ due sũt vere ⁊ ɔᵒ ẽ falsa: ⁊ tñ arguit p primã regulã. g̃ ⁊c̃. ¶ Arguit 4.ᵒ ɔtra secundã regulã. qz figura ẽ spẽs q̃ntitatis. ⁊ ẽ etiã ẽ spẽs q̃litatis. g̃ regla ẽ insufficiẽs. ¶ In oppoᵐ ẽ phs.

Primo notandũ ẽ. q prima diuisio valet ad cognoscẽdũ ɔditionẽ eorũ q̃ p se reponũt in pdicamẽto q̃ qdẽ ɔditio ẽ icõplexo. oꝫ eiꝫ qõlibet p se reponibile in pdicamẽto eẽ icõplexũ. 2.ᵒ dr q scđa diuisio valet ad cog̊scẽdũ sbam seu ppã entitatẽ vl q̃litatem repõibiliũ i pdicamẽto. oꝫ. n. qõcũq3 i pdicamẽto reponible entitatis eẽ subaꝫ vl accidẽs vlẽ vl particulare que q̃tuor sic circũloquũt p suas passiones in scđa dione q̃drimẽbri. naꝫ p eẽ in sbo tãgit ppietas accidẽtis ⁊ circunlogt accidẽs. ⁊ p nõ eẽ in. circũlogt sba p dici de vniuersale. ⁊ p nõ dici de singls. 3.ᵒ dr q prima rla valꝫ ad cog̊scẽdũ ordinẽ eoꝝ q̃ ponũt in recta linea eiusdẽ cathegorie. Est eiꝫ talis ordo q qcqd ẽ priᵒ priore ẽ pius posteriore. et qdqd supiᵒ ẽ supiore ẽ supius iferiore. ⁊ talis ordo pcise significat p pmã regulã. 4.ᵒ dr q illa regula valꝫ ad cog̊scẽdũ ordinẽ eoꝝ q̃ reponũtur in diuersis cathegorijs seu pdicamẽtis. Est eni talis hitudo qz nihil vniᵒ catheᵉ ẽ supiua eẽntiale ad alia alteriᵒ cathegorie.

Secundo notãdũ ẽ. q in hᵒ capiᵒ determinat aristo. d qbusdã añcedẽtibᵒ q̃ valẽt ad cognitionẽ pdicamẽtoꝝ q̃ᵐ

ad cōditionē ⁊ subām eoꝝ. Et ꝯtinet duas ꝑtes. In prima ponit talē diuisionē dicēs ꝙ eorū q̄ dicūtur. quedā dicūt scd̄m ꝯplexionē vt hō currit. alia vero sine ꝯplexiōe vt currit vincit ⁊ sic de silib⁹ termis simplicibus. In scd̄a pte ponit secūdā diuisionē. eoꝝ vero q̄ sūt q̄dā dicūtur de subo: in subo vero nullo sūt. vt hō dicitur de quodā ꝑticulari hoīe. ⁊ tn̄ nō ē i aliquo sbo. Alia aūt in subo q̄dē sūt. ⁊ de subo vō nullo dicūtur. Et addit ꝙ eē in subo dr̄ illud qd̄ ē in aliquo. nō sic ꝑs ei⁹ sꝫ ipossibile ē eū eē sine eo in quo ē. vt q̄dā grāmatica ē in aliquo sbo puta i aīa. sꝫ de sbo nullo dr̄. Et quoddā albū ē i subo. puta in corpe. q2 oīa color ē in corpore de sbo vero nullo dr̄. Alia vero ⁊ de sbo dicūtur ⁊ sūt i sbo. vt sciā ē i quodā sbo. puta i aīa ⁊ tn̄ dr̄ d̄ sbo puta de grāmatica. Alia vō neq3 sūt in sbo neq3 de sbo dicūtur. vt aliq̄s hō aliq̄s bos. Nihil eoꝝ eiꝫ ē in sbo neq3 de sbo dr̄. ⁊ addit ꝙ vl̄r q̄cūq3 sūt indiuidua ⁊ nūero singularia de nullo sbo dicūt. sꝫ tn̄ nihil ꝓhibet q̄dā eoꝝ eē i sbo vt indiuidua de gn̄e accidētis nō dicūt de sbo sꝫ tn̄ sūt in sbo. ¶ Conr i 3°c. determinat de q̄buſdā an̄cedētib⁹ ad cognitionē ꝑdicamētoꝝ q̄tū ad ordinē ipoꝝ. Et cōtinet duas ꝑtes. In q̄rū prima ponit talē r̄laꝫ q̄n alterū ꝑdicat̄ de altero. vt de subo q̄cūq3 dicūt̄ d̄ eo ꝙ ꝑdicat̄. ⁊ oīa dicūt̄ de sbo. vt hō ꝑdicat̄ de quodā hoīe ⁊ aīal ꝑdicat̄ de hoīe. ḡ ⁊ aīal ꝑdicat̄ de aliq̄° hoīe vt q̄dā hō ē homo. ⁊ aīal. In secūda parte pōit secūdā regulā q̄ diuersoꝝ geneꝝ ⁊ nō subalternatī positoꝝ diuerse sūt spēs ⁊ dr̄e vt aīalis ⁊ sciē que sūt diuersa gn̄a sūt diuerse spēs ⁊ dr̄e. q2 gressibile volabil̄e bipes sūt dr̄e animalis. sed nulla earum est differentia sciētie q2 vna sciā nō differt ab alia eo ꝙ est bipes vel volabilis. Et addit ꝙ notanter dicitur diuersorum generum ⁊ nō subalternatī positoꝝ. q2 diuersoꝝ generū subalternatim positorū nihil ꝓhibet easdē eē differentias quia superiora predicantur d̄ sitis inferioribus quare quecūq3 differentie sunt predicati eedem erunt ⁊ subiecti.

Tertio notandum est ꝙ circa hūc textū incidunt alique difficultates. q̄a prius dictum est in principio hāc sciam nō eē de vocibus ⁊ terminis. Et tamen dici ē passio termini complexio autem ⁊ incōplexio ē passio vocis quare videtur ꝙ prima diuisio nō ē vtilis ad cognitionem predicamentorū. Ad hoc r̄ndet̄ ꝙ in predicta diuisione dicūt̄ debet capi ꝓ concipiuntur. Ulterius dr̄ ꝙ complexio ⁊ incōplexio lꝫ sint passiones vocū conueniūt tamē prio ꝯceptibus. ¶ Secūda difficultas q2 dici de presupponit eē in. ḡ vr̄ ꝙ q̄dquid ē de subo ē in subo. qd̄ ē cōtra secūdā diuisionē. Ad hāc dubitationē respōdet̄ ꝑ vnam suppōem ⁊ per vnā distinctionē. Suppō est hꝫ ꝙ in secūda diuisione iste ablatiu⁹ subo capitur equiuoce. nā q̄n ꝯstruitur cū ista prepositiōe in. tūc significat subm accidētis. Sed q̄n̄do cōstruitur cū ista prepōe de. tunc significat inferius alicuius per se sui superioris. ¶ Distinctio ē hec ꝙ eē in subiecto capitur dupliciter vno mō prime intētionaliter. ⁊ tūc tm̄ valet sicut inherere alicui tanq̄3 subo vel tanquaꝫ supposito sicut dicim⁹ nām esse in supposito. Alio° 2ᵉ intētionalr̄. ⁊ tūc significat tm̄ ꝑdicationē denoīatiuā alicui⁹ accidētl de sbo. tūc dr̄ ꝙ capiēdo eē i sbo pᵉ intētionalr̄ dici de ꝑsupponit eē in. Nō āt capiēdo 2ᵉ intētionalr̄ sic capit̄ in diuisione. ¶ Tertia difficultas vtꝝ pria regula teneat vniuersaliter. R̄ndet̄ breuiter ꝙ affirmatiē vel negatiē tꝫ i oīb⁹ terminis duab⁹ ꝯditiōib⁹ obseruatl. Pria ē ꝙ pria sit affirmatiā ⁊ scd̄a vl̄ia siue affirmatiua vel negatiua. ¶ Quarta difficultas q̄ dicant̄ gn̄a subalternatim posita ⁊ non subalternatiꝫ posita. R̄ndet̄ ꝙ illa dicūt̄ gn̄a subalternatim posita quorum vnū participat quiditatiē aliud ⁊ ecōtra ⁊ sunt eiusdē cathegoᵉ sicut suba ⁊ corp⁹. Et per oppoᵐ gn̄a nō subalternatī posita sunt illa que cōtinētur in diuersis cathegorijs nec vnum quiditatiue participat reliquum. sicut animal ⁊ color.

Conclusio respōsiua due diuisiones ⁊ due regule an̄predicamtales sc̄ i textu sufficiēt̄ assignate. ꝯcl̄o satꝫ pꝫ ꝑ d̄clarationēꝫ eaꝝ hītā ex nōbilib⁹ iā dictis.

Primo dubitat̄. Utꝝ icōplexa sint i ꝑdicamēto. Pro cui⁹ solutiōe est supponēdū ꝙ arist. i 2° tractatu determiat d̄ ꝑdicamētl. ⁊ ꝯtꝫ. 6. capitula. In quoꝝ p°. d̄terminat d̄ ipsis ꝑdicamētis ponēdo vnā gn̄aleꝫ enūciationē illoꝝ. ⁊ ꝯtinet duas ꝑticulas. In q̄rū pria intēdit talē diuisionē. eoꝝ q̄ scd̄m nullā cōplexionem dicuntur singulum eorū aut significat substantiam aut q̄litatē aut q̄tītatē aut aliq̄d. aut vbi. aut q̄n. aut sitū. aut hr̄e aut aget̄ aut pati. Et de q̄libet eoꝝ dat exᵐ dicēs.

Est aũt ſuba vt dicaꝛ̃ figuraliter.i.exẽplarit. hõ equ⁹. q̃ʒtitas vt bicubitũ tricubitũ. q̃litas vt albũ nigrũ. Ad aliqd vt magis ⁊ min⁹. vbi vt in loco. Qñ vt heri. ſitũ vt iacet. hr̃e vt eſſe armat⁹. facere vt ſecare. pati vt ſecari. Cõſequẽter in ſcd̃a pticula auctoꝛ dic̃ talẽ cõclõnẽ .ſ. ꝙ nullũ p̃dicamẽtoꝝ ſignificat affirmatiẽ vl̃ negatiẽ. Quã ꝯcluſionẽ ꝓbat duab⁹ rõib⁹. Quaꝝ pꝛia ẽ. nullũ dicibile cuius cõplexione cũ alio reſultat affirmatio vl̃ negatio ſignificat affirmatiẽ vl̃ negatiẽ. ſʒ ſingulũ p̃dicamẽtoꝝ ẽ tl̃e. g̊ nullũ eoꝝ ſignificat affirmatiẽ vel negatiẽ. nec ꝑ ꝯñs aliqd̃ eoꝝ ẽ ꝯplexũ qꝛ ſolũ cõplexũ ſignificat affirmatiẽ vl̃ negatiẽ. Secũda rõ ẽ iſta. Oĩs affirmatio vl̃ negatio ſignificat verum vel falſum. ſed nullum predicamentoꝛum ſignificat veꝝ vel falſũ. g̊ nullũ p̃dicamẽtoꝝ ſignificat affirmatiẽ vel negatiẽ.

Secũdo dubitaꝛ̃. Utꝝ p̃dicamñta diſtiguãꝛ̃ cõuenieñter ꝑ ſuos mõs p̃dicãdi. Et vr̃ ꝙ ſic. qꝛ illud ꝙ diuidiꝛ̃ imediate in decẽ p̃dicamẽta ẽ ens cui⁹ nõ ſũt dr̃e. g̊ decẽ p̃dicamẽta ñ potuerũt diſtigui ꝑ dr̃as. relingꝛ̃ ꝙ diſtinguũꝛ̃ ꝑ mõs p̃dicãdi. Añs ꝑ pꝛia pte ẽ notũ. ſʒ ꝓ ſcd̃a declaraꝛ̃. qꝛ dr̃a ſemper ẽ extra rõem ei⁹ qd̃ diuidit. g̊ ſi ens hẽret dr̃as ille eẽnt nõ ens. mõ nullũ nõ ens ẽ cõſtitutiuũ alicui⁹ põitiui entl̃. g̊ p̃dicamẽta non pñt ꝯſtitui ſub ente ꝑ dr̃as ei⁹. ¶ In oppoſitũ arguiꝛ̃. qꝛ modus p̃dicãdi ſeqꝛ̃ mõ uʒ eſſendi. g̊ diſtinctio ꝑ mõs p̃dicãdi poſterioꝛ ẽ diſtinctione modoꝝ eẽndi. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ẽ pꝛima. ¶ Ad dubiũ rñdeꝛ̃ ꝑ vnã diſtinctiõem qꝛ p̃dicamẽta pñt dupl̃r ꝯſiderari. Uno⁰ pꝛie intentionaliter ⁊ metha͛. ⁊ ſic dicũꝛ̃ duo. p̄mũ ꝙ ſic̃ ens pꝛia ſui diſione diditur ꝑ finitũ ⁊ infinitũ creatũ vl̃ increatũ. ita ⁊ ſil̃r ens creatũ ⁊ finitum imediate diditur in decẽ p̃dicamẽta. ita ꝙ nl̃la ſit p̄oꝛ diſio bimẽbꝛis. ¶ 2ᵐ dc̃ʒ ꝙ ens finitũ pꝛia ⁊ imediata ſui diõne deſcẽdit in decez p̃dicamñta nõ qdẽ ꝑ mõs p̃dicãdi diſtinctos ſʒ ꝑ quoſdã mõs eẽndi ꝓpꝛos diſtinctos ex natura rei quoꝝ qlibet hʒ rõem ꝯctiui reſpectu entis ⁊ ꝯſtituti alicui⁹ p̃dicamẽti. Alio⁰ capiunꝛ̃ p̃dicamẽta ſcd̃e intẽtional̃r ⁊ logice Et ſic ẽt dicũꝛ̃ duo. Pꝛimũ dictũ decẽ. p̃dicamẽta ſũpta ſcd̃e itẽtional̃r ſũt decẽ intẽtiões ſcd̃e ad inuicẽ nuãl̃r diſticte. ita ꝙ h̄ intẽtio cõis gnãliſſimũ vel p̃dicamñtũ variaꝛ̃ vel termĩaꝛ̃ in iſtis decẽ p̃dicamñtis tñ nuãliter. cũ h̄ tñ ſtat ꝙ q̃libet haꝝ itẽtionũ ſingulariũ ẽ p̃dicabilis de pluribus dr̃ntib⁹ ſpẽ p̃dicatione ſignata. ſʒ nõ exercita. ¶ 3ᵐ dictũ. ex quo 2ᵉ intẽtiones cauſãꝛ̃ ꝑ actũ cõꝑatiuũ intellect⁹. iõ decẽ p̃dicamẽta q̃ ſũt decẽ itẽtiões ſcd̃e cauſãꝛ̃ ꝑ actũ intellect⁹ cõꝑantl̃ qditates p̃dicamẽtales cognitas ad p̄mã ſbam quã diuerſimode hñt ꝯ noiare. ex q̊ vr̃ ſeq ꝙ pꝛia diſtictio añ p̃dicamñtoꝝ logice ꝯſideratoꝛum ſumiꝛ̃ per diuerſos modos predicandi ſicut diſtinctõ reſpectuũ ſumitur ex diſtinctione terminoꝛum.

Tertio dubitaꝛ̃. Utꝝ de⁹ ſit in p̃dicamñto. ad qd̃ breuiter rñdeꝛ̃ ꝑ tria dicta. ¶ Pꝛimũ dictũ oẽ reponibile ꝑ ſe ⁊ directe in p̃dicamñto neceſſe ẽ in ſe hr̃e oꝛdinẽ ſuperioꝛis vl̃ inferioꝛis. qꝛ vr̃ hoc ſignificari ꝑ hoc nomẽ p̃dicatũ qꝛ in ſua ſignificatiõe vr̃ iportare q̃ʒdã coordiatiõez. ¶ 2ᵐ dictũ ſupius eẽntiale ⁊ qditatiuũ ẽ ps ſui inferioꝛis qꝛ i cõceptu ſoꝛmali inferioꝛis icludiꝛ̃ ſupius. ⁊ cũ hoc aliqd aliud qd̃ ẽ cõtractiuũ ⁊ determinatiuũ ſupioꝝ. g̊ ſupius ẽ ps eius. ¶ 3ᵐ dictũ deo repugnat hr̃e ptẽ. qꝛ deo repugnat q̃cũqꝫ ipfectio: ſʒ ps vr̃ de ſe iportare quãdã ipfectionẽ ſui toti⁹. Ex quibus vr̃ ſeq ꝙ de⁹ ñ ẽ i p̃dicamẽto.

Ad rationes añ oppoſitas. ¶ Ad pꝛimã dr̃ ꝙ lʒ coꝛp⁹ aiatũ ſᵐ vocẽ ſit cõplexũ ſibi tñ coꝛrñdet imediate ꝯcept⁹ icõplex⁹ ⁊ a pte rei ſibi coꝛrñdet qditas ſimplex. iõ talis cõplexio vocal̃ nõ ꝓhibet ſimplicitatẽ reqſitã ad h⁰ ꝙ aliqd ſit in p̃dicamẽto. ¶ Ad ſecũdã dr̃ ꝙ p̃dicari noie põt capi dupl̃r. Uno⁰ p̃ciſe vt tm̃ valet ſic̃ p̃dicari ſᵐ modũ ⁊ nõ ſᵐ rõem ⁊ ſic p̃dicari noie et rõe nõ icludit p̃dicari noie ſʒ ex ꝓpoſito diſtiguiꝛ̃. Alio⁰ capiꝛ̃ ꝑmiſſiue vt. ſ. ſecũ ꝑmittit rationẽ p̃dicamñti p̃dicari d̊ ſbo. ⁊ ſic oẽ illd̃ qd̃ p̃dicaꝛ̃ noie ⁊ rõe p̃dicaꝛ̃ ẽt noie. ¶ Ad tertiaz dr̃ ꝙ nõ debite arguiꝛ̃ eo ꝙ minoꝛ non ẽ vl̃is ſi aũt minoꝛ fuerit vl̃is. tunc hñ ſeqtur. ſed ſicut ꝯcl̃o erit falſa. ita ẽt minoꝛ. Diciꝛ̃ p̃terea ſcd̃m franciſcũ ꝙ iſta rl̃a vl̃r tʒ in oĩb⁹ terminis pꝛime intentionis. ſed qñ fit variatio per terminos ſecũde intentionis. ꝯ⁰ nõ tʒ. ſic aũt arguiꝛ̃ in ꝓpoſito ex parte minoꝛis. ¶ Ad q̄rtã dr̃ ꝙ figura põt dupl̃r ꝯſiderari. vno⁰ mãliter vt ẽ. ſ. q̃ʒtitas determiata termino vel terminis ⁊ ſic ẽ in gñe q̃litatis. Alio mõ capiꝛ̃ foꝛmal̃r. ſ. ꝓ ꝯcl̃one ſeu ꝓ terminatione lineaꝝ in ſuperficie ⁊ ſic ẽ de genere qualitatl̃. mõ ñ

ē icōueniēs idē eqnoce ineīri i diuersis p̄ntl.
Queritur Utrū sba p̄ma sit magis sbia
q̄3 secūda. ¶ Arguit p̄mo q̄ nō
auctoritate et rōne. Prima ē
auctas aristo. i B li. volētia. q̄
sba nō suscipit magi nec min⁹
z⁹ ē porphy. i. c. d̄ oīa. vbi vl̄t q̄ eē sbale vni⁹
cuiusq̄3 ē vnū ⁊ idē nō itēsionē nō remissionē su-
scipiēs. ¶ Rōe sic. Nulla forma q̄ nō ē ptibilr
acq̄sibilia per motū suscipit magis ⁊ min⁹. s3
sba nō ē forma partibilr acq̄sita per motū vt
videt̄ sentire aristo. i. 7. physi. ḡ vna sba nō est
magis sba q̄3 alia. Nec valet dicere q̄ hic capi
tur sba scd̄e itētōalr. q2 talis scd̄a itētio nō ac
qrit̄ per motū cū nulli⁹ mot⁹ sit termin⁹ for-
malia. ḡ capiēdo sba3 scd̄e itētōalr vna non ē
magis sba q̄3 alia. ¶ In op̄m ē Aristl. i B p̄nti. c.

Primo nōndū ē q̄ p̄ oclaratōe termi
no3 p̄mittū tur due distictōes.
Prima ē. sūba pōt capi duplr̄. Uno mō fūda
mētalr̄ ⁊ p̄ denoīato. s. p̄ ip̄a entitate sbe de-
nominata ab actu substādi. Alio mō pōt capi
sba formalr̄. s. p̄ ip̄o actu sbstādi. ¶ 2ᵃ distin⁹
ē hec. Act⁹ substādi pōt capi duplr̄. Uno mō
p̄me intētōalr̄. Et B mō ite3 duplr. Uno mō
p̄ ip̄o actu substādi i actu. ⁊ sic ē accn̄a ꝯtigen
ter adueīēs sbe. Alio mō capit̄ p̄ ip̄o actu sub
stādi i aptitudine. ⁊ tūc ē q̄dā respcūa aptitu-
dinalia fundat⁹ i sba ⁊ terminat⁹ ad actū sub
stādi i actu. et B mō ꝯuenit sbe i scd̄o mō dicē
di p̄ se tanq̄3 passio pporciōalr̄. sic aptitudina
lis inherētia ꝯuenit accn̄ti. S3 alio mō pōt ca
pi act⁹ substādi scd̄e itētionalr̄. ⁊ tūc ē q̄dā re
spectus rōia aptitudinalis q̄ ē ad posse subyci
in propositione essentiali vel denominatiua.

Secundo notādū ē q̄ in B. z. c. deter-
minat aristl. de p̄dicamēto
sbe. ⁊ ꝯtinet duas partes pricipales. In qua3
p̄ma determinat de sba diffinitiue ⁊ diuisiue
Et ista pars adhuc ꝯtinet duo pūcta. In p̄mo
ponit diffinitiones prime sube ⁊ secūde. ⁊ pre
supponēdo quandam diuisionem substantie
in p̄mam ⁊ secūdam dicit q̄ p̄ma substantia ē
que pprie maxime ⁊ p̄ncipalr substare dicit̄.
vel sic ē que neq̄3 de subo d̄r neq̄3 i subo est. vt
aliquis homo aliq̄s bos. S3 scd̄e sube sūt spēs
in quibus sunt prime sube que dicunt̄ princi
pales sube. Et ha3 spē3 gn̄a. vt aliquis homo
ē in hoīe. sub hoīe tanq̄3 sub spē. ⁊ aīal ē genus
illius spēi. ¶ Cōsr̄ in secūdo puncto declarat
dictas descriptōes. ⁊ ꝯtinet duas particulas.
In qua3 prima declarat descriptionē prime
sube. p̄ quo intēdit q̄tuor ꝯclōnes. Prima ē
q̄ eo3 que de subo dicunt̄: nece est nomē ⁊ rō
nē de subo p̄dicari. quā ꝯclōnē relinquit notā
ex prius habitis. vz. ex diffinitiōe vniuoco3
⁊ ex prima regula antep̄dicamētali declarat
tn̄ eam per exēplū. q2 hō d̄r de subo ⁊ p̄dicat̄
noīe ⁊ rōe de eo. vt quidā hō ē hō ⁊ est aīal rō
nale mortale. ¶ Poss3 tn̄ preter textū assigna
ri alia rō. q2 vt prius patuit. in secūda diuisiōe
antepredicamētali esse in subo ⁊ dici de subo
capiūt̄ ibi scd̄e itētōalr. vz. eē in subo p̄ p̄dica
ri accn̄talr ⁊ denoīatiue: ⁊ dici de subo capit̄
p̄ p̄dicatōe eēntiali. mō ꝯstat q̄ in p̄dicatiōe
eēntiali nō solum nomē s3 etia3 rō p̄ti p̄dicat̄
de sbo. ḡ quecūq̄3 dicūt̄ de subo p̄dicant̄ noīe
⁊ rōe de eo. ¶ Secunda ꝯclō. eo3 que sunt in
subo. i. q̄ denoīatiue p̄dicāt̄ de subo vel scd̄m
se vel secūdū sua ꝯcreta. in plurimis q̄dē nec
nomē nec rō p̄dicat̄ de subo. vt accn̄a i abstra
cto ꝯsiderata. sed in aliquibus nihil q̄d̄ phib3
nomē p̄dicari aliqñ de subo rōe vō ē ip̄ossibile
p̄dicari. vt albū cū sit in corpore vt in subo p̄di
cat̄ de eo scd̄3 nomē ⁊ denoīatiue. vt hec ē va
denoīatiua. corp⁹ est albū. sed rō albi nunq̄3 p̄
dicat̄ de corpore. ¶ Tertia ꝯclō est: oīa alia a
primis subya aut dicunt̄ de subis principali-
b⁹ vt de subo. i. p̄dicant̄ de primis subya tanq̄3
de suis inferioribus. aut sunt i eis vt i subis. i.
predicant̄ de primis denoīatiue. Hāc ꝯclōnē
p̄ vtraq̄3 parte declarat aristo. per duas ꝯn̄as
Qua3 prima ē q2 bn̄ sequit̄. aīal predicat̄ de
hoīe. ergo aīal predicat̄ de aliquo hoīe. ꝯn̄tia
tenet. q2 ex opposito ꝯn̄tis īfert̄ oppositū an̄-
cedētis. ut si aīal de nullo hoīe predicat̄ nec
oīno de hoīe predicabit̄. Secūda ꝯn̄a ē hec.
q2 bn̄ seq̄t̄. color ē in corpore. ḡ ē in aliquo cor
pore. tenet ꝯn̄a sicut prima. q2 ex opposito ꝯn̄
tis infert̄ oppositū an̄tia nā si color nō ē i ali-
quo singulariū corpo3 nec oīo erit in corpore
Et sic ex duab⁹ ꝯn̄tys predictis cōcludit aris.
q̄ oīa alia a p̄mis subis aut dicūt̄ de subis p̄n
cipalib⁹ vt de subis. aut sunt i ip̄sis vt i subis
Ex qb⁹ tribus cōclōnib⁹ vult aristo. hr̄e q̄ p̄-
me sube dicūt̄ maxime ⁊ pricipalissime eo q̄
oīb⁹ subyciuntur predicatōib⁹ siue eēntiali-
bus siue denoīatiuis. ¶ Cōsr̄ p̄ modū correla
ry īfert quartā cōclusionē que hec ē. q̄ nō exi

stētib⁹ primis subȝs īpossibile ē aliqd aliorū eē. qꝛ vt patuit ī cōclōne tertia oīa alia a p̄mis subȝs aut dn̄r de primis vt de subis. aut sunt ī eis vt in subiectis. ergo ꝛc̄.

Tertio notādū ē ꝙ circa hūc textū oriū tur alique difficultates. Prima ē. vtrū aliqs hō aliqs bos dicant̄ p̄me s̄be. Ad quā rn̄r ꝑ duas distīctōes. Prima ē. īdiuiduū capit̄ dupl̄r: vt ī ꝓposito sumit̄. vno mō ꝓ aggregato ex q̄ditate ꝛ dr̄ia īdiduali p̄cise. alio° capit̄ ꝓ aggregato ex q̄ditate ꝛ dr̄ia īdiuidua li ex̄ntia cū oīb⁹ accidētib⁹ circūstātionātib⁹ q̄ scd̄ʒ porphy. ī. c. de sp̄e ꝛ dr̄ia. sūt septē ꝯtēta ī h̄ v̄su. Forma figura loc⁹ stirps nomē p̄ria tp̄s. Indiuiduū p̄ᵒ: vocat̄ īdiuiduū vagū. ſʒ ī diuiduū zᵒ dr̄ eē indiuiduū circūstationatū. ¶ zᵃ distīnᵒ. Aliqs hō pōt capi dupl̄r. vno mō ꝓ aggregato ex termīo coī ꝛ signo particulari ꝛ sic nō ē p̄ma s̄ba. ſʒ po⁹ dr̄ eē ens per accn̄s. Alio mō pōt capi ꝓut circūlocutiue rep̄n̄tat īdiuiduū primo mō qd̄ ē īdiuiduū vagū. ꝛ sic ē prima s̄ba. ¶ zᵃ difficl̄tas. q̄r a ph̄o prime s̄be vocāt̄ ī textu p̄cipales s̄be. Dr̄ ꝙ iō fit qꝛ p̄ncipali⁹ substāt vt pʒ ꝑ suā diffinitōēʒ in q̄ ponit̄ ꝓprie ad excludēdū accn̄tia q̄ ꝓprie nō dicunt̄ substare. qꝛ ī p̄mo posterioꝝ dr̄ ꝙ ista ē per se. lignū ē albū. ſʒ ista ē per acn̄s. albū ē lignū. eo ꝙ. s. s̄bm nō subr̄ scd̄ʒ se ſʒ rōe sui mār̄ qd̄ ē subm̄ albedinis. zᵒ ponit̄ priuˢ ad excludēdū scd̄as subas: q̄ ꝛ si substāt ī ꝓpōib⁹ tn̄ ad huc p̄cipali⁹ substāt prime sicut deducebat aristo. ī duab⁹ ꝯn̄tȝs p̄dcis. Ponit̄ tertio maxime ad excludēdū tā accn̄tia q̄ʒ s̄bas scd̄as. vel ad excludēdū sp̄es q̄ etsi magis substāt q̄ʒ gen⁹ nō tn̄ maxīe. ¶ Tertia difficultas. vtrū sit possibile aliqd̄ p̄dicatū p̄dicari de s̄bo scd̄ʒ nomē ꝛ tn̄ nō p̄dicari scd̄m rōēʒ cū tn̄ de q̄cūq̄ʒ p̄dicat̄ diffinitū ꝛ ēt sua diffinitio. Rn̄r ꝙ p̄dicatū predicari scd̄ʒ rōēʒ de s̄bo pōt intelligi dupl̄r. Uno mō tanq̄ʒ rō subi. ꝛ sic ī p̄dicationib⁹ ꝑ accn̄s p̄dicat̄ vt nomē p̄dicati ꝛ nō vt rō. Alio mō pōt ītelligi rōēʒ p̄dicari de s̄bo n̄ qdē vt rō subi ſʒ vt qd̄cūq̄ʒ p̄dicatū. vt fit ī ꝓpōnib⁹ denoīatiuis. sic̄ nomen p̄dicati p̄dicat̄ denoīatiue de subo. ita ꝛ etiā rō illi⁹ p̄dicati p̄dicat̄ etiam denominatiue de illo subiecto.

Conclusio rn̄salis. Pr̄ia s̄ba ē magl s̄ba q̄ʒ zᵃ qꝛ illa s̄ba ē magl suba q̄ plꝛib⁹ substat tā ī p̄dicatōe accidentali q̄ʒ eēntiali. ſʒ p̄ᵃ s̄ba ē hm̄ vt patuit ī zᵒ nō bili. ğ

Primo Dubitat̄ vtrū cuiuslibʒ predicamcati īdiuidua sint p̄rie sube ꝛ gn̄a ꝛ sp̄es sint scd̄e s̄be. Pro quo ē aduertēdū ꝙ Aristo. ī h̄ scd̄o pūcto declarat descriptōēʒ secūdaꝝ substātiaꝝ. ꝛ ītēdit tres ꝯclusiones Prima ē hec. de numero secūdaꝝ subaꝝ sp̄es ē magis suba q̄ʒ gen⁹. quā ꝯcl̄onē ꝓbat duab⁹ rōib⁹. Prima rō ē ista. qꝛ illud qd̄ ē ꝓpinqui⁹ prime sube ē magis suba. ſʒ sp̄es ē prima s̄ba: ğ ꝛc̄. minorē ꝓbat. qꝛ illud est magis suba ꝑ qd̄ ꝯuenīēti⁹ ꝛ manifestati⁹ assignat̄ qd de prima suba. ſʒ per sp̄ēʒ ꝯuenīēti⁹ assignat̄ qd de prima suba q̄ʒ per gen⁹. ğ ꝛc̄. minor ꝓsillogismi declarat̄ per exēplū. qꝛ si qs diffiniat quēdaʒ hoiēʒ manifesti⁹ assignabit hoiēʒ q̄ʒ aīal. qꝛ illud ꝯuenīēti⁹ assignat̄ in diffinitiōe alicuius qd̄ ē sibi magis ꝓpriū. ſʒ hō ē magis ꝓpriū respectu alicui⁹ hois q̄ʒ aīal qd̄ ē coē. ğ diffiniendo quēdā hoiēʒ ꝯuenīēti⁹ diffinit̄ per hoiem q̄ʒ per aīal. Silr̄ si qs vellet diffinire q̄ʒdā arborē ꝯuenīēti⁹ assignabit ī sua diffinitōe arborē q̄ʒ plātā. Scd̄o ꝓbat̄ eadē ꝯclusio. qꝛ sicut se hn̄t prime substātie ad oīa alia ita se habēt sp̄es ad genera. ſʒ prime sube ex eo dicūt̄ maxime ꝛ p̄ncipales sube. qꝛ oīb⁹ alȝs substāt: ꝛ nō ecōtra. ğ cū sp̄es substet ipi gn̄i ꝛ nō ecōtra seq̄t̄ ꝙ sp̄es ē magis suba q̄ʒ genus. Ex quo cōcludit Aristo. ꝙ d̄ numero. scd̄aꝝ subaꝝ sp̄es ē magis s̄ba q̄ʒ genus. ¶ Scd̄a ꝯclusio. de numero sp̄ēꝝ sp̄ālissimaꝝ que sūt scd̄e substātie vna non ē magis substantia q̄ʒ alia. ꝓbat̄. qꝛ assignādo qd de aliq̄ prima suba nō ꝯuenīēti⁹ nec manifestāti⁹ assignat̄ vna sp̄es q̄ʒ alia. vt si q̄rat̄ quid sit sortes nō familiari⁹ rn̄det̄ ꝙ ē hō q̄ʒ si q̄rat̄ qd est morelus. rn̄det̄ ꝙ ē equus Et subiungit incidenter ꝙ de numero primarū subaꝝ vna nō ē magis substātia q̄ʒ alia. vt aliquis homo nō ē magis substātia q̄ʒ aliquis equus. ¶ Tertia ꝯclusio. nihil ē substātia scd̄a nisi gn̄a ꝛ sp̄ēs de gn̄e substātie. cui⁹ assignant̄ due rōēs. quaꝝ prima. ille dicunt̄ substātie q̄ indicāt quid de prima substātia. ſʒ tm̄ gn̄a et sp̄ēs de predicamēto substātie sūt hm̄. ergo ꝛc̄ minor pʒ qꝛ illa sola indicāt qd de prima s̄ba q̄ predicant̄ ī quid de prima substātia. ſʒ soluʒ gn̄a ꝛ sp̄ēs de predicamēto s̄be predicant̄ ī qd vt si quis querat d̄ aliquo hoie. vtputa d̄ sorte quid ē sortes. ꝯuenīēter rn̄r ꝙ ē hō ꝛ ꝙ ē aīal. ꝛ vt patuit familiari⁹ rn̄det̄ ꝙ ē homo q̄ʒ ꝙ ē aīal. si quis v̄o rn̄derit ꝙ sortes est albus vel

ꝙ currit: vel ꝙ aliud taliũ accñtiũ nõ assignabit quid sꝫ assignabit extranea que sũt extrã quiditatẽ. Secunda ratio est sicut se hñt p̄rie subẽ ad omnia alia. ita se habent scđe substantie ad accidentia. Sed p̄rie subẽ se habẽt ad oĩa alia sic ꝙ dicũtur p̄ncipales subẽ eo ꝙ oĩnib⁹ alijs subijciũtur vel fm̃ p̄dicatiõem eẽntialẽ vel scđm denoĩatiuã. ergo gña ⁊ spẽs de genere subẽ cũ post illas subijciantur accidẽtibus merito debẽt dici scđe subẽ. Minor ꝺclaratur q2 eo ꝙ aliquem hominem dicis eẽ grãmaticum. ergo hoiem ⁊ aĩal dicis eẽ grãmaticum similiter arĝm in alijs.

Secũdo dubitatur. Utrum due ꝯseq̄ntie quas Aristoteles adducit ad p̄bandum tertiam conclusionem sint sufficientes. Et videtur ꝙ non quia in ipsis committitur fallacia consequentis. arguendo affirmatiue a superiori nõ distributo ad inferius. hic dicitur ꝙ predicte ꝯñe sunt sufficiẽtes Propterea q2 loc⁹ a sup̄iori ad inferi⁹ affirmatiue. hñ valet in predicationibus eẽntialibus sꝫ nõ in p̄dicationib⁹ accidẽtatib⁹. Qđ pꝫ p̄ porphyriũ in de coĩtatibus generis ⁊ dr̃e. vbi vult ꝙ qđqđ verificatur de genere inq̄ztũ genus ẽ ⁊ de dr̃a inq̄ztum dr̃a ẽ. etiam verificat de quolibet concepto sub ipsis. ¶ Scđo patet idẽ per aristotelẽ scđo topicoꝝ. vbi docet terminare p̄bleumata de spẽ. ⁊ dicit ꝙ p̄rio aspiciendum ẽ vtrũ insit generi ⁊ si sic constituẽda sũt p̄bleumata ex quib⁹ videtur patere ꝙ locus a superiori ad inferius tenet affirmatiue significare vera lꝫ hꝫ sit verũ. vr̃ tamẽ minus sufficiẽter dictũ ꝙ in p̄dictis cõsequẽtijs nõ solũ arguit̃ in p̄dicamẽtis eẽntialib⁹. sꝫ ẽt arguit̃ in accñtalib⁹ ⁊ denoĩatiuis. vt pꝫ i regl'a cũ dr̃ si color ẽ in corp̄e. ergo ẽ in aliquo corp̄e Ideo aliter r̃ñdetur ad dubiũ p̄mittẽdo vnã talem distinctionem. s. ꝙ tripliciter cõtingit arguere a superiori ad inferius affirmatiue ⁊ sine distributione. vno modo disiunctiue sicut qñ termin⁹ cõis supponit determiate tũc sub ipso licet descendere ad sua inferiora disiunctiue. Secundo non contigit arguere a superiori ad inferius disiunctim sicut quando terminus cõmunis supponit confuse tm̃. Tertio copulatiue ⁊ ad quodlibet suorũ inferiorum seorsum. ⁊ isto modo contingit descendere sꝫ suo superiori nisi ipsuꝫ distribuatur. Tunc dicitur ad dubiũ ꝙ licet a superiori ad inferius nõ semp teneat ꝯña formaliter. 3°. tñ formaliter tꝫ ꝯña a superiori ad inferiora p̄rio vl' scđo modis sumpta in quo sensu accepit aristo. in predictis consequẽtijs: ad cuius demõstratiõeꝫ arguebat aristo. a sup̄iori ad inferius.

Tertio dubitatur. Utrũ hoc sit veruꝫ ꝙ nõ existentib⁹ p̄mis subis i possibile est aliqđ alioꝝ eẽ. Et vr̃ ꝙ nõ p̄ porphiriũ in de coĩtatibus gñis ⁊ dr̃e. vbi vult ꝙ sublato gñe afferũt̃ dr̃e sꝫ nõ ecõtra. q2 si oẽs dr̃e interimerẽt̃ adhuc intell'i põt suba aĩata sẽsibilis ex quo videt̃ innuere ꝙ ad destructionẽ posterioris nõ seq̄t̃ destructio prioꝝ. Iteꝫ ꝙ Aristo. in 2°. thopicoꝝ vult ꝙ loc⁹ ab inferiori ad sup̄ius nõ teneat negatiue. ¶ Ad dubiũ dupl'r põt r̃ñderi. vno mõ metha'. ⁊ tũc dicũtur duo. Primũ ꝙ p̄mis subis nõ existẽtib⁹ ipossibile ẽ aliqđ alioꝝ manere in actuali existentia de scđis subijs. pꝫ q2 actualis existentia ẽ qđã mõus q̄ditatiuus q seq̄t̃ heccitatẽ mõ ꝺstructo p2iori destruit̃ posteri⁹. ergo destructis p̄mis sbis destruit̃ heccceitas q̄ditatis vl' 2e subẽ. destruit̃ ẽt actualis exñtis q̄ sequitur heccitatẽ de accñtib⁹. Secũdo pꝫ q2 accidẽtia mendicant suam existentiam in suis subiectis. Sed inter omnia accidentia eẽ actualis existentie est prius. ergo remoto vel destructo esse existentie a subiectoꝝ emouet̃ etiam ab actionibus que non existunt preter subiectum saltẽ naturaliter. ¶ Secũdũ dictum. p̄mis subis non existentibus in actuali existentia possibile est secũdas manere in esse obiectiuo vel quiditatiuo. qđ patet. quia nullo singulari existente adhuc potest quiditas intelligi ⁊ terminare actum intellectus sicut patꝫ de rosa in hieme. Aliter potest solui logice p̄ quo p̄mittitur vnum dictum ꝙ a logico consideratur prima substantia scđa suba et accidens vt in eis sũdatur r'o rõis q̄ dicit̃ secũda intentio. sicut prima suba ꝯsiderat̃ sub ratõe subijcibilitatis. ⁊ scđa s ba ꝯsiderat̃ sub rõe p̄dicationis eẽntialis. ⁊ accñs sub rõe p̄dicationis accidentalis. ⁊ hoc dictum p̄stituit in secunda diuisione ãte p̄dicamẽtali. ⁊ i 2°. dubio p̄cedentia q̄õnis. Tũc dr̃ ad dubiũ ꝙ destructis p̄mis s bis ipossibile ẽ aliquod eoꝝ eẽ. pꝫ q2 relatiua posita se ponũt ⁊ perempta se p̄imũt Sed prima substantia dicitur relatiue ad secũdam ⁊ accñs vt patuit. ergo ⁊c̃. Si vero intelligatur de destructione logica. que exe. ccĩ per

p̄dicationem exercitam negatiuā. tūc erit sensus q̄ q̄ncūq3 aliqd̄ p̄dicatū ve negat̄ de oibꝰ p̄mis s̄bis i possibile ē idē p̄dicatū affirmari d̄ z^is. ¶ Ad auctē porphyry. Dr̄ q̄ porphiriꝰ intellexit q̄ destructo posteriori vel inferiori potest manere superius in esse quiditatiuo. Et ad auctoritatē Aristo. r̄ndetur q̄ Aristoteles vult q̄ ab vno iferiori ad supius nō valet locꝰ negatiue. bn̄ v3 tn̄ ab iferioribꝰ sīt sūptis.

Ad rationes añ oppo^m. Ad p̄mā āt ↄcedit̄ d̄ suba p^oo s3 negatur d̄ s̄ba z^oo. Silr̄ dr̄ ad sc̄dā3 auc̄itatē. Ad rōez dr̄ sic p̄ꝰ q̄ capit̄ hic s̄ba z^c itētionalr̄. Et ad replicā dr̄ q̄ suscipere magl ⁊ minꝰ pōt dupliciter ↄsiderari. vnoᵒ p^c intētionalr̄ ꝓut tm̄ valet sic̄ subam aliquā h̄re latitudinē ⁊ gradū ⁊ sic nō ↄuēit s̄be z^c itētionalr̄ sūpte. Alio mō pōt capi z^c intētionalr̄ vt tm̄ valet sic̄ subyci vel p̄dicari de aliquo cum h̄ aduerbio magl ⁊ minꝰ. ⁊ sic s̄ba z^c intētionalr̄ bn̄ suscipit magis ⁊ minꝰ. Et si vlteriꝰ dicatur q̄ modꝰ p̄dicādi supponit modū eēndi. R̄ndetur vt supiꝰ dictū ē q̄ sic̄ mōns p̄dicādi d̄ actu significato in sc̄dis intētionibꝰ. ita silr̄ modus eēndi sup qᵒ fūdat̄ mōus s̄bycibilitatl vl̄ p̄dicabilitatl dz fieri i p̄^is itētōibꝰ. v3 in suba sc̄do mō dicta.

Queritur Utrū due prime ꝓprietates sube sint sufficiētes. ¶ Arguitur p^rio ↄ p̄mā q2 vel non eē in subo capit̄ p^c intētionaliter vel z^c intentionaliter. nō primo mō q2 locꝰ nō p se ↄsiderat res vl̄ p̄mas intentiones. Nō ēt z^oo q2 tūc nō ↄueniret oi. nō enim ↄueniret p̄mis s̄bis. qd̄ ꝓbat̄ q2 nō eē in subo z^c intentionaliter tm̄ valet sic̄ p̄dicari de aliquo ⁊ nō denoīatiue. Sed ad p̄mas subas nulla ē p̄dicatio. ḡ ⁊c̄. ¶ Arguit̄ sc̄do quia ↄuenit chimere ⁊ entibꝰ fictis cū nō sit in s̄bo. igit̄ ⁊c̄. ¶ Arguit̄ tertio ↄtra secūdā regulā omnis diffō ↄstituit̄ ex gn̄e ⁊ dr̄a. s3 dr̄e non est dr̄a. ḡ dr̄a eēntialis nō h̄et diffinitionē. ⁊ per ↄn̄s nō p̄dicat̄ vniuoce. In oppositum ē aristoteles.

Primo notandū ē. q̄ p declaratōe terminoꝝ ponūtur due distinctiones ⁊ duo dicta. ¶ Prima distinctio est hec. Suba pōt capi dupl'r. Uno mō p^c intentionaliter. Alio mō z^c intentionalr̄. ¶ Sc̄da distinᵒ eē in s̄bo capit̄ dupl'r. vnoᵒ p^c intētionaliter ⁊ sic priꝰ diffiniebat̄ ab Aristo. q̄ est eē in aliquo nō sicut ps eiꝰ. s3 impossibile ē eē ip̄m sine illo in quo ē. Alioᵒ capit̄ z^c intētionalr̄ vt tm̄ v3 sicut p̄dicari denoīatiue. iō sc̄dm hoc pōt prima ꝓprietas dupliciter exponi. vnoᵒ p^c intētionaliter. ⁊ tūc ē sensus. cōe ē oi s̄be h̄re eē. ⁊ illud eē habere per se. ⁊ non in alio tanq3 in subiecto. z^o pōt exponi sc̄de intentionalit̄ ⁊ tūc ē sensus cōe ē oi sube p̄dicari de aliquo vere ⁊ affirmatiue. ⁊ de nullo denoīatiue. ¶ Primū dc̄m ē istud. l3 suba sc̄de intentōnalr̄ sūpta sit i s̄bo de quo p̄dicatur denoīatiue p̄dicatiōe exercita p̄dicatōne tamē signata p̄dicat̄ eēntialiter ⁊ nō denoīatiue. verūtamē tl̄is p̄dicatio eēntialis dz exerceri i p̄mis intētionibꝰ. ¶ z^m dictū p̄dicari vniuoce ē p̄dicari noīe ⁊ rōne sic q̄ rō p̄dicati sit essentialis subiecto.

Secundo notandū ē. q̄ in z^a p̄te istius capituli determinat Aristo. de ꝓprietatibꝰ ⁊ cōitatibus sube q̄ sūt nūero sex. Quaꝝ p^ria ē. cōe ē oi s̄be i s̄bo nō eē: q2 p^a s̄ba n̄ ē i s̄bo nec z^a ē i s̄bo. ⁊ mō sīt p'es sube. ḡ cōe ē oi sube in subo nō eē. Maior ꝓ p^ria parte p3. q2 p^ria s̄ba nec ē in s̄bo nec dr̄ de subo vt p3 ꝑ diffinitionē eiꝰ. Sc̄da ps p3 q2 hō nō ē in subo nec3 aīal nō ē in subo l3 dicat̄ de s̄bo ⁊ sic d̄ alys. ḡ nulla sc̄da s̄ba ē in s̄bo. z^o ꝓbat̄ idem q2 nihil coꝝ q̄ p̄dicātur noīe ⁊ rōe sūt in subo sed ois sc̄da suba p̄dicat̄ noīe ⁊ rōe. ḡ ⁊c̄. Minor p3 q2 hō p̄dicatur s̄m nomē ⁊ sc̄dm rōnez de aliquo hoīe ⁊ similiter aīal sc̄dm rōem ⁊ sc̄dm nōⁿ p̄dicat̄ de hoīe. ḡ ois sc̄da suba p̄dicatur noīe ⁊ rōe. Uerūtamē ista ꝓprietas nō cōuenit soli s̄be. sed ēt cōuenit dr̄e eēntiali. quia nihil q̄ p̄dicat̄ noīe ⁊ rōe ē in subo sed dr̄a essentialis p̄dicat̄ noīe ⁊ rōe. ḡ dr̄a nō ē in subiecto. minor p3 q2 bipes ⁊ gressibl'e sūt dr̄e hoīs ↄstituētes hoīez. ⁊ tn̄ nō sūt in hoīe vt i subo. eo q̄ p̄dicātur de hoīe sc̄dm noⁿ ⁊ sc̄dm rōnez. Nā de quocūq3 p̄dicat̄ noⁿ dr̄e vt de subo de eodē p̄dicat̄ rō eiꝰ. ¶ Cōsequēt̄ remouet quodā dubiū. Pōt aliq̄s sic dubitare q̄ p̄tes sube nō sūt eo s̄be q̄ sūt i toto qd̄ ē qd̄dā s̄b3. ¶ Ad hoc r̄ndet aristo. q̄ p̄tes nō sūt in toto quasi in s̄bo eo. s. q̄ nō sūt in eo sic̄ añs in subo vl̄ tāq3 extrinsecū s3 magl tāq3 p̄n^m itrīsecū ↄstituti^m. Sc̄da ꝓpetas ē ista q̄ oibꝰ subys ⁊ dr̄ys earuz ↄuenit vniuoce p̄dicari de primis. Et ꝓbatur sic q2 q̄cūq3 p̄dicāt̄ de sp̄eibꝰ ⁊ indiuiduis vt d̄ s̄bis p̄dicāt̄ vniuoce. s3 z^c s̄be ⁊ dr̄e p̄dicantur de sp̄eibꝰ ⁊ indiuiduis q2 a p̄cipali suba nul-

la ē ꝑdicatio. g̃ ꝛc. Maior declaratur qꝛ quecūq; ꝑdicātur noīe ꝛ rōe ꝑdicāt̃ vniuoce. sed q̃cūq; predicātur de speciebus ꝛ indiuiduis ꝑdicantur noīe ꝛ rōe. g̃ ꝑdicant̃ vniuoce. maioꝛ pꝫ quia illa que ꝑdicātur de speciebꝰ ꝛ indiuiduis sūt scđe sube ꝛ dr̃e eaꝝ. nam species ꝑdicat̃ de indiuiduis. genꝰ vero ꝑdicatur de speciebꝰ ꝛ indiuiduis. ꝛ sil'r dr̃a ꝑdicat̃ de spēbus ꝛ indiuiduis. sed p̄ria suba recipit rōem generis ꝛ et spēi. Quecūq; n. de ꝑdicamēto dicunt̃ eadē ꝛ de subo dicūt̃. sil'r spēs ꝛ indiuidua recipiūt rōem dr̃e. g̃ dr̃a ꝑdicatur de spēbꝰ ꝛ indiuiduis noīe ꝛ rōe. ꝛ ꝑ ꝯñs vniuoce. qꝛ vniuoca dicūt̃ quoꝝ nomē ē cōe ꝛ ratio ē eadeꝫ.

Tertio notandū ē q̇ circa textū incidūt tres difficultates. Prima ē vtrū dr̃a subalis sit suba. Et videtur q̇ non qꝛ dic Aristo. primā ꝓprietatē sube nō cōuenire soli sube eo q̇ ꝯuenit dr̃e. g̃ dr̃a non erit s̄ba. Itē dr̃a neq; est p̄ima s̄ba cū dicatur de subiecto neq; etiam ē scđa suba cū nō sit neq; species neq; genꝰ. g̃ non ē suba. Pro r̄nsione ponitur vna distinctio .s. q̇ suba pōt dupliciter considerari. vnoꝰ ꝑ eo solū q̇ ē q̄ditatiuū in ꝑdicamento sube. Et hēt rōem ꝑticipantis vel participati. ꝛ᷒ dr̃a substātialis nō ē suba. Secūdo capitur suba ꝑ oī eo q̇ eēntialiter ē in ꝑdicamento sube siue participet ꝯceptū formalem sube siue non. ꝛ hoc mō dr̃a subalis ē suba. Et ex h̄ pꝫ responsio ad obiecta. ¶ Scđa difficultas ex quo dr̃a subalis nō hꝫ diffinitionē vtꝝ sibi ꝯueniat ꝑdicari vniuoce de primis s̄bys. R̄ndet̃ q̇ si dr̃a nō hēat rōem idest diffinitionē quiditatiuā. hēt tamē rōem .i. cōceptū formalē quiditatiuū ꝛ eēntialē scđm quē sibi cōuenit ꝑdicari vniuoce de primis. ¶ Tertia difficultas. vtrū prima ꝓprietas ꝯueniat primis subys. Et vr̃ q̇ sic. quia vt dr̃ in textu cōuenit oī sube. g̃ cōuenit primis subys. ¶ In oppositū arguitur qꝛ a principali suba nulla est ꝑdicatio. ¶ Ad dubiū r̄nr q̇ ista ꝓprietas exposita pᵉ intētionaliter ꝯuenit gn̄aliter oibꝰ s̄bys si tñ exponat̃ 2ᵉ intentionaliter soluꝫ ꝯuenit 2ᵒ subys eo q̇ pᵉ s̄be nō ꝯuenit ꝑdicari. pōt tamen ꝓbabilius dici q̇ siue exponatur pᵉ intētionaliter vel scđe intentionaliter sp̄ ꝯuenit oibus subys. ¶ Et ad arguᵐ in oppositū cū dr̃ q̇ a principali suba nulla ē ꝑdicatio. mō ista ꝓprietas exposita scđe intētional'r significat ꝑdicatōem de aliquo ꝛ respcū illius ꝑdicari denoīatiue. Dicit̃ q̇ lꝫ p̄ria suba nō ꝑdicet̃ de aliquo tā q̃ de subo seu de p̄se inferiori. ꝑdicat̃ tamē ꝑdicatione essentiali de seipsa ꝛ de sua dr̃a indiuiduali cū i ꝑa ꝯuertibili. ꝛ h̄ sufficit ad verificandum dictam proprietatem de ipsa prima substantia.

Cōclusio r̄nsalis due p̄ře ꝓprietates sube sunt sufficientes vt patet ꝑ deductiōem positā i p̄rio notabili.

Primo dubitatur. Utrū d̄terminatio maioꝛ sit in gn̄e q̃ in spē. Pro cuius determinatione ē supponendum q̇ aristoteles in tertia particula ponit tertiā ꝓprietatem que ē hec. q̇ ois suba videtur hoc aliquid significare. Et hoc verbū vr̃ non ē exp̄ssiuuꝫ veritatis sed verisīlis. qꝛ in quibusdaꝫ substantys videlicet in primis ē indubiᵉ verum q̇m significant hoc aliquid. i. vnū numero. de quibusdā aūt videtur sil'r sicut de substātys 2ⁱˢ que vidēt̃ significare hoc aliq̄d sub appellatione ꝛ figura. hoc ē ꝓpter sīlitudineꝫ appellati qđ est hoc aliquid cū significato secūdarū substantiaꝝ. qđ ē quid cōē ad appellata sed tñ non ē hoc ꝓprium sed magis significant quale quid quia secūde substātie. neq; tñ vnū numero est quēadmodū et pᵉ sube sic homo vel aīal dicūtur de pluribus. Cōsequēter circa illam ꝓprietatem remouet dubium. Nam ex hoc q̇ dictum ē. s. q̇ scđe substantie significant quale quid. videretur fortasse q̇ significarent aliqđ q̄le accidētale. sicut albuꝫ. qđ tamen non ē ita. nō. n. scđe sube significāt simpliciter quale q̄d. qꝛ album nihil aliud significat nisi qualitatem. sed genꝰ ꝛ spēs circa substantiam qualitatē determināt hoc est significant aliquā subam c'lsificabilem. ꝛ addit q̇ in genere amplioꝛ sit determinatio q̃ i spē qꝛ aīal plura complectitur q̃ hō. ideo per plures dr̃as eēntiales pōt genꝰ detmīari q̃ spēs

Secundo dubitatur. vtruꝫ abstractuꝫ ꝛ concretum idem significent. Pro cuius solutione premittende sunt due difficultates. ¶ Prima est vtrum substātia prima vel secūda sint voces vel termini. Nam vocis vel termini est significare. ſꝫ prima substātia significat hoc aliquid et secunda significat quale quid. igitur videtur q̇ prima substantia ꝛ scđa sint voces vel termini. Ad quā respōdetur per duo dicta. ¶ Primuꝫ est q̇ significare hoc aliquid est significare, g

ditatem vltimate determinatam p differentiam indiuidualem. sed significare quale qd ē significare qditatē vlteri⁹ clarificabilē seu determiabilē p drāz indiūdualē. ℂ 2ᵐ dīc ē q̄ ista ppetas dz expōi logicalr̄ ⁊ ī termis suppobilibus mālr̄. vt sit sēsus. pria sb̄a significat h̄ aliqd. i. termini singl̄es significātes pmam sb̄az significāt h̄ aliqd. Sz ista ppō 2ᵃ sb̄a significat q̄le qd sic expōit̄ termi cōes significātes ℂ 2ᵃᵐ sub 13 significāt q̄le qd. 2ᵃ difficltas vtrū albū significat solā q̄litatē scōm q̄ dr̄ in textu. Et vr̄ q̄ nō p arist. 3° thopicoꝝ. vbi vult q̄ albū ⁊ cetera ꝯcreta nō sūt in p̄dicamto pp duplex significare. Rn̄r p vnaz distictionem q̄ albū pōt ꝯsiderari dupl̄r. vno° vt ē noⁿ adiectiuū adiectiue tētū ⁊ sic significat solam qualitatem ⁊ non differt a suo abstracto nisi ī modo significandi graᵗⁱ. Alio° pōt capi vt est noⁿ adiectiuū substātiuatū. ⁊ h̄ dupl̄r. vno° vt hz suppōēz simplicē ⁊ sic significat q̄ddā aggregatū ex sb̄o ⁊ albedie. Alio° pōt capi vt hz suppositiōem psoualē. ⁊ sic pbabil̄r pōt dici q̄ significat q̄litatē ⁊ cōnocat sb̄z p quo suppont.

Tertio dubitat̄. Utrū ptes sb̄e sint sb̄e Et vr̄ q̄ nō. q2 vel eēnt spēs cui⁹ sūt ptes vel nō. Non priᵐ q2 tūc ps nō distingueretur a toto cui⁹ ē ps. Nō scōm q2 tūc totū ⁊ ps distinguerent̄ eēntialr̄. ℂ In oppoᵐ arguitur q2 p° pbisicoꝝ dr̄ q̄ ex nō sb̄a nō fit sb̄a sz ex ptib⁹ sub̄e fit sb̄a. ḡ ptes sub̄e sūt sb̄e. ℂ Ad dubiū rn̄r per duas distinctōes. Prima ē auicene in sua metaphica dicētl q̄ sub̄a pōt capi dupl̄r. vno mō vt ē gen⁹ analogū: ⁊ sic diffinit̄ sb̄a ē ens nō in sub̄o ⁊ isto mō de⁹ mā ⁊ forma ⁊ gn̄aliter ptes sb̄e sūt sb̄e. Alio mō capit̄ sb̄a vt ē genus vniuocū. ⁊ tūc sic diffinit̄. sb̄a ē ens p se h̄ns qditatē sb̄alē per se eēntialē ⁊ n̄ ī sb̄o Et sic negat̄ de deo ⁊ de mā ⁊ forma. ⁊ ēt ipsa vt sic ē gen⁹ gn̄alissimū ⁊ nō prio° 2ᵃ distictio ptes sb̄e sūt in triplici drā. q̄dā sūt ptes qditatiue c9 sūt gen⁹ ⁊ drā. ⁊ de talib⁹ nō ē inconueniēs q̄ sint p se sb̄e. Alie sūt ptes eēntiales c9 sūt mā ⁊ forma q̄ eēntialiter ꝯstituūt totū cōpositū. Alie sūt ptes q̄titatiue q̄. s. nō ꝯueniūt sb̄e inquātū sb̄a ē. sed inq̄ztū ē q̄ta ⁊ extensa. ⁊ istis duob⁹ mōis ptes sb̄e lz sint reductiue ī vno p̄dicamēto cū suo toto nō tn̄ per se eo q2 nō sūt entia apta nata p se existere. sed solū in toto cuius sūt ptes. ℂ Posset tn̄ pbabilit̄ dici q̄ sūt sub̄e p se capiēdo sub̄az pro omni eo qd essentialiter est in predicamento substantie.

Ad rationes an̄ oppᵐ. ℂ Ad primaz pz solutio in scd̄a difficultate terty nōbilis. ℂ Ad scd̄am rn̄r q̄ ista ppzietas nō ē mere negatiua sz presupponit vnā affirmatiuā. s. eē vt patuit in pria difficultate terty notabilis mō chimere ⁊ entib⁹ fictī non conuenit eē. iō nec ꝯuenit eis illa ppetas ℂ Ad tertiā pz solutio in scd̄a difficultate terty notabilis. ⁊ hec de questione.

Queritur vtrū tres vltime proprietates sub̄e sint in textu sufficienter assignate. ℂ Arguit̄ prio ꝯtra primā ptē. q2 ōis forma q̄ pōt eē termin⁹ mot⁹ hz contrarium cū ōis mutatio vel mot⁹ sit de cōtrario in cōtrariū p ph̄m. 5° phisi. sed forma sb̄alis pōt eē terminus mot⁹. ḡ forma sb̄alis hēt ꝯtrariū. ⁊ p ꝯn̄s sb̄a hēbit ꝯtrariū. minor patz q2 omnis forma h̄ns latitudinē graduū infra eādē spēm pōt eē termin⁹ mot⁹. sz forma sb̄alis ē h9 vt patebit ifra ḡ pōt eē termin⁹ mot⁹. 2° ꝯtra scd̄az q2 ōis forma h̄ns gradus eiusdē rōis sil̄ cōponibiles in eadē pte sb̄i pōt intendi ⁊ remitti. sz forma sb̄alis est h9 ḡ sb̄a suscipit magis ⁊ min⁹. Minor pz q2 qd ē pfectiōis ipfectiori nō dz negari sed accidētia q̄ sūt imp̄fectiora sb̄a h̄nt gradus eiusdē rōis siml̄ cōpossibl̄es in eadē pte sb̄i. ḡ ēt sb̄a poterit hr̄e tales gradus. Non eni vr̄ qn de⁹ possit facere vnā aīaz pfectiōrē h̄z sb̄az q̄z aliā. ℂ 3° arguit̄ ꝯ tertiā q2 mutatio sb̄e vocat̄ gn̄atio vel corruptio ab aristo. 5° phisicoꝝ. sz p gn̄ationē vl̄ corruptionē sub̄a manens eadē ī numero non ē susceptibilis ꝯtrarioꝝ. ḡ sb̄a cū sit vna ⁊ eadē numero p sui mutatiōem nō est susceptibilis cōtrarioꝝ. ℂ In oppoᵐ est aristo. in textu.

Primo notandū ē. q̄ p declaratione terminoꝝ ponuntur tres distinctiones. Quarum prima ē. duplex ē cōtrarietas. s. actiuitatis ⁊ denominationis. Contrarietas actiuitatis est repugnātia duarum formarum actiuoꝝ ⁊ passiuarum adinuicez mutuo se expellentium ab eodem subiecto. ⁊ sic capitur in pposito. cum dicitur q̄ substantie nihil est contrarium. sed contrarietas denominationis est repugnantia quarūcunq̄ formarum a quibus possunt capi incōpossibiles denoiationes respectu eiusdē subi ⁊ sic nō ca

pitur in ꝓposito. quia tũ: due dñe substantia les ꝛ gñaliter quecũq; diuerse spẽs dicunt̃ cõ trarie. ¶ Scd̃a distinctio aliqd dicit̃ suscipe re magis ꝛ minꝰ dupliciter. vno mõ formalit̃ ꝛ terminatiue. ꝛ sic illa forma q̃ ẽ terminꝰ motꝰ intensionis ꝛ remissionis suscipit magꝭ ꝛ minus. Alio mõ mãliter ꝛ subiectiue ꝛ sic illud su scipit magꝭ ꝛ minꝰ. qd̃ ẽ subm̃ forme suscipiẽ tis magis ꝛ minus. ꝛ sic sub̃a suscipit magis ꝛ minꝰ. Tertia distinctio aliqd dr̃ suscipere cõ traria duplr̃. vno mõ logicalit̃. ꝛ sic illud dici tur suscipere contraria de quo predicantur denominatiue termini contrarij denomina tiõe itrinseca ꝛ successiue. alioꝰ phĩc̃. ꝛ sic illud dicitur suscipere ꝯtraria cui per realẽ inherẽ tiam possunt successiue due forme contrarie conuenire et vtroq; mõ s̃ba suscipit ꝯtraria.

Secundo sciendũ ẽ. q; in hanc pticulã phs ponit q̃rtã ꝓprietatez sub̃e q̃ ẽ h. q; sub̃e nihil ẽ cõtrariũ. Quã pbat inductiue. qꝛ pᵉ sub̃e gd erit ꝯtrariũ. q̃si dice ret nihil. Silr̃ 2ᵉ sub̃e nihil ẽ ꝯtrariũ qꝛ homi ni nihil ẽ ꝯtrariũ nec ẽt aiali. Uerũtamẽ hec ꝓpetas nõ ꝯuertit̃ cũ s̃ba sꝫ ꝯuenit pluribus aliq̃ vtputa q̃ntitati. bicubito eni nihil ẽ ꝯtra riũ. nec silr̃ decẽ. nec a'iter taliũ q̃ntitatum est aliquid contrariũ. Circa tñ p̃dicta obijcit q; aliq̃ forte posset dicere multũ ꝛ paruũ adin uicẽ ꝯtrariant̃ ꝛ silr̃ magnũ ꝛ paruũ ꝛ tñ sunt q̃ntitates. g̃ q̃ntitati erit aliqd cõtrariũ hãc ob iectionem soluit aristo. p interemptionem di cens q; nullũ hoꝝ p̃dictoꝝ contrariantur al teri. cuiꝰ rõnem assignabat in p̃dicamẽto q̃nti tatis. ¶ Consequenter ponit qntam ꝓprieta tem sub̃e. s. q; videtur sub̃a non suscipere ma gis ꝛ minus. Nec hoc obstabat q; prius dictũ ẽ. s. q; prima substantia est magis substantia q̃ secũda: quia licet substãtia accepta p actu substandi suscipit magis ꝛ minus. tñ sub̃a pro eo accepta qd̃ subseqtur tali actui nõ suscipit magis ꝛ minus. Et hoc declarat per exẽplum qꝛ vnus homo in vno tp̃e nõ ẽ magis vel mi nus hõ q̃ in alio tp̃e nec vnꝰ est alteri homini magꝭ ꝛ minꝰ hõ. Sicut idẽ corpꝰ in vno tp̃e di citur magis ꝛ minꝰ albũ ꝛ ẽt magꝭ vl̃ minꝰ ca lidũ q̃ in alio tp̃e. Cõsequenter ponit octauã ꝛ vltimã ꝓprietatẽ q̃ ẽ hec q; maxime ꝓpriũ videtur eẽ substantie cũ sit vna ꝛ eadẽ nũero q; sit susceptiua contrarioꝝ. dicit tamen qdã q; ista dictꝰ maxime ẽ nomen adiectiuũ vt con struitur cum hoc ꝯctõ substantie vt sit sensus maxime substantie. i. prime substantie est pro prium. Et illa proprietas est propria quarto modo secũde substantie. quia cõiter omni et soli. vt patet inductiue quia substantia cuz sit vna ꝛ eadem numero est capax contrarioꝝ vt quidam homo cũ sit vnus ꝛ idem numero aliquando quidem fit magis album ꝛ aliqñ minus aliquando palidus aliquando frigidꝰ ꝛ prauus ꝛ studiosus. Sed in nullis alijs a s̃b stantia hoc videtur conuenire. quia idẽ color cum sit vnus ꝛ idem numero non erit albus ꝛ niger. nec eadem actio vna ꝛ eadem nume ro manens erit praua et studiosa. ¶ Sed cir ca hanc ꝓprietatem mouet aristoteles duas obiectiones. ¶ Prima obiectio est de orõne que manẽs vna numero quãdoq; est vera et quandoq; falsa. vt hec oratio sortes sedet ẽ ve ra sorte sedente. ꝛ falsa ipso surgente. ꝛ tñ ve rũ ꝛ falsũ sunt ꝯria. g̃ eadẽ orõ nũero suscipit ꝯria. ¶ Secũda obiectio ẽ de visu. i. opinione q̃ cũ sit vna ꝛ eadẽ nũero qñq; est vera ꝛ qñq; falsa. vt siquis opinetur aliquẽ sedere ipo se dente verum putat sed eo surgente falsũ opi natur. has duas obiectiones simul soluit ari stoteles duplr̃. Primo per distinctiõem quia aliqd põt in telĩ recipere cõtraria duplr̃. vno mõ scd̃m sui mutationẽ sicut album mutatũ fit nigrum. ꝛ frigidum per sui mutatõnem fit calidũ ꝛc̃. ꝛ sic opinio vel orõ nõ recipiũt con traria. Alio mõ aliquid dicitur recipere ꝯtra ria p mutationẽ alterius ꝛ sic opinio ꝛ oratio recipiunt cõtraria. Nam oratione ꝛ opinio ne non mutatis fit vera vel falsa per mutati onem rei. ¶ Secũdo soluit predictas electio nes per interemptionem dicens q; oratio et opinio non recipiunt contraria. ꝛ hmõi ratio nem assignat. quia illud qd̃ recipit contraria mutatur ꝛ patitur ab eis. sꝫ nec oratio nec opi nio ex eo q; vera est vel falsa nõ mutatur. nec aliquid patitur. sed passio fit circa rem de qua est oratio vel opinio quia ab eo q; rea est oratio dicitur vera vel falsa. et non in eo q; sit capabilis idest receptibilis contrariorum. Maiorem declarat Aristoteles quia substã tia suscipit langorem ꝛ sanitatem ꝛ candorez ꝛ nigredinem per sui mutationem. ideo pro prium erit substantie q; sit vna ꝛ eadem nu mero secũdum sui mutationem esse suscepti bilem contrariorũ. Cõsequent̃ recapitulat.

Tertio sciendum ē. φ circa hunc textū incidunt tres difficultates. Prima est vtrū veritas sit ens absolutū vel respectiuum. Ad quam rñr per tres distinctiones. Quarū prima ē. Duplex ē vitas quia quedam ē in rebus. ꝛ alia in intellectu. ¶ Scđa distinctio in rebus veritas dupliciter sumit̄. vno° absolute. alio modo cōpatiue. s. per cōpatōez rei ad intellectum cognitū. veritas in re absolute sūpta ē ɔformitas seu similitudo scđz mutationem vel adequationez rei ꝓducte ad ꝓducentem. Dicitur secūdū mutationem ꝓpter veritatē rerum creatarum q̄ imitātur exēplar diuinū vel creatū a quo ꝓducuntur. ꝛ in aliquo mō assimilantur. Secūdo dicitur vel adequationē ꝓpter veritatem que inuenitur in filio dei que ē veritas in qua ē sūma ꝛ adeq̄ta similitudo ad primū ꝓducens. Sed veritas in rebus per comparationem ad intell'm cognoscentē ē ꝓpria rei entitas ꝓ q̄to de se ē manifestatiua sui cuiqꝫ intellectui potēti ipsam cognoscere. ꝛ ē propria rei entitas ꝓ q̄to de se est manifestatiua et pro q̄to est sibi assimilatiua intellectu mediāte. s. actu vel specie intelligibili mediante qua assimilatione res ē in intellectu sicut cognitum i cognoscēte. ¶ Tertia distinctio veritas i intellectu est duplex secūdū φ duplex est operatio intellectus. vna est veritas simplex correspondens actui simplici intellectus. Alia ē veritas complexa correspōdēs actui cōplexo intellectus Unde veritas simplex ꝛ icōplexa ē cōformitas actus simplicis ad obiectum intelligibile simplex ꝛ huic vitati nō opponitur falsitas sꝫ tm̄ ignorantia q2 simplex act⁹ intellect⁹ nūq̄ ē formaliter falsus. scđm φ videt̄ sentire Aristoteles 3° de anima dicens. φ intellectus circa suum qđ quid est semper est verus. sed veritas complexa est conformitas seu aptitudo conformitatis actus compositi itellect⁹ ad obiectum complexum cui veritati priuatiue opponitur ignorantia ꝛ contrarie opponit̄ falsitas. Ex quo pꝫ φ entitatiue vitas ē respect⁹ Et si q̄rat̄. vtrū sit realis vel rōalis. Rñr φ vitas q̄ est i reb⁹ est respectus realis. vitas aūt q̄ ē i itellectu ex parte sui fundamti ē realis ex pte termini vel respect⁹ est rōalis. Primū patet q2 vitas fundat̄ in actu intellectus que est quedam qualitas absoluta realis. sed eius terminus est obiectum cognitū qđ vt sic non hꝫ eē reale sꝫ diminutū. ¶ Scđa difficltas i quo est subiectiue veritas fūdamentalis ꝛ realis. ad illā iā pꝫ solo q2 vitas fūdamtalis ꝛ realis ē in rebus subiectiue. Sed vitas intellect⁹ et formalis ē subiectiue in actu simplici vel cōplexo intellectus. ꝛ si dicatur φ in sola ɔpōe ꝛ diuisione intellect⁹ est veritas vel falsitas scđm aristotelem p2io peryermēias. ꝓ nunc respōdetur φ in sola cōpositione ꝛ diuisione intellectus ē veritas obiectiue vl' falsitas nō quidē subiectiue sed obiectiue. nam intellectus aliquādo reflectitur super suū actum cōparando ipsum ad obiectum. vtrū videlicet sit sibi similis ꝛ conformis vel non. ꝛ in illa cōparatione intelligit ipsam conformitatem q̄ ē formaliter ipsa veritas. Talis autem reflexio non ē sine compositione ꝛ diuisione intellectus q2 i sola compōe ꝛ diuisione intellect⁹ ē vitas obiectiue. ¶ Tertia difficltas vtrū eadē oro numero scđz sui mutatōez recipiat cōtraria. ¶ Ad quā respondetur per quatuor dicta. ¶ Primū ē. impossibile ē duo predicata ɔtria formaliter ꝛ intrinsece denoiare idē sꝫ sine mutatione ipius. ¶ 2m dictum veritas ꝛ falsitas generātur respcū oronis mentalis q2 vt patuit veritas oronis mētalis ē ɔformitas ipi⁹ oronis ad obm vl' significatū respcū eius ꝛ falsitas ē ipi⁹ difformitas. ¶ 3m dictū mutatiō e scā circa terminū alicui⁹ respect⁹ variat̄ et ille respcūs. ꝛ iō re mutata corrūpit̄ ɔformitas oronis ad rē ꝛ ex ɔsequēti corrūpitur vitas oronis. ¶ 4m dictū qđ seq̄t̄ ex ꝑcedētib⁹ oro vna ꝛ eadē nūero manēs ē susceptia ɔtriorū. pꝫ q2 ē susceptia vitatis ꝛ falsitatis que cōtrariātur. Quid g° dicēdū ē ad auctoritatē aristotelis q dicit φ oro dr̄ vera vel fl'a nō ꝑ mutationem sui sꝫ ꝑ mutationē rei. scđo dicit φ nō suscipit ɔtria. Ad primū dictū Arist. rñr per vnā distinctiōem φ duplex ē mutatio. quedā ē mutatio ad se qn̄. s. aliqđ suppositū mutat̄ sꝫ aliqđ absolutū. ꝛ de tali loq̄tur aristo. q2 nulla talis mutatione scā in orone sed tm̄ in re dicitur oro v'a vl' falsa. Alia ē mutatio q̄ ē ad aliđ qn̄. s. aliqd mutat̄ scđm aliquē respectuꝫ: ꝛ sic oro bn̄ mutat̄. Ad scđz pꝫ qd sit dicendū in p° nōbili. oro eniꝫ bene suscipit cōtraria denoiationis licet non actiuitatis.

Conclusio rn̄salis tres vltime ꝓprietates s' he sūt sufficiēt assignate. g° ꝛc̄. pꝫ ꝑ ɔclaratōez i p2io notabili.

Primo Dubitat. Utrũ sba in sua enti
tate habeat gradus scd͡z quos
ipsa suscipit magis ꝛ minus. Rñdet ab aliqb⁹
negatiue quoꝝ rões facte sunt i oppositũ p̄cet
quas adducit alia rõ. q2 ois gradus forme ad
ueniẽs rei ↄstitute in eẽ eẽntiali est accñs ei⁹.
sed si forma sbalis hret gradus tũc vltim⁹ gra
dus adueniret sbe ↄstitute in suo eẽ eẽntiali,
g̊ ille gradus erit accñs illius sbe:ꝛ p ↄñs sba
ĩ sua nã ñ suscipit magl neq3 min⁹ s3 accñtalr
solũ. Aly rñdẽt ꝙ sba ↄsiderat duob⁹ modis
Uel scdm suã p̄cisã q̄ditatẽ ꝛ eẽntiã. ꝛ sic non
suscipit magis ꝛ minus. Alio mõ ↄsiderat q̃tum
ad suã naturã siue quãtũ ad suã q̄ditatẽ nõ p/
cisam sed vt cõicabilis ẽ suis indiuiduis. ꝛ sic
suscipit magis ꝛ minus. ¶ Aly ponũt aliã di/
stinctionẽ p qua premittit vna distinctio tri
mẽbris. de quoꝝ quolibet mẽbroꝝ ponũt ali
qua dicta. Distinctio est hec. sbe triplex ẽ mo
dus quoꝝ nullus est eẽntialis sibi. Primus ẽ
modus substandi p se ꝛ primo oibus accñtib⁹
Et de hoc p̄mo mẽbro ponũt aliqua dicta. p̄m
dictũ ẽ. modus sustandi ẽ pprius sbe. pat3. q2
ab illo mõ substãdi iponit sbe nomẽ. q2 sba dr
a substãdo. et sic logt aug⁹ cũ dicit. ꝙ deus p/
prie nõ d3 dici substãtia. vñ dicit in primo de
trini. c. z. Manifestũ est deũ abusiue substã/
tiã vocari. ¶ zm dictũ. Modus substãdi ẽ acci
dẽtal' sbstãtie. p3. q2 sbstare ẽ q̄dã ordo seu re
spectus sbi ad aliud. iste aũt ordo nõ ẽ de itri/
seca rõne sbe. ergo ẽ sibi accñtalis. ¶ 3m dictũ
Modus substãdi inest sbe in ordine ad poste
rius. p3. q2 modus substãdi ẽ quidã ordo ↄue
niẽs sbe i ordine ad accñtia. mõ accñs ẽ poste
rius sbe. g̊ ꝛc. ¶ 4m dictũ. Modus substãdi ẽ
positiuus. q2 vt iã patuit iste modus ẽ quidaz
respcũs cuius vtrũq3 extremũ ẽ positiuũ. g̊ ꝛ
ipse respectus. Añs p3. q2 ille respectus qui ẽ
sbstare fundat in sba substãte ꝛ terminat ad
accñs cui sbe substat. mõ tã sba q̃3 accñs sunt
entia positiua. g̊ ꝛc. ¶ z⁹ modus sbe ẽ eẽ per se
ꝛ nõ esse in alio subiectiue. ꝛ de hoc modo po/
nunt tria dicta. Primũ ẽ ꝙ eẽ per se siue non
eẽ in alio sbiue: qd idẽ ẽ ↄuenit sbe in ordine
ad pri⁹. p3. q2 eẽ per se ẽ: quidã ordo ipsius sbe
ad aliqd p̄mũ sbm in quo nõ h3 eẽ sbiue. ¶ zm
dictũ. eẽ per se ẽ modus formalis ꝛ negatiu⁹.
p3. q2 vt patuit eẽ per se ẽ ordo sbe terminat⁹
ad extremũ formalr negatiũ. g̊ ille ordo ẽ for
maliter negatiuus. Añs p3. q2 ille ordo siue re
spect⁹ q est esse per se fundat in sba ꝛ termiat
ad nõ ens. q2 illud in q̊ sba ponit videt eẽ sic
in sbo ẽ nihil. ¶ 3m dictũ. eẽ per se ẽ modus ac
cidẽtalis respcũ sbe. Tũ primo q2 negatio est
extra rõez formalẽ sui positiui. Tũ z° q2 nega
tio reducit ad gen⁹ sue affirmatõis opposite.
sed affirmatio siue modus positiuus cui oppo
nitur iste modus negatiuus qui est esse per se
est eẽ in alio qui modus est de genere accñtis
Tertius modus sbe est per se stare siue esse
ens per se. et de isto ponunt tria dicta. Quoꝝ
primuz est modus substãdi in se qui conuenit
sbe i ordine ad se. ¶ zm dictũ. Modus substã
di in se ẽ accñtalis. Ista duo dicta patebunt
in declaratione tertij dicti quod ẽ tale. ꝙ mo
dus subsistẽdi in se vel per se ẽ modus eẽndi
negatiuus scd͡z rẽ l3 scd͡z rõez sit positiuus. p3
q2 ille modus eẽndi resoluit in duplicẽ modũ
eẽndi priorẽ videl3 in modũ eẽndi per se ꝛ nõ
in alio sbiue. ꝛ ille ẽ ↄceptus negatiuus accñ/
talis. g̊ ꝛ modus substãdi per se vel eẽndi p se
erit modus negatiuus. vel resoluit in moduz
eẽndi qui est eẽ in se sbiue. mõ esse in se sbiue
nihil aliud est q̃3 nõ hre aliquid p sbo. ꝛ talis
modus ẽ negatiu⁹. g̊ ꝛ p̄cedẽs. s3 ꝙ ille modus
sit positiu⁹ scd͡z rõez p3. q2 subsistere per se vl
eẽ per se nõ ẽ aliud q̃3 eẽ in se. mõ esse in se for
malr positiue dicit relationẽ rõnis eiusdẽ ad
seipm. q2 nihil realiter ꝛ positiue est subm sui
ipsius. q2 tũc idẽ eẽt subm ꝛ accñs. g̊ nihil re/
fert ad seipm tãq3 ad subm realr ꝛ positiue s3
tm scdm rõnez. ꝛ per ↄñs modus subsistẽdi p
se qui tãtũ valet sicut eẽ in seipso sbiue ẽ mo/
dus positiuus scdm rõez. ¶ 3° sic. eadẽ subsi/
stentia qua suba sbstat accñtib⁹ sbsistit in se.
sed substãtia substare accñtibus ẽ terminare
depẽdẽtiã accñtiũ ad ipaz. g̊ subsistere in se ẽ
terminare depẽdẽtiã sui ad se que depẽdẽtia
est relatio rõis. ergo modus subsistẽdi per se
l3 realiter sit modus negatiuus: tñ scdm rõez
ẽ modus positiuus. Hoc supposito ab eisdez
ponit talis distinctio ꝙ substãtia põt capi du
plr. vno mõ quãtũ ad eius ppriũ modũ eẽndi
qui est eẽ per se ꝛ nõ in alio sbiue. qui est q̄dã
modus negatiuus vt patuit. ꝛ sic suba non su
scipit magis nec minus nec infra eandẽ spẽm
nec in diuersis h3 latitudinẽ graduũ. ꝛ sic in/
telligit dictũ aristotelis cũ dicit subaz nõ su/
scipere magis nec min⁹. Et gñalr oẽs auctori
tates aristo. videntur hoc sonare. ꝛ debẽt in/

telligi capiēdo sub͂az isto mō q̄tū.s.ad modū eēndi per se. Alio mō pōt capi sub͂a quātū ad entitatē substractā huic mō eēndi. Et sic ifra eādē spēm hʒ latitudinē graduū scōʒ quos suscipit magis ꝛ minus. qō ꝓbat p̄mo per articulū parisienseʒ in quo oꝛ ꝙ quicūqꝫ dixerit aiam xp̄i nō eē perfectiorē ꝛ nobiliorē anima iude i puris nālibus error. 2° rōne sic: ꝑ qua supponiꝛ ꝙ sint duo corpora nālia eiusdē spēi ꝛ eiusdē dispōnis quātū ad oia excepta sola realitate ꝛ entitate: quoꝝ vnū sit duoꝝ pedū ꝛ aliud sit vnius pedis. ꝛ corpus duoꝝ pedū cōdēseꝛ quantū ad dimēsiones eius quousqꝫ veniat ad quātitatē vnius pedis hoc totū ē possibile. quo supposito arguiꝛ sic. Oē corp⁹ scōʒ sub͂aʒ excedēs aliud manēte ei⁹ tota sub͂a vt tota semper excedit scōʒ sub͂aʒ illud. ſʒ corp⁹ duorū pedū scōm sub͂aʒ excedit corpus vnius pedis. ſʒ ipo ꝯdēsato remanet ipsa tota sub͂a ei⁹. ğ postq̄ꝫ erit ꝯdēsatū ꝛ reductū ad q̄titatē vni⁹ pedis illud excedet aliud corp⁹ vnius pedis: ꝛ erit maius coꝛ ſʒ nō magis extēsiue: ğ ē necio magis itēsiue q̄ alia. ꝛ ꝑ ꝯn̄s vna sub͂a ē magis sub͂a q̄ alia itēsiue eiusdē spēi. ꝛ sic sub͂a suscipit magis ꝛ minus. ¶ Itē oē qō mutaꝛ formalr ꝛ terminatiue parti ē i termino in quo: ꝛ parti i termino ad quē ex sexto ph̄ico. ſʒ diċ ꝯmtatoꝛ B brēvitatē i q̄tuoꝛ gn̄ib⁹. s. sub͂a q̄litate q̄titate ꝛ vbi. ğ sub͂a i sua entitate ꝛ nā hʒ ꝑtē ꝛ partē nō q̄titatiuā. ğ gradualē. ꝛ ad rōeʒ p̄me opinionis rn̄deꝛ ꝙ duplr intellr aliquid eē accn̄s. vno mō q꞉ ē alteri⁹ gn̄is ab eo cui aduenit nō faciēs ꝑ se vnū gen⁹ cū eo. ꝛ sic 2⁹ gradus forme sub͂alis adueniēs p̄mo gradui vl̄ ipi forme nō ē accidens. q꞉ facit vnū ꝑ se cū p̄mo gradu ꝛ cū ipa forma. Alio mō intellr accn̄s ꝑ oi eo sine quo res pōt eē. ꝛ sic 2⁹ gradus forme ē accidēs respcū p̄mi. q꞉ p̄m⁹ pōt eē sine secundo.

Secundo Dubitaꝛ quid sit gradus formalr ꝛ entitatiue. Rn̄r premittēdo duas distinctōes. Prima ē ꝙ duplices sūt gradus eēntiales. qdā sūt gradus eēntiales siue eēntiaꝝ: ꝛ isti gradus dicūꝛ eē vltime perfcōes eēntiaꝝ scōʒ q̄s q̄libet eēntia ē limitata ad certū gen⁹ ꝛ ad certā spēm: et ex his gradib⁹ ꝯstituitur ordo vniuersi. Alij sūt gradus perfcōnʒ vnitiue ꝯtētaꝝ i eadē eēntia. et isto mō ē sermo ō gradib⁹. ¶ 2ª distictio alicui⁹ forme specifice q̄truplices pn̄t assignari partes. q̄dā sūt partes eēntiales vt mā ꝛ forma. Alie sunt partes quiditatiue sicut genus ꝛ differētia. Alie sunt partes perfectionales secundum quas competit sibi totalitas seu quantitas perfectionalis. Et alie sunt partes materiales: cuiusmodi sunt partes subiectiue. Tunc respondetur ad dubium ꝙ gradus forme est quedam porcio perfectionalis forme specifice extra eius conceptum quiditatiuū. ipsam tamen formam specificam infra suum conceptum includens: coincidens cum eadem essentialiter: ꝛ inclusa realiter itra cōceptuʒ vage ꝛ determinati indiuidui vagi determinate. Et ex ista descriptione tanguntur sex ꝯditiones gradus forme. Prima ꝯditio ē ꝙ gradus est q̄dā porcio perfcōalis. q꞉ forma specifica de se ē limitata hn̄s quādā totalitatē siue q̄titatē. Et illi⁹ totalitatis gradus ē ps siue porcio. Scd̄a ꝯditio ē ꝙ sit extra ꝯceptū q̄ditatiuū ꝛ specificū forme. q꞉ nisi sic seq̄reꝛ ꝙ vbicūqꝫ repereriꝛ forma specifica ibi eēnt oēs isti gradus. ꝛ sic tāta eēt perfectio i vno indiuiduo quanta esset in omnibus simul sumptis. Tertia conditio est ꝙ gradus est quod includit formam in suo conceptu quiditatiuo quia in quolibet gradu saluatur ratio forme specifice. quod non esset nisi includereꝛ quiditatiue i ipo gradu. Quarta ꝯditio. ꝙ grad⁹ ē idē eēntialr cū sua forma specifica. q꞉ grad⁹ addit⁹ forme sic ꝯbit formā ꝙ facit vnū eēntialr cū ea. Quita ꝯditio ē ꝙ gradus icludiꝛ realr cū ꝯceptu idiuidui: q꞉ lʒ forma specifica q̄ditatiue sūpta abstrahat ꝛ p̄scidat a gradu: tn̄ vt exn̄s est necio ꝯcernit aliquē illoꝝ graduū. mō forma specifica nō existit nisi i idiuiduo. iō gradus forme realr icludiꝛ i cōceptu indiuidui. Sexta cōditio ꝙ gradus vage in cōceptu idiuidui vagi ꝛ determiate i cōceptu idiuidui determinati. nā sicut duplex ē idiuiduū. s. vagū ꝛ signatū: sic ēt dicēdū ē ō gradu.

Tertio dubitatur. Utrum gradus forme sint adinuicē realiter distincti. Respondetur ꝙ non. sed omnes cadūt in vnam realitatem actualeʒ. quia ex distinctis in actu non potest fieri vnum in se nisi alterū sit in potentia ad aliud. ergo si illi gradus essent actu realiter distincti non possent constituere vnam realitatem actualem. Aliter respondetur per sex dicta. ¶ Primum est. sicut partes in linea constituunt vnam lineam totalem et quantam quantitate extensiua. sic ꝛ

plures gradus forme constituunt vnam formā totalem ꝛ quantam quantitate extensiua. ¶ Secundū dictū. sicut partes in linea constituunt hanc indiuisionē ꝛ vnitatem. ita gradus forme habent in forma quā constituunt vnitatē ꝛ indiuisionē. ¶ Tertium dictū sicut partes vnite in linea sunt linee non totales ꝛ simpliciter. sed partiales ꝛ scdm quid. ita gradus vt sunt vniti in forma sūt forme non totales ꝛ simpliciter sꝫ partiales ꝛ scdm qd. ¶ 4m dictū sicut partes vt vnite in lineis sūt i actu existendi tñ licet vt sunt i actu diuise ꝛ i actu subsistendi. ita gradus vt sunt vniti in forma hñt eē in actu existēdi. lꝫ vt sunt actu diuisi habeant eē in actu subsistendi. ¶ Quītū dictū sicut partes linee sūt in actu diuise siue piūcte in actu distinguūtur realiter. sic ꝛ gradus forme siue sint actu diuisi ad se inuicē siue actu vniti in se inuicē distiguūtur realiter. ꝙ aūt distinguāī realiter qñ sūt actu diuisi satis est manifestū. qꝛ quecūqꝫ sepatī existere possint illa distinguūtur realiter. sed partes linee sūt actu diuise ꝛ ēt gradus forme actu diuisi a se inuicem existūt separatim. ģ distinguūtur realiter. pbatur ēt ꝙ distinugāī realiter qꝛ sūt actu vniti in forma ꝑ cuiꝰ pbatione premittūtur due suppositiones. prima ē respectꝰ realis actualis presupponit extrema realia in actu. ¶ Scđa suppō respectꝰ qui requirit distinctionē extremoꝝ nō pōt eē realiter i actu nisi extrema sint realr actu distincta. tunc sic formatur rō. vnio partiū linea vel vnio gradum forme in forma ē respectꝰ q nō pōt esse nisi inter extrema distincta. qꝛ idē vniri sibi ipsi includit contradictionē. sed tota linea vl' etiam tota forma existēte in actu vnio suarū partium vel gradnum ē realiter i actu. ergo ille partes erūt distincte realiter ꝛ actualiter ꝛ similiť illi gradus erūt ad inuicē distincti realiter ꝛ actualiter. ¶ Sextum dictū sicut partes linee an diuisionem non dicunť multe linee simpliciter. sed multe linee scđꝫ qd ꝛ ptiales disticte. in adinuiceꝫ realiter ꝛ actualiter existētes post diuisionē priū actu dicūtur multe linee simplr plures subsistētes. ita gradus vt sūt vniti in forma non dicūtur plures forme simpliciter. sed plures fm qd. ꝛ partiales realiter ꝛ actualiť existētes. ꝛ post diuisionē forme i ptes graduales illi gradus plēs dicūtur plures forme simpliciter ꝛ multe ꝛ subsistentes.

Ad rationes añ oppositū. ad primā ad maiorem rñdeť ꝑ distinctionē qꝛ ꝯtrarium pōt capi dupłr. vno modo cōiter. s. ꝑ mutatione vel ꝑ quocunqꝫ ipossibili ꝛ sic ꝯ maior illo mō. Alio modo ꝓprie ꝛ sic negatur ꝙ ad q̄ꝫtitatē ꝛ vbi ē motus qui tamē nō hñt ꝯtrariū ꝓprie captū. ꝛ ad maiorē ꝯceditur ꝙ forma substātialis pōt eē terminus motꝰ. Et si arguať ꝙ forma subalis ē terminus generatōis. ģ si ipsa sit terminꝰ motus sequitur ꝙ generatio erit motus quod ē contra Aristotelem quinto phisicorum. negatur consequentia. qnia licet forma substantialis sit terminus generationis tamen gradꝰ consequens illam formam que intenditur nō introducitur per generationem. sed per motum intentionis. Ad secūdam patuit solutio in primo dubio. Ad tertiā dicitur ꝙ alicuius potest esse mutatio dupliciter. vno modo formaliter ꝛ terminatiue ꝛ sic generatio dicitur esse mutatio sube. Alio modo subiectie ꝛ materialiť. ꝛ sic alteratō ꝛ quicunqꝫ alius motus vel mutatio potest esse ipsius substantie tāqꝫ subiecti. Et hec de questione.

Queritur Utrum quātitas sit vnuꝫ genus generalissimum ab aliis distinctum. ¶ Arguitur pͥmo ꝙ non. quia nullum genꝰ predicatur denominatiue de suis speciebus. sed q̄ꝫtitas ꝑdicatur dnoiatie de suis speībꝰ vt hec est vera superficies est quanta linea est quanta. ergo non est genus. ¶ Arguitur secundo ꝙ omne genus habet vnam rationem primam equaliter participatam ab omnibus illius generis. Sed quantitas non habet vnam talem rationeꝫ. ergo ꝛc. Minor patet. quia talis ratio vel esset ratio mensure vel ratio diuisibilitatis. Non primū quia ratio mensure prius cōuenit quantitati discrete q̄ꝫ continue. Nam vlne non cōuenit mensurare nisi scdm ꝙ in seipsa replicatur. igitur ꝛc. nec scđꝫ. quia rō diuisibilitatī prius conuenit continuo q̄ꝫ discreto. Nam numerus causatur ex diuisione continui tertio phisicoruꝫ. ergo cum quātitas non habeat vnaꝫ rationem equaliter participantem sequitur ꝙ non erit genus. In oppositum arguitur ꝑ Aristotelem ponentem quantitatem eē vnuꝫ de decem predicamentis.

Primo sciendum est. q pro intellectu questionis ponitur vna difficultas. Utrum. s. ratio mensure sit propria rō q̄titatis ¶ Ad quā quidā respōdent affirmatiue cui⁹ rōem assignāt. quia in isto libro Aristo. probat oronē eē q̄titatē. quia ei cōueit rō mēsure. g̃ rc. Arist. distinguit spēs q̄titatis per orōnē mēsure sicut superficies r locus ponūtur eē spēs distīcte. q3 s nō distinguāt. Jn ratiōe diuisibilitat: distinguūtur tamē in rōne mēsure. ex quo ɔcludit ipsas spēs distinctas. Deinde cōtra hoc obycit. q2 rō gnīs eque primo inest suis spēbus. Sed rō mēsure pri⁹ cōuenit q̄titati discrete q̄ ɔtinue vt patuit i 2° argumēto aā oppositū. Et ad rōes hoc pbantes pōt respōderi q Aristo. pbat orōnem esse q̄titatē. Et silr distiguit spēs q̄titatis per rationē mensure rectā nō tāq3 per rōem eēntialem r ppriā sed tāq3 per ppriā passionem ei⁹ ita q mēsura nō ē ppria rō q̄titatis. Sed est q̄dā passio ɔsequēs ppriā rōem eius.

Secundo notandū ē. q in hoc tertio caplō determinat Aristo. d q̄titate. Et cōtinet duas partes principales. Jn q̄z prima determiat de q̄titate q̄tū ad eius eēntiā3. r ista pars ɔtinet duas particulas. Jn quarū p̄ia determiat de q̄titati bus per se. r cōtinet duo pūcta. Jn quoz p̄io determinat de q̄titatib⁹ discretis. Et intēdit quatuoz ɔclones. in quarū prima pōit du as diuisiones q̄titatis. quarū p̄ia est. Quātitatis aliud cōtinuū aliud discretū. Et non ē vis ī nō dicaī alia. q2 adiectiuū substātiuatū in neutro pōt vere dici de masculino femino et neutro. vt vir ē aliqd r mulier ē aliqd. Et vir ē aliqd aliud a muliere. Et mulier est aliud a viro. Uel pōt sic expōi q̄titatī id ē p̄dicamēti Quātitatis aliud gen⁹. s. subalternū ē ɔtinuū r aliud discretū. Scōa diuisio ē ista q̄titatū quedā ɔstant ex plurib⁹ bn̄tib⁹ positionē ad inuicē. Alia vero cōstāt ex nō habētib⁹ positionē. Scōa cōclusio tāgit declaratiōe gnālē r exēplarē p⁹ diuisionis dicēs q q̄titas discreta est numeris r orō. Sed q̄titas ɔtinua est vt linea sup̄ficies aut corp⁹ aut locus aut temp⁹ Et iste due vltime spēs. s. temp⁹ r locus ipoztant mēsurā cū quadā interruptōne ad denotandū forsitā q habēt aliū modū mēsurandi q̄ tres priores co q mēsurāt extrinsece r tres p2ime mensurāt intrinsece vel hoc fit ad denotādū q sunt q̄titates p accidēs vt vr̄ in nuere Aristo. in. 5° methaphice vbi dicit q tē p⁹ r mot⁹ sūe quantitates per accidens.

Tertio sciendū ē. q circa hūc tertiū mouet vna difficultas que sit ppria rō q̄titatis per quā essentialiter distinguitur eius species. ¶ Ad quā rn̄det breuiter p duas ppōes. ¶ Prima est diuisibilitas i ptes eiusdem rōis nō eēntialis rō q̄titatis. p3 q2 nullus respect⁹ formalr̄ ē ppria rō absoluti. s3 diuisibilitas ē respect⁹ formalr̄. q2 dicit q̄dā aptitudinē ad diuisionē. g̃ diuisibilitas nō ē ppa rō eēntialr̄ q̄titati. ¶ 2° sic. potētia r act⁹ diuidūt oē ens. sed act⁹ diuidēdi nō inest eēntialr̄ quātitati quia tūc q̄ntitas sp̄ esset actu diuisa. g̃ nec potentia ad diuidēdū est eēntialis quantitati. ex quo p3 q tale pp̄iū quātitatē est diuisibilis in partes eiusdē rōis. r silr ista quantitas ē mēsuratiua substātie. nō sūt per se ip⁹ modo sed in scōo. q2 ibi p̄dicaī passio de suo subiecto ¶ Scōa ppō habere partes eiusdem rōnis est ppria rō q̄titatis. p3 quia diuisibilitas in partes eiusdē rōis ē prima passio quātitatis ɔsequēs per se rōem ei⁹. sed ɔsequtur h̄ q est hēre partes eiusdem rōis. g̃ illud est ppria ratio q̄titatis quā tn̄ Aristo. circunloquitur per diuisibilitatē tanq̄ per p̄mā passionē eius. Unde ex diuersis passionib⁹ eliciuntur a philosopho quatuor passiones q̄titatis sic se hn̄tes per ordinē. prima passio ē diuisibilitas in ptes eiusdē rōis. Scōa ē eē finitū vel infinitum. Tertia ē eq̄le vel inequale. Quarta ē rō mēsure. nam ois mensura per se intelligit eē equalis vel inequalis mēsurato. q2 mēsuratum ē eq̄le vel inequale. ideo mensuratur.

Cōclusio rn̄salis q̄titas ē gen⁹ gn̄alissimū ab alijs distinctum. q habet vnū modū eēndi siue vnā rōem eēntialē distinctā a rōne cuiuslibet alteri⁹ p̄dicamēti pricipabilē eēntialr̄ ab oib⁹ illi⁹ p̄dicamēti. r est diuisibilis i plura vlterius formalr̄ diuisibilia vt patuit in secundo notabili. nec habz aliquod genus supra se q cōtrahat. ergo est genus generalissimum.

Primo dubitaī. Utrū nūer⁹ r oratio sint species q̄titatis discrete. Pro cuius solutione suppone dū ē q Aristo. i hac parte pbat istam ɔclusiones que ē tertia s. q numer⁹ sit quā titas discreta. q2 illud est q̄titas discreta cui⁹ ptes ad nullū terminum

copulantur. sed partes numeri sũt hmõi. ğ ⁊c. Minor pꝫ primo in ptib⁹ aliquotis qꝛ qnq; et qnq; sunt ptes denarij. ⁊ tñ non cõiũgũtur ad aliquē terminũ cõem sed sp vna pars manet discreta ⁊ separata ab alia. ⁊ 2° pbať idē de ptibus non aliquotis. qꝛ tria ⁊ septez sunt ptes non aliquote denarij. ⁊ tamē ad nullũ terminũ cõiungũtur. sꝫ sp vna ē discreta ⁊ separata ab alia. Quarta ꝯ°. ē. orõ ē q̃ntitas discreta. qꝛ sibi cõpetit mẽsurare. Nã p orõnē mensurať sillaba breuis ⁊ lõga. ⁊ hoc intelligiť de orõne vocali. ⁊ non de mẽtali qꝛ de orõne vocali dicimus ꝙ sillaͤ sũt longe. ⁊ debẽt pferri tpe lõgo. alie aũt breues. ⁊ debẽt pferri tpe breui. sꝫ ꝙ sit discreta pꝫ qꝛ ad nullũ terminum cõem particule ei⁹ copulãtur. non eni aliquis terminus cõis ē ad quē sillabe ⁊ vocea copulantur sed quecũq; sillaba est diuisa ab alia.

Secundo dubitať. vtꝝ i orõe sint aliq̃ ptes aliq̃te ⁊ nõ aliq̃te sicut i nũero. Rñsio patebit i solutõe duarũ pꝛuaꝝ difficltatũ. Prima ē qd sit pars aliquota ⁊ qd nõ aliquota. Rñdeť ꝙ ps aliquota ē q̃ aliquotiens sumpta reddit totũ adequate vt quinq; ē pars aliquota denarij. nã si quinq; bis accipiatur reddit numerũ denariũ adequate. sed pars nõ aliq̃ta ē q̃ aliq̃tiens sũpta nunq̃ reddit suũ totũ adequate sꝫ plus vel min⁹ vt tria vel septē sũt ptes non aliq̃te denarij. Nã tria non pñt accipi aliquotiẽs vt reddãt denariũ adequate sed plus vel min⁹. ⁊ silr̃ septez. ¶ 2ª difficultas vtrũ orõ sit q̃ntitas cũ non enumeretur. s° metaphĩce. inter spẽs q̃ntitatis. diciť ꝙ sic eo ꝙ sibi competit rõ mensure. ⁊ sic diffinitur orõ. Est quedã forma numeri adherẽs distinctis ptib⁹ vocis in platione cõtinua sibi inuicē succedentib⁹. Aliter rñr ad difficultatem negatiue qꝛ sicut dicit cõmentator qnto metaphĩce aristoteles in p̃dicamentis multa locutus ē nõ scđm veritatē sed scđm ꝙ cõsuetum erat loqui cõiter ⁊ maxime q̃tũ ad aliorum speculandam veritatē spectabat ad alias ptes principales phiͤ. s. nãlis vel metbaͤͤ. Et quia tpe suo consuetũ erat dicere ꝙ oratio erat q̃ntitas. iõ posuit orõnē tanq̃ spẽs q̃ntitatis cũ tñ h nõ vř eē veꝝ. ⁊ iõ nec ipe in quarto metbaͤͤ orõnē enumerat inter spẽs q̃ntitatis.

Tertio dubitatur. vtrũ numer⁹ sit spẽs q̃ntitatis. ⁊ vř ꝙ non. qꝛ oĩs spẽs est vna sed partes numeri sp sũt sepate adinuicem. nec videtur qualiter possit facere vnũ ergo numer⁹ nõ ē spẽs q̃ntitatis. ¶ Ad dubiũ rñr ꝙ numer⁹ ē spẽs q̃ntitatis discrete. ⁊ diciť vltra ꝙ numer⁹ ē vn⁹ formaliter vltima vnitate nõ absolute sũpta sed ad priores vnitates ꝯpata tanq̃ scꝫ termin⁹ aggregationis ordĩate. Sed contra h arguiť qꝛ nullus respcũs ē formaliť forma eẽntialis alicui⁹ absoluti nec facit aliud eē formã substantialē alicuius absoluti. sed cõpatio vltime vnitatis ad priores ē formalr̃ respect⁹. ğ non ē forma eẽntialis numeri nec facit illã vnitatem eē formã eẽntialem eius. Ideo alr̃ rñdetur ad dubiũ ꝙ nũerus est vna spẽs q̃ntitatis ⁊ ē vn⁹ formaliter a sua forma specifica que ē ppria discretio existens in quinq; vnitatib⁹ si sit numer⁹ qnari⁹ tanq̃ i sua mã. ita ꝙ quinq; vnitates sunt materia va qnarij. ⁊ ppria discretio existens in illis qnq; vnitatibus ē forma specifica illi⁹ qnarij. verũtamē hmõi forma nõ ē nobis noia ta. põt tñ dici ꝙ rõ per quã cõuenit qnario diuisibilitas ē pprie forma qnarij. Et si arguať oē accidens hꝫ vnũ subm sed numer⁹ nõ habet vnũ subm. ğ nõ ē vnum accidens. Et p cõsequens nõ ē vna spẽs q̃ntitatis. Minor pꝫ qꝛ numerus ē in diuersis subis puta in diuersis vnitatib⁹ mãlib⁹. Rñr ꝙ aliqd eē in diuersis subis põt itelligi duplr̃. vno mõ ꝙ scđm se totum sit in vtroq; subiectoꝝ. Et sic ē ipossibile vnũ accidens numero esse in diuersis subiectis. Alio mõ põt intelligi accidens in numero eē in diuersis subiectis rõe suaruz ptium scꝫ ꝙ vna ē i vno sbo ⁊ alia pars i alio. ⁊ sic idē accidens numero põt eē in diuersis subis. Et si dicatur ꝙ ex illis vnitatibus nõ fiet aliquod vnũ per se sicut neq; ex subiectis illaꝝ fit vnũ per se. Rñdeť ꝙ ex illis vnitatibus fit vnum discretũ per se. ⁊ tñ ex subiectis illarũ non fit vnũ per se. vñ nihil phibet eē maiorē vnitatē in accidentib⁹ q̃ in subis. Et si iterũ obijciať ꝙ accñs ponit suã vnitatē a suo sbo. Rñdeť ꝙ accidẽs capit vnitatē mãlē a subo: nõ autē formalē iõ nõ ē incõueniens accñs hẽre maiorē vnitatē formalē q̃ suũ obiectum.

Ad rationes ante opositum. Ad p̃mam dicitur ꝙ ista linea ē q̃ta ⁊ ꝯsilẽs sũt distinguende. quia vel ista dictio q̃tũ valet tm̃ sicut hñs q̃titatem tanq̃ formã p se inherẽtē. ⁊ sic ꝯcediť ꝙ q̃tũ p̃dicatur denoĩatiue de eo de quo p̃dicatur. et

tūc iste sunt false. linea ē quāta. superficies est quanta. Alio mō capit quātū vt tātū valet sicut hn̄s partes eiusdē rōis. et sic ista ē vera. linea ē quanta. nec ꝓprie ē denoīatiua: lʒ possit dici denoīatiua large. ¶ Ad scḋa ʒ pʒ qd sit dicēdū ꝙ nec rō mēsure nec rō diuisibilitatis ē ꝓpa rō eēntialis q̄ꝫtitatis sʒ sunt passiōes illius. Hoc aūt qḋ ē hr̄e partes eiusdē rōnis est propria ꝛ eēntialis ratio eiusdem quantitatis.

Queritur Utrū sint tm̄ quattuor spēs quantitatis hn̄tes positionē i ꝯtinuo. s. linea. supficies. corpus: ꝛ locus. Arguit̄ p̄mo ꝙ nō. qꝛ positio ē tm̄ hn̄tiū locū sʒ linea ꝛ superficies nō hn̄t locū. qꝛ soli corpori debetur locus. g̊ ꝛc̄. ¶ Arguit̄ scḋo. qꝛ loci nō ē locus. qꝛ al's eēt ꝓcessus in infinitū. ergo locus nō hʒ positionē i istis partibus. ¶ Tertio sic. si numerus hʒ ordinē ꝛ permanētiā i suis partibus. g̊ ꝛ positionē. ꝛ p̄ ꝯn̄s nō sunt tm̄ q̄tuor spēs i suis partibus pōnē hn̄tibus. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo notādū ē ꝙ ꝑ declaratiōe terminoꝝ iferius dicēdoꝝ ponūtur quatuor dicta. Primū ē ꝙ linea. superficies ꝛ corpus dicunt̄ mēsure intrīsece eo ꝙ subiectiue sunt in eo qḋ mēsurāt. sʒ tēpus ꝛ locus dicūtur mēsure extrinsece eo ꝙ nō sunt subiectiue in suis mēsuratis. ¶ 2m dictū. qꝛ in linea tria p̄nt signari pūcta. s. pūctū initiās de quo dr̄ ꝙ influxu suo imaginario causat lineā. Alius ē punct⁹ terminās. ꝛ alius initiās ꝛ terminans sil'. terminās qdē respectu prime partis linee. ꝛ initiās respcū posterioris partis. ꝛ rōe hui⁹ hʒ copulare ꝛ vnire partes linee adiuicē. ¶ Tertiū dictū sunt tm̄ tres dimēsiones. s. lōgitudo latitudo ꝛ ꝓfunditas. qꝛ sunt tm̄ tres linee possibiles se intersecare ortogonalie in puncto ad āgulos rectos. ¶ Quartū dictū. qꝛ ad habere pōnē in suis partibus tria reqrunt̄. Primo ꝙ ptes sint in toto ita ordinate ꝙ possint significari i quo loco sita ē q̄libet. Scḋo ꝙ partes sint copulate ad aliquē terminū cōmunē. Tertio ꝙ habeāt permanentiam.

Secundo notādū ē ꝙ in hoc secundo puncto determinat aristo. ꝺ spēbus q̄ꝫtitatis cōtinue. ꝛ intendit nouē conclusiones. Quaꝝ prima ē. linea superficies et corpus sūt spēs quātitatis continue. de linea pʒ qꝛ linea hʒ copulari ad aliquē terminū cōmunē. s. ad punctū. ꝛ eadē rōe pʒ ꝺ superficie ꝙ sit q̄ꝫtitas continua. qꝛ partes eius copulāt̄ ad aliquē terminū coēʒ. s. ad lineā. simil'r corpus hʒ vnū terminū cōeʒ. s. superficiē: ad quē ꝑticl'e eius copulāt̄. Igitur linea superficies ꝛ corp⁹ sūt q̄ꝫtitates cōtinue. ¶ Scḋa ꝯclo. tēpus ꝛ locus sunt quantitates cōtinue. de tp̄e pʒ. qꝛ partes eius copulantur ad aliquē terminū cōeʒ. s. ad p̄n̄s. ideo ē intelligēdū ꝙ ista ꝑs textus in qua dicitur ꝙ p̄n̄s tp̄s copulatur ad preteritū ꝛ futurū est intelligendū ꝯuertēdo passiuū in actiuū ita ꝙ sit sensus. p̄n̄s tp̄s copulat p̄teritū ꝛ futuꝝ. sʒ ꝙ loc⁹ sit q̄ꝫtitas ꝯtinua pʒ. qꝛ ꝑtes corporis copulāt̄ ad aliquē terminum coēʒ. g̊ ꝛ particl'e loci. Tenʒ ꝯn̄a. nā partes loci ꝯtinēt singl'as partes tp̄is. sic eīʒ tot⁹ loc⁹ cōtinʒ totū corp⁹. ita ꝑtes loci ꝯtinēt ꝑs corporis g̊ ꝑticl'e loci copulāt̄ ad eūdē terminū coēʒ ad quē copulāt̄ ꝑticule corporis. ¶ 3a ꝯo. resumit aliā diuisionē p̄us tactā. ꝛ ip̄aʒ declarat. ꝛ ē hec. s. q̄ꝫtitatū alia cōstat ex ꝑtib⁹ hn̄tib⁹ pōnē in suo toto. Alia sūt ex nō hn̄tib⁹ pōnē. ¶ 4a ꝯo. Linea. supficies. corp⁹ ꝛ loc⁹ hn̄t pōnē i suis ꝑtib⁹. de linea pʒ p̄mo qꝛ illō c⁹ partes hn̄t sitū i toto: ꝛ de qb⁹ pōt ondi vbi q̄libʒ sita sit ꝛ copulata ad aliquē terminū coēʒ: ꝛ hn̄t ꝑmanētiā: hn̄t pōnē i suis ꝑtib⁹. sʒ linea ē h⁹ɔ. g̊ ꝛc̄. Cōsil'r ꝓbat̄ de superficie tp̄e ꝛ loco. ¶ Quita ꝯo. nūerus nō hʒ pōnē i suis partib⁹. qꝛ illō n̄ hʒ pōnē i suis partib⁹ c⁹ partes nō hn̄t sitū nec copulāt̄ ad aliquē termm coēʒ. sʒ nūer⁹ ē h⁹ɔi. i nūō āt n̄ poterit q̄ꝫ ꝓspicere tanq̄ꝫ particl'e e⁹ pōnē nisi a se iuicē ꝯnectant̄. ¶ Sexta ꝯo. tp̄s n̄ hʒ pōnē i suis partib⁹ quia illud nō habet positionem in suis ꝑtib⁹ c⁹ ꝑs n̄ sil' ꝑmanēt. sʒ ꝑs tp̄is sunt h⁹ɔi. g̊ ꝛc̄. ¶ 7a ꝯo. remouet vnū dubium qꝛ ex q̄ ꝑtes tp̄is n̄ hn̄t pōnē videret̄ alicui ꝙ nec hērēt ordinē. Hoc remouʒ dum dicēs ꝙ tp̄s magl' hʒ q̄ꝫdā pōnē partiū q̄ꝫ toti⁹. tp̄s qdē aliud ē p̄n̄s aliud posteri⁹. Sil'r ꝑtes nūeri hn̄t ordinē eo ꝙ p̄us nūerat̄ vn⁹ q̄ꝫ duo ꝛ duo q̄ꝫ tres. ꝛ ideo partes nūeri hn̄t ordinē qnēdā. pōnē vō nullā ꝑcipies. ¶ Octaua ꝯo. oro nō hʒ pōnē i suis ꝑtibus. qꝛ partes orōis nō hn̄t ꝑmanētiā. qꝛ qḋ dictū ē nō pōt ampli⁹ sumi. g̊ nō hēbit positiōeʒ. Nona conclusio cōcludit predictam diuisionem declaratam. et est hec. ita ꝙ q̄ꝫtitatū alie constant ex partibus que in eis sunt positionē inuicē hn̄tibus. Alie autem ex nō hn̄tib⁹.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hunc textū incidunt tres difficultates. ¶ Prima ē vtrū linea superficies ⁊ corpus possint inueniri in eodem subo. ⁊ videtur ꝙ nō. q2 si linea ineēt alicui subo tūc sibi inhereret longitudo sine latitudine. ⁊ sic nō inhererz sibi superficies ⁊ si supeficies inhereat alicui subo tunc eidem inherebit latitudo ⁊ longitudo sine ꝓfunditate. ⁊ per cōsequens non poterit sibi inherere corpus. Rn̄detur ꝙ ista tria nūꝙ̄ inuenirentur in re sepata. licet tn̄ formaliter ⁊ qditatiue separēt. Ideo ad obiectionem respōdetur ꝙ negatōnes ille nō sūt negatiōes simplr ideo nō valet obiectio. ⁊ cū dicitur ꝙ linea est longitudo sine latitudine. ḡ si inueniat̄ in aliquo subiecto in eodem non inuenit̄ latitudo verū ē ꝙ in illo subiecto non inueniret̄ latitudo que sit ipi⁹ linee. sed pōt inueniri latitudo que est superficiei. Siliter ⁊ superficiēs si sit in aliquo subo in eodē non inuenitur ꝓfunditas que sit ipius superficiei. licet possit inueniri ꝓfunditas corporis. ¶ Secūda difficultas vtrum linea componatur ex punctis. Rn̄detur ꝙ non. quia nullū ꝯtīm componitur ex indiuisibilibus vt patet in sexto phisicoꝝ. Dicūt tamen quidā ꝙ pūctus habet duplicem considerationem. vno modo ꝑ suo fluxu imaginario. ⁊ isto modo dicit̄ materia linee. alio modo potest considerari vt ē termin⁹ vni⁹ partis per modū finis ⁊ alterius per modū principij Ratione cuius sibi conuenit copulare ⁊ vnire ꝑtes linee ad inuicē ⁊ sic pūctus habet rationem forme respectu linee. Cōsimiliter dicetur de linea quia ipa ꝑut ē in potentia ad fluxum cōtinuū in latū dicit̄ eē ꝑncipiū mālc superficiei ipsa autē cōsiderata in se ⁊ absolute vt. s. est mēsura rei. s. longū dr̄ eē spēs disticta a superficie ⁊ silr diceret̄ de superficie in ordine ad corp⁹. ¶ Tertia difficultas vtrū linea habeat multitudinem partiū in actu vel ī potentia tantū. Respondet̄ per distinctionem quia aliquid dr̄ habere in actu mlta duplicit̄. vno modo in actu subsistēdi. ⁊ sic in linea nō ē multitudo ꝑtiū actu. alio mō in actu existendi. ⁊ sic nedū ē multitudo ꝑtiū actu in linea. sz infinite partes in actu.

Conclusio responsalis. tantum sunt quattuor species q̄titatis in suis partibus positionem habentes. pz per secundū notabile.

Primo dubitatur. vtrum ꝑter species enumeratas sint alique quantitates per accidēs. Pro cui⁹ respōne ē supponēdū. ꝙ Aristo. in hoc 3.º pūcto determinat d̄ q̄titatib⁹ ꝑ accidēs ⁊ itēdit duas ꝯclōes. Quarū pria tāgit itērū. ⁊ ē h̄. q̄titates q̄s dicim⁹ ꝑ ꝑe sūt q̄titates. s. spēs q̄titatis ꝯtinue ⁊ spēs q̄titatis discrete. sed oīa alia ab istis si dicātur q̄titates hoc ē per accidēs. ¶ 2ª ꝯclō. q̄cūꝙ̄ dicūt̄ q̄titates a ꝑdictis spēb⁹ q̄titatis. enumeratis sūt q̄titates per accidēs. Probat̄ q2 q̄cunꝙ̄ dicunt̄ q̄titates solū per hitudinez ad q̄titates distictas tales dicunt̄ q̄titates ꝑ accidens. sed quecūꝙ̄ alia a ꝑdictis q̄titatibus si habeāt q̄titatē dicūt̄ solū q̄titates denoiatiue a ꝑdictis q̄titatib⁹. ergo q̄cūꝙ̄ q̄titates ꝑter illas dicunt̄ q̄titates per accidēs. minor pz exēplarit̄ q2 albū dr̄ multū eo ꝙ superficies sit multa. ⁊ actio longa eo ꝙ tēpus multuz sit longū. ⁊ motus multus. ḡ albū ⁊ actio sunt q̄titates per accidēs. qd̄ rōe sic ꝓbat̄. q2 illud cui⁹ q̄titas notificat̄ per aliā q̄titatē ē q̄titas per accn̄s. sed q̄titates albedis ⁊ actiōis. ⁊ aliorum siliū cognoscūt̄ per aliā q̄titatem. ḡ oīa illa sūt q̄titates per accidens ⁊ i hitudine solum ad alias quātitates. Minor patz quia siquis assignet quanta sit actio tempore diffiniat dicendo esse ipsam nūc similiter assignās quantum sit albium diffiniet idest notificabit eius quantitatem per superficiem quia quanta est superficies tantum albū fore dices. Iō concludit ꝙ sole ille quātitates que dicte sūt sūt q̄titates per se. nihil āt aliarū erit quantitas per se licet forte posset dici per accidens.

Secundo dubitatur. Utrum tempus ⁊ locus sint mensure extrinsece. ¶ Ad dubium respondetur per tres distinctiones. ¶ Prima est. duplex est motus quidam est motus cōmunis cuiusmodi est mot⁹ primi mobilis in eo subiecte realiter existēs alius est motus specialis cuiusmodi sunt motus particularium mobilium ⁊ generabiliuz ⁊ corruptibilium. ¶ Secunda distinctio duplex ē tempus quoddam ē cōmune ⁊ generale qd̄ per realē inherentiā conuenit motui ꝑmi mobilis. ⁊ nulli alteri motui. Alid est tp̄s speciale quia per realem inherentiam cōuenit ꝑticlaribus mobilibus particularū mobilium. ¶ 3ª distictio locus pōt capi dupliciter. vno modo materialiter seu fūdamētalr. ⁊ sic

est superficies corporis ptinentis pcaua. Alio mō capit̄ formalr̄: ⁊ sic ē respect⁹ extrinsecus adueniēs fūdat⁹ i supficie pcaua corpis ptinētis ⁊ terminat⁹ ad spēz supficiei puexā corpis ptēti. qui quidē respect⁹ vocat̄ locatio actiua vel locatiuitas. Tūc ponunt̄ quatuor dicta. Primū dictū ē pparādo tp̄s coē ad motū coēz ⁊ spāle ad motū spāle tp̄s est mēsura extrinseca. pz. qꝛ vt patuit ē realr̄ ⁊ subiue i motu quē mēsurat. g̊ ⁊c. ¶ 2ᵐ dictū. pparādo tp̄s coē ad mot⁹ spālea tūc tēpus ē mēsura extrinseca. pz qꝛ nō ē in eo qd̄ mēsurat subiectiue. mensurat eni mot⁹ particulares i qb⁹ nō ē subiue ꝫ i motu coi. ¶ Tertiū dictū. locus mālr̄ captus respectu corporis ptinētia ē mēsura intrinseca. ⁊ respcū ptēti ē mēsura extrinseca. Prima pars pz. qꝛ loc⁹ māliter capt⁹ ē supficies q̄ subiectiue existit in corpore ptinēte. g̊ ē eius mensura intrinseca. Scd̄a pars pz. qꝛ separatur a corpore subiue cōtēto. g̊ nō ē mēsura ei⁹ intrinseca ꝫ extrinseca. ¶ Quartū dictū. locus formaliter capt⁹ nulli⁹ ē mēsura. pz. qꝛ soli quātitati cōpetit rō mēsure. ꝫ loc⁹ formalr̄ capt⁹ nō ē q̄ntitas. ꝫ respect⁹ extrinsec⁹ adueniēs ð gñe vbi. g̊ nō sibi cōpetit mēsurare.

Tertio Dubitat̄. ex quo partes tpis nū q̄z sunt. ꝫ semper vna ē preterita ⁊ alia ē futura. quō tēpus pōt eē q̄ntitas continua. Ad dubiū rn̄det̄ per duo dicta. Primuz dictū ē. aliud requirit̄ ad exn̄az entiū pmanētiū. ⁊ aliud ad exn̄az entiū successiuoꝝ. quia ad exn̄az ētiū pmanētiū reqrit̄ q̄ oēs partes simul actu existāt. ꝫ ad exn̄iā entiū successiuoꝝ sufficit q̄ ptes sint copulate ad vnū idiuisibile qd̄ est ptinuatiuū partiū entis successiui. ¶ Secūdū dictū. lꝫ istans non sit tempus nec pars tēporis. tn̄ ppter sui exn̄tiā dicit̄ totū tēpus existere. Et gn̄aliter vnūqd̄qꝫ successiuuz dr̄ existere. si idiuisibile cōtinuatiuū partiuz eius existat. qd̄ pz a silī. qꝛ lꝫ nasus hoīs nō sit hō: tn̄ ppter simitatē nasi tot⁹ hō dr̄ simus. eo q̄ simitas nō ē nata cōuenire homini nisi per nasuz. silr̄ qꝛ exn̄tia nō ē nata conuenire enti successiuo nisi per idiuisibile cōtinuatiuū partiū eius. iō ppter existētiā ipsius idiuisibilis totū ens successiuū dr̄ existere. ¶ Et si querat̄ ex quo cōtinuitas cōuenit motui sicut tēpori quare aristo. nō posuit motū inter spēs quātitatis sicut tēp⁹. Rn̄r per vnā distinctionez qꝛ motus pōt triplr̄ cōsiderari. vno mō mālr̄ .s. p ipsa forma fluēte. ⁊ sic est in eodē genere cū suo termino ad quē. Scd̄o mō pōt capi pro respcū mobilis trāsmutoti ad mouēs trāsmutās qui qdē respect⁹ ē extrinsecus adueniēs de gñe passiōis. Tertio capit̄ motus p fluxu forme q nō est nisi quedā successio partiū ei⁹ scꝫ pri⁹ ⁊ posteri⁹. ⁊ sic isto mō cōuenit motui cōtinuatio alia formalr̄ a ptiuitate magnitudinis ⁊ tpis. qd̄ pz. qꝛ quoꝝ pncipia cōtinuatiua sunt alia formalr̄ ⁊ ipse continuitates sunt alie formaliter. sed pricipiū cōtinuatiuū motus quod ē motū eē vel mutatū eē est aliud formalr̄ a principio cōtinuatiuo tēporis quod ē instāa. ⁊ a principio cōtinuatiuo magnitudinis qd̄ ē pūctus. ergo cōtinuitatio mot⁹ ē alia formalr̄ a cōtinuitate tēporis ⁊ magnitudinis Ex hoc ad dubiū dr̄ q̄ forte aristo. motū comprehendit sub tēpore: quod videt̄ inuere pħs qd̄ in textu dr̄. Actio eni dicit̄ lōga ex eo q̄ tēpus sit lōgū ⁊ mot⁹ mult⁹. Uel pōt dici q̄ iō aristo. nō enumerauit motū qꝛ forsan q̄ntitas sua nō distinguit̄ a tēpore ex eo q̄ illa successio scꝫ prius ⁊ posteri⁹ videtur eē tēp⁹. qꝛ prius ⁊ posterius in motu ē tēp⁹. 4. phyſi. Et hec oia pbabiliter ⁊ breuiter sunt dicto. qꝛ determinatio eius magis ad realē pħicā q̄ ad logigicam pertinet.

Ad rationes Ante oppositū. Ad primam dicitur. Operatio potest capi dupl'r. Uno modo p respectu partiū permanētiū ad totū i quo hn̄t vnionē ⁊ copulationē. ⁊ sic positio bn̄ conuenit linee. supficiei ⁊ loco. Alio ͦ capitur positio p ordie vel respectu partiū permanētiū ad totū ⁊ ad locū. ⁊ sic tm̄ corpori cōuēit. ¶ Ad scd̄az rn̄r p idē. ¶ Ad tertiā q̄ hoc nō sufficit. ꝫ cū hoc requirit̄ q̄ partes sint copulate ad aliquem terminuz cōmunem. non sic autem de numero.

Queritur vtrum q̄ntitas habeat p̄riū Et videt̄ q̄ sic. qꝛ omnis mot⁹ ē de p̄rio in p̄riū. sed ad quantitatē est per se motus. ergo habet p̄riū. ¶ In oppo^m ē Aristo.

Primo sciēdū ē q̄ p declaratione q̄stionis mote ponitur talis distinctio: quātitas potest capi dupliciter. vno modo per se ⁊ sb^{te} vr abstrahitur ab omni posteriori. puta a qualitate sēsibili ⁊ a motu. et per consequens a substantia inquātū sensibili sē

⁊ vt sic pertinet ad metaphisicũ ⁊ ad logicũ p-
ut sup ea fundat̃ intẽtio logica. nec etiã vt sic
hꝫ ꝯriũ. nã ĩ quãtitate cõtinua nõ ẽ minimuꝫ:
nec ĩ q̃ntitate discreta ẽ maximũ. Alio mõ cõ-
siderat̃ phice inquãtũ cõcernit sbãꝫ nãlẽ. ⁊ ẽ
termin⁹ corporis nãlis. ⁊ sic hꝫ ꝯriũ. qꝛ ĩ vtroꝫ
cõposito nãli ex mã ⁊ forma subali trãsmuta-
bili ẽ ponere maximũ mediũ ⁊ minimũ hñs
latitudinẽ fm quã ab vno ĩ alterũ potest fieri
motus qui est ppriẽ ad quantitatẽ.

Secundo notãdũ est ꝙ ĩ hac scda pte determiat Aristo. ð tribus
ppꝛietatib⁹ q̃ntitatis. ⁊ cõtinet tres particl'as
In q̃rũ prima ponit tres cõcl'ones. Quaꝝ pri
ma ẽ. amplius q̃ntitati nihil ẽ ꝯriũ. vt bicubi-
to tricubito vel alicui taliũ. ¶ Scda cõcl'o tã-
git vnã istãtiã ꝯ istã ppꝛietatẽ. quia magnũ ⁊
paruũ multũ ⁊ paucũ adinuicẽ ꝯriãt̃. ⁊ tñ sũt
q̃ntitates. g̃ q̃ntitati ẽ aliqd ꝯriũ. ¶ Tertia cõ-
clusio tãgit solonẽ istãtie iã facte. ⁊ qꝛ in dcã
instãtia assumebant̃ duo. s. ꝙ magnũ ⁊ paruũ
multũ ⁊ paucũ eẽnt q̃ntitates. ⁊ scdo ꝙ essent
ꝯria iõ pdictã istãtiã soluit p duas ꝯclusiones
partiales. Quaꝝ prima ẽ. ꝙ pdcã q̃ttuor non
sũt q̃ntitates. pbat̃ duab⁹ rõib⁹. Quaꝝ prima
ẽ. nihil qđ nõ dr̃ per se sed in sola relõe ad aliõ
ẽ q̃ntitas. ſꝫ mltũ ⁊ paucũ magnũ ⁊ paruũ sũt
hꝯ g̃ nõ sũt q̃ntitates. minor pꝫ primo quo ad
primã partẽ. qꝛ si magnũ ⁊ pũũ diceret̃ per se
nũq̃ mõs diceret̃ paruus ſꝫ semper mõs dice
ret̃ magn⁹ ⁊ miliũ paruũ. ſꝫ h̃ ẽ falsũ. qꝛ mons
dr̃ paruus respcũ alteri⁹ mõtis. ⁊ miliũ dicit̃
magnũ respectu alteri⁹ mily sui gñis. Scdo
pbat̃ minor quo ad scdaꝫ partẽ. qꝛ nisi multũ
⁊ paucũ diceret̃ ĩ rl'one ad aliud nũq̃ diceret̃
hoĩes eẽ multos ĩ domo ⁊ paucos in theatro.
vel plures ĩ vico ⁊ paucos ĩ ciuitate. cũ multo
plures sint ĩ ciuitate q̃ in vico. ſꝫ h̃ est falsuꝫ
g̃ etiã nõ dicunt̃ per se ſꝫ in relatione ad aliõ.
Scda rõ. qꝛ bicubitũ ⁊ tricubitũ ⁊ vnũqdq̃ ta
liũ significãt q̃ntitatẽ. magnũ võ ⁊ paruũ non
significãt q̃ntitatẽ ſꝫ magis ad aliqd. g̃ magnũ
⁊ paruũ paucũ ⁊ multũ sũt ad aliqd ⁊ nõ q̃nti-
tates. ¶ Secũda ꝯcl'o partialis. magnũ ⁊ par
uũ. multũ ⁊ paucũ non sunt contraria. pbat̃
duabus rõnibus. Prima est. nihil quod non
dicitur per se: sed dicit̃ in relatione ad aliud
habet ꝯriũ. sed multũ paucũ. magnũ ⁊ paruũ
sunt huiusmodi. ergo non habent ꝯrium. Se
cũda ratio que dicit ad duo incõueniẽtia
quia si magnũ ⁊ paruuꝫ sint cõtraria cõtingit
idem concipere seu reperire cõtraria ⁊ eideꝫ
sibi esse cõtrariũ. prima pars ꝯsequẽtis patꝫ
quia idẽ simul est magnũ ⁊ paruũ. ergo si ma
gnũ ⁊ paruũ sunt cõtraria ideꝫ simul recipiet
cõtraria. Añcedens pꝫ. quia idem cõparatuꝫ
ad aliud est paruum. ⁊ illud idem cõparatuꝫ
ad aliud est magnũ. ergo cõtinget eidem ⁊ in
eodem tẽpore esse magnũ ⁊ paruum. Falsitas
cõsequẽtis patet. quia lꝫ substãtia ideꝫ nume
ro videatur suscipere cõtraria. di⁹ aũt non est
simul ⁊ in eodem tempore. quia nullus est hõ
qui sit simul sanus ⁊ simul eger. nec albus et
niger. ergo videtur ꝙ nihil ideꝫ simul suscip-
at contraria. Impossibilitas ꝯñtis quo ad se-
cundã partẽ pꝫ. quia magnũ ⁊ paruũ sunt con
traria. sed idem simul ĩpossibile est magnũ et
paruum. ergo idem est sibi contrarium.

Tertio sciendũ est ꝙ iuxta hunc textũ mouet aristoteles quandã dubi
tationẽ. vtrũ. s. locus sursum ⁊ locus deorsum
adinuicem cõtrariantur. Et probat sic. quia
philosophi ponunt sursum contrariari illi qđ
est deorsum. sed sursum ⁊ deorsum sunt diffe
rentie loci. ergo locus habet cõtrariũ. sed lo-
cus est quantitas. ergo quantitas habet con
trariũ. Hanc obiectionẽ nõ soluit aristoteles
potest tamen ad instantiã respõderi per disti
ctionẽ. quia loc⁹ potest dupl'r cõsiderari. vno
modo materialiter pro superficie corporis cõ
tinẽtis: ⁊ sic q̃ntitas non habet cõtrariũ. Alio
modo capitur locus p superficie corporis cõ-
tinentis cui adest virtus conseruatiua sui lo-
cati. ⁊ sic locus sursum ⁊ locus deorsum rõne
diuersaꝝ virtutũ in ipsis ꝯtentaꝝ contrariãt̃

Conclusio responsalis. Quantitati nihil est contrarium. pꝫ
per declarationẽ factã in secundo notabili.

Primo dubitat̃. Utrũ quãtitas susci piat magis ⁊ minus. Et videt̃
ꝙ sic. quia vna quantitas est maior alia. ergo
⁊cc. Pro responsione supponendũ est ꝙ Ari-
stoteles in hac secũda particula ponit duas p
prietates quantitatis. Quarum vna est hec.
Quantitas non suscipit magis nec minus vt
bicubitũ non est magis bicubitũ. nec etiam q
narius non suscipit magis nec minus. simil'r
tria vel quinq̃ dicũtur magis vel minus nec
tempus alio tempore magis vel minus dicit̃
ergo quantitas nõ suscipit magis nec minus.

¶ Consequẽter in tertia particula ponit̃ tertiã ꝓprietatẽ ꝙ maxime ẽ ꝓpriũ q̃titati ſ3 ipsaz equale vel inequale dici. qḋ pꝫ inductiue. qꝛ corpus equale vel inequale dr̃. ꝛ numer⁹ eq̃lis vel inequalis. ſil'r ꝛ tp̃s. ꝛ ſimilr̃ ḋ alijs ſpẽbus q̃titatis. ergo ipsa ẽ ꝓprie ꝓpria q̃titati. qꝛ in nullo alio inuenit̃ q̃ in quãtitate. vt affectio. i. diſpoſitio nõ dr̃ equalis ꝛ inequalis ſed ſil'es. ſil'r albũ nõ dr̃ ml'tũ equale vl' inequale ſed ſil'e. g̊ ꝓpriũ ẽ q̃titati ſm eã equale vel inequale dici. Et ad rõnẽ rñdet̃ ꝙ q̃titas bñ ſuſcipit maius ꝛ minus ſ3 nõ min⁹ ꝛ magis.

Secundo Dubitat̃ quomõ differunt magis ꝛ minus ꝛ maius et minus. Rñr primo ꝙ dupl'r ꝯueniunt. ꝑmo qꝛ vtrobiq3 eſt quedam cõparatio. ſcḋo quia vtrobiq3 eſt relatio diſquiparẽtie que orit̃ ex diſquiparẽtia ꝛ difformitate terminoꝝ. ſ3 differũt qnq3 modis. qꝛ maius ꝛ minus iportant cõparationẽ vnius ad vnũ precise in ſe ꝛ ſine tertio. ſed magis ꝛ minus iportãt cõparatõez vnius ad vnũ non precise ſed in cõparatione alicuius terti quod participant. vt puta alic⁹ forme. Scḋo differũt. qꝛ magis ꝛ minus ſũt aduerbia ideo diſtiguũt̃ ſicut modi. ſ3 maius et minus ſunt noĩa iõ accipiunt̃ non modal'r ſed noĩaliter: ꝛ ſignificant formas non autez modos forme. Tertio differunt. quia magis ꝛ minus nõ dicunt̃ de forma participata ſed de ipſis participãtibus. ſed maius ꝛ minus e cõtrario. Quarto differũt. qꝛ magis ꝛ minus ſumũt̃ penes inteſiõnẽ forme. ſed maius ꝛ minus ſumũt̃ penes intẽſionẽ ſubẽ. Quinto differũt. qꝛ magis ſemper preſupponit in forma maius. ꝛ non econtra.

Tertio Dubitat̃ vtrũ magnũ ꝛ paruuz ꝛ ml'tũ ꝛ paucũ ſint quãtitates. Pro cuius ſolutione ponunt̃ tres diſtinctiones. Prima eſt. multitudo ꝛ magnitudo pñt capi dupl'r. vno mõ ꝓ fũdamẽtis exceſſus. et ſic ſunt quantitates. Alio mõ pro ipſis exceſſibus: ꝛ ſic ſunt relationes. ¶ Scḋa diſtinctio. Magnũ ꝛ multũ pñt capi dupl'r. vno mõ vt ſunt denoĩatiua magnitudinis ꝛ multitudinis primo mõ. ꝛ ſic ſunt q̃titates. qꝛ magnũ idez eſt qḋ quãtitas magna: ꝛ multũ idẽ eſt qḋ q̃titas multa. Alio modo pñt capi vt ſunt denoĩatiua. magnitudinis ꝛ multitudinis ſcḋo mõ. ꝛ ſic ſunt relatiua. ¶ Tertia diſti°: magnũ ꝛ puũ pñt capi dupl'r. vno mõ ꝓ denoĩatis. ꝛ ſic oĩa corpora ſiue ſbẽ ſiue accñtia pñt dici magna ꝛ pua ml'ta vl' pauca. Alio mõ ꝓ ſignificatis. ſ. ꝓ ml'titudine ꝛ magnitudine. ꝛ ſic pñt dici q̃titates vl' relatões. Rões ſoluuntur ex dictis

Queritur Utruz eẽ ad. ſit ꝓpri⁹ modus eẽndi ꝯtractiuus eẽntialiter entis ad tertiũ ꝑdicamẽtũ qḋ dicit̃ ad aliqnid. ſuper quo fũdetur modus ꝑdicãdi huius predicamenti. Arguit̃ primo ꝙ eẽ ad. nõ ſit modus huius ꝑdicamẽti. qꝛ eẽ in. nullius ꝑdicamẽti ẽ ꝓpri⁹ modus. ſ3 aliq̃ alia res cuius eẽ in. modus ẽ. ergo a ſimili eẽ ad. nullius ꝑdicamẽti erit modus ſ3 aliq̃ alia res cui cõuenit talis modus. ¶ Arguit̃ ſcḋo ſic. ꝙ nõ cõtrabit ens eẽntialr̃. qꝛ cõcept⁹ abſolut⁹ non põt icludi ĩ ꝯceptu reſpectiuo. ſ3 ꝯcept⁹ ẽtis ẽ abſolut⁹. g̊ nõ includit̃ in ꝯceptu relatõis. ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ꝯ̃bitur eẽntialr̃ ad hoc ꝑdicamẽtũ. minor patet. qꝛ ens põt concipi nullo alio intellecto. ergo cõceptus eius ẽ abſolutus. ¶ Arguitur tertio ſic ad idem. ratio formalis relatõis eſt ad aliud. ſed ratio formalis entis non ẽ ad aliud. ergo rõ formalis relationis nõ includit ens. ¶ Arguitur quarto ſic. quia iſte modus eſſe ad. nõ cõſtituit hoc ꝑdicamẽtuz ad aliqd. qꝛ qua rõne cõcurrit ille modus qui eſt eẽ ad. ad cõſtitutõez ipſius ꝑdicamẽti: eadẽ rõne videt̃ ꝯcurrere iſte modus qui ẽ eẽ in. ſ3 ex illis duobus modis. ſ. eẽ in. ꝛ eẽ ad. nõ videt̃ poſſe cõſtitui vna tertia qditas ꝑdicamẽtalis. tũ p°: qꝛ iſti duo modi vident̃ eẽ oĩno diuerſaꝝ rõnũ ꝛ nõ reſpicere ſe inuicẽ ĩ ordine potentie ꝛ actus. tũ ſcḋo. qꝛ tũc tale ꝑdicamẽtũ nõ eſſet ſimplex ex quo cõponeretur ex illis duob⁹ modis. qui ſũt eẽ in. ꝛ eẽ ad. ¶ In oppo^m arguitur qꝛ eẽ ad. icluditur ĩ rõe formali relatõis ꝛ nõ tãq̃ cõi⁹ ꝛ cõtrabibile. ergo includitur tanq̃ modus cõtractiuus coĩoris quod eſt ens.

Primo ſciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ declaratõe terminoꝝ ponũt̃ due difficultates. ꝑma qd ẽ eẽ i. ꝛ qd eẽ ad. dr̃ p° ꝙ eẽ i. tãtũ vz. ſic iherẽtia aptitudialis. ꝛ ẽ qdã re⁹ fũdamẽtal' ſũdat⁹ in ã cuiuſl3 nouẽ ꝑdicamẽtoꝝ accñtaliu3 teriat⁹ ad ſbꝫ. q idẽtificat̃ realr̃ cũ ſuo fundamẽto. ꝛ ide ẽ ꝙ nõ põt ꝯſtituere ꝑdicamẽtũ diſtictũ a ſuo fũdamẽto. 2°: dr̃ ꝙ eẽ ad. ẽ qdã re⁹ actualis formalis inter duo extrema. a q̃bus realr̃ diſtiguũt̃. ſecluſo q̊cũq3 actu itelſe

¶ Secunda difficultas quid significet hoc nomen ad aliqd. Ad quã rñr per tria dicta q̃rum primũ ẽ quorũdã dicẽtiũ ꝙ hoc noⁿ ad aliqd cõuenietissime significat naꝫ huiꝰ p̃dicamẽti secũdũ ꝙ ẽ genꝰ gñalissimũ ab alijs distinctum cuius rõem assignat. quia totum esse ⁊ tota natura huiꝰ p̃dicamenti ẽ ad aliud que quidẽ hitudo signatur cõuenieter per hoc nomẽ ad aliquid. ¶ 2ᵐ dictũ est alioꝝ dicentiũ ꝙ hoc noⁿ relatio significat naturã illiꝰ p̃dicamẽti: ⁊ non hoc nomẽ ad aliqd nec hoc nomẽ relatiuum. Cuiꝰ talẽ rõem assignant. qꝛ genꝰ dꝫ p̃dicari ꝑ se p̃ ⁊ eẽntialiter de spẽibꝰ ⁊ oĩbꝰ per se ꝯtẽtis in illo gñe. sꝫ hoc nomẽ relatio est hꝫ. Nõ aũt hoc nomẽ relatiuũ vel ad aliqd. g̃ ⁊c̃. Minor pꝫ qꝛ ꝑ se contẽta in isto p̃dicamẽto sũt abstracta cuiusmõi sũt p̃nitas ⁊ filiatio. sed de talibus p̃dicatur eẽntialr̃ ⁊ ꝑ se hoc nomẽ relatõ ⁊ nõ relatiuũ. nec ad aliquid. ꝙ ãt entia cõcreta cuiusmõi sũt relatiua vel ea que sũt ad aliquid non contineãtur per se in isto p̃dicamento tanq̃ spẽs vel ꝑ se inferiora sed tantũ reductiue ꝓbatur dupliciter. primo rõe ꝯsiua qꝛ illõ qd̃ ẽ aggregatũ ex rebꝰ diuersoꝝ p̃dicamẽtoꝝ nõ ꝑ se in aliq̊ vno gñe. sed id qd̃ significatur per terminũ concretũ accidentalem ẽ aggregatũ ex rebꝰ diuersoꝝ gñeꝝ. g̊ non ẽ ꝑ se in aliquo vno p̃dicamẽto. ⁊ ꝑ ꝯñs qd̃ significaẽ ꝑ ista noĩa concreta pater ⁊ filius ⁊ similia non sũt per se in aliquo vno p̃dicamento. Maior pꝫ quia illud qd̃ ẽ ꝑ se in gñe dr̃ eẽ per se ens ⁊ per se vnũ sexto methaᶜᶜ. Sꝫ aggregatũ ex rebꝰ diuersoꝝ geneꝝ nõ ẽ ꝑ se ens. nec ꝑ se vnũ. qꝛ i 3° thopicoꝝ dr̃ ꝙ albũ nõ ẽ i genere ꝓpter suum duplex significare. 2° ꝓbaẽ idem sic. quia oĩs ꝓpositio negatiua est vera in qua species vniꝰ generis remoueẽ a spẽ alterius generis primo posterioꝝ. g̊ si p̃r ⁊ filiꝰ ⁊ hmõi concreta eẽnt per se in isto predicamẽto. sequeretur ꝙ q̃libet similis ꝓpositio esset vera. nullus hõ ẽ pater nullus homo est filiꝰ. ⁊ cõsimilis. tenꝫ ꝯñã. quia in q̃libet tali negatur spẽs p̃dicamenti relationis de spẽ p̃dicamenti subẽ. 3ᵐ dictũ ẽ ꝙ hoc nomen ad aliqd põt duplicr̃ ꝯsiderari. vno mõ vt hec ꝓpositio ad. denõt hitudⁿᵉᵐ t̃mi ad terminũ ad quẽ sicut p̃nitas significat hitudinẽ p̃ris ad filiũ tanq̃ termini ad terminũ. Et hoc mõ hoc nomẽ ad aliqd ⁊ hoc nomẽ rl'ꝫ sũt sinonima. Et neutrũ ẽ genꝰ generalissimũ. Alio mõ cõsideratur hoc nomẽ ad aliquid. vt hec ꝓpõ ad denotat vel significat hitudinẽ vie ad t̃minum ¶ Exᵐ sic p̃nitas hꝫ hitudinẽ ad filiũ nõ tanq̃ termini ad terᵐ sꝫ tanq̃ vie ad terᵐ. ⁊ tũc hoc noⁿ ad aliqd ẽ sinonimũ cũ hoc noĩe relatio. iõ sic relatio p̃dicaẽ ꝑ se de spẽbꝰ illiꝰ p̃dicamẽti. et ẽ genꝰ gñalissimũ. sic ẽt hoc nomẽ ad aliquid

Tertio notandũ ẽ. ꝙ i hoc 3° caᵒ determinat Arist. d̃ 3° p̃dicamẽto qd̃ ẽ relatio siue ad aliqd. Et ꝯtinet duas ptes p̃ncipales. In p̃ᵃ determiat de relatiuis ſm opinionẽ platonis. ⁊ alioꝝ ãtiq̊ꝝ. Et ꝯtinet duo pũcta. ¶ In p̊ determiat de relatiõe scd̃m suũ eẽ eẽntiale. Et ĩtẽdit tres qões. ¶ In q̃ꝝ p̃ria tãgit diffõeꝫ rl'oꝝ. ⁊ hẽ ad aliqd vo talia dicũẽ q̃cũq̃ hꝫ hoc ipm ꝙ sũt. i. scd̃m eẽ suũ qd̃ hñt dicũtur. i. referunẽ alioꝝ. i. ad alia sub hitudine gti casus. vl' dicũẽ q̃libet aliter ad aliõ. i. sub q̃cunq̃ alia hitudĩe ab hitudine gti casus. puta sub hitudine acti casus vel ablatiui. ¶ 2ᵃ 3ᵒ ẽ bimẽbris. ⁊ tãgit declaratõeꝫ diffõis p̃dicte sub vtroq̃ mẽbro eiꝰ. p̃ria ps ꝯclonis ẽ hec. relatiua scd̃m suũ eẽ referũẽ ad aliqd s̃b hitudine gti casus. ꝓbaẽ iductiẽ p̊ i relatis scd̃m esse qꝛ maiꝰ ſm hoc ipꝫ ꝙ ẽ dr̃ alteriꝰ. i. referẽ ad aliqd s̃b hitudĩe gti casꝰ. hoc ẽ qꝛ dr̃ maiꝰ alicꝰ maiꝰ ⁊ duplũ hoc ipm ꝙ ẽ dr̃ alteriꝰ qꝛ dr̃ duplũ alicuiꝰ duplũ. ⁊ silr̃ alia relatiua ſm eẽ sũt hmõi ⁊ declarat in relatis scd̃m dici qꝛ hitꝰ affectꝰ disciplĩa ⁊ positio sũt ad aliqd. ⁊ scd̃m suũ eẽ dicunẽ alioꝝ. nec dicũẽ alr̃ ad aliõ. i. nõ referũẽ sub alia hitudĩe q̃ gti. vt hitꝰ dr̃ alicꝰ hitꝰ. Et põ alicꝰ põ ⁊ᶜ de alijs. ¶ 2ᵃ ps ꝯⁿᶦᵒ ẽ ista. aliq̃ relatia dñr q̃uolibet alr̃ ad aliõ. pꝫ qꝛ magnũ ẽ ad aliqd. ⁊ tñ referẽ ad aliõ sub hiⁿᶜ acti ⁊ non gti vt magnũ dr̃ ad ꝑuũ magnũ. ⁊ ẽt silẽ dr̃ alicui silẽ ⁊ sic d̃ alijs. ¶ 3ᵃ ꝯᵒ remouet vnã dubitatõem arist. qꝛ ista q̃tuor hitꝰ accubitꝰ statio ⁊ cessio sũt positões ⁊ positio ẽ ad aliqd. iõ ista q̃tuor sũt ad aliqd. iõ posset aliqs dubitaẽ. vtꝝ ista ꝯcreta sedẽ iacere vel stare sint dĩe põnis ⁊ ꝑ ꝯñs ad aliqd. Rñdet aristo. ꝙ hꝫ cõcreta non sũt põnes. sed sũt quedã põnes denoiatiue dicte a positionibus.

Tertio sciẽdũ ẽ. ꝙ circa hunc texᵐ oriẽ vna difficultas. vtꝝ genꝰ gñalissimũ huiꝰ p̃dicamẽti referaẽ ad aliõ sub hiⁿᶜ alicuiꝰ oblig casꝰ vel sit p̃nᵐ referẽdi tm̃. ¶ Et arguiẽ p̃rio ꝯ p̃mã ptẽ. qꝛ si genꝰ gñalissiᵐ huiꝰ p̃dicamẽti refereẽ ad aliõ. cũ relatiua sint simul nã

q̄ua rōne genus gn̄alissimū erit gen⁹ genera/
lissimum eadē rōe termin⁹ ad quē refert̄ ē ge
nus gn̄alissimū. ꝛ ꝑ ɔn̄s in h̄ ꝓdicamēto sunt
duo gn̄a gn̄alissima. ɔn̄a tȝ. quia ex quo vnū
relatiuū nō ē pri⁹ nec cōmuni⁹ altero. iō nō ē
maior rō quare vnū relatiuū sit magis genus
generalissimū q̄ȝ aliud. Cōtra secūdā partem
arguit̄ sic. qꝛ si genus gn̄alissimū huius ꝓdica
mēti sit p̄n͞m referēdi. ḡ seqtur vt prius ꝙ erūt
duo gn̄a generalissima in hoc ꝓdicamēto. cō
sequētia tȝ. qꝛ si genus gn̄alissimū sit p̄ncipi/
um referendi aliq̄ extrema signēt̄ illa ī extre
ma .b. ꝛ .c. Tūc arguitur sic. aliqua est relatio
ip̄ius .b. ad .c. ꝛ alia relatio mutua ip̄ius .b. ad
c. Sed illa extrema sūt eq̄ cōia ꝛ eq̄ p̄ma. ḡ il/
le due relationes quib⁹ illa extrema referūt̄
mutuo erunt eq̄ p̄rie. ꝛ ꝑ ɔn̄s erūt duo extrēa
gn̄a generalissima. ℭ Ad difficultatē r̄n̄r ꝙ
gen⁹ gn̄alissimū huius ꝓdicamēti ꝙ ē relatio
nō refert̄. sed ē p̄n͞m referendi tm̄. Ad rōnē cō
tra factā dr̄ ꝙ hoc cōe gn̄alissimū relatio est
p̄ncipiū referēdi. nō diuersa extrema adinui/
cem sed idē ad seip̄m. puta hoc cōe relatiuū
ad seip̄m. Nā dr̄ relatiuū relatiē relatiuū. Et
iō sicut extrema illius relatōis sūt idē. ita ille
relationes mutue sūt eedē. ℭ Et si arguat̄ qꝛ
rl̄o in gn̄e generalissimo sūpta debet eē realis
sicut ꝛ quodlibet ꝓdicamētū ē reale. sed rela/
tio eiusdē ad seip̄m nō ē realis. ḡ relatio i gn̄e
gn̄alissimo sūpta nō ē p̄ncipiū referēdi idē in
numero ad seip̄m. R̄n̄r ꝙ licet rl̄o vna nūe/
ro que ē p̄ncipiū referēdi eiusdē in numero n̄
sit realis sed rōnis tn̄ relatio vna in sp̄ē vel in
genere que ē referēdi p̄ncipiū eiusdē in gene/
re vel in sp̄ē ad seip̄m bene ē realis ꝛ sic ē in ꝓ
posito. Et si vlteri⁹ dicat̄. inter q̄cūq; duo re/
latiua ē h̄itudo aliqua vna f̄m numerū. ḡ rl̄o
erit vna scd̄m numeꝝ. Dicit̄ ꝙ vnū numero
capit̄ dupl̄r. vno mō vt distinguit̄ ɔtra vnū
gn̄e vel sp̄ē. ꝛ sic negatur ɔn̄a. alio mō capitur
vnū numero ꝓ eo ꝙ cū alio potest constituer̄
binarium. ꝛ sic cōceditur an̄s ꝛ consequens.

Conclusio rn̄salis. esse ad. est modus
eēntialis ɔctin⁹ eēntialit̄
entis ad hoc rl̄m super quo fundat̄ modus ꝓ/
dicandi isti⁹ ꝓdicamēti. ɔ° ꝑ p̄ma pte patȝ ꝑ ar
gumētū factū in oppositū. ꝛ ꝑ vltima pte pȝ.
qꝛ rl̄o denoīat s̄bam in eo q̄ ē ad aliud se ha/
bere. sȝ iste modus denoiandi fūdatur in isto
mō eēndi q̄ ē eē ad. ḡ relinq̄t̄ ɔclusio vera.

Primo dubitatur. Utrum relatio di/
stincta realit̄ sit a suo fūdamē
to. ℭ Et arguit̄ ꝙ nō. qꝛ ꝛ si sic sequeret̄ ꝙ q̄ñ
erit silitudo ꝙ nō eēt q̄litas. ɔn̄a tȝ qꝛ rem ab
alia realiter distincta pōt de⁹ facere sine alia
re. ḡ si silitudo realiter distiguat̄ a q̄litate po/
terit de⁹ facere silitudinē sine q̄litate. ℭ 2° qꝛ
si sic sequeret̄ ꝙ ignis existēs parisius ꝛ ibi ca
lefaciens aliq̄ calefactibile necio calefacerꝫ
illud calefactibile rome ꝛ in quocūq; alio lo/
co q̄ȝtūcūq; distāte a parisius. ɔn̄a tȝ: qꝛ cale
facto parisius aliq̄ calefactibili fiet noua sili/
tudo in calido exn̄te rome sed calefaciēs non
agit nisi calefaciēdo: ḡ ignis exn̄s paris⁹ cale/
fiet rome aliq̄ calefactibile. ꝛ ē tot̄ spaciū
ꝙ ē paris⁹ vsq; romā. eo ꝙ agēs m̄ale p⁹ agit
in ꝑpinquū q̄ȝ in distās. ℭ 3° sic. qꝛ si sic seq̄ret̄
ꝙ sortes pōt eē p̄r platonis quē nūq; genuit. ꝛ
q̄ sortes non eēt p̄r ciceronis quē tn̄ genuit.
Primū incōueniens ꝓbat̄. qꝛ q̄cūq; res exi/
stit i p̄re platonis pōt de⁹ oīno eādē creare in
sorte. sȝ p̄rnitas ē quedā res ꝑ quā p̄r platonis
dr̄ formal̄r p̄r ip̄i⁹ platonis. ḡ eādē p̄rnitatem
oio pōt de⁹ creare de nouo in sorte. ꝛ sic sortes
erit p̄r platonis quē tn̄ nūq; genuit. scd̄m in/
cōueniēs ꝓbat̄ qꝛ si p̄rnitas sortis erit realit̄
distincta a sorte ꝛ a cicerone filio suo poterit
de⁹ real̄r destruere illā p̄rnitatē remanētib⁹
sorte platone ꝛ cicerōe. ꝛ tūc sortes erit pater
ciceronis quē tn̄ genuit. ℭ In oppo͞m arguit̄.
qꝛ impossibile est sil̄ ꝛ sel̄ eandē formā intēdi
ꝛ remitti. sed rl̄o intēdit̄ q̄ñ suū fundamētū
remittitur: ꝛ econtra q̄ñ fūdamētū intēditur
rl̄o remittit̄. ḡ rl̄o ꝛ suū fūdamētū nō sūt vna
forma realiter. Maior ꝓbatur qꝛ intēdi ꝛ re
mitti sūt mot⁹ ɔrij. mō ipossibile ē sil̄ idē mo
ueri motib⁹ ɔrijs. Minor ꝓbat̄ qꝛ suppo° ꝙ
sortes sit magis alb⁹ q̄ȝ plato. ꝛ remittat̄ albe
do sortis tūc sortes fiet magis silis platoni. si
vero albedo sortis intēdat̄ tūc fiet min⁹ silis
platoni. eo ꝙ cōtinuo albedo sortis recedit a
gradu albedinis platonis. ℭ 2° sic. nulla eadē
res limitata vltimo mō pōt formaliter ɔtine/
re opposita scd̄m ꝑfectā idētitatē eandē sibi.
sed in eodē fūdamēto successiue fūdant̄ op/
posite relationes formaliter. ḡ q̄ rōne ɔtinet
vnam ꝑ idētitatē pari rōe ɔtineret aliam re/
lationē. ℭ Tertio sic. friuolū vr̄ eē personas i
diuiduis constitui formaliter ex ētibus rōis
cum sint realiter distincte. sed persone diuie

realiter ↄstituunt̄ relationibus. g̊ relatio erit ens reale. ¶ Quarto sic. q2 vnio iposte^ca vbi diuini cum natura humana ē distincta realit̄ a naturis vnibilib9. ⁊ tamē est relatio. g̊ relatio ē realiter distincta a reb9 absolutis. Maior pȝ. quia nisi sic sequeret̄ ꝙ verbū possȝ eē incarnatū absq3 eo ꝙ assumeret nām humanam vel aliquā aliā nāȝ ↄñs ē incōueniens. pȝ tn̄ ↄñā. q2 deus fecisset nām illam eandeȝ quā mō assūpsit sine eo ꝙ eaȝ assūpsisset ex q̊ vnio ipostet^ca est eadem realiter cum nā vnibili. ⁊ tūc fuisset nā vnibilis. s. verbū ⁊ natura humana sequeretur ꝙ tūc erit vnio ipost^ca verbi cum nā sine assumptione ipsius natur̄ ⁊ per ↄñs fuisset incarnatio verbi sine assumptione nature. quia incarnatio non ē aliud ꝗ̄ ipo^ca vnio v̄bi diuini cuȝ natura. Propt̄ istas rationes ⁊ alias cōsimiles r̄ndetur affirmatiue ad dubium ⁊ ad rōes in oppositū. ¶ Ad primā dr̄ ꝙ oēm rem priorē distinctaȝ realit̄ ab alia pōt deus separe. sed nō posteriorē ꝑꝑ eēntialē ordinē ⁊ depēdētiā. quā hȝ posterior a priori. modo r̄lo posterior ē eēntialiter suo fūdamēto. iō nō pōt relationē separe a suo fūdamēto. sed dicetur ꝙ licet de9 nō possit facere silitudinē sine q̄litate posset tn̄ facere duo alba sine silitudine. Ad hoc dr̄ ꝙ de9 pōt facere duo alba sine similitudīe actuali ⁊ realiter distincta. tamen illa alba erūt silia silitudīe fūdamentali. vel dr̄ ꝙ positis fundamēto ⁊ termino necessario ↄsurgit relatio extrinsec9 adueniēs. iō positis duob9 albis nec̄io ↄsurgit similitudo nō necessitate depēdētie prioris ad posterius. sed necessitate nālis exn̄tie eo mō quo diceremus ꝙ posita totali cā in eē naturaliter agēte ⁊ in actu ponit̄ effect9. ¶ Ad scḋaȝ dr̄ ꝙ calefacto parisi9 aliq̊ calefactibili fit noua r̄lo in calido vl̄ calefacto exn̄te rome. non tn̄ oȝ ꝙ in eo gn̄etur noua caliditas. ⁊ cuȝ dr̄ ꝙ calefaciens nō agit nisi calefaciēdo veruȝ ē in actiōe naturali sȝ actiōe metaphica pt̄ ꝓducere nouā relatiōem in quocūq3 distāti. q2 agēs metaphicū abstrahitur a situ. Et si queratur vtrū aliud distans in quo agens remotum causat relationē mutet̄. Dicit̄ ꝙ secūdū intentionē phi giito phisicoꝝ videtur eē proprium relationi ꝙ acquiratur in aliquo ꝑ solam mutationē alterius. vl̄ pōt dici ꝙ dicit simplicius super predicamēta ꝙ aliqd mutatur dupl̄r. s. in se. Alio mō ad aliud. adueniente aūt relatione subiectum mutat̄ ad aliud. ¶ Ad tertiā pȝ satis ꝙ ꝑꝑ naturalē coexigentiā extremoꝝ ad relationē nō pōt relatio destrui remanentib9 extremis nec pōt aliqua relo sup aliquo fundamento fundata in ordine ad aliquē terminū repiri i alio fundamēto eadem ī nūero lȝ tn̄ i spē vel in gn̄e possit reperiri.

Secundo dubitat̄. Utrū oīs r̄lo sit in p̄dicamēto r̄lonis. Pro eui9 solutiōe ponūtur octo distictiōes. ⁊ vnū dictū. Prima distinctio ē ꝙ duplicia sūt relatia quedam sūt relatiua scḋm dici. Alia sūt relatiua secundū eē. relatiua scḋȝ dici sūt illa q̄ de suo ꝑncipali significato nō iportāt relationē. sed solū de ↄnotato suo. Sȝ relatia scḋm eē sūt q̄ de suo principali significato importāt relationē. ¶ Scḋa distinctio duplex ē r̄lo. q̄dā ē relatio rōis q̄ depēdet ab intellectu i esse ⁊ conseruari. ⁊ ē i aīa obiectie c9 sūt scḋe itentiōes Alia ē r̄lo realis que. s. pt̄ existere secluso quocūq3 actu itell̄s. ¶ Tertia disticto ꝙ relatio nā realiū quedā sūt reales i altero extrēo tm̄ ⁊ sūt ille quoꝝ alterū extremū depēdet ab altero. sed nō econtra. vt r̄lo scie ad scibile. vel creature ad creatorē. alie sūt reales in vtroq3 extremo. quaꝝ. s. extrema depēdent a se mutuo vt relatio pr̄is ad filiū. ¶ Quarta distinctio quedā sūt relatiōes disqueparentie quarum. s. extrema sūt alteri9 ⁊ alteri9 rōis vt pr̄nitas ⁊ filiatio. Alie sūt relatiōes equparentie q̄rum extrema sūt eiusdē rōis vt similitudo eq̄litas. ¶ Quita distictio. quedā sūt relationes suppōis q̄ sūt ꝑncipales sic dn̄iuȝ. Alie sūt suppositōis que sunt iferiores sic seruit9. ¶ Sexta. duplices sunt relationes reales quedā sūt aptitudinales vel fundamētales que. s. requirunt terminū solū in aptitudīe. ⁊ p̄dicant̄ de suis fundamētis per se in scḋo mō. Nec ēt distinguunt̄ ꝑncipaliter ent realiter a suis fūdamētis sicut assimilabilitas. lȝ enim non essȝ nisi vnū albū adhuc ipȝ assimilabile esseȝ alicui albo possibili. Alie sūt relatōnes actuales q̄ reqrunt fundamentū ⁊ terminū actualit̄ ⁊ realiter existere c9 ē similitudo. Nā si solum essȝ albū lȝ ipȝ essȝ assimilabile nō tn̄ ē simile ⁊ talis relatio p̄dicat̄ contigēter ⁊ ꝑ accn̄s de suo fundamento a quo ēt distinguit̄ realiter ¶ Septima distinctio. relatio actualis est duplex. quedā ē intrinsecus aduenīens que necessario cōsurgit positis extremis. Et dicunt̄

intrinsecus aduenire eo q ꝯsequunt naturam fundamēti ꝛ termini. Alie sūt extrinsecꝰ aduenientes que .s. nō ꝯsurgūt imediate posito fūdamēto ꝛ termio vt pōita potētia actiua ignis ꝛ posita passiua stupe ignis non agit in stupaꝫ nisi prior fiat approximatio eorūdē adinuicē. ¶ Octaua distictio rlonū itrinsecꝰ aduenientiū. quedam distinguunt realr a suo fūdamento sicut pr̄nitas ꝛ similitudo. qdā vō nō sicut creatio. ꝛ de talibꝰ daꝛ regula scotistica. Ois relatio cuiꝰ fūdamēto repugnat eē sine termino ē eadē realiter cū suo fūdamēto lꝫ non formaliter. ¶ Dictū ē istud ad hoc q aliqua relatō sit in p̄dicamento relationis q̄tuor ꝯditiones reqrūtur. Prima ē q talis relatō sit scdm esse ꝛ ꝑ hoc excludunt relatia secūdū dici. 2º q sit realis. ꝛ per hoc excludunt 2e itentōes. Tertio q sit actualis. ꝛ ꝑ hoc remouent relatiōes fūdamētales ꝛ aptitudinales que sunt eiusdē p̄dicamēti cū suis fūdamētl. Quarto q sint intrisecus aduenietes ꝛ per hoc excludūtur sex vltima alia p̄dicamenta cū sint quidā respectus intrinsecus aduenientes.

Tertio Dubitaꝛ. Utrū oīa relatio formaliter contineaꝛ sub aliquo p̄dicamēto. ¶ Ad dubiū rn̄r ꝑ duas distinctiones ꝛ vnū dictū. ¶ Prima distinctio ad relationem actualē realē intrinsecꝰ aduenientē q̄tuor conditōes reqrūtur. Prima q extrema sint realia. sic q in rōne fundādi vel terminādi non depēdeat ab intellectu. Scda ē q sint realiter distincta. Tertia est q oriatur ex natura extremoꝝ ꝛ non cōsurgat in eē ꝑ actum cōpatiuū itellectus. Quarta ē q inter extrema sit hitudo mutua. ita q hēant adinuicem mutuam depēdētiā. ¶ Secūda distinctio q̄dam sūt relatiōes que fūdātur super re alicuius p̄dicamenti ꝛ iste dicūtur p̄dicamētales alie sunt relatōnes que nō fundātur suꝑ esse alicuius p̄dicamēti. sꝫ in oī p̄dicamento reponūtur. ꝛ iste dicūtur relationes transcendētes quaꝝ sunt quatuor genera. Primum genꝰ est relationū que cōueniūt enti inquantum ens vt .s. abstrahit ab oībus p̄dicamētis ꝛ eorum passionibus. ꝛ hꝫ sunt hitudines ordinis ꝛ diuisiones que sunt inter ens ꝛ passiones eius que quidē passiones sunt vnū verū bonū aliqd ꝛ res. 2m genus est relationū identitatis ꝛ diuersitatis idē eniꝫ ꝛ diuersuꝫ diuidunt ens. 3m genus est sicut superius ꝛ inferius genus ꝛ species ꝛ consimiles que cuilibet generi cōueniunt. Et si queratur vtrū relatio superioris ꝛ iferioris gn̄is ꝛ spēi sit realis. Rn̄r q tales relationes pn̄t dupliciter considerari. vno modo formaliter vt .s. sunt respectꝰ derelicti i obiecto ꝑ actū cōpatiuū itell̄s: ꝛ sic sūt rn̄spectꝰ rationis. alio modo pn̄t capi fundamentaliter. .s. ꝑ actibus super qbus intellectus fundat illos respectus rōis. ꝛ sic sūt respectꝰ reales trāscendētes de qbus in ꝓposito ē sermo. Quartum genus ē relationū que sunt in deo cuiusmodi sunt relationes originis ꝛ oēs relatiōes cōes. ꝛ de oībus his relationibꝰ transcēdentibus a quibusdam daꝛ talis regula. Ois relatio que non est realiter distincta a suo fundamēto est ex se transcēdens quia oīs relatio que ē directe in genere relationis vel in aliquo aliorū sex vltimoꝝ p̄dicamentoꝝ est accidēs realiter a suo fundamēto distinctū. Relatio aūt que est eadē cū suo fundamēto nō ē accidens sibi. ergo talis relatio nō erit p̄dicamētalis. quare relinqtur q erit transcēdēs. Pōt tn̄ forsan dici q hmōi relationes transcēdētes q̄ditatie sunt in gn̄e relationis licꝫ denoiatiue repiaꝛ i quolibet genere. dictum est istud. Ois relatio realis actualis ꝛ non transcendēs ē in aliquo septē vltimoꝝ p̄dicamētoꝝ quia oē tale velē intrinsecus adueniēs. ꝛ sic ē de p̄dicamēto relatiōis. si vero fuerit extrinsecꝰ adueniēs tūc reponiꝛ in aliquo sex vltimoꝝ p̄dicamentoꝝ.

Ad rationes Aū oppositum. Ad primam diciꝛ q non est simile de eē i. ꝛ de eē ad. qꝛ eē in. ē quidā respectus aptitudinalis vl̄ fūdamētalis nō distinctꝰ a suo fūdamēto. Jō nō facit aliud spāle genus p̄dicamētale vt patuit ex vltimo dubio. Sed eē ad. est respectꝰ formalis ꝛ actualis distinctꝰ realr a suo fūdamēto. ꝛ lꝫ relatiuis cōueniat eē in. ꝛ eē ad. non tn̄ eodē mō qꝛ eē ad. ē de formali ꝛ q̄ditatiua rōe eiꝰ. sed eē in. sequitur eā ꝑ modū cuiusdā ꝓꝓetatis. ꝛ iō rlō non cōponiꝛ q̄ditatie ex eē in. ꝛ eē ad. qꝛ eē in. i nullius absoluti vel respectiui ꝯceptu formali reponiꝛ. ¶ Ad scdam dr̄ q ꝯceptꝰ entis nec est absolutꝰ nec respectiuꝰ. sꝫ abstrahit ab vtroq sicut diuisū in suo conceptu formali abstrahitur a diuidentibus. Et cum ꝓbaꝛ q ens pōt itelligi nullo alio cōceptu intellecto dr̄ q illō non solum cōuenit absoluto qō ex oppōito videtur ꝯtra respectiuū sed ēt competit in dif

ferenti siue enti cōi diuiso ꝙ ſm suā rōem for
malē. nec ē ad se. nec ad aliō. ℭ Ad tertiam dr̄
ꝙ sicut homo ex sua rōe specifica ē hō forma
liter. ꝛ non per alia priora ꝯtenta in sua q̄dita
te sic relatio per suā rōem specificā ē ad aliud
licet nō oīa sua priora itriseca sint formalit̄. et
ad aliud. Et si obijciat̄. ergo relatio non dicit
p se vnum conceptū: q2 cōpositū ex absoluto:
ꝛ respectiuo ē per se vnū. Respōdet̄ ꝙ ex po
tentia eēntialit̄ actu p̄p̄o fit vnū per se. modo
ens q̄ȯ includitur q̄ditatiue in relatiōe sicut
in alijs generibus dicit entitatē potentialem
respectu relationis cōtrahētis ꝛ determinan
tis ipsū ens ad certū genus. iō ex ente ꝛ ppria
rōne relationis tm̄ fit vnus per se conceptus
relationis. ℭ Ad tertiam patuit ex prima so
lutione q2 relatio q̄ditatiue nō cōponit̄ ex eē
in. ꝛ eē ad. sed eē ad. ē de conceptu formali re
lationis ꝛ ē q̄ī passio superaddita quiditati.

Queritur Utrū oīa re
latiua dicant̄
ad conuertentiam. ℭ Arguit̄
primo ꝙ non. q2 dici ad ꝯuer
tiam ē eē sil' nā. sed nō oīa re
latiua sūt sil' nā. g̊ nō oīa dicū
tur ad ꝯuertentiā. Minor pbatur duab⁹ rōi
bus. Prima ē ꝙ scibile ꝛ scia sūt relatiua. ꝛ tm̄
non sūt sil' natura. g̊ nō oīa r'a sūt sil' natura.
Maiorē pbat aristo. q2 scibile prius ē scia. er
go scibile ꝛ scia non sunt sil' nā. Añs pbat ari
stoles trib⁹ rōibus. q2 in plurib⁹ res p̄existūt
anteꝗ̄ de ipis h̄eam⁹ sciam. g̊ in paucis videm⁹
sciam ꝛ scibile sil' accipi. Scđa rō scibili d̄stru
cto destruitur scia. sed scia destructa nō d̄stru
itur scibile. g̊ scibile ē p⁹ scia. Añs p vtraqꝫ par
te pꝫ. q2 si scibile nō sit scia nō ē. sꝫ si scia nō sit
nō oꝫ scibile nō eē. naꝫ si q̄dra'a circuli sit sci
bilis nōdū tm̄ ē ei⁹ scia. 3ª rō scibili sublato nō
ē scia. ꝛ tamē contingit plura eē scibilia. g̊ sci
bile p⁹ ē ꝙ̄ scia. Scđo pbatur p̄dicta minor
ꝙ nō oīa relatiua sūt sil' natura q2 sensus ꝛ sci
bile nō sūt sil' natura. ꝛ tm̄ sūt relatia que non
oīa relatia sūt sil' natura. Maior pꝫ. q2 scibile
prius ē sensu. g̊ scibile ꝛ sensus nō sunt sil' natu
ra. Añs pꝫ duabus rōibus quia destructo sen
sibili destruit̄ sensus. sed destructo sensu non
destruitur sensibile. g̊ sensibile pri⁹ ē sensu. an
tecedens p prima pte pꝫ. q2 destructo scibili
destruitur corpus. g̊ destructo scibili destrui
tur sensus. tꝫ ꝯña. quia sensus ē circa corpus.
vl' in corpe. Añs pꝫ q2 oē corp⁹ ē sēsibile. ꝛ ꝯs
ꝗ̄ntis pꝫ. q2 destructo aīali destruit̄ sēsus. ꝛ tm̄
nō destruit̄ sēsibile. g̊ sēsu destructo n̄ destrui
tur sēsibile. Minor pꝫ q2 destructo aīali ad
huc remanet corp⁹ calidū dulce ꝛ amarū. ℭ 2ª
rō sēsus sil' ē cū sēsato. sꝫ sēsibile p⁹ ē sēsato g̊ sē
sibile p⁹ ē sēsu. maior pꝫ q2 sil' fit aīal q̄ȯ ē sēsa
tū ꝛ sēs⁹. mior pꝫ. q2 ignis ꝛ aq̄ ꝛ alia ex q̄b⁹ cō
stat ipꝫ aīal p̄us sūt ꝙ̄ aīal. ℭ In opp^m ē arist.

Primo sciendū ē. ꝙ p declaratōe ter
minoꝝ ponūt̄ due difficulta
tes. Prima ē q̄d ē dici ad ꝯuertētiā. Ad quā
dr̄ ꝙ relatis dici ad ꝯuertētiā ē ipa sic se hēre
ꝙ si vnū refert̄ ad aliud: ita aliud refert̄ ad
ipm. Jō ꝯuertētia ē passio terminoꝝ hñtium
ad se inuicē mutuā depēdētiā. 2ª difficultas
ē q̄t requirūtur ad hoc ꝙ aliqua ad se inuicem
mutuo referātur. Dicit̄ ꝙ q̄nqꝫ. s. subm̄ relati
onis. fūdam̄tū. termin⁹ a q̄. termin⁹ ad quē. et
ipa relatio. vñ subm̄ r'onis ē illud q̄ȯ refertur
per ipsā relationem. sꝫ fūdamētū ē r'o q̄ ipsa
r'o ē in ipso subo. sed termin⁹ a quo ē ipm r'm
ꝛ terminus ad quem ē correlatiuū relatio vo
ē hītudo media int̄ illos duos terminos vt
g̈ra pr̄ refertur ad filiū p p̄rnitatē que ē q̄dam
hitudo media inter patreꝫ ꝛ filium. sed subm̄
illius paternitatis est aīal quod genuit. fūda
mentum vero ē potentia actiua patris. ꝛ t'mi
nus aquo ē hoc relatiuū pr̄. sꝫ termin⁹ ad quē
est hoc correlatiuum filius. Uerūtamen ad
huc est differentia inter terminum ꝛ correla
tiuum quia termin⁹ ē illud q̄ȯ ē fundamentū
relationis opposite sicut termin⁹ paternitati
est potentia passiua filij super q̄ fūdat̄ filiatō.

Secundo sciendum est ꝙ in hac secū
da parte principali determi
nat aristo. de pprietatib⁹ relatioꝝ. Et cōtinet
quinqꝫ pūcta. In quoꝝ p'io ponit̄ primā p̄p̄e
tatē relatioꝝ q̄ ē hec ꝙ ꝯtrarietas ē in relatō
ne idest in relatiuis vt virtus contrariatur vi
cio. ꝛ disciplina contrariatur ignorantie. ꝛ ta
men ipsa sūt ad aliq̄d. verūtamen ista pprie
tas nō conuenit oībus relatiuis. quia nō ꝯue
nit relatis ſm eē vt duplo nihil est contrariū
neqꝫ triplo neqꝫ alicui talium. In secūdo pū
cto ponit secundaꝫ proprietatem que est hec
relatius videntur suscipere magis ꝛ minus.
patet quia simile dicitur magis vel minus si
mile. ꝛ equale dicitur magis vel minus eq̄le
Et tm̄ vtrūqꝫ ē relatiuū q2 sile dr̄ alicui sile ꝛ e

eq̄le dr̄ alicui ineq̄le. ⁊ p̄cedēs ꝓpetas nō cōpetit oīb⁹ relatiuis. q̄r duplū nō dr̄ magis vel min⁹ duplū. ¶ In 3° p̄ūcto pōit tertiā ꝓpetatē q̄ ē h̄. Oia r̄latiua dicūt̄ ad ꝯuertētiā. quā probat dupl̄r. p̄° i his q̄ referūtur adiuicē sub h̄itu eiusdē cas⁹. ⁊ h̄ trib⁹ exēplis. Primū ē q̄d seruus dr̄ dn̄i seruus. ⁊ dn̄s serui dominus. scd̄z exēplū duplū dr̄ dīdij duplū. ⁊ dīdium dupli dimidiū. 3ᵐ exēplū. mai⁹ dr̄ minore mai⁹. ⁊ min⁹ dr̄ maiore min⁹. ¶ 2° ꝓbat duob⁹ exemplis in his q̄ referūt̄ adinuicē sub h̄itudine diuersoꝝ casuū vt disciplina dr̄ disciplinati disciplina. ⁊ disciplīatū discipline disciplinatū. 2ᵐ exēplum vt sensus dr̄ sensati sēsus. ⁊ sensatū sēs⁹ sensatū. ¶ 2°. ponit ph̄s vnū impedimētū. ꝓpter q̄d ꝯtingit relatiua nō dici ad ꝯuertētiā. ⁊ ē istō q̄d q̄ñcūq̄ non ē conueniens assig° r̄li ad suū correlatiuū tūc relatia nō dicūt̄ ad ꝯuertētiā. vnde talis incōueniens assignatio pōt ꝯtingere duob⁹ mōis. vno mō q̄ñ correlatiuo nō est nōⁿ ipositū. vt si ala assignet̄ ad auē tunc nō dr̄ ad conuertentiā. q̄r ala nō dr̄ ala auia in eo q̄d ala sꝫ in eo q̄d alatū: q̄r multa sūt alata q̄ nō sūt aues si tn̄ fieret assignatō ꝯueniēs, tūc bn̄ diceretur ad ꝯuertētiā. vt ala dr̄ alati ala. ⁊ alatū dr̄ ala alatū. Jō cōtra istud impedimētū pōit Aristo. vnū documētū. s. q̄d q̄ñcūq̄ correlatio alicu⁹ r̄li nō ē nomē ipositū tūc necesse ē fingere nōⁿ correlatiuum a nomīe relatiuo. q̄d ꝓbat trib⁹ exēplis. Quoꝝ p̄mū ē de ala ⁊ alato de quo iam dictū ē. scd̄z exēplū si rem⁹ assignetur relatiue ad nauē non erit conueniens assignatio. quia rem⁹ nō refert̄ ad nauē in eo q̄d nauis. quia multe sūt naues quarū remi non sunt. iō si correlatiuum remi fingat̄ scd̄m denoiationē a remo tūc illi cōueniens ē assignatio. Et diceret̄ ad ꝯuertētiā q̄r rem⁹ dr̄ remiti rem⁹ ⁊ remitum dicit̄ remo remitum ¶ Tertiū exēplū est de capite. quia si assignet̄ relatiue ad a̅l tunc non est conueniēs assignatio. q̄r caput n̄ refertur ad aial in eo q̄d aial. multa. n. sūt alalia nō hābētia capita. iō oꝫ correlatiuū fingere scd̄m denoiationē factā ab hoc noīe caput. ⁊ tūc erit ꝯueniens assignatio ⁊ diceretur ad conuertētiā. vt caput dr̄ capitati caput ⁊ capitatum capiti capitatum. Ex istis cōcludit suū documentum dicēs q̄d quotienscunq̄ correlatiuo nō erit nomē impositū. tūc nomē correlatiuū fingatur noīe relatiui. vt ab ala fingatur alatum. ⁊ a remo remitū. ⁊ tunc si fiet cōueniens assignatō ⁊ sic dicet̄ oīa relatia ad conuertentiam. 2°. pōt cōtingere incōueniēs assignatio q̄ñ relatiuo ⁊ correlatiuo ē nomen impositū. ⁊ h̄ fit si r̄lm nō assignetur ad suū ꝓpriū correlatiuū. sed ad aliq̄d accidens sui correlatiui. tunc non erit cōueniens assignatio. vt si seru⁹ nō assignet̄ ad dn̄z sed ad hoīēz aut ad bipedē tūc erit icōueniēs assignatio. ⁊ sic hic capit̄ accn̄s ꝓ oī eo q̄d ē extra eēntiā alic⁹.

Tertio notandū ē q̄d circa hunc textum incidit vna difficultas quia ex q̄ contingit conuenienter assignare relatiuum ad suum correlatiuum quomodo poterit sciri quando erit conueniens assignatio. ⁊ quādo nō. Ad hāc dubitationem respondet aristoteleaper vnaꝫ regulam que stat in duabus consequentys. Quarum prima est. si circūscriptis quibuscunq̄ accidentib⁹ que accidunt ipi correlatiuo relicto solo illo correlatiuo ad quod relatiuum est assignatum. si adhuc dicatur illud relatiuum ad correlatiuum assignatū cōueniens erit assignatio. ⁊ dicetur ad ꝯuertētiam: Hāc ꝯsequētiā declarat Arist. ꝑ exēpluꝫ quia si a domino per intellectū prescindātur quecunq̄ sibi accidūt in quātū domin⁹. vt puta eē bipedē vel eē perceptibilē scientie ⁊ esse hoiem remanente sola illa ratione que ē esse dn̄m adhuc seruus dicit̄ ad dn̄ꝫ. dicit̄ eni seruus dn̄i seruus. ⁊ dn̄s serui domin⁹. ideo ē cōueniens assignatio serui ad dominū ⁊ adinuicem dicūtur ad conuertentiā. ¶ Secūda cōsequentia ē hec. si circunscriptis omnib⁹ alijs que accidūt correlatiuo iquātū correlatiuū relicto solo proprio correlatiuo ad quod tale relatiuum ē assignatum non dicatur vlteri⁹ ipsum relatiuum ad correlatiuum. erit incōueniens assignatio. hanc consequentiam declarat aristoteles per duo exēpla. ¶ Primuꝫ exemplū est q̄d seruus assignetur ad hominē tanquā ad correlatiuū. ⁊ per intellectum p̄scindantur ab homine quecūq̄ sibi accidunt in eo q̄d homo non vlterius refertur seru⁹ ad hoiem. Ideo erit inconueniēs assignatio. nec diceretur ad conuertentiā ⁊ quia si seruus dicatur hominis seruus non tamen econtra dicitur homo serui homo. 2ᵐ exempluꝫ ē de ala q̄ si referatur ala ad auem incōueniens erit assignatō quia si ab aue remoueatur eē alatū tunc ala amplius non erit ad aliq̄d quia cum nō sit alatū non erit ala alicuius.

Conclusio Responsalis si fuerit conueniens assignatio relatiui ad correlatiuũ. oĩa relatiua dicẽtur ad conuertẽtiã. cõclõ pꝫ ex secũdo ꝛ tertio nõbilib⁹

Primo dubitatur. Utrũ relatiua sunt simul natura. ad qđ dubiuꝫ in quarto pũcto rñdet aristo. dicens ꝙ in pluribus relatiuis verũ est ipsa eẽ sĩl nã. pꝫ quia q̃cunqꝫ posita se ponũt ꝛ ꝑempta se perimũt sũt sĩl nã. sꝫ rľiua sũt hɔ̃. g̃ ꝛc̃. Minor pꝫ p̃io quo ad primã p̃tẽ qꝛ duplũ ꝛ dĩduum sũt relatiua ꝛ tñ posita se ponũt. g̃ relatiua põita se ponunt. Minor pꝫ duob⁹ exẽplis. qꝛ cũ duplũ ẽ dimidium ẽ. ꝛ ecõtra. sĩľr cũ sit seruus dñs ẽ. ꝛ ecõtra. 2° pꝫ minor q̊ ad secundã p̃tẽ qꝛ relatiua se auferũt adinuicẽ. g̃ relatiua ꝑẽpta se ꝑimunt. Añs pꝫ qꝛ si nõ sit duplũ nõ erit dĩdiuꝫ nꝫ eɔ̃.

Secundo dubitatur. vtrũ eẽ sĩl natura sit ꝓpriũ quarto⁹ relatis. Et videtur ꝙ non. qꝛ pr̃ ꝛ filius sũt relatiua. ꝛ tñ nõ sũt sĩl natura. g̃ ꝛc̃. Minor pꝫ qꝛ pr̃ ẽ prior filio. ¶ In oppo^m^ tñ arguit̃ qꝛ relatiua mutuo referũtur adinuicẽ. ꝛ dicũt̃ ad ɔuertẽtiã. g̃ vnũ ñ ẽ pri⁹ altero. Dr̃ ꝙ relatiua sũt sĩl natura tñ relatiua eẽ sĩl nã dupľr põt itelligi. vno modo q̃tũ ad eẽ dependens siue eẽ ad aliud qđ eẽ est eis ꝓpriũ inq̃tũ sunt relatiua. alio⁹ q̃tũ ad eẽ existẽtie qđ quidẽ eẽ accidit relatiuis inquãtũ relatiua sunt. ꝛ sic nõ oꝫ relatiua eẽ sĩl natura. qꝛ nõ oꝫ ꝙ si pr̃ existat ꝙ fili⁹ existat. ꝛ cõfirmat̃ ꝑ Aristo. cũ dicit ꝙ si aliquod relatiuũ fuerit ɔueniẽt assignatũ ad aliquod correlatiuũ. tũc illa dicũt̃ sĩl ad cõuertẽtiam ꝛ eẽ simul natura. Alr̃ rñr ꝙ relatiua dicunt̃ eẽ sĩl natura nõ solũ q̃tũ ad eẽ dependẽs sꝫ ẽt q̃tũ ad eẽ existens. qđ tripliciter ꝓbat̃. p̃io qꝛ dicit Aristo. sciam ꝛ scibile nõ eẽ sĩl natura eo ꝙ scibile preexistat scie. 2° pꝫ cũ dicit ꝙ sẽsus ꝛ sensibile nõ sũt sĩl natura eo ꝙ sensibile ꝑus sit q̃ꝫ sensus. Ex quo vr̃ sequi ꝙ aristo. per sĩl natura intelligat solutatem nõ q̃dẽ dependentie tñ sed existẽtie. Sꝫ arguit̃. sortes puer differt a seip̃o sene. sꝫ sortes senex ꝛ sortes puer nõ simul existunt. g̃ ꝛc̃. Dr̃ ꝙ ista rñsio intelligitur de re^lis^ q̃ in hoc p̃dicamẽto reponũtur modo differentie ꝛ differentie nõ reponũtur. in hoc p̃dicamento. 3° confirmat̃ ꝑ augustinũ in suis p̃dicamentis dicentem illa simul eẽ natura q̃tum ad ortum ꝛ ad occasum. nã q̃cũqꝫ incipiunt eẽ simul ꝛ desinunt eẽ ita ꝙ neutrum est causa alterius dicuntur simul eẽ naturali existentia. sed relatiua sunt hmõi. g̃ ꝛc̃.

Tertio dubitatur. Utrũ relatio terminetur ad aliquod absolutũ vel r̃spectiuum. Et vr̃ ꝙ ad respectiuum qꝛ ad illđ terminatur relatio ad quod ip̃m relatiuũ refertur. sed ad illud refert̃ ad qđ diceretur circũscripto omni alio. illud aũt ẽ correlatiuum et ñ ẽ q̃d absolutũ. g̃ relatiuum terminat̃ ad correlatiuũ. ꝛ non ad aliquod absolutũ. ¶ Scđo sic. Aristo. ponẽs rľaꝫ de conuertentia relatiuoꝝ. dicit ꝙ si ab aliquo correlatiuo circũscribatur eẽ relatiui ãplius nõ refert̃ ad illud correlatiuum ꝛ cum illud relatiuũ terminet̃ ad illud ad qđ refertur. seq̃tur ꝙ terminatur ad aliqđ respectiuũ ꝛ nõ ad aliqđ absolutũ. Rñdetur ꝙ relatio terminat̃ nõ ad relatiõeꝫ oppositam sꝫ ad fũdamẽtũ opposite relationis. qꝛ circũscripto oĩ respcũ ad albediẽꝫ q̃ ẽ ĩ sorte adhuc plato alb⁹ diceret̃ sĩlis sorti. sꝫ ñ ecõtra. Et tñ in sorte nõ videret̃ aliq̃d respectiuũ ꝙ possit terminare sĩlitudinẽ platonis ad sortẽ. quare relinq̃tur ꝙ albedo sortis terminabit dependẽtiã sĩlitudinis platonis ad sorteꝫ cũ hoc tamẽ ꝙ q̃dã relatio fundat̃ ĩ absoluto. ꝛ terminatur ad absolutũ sicut sĩlitudo q̃ pro fundamento habet vnã albedinẽ. ꝛ ꝑ termino hꝫ aliam albedinem. Aliq̃ñ ãt fundatur ĩ respectiu ꝛ terminatur ad respectũ vt distinctio inter duas solitudines. aliquando auteꝫ fundatur in absoluto. ꝛ terminatur ad respectiuum sicut relatio prioritatis qua fundamẽtum dr̃ eẽ prius relatione fundata in ipso. Aliquãdo vero fundat̃ in respectiuo ꝛ terminatur ad absolutum sicut relatio posterioritatis qua relatio posterior est fundamento.

Ad rationes añ oppositũ quas monet aristo. cõtra primã ꝓprietatẽ nõ soluẽdo põt dici veꝝ ẽ de relatiuis scđm dici de q̃b⁹ relatiuis nõ intelligitur sꝫ de relatiuis scđm eẽ. vtꝝ tñ scia sit respcũs vel nõ patebit in sexto phisicoꝝ. ꝛ hec đ qđe.

Queritur Utrum relatiuorũ determinatio specifica sumat̃ ex đterminatione fundamẽtorũ ꝛ terminoꝝ ꝛ determinatõ materialis ex distinctione materiali subꝯ. ¶ Arguitur primo cõtra primaꝫ partẽ. in quarundam relationuꝫ fundamẽta

genere distinguuntur. ⁊ tñ oẽs relatiões sunt eiusdem generis. g̊ distinctio relationũ nõ potest sumi ex distictione fũdamẽtoꝝ. Añs pꝫ d̉ paternitate q̄ fũdaṫ sup gñatione actiua ⁊ filiatio sup gñatione passiua. ¶ Arguiṫ scd̉o sic cuiuslibet rei distictio specifica cũ sit eẽntialis sumitur ab aliquo qd̉ ẽ de eẽntia illius. sed nec fundamentũ nec terminus sũt de eẽntia relatiuoꝝ. g̊ ipsaꝝ distinctio specifica non sumitur a fũdamẽto vel termino. ¶ Arguiṫ 3° sic contra secũdã ptẽ q̄siti. quia si sic sequereṫ q̄ silitudo ⁊ dissilitudo eẽnt idẽ numero. cõsequẽs ẽ falsũ q̄ spẽ distinguũtur. g̊ nũero pꝫ tꝫ ꝯña. q̄ silitudo ⁊ dissilitudo pñt eẽ in eodẽ subo nũero. ¶ In oppositum arguiṫ auctate aristo. ⁊ oium logicorum distinguentium relationes per determinationẽ absolutoꝝ.

Primo sciendũ ẽ. q̄ ꝑ declaratiõe terminorum ponuntur quattuor distinctiones. Prima est q̄ relationũ triplex ẽ idẽtitas. s. generica specifica ⁊ nũeralis. vnde ille relationes dicũtur eedẽ gñe q̄cũq̄ sũt eiusdẽ p̄dicamẽti. ⁊ ille dicunṫ eedẽ spẽ quaꝝ fũdamẽta ⁊ termini sunt eiusdẽ spẽi sicut oẽs silitudines fundate sup albedinẽ. ⁊ oẽs pñitates fũdate sup eandẽ potẽtiã actiuã. Sꝫ idẽtitas numeralis relatõnuꝫ sumiṫ ex idẽtitate numerali subi ad fundamentũ. ¶ Scd̉a distictio relationũ triplex ẽ determinatio. s. gñica specifica ⁊ numeralis. vnde ille rl̉ones dicuntur distingui genere quecũq̄ ꝯtinẽtur sub diuersis generib⁹ intelligendo de genere subalterno vt fũdamẽta pñitatis ⁊ filiationis que distinguũtur genere. s. gñalissimo. Jd̉ iste rl̉ationes que sũt paternitas filiatio distinguũṫ genere subalterno. Sed ille dicunṫ distingui spẽ q̄rũ fundamẽtũ vni⁹ spẽi distinguiṫ a fũdamẽto alteri⁹ vel termin⁹ vni⁹ specifice distinguitur a termino alteri⁹. ex quo seq̄ṫ q̄ ad determinationẽ specificã relationũ sufficit alterum illoꝝ distingui. s. q̄ fundamẽta distinguũtur spẽ vel q̄ termini spẽ distinguũṫ. Ille vero relationes dicũtur distingui numero quarum fũdamẽta distinguũṫ numero. Ex ista determinatione inferũṫ duo correlaria ¶ Prim ẽ q̄ non oẽs silitudines sũt eiusdẽ spẽi specialissime. pꝫ de silitudine fundata sup nigredine ⁊ alia fundata sup albedine. ¶ 2m correlariũ q̄ nõ oẽs dissilitudies sũt eiusdẽ speciei spẽalissime. pꝫ q̄ sic ꝑus de silitudine fundata super nigredine ⁊ alia fũdata super albedine. ¶ 3ª distinctõ. relationũ distinctio numeralis ẽ duplex quedã est numeralis seu subiectiua. Et sic oia actius existẽtia in eodẽ subo numero sũt eadẽ in numero. Et gñaliter quecũq̄ accidentia sũt in materia in qua. Alia ẽ distinctio numeralis formalis. ⁊ sic tunc illa accidentia dicũtur distingui numero q̄ distinguũtur realiter cuiusmõi sũt relationes fũdate sup fũdamẽtĩ realiter distictis. ¶ 4ª distictio q̄ relationũ duplex ẽ distinctio quedã ẽ intrinseca et eẽntialis. Et talis fit per dr̃am intrinsecã ⁊ essentialem. vtputa distinctio specifica per propriam dr̃am specificã. ⁊ distinctio numeralis per ꝓpriã hecceitatẽ seu per dr̃am nũeralem. Alia ẽ distinctio relationũ per intrinseca q̄ sumitur ex parte distinctõnis fũdamẽtoꝝ ⁊ terminoꝝ. ⁊ i h̉ sensu ꝓcesserũt tres p̄ distinctões.

Secundo sciendũ ẽ. q̄ in hoc quito capitulo mouet aristo. vnam dubitationẽ. Et cõtinet octo ꝯclones. In pria cõclusione tangit ipsã dubitationẽ. ⁊ ẽ h̉. vtrũ scilicet aliqua scia sit ad aliqd. ¶ Secunda ꝯ ẽ ista nulla prima sb̉a ẽ ad aliqd: pꝫ q̄ p̄me sb̉e nec ꝫ se totas nec ꝫ ptes sũt ad aliqd. g̊ nulla p̄ª sb̉a ẽ ad aliqd. Primã ptẽ añtis ꝓbat duobus exẽplis q̄ aliqs hõ nõ dr̃ alicui⁹ aliqs hõ. Nec aliqs bos dr̃ alicui⁹ aliqs bos. Secũdaꝫ añcedẽtis ꝓbat silr duob⁹ exẽplis quia q̄daꝫ man⁹ nõ dr̃ alicuius quedã man⁹ nec quoddã caput alicui⁹ quoddã caput licet bñ dicaṫ alicuius caput vl̉ alicui⁹ man⁹. ¶ 3ª ꝯ° ẽ h̉. 2e sub̉e scd̉m se totas nõ sũt ad aliqd. ꝓbaṫ trib⁹ exẽplis. q̄ hõ nõ dr̃ alicui⁹ hõ nec bos alicui⁹ bos nec lignũ alic⁹ lignũ sꝫ alicui⁹ possessio. ¶ 4ª ꝯ° ẽ h̉. 2e sb̉e ꝫm suas ptes videṫ eẽ ad aliqd ꝓbaṫ duob⁹ exẽplis. q̄ caput dr̃ alic⁹ caput ⁊ man⁹ dr̃ alic⁹ man⁹. ⁊ tñ caput ⁊ man⁹ sũt ptes scd̉aꝝ sb̉aꝝ. g̊ 2e sb̉e videṫ eẽ ad aliqd. ¶ Quinta ꝯ° determiat v̉itatẽ ꝯclonis p̄cedentĩ. ⁊ h̉ ꝯditionaliter ꝑ onas ꝯditionales. Quaꝝ p̄ma ẽ h̉. Si p̄cedẽs diffinitio eoꝝ q̄ sunt ad aliqd sit sufficiens. tũc min⁹ difficile aut impossibile ẽ soluere quin aliq̄ sb̉a sit ad aliqd. ¶ Septa ꝯclo tãgit secũdã ꝯditõnã lẽ. ⁊ ẽ si p⁹ assignata diffinitio ad aliqd nõ sit sufficiẽs. sed detur alia diffinitio talis q̄ ad aliqd sũt quib⁹ h̉ ipsũ eẽ ẽ ad aliud quodãmõ se hr̃e tũc forsan nulla suba erit ad aliqd. ¶ 7ª ꝯclo tangit dr̃am inter duas istas diffinitiões. q̄ prima diffinitio

cōuēnit oībus relatiuis tā scđm eē ꝙ̄ scđm di
ci. ſꝫ iſta secūda solū ꝯuenit relatiuis scđꝫ esse
quoꝝ totū eē ē ad aliud. ¶ Octaūs ꝯclo rſpō-
det cathegorice ad p̄dictaꝫ q̄ōnē tactā ī quar-
ta q̄ōne. Et ē hec ꝑtes secūdarū ſubaꝝ nō ſūt
ad aliqd. qꝛ ſi qd diffinite nouerit vnū relati-
uoꝝ diffinite nouerit ⁊ reliquū. ſed aliqs pōt
diffinite noſcere ꝑtes ſecūdaꝝ ſubaꝝ non co-
gnoſcendo illa quoꝝ ſunt ꝑtes. g̊ ꝑtes ſcđaꝝ
ſubaꝝ nō ſunt ad aliqd. Maiorē ꝓbat duob⁹
exēplis. quoꝝ primū ē. ſi quis diffinite noue-
rit duplum diffinite nouerit cui⁹ ē duplū. 2ᵐ
exēplū. ſi quis diffinite nouit qđ aliqd ē meli-
us ſtatim diffinite nouit quo meli⁹ eſt. ſꝫ iſta
ſunt relatiua. g̊ ſi quis diffinite nouerit vnū
relatiuorum diffinite nouerit ⁊ reliquū. Mi
nor rōis principalis probatur. quia ſi quis dif
finite nouit quid eſt caput vel quid eſt man⁹
non eſt neceſſarium ſcire cuius eſt manus. vł
cuius eſt caput: Et tamen manus. ⁊ caput ſūt
partes ſecundarum ſubſtantiarum. Ergo par
tes ſecundaꝝ ſubſtantiarum non ſunt ad ali-
quid. neqꝫ per ꝯñs aliqua ſecunda ſubſtantia
ē ad aliquid. ¶ Cōſequēter vltimo ſe excuſat
de dictis in hoc capitulo dicens. ꝙ fortaſſe ē
difficile confidenter declarare aliquid de iſtl
niſi ſepe ſint pertractata ⁊ diſputata. ideo du
bitare de ſinglis dubitationibus nō eſt inuti-
le. dubitare quidem per rationes probabiles
ad vtranqꝫ partem quia tales inducunt ad
inquiſitionem veritatis demonſtratiue.

Tertio ſciendum eſt. ꝙ iuxta hunc tex-
tum incidunt due difficultates.
Quarum prima eſt. Uidetur enim ꝙ partes
ſubſtantie ſunt ad aliquid. quia partes relati
ue dicuntur ad totum. ¶ Ad difficultatem re
ſpondetur per vnam diſtinctionē. quia totū
⁊ pars poſſunt dupliciter capi. Uno modo ꝓ
ſignificatis ſcilicet pro ipſa totalitate vel par
tialitate: ⁊ ſic ſunt vere relatiua ſecundū eſſe.
Alio modo poſſunt capi pro denominatis
ſcilicet pro rebus que denominantur per par
tes et totum. vtputa pro manu vel pro pede.
ſic ſunt relatiua ſecūdum dici nec ſunt eſſen-
tialiter ad aliquid ſed tantum accidentaliter
⁊ denominatiue. ¶ Secunda difficultas ſup
quib⁹ ⁊ quot predicamētis poteſt fundari re
latio. Ad quam reſpondetur ꝙ ſuper duobus
predicamentis. ſcilicet qualitate et q̄ntitate
qđ patet quia omnia relatiua continētur ſub
tribus modis relatiuoꝝ enumeratis ab Ari-
ſtotele quinto metaphiſice. ſed omnia relati-
ua illorum trium modorū fundantur ſuper
qualitate ⁊ quantitate. ergo ⁊c. Minor patet
quia relatiua primi modi ſunt illa que referū-
tur modo numeri ⁊ vnius vt duplū dimidiū
ſimile diſſimile equale ⁊ inequale. ſed vni-
tas ⁊ numerus ſunt de genere quantitatis di-
ſcrete. ergo relatiua primi modi fundātur ſu-
per quantitate diſcreta. Sed relatiua ſecun-
di modi ſunt illa que referuntur modo potē-
tie. et fundantur ſuper naturali potentia acti
ua vel paſſiua. ſed talis potentia naturalis re
ponitur omni ī ſecunda ſpecie qualitatis. er-
go relatiua ſecūdi modi fundantur ſuper qua
litate: Et relatiua tertij modi ſunt illa que re
feruntur. modo menſure non quidem intelli
gendo de menſura quātitatiua ſed de menſu
ra entitatiua ſicut ſcientia refertur ad ſcibile
tanquā menſuratum ad ſuam menſuram. et
etiam ſenſus ad ſenſibile. ⁊ illa fundantur ſu
per prima ſpecie qualitatis. ergo relatiua ter
tij modi fundantur ſuper qualitate. ⁊ per con
ſequens omnia relatiua fundantur ſuꝑ quā-
titate ⁊ qualitate. Et ſi dicatur ꝙ pater fun-
datur ſuper generatione actiua. et filius ſu-
per generatione paſſiua. ergo aliqua relatio
fundatur ſuper actione ⁊ paſſione. Reſpōde-
tur ꝙ quedā ſunt relatiua que requirunt du-
plex fundamentum vnum. ſ. quantū ad ſuū
fieri. ⁊ aliud quantū ad ſuum eſſe ⁊ permane-
re. verbi gratia paternitas q̄ntum ad ſuum fie
ri fundatur ſuper actiōe patris. quia dr̄ pater il-
le qui genuit. ſed quātum ad ſuum eſſe ⁊ per
manere fūdatur ſuper naturali potentia acti
ua patris. ⁊ ſimiliter filiatio q̄ntum ad ſuū fie-
ri fundatur ſuper paſſione filij. licet quantū
ad eſſe ⁊ permanere fundetur ſupernaturali
potentia paſſiua. ex quo patꝫ ꝙ licet aliqua re
latio q̄ntum ad ſuū fieri poſſit fundari ſuper
actiōe ⁊ paſſione oīa tn̄ q̄ntū ad ſignificatū eē
⁊ ꝑmanere tn̄ fundantur ſuꝑ q̄litate ⁊ q̄ntitate.

Conclusio rn̄ſalis. diſti⁹ ſpeᶜᵃ relatio
rū ſumit a diſtīctiōe ſpeᶜᵃ
fūdamntoꝝ vł t'miōꝝ. ita ꝙ iſtō diſiūctū diſti⁹
ſpeᶜᵃ fūdamntoꝝ ł t'miōꝝ ē cā ſufficiēs ad ꝯclu
dēdū d'terminatōēꝫ ſpecificā rłoꝝ ꝓbat. qꝛ di
ſtictio ſpeᶜᵃ cuiuſlibꝫ ſumit a ꝑtib⁹ diffōis illi⁹.
ſꝫ rło diffinitur per ſuū fundamētū ⁊ termi-
num. g̊ ꝯgrue pōt ſumi diſtinctio ſpecifica ex

parte eorũdem. Sed distinctio materialis relationũ sumitur a distinctiõe materiali fũdamẽtorum et subiectorum. patz quia accidens capit vnitatẽ nũeralẽ ad vnitate sui subiectum h tñ stat q relatiões intrinsece et eẽntialiter distiguunt spẽ vl numero a pprys drys sui generis q tñ ppter suam minimã entitatẽ latent nobis hmõi dre innotescũt p terminos vel fũdamẽta tãq̃ nobis notiora. Jõ specificãt distinctionez. vel numeralem relatiuorum atestantur ex distinctione specifica vel numerali fundamentorum vel terminorum.

Primo dubitatur. Utrũ in suba vl relatione imediate possit fundari relatio. Et vr q non quia accidentia impfecta inherent subo mediantibus accidẽtibus magis pfectis. vtputa q̃titas mediãte q̃titate. sed relatio habet eẽ debilissimũ inter oia pdicamenta scdm cõmentatorem duodecio metaphice. g inheret mediantibus alys accidentibus. et illa accidẽtia quibus mediãtibus inest relatio subie dicunt fundamẽta relationis. ¶ Jn oppositũ tñ arguitur qr suba precedit quodcunq accidens. g illa poritas fundatur imediate i suba. ¶ Ad dubium rñdetur p vnam distinctionem q duplex ẽ relatio. quedã est transcendẽs q̃ põt repiri in pluribus pdicamentis sicut relatio prioritatis causalitatis distinctionis idẽtitatis etc. et tales tñ fundãr in suba quia suba prior ẽ accidentibus. et ẽ cã cuiuslibet accidẽtis põt etiaz fundari imediate in relatione. quia vna relatio ẽ distincta ab alia. et aliqua relatio est eadẽ sibi ipsi. alie sunt relationes pdicamentales que imediate fundãr sup re alicuius pdicamenti. et tales a toto genere fundãr suba mediãte qualitate et q̃titate. nec imediate fundãr in suba vl relatione. Probat albertus ponẽdo duas dñas inter ens absolutũ et relatiuũ. Prima ẽ qr de rõne accidentis absoluti ẽ tñ vna dependẽtia. s. aptitudinalis inherentia ad subm. Sed d rõne accidẽtis respectiui sunt due dependẽtie. vna ẽ ad subm que sibi conuenit inq̃tũ ẽ accidens. Alia est ad terminũ et illa sibi cõuenit inquãtum accidens tale est respectiuum. Secũda differentia est hec qr accidens absolutũ imediate causatur a suo subo: nõ autẽ respectiuum imo solum causãr in subiecto mediãte accidente absoluto. ex hoc patet qd sit dicendum ad argumenta ex vtraq parte.

Secundo dubitatur. Utrũ vnũ relatiuũ sit de conceptu quidditatiuo alterius. dicitur q sic. qd pz per porphiriũ dicentẽ q necesse in vtrorũq rõibus vtriusq vti. ¶ Scdo sic. eẽ eẽntiale relatiui est ad aliud. sed diffinitio idicat eẽ eẽntiale diffiniti g diffinitio relatiui debet indicare suũ eẽ ad aliud quod nõ eẽt nisi in diffinitione poneret suũ correlatiuũ. ¶ Tertio sic. illud per qd cõueniẽter et adequate explicatur natura alicuius dz poni in diffinitione illius. sed per correlatiuum cõuenienter et adequate explicãr natura relatiui. g relatiuũ debet diffiniri p suũ correlatiuũ. ¶ Quarto sic. dicit aristo. q siqs diffinite nouit vnũ relatiuorũ diffinite nouerit et reliquũ. qd nõ videtur eẽ verũ nisi in conceptu quiditatiuo vnius relatiui poneret correlatiuũ. Aliter rñdetur p vnã diffinitionem et tria dicta. Diffinitio ẽ hec. duplex ẽ diffinitio quedã ẽ pure quiditatiua que explicat principia eẽntialia diffiniti. et talis vocãr diffinitio explicans cõceptũ quiditatiuũ eo q i tali diffinitione nihil ponitur nisi qd ẽ de intrinseca rõne eius. Alia est diffinitio non pure quiditatiua. sz data per additamẽtũ. puta q̃ datr per extrinseca sic per subm vel terminuz. ¶ Primũ dictũ vnũ relatiuũ non ẽ de conceptu pure quiditatiuo alterius. pz. quia vnũ non ẽ de intrinseca constitutione alterius. ¶ Scdm dictũ neutrum relatiuorũ ponir in diffinitione quiditatiua relatiui alterius. pz. qr neutrũ est prius neq notius. ¶ Tertiũ dictũ in diffinitione data p additamentũ vnũ relatiuũ diffinitur per suũ terminũ hoc ẽ per suũ fundamentũ sui correlatiui. prima pars patet quia fundamẽtũ correlatiui terminat dependentiam relatiui. et ẽ prius et notius ipo relatiuo. g etc. ¶ Scda pars patet. quia silr fundamentum relatiui terminat dependentiaz correlatiui. et ẽ naturaliter prius et notius ipo correlatiuo. ergo etc.

Tertio dubitatur. Utrũ pater hñs plures filios habeat tot paternitates quot hẽt filios. Rñdetur q sic quia determinatio nũeralis relationũ sumitur a distinctione numerali fũdamẽtorũ. sed pater quot habet filios tot habet fundamenta distincta numero. s. distinctas generatiões actiuas. ergo habebit tot paternitates distinctas numero. Nec ppter h dz dici plures patres. quia actiua eiusdem spẽi non habent dare vni sbo

nisi vnam denolationem. nec est ē incōueniēs duo accñtia sola numero dr̄a eē in eodē subo. Aliqui tñ r̄ndēt per duas ꝓpōes. ℭ Pria ē p̄r nitas ꝑ termio adeq̄to ñ hz hūc filiū vel illuz sed filiū in cōe. ita ꝙ intēdit ꝙ in p̄dicamēto relationis nō sūt indidua. ℭ 2ª ꝓpō. distiºnūe ralis relationū sumit̄ ex distinctōe numerali suboꝝ ⁊ non fūdamētoꝝ. q2 ipossibile ē idem accidēs i spē plificari numero nisi ꝑ disiones subi. ℭ Rōes i oppoᵐ soluūt̄ i primo notabili

Queritur Utruz p̄dicamenti q̄litat̄ sint tñ q̄tuor spēs. ℭ Arguit̄ primo ꝯtra suppositū. q2 nullū equocū ē p̄dicamētū. s3 q̄litas est q̄dā equocū. ḡ nō ē p̄dicametū. ADinor p3 ꝑ textū vbi dr̄. ē aūt q̄litas eoꝝ q̄ dicūt̄ multiplr̄. ℭ Arguit̄ 2º ꝯ q̄situ q2 aristoteles 5º methaᶜᶜ int̄ oēs mōs q̄litat̄ nō enumerat nālē potētiā vl̄ ipotentiā. ℭ Arguit̄ 3º sic. eadē q̄litas in numero ꝯtinet̄ sub p̄ma spē sub 2ª ⁊ ēt sub 3ª. ḡ nō sūt diuerse species adinuicē distīcte. ℭ 4º arguit̄ sic. cursor ⁊ pugillator ponūt̄ in p̄ria spē q̄litatis. ⁊ etiaz i scda. ḡ ille spēs nō distinguūt̄ adinuicē. ℭ In oppositū ē Aristoteles.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝑ declaratione q̄siti ponūtur sex distinctiones. ℭ Prima ē. triplex ē q̄lita . q̄dā ē q̄litas eēntialis. ⁊ ē illa q̄ q̄lificat genꝰ ⁊ eēntialiter ꝯstituit spēm cꝫ ē dr̄a. Alia ē pure accidētalis q̄. s. cōseqtur indiuiduū. ⁊ vocat̄ q̄litas indiuidui. Alia ē ꝑtī eēntialis ⁊ ꝑtī accidētalis. ⁊ ē illa q̄ necc̄io cōseqtur p̄ṅª eēntialia spēi cui tñ aduenit post suū eē cōpletū cꝫ ē ꝓpria passio. ℭ 2ª distinctio hitꝰ capit̄ duplr̄. vno mō vt ē respectus extrinsecꝰ aduenīēs derelictꝰ i corꝑe ex adiacētia ornamēti vel vestimēti ad corpꝰ. ⁊ sic nō ē spēs q̄litatis sed ē vnū p̄dicamētū distinctū a q̄litate. Alio mō capit̄ hitꝰ ꝑ q̄dā q̄litate inherēte. puta ipsā inclinātē ad operandū siue talis sit spēs intelligibilis siue actꝰ itelligendi siue hitus cātus ex talibꝰ actibꝰ. ⁊ sic capit̄ in ꝓposito. ℭ Tertia distinctio potētia capitur duplr̄. vno mō sincaᶜᶜ. s. ꝑ quodā sincathᶜᶜ āpliāte ad p̄ñs ⁊ ad futurū ad sensū q̄ dicimꝰ ꝙ possibile ē terminꝰ āpliatiuꝰ. Alioꝰ capit̄ catheᶜᶜ ꝑ q̄dā entitate que dr̄ eē p̄ncipium quo aliq̄d agit sicut dicimꝰ ꝙ potētia itellectiua ē principiū quo aīa pōt ꝓducere actū intelligendi. ⁊ sic capitur hic. ℭ Quarta distinctio passio capitur duplr̄. vno mō ꝑ p̄rio ⁊ immediato effectu actiōis. ⁊ sic ē genꝰ gn̄alissiᵐ. alio mō ꝑ qualitate faciliter mobili. ⁊ sic capitur hic. ℭ Quinta distinctio forma capitur dupliciter. vno mō gn̄aliter. vt. s. dicitur ab iformando. ⁊ sic oē illud ꝙ dat alicui esse aliq̄le siue substātiale siue accidentale dr̄ forma. alio mō capit̄ sp̄aliter vt dr̄ a foris manendo. ⁊ sic capitur in ꝓposito. ℭ Sexta distinctio signū capit̄ dupliciter. Uno modo m̄aliter. s. ꝑ qualitate terminata. alio mō formaliter. s. ꝑ q̄litate consequēte terminatiōem q̄litatis. ⁊ tal' qualitas si cōꝑetur ad aliq̄d extra. puta ad q̄litatē dr̄ figura. si vero cōꝑetur ad intra. s. ad formam subalem rei dr̄ forma

Secundo sciendū ē. ꝙ in hoc caplo̊ determinat Arist. de q̄rto p̄dicamēto q̄d ē q̄litas. ⁊ ꝯt3 tres ꝑtes p̄ncipales ℭ In quarū p̄ria determiat de q̄litate abstractiue significata. ⁊ ꝯtinz septē ꝯclōnes. ℭ Prima ꝯº tangit diffōem q̄litat̄. ⁊ ē h. Qualitas ē scdm quā q̄les eē dicimur. ℭ Scda ꝯº tangit vnū nōbile. ⁊ ē hec. Qualitas ē de numero eorum q̄ multiplr̄ dicūt̄. i. hz sub se multas spēs ℭ Tertia cōclusio tāgit primā spēm q̄litatis. ⁊ ē h. Prima spēs q̄litatis ē hitꝰ ⁊ dispō. quaz cōclusionez ꝓbat ponēdo duas dr̄as int̄ hitū ⁊ dispōem. Prima dr̄a ē. hitus ē ꝑmanētior ⁊ diuturnior dispōe q̄d p3 exēplo ⁊ signo. exemplo sic. quia v̄tutes ⁊ scie q̄ sūt quidā hitus videntur eē ꝑmanētiores ⁊ de difficili mobiles a subo. vt siq̄s sumat ꝑfecte vel mediocrit̄ scientiaz nō de facili admittit eā nec faciliter separatur a subo nisi grādis ꝑmutatio facta sit. vel ab egritudīe vl̄ ab aliquo hꝫ. sic ēt v̄tutes morales iusticia ⁊ castitas nō videt̄ posse moueri nec faciliter permutari a subiecto. sed affectiones. i. dispositiones sunt faciliter mobiles ⁊ cito permutabiles seu auferibiles a subo vt calor ⁊ frigiditas egritudo ⁊ sanitas. Homo. n. circa eas quodammō efficitur ⁊ cito ꝑmutat̄ ab vna in alteram. vt hō ex calido cito fit frigidꝰ ⁊ ex sanitate cito trāsit i egritudinē. nisi forte per longitudinem temporis transferantur in nām subi. Sed tūc amplius non dicerētur dispōes imo hitꝰ. ℭ Secūdo patet sigº sic quia discipli non multū retinentes sed faciliter obliti dicuntur hitum nō habere q̄uis ad disciplinas sint melius vel peius dispositi

ideo habitus ē qualitas de difficili mobilis et
dispositio de facili mobilis. Scōa dīa. q2 ha
bitus sunt dispositiones sed non est necesse ꝙ
dispōnes sint habitus. pꝫ signo sic. q2 q habitū
retinēt quodāmō dispositi sunt peius vel me
lius ad ea que hñt. sꝫ qui dispositi sunt nō oēs
habēt habitū. ¶ Quarta ꝯclusio tangit scōam
spēm qualitatis. et est hec. Aliud genus quali
tatis est scōm quā pugillatores ⁊ cursores sa-
lubres vel insalubres dicunt. ⁊ similr quecūꝫ
dicunt scōꝫ nālē potētiā vel ipotētiā. Hāc cō
clusionē declarat per habitudinē ad primaꝫ
spēm. q2 posset credere aliquis ꝙ cursor ⁊ pu-
gillator diceret denoiatiue a dispōnibus vel
habitibus. ⁊ ita erūt in prima spē qualitatis.
illud remouet dicēs ꝙ hic capit cursor et pu-
gillator nō scōm ꝙ dispositi sūt ad illos actus
sed scōm ꝙ habēt naturalē potētiā ad hoc fa-
ciliter faciēdū vel resistēdū ne a quibuslibet
patiant. ⁊ hoc declarat per quatuor exempla.
Primū ē. sanatiui dicunt qui habēt naturalē
potētiā vt nihil a quibuslibet accñtibus pati
antur. Secundū exēplū. egrotatiui dicūtur q
habēt naturalē potētiā nihil patiēdi. Tertiū
exemplū. durū dicit quod hꝫ naturalē poten
tiā nō cito secari. Quartū exemplū. molle est
quod habet naturalem potentiaꝫ cito secari.

Tertio notādum est ꝙ circa hunc textū
incidūt tres difficultates. Qua-
rū prima est. vtrū cū multiplicitate qualitat
stet ipā eē genus generalissimū. Ad quā rñr p
vnam distinctionē. q2 duplex est multiplici-
tas. vna est multiplicitas significatoꝝ. ⁊ cum
tali non stat vniuocatio. nec per ꝯñs stat tale
multiplex esse gen⁹. Alia est multiplicitas sup
positoꝝ. ⁊ cū tali stat vnitas rōnis formalis. ⁊
per ꝯñs vni⁹ tali āte multiplicitate dr̄ qua-
litas multipliciter. ideo stat ipsaꝫ esse gen⁹ ge
neralissimū. ¶ Secūda difficultas. vtrū habi
tus ⁊ dispositio se habeāt sicut superius ⁊ ife-
rius vt dr̄ in textu. Rñr per duas distinctōes
Prima est. Dispositio pōt capi duplr̄. vno mō
coiter. ⁊ hō mō se extēdit ad oēꝫ qlitatē de faci
li mobilē ⁊ de difficili mobilē. ⁊ sic est quod-
dā superius ad habitū. Alio modo spālr̄ capit
vt se extēdit ad qlitates facilr̄ mobles a sbo
⁊ sic differt ab habitu sicut perfectū ab imper
fecto in eadem spē. nam scōm boeciū simpli
ciū habit⁹ ⁊ dispositio nō differūt genere nec
specie sed tm̄ nūero. q2 differūt tm̄ sicut puer
⁊ senex. eo ꝙ habitus ē dispositio firma: ⁊ dis-
positio est habitus ifirmus. ¶ Scōa distictio
Habitus capit dupliciter. Uno mō coiter. vt
scꝫ se extēdit ad omnē qualitatē acquisitā de
difficili mobilē. ⁊ tūc se extēdit ad omnē ha-
bitū tā aie q̄ꝫ corporis. ⁊ sic capit in proposito
Alio mō capitur habitus pro qualitate acqui
sita in aia per actū eius disponētē ipsaꝫ ad ꝯsi
miles habitus. ⁊ sic capitur in p̄mo ethicoꝝ.
⁊ est quoddā iferius ad habitū primo modo
sumptū. ¶ Tertia difficultas. Utrū oēs actus
potētiaꝝ aie sint in prima specie qualitatis. ⁊
omnes potentie aie sint in secūda. Rñdetur
probabiliter quo ad vtranqꝫ partē affirmati
ue. primū pꝫ. quia nulla actio de predicamēto
actionis potest esse suprema perfectio agētis.
sed omnis actus anime est suprema perfectio
agentis. ergo nullus actus anime est in predi-
camēto actionis. maior pꝫ. quia anteq̄ꝫ agens
agat oportet ꝙ sit supreme pfectū. minor pꝫ.
quia intelligere ⁊ speculari est suprema perfe
ctio aie. verūtamē tales actus quo ad sua co-
gnomēta possunt dici de predicamēto actiōis
quia cognomināt respectū ad agēs. Secūda
patet. quia actus ⁊ potentia sunt eiusdem ge-
neris. sed actus anime sunt de genere quali-
tatis. ergo ⁊ potentie eius erunt de genere q̄-
litatis. nec est intelligendū ꝙ potētia vel ipo-
tentia significent aliquid quod sit de genere
qualitatis eēntialiter cū sint noia respectiua.
sꝫ tm̄ significāt aliquē modū qualitatis abso-
lute. scōm tamē ꝙ ipsa est principiū operatio
nis ⁊ impotentia significat vnū modū quali-
tatis scōm quē ipsa est principium difficulter
agendi vel faciliter patiēdi. Et quia tm̄ huius
modi qualitates nobis ignote sunt. nobis ta-
men inotescūt per habitudines ad operatōes
quaꝝ sunt principia ideo qualitates hui⁹ spēi
ꝯuenienter noiamus noibus significantibus
illa qualitateo non quidē absolute sed i respe
ctu ad habitudinē ad suas operationes. vt ca-
lefactiuū significat qualitatē scōm ꝙ ipsa est
principiū illius operatiōis que est calefacere.

Conclusio respōsalis. Predicamenti
qualitatis sunt tm̄ quatu-
or spēs. prima patet. s. ꝙ sit predicamētū. q2 ē
genus gñalissimū habēs sub se genera ⁊ spēs.
Secūda pars patet. quia omnis qualitas vel
se tenet ex parte materie. ⁊ sic est quarta spēs
qualitatis. vel se tenet ex parte forme. et hoc

est dupliciter. quia vel talis qualitas est terminus actionis. et sic est 3a species. vel ipsa est principium actionis. et hoc dupliciter. quia vel est principium propinquum et est prima. vel principium remotum et sic est secunda species.

Primo dubitatur. Utrum albedo et alii colores illati ex aliqua passione puta ex timore vel verecundia sint qualitates de tertia specie qualitatis. Pro responsione est supponendum quod aristo. in quinta conclusione huius capituli tangit tertia speciem qualitatis. et est hec. 3a vero species qualitatis sunt passibiles qualitates et passiones hoc est illa ponuntur in 3a specie qualitatis que oriuntur a passione vel a passibili qualitate. hanc conclusionem declarat per duo exempla. quorum primum est. dulcedo amaritudo et austeritas et omnia cognata idest eis similia sunt passiones vel passibiles qualitates. Secundum exemplum ut calor et frigus albedo et nigredo. et quod ista sint qualitates patet quia secundum ea dicitur quales. quod sint qualitates. Minor patet quia mel dicitur dulce eo quod dulcedinem suscipit. et corpus dicitur album eo quod albedinem suscipit. Secundo probatur quod sint passibiles qualitates duabus rationibus. prima ratio passibiles qualitates dicuntur non quia subiecta que suscipiunt illas qualitates aliquid patiatur ab eis. sed quia inferunt passionem sensibus. sed dulcedo color et huiusmodi inferunt passionem sensibus. quod sunt passibiles qualitates. maior patet duobus exemplis. primum est quia mel non dicitur dulce quia aliquid fit passum dulcedinis vel a dulcedine. Secundum exemplum calor et frigus non dicuntur passibiles qualitates eo quod sua subiecta sint aliquid passa. sed quia singulum horum infert passionem suo sensui ut dulcedo infert quandam passionem secundum gustum et calor secundum tactum et sic de aliis. Secunda ratio quod qualitates dicuntur passibiles vel ipsa sibi les quia inferunt passionem sensui vel quia inferunt a passione. sed albedo et nigredo et alii colores. licet inferant passionem sensui s. visui tamen plerumque inferunt a passionibus. quod colores sunt passibiles qualitates. minor patet quia aliqui passionem sunt multe mutationes colorum. erubescens enim aliquis rubeus factus est. et timens palidus. licet quod huiusmodi colores a passionibus illati sint passibiles qualitates probatur per locum a simili quia colores innati conuenientes corpori sunt passibiles qualitates. sed colores qui inferuntur ex passionibus sunt similes illis coloribus que naturaliter in sunt corpori. ergo similiter debent dici passibiles qualitates. Minor declaratur uno exemplo. quia affectio idest qualitas que nunc facta est circa corpus per verecundiam eadem etiam fit per naturalem passionem. ita ut naturaliter color sit similis. Sexta conclusio tangit duas differentias inter passiones et passibiles qualitates. Prima est passibiles qualitates causantur a passionibus de difficili mobilibus a subiecto. et non sunt faciliter mobiles a subiecto. sed passiones. causantur a passionibus cito transcendentibus. ideo sunt faciliter mobiles. Secunda differentia quia passibiles qualitates denominant nos quales simpliciter. non autem passiones. istas differentias probat dupliciter. primo in qualitatibus corporis quia palor et nigredo prouenientes ex egritudine longa vel propter estum denominat nos simpliciter quales. et sunt de difficili mobiles et ideo dicuntur passibiles qualitates. licet palor et rubedo puenientes ex timore sunt faciliter mobiles. nec licet eas dicimur quales. Nam ille qui propter verecundiam rubicundus factus est non dicitur rubeus. nec ille cui palor inest propter timorem dicitur palidus sed magis aliquid passus. Secundo patet idem in qualitatibus anime quia qualitates anime que sunt de difficili mobiles sunt passibiles qualitates et secundum eas dicimur quales. ut secundum iracundiam dicimur iracundi. et secundum dementiam dicimur dementes. Sed ille qualitates que sunt de facili mobiles sunt passiones. nec secundum eas dicimur quales quia ille qui irascitur propter tristiciam non dicitur iracundus. sed magis aliquid passus. ideo propter hoc tales proprietates sunt passiones et non qualitates. Septima conclusio tangit quartam speciem qualitatis et est hec. Quartum vero genus qualitatis est forma et circa hoc aliquid constans figura. ut rectitudo et curuitas. Et quod ille sint qualitates patet quia secundum eas dicimur quales. Et secundum triangulitatem aliquid dicitur triangulatum. Et secundum quadrationem quadratum. secundum rectitudinem rectum. Et secundum curuitatem curuum. et quia aliquis posset credere quod ista quattuor raru densum aspe rum et lene essent de quarta specie qualitatis. ideo dicit Aristoteles quod non sunt qualitates sed sunt passiones. patet quia significant quandam passionem potius sicut patet per suas diffinitiones.

Nā spissum ē cuius partes ad inuicē sibi pro-
pinque sunt. rarū vō ē cuius partes sibi inuicē
distāt. ⁊ lene ē cuius partes in rectum iacēt. ⁊
asperū ē cuius vna pars est inferior et alia su-
perior. Cōcludit finalr̄ φ multi sunt modi q̄-
litatis. tñ isti p̄dicti sunt principales.

Secundo Dubitaṫ. Utrū passio illata
a passione sit qualitas. Pro
cuius solōne ponūṫ due difficultates. Prima
ē. vtrū passio inferat passionē. qꝛ si sic idē eēt
eā suiipsius. Ad quā r̄ndeṫ φ duplr̄ pōt capi
passio. Uno mō capiṫ passio p actu appetitus
sensitiui sequēte cognitōēꝫ sensitiuā. vtputa
cū timore ⁊ verecūdia ⁊ h°. ⁊ etiā p delectatōe
vel tristitia ꝯñtibus hꝰ actꝰ appetitꝰ sensitiui
⁊ sic itelligiṫ illud qd̄ dicit aristo. dulcedineꝫ
efficere q̄dā passionē circa gustū. ⁊ calorē cir
ca tactū. Alio mō capiṫ passio p q̄dā q̄litate
sensibili ꝯñte hꝰ actꝰ appetitꝰ sensitiui. q̄ qdē
q̄litas ē de difficili mobilis a subo. et sic itelli
giṫ illud qd̄ dr̄ in tex. φ passio ē iferēs vel illa
ta a passione. ⁊ ꝯtineṫ sub tertia spē qualitatl.
¶ Scd̄a difficultas ē q̄lr̄ itellr̄ hoc qd̄ diciṫ in
textu. hꝰ aūt passiōes dicūṫ. qualitates vō mi
nime. qꝛ genus semp̄ p̄dicaṫ de suis spēbus. g°
cū passio ꝯtineaṫ i tertia spē qualitatis de ea
erit verū dicere φ sit qualitas. Ad hoc r̄ndeṫ
per distinctionē. qꝛ q̄litas pōt capi duplr̄. vno
mō gñalr̄ p quadā q̄litate ꝯstituēte subm̄ si-
ue diu permanēte i subo siue nō. et hoc modo
diffinit eā in pricipio hꝰ. c. ⁊ etiā vt sic passio ē
q̄litas. Alio mō capiṫ q̄litas stricte p q̄litate
diu permanēte ⁊ p̄manēter denoiante sbm̄. ⁊
sic capit aristo. i assignādo dr̄iam inter passi-
bilē q̄litatē ⁊ passionē. ⁊ dicit passionē nō esse
q̄litatē. Et sic si vlterius diceret φ fm̄ passio
nē nō diciṫ q̄les sꝫ aliqd passi. ergo nullo mō
passio eēt q̄litas. R̄ñr φ scd̄m passionē diciṫ
q̄les a q̄litate p° mō sꝫ nō scd̄o mō. ¶ Preter-
ea circa textū īcidit vna alia difficultas quō
drīt forma ⁊ figura. R̄ñr φ drīt sicut supiꝰ
⁊ inferius. qꝛ figura ꝯuenit tā aiatis q̄ꝫ iaiatis
sꝫ forma ꝯuenit tm̄ aiatis. primū pꝫ. qꝛ figura
est terminꝰ siue clausio rei q̄tte. talis aūt clau
sio indr̄nter ꝯuenit tā aiatis q̄ꝫ inaiatis. g° ⁊c.
2m pꝫ. qꝛ forma ē pulchritudo siue turpitudo
scd̄m quā aliquis dr̄ nō formatꝰ sꝫ formosus
aut turpis. mō talis formositas solum ꝯuenit
aiatis. ergo ⁊c. Dicūt tñ aliq φ Aristo. i p posi
to capit formā ⁊ figurā p eodē ita φ ista ꝯiū-
ctio. et. teneaṫ expositiōe ita φ sit sensus. 4m
genus qualitatis ē forma. i. figura ꝯstās circa
corpus. Et huius rō pōt eē qꝛ tā forma q̄ꝫ figu
ra dicūtur eē termini qualitatis. mō termini
q̄litatis cōtinētur in q̄rta specie q̄litatis.

Tertio Dubitaṫ vtrū predicte quatuor
spēs qualitatis sint ad inuicem
realiter disticte. Ad dubiū r̄ndeṫ duplr̄. prio
negatiue. sꝫ tm̄ sunt quatuor modi qualitatis
explicātes diuersas quatuor habitudines q̄li
tatis ad subm̄. que quidem habitudines plu-
res pñt esse in eodē subo. vt color cōparatꝰ ad
subm̄ tanq̄ꝫ perficiens ipm̄ diciṫ esse in prima
spē qualitatis. sed in quātū ē pricipiū actionis
realis est in secūda specie qualitatis. prout āt
est principiū operatōis spālissime imutatōis
sensus tūc reponitur in tertia spē qualitatis.
Et isti dicūt drīam eē inter modū ⁊ speciem.
qꝛ spēs addit drīam eēntialē supra illud cuiꝰ
ē spēs. sꝫ mōus addit tm̄ dr̄aꝫ accn̄taleꝫ supra
illud respectu cuiꝰ dr̄ modus. vt albū ⁊ nigrū
dicūtur eē modi respectu hois. eo φ supra ho
minē nō addūt nisi dr̄iam accn̄talē que ē al-
bedo vel nigredo. Scd̄o r̄ndetur ad dubiū
affirmatiue. ⁊ ad apparētiā aliorū dicitur φ lo
co differētiarū eēntialiū nobis igratarū vtiṫ
aristoteles illis differētijs accn̄talibus que sꝫ
faciliter vel difficiliter mobiles eē principiū
operandi. inferre passionē sensui. et exterius
disponere substātiā. ⁊ per illas differētias ac-
cidētales sic possent distingui quattuor spēs
qualitatis. quia tam forma q̄ꝫ figura exterior
est dispositio substantie ⁊ passio et passibilis
qualitas est per se imutatiua sensus. sed nālis
potētia vel impotētia est qualitas que ē per
se principiū naturale operādi vel patiendi.
sed prima species que est habitus ⁊ dispositio
non videtur per se sumi ab aliqua differētia
positiua. sed solum a priuatione differētiarū
triū predictarū spērū ita φ illa qualitas que ē
faciliter vel difficiliter mobilis a subiecto. nec
est dispositio exterior subiecti. nec per se pri-
cipiū nāle agendi vel patiendi. nec etiaꝫ est p
se imutatiua sensus. qꝛ talis qualitas dicitur
esse prima spēs qualitatis. Et lꝫ iste differētie
sint accn̄tales tñ forme substracte illis diffe-
rētijs accn̄talibus sunt differentie eēntiales
eēntialiter distiguētes spēs qualitatis iterse.

Ad rationes ante oppositum. Ad
primam dicitur φ pa-

tuit solo i primo notabili. Sed pro secūda re-sponsione supponit ꝙ Aristote. 5. meta^ce enumerat quatuor modos qualitatis. prim⁹ ē fm quē dña sbalis ɔstitutiua spēi est qualitas. secundus est forma ⁊ circa hoc aliquid cōstans figura. tertius est passio ⁊ passibilis qualitas. quartus vō modus est habitus ⁊ dispositio. su per quo dicit cōmētator ꝙ naturalis potētia vel impotētia sunt quedā preparatōes vel q̄daʒ potētie. vt aūt sunt potētie cōtinent sub quarto modo. sed vt sunt quedā preparatōes tūc nō sunt nisi quedā priuatōes ipedimētoꝝ nec sūt aliqd positiuū. iō nō enumerātur iter predictos modos. ℭ Dicūt tm̄ quidaʒ ꝙ nāles potētie vel impotētie sunt quedam habilitates siue respectus fundamētales nō distincti realiter a suis fundamētis. ideo non ponunt i alio predicamēto a suis fundamētis. Dicunt vlterius ꝙ tales naturales potētie vel ipotētie sunt quedā passiones eoꝝ super quibus fūdant. ideo non faciunt predicamētū distictuʒ nec spēʒ p̄dicamēti distinctā a suis fundamentis. ℭ Ad tertiā dicit ꝙ si calor capiat cū illa p̄cisione qua est principiū operādi. tūc est in secunda specie qualitatis. Et si capiat vt est qualitas imutatiua per se sensus prescindēdo ab alijs differentijs tunc est in tertia specie qualitatis Sed si capiat vt est qualitas ꝑmanēs ⁊ perficiens subiectū prescindendo a quibuscunqꝫ differētijs aliaꝝ spēꝝ tunc est in prima specie. ℭ Ad quartaʒ dicitur ꝙ cursor ⁊ pugillator possunt denominari a qualitatibus permanētibus non naturalr̄ inatis sed acquisitis et tunc ponunt in vera specie qualitatis. vel possunt denoiari a qualitatibus permanentibus non acquisitis sed naturalr̄ inexñtibus. ⁊ sic sunt in secūda spē q̄litatis. Et hec ꝺ q̄ōne.

Q Ueritur Utrum q̄litati sit ꝓprium hr̄e ɔtrarium ⁊ suscipere magis et minus. Arguit primo contra primam partem. quia qualitas nō potest esse terminus ad quē motus. ergo non habet contrariū. ɔñtia tenet quia omnis motus fit de ɔtrario in cōtrariuʒ. ⁊ de quolibet contrario in suū contrariū contingit motum fieri. Añcedēs patet. quia in alteratione que est motus ad qualitateʒ prius oportet terminū a quo corrūpi ⁊ terminū ad quē acquiri. ⁊ per ɔsequens nō poterit terminare motum. minor patet quia qualitas i termino a quo cōrūpitur per remissionē graduū eius. sed cuiuslibet forme intensibilis vel remissibilis infiniti sunt gradus. ergo per remissionē nunqꝫ deueniet ad vltimū gradū qualitatis remissibilis. Et cum in quolibet gradu saluetur rō formalis qualitatis remissibilis: sequitur ꝙ nō poterit corrumpi forma per remissionē graduū eius. ⁊ per ɔsequēs qualitas in termino a quo nō potest corrumpi. ℭ Arguitur secūdo contra secūdā partem. quia iusticia sanitas ⁊ egritudo sunt qualitates ⁊ tamē non suscipiunt magis ⁊ minus cum vna iusticia non sit magis iusticia q̄ alia. vt dicitur in textu. ergo qualitas non suscipit magis neqꝫ minus. ℭ In oppositū est aristoteles i textu.

Primo sciendum est ꝙ pro intellectu quesiti ponitur vna distinctio ⁊ vnum dictum. Distinctio est hec. Duplices sunt gradus forme. quidam sunt gradus specifici. alij sunt gradus indiuiduales. vnde gradus specificus est vltima perfectio essentialis constitutiua eentialiter speciei. Sed gradus indiuidualis est quedam portio perfectionis essentialis forme specifice cōstitutiua essentialiter indiuidui. ℭ Dictum est istud. Aliqua qualitas necessario habet gradus eiusdem rationis compossibiles in eadem parte subiecti. Prima parʒ patet. quia impossibile est formā aliquam realiter plurificari in pluribus nisi sit diuisibilis in plures partes. sʒ aliqua qualitas vtputa albedo est realiter plurificabilis in plures albedines. ergo necessario erit diuisibilis in plures partes secundū illas plures albedines. tales autem partes i proposito vocantur gradus. ergo aliqua qualitas necessario habet gradus. Secunda parʒ patet ꝙ sint eiusdem rationis. quia in hoc distinguuntur gradus specifici a gradibus indiuisibilibus. quia gradus specifici eo ꝙ sunt alterius ⁊ alterius rationis constituunt diuersas spēs. ergo ad destructionē ɔsequentis si gradus indiuisibiles nō ɔstituāt diuersas spēs sed tm̄ diuersa indiuidua sub eadem specie sequitur ꝙ erunt eiusdem rationis. Tertia pars patet. scʒ ꝙ sint ɔpossibiles in eadem parte subiecti quia eadem albedo numero que prius in eadem parte subiecti est remissa ⁊ posterius ē intensa et econtra. ergo gradus remissionis et gradus intensionis se compatiuntur in eadē

parte subiecti.

Secundo sciendum est ꝙ in ista parte pricipali determinat aristoteles de cōcreto qualitatis.s. de quali. et intēdit vnā cōclusionē. et est hec. Qualia vero eē dicuntur illa concreta que secūdū qualitates predictas dicuntur denoīatiue vel quōlibet aliter ad aliud dicūtur denoīatiue ab ipsis q̄litatibus. Hanc conclusionē pro vtraqꝫ parte sui declarat aristoteles. ⁊ primo p̄mā per tria exempla. quia grāmaticus dicitur denoīatiue a grāmatica. ⁊ iustꝰ a iusticia. ⁊ cādidus a candore. Secundo declarat secundā partē.s. ꝙ aliqua dicunt̄ qualia a predictis qualitatibꝰ aliter q̄ꝫ denoīatiue. quod cōtingit dupliciter Primo quando abstracto non est nomen īpositum vt cursor ⁊ pugillator s̄m ꝙ dicunt naturales potentias a nulla qualitate dicuntur denoiatiue. quia secūdū ꝙ huiusmodi abstractio eorum non est nomen impositū. sed scōm ꝙ cursor et pugillator dicunt dispositionem vel habitum tunc abstractio eorum a quibus dicuntur denoīatiue est nomen impositum. vt a disciplina discipliatores ⁊ a pugna pugnatores. Secūdo dicūtur nō denoīatiue quādo abstractio est nomen impositū tunc concretū non debite formatur ab abstracto. vt studiosus dicitur non denoīatiue a virtute. ¶ Consequenter in tertia parte principali determiat aristoteles de propositiōibꝰ qualitatis. ⁊ continet tria puncta. In quorum primo intendit tres conclusiones. Quarū prima est. qualitatibus inest cōtrarietas. probatur tam in qualitatibus q̄ꝫ in qualibus. In qualibus quidē sic. quia iusticia cōtrariat̄ iniusticie. et albedo nigredini. In qualitatibus vero sic probatur quia iustus contrariat̄ iniusto ⁊ album nigro. ¶ Secūda cōclusio est hec. non omnis qualitas habet contrariū. quia rubeū pallidū ⁊ ceteri colores medij non habent contrarium. ¶ Tertia conclusio est hec. Si vnū cōtrarioꝝ fuerit quale reliquū erit quale. probatur exēplo. quia si iniusticia cōtrariat̄ iusticie ⁊ iusticia sit qualitas ita iniusticia erit qualitas. qꝛ nec erit quantitas nec ad aliquid. nec vbi. nec aliquod aliorū que non sunt qualitates. ergo erit qualitas. ¶ In secūdo puncto tangit secūdam proprietatē qualitatis. ⁊ intēdit tres cōclusiones. Prima ē. qualitas suscipit magis ⁊ minus. patet tribus exemplis. quia albū est magis ⁊ minus albū. ⁊ vnū calidū est magis vel minus calidum altero. ⁊ similiter iustum ¶ Secūda cōclusio est hec. proprietas nō cōuenit omnibus qualitatibus. Patet. quia aliquis potest dubitare vtrum iusticia suscipiat magis ⁊ minus. quia iusticia non videtur magis ⁊ minus iusticia. nec sanitas neqꝫ etiā grāmatica. Et lꝫ earū qualia indubitanter suscipiant magis ⁊ minus. quia vnus homo indubitabiliter est iustior ⁊ sanior altero. ⁊ tū eoꝝ abstracta nō vident̄ suscipere magis ⁊ minus ⁊ vna sanitas nō est magis sanitas q̄ꝫ alia. ¶ 3ª ꝯclusio. Qualitates de quarta spē qualitatis nō suscipiūt magis ⁊ minus. qꝛ triangulus et quadrangulus nō suscipiunt magis ⁊ minus nec in concreto nec in abstracto. ergo ⁊c̄. Antecedens pꝫ. qꝛ oēs q̄litates de quarta spē qualitatis vel recipiunt rōnem circuli triāguli vl' non. imo recipiunt rōnem alicuius alterius figure. sed ille figure que recipiunt rōeꝫ circli vel trianguli non suscipiūt magis neqꝫ minꝰ. q̄a sili neqꝫ alie que suscipiūt hꝰ rōnes. minor pꝫ qꝛ q̄cūqꝫ recipiūt equal'r rōeꝫ circuli vl' trianguli sunt eq̄liter circuli vl' triāguli. sꝫ q̄nqꝫ recipiunt rōeꝫ trianguli vel circuli recipiunt eam equaliter. g° sunt equal'r circuli vl' triāgli et per ꝯn̄s non suscipiunt magis neqꝫ minus.

Tertio sciēdū ē ꝙ circa hūc textum icidūt due difficultates. Prima ē vtrū quale ⁊ qualitas ⁊ gn̄al'r abstractū ⁊ concretū faciāt diuersa predicamēta. Rn̄detur probabiliter ꝙ non. quia vnūquodqꝫ reponit̄ in predicamēto scōm suā eēntiā. modo abstractū ⁊ cōcretū eādē eēntiā iportāt. ⁊ solū dīnt per ꝯnotata. ergo nō faciūt distincta predicamēta. ¶ Secūda difficultas. vtrū qualitati in abstracto designate ꝯueniat suscipere magis ⁊ minus. Rn̄det̄ ab aliquibus negatiue. sꝫ q̄cūqꝫ forma suscipit magis ⁊ minus per habitudinē ad subim̄ quod informat. Quod confirmat̄ ꝯn̄ter tribus auctoritatibus. prima auctoritas ē actoris sex pricipioꝝ qui dicit ꝙ forma est in simplici ⁊ inuariabili essentia exn̄s. Secūda ē aristotelis octauo metaph̄. vbi vlt ꝙ forme sint fūdamētaliter sicut numeri ita ꝙ sicut numerus stat in īdiuisibili sic ꝙ nihil sibi pōt addi vel remoueri qn variet̄ species numeri. sic ē ꝙ forma est indiuisibilis cui nō pōt aliquid addi vel remoueri qn variet̄ forma specifica. Tertia est in p̄dicamētis et est

auctoritas aristotelis vt argutū ē ante oppositū. Sed ab aliis rñdetur per vnā distinctionē. q2 forma abstracta a sbō pōt dupl' cōsiderari. vno mō secūdū gradū eius specificū precise: vt. s. p̄scindit a suis suppositis. ⁊ tunc non suscipit magis ⁊ minus. sed ē idifferēs ad oēs gradū idifferēter. et sic de se nullū h3 p^m. Alio modo pōt cōsiderari forma scōȝ gradus suos indiuisibiles quos h3 in suis suppositis. ⁊ sic sibi cōuenit suscipe magis ⁊ minus: verūtñ hȝ gradus indiuisibiles nō sunt de eēntia forme l3 cū ea sint ideȝ eēntialiter. sed sunt extra cōceptū formalē ipsius forme a quibus forma q̄ditatiue pscindit ⁊ abstrahit. ⁊ ad duas p̄mas auctoritates dicitur q̄ intelligitur de forma cōsiderata q̄tū ad eius eē specificū ⁊ eē q̄ditatiuū ei^o. Et ad aristotelē i p̄dicamētis dicitur q̄ aristoteles locutus ē de forma scōm q̄ sibi cōpetit existere. Et q2 qualitas nō existit naturaliter sine sbō ideo dicit qualitatē suscipe magis ⁊ minus scōm eē qō h3 in sbō ⁊ cōcretiue. Uel pōt dici q̄ ibidē aristoteles loq̄tur cū ambiguitate vt clare patet intuenti.

Conclusio rñsalis. p̄priū ē qualitati hēre cōtrariū ⁊ suscipe magis ⁊ min^o. pbatur. q2 oīs forma hñs plures gradus cōpossibiles i eadē parte sui suscipit magis ⁊ minus. sed qualitas est h̄ vt patuit i p̄i mo notabili. ergo suscipit magis ⁊ minus. Et q̄ habeat contrariū patuit in secūdo nōbili.

Primo Dubitatur. Utrū idē vnusce cōtineat in gñe relatōis ⁊ i gñe q̄litatis. Pro solutiōe hui^o supponēdū ē q̄ aristoteles in hoc tertio puncto determinat de tertia spē qualitatis. ⁊ cōtinet tres cōclusiões. Quaȝ p̄ma ē hec. Proprium ē qualitati scōm eam simile vel dissimile dici. Et q̄ hoc sit maxime p̄priū p3. q2 secūdū solas qualitates dicit aliquid sīle vel dissimile. ergo p̄priū est q̄litati scōm eā simile ⁊ dissimile dici. ¶ Scōa cōclusio tangit quādā dubitatiōnē. q2 posset aliquis credere q̄ aristoteles isufficiēter determinauit de relatiuis eo q̄ determinādo de q̄litate multa interposuit de relatiuis. naȝ prius dictū ē q̄ habitus ⁊ dispositio nec sunt ad aliquid. et dicebat q̄ sunt in p̄ma specie qualitatis. ¶ Tertia cōclusio tāgit duas solutōes p̄dicte dubitatōnis. Quaȝ p̄ia ē q̄ aliq̄d dr̄ eē duobus modis. Uno mō scōȝ suū gen^o. et isto mō habitus ⁊ dispō sunt ad aliq̄d. Alio modo dicit aliquid eē in gñe scōm se. ⁊ sic habitus et dispōnes sunt in gñe qualitatis. ⁊ ita nō est incōueniēs gña eē ad aliq̄d cū tñ singula illoȝ generȝ. s. spēa ⁊ indiuidua nō sunt ad aliquid. vt disciplina ē ad aliquid. q2 est alicuius disciplina. sed grāmatica nō est ad aliquid. quia nō est alicuius grāmatica. l3 sit alicuius disciplina. similiter musica nō dicitur alicuius musica sed alicuius disciplina. Secūdo soluit p̄dicta dubitatio p interēptiōnē. q2 nō ē icōueniens idē eē quale ⁊ relatiuū. ⁊ ideo non est icōueniens cnumerari in vtrisq; generibus. Dicitur tñ extra textū q̄ si aliquid implicite in se rōes diuersoȝ generȝ p̄dicamētaliū nō debet poni spēs alicuius illoȝ generȝ vt vult aristoteles quarto thopicoȝ. l3 oportet sibi assignare genus cōpositū ex rōibus illoȝ p̄dicamētoȝ simplicium. Et ideo ad aristotelem posset dici q̄ hic loquitur dubitatiue nihil asserendo. vel q̄ intendit q̄ aliquid quod potest esse proprie de vno genere ⁊ impropie de alio genere sicut habitus et dispositiones proprie sunt de genere qualitatis l3 impropie possent dici de genere relationis. et possent vocari relatiua secundum dici. et sic de aliis.

Secundo Dubitatur. Utrum forma remissa ⁊ posterius itēsa maneat idem in numero. Et videtur q̄ nō. q2 si sic sequeret q̄ idem numero bis generaret. tenet cōsētia. q2 p oēm motum generat terminus ipius motus. sed per motum remissionis generatur forma remissa. et per motum intensionis generatur forma intensa. ergo si forma intensa ⁊ forma remissa sunt vna forma numero. sequitur q̄ idem numero bis generabitur. ¶ In oppositum tamen arguitur. quia nisi sic sequeretur q̄ aliquid haberet esse de nouo cuius tamen non posset assignari aliqua causa per se. quod est inconueniens. Tenet cōsequētia. quia si ab aliquo calido remittat frigidū decem graduum in vno gradu tunc corrupto decimo gradu remanet frigidum remissum nouem graduum quod accepit esse d' nouo cum prius non fuerit. ex quo est aliud numero a frigido decem graduum. et tamē illius frigidi nouem graduum non videtur eē aliqua causa per se. ergo ⁊c. minor patet quia vel causatur per se a calido remittente decimum gradum. sed hoc non. quia nullum contrarium est causa per se cōtrarii. vel causat a

frigido.sed hoc nō.quia vel hoc eēt a frigido ꝑcedēte vel a frigido sequēte.sed hoc non qꝛ existente frigido nouē graduū nō ꝑplius ē frigiduꝫ ꝑcedēs.⁊ nō dū ē frigidū sequēs. vl' cāt ab aliquo frigido circūstante ⁊ p̄nte. sed hoc nō qꝛ possibile ē ꝙ nullū sit ibi p̄ns q̄re relinqtur ꝙ a nullo cābitur cū nō videat̄ aliqd aliō a quo posset cāri. Et ad priorē rōem rn̄r ꝙ per motū intēsionis lꝫ acq̄rat̄ nouus gradus non tū noua forma.qꝛ vt patuit in ꝑdicamēto q̄lꝫ licet lꝫ vn⁹ gradus ab alio separat⁹ sit forma. tamen vt ē cōiunct⁹ non ē forma sed solū ē po⁹ ꝑfectionis forme.⁊ iō in motu quo res ꝑficit̄ vl' maiozatur nō acq̄rit̄ simpl'r nouus termin⁹ licet rō terminandi possit nouiter acq̄ri.

Tertio dubitat̄.vtrū sit ꝑcisa rō suscipiendi magis ⁊ min⁹. Ad qd̄ variis opinionib⁹ diuersis ꝓbabl'r rn̄r. ꝙ rō ꝑcisa suscipiēdi magis ⁊ minus ē latitudo graduuꝫ in forma specifica cōpossibiliū in eadeꝫ parte sbi. pꝫ qꝛ nihil extrinsecū forme vr̄ eē ꝑcisa cā suscipiēdi magis ⁊ min⁹. ḡ aliqd intrinsecum erit h⁹ cā. sꝫ nō aliqd ꝙ sit de ꝯceptu formali qꝛ ex quo tot⁹ ille ꝯcept⁹ includit̄ formal'r in quolibꝫ indiduo forme seq̄ret̄ qꝛ quodlibꝫ indiduuꝫ seorsū hēret oēs ꝑfectōnes forme. ḡ sibi ꝯuenit ꝑ aliqd qd̄ sic ē intrinsecū forme qd̄ nō ē extrinsecū aut accidētale respcū illi⁹ forme c⁹ sūt gradus. ḡ ⁊c̄. Añs ꝑncipale pꝫ qꝛ qd̄cunqꝫ extrinsecū forme denoiat̄ a maiozitate vel minozitate ipius forme vtputa subm̄ dicitur magis vel min⁹ albuꝫ a maiozitate vel minozitate forme albedinis i eo exn̄tis. Et cōfirmat̄ per simpliciū in ꝑdicamētis in capitulo de q̄litate. vbi cōmēdat architeꝫ. dicēs sic. mirabilis archites breui sermone cām ei⁹ qd̄ suscipit magl ⁊ min⁹ insinuat dicēs q̄litas eni infinitatem quādā ꝑticipat. iō scd̄m rōeꝫ ei⁹ hꝫ ꝙ suscipiat magis ⁊ min⁹ nō ex participātibus, ex quib⁹ v̄bis pꝫ clare ꝙ q̄litas suscipiat magis ⁊ minus ꝑꝑ suā infinitatē. hec auteꝫ infinitas non videtur eē nisi quedam latitudo graduum vel illimitatio forme.

Ad rationes Ante oppositū. Ad primam dicitur ꝙ sicut i linea sunt tres ꝑtes quedā sūt potentiales sicut sunt partes eiusdē ꝓportionis ⁊ ille sunt infinite. Alie sunt ꝑtes actuales que dicunt̄ partes eiusdem q̄litatis. Et iste sunt finite sic etiam in latitudine forme sunt quidam gradus potentiales qui sunt infiniti. Et alij sunt gradus actuales qui sunt finiti. Ad secūdaꝫ patꝫ solutō in scd̄o nōbili.⁊ h̄ de tractatu q̄litat̄.

Queritur Utrum habere contrariuꝫ ⁊ suscipere magis ⁊ min⁹ conuenienter assignētur ꝓprietates ꝑdicamentoꝝ actionis ⁊ passiōis. ¶ Arguit̄ primo cōtra suppositū quia quecūqꝫ sūt idē realiter ⁊ numeraliter nō sūt predicamēta distincta sꝫ actio ⁊ passio sunt idem realiter ⁊ numeralit̄. ḡ non sunt ꝑdicamenta distincta. maioꝛ pꝫ qꝛ ꝑdicamēta distinguūtur genere. ḡ non sūt idē numero. minoꝛ patet quia actio ē act⁹ actiui. ⁊ passio est actus passiui. sed idem numero est actus actiui ⁊ passiui. pꝫ per aristotelē scd̄o de anima. igit̄ actio ⁊ passio sūt idē real'r numeraliter. ¶ Arguitur scd̄o ꝙ non habeāt cōtrarium qꝛ actio ⁊ passio non p̄nt eē termini motus. ḡ non hn̄t contrariū. tꝫ ꝯña quia de quolibet ⁊ ꝯtrario cōtigit moueri in aliud ꝯtrariū. añs pꝫ ꝑ Aristo. 3° phisicorum vbi vult ꝙ ad actioneꝫ non ē motus per se quis si sic motus eēt motus. Et per idē ꝓbatur ꝙ non suscipiūt magis ⁊ minus quia omnia forma intēsibilis vel remissibilis pōt esse per se terminus motus sed actio ⁊ passio non possunt eē termini motus. ḡ non suscipiunt magis ⁊ minus. ¶ In oppositum est aristoteles in textu.

Primo sciendum est. ꝙ ꝑ declaratione quesiti ponūtur tres distinctiones. ¶ Prima est hec. duplex est respect⁹ quidā ē respectus intrinsecus adueniēs qui consurgit imediate posito fundamento ⁊ termino. Alius est respect⁹ extrinsec⁹ aduenien s qui non consurgit imediate posito fūdamēto ⁊ termino. Sed requiritur aliqua alia dispositio vtputa approximatio terminoꝝ vel h⁹. ¶ Secūda distinctio duplex est actio. quedā ē transiens. ⁊ est illa q̄ de se respicit terminū. vel est illa q̄ est per se ꝓductiā alicui⁹ termini. ⁊ talis actio est de predicamento actionis. Alia est actio imanens que de se non respicit aliquē terminum. ⁊ est q̄dam q̄litas se habēs per modum actus scd̄i nullius termini ꝓductiua sed ipsa est finis ⁊ terminus ꝓductiu⁹. ⁊ talis actio est de genere qualitatis. ¶ Tertia est distinctio. duplex est actio quedam est que nihil aliud est q̄ꝫ respectus quo agens re

fertur ad patiens. et ista est predicamentum distinctum a passione. Alia est actio acta que est quidam effectus prioris actionis. et illa idetificatur realiter cum passione. Et istam distinctionem videtur ponere simplicius super predicamenta querens quare facere ponitur in predicato et nõ actio. Ad quod respondet quod ideo est quod factio dicitur de actiõe et de effectu actionis. Ex quo sequitur quod effectus actionis est factõ. et non illa que est predicamentum sed factio fctã.

Secundo sciendum est. quod in hoc capitulo se expedit aristoteles de sex vltimis predicamentis. et continet duas conclusiones. Prima tangit duas proprietates actionis et passionis. et est hec. Recipit autem facere et pati contrarietatẽ. et etiam magis et minus. Prima pars patet. quia calefacere et frigefacere sunt contraria. similiter calefieri et frigefieri. et tamen ista sunt agere et pati. ergo agere et pati habent contrarium. Secũda pars patet quia aliquid dicitur magis vel minus calefacere. et aliquid magis et minus calefieri. sed ista sũt agere et pati. ergo agere et pati suscipiunt magis et minus. In secunda conclusione breuiter se expedit de quattuor vltimis predicamentis. et est hec. de situ dictum est in predicamento ad aliquid. De alijs autem nihil dicetur nisi ea que dicta sunt in primo capitulo huius tractatus scilicet quod hẽre significat hitugtum eẽ vel calciatum eẽ. et vbi significat esse in loco. et sic de alijs.

Tertio notandum est. quod circa hunc textum incidunt due difficultates. Prima est quid ẽ actio et quid est passio. Respõdetur ab actore sex principiorum quod actio est forma accidentalis secũdum quã in id quod subijcitur agere dicimur. et passio est effectus illatioque actionis. ¶ Secunda difficultas. vtrũ calefacere et frigefacere contrariẽtur. Et videtur quod non quia conueniunt simul eidem subiecto. ergo non contrariãtur. Añs pz de aqua tepida cui si imprimatur manus frigidissima ipsaz calefaciet. Si vero sibi ponatur manus calidissima ipsam frigefaciet. Respondetur quod calefacere et frigefacere possũt dupliciter considerari. Uno modo pro per se significato quod est ipsa calefactio actiua et sic non contrariantur. Alio modo possunt capi pro denoĩato siue pro fundamento illarum actionum que sunt calefactio et frigefactio. et sic contrariantur. Et ratio distinctionis est quia nulli respectui in quãtũ respectus competit habere contrariũ nec suscipere magis et minus. sed tãtũ sibi cõuenit per accidens rõe. s. fundamenti vel termini. vt si sint duo alba in alio et in alio gradu propter intensionem vel remissionem alicuius illarum albedinũ intẽditur vel remittitur similitudo que est inter duo alba.

Conclusio respõsalis actio transiens formaliter accepta. s. pro respectu agentis ad passum et passio sunt predicamẽta distincta quibus per accidens insunt predicte proprietates. Prima pars patet quia hẽnt sub se genera et species. et non habent aliquod genus supra se et habent etiam diuersos mõs denominandi substantiam agentem vel patientem. ergo sunt predicamenta distincta. Secunda pars pz in secundo notabili. et quod eis cõueniat per accidens pz ex 3° notabili.

Primo dubitatur. vtrum actio et passio sunt entitates formaliter absolute vel respectiue. et videtur primo de actione quod sit entitas absoluta. quia nullus respectus est finis et vltima perfectio finis potẽtie actiue sed actio est vltima perfectio et vltimus finis potẽtie actiue secundum aristotelẽ nono metaphisice. vbi dicit. nõ enim videmus vt visũ habeamus. sed econtra. ideo habemus visuz vt videamus. Ad dubium rñr quod sunt respectus extrinsecus aduenientes. quod probatur quia illud quod eẽntialiter ẽ ad aliud ẽ eẽntialiter respectus sed actio ẽ eẽntialiter ad aliud. Nam impossibile est cõcipere actionẽ quin cõcipiatur aliquid quod fit per ipsã. modo dicit aristoteles in predicamẽto relationis quod illud quod nõ põt in se concipi nullo alio concepto est eẽntialiter rlo. ergo actio erit eẽntialiter respectus: et cõfirmatur quia ois forma absoluta que põt ab agente naturali produci in subo producitur mediãte actiõe de predicamento actiõis. Si igitur actio sit forma absoluta. et producatur ab agente naturali in subiecto producetur mediãte actiõe. et sic actionis erit actio quod est falsum. Sed quod sit respectus extrinsecus adueniens pz quia non consurgit immediate põitis termino et fundamento. quia posita potentia naturali actiua. et potentia passiua adhuc nondũ erit actio nisi adinuicem approximẽtur. Ponũt tñ quidã alio mõ differentiaz iter respectuz intrinsecus aduenientẽ et respectũ extrinsecus aduenientẽ quia respectus extrinsecus

aduenies est ille cuius alterū extremorū ē ꝑfectio extrinseca alteri⁹ vt agens aliquo modo extrinsece ꝑficit passū ⁊ locus locatū. ⁊ habitus subm suū. ⁊ qñ. rez ꝑalem. sed respcūs intrinsecus aduenies ē ille cuius alterū extremū nō ꝑficit extrinsece alterū sicut pȝ discurrendo per oēs mōs relatōnis. Non eni duplū perficit dīdium nec ecōtra. lȝ relatio dupli sit ꝑfectior relatione didij. Silr pr̄ inq̄ztū pr̄ nō ꝑficit filium· lȝ perficiat ipm ꝑ actū gn̄ationis per quē filius accipit eē. non tñ ꝑficit ipsuȝ ꝑ respectum pr̄nitatis. Et ad rōem factā in oppositū. rn̄r per distinctionē maioris. qꝛ respectus pōt duplr̄ ꝯsiderari. vno modo scōm se ⁊ formaliter vt. s. excludit suū terminū sicut calefactio excludit calorez gēitū. ⁊ sic nullus respectus ē vltima ꝑfectio nec finis alicui⁹. alio modo ꝯsideratur respectus nō vt excludit. sȝ vt includit aliquo mō terminū quē attingit. ⁊ sic actio vel ēt respectus pōt eē vltima perfectio rei rōne termini quē attingit.

Secundo dubitaᷓ. Utruȝ actio formaliter ⁊ subiectiue sit in agente ⁊ passio in ipso patiēte. ⁊ vr̄ ꝙ non. quia si sic sequeretur ꝙ agens iquātū agēs pateret. cōsequēs ē falsū. pȝ tñ ꝯn̄a qꝛ agens inquantum agēs reciperȝ actionē. ⁊ sic pateretur ab ea. ⁊ confirmaᷓ qꝛ si actio eēt in agēte ⁊ non transiret in passū tanq̄ȝ in subm. seq̄retur ꝙ oīs actō eēt imanēs qd̄ est falsū. Confirmaᷓ ēt per aristotelē scdo de aīa vbi dicit ꝙ actio ⁊ passio sūt in patiēte ⁊ non in agente. ¶ Ad dubiū rn̄r affirmatie ꝙ ꝓbaᷓ qꝛ oīs forma realit ⁊ formaliter informās idē subm pōt de illo ꝑdicari ⁊ ipm denoīare. ğ si actio sit realiter ⁊ formalit ī patiēte seq̄tur ꝙ patiens inquantuȝ patiens erit agēs. Confirmaᷓ qꝛ in eo ē actio subiectiue in qua ē ꝑnci^m elicitiuū act⁹. sed in agēte est actiuitas q̄ ē potentia ad eliciendū actū. ergo actio ē in agente subiectiue. Et ad ꝑmam rōeȝ in oppositū rn̄r per distinctionē qꝛ forma dupliciter pōt recipi in aliquo. vno mō mediāte passione. ⁊ sic tūc illud ꝙ sic recipit formā patitur. alio modo pōt forma recipi in alio non mediāte passione. sed tm̄ mediāte inherentia illius forme recepte in subō q̄ qdē inherentia ē de genere relationis. ⁊ in tali receptione recipiens non patiᷓ. sic aūt actio recipiᷓ in agente ⁊ non ꝑmo mō. ¶ Ad secūdā rn̄r ꝙ actio potest duplr dici imanēs vno mō formalr. s. ꝙ formaliter maneat in agente. ⁊ sic oīs actio est imanēs. Alio mō pōt actio dici imanēs causaliter qꝛ. s. nihil relinquiᷓ extra se. ⁊ sic nō oīs actio ē imanēs. ⁊ ad auctoritatē aristo. ⁊ consimiliter ad oēs vidētes hoc idē sonare diciᷓ ꝙ intelligiᷓ de actione acta. ⁊ nō de actiōe q̄ ē respectus. Ex quo pȝ ꝙ actio ⁊ passio realiter distinguūᷓ qꝛ sunt duo respectus in diuersis subiectis realiter subiectati.

Tertio dubitatur. Utruȝ quatuor vltia ꝑdicamenta sint entitatis absolute vel respectiue. Ad qd̄ rn̄r per quatuor dicta. Primū ē vbi est circūscriptio corꝑis locati a circūscriptōne loci ꝓcedēs que diffinitio data ab actore sex ꝑncipioꝝ sic ē intelligenda Nam ex applicatiōe suꝑficiei ꝯcaue corporis locantis ad corp⁹ locatum derelingtur in ipsa superficie qdā respectus extrinsec⁹ adueniens qui vocaᷓ vbi actiuū vel noīe simplici locatiuitas cuius concretū ē loc⁹. ⁊ ex ꝑte corporis locati derelingtur alius respectus mutu⁹ extrinsecus aduenies q vocaᷓ vbi passi^m. ⁊ ð illo vbi passiuo daᷓ ꝑdicta diffō. ¶ 2° dcȝ qñ. est ꝙ ex adiacentia tꝑis in re tēporali derelinquitur. ꝓ cuius intellectu ē aduertēdū ꝙ ex applicatiōe seu adiacētia tꝑis mensurantis ad rem temporalē quā mensurat derelingᷓ duplex respectus mutu⁹ quoꝝ vn⁹ fūdaᷓ in tꝑe et terminaᷓ ad rē tēporalē q vocaᷓ qñ actiuū. ⁊ alius fūdaᷓ in re tꝑali ⁊ terminaᷓ ad tēpus qui vocaᷓ qñ passiuū de quo daᷓ dicta diffō. ¶ 3^m dictū positio est qdā ꝑtiū situs ⁊ gn̄ationis ordinatio. Ad cuius euidētiā supponiᷓ ꝙ ex applicatione ꝑtiū loci ad locatū derelingᷓ duplex respectus mutu⁹. quoꝝ vn⁹ fundaᷓ ī ꝑtibus loci. ⁊ terminaᷓ ad ꝑtes locati. ⁊ vocatur situs actiue dict⁹. Alius fundaᷓ in ꝑtibus locati ⁊ terminaᷓ ad ꝑtes loci qui vocaᷓ situs passiue dict⁹. ¶ Quartū dictū hit⁹ ē corporuȝ ⁊ coꝝ que circa corpus sūt adiacētia. Ad cui⁹ intellectum conformiter sicut ad ꝑcedēs supponitur ꝙ ex applicatiōe seu adiacentia vestimēti vel cuiuscūq̄ȝ ornamenti ad corp⁹ consurgit duplex respectus extrinsecus mutuus Quoꝝ prim⁹ fūdaᷓ in vestimēto applicato et terminaᷓ ad corpus ⁊ ille vocaᷓ hitus actiue dictus. Alius fūdaᷓ i corꝑe ⁊ terminaᷓ ad vestimētū q vocaᷓ hit⁹ passiue dictus.

Ad rationes ān oppositū ad primā ꝯceditur ꝙ actio acta

⁊ passio sunt idem realiter ⁊ nūaliter ꝫ actō q̄
ē respect⁹ distinguit̄ realiter a passiōe ⁊ ē p̄di
camētū distinctū a passione vt patuit in p̄zio
dubio. ¶ Ad secūdā patuit solutio ī tertio no
tabili qñ dictū ē q̄m neq₃ actioni neq₃ passio-
ni sicut nec cuicūq₃ respectui conuenit per se
terminare motū vel habere contrarium vel
etiam suscipere magis ⁊ minus sed tantum ꝑ
accidens. s. ratione suppositi vel termini.

Queritur

Utrū opposi
tio sit entitas
realis cōis vniuoca ad oppo-
sitionē relatiuā contrariā pri
uatiuā ⁊ cōtradictoriā. ¶ Ar-
guit̄ p̄mo q̄ sic argumēto cō-
muni q̄z q̄ñcūq₃ intell'a nr̄ ē certus de aliquo
vno ɔceptu ⁊ dubi⁹ de duob⁹ necessario cōce
ptua de quo ē cert⁹ ē alius ab illis duob⁹ de q
b⁹ ē dubius. sed intell's nr̄ ē cert⁹ q̄ oppō p̄ua
tiua ē oppō ⁊ etiā q̄ oppō ɔ̄dictoria ē oppō. ⁊
tñ pōt dubitare vtrū sit oppō p̄uatiua vel op
positio ɔtradictoria eo q̄ pōt dubitare vtruʒ
sit p̄uatio vel sit purū nihil sicut ē ne⁹ que est
extremū ɔtradictiōis. ḡ necessario ē alius cō
ceptus oppōnis in se a ɔceptib⁹ oppōia p̄ziua
tiue ⁊ oppōis ɔtradictorie de q̄b⁹ tñ verificat̄
eēntialiter. ḡ ē cōis vniuoc⁹ eis. ¶ In opposi-
tum arguit̄ nihil ē cōe vniuocū enti ⁊ nihilo.
sed aliqua illaruʒ oppōnum est ens ⁊ alia est
nihil vel saltem ens rōnis. ḡ oppositio nō est
cōis vniuoca respectu illaꝝ q̄ttuor oppōnū.

Primo

sciendū ē. q̄ ꝑ declaratiōe ter
minoꝝ ponitur vna distinctō
⁊ quattuor dicta. ¶ Distictio ē hec. oppō pōt
capi dupl'r. vno mō fūdamētaliter ꝑ eo. s. q̄ ē
fundamētū oppositōnis ad modū q̄d dicim⁹
albedinē eē fundamētū silr̄udinis. alio mo-
do capit̄ formal'r ꝑ ipsa. s. rōe formali opposi
tionis qua aliq̄d s̄bm denoiat̄ formal'r oppo-
sitū. ⁊ sic ē formalis repugnantia duoꝝ extre
moꝝ nō ꝑmittētiū se sil' in eodeʒ respcū eius-
dem. ¶ Primū dictū ens reale positiuuʒ pōt
eē fundamētū oppōis. pʒ de oppōe ɔtraria et
relatiua quarū ābo termini sūt positiui. ¶ 2ᵐ
dictū. ens reale p̄uatiuū pōt eē fundamētuʒ
oppōis. pʒ de oppōe p̄uatiua q̄ fūdat̄ sup p̄uati
one hñte veꝝ eē reale p̄ter aīaʒ. Q̄d ꝓbat̄ q̄z
hitus non remouetur formal'r ab aliquo s̄bo
nisi ꝑpter aliq̄d icōpossibile sibi positiuū vel
p̄uatiuū. ꝫ lumē ē hitus siue forma positia q̄
formal'r ⁊ real'r remouet̄ ab aere. ḡ h̄ erit ꝑꝑ
aliq̄d positiuū vel p̄uatiuum existēs formal'r
in aere ⁊ cui lumē hʒ icōpossibilitatē. ꝫ tale ñ
pōt eē positiuū eo q̄ lumē nō hʒ formā positi-
uam ɔ̄riā sibi. ḡ illō q̄d remouet lumē ab aere
erit p̄uatio hñs tñ eē formal'r ⁊ ex nā rei ī aere
¶ 3ᵐ dictū purū nihil pōt eē fūdamētū oppōis
vt pʒ de oppōe ɔ̄dictoris c⁹ fūdamtū vel ter-
minus ē negatō simpl'r q̄ ē puꝝ nihil. q̄ āt tal̄
negatio sit purū nihil ꝓbat̄. q̄z si negatio eēt ī
re p̄ter aīam vl' in aliquo s̄bo de quo vere di
ceretur h̄ eēt potissime qñ sua affirmatio nō
eēt in tali s̄bo: sed h̄ nō. q̄ pʒ q̄z si negationes
eēnt realiter in s̄bis de quib⁹ vere dicūt̄ qñ ī
eisdē sue affirmatōes nō sūt. sequeret̄ q̄ vbi-
cunq₃ sue affirmatiōes nō eēnt q̄ deberēt po
ni ille negationes. sed hoc non quia affirma
tio non inuenitur in quiditate subiecti illius
negatōnis. igitur in eadem debet poni illa ne
gatio. Ubi grā. Illa ne⁹ q̄ ē nō lapis vere dr̄ d̄ ho
mine. ḡ si ex nā rei īuēit̄ ī hoīe sequeret̄ q̄ cū
ista affirmatio q̄ ē lapis nō īuenit̄ ī q̄ditate ho
minis q̄ ī eadē debuit poni sua negatio q̄ ē nō
lapis. q̄ ē f'm q̄z de nullius entis positi' q̄dita-
te ē neg⁹ aliq̄. ḡ illa ne⁹ q̄ ē nō lapis nō erit de
q̄ditate hoīs. ⁊ ꝑ ɔñs nullū hēbit eē extra ani-
mā. ¶ 4ᵐ dēm oppō ɔ̄dictoria ē ens rōis. patʒ
q̄z oppō realis hʒ vtrūq₃ extremū extra aīam
ḡ ad destructionē ɔsequēt' oppō q̄ nō hʒ ābo
extrēa extra aīaʒ nō erit realis sed oppō ɔtra
dictoria hʒ negationē ꝑ altero extremo q̄ nō
ē ens real'r sed rōnis.

Secundo

notādū ē q̄ ī h̄ 3° tractatu
determiat ari. de postp̄dica
mētia. ⁊ ɔtʒ q̄nq₃ capl'a. in quoꝝ p̄zio determi
nat de postp̄dicamto oppōis. Et continet du-
as ꝑtes p̄ncipales. In q̄ꝝ p̄zia determiat d̄ q̄-
tuor sp̄eb⁹ oppōis ⁊ ɔtinet q̄tuor pūcta. Quo-
rū p̄zi ᵐ ɔtʒ sex ɔcl'ones. Quaꝝ p̄zia ē q̄ alteꝝ
dr̄ oppōi alio q̄drupl'r. p̄zio° sic relatia vt du
plū didiū. 2° vt ɔ̄ria vt boᵐ ⁊ malū. 3° vt p̄ᵘᵃ vt
cecitas ⁊ vis⁹. 4° vt ɔ̄dictoria vt affir° ⁊ neg°.
vt sedet ñ sedet. ¶ 2ᵃ ɔ° ē h̄ relatie oppōita sūt
illa q̄cūq₃ hoc ip̄ʒ q̄d sūt alioꝝ dicūt̄ vl' q̄uoli
bet al'r ad aliud. Hāc ɔcl'onē declarat. p̄zio
his que referuntur sub habitudine eiusdem
casus vt duplum dicitur alicuius scilicet di-
midy duplum. 2° declarat sub his que refe-
runtur sub habitudine diuersorum casuum.
vt disciplina dicit̄ discipliati disciplia ⁊ disci

sciplinatū dr̄ disciplis disciplinatū. ¶ Tertia
ↄclusio tangit drām ↄtrariorum a relatiuis.
⁊ ē hec. cōtraria differūt a relatiuis. qꝛ contra
ria non referuntur adinuicem sicut relatiua.
ꝓbatur duobus exemplis. qꝛ bonū non dicit̄
mali bonum. sed malo ↄriū. silr̄ albuꝫ non dr̄
nigri album. sed album dicitur nigro contra-
rium. ¶ Quarta cōclusio tangit vnā diuisioneꝫ
ↄtrariorū. ⁊ est hec ꝙ ↄrioꝝ quedā sunt medi
ata. alia vero imediata. hanc cōclusionē nō ꝓ
bat Aristoteles. sed eam innuit ex duabus con
clusionibus sequētibus. ¶ Quinta conclusio
tangit diffinitionē ↄtrariorum immediatoꝝ
⁊ est hec. cōtraria imediata sūt quoꝝ necesse
ē alterum inesse suo ꝓprio susceptibili. Pro-
batur duobus exēplis quia lāgor ⁊ sanitas sūt
contraria imediata respectu corporꝭ aīalis. qꝛ
necesse est aīal semper eē sanuꝫ vel languidū.
similiter par ⁊ impar sunt contraria imediata
circa numerū eo ꝙ necesse ē oēm numerū eē
parē vel imparē. quia oīs numer⁹ ē hn̄dās vl̄
ꝑfect⁹. Sexta cōclusio tangit diffōem ↄriorū
mediatoꝝ ⁊ ē hec. cōtraria mediata sūt quoꝝ
non ē necesse alterum in eē ꝓprio susceptibili
ꝓbatur duobus exēplis qꝛ album ⁊ nigrū sūt
cōtraria mediata respectu corꝑis vt non ē ne
cesse oē corpus semper eē album vel nigrū qꝛ
pōt eē fuscū vel palidū. silr̄ prauum ⁊ studio
sum sūt contraria mediata respectu corporū.
quia nō est necesse vnūquodqꝫ eē prauum vel
studiosū. ⁊ subdit ꝙ ↄtrarioꝝ mediatoꝝ que
dam sunt quorum media habēt noīa imposi-
ta sicut inter albū ⁊ nigrū sunt ista media q̄ sūt
fuscū ⁊ palidū. Alia sunt contraria mediata q̄
rum media nō hn̄t noīa iposita. sed noīantur
per negatiōem vtriusqꝫ extremi vt sūt prauū
⁊ studiosū ē mediū qđ neqꝫ ē prauū neqꝫ studi
osum sicut forsan opa pueroꝝ que nō sūt neqꝫ
mala neqꝫ bōa eo ꝙ n̄ fiūt sꝫ ð liberatōeꝫ rōis

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hūc textū inci-
dunt tres difficultates. Quaruꝫ
prima ē hec. vtrū conuenienter assignentur q̄-
tuor genera opponūm. Et videtur ꝙ nō. quia
oīa coincidunt in vnum tertiū. g̊ non distiguū
tur adinuiceꝫ. Añs patꝫ quia oīa opposita sūt
relatiua cum scđm suum totum eē sint ad ali-
ud. g̊ omnis oppō est relatio. consequentia te-
net per maximā thopicā si concretū in cōcre
to ⁊ abstractum in abstracto. ⁊ per cōsequens
oēs oppōes coincidūt cū rl̄one. vel saltē conti
nent̄ sub relatione. Ad difficultatē rn̄r qꝛ oīa
opposita sunt relatiua. ⁊ ꝙ oīs oppō ē relatio
sꝫ cū hoc stat ꝙ nō oīa oppōita sūt relatie op-
posita nec ēt oīs oppō est oppō relatiua qꝛ op-
positio relatiua est qdā respect⁹ disq̄parentie
fūdat⁹ sub duab⁹ relationib⁹ que adinuicē re
latiue opponūt̄. mō nō oīs oppō ē talis rl̄o dis
quiparātie sed forsan magꝭ rl̄o equiparātie lꝫ
oīs oppō sit rl̄o nō tamē oīs oppō ē relatia op
positio. ¶ Scđa difficultas vtrū i textu cōue
niēt̄ distinguāt̄ ↄria a relatiuis per hoc ꝙ rela
tiua referūtur adinuicē no āt ↄtraria. Et vide
tur ꝙ non qꝛ illa q̄ dicūtur in hitudīe ad aliō
adinuicē referūt̄. sed ↄtraria sūt hm̄. nihil eniꝫ
ꝑ seipm ē ↄtrariū sed tm̄ in hitudine ad aliud
g̊ adinuicē referūtur. ⁊ cōfirmat̄ quia cōueni
ent dr̄ ↄtrariū cōtrario cōtrariū. g̊ referuntur
adinuicē. Ad difficultatē rn̄r per vnā distin-
ctionem ⁊ duo dicta. Distinctio est hec contra
ria pn̄t duplr̄ ↄsiderari. vno mō ꝓ p se significi-
cato. s. ꝓ ipa ↄtrarietate q̄ ē q̄dā hitudo inter
duo extrēa cōtraria. Alio⁹ pn̄t capi ꝓ denoīa-
to vꝫ ꝓ q̄litatib⁹ sup qb⁹ fundat̄ talis hitudo
cꝰ sūt albū ⁊ nigrū. ¶ Primū dcm̄ ē istud. con
trarie oppōita sūt relatie oppōita. ⁊ adinuicē
referūt̄ sub hitudine oblīq casus ⁊ hoc capien
do ↄtraria formaliter. ⁊ ꝓ p se significato. pꝫ
qꝛ ↄrie oppōita sic sūt q̄dā relatiōes eq̄paran
tie sup qb⁹ pōt fūdari vna rl̄o disq̄parētie q̄ ē
distictio siue oppō illarū relationū adiuicē. sꝫ
talis rl̄o disq̄parantie ē relatiua oppō. g̊ ↄtra-
rie oppōita sūt relatiue oppōita. ꝙ ēt referāt̄
adinuicē patuit pri⁹ qꝛ ↄtrariū dr̄ ↄrio ↄrium
⁊ ecōtra. ¶ 2m dictū capiēdo ↄria fūdamētalr̄
non sunt relatiue opposita nec adinuicē refe-
rūtur. pmū pꝫ quia ↄtraria vt sic nō sūt relati
ua sꝫ sūt q̄litates absolute. g̊ n̄ sūt rl̄iue oppo-
sita. tꝫ ↄñā qꝛ rl̄atiua oppō fūdat̄ sup relatis.
vt iā patuit. Scđa ps pꝫ qꝛ albū nō dr̄ nigri al
bum vt dr̄ in textu. g̊ nō referūt̄ adiuicē. ¶ 3a
difficultas vtꝝ sint aliq̄ ↄtraria imediata. vt
videt̄ dicere text⁹. Et vr̄ ꝙ non qꝛ si aliq̄ eēnt
talia tūc ipa fm̄ se nō hērēt mediū. g̊ nō eēnt
ↄtraria sꝫ ↄtradictoria. tꝫ ↄñā qꝛ ↄdictio ē op-
positio c⁹ scđm se nō ē dare mediū. Rn̄r ꝙ lꝫ
ↄtraria imediata nō hēant medium formale
hn̄t tn̄ mediū subiem ꝙ natū ē subyci vtriqꝫ
ↄtrarioꝝ. sꝫ ↄtradictoria nō hn̄t sꝫ medium
qđ subyciatur vtriqꝫ eorum cum alterum sēꝑ
sit non ens cuius non ē aliquod subiecti.

Conclusio responsalis. oppositio a toto genere nõ ē entitas rea
lis cõis vniuoca ad quatuor gña oppositionũ
prius enumerataꝝ. Prima pꝫ. quia illud ꝙ i
sua significatiõe includit ens rõis nõ ē s toto
genere ens reale sed oppõ in ambitu siue si-
gnificationis includit oppõem ꝯdictoriã que
est ens rõis. ğ oppõ a toto genere nõ est ens re
ale. Scða ps pꝫ. quia enti reali ꝛ enti rõnis nõ
ē aliqð cõe vniuocũ. sed aliqua oppõ ē ens re-
ale ꝛ aliqua ē ens rõis. ğ oppõ nõ ē eis cõmu-
nis vniuoca. Maior pꝫ qꝛ vniuoca hñt idẽti-
tatẽ in eo in quo vniuocantur. sed ens cũ non
ente nõ ē hmõi. vt pꝫ ꝑ Arist. 4°. metha[ce] dicen
tem. Nec nõ ens enti nec ens non enti est idẽ
aut diuersum. ergo ꝛ cetera.

Primo dubitatur. Utrũ eodẽ gñe op-
positionis opponãtur abstra-
cta ꝛ sua concreta. Pro dubio supponẽdũ est
ꝙ aristo. in hoc 3°. pũcto determinat de oppo-
sitiõe priuatiã. ꝛ intẽdit tres ꝯclusiones. Qua
rũ pria tangit diffinitionẽ priua[tiue] oppositorũ
ꝛ ē hec. priuatiue opposita sũt illa que habent
fieri circa idẽ subm ordĩe irreuocabili ꝛ tpe d
terminato. Prima ps pꝫ. quia cecitas ꝛ visus
sunt priuatiẽ oppõita. ꝛ hñt fieri circa oculũ
tãq̃ circa idẽ subm. Alia pars pꝫ. ꝙ habeãt fi
eri ordine quodã ꝛ tpe determinato. qꝛ edẽn
tulus nõ ē ille qui nõ hꝫ dẽtes neq̃ cec⁹ nõ ē
ille q nõ hꝫ visũ. sꝫ q nõ hꝫ quãdo ē aptus hẽre
Prima pars pꝫ. qꝛ multe sũt gñationes. i. gña
ta que neq̃ habẽt dentes neq̃ visum. ꝛ tñ nõ
dicũtur edẽtata neq̃ ceca. ¶ Secũda ꝯclusio
tangit dñam inẽ priuationẽ ꝛ priuari. ꝛ ẽt iter
hitum ꝛ hẽre hitum. Et ē hec priuari non ē pri
uatio neq̃ etiam hẽre habitũ ē habitus. Pro
batur exẽplo ꝛ rõne. exẽplo. qꝛ visus ē habi-
t⁹. ꝛ tamẽ habere visum nõ ē hit⁹ neq̃ ẽt hit⁹
ē habere visũ. sꝫ hẽre visũ est hẽre hitum. silr
cecitas ē priuatio. sed nõ ē priuari. licet cecuꝫ
eẽ sit priuari. ğ priuari non ē priuatio. neq̃ ha
bere hitum ē hitus. ¶ Secũdo ꝓbatur rõne
quia si illa eẽnt eadem tũc ꝑdicarẽtur de eo-
dem. ꝯñs ē falsũ. ğ ꝛ añs. Falsitas consequen
tis pꝫ. qꝛ homo dicitur cec⁹. ꝛ tñ homo non di
citur cecitas. ¶ Tertia ꝯclo ponit conuenien
tiã inter illa duo abstracta que sũt priuatio ꝛ
hitus ad sua concreta que sũt priuari ꝛ haberẽ
hitum. ꝛ ē hec. ista duo concreta q̃ sũt priuari
ꝛ habere hitũ eodẽ modo opponũtur sicut sua
abstracta que sunt priuatio ꝛ hitus. qꝛ sicut ce
citas opponit̃ visui. ita cecũ eẽ oppõit̃ huic ꝙ
ē visum habere. ¶ Consequẽter in quarto pũ
cto determinat de contradictorijs. ꝛ intendit
duas ꝯclões. Prima ē ꝙ res que subiacẽt af
firmatiõi ꝛ negatiõi non sũt ipsa affirmatio ꝛ
negatio. pꝫ quia affirmatio ē oro affirmatiua
ꝛ negatio ē oro negatiua. sed illud ꝙ subiacet
affirmationi ꝛ negationi. s. significatũ eorum
nõ ē oro affirmatiua vł negatiã. ğ ꝛ c̃. ¶ Secũ
da ꝯclusio ponit conuenientiã int̃ affirmatio
nem ꝛ negationẽ ꝛ sua significata q̃ subiacent
eis. ꝛ est hec sicut oro affirmatiua ꝛ oro nega-
tiua opponuntur adinuicẽ cõtradictorie. ita
significata q̃ subiacent affirmationi ꝛ negatõ
ni vt sedet ꝛ non sedet opõit̃ ꝯdictorie ꝛc̃.

Secundo dubitatur. vtrũ hitus ꝛ ꝑua
tio ordine quodã insunt suis
subiectis. Et videt̃ ꝙ sic. quia priuatio dicit
corruptionẽ hitus. sed corruptio ꝑsuppõit esse
ꝛ terminat̃ ad nõ eẽ. ğ priuatio ꝑsuppõit hitũ
in subo. ¶ In oppositũ arguit̃. qꝛ si sic seque-
ret̃ ꝙ nullus diceret̃ cec⁹ a natiuitate ꝙ ē fal
sum. Ad dubium respõdet̃ per tres distinctio
nes ꝛ duo dicta. Prima distinctõ ē arist. 5°. me
taphice. ꝙ tripl̃r contingit ꝑuatõem ꝛ hitum
fieri circa idẽ subm. vno mõ circa idẽ subm i
numero. ꝛ sic sortes dr̃ cec⁹. Alio modo circa
idem subꝫ in spẽ ꝛ sic homo dr̃ cecus. alio mõ
dr̃ circa idem subiectum in genere ꝓximo. et
isto modo talpa dicit̃ ceca qꝛ scðm suuꝫ gen⁹
ꝙ est animal est apta nata videre. Tertio cir
ca idem subm in genere remoto. ꝛ sic planta
dicitur ceca. quia scðm suum gen⁹ remotum
qð est viuẽs vel animatum põt videre. Secũ
da distictio habitus põt capi dupliciter. vno
modo ꝓ propria forma positiua inherẽte ali
cui s̃ ho. Alio modo capitur magis cõiter. s. ꝓ
ipsa forma positiua vel pro ꝓxis dispositioni-
bus cõnaturalibus imediate disponẽtib⁹ ad
talẽ formã. Tertia distinctio priuatio põt du
pliciter capi. vno modo ꝓ corruptione actus
seu forme positiue existentis in subiecto ꝛ sic
opponitur habitui priuatio. Alio modo ca-
pitur priuatio ꝓ corruptiõe ꝑncipiorum seu
dispositionum cõnaturalium imediate dispo
nẽtium ad formam. ¶ Primuꝫ dictũ priuatõ
ꝑsupponit in subiecto hitum primo modo sũ
ptum. patet quia cum corruptio sit mutatio
deperditiua semꝑ ꝑsupponit formam que ꝑ

ipsam corruptionē deperditur. sed priuatio primo modo dicit corruptionē hītus primo mō. g̊ rc. 2m dictum priuatio scdo modo dicta presupponit in subō hitū 2° licet nō pmo°. pz sic pus q2 talis priuatio ē corruptio hit° prio mō

Tertio dubitatur. Utrū sit aliqua ppositō realis constituta ex reb°. et hoc mō distinguēdo res ɔtra signuz. ¶ Ad dubium respōdet pbabiliter per quatuor dicta ¶ Primū dictum nulla quiditas in potentia obiectiua existēs hz aliquod eē reale. pz. quia vel ergo talis quiditas hēt aliquod esse a se vel ab alio. non a se q2 tunc eēt deus cū solus deus habeat eē independēt a se. ꝛ omne aliō habet eē dependens a deo. Et confirmatur p illud ioannis primo. Omnia per ipsū fcā sūt. Et etiaz per aristotelē duodecio metaphisice Ubi vult q in diuersitate ētiū ē vn° prim° pnceps aquo oīa capiunt eē dependēter. Nō ēt ab alio. quia nihil hēt eē ab alio nisi per pductionem. g̊ si qditas in potentia obiectiua habeat aliquod eē reale ab alio. seq̄retur q erit pducta anteq̄z sit pducta q est falsum ꝛ incōueniens. ¶ Scdm dictum de qditatib° i potētia obiectiā formari pūt alique ppositiones pz. quia de ipsis verum ē dicere q habēt esse pducibile. ꝛ gñaliter oēs ppōes de primo ꝛ secundo modis dicendi per se possunt formari de qditatibus in potentia obiectiua. ¶ 3m dictum ppositio est compositio vel non est sine compositione extremoꝝ. pz q2 in omni propositōe necesse ē pdicatum vniri subiecto. p hoc etiam distinguit a terminis ꝛ alys nōib° q̄ nō sūt ppōes. quia in ipis non ē debita compositio extremoꝝ que nccio exigit ad propositionem. ¶ Quartū dictum talis ɔpō extremorū ppōis est ens rationis. pz ga ad compositionem realem reqrītur q extrema habeāt esse reale. talis compō non est realis sed extrēa cōpositionis ppōis ñ hñt eē reale. vt pz per prim dcz. g̊ tal' ɔpositio ñ ē real. ex H iserūt duo correlaria. Primū ē q ad H q aliq̄ extrēa vniāt i ppōe sufficit q habeant eē cognitum. pz correlarium de ppositionib° formatis de quiditatibus in potentia obiectiua. scdz correlariū quia nulla ppositio ē realis ad istum sensū q extrema vt sic sunt vere res habentes veruz eē reale. pz quia ppositio formata de quiditate habente eē in potentia obiectiua siue eē pducibile non est realis vt prius patuit. g̊ nulla alia. consequentia tenet. quia non videt maior ratio de vna q̄z de omnibus alys.

Ad rationes Añ oppositum dicitur ad minorem q intell'a nō est certus de aliquo cōceptu sed de aliqua voce tantum cōi equiuoce predicabili de q̄tuor generibus oppositionum.

Queritur Utrum de qditatibus hñtibus eē in potentia obiectiā possint formari ppōes affirmatiue vere in quibus pdicatum dicatur de subō pdicatōne dicēte. hoc ē hoc. ¶ Arguit prio q non q2 fm scotū i oī tali ppōe denotat idētitas extremoꝝ. sed qditatib° i potētia obiectiā nihil potest eē idem. g̊ de ipsis non pñt formari ppositiones vere pdicatione dicēte hoc ē hoc. Minor pz p aristo. 5° metha cc vbi dicit q solū ens dr idē vel diuersū. sed qditates i potētia obiectiua sunt purū nihil. g̊ nulli dicūtur eē idem. Et cōfirmat p aristo. in hoc passu qui dicit q socrate existente altera illarū est vera socrates est sanus vel socrates lāguet sed cū socrates oīo non sit neutra earum est vera pdicatione dicente hoc ē hoc. ¶ In oppositū arguit. quia nisi sic sequeretur q periret omnis sciencia. q2 sciā est tm rez pscinden m ab oī exñtia ꝛ cōtingētia. sed hō sūt qditates in potētia obiectiua. g̊ de ipsis formari possunt propositiōes affirmatiue vere vel scibiles.

Primo sciendū ē. q p declaratiōe terminoꝝ ponūtur aliqua dicta. ¶ Primū dictū qditas est oē illud qō significatur per terminū positū in rōne formali alicuius siue talis rō sit diffinitio quiditatiua siue non. sicut aīal ꝛ rationale sunt qditates cū ponāt in diffinitione formali hois. ¶ 2m dcm potētia obiectiua ē illa fm quā res dicūt esse pducibiles anq̄z pducāt. ꝛ habeāt exñtiam. ¶ 3m dictū veritas ppōis est quidā respectus cōformitatis act° intell's siue ppōnis mental' ad rē de qua formaē talis cōceptus. ¶ Quartum dictū duplex ē eē quoddā ē eē potentiale siue pducibile ꝛ obiecti m. Aliud est eē actuale. ꝛ illud iteruz ē duplex. q2 qōdā est eē actuale verū. ꝛ ē illud scdm quod cōuenit rei tminare actionem agentis realis pducentis rem extra suam cām. Ideo tale eē tm cōuenit rei exñti in actuali existentia. Aliud est eē actua-

le diminutū. ꝛ est scōm ꝙ cōuenit rei termina-re actū intellectus per quē dr̄ res ꝑduci in eē cognito. ꝛ tale eē conuenit denoīatiue tam rei exn̄ti ꝙ̄ nō exn̄ti. ¶ Quintum dictū ꝛ si quiditas in potentia obiectiua habeat eē potētiale vel etiā eē actuale diminutum nō tamen hꝫ aliquod verū eē. nec essentie nec exn̄tie. Primū pꝫ quia quiditas in potētia obiectiua tm̄ hēt eē virtuale in suis causis possibilibꝰ eā ꝑducere. ergo habet eē potentiale. 2ª pars pꝫ. qꝛ vt sic nō sibi repugnat intelli imo ab eterno fuit intellecta ab intellectu diuino. ergo potest eē cognita qđ ē eē actuale diminutum. Tertia ps pꝫ quia si qditas in potentia obiectiua hēret aliqđ verū eē reale siue essentie siue exn̄tie sequeret̄ vel ꝙ deus nō eēt oīpotens vl' ꝙ res simul hērēt entitatem aliquam realem ꝛ nō hērent aliq̄ entitatem realem. qđ ꝓbatur quia vnūqđq̄ aliud a deo capit suum eē reale a deo. ergo si qditas ꝑducibilis habeat aliquod eē reale hēbit illud a deo. vel ergo poterit deus illam realitatem destruere vel non. Si non. ergo non ē omnipotens quia pōt aliqđ facere ꝙ non potest destruere. Si sic. igitur destructa illa realitate ipius qditatis vel ipsa quiditas iteruꝫ ē ꝑducibilis vel non. si non sequeretur ꝙ priꝰ qđ deus non eēt omnipotens quia non posset ꝑducere illud qđ potuit producere. si sic. ergo cū eē ꝑducibile sit esse reale sequeretur ꝙ illa qditas habebit esse reale. ꝛ tamen tale eē ponebatur destrui a deo. ergo simul esse reale ꝛ nō habebit esse reale ꝛ sic de alijs.

Secundo notandum est. ꝙ in ista secūda parte ꝑncipali determinat Aristoteles de differentijs inter species oppositionis. Et continet quinq̄ cōclusiones. Prima est hec. priuatiue opposita differunt a relatiue oppositis. probatur duabus rationibus quia relatiue opposita referuntur ad inuicem sub habitudine alicuius obliqui casus. non āt priuatiue opposita vt visus non dicitur cecitas visus nec econtra. licet bene dicatur visionis priuatio. Secūda ratio quia relatiua dicuntur ad conuertētiaꝫ. non autem priuatiue opposita. quia licet cecitas dicat̄ visionis cecitas. tamen visus non dicitur cecitatis visus. ¶ Scđa conclusio est hec ꝙ priuatiue opposita differunt a contrarie oppositis. ꝓbatur duabus rationibus. Prima est hec quia oīa contraria vel sunt mediata vel imediata. priuatiue opposita dr̄nt tam a contrarijs mediatis ꝙ̄ imediatis. ergo priuatiue opposita dr̄nt a contrarie oppositis. Minor pꝫ ꝛ primo de cōtrarijs imediatis. quia necesse ē semper aliquod cōtrariorum imediatoꝝ inesse suo susceptibili. sed non ē necesse alterum priuatiue oppositorum ineē suo susceptibili. quia ille q nōdū hēt tempus determinatum a nā ad videndū non dicitur cecus neq̄ videns. scđo patet idē in contrarijs mediatis. quia nūq̄ est necesse alterum contrariorū mediatorum semper in esse suo proprio susceptibili. vt non est necesse omne corpus esse calidum vel frigidum nisi alterum insit a natura quia medium potest inesse. Sed in priuatiue oppositis aliquando ē necesse alterum illorum ineē proprio susceptibili. s. post tempus determinatum. Qđ autem in contrarijs mediatis quorum alterum inest a natura sit necesse alterum determinate in esse suo susceptibili. pꝫ quia in talibus cōtrarijs si vnum insit naturaliter impossibile est sibi reliquum in esse vt igni a natura inest esse calidum ꝛ niui esse candidam. Impossibile est enim ignē esse frigidum ꝛ niuē nigrā. sed in priuatiue oppositis vtrūq̄ indifferent potest inesse. Secunda ratio quia in omnibꝰ contrarijs tam mediatis ꝙ̄ immediatis contingit subiectum mutari de vno in aliud. Et econtra nisi alterum insit a natura sicut igni inest a natura esse calidum. Sed in priuatiue oppositis licet possit fieri mutatio ab habitu in priuationem non tamen econtra. Prima pars patet quia sanus potest fieri languidus. ꝛ ecōtra. Et candidus pōt fieri niger ꝛ ecōtra. etiam studiosus potest fieri prauus. ꝛ ecōtra prauus potest fieri studiosus. Nam si prauus sit deductus ad meliores exercitationes ꝛ ad doctrinas. ita ꝙ assuescat in bonis operibus hodie faciendo vnum bonum. Et etiaꝫ similiter modicuꝫ proficiet vt melior sit hoc est erit dispositus ad bonitatem. sed si semp assuescat in bonis operibus. ꝛ sumpserit modicum crementum in bonum palaꝫ est ꝙ aut perfecte mutat̄ de prauitate in bonitatē aut sumet satis crementum in bono. si. n. melior fiat dispō ad virtutem vel sumpserit a ꝑncī quodcunq̄ crementū in bono. simile erit ꝑdicabile eundē sumere amplius cremtū i bono.

Et si istud crementũ magis ac magis fiat. tũc priuatus restituetur perfecte in contrariũ habitũ. s. in bonũ nisi tempore forte suspensum sit. hoc ẽ nisi tale crementũ per lapsũ tp̃is fuerit diffusũ. ¶ Secũda pars minoris pꝫ. ꝙ nõ cõtingat de priuatione fieri regressũ in habitum hoc pꝛobatur tribus exẽplis. qꝛ cecus nõ iterum fiet videns nec calu⁹ iterũ fiet comat⁹. nec edẽtatus q̃ ẽ sine dẽtibus rursus possunt ei oriri dentes. ¶ Tertia cõclusio cõdictorie opposita differũt ab oĩbus alijs oppositis. pꝫ quia i cõtradictorijs necessario semꝑ alterũ est veruꝫ ⁊ alterum falsũ. Sed hoc nullis alijs oppositis cõuenit. g̃ ⁊c̃. Añs pꝫ qꝛ aliqua sũt cõdictoria incomplexa vt langoꝛ ⁊ sanitas ⁊ aliqua relatiua. vt duplũ ⁊ dimidium. ⁊ etiã sunt aliq̃ priuatiue opposita incõplexa vt visus ⁊ cecitas modo nullũ incomplexũ ẽ verũ vel falsuꝫ. sũt insuper aliqua alia cõdictoria cõplexa. vt ista socrates est san⁹ contrariat̃ isti. socrates ẽ languidus. Silr̃ aliqua sunt priuatiue opposita complexa vt socrates ẽ cecus socrates est videns. ⁊ i talib⁹ si subm̃ sit necesse ẽ alteruꝫ eẽ verũ ⁊ alterũ falsũ. vt socrate existẽte necesse est ꝙ sit languidus vel san⁹. Sed socrate non existẽte neutrum eoꝝ est verũ. sed ambe sunt false. sed in cõtradictorijs siue subm̃ sit siue nõ sit semꝑ ẽ necesse alterum eẽ verũ ⁊ alteꝝ falsũ. vt siue socrates sit siue nõ sit necesse ẽ alterum eẽ veruꝫ. s. socratem languere vel socratẽ nõ lãguere. ¶ Quarta cõclusio ꝓprietates cõtrarioꝝ sũt quinqꝫ. hanc cõclusionẽ innuit aristoteles enumerãdo illas quinqꝫ ꝓprietates. Prima est. bono semꝑ cõtrariat̃ malũ sꝫ aliqñ malo cõtrariatur malũ ⁊ aliqñ bonũ. Primũ pꝫ quia sanitas cõtrariatur langoꝛi ⁊ iusticia iniusticie. ⁊ forti debilitas. Secũdum pꝫ. quia egestati siue defectui cõriatur superabũdãtia quoꝝ vtraqꝫ est malũ. i valde tñ paucis repit̃ malũ malo cõtrariari. sꝫ i plurib⁹ malo cõtrariatur bonũ. Secũda ꝓprietas si vnũ cõtrarioꝝ sit in nã non ẽ necessarium reliquũ eẽ in natura vt oĩb⁹ existẽtib⁹ sanis sanitas erit. ⁊ tñ suuꝫ cõrium qđ ẽ lãgoꝛ non erit. silr̃ oĩb⁹ existẽtibus albis albedo erit nigredo vero non erit. Tertia ꝓprietas impossibile ẽ cõtraria silr̃ cõuenire eidẽ vt si plato sit sanus ipꝫ ĩpossibile ẽ lãguere. Quarta ꝓpetas oĩa cõtraria habẽt fieri nãliter circa idem subm̃ in genere vt langoꝛ ⁊ sanitas circa corp⁹ aĩalis ⁊ albedo ⁊ nigredo habent fieri circa corpus. aut fiũt circa ideꝫ subiectum in spẽ. vt iusticia ⁊ iniusticia circa aĩaꝫ Quĩta ꝓprietas necesse est cõtraria eẽ i eodẽ genere vt albũ ⁊ nigrum in genere coloris. eorum eni gen⁹ est coloꝛ. aut in diuersis gñibus. vt iusticia i gñe v̾tutis ⁊ iniusticia i gñe negcie. aut ipa erũt diuersa gña. vt bonũ ⁊ maluꝫ

Tertio sciendũ ẽ. ꝙ circa p̃dicta tangũtur due difficultates. Quarũ prima est. vtrum quecunqꝫ p̃dicata indifferẽter possint verificari de q̃ditatib⁹ i potẽtia obiectiua. ad quam suppositis prius in primo notabili pꝛobabiliter respondet̃ ꝑ tria dicta. Primũ est de q̃ditate habente eẽ in potentia obiectiua p̃cise nulla ꝓpõ dicens. hoc est hoc pt̃ annunicari vera. pꝫ quia veritas est quedam cõformitas ad suum signatũ. sꝫ q̃ditas vt precise ẽ i potentia ẽ purũ nihil. g̃ vt sic non videtur ꝓpositio posse sibi conformari cuꝫ talis cõformitas videatur eẽ q̃dã respectus positiuus reqrens terminum positiuũ. Scdm̃ dictum p̃dicata contingentia ⁊ per accidens non pñt verificari de q̃ditate nisi iam existe. pꝫ qꝛ i essentialr̃ ordiat̃ sicut prius non inest nec posterius. sed in ordine contingentiũ existẽtia ẽ primo contingẽs. ⁊ si nõ insit q̃ditati nec etiã alia posterioꝛa contingentia sibi inherebũt. Terⁿ dictum per ꝓpõem affirmatiuã verã dicentẽ hoc est hoc. possunt enunciari predicata per se de q̃ditatibus habentibus eẽ actuale diminutũ. licꝫ et habeant eẽ in potentia obiectiua pꝫ quia ad veritatem talium ꝓpositionũ sufficit extrema habere eẽ conceptum. sed quiditates habentes eẽ actuale diminutũ habẽt eẽ conceptum. g̃ ⁊c̃. maioꝛ pꝫ. quia veritas ꝓpositionis est circa compositionem ⁊ diuisioneꝫ intell̄s que primo concipit terminos anteqꝫ vniat. g̃ videt̃ ꝙ esse conceptum terminoꝝ sufficiat ad veritatẽ ꝓpõis ex ipis cõstitute. ⁊ sic. fundamentum ⁊ termin⁹ sufficiẽter dispositi videntur eẽ sufficiẽs causa respectus fundamenti int̃ ea. sed veritas ꝓpõis est quedaꝫ respectus rationis fũdatus in actu complexiuo intell̄s. Et terminatus ad obm̃ cognitum. g̃ esse cõceptũ terminoꝛum cuꝫ actu completiuo intellectus. videt̃ sufficere ad veritatem propositionis. lꝫ non habeat aliquod esse reale. ⁊ hoc est ꝙ videtur dicere scotus tertia distinctione p̃mi ꝙ intellectus diuinus qui habet esse simpliciter per suã itellectionẽ dat q̃ditatib⁹

eē cognitū qđ ē eē ſm qd v̄tute cuius ipe qdi-
tates hn̄t v̄tutē motiuā intell's nr̄i ad cogſcē-
dū v̄itates ſinceras ⁊ icōmutables. ¶ z^a diffi-
cultas vtꝝ ipoſſibile ſit ignē eē frigidū ⁊ niuē
eē nigrā. ⁊ vr̄ ꝙ ſic. qꝛ calidū ⁊ frigidū ꝯriant.
ſꝫ ꝯtraria nata ſūt fieri circa idē ſbm. ꝗ ſi igni
iſit eē calidū poterit ſibi ꝯuēire eē frigidū. Et
ꝯfirmaṫ ꝑ p̄hm. z° topicoꝝ vbi dicit ꝙ ſi ali
cui ſbo aſſigneṫ aliqđ p̄dicatum ꝯtrariū i eſſe
oꝫ videre ii ꝯtrariū illi⁹ ſibi poſſit ineē. ⁊ ſi nō
deſtruēdū ē p̄bleuma. Ad difficultatē rn̄r per
tria dicta. ¶ Pri^m ē ꝙ nō ē poſſibile ſaltē ignē
eē frigidū ⁊ niuē eē nigrā. ¶ z^m dcm̄ aliq̄ cali-
ditas ē nata ſepari a ſuo ſbo. vt puta ab aq̄ ca-
lida. ꝗ ēt caliditas eſt nata ſepari ab igne. Tꝫ
ꝯn̄ria qꝛ oīs caliditas ē eiuſdē rōis. ¶ 3^m dcm
ꝙ caliditas pōt capi ꝑ q̄dā q̄litate de 3^a ſpē q̄
litatꝭ. ⁊ ſic ſibi n̄ repugnat ſepari ab igne. Alio
mō capiṫ ꝑ q̄dā nāli potētia de z^a ſpē q̄litatis
⁊ ſic ipoſſibile ē eā ſepari ab igne. Ad arg^m rn̄r
ꝙ nō oꝫ circa qđcūqꝫ ſbꝫ natū ſit vnū fieri ꝙ
circa idē reliquū natū ſit fieri. ſꝫ ſufficit ꝙ cir
ca aliqđ ſubm circa ꝙ natum ē fieri vnum ſit
natū fieri reliquū. ⁊ ᶜlꝫ frigiditas nō ſit nata fi
eri circa ignē tn̄ frigiditas ⁊ caliditas nata ſūt
fieri circa idē ſubm puta circa aquam. ⁊ ꝯſil'r
poſſet dici ad ꝯfirmatiōem vl' diceret ꝙ cōſi
derationes topice ſūt vere vt in plurib⁹.

Conclusio rn̄ſalis de qditatib⁹ hn̄ti-
bus eſſe in potētia obiecti
na p̄t formari ꝑpōes affir^ue v̄e ad ſēſū iaꝫ d-
claratū. h̄ ꝯcluſio pꝫ ex dictis ⁊c̄.

Primo dubitaṫ. Utꝝ iter ea q̄ mutuo
ſe cōſequūṫ ſit ordo. ꝑ rn̄ſione
ſupponēdū ē ꝙ ari- in h̄ z° caplo determinat
de z° poſtp̄dicamēto ꝙ dr̄ pri⁹. ⁊ ꝯtꝫ qnqꝫ ꝯclu-
ſiones ſm q̄ ſūt qnqꝫ mōi prioris. Quaꝝ pri
ma ē h̄ ꝙ p̄m⁹ mōus ē prioritas t̄pis ſm queꝫ
modū illđ ꝙ ē ſeni⁹ vl' antiquus dr̄ pri⁹. Secū
da ꝯ° ē ꝙ z°° dr̄ pri⁹ ꝙ nō ꝯuertiṫ ſm ꝯn̄aꝫ ſb
ſiſtēdi. ⁊ vocaṫ ꝯn̄a ſubſiſtēdi q̄ arguiṫ reſpcū
h⁹ v̄bi ē de ſcđo adiacēte i an̄te ad illđ v̄bū ē d
ſcđo adiacēte in ꝯſequēte. ⁊ ſm iſtū modum
vnū ē pri⁹ duob⁹. Duobus. n. exn̄tibus i actu
moꝝ vnū eē neceſſe ē. vno āt exn̄te nō neceſſe
ē duo eē. ¶ Tertia ꝯ° ē h̄ ꝙ 3°° aliqđ dr̄ pri⁹ ſꝫ
quēdā ordinē nō quēcūqꝫ. ſꝫ ſcđm ordinē na-
ture ⁊ ꝯpōis vt i geometria elemēta ſūt priora
his q̄ ſcribūṫ vt in grāmatica elemēta. i. litteṙ
ſūt priores ſillabis. ⁊ in oṙone. i. in rethorica ꝑ

emiuꝫ prius ē narratōe. Quarta ꝯ° q̄rto mō
dr̄ prius qđ ē digni⁹ ⁊ honorabilius. iđ conſue-
uerunt plurimi honorabiliores ⁊ a ſe magl' di
lectos apđ ſe priores doceṙ. ⁊ ille ē alieniſſim⁹
mōus p̄oris. Quīta ꝯcl'o h̄ mō dr̄ p⁹ nā. ſ. quā
do aliq̄ duo ꝯuertūṫ ſcđm eē̄ndi ꝯn̄ām. ⁊ vnū
ē cā alteri⁹. illud. n. qđ ē cā vocaṫ p̄us vt res et
oṙo v̄a de ipa re conuertūṫ. ⁊ res ē cā v̄itatis
oṙonis iđ res ē p⁹ nā v̄itate oṙonis. maiorē ꝑ-
bat qꝛ ſi ē hō tūc v̄a ē oṙo q̄ dr̄ hō ē. ⁊ ſi iſta ꝑ-
poſitio hō ē ſit vera tūc ita ē in re ꝙ hō ē. z° ꝑ-
baṫ minor qꝛ oṙo nō ē cā rei ſꝫ res videṫ quo-
dāmō eē cā. veritatis dū enim res ē vel non ē
oṙo v̄a vl' f'la dr̄ eē. ¶ Conſequēṫ in h̄ 3° caplo
determinat de tertio poſtp̄dicamēto ꝙ ē ſiḿ. ⁊ ī
tēdit tres ꝯcl'ones. Quaꝝ p̄ia ē p̄io mō dr̄ ſi
mul quoꝝ gn̄atio ē i eodē gn̄e ⁊ ē i eodē t̄pe qꝛ
illa quoꝝ gn̄atio ē in eodē t̄pe vnuꝫ nec ē p̄us
nec poſteri⁹. ꝗ ſṫ ſiḿ. Scđa ꝯcluſio q̄cūqꝫ ꝯuer
tūṫ ſcđm eē̄ndi ꝯn̄ām. ⁊ neutꝝ ē cā alteri⁹ di-
cūṫ eē ſil' nā. vt duplū ⁊ diṁidiū inter ſe ꝯuertū-
tur qꝛ ſi duplū ē diṁidiū ē. ⁊ ſi diṁidiuꝫ ē dupluꝫ ē
⁊ neutrū eſt cā alteri⁹. ꝗ ſūt ſil' nā. Tertia ꝯcl'o
q̄cūqꝫ diuidūt aliqđ gen⁹ dicūṫ ēt ſil' nā vt greſ-
ſibile volabile ⁊ aq̄tile diuidūt hoc gen⁹ ꝙ eſt
aīal. qꝛ nulla haꝝ dr̄arum eſt prior aut poſte-
rior altera. igitur ſunt ſimul natura.

Secundo dubitaṫ. Utꝝ illud a q̄ non
ꝯuertiṫ ꝯn̄a ſubſiſtēdi ſit p⁹
nā. Et vr̄ ꝙ nō qꝛ ſi ſic ſeq̄rēṫ tria icōueniētia.
pri^m ꝙ gen⁹ pōt eē ſine ſuis dr̄ys. z^m ꝙ genus
poſſet eē ſine ſuis ſpēb⁹. 3^m ꝙ ſpēs oīb⁹ ſuis in
diduis ſecluſis poſſꝫ exiſtere. ꝯn̄a dclaraṫ. qꝛ
a ſpē vel dr̄ys ad gen⁹ nō ꝯuertiṫ ꝯn̄a ſubſiſtē
di nec ſil'r ab indiduis ad ſpēꝫ. ergo ſpēs pri⁹
ē natura ſuis indiuiduis. ⁊ ſil'r gen⁹ ē pri⁹ natu
ra ſuis ſpēb⁹. ⁊ ēt dr̄ys diuiſiuis ei⁹. mō ſcđꝫ ſco
tū ⁊ frāciſcū pri⁹ natura dr̄ eē illđ qđ pōt exi-
ſtere ſine alio ⁊ ecōtra. ꝗ gen⁹ poterit exiſtere
ſine ſuis ſpēb⁹ vel dr̄ys ⁊ ſpēs ſine ſuis indiui
duis. Ad dubiū rn̄r a^uc. ꝙ gen⁹ poſſe eē ſine ſu
is ſpēb⁹ pōt intelli dupl'r. qꝛ vel itelligiṫ ꝙ ge
n⁹ pōt ſine ſuis ſpēb⁹ collectiue ſūptis. ⁊ ᶜnō oꝫ
imo ipoſſibile ē cuꝫ gen⁹ nō ſit p̄ter ſuas ſpēs.
Alio modo pōt itelligi ꝙ gen⁹ pōt eē ſine ſuis
ſpēbus diuiſiue ſūptis. ⁊ ᶜ oꝫ intelligi gen⁹ poſ
ſe eē ſine ſuis ſpēb⁹ vt aīal pōt eē ſin̄ hoīe eo ꝙ
pōt ſaluāi i bruto. ſil'r pōt eē aīal ſine bruto eo
ꝙ pōt ſaluari in hoīe. ⁊ ſil'r diceṫ de ſpē in ordi
ne ad ſua indiuidua. Al'r poſſet rn̄deri ad du-

bitum per vnam distinctionem qz aliquod eē p̄us nā pōt intelligi dupl'r. Uno° scōm nālem intelligētiam. qn̄. s. vnum scōm suū conceptū formalē ⁊ ɔpletū natū ē itelligi p̄us alio. 2° capitur prius nā in 2° mō prioris. nec oz de tali p̄us posse existere sine posteriori. alio° pōt intelligi p̄us nā scōm naturalem existētiam rei qn̄ .s. vnū pōt existere sine alio qd̄ depēdet in eē ab ipso. ⁊ non ecōtra. ⁊ sic forsan intelligit̄ tertius modus prioris ⁊ etiā predicta diffō data a scoto huius quod ē prius natura.

Tertio Dubitat̄. vtrum illud qd̄ alteratur necessario moueat̄ alijs motib°. p̄ rn̄sione ē supponēdū q aristo. in hoc q̄r̄to ca° determinat de quarto postp̄dicamento qd̄ ē mot°. ⁊ intendit quatuor ɔclōnes. Quarum prima ē q sex sūt spēs adinuicē distincte. patz qz gn̄atio nō ē corruptio neqȝ augmētatio ē diminutio neqȝ alteratio est loci mutatō. Scōa cōclusio illud q alteratur nō ē necesse moueri per aliquā spēm motus. pz quia cōtingit aliqd pluries mutari scōm passiones ⁊ passibiles q̄litates. vtputa de albedine in nigredinē ⁊ tamen non augebitur neqȝ minuet̄ neqȝ ab alio motu mouebitur. g̊. 2ª rō ad idē. qz si sit necesse id qd̄ alteratur mutari alijs motib°. tūc alteratio erit eadem cum alijs mutationib°. sȝ hoc ē falsum qz si sit eadem cum alijs mutationib°. sequeret̄ q illud q mouet̄ aliquo alio motu alteretur. ⁊ ita illud q auget̄ alteret̄. sȝ hoc ē falsuȝ. quia quadrāgulus circumposito gomone creuit. ⁊ tn̄ nulla ē facta alteratio circa quadrangulū cū nō sit mutata spēs q̄drangul. g̊ alteratio non ē eadē alijs motib°. 3ª cōclusio qes simpl'r ɔtrariatur motui licȝ aliquā do motus motui cōtrarietur. Prima ps pz in ductiue qz gn̄ationi corruptio est ɔtraria. ⁊ augmentatio ē ɔtrari i diminutiōi. ⁊ mutationi scōm locū maxie videtur ɔtrariari qes secundum locū. Scōa ps pz qz mutationi que ē ad locum sursum ɔtrariatur mutatio q̄ ē ad locū deorsū. Quarta cōclusio nō ē facile assignare qd ɔtrariat̄ motui alteratiōis. pz qz motui alterationis nō v̄r aliqua qes sibi opponi. lȝ possit dici q alteratōi scōm vnam q̄litatē sit contraria qes scōm eandē q̄litatē vel alia mutatio scōm aliā alteratōem ɔtrariam. vt album fieri cōtrariat̄ ei q ē albū non fieri. vel etiam alia mutatio scōm q̄litatē contrariam que est nigrum fieri. ¶ Consequēter in 5° ⁊ vltimo capitulo determinat arist. de vltio postp̄dicamento qd̄ ē bēre de quo itēdit vnā ɔclōnē. .i. q bēre dī multis mōis. 2° pz iductiue enumerādo eius mōs qui sūt nūero octo. Prim° mōus ē bēre affectū. .i. dispositionē. aut habere aliquā aliā q̄litatem vt habere disciplinaz vel virtutem Scōs modus ē bēre q̄ititatē vt bēre bicubitū Tertius ē bēre ea q̄ sunt circa corpus vt vestimentū vel tunicā. Quart° ē bēre aliqd p̄ modum ornamēti sicut bēre annulū in digitum. Quint° ē bēre mēbrū seu ptē integralē. vt habere manū. Sextus ē habere contētū vt lagena ɔtz vinū. Septim° ē bēre possessionem vt bēre domū vel agrū. Octauus ē bēre vxorē. Et iste ē alienissim° mōus. qz nihil ē aliud habere vxorē q̄ eū ea bitare. modo sic cū muliere bitat vir ita mulier cū viro. ⁊ addit vlteri° q forte apparebūt alij modi sed magl' vsitati pene enumerati sunt.

Ad rationes Añ oppositū. ¶ Ad primam dicit̄ q lȝ q̄ditates i potētia obiua nō hēant eē reale hn̄t tn̄ eē ɔceptū. ⁊ scōm illud eē hn̄t idētitatem sufficientē ad verificandū p̄pōem de ipsis. ¶ Ad cōfirmatiōnē pz. q aristo. arguit de p̄dicatl contingētib° ⁊ p accn̄s q nō ɔueniūt q̄ditati in potētia obiectiā. sed tn̄ q̄ditati hn̄ti existētiam. Et hec de questione vltima p̄dicamētoȝ.

Finis predicamentoȝ.

CIrcaini tiū primi libri periermeīas querit̄. Utrū scripture sint ad placitū signa vocum. ⁊ voces passionū aīe. passiones vō rerum nāles similitudines. Arguit̄ primo ꝯ primas ꝑticulas. q2 illō significat terius qd̄ ꝑdicat. s3 ī ꝓpõe scripta terius script⁹ nō ꝑdicat voces s3 res. nec ī ꝓpõe vocali terius vocalis ꝑdicat passiões aīe s3 res. g̊ scripture nō sūt signa vocū. nec voces passionū. minor p3. q2 termin⁹ ī ꝓpõe sūpt⁹ illō ꝑdicat ꝓ quo ī ꝓpõe sumit̄. s3 ī ꝓpõe scripta terius sumit̄ ꝓ reb⁹ ⁊ nō ꝓ vocib⁹. ⁊ silr ī ꝓpõe vocali vocib⁹ ꝓ reb⁹ vtimr ⁊ nō ꝓ passiōib⁹ aīe. g̊ termi scripti vel vocales ꝑdicāt res ⁊ nō voces vel passiões aīe. Et ꝯfirmat̄. q2 voces ⁊ scripture sūt eadē apō oēs. g̊ nō significāt ad placitū s3 nāliter. Aūs p3. q2 ex similib⁹ elemētis ꝯstituit̄ iste termin⁹ script⁹ vel vocalis hō a quocunq3 ⁊ cuiuscūq3 idiomatis scribat̄ vel ꝓferat̄. g̊ ē idē apud oēs ¶ Arguit̄ scđo sic ꝯ tertiā particulā. q2 ꝯcept⁹ diuersificāt̄ apō diuersos. g̊ nō significāt nālr. Aūs p3. q2 de eadē re oio formant diuersi diuersos ꝯcept⁹. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo sciēdū ē φ ꝓ ꝺclaratōe terioꝝ ponūt̄ aliq̄ dcā. Primū ē ī ꝓposito solū sit mētio de voce articulata q̄ a boecio sic diffinit̄. Est illa q̄ ē copulata cū aliquo sensu. i. ꝯceptu mētis ei⁹ q logt̄ ⁊ ꝓfert̄. ¶ Secūdū dictū. scriptura ē q̄dā ꝓtractio lrāꝝ ad placitū īponētis īstituta ad aliqd significādū. ¶ Tertiū dcm̄. significare nālr ē ītellectui suum significatū nulla īpõe volūtaria ꝑcedēte repñtare. ⁊ significare ad placitu3 ē mediāte īpõe volūtaria suū significatū repñtare. ¶ 4ᵐ dcm̄ per modū cuiusdā suppōis ad h̄ φ ītellect⁹ ītelligat vident̄ q̄tuoꝛ ꝯcurrere. primū ē obm̄ qd̄ ē res ipa cognita. Scđ3 ē ipse ītells. Tertiū ē spēs ītelligibilis. Quartū ē act⁹ cognoscēdi q̄ ē ipa intellectio. ¶ 5ᵐ dcm̄. pa⁹ aīe ñ ē obm̄ cognitū. p3. q2 obm̄ ē ipa res. s3 passio aīe nō ē ꝓpa res. s3 pa⁹ aīe ē nālis similitudo rei. g̊ passio aīe nō ē res siue obm̄ cognitu3. ꝓpꝝ idē nō ē etiā ītellcūs. q2 ītellcūs ñ ē nālis similitudo rei sicut ē ipsa pa⁹. ¶ Sextū dcm̄. passio nō ē spēs ītelligibilis q̄uis ipsa sit nālis similitudo rei. p3. q2 pa⁹ seqtur actū intellcūs quē terminat. sed spēs ītelligibilis ꝑcedit actum ītellcūs cū ab ipa causet̄. g̊ pa⁹ ñ ē spēs ītelligibilis. Nec ꝓpter idē ē act⁹ ītellñdi. q2 ipsa pa⁹ teriat actū ītellñdi. ⁊ ē terians ⁊ teriata. ¶ Septimū dcm̄. nihil reale hñs eē ī biuū ī aia vel ex̄ aia3 ē pa⁹ aīe. p3 satis ex dcis. ¶ Octauū dictū. passio aīe ē ens rōis. q2 ē q̄dā nālis similitudo rei ad ex̄ ficta tanq3 idolū ab actu ipius aīe hñs eē ī aia solū obiue. ita φ ei⁹ eē ē ī eē cognosci ad modū φ domificatoꝛ vidēs domū ad extra fingit qōdā idolū qd̄ ē similitudo ipius dom⁹ ī suo ītellcū hñs eē obiuū tm̄. et tale idolū vocatur passio anime.

Secūdo sciēdū ē φ liber periermenias .i. de īterptatione seu enūciatiōe ꝯtinet duos libros partiales. ī quoꝝ p̊ determiat̄ de ꝓpõe de ineē. cui⁹. s. s bm ⁊ ꝑdicatū sunt simplicia: ⁊ ꝯtinet tres tractat⁹. quoꝝ ꝑmus ē ꝓemiū ī quo tāgit ītētionē suā que cōtinet vnū capitulū ⁊ vnā cōclusionē q̄ ē hec. oꝫ p̊ cōstituere. i. diffinitionē oñdere quid sit nomē. qd vbum. ⁊ postea qd negatio. i. orō negatiua. ⁊ affirmatio. i. orō affirmatiua. ⁊ quid enūciatio. i. quid oratio. ¶ Coñr in scđo tractatu determinat de partibus enūciationis ⁊ ꝯtinet tria capitula. ī quoꝝ p̊ īquirit aliquas particulas ponēdas in diffinitione partiū orationis. ⁊ continet sex ꝯclusiones. q̄rū prima est h̄ Ea que sunt in voce. i. voces sunt note earum passionū q̄ sunt in aia. ⁊ ea que inscribuntur. i. scipture sunt note earum que sunt in voce. ¶ Secunda conclusio tangit ꝯuenientiā inter voces ⁊ scipturas. ⁊ est hec. sicut littere nō sunt eedē apud omnes sic nec voces sunt eedē apud omnes. ¶ Tertia conclusio tangit conuenientiā inter passiones anime ⁊ res ad ex̄. quia sicut res sunt eedē apud omnes ita passiones anime que sunt naturales similitudīes reꝝ sūt eedē apud oēs. Et ex his ꝯclōnib⁹ pōt cōcludi φ signoꝝ aliq̄ sūt significatiua ad placitū vt voces ⁊ scripture. aliq̄ vō sūt significatiua naturaliter vt passiones anime. ¶ Quarta conclusio. amplius non determinat̄ de his rebus sed magis spectat ad libru3 de anima.

¶ Quinta ꝯclusio. quēadmodū in aīa aliquotiēs ē intellcūs. i. ꝯcept⁹ qui ē sine vero vel falso. aliquotiēs vero ē ꝯcept⁹ qui significat veꝝ vel falsū. sic ē etiā ī voce. qꝛ quedā sūt q̄. s. sunt ꝯplexe veꝝ vel falsū significātes. vt enūciationes. q̄dā icōplexe ñ significātes veꝝ neqꝫ falsum. vt noīa ⁊ v̄ba. primā partē ꝯclonis pbat. qꝛ circa ꝯpōnē vel diuisionē intellcūs ē vitas vl' falsitas. Secūdā partē pbat. qꝛ noīa ⁊ v̄ba sine ꝯplexiōe ⁊ diuisiōe sūpta sūt ꝯsilia itellectui q̄ ē sine vero ⁊ falso. qꝛ hō vel albū si sibi nō addat̄ aliqd nō significat veꝝ ⁊ falsū. ¶ 6ᵃ ꝯclo. nomē per se sūptū nō significat veꝝ ⁊ falsū. pꝫ p locū a maiori. quia lꝫ hoc nomē ẏcocus aliqd significet. nōdū tñ significat veꝝ et falsum nisi sibi addat̄ eē vel nō eē simpliciter vel scđm tempus. i. nisi sibi addat̄ verbum p̄sentis temporis vel preteriti aut futuri tpis.

Tertio sciēdū est q̄ pro itellectū q̄ōis icidūt tres difficultates. Prima ē q̄liter se hn̄t ad enūciationē prius enumerata. Rñr q̄ diuersimode. qꝛ nomē ⁊ v̄bū se hn̄t ad ēnūciationē tāq̄ꝫ partes itegrales. ⁊ affir⁹ ⁊ negatio tāq̄ꝫ p̄tes s̄biue. oro v̄o et enūciatio sicut p̄tes q̄ditatiue. orō v̄o se habꝫ vt gen⁹ ad enūciationē. cuius dr̄ia circūlogi̅ p hoc q̄ adducit̄ ⁊ enūcia⁹ ¶ Scđa difficultas q̄re arist. nō pmisit se determinatuꝝ de ppōe ipothetica. Rñr q̄ iō fecit. qꝛ nō dr̄ t a caᶜᵃ nisi sic vnū ⁊ multa: iō cognita caᶜᵃ faciliter cognoscitur ipothetica. Uel dr̄ q̄ hoc fecit qꝛ ppō ipothetica nō significat v̄itatē absolutā lꝫ solū ꝯditionatā. s. ex suppōe suaꝝ partiū. mō ī dmōstratione ad quā pricipaliter ordinat̄ iste liber ē veritas absoluta. Et pp eādē cām pretermisit tractatum de sillogismis ipoteticis. ¶ Tertia difficultas vtrū ꝯcept⁹ sic̄ ⁊ res sint idē apud oēs. scripture aūt ⁊ voces sint diuerse. Ad quā rñr p vnā distictionē ⁊ duo dicta. Distinctio ē hec. aliqd eē idē vel diuersū apud oēs pōt dupliciter itelligi. vno mō ī significādo ⁊ repn̄tādo. Alio mō ī eēndo. ¶ Primū dcm̄ ē istđ. scripture nō sūt eedē apud oēs ī significādo ⁊ repn̄tādo. ſꝫ tñ ī eēndo. Prima pꝫ pꝫ quia nec significāt nec repn̄tāt idē apud oēs. Scđa pars pꝫ. qꝛ scripture sūt q̄dā res q̄rū eēnō variat̄ ppter diuersitatē idiomatū. verūtamē lꝫ sint eedē ī eēndo secūdū spēꝫ nō tñ secūdū nūeꝝ. Similiter idē pꝫ d' vocib⁹. qꝛ sūt eedē ī eēndo apud oēs. nō tñ ī significando. ⁊ hoc itellīdo de significato volūtario ad quod. s. significādū fuerūt ad placitū istitute. qꝛ significatiōe nālī pn̄t apud oēs idē representare. s. seipsas. ¶ 2ᵐ dictū. passiōes aīe sunt eedē apud oēs in significādo. ⁊ etiā ī eēndo possunt dici eedem spē lꝫ nō secundū numeꝝ. Prima pars pꝫ. qꝛ spēs lapidis exn̄t ī itellcū greci vl' itellectu latini semper idē repn̄tāt. s. lapidē. Secunda pars pꝫ. qꝛ p aliā spēm numero apprehendit̄ vnus lapis. ⁊ per aliam ali⁹. ⁊ sic de aliis.

Conclusio rñsalis. Scripture sunt ad placitū signa vocū ⁊ voces passionū. passiones vero sunt reꝝ nāles similitudines. primū pꝫ. qꝛ latin⁹ nō scit legere scripturā grecā. ⁊ hui⁹ nō videt̄ cā nisi qꝛ ignorat voces quibus scripture ordināt̄ur in significādo. g̊ scripture ad placitū sunt signa vocū. Et ꝯsilr̄ secūda pars pꝫ. qꝛ latini non itelligūt voces grecas eo q̄ ignorāt ꝯceptus quib⁹ ille voces subordinant̄ ī significādo. g̊ ꝯsimiles voces apud grecū repn̄tāt aliquē ꝯceptū quē tñ nō repn̄tāt apud latinū videt̄ q̄ voces ad placitū sunt signa ꝯceptuū. Tertia pars pꝫ. quia passiōes sunt nāles similitudines nālr̄ res repn̄tātes. ergo apud omnes.

Primo Dubitatur. Utrū enūciatio sit subm̄ hui⁹ libri vel iterp̄tatio. Ad qđ rñr per duas distinctōes ⁊ vnū dictuꝫ. Prima distinctio ē hec. Interp̄tatio capit̄ dupliciter. vno mō vt ē vnius lingue per aliā expositio. vel vt ē expō vnius noīs min⁹ noti p aliud magis notū. ⁊ sic capit̄ hic. Alio mō capitur p voce significatiua. ⁊ hoc duplr̄. vno mō generalr̄. et sic diffinit̄ a ꝯmētatore. Interp̄tatio ē explicatio rei per sermonē secundū vnūquēqꝫ modū. Ab alberto sic diffinit̄. est qua de re vt in v̄bis eis vtunt̄ ad retuꝫ explanationē vt sunt velnon sūt v̄tualiter vlr̄. Et a boecio sic diffinit̄. Interp̄tatio ē vox p seipsā aliqd ad placitū significās siue sit ꝯplexa siue icōplexa. Ex qua diffinitōe isferūtur tria correlaria. primū ē istud. q̄ sincathegoreumata nō sūt iterp̄tatōes. qꝛ p seip̄as nihil significāt. 2ᵐ q̄ voces nālr̄ significātes nō sūt iterp̄tatōes qꝛ magis sūt nate ad exprimēdū ꝯceptū q̄ꝫ ad eū iterp̄tadū. 3ᵐ correlm̄ ē q̄ iterp̄tatio sic accepta ē cōis ad noīa ⁊ v̄ba ⁊ ad oēs orōes. ⁊ sic ē ī plus q̄ꝫ enūciatio. sed alio mō capit̄ iterp̄ta⁹ spālr̄. vt ē orō enūciatiua ī q̄ veꝝ ⁊ falsū iuenit̄ et sic iterp̄ta⁹ enūn⁹ ⁊ ppō ꝯuertūt̄. Ex q̄ diffi

nitione inferunť duo correlaria. primū q̄ noīa
ꝛ vbū nō sūt inteꝑtatōes sꝫ magis partes in-
terpretatōis sīlr ōrō deꝑcatiua ꝛ alie orōes ñ
īdicatiue nō sūt iterpretatōes. qꝛ magis ordi
nāť ad recōfirmādū mētis affcīn q̄ȝ ad signi
ficādū ɔceptū vēꝫ ꝛ falsū. ❡ Scđa distin.° iter
preta.° seu enū.° pōt capi duplr. vno mō prime
itētōalr ꝛ ꝓ denoīato. s. ꝓ oī orōne ɔplexa ex
sbo pđ.cato ꝛ copla. de q̄. s. orōe denoīatiue ꝑ
dicať ista scđa itē.° enūcia.° Alio.° capiť scđe in-
tētōaliter ꝛ ꝓ significato. s. ꝓ q̄dā relatōe rōis
fūdata suꝑ tali orōe ɔplexa ꝛ termīata ad suū
significatū. ꝛ sic enūcia.° nō ē aliq̄d ɔplexū nisi
forsan ꝑdicatōe mālī eo mō q̄ dicerem⁹ albū
eē corp⁹ vel subaꝫ. ❡ Dictū ē istud. enūci.° scđe
ītētōalr capta ē subm̄ attributōis h⁹ libri. pꝫ
qꝛ vt pu⁹ patuit i ꝫ.° nōbili enūcia.° hꝫ pricipia
formalia ꝛ q̄ditatiua partes itegrales partes
subiuas etiā passiōes q̄ sunt significare vēum
vel falsū. Oppō eq̄pollētia ꝛ ɔuersio. ꝛ sibi cō
ueniūt ɔditōes subi attributōis. ḡ de ea ē scia
tāq̄ȝ de sbo h⁹ libri. ḡ enūciatio ē subiectū. ꝛc̄.

Secūdo Dubitať. vtrū vox idifferēter
significet ɔceptū vł rē. qꝛ si sic
seq̄reť q̄ q̄libet vox eēt equoca cū pl̄a signifi
caret. Ad dubiū rñr q̄ vox significat ɔceptū ꝛ
rē ad ex̄. differēter tñ. qꝛ significat ɔceptū vt a
q̄ emanat sua significatio. sꝫ significat rē ad ex̄
obiue vt ad quā iponiť ad significādū. Ex quo
iferunť duo correlaria. primū ē q̄ i significā-
do talis ē ordo vocis vel scripture ad ɔceptū
sed q̄ncūq̄ȝ ɔcept⁹ corrñdēs voci significat rē
ad ex̄ tūc neccē ē q̄ vox corrñdēs illi ɔceptui si
gnificet illā cādē rē. 2ᵐ corre.ᵐ est q̄ scripture
voces ꝛ ɔcept⁹ sic sehñt ꝑ ordinē q̄ scripture
significāt mediātib⁹ vocib⁹. ꝛ voces mediāti
bus ɔceptib⁹. ꝛ ɔcept⁹ significant ipas res se
ipsis īmediate. ꝛ nō ꝑ aliq̄d aliud. iō si ɔcept⁹
ꝑ possibile ꝛ ipossibile mutarenť fm̄ suā signi
ficatōeꝫ ēt vox ꝛ scriptura mutareť. ❡ Ad rō
nē rñr q̄ vox nō dr̄ equoca tm̄ ex eo q̄ signifi
cat diuersa sꝫ qꝛ significat diuersa obiue. mō
vox nō significat obiue diuersa. qꝛ significat
mētis ɔceptū vt a quo emanat vox i significā
do. sed significat rē ad ex̄ vt obiectum.

Tertio Dubitať. Utrū i sola ɔpōe ꝛ di-
uisione itellcūs sit vēitas vel fal
sitas. Suppōitis q̄busdā p⁹ dcis circa sextā ꝓ
prietatē sbie ꝛ vltimā. q. ꝑdicamentoꝝ rñr per
duas distīctōes ꝛ tria dcā. Prima disti.° dr̄ ē
vēitas. q̄dā ē i reb⁹. alia ē i itellcū. ❡ 2ª disti.° vē-
tatē eē i aliq̄ pōt 4ʳ ɔsiderari. qꝛ vel ē i aliquo
sbiue vel obiue. vel tāq̄ȝ i cognoscēte. vł tāq̄ȝ i
signo. vel tanq̄ȝ i cā. ❡ pᵐ dcm̄. vēitas rei ē in re
tāq̄ȝ i sbo cū sit q̄dā ɔformitas rei ad suā cām
ꝓducētē. ꝛ ē i ꝓpōe tāq̄ȝ i sig̊. i itellcū tāq̄ȝ i co
gscēte. ꝛ i ꝓducēte rē ipsā tāq̄ȝ i cā. ❡ 2ᵐ dcm̄
vēitas itellc̄s q̄ ē q̄dā ɔformitas act⁹ ei⁹ ad obm̄
ē i itellcū subiue ꝛ i actu ei⁹ fūdamētaliter. ꝛ i
ob° cognito teriatiue. i re mediāte intellcū cā
liter. ꝛ i ꝓpōe vocali tanq̄ȝ in signo. Ex quo se-
quūť duo corre.ª pᵐ q̄ itell̄s vel ꝓpō mētalis
denoīať a vēitate denoīatōe itriseca. sꝫ res vel
ꝓpō denoīať vēa denoīatōe extriseca. 2ᵐ cor-
relariū. cessāte q̄libꝫ actu itellcūs nulla ꝓpō
formalr̄ vēa vel falsa. qꝛ fundamēto destructo
destruiť relatio fūdata i ipso. sꝫ vēitas ē respēs
fūdat⁹ i actu itellcūs. ḡ ipō destructo destruiť
ꝛ ipsa vēitas. ❡ Tertiū dcm̄. fm̄ mētē phi q̄ in
sola ɔpōe ꝛ divisōe itellcūs ē vēitas vel falsitas
obiue. pꝫ. qꝛ vēitas ē q̄dā ɔformitas. ꝛ falsitas
ē q̄dā difformitas. sꝫ talis ɔformitas vel dif-
formitas nō cognosciť nisi ab itellcū reflectē
te supra suū actū ɔpando ipꝫ. s. ad obm̄ penes
ɔformitatē vel difformitatē. talis āt ɔparatio
ꝛ refectio nō ē sine ɔpōne ꝛ diuisione. ergo in
sola ɔpōe ꝛ diuisione itellcūs est vēitas obiue.

Ad rationes Añ oppositū. Ad ꝑmā
dr̄ q̄ terius ꝑdicat idē
qđ significat obiue iō vox sēper ꝑdicat rē quā
significat obiue. ñ āt ɔceptū q̄ē significat sā
q̄ȝ id a q̄ emanat vox i fn̄do. Ad ɔfirmatōeꝫ dr̄
q̄ apđ oēs voces vel scripture sť ecdē i cēndo
ñ āt i significā.° vel repñtā.° ❡ Ad scđā ꝫ dr̄ q̄ lꝫ
đ eađ re sub alia ꝛ alia formalitate possꝫ ab eo
dē vel a diuersis formari diuersus ɔcept⁹ i spē
tñ đ eadē rc oīo ꝛ sub eadē formalitate lꝫ pos
sint formari diuersi ɔcept⁹ i nūero. ñ tñ i spē.

Queritur Utrū dif.° noīs
i q̄ dr̄. noīe ē
vox significatīa ad placitū sine
tpe. c⁹ nulla pars separata signi
ficat sit sufficiēs. Arguiť p̊ q̄ ñ
qꝛ aliq̄s ɔcept⁹ mētalis ē noīn: ꝛ
tñ ñ ē vox. nec ēt significat ad placitū. ḡ male
dr̄ q̄ noīn ē vox significatiuꝫ ad placitū. ❡ Ar
guiť 2.° oē ens nāle tpe m̄surať. sꝫ vox ē ens nā
le. ḡ tpe mēsurať. sꝫ noᵐ ē vox. ḡ m̄surabiť tpe.
ꝛ ꝑ ɔñs significabit cū tpe. ❡ Arguiť ꝫ.° q̄d q̄d
ē vł pt eē extremū ꝓpōis ꝑ se significat. sꝫ aliq̄

pꝫ nois ꝯpositi separata pt ee extremū ꝑpōis. ꝗ partes nois ꝯpositi separate sunt ꝑ se significatiue. añs pꝫ de ista dictōe prfamilias, cuiꝰ parte separati sūpte pñt eē extrema ꝑpōnis vt dicēdo. hō ē pr ꝛ regit familias suas. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo sciēdū ē ꝙ ꝑ itellcū terioꝝ ponūt tres distictōes. pma ē. noⁿ pt capi duplr. vnoꝰ scōe itētōalr ꝑ per se signicato. ꝛ tc̄ significat qꝺdā itētiōez scōaꝫ q̄ ē qꝺā rlo rōis derelicta i signo per actū itellcūs ꝯparātis signū ad suū signatū. Aºˢ capit ꝑ denoiato. s. ꝑ ipso signo d̄ q̄ denoiatiue ꝑdicat illa relatio rōis. ¶ Scōa disti. nom sūptū ꝑ denoiato ē 3ᶠ. s. mētale. vocale. ꝛ scriptū. nom mētale ē ꝯceptꝰ mentis nāliter repñtatiuꝰ rei ꝗ per se aptꝰ natꝰ ē eē subm enūciatōis mētalis. nom vocale ē vox catbeᶜᵃ ad plm repñtatiua sui significati. q̄ per se ꝛ significatiue sūpta pt eē sbꝫ enūciatōis vocalis ꝛ ꝑportōabilr diffiniri pt nom scriptū. ¶ Tertia distiº. vox pt capi dupliciter. vnoº vt ē terminꝰ pᶜ itētōis. ꝛ tc̄ ē qꝺā q̄litas realis d̄ tertia spē q̄litatis se hñs ad nomē sic subm ad accñs. ꝛ tc̄ ista ē ꝑdicatio mālis subi. s. de accñte. nom ē vox. Aºˢ capit vox zᶜ itētōaliter. ꝛ tc̄ significat vnā relōez rōnis quā itellcūs cāt i voce ꝯparādo ipaꝫ ad suū significatū iponēdo eā ad significādū. ꝛ tc̄ possꝫ dici genꝰ nois. ꝛ tc̄ erit ꝑdicatio formalis generis de specie dicēdo. nomen est vox.

Secūdo sciēdū ē ꝙ l h. z. c. ꝯteriat aris. de ꝑtibꝰ itegralibꝰ enūciatiōis ꝛ ꝯtinet duas partes. i q̄ꝝ pma ltēdit. 5. ꝯclōes. Prima tāgit diffōnez nois. ꝛ ē h. nom ē vox significatiua ad placitū sine tpe. cꝰ nulla pars ē significatiua separata. hāc vltimā particulaꝫ ꝑbat aris. qꝛ partes nois ꝯpositi q̄ magl vidēt significare nihil significāt. nā i h noie eqferꝰ partes eiꝰ nihil significāt per se queādmodū ē i orōe q̄ ē equꝰ ferꝰ. ¶ Scōa ꝯº n̄ silr se hñt partes nois ꝯpositi sic partes nois simplicl, pꝫ. qꝛ partes nois simplicis nºˢ sūt significatie separate. sꝫ partes nois ꝯpositi apparēt aliqꝺ significare eo ꝙ hñt potētiā ad significādū. nō tñ actu aliqꝺ significāt. qꝛ n̄ hñt signē separatā a toto vel ab alia parte cui per ꝯparatōꝫ vniūt. ¶ Tertia ꝯº nom significat ad plm. pꝫ. qꝛ n̄ significat nāliter. ꝗ significat ad plm. Añs pꝫ. qꝛ nom solū significat qñ fit nō. i. qñ ab istōne volūtaria iponit ad significādū. Et ꝯfirmat. qꝛ illrāti soniferaꝝ n̄ sūt noia eo ꝙ significāt nāliter. ꝗ nullū significās nāliter ē nom. ꝛ ꝑ ꝯñs nom significat ad plm. ¶ 4. ꝯº nom ifimᵐ n̄ ē nomē ſm logicū. pꝫ. qꝛ nō hō n̄ ē nom nec ē ei nomē ipositū q̄ possꝫ noiari vel appellari. qꝛ nec ē orō affirmatia nec ē orō negatia. sꝫ pt vocari nom ifimᵐ. ꝗ nom ifimᵐ non est nomē ſm logicū. ¶ 5. ꝯº noia obliq̄ n̄ sūt noia scōꝫ logicū. pꝫ iductiue. qꝛ catonis catoni n̄ sūt noia sꝫ casus nominū. ꝯueiūt tñ ꝛ dr̄ñt noia obliq̄ cū noibꝰ rectis. ꝯueiūt qꝺē i rōe. i. in significato. qꝛ nom rectū ꝛ nom obliquū hñt id significatū. sꝫ differunt qꝛ si noi recto addat h vbū ē fuit vel erit significat veꝝ vel falsū. sꝫ si illo id addat noi obliq̄. vt dicēdo. catonis ē. vel catonis fuit vel erit nōdū significat veꝝ vel falsū. sic ex illa parte textꝰ solꝫ elici cois auctas ꝙ veꝝ vl falsū presupponunt congruū vel incongruū.

Tertio sciēdū ē ꝙ circa hūc tex. icidunt tres difficultates. pma ē. vtrū ꝑ dicta diffiº nois ꝯueiat oi noi mētali vocali vl scripto. Rñr duplr, ꝑ ponēdo duo dcā. pmū ꝙ nom dicit analoᶜᵉ de noie mētali vocali vel scripto ita ꝙ nom vōle sit pncipalꝰ analogū. ¶ z. dcm ꝙ qñ diffinitū ē analogicū tc̄ totalis diffiº dꝫ ꝯueīre pricipali analogato. ꝛ suffic ꝙ scōꝫ aliq̄s partes diff[illegible]nis ꝯueiat ceteris analogatis. Ex qbꝰ iferūt duo correlaria. primū. ꝙ h diffinit nom i sua tota coitate vt. s. ꝑdicat d̄ noie mtali vōli ꝛ scripto. zᵐ correlm. ꝙ hec diffiº ꝯuenit istis. z. analogatl. sꝫ dr̄ñter. qꝛ tota diffiº scōꝫ oēs suas partes ꝯueīt noi vocali sꝫ alys tm ꝯueiūt aliq̄ partes diffōis. Alit rñr ꝙ ꝑdcā diffiº solū dat de noie vōli. cꝰ rō pt eē qꝛ l h iste ordiat ad sciam d̄ sillo. i q̄ pricipalꝰ agit d̄ sillis vōlibꝰ per q̄s ꝑmptiꝰ ꝛ magis expedite possumꝰ disputare. Et si dicat ꝙ logicꝰ nō hꝫ ꝯsiderare voces vt sepius patuit. concedit capiēdo vocē pᶜ itētōalr. h āt diffinit nom vocale ꝛ scōe itētōalr sūptū. ¶ zᵃ distiº. vtꝝ vacuū chimera ycocerūꝰ ꝛ silia sint noia. ꝛ videt ꝙ n̄, qꝛ nihil significāt. Rñr ꝙ termius cois supponēs vbo significāti actū aie iteriorē ampliat ad stādū pro his q̄ sūt vel fuerūt vel erūt vel pñt imaginari eē sub forma termi supponētis. Idō lꝫ ista noia n̄ significēt aliqꝺ quod ē, tñ significāt aliqꝺ imaginabile. Uel pōt dici ꝙ nihil iponit ad significandū ꝑ vocē nisi vt ē ꝯceptū vl cognitū. idō lꝫ significatū illaꝝ diffinitionū n̄ hēat eē veꝝ reale: hēt tñ eē cognitū

qd̄ sufficit ad h̄ q̄ p vocē significet. ¶ Tertia difficultas vtrū ptes nois cōpositi sepate aliqd significēt. rn̄r p vnā distictōnem ꝛ duo dicta. Distīc° ē h̄. ptes nois cōpōiti pn̄t dupl'r cōsiderari. vno° vt sūt ptes nois siue vniūt ad cōstitutiōnē vni° nois cōpōiti. 2° pn̄t cōsiderari vt sunt extra no͞n. ꝛ h̄ dupl'r. vno° vt sūt i orōne tāq̄ ptes ei°. alio° extra orōnē. ꝛ his duob° mōis nō sūt p̄pe ptes nois cōpōiti q2 p̄pe nihil dr̄ ps nisi vt i actu ē vnita alteri ad cōstitutōnem toti°. Pri͞m dcm̄ ē istud. nois cōpōiti ps aliq̄ alteri nō vnita dictōaliter vl' alteri vnita orōaliter ē significatia. p3 de hac dictōe fer° q̄ si p se sumatur vl' sit actu vnita i hac orōne eg fer° ē significatia. ¶ 2͞m dcm̄ ē istō nulli° nois cōpōiti pars alteri dictional'r vnita vl' ab alia sepati itellecta ē significatia. ꝛ i hoc sēsu pbat ari. partes nois cōpōiti sepatas nihil significare.

Conclusio rn̄salis diffō nois ē sufficiēter assignata in textu Conclusio satis p3 ex secundo notabili.

Primo dubitaī. Utrū iste voces huf haf sint significatie ad pl'3 sine tpe. Rn̄r p tres distictiōes. ¶ Quaꝝ pria ē h̄ significatiuū pōt capi dupl'r. vno° vt dic̄ potētiā ad significādū ꝛ° tm̄ v3 sic potēs significaī ꝛ h̄ mō huf haf ꝛ gn̄aliter ois vox ē significatiua eo q̄ pōt iponi ad significādū. alio mō pōt capi significatiuū vt dic̄ aptitudinē ad significādū ꝛ tm̄ v3 sic aptū natū significare ꝛ h̄ mō sola vox actu ipōita ad significādū ē significatiua. ¶ Scd̄a distictō aliq̄ vocē significare ad plm̄ pōt dupl'r itelligi. vno mō sic q̄ significat ad pl'3 p̄mi iponētl vel alic° toti° cōitatis. scd̄o mō dr̄ significare ad plm̄ q2 significat ad plm̄ cuiuslib3 volētl eā istituere ꝛ° no͞n ñ dr̄ significare ad plm̄ s3 p2io mō. ¶ Tertia distictio no͞n significare sin̄ tpe pōt itelligi tripl'r vel put h̄ dictio sine significat exclusionē circa significatū vocis ꝛ° illa vox dr̄ significare sin̄ tpe c° significatū vel ptes significati ñ ē tp̄s nec ps tpis. ꝛ° multa noīa c9 sūt tp̄s dies ān° mēſ nō dn̄r significare sin e tpe. Uel illa d.° sine dic̄ exclusionē circa significatōne3 vocis ꝛ° illa vox dicit̄ significare sine tpe q̄ nō significat suū significatū i tpe vel qn̄ tp̄s ē ꝛ° adhuc mlta no͞a imo forte oīa ñ dn̄r significare sine tpe. 3° pōt itelligi put h̄ d° sine significat exclusionē circa modū significādi ipi° vocl. ꝛ° illa vox dicitur significare sine tpe q̄ pter suū p̄ncipale significatū d suo mō significādi ñ repn̄tat tp̄s l' aliq̄ dn̄a3 tpis. ꝛ sic no͞n dr̄ significare sine tpe. ꝛ hoc mō p3 rn̄sio ad dubiū ꝛc.

Secundo dubitaī. Utrū no͞n ifinitum sit vox icōplexa aliqd ponēs. Rn̄r p duas distictiones ꝛ duo dicta. ¶ Pria distic° ē h̄. duplex ē vox. s. cōplexa ꝛ icomplexa Uox cōplexa ē c° significatū depēdet a significato suaꝝ ptiū sic q̄ significatu3 ptl sit ps significati toti° ꝛ totū significatū sit significatū toti°. s3 vox icōplexa ē c° totū significatū ñ ē adeq̄tū voci. ita q̄ ps significati ñ co2rn̄deat pti vocis nec ecō. ¶ Scd̄a dist° i noīe duplex pōt cōpō cōpōiti cōcipi. q̄dā ē intrīseca q̄ ē cōpō q̄litatis a q̄ nomē iponiī cū sb̄a cui nomē iponitur. Alia ē cōpō extrīseca q̄ cōueit nōi vt ē ps orōnis Ex h̄ sequūī tria co2relaria. Primū ē q̄ neg° addita nōi negās cōpōem extrinsecā reddit negatiuā p̄pōem. 2͞m q̄ ne° addita nōi negās cōpōem intrinsecā tm̄ fac no͞n infinitū q2 tm̄ negat cōpōem q̄litatl de sb̄a. ¶ 3͞m co2re͞m nomen ifinitū ē c° p̄uata ē q̄litas determiata remanēte sb̄a ifinita. Primū dictū no͞n infinitū nō ē vox incōplexa p3 q2 cōponiī ex noīe finito ꝛ negatione. ¶ 2͞m dictū nomē ifinitū nihil pōit. q2 illō dicitur aliqd ponere qd̄ ē verificabile de aliq̄ pōitiuo determinate. s3 no͞n ifinitū ind ifferenter p̄dicaī d ente ꝛ nō ente idō nihil ponit.

Tertio dubitaī. vtrū nomē obliquū sit nomē f͞m logicū. Et vr̄ q̄ sic. q2 pōt eē sub͞m enūciatiōis sicut p3 i p̄pōe modali ¶ Ad dubiū rn̄r p distinctōem q2 nomē pōt capi dupl'r. vno mō cōiter p̄ oī eo q̄ pōt subycl respcū v̄bi psonalis vel ipersonalis siue modi finiti vel infiniti. ꝛ sic nomē obliquum pōt dici nomen. Alio modo pōt capi nomen p̄ eo q̄ pōt subyci in p̄pōe respcū verbi psonalis p̄sentl tēporis indicatiui modl tantu3 ꝛ sic obliquus nō est nomē scd̄m logicum.

Ad rationes ante oppositu3. ¶ Ad p̄mā dr̄ q̄ cōcept° mentis ñ ē nomē vocale de q̄ p̄ncipaliter diffiniī. patuit in 3° notabili. ¶ Ad secūdam dr̄ q̄ h̄ capitur vox scd̄e intētionaliter vt patuit in p2io notabili. ¶ Ad tertiam cōceditur q̄ pars nominis cōpōiti vt non est alteri vnita dictionaliter vel etiam vt est vnita alteri orōnaliter ē significatiua non autem vt est pars nominis compositi ꝛ alteri dictōaliter vnita vt patuit in tertio notabili. ꝛ hec de questione.

Queritur vtrū diffō vbi sit in textu sufficiēter assignata. ¶ Et arguitur p̄mo φ nō. q2 in ista diffōe nō ponit̄ gen⁹ diffiniti. ḡ nō ē sufficiens. Añs pz quia vox significatia ad plm ē gen⁹ respcū nōis ꝛ verbi. ḡ sicut ponit̄ in diffōe nōis. ita dz poni in diffinitiōe vbi. ¶ Arguit̄ 2° in hac ꝑpōe. de⁹ ē trinus. istud verbuz ē. nō significat tp̄s. Tū quia ipsa fuit vā añq̄ tp̄s eēt. videlicet an̄ creatōez mūdi. Tū q2 eē diuinum nō mēsurat̄ tpe. ḡ male dr̄ φ vbū ē φ significat tp̄s. ¶ Tertio sic. in hac ꝑpōe. hō currit. h̄ p̄dicatū currit est vbū ꝛ tñ nō ē nota eoꝝ que de altero dicūtur. ergo ꝯ diffinitionem. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo sciendū ē. φ p̄ itellu questiōs ponūt̄ due distinctōes ꝛ vnuz dictum. ¶ Prima distinctio ē hec. φ aliqd aliud est significare tēp⁹ ꝛ aliud ē significare cūz tpe. Quia significare tp̄s ē de significato p̄ncipali iportare tp̄s sicut ista nōia ānus dies. s3 significare cū tpe ē pter p̄ncipale significatū de suo mō significādi iportar̄ aliq̄ drāz tp̄is. ꝛ h̄ mō vba ꝛ pticipia dicūt̄ significare cum tpe. ¶ 2ª distī° ē h̄ aliqd dr̄ duplr̄ significare cū tpe vno° q2 vl̄ significat cū tpe determiate vel ideteriate. Significar̄ cū tpe deteriate ē significatū p̄ncipl̄e iportare p̄cise sub vna drā tp̄is sic φ nō sub alia. ꝛ h̄ mō vba dicūt̄ significare cū tpe. Nā istud vbū amo significat actū amādi eē vl̄ fieri in tpe p̄ñti. Sed significare cū tēpore indeteriate ē suū significatū p̄ncipale importare sub vna drā tp̄is ꝛ nō tñ p̄cise s3 q̄nq3 sub alia rōe alic⁹ additi. ꝛ h̄ mō pti^a dicūt̄ significare cū tpe ideteriate sic h̄ pticipiuz amans q̄ñ addit̄ vbo p̄ñtl tp̄is. tūc significat eē vl̄ fieri p tpe p̄ñti. S3 q̄ñ addit̄ vbo p̄teriti tp̄is tūc significat actū amādi fuisse ī p̄terito. si vo addat̄ vbo futuri tp̄is significat actū amādi fore in futuro. verūtamē respcū cuiuscūq3 vbi cuiuscūq3 tp̄ie sumat̄ h̄ pticipiū amās sēp ē p̄ñtl tp̄is. q2 l3 aliq̄ñ significet actū amādi fuisse in p̄terito vl̄ fore in futuro hoc nō ē nisi p quāto tale tp̄s fuit vel erit p̄ñs. Dictū ē istud φ petr⁹ hispan⁹ ꝯsiderās vbū p̄cise vt distinguit̄ ꝯtra no^m ꝛ ꝯ rōne nō hūit ponere in diffōe vbi istam pticulā. ꝛ ē eoꝝ q̄ ð altero dicūt̄ nota. S3 p̄hs ꝯsiderās vbū vt distinguit̄ ꝯtra quodl3 extremū ꝑpōis. ꝛ ꝯtra quālibet ptē extremi. ita φ vbū φ est ps subi vl̄ p̄dicati ñ meretur dici v^m apud logicū eo φ nō copulat p̄dicatū cūz subiecto nec talē copulam icludit. iō ponitur ista particula i d. ffōe vbi data a p̄ho.

Secundo sciendū ē φ in hac 2ª parte d̄terminat Aristo. de vbo qd̄ continet q̄tuor ꝯclōnes. ¶ Prima tangit diffinitionē vbi. ꝛ ē hec. verbū āt ē φ cōsignificat tp̄s c⁹ nulla pars extra aliqd significat. ꝛ ē sēp eoꝝ q̄ de altero p̄dicāt̄ nota. Pria pars pz. q2 cursus ē nomē. currit vo ē verbuz. ꝛ h⁹ drā vr̄ eē q2 currit cōsignificat tp̄s nō āt cursus. Ultimā partē ꝓbat q2 verbū ē sp nota. i. signum vnionis ꝛ ꝯpōis eoꝝ q̄ p̄dicāt̄ siue eēntialiter siue accidētalr̄ de s̄bo. ¶ Scdā ꝯ° ē vbū infinitū nō ē verbū apud logicū. pz q2 nō currit nō laborat sūt verba infinita. ꝛ tñ non sūt verba. ḡ ꝛc. Maior pz. q2 tali drē verbi c⁹ nō currit. non laborat nō ē nomē impositū s3 tñ p̄ñt dici verba ifinita. Minor pz. quia nō currit nō laborat cōsignificāt tp̄s. ꝛ sūt note eoꝝ que p̄dicant̄ de alio. no sūt tñ verba sed sunt infinita verba q2 simplr̄ p̄dicāt̄ de qd̄libet qd̄ ē ꝛ qd̄ ñ ē. ¶ Tertia ꝯ° verba obliq̄ non sūt verba quia amauit amauerat sūt verba obliq̄ ꝛ tñ nō sūt verba s3 sūt casus verbi. Differt eni verbuz a verbis obliqs q2 verbū cōsignificat tp̄s p̄ñs. s3 obliquū verbū cōsignificat tp̄s p̄teritū vl̄ futuꝝ q̄ cōplectūt̄ ꝛ copulāt̄ ad p̄ñs. ¶ Quarta ꝯclusio mouet qd̄dā dubiū. ex q̄. n. dc̄z ē φ verbū ē nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicant̄ posset aliqs credere φ verbū scd̄m se ꝛ p se extra propositionē dictū nō eēt nota. nec vox significatiua: h̄ remonēs dic̄ φ vba p̄ se dicta sūt nomina ꝛ significāt aliqd. q2 ille q dicit vbū solitarie sumptū ꝯstituit intellm simplicē ꝛ q audit qescit. ꝛ l3 ipm vbū sic solitarie sūptū significet aliqd tñ nōdū significat aliqd verum vl̄ falsum. nec affirmatiuum nec negatiuum. qd̄ pz exēplo. q2 si hoc vbū ē purū dixeris. i. acceperis solita^e sine ꝯpōe ꝛ diuisione ipm qdem nibil ē hoc ē nō significat aliqd affirmatie vl̄ negatie vere vl̄ false q2 significat quādā ꝯpōem quā sine ꝯpōitl. i. extremis nō ē intelligere.

Tertio sciendū ē. φ circa hūc textū incidūt tres difficultates. Prima ē vtꝝ vbū sit sp nota eoꝝ q̄ de altero dicūt̄. Ad q rn̄r p tres distinctōes ꝛ tria dicta. Prima distinctio ē h̄. duplex ē vbū. s. substātiuū c⁹ ē h̄ vbū sū es est qd̄ significat quēdā actū ꝯplexi-

nuz extremoꝝ ꝓpõis. Aliud ē v̄bū adiectiuū
qḋ iō dr̄ adiectiuū q꞉ in sua significatiõe aliqd
addit vltra hoc v̄bū sum es ē. ¶ Scḋa distin°
quodlibet v̄bū adiectiuū includit duo. s. actū
gn̄alē q̄ iportat̄ ꝑ hoc v̄bū est. Et actū specia-
lē q̄ dr̄ res v̄bi iportata ꝑ ptı̄ᵐ descēdens a tali
v̄bo. ¶ Tertia distinctio duplex ē ṕdicatū qḋ
daz ē ṕdicatū formale. ⁊ a quodā sic videlz ab
alberto diffinit̄. Est qḋ intra se ꝯcipit formā ꝑ
quā retorquet id qḋ inest ad aliud cui inest. ⁊
de quo dr̄ vt de s̄bo. Talis āt forma ē ipsa ꝯpō
quā v̄bū intra ꝯcipit ꝑ hoc ꝙ significat actū
alteri inherētē. iō hoc v̄bū ē ṕdicatū formale
qḋ ē copulatiuū ṕdicati m̄alis cū s̄bo. Aliud ē
ṕdicatū m̄ale qḋ ē res v̄bi significata ꝑ ptı̄ᵐ vl̄
aliqd significatū ꝑ noⁿ. ¶ Primū dc̄m ē istud
hoc verbū est sp̄ ē nota coꝝ q̄ de altero ṕdicā-
tur. pz q꞉ hoc verbū ē ex eo ꝙ intra se cōcipit
ꝯpōem ē nota siue signū vnionis ṕdicati cum
s̄bo. ¶ zᵐ dictū nullū verbū adiectiuū ē d̄ se
nota coꝝ q̄ de altero ṕdicātur. pz q꞉ nota cō-
positiōis distinguit̄ a quolibet extremo con-
positōis. s̄z verbū adiectiuū i ꝓpōe sūptū sp̄ ē
extremū vl̄ ꝑs extrēi ꝓpōis. ḡ de se nō sibi cō-
uenit eē nota coꝝ q̄ de altero ṕdicāt̄. ¶ ʒᵐ dc̄z
quodlibet verbū vel scḋm se vel ꝑm aliqd sui
ē nota coꝝ que de altero dicūt̄. Prima ꝑs pz
de hoc v̄bo ē eo ꝙ ē copl'a ⁊ nō extremū nec ꝑs
extremi. iō de se est nota coꝝ q̄ de altero ṕdi-
cāt̄. De z° pz q꞉ verba adiectiua rōe act⁹ gn̄al̄
quē includūt hn̄t virtutē copulādi ṕdicatum
cū s̄bo. ḡ verba adiectiua ꝑ aliquid sui hn̄t ꝙ
sint note coꝝ q̄ de altero ṕdicāt̄. ¶ Scḋa diffi-
cultas vtꝝ verba scḋm se dicta sūt noīa. Rn̄r
prio ꝑ distinctionē q꞉ noⁿ dupl'r accipit̄. vno°
spāl'r videlicet ꝓut ē ꝑs orōnis ab alijs distin-
cta. ⁊ sic verba nō sūt noīa. Alio° capit̄ noⁿ ge-
neral'r vt idē ē ꝙ notamē. i. nota mētl' seu sigᵐ
ꝯceptus. ⁊ sic verba sūt noīa. Alr̄ rn̄r per duo
dicta. ṕmū ē ꝙ v̄ba scḋm se solitaᶜ ⁊ extra orō-
nem sūpta absoluūt̄ a cōpōe exercita siue ab
accidētali vnione ṕdicati cū s̄bo. nūq̄z tn̄ ab-
soluūt̄ a ꝯpōe aptitudiali seu ꝯcepta q꞉ adhuc
sūt nata poni in ꝓpōe ꝑ modū vniri extremo-
rū. ¶ zᵐ dictū verba dicta scḋm se. i. solitaᶜ ex-
tra orōnē accepta sūt noīa. i. silia noib⁹. pz q꞉
noīa accepta secūdū se aliqd significant nō tn̄
rep̄ntāt veꝝ vel falsū. sed tm̄ rep̄ntāt ꝯceptū
simplicē sic ēt v̄ba extra orōnē capta cum ab-
soluat̄ a ꝯceptione exercita non significāt ali-
quid veꝝ vel falsum s̄z rep̄ntant ꝯceptū sim-
plicē. Tertia difficultas ē. vtrū v̄ba obliq̄ ⁊ in-
finita sint v̄ba scḋm logicū. rn̄r ꝑ vnā distincti-
onē ⁊ vnū dc̄m. Distinctio ē h̄. enūciatio° pt̄ capi
dupl'r. vno° cōiter ꝓ orōne significante aliq°
veꝝ vl' f'lm siue hoc significet ṕmo ⁊ ꝑ se fini-
te ⁊ deteriate siue nō. z° capit̄ enūciatio spāl'-
ter ꝓ orōne q̄ prio ⁊ ꝑ se finite deteriate signi-
ficat veꝝ vel falsū. Dictū ē istud. verba obliq̄
⁊ infinita. sil'r noīa obliq̄ ⁊ infinita sunt ptes
enūciatiōis ṕmo° sūpte nō tn̄ z°°. ⁊ q꞉ logic⁹
ṕncipal'r capit enūciatōez z°°. iō v̄ba obliq̄ vl̄
infinita vel ēt nomina obliqua ⁊ infinita non
sunt nomina apud logicum.

Conclusio

rn̄salis. diffō v̄bi ē sufficiē-
ter in textu assignata. con-
clusio patet ex dictis prius.

Primo

dubitat̄. vtꝝ īfinitū v̄bū aliqd
pōat. rn̄r ꝑ duo dicta. ¶ Priᵐ
dictū qḋ ad hoc ꝙ aliquod v̄bū possit infinita-
ri due ꝯditiōes reqrūt̄. Prima est ꝙ tale v̄bū
significet actū spālem rōe c⁹ hoc verbū est ꝙ
tm̄ significat actū gn̄alē nō pōt infinitari. Se-
cūda ꝯditio ꝙ talis act⁹ spālis sit finit⁹ ⁊ non
infinit⁹ defectu c⁹ v̄ba iam infinita nō p̄nt in-
finitari. ex q̄b⁹ īfert̄ diffō v̄bi infiniti. ⁊c cui⁹
ṕuat⁹ ē actus spālis remanēte actu gn̄ali ide-
terminato. ¶ Scḋm dictū. v̄bū infinitū nihil
ponit. pz q꞉ ꝑ negationē infinitaz additā v̄bo
negat̄ qcqd pōitiuū erat in illo verbo cuz tm̄
act⁹ gn̄alis in verbo sit idētificat⁹ cū actu spe-
ciali. iō negatio act⁹ spālis negat̄ ⁊ act⁹ gn̄al̄.
Et ꝯfirmat̄ rōe text⁹. q꞉ nihil positiuū ṕdicat̄
indifferēter de ente ⁊ nō ente. s̄z verbū īfini-
tum ṕdicat̄ de ēte ⁊ nō ente eq̄l'r. ḡ nihil pōit

Secundo

dubitat̄. Vtꝝ verbū infini-
tum in orōne pōitū maneat
infinitū. Rn̄r ꝙ nō. q꞉ negatio de sua virtute
sp̄ hz fieri ad ꝯpōem ṕncipaliorē. sed ꝯpō ṕdi-
cati cū s̄bo q̄ ꝯcipit̄ in actu gn̄ali ip̄ius verbi
ṕncipaliorē ē in ꝓpōe q̄z ꝯpō actus spālis cum
actu gn̄ali. ḡ neg° addita v̄bo i ꝓpōe sumpta
negabit ꝯpōem ṕdicati cū s̄bo. ⁊ ꝑ ꝯn̄s verᵐ
erit negatū ⁊ nō infinitatū. ⁊ ꝯfirmat̄ ꝑ arist.
q꞉ arist. z° h⁹ ii doc꞉ ꝓpōes m'ltiplicat̄ q̄ sūt de
alijs verb' ab hoc verbo est. al'r q̄z illas de hoc
verbo ē de z° adiacēte. S̄z ꝓpōes de hoc ver-
bo ē z° adiacēte nō multiplicātur penes ṕdi-
catum finitū ⁊ infinitū. ḡ nec ꝓpōes de alijs
verbis. ⁊ per ꝯn̄s verba nūq̄z infinitāt̄ i enūci-

ciatiōe. Alr rñr ꝙ verbū infinitū ī orone positiuz manet infinitū. Qḋ confirmatur triplici auctoritate. Pria ē arist. ī textu dicētis ꝙ v̄bū infinitū ē nota eoꝝ q̄ de altero ꝑdicāť. ſꝫ ñ pt̄ eē nota eoꝝ q̄ ꝑdicāť de aliq̊ nisi vt actu sumitur in ꝑpōe. ǧ v̄bū manꝫ ī propōe īfinitū. ¶ 2ª auctoritas ē arist. ī textu dicētl ꝙ v̄bū īfiᵐ ſilr ē ī quolibꝫ qḋ ē ⁊ in quolibet qḋ nō ē. Qḋ cōir sic exponiť. Uerbū īfiᵐ idifferēter ꝑdicať taꝫ de ente q̄ꝫ de nō ente. Nō .n. ꝑdicať nisi vt ē ī enūciatiōe. ǧ positū in enūciatione manꝫ infinitū. ¶ 3ª ē auctoritas arist. ꝑrio posterioꝝ facientis talē demōstratōeꝫ. qcq̄d nō scintillat ē ꝑpe. sed planete nō scintillāt. ǧ planete sūt ꝑpe. in hac enī demōstratōe hoc verbū nō scintillat est infinitū ⁊ nō negatū. ǧ v̄bum ī orone positum manet infinitū. Minoꝛ pꝫ. qꝛ si hoc verbū non scintillat fuerit verbū negatū tūc argueret̄ minore negatia in pria fiª ex qua nihil sequitur. Item ēt argueret̄ ex duab⁹ negatiuis ex quib⁹ ēt nihil seq̄tur. Et ad ꝓbatiōeꝫ ꝑcedētl oppōis dr̄ ꝙ negatio infinitans additur verbo ꝑ ꝯpōem. ⁊ facit vnā enūciatōnem cū eo. iō talia negatio solū negat compōeꝫ intrinsecam verbi q̄ ē ꝯpō act⁹ ſpālis cū actu generali ⁊ relinquit ꝯpōeꝫ extrīsecā q̄ ē ꝯpositō actua ſpālis cū ſ ubo affirmata ⁊ non negata. ⁊ ad auctoritatē rñr ꝙ loc⁹ ab auctoritate negatiue nō tꝫ. rō tñ q̄re arist. ñ docuit mltitudinē talium ꝓpōnum. hoc fuit quia non ē facile cognoscere drām inter ꝓpōnem de predicato infinito. ⁊ aliā ꝓpōeꝫ negatiuā ð ꝑdicato finito.

Tertio dubitať. Utrū v̄bū possit absolui a cōnotatiōe tp̄is. Rñr ꝑ vnā distinctionē ⁊ duo dicta. Distinctio ē h̄ verbū absolui a ꝯnotatione tp̄is pōt dupl̄r intelligi. Uno° sic ꝙ nullū tp̄s nec deteriate nec ideterminate cōsignificet. Alio° pōt intelligi absolui a cōnotatione tp̄is sic ꝙ nullū tp̄s cōsignificet ſꝫ oē indeteriate. ¶ Primū dictuꝫ ē istḋ hoc verbū ē vtroq̄ꝫ mō pōt absolui a cōnotatione tp̄is. De primo pꝫ quia quecūq̄ꝫ v̄lia pt̄ ītell̄s seorsūa cōceptu simplici intelligere pōt ⁊ illa v̄lia per vnum actum simplicem vnire ⁊ copulare. sed intellectus pōt cōcipere hōieꝫ ⁊ aīal duob⁹ ꝯceptibus simplicib⁹ ꝑcisis a cōnotatōe tp̄is. ǧ ꝑ vnū actū simplicē ꝑscidentē a cōnotatione tp̄is poterit illos duos cōcept⁹ copulare. sed talis actus cōpatiuus est verbū. ǧ verbū pōt absolui a quacunq̄ꝫ cōnotatiōe tē-

poris. De 2° pꝫ quia multe sunt ꝓpōes necessarie ⁊ dēmōstrabiles formate de hoc verbo ē. sed in talibus hoc verbū ē connotat aliqḋ tēpus deteriate. sed oē ideteriate. ǧ ⁊c̄. Minoꝛ pꝫ qꝛ ī ꝓpōibus demōstratiuis esse debet dici de oī posterioꝛi scire ad qḋ req̄rit̄ v̄litas tp̄is ¶ 2ᵐ dictū v̄bum ꝑteriti vel futuri tp̄is nō potest absolui a cōnotatione tp̄is pꝫ quia nihil dicitur fuisse nisi coexisteret tp̄e ꝑterito nec etiam fore nisi coexisteret ī futuro ergo ⁊ cetera

Ad rationes añ oppositū. Ad p̄maꝫ dr̄ ꝙ iste ꝑticule vox significatiua ad placitū satis ītelligūtur ex diffinitōne nōis pri⁹ datꝫ. ¶ Ad secūdā cōcedit̄ ꝙ ī ista ꝓpōe deus ē trinus. ex quo est necessaria. iō h̄ v̄bū ē ꝑscindit a cōnotatione tp̄is ⁊ si q̄s dicat ipm non absolui a tp̄e. tūc sensus erit ꝙ deus ī pn̄ti tp̄e ē trin⁹. distinguit̄ tñ illa ꝓpositio qꝛ deū eē trinū in tp̄e pn̄ti pōt dupl̄r intelligi. vno° qꝛ mēsuretur tp̄e pn̄ti ⁊ ē falsa vl̄ qꝛ coexistit tēpore pn̄ti ⁊ ē v̄a. nec seq̄t̄ inconueniens. Ad tertiā dr̄ ꝙ lꝫ hoc v̄bū adiectiuū currit de se non sit nō eoꝝ q̄ de altero dicunt̄ tñ rōe act⁹ gn̄alis ī eo inclusi dr̄ eē nota eoruꝫ que de altero ꝑdicantur.

Queritur Utꝝ dif° orōnis indifferēter ꝯueniat tā orōni perfecte q̄ꝫ imperfecte. ¶ Et arguitur p̄mo ꝯtra suppōituꝫ qꝛ si orō eēt vox eēt significatīa nālit̄ vel ad pl̄ꝫ. nō nāliter qꝛ nō idē repn̄tat apud oēs. nꝫ ēt ad pl̄m. qꝛ iposi° ē pa° dictōis ⁊ vocī icōplexe. ǧ orō ñ significat ad pl̄m. ⁊ per ꝯn̄s ñ ē vox significatīa. ¶ Arguit̄ 2° sic. legit̄ ē orō qꝛ subordiat̄ ꝯceptui ꝯplexo ⁊ ꝓpoꝛtōabili. ⁊ tñ partes ei⁹ nihil significāt. ǧ male dr̄ c⁹ partes aliq̄d significāt separate. ¶ Arguit̄ 3° ꝓpō ipoteᶜᵃ est orō ⁊ tñ partes ei⁹ separate aliq̄d significāt vt affir° vel ne°. ergo male dicitur nō vt affirmatio vel negatio. ¶ Arguitur quarto eq̄fer⁹ ē oratio iꝑfecta qꝛ s̄bordiat̄ cōceptui ꝯplexo iꝑfecto. ⁊ tñ ei⁹ ꝑtes seꝑate ñ sigⁿᵗ aliq̄d ǧ dif° orōnis ñ ꝯuēit orōni iꝑfecte. mioꝛ pꝫ qꝛ ꝑtes dictōis ꝯpōite figure seꝑate nihil significāt. ¶ In opᵐ arguit̄ qꝛ nihil pōit̄ ī difⁿᵉ orōis per qḋ exclud.it̄ oratio iꝑfecta. ǧ indifferenter ꝯuēit tā orationi perfecte q̄ꝫ iꝑfecte.

Primo sciēdū ē. ꝙ ꝓ declaratōne terminoꝝ poniť vnū dictū cū tri

b⁹ distinctiōib⁹. Dictū ē istō ꝙ h̄ diffinit̄ oratio vocal' ⁊ n̄ mētalis. nec scripta sic̄ dictū ē p⁹ de noīe ⁊ verbo q̄ꝛ oratio mētalis vl' scripta n̄ ē vox significatia ad plī̄m. ¶ Pria dist⁹ duplex ē vox. q̄dā ē vox simplex ⁊ icōplexa. q̄. s. nō cōponit̄ ex plurib⁹ vocib⁹ significatiuis q̄ꝝ quelibet pars ē per se vna dictio vl' q̄ꝝ cuilibet n̄ corrn̄det in mēte vn⁹ concept⁹. Alia ē vox cōplexa q̄ componit̄ ex plurib⁹ vocib⁹ q̄ꝝ q̄libꝫ ē vna dictio vl' q̄ꝝ cuilibet corrn̄dēt aliq̄s cōcept⁹ i mēte. ¶ Scd̄a distictio oratio pōt capi dupl'r. vno⁹ scd̄e itētional'r. s. ꝓ ꝓ se significato. ⁊ ē q̄dā r'o rationis fūdata i voce complexa ⁊ teriata ad significatū ei⁹. ⁊ h̄ mō h̄ diffinitur. Alio mō pōt capi ꝑme itētional'r ⁊ ꝓ denominato. ⁊ tūc ē q̄dā vox complexa q̄ dicit̄ vna n̄ q̄ꝛ partes ei⁹ hēant adiuicē d̄bitā ɔnexionē vel ꝑ modū determiatōis ⁊ determiabilis vel rōe aduerbÿ vl' ɔiūctionis vniēt' partes orōnis. ¶ Tertia distinctio duplices sūt partes orationis. q̄dā sūt ꝓpi ꝙ sicut dictōnes. alie sūt partes remote vt littere ⁊ sillabe. de partib⁹ ā t ꝓpinq̄s itelligitur ꝑdicta diffinitio.

Secundo sciendū ē. ꝙ in hoc secundo capitulo d̄teriat arist. d̄ partib⁹ ēentialib⁹ enūciationis. Et ɔtꝫ duas partes ꝑncipales. In q̄ꝝ ꝑma tāgit duas ɔcl'ones. Pria ē h̄. Oratio ē vox significatia c⁹ partes aliq̄d sūt significatiue separati. vt dictio ⁊ nō vt affirmatio. Hāc vltimā particulā ꝓbat aristoteles q̄ꝛ hō ē pars orationis ⁊ t̄n significat aliq̄d vt dictio ⁊ non vt affirmatio. ſꝫ si addat̄ ei verbū tūc erit affirmatio vel negatio nō t̄n q̄libet pars orationis idifferēter. q̄ꝛ vnica nominis sill'a nō significat vt dictio. ꝓbat per locum a maiori. q̄ꝛ i hoc nomīe sorex ista sillaba sor nihil significat. sed ē vox sola. verūtamen i duplicib⁹. i. in nominibus composite figure partes aliquid significant. ⁊ non scd̄m se idest actu vt dictum est prius in primo capitulo de nomine. ¶ Secunda conclusio ē hec oratio significat ad pl'm q̄ꝛ non significat tanq̄ꝫ instrumentū naturaliter ad aliquid deputatum. ergo significat ad placitū. ¶ Cōsr' i secūda parte ꝑncipali determinat de ipsa enunciatiōe. ⁊ continet duodecim ɔclusiones. In quaꝝ p'la tangit diōnē oratiōis. s. in indicatiuā ipatiuā ⁊c. Et ponit diffōem enūciatiōis ⁊ ē hec. Orō enunciatiua ē oratio non oīa sed in qua veruꝫ vel falsum ē. pꝫ quia oratio deprecatiua ē oratio. ⁊ tamen non est oratio enunciatiua q̄ꝛ nō est vera neq̄ꝫ falsa. ¶ Secunda conclusio' elic̄ orationem que pertinet ad logicū. ⁊ est h̄. orationes alie ab enunciatiua magis sunt rethorice vel poetice considerationes. sed sola oratio enunciatiua est p̄ntis speculatiōis. ¶ Tertia conclusio tangit primam diuisionem enūciationis. ⁊ est hec. Enunciationum alia ē vna alia est plures. ¶ Quarta conclusio tangit secundam diuisionem. ⁊ est hec. enūciationum alia est affirmatiua alia est negatiua. ¶ Quinta conclusio tangit tertiam diuisionem. ⁊ est hec. enunciationū vnarum. alie sunt sim' vne Alie sunt coniunctiue vne. et he tres vltime conclusiones tanguntur mixte in textu cū dicitur est autem vna prima enunciatiua. oratō affirmatio deinde negatio. alie vero deide cōiūctione vna. ¶ Sexta ɔclusio remouet q̄ddā dubiū q̄ꝛ ex quo dictū ē ꝙ ē enūciatio aliq̄ vna simpl'r non posset aliq̄s credere ꝙ ita esset simpliciter vna ꝙ nullā hēret compositionē hoc remouet dicens ꝙ nulla est talis que ita sit simpliciter vna ꝙ careat compositione sed necesse est oēm enunciationē esse ex verbo vel ex casu verbi quarum quelibet compositionem ipoꝛtet. ⁊ confirmatur per locum a maiori quia si aliqua oratio eēt enunciatiua sine verbo vel casu verbi maxime hoc esset verum de diffinitione propositionis. sed hoc nō quia diffinitio hominis non est oratio enūciatiua nisi sibi addatur hoc verbū ē vel fuit vel erit. ĝ nulla est oratio enūciatiua nisi sit cōposita ex verbo vel casu verbi. ¶ Septima conclusio ista diffō alal gressibile bipes significat aliq̄d vnū si t̄n ꝙ partes inuicem sibi sint propinque idest continue prolate. sed quia talis continuitas etiam reperitur in his que sunt vnum per accidens. ostendere tamen quam vnitatem haberet diffinitio est alterius negocÿ scilicet metaphisice considerationis. ¶ Octaua conclusio innuit diuisionem enunciationis in vnum ⁊ plures ponens diffinitionem vtriusq̄ꝫ membri. Prima est hec enunciatio vna est que vnum de vno significat vel coniunctiue vna. Sed enunciatio plures est que plura ⁊ non vnum significat vel inconiūcte. ¶ Nona cōclusio quia dictuꝫ est ꝙ enunciatio vna significat vnum de vno posset aliquis credere ꝙ significaret vnuꝫ sicut nomē vel verbum. hoc dubiūm remouet tangendo

nonā cōclōnē. ⁊ ē hec. Nomē vel verbū ē dº
sola. iō nō significat sicē enūciatio. p3 dupl'r. q2
ↄtingit pferre noᵃ vl' verbū vno mō rñdēdo
ad interrogatōem factā. alioº nō rñdēdo sed
spōte pferēdo nomē vel verbū per se. ⁊ vtro-
q3 mō nomē vl' verbū nō significat sicut enūº
q̄ ⁊c. Decia ↄclo inuit vnā distinctōem enūci
ationis in enūciatione3 simplicē. ⁊ cōpositā3
Et tāgit diffōem mēbroꝝ. ⁊ ē hec enunciatio
simplex ē q̄ enūciat aliqd de aliquo vel aliqd
ab aliquo. S3 enūciatio cōposita ē q̄ cōponit̄
ex his. s. ex enūciationibꝰ simplicibꝰ. Undeci
ma ↄclo inuit quandā diuōnē enūciatiōis sim
plicis per enūciationē de pñti de p̄terito ⁊ de
futuro tāgit diffōem enūciationis simplicis
q̄ ē h. enūciatio simplex. i. vna simpl'r. ⁊ ē vox
significatiua de eo q̄ ē aliqd vel nō ē quēad-
modum t̄pa diuisa sūt. Duodecia cōclo tāgit
diffōes affirmatiōis ⁊ negationis. p2ia est hec
affirmatio ē enūciatio alicuius de aliquo. sed
negatio ē enūciatio alicuius ab aliquo.

Tertio sciendū ē. q̄ circa hūc textū inci
dūt tres difficultates. Prima ē
vtꝝ ōrō sit vox significatiua ad placitū vel nā
liter. Et vr̄ q̄ nāliter argumto p'lonis q2 vtut̄
nālis instrumētū d3 eē nāle. sed ōrō ē instru-
mētū vtutis iterp̄tatiue q̄ ē nālis. Est eni istru
mētū quo aīa suas ↄceptiones iterp̄tat̄. ergo
erit nālis. Et per ↄñs significabit nāliter. Ad
difficultatē rñr q̄ ōrō significat ad placitū. ⁊
ad rōem platonis rñr distinguēdo maiorē q2
virtutis nālis duplex ē istrm̄. quoddā ē ime
diatū ⁊ virtuti nāli vnitu3. ⁊ sic maior ē vera.
aliud ē istrm̄ remotū. ⁊ a virtute nāli separa-
tū. ⁊ d' illo maior ē falsa. Tūc ad ꝓpositū dr̄ q̄
ōrō non ē istrm̄ ꝓpinquū s3 nouē istrumēta
q̄ sūt guttur lingua palatū ⁊c. sūt instrumēta ꝓ
pinqua qbꝰ aīa vtit̄ iiterp̄tatōe suoꝝ ↄceptuū
ōrō āt ē instrm̄ remotū ⁊ artificiale. iō signifi-
cat ad placitū. ⁊ nō nāliter. ¶ 2ª difficultas q̄
re in diffōe ōrōnis repetit̄ ista particl'a. vox si
gnificatiua. ⁊ tñ nō repetūtur iste particule si
ne tēpore vel cū tēpore finita ⁊ recta. Respō-
detur per tria dicta. p2imu3 est q̄ ⁊ si ista par
ticula vox significatiua fuerit cōis nomini ⁊
verbo ⁊ etiam ipsi ōrōni debuit tamen in dif
finitione ōrōnis repeti quia ex eo q̄ ōrō com
plectit̄ plures voces potuisset aliquis dubita
re. vtrum ōrō sit vna vox vel plures voces.
Et etiam videtur ōrōnem eē nō significatiuā
faltem distincta significatiōe a significatiōe
nois ⁊ verbi. ⁊ iō ad denotandū q̄ ōrō habet
vnū significatū q̄ ē n eutrū resultās a signifi-
catiōe suaꝝ partiū debuit in sua diffinitione
poni ista particula vox significatiua. ¶ Secū
dus dictū. nō fuit necesse ponere in diffinitio
ne ōrōnis istam particulam ad placitū. q2 ōrō
nō fuit imposita ad significandum p2io ⁊ ꝑ se
s3 solū rōe suaꝝ ꝑtiu3. ⁊ ex ↄñti q2 nō nulli cre
diderunt ōrōnem significare nāliter. iō ad ex
cludendum errorem illoꝝ ꝓbat aristo. q̄
ōrō significat ad placitum. ¶ Tertium dictū
in diffinitōe oratiōis non debuerunt poni iste
particule sine tempore cum tempore finita ⁊
recta. Tum q2 si ponerentur tūc nō ↄuenirēt
oī ōrōni. Tū scd'o q2 si ponātur iste particl'e ñ
ↄuenirent s'm se totā sed solum rōe suaꝝ ꝑtiū
⁊ adhuc nō conuenient partibus ratione qua
sunt partes. sed rōe suoꝝ modoꝝ significādi.
¶ Tertia difficultas vtꝝ diffinitio ōrōnis cō
petat ꝓpōi hypotᶜᵉ. Et videtur q̄ non q2 par-
tes eius non significant vt dictio sed vt affir
matio vel neᵒ. ad difficl'tatē rñr affirmatiue.
⁊ ad rōnem rñr per istam particula3 cuiꝰ par-
tiu3 ⁊c. ponitur ad distinguēdū ōrōnem ↄtra
nomē ⁊ verbū q̄ꝝ nulla pars ē significatia vt
dictio. iō ab eisdē sufficiet̄ diffinit̄ ōrō. s3 aliq̄
eiꝰ partes necessario significēt vt dº. Nā licet
partes remote ōrōnis cōsūt l'ře ⁊ sill'e nō signi
ficēt vt dº. ⁊ partes ꝓpinque orationis ipoᶜᵉ si
gnificēt vt affirº. tñ q2 aliquę partes vel ꝓpin-
que vel remote significant vt dº. ideo eis com
petit diffō orationis ad quod denotandū vsꝰ ē
aristo. ista constructione partitiua cuius par-
tium ⁊ non dicit cuius partis.

Conclusio rñsalis diffinitio orationis
in differēter ↄuenit tā ora
tioni perfecte q̄3 iperfecte. Conclo p3 ex ratio
ne facta an̄ oppositū ⁊ ex notabilibus.

Primo dubitat̄. Utꝝ diō ōrōnis in af
firmatiuā ⁊ negatiuā sit diō ge
neris in suas spēs. Ad quā rñr per duo dicta.
¶ P2iᵐ ē affirº ⁊ negº tripl'r accipiūt̄. Unoº ꝓ
actu intell'is q̄ itellectꝰ affirmat vel negat. 2º
capit̄ neᵒ ꝓ instrumto negādi. s. ꝓ isto aduer-
bio negādi nō. ⁊ his duobꝰ mōis non capitur
in predicta diuisione. Tertio mō capit̄ affirº
ꝓ oratione affirmatia ⁊ negatio ꝓ oratōne ne
gatiua. ⁊ᶜ capit̄ in predicta diuisione. Secun-
dum dictum predicta diuisio est diuisio gn̄is

ī sui᷒ spēs q̄ꝛ enūciatio ꝑdicat̄ ī qd de affirnc ꝛ
negane. ꝛ affirmatio ꝛ ne° dīt plusq̄ꝫ nume/
ro cū differ it plusq̄ꝫ due affirmatōes aut due
negatōes. ḡ affir° ꝛ neg° sūt spēs ipi⁹ enūtiatio
nis. Et si obyceret̄ q̄ꝛ circul⁹ pēdēs añ taber/
nā ē oro ꝛ tñ nō ē affirmatia vel negatia. ḡ dio
erit īsufficiēs. Maior pꝫ q̄ꝛ significat veꝝ vel
falsū. nā ꝛ eq̄polere videt̄ ꝑpōi vere vel false
significãt enī tm̄ sic ꝟ ꝑpō hic vēdit̄ vinū. rñr
negãdo maiorē ꝛ ad ꝑbatōeꝫ dr̄ q̄ ad hoc q̄
aliqđ signū ad placitū sign ficans sit ꝑpō vel
oro non sufficit q̄ significet verū vel falsum.
ꝫ reqrit̄ q̄ in tali signo ad plꝫ significãte sint
ptes q̄ sepate ꝛ dise subordinēt̄ ptialibus ꝯce
ptib⁹ ꝯponētib⁹ orōnē mētalē cui subordinat̄
tale signū ad placitū significatiuū. mō ī circu
lo nō sūt alique ptes q̄ subordināt̄ ptib⁹ illi⁹
orōnis mētalis ī ista domo vēdit̄ vinū. ¶ Itē
si sit oro q̄rit̄. an sit oro mētalis vocalis vł scri
pta. ꝛ claꝝ ē q̄ nullū istoꝝ ē dicendū. Querit̄
ēt quō ꝯuert̄ ꝛ q̄ sit sua ꝯdictoria ꝛ sua eq̄po
lens. ꝛ q̄liter ex ea ꝛ cū alia poterit fieri ꝑpō
ipo hetica ꝛ ēr sill's. ꝛ q̄ꝛ ista non videt̄ facilr̄
posse attribui circulo pēdēti ante tabernam.
Ideo non videtur esse oratio.

Secundo dubitat̄. Utꝝ sola oro indi/
catiua sit enūciatio. Et vr̄ q̄
nō. q̄ꝛ ista oro si nullus peccaret null⁹ puniret̄
ē ꝑpō. ꝛ tñ in ea nullū ponit̄ ꝟbū īdicati mōi
maior pꝫ q̄ꝛ pōt eē ꝑmissa sillogismi vt sic ar/
guēdo. si null⁹ peccaret null⁹ hō puniret̄. sed
null⁹ hō peccat. ḡ null⁹ hō puniet̄. Ad dubiū
rñr negatie ꝛ ad Arist. rñr q̄ intellexit de oro
nib⁹ p̄sent̄ q̄ sūt ꝑpōes cacc. ꝛ nō de illis q̄ sūt
ipocc. Et si arguat̄. q̄ꝛ illa ꝑpō ego vellē eē bo/
n⁹ cleric⁹ ē ꝑpō cathe ca tñ nō ē ꝯposita ex ꝟbo
indicatī mōi. ḡ. maior pꝫ. q̄ꝛ significat veꝝ vł
falsū. vel taliter dicēdo. vellem eē mortu⁹ vel
malus aliq̄s nō mētiret̄. ex q̄ ñ diceret falsū.
Rñr q̄ ista ꝑpō ego vellē eē bon⁹ cleric⁹ pōt
dupr̄ capi. vno° ī suo sēsu ꝑpō ꝛ sibi corrñdēte
ex significatōe suoꝝ terminoꝝ. ꝛ sic nō ē ꝑpō.
q̄ꝛ eq̄polet. isti ego eēm vellēs eē bon⁹ cleric⁹
mō illa nō ē ꝑpō. Alio° pōt capi vt eq̄pollet
isti volūtas mea ē q̄ sim bon⁹ cleric⁹ ꝛ sic ē enū
tiatio. Alr̄ pōt rñderi. s. affirmatie ꝛ tūc dr̄ q̄
tales orōnes cōditōales. si null⁹ hō peccaret
null⁹ hō puniret̄. vel si ois hō curreret nullus
hō q̄esceret. et cōsimiles nō pñt eē orōnes ni/
si inq̄ntū resoluūt̄ in orōnes indicatias. vt
ista si ois hō curreret resoluitur ī istā si omnis
hō currit nullus hō q̄escit. Dicit̄ vlteri⁹ q̄ ista
ego vellē eē bon⁹ cleric⁹. ꝛ ꝯsil'es de ꝟtute ser/
monis non sūt vere neq̄ꝫ false nisi ꝑ quanto
reducūtur ad vnā de pñti vt p⁹ patuit.

Tertio dubitatur. Utꝝ q̄libet ꝑpō mē
talis sit eēntialr̄ cōposita ex plu
ribus noticiis partialib⁹. s. ex subo ꝛ ꝑdicato.
sicut ꝑpō vocalis ex plurib⁹ vocib⁹ partiali/
bus. Et vr̄ q̄ nō q̄ꝛ si ꝑpō mentalis taliter cō
poneret̄ seq̄retur q̄ eēnt due ꝑpositiones si/
nonime. quaruꝫ vna eēt ꝟa ꝛ possibilis. ꝛ alia
eēt falsa ꝛ īpossibilis q̄ ē īcōueniēs. pꝫ ꝯña q̄ꝛ
iste due ꝑpōes ois hō ē aīal. oē aīal ē hō. essēt
due ꝑpositiones sinonime q̄ꝛ eēnt constitute
ex eisdē terminis. ꝑcise eniꝫ componūt̄ ex eis
dem subis ꝑdicatis ꝛ copulis. sūt ēt similes in
forma q̄ꝛ nisi sic ꝟ maxie eēt ꝑꝑ sitū ꝛ ordinē
terminoꝝ. q̄ꝛ. s. in vna termin⁹ min⁹ cōis pre/
cedit copulam. Et termin⁹ magis cōis seq̄tur
in alia ꝑpōe ꝛ ordine ecōuerso ordināt̄. ꝫ hoc
ē falsū q̄ꝛ imediate nō ē situs neq̄ꝫ ordo ex eo
q̄ sūt in subo īdiuisibili. ¶ Scđo sic q̄ꝛ si ꝑpō
mētalis eēt cōposita seq̄ret̄ q̄ eēt possibile eē
duo accidētia solū numero dr̄a eē in eodē sbo
adeq̄te simul non faciētia vnū 3m. ꝯñs est fal/
sum. consequētia pꝫ. q̄ꝛ ī illa mētali homo est
hō. hō ē sbꝫ ꝛ ē ꝑdicatū que tñ differūt nume
ro. ¶ Ad dubiū rñr q̄ ꝑpō mētalis ē vn⁹ sim/
plex act⁹ nō compositus ex plurib⁹ partiali/
bus notitiis sic ꝑpō mētalis representās ho/
minem eē aīal ē simplex noti⁹ ex cōceptu ho/
minis ꝛ conceptu aīalis ꝑꝑ rationes imperfe
ctas q̄ꝛ tñ dic̄ Aristo. in isto p̄io q̄ hoc ꝟbū ē.
significat q̄dā compositionē que compō ñ
ē sine extremis. iō videt̄ eē dicendū q̄ q̄libet
ꝑpō siue mentalis siue vocalis est eēntialiter
composita ex suis extremis q̄ sūt subm ꝛ ꝑdi/
catuꝫ. Item dicit aristo. q̄ veritas ꝛ falsitas ē
circa compōem ꝛ diuisionem ꝛ ē aliquis intel
lectus simplex siue compōe ꝛ diuisiōe siue ve
ritate ꝛ falsitate ꝛ alius est complexus in quo
est veritas vel falsitas. Et ad rationes opposi
tum concludentes rñr primo quo ad primaꝫ
negando q̄ ille ꝑpositiōes sint sinonime. Tū
quia extrema aliter ꝛ aliter capiunt̄ eo q̄ ter/
minus distribui⁹ in vna non distribuat̄ ī alia
ꝛ econtra. Tum etiam quia non est eadem co
pula sed est alia ꝛ alia specie distincta quia ꝫ
variationem extremorum variantur copule

eo ꝙ copl'e depēdēt ab extremis sic vel sic ordinatl. ⁊ lȝ imediate nullus ē sit⁹ realis tñ ē situs enūciatiuus vni⁹ de alio ⁊ sit⁹ ɔcipiēdi qꝛ ꝑ p⁹ ɔcipit nāli ordine subm q̄ꝫ ꝑdicatū. ¶ Ad secūdā ɔcedit ɔñā ⁊ ɔñs. ⁊ dr̄ vltra ꝙ dcꝫ phi 5° metha^ce itell'r ō gbuslibet accidētib⁹ intē⁹nalib⁹ vl' remissibilib⁹ cȝ ñ sit ɔcept⁹ mētales.

Ad rationes añ oppositū fcās. ¶ Ad primā dr̄ ꝙ orō est vox significatiua ad plm nō ꝙ ipsa sit tota impōita ad significādū. ſȝ qꝛ suā significatiōem trabit ex significatiōe suaꝝ ptiū que seorsū ad pl'ȝ significāt ex iposītiōe volūtaria. ¶ Ad secūdā dr̄ ꝙ istud v̄bū legit pōt dupl'r ɔsiderari. vno mō pure v̄bal'r. s. ꝓ eo qō ex sua significatione ꝓpa significat. ⁊ ̄c ē v̄bū. ⁊ nō orō. Alio⁹ pōt capi ꝓ eo ꝙ v̄bal'r significat ⁊ ēt ꝓ illo qō significat suū suppōitū qō ē de bonitate intel!s ⁊ ɔsue^ne grāmaticoꝝ subītell'r. ⁊ ̄c sibi corrspōdet i mēte ɔcept⁹ cōplex⁹ ꝓpōal' iō pōt dici ꝓpositio. ¶ Ad tertiaȝ patȝ solutio in 3° nōbili. ¶ Ad quartā negat añs. nec sufficit ad h̄ ꝙ aliq̄ vox sit orō ꝙ sibi corrñdeat cōcept⁹ cōplex⁹ sed cū h̄ reqrit ꝙ ptes vocis seorsū sūpte corrñdeant in significando partibus conceptus. vt patuit in dubio primo.

Queritur Utrū sint tantum tres species oppōis adinuiceȝ distīcte. s. ɔ̄dictoria ɔ̄ria ⁊ subcontraria. ¶ Arguit primo ꝙ nō quia est aliq̄ oppō subalterna ⁊ relatiua ⁊ ꝑuatiua. g̊ nō sūt tm̄ tres. ¶ Arguit 2° iste ɔ̄dicūt sortes currit. sortes ñ currit. ⁊ tñ retinēt legē subcōtrariaꝝ. g̊ oppō subcōtraria ⁊ ɔ̄dictoria nō distinguūt. ɔñā tȝ. qꝛ leges ꝓpōnuȝ oppōitaꝝ diuersificāt scd̄m diuersitatē oppositionū. maior relinqt nota. ſȝ minor declarat qꝛ repugnāt i falsitate ⁊ nō i v̄itate. Prima ps suppōit v̄a. ſȝ scd̄a ps ꝓbat sic. ꝙ ñ repugnāt i veritate. qꝛ ꝓ q̊cūqꝫ tp̄e sortes pōt currere ista pōt eē vera sortes currit. ēt ꝓ quocūqꝫ tp̄e sortes pōt nō currere ista pōt eē v̄a sortes nō currit. ſȝ ꝓ vno ⁊ eodē tp̄e sortes pōt currē. ⁊ pōt nō currere. pōt. n. cras currere. ⁊ pōt ēt cras nō currere. g̊ ꝓ vno ⁊ eodē tp̄e iste due pñt eē vere sortes currit sortes nō currit. ⁊ ꝑ ɔñs pñt sil' eē vere. ¶ Arguit 3° sic. ɔ̄dictorie nec repugnant in veritate nec falsitate. g̊ inter cōtradictorias non ē oppō. ⁊ ꝑ ɔñs oppō cōtradictoria non ē spēs oppōis. Añs pȝ primo qꝛ non repugnant in veritate qꝛ iste due ɔtradicūt. iste tribulus ē sapidus. iste tribulus nō ē sapidus ⁊ tñ sūt sil' vere. g̊ ⁊c. minor pȝ qꝛ qō iudicat ab aliq̄ tota spē illud est verū. ſȝ asinus secūdum suā totā spēȝ idicat istud tribulū eē sapidum g̊ iudicium ē verū qꝛ nā in tota vna spē nō deficit. Et ꝑ ɔñā ista ē vera iste tribulus ē sapidus. sed ꝙ sita negatiua sit vera. pȝ qꝛ homo a tota spē indicat hunc tribulū non eē sapidum g̊ iudiciū ē verum. Et ꝑ ɔñs ista ē vera iste tribulus non est sapidus. Sȝ añs ꝓ secūda parte pȝ. s. ꝙ contradictorie nō repugnāt in falsitate qꝛ iste due cōtradicūt ego dico falsū ego non dico falsum cum sint singule res diuerse q̄litatis. ⁊ tñ sūt simul false. g̊ contradictorie pñt eē simul false. minor pȝ ⁊ primo ꝙ ista affirmatiua ego dico falsū sit falsa casu pōito ꝙ sortes nullā aliā ꝓpōem dicat nisi istā ego dico falsū. Tūc sic arguit qꝛ vl' sortes dic̄ veꝝ vl' f'lm si dicat veꝝ. g̊ veꝝ ē sorteȝ dicētē falsū. et tñ nullā ꝓpōem aliā dicit nisi istā ego falsum dico. g̊ ista ꝓpō ꝓlata a sorte ē falsa ꝓbat etiā qꝛ sua negatiua. s. ista ego nō dico f'lm sit f'la. qꝛ sortes nihil dicit nisi istā ꝓpōem ego dico f'lȝ. ⁊ tñ ipa ē falsa vt ꝓbatū ē. g̊ falsū ē sortē nō dicere falsū. ⁊ ꝑ ɔñs h̄ ꝓpō ego nō dico falsum erit falsa. ⁊ ̄c hēt iterū. s. ꝙ iste due ego dico f'lȝ ego ñ dico f'lȝ ñ opponūt. ¶ In oppo^m ē arist.

Primo sciendū ē ꝙ ꝓ declaratiōe terminorum ponūt q̄tuor dicta. ¶ Primū dc̄m ē ꝙ oppō vt hic sumit est repugnantia duarum ꝓpōnuȝ in qualitate tm̄ vel in q̄litate ⁊ in quātitate simul. In veritate tm̄ vel in falsitate tm̄ vel in veritate ⁊ falsitate simul. per p̄mam particulam excluditur oppō relatiua ⁊ priuatiua per secundā excluditur oppō subalterna que non ē repugnātia ꝓpōnum in qualitate vel inquātitate sil' vl' q̄litate tm̄. ¶ Secūdum dc̄m ad hoc ꝙ ꝓpositiones ca^ce sint contrarie tres conditiones requiruntur. Prima ē ꝙ vna sit vniuersalis affirmatiua ⁊ alia vniuersalis negatiua eiusdeȝ subi ⁊ eiusdem p̄dicati. Secūda conditio est ꝙ terminus distribuibilis non distributus in vna distribuatur in alia defectu cuius iste nō cōtrariantur cuiuslibet hoīs oculus ē dexter Et cuiuslibet hoīs oculus non est dexter. quia in neutra distribuitur ille terminus cōis oculus. ⁊ ꝙ non sint cōtrarie pȝ. quia sunt simul

vere. quia repugnant legi contrariarum. sꝫ cōtraria ꝑ se ē ista. cuiuslibet hoīs nullus ocłs ē dexter. ❡ Tertia conditio ē ꝙ termini non teneantur magis vel minus ample in vna ꝙ̄ in alia defectu cuius iste nō cōtrariātur. omnis homo est mulier. nullus homo est mulier. qꝛ in prima homo tenetur tam pro masculis ꝙ̄ feminis. ⁊ in secunda pro masculis tantū. ❡ 3^m dictum ad oppositionem subcontrariam tres conditiones requiruntur. Prima ꝙ vna sit ꝑticularis vel indefinita affirmatiua ⁊ alia sit particularis vel indefinita negatiua eiusdeꝫ subiecti ⁊ eiusdem predicati. ❡ Secunda conditio est ꝙ p̄dicatum in vna teneatur particulariter ⁊ in alia vniuersaliter defectu cuius iste si subcontrariantur. homo est aīal ⁊ homo aīal non est. ❡ Tertia conditio ꝙ termini teneantur in vtraqꝫ eque ample ⁊ eque stricte ⁊ eodem mō appellate defectu cuius iste non subcontrariātur. quidam homo fuit pridie albus ⁊ quidam homo non fuit heri albus quia possunt simul esse false. ❡ Quartum dictum ꝙ quedam sunt contradictorie de lege tantum que scilicet retinent legem contradictoriaruꝫ cuiusmodi sunt due singulares diuerse qualitatis. Alie sunt contradictorie de forma ⁊ de lege simul. Et ad istā quinqꝫ conditiones requiruntur. Prima est ꝙ sint opposite qualitatis ⁊ quantitatis eiusdem subiecti ⁊ eiusdem predicati. Secunda conditio ꝙ quilibet terminus distribuibilis non distributus in vna distribuatur in alia ⁊ econtra nisi forte talis terminus cōmunis fuerit determinatio termini singl'is. qꝛ iste due contradicunt. sortes vidēs asinum currit. ⁊ sortes videns asinum nō currit. ⁊ tamen in neutra ille terminus vidēs asinum distribuitur. Tertia conditio. ꝙ termini teneantur vniuoce ⁊ non equiuoce. ⁊ non magis vel minus āple vel stricte seu magis appetite. Quarta conditio ꝙ si in propositione vniuersali terminus distribuatur in ordine ad alium terminum stantem confuse tātum. tunc ille terminus distributus in vniuersali debet dis[illegible] in particulari sibi contradicente supponere determinate ⁊ non confuse tantum. Ideo iste non contradicunt. omnis homo est animal. omne animal homo nō est. Sed contradictoria per se est ista. quidaꝫ homo non est animal. Quinta conditio in ꝑpositione vniuersali terminus distributus in ordine ad alium termium sumptum determinate debet in particulari sibi ꝯtradicente stare confuse tantum ⁊ non determinate defectu cuius iste non contradicunt. caput hꝫ omnis homo. ⁊ aliquis homo non habet caput. sꝫ cōtradictoria per se est ista. omne caput hō n̄ habet. in qua li hō supponit cōfuse tantum. et si dicat̄ ꝙ ille due nō participāt de eodē ordine qꝛ in prima li homo postponitur copule ⁊ in secūda p̄ponitur. Respondetur ꝙ ad hoc ꝙ ꝑpositōes dicantur participare vtroqꝫ termino fm ordinem sufficit ꝙ illud qō subycit̄ in vna subycistur in alia. ⁊ illud quod predicatur in vna predicetur in alia siue obseruetur idē ordo situalis siue non.

Secundo sciēdū ē ꝙ in hꝫ° tractatu 8 termiat arist. de q̄dā passione intrinseca enūciationis q̄ ē oppō. Et contꝫ quattuor capitula. in quoꝝ p̄rio determinat 8 oppōe in se ⁊ i suis ꝑtibus. Et ꝯtinet duas partes principales in quaꝝ p̄ria intēdit duas cōclusiones. ❡ Prima ꝯcl'o ē. oppō est. pꝫ quia in omni affirmatione quā contingit negare. ⁊ in omni negatione quā contigit affirmare est oppositio. Sed omnem affirmationem cōtingit negare. ergo omnē negationem contingit affirmare. ergo oppō est. minorem declarat aristoteles tāgendo q̄tuor modos enūciandi q̄ꝝ duo sunt veri ⁊ duo falsi. Prim⁹ modus enūciandi ē affirmando hoc verbum ē de ente siue de subō supponente ꝑ aliquo. vt dicēdo homo est. ⁊ iste modus enunciandi est ver⁹. Secūdus modus qui est falsus fit enūciādo hoc verbum est negatiue de ente vt dicendo homo non est. Tertius modus qui est etiam falsus fit affirmando hoc verbum est de non ente. vt dicendo chimera est. Quartus modus fit negando hoc verbum est de eo quod non ē siue de non ente vt chimera non est. ⁊ iste modus est verus. Et addit Aristoteles ꝙ sicut ex parte huius verbi est presentis temporis possunt formari quattuor modi enunciandi. ita contingit eodem modo in alijs temporibus q̄ sunt extra tempus presens sicut sunt preteritum ⁊ futurum. nec etiam solum contingit variare hos quattuor modos ennnnciādi ex parte huius verbi ē secūdo adiacēte. sed etiaꝫ cōtingit variare conformiter in propōibus de ē tertio adiacēte. vt homo est albus. homo non est albus. chimera est alba. chiemera non est

albus. ¶ Secūda ↄclusio. tāgit diffinitōem oppositionis sub noīe ↄdictionis. ⁊ hec ē. contradictio ē affirmatio ⁊ negatio oppōite. ⁊ debēt intelligi iste ꝑticule eiusdē de eodē non equoce ⁊ cetere conditiones posite in diffinitione elenchi ꝑrio elēchoꝝ vbi determinaꝛ̄ de sillogismis sophisticis. Cōsequēt in secūda parte ꝺ terminat de spēb⁹ oppōnum. Et intēdit quatuor ↄclusiones. prima tangit vnā diuisionem enūtiationū ex parte subi. ⁊ qꝛ tale subm ē nomen vel aliqd sumptū loco nois ⁊ ē significatiuū rei. iō ꝓponit vnam diuisionē rerum que ē hec reꝝ alique sūt vl̄es ⁊ alie sūt singulares vniuersale qdē ē ꝙ natū ē ꝑdicari de plurib⁹ sed singulare nō ē aptū natū ꝑdicari de pluribus sed de vno solo. Et vlterius istam diuisionem rerū applicando ad ꝓpositū addit ꝙ necesse ē qn̄qꝫ enūciare aliqd ineē vel non ineē alicui eoꝝ q̄ sūt vl̄ia aut singl̄ia. ⁊ sic pꝫ ꝙ vniuersale ⁊ singulare valent ad oppōeꝫ tā꜀ ad subā ꝓpōnū oppositaꝝ. ¶ Secūda conclusio tangit diffōem ↄtrarioꝝ ⁊ ē hec. contrarie sūt ille in quib⁹ enunciaꝛ̄ aliqꝺ predicatū affirmatiue ⁊ negatiue ꝺ aliquo subō vl̄i vl̄r sūpto. Et declarat quid ē terminū teneri vniuersaliter ē ipm teneri cum signo vl̄i vt oīs hō est albus nullus hō est alb⁹. ¶ Tertia conclusio tāgit diffōem subↄtrarioꝝ ⁊ hec ē. subcontrarie sunt ille in quibus enunciaꝛ̄ idem ꝑdicatum affirmatiue ⁊ negatiue de eodē subō vl̄i ⁊ non vl̄r sumpto. Et q̄uis ille nō sint contrarie tamen contingit illa que significaꝛ̄ ꝑ eas eē contraria. Et innuit ꝙ vniuersale non teneri vniuersaliter ē terminū cōem sumi sine signo vl̄i quia istud signū omne non ē vniuersale. sed qn̄qꝫ vniuersal̄r significat. i. denotat ꝙ termin⁹ cui additur teneꝛ̄ vniuersaliter ꝓ oībus suis suppositis ꝓ qbus distribuitur per talem signū. Circa hoc tn̄ remoueꝛ̄ vnū dubiuꝫ quia dictū est ꝙ in aliqua ꝓpositione enūciaꝛ̄ vniuersaliter per additioneꝫ huius signi oīs. ideo posset aliquis dubitare. vtrū debeat addi subiecto vel ꝑdicato vel etiam ex hoc ꝙ dictum ē subm aliquando teneri vniuersaliter posset aliquis dubitare an ꝑdicatum possꝫ teneri vl̄r. hoc remonet dicens ꝙ nulla affirmatiua est vera in qua ꝺ aliquo vl̄i ꝑdicatur vl̄e vniuersaliter sumptū. vt ista ē falsa oīs homo ē oē aīal. ¶ Quarta cōclusio tangit diffōeꝫ cōtradictorioꝝ. ⁊ est hec cōtradictorie sunt ille in quarum vna ꝑdicatum affirmaꝛ̄ de subiecto vniuersaliter sumpto. Et in illa idē ꝑdicatum negatur non vl̄r sed ꝑticulariter de eodem subō. ⁊ econtra. vt omnis hō ē alb⁹. non oīs homo ē alb⁹. quidā hō ē albus. vel nullus homo ē albus. ⁊ sic de oīb⁹ istis ⁊c̄.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hunc textū incidunt tres difficultates. ¶ Prima ē qualiter intelligitur illud dictum ꝙ ↄdictio ē affir⁹ vel negatio oppōite. cū tn̄ contradictio sit quedam relatio media īter affirmationē ⁊ negationē. ⁊ relatio semꝑ distiguatur a suis extremis. Respondeꝛ̄ ꝙ ibi ē ꝑdicatio māl̄is in qua ꝑdicatur fundamētū vel subm de relatiōe fundata in ipō ad modum quo diceremus ꝙ pater ē homo. Aliter posset dici ꝙ ista ꝓpō intelligitur exponēdo concretū ꝑ abstractum. vt sit sensus contradictio ē affirmatio vel negatio opposite idest oppō siue repugnantia que ē īter affirmationē ⁊ negationem. ¶ Secūda difficultas qualiter ītelligiꝛ̄ illud dictum text⁹. qn̄ aūt in vniuersalib⁹ non vniuersaliter nō sūt ↄtrarie que āt significantur eē contraria ē aliqn̄. rn̄r ꝙ sic debet intelligi. q̄uis enim ꝓpōes in quibus enunciaꝛ̄ ꝑticulariter ꝑdicatū de subō affirmatiōe ⁊ negatione non sūt ↄtraria scđm modū enunciādi tn̄ cōtingit eas scđm rē significatam eē cōtrarias. Et hoc ē verū qn̄ sunt in mā̄ naturali vel remota qꝛ subcōtrarie in mā̄ remota vel naturali eqpolent cōtrarijs. ¶ Tertia difficultas ē qualiter intelligitur illud dictū textus, illud qꝺ ē vniuersale ꝑdicari vl̄r nō ē verum. Rn̄r per q̄ttuor dicta. Primū dictū vniuersale vniuersaliter sumptū nō ē aliqd aggregatum ex termino cōi ⁊ signo vniuersali sed est termin⁹ cōis distributus. ita ꝙ oīs terminus cōis distribut⁹ dicitur eē vniuersale vniuersaliter sumptū. Primū pꝫ quia aggregatuꝫ ex termino cōi ex signo vniuersali non ē vniuersale. g̊ nō ē vniuersale vniuersaliter sumptuꝫ. Scđm pꝫ quia termin⁹ cōis qn̄ ē distributus est quoddā vniuersale vel igitur teneꝛ̄ vniuersaliter ⁊ sic hētur ꝓpositū vl̄ teneꝛ̄ nō vniuersaliter. ⁊ hoc ē falsū. quia tūc nō eēt distribut⁹. Secūdū dc̄m in qualibet ꝓpōe negatiua cuius ꝑdicatū ē terminus cōis ꝑdicaꝛ̄ vniuersale vniuersaliter sumptū. pꝫ qꝛ cuiuslibet ꝓpositōnis negatiue ꝑdicatū si sit distribuibile distribuiꝛ̄. Sed termin⁹ cōis distribut⁹ est vni-

uersale vlr sumptū vt patuit ex p̄cedēti dicto ḡ rc. ¶ 3m dictū i ꝓpōe affirmatiua vera quā doq̄ p̄dicaᷣ vl̄e vlr sūptū. pꝫ. qꝛ istiꝰ ꝓpositio nis. ōīs aīal ē hō. p̄dicatuꝫ distribuiᷣ. qꝛ īfert istam vniuersalē. oīs hō ē aīal. in qua subm̄ di stribuitur qd̄ quidem subm̄ erat p̄dicatū p̄o ria ꝓpositiōis exclusiue. ḡ in ista exclusiua. tā tum aīal est homo. istud p̄dicatū hō distribui tur. Item in ista ꝓpōe homo ē iꝑemet p̄dicam distribuitur salı̄ē distributione sigillata. ḡ i ꝓ posito affirmatiua vera p̄dicaᷣ aliqn̄ vl̄e vlr sumptū. ¶ 4m dictū ad hoc ꝙ aliquod p̄dicam p̄diceᷣ vlr de subo. nō oꝫ illi p̄dicato addere signū vl̄e sꝫ sbo. ⁊ hoc ē qd̄ intendebat aristo telea in passu p̄allegato. ⁊ sic ō alijs.

Conclusio rn̄salis tm̄ sᷣ tres sp̄ēs op positiōia formales proposi tionuꝫ. ꝯclo satis pꝫ ex dictl i scd̄o notabili.

Primo dubitaᷣ. Utrū ꝯrie repugnēt in veritate tm̄ ⁊ subcontrarie i falsitate tm̄. et cōtradictorie formaliter repu gnent ex veritate ⁊ falsitate sil̄. Pro dubio est supponēdū ꝙ aristo. in secūdo capitulo deter minat de quadam ꝓꝑetate oppositoꝝ. ꝓpōnū q̄ vocatur lex oppositorum: Et cōtinet quiq̄ ꝯclusiones. ¶ Prima cōclusio tangit legē cō trariaꝝ. ⁊ est hec. Contrarie sūt vl̄es affirma tiua ⁊ vl̄is negatiua. vt oīs homo ē iustus. nul lus hō ē iustꝰ. iō ipossibile ē eas cē veras. ¶ 2a ꝯo tāgit legē subcōtrariaꝝ. ⁊ ē hec subcōtrarie p̄nt sil̄ cē v̄e. vt q̄dam hō ē albus. q̄dā hō nō ē albua. Uerūtamē arist. nō noiat illas oppōeꝫ subcōtrariā. sed a boecio vocaᷣ oppō subcon traria. ¶ 3a ꝯo tāgit legem condictoriaꝝ. ⁊ ē h̄ ꝙ i cōtradictorijs tā vl̄iū q̄ singulariū neces se ē alterā cē v̄aꝫ ⁊ alterā cē falsā. vt socrates ē albꝰ. socrates n̄ ē albꝰ. Et ex h̄ p̄nt elici duo correlaria: Primū ē ꝙ sᷣ q̄dā ꝯdictorie ō sbo cōi ⁊ q̄dā de sbo singli. 2m corre m ē ꝙ singulari affirmatia ⁊ singl̄is negatis eorūdē extremo rū ꝯdicūt. ⁊ iō ē idē iudiciū de ipis q̄ıū ad op positōem sicut de ꝑticularibꝰ ⁊ indefinitl q bꝰ cōuenit oppō subcōtraria. ¶ Quarta ꝯclu sio repetit legē subcontrariaꝝ ⁊ illā ꝓbat. ⁊ h̄ ē. subcōtrarie sunt simul vere sed repugnant in falsitate. Secūdam partē supponit aristo telea ⁊ p̄mam partem ꝓbat quatuor exēplia Primuꝫ est istud. iste sunt subcontrarie. hō ē albus. homo non est albus. ⁊ tamen sūt simul vere. ḡ due subcōtrarie p̄nt simul eē vere. 2m exemplū ē istud. iste sunt subcontrarie. hō ē ꝓbus. homo non ē ꝓbua. ⁊ tamē sūt simul v̄e qd̄ pꝫ. quia iste sunt simul vere. homo ē ꝓbus homo est turpis. Sed ad istā. homo ē turpis. sequitur ista. homo nō est ꝓbua. ḡ iste due sb contrarie. homo ē ꝓbua. homo nō ē ꝓbus. sil̄ stabunt in veritate. Tertium exēplum ē istō. Iste sunt subcōtrarie. homo est pulcher. hō n̄ est pulcher. ⁊ tamen sunt simul vere qꝛ iste sil̄ stant. homo est pulcher. ⁊ homo ē fedus. sꝫ ad istaꝫ. homo ē fedus. sequitur ista. homo nō ē pulcher. ergo iste due simul stabunt. homo ē pulcher. homo non ē pulcher. 4m exm ē istud Iste subcontrariātur homo est. homo nō est. ⁊ tamen sunt simul vere quia iste due stāt. bo mo est. homo fit. sed ad istaꝫ. homo fit. seq̄tur ista. homo nō est. quia qd̄ fit non est ḡ ille due simul stabūt. homo ē homo nō ē. Uerūtamē posset dici ꝙ istud exemplum non poniᷣ pro quarto exēplo. sed poniᷣ tāq̄ꝫ ꝓbatio p̄mi exē pli. In quo dicebatur ꝙ iste due sūt simul ve re. homo ē albꝰ. homo nō ē albꝰ. pꝫ qꝛ iste due simul stāt. homo est albꝰ. homo fit albꝰ. sꝫ ad istam. hō fit albus. seq̄tur ista homo nō est al bua. quia qd̄ fit nō adhuc est. ḡ iste due. hō ē al bus. ⁊ hō nō est albus. sunt simul vere. ¶ Quī ta conclusio remouet quoddā dubiū. dictum est enim ꝙ iste sunt simul vere. homo ē albꝰ. ⁊ non est homo albua. ideo aliquis posset cre dere ꝙ etiam iste debēt simul cē vere. non ē homo albus. ⁊ nemo est albus. qꝛ ista ꝓpō. nō est homo albua. videtur eē eadem ⁊ idē signi ficare cum ista. nemo est albus. hoc dubiū re mouet aristoteles dicēs ꝙ iste ꝓpōes. non est homo albus. ⁊ nemo est albus. nec sunt eedeꝫ nec idem significant nec ex necessitate sūt sil̄ vere. Uerūtamen extra textum potest dici ꝙ ista ꝓpositio. non est homo albus. est distigué da. quis vel illa negatio cadit copulaꝫ ⁊ supra totum illud qd̄ seq̄tur eam. ⁊ sic ipsa eq̄pollet de vi sermōis isti. nemo est albus. Alio modo pōt intelligi ꝙ virtus negationia cadat supra illud verbum ē. non auteꝫ supra illū terminū homo. ⁊ in hoc sensu dicit aristo. ꝙ ipsa nō eq̄ pollet huic. nemo est albus. qꝛ ista. nēo est al bus. est vniuersalis negatiua. sed ista. homo n̄ est hō albus. ē indefinita negatīs. ⁊ hꝰ confir matio pōt eē. quia antiqui imaginabanᷣ du as indefinitas diuerse qualitatis ⁊ eorūdeꝫ extremorum esse contradictorias. quibꝰ arist.

volens contradicere. dicit ꝙ ista idefinita ne
gatiua. s. nō ē homo albus. non equipollet isti
vniuersali negatiue nemo ē albus. ꝛ ideo ide
finita negatiua nō cōtradicit indefinite affir
matiue sibi opposite.

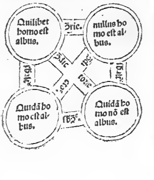
Secundo dubitatur. Utrū ꝯtradictio
sit maxima oppō. Et videt̄
ꝙ non. qꝛ maxima oppositio nō icludit̄ i mīo
re. sed oppō ꝯria infert ꝛ includit contradicto
riam. ḡ oppō ꝯtraria ē sūma oppō. ꝛ per ꝯñs n̄
ꝯdictoria. ¶ Ad dubium rn̄r per quinqꝫ dicta.
¶ Primū ē ꝯtradictoria cōplexa maxīe repu
gnant pꝫ qꝛ repugnant in veritate ꝛ falsitate
in q̄litate ꝛ q̄ntitate. qꝛ nulli alioꝝ oppositoꝝ
ꝯuenit. contraria enī solū repugnāt in verita
te qꝛ possunt simul eē false. ꝛ subcōtrarie pn̄t
sl'eē vere repugnāt autē in falsitate tm̄. ¶ 2m
dictū ꝯtradictoria incōplexa maxīe repugnāt
extensiue pꝫ. quia illa maxīe repugnant extē
siue que sub disiūctiōe sūpta verificat̄ de quo
cunqꝫ conceptibili. siue sit ens siue non ens. sꝫ
ipsa cū copulatiōe sūpta de nullo vno ꝯceptu
verificari pn̄t. sed contradictoria sunt hmōi.
nulla enī rō cōceptibilis pōt alterum contra
dictorioꝝ coniungere q̄rto metaphice. ḡ con
tradictoria maxime repugnant extēsiue. ¶ 3m
dictum ꝯtradictoria maxime repugnāt intēsi
ue. pꝫ qꝛ maxīe repugnāt intēsiue sūt illa que
hn̄t maxime icōpossibilitatē ad eē sl' in eodē
sed ꝯdictoria sūt hꝰ qꝛ per nullam potētiā pn̄t
de eodem verificari aut eē in eodē. ḡ ꝛc. ¶ 4m
dictū cōtradictoria maxīe repugnant exclusi
ue pꝫ. qꝛ excludūt quodcūqꝫ cōe in quo conue
niunt. in nullo enī cōi cōueniūt ꝯtradictoria
¶ Quintum dictū ꝯdictoria pn̄t maxīe ꝛ mīe
repugnare ꝛ ꝑmissiue ꝛ fundamētaliter patꝫ
qꝛ pn̄t fūdari in maxīe distātibus ꝛ ēt in his q̄
maxime differūt sicut in his que differūt solū
ꝑ nā rei vt sūt diffō ꝛ diffinitū. ꝛ ad rōem in
oppositum factam rn̄r per distinctionez quia
ꝯtraria pn̄t dupl'r considerari. vno mō p̄cise i
sua rōe formali p̄scidēte a q̄cūqꝫ alia oppositi
one. ꝛ sic non inferunt nec includunt cōtradi
ctoria. alio modo possunt capi non p̄cise sed ꝑ
missiue. vt. s. secum permittūt contradictoria
ꝛ sic iferūt ꝛ includunt contradictoria.

Tertio dubitat̄. vtꝝ vnius affirmatōis
sit tm̄ vna negatōo ꝑpōita. Pro
solutione ē supponēdū ꝙ aristo. in h̄ 3o capio
determinat de vnitate ꝛ pluralitate ꝑpositionū
oppositarum. ꝛ intendit quatuor ꝯclusiōes
¶ Prima ē vnius affirmationis ē vna negaꝰ
opposita pꝫ. qꝛ negatio debet illud idez nega
re qd̄ affirmatio affirmat. ꝛ etiam de eodez si
ue illud idem sit vniuersale vniuersaliter sū
ptum. vel non vl'r. siue sit singulare. ḡ vnius
affirmationis est tantū vna negatio. Añs pꝫ
quia si negatio neget aliud de eodē vel idē de
alio tunc talis negatio nō erit opposita illi af
firmationi. sed erit ab ea negatiua diuersa. 2o
ꝑbat idem exemplariter in duabus speciebꝰ
oppositionis. primo in oppositione contradi
ctoria per tria exempla. Primum exemplum
est quando subiectum tenetur singulariter
quia huic affirmatiōi. sortes ē albus. opponi
tur cōtradictorie illa negatio que est sortes n̄
est albus. Secūdū exēplum huic affirmatiōi.
oīs hō est albus. contradictorie opponitur il
la negatio. non omnis homo est albus. Terti
um exemplum. isti affirmationi. aliquis hō ē
albus. opponitur illa negatio. nullus homo ē
albus. De subcontrariis datur vnum exēplū.
quia illi affirmationi que est. homo est albꝰ
opponitur illa negatio. que est. homo non ē al
bus. ergo vni affirmatiōi vna est negatio op
posita. ¶ Postea epilogat ea q̄ dicta sūt dicēs
ꝙ ex predictis patet. ꝙ oppositarum ꝑpositi
onum alie sunt contrarie. alie sunt contradi
ctorie comprehendendo subcontrarias in cō
tradictoriis. patet ēt quia non in oībus opposi
tis. si vna est vera reliqua est falsa. sed in ali
quibus tantum. ¶ Secunda conclusio tangit
diffinitionem vnius affirmatōnis ꝛ vnius ne
gationis. ꝛ est hec. affirmatio ꝛ negatio vna. ē
illa que vnum de vno significat siue vniuersa
le sumatur vl'r siue non vniuersaliter. vt oīs
homo est albus. nullus homo ē albus. quidaꝫ
homo est albus. supposito ꝙ albuz significat
vnum. quia si non significet vnum. sed plura
non eēt ꝑpositio vna. ¶ Tertia conclusio oñ
dit quid sit enunciatio plures. ꝛ ē hec enunci
atio in qua ponitur terminus equiuocus ipo
situs ad significandum diuersa ex quibꝰ non
fit vnū ē ꝑpositio plures ꝛ non vna. pꝫ. quia si
hoc nomen tunica imponitur ad significādū
hominem ꝛ etiā equum. tūc ista propositio tu
nica est alba. est vna sed plures qd̄ pꝫ. q3 non
casu stāte nihil refert dicere. ꝙ tunica ē alba
vel ꝙ homo est albus. ꝛ equus est albꝰ. sed iste
multa significant ꝛ non sunt vna ꝑpō sed plu

res. co ꝙ homo ⁊ equus non sunt aliqd vnuz. ergo etiā ista. tunica est alba. non erit ꝓpositō vna sed erit propositio plures. ¶ Quarta conclusio que est correlaria est hec. in his affirmationibus ⁊ negationibus in quibus terminus nō est equiuocus necesse ē alteram partē esse veram ⁊ alteram falsam. Quod posset sic probari. quia negatio poterit aliquid negare qḋ affirmatio non affirmauerit. Ultra textū potest ad dubium responderi per vnam distinctionē. quia vel intelligitur textus de oppositione contradictoria. vt sit sensus. cuiuslibet affirmationis est vna negatio sibi cōtradictorie opposita. ⁊ iste sensus est verus. sȝ nō ē de mente aristotelis qui dictam ꝓbationē ꝓbat in subcontrarijs vt patuit. Alio modo potest intelligi in eodem genere oppositionis. ⁊ sic ē sensus ꝙ vniuersali affirmatiue tantū sibi cōtrariatur vl'is negatiua. ⁊ ꝑticulari affirmatiue tm̄ subcōtrariatur ꝑticularis negatiā. vniuersali vero negatiue tm̄ contradicit ꝑticularis affirmatiā. ⁊ sic iste sēs' ē ver' ⁊ dō mēte ari.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primam pȝ solutio ī primo notabili. ¶ Ad secundam ad ꝓbationem minoris respondetur distinguendo antecedens ⁊ consequens. quia hec determinatio ꝑ eodez tempore vel simul. potest determinare hoc verbum possunt ⁊ sic conceditur antecedens ⁊ consequens sicut bene probat argumētū. Alio modo potest determīare hoc verbum eē. ⁊ sic tam antecedens q̄ȝ consequens est falsum. Ad tertiam negatur minor. ⁊ ad ꝓbationem eius pro prima parte dicitur. ꝙ taz asinus q̄ȝ homo recte iudicāt. sed tamen non sequitur ꝙ iste contradictorie sint simul vere hic tribulus est sapidus. ⁊ hic tribulus nō est sapidus. quia asinus non iudicat ꝙ hic tribulus sit sapidus simpl'r. sed ꝙ sit sapidus sibi. ⁊ illud iudicium est verum. sic etiam canis iudicat sibi ꝙ ille tribulus non est sapidus sibi: ideo fugit illum. sed homo per apparentiam iudicat ꝙ iste tribulus est sapidus asino. ⁊ per experientiam iudicat ꝙ non est sapidus sibi. ⁊ totum hoc est verum. nec ex istis rectis iudicijs potest haberi ꝙ ille due sint simul vere. iste tribulus est sapidus asino. ⁊ iste tribulus non est sapidus homini. que non contradicunt vt clare patet. Ad probationem secunde partis minoris quando probatur ꝙ iste due sunt simul false. ego dico falsum. ego non dico falsuz. Dicitur ꝙ affirmatiua est falsa casu stāte. quia equipollet isti. ego dico aliquod falsuz aliud ab isto. ego dico falsum. que ē falsa. sed sua negatiua scilicet. ista ego non dico falsum. est vera. quia equipollet isti vere. ego non dico aliud falsum ab hoc falso. ⁊ hoc totū confirmatur per talem regulam. Quod terminus nunquam potest supponere pro toto cuius est pars. Ideo hec dictio falsum non potest supponere pro ista tota propositione. ego dico falsum. sed supponit pro vna alia supponente falsa. Aliter respondetur per quinqȝ dicta. Primum dictum omnis propositio falsificans seipsam est falsa. patet. quia ad veritatem copulatiue requiritur veritas omnium suarum partium. Sed impossibile ē ista duo predicata verum ⁊ falsuz copulatiue sumpta verificari de eadem propositione. ergo propositio significans se esse veram ⁊ se esse falsam est falsa. ex quo non potest esse ita sicut per ipsam significatur sed sola propositio significāȝ se esse veram ⁊ se esse falsam dicitur seipsam falsificare. ergo omnis propositio falsificans seipsam est falsa. ¶ Secundum dictum ista ꝓpositio. ego dico falsum habet duplex significatum vnum materiale ⁊ alterū consecutiuū Significatum materiale ē illud quod habet propositio ex habitudine suorum terminoꝝ. Sed significatum consecutiuuz ē illud significatum quod in bona consequentia infertur sequi ex significato materiali propositionis. ¶ Secundum dictum hec propositio ego dico falsum. significat se esse veram ⁊ se esse falsam. Primum patet quia cum sit affirmatiua ex sua significatione materiali siue generali significat ita esse sicut per eam significatur. sed ita esse sicut per propositionem significatur est ipsam propositionem esse veram Ergo ipsa propositio ego dico falsum significat se esse veram. sed ꝙ significet se esse falsā. patet quia de significato consecutionis significat se ipsam esse falsam. Naz bene sequitur hec propositio. ego dico falsum. est vera. ergo ita est sicut per ipsam significatur. Et vltra. ita est sicut per ipsam significatur. sed ꝑ ipsaz significatᷣ me dicere falsuz. ergo verum ē me dicere falsū. modo nihil dico nisi istā ꝓpōnē.

ego dico falsum. ĝ ipsa ē falsa. ⁊ per ↄñs seqꝛ ad ipsā esse verā ipsā esse falsam. Ex quo infertur. ꝙ hec propositio. ego dico falsū. est vna ꝓpositio insolubilis falsificans seipsam. ideo ē falsa. ¶ 4m dictū. ista ꝓpō negatiua. ego nō dico falsū. nō est cōtradictoria istius affirmatiue. ego dico falsū. pꝫ p̄. quia est simul falsa cum sua affirmatiua. ⁊ faciliter posset probari sicut de p̄cedēte. pꝫ scđo supposito q̄ ista ꝓpō affirmatiua. ego dico falsū. significeꝛ per illam lrām. a ⁊ ista negatiua. ego nō dico falsū significetur per. b. tunc sic. a. significat seipm esse falsū. vt prius probatū est. et. b significat b. non esse falsū. ⁊ similiter probareꝛ. ĝ nō ↄdicunt. tenet ↄñtia. q̄ cōtradictio ē affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē. sed in affirmatiua affirmaꝛ hoc predicatū eē falsū de ea si in negatiua negeꝛ illud idē predicatū de. b. ĝ nō affirmaꝛ ⁊ negaꝛ idem de eodē. ¶ Quintū dictum ↄtraria isti⁹ affirmatiue. ego dico falsū. ē ista ego nō dico falsum. put illa negatio nō fertur super totā ꝓpōnē. pꝫ. q̄ ista affirmatiua. ego dico falsum. equipollet isti ꝓpōni copulatiue mētali. s. verū est me dicere falsum. ⁊ falsū ē me dicere falsū. modo copulatiue contradicit vna disiūctiua de partib⁹ ↄdicētib⁹. sꝫ ista. nō ego dico falsū. eq̄pollet vni disiūctiue mētali d̄ partib⁹ ↄdicētib⁹. s. isti. falsū ē me dicere falsum. vel verū ē me dicere falsū. ⁊ per ↄñs ipsa cōtradicit priori affirmatiue. Et ↄfirmaꝛ. q̄ affirmatiua est falsa. sed sua negatiua est vā. ⁊ non possunt simul esse vere. ĝ ↄtradicūt. ⁊c.

Queritur Utrū aliqua ꝓpō singl'aris de futuro cōtingenti sit determinate vera vel falsa. Et arguiꝛ p̄ ꝙ sic. q̄ hec ē determinate vā. dies iudicij erit. ⁊ siliꝛ ista. sol orietur cras. ⁊ tñ sunt de futuro ↄtingēti. ĝ ⁊c. ¶ Arguiꝛ scđo sic. hec ē nec̄ia. futurū ↄtingēs est futurū. cū idē p̄diceꝛ de seipso. ĝ pt modificari. modo necessitat'. et sic ista erit vā omne futurū ↄtigēs nec̄io ē futurū. sed illð qð nec̄io ē futurū eueniet de necessitate. ĝ oē futurū ↄtingēs de necessitate eueniet. ⁊ per ↄñs ꝓpō que est de futuro cōtingenti est determinate vera. ¶ Arguiꝛ tertio. Deus eque determinate cognoscit futurū contigēs sicut p̄sens vel preteritū. ĝ futurū ↄtingēs est eque determinatū ad esse verum sicut presens vel preteritū. et per consequens aliqua ꝓpō de futuro cōtigēti ē determinate vera. Añs pꝫ. q̄ scđꝫ Augustinū super Genesiꝫ. Deus nō nouit aliꝛ facta q̄ꝫ fiēda: sꝫ certū ē ꝙ de⁹ facta cognoscit determinate sicut sunt vel fuerūt. ĝ determinate cognoscit fienda. Prima consequentia declaratur quia illud quod non est determinate verum vel falsum est ab aliquo intellectu determinate scibile vel cognoscibile. ergo si futurum contingens sit a deo determinate scitum sequiꝛ ꝙ determinate erit verum vel falsum. ¶ In oppositum est Aristoteles.

Primo sciendū est ꝙ pro declaratōe terminorum ponuntur quinq̄ distinctiones. Prima est. propositionū alia est de subiecto vniuersali. alia est de subiecto particulari. Secunda distinctio propositionū quedam sunt de presenti cuius copula est presentis temporis non ampliata. Alia est de preterito cuius copula est preteriti temporis Et alia est de futuro cuius copula est futuri temporis. Tertia distinctio. propositionū quedam sunt necessarie. quedam sunt impossibiles. ⁊ quedam contingentes. vnde illa propositio dicitur necessaria cuius significatum non potest non esse siue non potest esse falsū. Et illa dicitur impossibilis cuius significatū non potest esse seu non potest esse verū. Alia vero dicitur contingens cuius significatum potest esse non esse. Ex quo sequitur ꝙ illa ꝓpositio singularis de futuro contingenti cui⁹ subiectum est terminus singularis et copula

futuri tēporis et cuiꝰ significatū potest fore et
nō fore. ¶ Quarta distinctio. aliq̄ propō pōt di
ci determiate vera tripliciter. vno mō ꝓut il-
la dictio determiate: excludit pluralitatem ꝛ
possibilitatē ad ipsā pro quolibet tempore. Et
sic illa est determiate v̄a q̄ sic est vera ꝙ ꝓ nul
lo tēpore potest esse falsa. sicut propō necessa-
ria. Scdo mō pōt dici determiate v̄a ꝓut det
minate v̄a excludit falsitatē et possibilitatem
ad ipsā falsitatē. nō simpliciter pro oī tēpore:
sed pro illo instāti pro q̄ est vera. Et sic illa ꝓ-
positio ē determiate v̄a q̄ sic est vera ꝙ pro il-
lo tēpore pro quo est v̄a nō potest esse falsa. cu
iusmodi ē ꝓpositio cōtingens de p̄nti. Tertio
mō dicit̄ ꝓpō determiate v̄a prout determia
te excludit falsitatē sed nō potētiā ad falsita-
tē esse in instanti ꝓ quo est vera. Et sic illa pro
positio ē determiate v̄a q̄ sic ē vera ꝙ nō ē fal-
sa: licet possit esse falsa pro illo tēpore ꝓ q̄ ē ve-
ra. Et illa est determiate falsa q̄ sic est falsa ꝙ
nō est v̄a licet possit esse vera ꝓ illo tēpore pro
quo ē falsa. ¶ Ex q̄ inferūt̄ tria correlaria. Pri
mū est. ꝙ oīs propō est d̄terminate vera vel fal
sa ƀ vltio modo. patet. qꝛ nisi sic. seq̄ret̄ ꝙ essꝫ
aliq̄ propō que neqꝫ esset vera neqꝫ falsa. qd̄ ē
falsū. Scdm correlariū. nō oīs ꝓpō est detmi
nate vera vel falsa p̄mo vel secūdo mō. qꝛ ali-
ter nulla ꝓpō vera esset simpliciter ꝯtigēs ad
vtrūlibet. Tertiū correlariū. oīs ꝓpō singula-
ris de futuro cōtingēti est determiate vera vl
timo mō. et nō primo. aut secūdo. ¶ Quita di-
stinctio. ista ꝓpositio nō est necessaria in futu-
ris cōtingētibꝰ alterā determiate esse verā vl
falsā potest habere triplicē sensū. Unꝰ est sen-
sus quādo a q̄libet parte disiūcte remouet̄ ne
cessitas. et tūc est sensus ꝙ in futuris cōtingen
tibus vna pars nō ē necessario vera nec neces
sario falsa. et sic est vera qꝛ q̄libet pars est ꝯti-
genter vera vel falsa. 2ꝰ sensus attēdit̄ scꝫ ꝙ
necessitas neget̄ a tota disiūctiua. vt sit sēsus.
hec disiūctiua nō est necessaria in futuris ꝯtin
gentibus altera pars est vera vel ipsa est falsa
Tertius sensus ē prout negat̄ necessitas ꝓpō
nis a propōe cathegorica de disiūcto extremo
et tūc est sēsus. hec cathegorica nō est necessa-
ria: altera pars est vera vel falsa. et tunc iste sē
sus est falsus.

Tertio Sciendū est ꝙ in ƀ q̄rto capitu-
lo ingrit pħs in quibus propositionbꝰ sit deter
minate veritas vel falsitas. Et continet duas
partes principales. In quaꝝ prima disputat̄ ꝯ
inquerit intētū. et intendit tres conclusiones.
¶ Prima est ƀ. In oībus ꝯdictorijs de p̄nti ꝛ
de preterito necesse est vnā determinate esse
verā et alterā falsam. siue ille de subiecto singu
lari siue de subiecto vniuersali. tamē in subcō
trarijs hoc nō est necesse sicut ꝓbatū est p̄us
¶ Secūda ꝯo. In cōtrarijs singularibꝰ de fu-
turo cōtingēti nō est necesse alterā partē esse
determiate verā et alterā falsā. Probatur du
abus rationibꝰ. Prima rō est ista. qꝛ si oīs affir
matio vel negatio de futuro cōtingēti esset de
termiate vera vel falsa seq̄retur ꝙ oīa de ne-
cessitate euenirēt. ꝯn̄a est falsū: ergo et antece
dens. Cōseq̄ntia patet. quia casu posito ꝙ ali-
qs hō dicat aliqd̄ futuꝝ: puta ꝙ sortes curret.
et alius dicat hoc nō esse futuꝝ ita ꝙ sortes n̄
curret. tūc arguitur sic si omnis affirmatō vel
negatio de futuro sit determiate vera vel fal-
sa: necesse est alterū illoꝝ determiate dicere
verū et nō vtrūqꝫ. qꝛ accipiūt duo cōtradicto-
ria q̄ non cōtingit simul esse vera. Et si alter il
loꝝ ꝓicat verū determiate. tūc necesse ē sic es
se vel sic non esse sicut significat ille qui dicit d̄
terminate sterū. et per cōsequēs illud de necita
te eueniet. Hāc cōclusionē ꝓbat aristo. per si-
mile in illis de presenti. quia si verū est dicere
albū est: tunc necesse est albū esse. et si verum
est dicere ꝙ albū nō est tunc necesse est albuꝫ
non esse. et ecōtra. vt si est albū: verū est affir-
mare albū esse. et si nō est albū: verū est nega-
re albū non esse. Et si nō est albū: tunc ille qui
affirmat albū esse mentitur. et si albū est: affir-
mans albū esse nō mētitur. Ergo a simili si al-
ter illoꝝ determiate verū dicit. tunc alterum
illoꝝ dictorū necessario erit verū. Et si omnia
de necessitate eueniāt: sequitur ꝙ nihil fiet a
casu aut ad vtrūlibet. Illud enī fit ad vtrunli
bet quod nō est magis determinatū ad esse q̄ꝫ
ad nō esse. ita ꝙ nō magis se habet vt fiat q̄ꝫ vt
non fiat. sed cū necesse ille qui affirmat vel il-
le qui negat dicit verū: sequitur ꝙ res erūt de
terminate ad esse vel ad nō esse. ¶ Scda ratio
si omnis affirmatio vel negatio sit determiate
vera vel falsa: sequetur ꝙ de illo qui nūc ē al-
bus semper fuit verū dicere determiate ꝙ e-
rit albus. et sic nō potuit nō fieri determiate.
et si albū potuit fieri albū: tūc impossibile fuit
ipsū nō fieri albū. et si īpossibile fuit ipsū nō fi
eri albū: sequitur ꝙ necesse fuit ipsū fieri albū

et per cõsequẽs si omnis affirmatio vel negatio sit determinate vera vel falsa: seqᷓ ꝙ oĩa q̃ sunt futura necesse est fieri, ⁊ de necessitate eueniẽt. et sic nihil fiet ad vtrũlibet neqꝫ a casu. quia illud quod fit a casu nõ fit ex necessitate. ¶ Tertia cõclusio. in propositiõibus cõtradictorijs necesse est alterã partẽ esse verã. nec potest dici ꝙ neutra sit vera. Probatᷓ duabꝰ rationibꝰ. Prima ratio est hec. quia si affirmatio sit falsa negatio eiusdẽ erit vera ⁊ econtra. ergo ⁊c. Scd̃a ratio. qꝛ si neutra esset vera tolleretur cõtingens ad vtrũlibet. nã si verũ ẽ dicere determinate ꝙ aliquid ẽ albũ: oportet ipsum esse albũ. et si verũ est dicere ꝙ aliquid ẽ magnũ: oportet illud esse magnũ. et si cras sit verũ dicere ꝙ illud est albũ etiã illud erit albũ. et si cras sit verũ dicere ꝙ est magnũ: etiã cras erit magnũ. ergo si verũ est dicere ꝙ nec erit neqꝫ non erit: oportet ipsuꝫ neqꝫ esse neqꝫ nõ esse. quod est cõtra rationem cõtingẽtis ad vtrũlibet quod est indifferens ad hoc ꝙ possit fieri vel nõ fieri. vt oportet nauale bellũ fieri et nõ fieri. ¶ Ex quibus ꝯcludit aristoteles ꝙ si in cõtradictorijs de futuris cõtingentibus siue sint de subiecto vl̃i siue particulari necesse est alterã partẽ esse verã et alterã determiate falsã: sequeretᷓ ꝙ nihil erit ad vtrũlibet sꝫ oĩa erũt de necessitate. et per cõsequẽs nõ oportebit nos neqꝫ cõsiliari neqꝫ negociari eo ꝙ consimilia fiunt ex hys que nõ possũt aliter se habere. siue etiã laboremꝰ ad hoc ꝙ fiat aliquid siue non laboremꝰ nũq̃ꝫ propter nostrũ laborare fiet aut eueniet aliquid. cũ omnia sint ex se determiata ad sic fieri vel nõ fieri.

Tertio Sciendũ est ꝙ circa hunc textũ incidũt tres difficultates. ¶ Prima est. vtrũ cõsequẽtia quã fecit aristoteles ĩ secũda ratione probãte primã conclusionẽ sit bona que est hec. si omnis affirmatio vel negatio esset determiate vera vel falsa sequeretᷓ ꝙ de illo qđ nũc est albũ semper fuit veꝝ dicere hoc erit albũ. ¶ Et videtur ꝙ nõ. quia licet de eo quod nũc est albũ fuit prius in tẽpore p̃terito propinq̃ presenti tunc verũ dicere hoc erit albũ: non tamẽ oportet ꝙ in toto tẽpore preterito semper fuerit verũ dicere hoc erit albuꝫ. ¶ Ad predictã difficultatẽ respõdetur ꝙ consequẽtia predicta est bono. Et ad cauillationẽ cõtra eã factã respõdet aristoteles ꝙ siue ãte millesimũ annũ dictũ fuerit ꝙ hoc erit albuꝫ siue in tẽpore preterito propinquo presenti illud idẽ fuerit dictũ nihil refert: quia propter tẽpus non mutatᷓ veritas propositionis sed ẽ eadẽ semper quocũqꝫ tẽpore proferatᷓ. ¶ Secũda difficultas. vtrũ bene sequatur omĩs affirmatio vel negatio est determiate vera vel falsa. ergo illaꝝ duarũ cõtradictoriarũ sortes curret. sortes nõ curret: altera est determiate vera necessario. ¶ Et videtᷓ ꝙ sic. quia hãc cõsequentiã facit aristoteles in prima ratiõe probante primã cõclusionẽ. Et videtᷓ tamẽ ꝙ nõ. quia licet postq̃ꝫ iste due ꝯtradictorie sunt formate sit necesse alterã determinate esse verã et alterã falsã: tamẽ anteq̃ꝫ essent prolate non erat necesse alterã esse determiate verã et alterã determiate falsã. ¶ Ad difficultatẽ rñdetur affirmatiue. Et ad cauillationẽ in oppositũ factam respõdet aristoteles ꝙ ad veritatẽ vel falsitatẽ illaꝝ propositionũ nihil refert si aliquis affirmat vel negat illas. quia res eodẽ mõ se habet siue ille affirmet siue neget. Nõ enĩ propter nostrũ affirmare vel negare res erit vel non erit. nec etiã refert siue aliq̃s affirmauit vel negauit in millesimũ magis q̃ꝫ in alio quolibet tẽpore. ¶ Tertia difficultas. vtꝝ incõuenientia ad que deducũt due p̃me rationes probãtes primã ꝯclusionẽ sint falsa vel impossibilia. scilicet ꝙ omne futurũ de necessitate eueniet. et ꝙ nihil fiat ad vtrunlibet neqꝫ a casu. ¶ Respondet aristoteles ꝙ sic ꝯfirmando per duas rationes. Prĩa ratio. quia nos sumus principia multorũ effectuũ per nostrum consilium et per nostram negociationẽ. ergo non omnia de necessitate euenient. consequẽtia patet. quia cõsiliũ nõ est de eo quod necessario sed contingenter eueniet. Antecedẽs capit aristoteles pro principio quo sublato tollitur totus ordo cõditionis humane. Secunda ratio. quia multa sunt que non semꝑ actu sũt. imo possunt esse et non esse. fieri et non fieri. vt possibile est hanc vestẽ incidi et non incidi quia licet sit possibile ipsam incidi nõ tamen inciditur sed prius vetustate corrũpitᷓ. similiť possibile ẽ eã nõ incidi. qꝛ nõ esset possibile eaꝫ prius exteri nisi esset possibile eã incidi. g̃ non omnia de necessitate eueniẽt. sed quedã sunt ad vtrũlibet que nõ sunt magis determinata ad esse q̃ꝫ ad non esse. et quedã sunt vt ĩ pluribus. sicut contingentia nata. Alia vero cõtigẽter vt in paucioribus. sicut cõtingentia rara.

Ex quo potest elici φ triplex est cōtingens. sci licet ɔtingēs natū. rarū. et ɔtigēs ad vtrūlibꝫ.

Conclusio Respōsalis. Licet aliq̄ ꝓpositio de futuro ɔtingēti sub disiūctione ad suā oppositā sit vera vel falsa. nulla tamē indeterminate. Prima pars patebit in secūdo dubio sequēti. et secūda pars patet ex declaratiōe habita in scdo notabili.

Primo Dubitatur. vtrū aliqua ꝓpositio de futuro ɔtingenti sit aliq̄liter determiata anteq̄ ponatur in esse. ¶ Ad dubiū respōdetur ꝑ tres distinctiōes. et q̄ttuor dicta. ¶ Prima distinctio. duplex est indeterminatio. quedā est que se tenet ex parte cause et alia ex parte effect⁹. ¶ Scda distinctio. duplex est indeterminatio se tenēs ex parte cause. quedā est de inesse. ⁊ illa ē quedā indetminatio qua causa est indeterminata ad agere ⁊ ad nō agere. Et dicitur ista īdetermiatio ō inesse: quia respicit extrema de inesse. Sed alia est indetermiatio de possibili qua scilicet causa est indeterminata ad posse agere ⁊ posse nō agere. Et vocatur hec indeterminatio de possibili: quia respicit extrema ō possibili. siue vt sunt possibilia. ¶ Tertia distinctio. indeterminatio se tenens ex parte effectus est duplex. q̄dam est indetermiatō de inesse qua effectus ē indeterminatus ad produci. Alia est indeterminatio de possibili qua effectus est indetminatus ad posse produci et nō posse produci. indetermiatio vero de inesse posterior ē illa de possibili. sicut agere posterius est ad posse agere. ¶ Primū dictū. quilibet effect⁹ contingēs anteq̄ ponatur in esse ē determinat⁹ determinatione de inesse. sic φ ista est vera: āticħrist⁹ erit. anteq̄ in esse producatur antixp̄s. patet. quia nihil est scitū nisi secūdū φ est verū. ergo nihil est determinate scitū nisi quod ē ōterminate verū. sed deus scit determinate antichristū fore. ergo ista est determiate vera: antichristus erit. mior patet. quia si deus non cognosceret determinate sed tantū indetermiate et sub disiūctione futura contingentia: seq̄retur φ ita certā notitiam possem⁹ habere sicut deus habet. consequens est falsū. patet tamen consequētia. quia de quocunq̄ futuro cōtingenti nos scim⁹ sub disiunctione φ erit vel non erit. ¶ Et cōfirmaṫ. quia homo agens per electionē prius determinat illud āteq̄ ponat in esse. sed tale est contingēs futurū. ergo futuro contingenti nō repugnat esse determinatū anteq̄ ponatur inesse. ¶ Secūdū dictū. null⁹ effectus contingens est determinat⁹ determinatione de possibili. sed ē indeterminatus. patet. quia illud quod potest fieri ⁊ non fieri. esse et non esse: est indetermiatū indeterminatione de possibili. sed quilibet effect⁹ contingens est huiusmodi. igiṫ ⁊c̄. Dicitur enī cōtingēs q2 potest esse et nō esse sicut volūtas quādo vult tunc ē ibi determinatio de iesse: q2 ita vult φ elicit actū volendi et non elicit actū volēdi sibi oppositū. et tamē stāte illa determiatione volūtatis potest velle et non velle. cū sit libera. ergo ē indeterminata de possibili. licet fuerit determiata de inesse. ¶ Et si obiciaṫ ꝑ aristotelē in textu vbi vult φ in ꝓpōnibus de futuro contingēti non est determinata veritas. ¶ Rñdeṫ φ licꝫ ōtermiate nō possim⁹ cognoscere q̄ sit illa pars que debet euenire: tñ ab aliquo intellectu ē illa pars ōtermiate cognoscibilis. ideo licet tale futuꝝ cōtīgēs quo ad nos sit indetermiatū: tñ in se ē aliqualiter detminatū. ¶ Tertiū dictū. causa ɔtingēs distiguiṫ a causa necessaria. in hoc φ causa cōtigens est indetermiata ad effectū indetmiatiōe ō possibili. pnta ad posse agere ⁊ posse nō agere: tū potest esse ōtermiata ōtermiatōne ō ineē. q2 vel talis causa agit: ⁊ tūc ē detmiata ad agēdū. vł ipsa nō agit: ⁊ tūc ē ōtermiata ad nō agēdū. sꝫ cā necessaria ē ōtermiata ōtermiatiōe de icē ⁊ ō possibili. q2 necessario agit ⁊ nō potest non agere. ¶ Quartū dictū. cū in ōterminatione ō possibili stat precise cōtigētia. q2 illo stat precise cōtingentia quo posito precise ponitur tota ratio contingētie. sed posita indetermiatione de possibili poniṫ tota ratio ɔtingētie. ergo ⁊c̄. minor patet. quia contingens est qō potest esse et non esse. ista autem pertinēt ad indeterminationē de possibili.

Secundo Dubitatur. vtrum sicut res se habet ad esse vel non esse: sic se habeat oratio formata de re ad veritatē vel falsitatem. ¶ Pro cuius solutione est supponendū φ in hac secūda parte principali huius capituli determinat aristoteles veritatem questionis prius mote. et intēdit tres cōclusiones. ¶ Quarū prima est hec. φ res secundum se et absolute non sunt necessarie simpliciter: sed ex suppositōne. patet. quia omne quod est quando est necesse est esse. Et omne quod non

est quādo nō est necesse est nō esse: nō tamen
omne quod est necesse est esse. nec oīe quod
nō est necesse ē nō esse. quia nō est idē aliqd ne
cessario esse quādo est. et aliqd necessario es
se simpliciter. similiter nō est idē aliquid non
esse quando nō est. et aliquid simplicit necess
sario nō esse. Et illius ꝑpōnis posset extra tex
tū assignari talis ratio. quia ipossibile est idez
simul esse et nō esse. ꝛ ideo quādo aliqd est im
possibile est illud idē simul nō esse. ergo quan
diu est necesse est ipsū esse. similiter si aliquid
nō sit tunc quādiu nō est ipossibile est ipsū eē.
et per cōsequēs necessariū est ipsū nō esse quā
diu non est: quia impossibile nō: et necesse eq
pollēt. ¶ Scda cōclusio. res cōparata ad suū
oppositū nō habet necessitatē essēdi simplici
ter. sed sub disiūctione ad suū oppositū. patet.
qꝛ de quolibet est necesse ꝙ sit vel nō sit. vl ꝙ
sit futurū vel ꝙ non sit futurū. licet neutrū se
orsū sit necessariū dterminate. vt nō est necesse
naualē bellū fore cras. vel nō fore cras capien
do vtrūqꝫ diuisim. qꝛ talis veritas pertinꝫ ad
necessitatē absolutā. tamē sub disiūctione vni
us ad alterū necesse ē naualē bellū fore cras.
vel nō fore cras. quia hec pertinet ad necessi
tatē disiunctā. ¶ Tertia conclusio. sicut res se
habet ad esse. ita se habēt orationes de rebus
ad veritatē. quia sicut sunt quedā res que nō
sunt determiate ad esse. cuiusmodi sūt ille res
que sūt ad vtrunlibet. sic et sunt quedā oratio
nes que nō sunt determiate ad veritatē et fal
sitatē. cuiusmodi sūt propōnes de futuro con
tingenti. et sicut sunt quedā res que nō semꝑ
sunt: nec semper nō sunt. sed vna est sub disiū
ctione ad aliā: ita etiā sunt alique cōtrarie in q
bus necesse est alterā partē esse verā et alterā
falsā. ¶ Ex predictis inferūtur duo correlaria
Primū est. ꝙ non est necesse in oībus cōtrari
is vnā partē esse determiate verā. ꝛ alterā de
terminate esse falsā. ¶ 2m correlariū. nō est si
mile de cōtradictorijs q̄ sūt de futuro cōtingē
ti. sicut de illis que sunt de presenti. ¶ Ex qbꝫ
omnibus patet determiatio veritatis questio
nis mote in primo capitulo huius libri.

Tertio Dubitatur. vtrū ista sit vera: om
ne quod est quādo est necē ē esse
¶ Respōdeṫ per distinctionem ꝙ hec dictio
quādo: potest dupliciṫ accipi. Uno mō aduer
bialiter. alio mō ꝯiūctionaliter. vt scilꝫ equa
let huic cōiūctioni si. sicut patet per boecium
primo libro de sillogismis ypoteticis. vbi dicit
ꝙ ita potest fieri cōditionalis cū hac dictione
cū. sicut cū hac dictione si. nā et ista: cū homo
est aimal est cōditionalis. sicut ista si homo est
aimal. et sunt eiusdē potestatis. patet. qꝛ idez
est iudiciū de hac dictione quādo: sicut de hac
dictione cū. et de hoc secūdo mēbro distinctō
nis premisse ponūtur tres distinctiōes. ¶ Pri
ma distinctio. si hec dictio quādo: teneaṫ cō
ditionaliter: ꝑpositio est duplex. qꝛ potest esse
ꝑpositio ypotetica cōditionalis. vel cathego
rica de cōditionali extremo. ¶ Scda distictō.
si dicta propositio sit cōditionalis: adhuc ē du
plex. eo ꝙ necesse potest determiare necītatē
cōsequētie. et sic est vera. quia sensus est. hec
propositio est necessaria: oīe quod est si ē ip
sum est. vel potest determinare necessitatē cō
sequentis. et sic est falsa. quia sensus ē. oīe qd
est si est de necessitate est. ¶ Tertia distinctio.
si predicta propō fuerit de cōditionato extre
mo. et sic est duplex. vel pōt esse de ꝯditiona
to predicato. et sic est vera. quia sensus est. de
quolibet de quo est verū dicere ꝙ ē: de eo ve
rū est dicere ꝙ necessario est. ¶ Sed si hec di
ctio quādo teneatur aduerbialiter. tūc respō
detur ad dubium per tres distictiones. ¶ Pri
ma est. predicta propō potest dupliciter capi.
vno mō in sensu cōposito. et sic est vera. et tūc
est sensus. hec est necessaria. omne quod ē: est
quādo est. Alio modo potest capi in sensu diui
so. ¶ Scda distinctō est hec. propō capta in sē
su diuiso est duplex. quia vel est tēporalis equi
ualens vni copulatiue. scilicet huic. omne qd
est aliquādo est. et omne tale cū est necesse est
esse. et sic ipsa est falsa. quia secūda pars eiꝰ est
falsa. ¶ Uel potest esse cathegorica de tēpora
li extremo. ¶ Tertia distinctio est hec. si dicta
ꝑpositio fuerit cathegorica de tēporali extre
mo. adhuc est duplex. quia potest esse de tpali
subiecto. et sic hoc totū omne quod est qnādo
est: se tenet ex parte subiecti. et de eo denotaṫ
verificari istud verbū esse cū modo necessita
tis. et sic est falsa. vel potest esse de tēporali p
dicato. et tunc hoc totū quod est: diciṫ esse sub
iectū. et totū residuū se tenet ex parte predica
ti. et sic iterū est falsa. quia bene sequitur: oīe
quod est de necessitate est quādo ē. sed sortes
est. ergo sortes de necessitate est quādo est. cō
clusio est falsa. ergo et aliqua premissarū. ꝛ nō
minor. ergo maior. quod est ꝑpositū. ꝙ autem

cõclusio sit falsa. patet. quia hec est falsa hec ꝓpositio est necessaria sortes est quando est. ergo hec propositio sortes de necessitate est quãdo est. consequentia tenet. quia si propositio modalis cuius subiectũ est precise terminꝰ singularis sit falsa in sensu cõposito: erit etiã falsa in sensu diuiso. ergo si ista propositio in sensu composito sit falsa. scilꝫ hec propõ est necessaria sortes est quando est: similiter sua correspondens de sensu diuiso erit falsa. scꝫ ista: sortes de necessitate est quãdo est. veruntamẽ a quibusdã conceditur vera ista ꝓpositio: omne quod est de necessitate est quando est.

Ad rationes ante oppositũ. ¶ Ad primam dicitur ꝙ ista propositio: dies iudicij erit est determinate vera et necessaria: non simpliciter et absolute: sꝫ supposita reuelatione precedẽte. Sed ista propositio. sol orietur cras scđm mentẽ phõꝝ ponenciũ mũduꝫ esse eternũ est vera et necessaria. tamen simpliciter est cõtingens et nõ vera determinate nisi penes tertiũ modum. potest enim sol oriri cras et non oriri. ¶ Ad secũdum dicitur ꝙ ista propositio: omne futuruꝫ contingens necessario est futuruꝫ: potest capi dupliciter. vno modo in sensu cõposito vt sit sensus. hec propositio est necessaria: omne futurũ est futurum. et sic est vera. vel potest dici in sensu diuiso vt sit sensus. de quocũqꝫ est verum dicere ꝙ est futurum: verũ est dicere de illo ꝙ ipsum de necessitate est futuꝝ et sic illa est falsa. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ aliquod futurũ cõtingens licet sit determinatũ determinatione de inesse: non tamẽ est determinatum determinatione de possibili. vt patuit ĩ ꝑmo dubio. ¶ Et hec de p̃io periermenias.

CIrca initiũ secundi libri piermenias: q̃ritur p̊. Utruꝫ a negatiã ad affirmatiuaꝫ p̃dicato variato penes finitũ et infinitũ: et econtra: sit bona cõsequẽtia.

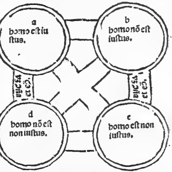
¶ Arguitur primo cõtra primã partẽ. quia negatiua nõ est causa illationis affirmatiue. ergo a negatiua nõ sequitur affirmatiua. añs patꝫ per aristotelẽ 2º prioꝝ vbi vult ꝙ ex puris negatiuis nihil sequit̃. sed si ex negatiua debeat sequi debet sibi addi vna premissa affirmatiua. ergo negatiua nõ potest esse causa totalis ĩferendi aliquã cõclusionẽ. Et cõfirmat̃. quia ꝓpositio negatiua nihil ponit. sed affirmatiua aliquid ponit. modo ex nihilo nõ sequitur aliqd. ergo ex negatiua nõ seqtur affirmatiua. ¶ Arguitur 2º cõtra 2am partẽ. quia nõ sequitur: homo fuit nõ albus. ergo homo nõ fuit albus. qꝛ antecedẽs põt esse verũ cõsequente existẽte falso. qꝛ si ponatur ꝙ sortes fuerit heri niger. ⁊ ꝙ pridie fuerit albꝰ. tũc ħ est vera: homo fuit nõ albus. sed ista est falsa: homo nõ fuit albus. ergo ⁊c̃. ¶ In oppositũ tamẽ est aristoteles.

Primo Sciendũ est ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponuntur due distinctiones. et duo dicta. ¶ Prima distinctio est hec. duplex ẽ propõ. quedã ẽ de subiecto finito. et ẽ illa cuius subiectũ ẽ terminus finitꝰ. Alia ẽ de subiecto infinito. et ẽ illa cuiꝰ subiectũ ẽ terminus infinitus. ¶ 2ª distinctio. propositõnũ quedã sunt de predicato finito. ⁊ sũt ille quaruꝫ predicata sunt termini finiti. Alie sunt de predicato infinito. et sunt ille quaꝝ totale predicatũ ẽ terminus ĩfinitus. ¶ Ex quo sequitur ꝙ ille non sunt de predicato infinito sortes videt nõ equũ. in riparia sunt nõ pisces sortes potest nõ currere. et lapis ẽ lignũ nõ albũ. quia in omnibus istis totale predicatũ nõ ẽ infinitũ. ¶ Primũ dictũ. ꝙ propositio affirmatiua et propositio negatiua de eisdẽ extremis et eadẽ copula differunt adiuicẽ ex parte

dispositionis copule. qr in propōne affirmatiā tēpus īportatū per copulā nō distribuit. sed ī negatiua idē tēpus importatū per copulā distribuitur rōne negatiōis. quia ista propositio sortes fuit albus: eqpollet isti. sortes in aliqua parte tēporis preteriti fuit albus. sed ista: sortes nō fuit albus: equipollet isti: sortes in nulla parte tēporis preteriti fuit albus. ¶ Ex quo sequitur φ arguēdo ab affirmatiua ad negatiuā: cauendū est ne arguatur a non distributo ad distributū ex parte tēporis īportati per copulā. ¶ z^m dictū. ad veritatē tituli questionis requiritur veritas quattuor aliaꝝ propositionū. Prima est. ab affirmatiua de predicato finito: ad negatiuā de predicato infinito: est bona ꝯsequentia. z^a propositio. ab affirmatiua ꝺ predicato infinito: ad negatiuā de predicato finito: est bona cōsequētia. Tertia ꝑpositio. a negatiua de predicato finito: ad affirmatiuā de predicato infinito: est bona consequentia. Quarta propositio. a negatiua de predicato finito: ad affirmatiuā de predicato infinito: est bona cōsequētia. et omnes iste cōsequētie tenent per locū a cōtradictorijs. de quocūq enī affirmatur aliquod predicatū: de eodem vere negatur oppositū eiusdē predicati. et ecōtra.

Secundo Sciēdū est φ in hoc z^o libro determiāt aristoteles de quibusdā passionibus extrinsecis enūciationis. s. de cōsequētijs et eqpollētijs: que pro tanto dicuntur passiones extrinsece: qr aduenīūt enūciationi nō secūdū se: sed ratione alicuiꝰ extrinseci. puta negationis infinitantis. aut predicatoꝝ coiunctoꝝ vel diuisoꝝ: aut modi determinantis enūciationē. Et continet tres tractatꝰ. In quoꝝ primo determinat de cōsequētijs ꝑpositionū de inesse. et continet duo capitula. ī quoꝝ primo determiāt de cōsequētijs que adueniūt propositionibus de inesse ratiōe negationis infinitantis. et continet tres partes pricipales: in quaꝝ prima intendit quattuor conclusiones. Prima conclusio ostendit ex quibꝰ cōstituitur enūciatio: et est hec. ¶ Omnis enūciatio affirmatiua ꝯponitur ex noīe et verbo vel ex infinito noīe et verbo. Patet. quia omnis affirmatio significat aliquid ꝺ aliquo. sed illud de quo aliquid significat̄ est nomen vel īnomiābile. idest nomē infinitū. et illud quod de alio significatur est verbū. ergo omnis affirmatio est ex nomine et verbo. vel ex infinito nomine et verbo. maior patet. quia in omi affirmatione significatur vnū de vno. ḡ omīs affirmatio significat aliquid de aliquo. mior pricipalis declaratur. quia sicut verbū infinituꝫ non est verbū: sic etiā nomē infinitū non ē nomē. sed est īnominabile. qr scilicet non significat plura sed quodā mō significat vnū qꝺ non est vnū simpliciter sicut nomē finitū quod significat vnā formā determinatā. sed significat negatōnē alicuius forme. Et quia posset aliqs dubitare vtrū nomē infinitū per se sūptū faciat enūciationē affirmatiuā. ideo remouet illꝺ dicens φ preter verbū nulla est affirmatio vł negatio. et in hoc patet declaratio cōpleta minoris prius dicte. Addit insuper φ per verbū intelligit verbū presētis preteriti et futuri tēporis. quia quodlibet eoꝝ cōsignificat tēpus. ¶ Secunda cōclusio docet multiplicationeꝫ propositionū de est secūdo adiacēte: et est hec Propositiones de est secūdo adiacente multiplicantur per duas oppositiones. in quarum prima affirmatur et negatur hoc verbū est de subiecto finito. vt homo est. homo nō ē. Et in secūda affirmatur et negatur hoc verbū est ꝺ subiecto infinito. vt non homo est. non hō nō est. Et addit φ similiter possūt multiplicari in terminis vniuersalibus vniuersaliter sūptis. vt omnis homo est. omīs homo nō est. ⁊ sicut multiplicantur ꝑpositiones scđm verbū p̄sētis tēporis: ita possunt multiplicari ꝯformiter penes verba preteriti tēporis vel futuri q̄ sūt fuit vel erit. ¶ Tertia ꝯclusio docet multiplicationē propositionū de est tertio adiacēte: et est hec. ꝑpōnes de est tertio adiacēte ī duplo pluribꝰ modis variant̄ q̄ꝫ ꝑpōnes de est scđo adiacēte. pꝫ. qr ꝑpōnes de est scđo adiacēte solū variant̄ penes finitū vel infinitū subiectū: sed preter hoc ꝑpositiōes de est tertio adiacēte variant̄ penes predicatū finitū et infinituꝫ Et sic in propositionibꝰ de est tertio adiacente erūt q̄ttuor oppōnes. q̄rū p̄ma erit inter affirmationē et negationē eiusdē subiecti ⁊ eiusdē p̄dicati. vt homo ē albꝰ homo nō est albꝰ. vł homo est iustus. hō nō est iustus. z^a oppō ē int̄ affirmationē ⁊ negationē p̄dicati infiniti ꝺ subiecto finito. vt hō est nō iustus. hō nō est nō iustus. Tertia ē inter ꝑpōnes in q̄bus affirmat̄ et negatur idē predicatū finitū de subiecto infinito. vt nō homo ē iustus. nō hō nō est iustus Quarta oppō est inter ꝑpōes in q̄bꝰ affirmat̄

et negatur idē p̄dicatū infinitū de subiecto infinito. vt nō hō est nō iustus. nō hō nō ē non iustus. Et similiter possūt sumi q̄ttuor opposi/tiones in terminis vniuersalibus vniuer/saliter sūptis. vt ois homo est iustus. omis homo nō est iustus. ois hō ē nō iustus. ois hō non est nō iustus. ois nō homo est iust⁹. ois nō hō nō est iustus. omis nō hō est nō iustus. ois nō hō est nō hō iustus. Et nō cō tigit plurib⁹ modis variare p̄pōes de est tertio adiacēte. Et huic cōclusioni adiūgū tur duo dicta. ¶ Primū dictū. ꝙ q̄tuor p̄pōnes p̄me inter q̄s sunt due p̄me oppō nes sic se hn̄t adiuicē secūdū p̄naz ꝙ nega tiue sequūtur ad affirmatias. vt clare pa/tet ordinādo illas quattuor p̄pōes ad mo dū cuiusdā figure sicut dicēdū est in libro priorū. vt fiat figura q̄drata in cui⁹ primo angulo qui vocet. a. ponaꝭ affirmatiua de p̄dicato finito. et i secūdo sibi opposito q̄ vocetur. b. ponaꝭ negatia de predicato fi/nito. et in tertio āgulo qui vocaꝭ. e. posito sub. b. ponatur affirmatiua de predicato i/finito. Et in quarto āgulo posito sub. a. qui vo/cetur. d. ponatur negatiua de predicato infini to. ¶ Ex q̄us figura sic dispositā patet ꝙ affir/matiua non sequitur ad affirmatiuā. vel nega ad negatiuā ſ3 ne^{ua} ad a^{uam} vl' eꝫ. vt ad istā hō est iustus: que est in primo angulo. sequiꝭ ista negatiua homo nō est nō iustus. que est i quar to angulo sibi ad modū subalterne opposito. Similiter ad istā negatiuā homo nō est iust⁹: sequitur ista affirmatiua homo est nō iustus. q̄ etiā per modu3 subalterne opponiꝭ priori ne/gatiue. Et sicut disposite sūt iste quattuor pro positiones indefinite: ita possunt disponi sue vniuersales correspōdentes sibi. ¶ Secundū dictū ꝙ nō cōtingit in vniuersalib⁹ angulares simul esse veras. sicut in indefinitis. Et vocet p̄pōnes āgulares p̄positiones oppositas ad modū subalternarū vel contradictoriarū. ¶ Quarta cōclusio docet multiplicare p̄pōes in quibus poniꝭ aliud verbū ab isto verbo est scil3 verbū adiectiuū. et dicit ꝙ p̄pōnes q̄ sūt de alio verbo ab h̄ verbo est: eodē mō multipli cant sicut p̄pōnes de est 3° adiacēte. scil3 vari ando subiectū penes finitū et infinitū. et p̄e dicato semper manēte finito. ¶ Ex quo dicit aliqui ꝙ verbū positū in enūciatiōe nō potest infinitari. et addūt adhuc ꝙ in p̄pōnib⁹ vl'ib⁹ de subiectis īfinitis nega⁹ debꝫ addi fīnio cō posito a pte subiecti. et nō debꝫ addi signo vl'i. ¶ Sequiꝭ figura de qua supra est mētio:

Tertio Sciendū est ꝙ circa hunc textū incidūt gnq̄ difficultates ¶ Pri ma ē. quot modis possunt multiplicari p̄posi tiones de est secūdo adiacente. ¶ R̄ndetur p duo dicta. ¶ Primū dictū. p̄positiones de est scōo adiacēte nō possūt multiplicari variādo predicatū penes finitū et infinitū. patꝫ. quia l illis nō poniꝭ aliud p̄dicatū matiale ab hoc verbo est. sed illud nō potest īfinitari. ergo ꝛc. ¶ Z^{m} dictū. p̄positiones de est 2° adiacēte va/riando subiectū pence infinitū possūt multi/plicari vs̄q ad quadragītaocto p̄pōnes et vi gintiq̄ttuor oppōes. nec p̄nt vltra multiplica/ri. patet. q2 vel subiectū manēs finitū de ipso affirmatiue et negatiue enūciaꝭ h̄ vbū est. ꝛ sic sumūꝭ due p̄pōes diuerse q̄litat ꝛ vna oppō. vel subiecto manēte īfito d̄ ipso enūciaꝭ affir/matie vel negatie h̄ vbū est: ꝛ etiā sumūꝭ due alie p̄pōes diuerse q̄litatis ꝛ vna oppō. et sic erunt due oppōnes et q̄ttuor p̄popōes. que sī multiplicētur penes vniuersale p̄ticulare ide/finitū ꝛ singulare: erūt sexdeci p̄positiones ꝛ octo oppōes. et si itez multiplicent penes p̄sēs preteritū ꝛ futuz erūt q̄dragītaocto p̄pōnes et vigintiq̄ttuor oppōnes. ¶ Scōa difficultas quot modis p̄nt mltiplicari p̄pōes d̄ est 3° ad/iacēte. ¶ R̄ndetur p vnā distīctōne. ꝛ duo di/

cta. ¶ Distictio est hec. ppōnū de est tertio ad/
iacēte quedā sunt in quibus explicite ponitur
nomē vel participiū pro predicato materiali.
et alie sunt in quibus ponitur tantū verbū ad
lecti^m. ¶ Primū dictū: ppōes de est tertio ad/
iacente p̄mo modo possūt mltiplicari vsq; ad
nonaginta ex ppōnes. et quadragita octo op/
positiones. Patet. quia ex parte subiecti vari/
ando ipsū penes finitū et infinitū p̄nt sumi q̄/
draginta octo ppōnes et vigintiq̄ttuor oppō/
nes sicut dictū est in propositionib⁹ de est scd̄o
adiacēte. et quia in talibus predicatū potest i/
finitari: ideo variādo predicatū penes predi/
catū finitū et infinitū p̄nt totidē sumi scz q̄dra
gintaocto propōnes et vigintiq̄ttuor oppōes.
Et sic in toto erūt nonagintasex ppōnes. ꝛ q̄/
draginta octo oppōnes. ¶ Secūdū dictū. pro/
pōnes de est tertio adiacēte scd̄o mō dicte eo/
dē modo multiplicant̄ sicut propōes de ē secū
do adiacēte supposito ꝙ verbū nō possit infini
tari in oratiōne. sed si dicatur ꝙ verbū i orone
positū manet infinitū. tunc tales multiplican
tur ad tantū numeꝝ sicut alie ppositiones de
est tertio adiacēte in quibus ponitur nomē ex
plicite vel participiū pro predicato materiali.
¶ Tertia difficultas. qd est hoc verbū est. pre
dicari secūdū tertiū adiacēs. ¶ Respōdet ari
stoteles ꝙ istud verbū ē dicitur predicari ter
tiū adiacēs quando post ipsū ponitur explici/
te nomē vel participiū pro predicato materia
li. vt in hac oratione homo est iustus. Et licz h
verbū est: sit z^m secūdū situ: tamē est tertiū se/
cundū naturā vniētis et vnibilis. q2 vniēs sē/
per regrit vnibilia. Et ex opposito dicitur hoc
verbū est: predicari z^m adiacēs: quia ipsum est
predicatū materiale vel ipsū includens. ita ꝙ
preter hoc verbū est: nō ponitur explicite ali/
quod predicatū materiale. ¶ Quarta difficul
tas. quo modo intelligitur illud dictū textus:
in propositionibus vniuersalib⁹ non similiter
contingit angulares esse veras sicut in ppōi/
bus indefinitis. ꝯtingit tamē aliquādo. ¶ Re
spondet̄ per duo dicta. Primū dictū. stāte dis
positione propōnū in q̄ttuor angulis facta in
z° notabili: ppōes ille dicunt̄ angulares que
adiuicē opponūtur mō cōtrario cōtradictorio
subcōtrario vel subalterno. ¶ Z^m dictū. in pro
positionibus vlib⁹ ille que opponūtur modo
cōtrario nō sunt simul vere. sed ille q̄ opponū
tur modo subalterno stant simul i veritate. sz
in propositōnibus indefinitis tā ille que oppo
nūtur modo subalterno q̄ ille que opponunt̄
modo cōtrario sūt simul vere. ¶ Quita difficul
tas. vtrū signo particulari vel vniuersali nō
possit sibi addi negatō infinitās. Ad dubiū rn̄
detur ꝙ licet signo vli vel particulari nō pos/
sit addi negatō īfinitās: pōt tn̄ addi ne° negās.

Conclusio Respōsalis. A negatia ad
affirmatiuā predicato vari
ato penes finitū et infinitū et ecōtra: est bona
cōsequētia. vt patuit ex dictis in p̄rio nōbili.

Primo Dubitat̄. vtrū semꝑ valeat cō
sequētia ab affirmatiā ad nega
tiuā predicato variato penes finitū et infitū.
¶ Rn̄detur ꝙ semꝑ valet gnq; casibus obser
uatis. Prim⁹ est ꝙ nō arguat̄ in ppōnibus de
p̄terito vel futuro. q2 nō seqtur sortes fuit non
alb⁹. g̊ sortes nō fuit albus. q2 añcedēs potest
esse verū sine ꝯñte. vt pri⁹ patuit. ¶ Z⁹ casus ē
ꝙ nō arguat̄ in p̄dicatis cōpositis. ideo nō se/
qtur sortes vidz nō asinū. g̊ sortes nō vidz asi/
nū. ¶ Terti⁹ casus ē. ꝙ nō arguat̄ in ppōibus
modalib⁹. ideo nō seqt̄. sortes pōt nō esse alb⁹
ergo sortes nō pōt esse alb⁹. ¶ Quart⁹ casus ē
ꝙ nō arguat̄ in termis respectiuis. vt nō seqt̄
sortes ē nō pat̄. g̊ sortes nō ē pater. q2 pōt siml̄
esse pater ꝛ nō pater. pōt eni esse pat̄ ꝛ fili⁹ ꝑ
cōseq̄ns pater ꝛ nō pater. ¶ Quit⁹ est ꝙ nō ar
guatur i termis obliquis. ideo nō seqtur hois
est nō asin⁹. ergo hois non est asin⁹. ¶ Alit̄ rn̄/
detur ꝙ sēper valet ꝯña tantū duabus ꝯditio
nibus obseruatis. ¶ Pria cōditio ꝙ nō argua/
tur a nō distributo ad distributū ex p̄te tp̄is cō
notati ꝑ copulā. ꝛ ideo nō seqt̄ sortes fuit nō
albus. g̊ sortes nō fuit albus. licz bn̄ seq̄tur sor
tes in oī tp̄e preterito fuit nō alb⁹. g̊ sortes nō
fuit albus. ¶ Scd̄a ꝯditio. ꝙ tale p̄dicatū sit i
finitū. defectu cui⁹ cōseq̄ntie facte i vltis q̄ttu
or casib⁹ nō tenēt. vt pz in termis respectis i q
bus videt̄ tenere ꝯña. q2 lz nō seq̄t: sortes est
nō pater. ergo sortes non est pater arguendo
respectu diuersorū: tn̄ bene seqtur arguēdo re
spectu eiusdē. q2 ipossibile est siue in absoluti
siue i respectiuis ꝯdictoria v̄ificari de eodē.

Secundo Dubitat̄. vtrū sicut a negati
ua ad affirmatiaz subo ma/
nēte eodē predicato variato penes finitū et i/
finitū valz ꝯña formaliter: ita etiā teneat a ne
gatia ad affirmatiuā predicato manēte eodē:
ꝛ subo variato penes finitū ꝛ īfitū. ¶ Rn̄det̄

ꝙ ex negatiā nūq̄ seq̄tur formaliter affirmatiua nisi pōita cōstātia subi qꝛ ꝓpō negatia nihil pōit. affirmatiua vo aliq̄d pōit. Alr rn̄r ꝑ duo dicta. Puͫ ꝙ a negatiā ad affirmatiuā solum ꝑ̄dicato variato penes finitū ⁊ infinitū formaliter tꝫ ꝯn̄a obseruatis duabꝰ ꝯditionibus pꝰdictis siue ponat̄ cōstātia subi siue nō quiā non oꝫ ad hoc ꝙ ꝓpō affirmatiua de i eē ⁊ de pn̄ti sit vera ponere ꝯstantiam realē subi iō bene seq̄tur. homo nō ē albꝰ. g̊ homo ē non albus. tꝫ ꝯn̄a ꝑ locū a contradictorijs. ⁊ etiam ꝑ primū principiū i quo dr̄ de quolibet affirꝰ vel negatio vera ⁊ de nullo ābo simul. ¶ Secūdū dictū a negatiā ad affirmatiuā subo variato penes finitū ⁊ infinitū ⁊ ꝑ̄dicato manente eodē ⁊ ecōtra valet ꝯn̄a tribus conditionibus obseruatis. Prima ꝙ non arguatur a nō distributo ad distributū ex pte tp̄is cōnotati per copulam. Scd̄a ꝯditio ꝙ totū subm̄ sit infinitū. Tertia conditio ꝙ ꝑ̄dicatū si terminꝰ singularis, nā bn̄ seq̄r̄. nō homo ē sortes. g̊ sortes non ē hō. Silr̄ seq̄r̄. nō albū ē sortes. ergo album non ē sor. ⁊ ēt econtra. Et dr̄ notanter si ꝑ̄dicatum sit terminus singularis. qꝛ si fuerit terminus cōmunis non valet ꝯn̄a. sicut nō sequitur. non homo est iustus. ergo homo nō est iustus. nec etiam sequitur econtra. Et hoc est quod intendebat aristoteles cum dicit ꝙ ille que sunt de subo infinito sūt extra illas q̄ sunt de ꝑ̄dicato infinito quo ad ꝯn̄am. loq̄tur enim de istis in q̄bꝰ predicatū ē terminꝰ cōis.

Tertio dubitatur. Utrum noīa ⁊ verba transposita idē significēt. Pro dubio supponendū ē ꝙ Aristoteles in hac secunda parte ꝑ̄ncipali declarat q̄dā prius minus bene declarata. Et intendit quinq̄ cōclusiones. Quarum prima declarat vnū prius dictum. ⁊ ē hec. in vl'ibꝰ terminis vl'r sumptꝭ nō contingit angulares simul eē vl'es sicut contingit in terminis nō vl'r sūptis. pꝫ qꝛ iste due oē aīal est iustū. nullū aīal ē iustū. sunt cōtrarie. Sed ꝯtrarie nunq̄ erūt simul vere. g̊ iste non sunt simul vere quāuis eis opposite earū ꝯdictorie que adinuicem sunt subcōtrarie sint aliq̄n simul vere sicut iste. nō oē aīal est iustū. aliquod aīal ē iustum. Et vltra iste due. nullū aīal ē iustū. ⁊ oē aīal ē non iustum. conuertūt̄ adinuicem eo ꝙ vna sequitur ad alterā ⁊ ecōtra. g̊ si ista vniuersalis affirmatiua. oē aīal est iustum. non stet in veritate cum ista sua contraria. nullū aīal ē iustum. nec etiā stabit in veritate cum ista. omne aīal ē nō iustū. q̄ conuertitur cum priore vl'i negatiua. ⁊ per consequēs vniuersalibꝰ terminis vl'r sumptis non cōtingit angulares. i. ꝓpōes que modo cōtradictorie opponūtur simul stare in veritate. sꝫ ꝙ ad istā. nullū aīal ē iustū. seq̄tur ista. omne animal ē non iustū. ꝓbat Aristoteles. quia bn̄ seq̄tur. nullus hō ē iustus. g̊ oīs homo ē nō iustus. qꝛ nisi sic oppositum ꝯn̄tis stabit cū an̄te sed oppositum ꝯn̄tis ē. non oīs homo ē non iustus. ad quā sequitur. aliq̄s homo ē iustꝰ. Sꝫ ista ꝑticularis affirmatiua repugnat an̄cedēti. s. isti. nullus homo ē iustus. g̊ prima cōseq̄ntia fuit bona. s. ista. nullus homo est iustus. ergo oīs homo ē non iustus. ꝙ autē seq̄tur. non oīs homo est non iustus. g̊ aliquis homo est iustus. ꝓbat aristo. cum dicit. oꝫ eni eē aliq̄ hoc ē. si non omnis homo ē non iustus. oꝫ ꝙ aliq̄s homo sit iustus. ¶ Scd̄a cōclusio remouet quoddā dubium. dictū ē enim ꝙ negatiā de ꝑ̄dicato finito infert affirmatiuā de ꝑ̄dicato infinito. ideo posset aliquis dubitare vtrū ex aliq̄ rn̄sione negatiua data ad aliquā questionem affirmatiuam liceat sēper inferre affirmatiuā de ꝑ̄dicato infinito eiusdē qualitatis cum ea que interrogatur. rn̄det aristo. in terīs singularibus ex respōsione negatiua de ꝑ̄dicato finito. lꝫ inferre affirmatiuam de ꝑ̄dicato infinito. sed non in terminis vl'ibꝰ. vt si q̄rat̄ ē ne socrates sapiens. ⁊ rn̄deat̄ ꝙ non conuenīēter infertur ergo sortes ē non sapiens. sed in vl'ibus nō sic. vt si querat̄. est ne oīs homo sapiens. ⁊ rn̄deatur non. tūc non vꝫ inferre. g̊ omnis homo ē non sapiens. sed bene infertur non omnis homo ē sapiens. quia ista cōtradicit priori. modo ꝯdictorie non pn̄t simul eē false. Sed ista. omnis homo ē nō sapiēs. ꝯriat̄ ꝑme. mō ꝯtrarie pn̄t simul eē false. ¶ Tertia conclusio remouet aliud dubiū. posset eni aliq̄s credere ꝙ noīa īfinita ꝑ se sūpta eēnt enunciatōes negatiue sine v̄bo. rn̄det aristo. ꝙ non qꝛ oīs enūº negatiua ē v̄a vel falsa sed noīa infinita nō significāt verū vel falsū si non addat̄ eis aliquid qꝛ q̄ dicit. nō hō. nihil magis dicit verū vel falsū q̄ si diceret homo. Quarta conclusio declarat qd̄ prius dicit arist. s. ꝙ ꝓpōes de subo finito ⁊ infinito sunt extra illas q̄ sūt de ꝑ̄dicato finito ⁊ īfinito idest sūt ip̄tinētes illis quo ad ꝯn̄am nec se inuicem ꝯsequūt̄.

Et huius dat rõnē. q2 hec ꝑpõ de subõ ifinito omnis non homo est iustus. nulli ꝓpõni de subiecto finito ē eadē nec significat idē. Silr nec sua opposita. nõ oīs non homo est iustus. q̄uis tñ ista. non homo est nõ iustus. significet idem sicut sua negatiua de subiecto infinito. oīs non homo non est iustus. ¶ Quinta ꝯclusio remouet quoddã dubiũ. nã sepe predicatũ ꝑponit̃ subiecto. ideo posset aliquis dubitare virũ h̃ eēt incõueniēs. vel ꝙ essent noue ꝓpositiones. illud dubiũ remouet phs ⁊ dicit ꝙ noīa ⁊ verba transposita idem significant. vt iste due. album est homo. ⁊ est homo albus significant idem. patet. quia nisi sic tunc vni⁹ affirmationis essent plures negatões. ꝯñs est falsum. quia dictũ est vt in principio huius pꝫ ꝙ vnius affirmatiõis est tm̃ vna negatio. patꝫ tamē ꝯñtia. quia negatiua istius. est albus hõ. est ista. s. non est albus homo. g̊ si iste due. est homo albus. ⁊ est albus homo. essent distincte ꝓpõnes. tunc negatio istius. est homo alb⁹. erit ista. non est non homo albus. vel ista. non est albus homo. nõ p̄ma quia ipsa est negatio istius. est nõ homo albus. g̊ secũda scꝫ ista. nõ est albus homo. sed ipsa eadem opponit̃ huic est albus homo. ⁊ est diuersa ab ista negatiua non est albus homo. g̊ vnius affirmatõis erũt due negatiões. s. istius affirmatiõis. est albus homo. erunt iste due negationes. non est hõ albus. ⁊ non ē albus homo. et per ꝯñs transpositione noīs ⁊ verbi eadem fit affirmatio ⁊ negatio. ¶ Et si dicatur ꝙ aristoteles petit principiũ accipiēdo illud quod debet probare. accepit enim istã negatiuaꝫ. nõ est homo albus. esse negatiuã istius affirmatiõis. est homo albus. quod est probandũ. Respõdet boecius. ꝙ hoc accipit aristoteles pro principio manifesto eo ꝙ idem ⁊ de eodeꝫ negat̃ illa negatio de quo affirmatur affirmatio.

Ad rationes ante oppositum. Ad p̄maꝫ dicitur ꝙ duplex est propositio affirmatiua. quedam ē affirmatiua formaliter equiualēter tñ negatiue: ⁊ talis bene sequitur ad negatiuã. nec etiam oportet talē de necẽitate aliquid ponere in re. Alia est affirmatiua simplicit̃ nulli negatiue equiualens: et talis non sequitur formaliter ad negatiuam. Et per idem respondetur ad confirmationem. ¶ Ad secundam patuit solutio in primo dubio etcetera.

Queritur Utrũ tm̃ a diuisis ad cõiũcta sit bona ꝯñtia formalis. ⁊ videtur ꝙ non. quia nõ seqt̃. sortes est albus ⁊ ē aīal. ergo sortes est albũ aīal. nec similr̃ sequitur. sortes est homo ⁊ est aīal. g̊ sortes ē homo aīal. ⁊ tñ arguit̃ a diuisis ad coniuncta. g̊ ⁊c̃. ¶ Secundo arguit̃ sic. non sequit̃ quinqꝫ sunt duo ⁊ tria. ergo quinqꝫ sunt duo ⁊ quinqꝫ sunt tria. nec etiã sequitur. asinus est volans si habet alas ergo asinus est volans si hꝫ alas ⁊ tñ arguit̃ a cõiunctis ad diuisa g̊ ⁊c̃. ¶ Tertio arguit̃. non sequitur sortes est magnus et est clericus ergo sortes est magnus clericus. nec sequitur Iste canis est pater et est tuus g̊ est pater tuus. ⁊ tñ arguit̃ a diuisis ad ꝯiũcta. ergo ⁊c̃. In oppositũ est aristoteles.

Primo sciendũ ē ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponũt̃ due distinctiones ⁊ tria dicta. Prima distinctio ē hec. predicata possunt dici ꝯiuncta siue vnita dupl̃r. Primo mõ q2 ꝯiungunt̃ per aliquã ꝯiũctionē vt sortes ē albus ⁊ musicus. Alio mõ possunt dici ꝯiũcta per negationē mediꝫ. ⁊ sic illa dicũtur cõiũcta quoꝝ vnũ imediate ⁊ sine medio addit̃ alteri: vt dicēdo homo albus. ¶ Scḋa distinctio. predicata possũt dici diuisa dupliciter. Uno mõ ꝓpter adiunctionē alicuius mediꝫ vnientis vel copulantis illa predicata. vt sortes ē hõ ⁊ alb⁹. Alio mõ põt dici diuisa ꝑ negationē mediꝫ copulãtis vel disiũgẽtis: vt sortes ē hõ ābulãs. ¶ Primũ dcm̃. p̄dicata dñr i ꝓposito sumi diuisiꝫ qñ sumũt̃ cũ ꝯiũctõe media vniēte illis p̄dicata: ⁊ dicunt̃ sumi cõiũctiꝫ qñ sumũt̃ sine ꝯiũctõe: sꝫ tm̃ hñt vnionē determinatõis ⁊ determinabilis. ¶ 2m dcm̃. arguere a diuisis ad cõiũcta ē arguere a plib⁹ p̄dicatis sũptis diuisiꝫ ꝑ cõiũctionē mediã ad eadē p̄dicata sũpta cõiũctim sine cõiũctiõe. sꝫ arguere a cõiũctis ad diuisa ē arguere a plib⁹ p̄dicatis sũptis cõiũcte sine cõiũctiõe ad ipsa eadē p̄dicata sũpta diuisim ⁊ ꝑ ꝯiunctionē mediã. ¶ 3m dcm̃. ꝯñs q̄ arguit̃ a diuisis ad ꝯiũcta aut eꝯ nõ ē formalis. sed mãlis. primũ patet: q2 nõ tenet i oīb⁹ terminis: vt patebit i nõbili seq̄nti 2m pꝫ q2 i multis talib⁹ ꝯñtꝫ oppositũ consequentis non potest stare cum antecedēte.

Secundo notãdũ ē ꝙ i h̃. c. deteriat aristo. ꝙ ꝯñtꝫ ꝓpõnũ ꝙ ic esse

pueniētib⁹ rōe p̄lalitatis p̄dicatoꝝ cōiūctoꝝ vel diuisoꝝ: ⁊ cōtinet tres partes principales in quaꝝ prima ondit qd sit enūciatio plures. et cōtinet quatuoꝛ cōclusiones. Prima cōclusio ē enūciatio plures ē in qua affirmāť vľ negāť plura de vno vľ vnum de pluribus vľ plura de plurib⁹ dū tñ ex illis plurib⁹ nō fiat vnū 3ᵐ. ¶ 2ᵃ 9ᵒ declarat q̄liter ex illis plurib⁹ dz fieri vnū ad h̄ q̄ enūciatio in q̄ ponūť illa ra sit enunciatio vna. ⁊ ē h̄ ad hoc q̄ enunciatio cōstituta ex illis plurib⁹ sit vna. dz ex illis plurib⁹ fieri vnū nō vocalr̄ tm̄ sz eēntialr̄ vel vnitate determiationis ⁊ deteriabilis. vt ē h̄ enūᵒ vna. hō ē aial māsuetū bipes. sz ista nō ē vna. hō ē alb⁹ ābulās. dato etiaz q̄ illis plurib⁹ cēt vnū nomē ipōitū qḋ pz. q2 ex hoīe ⁊ ambulāte nō fit vnū 3ᵐ. iō si aliq̄s affirmet vnuz p̄dicatū de illis vel illa de aliq̄ subo nō erit affirmatio vna. sz solū erit vox. vna affirⁿᶜˢ vero multe ⁊ simplr̄ plures. ¶ 3ᵃ 9ᵒ. ē. h̄ ppō homo ē albus ambulās. ē simplr̄ plures ⁊ nō vna. pz q2 illa enūᵒ ē plurea simplr̄ ⁊ nō vna ad quaz dyaletice interrogatā nō dz dari vna rn̄sio. sz ad illā dyaletice interrogatā nō dz dari vnica rn̄sio g̊ ⁊c. maioꝛ pz. q2 dyaletica iterrogatio ppōia ē peti⁹. ppō āt ē vni⁹ p̄tis 9tradictiōis ¶ 4ᵃ 9ᵒ. iťrogatio q̄ q̄riť qd ē. nē dyaletica pz. q2 dyaletica iterroᵒ iťerrogat vtrāq; partē cōtradictionis ⁊ petit alterā sibi dari determiatā. sed questio qd ē solū pponit vnā p̄tē 9tradictionis. vt si q̄rať quid ē aial. ibi ē q̄stio. qd ē. si vero querať vtrū hō sit aial vel nō tūc est sibi iťerrogatio dyaletica. ¶ Cōsequēter i secūda p̄te ondit q̄liter valet 9n̄a a diuisis ad 9iuncta. ⁊ itē dit duas 9cl̄ones. ¶ Pria 9ᵒ ē h̄ eoꝝ q̄ p̄dicāť. q̄dā p̄dicāť diuisim q̄dā 9iūctim quedam vero nō. Et i hac diuisione inuit aris. quandaz q̄ōez. Nā cū ita sit q̄ a diuisis ad cōiūcta q̄nq; valeat 9n̄a ⁊ quādoq; nō q̄ ē rō dr̄e. ⁊ p̄bando dictaz 9clusionē arguit ad vtrāq; partem. p2io ad p̄tē affirmatiuam duob⁹ exēplis Nam bn̄ seq̄tur soꝛtes ē aial ⁊ ē bipes. g̊ ē animal bipes. ⁊ silr̄ seq̄ť. soꝛtea ē hō ⁊ ē albus. g̊ ē hō albus. Deinde p̄bat p̄tē negatiuā exēplo ⁊ rōe: exēplo sic. q2 nō seq̄ť. soꝛtes ē bonus ⁊ ē pistoꝛ. g̊ ē bonus pistoꝛ. ratōne ducente ad inconuenientia p̄bat sic. q2 si semp̄ valeret cōseq̄ntia a diuisis ad cōiūcta. sequereť duo icōuenientia. s. p̄cessus in ifinitū ⁊ nug⁹. Primū pz duobus exēplis. nam cuz homo ē homo. ⁊ albus: ⁊ iterum homo ē homo ⁊ albus. iō hō esset homo hō. ⁊ albus alb⁹. ⁊ sic infinitū sepi⁹ repetendo. Similiter quia cum soꝛtes sit albus ⁊ musicus ⁊ ambulans seq̄tur q̄ soꝛtes ē albus musicus ambulans. ⁊ sic i infinituz. Sz q̄ sit nugatio. patz vno exemplo sic arguēdo. soꝛtes ē bipes ⁊ anial. ergo soꝛtes ē bipes animal. ¶ Scd̄a conclusio respondet ad questionem p̄us motaz. ⁊ hec ē a diuisis ad cōiuncta bene valet consequentia semp̄ duabus conditionibus obseruatis. Prima ē quādocūq; predicata diuisa p̄dicantur de se inuicez vel de tertio scd̄m accidens tunc a diuisis nunq; contingit inferre coniunctum. patet duobus exemplis. quia non sequitur soꝛtes ē albus ⁊ musicus. ergo soꝛtes ē albus musicus. quia licet sit verum dicere album esse musicum. hoc tamē non ē per se sed scd̄m accidens. Similiter nō sequitur iste ē bonus ⁊ ē pistoꝛ. ergo ē bonus pistoꝛ. Sed quando predicata diuisa non predicantur de se inuicem. aut de tertio per accidens. tunc ex ipsis licet inferre coniunctum quia bene sequitur soꝛtes ē animal ⁊ bipes. igitur soꝛtes ē animal bipes. quia animal ⁊ bipes non predicantur de se inuicem scd̄m accidens. ¶ Secūda cōditio q̄ quando vnuz predicatoꝛum. s. secūdū includitur i p2io nō ē bona 9n̄a. quia nō seq̄tur. soꝛtes ē homo ⁊ ē animal. ergo soꝛtes ē homo animal.

Tertio sciendu3 ē. q̄ circa hunc textum incidūt tres difficultates. Pria ē. vtrum enunciatio plures sit enunciatio. Et videtur q̄ non. quia secundum aristotelez p̄mo elenchoꝛum idem ē propositio. ⁊ propositio vna. Ad dubiuz respondetur q̄ sicut animal dicitur analogice de animali picto ⁊ vero. Et propter hoc ista ē falsa de v̄tute sermonis. animal pictu3 ē animal. propter istam regulam analogum per se positu3 stat pro famosioꝛi significato. Tamen ista potest esse va. animal ē pictum propter istam regulam: Talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eorum predicatis hoc ē subiectum equiuocum in propositione sumitur pro illo significato cui natū est cōuenire predicatum. silr̄ dicēdū ē de enūciatione q̄ analogice dr̄ de enūciatione vna. et enūciatiōe plures quia enunciat° vna ē vere ⁊ simpliciť enūciatio. sz enūciatio

plures ē enũciatio fm quid ꝛ scdm similitudinem eo.s. ꝙ in ipsa ē aggregatio pluriũ vocũ sicut in vna enũciatione. ideo de vtute sermonis ista ē falsa enũciatio plurea ē enũciatio. sed ista pōt cōcedi vera enunciatio ē enũ⁹ plures. ¶ Secũda difficultas q̄liter intellr̄ illud dictũ textus. qm̄ nec hoc ipm quid est interrogatō dialetica ē. cũ tñ in 8⁹ topicoꝝ doceat terminare ꝓbleuma de diffōe. R̄nr ꝙ duplr̄ potest formari questio de diffōe. vno⁹ per istud signũ interrogatiuum qd. vt q̄rendo qd ē homo vel aīal. ꝛ talia non ē dyaletica eo ꝙ non ɔueniēter pōt responderi ꝑ vtrāq; ꝑtē ɔdictōnia. s; pertinet ad demonstrationē. alio⁹ pōt formari q̄stio de diffinitione per ista signa interrogatiua ne vel an. vt q̄rēdo ē ne aīal rōnale diffinitio hoīs vl' non. ꝛ talis ñ ē questio qd sed est iterrogatio dyaletica ad quā ꝑ vtrāq; partem contradictionis potest ɔueniēter rñderi. ¶ Tertia difficltas vtꝝ hec ꝓpositio. homo ē albus. sit secũdũ se ꝛ hec. albũ ē musicũ sit scdz accñs cũ tñ in vtraq; sit p̄dicatio per accidens. rñr ꝙ ꝓpositio pōt dici fz se duplr̄ vno⁹ vt li scdm se tñ valet sicut per se ꝛ eēntialiter. ꝛ sic opponitur ei qd ē per accidēs. Et hoc modo nulla illaꝝ ē secũdũ se. Alio⁹ capit' vt opponitur ei ꝙ ē ꝑ aliud siue huic qd ē grā alteri⁹. ꝛ sic ista ē secũdũ se. homo ē alb⁹. quia albũ non inest hōi rōne alic⁹ tertij cui vtrũq; accidit. sed ista ē scdm accidens. albũ ē medicum. quia medicũ non inest albo nisi ratione alicuius tertij vtputa sortis ꝛ platonis cui accidit eē albũ ꝛ musicũ.

Cōclusio rñsalia. a diuisis ad ɔiuncta ē ɔñs formal' suppōita grāmaticali ɔgruitate locutiōis nec variata significatione determinati vl' deteriabilis aut suppositione vel appellatione. ꝓbat' q: non ē dabilis instātia. ideo ñ bñ seq̄t'. iste canis ē pr̄ et ē tu⁹. g ē pater tu⁹. q: in pria tu⁹ appellat possessionē illi⁹ canis ꝛ i scda possessionē p̄rnitatī

Primo dubitat'. Utꝝ oīa enũciatio in qua enũciat' vnum de vno sit enũciatio vna. ꝛ oīs alia sit enũciatio plures. R̄nr ꝑ q̄nq; distinctiones. prima ē. enũciatio vna duplex ē quedā ē enũciatio vna. alia est plures. ¶ Scda distictō enũ⁹ plures ē duplex quedā ē in q̄ explicite p̄dicat' plura de vno vel vnum de pluribus vl' plura de pluribus ꝛ inconiuncte. Alia ē enũciatio plures implicite tñ cuius alterum extremoꝝ est termin⁹ equiuoc⁹. ¶ 3ª distinctio. enũciatio vna est duplex quedā ē simpliciter alia ɔiũctōe. ¶ 4ª distinctio. enũciatio vna coniũctione ē duplex. quedam ē enũciatione vna coniũctione ꝓpositionũ in q̄bus. s. explicite vel implicite coniũgũtur due ꝓpōes ca^ce per aliquā ɔnexiōez explicitam. sicuti in ista ꝓpositione ipo^ca vel consimili. sortes currit. ꝛ plato disputat. implicite vero sicut in propositiōe exponibili. vt tātũ homo currit ꝛ ɔsili. Alia est enũciatio vna coniũctione terioꝝ in qua. s. alterum terminorum cōplectitur plures terminos cōiunctos per aliquam coniũctionē vel aliquod aduerbium equalens coniũctioni. vt dicendo sortes ē albus music⁹. ¶ Quinta distinctio ē enũciatio vna simplr̄ ē duplex. q̄daz ē cui⁹ ābo extrema sunt termini simplices ꝛ vniuoci. vt dicendo hō ē aīal. homo ē albus. alia est vna enunciatio simplr̄ cui⁹ alterum extremoꝝ vel ābo extrema cōplectũtur plura se habētia per modum determinationis ꝛ deteriabilis sicut dicendo. aīal ē subā aīata sensibilis. vel sortes ē homo alb⁹. Sed obycitur dupliciter. primo auctoritate boecij dicētis qd si ōbis q̄ subycis aut p̄dicas nō fiat vnũ non ē ꝓpō vna. ꝛ paulo post addit. ꝙ si ex hiis que subycis aut p̄dicas non fiat vnũ sicut ex subā aīata sensibili non ē ꝓpō vna. Secũdo obycit' auctoritate aristo. volētis ꝙ si p̄dicēt' plura de vno vel vnũ ō pluribus ex q̄bus non fit vnũ nō ē enũciatio vna. sed plura postea dicit quecũq; fm accidēs dicũtur de eodem vel alterũ de altero hec non erunt vnũ. vt albũ ꝛ homo dicũt' de se inuicez secũdũ accidēs. g ex istis non fit vnũ sufficiēs ad vnitatem enũciatōnis. Ad oīa sil' regritur ꝙ non oz ex pluribus subis vel ex plurib⁹ p̄dicatl fieri vnũ eēntialiter ꝛ quidiratiue. sed sufficit ꝙ vnum se hēat vt potētia ꝛ alius vt act⁹ eius. ꝛ ex ipis fiet vnũ sicut ex deteriatione et determinabili ꝛ sic de alijs.

Secũdo dubitatur. Utrũ ex coniũctis p̄dicatis semꝑ liceat inferre ipsa p̄dicata diuisa. ¶ Ad dubiũz respondet aristoteles in tertia parte huius capituli ponens talem conclusionem. s. ꝙ ex coniunctis liceti inferre diuisa duobus casibus demptis sicut bene sequitur quidam homo est homo albus ergo quidam homo est homo ꝛ ē albus. Unde prim⁹ casus impediens hāc ɔñam est quando ē

repugnātia in adiecto. quia non seqtur. adam
est homo. et est mortuus. ergo adā est hō mor-
tuus. ¶ Et ad cognoscēdū quādo erit r̄pugnā-
tia in adiecto dat aristoteles tria exēpla. Pri-
mū exēplū. quādo ꝯtradictoriū determiabil' pre
dicatur de apposita determiatiōe. sicut dicen
do homo mortu⁹ est nō homo. 2^m^ exēplū. quā-
do propō fit falsa ꝑpter h̄ ꝙ talis determiatō
additur determiabili. ita ꝙ ipsū detmiabile
non potest predicari de seipso cū additōe talis
determiatiōis. vt h̄ est falsa: hō mortu⁹ est hō.
Tertiū. quādo loco determiationis vel deter
minabilis ponit̄ sua diffinitio. ita ꝙ si diffinitō
detmiationis repugnet determiabili. vel dif-
finitio determiabilis repugnet determiatiōi:
tunc est repugnātia in adiecto. ¶ Secūd⁹ cas⁹
īpediēs hō ꝯsequētiā est quādo alteꝝ predica
toꝝ cōiunctoꝝ inest alteri secūdū accn̄s. tunc
nūq̄ꝫ ex cōiūctis licet inferre diuisū. vt nō seq
tur. aristoteles viuit vt artista. g̊ aristo. viuit ⁊
est artista. nec ēt seq̄t̄: chymera ē ens opinabi-
le. g̊ chymera est. ⁊ est ens. quia ens nō denota
tur iesse chymere simplr̄. sed scōm accn̄s siue
secūdū q̄d inquātū scilicet ipsū ens est opina-
bile. quia opinio nō solū est eius quod est: s3 ēt
hui⁹ qō non est. ¶ Dicit̄ insuper ⁊ vltra textuz
ꝙ illa predicata dicūt̄ se habere per accn̄s ad
aliquod tertiū que ex equo respiciūt illud ter-
tiū et nō vnū per alterū. Et ex opposito illa ꝑ-
dicata dicūtur se habere per se ad aliqō tertiū
quādo n̄ ex equo respiciūt illud tertiū: s3 vnū
inest illi tertio per reliquū. sic ꝙ 2^m^ se habet ad
primū sicut determiatō ad suū determiabile.

Tertio Dubitatur. vtrū bene sequatur
sortes est hō mortu⁹. ergo sortes
est hō. ¶ Rn̄det̄ per duas distinctiōes. ⁊ duo
dicta. Pria distictio ē hec. mortuū pōt capi du
pliciter. vno mō ꝓuatiue vt scil3 iportat ꝓuatō
nē vite in subiecto vel icorpore quod pri⁹ hūit
vitā. sicut ꝓportionabiliter cec⁹ dicit̄ iportar
priuatione visus in oculo q̄ prius habuit visū.
et sic est determiatio diminuēs de rōne homi
nis. nec pōt verificari de hoie aut aliq̄ toto aia
li. sed solū de corpore ꝓuato aima. sicut ē cada
uer mortuū. Alio mō capitur mortuū vt ē par
ticipiū preteriti tēporis descēdēs ab hoc v̄bo
morior moreris. et sic ampliat terminū cōmunē
precedētē ad supponēdū pro p̄ntib⁹ vel p̄teri-
tis. nec est plus determiatio diminuēs. nec ēt
alia pticipia preteriti tēporis. et vt sic captū n̄
est verificabile de corpore ꝓuato vita sed d̄ to
to animali cōposito ex aia et corpore. Sed ꝙ
sic possit accipi patet duplicit̄. q2 hec ꝑpō cōi-
ter cōcedit̄. sc3 aliqs hō est mortu⁹. si ergo illō
predicatū mortu⁹ diminueret de rōne homis
tunc inferret cōtradictoriū hoīs cui additur. ⁊
sic sequeret̄ ꝙ aliquis hō esset nō hō. qō impli
cat cōtradictionē. ꝯn̄a posset cōfirmari a simi
li de ista: vidēs est cec⁹. ad quā sequit̄ vidēs est
non vidēs. 2° patet idē. q2 hec ꝯcedit̄: cesar est
mortuus. aut ergo cesar accipit̄ pro aggrega-
to ex aia et corpore. et sic habet̄ intētū. aut ꝑ
corpore tātū. ⁊ hoc nō. cū corp⁹ eius nō sit nūc
Secūda distictio ē hec. hō mortu⁹ potest capi
duplicit̄. vno° pro hūanitate resultāte ex vni-
one aie cū corpore. q̄ de se abstrahit ab esse exi
stētie et ab oib⁹ accn̄tib⁹ que accidētalit̄ se ha-
bēt ad viuere ⁊ ad mori. Alio° capit̄ hō mortu
us equoce. sc3 pro altera pte cōpositi. vtputa
pro corpore in q̄ fuit vita. ¶ Primū dictū. ca-
piēdo mortuū ꝓmo° et hoiē mortuū secūdo
mō. hec ꝯn̄a nō valet: sortes ē hō mortu⁹. ergo
sortes est hō. pat3. quia ibi ē repugnātia i adie-
cto. Et ꝯfirmat̄. q2 sicut dolabra ablata ei⁹ for
ma non ē dolabra nisi equoce: sic hō mortuus
capt⁹ pro corpore separato ab aia eius: nō ē hō
nisi equoce. 2^m^ dictū. capiēdo mortuū secūdo
mō. et hoiem mortuū ꝓmo° predicta ꝯn̄a ē bo
na. pat3. q2 bn̄ seq̄t̄: sortes ē hō mortu⁹. g̊ sortes
fuit hō. q2 nihil est hō mortu⁹ nisi prius fuerit
hō. vltra bene seq̄t̄ sortes fuit hō. ergo sortes ē
hō. ergo de primo ad vltimū bene seqtur: sor-
tes est hō mortu⁹. ergo sortes est hō. 2^a^ ꝯn̄a pa
tet. quia in ꝑpōnib⁹ que sūt perpetue veritat̄.
a propōe de preterito ad ꝑpōnē de p̄nti. et eꝯ
vel a ꝑpōne de presenti ad ꝑpōnē de futuro.
et eꝯ semp est bona ꝯn̄a. sicut bn̄ seq̄t̄. de⁹ fuit.

Ad rōnes ergo de⁹ est et deus erit.
Ante oppositū dicitur ꝙ so
lute sunt ex declaratis in primo nōbili.

Queritur Utrū ad habē-
dū cōtradictio
nē in modalib⁹ necesse sit ⁊ suf-
ficiat ponere negationē ad mo
dū. ¶ Et arguit̄ ꝓ ꝯtra supposi-
tū. sc3 ꝙ nulla sit propō moda-
lis. quia vel ipsa est cathegorica vel ypotheti-
ca. a sufficiēti diuisiōe. sed non est ypothetica.
cū nō cōplectat̄ plures cathegoricas tāq̄ꝫ par
tes pricipales sui. nec etiā cathegorica. cū ista

sint plures copule. ergo nulla erit ppō modalis.
¶ Secūdo arguit̄ sic. iste due nō sunt cōtradi
ctorie. aial esse hoiem est possibile: τ aial nō eē
hoīnē est possibile. cū possint eē simul ve. et tn̄
in vna earum modus negat̄. ergo ad dādū cō-
tradictionez nō sufficit mod⁹ negari. Et cōfir-
mat̄. quia iste due ɔtradicūt. sortē neceē est cur
rere. sortē possibile ē nō currere. et tn̄ i neutra
negat̄ modus. ergo ad dādū ɔtradictionē in mo-
dalib⁹ nō sufficit modus negari. ¶ Tertio sic.
si sufficeret negationē poni ad modū iste essēt
ɔtradictorie. sortē currere ē neceē. τ sortē curre
re nō est neceē. sed h̄ est falsū. ergo τc. mior pz. qꝛ si
sic: vna cōtradictoriaꝝ seqret̄ ad aliā. nā bene
seqtur. sortē currere est neceē. ergo sortē currere ē
possibile. vt dicit̄ i textu. et vltra bn̄ seq̄t̄. sor-
tē currere ē possibile. ergo sortē currere ē cōtigēs
qꝛ possibile τ cōtingēs ɔuertūt̄. et vltra bn̄ se-
quitur. sortē currere ē cōtigēs. ergo sortē currere
nō est neceē. p cōuersionē i oppositā qualitatē.
ergo de p̄io ad vltimū bn̄ seq̄t̄. sortē currere
est necesse. ergo sortē currere nō est neceē. et p ɔn̄s
nō sunt adiuicē ɔtradictorie. ¶ In op^m ē arist.

Primo Sciēdū est qꝫ et oēs logici.
pro ðclaratiōe t̄mioꝝ ponūtur
due distictiōes. τ tria dicta. P̄ria distictio ē h̄.
ppō modalis ē duplex. q̄dā ē modalis cōposi-
ta in q̄ scz modus determiat totū dictū videlz
totū aggregatū ex subō τ p̄dicato dicti. vt sor-
tē currere ē possibile. q̄ eq̄pollet huic. talis pro
positio. s. sortes currit: ē possibilis. Alia ē ppo
sitio modalis disa cui⁹ modus nō determiat totaz
cōpositionē dicti. sed ðtermiat copulā dicti et
rea significatas p subiectū τ p̄dicatū dicti. Se
cūda distictio ē h̄. ppōes modales dise sūt du
plices q̄dā sūt in q̄bus ponit̄ idē modus. Alie
sūt in q̄bus ponit̄ ali⁹ τ ali⁹ modus. P̄mū di-
ctū. sicut in ppōnib⁹ de ineē se hn̄t signa vl'is:
vel particularia q̄ ad oppōnes τ eq̄pollentias
sumēdas: ita proportiōabilit̄ se habēt modi in
modalibus. patz. qꝛ sicut in illis de ineē signa
vniuersalia vel p̄ticularia significāt diuersas
acceptōnes subi pro oīb⁹ suis suppositis copu-
latie vel disiūctiue. sic etiā i modalib⁹ modi si
gnificant diuersā acceptionē extremoꝝ p oi
tēpore copulatie vel disiūctie. ergo sicīn illis
de inesse sumit̄ oppō et eq̄pollētis nō soluz ex
parte dispositiōis copule penes affirmationē
vel negationē sed etiā ex parte dispōnis subie
cti. que vocat̄ quātitas suppositoꝝ. sic etiā in
modalib⁹ oppositio vel equipollentia non so-
lū est sumēda ex parte affirmationis vel nega
tionis copule: sed ex parte quantitatis tēporis
importati per modū. Secundū dictū. sicut ad
habēdū cōtradictionē in illis de inesse que sūt
ð diuersis signis sufficit negationē ferri ad co
pulam precise: sic ad habēdū cōtradictionem
in modalibus de diuersis modis sufficit nega-
tionē ferri ad copulā dicti. P̄ria pars dicti pa
tet. quia iste cōtradicūt: omnis hō est alb⁹. qui
dam hō non est albus. et tamen in neutra eaꝝ
negatur signū: sed tantū copula verbalis. Se
cunda pars patet per primū dictū. patet etiaz
aliunde. quia iste cōtradicūt: omnē hominem
necesse est esse albū. quendā hominē possibile
est nō esse albū. cum sint in lineis cōtradicenti
bus. et tamen in neutra negat̄ modus. sed so-
lū copula dicti. Tertiū dictū. sicut in illis de i-
esse de eodem signo non habet̄ cōtradictoria
nisi simul negetur modus et copula: sic in mo
dalibus de eodē modo nō habet̄ cōtradicto-
ria nisi simul neget̄ mod⁹ et copula dicti. P̄ri
ma pars patet. per primā regulam eq̄pollētis
rum. in qua dicitur qꝫ negatio preposita signo
eq̄pollet suo cōtradictorio. ergo ad habēdum
cōtradictoriā de eodē signo oportet qꝫ neget̄
signū. Et ɔfirmat̄ per aristotelē in p̄io huius
vbi vult qꝫ iste due indefinite diuerse qualita
tis hō est albus. hō nō est albus: non contrad
cūt eo qꝫ simul stāt in veritate. ergo videtur qꝫ
non necesse sit quātitatē subiecti negari ad dā
dū cōtradictoriā affirmatiue sibi preponendo
negationē. vt dicēdo nō homo est alb⁹. Scd̄a
pars patet. qꝛ isti ppōni: oēm hoiem necesseē
esse albū: cōtradicit ista: quēdā hoiem non ne
cesse est esse albū. et nulla alia videtur sibi op-
poni cōtradictorie. ergo τc. Et confirmat̄ per ari
stotelē vbi vult qꝫ huius possibile est ābulare:
negatio nō est ista. possibile ē non āmbulare: sed
ista. non possibile est āmbulare: in qua mod⁹ ne-
gatur. ergo ad ɔtradicendū in talibus necesse

Secūdo Sciēdū est modus negari.
est qꝫ in hoc tractatu determi-
nat aristoteles de oppositionibus et eq̄pollen
tiis propositionū modaliū. et cōtinet tria capi
tula. In quoꝝ primo determinat de oppositiō
ne propositionū modaliū. et cōtinet tres ɔclu
siones. ¶ Prima cōclusio tangit intentū. τ est
hec. determinatis de his scilicet oppōnibus τ
cōsequentiis ppositionū de inesse: nunc p̄spi-

ciendũ est quo modo se habẽt affirmatões ad inuicẽ in propositionibus modalibꝰ. Cuiꝰ ratõ est. quia tales ꝓpões habẽt aliquas dubitationes alias ab his que sũt in propositionibꝰ de inesse in quibꝰ nõ ponitur aliqͣ modus. ¶ Secunda conclusio tangit vnã questionẽ. vtrum scilicet ad dãdũ contradictionẽ in modalibus sufficiat negationẽ ferri ad verbũ. idest ad copulã. sic ꝙ modus nõ negeť. Et primo probat ꝙ sic. quia contradictio est oppositio formalis ergo videtur ꝙ similiter sit sumenda in oibus enũciationibus. sed in propositionibus de inesse contradictio fit ferẽdo negationẽ ad verbum. ergo similiter ĩ modalibꝰ sumitur cõtradictio per negationẽ latã ad verbuꝫ. maiorem probat. primo in propositionibꝰ in quibus ponitur hoc verbũ est. vt istius affirmatiõis homo est: negatio est ista. nõ est homo. non auteꝫ ista: non homo est. Similiter istius affirmationis que est homo albus. negatio est ista: nõ est homo albus. et non est hec: ẽ non albus homo quia si ista: est non albus hõ sit negatio illiꝰ affirmationis: est albus homo. tunc sequeretur ꝙ si ista sit falsa: lignũ est homo albus. ista erit vera. lignũ est homo non albus. cõsequẽtia tenet. quia de quolibet affirmatio vel negatõ vera: et de nullo ambo simul. sed consequẽs ẽ falsum. imo sunt simul false. ergo iste non contradicunt. lignũ est homo albus. lignũ est homo non albus. ¶ Consequẽter declarat predictaꝫ minorẽ in propositionibus in quibus ponitur aliud verbum ab hoc verbo est. quia istius affirmationis ãbulat homo: cõtradictoria ñ est ãbulat non homo. quia nihil refert dicere hominem ãbulare. et hominẽ ambulantem esse nec etiam ãbulat homo. et est ãbulans homo ideo videtur ꝙ similiter sumatur negatio vnius. sicut et alterius. scilicꝫ ferendo negationẽ ad verbũ. Consequenter arguit aristoteles ad partẽ negatiuã q̃stiõis. qꝛ si ꝯtradictio sit ĩ modalibus sumẽda ferendo negationẽ ad v̾buꝫ: seq̃retur ꝙ ꝯtradictorie essẽt simľ v̾e. cõseq̃ns est ĩpossibile. ergo et illud ex quo sequiť. ꝯñã patet. qꝛ si sufficeret negationẽ ferri ad modũ tunc iste essẽt ꝯtradictorie. possibile est eẽ. possibile est nõ esse. possibile est ãbulare. possibile est nõ ãbulare. et similiter iste. possibile ẽ diuidi. possibile est nõ diuidi. et tamẽ sunt simľ vere. quia illud quod est possibile cũ sit ad vtrũlibet nõ est semper actu. ideo tunc potest sibi ꝯpetere negatio actus. et sic quicquid est ãbulabile potest nõ ãbulare. et quod est diuisibile potest non diuidi. ergo iste erunt siľ vere. possibile est esse. possibile est non esse. et per consequens nõ sufficit ad cõtradicendũ in modalibus negationẽ ferri ad verbũ. ¶ Tertia conclusio determiate respõdet ad questionẽ priꝰ motã. et est hec. ad sumendũ contradictoriã ĩ modalibus necesse est modũ negari. Patꝫ duabus rationibus. Prima ratio est ista. quia ad contradicẽdũ in modalibus oportꝫ dicere negationem ferri ad modũ. vel dicere ꝯtradictorias simul stare in veritate. sꝫ ista secũda pars est ipossibilis. ergo prima pars est eligenda. in qua dicitur ꝙ oportet modũ negari. ita ꝙ istiꝰ affirmationis possibile est esse. negatio est ista nõ possibile est esse. ꝛ similiť dicẽdũ est de ꝯtigenti necessa° et ipossibili. Secũda ratõ est hec. sicut se habẽt esse ꝛ nõ esse in illis de inesse: ita se habet modus in modalibꝰ. sꝫ in illis de ineẽ esse et non esse sũt oppões. idest copule. ꝛ subiectũ et p̃dicatũ dicũť res subiecte. ergo similiter ĩ modalibꝰ modi erũt oppões. i. copule. tales eni modi nõ sũt determiatões subi vel predicati. sed sũt oppões determinãtes v̾itatẽ aut falsitatẽ ꝓpositionũ. sicut esse et non esse sunt oppões determinãtes veritatẽ aut falsitatẽ ꝓpõnũ de inesse. mõ ad ꝯtradicẽdũ in illis de inesse oꝫ ista v̾ba esse ꝛ ñ esse negari. g̊ siľr ĩ modalibus ad sumẽdũ ꝯtradictionẽ oportet modũ negari. Patet ꝑ singľos modos. qꝛ istiꝰ possibile ẽ ñ esse: negatio ẽ ista. non possibile ẽ nõ esse. eius vero que est possibile ẽ esse: nega° nõ est h̃. possibile est nõ esse. quia vt patuit pñt siľ stare in veritate. et se iuicẽ ꝯsequũť. idest inferunt se mutuo ꝑ ꝯuersionẽ in oppositã qualitatẽ. et hoc capiẽdo possibile pro ꝯtigẽti ad vtrũlibet. sꝫ iste: possibile ẽ esse. possibile ẽ ñ esse. cõtradicũt. nec siľ stãt. ꝛ ꝯsimiliť iste: possibile ẽ nõ esse. et non possibile est non esse. que nũq̃ sunt simul vere aut false. Similiter istiꝰ affirmatõis necessariũ est esse: negatio nõ ẽ ista: necessariũ est non esse. sꝫ ẽ ista: ñ necessariũ est eẽ ꝛ similiť istiꝰ. necessariũ ẽ nõ esse. negatio ẽ ista non necessariũ est nõ esse. Et similiter iste due impossibile est esse. non impossibile est esse: cõtradicunt. et similiter iste due: impossibile est non esse. et non ipossibile est non esse. Ex quibus cõcludit aristoteles ꝙ vniuersaliter oportet dicere. ꝙ in propositionibus modalibꝰ esse

et nō esse se habent sicut res subiecte ad ques non est ferēda negatio ad habēdū cōtradictōnē, sed ē ferēda ad vnū tantū videlz od modū ita ꝙ modales in quaꝝ altera negatio fertur ad modū ꝑtrādc sūt cōtradictorie. vt possibile nō possibile. cōtingēs nō contingēs. ipossibile nō ipossibile. necessariū non necessarium. verū nō verū. Et in hoc innuit ꝙ verū et falsū cōstituūt ꝓpōnē modalem.

Tertio Sciēdū est ꝙ circa hūc textū icidunt tres difficultates. ¶ Pria est. vtrū ad cōtradictionē ꝓpōnū de inesse sufficiat addere negationē copule. Et videt̄ ꝙ sic. qꝛ dicit arist. in textu ꝙ isti⁹ affirmatiōis q̄ ē esse albū hoiez negatio ꝯtradictoria ē ista: nō esse albū hoīnē. et similr̄ isti⁹ affirmationis ābulat hō: negatio est nō ābulat hō. ¶ In oppositū argr̄ ꝑ aristo. ꝓ hui⁹ in fine pmi capituli tertij tractat⁹ vbi dic̄. opponi autē affirmationē negationi dico contradictorie qꝛ vniuersalr̄ significat ei qd̄ est nō vlr. vt oīs hō albus est. nō oīs homo alb⁹ est. ergo negatio lata ad copulā nō sufficit ad ꝯdictōnē. ¶ Rn̄det̄ per distictionē. quia duplex ē ꝓpositio de inesse. qdā ē ꝓpō singulari que ē de subiecto singulari. et ad cōtradictionē in talibus sufficit negationē ferri ad copulā. vt iste ꝯtradicūt. sortes currit. sortes nō currit. Alie sūt ꝓpositiōes de subō cōi. Et ad ꝯtradicēdū in talibus duo reqrūtur. ꝓ. disparitas quātitatis subiecti ita ꝙ in vna subiectū teneat̄ vlr. ꝛ i alia ꝑticulariter. 2° reqrit̄ disparitas copule penes affirmationē ꝛ negationē. Et ad aristo. in textu rn̄detur ꝙ nō vult tales opponi ꝯtradictorie. sz tantū itēdit ꝙ negatio nō facit ꝯdictionē nisi addat̄ copule. nō aūt qn̄ addr̄ alicui extrēo ꝓpōnis. ¶ 2ª difficultas. vtrū ꝓpōes modales i quib⁹ negatio postponit̄ mō sint aliquo⁹ repugnātes. ꝛ adinicē opposite. Et argr̄ ꝙ nō. qꝛ tales pn̄t sil̄ eē ve vt ꝓbat aristo. de istis ꝓpoib⁹ possibile ē ābulare. possibile ē nō ābulare. possibile ē diuidi. possibile ē nō diuidi. ¶ Rn̄det̄ ꝑ tria dicta. Primū. ꝓpōes modales d̄ diuersis modis. scz d̄ necio possibili ꝛ ipossibili i qb⁹ ne° postponit̄ mō ꝯdicūt. nec pn̄t sil̄ stare i vitate. 2m dictū. ꝓpōes modales d̄ eodē mō scz de necessario vl̄ ipossibili i qꝛ altera postponit̄ ne° mō repugnāt i vitate. pn̄t eī sil̄ esse false. pz. qꝛ sūt ꝯrie. vt necē ē eē. necē ē n̄ eē. ipossibile esse ipossibile nō eē. 3m dictū. ꝓpōnes de possibili vel ꝯtigēti in qbus ne° solū fert̄ ad vbū nō repugnāt in vitate sed bn̄ in falsitate. pz. qꝛ sunt subcōtrarie. vt possibile est esse possibile ē nō esse. ꝯtigēs esse cōtingēs non esse. et de illis tātū locut⁹ ē aristo. cū dic̄. ꝓpōnes modales i qbus negatio ponit̄ ad vbū nō ꝯtradicere sz sil̄ stare i vitate. ¶ Tertio difficultas. vtrū istud vbū infiniti modi esse se teneat i modalib⁹ ex parte subiecti. vl̄ ex ꝑte copule. Et videt̄ ꝙ ex parte subi. ꝑ aristo. q dicit vlr ei q̄admodū dictū est esse quidē ꝛ nō esse oportz ponere q̄admodū subiecta. ¶ Rn̄det̄ ꝑ duo dicta. Pri^m ē ꝙ ad similitudinē mat̄ie q̄ subicit̄ forme subiectū et ꝑdicatū q̄ sūt māle in ꝓpōe dicūt̄ res subiecte. ꝛ ad sil̄itudinē forme q̄ opponit̄. i. aduenit materie copule ꝓpōnū dicūt̄ esse per se oppōnes. Ex quo patz ꝙ per rē subiectā arist. nō itellexit subm̄ ꝛ etiā ꝑdicatū māle. qd̄ patz cū dicit. subiecte vo res hoc qdē albū ꝑ qd̄ itelligit ꝑdicatū māle illud vo hō. per qd̄ itelligit subm̄. vt satis haberi pōt ex suis exēplis pri⁹ dictis. 2m dictū. esse ꝛ nō eē non sūt subiecta nec se tenēt ex parte subiecti sed ex parte copule. patet. quia nihil quod est vnitiuū extremorūz ꝓpositōnis est subiectū vel se tenēs ex ꝑte subiecti. sed hoc verbū infinitiui modi esse est vnitiuū extremoꝝ propositionis modalis. vt inferius patebit. ergo non est subiectū nec se tenz ex parte subiecti. Et ad aristo. respondet̄ ꝙ solū voluit dicere ꝙ in modalib⁹ esse et non esse habēt similitudinē cū rebus subiectis. quia sicut negatio addita rei subiecte. idest subō vel predicato materiali in illis de inesse nō facit ꝯtradictionē nisi simul feratur od copulā. sic etiaz in modalibus negatio lata ad verbuz precise sic ꝙ non ad modū non facit contradictionez Et illa similitudo patet in textu. cum dicitur: esse quidē et non esse oportet ponere q̄admodū subiecta. idest ad similitudinē rei subiecte negationē vero et affirmationē hoc facientez scilicz cōtradictōnē oportet opponere ad vnū idest tātūmodo ad modū. quasi dicat. ex quo ex parte de ly esse vel non esse non sumitur affirmatio vel negatio in modalibus. ideo esse ꝛ non esse se habebunt tanq̄ res subiecte. Et qꝛ ex parte modi sumitur affirmatio vel negatio ideo modus dicitur copula.

Conclusio Rn̄salis. ad cognoscendā ꝯdictionē i modalibz q̄ sūt de eodē mō nō sufficit negationē ferri ad vbū sz reqrit̄ mod⁹ negari. Hec ꝯ° satis pz ex dictis.

Primo dubitat᷑. Utrū ꝓpōnes de impossibili ⁊ necessario sequant᷑ ꝯtradictorie ad ꝓpōes de possibili ⁊ cōtingēti. Pro declaratione terminoꝝ ꝑ premitit᷑ vnū dictū: ꝙ illa ꝓpō dr̄ seq cōtradictorie ad aliā que fuit sibi eqpollēs per negatiōnē ꝑpositā mō.i.modo dissiliter se habēte. sed illa ꝓpō dicit᷑ seq ꝯ̄rie ad aliā q̄ fit sibi eqpollēs ꝑ negatiōnē latā ad verbū tm̄. illa vō dicit᷑ ad aliam sequi cōtrarie ⁊ contradictorie que fit sibi eqpollēs per negatōnē ꝑpositā ⁊ postpositā mō. hoc supposito negatiue. Rn̄det aristo. ad dubiū in.2.e. huius tractat⁹ in quo determinat d̄ equipollētijs ⁊ ꝯ̄ntijs modaliū. ⁊ ꝯtinet q̄tuor ꝯclōnes. Quaꝝ prima tāgit ordinē ꝓpōnum modaliū ſm antiquos: ⁊ est hec. antiqui posuerunt istas ꝓpōnes se inuicē ꝯsequi ⁊ equipollere per primā lineā. s. possibile ē eē. ꝯtingēs ē eē. nō ipossibile ē eē. ⁊ nō necīo ē eē. sed in secunda linea posuerūt istas equipollere. s. possibile ē nō eē. ꝯtingēs ē nō eē. nō ipossibile ē nō eē. ⁊ nō necīum ē nō eē. In tertia vō linea posuerūt istas. s. nō possibile ē eē. nō cōtingēs ē eē. ipossibile ē eē. ⁊ nec̄e ē nō eē. In quarta posuerunt istas equipollere. s. nō possibile ē nō eē. nō ꝯtingēs ē nō eē. impossibile ē nō eē. ⁊ nec̄e ē eē. Et addit aristo. ꝙ iste ordo pōt clare patere describēdo figurā q̄drangularē. ¶ Scd̄a cōclō ondit in quo bn̄ dixerunt antiqui. et est hec. Ad non impossibile sequunt᷑ cōtradictorie. i. modo dissimiliter se habēte ad possibile ⁊ ad contingens: ⁊ ad nō possibile ⁊ nō ꝯtigēs: sicut bn̄ dixerūt antiq. Et hoc est intelligēdū referendo singula singulis. ita ꝙ ad ipossibile sequatur non possibile ⁊ nō ꝯtingens. ⁊ ad nō ipossibile sequit᷑ possibile ⁊ cōtingēs. ita ꝙ ad negationē de ipossibili seqtur negatia de possibili: ⁊ econuerso. ¶ Tertia ꝯclusio ondit i q̄ defecerūt antiq: que est hec. antiqui male ordinauerūt ꝓpōnes de necessario in prima et secūda lineis. patet quatuor rōibus. Prima ratio est ista. qꝛ nō nec̄e eē ⁊ possibile eē nō eqpollēt. ⁊ tamē eas ordinauerūt in prima linea Añcedēs pȝ: qꝛ necesse nō eē. ⁊ possibile eē opponūt᷑ ꝯtradictorie. ergo iste nō equipollent. possibile esse. ⁊ non necesse esse. Secūda rō. ꝓpōnes primi ⁊ tertij ordinis ꝯtradicunt. ſ; iste nō ꝯtradicūt. necesse non eē. et nō necesse esse. ergo in primo ordine non debēt poni ista non necesse esse: cum in tertio ordine ponat᷑ illa: necesse non esse. aliter due contradcōrie essent simul vere. quia iste due. necesse non eē ⁊ non necesse esse. sunt simul vere. Tertia ratio. necesse ⁊ impossibile opponunt᷑ contrarie ergo adinuicem equipollent contrarie. i. per negationē latā ad verbū dicti. et per ꝯ̄ns si in prima linea negetur impossibile ⁊ affirmatur dictū esse negabitur etiā necesse. ⁊ eius dictū Prima consequentia patet. quia iste equipollēt. necesse esse. impossibile non esse. ⁊ iste. impossibile esse. necesse non eē. Quarta ratio. si iste equipollent. impossibile esse. ⁊ non necesse eē tunc contradictorie sequerentur adinuicem. Cons̄ est impossibile. ergo ⁊ añcedēs. Consequentia patet. quia bene sequitur. necesse eē. ergo possibile esse. tunc si possibile esse sequatur ergo non necesse esse. ergo de primo ad vltimū sequetur necesse esse. ergo non necesse esse. que sunt contradictorie. ꝙ autē necesse. sequatur possibile esse. patet. quia nisi sic tunc eius contradictoriū sequitur. i. simul stat. s. non possibile esse. ⁊ ad non possibile esse. sequitur impossibile eē. quod non potest stare cum necesse eē ¶ Quarta cōclusio ordinat predictas propositiones secūdū opinionē ꝓpriā: ⁊ est hec. Ad istā. possibile ē eē. seq᷑ ista nō necesse ē nō eē. et sic non debent poni in eodem ordine. Conclusio patet duabus rōnibus. Prima ē. ꝙ ad possibile esse. non sequit᷑ necesse eē. nec nec̄e non eē: nec etiā non nec̄e eē. et tamen ad possibile eē. oportet seq aliquā de necīo. ergo ad possibile eē. sequit᷑ ista. non necesse est non eē Añcedens pro prima parte. pȝ qꝛ cum possibile eē. stat possibile non eē. sed quod est nec̄e eē non est possibile non eē. ergo ad possibile eē. n̄ sequit᷑ nec̄e eē. Secūda pars añtis pȝ. qꝛ possibile eē. nō ē nō necesse eē. g̊ ad possibile eē. n̄ seqtur nec̄e nō eē. Sȝ tertia pars añtis pȝ. s. ꝙ non sequit᷑. possibile eē g̊ necesse eē. probatū ē in q̄stione ꝑcedēti. Scd̄a ratio ē ista. qꝛ ad n̄ possibile eē. sequit᷑ impossibile eē. ⁊ necesse n̄ eē g̊ ad possibile eē. quod est ꝯ̄dictoriū añtis sequit᷑ nō ipossibile eē. ⁊ non necesse non eē. q̄ sunt ꝯ̄dictoria ꝯ̄ntis. Hanc ꝯclōnē non ꝓbat aristoteles. ſ; posset ꝓbari: eo ꝙ i terminis cōuertibilibus si ad añs sequit᷑ aliquod ꝯ̄ns. tūc ad oppositū añtis sequitur oppositum ꝯ̄ntis.

Secundo dubitatur. Utrum ista propositio sit particularis negatiua. forte ē possibile ē non eē. Et videt᷑ ꝙ n̄. qꝛ

sua contradictoria ē negatiua. igitur ipsa ē affirmatiua. ꝯñtia tenet. qꝛ propōes cōtradictorie dñr eē diuerse qualitatis. Añs pꝫ per phꝫ in textu. c. precedēti sic dicētē. eius vero que ē possibile nō eē. negatio ē. nō possibile ē non eē Ex qua auctoritate pꝫ istam eē negatiuā. non possibile ē nō eē. ꝛ per ꝯñs sua opposita erit affirmatiua. ¶ 2º sic. qꝛ sicut se hꝫ verbū in illis de ineēsse. ita modus in modalibꝰ. sed i illis ō ieē verbo non negato manet propō semp affirmatiua. ergo similiter in modalibus si modus nō negetur propositio erit affirmatiua. Et confirmatur. quia istius propositionis. sortem possibile est non esse. nec tota copula nec principalior pars copule negaẜ. ergo est affirmatiua. ꝯña tenet. qꝛ propositio denoīatur affirmatiua vł negatiua ex parte copule. Añcedēs pꝫ pro prima parte. quia illius propōnis copula est hoc totū. possibile ē eē. mō illud totū nō negaẜ. ergo copula non negatur. Secunda pars pꝫ. quia modus est pꝛicipalior pars copule: cū a modo denominetur propō modalis. Et tamē modꝰ nō negatur ergo propō nō ē negatiua. In oppm tamē argr qꝛ eius contradictoria ē affirmatia igitur ipsa ē negatiua. tꝫ cōsequētia qꝛ due categorice cōtradictorie repugnant in veritate Añs pꝫ qꝛ sibi cōtradicit ista affirmatiua sortē necessario ē eē. Et confirmaẜ qꝛ ipsa eqpolet vni negatiue. s. isti sortē nō necesse ē eē. Ad dubiū rñdeẜ ponēdo vnā distinctionē ꝛ duo dcā Distinctio ē hec. Quātitas ppōnū pōt attēdi penes tria. Prio mō ex pte totiꝰ: et sic oīs materialis pōt dici modalis. Alio mō ex pte subiecti dicti. ꝛ tūc ppō modalis ē eiusdē qꝛtitatis cū sua pꝛiacēte. vocaẜ eni piacēs propō corre spōdēs dicto. Tertio pōt attēdi qꝛtitas ex pte modi. et sic oēs propōes modales dñr eē vłes vel particulares. qꝛ oēs de contingēti vel possibili sūt pticulares ex parte modi. Et oēs de necessario ꝛ ipossibili sūt vłes ex parte modi. Ex qua distinctōne eliciẜ tale documētū. quo ad oppōnē vel eqpolētiā modaliū oꝫ attēdere nō soluẜ ad qꝛtitatē modi: sꝫ ad qꝛtitatē mōi et subiecti dicti simul. qꝛ iste nō contradicunt simplr. quoddā aīal necesse est eē hoīem: ꝛ qddā aīal possibile ē non eē hoīem. sed si varieẜ qꝛtitas subiecti dicti erūt simplr ꝯtradictorie Primū dictū. Ista propositio sortē possibile ē non eē ē singularis ex parte subiecti dicti: ꝛ pticularis ex pte modi. Scđꝫ dictū qꝫ ipsa ē simpliciter negatiua. pꝫ qꝛ pꝛicipalior pars copłe negaẜ: puta hꝫ vbū eē. ergo ipsa ē negatiua. qꝫ aūt iste infinitiuꝰ eē sit pncipalior pars copłe pꝫ. qꝛ illud ē pꝛicipalior pars copłe scđm cuiꝰ exigētiā grāmaticaliẜ ordinanẜ extrema propositionis. sed extrema istiꝰ propositionis ordinanẜ scđm huius verbi exigentiā infinitiui modi eē. Nā subīm poniẜ in accusatiuo ut possit sibi reddere suppositū: et pdicatū inclusū i ipso ifinitiuo silr poniẜ in actō: ut possit construi cū isto ifinitiuo eē. ꝛc. Aliqui tamē rñdēt per distictionē qꝛ ista propositio potest duplr ꝯsiderari. vno modo inqꝛtū ē ppositio cathegorica ꝛ sic ē negatia. Alio modo potest ꝯsiderari inqꝛtū ē modalis. et sic est affirmatiua eo qꝫ modus non negaẜ. Tamē rñsio prior videtur melior. eo qꝫ affirmatio uel negatio ꝯueit ppositioni inqꝛtū modalis. Et ad rationes factas añ oppom. Ad pꝛimā dr qꝫ Aristoteles p negationē intellexit ꝯtradictoriā Ad secūdā patuit qꝫ nō ē oīno dissimile. Ad tria ꝯcedi tur qꝫ tota copula non negaẜ: sed pars pꝛicipalior. ꝛ hꝫ sufficit. Et licet propositio denominetur modalis a modo. non tñ sequitur qꝫ modꝰ sit principalior pars copule: qꝛ non semper fit denominatio a principali.

Tertio Dubitaẜ. Utrū propositio modalis ꝛ de inesse differāt specie. Respondeẜ per duo dicta. Primū ē qꝫ sunt eiusdē speciei subalt'ne. qꝛ sūt propositiones cathegorice. Secundum dictū qꝫ differūt specie specialissima. pꝫ qꝛ habēt oppositiones et formas specie distinctas. Itē habēt diuersas passiones proprias. differūt etiā eēnaliẜ plus qꝫ due propositiones de inesse. sed propositiones de inesse differūt numero. ergo propositio modalis et propositio de ineē differūt plꝰ qꝫ numero. ꝛ p ꝯñs differūt specie. Et si queratur vtrū ista sit de ineē vel modalis sortes potest currere. Respondetur per distinctionem quia vel potest resolui in istam sortem possibile est currere: ꝛ sic est modalis. vel potest resolui in hanc. sortes est potens currere. et sic est simpliciter de inesse. quia copula eius non est modificata. Nam hoc verbum est dicitur esse precise copula: et hoc totum potens currere est predicatum materiale.

Ad rationes Ante oppositum. Ad primam dicitur qꝫ propositio modalis est categorica: que licet com

plectat̄ p̄tes copulas ptiales. b3 tñ vnã copulam totalẽ aggregatã ex v̄bo ⁊ mõ modificãte. ¶ Ad scðam dr̄ ꝙ ↄtradicũt de modo ⁊ cõtrariãt ꝺ dicto legẽ subcõtrariaꝝ retinentes. Et ad ↄfirmationẽ patuit q̃ modo i ꝓpositionib⁹ de diuersis modis ad bñ dum ↄtradictoriam ñ oꝫ modũ negari. s3 tñ qñ sũt de eodẽ. ¶ Ad tertiã ↄcedit̄. p̄ria ↄña. ⁊ cũ ifert̄ q2 si sic sequeret̄ vnũ ↄtrariũ seq ad reliquũ: Rñ̄r ꝙ ad nec̄e eẽ seq̄t̄ possibile eẽ capiẽdo possibile ꝓ possibili alto. ⁊ non pro possibili qð ↄuertit̄ cum contingenti ad vtrũlibet.

Queritur

Utrum ad necesse esse seq̄t̄ possibile eẽ. ¶ Et arguit̄ ꝙ ñ. q2 q̃dq̃d sequit̄ ad ↄñs bõe ↄñe seq̄t̄ ad eius añs. s3 ad possibile eẽ seq̄t̄ possibile nõ eẽ. g̃ ð p̄mo ad vltimũ bñ seq̄t̄ nc̄c̄e eẽ. g̃ possibile non eẽ. qð ẽ falsũ3. q2 ↄñs ↄtradicit añcedẽti. Minor p3 p aristo. i textu dicẽtẽ. ꝙ idẽ vr̄ possibile incidi ⁊ non incidi: ⁊ ẽe eẽ ⁊ non eẽ. g̃ ad possibile eẽ. seq̄tur possibile non eẽ. ¶ In oppo^m ẽ aristo. in suo textu.

Primo

sciendũ ẽ. ꝙ p intellectu questi ponuntur due distinctiões. ¶ Prima distinctio ẽ h. duplex ẽ vl̄e. q̃ddã ẽ i p̄dicãdo. s. ꝙ p̄dicat̄ de alio eẽntialiter ⁊ ñ cõuertibilit̄. ⁊ sic possibile est vl̄e respectu nec̄ij. q2 oẽ necesse eẽ ẽ possibile esse. s3 non oẽ possibile eẽ. ẽ necesse eẽ. intelligẽdo de possibili alto. ⁊ sic intelligẽdo de possibili alto ista ↄña t3 ab iferiori ad sup̄ius nec̄e eẽ. g̃ possibile eẽ. Aliud ẽ vl̄e in distribuẽdo qð iterũ ẽ duplex. q2 quoddã distribuit quo ad supposita sicut signũ vl̄e. vel aliq̃d sibi eq̄pollens qð distribuit cõmunẽ terminũ cui addit̄ p oĩb⁹ suis suppositis copulatiũe. alið ẽ vl̄e qð distribuit quo ad t̄p̄a. ⁊ ẽ illud qð facit tenere copulaꝫ copulatiũe p plurib⁹ dr̄ijs t̄p̄m. ⁊ h modo t3 ista ↄsequentia a toto in q̄ŧitate ad suã p̄tẽ. hoc ẽ necesse eẽ. g̃ hoc ẽ possibile eẽ. q2 li nec̄e distribuit p oĩbus dr̄ijs tẽpoꝝ copulatiũe. ⁊ li possibile facit copulam accipi p pluribus differẽtijs tẽpoꝝ disiunctiũe. adhuc ẽ aliud vl̄e in ãpliãdo qð. s. ampliat terminũ ad stãdũ p plurib⁹ differentijs tempoꝝ copulatiũe cuiusmõi est nec̄e. ⁊ sic ista consequentia necesse eẽ. g̃ possibile eẽ. tenet per locũ a tota copulatiua ad disiunctiuam constitutam ex eisdem propositionibus. ⁊ sic patet ꝙ tribus modis potest ista consequentia. necesse esse. ergo possibile esse probari vera. ¶ Secunda distinctio. possibile potest capi dupliciter sicut contingens cu3 quo conuertitur. primo capitur pro possibili alto quod ẽ commune tã ad illud qð ẽ necessariũ q̄ȝ ad illud ꝙ non est necessarium dũ tamen non sit impossibile. Et sic ista conseq̄ntia necesse eẽ. ergo possibile esse. tenet p locũ ab inferiori ad superius. vt prius patuit. alio modo capitur possibile pro possibili determinato. ⁊ hoc dupliciter scðm ꝙ eius sũt due species. quia vel capitur p possibili qð est necessarium. ⁊ sic predicta cõsequentia t3 per locum a cõuertibilib⁹. quia tunc necesse ⁊ possibile conuertuntur vel capitur possibile p illo ꝙ ñ est necessarium nec impossibile. Et istud diuiditur i tres modos. scilicet. possibile. natũ. rarum. ⁊ ad vtrunlibet. ⁊ sic non sequitur necesse esse. ergo possibile esse. vt deducit ratio fcã ante oppositum.

Secundo

sciendum ẽ. ꝙ in hoc tertio capitulo aristoteles doc3 ordinare determinate propositiões modales. Et continet quattuor ↄclusiones. prima ponit̄ sub forma dubitationis. que est hec. vtrũ ad nec̄e eẽ. seq̄tur possibile eẽ. ⁊ arguit ad vtrãq̄ȝ p̄te3 dubitationis. Prio ad partẽ affirmatiuam. q2 si nõ sequitur necesse eẽ. ergo possibile eẽ. tũc contradictoriũ cõsequẽtis seq̄tur ad añcedẽs sed contradictorium consequentis. s. non possibile esse. ñstat cum añcedente. igitur ⁊c̄. Et si aliq̄s dixerit ꝙ ↄ̄dictoria istius possibile eẽ nõ ẽ ista nõ possibile eẽ. tũc erit ista. possibile nõ eẽ. s3 vtreq̄ȝ sũt false. illa de nec̄io existẽte v̄a. g̃ quecũq̄ȝ fuerunt dicta istaꝝ ↄ̄dicere isti. possibile eẽ. nõ stabit cũ ista necesse esse. ⁊ ad partem negatiuam arguit sic. sicut argutum fuit supra ante oppositum. ¶ Tertia conclusio cõtinet duas diuisiones quas aristoteles premittit pro solutione dubitationis. ¶ Prima diuisio est hec. ꝙ potentiarum quedam sunt rationales. ⁊ iste manentes eedem sunt pluriu3 contradictoriarum idest potentie rationales valent ad opposita. Alie sunt irrationales. Et harum quedã valent ad opposita. Alia vero non. sicut vis calefactiua ignis est potentia irrationalis. ⁊ non valet ad opposita.

quia non pōt nō calefacere. Et ex hac diuisio/
ne soluitur argumētū factū ad partē affirma/
tiuā per itereptionē añcedētis. nō eni ad pos/
sibile eē. sequitur possibile nō eē. ¶ Scōa di/
stictioē. possibile dr̄ equiuoce qꝛ aliqd ē possi
bile qd iam actu ē sicut illud ē possibile qd cō/
iunctum ē actui vt possibile ē aliquē ambula/
re qñ actu ambulat. Aliud est possibile qd pōt
eē vel agere. ꝛ tale vocatur possibile distās ab
actu vel possibile ante actum. ꝛ sic ille pōt am
bulare qui nōdū ambulat. sed in futuro ābu/
labit. ꝛ ē dr̄a inter ista possibilia quia possibile
secūdo mō dictū. soluꝫ reperitur in reb⁹ mo/
bilib⁹. i. transmutabilibus gñabilibus ꝛ corru
ptibilib⁹. sed possibile pmo modo dictum re/
peritur tam in reb⁹ imobilibus q̄ȝ in reb⁹ mo
bilibus. ¶ Tertia cōclusio tangit solutionem
dubitatōis mote. ꝛ ē hec. possibile qd vꝫ ad op
posita non seqtur ad necesse. sed possibile qꝙ ñ
vꝫ ad opposita bñ seqtur ad necesse. Similit
possibile añ actum no sequitur ad necesse sed
si capiatur cōiter. s. p illo qd non ē impossibile
tunc sequitur ad necesse. Qd probat aristote/
les. qꝛ possibile sic sumptū ē cōe ad necessari/
um. ꝛ se habet sicut totum vniuersale respe/
ctu necessarij. modo ad pticulare seqtur vni/
uersale. ḡ ad necesse eē sequitur possibile eē.
sed nō oio. i. vniuersaliter p qualibet spē pos/
sibili vt patuit. ¶ Quarta cōclusio. collectiua
que seqtur ex pdictis ē hec. forsasse necārium
ē prim⁹ modus inter oēs modos. pbat aristo/
teles dupliciter. primo ponendo signrā moda
liū in qua pponit ppōes de necessario. scōo il/
las de possibili. 3º de contingenti. ꝛ vltimo de
impossibili. 2º pbat ratōne. quia sempiterna/
ꝛ illa que semper actu sunt. sūt pora. sed neces
sarium semper ē. ḡ. Ex hoc infert vnam diuisi
oneꝫ entiū. qꝛ quedam sūt semp in actu sicut
pme sube vt de⁹ ꝛ intelligētie. Alie sunt actu ꝛ
potestate in qbus actus nō porē. sed tpe poste
rioꝛ. Alia vero nūq̄ȝ sunt actu sed solū ptāte. si
cut continuum ē in potētia ad didi in infinitū
sed nūq̄ȝ erit actu diuisū. ꝛc̄.

Tertio notandū ē. qꝙ circa hunc textum incidūt due difficultates. ¶ Pri
ma ē. vtꝝ valeat illa 9ñā quā facit aristo. si ad
necesse eē nō seqtur possibile eē. ḡ oppōitum
bñ seqtur. ꝛ rñr qꝙ nō. Et ad aristo. pōt dici qꝙ
lra fuit corrupta ex translatione vel ex vicio
scriptoꝝ. vel pōt dici loco h⁹ verbi seq̄r. dꝫ in
telligi hoc verbū stat. qꝛ quodlibet cū quolibꝫ
vel ei⁹ oppoᵐ stat. vt pꝫ ex primo prioꝝ. ¶ Se
cūda difficultas vtrū potētia irrōalia valeat
in oppōita. Respondetur distinguēdo de du/
plici potētia. quia quedā ē potētia actiua. ꝛ ta
lis potētia in irrōnabilibus nō vꝫ in opposita
qꝛ vt iam patuit. licet ignis possit comburere
nō tñ pōt non comburere. Alia ē potentia pas
siua que se tenet ex parte materie. ꝛ illa potē
tia i irrōabilibus valꝫ i opposita. vt mā ignis
pōt calefieri ꝛ frigefieri. sed posset obyci quia
potentia bruti est irrōalia ꝛ tamen brutū pōt
ābulare ꝛ ñ ābulaᶜ. vt de se satis patet. ḡ potē
tia actiua irrōnalia valet ad opposita. ppter
hoc aliter respondetur per vnum dictū ꝛ vnā
distinctionē. Dictum ē istud potētiā rōnalem
vocat aristo. illā que sm dictamē ꝛ directiōeꝫ
rōnis pōt agere. cꝰ ē intellectus ꝛ voluntas. sꝫ
potentia irrōnalis ē q̄ scōm dictamē rōis non
pōt agere. sicut sunt bruta ꝛ alia inaīata. Disti
ctio est hec. potentiam valere ad oppōita pōt
duplr̄ intelligi. Uno° qꝙ possit ad opposita cō
tradictorie. ita qꝙ posse ad opposita. sit idē qd
posse agere vel posse non agere. ꝛ sic non tātū
potentia rōnalis. sed etiam irrōalis pōt ad op
posita. vt brutum pōt ambulare ꝛ non ābula/
re. Alio modo sumitur posse ad oppōita 9rie.
. s. qꝙ possit pducere effect⁹ 9rios. ꝛ sic sola po/
tentia rōalis valet ad opposita. non tamē inq̄
cunq̄ȝ oppōita. sed ad illa que sequūt actū vo/
lendi vel nolēdi. ꝛ lꝫ intellect⁹ qñq̄ȝ possit ad
opposita sicut ad actus itelligendi oppositos
ꝛ ad act⁹ exteriores. nō tñ pōt ad quecūq̄ȝ op/
posita necsp. qꝛ quādoq̄ȝ nō ē in potētia aīe in
telligere ꝛ nō intelligere. aut assētire alicui p
positioni vel non assentire eidē. imo gñaliter
potētia rōnalis respectu pmi act⁹ itelligēdi ñ
pl⁹ pōt i oppōita q̄ȝ ignis calefaceṙ et ñ caᶠᵉ. sꝫ
volūtas semp ē nata pducere velle vl̄ nolle.

Conclusio rñsalis. ad necesse eē seqṙ possibile eē. capiendo pos
sibile p possibili alto. vel possibili necessario
ñ āt seqṙ capiēdo possibile pro possibili nō ne
cessario. 9° patꝫ ex dictis.

Primo dubitaṙ. Utꝝ i modalib⁹ 9po sitis eodē mō sit sumēda oppō
sicō i modalib⁹ diuisis p cui⁹ declaratōe soluū/
tur tres difficultates. Quaꝝ pma sit h. q̄lis ē
hec dio ppōis modalis in oppōitam ꝛ diuisaꝫ
Ad quam respondetur. qꝙ hec est dio analogi

in sua analogato. quia modalis cōpōita non
ē modalis nisi ꝫm quid ꝑpter quandaꝫ siͣlitu/
dinem quaꝫ habet cum vera modali. nam in
modali cōpōits ponitur modus siͣlis illi. mō
q pōit i modali diuisa q̄ ē vē ꝛ modal' simplr.
℄ Secūda difficultas quot ꝯditiones reqrūt
ꝛ sufficiūt ad hoc ꝙ aliqs modus faciat ꝑposi
tionem modaleꝫ ꝓpiissime captam. R̄n̄r per
quattuoꝛ ꝯditiones. Prima ē ꝙ talis modus
ꝑius conueniat significatis enūciationū ꝛ ꝑ h
excludūtur oēs isti modi significatiᵐ. repn̄ta
tiuū ꝑ se. ꝑ accidēs. mediatū. ꝛ imediatū. oēs
eni isti modi ꝑmo ꝯueniūt enunciationibus.
℄ Secūda ꝯditio ꝙ talis modus nō ꝯueniat
significat' enūciationū scōm attributionem
ad itellectū. ꝛ per h excludūt' isti mōi. scitum
oppinatum. creditū. ꝛ imagiatū. ℄ Tertia cō
ditio ꝙ talis modus ex ꝯn̄ti conueniat enūci
ationibꝰ. hoc ē ꝙ talis modus in recto sit vifi
cabilis ex ꝯn̄ti de tota ꝑpōe inquantū ꝑposi
tio ē. ꝛ per h excludūtur iste determiatiōnes. bn̄
male. ꝑteritū. futurū. ꝛ ēt cōtingēs ad vtrūlꝫ
contingēs natū. ꝛ contingēs raro. q̄ a talia nō
pn̄t in recto ꝑprie verificari de ꝑpōe inqnan
tum ꝑpō est. ℄ Quarta cōditio ꝙ talis mōus
ampliet copulam vltra tēpꝰ sue ꝑiacentis. Et
per hoc excluduntur verum vel falsuꝫ. ex quo
seqtur ꝙ sunt tantū quatuoꝛ modi faciētes ꝑ
positiōem modalem ꝓpiissime captam. s. pos
sibile. aliūm ꝯtingēs ipossibile ꝛ necesse. ideo
ꝑpō modalis ē illa que modificat' aliquo isto
rum sex modoꝝ. Et si queratur vtrū possibile
ꝛ necessarium codē mō ampliant copulā. vr̄
ꝙ non. quia necessarium ampliat ad oē tēpus
ꝛ possibile tm̄ ad duo tempoꝛa. s. ad pn̄s ꝛ ad
futurum. qꝛ ad preteritꝰ nulla est potentia.
Respondetur ꝙ ampliat ad oē tp̄s ꝙ pꝫ. quia
necesse esse. ꝛ possibile non eē. contradicūt. ḡ
codē mō āpliāt. tꝫ ꝯn̄a. qꝛ ꝑpōnum oppōitaꝝ
vl' eqpollētiū termi debēt teneri eq̄ āple ꝛ eq̄
stricte. ꝛ ad obiectiōem dr̄ ꝙ possibile potest
capi dupliciter. Uno mō spāliter vt tm̄ valet
sicut potens vel poterit. ꝛ sic ampliat tantum
ad duo tempoꝛa. s. ad pn̄s ꝛ ad futurū. Alioꝰ
capitur possibile generalr̄. ꝛ sic āpliat ad om
ne tēpus disiunctiue. hoc ē facit terminū ꝑce/
dentē ꝛ sequētē ꝑ oībus suis suppositis respe
ctu oīum dr̄arum tpis disiūctiue. ꝛ hoc modo
ꝯtradicit impossibili. qꝛ ampliat ad oē tēpus
copulatiue ꝛ negatiue. ꝛ ēt inter ipsuꝫ ꝛ neces/
se ꝙ ampliat ad oē tempus copulatiue ꝛ affir
matiue potest hoc modo stare oppō vel eqpol
lentia. ℄ Tertia difficultas ē ꝑncipale q̄situꝫ
vtrū. s. codē mō sit sumenda oppō i modalibꝰ
cōpositis ꝛ diuisis. Ad quā respondet' ꝙ non
quia alr̄ sumit' oppō in illis de in eē ꝛ i modali
bus. Nam ad contradicēdum in illis de ineē
cū dispitate q̄ꝫtitatis sufficit copulā negari. sꝫ
i modalibꝰ cuꝫ hoc reqritur ꝙ modus neget'.
modo ꝑpō modalis composita ē simplr̄ d in
eē. vt patebit in dubio sequenti. ḡ non codeᵒ
sumit' oppō i modalibus cōpositis sic̄ i diuis.

Secundo dubitatur. qualiter dr̄nt ꝑ/
positio modalis cōposita ꝛ
diuisa. R̄n̄r ꝙ tripliciter differūt. Pro quoꝝ
ꝑma dr̄a ꝑmittitur vna distinctio dicēs ꝙ isti
quatuoꝛ modi possibile ipossibile contingens
necesse pn̄t dupliciter capi. Uno modo prime
intentionaliter. ꝛ vt sunt dr̄e entis. Et tūc pos
sibile tm̄ valet sicut ens potens esse. ꝛ necesse
tantum valet sicut ens necessarium. ipossibi/
le vero sicut ens non potens eē. ꝛ vt sic eis cō
petunt quatuoꝛ ꝯditiones prius dicte. Alioꝰ
pōt capi secūde intētionaliter. ꝛ vt sunt diffe/
rentie ꝑpōis ꝛ tunc possibile tm̄ valet sicut ꝑ
positio possibilis ꝛ necesse sic̄ ꝑpō necessaria
Impossibile vero tm̄ valet sicut ꝑpō impos/
sibilis. nec eis vt sic competūt quatuoꝛ condi
tiones ꝑdicte in ꝑcedēti dubio. Tūc dicit' ꝙ
modalis diuisa ꝛ composita ꝑmo mō sic diffe
runt. quia i modali diuisa ponitur aliqs istoꝝ
quatuoꝛ modoꝝ prie intentionaliter sumpto
rum. sed i modali composita ponitur aliquis
illoꝛum sumptoꝛum scōe intentionaliter vel
aliquis alius qui pōt de se ꝑdicari de tota ꝑ
positione inquātū ꝑpō ē. Secūda dr̄a ē quia
modalis diuisa ē simplr̄ ꝛ vere modalis cū in
ea ponatur modus cui ꝯueniūt quatuoꝛ predi
cte ꝯditiones. sed modalis cōposita ē simplr̄
caᶜᵃ de in eē qd̄ pꝫ. quia ꝑpō dicitur caᶜᵃ de i
eē. qꝛ in ea est simplex iherētia ꝑdicati ad sub
iectum. ita ꝙ talis inherentia non sit modifi/
cata per aliquem modum. sed i modali cōpo/
sita ē simplex inherentia modi ad dictū. nam
in ea modus tantum ē ꝑdicatum materiale q̄
mediāte copula pn̄tis tpis idicatiui mōi enū
ciat' de toto dicto tāq̄ꝫ de subō. ḡ ꝛc̄. ℄ Tertia
dr̄a quia ad veritatem modalis compōite re/
quiritur ꝛ sufficit veritas vniꝰ ꝑpositionis in
qua modus materialiter predicatur de ꝑpōe

correspōdēte dicto vel de noīe dmonstrante illā ꝓpōem vt ad veritatē istius modalis cōpōite. albū eē nigrū ē possibile. reqritur vitas illius ꝓpōis. hec ꝓpō albū eē nigrū ē possibil̄ sed ad vitatē modalis diuise requirit̄ ꝛ suffic̄ vitas vni⁹ ꝓpōis in q̄ p̄dicat̄ modus de orōne ꝯposita ex p̄dicato ꝛ ꝓnoīe dicti demōstrate illud ꝓ quo supponit subꝫ dicti. Ut ad veritatem istius ꝓpōis diuise. albū eē nigrum ē possibile. sufficit vitas illius ꝓpōis hoc eē nigruꝫ ē possibile. per li hoc demonstrando parieteꝫ vl̄ aliquod subm albū. ꝛ si subꝫ dicti fuerit terminus cōis non cōnotatiuus sicut in ista omne astꝝ eē supra nostrū orizontē ē possibile. reqritur ꝙ modus possit p̄dicari de orōne cōposita ex p̄dicato dicti ꝛ singularib⁹ illius termini cōis vel ꝓnoīe demonstrāte illa singularia vt dicēdo hoc astrum eē supra nr̄ꝫ orizontem ē possibile. ꝛ hoc astꝝ eē supra nostꝝ orizōteꝫ ē possibile. ꝛ sic de alijs. ita ꝙ per li hoc demōstretur aliud ꝛ aliud astrum.

Tertio dubitatur. vtrum oēs ꝓpōes de contingenti reponātur in eisdeꝫ lineis vel in diuersis. Rn̄r per q̄ttuor dicta. ¶ Primū ꝙ ꝓpōnes de contingēti alto reponūtur in eisdem lineis sicut ꝓpōes de possibili. Propōes aūt de possibili reponūtur ī diuersis lineis vt deducit aristo. in textu. ¶ Scōm dictū ꝓpōes de ꝯtingēti necessario reponunt̄ in eisdem lineis sicut ꝓpōes de necessario. pꝫ. qꝛ ad inuicē ꝯuertūtur. ¶ Tertiū dictū ꝙ propositio de contigenti non necessario equipollet vni copulatiue constitute ex duabus propositionibus de possibili in quarum vna dc̄m negatur ꝛ in alia affirmatur sicut ista. sortes est contingens ad vtrumlibet currere. equipollet isti capulatiue. sortem currere est possibile. ꝛ sorteꝫ possibile ē non currere. cuius cōdictoria erit vna disiunctiua constituta de ꝑtibus contradicentibus. puta ista disiunctiua sortē non possibile est currere vel sortem nō possibile est non currere. ¶ Quartum dictuꝫ. omnis propō affirmatiua de contingenti ad vtrumlibet in qua scilicet modus non negat̄. ponitur in duabus lineis. in prima ꝛ in secunda. Et omnis negatiua de huiusmodi contingenti in qua. s. modus negatur ponitur in duabus lineis. s. in tertia ꝛ in quarta.

Ad rationeꝫ ante oppositum factaꝫ soluta est in primo notabili. ꝛ hec de questione.

Queritur Utrum cōtrarietas in enunciationib⁹ vocalib⁹ sit sumenda penes contrarios mōs enūciandi aut penes p̄dicata ꝯtraria. ¶ Arguitur p:io ꝙ penes p̄dicata contraria. quia dicit arist. in p̄dicamētis. ꝙ ista. socrates ē languidus. contrariatur isti. socrates est sanus. ergo ꝯtrarietas sumit̄ penes p̄dicata ꝯtraria. ꝛ non penes ꝯtrarios modos enunciandi. ¶ Arguitur scōo sic. ꝯtrarietas enūciationū sumit̄ a cōtrarietate oppositoꝝ. ꝛ ꝯtrarietas oppositoꝝ a ꝯrietate reruꝫ enūciataꝝ. g° ꝯtrarietas enūciationis vere sumitur ex ꝑte reꝝ. ¶ Arguit̄. 3°. plus opponunt̄ enūciatiōes de ꝯrijs p̄dicatis q̄ȝ ille q̄ sunt de ꝯrijs mōis enūciādi. g° magis sumit̄ ꝯrietas ex ꝑte ꝯtrarioꝝ p̄dicatoꝝ. an̄s pꝫ. qꝛ plus reqritur ad verificādū affirmatiuā de p̄dicato cōtrario q̄ȝ ad verificādū illā de mō enunciandi contrario. ¶ In oppo^m arguit̄ ꝑ aristotelem.

Primo notādū ē ꝙ ꝓ declaratiōe terminoꝝ ponūt̄ due distinctiōes ꝛ duo dicta. Pria distinctio. ꝯtrarietas capit̄ dupl̄r. vno° spālit er ꝓut ē repugnātia duarū ꝓpōnū ꝯtrariaꝝ. ꝛ^c nō ca^r hic. Alio° gn̄alr̄ pro quacūq̄ȝ repugnātia quarūcūq̄ȝ ꝓpōnum oppositaꝝ aliquo triū geneꝝ oppōnis ꝓpōnis. ꝛ sic capitur hic. ¶ Scōa distictio. aliqua dicūtur ꝯtraria dupl̄r. vno°. formaliter ꝛ itrinsece ꝛ sic illa sūt contraria q̄ sūt pria fūdamēta cōtrarietatꝭ sicut res significate ꝑ oppōnes contrarias. Alio°. aliq̄ dicūt̄ eē ꝯria extrīsece. et obiectīe. ꝛ^c illa dicūt̄ ꝯtraria quoꝝ ob^ta vl̄ significata sunt contraria sic sūt enūciationes vl̄ oppōnes. ¶ Primū dictū. illi modi enūciādi qui sūt eorūdē extremoꝝ quorū vn⁹ ē affirmatiuus ꝛ ali⁹ ē negatiuus dicūtur ꝯtrarij. ſꝫ illa p̄dicata dicūt̄ ꝯtraria quecūq̄ȝ hn̄t repugnantiā ad siml̄ ꝛ sel̄ verificari de eodē subō licet bene successiue. sic albū ꝛ nigꝝ. ¶ Scōm dictum cū termini se teneāt ex ꝑte māe ꝓpositionis ꝛ modus enūciādi ex parte forme. iō ꝓpōes que sūt de cōtrarijs modis enunciandi simpl̄r magꝭ debēt dici ꝯrie q̄ȝ ille q̄ sunt de p̄dicatꝭ ꝯrijs pꝫ. qꝛ denoīatio magꝭ sumit̄ ab eo qd̄ se tꝫ ex ꝑte for^e q̄ȝ ab eo qd̄ se tꝫ ex ꝑte ma^e.

Secundo sciendū ē ꝙ in hoc 3°. tractatu g° tꝫ vnicū capitulum inue

ſtigatur ex ꝑte cuius attenditur ꝯtrarietas in enũciationib⁹ ⁊ oppōib⁹. ⁊ continet vnã ꝯclusionem principalē quã format per modũ questionis. vtrũ. s. ꝓpōi affirmatiue ꝯtrarietur ꝓpositio de mō enunciandi ꝯtrario. aut cōtrarietur alia ꝓpō affirmatiua de ꝑdicato contrario sicut si huic propositioni affirmatiue. oīs hō ē iustus. ꝯtrariat̄ ista negatiua. nullus hō est iniustus. aut ista. oīs hō ē iniust⁹. Et silr isti. ioãnes ē iustus ꝯtrariatur ista. ioãnes nō ē iust⁹. Ad hanc questionē rñdet aristo. φ ꝑdictaꝝ enunciationũ ille que sũt de contrariys extremis ñ sunt ꝯtrarie. sed ille q̄ sũt de ꝯrio mō enũciandi. qđ ꝓbat. qꝛ sicut se hñt enũciationes mētales q̄tũ ad contrarietatē ⁊ nō ꝯtrarietatē sic se hñt enũciationes vocales. qꝛ ea que sũt i voce sũt note eoꝝ que sũt i mēte. sed oꝛones mētales que sũt de ꝯtrario mō enũciandi sũt cōtrarie ⁊ nō ille que sũt de contrariys extremis g̊ silr ē i enũciationib⁹ vocalib⁹. Minorē probat aristo. octo rōib⁹ quaꝝ prima est hec. opiniones ꝯtrarie nō pñt silr eē vere. sed oīs opinio qua oppinat̄ φ bonũ ē bonũ. ⁊ illa q̄ oppinatur. φ malũ ē malũ sũt simul vere ⁊ tamē bonũ ⁊ malum contrariãtur. g̊ oppiniones q̄ sunt de rebus vel de extremis contrariys non sunt ꝯtrarie. ℭ Scd̄a rō de bono ē vna opinio qua oppiatur φ bonũ ē bonũ ⁊ ē vera. ⁊ ē t alia opinio qua oppinat̄ φ bonũ nō ē bonũ. ⁊ alia qua oppinatur bonũ eē aliqđ qđ nec ē nec pōt eē sicut si opinetur φ bonũ ē malũ. ⁊ ꝑter h̄ ē aliqua alia opinio qua opinatur bonũ nō esse illud qđ ipm ē. vel g̊ oēs iste ꝯtrariantur ꝑme affirmatiue vel solũ scd̄a q̄ ē negatiua. s. ista bonũ non ē bonũ. Primũ nō ē dñdũ. qꝛ cũ tales sint infinite opiniones sequeret̄ φ idē i infinitũ cōtrariaret̄. g̊ relinqtur scd̄z. s. φ ista negatiua. bonũ nō ē bonũ. contrariatur isti. bonũ ē bonũ. rōne ꝯtrarij modi enũciandi. ℭ 3ª rō inter illas enũciatōes ē pria ꝯtrarietas i q̄ ē prima falsitas. sed pria falsitas ē iter modos enũciandi ꝯtrarios. g̊ est prima ꝯtrarietas. minor pꝫ. qꝛ pria falsitas ē iter illa iter q̄ fiũt gñationes ⁊ corruptiones. sed gñationes ⁊ corruptiones sunt inter eē ⁊ non eē q̄ sũt contrarij modi enũciandi. g̊ ⁊c̄. ℭ 4ª rō. opinio vª secũdum se contrariat̄ opinioni false s̄m se. vꝫ opinio q̄ opinamur bonũ esse bonũ ē vera scd̄m se. sed opinio qua opīamur. bonũ nō eē bonũ. ē secũdũ se falsa. illa aũt q̄ opinamur bonũ eē malũ scd̄m accidēs ē falsa eo φ non accidit bono eē malum. ℭ 5ª rō. opiniones ꝯtrarie debēt plurimũ distare. sꝫ opiniones de ꝯtrariys modis enũciandi plus distãt q̄z ille q̄ sũt de reb⁹ contrariys ⁊c̄. ℭ 6ª rō opinioni vere ⁊ simplici cōtrariatur opinio falsa ⁊ simplex. sed opinio boni qñ bonũ ē. est vª ⁊ simplex opinio boni qñ nō ē bonũ ē falsa ⁊ simplex. non ãt opinio bōi qñ ē malũ. qꝛ īplicat aliã ⁊ non ecōtra. ℭ Septima rō. contrarietas cũ sit repugnantia formalis vniformiter debet sumi i oīb⁹ terminis sed penes cōtrarietatē reꝝ vel terminoꝝ nō pōt sumi cōtrarietas i oīb⁹ opinionib⁹. vt pꝫ i his que non hñt contrariũ sicut ē homo. g̊ ⁊c̄. ℭ Octaua rō sic̄ se hñt iste. bonũ ē bonũ. ⁊ nō bonũ ē bonum. ita iste. bonũ non ē bonum. ⁊ ñ bonũ ē non bonum. g̊ ꝑ locũ a transmutatis ꝓportione. sicut se hñt iste. ñ bonũ ē bonũ. et iste. non bonũ ē non bonũ. ita iste bonũ ē boᵐ. ⁊ bonũ ñ ē bonũ. sed due prime sũt contrarie. g̊ ē t due secũde erũt ꝯtrarie. minor pꝫ. qꝛ isti ñ bonũ ē bonũ. non contrariat̄ ista. non bonũ ē malũ. nec ista. non bonũ ñ ē malũ. qꝛ ille tres sunt silr vere ⁊ non silr false. relinqtur ergo φ isti. non bonũ ñ ē bonũ: contrariatur ista. ñ bonũ ē bonũ. ⁊ ꝑ ꝯñs eadē rōe isti. bonũ ē bonũ ꝯtrariabitur ista. bonum non est bonum.

Tertio notandum est. φ circa hunc textum incidunt due difficultates. ℭ Prima est. vtrum due indefinite diuerse q̄litatis sint adinuicem contrarie: Et videtur φ sic per aristotelem in textu dicentē. φ nō bonum est bonum. contrariatur bonum non est bonum. Respondet aristoteles φ nihil refert q̄tum ad intentionem suam ponere vniuersalem vel indefinitam. quia per indefinitam intellexit vniuersalem affirmatiuam cui contrariatur vniuersalis negatiua. Et cōtradicit particulari negatiue. sicut isti. omne bonum est bonum. contrariat̄ ista. nullũ bonũ ē bonũ. ⁊ contradicit isti. aliqđ bonũ nō ē bonum. ℭ Scd̄a difficultas vtꝝ due ꝯtrarie possint silr eē vere. Respondet aristoteles φ enũciatio vera non potest esse contraria enunciationi vere quia sicut contraria in enunciando non contingit simul eē in eodē subiecto secũdum realem inherentiam licet bene successiue. ita etiam due enunciationes ⁊ oppiniones contrarie nunq̄ possũt simul eē vere. lꝫ aliqñ successiue sint vere.

Conclusio rissalis. In enũciationib⁹ vocalibus est sumẽda cõtrarietas penes ꝯrios modos enũciandi. non autem penes pᷓdicata contraria. conclusio patet ex dictis in secundo notabili.

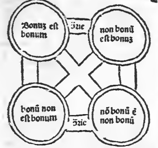
Primo dubitatur. Utrũ in ꝓpõibus vocalibus mẽtalibus ꝛ oppinionibus anime reperiatur eodẽ modo contrarietas. R̃ñr per duo dicta ¶ Primum dictum ꝙ in ipsis ꝑtim eodẽ modo. reperit̃ contrarietas. ꝛ partim non. Primũ pꝫ. qꝛ sicut cõtrarietas oppinionũ attenditur penes cõtrarios modos oppinandi. sic ꝛ in mentalib⁹ ꝛ vocalibus enũciationib⁹ attẽdit̃ ꝯtrarietas penes ꝯriũ modũ enũciandi. Scd̃m pꝫ. quia q̃dam ꝓpõnes vocales aut mentales non sunt formalr̃ ꝛ intrinsece ꝯrie cum possint simul ee̾ in eodem subõ. sed tñ opponũtur quoad esse simul veras. sed oppiniões mẽtales hñt sibi repugnãtiã quo ad ee̾ simul i eodem intellectu. Cuius rõ forsan põt ee̾. quia oppio vltra ꝓpositionẽ mentalẽ addit assensum. modo impossibile ẽ simul assentire ꝓpõib⁹ ꝯrys vl̃ cõtradictorys. iõ ille oppiniones seu assensus dicũtur inter se habere repugnantiam nõ soluꝫ q̃tũ ad non ee̾ sil̃ sꝫ ẽt q̃ꝫ ad stare in v̾itate in eodẽ subõ siue i eodẽ itellectu. qꝛ impossibile ẽ eundẽ intellectum simul assentire ꝯtrarys vel contradictorys. ¶ Scd̃m dcm̃ ꝯtrarietas ꝑus ꝯuenit ꝓpõibus mẽtalib⁹ q̃ꝫ vocalibus aut scriptis pꝫ. qꝛ illis prius ꝯuenit ꝯtrarietas q̃ꝫ hꝫ ꝑus ꝯuenit v̾itas aut falsitas. sꝫ sic est de enũciationib⁹ mẽtalib⁹ cũ significẽt nãliter. ꝛ a nã hñt ꝙ sint v̾e vl̃ false. alie v̾o ad plac.

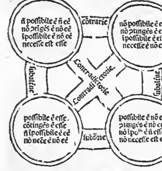
Secundo dubitatur. q̃ ꝓpositio dr̃ primo ꝛ ꝑ se falsa. ꝛ q̃ ꝓpõ dicitur simplex. R̃ñr per vnaꝫ distictionẽ ꝛ duo dicta. Distictio ẽ h̃. ꝓpõ pt̃ dici p̃mo ꝛ ꝑ se falsa dupl̃r. vno° qꝛ iter p̃dicatũ ꝛ subm̃ nihil mediat ꝑ qõ possit oñdi p̃dicatũ falsc iee̾ subõ. ꝛ ista ẽ prio falsa. bonũ ẽ malũ. qꝛ s̃m arist. prio posterio ꝝ. illa ꝓpõ in q̃ p̃dicat̃ oppo de opposito ẽ falsa. Alio° põt dici prio ꝛ ꝑ se f̃la. qꝛ ante ipsã non ẽ alia magis falsa ad quã sit reducibilis. ꝛ sic illa in qua negatur idem de seipso ẽ prio ꝛ ꝑ se falsa: nõ ãt illa in qua p̃dicat̃ vnũ contrariũ de alio ꝯtrario. Primũ dictuꝫ ẽ istud. ꝓpõ prio ꝛ per se falsa dr̃ in ꝓpõito ee̾ illa cui⁹ extrema sũt termi g̃nationis ꝛ corruptiõis. ꝙ pꝫ. qꝛ ee̾ ꝛ nõ ee̾ sũt termini g̃natõis ꝛ corruptionis. ꝛ sũt mõi enũciandi ꝯtrary. ꝛ p̃ma p̃dicata q̃ pñt vere vel false p̃dicari de aliquo. Scd̃m dictũ illa ꝓpõ vocat̃ in proposito simplex respectu alteri⁹ q̃ nec implicat nec infert aliã. sed implicat̃ ꝛ infert̃ in alia. sicut in ista. bonũ non ẽ bonũ. in ordine ad istam bonum est malum. ꝛ cetera.

Tertio dubitat̃. vtꝝ iste sint contrarie. bonũ ẽ bonũ. ꝛ bonũ non ẽ bo. sicut videtur dicere aristo. in textu. R̃ñr per distinctionẽ ꝙ ꝯtrarietas põt capi dupliciter vno° large vt se extendit ad oẽm oppõneꝫ ꝓpõnum vtroqꝫ termino ꝑticipantiũ repugnãtiuni in q̃litate. ꝛ sic bene dicũtur cõtrarie vel sunt subcontrarie. Alio° capit̃ ꝯtrarietas sp̃aliter ꝓ repugnantia duaꝝ ꝓpõnum vl̃ium in quãtitate ꝛ v̾itate repugnãtiũ. ꝛ nõ sũt cõtrarie. licet tñ ꝑticipent legẽ contrariaꝝ. qꝛ non pñt simul stare in v̾itate ꝛ eq̃pollẽt duab⁹ vniuersalib⁹. sicut quelibꝫ indefinita de mã nãli eq̃pollet vni vl̃i hoc ẽ ꝙ intellexit aristo. cum dicit manifestuꝫ ẽ igit̃. cũ nihil inter ẽ nec vl̃ ponem⁹ affirmatie. eo ꝙ itellexit de ꝓpõib⁹ indefinit i mã nãli q̃ q̃ ad v̾itatẽ vel falsitatem eq̃pollẽt vl̃ib⁹. iõ si fuerit diuerse q̃litatis dicuntur contrarie.

Ad rationes Añ oppõitum. ¶ Ad p̃mam dr̃ ꝙ aristo. solũ voluit eas esse enũciationes de p̃dicatis contrarys. nõ aũt voluit eas ee̾ contrarias. ¶ Ad secũdã dicitur ꝙ res potest capi dupl̃r. vno° generaliter pro omni significabili siue complexe siue incomplexe. Et sic conceditr añcedens. Alio modo capitur res specialiter ꝓ vera entitate cuiuslibet realiter existentis ꝛ habentis ẽt v̾ũ ee̾ reale ꝛ sic negatur añcedẽs. ¶ Ad tertiam negatur añs. respondetur ad ꝓbationem ꝙ concesso añcedẽte. negat̃ ꝯña. qꝛ disiũctiua de ꝑtibus contradicẽtibus plus opponũtur copulatiue q̃ꝫ copulatiua copulatiue.

Explicit liber periermenias:

Circa Initiū pmi libri poꝝ. Queritur primo. Utrū ad būc primū librū noue logice q vocaꝛ liber poꝝ: spectet ɔ̄tmiare de sillogismo simpliciter dicto ¶ Et argr̄ primo q nō. ɔ̄tra pmā partē. qꝛ scia cū sit accidēs spūale tēpore nō mēsuraꝛ. sed nouitas ⁊ vetustas sunt qdā tēpoꝝ dr̄e. g̃ vna scia nō dr̄ noua. ⁊ alia vetus. ¶ Argr̄ 2° qꝛ i veteri logica detminaꝛ de termis ⁊ ppōnib' precedētib' sillo^m simplr̄. ergo illa ps logice magis mereꝛ dici poꝝ q̄s logica noua. ¶ Argr̄ tertio sic. ad totā logicam spectat ɔ̄termiare de sillo simplr̄. g̃ nō tātū ad hāc partē logice. ¶ In oppositū tn̄ est aristo.

Primo Sciēdū ē q pro declātione terminoꝝ ponūꝛ .4. distictiones. Pria distin° est h. aliq̄ scia pōt dici vet' vel noua duplr̄. vno° i ordīe ad tēp' qꝛ scz vna fuit prius tēpore mēsurata. ⁊ sic nulla scia dr̄ vet' vel noua. Alio° scia pōt dici vet' vel noua scđm ordinē nature. eo scz q subm vni' est pri' natura subiecto alteri': et sic illa ps logice q̄ tradiꝛ in libris p̄cedētib' diciꝛ vet'. ⁊ illa ps logice q̄ daꝛ i isto libro ⁊ seq̄ntib' diciꝛ noua. eo scz q i logica veteri determiaꝛ ɔ̄ tminis ⁊ ppōib' q̄ sūt partes sillogismi de q̄ nō ɔ̄termiaꝛ i noua logica. mō ptes ordine nature p̄cedūt suū totū. igr̄ ⁊c̄. 2° distictio. scia de sillo duplex ē. q̄dā ē iuētiua. q̄ scz docet pricipalr̄ modū iueniēdi mediū ad q̄dcūq propositū faciliꝛ ostēdendū seu pbabiliꝛ. sic ē scia libri thopicorū ⁊ elēchoꝝ. Alia ē scia de sillo q̄ dr̄ resolutiua siue iudicatia. vl' analetica q̄ p̄ncipaliter docet modū r̄soluēdi sillo^m i sua p̄ncipia. c9 ē scia prioꝝ ⁊ posterioꝝ. Et lz i libro prioꝝ doceat arist. artē iueniēdi mediū i q̄libz sillo. et i 2° posterioꝝ doceat īuenire qd gd est: ñ tn̄ dr̄ scia iuentiua. eo q nō docet talē iuētionē vt in ea sistat. sz vt eo iuēto vlteri' sillo^m in sua pricipia resoluat. Tertia distictō. duplex ē resolutō quedā ē resolutio cōsequētie. q̄ scz resoluiꝛ sillogism' in sua pricipia sibi ɔ̄ueniētia rōne illationis. c9 sūt termi ⁊ ppōnes. modus ⁊ figura et de hac resolutiōe ɔ̄sideraꝛ i duob' libris porū. Alia est resolutio ɔ̄ñt) qua resoluiꝛ ɔ̄ñs necessariū in sua pricipia necessaria ppter quoꝝ necessitatē ipsū ɔ̄ñs ē necessariū. et qꝛ resolu° ɔ̄ñt) posterior ē resolutiōe ɔ̄ñe: quia vbicunq est resolutio ɔ̄ñt): ibi est resolutio ɔ̄ñe. ⁊ nō e3 ideo liber in quo agiꝛ de resolutiōe ɔ̄ñe vocaꝛ liber prioꝝ analeticoꝝ. idest prioꝝ resolutionū. analexis eni grece est idē q resolutio latine liber vero in q̄ agiꝛ de resolutiōe ɔ̄ñt) intitula

tur liber poꝝ analeticoꝝ. idest posterioꝝ resolutionũ. Quarta distin° sillo° simplr̃ põt capi dupl'r. vno° vt ly simplr̃ tãtũ valet sicut vl'r quantũ scilz ad oĩa sua pricipia. et oẽs suas partes. tã integrales ꝙ̃ subiectiuas. tã propinq̃s ꝙ̃ remotas. quãtũ etiã ad suas partes subiectiuas. passiones. et sua pricipia. et sic de ipso determinat̃ in oĩbus libris logice. Alio° capit̃ sillo° simpliciter vt ly simplr̃ tantũ valz sicut ĩcõtracte. quãtũ scz ad ea que sibi cõueniũt gr̃a sue fõe ĩ oĩ materia indr̃nter abstrahẽdo tñ ab hac materia vel ab illa determiate. et sic de ipso agit̃

Secundo Sciẽdũ ẽ in libris prioꝝ. ꝙ iste liber ĩtitulat̃ liber poꝝum analeticoꝝ ɔtinẽs duos libros partiales In quoꝝ prio determiat̃ de sill'o simplr̃ quantũ ad substãtiã. et continet septẽ tractat°. i qꝝ prio determiat de qbusdã reqsitis ad gñationẽ et formationẽ sill'oꝝ. ꝛ cõtinet q̃ttuor capitula. Quoꝝ primũ ẽ prohemiale. qd̃ cõtiet vnicã ɔclusionẽ in q̃ tãgit intẽtũ. ꝛ ẽ hec. ¶ Oportet dicere circa quid et de quo ẽ itentio sũptio presentis operis: qm̃ est circa demõstrationẽ: et de dmõstratiua disciplina. oz etiã dicere qd est ꝑpositio. et quid est termin°. et quid est sillogism°. et quis sillogism° dicat̃ perfect°. et qs ĩperfect°. quid sit in toto esse. quid sit dici d oĩ. et quid dici de nullo. Et in hac cõclusiõe ostẽdit que sũt ptes integrales sill'i. et dicit ꝙ sunt termi et ꝑpõnes. sillo° vero perfect° ꝛ ipfect° sunt ei° partes subiectie. Et dici de oĩ vel dici de nullo sũt pricipia regulatia sillogismi ꝑ que sillogismi perfecti habẽt necessitatẽ et euidẽtiã illatiõis ɔcl'onis. ¶ Cõseqnt̃ i z°c. dterminatur d ptib° mãlib° sill'i. ꝛ ɔtiet. 7. ɔcl'oes. Quaꝝ pria tãgit diffionẽ ꝑpõis. ꝛ ẽ h. Propõ ẽ oro affirmatia vel ne°a alic° de aliq̃. vl' alic° ab aliq̃. ¶ z° ɔ° tãgit dionẽ ꝑpõis. ꝛ ẽ h. ꝑpõnũ alia est vl'is. alia pticular]. ꝛ alia ẽ idefinita. ꝑpõnẽ ei singularẽ ɔphẽdit sub idefinita. ¶ 3° ɔ° tangit diffinitiões mẽbroꝝ p̃dicte dionis. ꝛ ẽ h. ꝑpõ vl'is ẽ illa q̃ oĩ aut nulli iẽsse significat. Sz propõ pticular] ẽ q̃ alicui ꝛ alicui nõ ꝛ ñ oĩ ineẽ significat. Sz idefinita ẽ q̃ ineẽ aut nõ ineẽ sigt sine vl'i vel pti°li sig. vt ɔrioꝝ eadẽ ẽ disciplina voluptas ñ ẽ sũmũ bonũ. ꝛ h diffio sil'r ɔpetit ꝑpositioni singulari. quia ieẽ aut nõ inesse significat sine vl'i vel pticulari signo. ¶ 4° ɔ° tãgit ɔueniẽtiã vnã. ꝛ duas dr̃as iter ꝑpõnẽ demõstratiuã ꝛ dyaleticã. Pria dr̃a ẽ hec. qz propositio demõstratia ẽ sũptio alteri° part] ɔtradictõnis. hoc est sumit determiate alterã partẽ ɔdictiõis. nõ ei iterrogat vtrãqꝫ ptẽ ɔdictõnis. sz sumit alterã dtermiate qnã demõstrat. ꝑpõ vo dyaletica ẽ iterrogatio ɔdictõnis. i. interrogat vnã ptẽ ɔdictõis sub disiũctiõe ad aliã. Cõueniẽtia ẽ h. qz vtraqꝫ põt eẽ ps sill'i. nã ille q demõstrat ẽt iterrogat ꝛ sillogizat. iõ ꝑpositio sillo°ca est affirmatio vel ne° alic° de aliquo vel alic° ab aliq̃. z° dr̃a. qz ꝑpõ dmõstratiua ẽ va ꝛ sũpta. i. cõclusa ꝑ ꝑpões prias. i. imediatas. sz ꝑpõ dya°ca ꝑscrutãti. i. igrẽti ẽ iterrogatio ɔdictõis sz sillogizãti ẽ sũptio ꝑt] appentis ꝛ ꝓbabilis. h ẽ. ꝑpõ demõstratiua ẽ sũptio vi ꝛ necꝫ. sz dya°ca ẽ sũptio ꝓbabilis. ¶ 5° ɔ° tangit diffinitionẽ termi. ꝛ ẽ h. Termin° ẽ i quez resoluit̃ ꝑpõ. vt p̃dicatũ. vel illud d q̃ p̃dicat̃ scz subm ɔposito vel diso eẽ vl' ñ eẽ. ꝛ apposito eẽ. h ẽ copula affirmata. vel nõ eẽ. i. copula negata. ¶ 6° ɔ° tãgit diffinitionẽ sill'i. ꝛ ẽ h. Sillo° est oratio i q̃ qbusdã posit] aliud qdẽ ab his q̃ posita sũt de necitate accidit in eo ꝙ h sunt. Hãc vltimã pticulã dclãt dñr. qz ɔ° dr̃ cõtingere. i. seq ex eo ꝙ h sũt. i. ꝑpt p̃missas dispositas qm̃ talis sillo° nulli° t̃mi idiget extrĩsece p̃ter t̃mios sũptos vt fiat necessari° ꝛ necio iferens ɔcl'onẽ. ¶ 7° ɔ° tãgit diffiones sill'i pfecti ꝛ ipfecti. ꝛ ẽ h. sillo° pfect° est q nulli° indigz p̃ter illa q̃ sũpta sũt vt appeat necessari°. Sill's ipfect° ẽ q idiget vni° aut pluriũ q̃ sunt necia ꝑ sũptos

Tertio t̃mios. nõ aũt ꝑ sũptas ꝑpõnes. Sciẽdũ ꝙ circa hũc textũ icidũt 6. difficultates. ¶ Pria ẽ. q̃re i ꝓhemio ponit̃ illa pticula: ꝛ dmõstratia disci°a. cũ tñ i h libro nõ dtermiet̃ de sill'o demõstratio. Rñdet̃ per distictõnẽ. qz sillo° dmõstratiu° põt dupl'r ɔsiderari. vno° quãtũ ad rõnẽ ei° ɔmunẽ i q̃ ɔuenit cũ alijs sill'is dmõstratis. q̃ q ẽ rõ ɔisẽ necitas illatõis ɔcl'ois ex p̃missis ꝑ et adeq̃te ɔueniẽs sill'o simplr̃. et sic i isto libro dtermiat̃ de sillogismo dmõstratio. Alio° ɔsiderat̃ sillo° demonstratiu° quãtũ ad ei° rõnẽ specialẽ q̃ ẽ necitas ꝛ euidẽtia p̃missaꝝ. ꝑpt quã necitatẽ ꝛ euidẽtiam ɔ° efficit̃ necia ꝛ euidẽs. ꝛ d ipo vt sic dtminat arist. i libro posterioꝝ. ꝑpt tñ magnã ɔueniẽtiã isti° libri cũ libro posterioꝝ. sil' ꝓhemiat i isto libro ꝑ ãbob° libris. nã ꝑ h ꝙ dic̃ circa demõstrationẽ tãgit necitatẽ illatõis ɔcl'onis de q̃ pncipalit̃ itẽdit i h libro. ꝑ h ꝙ addit et dmõstratia disci°a tãgit necitatẽ ꝛ euidẽtiã p̃missaꝝ

rū. de q̄ p̄ncipalr̄ tractaturꝰ ē i duobꝰ libri po-
sterioꝝ. ¶ 2ª difficultas. q̄re iste liber h̄z cōnexi
onē cū libro posterioꝝ magꝭ q̄3 cū libro elēcho
rū vel thopicoꝝ. Rn̄det egidiꝰ d̄ roma q̄ rō ē
q2 silloꝰ d̄ q̄ p̄ncipalr̄ ɔsid̄rat̄ i h̄ libro imeᶜᶜ or
dinat̄ ad silloᵐ d̄mōstratiuū i q̄ maxīe repitur
bōitas ⁊ p̄fectō silli simplr̄. Itē ēt vt patuit pri
us i h̄ libro d̄termiat̄ d̄ r̄solutōe ɔn̄e. ⁊ in libro
posterioꝝ d̄ resolutiōe ɔn̄tl. cū ḡ vtriusq3 libri
scia sit r̄solutō. iō maxīa3 ɔnexionē hr̄e videt̄.
¶ 3ª difficultas. q̄lis sit diffio ꝓpōia priꝰ data.
Rn̄det̄ q̄ illa diffio ꝓp̄e nec d̄bet dici diffio.
nec d̄scriptō. eo q̄ nullū geꝰ diffinit̄ p̄ suas dif
ferētias diuisiuas. mō affirmatiuū et negatiᵐ
sūt d̄r̄e disiue ꝓpōis. Ideoq3 meliꝰ d̄b3 dici q̄
dā notificatō explīᵘᵃ dionis ꝓpōis q̄ notificaᵒ
tm̄ ɔueit ꝓpōnicaᶜᶜ. ⁊ n̄ ꝓpōi ypoᶜᶜ. eo q̄ ypo
thetica ꝓp̄e nec ē affirmatiua nec neᵘᵃ. ¶ 4ª.
difficultas. q̄re d̄mōstrator n̄ iterrogat sic dya
leticꝰ. Rn̄det egidiꝰ q̄ d̄mōstrator p̄cedit ex
vis n̄ curādo d̄ ɔsēsu r̄n̄tl. eo q̄ oz adiscētē cre
dere. i. assētire p̄ncipia d̄mōstratōis. s3 dyale
ticꝰ ē obiectiuꝰ. ⁊ iō q̄rit ɔsēsū r̄n̄tis. vt ex ɔces
sis vlteriꝰ valeat arguere. ⁊ d̄ h̄ tractabit̄ ī po
sterioꝝ. Cā aūt q̄re ꝓpō dyaletica sūit vtrāq3
p̄tē ɔ̄dictōis pōt eē ex eo q̄ nihil ꝓhib3 q̄dam
falsa q̄busdā vis eē ꝓbabiliā. vt d̄r. s° thopico
rū. ⁊ q2 dyaleticꝰ p̄cedit ex ꝓbabilibus. iō sūit
vtrāq3 p̄tē ɔtradictōia. cū sit ꝓbabilis. ¶ 5ª dif
ficultas. q̄re silloꝰ d̄r orō. ⁊ n̄ orōes. Rn̄d3 boe
cius q̄ diffio sillogismi sic ē itelligēda. Silloꝰ
ē orō. i. ɔgeries orōnū i q̄ q̄busdā. s. duabꝰ p̄mis
sis ꝑpositl. i. dispositl i mō ⁊ figura. aliud q̄dē. s.
ɔ̄ q̄ ē alia ab his q̄ posita sūt. i. a p̄missis d̄bite
dispositl accidit. i. seq̄r̄ d̄ nec̄itate. eo q̄ h̄ sūt. i.
ꝓpt̄ d̄bitā dispōnē p̄missaꝝ. ¶ Sexta difficul
tas. q̄d ē substātiuū istoꝝ duoꝝ adiectioꝝ ali
cuiꝰ aut vniꝰ ⁊ pluriū positoꝝ i diffionibꝰ silli p̄
fecti ⁊ ip̄fecti. Rn̄det̄ q̄ illoꝝ adiectioꝝ varia
sūt substātia. f3 q̄ duʳ h̄ diffiones p̄nt expōi.
nā vno° sic expōit̄ diffio silli ip̄fecti. ē ille silloꝰ
q̄ vniꝰ idiget. i. vno. s. ɔuersiōe vel trāspōe. aut
pluriū. i. pluribꝰ. s. ɔuersiōe ⁊ trāspōe sil. Alio°
sic pōt expōi. silloꝰ ip̄fectꝰ ē q̄ idiget vniꝰ. i. cō
uersiōe vniꝰ ꝓpōis. aut pluriū. i. ɔuersiōe pluri
um ꝓpōnū ⁊ trāspōe sil. q̄ q̄dē sūt nec̄ia. i. q̄ sil
logismi h̄nt euidētē nec̄itatē illatōis p̄ sūptos
t̄mios. i. q̄ maneāt idē t̄mi. nō aūt p̄ sūptas ꝓ

Conclusio

pōnes. q2 nō manēt eedē.
Rn̄salis. Ad hūc librū pri
mū noue logice spectat d̄termiare d̄ sillo simʳ
. i. icōtracto. p3. q2 d̄ ɔiorib̄ ⁊ magꝭ vlibꝰ priꝰ ē
d̄terminandū. s3 silloꝰ simplr̄ ē ɔior ⁊ magꝭ vlīe
q̄3 d̄mōstra° cū ois d̄mōstra° sit silloꝰ. ⁊ n̄ eɔ. aᵒʳ
ē phii i ꝓheᵒ phicoꝝ. hᵒʳ ē arist. i p̄nᵒ p̄mi. c. scōi
Primo tractatꝰ huiꝰ libri. igr̄ ɔ° va:
Dubitat̄. vtrū silloꝰ simpliciter
sit sub3 hꝰ libri p̄oꝝ. Et videt̄ q̄ nō. q2 silloꝰ sim
plr̄ ē subm totiꝰ logice. ḡ n̄ ē sub3 istiꝰ p̄tl. t3 ɔn̄a
q2 nihil idē ē sub3 totiꝰ ⁊ p̄tl. ¶ 2° sic. silloꝰ simʳ
trāscēdit methas hꝰ scie. ḡ n̄ ē subm. t3 ɔn̄a: q2
sub3 d3 esse adeq̄tū scie. aūs p3. q2 silloꝰ simʳ se
extēdit ad sillm̄ dyaleticū ⁊ d̄mōstratiuū. d̄ q̄
bus n̄ agit̄ i h̄ libro s3 i libro thopicoꝝ ⁊ poste
rioꝝ. ḡ silloꝰ simʳ n̄ ē sub3 hꝰ libri. ¶ 3° sic. silloꝰ
simʳ n̄ vificat̄ de p̄ncipalr̄ ɔsideratl i h̄ libro. ḡ
n̄ est sub3. t3 ɔn̄a. p̄ ɔd̄ōes subi attributōis. aūs
p3. q2 i h̄ libro p̄ncipalr̄ ɔsiderat̄ d̄. 4. spēbꝰ ar
gumtatōis. q̄ sūt iductō. ētiema. exᵐ. ⁊ silloꝰ.
mō silloꝰ n̄ vificat̄ d̄ illis spēbꝰ. ḡ ⁊ c̄. ¶ In opᵐ
ē arist. ⁊ oēs sui expositores. ¶ Rn̄det̄ ad du
biū p̄ duas distictōes. ⁊ duo dicta. Pria disti°
silloꝰ simʳ. i. n̄ ɔtractꝰ sn̄ addito pōt duʳ ɔsidēra
ri. vno° s̄m rōnē eiꝰ gn̄alē p̄cisā. n̄ d̄scēdēdo ad
aliquā eiꝰ rōnē spēalē. ⁊ tūc silloꝰ d̄r eē ɔn̄a sui
ɔn̄tl vel illatia. vel alio° cōsid̄rat̄ silloꝰ s̄m rōe3
eiꝰ gn̄alē n̄ p̄cisā. et tūc silloꝰ est ɔn̄a sui cōse
quētis vere illatiua. et vere vel apparēter pro
batia. Scōa distinctō. silloꝰ simplr̄ pōt ɔsidera
ri duplr̄. vno° p̄rie itētiōalr̄. et sic ē q̄dā orō cō
posita ex aūte ⁊ ɔn̄te. Alio° pōt capi scōe ītētio
naliter. ⁊ tūc ē q̄dā respectꝰ rōnis fūdatꝰ super
hitudīe aūtl et ɔn̄tis. Primū dictū. silloꝰ simʳ
p̄me itētiōaliter quātū ad rationē eiꝰ gn̄alē p̄
cisā ɔsideratꝰ nō ē sub3 libri p̄oꝝ. pria p̄s pat3.
q2 silloꝰ sūptꝰ p̄rie itētionalit̄ ē q̄d ɔplexū. ḡ n̄ ē
sub3. scōa p̄s p3: q2 silloꝰ ɔsideratꝰ quātū ad rō
nē eiꝰ gn̄alē n̄ p̄cisā trāscēdit methas hꝰ scie. vt
priꝰ deducebat̄ in secūdo argumto. ¶ Ad rōes
dubij. Ad p̄mā d̄r q̄ silloꝰ simplr̄ cōsideratꝰ q̄
tū ad rationē gn̄alē eiꝰ nō p̄cisā ē sub3 totiꝰ lo
gice. s3 ipse ɔsideratꝰ quātū ad eiꝰ rōnē gn̄ale3
p̄cisā ē sub3 huiꝰ libri. Et p̄ idē rn̄det̄ ad scōa3.
Ad t̄riā d̄r q̄ silloꝰ simplr̄ q̄ pōebat̄ eē sub3 hꝰ
lib̄ n̄ ē spēs argumtatōis. s3 cū ipa arguᶜ ɔuer
tit̄. q2 h̄nt eādē rōnē forālē p̄cise. nā arguᵒ i ge
neralitate sua sūpta n̄ viʳ iclude t̄ i sua rōe for
mali nisi ɔ̄tutē illatiuā: quā p̄cise icludit silloꝰ
simʳ. vt patuit. ⁊ accepit ysidorus. 9. ethiologi
aꝝ dicēs q̄ sills greece idē ē q̄ arguᵒlatie. iō sic

argumētatio est verificabilis de ēptimemate inductione ꝛ exēplo. ita etiā sillogism⁹ simpliciter de eisdē verificat̃. Secūdū dictuꝫ. sillo⁹ simpliciter sūptus secūde ītētionaliter ꝛ quātū ad rationē eius generalē precisam est subiectū libri priorū. quia sillo⁹ sic cōsiderat⁹ habet ptes subiectiuas. cꝰ sunt sillogismi facti i barbara et celarēt. ꝛc̄. vt infra patebit. Habet etiam pricipia que sūt in triplici dr̄a. nā quedam sūt mālia. sicut termi ꝛ propōnes. quedā vero formalia. sicut modus ꝛ figura. et quedā regulatiua siue probatiua. sicut sunt dici de oī. ꝛ dici de nullo. Habet etiā passiōes de ipso demōstrabiles. vt sūt iste. sciłꝫ cōstare ex trib⁹ terminis. cōstare ex duab⁹ propōnib⁹ cōcludere vniuersaliter. cōcludere particularit̃. cōcludere affirmatiue vel negatiue. ḡ est subiectum.

Secūdo Dubitat̃. vtruꝫ sillo⁹ simpliciť sit gen⁹ respectu sillogismi demonstratiui. dyaletici. ꝛ sophistici. Et videtur ꝙ sic per aristo. p: io thopicoꝝ correlarie īserētē. species igit̃ vt figuraliter sic cōpleti aᵉ sunt que dicta sunt. in quo videtur innuere ꝙ sillo⁹ demōstratiu⁹ dyaleticus et sophistic⁹ sūt species sillogismi simpliciter. ergo sillo⁹ simpliciter est gen⁹. Secūdo sic. sillogism⁹ simpliciter vere predicatur in quid de his trib⁹ tanꝗ̄ de differentib⁹ specie. ergo est gen⁹ eorū. cōsequētia tenet per diffinitionē gn̄is. antecedēs pro prima parte patet. qꝛ si querat̃ quid est sillo⁹ dyaleticus cōueniēter respōdet̃ ꝙ est sillogismus et sic de alijs. zᵃ pars patet. qꝛ sillogism⁹ demōstratiu⁹ et sillogism⁹ dyaletic⁹ plus differūt ꝗ̄ duo sillogismi dyaletici inter se. aut ꝗ̄ duo sillogismi demōstratiui inter se. sed duo sillogismi dyaletici ad inuicē. aut etiā duo sillogismi d̄monstratiui differūt numero inter se. ergo sillogism⁹ demōstratiu⁹ ꝛ dyaletic⁹ differūt plus ꝗ̄ numero. et per cōsequens differunt specie. Tertio sic. quia sillo⁹ simpliciter se habet ad illos tres sillogismos sicut gen⁹ vel totū in modo. vt videt̃ a sufficiēti diuisione. nō zᵐ. quia totū ī mō est termin⁹ sūpt⁹ sine addito respcū suppositis sūpti cū addito. sꝫ sillo⁹ simplr̃ nō ē termin⁹ sūpt⁹ sine addito sꝫ poti⁹ cū addito. vtputa cuꝫ sillo addito simpliciť. ḡ relinq̃t ꝙ erit ge⁹. ¶ In oppositū argr̃. qꝛ si sillo⁹ simplr̃ sit ge⁹ ad illos sill'os seq̄ret̃ ꝙ ad librū prioꝝ sil spectaret determiare de sill'o simplr̃ dyaᶜᵒ ꝛ d̄mōstratiuo. qđ est falsū. ¶ R̄ndet̃ ad dubiū p q̄nqꝫ dicta. ꝓrimū ē istud. ꝙ ge⁹ debet ꝯbi ad suas spēs p dr̄as essētiales ꝛ forāles. n̄ aūt māles. pꝫ. qꝛ q̄ sunt diuersaꝝ specieꝝ hn̄ hn̄t eādē materiaꝫ. sic hō et asin⁹. sꝫ nūꝗ̄ pn̄t h̄re eādē formā vltimatā ꝛ eis adeq̄tā. iō dr̄a mālis n̄ fac dr̄aꝫ specificā sꝫ poti⁹ nūeralē. iō si gen⁹ ꝯbat̃ ad aliq̄ inferiora sua p dr̄as māles tūc p hꝰ dr̄as talia inferiora differrēt nūeralr̃ tātū. ꝛ n̄ specifice. zᵐ dictū. ex pte fōe silli vel cuiuscūꝗ̄ alteri⁹ ꝯne fōalis. 4. videt̃ se tenere. p̄mū ē ꝗ̄titas ꝓpōnū. rōe cui⁹ silli facti i barbara ꝛ i darij nō sūt eiusdē forme. eo ꝙ p̄misse nō sūt eiusdē ꝗ̄ntitatis. zᵐ ē q̄litas ꝓpōnū. rōe c⁹ silli facti i barbara. ꝛ silli facti i celarēt nō sūt eiusdē forme. ex eo ꝙ premisse n̄ sūt eiusdē q̄litat̃. 3ᵐ ē ꝙ copula tā pricipalis ꝗ̄ min⁹ pncipalis. cꝰ sūt tēp⁹ et modus āpliatōis ꝛ r̄strictiōis copulaꝝ. rōe cuius silli ꝯstituti ex ꝓpōib⁹ de ine. ꝛ silli ꝯstituti ex ꝓpōib⁹ modalib⁹ n̄ sūt eiusdē forme. 4ᵐ. est sit⁹ et ordo t̃mioꝝ ꝛ ꝓpōnū. vtute c⁹ ordis ꝯ͞ seq̄tur forālr̃ ex p̄missis. d̄fectu cui⁹ silli p̄'e figure n̄ sūt eiusdē forme cū sillis zᵉ aut 3ᵉ figuraꝝ. Sꝫ ex pte maēe silli se tenēt t̃mi ꝛ p̄misse ꝛ ēt ꝯdōes earūdē. vt vitas falsitas. nec̄itas ꝛ ꝓbabilitas. notiozitas. ꝛc̄. Tertiū dc̄m. sillo⁹ dr̄ demōstratiu⁹ ꝓpter nec̄itatē p̄missaꝝ. qꝛ sꝫ p̄misse sūt nec̄ie. ꝛ sillo⁹ dr̄ dyaleticus ꝓper ꝓbabilitatē p̄missaꝝ. qꝛ sꝫ ꝓcedit ex p̄missis ꝓbabilib⁹. vt arist. videt̃ innuere i zᵃ dr̄a q̄ā ponit iter ꝓpōnē d̄mōstratiuā ꝛ dyaleticā. Ex q̄bus correlarie seq̄t̃ ꝙ eē d̄mōstratiuū ꝛ eē dyaleticū sūt dr̄e māles silli. qꝛ sillo⁹ dr̄ d̄mōstratiu⁹ vt patuit ꝓpt̃ nec̄itatē p̄missaꝝ. ꝛ dr̄ dyaletic⁹ ꝓpt̃ ꝓbabilitatē earūdē. mō nec̄itas ꝛ probabilitas sūt ꝯdōes se tenētes ex pte maēe. ḡ eē d̄mōstratiuū ꝛ eē dyaleticū sunt dr̄e māles silli. 4ᵐ dictū. sillo⁹ simplr̃ n̄ ē gen⁹ respcū silli dyaletici ꝛ d̄mōstrati. pꝫ. qꝛ gen⁹ debet ꝯbi ad suas spēs p dr̄as forāles ꝛ n̄ māles. sꝫ sillo⁹ simpliciť ꝯbit̃ ad illos sill'os p dr̄as māles. ꝯbit̃ eīp illas dr̄as q̄ sūt eē dyaleticū. eē d̄mōstratiuū sꝫ iste sūt dr̄e māles silli. ḡ ꝛc̄. 5ᵐ dcm̄. sillo⁹ simplr̃ ē totū i mō r̄spcū silli dyaᶜⁱ ꝛ d̄mōstrati. pꝫ. qꝛ sillo⁹ simplr̃ ē t̃min⁹ sūpt⁹ sine addito. sꝫ sill'o dyaletic⁹ aut d̄mōstratiu⁹ est idē t̃min⁹ sūptus cū addito. ḡ ꝛc̄. Et si obijciat̃ ꝙ totū i mō d̄bet vlr̃ p̄dicari d̄ suis ptib⁹. sic ista ē va: ois hō alb⁹ est hō. sꝫ sillo⁹ simplr̃ n̄ v̄ificat̃ vlr̃ de sill'o dyaᶜᵒ aut d̄mōstratiuo. nā iste sūt false: sill's dyaᶜᵘˢ ē sillo⁹ simplr̃. sillo⁹ d̄mōstratiu⁹ est sill's simplr̃.

q2 sill'ᷤs dialeticus est sillogismus ꝯtractus ad mãm ꝓbabilē: demõstratiuus vͦo ad mãm necessariã. sꝫ sill'ᷤs simplr̄ ē sill'ᷤs nõ ꝯtractus. mõ ista ē falsa. sillo⁹ ꝯtract⁹ ē sillo⁹ cõtract⁹. g̊ silr̄ ista erit falsa. sillo⁹ dialectic⁹ est sillo⁹ simplr̄. Rñdet̄ ꝙ sillo⁹ simplr̄ ē sillo⁹ nõ ꝯtract⁹. idē est in sua rõe formali ꝑscindēs a quacũq; mã determinata sicut ꝯproba^tr vel necessitate. sillogism⁹ vͦo dialectic⁹ nõ sic ꝑscindit. sed i rõne formali includit mãm ꝓbabilē. ⁊ sillo⁹ demõstratiuus mãꝫ necessariã. ⁊ iõ h⁹ ꝯtractio vel incõtractio nõ impedit v̄ificationeꝫ vnius de alio. ¶ Ad rões añ oppositũ dr̄ ꝙ aristo. ꝯcepit spēm large. vꝫ. pro quocũq; minus cõmuni respectu magis cõmunis: siue illud minus cõmune fuerit spēs vel pars in mõ. ¶ Ad secũdã dicit̄ ꝙ sillo⁹ dialectic⁹ ⁊ dmõstratiu⁹ nõ plus differũt eētialr̄ i rõne sill'ᷤi simplr̄ q̃ꝫ duo demõstratiui iter se. vel duo sillogismi dialectici iter se: lꝫ tñ plus differãt i rõe sill'ᷤi ꝓbatiui. sic homo albus ⁊ homo niger eētialiter nõ plus differũt in gñe aialis q̃ꝫ duo hoies nigri: q tñ differũt nũero. q̃uis tñ in genere totali. vꝫ. coloris plus differãt. q2 differũt specie. ¶ Ad tertiã dicit̄ ꝙ ista dictio simplr̄. nõ ē determinatio istius termini sillo⁹. sed est determinatio nostri modi ꝯcipiēdi. vt sit sensus. sillo⁹ simpliciter. i. sillo⁹ ꝯsideratus simplr̄. s. cũ ꝑcisiõe a quacũq; mã. Et ideo cũ dicit̄ sillo⁹ simplicit̄ nõ exprimit̄ terminus cũ sua determinatione sed tñ terminus per se sumpt⁹. ideo bñ dr̄ eē totũ i mõ respectu sill'ᷤi demr̄atiui ⁊ dialectici.

Tertio Dubitat̄ que sint spēs sillogismi simpliciter. ⁊ cuius generis sillogismus dialecticus ⁊ demr̄atiuus sunt species. Ad primã partē põt rñderi ꝙ spēb⁹ sillogismi simplr̄ nõ sunt noia imposita. sed si. a. iponeretur ad significãdũ sillo^m hñtē ordinē premissarũ penes qualitatē ⁊ quãtitatē. ⁊ penes debitã subiectionē ⁊ ꝑdicationē suoꝝ terminoꝝ virtute cuius ordinatõis sequit̄ formaliter cõclusio in prima figura tunc. a. esset spēs vna ꝑma sillogismi simplr̄. ⁊ si. b. iponeret̄ ad significandũ dispõnē ꝑmissaꝝ scõm exigētiã scõe figure. tunc. b. eēt vna alia spēs sillogismi simpliciter. ⁊. c. diceretur alia spēs si imponeret̄ ad significãdũ sill'ᷤos ordinatos in ꝑmissis fm dispõnē tertie figure. Uel põt dici ꝙ isti modi barbara celarent. ⁊ sic de alijs sunt spēs sillogismi simplr̄. q2 de eis ꝑdicat̄ eētialr̄ ⁊ in quid sillo⁹ simplr̄. ⁊ ꝯtrahit̄ ad illas spēs ꝑ dr̄ias cõtrahētes formã sillogisticã. ⁊ ita respectu illorũ modoꝝ posset dici genus cũ vlterius possꝫ determinari. q2 mã sillogismi simplr̄ dicit̄ eē tres termini ⁊ due ꝓpõnes. sꝫ forma eius ē debita ordinatio triũ terminoꝝ ⁊ duaꝝ ꝓpõnũ virtute cuius ordinis ꝯclusio sequitur formaliter ex premissis. Et q2 isti modi. barbara celarēt. includũt eētialiter h⁹ debitã ordinationē triũ terminoꝝ ⁊ duaꝝ ꝓpõnum ideo pñt dici dr̄ie formales respectu sillogismi simplr̄. ⁊ sillogismi facti ĩ illis modis dicũt̄ formalr̄ ⁊ specifice distigui. ideo pñt dici spēs sillogismi simplr̄. ¶ Ad secũdã partē dubꝫ rñr ꝑ duo dicta. Primũ dictũ ē ꝙ mã sillogismi ꝓbatiui sũt termini ⁊ ꝓpõnes. sꝫ ei⁹ forma dr̄ eē notioritas ꝑmissaꝝ respectu ꝯclusionis ratione cuius notioritatis premisse hñt virtutē ꝓbandi ꝯclõnē. Et ideo cxquo iste dr̄ie que sunt eē dialecticũ ⁊ eē demõstratiuũ includũt eētialr̄ h⁹ notioritatē ꝑmissaꝝ. ideo pñt dici dr̄ie formales respectu sillogismi ꝓbatiui ꝯtrahentis ipm ad istas spēs que sunt sillo⁹ dialecticus ⁊ sillo⁹ demr̄atiu⁹. ¶ Secũdũ dcm̃. sillo⁹ ꝓbatiuus est genus respectu sillogismi demr̄atiui ⁊ dialectici. pꝫ. q2 sillo⁹ ꝓbatiuus predicatur d̄ ipis in quid. ⁊ ꝯtrahit̄ ꝑ ipsas ad dr̄ias formales. c⁹ dr̄ie sunt eē dialecticũ ⁊ eē demr̄atiuũ q̃uis tñ h⁹ dr̄ie sint fmãles respcũ sillogismi simplr̄. ergo sillo⁹ ꝓbatiuus est genus respcũ sillogismi demõstratiui ⁊ dialectici.

Ad rationes ante oppositũ soluuntur in primo notabili.

Et hec de questione.

Queritur Utrũ dici de omni ⁊ dici d̄ nullo sint prima principia regulatiua sill'ᷤoꝝ. Et videt̄ ꝙ ñ q2 prima pricipia regulatiua sillogismoꝝ debēt eē v̄a ⁊ necessaria. sꝫ iste due orões dici d̄ omni ⁊ dici de nullo nõ sunt vere ⁊ nec̄ie. cũ nõ sint enũciationes. ergo nõ sunt sufficientia principia regulatiua sillogismoꝝ. ¶ Arguit̄ secũdo sic. sillo⁹ expositori⁹ ē bon⁹ sillo⁹. cũ cõutat̄ aristo. tãq̃ꝫ bono sill'ᷤo. ⁊ tñ nõ regulat̄ ꝑ dici de oi. ⁊ dici d̄ nullo. cũ neutra ꝑmissaꝝ sit vl'is. g̊ ⁊c̄. ¶ Arguit̄ tertio sic. sillogismi regulati ꝑ dici de oi ⁊ dici de nullo sũt ꝑfecti. sꝫ multi sunt sillogismi iꝑfecti. g̊ ꝑ h⁹ ꝑncipia nõ sufficiēter regulant̄

oẽs sillogismi. maior pz. qꝛ arist. ↄcludit sillõs p̃me figure fore pfectos eo ꝙ regulanẽ p dici de oī ꝛ dici de nullo. minor pz. qꝛ sillogismi se cũde ꝛ tertie figuraꝝ sunt impfecti: vt pz per aristo. q ad eoꝝ pfectiões docet eos reducere ad modos prime figure. ¶ In oppositũ ẽ arist.

Primo sciẽdũ ẽ ꝙ p declaratõe termi noꝝ ponunẽ tres difficultates. Prima ẽ. ex quo cuilibet sillo° ↄpetit diffinitio sillogismi simplr̃ q̃re dr̃ aliqs impfcũs. Rñr p distinctionẽ. qꝛ sillogismi duplex est pfectio. Quedã ẽ pfectio eẽntialis q̃ ↄsistit i debita di spõne ꝛ ordinatõe triũ terminoꝝ ꝛ duaꝝ p põ nũ. ꝛ in tali pfcõe qlibet sillo° cuiuscũqꝫ figurẽ ẽ perfcũs. Alia ẽ accñtalis q̃ ↄsistit i euidẽti il latõe ↄclõis. q̃ euidẽtia ↄuenit sillo°. eo ꝙ ime diate regulaẽ per dici d oi si sit affirmatiu° aut dici de nullo si sit negatiu°. ꝛ i tali pfcõe accñ tali dñr sillogismi p̃me figure eẽ perfci. sillogi smi scõe ꝛ tertie figuraꝝ dñr iperfci. q vt per ficiãẽ idigẽt reductõe ad sillõs siue mõs p̃me figure. vñ reducere sillõs iperfcõs ad pfcõs ẽ ostendere euidẽtẽ illationẽ neccĩaz vni° sillo gismi q̃ ẽ ieuidẽs p aliã neccĩã illationẽ q̃ ẽ eui dẽs. ¶ Scõa difficultas. qd ẽ sillm̃ regulari p dici de oi. aut dici de nullo. Rñr ꝙ ẽ tres ter minos i debita forma sillogistica formalr̃ ordi nare scõz exigẽtiã maioris i q̃ ẽ dici de oi aut dici de nullo. ¶ Tertia difficultas. q̃re dici de oi ꝛ dici d nullo dñr eẽ p̃ncipia regulatiua sil logismoꝝ. Rñr per duo dcã. Primũ ẽ istud. nullus sillo° ẽ bon° nisi reguleẽ per dici de oi si sit affirmatiu°. vel dici d nullo si sit negatiu°. sed dñter. qꝛ sillogismi p̃me figure imediate regulanẽ per hꝫ p̃cipia. sed sillogismi scõe ꝛ tertie figuraꝝ cũ sint iperfci solũ regulãẽ idi recte ꝛ mediate. s. p° reductionẽ ipsoꝝ ad mo dos prime figure. ¶ Scõz dictũ. ista orõ. dici de oi circũlogẽ nobis vnã ppõnez verã maxi mã ꝛ euidẽtẽ. s. istã. qcqd dr̃ de s bo distributo dr̃ de q̊lz ↄtẽto sub eo. per quã maximã regu lanẽ oẽs sillogismi affirmatiui. vt si qs neget ↄñaz factã i barbara põt sic pbari. qꝛ qcqd dr̃ d s bo distributo dr̃ d q̊lz ↄtẽto sub eo. sz i bar bara maior extremitas dr̃ d medio distributo i maiore ppõe. g̊ dicẽẽ d q̊lz ↄtẽto sub eo. mõ minor extremitas ẽ qõdã suppositũ mediȷ. g̊ i ↄclõe maior extremitas dicẽẽ d minori. ꝛ silr̃ posset dici d oib° aliis ↄñtiis affirmatiuis. Cõ silr̃ ꝛ ista orõ iperfcã dici d nullo eqpollet isti maxĩe. qcqd remoueẽ ab aliquo s bo distribu to illõ idẽ remoueẽ a quolz ↄtẽto sub eo. scõm quã maximã regulãẽ oẽs sillogismi negatiui vt faciliter patere potest intuenti.

Secundo sciẽdũ ẽ ꝙ in tertio. c. deter miat aristo. d p̃cipiis regu latiuis sillõꝝ q̃ sũt dici d oi ꝛ dici d nullo. Et ĩtẽdit duas ↄclõẽs. prima ẽ h. alterũ eẽ i alte ro toto. ꝛ alteꝝ predicari d altero ostẽdẽdũ ẽ vniuersaliter. h ẽ dici d oi ꝛ eẽ i toto sũt idẽ. iõ suffic̃ diffinire alteꝝ illoꝝ. ¶ 2° ↄ̃. tãgit diffõez ei° q̃ ẽ dici d oi ꝛ ẽ h. dicim°. n. d oi p̃dicari qñ nihil ẽ sumere s bi s bo d quo alteꝝ. s. p̃dicatũ ñ dicaẽ. Et addit ꝙ silr̃ p̃t accipi diffĩ°h° q̃ ẽ di ci d nullo: ꝛ ẽ qñ nihil ẽ sumere sub s bo s bi a q̃ ñ remoueaẽ p̃dicatũ. Et dic̃ egidi° ꝙ arist. dic̃ s bi ꝛ ñ sub s bo vt ↄp̃hẽdat tã partes s bitiuas q̃ꝫ partes itegrales: qꝛ lz partes s biue posite sint sub ipo toto q̃ ẽ qõdã i bm: tñ p̃tes itegrales i ppõe dñr eẽ sub suo toto tãqꝫ sub s bo. vtreqꝫ rñ p̃tes sũt toti° vt s bi. ¶ Et si dicaẽ i hac ppõe sor. currit. nihil ẽ sumere sub i bo d q̃ ñ dicaẽ p̃ dicatũ: eo ꝙ sub sor. nullũ sit iferi°. ꝛ tñ ibi ñ ẽ dici d oi. g̊ ꝛc̃. Rñr ꝙ ista diffĩ° ñ dꝫ itelligi pure negatiue sz eqpollet isti affirmatiue. dici d oi ẽ p põ vlis. i q̃ p̃dicatũ denõẽ accñtalr̃ ↄueĩre cui libz supposito s bi. Et similr̃ exponi posẽz diff° ei° q̃ ẽ dici d nullo. sic scz. Dici d nullo ẽ ppõ vlis negatiua in qua predicatũ denotaẽ acci dẽtaliter remoueri a quolibet supposito s bi.

Tertio nõndũ ꝙ circa hũc tex. icidũt. 3. difficultates. Pria ẽ. vtrũ dici d oi. ꝛ eẽ i toto sint p̃cise sino^ma. Rñr ꝙ lz sint id sm rẽ tñ dñt scõz rõez: q̃re ñ sũt sino^ma. nã eẽ i toto ẽ ↄdi° re^ua s bi i ordine ad p̃dicatũ. qꝛ p̃di catũ ↄtinet totũ sic̃ supi° suũ iferi°. sz dici d oi ẽ ↄdi° respciua p̃dicati i ordĩe ad s bz. qꝛ s. p̃dica tũ dr̃ d oib° suppositis s bi ¶ 2° difficultas. vtꝝ i hac ppõe. hõ ẽ al. sit dici d oi. ꝛ videẽ ꝙ sic. qꝛ p̃dicatũ dr̃ ve d q̊lz suppo^to s bi. g̊ ꝛc̃. ¶ In op^m rñ ar^r. qꝛ p̃dicatũ ñ denõẽ accñ^r ieẽ cuilz supp° s bi. g̊. Rñr p vnã distictõez. ꝙ duplex ẽ dici d oi. qõdã ẽ p̃oristicũ. ꝛ ẽ p̃dicatũ dici a^ue d p̃dica to distributo. vt hõ ẽ aĩal. Aliud ẽ dici de oi po steriorissticũ. q̃ ẽ p̃dicatũ affirmari d s bo p q̊ libet ei° supposito ꝛ p q̊libet tpe. sicut in q̃libz ppositione directa i mã nãli. Tũc dr̃ ꝙ i hac ppõe. hõ ẽ aĩal. ẽ dici d oi posteriorissticũ. ꝛ nõ dici de oi p̃oristicũ. ¶ 3ª difficultas. q̃lr̃ ↄueniũt ꝛ dñt dici de oi posteriori^cum ꝛ dici d oi p̃ori^cum

Rñr q̄ duplr̄ cōueniunt ⁊ triplr̄ dn̄t. Cōueniūt primo q̄r reperiūr̄ in eadē ꝓpōe. vt pꝫ in ista. oīs hō ē aīal. ibi enim ē dici de oī priorīsticū eo q̄ p̄dicatū dr̄ affirmatīe de sb̄o distributo. ⁊ ē̄t dici de oī posteriorīsticū q̄ tn̄ nō inueītur in sua cōuertēte. q̄r p̄dicatū dr̄ ve ⁊ affirᵘᵉ de sub̄o ꝓ q̄libet supposito ⁊ ꝓ quolibet tēpore. 2º. ꝯueniūt q̄r qn̄q̄ꝫ in ꝓpōne conditionali repir̄ dici d̄ oī posteriorīsticū vel p̄orīsticū q̄d tn̄ nō iueītur in sua conuertēte. sicut ī ista. hō ē aīal. ē dici de omni priorīsticū q̄d tn̄ nō inueītur in sua conuertēte. s. in ista. quoddā animal ē hō. similiter in ista. omnis hō currit. ē dici d̄ omni priorīsticū. ⁊ tn̄ in sua cōuertēte q̄ ē ista quoddā currēs ē hō nō ē dici de oī priorīsticuꝫ Differūt āt primo sic. q̄r dici de omni priorīsticum reperir̄ solū in ꝓpōe vniuersali. Sꝫ dici de omni posteriorīsticū pōt reperiri tam ī ꝓpōe vniuersali q̄ꝫ particulari vel indefinita. Secūdo drn̄t q̄r dici de omni priorīsticū reperir̄ tā in ꝓpōe vā q̄ꝫ falsa vel impossibili. Sed dici de omni posteriorīsticū reperir̄ solū in ꝓpōe vā ⁊ necīa. ¶ 3º differūt q̄r ad dici de omni priorīsticum sufficit vniuersalitas suppositorū. Sed ad dici de omni posteriorīsticum requiritur vniuersalitas suppositorum ⁊ temporum simul.

Conclusio vn̄salis. Dici de omī ⁊ dici de nullo sunt suffiᵃ principia regulatiua sillogismoꝝ. pꝫ q̄r per illa duo pricipia primo ⁊ directe pn̄t ꝓbari sillogismi prime figure ⁊ mediate vel idirecte ꝓbār̄ sillogismi secūde ⁊ 3ᵉ figuraꝝ per reductionem eorum ad sillogismos prime figure.

Primo dubitatur. vtꝝ sit necesse conclusionē eē aliaꝫ a p̄missis. Respōdetur q̄ cōclusio d̄ꝫ eē alia a p̄missis copulatiue sūpt̄ ⁊ a q̄libet p̄missarum seorsū sumptaꝝ. q̄r illō ītēdebat aristo. per illā particulā positā in diffōe sillogismi. aliud q̄dē. per quaꝫ particulam excludūtur affirmatōes siue ꝯn̄e quibus arguitur a tota copulatiua ad qualibet eius partē. ⁊ ab exponētibꝰ ad expositam quia in talibꝰ ꝯclusio d̄ꝫ eē eadē cū an̄cedēte vl̄ cū altera p̄te eiꝰ. Alr̄ rn̄r ꝑ tres distinctōes ⁊ sex dicta. Prima distinctio ē hec. terminoꝝ positoꝝ in sillogismo q̄dā vocār̄ ꝓpōes cꝰ sūt subm̄ ⁊ p̄dicatū. quidā v̄o vocātur sillogistici cꝰ sūt maior extremitas. minor extremitas ⁊ mediū. ¶ 2ᵃ distᵒ. ꝓpōnū in sillō pōitaꝝ q̄daꝫ dn̄r gn̄ales: ⁊ tales in sillō tm̄ sūt due. s. an̄s ⁊ ꝯn̄s. accipiēdo an̄s ꝓ copula ꝯstituta ex maiori ꝓpōe ⁊ miori. Et ꝯn̄s capir̄ ꝓ ꝯⁿᵉ. q̄dā āt dicūr̄ sillogistice. ⁊ iste sr̄ tres ī sillō. s. aᵒʳ bᵒʳ ⁊ ꝯᵒ. ¶ 3ᵃ distᵒ. terioꝝ ⁊ ꝓpōnū silli duplex ē alietas q̄dā ē vōlis. s. qn̄ vox illius ē alia n̄ solū mālr̄ in voce alteriꝰ sic chiera icocerūꝰ sūt diuerse voces. alia ē alietas officij. s. qn̄ vna vox q̄rit aliq̄d offiᵐ q̄d n̄ q̄rit alia cꝰ sūt vox s̄bi ⁊ vox p̄dicati. ¶ Priᵐ dc̄ꝫ ē istō ī q̄libet bono sillō sr̄ sex termi. s̄ꝫ vocē mālr̄ distincti. pꝫ. q̄r ī q̄lꝫ sillō sūt tres ꝓpōes. Quaꝝ q̄libet constituir̄ ex duobꝰ teris. ¶ 2ᵐ dc̄ꝫ ī q̄libet bono sillō tm̄ sunt duo termini ꝓpōnales ⁊ officialr̄ disticti. pꝫ. q̄r q̄libꝫ terius pōirꝰ in sillō vel ē p̄dicatū vel ē s̄bꝫ. ¶ 3ᵐ dc̄ꝫ in q̄libet bono sillō tm̄ sūt termini sillogistici ⁊ officialr̄ disticti. pꝫ q̄r q̄libꝫ terminꝰ positus in sillogismo vel est maior extremitas vel ē minor extremitas vel medium. ¶ Quartū dc̄ꝫ. ⁊ sī ī q̄libꝫ sillogismo sint tātū due ꝓpōes gn̄ales tn̄ req̄runt tres ꝓpōes sillogistice. Pria ps pꝫ. q̄r ī q̄libet sillogismo sufficiūt an̄s ⁊ ꝯn̄s q̄ dn̄r eē ꝓpōes gn̄ales. Secunda ps pꝫ. q̄r in quolibet sillō ē maior ꝓpō. minor ⁊ ꝯᵒ. ¶ Quītū dc̄m ad bonū sillꝫ sufficiunt tres termini sillogistici officialr̄ distincti. ⁊ tres ꝓpōes sillogistice officialr̄ disticte. pꝫ. q̄r h̄ ē bonꝰ sillogismꝰ ex oppōitis in cesare. nulla disciplina ē sophia. oīs disciplia ē sophia. g̃ nulla disciplina ē disciplia. ⁊ tn̄ tm̄ sūt duo termini vōliter ⁊ s̄m significatū distincti. s. disciplina ⁊ sophia. ⁊ sūt tres officialr̄ distincti vnꝰ q̄r gerit offiᵐ maioris aliꝰ mioris aliꝰ medij. ⁊ silr̄ tm̄ sūt due ꝓpōes vōlr̄ distincte. sꝫ tn̄ sūt tres officialr̄ distincte. Quaꝝ pᵉ ꝯuēit offiᵐ maioris ꝓpōis. scd̄e minoris ⁊ tertie ꝯclusiōis. g̃ cū p̄dictꝰ sillogismꝰ sit bonꝰ. seq̄tur q̄ ad bonitatē sillogismi sufficiūt tres termini ⁊ tres propōes h̄ntes distictōem ex p̄te officij. ¶ Sextū dictū ad bonū ⁊ veꝝ silloᵐ nō requirir̄ conclusionē eē aliā vōlr̄ l̄ s̄ꝫ significatōeꝫ a p̄missꝭ coplaᵘᵉ sūpt̄ ⁊ a q̄lꝫ seorsū. sꝫ suffic̄ ipaꝫ distingui officialiter solum. patet q̄r bene sequitur. omnis disciplina est sophia. omnis disciplina est disciplina. ergo omnis disciplia est sophia. ista cōsequentia tenꝫ in barbara. ⁊ tamē ꝯᵒ ē ī voce ⁊ significato p̄cise eadē cū maiore a q̄ soᵐ distiguir̄ offilr̄. g̃ ad boᵐ sillm̄ suffic̄ q̄ sit aᵒ offilr̄ a q̄libꝫ p̄missaꝝ seorsū sūptaꝝ. Q̄d autē p̄dictꝰ sillogismus sit bonꝰ. patet. quia ille sillogismꝰ

ē bonus ad quē reducitur alius. vt appeat euidens ꝛ necessarius. sed in pdictis sillo̅is factis in opposītis in cesare. ꝓbatur eē euidens ꝑ reductionē eius ad p̄mū silĺm factum in barbara. capiēdo oppositū ꝯriū ꝯclusiōis de cesare ꝓ minore de barbara. ꝛ maiorē ꝓ maiore. īferendo ꝯtrariū mīoris. ꝛ arguitur vt prius.

Secundo dubitatur. vtrū ꝯclusio sit d' eēntia silĺi: ꝛ de h̄ dantur cōiter tres opiniones. Quaꝝ pria ē h̄. ꝙ ꝯº est de eēntia silĺi quā ꝓbāt duabꝰ rōibꝰ. Pria est ꝯº ponit̄ in diffōne silĺi. Dicitur eni silĺs oro ī qua qbus dā pōitis aliud qdē. s. ꝯºḡ ꝛc̄. ḡ ꝯclusio includit̄ in eēntia silĺi. ¶ 2º sic. ꝯclusione sola variata variatur ꝛ modus. ꝛ ex ꝯn̄ti silĺs. ḡ ꝯº vr̄ eē de eēntia sillogismi. an̄s pz. q: barbara ꝛ baralipton sūt mōi distīcti ꝗ tm̄ solū distiguūt̄ ex pte ꝯn̄is. ḡ variotio ꝯn̄is variat moduz ¶ Scd̄a oppinio tꝫ ptem negatiuā. s. ꝙ ꝯº non ē de eēntia silĺi. ꝓbat quadruplr̄. Prio q: effectus non ē de eēntia sue cāe. sed ꝯº ē effectꝰ sillogismi. ḡ n̄ ē d' eēntia eiꝰ. 2º sic forma eēntialis sillogismi q̄ ē mōus ꝛ figura saluat̄ ī p̄missis tm̄. ergo est preter essentialē formam sillogismi. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ē ex eēntiā eiꝰ. ¶ 3º variato aliquo qd̄ ē de eēntia alicuiꝰ variat̄ ꝛ illud. sꝫ cōclusione variata n̄ variat̄ sillogismꝰ. ḡ ꝯº nō ē de essentia sillogismi. hoc pz. per phꝫ secundo hꝰ. vbi vult qd̄ idē silĺs pōt inferre plures conclusiōes. ¶ 4º sic aristo. v̄sus finē p̄mi huiꝰ docet resoluere silĺm in tres terminos ꝛ duas ꝓpositiones. ḡ vr̄ ꝙ ꝯclusio sit aduēticia. ꝛ p̄ter eēntiā sillogismi. ¶ 3ª ē oppinio q̄ ꝯsistit ī vna distinctione ꝛ duobꝰ dictis. Distinctio est hec silĺs pōt capi q̄druplr̄. vnoº prie ītētionalr̄. 2c ē vna oro compōita ex duabꝰ p̄missis ꝛ vna cōclusione cū nō illationis q̄ dr̄ eē hec coniūctio ḡ igr̄ vl' silĺs. 2oº pōt capi sillogismus scd̄e intētionalr̄ vꝫ. vt ē qdā respectꝰ rōis fūdatꝰ. sr̄ habitudine p̄missaꝝ in ordine ad ꝯclusionē. 3º capit̄ ꝓ ipsa necessaria hītudine p̄missaꝝ ad ꝯclusionē. q̄rto mō capit̄ silĺs ꝓ actu discursiuo ītellectꝰ quo discurrit a p̄missis ad cōclusionē. ¶ Primū dc̄ꝫ ē istud. si capit̄ silĺs tribꝰ vltimis mōis cōclusio nō ē d' eēntia silĺi. pz p̄mo. q: nec p̄misse h̄ mō sūt de eēntia istiꝰ scd̄e intentionis que ē silĺs cū hēat rōem fūdamēti remoti vel termi respcū istiꝰ intētionis 2ᶜ q̄ ē sillogismꝰ. Tū scd̄o. q: fūdamtū ꝛ terminus non sunt de eēntia respcū medy. sed p̄misse ꝛ ꝯº sic hn̄t tanq̄ fundamētū ꝛ terminꝰ respectu hītudinis necessarie p̄missaꝝ ad ꝯclusionē. tū 3º. q: nec p̄misse nec ꝯclusiones sūt de essentia actꝰ intelligēdi quo itellectꝰ discurrit de p̄missis ad ꝯclusionē. ¶ Scd̄ꝫ dictū cōclo ē de eēntia silĺi prio mō sūpti. pz. q: silĺs sūptꝰ prio mō formalr̄ ꝛ intrinsece ē oro cōpōita ex p̄missis ꝛ ex cōclusione cū nota illationis. ergo intrisece ꝛ eēntialr̄ cōplectit̄ cōclusionē. ꝛ ex hoc pz quid sit dicendum ad dubium.

Tertio dubitatur. Utrum ad veritatem sillogismi requiratur ꝙ copule p̄missaꝝ sint eiusdē tp̄is. Et vr̄ ꝙ sic. q: nisi sic sequeret̄ ex vō falsū. pz ꝯn̄a sic arguēdo. oīs hō ē albꝰ. adam fuit hō. ḡ adā ē albus. Rn̄r ꝑ duo dicta. Primū dictū ꝙ ī bono sillogismo cauēdū ē ne arguat̄ a minꝰ āplo ad magis amplū cū distributione magis āpli. vl' ecōtra sine distributiōe ēt cauēdū ē ꝙ mediū sit magis amplū in p̄missa in q̄ maior distribuit̄ q̄ꝫ in p̄missa in qua minor distribuitur. dr̄ aūt terminꝰ teneri magi āple qn̄ in vna ꝓpositōe supponit ꝓ aliquo ꝓ quo nō supponit in alia. Etᶜ in hac ꝓpōe. hō currit. iste terminꝰ. hō. tenetur magis āple q̄ꝫ in ista aliqs hō currit. q: i p̄ma suppōit indifferēt̄ ꝓ viro ꝛ muliere. in 2ª aūt suppōit ꝓ viro tm̄. ¶ 2ᵐ dictū ad hōitatē sillogismi n̄ reqritur ꝙ p̄misse sint eiusdē tp̄is pz. q: hn̄ seqtur. oīs hō currit. oīs hō ē aial. ergo oīs hō currit. vel sic. oīs hō ē albꝰ. qdaꝫ hō fuit niger. ḡ aliqd qd̄ fuit nigrū ē albū. Et ꝯfirmat̄. q: nisi sic seq̄ret̄ ꝙ nūq̄ꝫ valeret silĺs ex vna de ieē ꝛ alia de modali. cꝰ opᵐ dicet̄ ifra.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primam patuit in p̄mo notabili quomodo per dici de omni ꝛ dici de nullo intelliguntur due propositiones vere ꝛ manifeste que sunt principia complexa regulatiua sillogismorū ¶. Ad secūdam dicitur ꝙ dici de omni ꝛ dici de nullo sunt principia regulatiua sillogismorum. Quorum medium ē terminus cōmunis non autem illorum quorum medium terminus ē discretꝰ. Potest ēt dici ꝙ nullus sillogismus expositorius tenet gratia forme nisi ī virtute dici de omni vel dici de nullo. Et ideo oꝫ vnam premissam equipollere vni vniuersali. in qua sit dici de omni vel dici de nullo. ¶ Ad tertiā dicitur. ꝙ illi sillogismi sunt perfecti qui regulantur īmediate per dici de omni vel dici de nullo. illi vero q

mediate regulant dicitur imperfecti

Queritur Utrū ɔuersio in terminis sit ɔña formalis ab argumētatōe distincta. Et arguit ꝙ non ꝓ pma partē. qꝛ ɔuersio ē pdicatio ī sbm mutatō ⁊ econ°. g nō ɔña. Et ɔfirmat. qꝛ ɔuersiō ñ ē nisi vnū añs g ɔuersio non ē ɔña. tenet ɔña. qꝛ ex vno nihil seqt. ¶ Arguit 2° sic ꝓ scd̄a3 partē. qꝛ ɔuersio ñ tenet i termis oib⁹ retēta silī forma arguēdi. g nō ē ɔña formalis. añs p3. qꝛ ñ tenet i termis obligs nec in termis ampliatiuis. ¶ Arguit 3° ɔtra tertiā partē. qꝛ ɔuersio ē ɔña emti. g nō ē ɔña disticta ab argumētatōe. Añs p3. qꝛ ɔuersio ē ɔña. ⁊ nō ē ɔña sillogistica nec exēplaris nec inductiua. ergo est emti. ɔsequētia tenz a sufficiēti diuisione. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo sciēdū ē ꝙ p declaratōe termi noꝝ ponit vna distictio ⁊ vnū dcm̄. Distictio ē hec. ɔuersio pōt capi dupl̄r Primo p mutatione logicali sic pdicati i situ s bi ⁊ eɔuerso. ⁊ sic ɔuersio ē passio termioꝝ ⁊ nō ppōnū. Alio mō capit ɔuersio p nc̄ia habitudine ppōis ɔuertētis ad ɔuersam. et sic ē passio ppōnū. q itez ē duplex. nā qd̄a ē causat ex parte mutatōis q̄litatis. cuiusmodi ē ɔuersio i opposita q̄litatē. Alia cāt ex mutatione pdicati in subm̄ ⁊ econtra. ⁊ illa vocat ɔuersio in terminis q sic cōiter diffinit. Conuersio i terminis ē duaꝝ ppōnū categoricaꝝ vtroqꝫ termino participātiū vni⁹ ad alterā formalis ɔña. ¶ Dictū ē istud. argū in sua cōita te sumpta sic pōt diffiniri. Est ɔña in c⁹ añte ponit mediū nō positū i ɔñte. ex q diffōne clicitur due cōditōes reqsite ad hoc ꝙ aliqd sit argū. Prima ē ꝙ sit ɔña nc̄ia. Scd̄a est ꝙ in añte talis ɔñe ponat vn⁹ termin⁹ nō posit⁹ in ɔñte eg termin⁹ d3 eē mediū i reductōe talis ar^ti ad sillm̄. Et per h excludit ɔuersio vbi tam in añte q̄ i ɔñte sunt pcise idē termini

Secūdo sciēdū ē ꝙ aristo i h. 4. c. determinat d p pri⁹ perfectio sillōꝝ scꝫ de ɔuersione. et cōtinet duas partes pncipales. in q̄ꝝ pma determinat de ɔuersiōe ppōnū de inesse simplicit. Et cōtinet 3. cōclōes pn̄. In q̄ꝝ pma tāgit 3. diuisiones valētes ad cognitionē que propositiones debent conuerti. ¶ Prima diuisio ē hec. ppōnū alia ē de simplici inesse. alia ē de nc̄io inee. ⁊ alia ē de ɔtingenti inee. ¶ Scd̄a diuisio. ppositōnū īm vnā quāqꝫ locutōeꝫ alia ē affirmatiua. alia ē negatiua. ¶ Tertia diuisio. ppōnū tā affirmatiuaꝝ q̄ negatiuaꝝ alia ē vlis. alia ē particularis. ⁊ alia idefinita. ¶ Scd̄a p° tāgit q̄tuoꝛ regulas de ɔuersione ppōnū de inee. Prima regula ē h. nc̄e ē vlē3 negatiuā d inee simplr ɔuerti in termis. vt si nulla voluptas ē bonū nullū bonū ē voluptas. Scd̄a regula ē. nō ē nc̄e vlē3 affirmatiuā ɔuerti vlr. s3 nc̄e ē eā ɔuerti i pticularē. vt si ois voluptas sit bonū necesse ē qd̄a bonū eē voluptatē. Tertia regula ē. nc̄e ē particularē affirmatiuā ɔuerti particularit in termis ut si qd̄a voluptas sit bonū: quodd̄a bonū erit voluptas. ¶ 4ª regula ē. nō ē necesse p̄iuatiuā pticularē ɔuerti sim̄r i termis. qꝛ nō ē necesse ꝙ si hō ñ isit alicui aiali ꝙ ēt aial non isit alicui hoi. ¶ 3ª. ɔtangit pbatōes p̄dictarū q̄ttuoꝛ regularū per rōes formatas i t̄mis nō significatis. ¶ Primā regulam pbat sic qꝛ bene seqt nullū. b. ē. a. g nullū. a. erit. b. qꝛ ex oppōito ɔñtis. s. aliqd. a. ē. b. infert oppositū añtis. f. aliqd. b. ē. a. Hoc pbat Aristo. per sillm̄ expositoriū. qꝛ si ista qd̄a. a. ē. b. q ē contradictoria ɔñtis sit va: tunc erit aliqd vnū et idē qd erit. a. et b. ⁊ sit. c. tūc argr sic per sillm̄ expositoriū. c. ē. a. c. ē. b. g. b. ē. a. ⁊ illa ē cōtradictoria añtis. ¶ 2ª regula pbat sic. bene seqtur oē. b. ē. a. g qd̄a. a. ē. b. qꝛ ex oppōito ɔñtis infert oppositū cōtradictoriū añtis. vt si nullum. a. sit. b. tunc nullum. b. erit. a. quod ē contrariū isti⁹ oē. b. ē. a. ¶ 3ª regula pbat. qꝛ bene seqt quoddā. b. ē. a. g quoddā. a. ē. b. p3 qꝛ ex oppōito ɔñtis. s. nullū. a. ē. b. infert oppo^m añtis. s. nullū. b. ē. a. ¶ 4ª regula sic pbat qꝛ non seqt quoddā. b. nō ē. a. g quoddā. a. ñ ē. b. patet qꝛ ponat ꝙ. b. sit aial: et. a. sit hō: tūc nō seqtur si aial nō sit hō ꝙ hō non sit animal

Tertio sciēdū ē ꝙ circa hūc textū icidūt q̄ttuoꝛ difficultates. ¶ Prima ē Quare i p̄ria diuisione ppōis nō enumerat ppōne de possibili nec illā de īpossibili. Rō ē qꝛ ppōes de possibili ɔuertūt sicut ille de ɔtigēti et ille d īpossibili sicut ille d necessario. ut ifra patebit. ¶ 2ª difficultas. Utrū per iō pn^m ade q̄te possint pbari q̄ttuoꝛ regule p̄dicte. Rñr ꝙ nō: s. pncipiū pbandi ppōem vlēm negatiuā: ē sillogism⁹ expositori⁹. pricipiū v̄o pbādi vlēm affirmatiuā ē ista maxima. Quodlibet cum quolibet uel ei⁹ oppo^m stat. Principium

aūt probādi cōuersionē particularis affirmatiue ē ista maxīa. Ois illa cōña ē bona in q̄ ex opposito ɔ̄ntis infert̄ oppositū āntis. ¶ Tertia difficultas. q̄re particularis negatiua non cōuertit̄ simplicit̄ in t̄mis. R̄ō ē duplex. pria q: ex v̄is nō seq̄t̄ falsū. Scd̄a q: argueret̄ a nō distributo ad. distributū. hoc totū pz cōuertē do istā. quoddā aīal nō ē homo: ī hāc: q̄dā hō ñ ē aīal. ¶ Quarta difficultas. q̄re aristo. nō fec̄ mētionē de cōuersione per cōtrapōnē. R̄ō ē q: determīat aristo. de cōuersione put ē principiū effectiuū sillo̅ꝝ. sed ī reductione sillo̅ꝝ īperfectoꝝ nō debēt accipi noui t̄mi: s; in cōuersione per cōtrapōnē accipiūt̄ noui termi: mutant̄ eni t̄mini finiti in t̄minos infinitos. Ex quo seq̄t̄ ꝙ tm̄ sūt due spēs cōuersionis. s. cōuersio simplex ꝛ per accidēs. Est eni cōuersio simplex mutatio p̄dicati ī sbm̄ ꝛ ecōtra manēre eadē qualitate ꝛ q̄ntitate scd̄m quā cōuertit̄ vniuersalis negatiua in seipsā: ꝛ particularis affirmatiua ī seipsā. sed cōuersio per accn̄s ē mutatō p̄dicati ī sbm̄ ꝛ ecōtra manēre eadē q̄litate sed mutata q̄ntitate. et scd̄m hāc cōuertit̄ vniuersalis affirmatiua in particularē affirmatiuā: et vniuersalis negatiua in particularē negatiuā. ¶ Quita difficultas. vtrū ista ꝓpō hō albus ē albus sit cōtigēs vel necessaria R̄n̄r per duo dicta. Primū dictū ē vna regula que potest elici ex textu. sc; ꝙ quelibet propō particularis affirmatiua īfert duas premissas sillogismi expositoꝝ: in q̄rū pria predicat̄ sbm̄ de ꝓnoīe demōstratiuo demōstrāte aliquod singulare. ꝛ in secūda predicat̄ p̄dicatū de eodē ꝓnoīe demōstratiuo. ut ista q̄dā. a. ē b. infert istas duas singulares h̄. s. c. ē. a. ꝛ hoc s. c. ē. b. ¶ Scd̄m dictū. ista ꝓpō. hō albus ē albus ꝓbabiliter dicit̄ eē contingēs. pz q: īfert duas p̄missas cōtingētes. ḡ ipsa ē contigēs. tz cōseq̄ntia. q: ex n̄cio non seqtur nisi n̄cm̄. añs patz supposito ꝙ per ꝓnomē demonstratiuū per se sūptū possit solū demōstrari suppositū termi absoluti. q: si debeat demonstrari suppositū termi cōnotati oportet sibi addere cōnotatū per talē terminū. vt si dicat̄ h̄ est albū solū demōstrat̄ subiectū albedis. sed si dicat̄ h̄ albū est albū tūc demōstrat̄ suppositū albi

Conclusio vn̄salis. Cōuersio i termis est conseq̄ntia formalis ab

Primo Dubitat̄ argumtatiōe distīcta vtrū ad seruādū formalitatē conseq̄ntie in cōuersionib⁹ sit conueniens ponere ad subiectū conuertētis istud additū qd̄ est. ¶ R̄ndet̄ ꝙ illud qd̄ est subiectū p̄cise conuerse debet esse p̄dicatū conuertētis ꝛ ecō. Et ex h̄ multotiēs contigit errare non sumendo debite subiectū ꝛ p̄dicatū p̄cisū in ꝓpōib⁹ ideo ad euitādū istū errorē ponūtur 4ᵒʳ regule. ¶ Prima est q̄ñcūq; in aliqua ꝓpositione ponit̄ v̄bū prie vel scd̄e personaꝝ aut verbuz excepte actionis sñ supposito tūc illud suppositū qd̄ dat itelligere debet esse subiectū. vt dicēdo sū in studio ī ego ē subiectū. ¶ Scd̄a regula. q̄ñcūq; in aliq̄ ꝓpositiōe ponit̄ v̄bū adiectiuū tūc illd̄ est resoluēdū in suū participiū ꝛ in h̄ verbo est. ꝛ sic totū illud qd̄ seq̄tur h̄ verbū est erit p̄dicatū. vt dicēdo sor. videt equū debet sic resolui sortes ē vidēs equū. ꝛ tūc h̄ totū vidēs equū erit p̄dicatū. ¶ Tertia regula. si in aliq̄ propositione ponat̄ obliqu⁹ h̄ potest esse duplr̄. q: vel talis obliquus ponitur a parte subiecti vel a parte p̄dicati. si a parte p̄dicati vel ponitur sine recto vel cū recto. si sñ recto tūc resoluēdū ē verbū in suū participiū ꝛ sic aggregatū ex obliquo ꝛ participio erit p̄dicatū. vt dicēdo panis ē in furno sic debet resolui panis ē exn̄s in furno vbi h̄ totū. s. exn̄s in furno ē p̄dicatū. Si aūt obliqu⁹ sumat̄ cum recto tūc aggregatū ex tali recto ꝛ obliquo ē p̄dicatū. vt dicēdo brunellus ē asin⁹ sortis. Si vero talis obliqu⁹ ponat̄ a parte subiecti h̄ est duplr̄. vel ponit̄ cū recto vel sñ recto. si ponatur sñ recto tūc obliqu⁹ debet resolui in ista tria. s. in suū rectū: in illud verbū est: ꝛ ī istud pronomē q vel qs eiusdē casus cū obliquo. et tūc suus rect⁹ erit subiectū: ꝛ illud verbū est erit p̄cipalis copula. ꝛ totū seq̄ns hoc v̄bū est erit p̄dicatū. vt dicēdo regis interest debz sic resolui: rex est cui⁹ interest vbi iste termin⁹ rex ē subiectū. ꝛ h̄ verbū ē dr̄ p̄cipalis copla ꝛ totū seq̄ns h̄ verbū est. s. cui⁹ interest ē predicatū. Si vero obliquus ponatur cū recto: h̄ est dupliciter. vel rect⁹ p̄cedit obliquū. ꝛ tūc aggregatū ex recto ꝛ obliquo ē subiectum. vt dicēdo capa sortis est alba: h̄ totū capa sortis ē subiectū. Sz si obliqu⁹ p̄cedit rectū tunc talis obliqu⁹ resoluēdus est in suū rectū ꝛ illud verbū est. ꝛ etiā in illud pronomen quis vel q eiusdem casus cū obliquo. quia resolutione facta suus rect⁹ erit subiectū. ꝛ illud verbū est ī ipso iclusū erit copula. ꝛ totū residuū erit pre-

dicatū. vt dicēdo hoīs oculus ē dexter. d3 sic resolui in istā. hō est c⁹ ocul⁹ ē dext. vbi li hō ē pcise sbm. Et totū seqnēs h̄ vbū ē. s. h̄ aggregatū c⁹ ocul⁹ ē dext ē pdicatū. ¶ 4ª regula si aliq̄ deteriatio addat pdicato cōuerse d3 illō totū poni p sbo conuertētl. vt null⁹ homo falsē ē aial. totū h̄ exn̄s false aial. d3 eē sub3 conuertētl. ex qb⁹ p3 q ad seruādū pcisionē ꝛ totalitatē sbi ꝛ pdicati d3 addi ad sb3 ꝯuertētis illud additū qō ē. Nā h̄ additū conuertibilr equalet pticipio isti⁹ vbi ē. ꝛ qꝛ ptim isti⁹ vbi ē. pdicat. vel ē ps pdicati. ideo adhuc cū illo addito fit ō pciso pdicato pcisū subiectum.

Secundo dubitat. vtꝝ ad seruādū formalitatē ꝯñe in conuersionib⁹. nec̄c sit ponere in conuertēte aliqō additū qō faciat terios eodē⁹ supponere sic in cōuersa. Rñr p vnā distictionē ꝛ q̄tuor dicta. Disti⁰ ē h̄. duplices sūt suppositiones. q̄dā sūt oio repugnātes. ꝛ sūt ille q̄ sic se hñt. q termin⁹ supponēs secūdū vnā suppositionē non potest inferre seipm supponētē scdm aliā. Alie sūt ptiz conuenientes ꝛ ptim differentes. qñ. s. termin⁹ supponēs scdm vnā suppositionē infert seipm supponētē secūdū aliā ꝛ ñ eꝫ. ¶ Primū dictū ē. a suppositiōe simplici ad psonalē non v3 consequentia. nec eꝫ. vt ñ seqt homo ē spēs. g aliquis homo ē spēs nec econtra. ¶ 2m dictum. a suppositione mālī ad psonalē vel simplice3 ñ v3 conseq̄ntia. nec ecōtra. vt ñ seqt homo ē dictio dissillaba. g aliqs homo ē dictio dissillaba nec econtra. ¶ Tertiū dictū a suppositione determinata ad distributā ñ v3 coñā. s3 bene ecōtra. qꝛ tūc argueret a ñ distributo ad distributū. ¶ Quartū dc3. a supne confusa tm̄ ad determinatā ñ ē bona conseq̄ntia remanēte sincathegoreumate confūdēte. s3 bñ econtra. ex qb⁹ p3 q ad seruādū formalitatē consequētie in conuersionib⁹ nec̄ē ē ponere in conuertēte quoddā additū qō faciat term suppore eodē⁹ sicut in conuersa. Et ad cōuertēdū istā. homo ē dictio dissillaba d3 aliqd addi. g q̄dā dictio dissillaba ē ista dictio homo.

Tertio dubitat. Vtꝝ ad seruandū formalitatē consequētie in cōuersionib⁹ sit ponēdū aliqō additū in conuertente. qō faciat terminos teneri eq̄ ample. ꝛ eq̄ stricte ꝛ eque appellate sicut in conuersa. Respondet q sic. vt ista. nullū mortuū ē homo. d3 cōuerti sic. g nihil qō ē homo ē mortuum. Et ista. nullus homo ē mortuus. d3 cōuerti. g nullū mortuū ē vel fuit homo. Sil'r ista. nullus homo ē mulier. d3 cōuerti. g nulla mulier ē aliqs homo. s3 ista. sortes pmittit tibi denariū. d3 sic conuerti. g q̄ddā pmittēs denariu3 ē sortes. Ex his trib⁹ dubijs pñt elici q̄tuor regule reqsite ad conuersionem. q̄ si obseruent in conuersis conuersionū ñ erit dabilis instātia. Prima ē q ōbite sumat sub3 ꝛ pdicatū. Et illō qō pcise ē sbm i vna sit pdicatū in alia: et econtra. ꝛ hoc s3 artē datā i p⁰ dubio. ¶ 2ª q ñ arguat a suppositione repugnāte ad suppositionē repugnātē ꝛ h⁰. s3 artē datā in scdo dubio ¶ 3ª ē q termini teneat eq̄ stricte ꝛ eq̄ āple in conuersa ꝛ in conuertēte. ¶ 4ª q ñ fiat variatio appel'ōis sicut patuit in tertio dubio.

Ad ratiões Añ oppositū. soluūtur ex ante dictis. ꝛ hec de questione dicta sufficiant.

Queritur Utrū oēs ppositiōes de nec̄io ꝛ oēs affirve de ꝯtigēti eodē⁹ cōuertāt sic ille de ineē. negatiue vō de ꝯtingēti ñ nec̄io ꝯuertāt oppōito mō sicut ille de inesse. ¶ Arguit p ꝯ p̄mā ptē. qꝛ nō seqt. nullū hoiē eē ridētē ē nec̄e. g nullū ridēte3 eē hoinem est nec̄e. Itē nō seqt oē3 grāmaticū eē hoiem est nec̄e. g aliquē hoiem eē grāmaticū ē nec̄e. itē non seqt. creātē eē deū ē necesse. g nec̄e ē deū eē creātē. ergo ille de necessario non ꝯuertūt eodē mō sic ille de ineē. ¶ Arguit 2⁰. ꝯ scdam ptem. qꝛ non sequitur. oē animal contingit esse sanū. g quoddā sanū contingit eē animal. cu3 añs sit veru3 ꝛ consequens sit falsum eo q oē sanum de necessitate est animal. ergo ppōnes affirmatiue de contingenti non conuertūtur eodē modo sicut ille de ineē. ¶ Arguitur tertio cōtra tertiam partē. quia bene seqtur. nullam tunicam contingit eē albam. ergo nullu3 album contingit esse tunica3. g vniuersalis negatiua de contingēti eodē modo conuertitur sicut vniuersalis negatiua d̄ ineē. Antecedēs patet in textu. Et confirmatur quia particularis negatiua de contingēti nō necessario potest conuerti simpliciter. ergo propositiōes negatiue de contingenti non necessario non se habent opposito modo ad illas de inesse. Antecedens patet. quia argueretur a ñ distributo ad distributum. ¶ In oppositum ē aristo.

Primo sciẽdũ ẽ φ ꝑ declaratiõe terio rum ponũt q̃tuor distictiones ¶ Prima distinctõ ẽ h. ꝓpões modales pñt hr̃e duplicẽ sensũ.s.cõpositũ ⁊ disũ.in cõuersi onib⁹ ãt illaꝝ ꝓcedendũ ẽ a sensu cõposito ad sensũ cõpositũ.vel a sensu diso ad sensũ disum ⁊ nõ a sensu diuiso ad cõpositũ vel econtra ne cõmittat̃ fallacia ꝯpõis ⁊ disionis. ¶ Secũda distictio.ꝓpositõnũ modaliũ q̃dã sũt affirmatiue in qb⁹.s.dcm̃ manet affirmatũ siue mõus neget̃ siue ñ. Alie sũt negatiue in qb⁹.s. negaº fert̃ ad dcm̃ siue modus neget̃ siue nõ. ita φ in ꝓposito modales dicũt̃ aᵗᵉ in qb⁹ neº non ẽ lata ad dcm̃ siue fuerit lata ad modũ siue nõ. Et ille dicũt̃ negatie in qb⁹ negatio fert̃ ad di ctum siue fuerit lata ad modũ siue nõ. Simili ter in proposito vocant̃ ille vl̃es vel ꝑticulares q̃ sũt vl̃es vel ꝑticlares ex ꝑte subi dicti. ¶ 3ª distinctio ꝓpõitionũ modaliũ q̃dã sũt de ne cessario i qb⁹.s.ponit̃ ille mod⁹ necesse. Nam dr̃a ẽ inter ꝓpõem nec̃iaꝫ ⁊ ꝓpõem de nec̃io. qꝛ nec ois ꝓpõ nec̃ia ẽ de nc̃io nec ecõtra. Alia ẽ ꝓpõ de ꝯtingẽti nõ φ ipsa sit cõtingẽs.ſꝫ co φ in ipsa ponit̃ mõus cõtingẽtie. Alia ẽ d̃ con tingẽti possibili in q̃.s.ponit̃ ille mod⁹ ꝯtigẽs capt⁹ in sua cõitate ꝓ cõtingẽti alto. Alia ẽ de ꝯtingẽti nec̃io in q̃ ponit̃ iste mod⁹ contingẽs capt⁹ ꝑ ꝯtingẽti nec̃io. Et alia dr̃ de ꝯtingenti nõ nec̃io in q̃ ponit̃ ꝯtingẽs captũ ꝓ nõ nec̃io ¶ Quarta distinctio dupl̃r põt intelligi moda les ꝯuerti. Uno mõ ſm se totas.ita φ modus fiat subm̃ ⁊ totũ dictũ fiat p̃dicatũ ⁊ ecõtra.et de tali cõuersione ñ tractat arist.i textu. Alio mõ põt intelligi φ ꝯuertãt̃ ſꝫ suas ꝑtes.s.q̃ ad dcm̃.ita φ p̃esũ p̃dicatũ dc̃i fiat p̃ciũ s̃bꝫ dc̃i. ⁊ eꝫ.⁊ d̃ tali cõuersione modaliũ tractat arist.

Secundo sciendũ ẽ.φ in secũda parte ꝑncipal: h⁹ capituli determi nat ari.de ꝯuersione ꝓpõnuꝫ modaliũ. Et cõ tinet duo pũcta. In p̃io deteriat de ꝯuersioni bus ꝓpõnũ de nec̃io ⁊ intẽdit duas ꝯclões. Quaꝝ p̃ma ẽ h.oẽs ꝓpões de nec̃io cõuertũn tur sic ille de in eẽ.pꝫ qꝛ vl̃is negatiua ꝯuertit̃ in vl̃em negatiuã.ſꝫ vl̃is affirmatiua ⁊ ꝑticla ris affirmatiua ꝯuertũt̃ in ꝑicularẽ affirma tiuã. Prima ꝑs pꝫ.qꝛ bñ seq̃t̃ nullũ.b.eẽ.a .est nec̃e.g̊ nullũ.a.eẽ.b.ẽ nec̃e.qꝛ oppᵐ ꝯñtis r̃pu gnat añti g̊ ꝯña ẽ bõa. Añs pꝫ.qꝛ oppᵐ ꝯñtis ẽ ista quoddã.a.ꝯtigit eẽ.b.ad quã seq̃t̃ isto qd dã.b.ꝯtingit eẽ.a.q̃ꝝ vtraqꝫ ꝑs repugnat añ cedẽti. Scd̃a ꝑs pꝫ.qꝛ bñ seq̃t̃.oẽ.b.nec̃e ẽ esse a.g̊ q̊ddã a.necesse ẽ eẽ.b. qꝛ ex oppõito ꝯñtis s.nullũ.a.ꝯtingit eẽ.b.infert̃ oppõitũ añtis.s. nullũ.b.ꝯtingit eẽ.a.⁊ sil̃r ꝓbari põt conuer sio particlaris affirmatie. ¶ Scd̃a ꝯº.ꝓpõ ꝑti cularis negatiua de nec̃io ñ ꝯuertit̃ simpl̃r ꝑꝑ cãm p̊⁹ dictã in ꝯuersionibus ꝓpõnũ de iesse In 2º pũcto deteriat arist.de ꝯuersionibus ꝓ positionũ de contingẽti.⁊ continet qnqꝫ ꝯclu siones. ¶ Pr̃ia ꝯº tãgit vnã diuisionem cõtingẽ tis.⁊ ẽ hec.cõtingẽs dr̃ tripl̃r. Nam quoddaꝫ ẽ contingens necessariũ.aliud ẽ nõ nec̃ium.⁊ aliud contingẽs altũ qd̃ conuertitur cũ possi bili. ¶ 2ª conclusio.oẽs ꝓpões affirmatiue de contingẽti conuertũtur sicut ille de in eẽ.⁊ d̃ nec̃io.pꝫ.qꝛ bñ seqtur oẽ.b.vel quoddã.b.cõ tingit eẽ.a.g̊ aliquod.a.ꝯtingit eẽ.b.qꝛ ex op posito ꝯñtis.s.ꝯtingit nullũ.a.eẽ.b.infert̃ op positũ añtis.s.contingit nullũ.b.eẽ.a. ¶ 3ª ꝯº. ꝓpões negatiue de contingẽti alto eodẽ mo do ꝯuertũt̃ sicut ille de ieẽ. pꝫ.qꝛ vniuersalis negatiua cõuertit̃ in vl̃em negatiuã ⁊ ꝑticula ris negatiua nõ conuertit̃ in termis. Pr̃ia ꝑs pꝫ per duo exẽpla. Pmũ exẽplũ ẽ de contin genti nec̃io,nam bñ seqtur contingit nullum equũ eẽ hoiem.g̊ ꝯtigit nullũ hoiem eẽ equũ Scd̃m exẽplũ ẽ de contingẽti nõ nec̃io,quia bñ seq̃t̃ ꝯtingit nullã tunicã eẽ albã.g̊.contin git nullũ albũ eẽ tunicã.qꝛ oppoᵐ ꝯñtis repu gnat añcedẽti. Nã oppᵐ ꝯñtis ẽ.nõ cõtingit nullũ albũ eẽ tunicã.qd̃ eq̃pollet huic.nec̃e ẽ quoddã albũ eẽ tunicã.q̃ sic cõuertit̃.necesse ẽ quãdã tunicã eẽ albam.⁊ vtraqꝫ illaꝝ repu gnat añti.s.huic.cõtingit nullã tunicã eẽ albã Et addit aristo.φ ꝑticularis negatĩa de cõtin genti alto nõ conuertitur simpl̃r ꝑꝑ cãm p̊i⁹ dictam. ¶ 4ª cõclusio.ꝓpões negatiue de con tingẽti ad vtrũlibet nõ cõuertũt̃ sil̃r sicut ille de in eẽ.qꝛ vl̃is negatiua de contingẽti nõ cõ uertit̃ simpl̃r.ſꝫ ꝑ accidẽs tm̃ vel in oppositã q̃litatẽ.sed particularis negatiua bñ conuer titur simpl̃r in ꝑticularẽ negatiuã vt inferius videbit̃ capitulo de cõtingẽti. Sꝫ qꝛ dicit p̊⁹ istas negatiuas.contingit nullũ hoiem eẽ al bum.nec̃e ẽ nullũ hoiem eẽ equũ.crederꝫ ali quis φ iste sunt simpliciter negatiue.iõ ad h̃ remouẽdũ posuit arist.quintã conclusionẽ.s. φ ꝓpões in quibus modus affirmat̃ ⁊ dᵐ ne gatur nõ sũt negatiue. imo hñt affirmatiuam figurã:idẽ sũt de spẽ ꝓpõnum affirmatiaꝝ.pꝫ

qꝛ sicut se h₃ eē ꝛ n̄ eē in illis de ineē. ita se hēt
modus i modalib⁹. S₃ in illis ð ineē. ille dicū
tur simplr̄ affirmatiue in qb⁹ affirmaẗ h̄ vbū
est. g̃ in modalib⁹ ille sunt simpliciter affirma
tiue in qb⁹ affirmaẗ modus. Minoꝛ p₃. quia
iste sunt simpliciter affirmatiue ē nō bonū. est
non albū. ꝛ vlr̄ qn̄ dr̄ hoc ē non hoc. ꝛ qꝛ nō fe-
ci mētionem de cōuersione ꝓpōnum de p̄di-
catis infinitis cꝰ sūt iste. est non bonū. est nō
album. crederet aliqs ꝙ alio᷒ conuerterēẗ q̄₃
dictum sit. hoc remouēs dicit ꝙ h᷒ ꝓpōes de
predicatis infinitis eodem mō cōuertūtur sic
alie affirmatiue de quibus dictum est superi
us in pluribus locis ꝛ cetera.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hunc textū in
cidūt q̄tuoꝛ difficultates. ¶ Pri
ma vtrū sit verū illud qđ dicitur in textu .i. ꝙ
in omnib⁹ affirmatiuis de contingēti silr̄ se
hēbant fm conuersionē sicut in illis de in esse
Et vr̄ ꝙ non qꝛ non seqtur contingit ad vtrūli
bet. oē ens eē deum g̃ cōtingit ad vtrūlib₃ q̄n
dam deū eē ens. cū añs sit verū ꝛ ꝯñs falsum.
Rñr per duo dicta. ¶ Primū ꝙ in hoc caplo
p̄ncipaliter itēdit arist. de modalib⁹ in sēsu cō
posito ꝙ conuertūẗ sicut ille de in eē. Quarū
conuersio pōt probari per illud p̄ncipiū. si añ-
cedens ē nec̄m consequēs erit necessariū. ꝛ si
añs sit cōtingēs ꝯñs erit contingēs. ¶ Scđm
dictū ꝙ p̄dicta conclusio text⁹ d₃ intelligi de
ꝓpōib⁹ de contingenti in sensu cōposito ꝛ ca
piendo contingens ꝓ cōtingēti necessario vl̄
ꝓ contingēti alto qꝛ ꝓpō de cōtingēti ad vtrū
libet n̄ ꝯuertiẗ in illa₃ de eodē mō. s₃ i vnā de
ꝯtigēti alto. qꝛ n̄ seq̄ẗ contingit ad vtrūlibet.
oē aīal eē hoīem. g̊ ꝯtigit ad vtrūlibet quēdā
hoīnē eē animal. cū añs sit verū ꝛ consequens
falsū. Sed si in an^te capiaẗ contingēs ꝓ cōtin
genti ad vtrūlibet ꝛ in ꝯñte ꝓ contingēti alto
et tūc bene valet conseq̄ntia. ¶ Scđa difficul
tas q̄ē ē ꝙ vlis negatiua de contingenti non
cōuertiẗ simplr̄ s₃ hū ꝑticularis negatiua. rō
p̄mi ē. qꝛ vlis negatiua de contingēti ad vtrū-
libet equipollet vli affirmatiue q̄ nō cōuerti-
tur simpliciter. Sed tm̄ ꝑ accidēs. iō neq₃ vni
uersalis negatiua sibi eq̄pollens pōt conuerti
simpliciter. Rō scđi ē quia particularis nega-
tiua de contingenti ad vtrūlibet ē equipollēs
vni particulari affirmatiue que pōt conuerti
simpliciter. iō ꝛc̄. ¶ Tertia difficultas qualr̄
est saluabile ꝙ ꝓpositiones modales in qbus
verbū negatur solū. ꝛ non modus eē affirma-
tiuas cū tm̄ in scđo periarmenias tales dicte
sint negatiue. Rñr per vnam distinctionem
ꝛ duo dicta. ¶ Distinctio est hec. ꝓpositiones
modales in quibus verbū negatur ꝛ non mo
dus sunt duplices q̄dam sūt de sensu diuiso.
Alie sūt de sensu composito. ¶ Primū dictu₃
ē istud. ꝓpositiones modales de sensu diuiso
in qb⁹ dictu₃ negatur solū ꝛ nō mod⁹ dn̄r sim
pliciter negatiue. qꝛ in talibus pars p̄n^or copu
le negatur. vt in secūdo periarmenias diceba
tur. ¶ Secūdū dictū modales composite in
quibus solum verbū negatur ꝛ non mod⁹ sūt
simpliciter affirmatiue ꝑ rationē textus addi
tam ad hanc conclusionē. p₃ ēt aliunde quia
nūq̄₃ ꝓpositio reddiẗ negatiua nisi copula p̄n-
cipalis negetur. Sed in modalibus composi
tis modi includūt hoc verbū ē quod deb₃ esse
copula principalis in ipsis. Nam tm̄ v₃ conti
git sicut contingens ē. tale āt vbum in ipis in
clusum nō pōt negari per solā negationē latā
ad dictū. Sed cū hoc reqritur ꝙ neg᷒ feratur
ad modū includentē talē copulā vbale₃. Ul-
tra dr̄ ꝙ in modalib⁹ compositl si p̄ter modū
pōaẗ explicite h᷒ vbū est. idicatiui mōi. tūc ad
dādā negatiuā sufficit negationē ferri ad illđ
vbū est. l₃ n̄ feraẗ ad modū vt ista est affirma
tiua nec̄e ē nullū. b. eē. a. ꝛ tm̄ ista ē negatiua ne-
cesse n̄ ē. b. eē. a. in q̄ tm̄ ne^o n̄ cadit supra modū.
Silr̄ ista dr̄ negatiua contingēs n̄ ē. b. eē. a. n̄.
qꝛ ne^o cadat supra modū. s₃ qꝛ cadit supra co-
pulam iplicatā in h̄ vbo contingit. ¶ Quarta
difficultas vtrū idē reqriẗ ꝛ sufficiat ad vita
tem ꝓpōnum de oībus modis contingentis.
Rñr ꝙ n̄ s₃ ad vitatē ꝓpōis de contingenti
alto reqritur ꝛ sufficit ꝙ ita possit esse sicut si-
nificaẗ ꝑ eius dictū. ideo ad ꝯriā ei⁹ dandā o₃
dare vnā negatiuā de possibili. S₃ ad vitate₃
ꝓpōis de contingēti nec̄io reqriẗ ꝛ suffic̄ illđ
idē ꝙ vificaẗ ꝓpō de contingenti nec̄io. ꝛ silr̄
dareẗ contradictoria eius sicut dareẗ ꝯdicto-
ria de necessario. Ad vitatē āt ꝓpositionū de
contingenti n̄ necessario reqriẗ veritas vni
us copulatiue cuius prima pars sit negatiua
de necessario. ꝛ secūda sit negatiua de impos-
sibili. ꝛ ideo ad dandum eius contradictoriā
o₃ dare vnā disiūctiuā ð ꝑtib⁹ ꝯtradicētibus

Conclusio responsalis. oēs ꝓpositio-
nes de necessario vel con-
tingenti necessario tam affirmatiue q̄₃ nega-

tiue 7 oēs affirmatiē de ɔtigēti 7 oēs negatiē de cōtigēti alto ɔuertūř eodē° sic ille de ićē. ſ3 negatiē de ɔtigēti nō nećio oppōito mō ɔuertūř. q2 vlis negatiā ɔuertiř ꝑ accńs. 7 ꝑticularis negatiā simplř. ɔ°q̄tū ad oēs suas partes satis probata est in textu.

Primo dubitař. vtꝝ modales cōpositę possint ɔuerti q̄ ad se totas: 7 modales diuisę possint ɔuerti q̄ ad dictum Ad pm̄ ī ꝑtez duby. rńr ꝑ duo dicta 7 vnā distinctōez. ¶ Pri^m dćz ē istud modales ɔuerti ſ3 se totas ē modū ꝗ directa p̄dicatiōe p̄dicatur ō dcō fieri ſ ſ3 7 dćz fieri p̄dica^m. ¶ 2^m dćz modales cōpōite de vi sermōis sūt simp^r ca^{cc} de ineć. 7 sin^{rce}. vt aliās patuit in 2° ꝑiermenias. ¶ Dist° ē ħ. duplices sūt modales. q̄dā sūt in qb⁹ ponīř mod⁹ designat⁹ aduerbialř q̄ ꝓꝑe dicūř modales diuisę: 7 il^e n̄ pn̄t ɔuerti ſ3 se totas cū aduer^m n̄ possit subyci ꝑ se nec p̄dicari. Alię sūt modales ī qb⁹ mod⁹ designař noīalř. 7 tales ꝓꝑe vocāř modales. ɔposite. 7 ille pn̄t ɔuerti ſ3 se totas. q2 ista ē bōa ɔuersio hominē eē al'ē nećē. ꝗ nećē ē hoiez eē al. q2 opp^m ɔn̄tl. s. n̄ nećē ē hoiez eē aial. n̄ pt̄ stare ī vitate cū an̄te. 7 l3 mod⁹ debeat ſꝑ p̄dicari directa 7 ordiata p̄dicatōe pōt tn̄ subyci p̄di^{nc} ī directa 7 oēs tales ɔuersiōes sūt ɔuersiōes simplices Ad scōa3 ꝑtē duby rńr ꝑ vnā distictōez q̄ ē ħ. modales diuisas ɔuerti q̄ ad dćz pōt du^r itelligi vno° put ɔuer° idē ē. q2 ō ꝑciso ſ ħo dci facere ꝑcisū p̄dica^m. 7 ecōtra. 7 ħ° cōir sol3 capi ɔuersio ī modalib⁹. nec ħ°: modales diuise pn̄t formalř ɔuerti ī modales diuisas. q2 n̄ seqř. creantē eē deū ē nećē. ꝗ deū eē crantē ē nećē. q2 ī sēsu diuiso an̄s ē vez 7 ɔn̄s falsū. Alio° pn̄t modales diuise cōuerti capiēdo cōuertere put idē ē q2 facere illō ꝓnomē hoc. demōstrās illō ꝓ q̄ suppōebat subm̄ dci eē p̄dicatū dci 7 eɔ. 7^c modales diuise formalř cōuertūř ī modales diuisas. vt bn̄ seqř creantē eē deū ē nećē. ꝗ deū eē ħ ē nećē demōstrādo ꝑ hoc illud pro quo supponebat creans in subiecto dicti.

Secundo dubitař. Utꝝ ꝓpōes ō possibili ɔuertāř eodē° sic ille ō cōtingēti 7 ille de ipossibili cōuertāř eodē° sicut ille de nećio. Rn̄r ꝓbablř q2 sic. Pria pars pz. q2 cōtigēs 7 possibile cōuertūř 2^a ps pz. q2 ꝓpōes de necessario ićē. 7 ꝓpōes de nećio nō ineē. cōuertūř eodē° ſ3 ꝓpōes de ipossibili in eē equalēt illis de nećio n̄ ineē. ꝗ ꝓpōes de impossibili eodē° cōuertūř sic ille de nećio. Nec ē itelligēdū q2 a^{uc} de ipossibili cōuertāř eodē mō sic a^{uc} de nećio 7 ne^{uc} de ipossibili sic ne^u ꝰ nećio. q2 bn̄ seqř oēm hoiem eē aial ē necesse ꝗ quoddā aial eē hoiem ē necesse. 7 tn̄ nō seqř oē aial eē hoiez ē ipossibile. ꝗ quēdā hoiem eē al'ē impossibile. ſ3 ē itelligēdū q2 ꝓpōes de ipossibili conuertūř eodē° sic ille de nećio qb⁹ eqpollēt. 7 q2 ista. oē aial eē hoiez ē ipossibile. eqpollet vni ꝑticulari negatiē de necessario. s. isti. qōdā animal non eē hominez ē necesse. q̄ n̄ potest conuerti. ideo nec p̄cedens. vniuersalis potest conuerti.

Tertio dubitař. vtꝝ ꝓpōes de necessario negato cōuertāř eodē° sicut ille de nećio affirmato. 7 ille de ɔtigēti negato sicut ille de cōtingēti affirmato. rńr ꝑ vnā distinctōem tres suppōea 7 duo dicta. ¶ Prima suppō ē ħ. ꝓpōes dn̄r de contigēti negato ī qb⁹ ferř negatio ad cōtingēs: vt dicēdo. hoiem eē aial nō ē ɔtingēs. 7 ille dn̄t de nećio negato in qb⁹ negatio ferř ad modū vt dicēdo. oē aial n̄ eē hoiem ē nećē. ¶ 2^a suppō ꝓpō de mō negato n̄ āpli⁹ mereř dici de illo° ſ3 de alio° cui eqpollet. sic negatiā disiūctiā nō ꝓꝑe dī disiūctiua ſ3 magl co^{ua} de ꝑtib⁹ ɔdicētib⁹. ¶ 3^a suppositio. oēs ꝓpōes de nećio negato eqpollent vni de cōtingēti affirmato 7 de dictl ɔdicentibus. silř ois propō de contigēti negato eqpollet vni de nećio affirmato. ¶ Pri^m dictū ē istō propōes de nećio negato debēt cōuerti sic ille de contingēti affirmato. qb⁹ eqpollent vt ista quēdā hoiem eē albū nō ē necesse. sic cōuertitur. quoddā albū eē hoiem n̄ ē necesse. q2 sua eqpollēs de contigēti affirmato. s. ista. nullū hoiem eē albū ē contingēs conuertiř simplř. ex quo seqř q2 ista oē aial eē hoiem nō ē necesse. sic dz conuerti. ꝗ quēdā hoiem eē aial non ē necesse: cū an̄s sit vez 7 ɔn̄s falsū saltē in sēsu cōposito. 7 ħ ē iō. q2 illa eqpollet vni ꝑticulari negatiue de contingenti affirmato. s. isti quoddā al'n̄ eē hoiem ē contingēs. q̄ nō pōt cōuerti. ꝗ nec p̄cedēs vlis poterit conuerti. ¶ 2^m dictū. propōes de contingēti negato eodē mō conuertūř sicut ille de nećio affirmato quib⁹ equipollēt. vt ista quēdā hoiem eē aial non ē contingēs. sic conuertitur. ꝗ quoddā aial esse hoiem non est cōtingens. quia sua equipollēs de necessario. s. ista quendam hoiem esse aial est necesse. conuertitur simpliciter.

Ad rationes Ante oppo^m. Ad primã dr̃ q si in illis trib⁹ cõuersionibus arguat̃ a sensu cõposito ad sensũ compositum tũc consequentia erit bona. s3 sicut cõsequẽs est falsũ. ita ꝛ añs. Si vero arguatur a sensu diuiso ad sensum diuisũ ẽt ꝯseq̃ntia erit bona. ꝛ tñ añs ꝛ ꝯñs erũt v̾a. Si at̃ alr̃ arguat̃ cõmittit̃ fallacia compõis ꝛ diuisionis Ad secundam dr̃ silr̃. Ad tertiã dr̃ q ista propositio est de contingẽti alr̃o ꝛ nõ de contigẽti nõ necessario. q2 qñcunq3 in aliqua propositione accipitur contingẽs sine addito tunc de vi sermonis in illa propositione stat pro contingenti alr̃o. Ad confirmationem dicitur q in illis de inesse semper est inconueniens arguere a non distributo ad distributum non autem semper inconueniens ẽ in modalibus.

Queritur Utrum quattuor combinationes vtiles prime figure sint formales ꝯñe. ¶ Arguitur p²io q non. quia non seq̃tur ois essẽtia diuina est pater. omnis filius in diuinis est essentia diuina. ergo omnis filius in diuinis est pater. ꝛ tamen ibi est dispositio prime combinationis. ergo in p²ia combinatione non est consequẽtia formalis. ¶ Arguit̃ secundo sic. non seq̃tur. nullum viuens g̃nabitur. omnis homo est viuẽs. ergo nullus hõ generabitur. ꝛ tamen est dispõ secũde combinationis. igitur ꝛc̃. ¶ Tertio sic. non sequitur oẽ es est naturale. statua est es. ergo statua est naturalis. ergo tertia combinatio non est formalis consequentia. ergo ꝛc̃. ¶ Arguitur quarto non sequitur. nullum dextrum est sinistrum alicuius hominis oculus est dexter. ergo alicuius hominis oculus non est sinister. ꝛ tamẽ ibi est dispositio quarte combinationis. ergo ꝛ cetera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum est. q pro declaratione terminorum ponunt̃ due diffinitiones ꝛ vna distinctio. ¶ P²ia diffõ est s³ ẽ possibilis triũ terioꝝ ordina° penes s̃biectõe3 ꝛ p̃dicatõnẽ. Et diuidit̃ i tres figuras q̃rũ diffões patebũt i textu. ¶ 2ª diffõ ẽ h̃. cõbiatio siue mod⁹ qđ idẽ ẽ: ẽ duaꝝ ꝓpositionũ s3 q̃bitã q̃litatẽ ꝛ q̃ntitatẽ possibil̃ dispõ. ¶ Dist° ẽ h̃ tri^x ẽ distrib° q̃dã ẽ distributio in terio q̃ fit qñ dãdo singl̃es alic⁹ vl̃is ñ fuit̃ aliq̃s terius extrisec⁹. s3 s̃ b3 ꝓpõis vl̃is singularizat̃ p h̃ pro no^a demõstratiuũ. h̃. vt singulars isti⁹ vl̃es oẽ aiatũ ẽ corp⁹ si fiat distributõ i terio debẽt sic dari hoc aiatũ ẽ corp⁹. ꝛ hoc aiatũ ẽ corp⁹ ꝛ ñ ẽ aliqđ aiatũ qn sit corp⁹. alia ẽ distrib° ex̃ ter^m qñ singl̃es explicãt̃ addẽdo aliqđ extinsecu3. vt singl̃es p̃dcẽ ꝓpõis vl̃is sic explicãt̃ h°. qđ ẽ aiatũ ẽ corp⁹. ꝛ illđ qđ ẽ aiatũ ẽ corp⁹ nec est aliqđ qđ sit aiatũ qn sit corp⁹. ¶ 3ª distributio ẽ extra nũeꝝ qñ. s. singl̃es alic⁹ vl̃is explicãt̃ p aliũ nũeꝝ a numero s̃bi vl̃is sic singulares dicte vl̃is sic explicãt̃ h̃ q̃ st̃ aiatũ st̃ corp⁹. ꝛ ea q̃ sũt aiatum sũt corp⁹ p h̃ ꝛ illa demonstrando ptes corpis aiati. s. manũ ꝛ pedẽ ꝛ non sũt aliq̃ que sũt aiatũ quin illa sint corp⁹. Ex ista distĩctõe elicit̃ tale documẽtũ. Si i maiore p̃dictaꝝ ꝯbiationũ sit distri°tã in terio q̃3 ex̃ ter^m tam ĩ nũero q̃3 ex̃ nũeꝝ tales combinationes erũt ꝯñe formales. Si autem in ipsis sit solum distributio in termino etiam erũt ꝯñe formales.

Secundo notandum ẽ q in hoc secũdo tractatu determinat aristoteles de formatione sill̃oꝝ ex propositionib⁹ de ineẽ. Et continet q̃tuor capl̃a. q̃ꝝ p^m ẽ in q̃ doc3 formationẽ sill̃oꝝ ex propositionibus de ineẽ i p²ia figura. Et ꝯt3 decẽ conclusiones. In q̃ꝝ p²ia p̃ponit, itẽtũ, ꝛ ẽ h̃. bis deteri ztl q̃ supi⁹ st̃ declarata. Jã dicẽdũ ẽ p q̃ q° ad terios ꝛ q̃ ad propositiones, ꝛ qñ q̃ ad figurã ꝛ quõ q̃. ad modũ fiat ois sillo⁹. ꝛ postea dicẽdũ ẽ de dẽmonstratione. ꝛ h° cãm assignat. q2 sillo⁹ ẽ vniuersalior q̃3 demonstratio. g p⁹ determinãdũ ẽ de sillogismo sim^r q̃3 ð demõ^ne. Añs p3. q2 ois demonstratio est sillogismus. sed non omnis sillogism⁹ est demonstratio. ¶ Secunda conclusio tangit diffinitionem prime figure ꝛ est hec. quando igitur tres termini sic se habẽnt adinuicem, vt postremus. id est minor extremitas sit in toto medio id est subyciatur vniuersaliter ꝛ affirmatiue respectu medy ꝛ medium sit in toto primo sic. vel non sic id est subyciatur vniuersaliter affirmatiue vel negatiue respectu maioris extremitat̃ tunc necesse est sillogismum perfectum esse extremitatu3 id est concludere extremitate3 de extrẽitate. Et declarat termios dicẽs q mediũ ẽ qđ ipm ẽ in alio. s. in maiori extrẽitate. ꝛ aliđ. s. h°^r extrẽitas ẽ i ipso. s. medio ꝛ ẽ v̾a positione medy positio vel mediũ. S3 extrẽa sũt quoꝝ vnũ ẽ in medio ꝛ in alio ẽ mediũ. ꝛ in hac conclusione continet̃ due combinationes vtiles q̃ faci

unt scdam z tertiã concłusiones. Prima com
binatio ẽ h. ex duab⁹ vlib⁹ affirmatiuis in pri
ma figura fit bon⁹ sills. pz. qz si. a. de oi. b. z. b.
d oi. c. pdicet necce ẽ. a. de oi. c. pdicari. qz talis
sills regulaẽ p dici de oi. ¶ Scda cõbinatio ẽ
ex duab⁹ vlib⁹ qz pria ẽ negatiua z scda vlis
affirmatiua. fit bon⁹ sillogism⁹ in celarẽt. pz.
qz si. a. de nullo. b. z. b. de omni. c. pdicet neces
se ẽ. a. de nullo. c pdicari. qz talis sillogism⁹ re
gulatur per dici de nullo. ¶ Quarta cõclusio
s^re vniuersali affirmatiua z minore vniuersa
li negatiua. ñ fit bon⁹ sillogism⁹ in prima figu
ra. pz. qz in tali combinatione sũt dabiles ter
mini in qb⁹ oi z in quib⁹ nulli. termi in quibus
omi. vt aial hõ equ⁹. termi in qb⁹ nulli. vt aial
hõ lapis. ¶ Quinta ɔ^o ex ambab⁹ vlib⁹ nega
tiuis in pria figura nihil seqtur. pz. qz i tali di
spõitione z in tali cõbinatõe sũt dabiles ter
mini i qb⁹ oi z in qb⁹ nulli. termi in qb⁹ oi sunt
sciẽtia linea. medicia. termi in qb⁹ nulli sunt
scia. linea vnitas. ¶ Sexta ɔ^o q a^re vli affir
matiua z b^re ptri^a affirmatia. fit bon⁹ sillo⁹ in
dary. ¶ Septia ɔ^o a^re vli negatiua z b^re ptri^a af
firmatiua fit bon⁹ sillo⁹ in ferio. ¶ Octaua ɔ^o
ex vna vli z altera pticulari dispõitis aliter q̃
duob⁹ mõis pdictis nũq̃ fit bon⁹ sillo⁹. sz cõ
binatio inutilis. z ad declaratioñẽ teriorũ ad
dit q a^or extremitas ẽ terius in quo ẽ mediũ.
sz b^or extrẽitas ẽ terius q ẽ in medio. ¶ Conñr
pbat trea pdictas ɔclusiones. s. sextã septimã
z octauã. Et p̊ pbat sextam qz si. a. insit omi. b.
z. b. alicui. c. tũc necce erit. a. alicui. c. ieẽ. qz tal
sillo⁹ regulatur per dici de oi. ¶ Septima ɔ^o
pbaẽ sic. qz si. a. nulli. b. insit. z. b. alicui. c. tunc
necce ẽ. a. alicui. c. non incẽ. qz talis sillo⁹ regu
latur per dici de nullo. Et addit q sive minor
fuerit particularis siue idefinita. dũ tñ fuerit
affirmatiua semper fit bonus sillogismus.

Tertio sciẽdũ ẽ. q circa hñc textũ icidit
vna difficultas. Uiz. s. oẽs silli
pme figure sint pfecti. Et vr q ñ. qz sillo⁹ pfe
ct⁹ ẽ q de necessitate z euidẽt ifert suã ɔclusio
nẽ. Sz i pria figura multi sũt sillogismi q de ne
cessitate nullã cõclusionẽ iferũt sic̃ i illis i quo
rum dispõe inueniũt termi in qb⁹ oi z qb⁹ nul
li. Pro rñsione ẽ supponẽdũ q aristo. i hac p
te pbat secũdã cõclusionẽ q̃ ɔtz sex cõbinati
tiones intiles. ¶ Prima ẽ hec. maiore particu
lari affirmatia. z b^re vli affirmati. z^a ẽ a^re pti
nlari negati. z b^re vli affirmatia. z^a ẽ a^re pticu
lari affirmatia z miore vniuersali affirmatiua
q̃rta ẽ maiore pticulari negatia z b^re vniuersa
li negatia. Quita ẽ. maiore vniuersali affirma
tiua z miore pticulari negatia. Sexta ẽ maio
re vniuersali negatia z miore pticulari negati
ua. Duas prias ɔbiatiões simul pbat ari. qz si
a. alicui. b. inest vel ñ iest. z. b. oi. c. inest. ñ seqẽ
ɔ^o. sz sũt dabiles termi. in qb⁹ oi. z in qb⁹ nulli
Termi i qb⁹ oi sũt. bonũ. hit⁹. prudẽtia. Et ter
mini in qb⁹ nulli sũt. bonũ. hit⁹. indisciplina.
Est. n. idisciplia hit⁹ oppõit⁹ prudẽtie. Tertiaz
z q̃rtã cõbiationes simul pbat. qz si. b. nulli. c.
inest. a. vo alicui. b. inest. vel ñ iest. ñ erit sillo⁹.
qz dabiles sũt termini i qb⁹ oi. vt albũ equ⁹ ci
gn⁹. z ẽt termi i qb⁹ nulli: vt albũ. equ⁹. coru⁹.
Et addit q siue maior fuerit pticularis siue i
definita idẽ erit iudiciũ. ¶ Quita ɔbi⁹ pbaẽ.
qz si. a. qdẽ oi. b. iest. z. b. alicui. c. ñ iest. vel ñ oi
inest. ñ erit sillo⁹. sz erũt dabiles termini i qb⁹
oi. vt. aial. hõ. alb⁹. z termini in qb⁹ nulli. vt al
cign⁹. z nix. ¶ Sexta ɔbiatio pbaẽ. qz si. a. nul
li. b. isit: z. b. alicui. c. isit ñ erit sill⁹. sz erũt da
biles termi i qb⁹ oi. vt iaiatũ. hõ. nix. z termi i
qb⁹ nulli. vt iaiatũ. hõ cign⁹. ¶ z^o pbaẽ due vl
time ɔbi^nes. s: q b^re pticlari negatia. z a^re vlis si
ue affirmatia siue negatia ñ erit sill⁹. qz miore
vli negatia nihil seqẽ. g̊ ẽt miore exñte pticu
lari negatia nihil seqẽ. tz ɔña p idefinitã. qz q
ñ seqẽ ad añs ñ seqẽ ad ɔña. sz vlis negatia ẽ
añs ad pticularẽ negatiuã vl idefinitã. g̊ si ad
vlez negatiuã ñ seqẽ ɔ^o nec ẽt ad pticularem
negatiuã sibi sbalternã. z ex hac rõe eliciẽ ista
rla ɔña ꝛ. qd ñ seqẽ ad añs ñ seqẽ ad ɔña. No
na ɔbi^o pz. qz ex duab⁹ pticlarib⁹ vl alta idefi
ta z alta definita. i. par^r ant ẽt ãbab⁹ idefinitl
q̃litercũq; dispõitl ñ fit sillo⁹. sz daẽ termi i q
b⁹ oi. vt aial. albũ. hõ. z termi i qb⁹ nulli. vt al
albũ. lapis. Decia ɔ^o oẽs silli facti i hac figu
ra sz dispõem q̃tuor ɔbinationũ vtiliũ sẽ per
fecti. pz qz oẽs tales regulaẽ imediate per di
ci de oi si sint affirmatiui vel per dici de nullo
si sint negati. ɔcludit vlteri⁹ correlarie q per
hãc figurã oñdũtur oia gña pbleumatum. s.
vle affirmatiuũ z vniuersale negatiuum par
ticulare affirmatiuum z particulare negati^m:

Conclusio rñsalis. 4. sẽ cõbiatões vti
les prie figure q̃ sẽ ɔñe for
males trib⁹ cõditõib⁹ obfuatl. Pria q sẽp in
maiori fiat distri^o tã i terio q̃ ex ter^m. z^a ẽ q
illud precise q est subiectum vel predicatum

in vna sit subm̄ vel p̄dicatū in alia. ¶ Tertia ꝙ termi reneātur vniformiter passionū siue variationū logicalium. s. suppositionis. ampliationis, appellationis. ⁊ sic de alijs.

Primo dubitat̄. Utrū ꝯcedēs ꝯn̄az eē bonaz i q̄ dāt̄ termini in qb⁹ oī ⁊ i qb⁹ nulli possit deduci ad aliqđ icōueniēs. R̄n̄r per q̄tuor dicta. ¶ Primū dictū i formatione sillogismoꝝ p̄ie figure vtit̄ aristo. istis trib⁹ l̄ris. a. b. c. ꝑ. a. intelligēdo maiorē extrēitatē ꝑ. b. mediū. ꝑ. c minorē extremitatē. ¶ 2ᵐ dictū qbuscūq̃ trib⁹ terminis datis sillogizabilib⁹. in p̄ia figura dꝫ capi p̄m⁹ ꝑ maiori extremitate. scđs ꝑ medio. ⁊ terti⁹ ꝑ minori extremitate. ¶ 3ᵐ dictū termi i qb⁹ oī sunt tres termini ex qb⁹ ꝯstitui p̄n̄t due p̄misse vere cū qb⁹ stat i v̄itate vna v̄lis affirmatia cōpōita ex extrēitatib⁹ illaꝝ p̄missaꝝ. Sed termi i qb⁹ nulli sūt tres termini ex qb⁹ cōstitui p̄n̄t due p̄misse vere cū qb⁹ stat in v̄itate vna v̄lis negatia cōpōita ex extremitatib⁹ illaꝝ p̄missaꝝ. ¶ 4ᵐ dc̄m cōcedētes ꝯn̄am in q̄ iueniunt̄ termini i qb⁹ omni ⁊ in qbus nulli eē bonā deducuntur ad alterū istoꝝ incōuenientiuꝫ vel ꝙ ex veris seqtur falsum. vel ꝙ due cōtrarie vel contradictorie sunt simul vere.

Secūdo dubitat̄. vtꝝ ꝑ aliq̄ maximā possit reprobari ꝯn̄a in q̄ dāt̄ termini in quib⁹ oī ⁊ in quib⁹ nulli. r̄n̄r ꝑ duo dicta. ¶ Primū dc̄m. oīs cōbinatio inutilis i probat̄ gn̄aliter eo ꝙ in ipsa dātur termini in qbus omni ⁊ in qb⁹ nulli. ⁊ econtra. oīs cōbinatio vtilis est bona. ⁊ ꝓbat̄ eo ꝙ ipsa regulꝛ ꝑ dici d̄ oī vel dici d̄ nullo. ¶ 2ᵐ dc̄m. cōbinatio ad quā dātur termini in qb⁹ oī ⁊ in qb⁹ nulli. ꝓbat̄ eē mala ꝯn̄a. ꝑ istā maximaꝫ ꝙ ad aliqđ an̄s nunq̄ seqtur aliqđ ꝯn̄s cuꝫ quo anceden te stat aliqđ icōpossibile ipsi cōsequēti. iō ad p̄missas de oī no seq̄ ꝯ° de oī quia cū illis p̄missis stat ꝯ° d̄ nulli q̄ ē icōpossibilis ꝯclusiōi d̄ oī.

Tertio dubitat̄. vtrū ꝓbatio ꝑ indefinitam teneat in v̄tute alicui⁹ maxime. r̄n̄r ꝑ duo dicta. Primū dc̄ꝫ ꝙ ꝓbatiōe ꝑ indefinitam ē ōn̄dere aliquā ꝓpōēꝫ. nō seq ad ꝑticularē vel indefinitā ex eo ꝙ nō seqtur ad suā vniuersalē que ē an̄s ad ꝑticularem v̄l indefinitā. ¶ 2ᵐ dc̄m ꝓbatio per idefinitū. tenet in v̄tute isti⁹ maxie. ꝙ nō seq̄ ad an̄s bone ꝯn̄e. non seq̄ ad ei⁹ ꝯn̄s. ⁊ ēt i v̄tute istius. qdqđ non seqtur ad an̄s cum aliquo addito. nec seqtur ad consequēs cū illo addito. ¶ Ratiōes ante oppōitū soluūtur in p̄io notabili.

Queritur Utrum sint tātum q̄tuor cōbinationes vtiles scđe figure. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō. q: due p̄ine cōbinatōnes solū differunt penes transpositionem premissarum. ergo non sūt distincte. ¶ 2° sic. bʳᵉ negatiua in prima figura nihil seqtur nec̄ i secūda. ¶ 3° sic. non seqtur q̄libet singularis alicuius v̄lis est vera. sed ista ꝓpō singularis. sortes est asinus non ē vera. ḡ ista ꝓpō non ē singularis alicui⁹ vniuersalis. ⁊ tn̄ arguitur in q̄rta cōbinatione. ergo ⁊c̄. ¶ In oppositū est aristo.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝓ declaratiōe terminoꝝ ponūt̄ qnq̄ dc̄a. ¶ Primᵐ valet ad cognoscēdū dispōēꝫ debitā scđe figure. ⁊ ē istud. qn̄cūq̃ mediū p̄dicat̄ in vtraq̄ p̄missaꝝ talis sillogism⁹ ē i secūda figura. Alia dicta valēt ad cognoscēdū debitam q̄ritatē ⁊ q̄litatē p̄missaꝝ secūde figure. Quoꝝ p̄muꝫ ē istud. aʳᶜ ꝑticulari i secūda figura nihil seq̄. pꝫ tripl̄r. p̄mo q: ex vero sequeret̄ falsū. scđo argueret̄ a non distributo ad distributū. terq: in tali disputatiōe sūt dabiles termini i quibus oī ⁊ in qb⁹ nulli. ⁊ ex hoc dicto ifertur aliud. s. ꝙ i 2ᵃ figura maior sꝑ debet eē v̄lis. ¶ 3ᵐ dictū ex puris affirmatis i secūda figura nihil seqtur. pꝫ tū p̄io q: ex v̄o sequeret̄ falsum. tū secūdo q: argueret̄ a nō distributo ad distributū. tū 3° q: i tali disputatiōe sūt dabiles termini i qbus omni ⁊ i qbus nulli. tum q̄rto q: ꝓpter cōuenientiam aliquoꝝ extremoꝝ i aliquo medio cōi nō seq̄ conuenientia illoꝝ iter se. ¶ Quartū dc̄m ꝙ i secūda figura sꝑ cōcluditur negatie. pꝫ q: i secūda figura sꝑ altera ē affirmatia ⁊ altera negatia. sed si altera p̄missarū fuerit negatiua ꝯ° debet eē negatia. ergo in secūda figura semper concluditur negatie

Secundo sciendū ē. ꝙ i hoc scđo capitulo determinat de sillogismis secūde figure. ⁊ diditur i tres ꝑtes. Quarum p̄ia continet qnq̄ cōclusiones. Quaruꝫ p̄ma tangit diffōnem secunde figure. ⁊ ē hec. qn̄ v̄o idem huic qdem omni illi vero nulli inest vel vtriq̄ omni vel nulli figuram qdeꝫ hāc voco secūdam. ¶ Secunda cōclusio tāgit diffinitōnem medij. ⁊ est hec. Mediū in hac figura ē ꝙ p̄dicatur de vtraq̄ extremitate ⁊ po

nitur foras extremitatum et est primus termi nꝰ positōne. ¶ 3a cōclusio tangit diffinitōnem extremitatū. et ē h. extrēitates sūt de qbꝰ p̄di/catur mediū. ¶ 4a 2o tāgit diffōez maioris extremitatis. et mioris. et ē hec. maior extrēitas ē q̄ iuxta mediū pōita ē. et ē mediꝰ teriꝰ pōitione. sz hoc ē q̄ lōgiꝰ sita ē a meo et ē vltimꝰ terius positione. ¶ 5a 2o tāgit duo correlaria. Primū est nullus sills 2e figure ē pfectꝰ. 2m ē q in hac 2a figura pōt fieri sills vlis vl' pticlaris. Ultra textū ponūt duo dicta. Primū dcz q aristo. i formatiōe sillōꝝ 2e fie vtit' his tribꝰ lr̄is. m. n. x. p m. itelligēdo mediū p. n. maiorē extremitatē. et p. x. minorē extremitatē. 2m dcm q mediuz dr̄ eē foras extremitatū eo q ē extra ābitum maioris extremitatis. iō ēt dr̄ primꝰ terminꝰ pōitōne eo q de alijs p̄dicat'. Sz maior extremitas dr̄ sita extra mediū. qz p̄dicat' de minori extremitate sicut mediū. et dr̄ mediꝰ teriꝰ positione qz subr̄ respectu medij et p̄dicat' respcū minoris. Sz minor dr̄ eē lōgiꝰ sita a medio. qz mediū sp̄ p̄dicat' et minor nūq̄ p̄dicat' sz sp̄ subijcitur. ex q̄ pz q quibuscūq tribꝰ termis datis ex qbꝰ dz fieri sills in secūda figura primꝰ terminꝰ dz capi pro medio. scōs pro maiore. et tercius pro minori extremitate.

Tertio sciendū ē q in scōa pte hꝰ capli docet aristo. formare cōbiatōes vtiles 2e fie. et ptz sex 2nes. ¶ Pria 2o ē hec. qn̄cunq āhe p̄misse sūt vles dū mō altera fuerit affirmatia et altera fuerit negatia indr̄nter sp̄ erit bonꝰ sills. et i h tāgit duas cōbinatiōes vtiles. Pria. maiore vli negatia et miore vli affirmatia fit bonꝰ sills i cesare. pz. qz bn̄ seqt'. si m de. n. gdē nullo p̄dicat' de. x. vo oi. g. n. gdē de x. nullo p̄dicat'. pz. qz cōuersa maiore simpliciter hētur scōs mōus prie figure. ¶ 2a 2biatio est ista. are vli affirmatia et bre vli negatia fit bonꝰ sills. vt si. m. p̄dicet' de oi. n. et. n. de nullo x. tūc nece ē. m. de nullo. x. p̄dicari. Nā bre cōuersa simpl'r et p̄missis trāspōitis hēbit' sills in 2o prie fie. ¶ Tertia 2o tāgit pfectiōez taliuz 2biationū. et ē hec. tales cōbinatiōes pn̄t reduci p ipossibile ad primā figurā. nā ex oppōito 2dictorio 2clusionis cū p̄missa affirmatia sequtur oppm p̄misse neae in darij. ¶ Quarta 2o tāgit primā 2binatiōem inutilē et ē h. qn̄ āhe p̄misse sūt vles affae. tūc nō erit sills. qz ibi erūt dabiles termi i qbꝰ oi vt suba. al'. hō. et termini i qbꝰ nulli. vt suba al' lapis. ¶ Quinta 2o tangit aliā cōbinationē inutilē. et ē h. qn̄ ambe p̄misse sūt vles neae. tunc nō fit sillogismus. qz dabiles sūt termi in qbꝰ oi. s. linea. al'. hō. et termini in qbꝰ nulli. s. linea. al'. lapis. ¶ Sexta 2cluꝰ tangit qōdā correlariū. si in scōa figura debeat fieri sillogismꝰ vlis nece est terminos sic se habere vt dictum est.

Conclusio rn̄salis. Tm̄ sunt q̄ttuor cōbinationes vtiles in secunda figura. s. due vles et due pticulares. de duabus vlibꝰ patuit in secūdo notabili. de duabus pticularibꝰ patebit in dubio sequenti.

Primo dubitatur. vtrū altera vli tantū vel āhabꝰ vlibꝰ qualr̄cūq dispōitis sp̄ valeat silloꝰ in scōa figura. ¶ Pro solutione supponit' q arist. in tertia pte hꝰ capituli deterit de formatiōe sillōꝝ pticulariū et 2tinet octo 2clusiones. Quaꝝ pria ē qn̄cūq maior ē vniuersalis et mior pticularis dūmō sint oppōite q̄litati sp̄ erit bonꝰ sills. in hac 2ne tāgūt' due cōbiatōnes vtiles. Quaꝝ prima ē. are vniuersali negatia et miore pticulari affirmatia fit bonꝰ sillogismꝰ. vt si. m. insit nulli. n. et insit alicui. x. nce ē. m. alicui. x. nō iee. pz. qz si 2uertatur aor q̄ ē vniuersalis negatia tc erit sills prie figure in ferio. Secūda cōbinatio ē hec. maiore vniuersali affirmatia. et miore pticulari negatia fit bonꝰ sillogismꝰ. vt si. m. insit oi. n. et alicui. x. non insit ēt nce ē. n. alicui. x. nō iee. pz reducēdo talē sillogismū ab barbara p ipossibile capiēdo opm 2nis cū maiore inferendo opm mioris i barbara. ¶ Scōa 2o tāgit duas cōbinationes inutiles. pria ē. maiore pticulari negatia et miore vniuersali affirmatia nō fit sills. qz i tali dispōe sūt dabiles termi. in qbꝰ oi. vt aial. suba. coruꝰ. et termi in qbꝰ nulli. sicut aial. albū coruꝰ. ¶ Scōa 2bo ē h. are pticulari affirmatia et bore vniuersali negatia nō fit sillogismꝰ. qz sūt dabiles termini i qbꝰ oi sicut suba. aial. lapis. et termi i qbꝰ nulli sic suba aial scia. ¶ 3a 2o tāgit vnā r̄gulā gn̄alē et ē h. ex vna vniuersali et alia pticulari āhabꝰ ex n̄tibꝰ affirmatis vel negatis n̄ fit sillꝰ. ista regula 2tz. 4. 2biatiōes inutiles. Pria. are vniuersali negatia et bre pticulari negatia nihil seqt'. pz dupl'r qz ibi sūt dabiles termi. i qbꝰ oi. et i qbꝰ nulli. termi in qbꝰ nulli sūt nigꝝ. nix. aial. sz termini i qbꝰ oi n̄ sūt dabiles si hor 2patiat' suam subcōtrariā. qz ex illa 2ne de oi cū are isert' opm 2dictoriam subcōtrarie mioris. 2e due 2dictorie eēnt

simul ve. zo pbať p̃ idefinitã. qz qñ bor ē vniuersalis negatiã nihil seqť. g̃ nz qñ ipa ē particulari negatiã. ℂ Quarta ꝯ. tãgit scðaz cõbiationē inutilē. z ē h. are vniuersali affirmatiua z bre pticulari affirmatiã ñ fit bon9 sill9. pz. qz sũt dabiles t̃mini i qb9 nulli. vt sũt. alb9. cign9 lapis. Sz termi i qb9 oĩ ñ sũt dabiles. si bor scđm cõpatiať suã subcontrariã pp cãm pri9 dictam. vbi tñ dcã mioz nõ cõpatereť suã subcõtrariã bñ tñ pñt dari termini in qb9 oĩ. sic s̃ ba aĩal hõ. põt ēt talis cõbinatio pbari inutilis p̃ idefinitã. qz ex duab9 vniuersalib9 affirmatiuis nõ fit sill9 in scða figura. g̃ nz ex aore vniuersali z miore pticulari affirmatis ñ fiet etiã sillo9. ℂ Quita ꝯ. tãgit tertiã cõbiationē z est h. are pticulari z miore vniuersali ãbab9 exñtib9 negatis ñ fit sillo9. pz. qz sũt dabiles termini i qb9 oĩ. vt sũt. albũ. aĩal. coru9. termi i qb9 nulli. sic albũ lapis coru9. ℂ Sexta ꝯ. tangit q̃rtã cõbinationē iutilē. z ē h. maiore pticulari affirmatiã z miore vniuersali affirmatiua nihil seqť. qz sť dabiles termini i qb9 oĩ: vt sũt albũ. aĩal. cign9. z termi in qb9 nulli. vt sũt albũ. aĩal. nix. ℂ Septia ꝯ correla9 ex p̃dictis ē hec. alťa pticulari tñ. z altera vniuersali ambab9 exñtib9 silis q̃litatl ñ fit sill9. pz ex dictl ℂ Octaua ꝯ. ē h. ãbab9 pticularib9 qbuscũqz dispõitis penes q̃litatē ñ fit sill9. z illa ꝯ. ꝯtz q̃rtuoz ꝯbiatões intiles q̃s declarat aristote. Qz in tali dispõe sũt dabiles termi i qb9 oĩ sic albũ. aĩ. hõ. z termi i qb9 nulli. vt albũ. aĩal. iaĩmatũ. Conñ epilogat dcã dicēs. maĩfestũ ē ex dictl qm̃ si termi sic se hñt adinuicē: vt dcz ē. tũc fit sill9 de nec̃ite. ifert postea duo correa primũ ē q̃ oēs silli h9 figure sũt ipfecti. pficiũtur ãt p reductõem ad primã figurã. s. per conuersionē vel per ipossibile. zm correlariũ q̃ in hac figura ñ fit sill9 affirmatiu9. sz oēs sť negatiui ꝯcludētes ꝯclusionē negatiuã. ex qb9 oĩb9 pz. q̃ in ista figura sũt sexdeci cõbinatões q̃rũ quatuoz sť vtiles z duodecim inutiles.

Secundo dubitať. vtz reductio sillogismoz iperfectoz ad perfectos p cõuersionē aut per ipossibile teneat in v̄tute alic9 maxie. Ad dubiũ rñr per duas suppositões z duo dcã. ℂ Pria suppõ ē h. ad reducēdũ sillogismos scðe figure ad sillõs pñe per ipossibile oz capere maiorē p maiore z oppom ꝯdictoriũ cõclusionis p miore. z inferre oppositũ minorl. ℂ Secũda suppõ. ad reducēdũ sillogismos tertie figure per ipossibile ad primam oz capere miorē p bre: z ꝯdictoriũ conclusionis p are z iferre oppm maioris. ℂ Prim dictum reductio sillogismoz per ꝯuersionez imperfectoz ad perfcõs tz i v̄tute isti9 regule. gcquid seqť ad cõsequens bone ꝯñe. seqť ad ei9 añs. mõ conuertens ē conseq̃ns cõuerse. g̃ illa conclusio q̃ seqtur ad conuertentē in sillogismo perfecto seqť ēt ad conuersã in sillogismo ipfecto. Scðz dcz reductio p ipossibile sillogismoz iperfectoz ad perfectos tz i v̄tute isti9 maxie. oĩs illa ꝯñã sillogistica ē bõa i q̃ ex oppõito cõclusionis cum altera premissaz infertur oppositũ alterius premisse.

Tertio dubitať. vtrũ maiore vniuersali z bre particulari in scða figura sint dabiles termini i qb9 oĩ. rñr p duo dicta. ℂ Primũ dictũ. vbi minoz nõ compatiť suaz subcõtrariã. tũc in tali dispõne bñ cõtingit dare terminos in qb9 oĩ. sicut lapis aĩal hõ. Sic arguendo. nullũ aĩal est lapis. quidam hõ non ē lapis. cum illis duab9 veris stat ista vniuersalis affirmatiua. omnis hõ est animal. si vo ambe sint affirmatiue. tunc termini in quibus omni sunt subã. animal. homo. arguẽdo sic. oē aĩal ē subã. qdã hõ ē sbã. cũ illis stat ista vniuersalis affirmatiã. oĩs hõ ē aĩal. ℂ zm dcz qñcũqz bor scđm ꝯpatiť suã subcõtrariã tũc i tali dispõe ñ sũt dabiles termi in qb9 oĩ. pz quia tũc duo ꝯdictoria starēt simul i v̄itate. pz ꝯñã. ex are vniuersali negatiã z ꝯne q̃ poniť vniuersalis affirmatiã ꝯclusa per termios i qb9 oĩ cõcludiť vniuersalis negatiã ꝯdictoria subcõtrarie mioris. mõ ista ꝯdictoria stãt i v̄itate cũ illa p̃missa de oĩ. z illa p̃missa de oĩ stat i v̄itate cũ subcõtraria mioris. g̃ de p̃mo ad vltim vniuersalis negatiã q̃ ꝯdicit subcontrarie mioris stabit i v̄itate cũ illa subcõtraria. vbi grã arguendo sic. nullũ. m. est. n. omne. x. est. m. z ista fit conclusio affirmatiua de omni ex istis duabus sequitur in celarent. ergo nullũ. x. ē. m: mõ ista conclusio vniuersalis negatiua cõtradic isti particulari affirmatiẽ. qõdã. x. ē. n. que põiť eē subcõtraria mioris. z vltra ista cõ9stat i v̄itate cũ miore. s. cũ ista. oē. x. ē. m. q̃ fuit con9 de oĩ z q̃ stabat i v̄itate cũ illa subcontraria. qõdã. x. ē. n. g̃ de primo ad vltimum ista vniuersalis negatiua nullũ. x. est. n. stabit i v̄itate cũ illa particulari affirmatiua sibi contradictoria. quoddam. x. est. n.

Ad rationes Ante oppōitum. Ad p̄mā dr̄ q̄ licet sola p̄missarum transpositio nō variet figurā bene tamen variat modū. Ad secūdam negatur ɔn̄a q2 non ē simile eo q̄ i secūda figura illa p̄missa debet esse affirmatiua q̄ post reductionem ad p̄mā efficit̄ minoꝛ cū mioꝛe particulari negatiua nihil sequatur. Ad tertiam dicitur q̄ȯ bene seqtur. sed sicut cōclusio ē falsa. ita ꝛ minoꝛ. Et hec de questione.

Queritur Utrum in tertia figura mioꝛe negatiā ꝛ cōclusione vniuersali valeat formaliter ɔn̄a: ꝛ vr̄ q̄ sic. Quia bn̄ seqtur. oīs sol ē lucidissim⁹ planeta. nullus sol ē luna. ḡ nulla nulla est lucidissimus planeta. Secūdo sic. bene seqtur. aliqs hō ē soꝛtes. nullus hō ē asinus. ergo nullus asinus est soꝛtes. Tertio sic bene sequit̄. oīs homo ē aial. null⁹ homo ē asinus. ergo nullus asinus ē animal. Quarto sic. plus pn̄t due vniuersales q̄ȝ vna vniuersalis ꝛ alia pticularis. sed vna vniuersalis ꝛ alia particularis cōcludūt particularē ḡ due vniuersales pn̄t inferre vnā vniuersalez. Et cōfirmatur. q2 ɔ°. sꝑ dȝ eē eadem alicui p̄missarum. In oppositum ē aristoteles.

Primo notandū ē. q̄ p̄ declaratione terminoꝝ ē supponēdū q̄ aristoteles in tertio capitulo determinat de formatione sillogismoꝝ in tertia figura. Et continet tres ptes principales. In quaꝝ pria ponit quedā p̄ambula que cōtinētur in sex conclusionib⁹. Prima cōclusio ē hec. Si āt eidez. huic quidē omni illi vero nulli inest vel ābo nulli vel omni figurā quidē hȝ voco tertiam. Secūda conclusio. mediū i tertia figura ē de quo p̄dicātur ambo extrema ꝛ ē foꝛas extremitatū ꝛ ē vltim⁹ termin⁹ positione. Tertia ɔclusio ē hec. extremitates sunt que p̄dicātur de medio. Quarta cōclusio ē hec. maioꝛ extremitas ē que longius sita ē a medio. Quita cōclusio ē hec. minoꝛ extremitas ē q̄ iuxta medium posita ē. Sexta cōclusio tangit duo correlaria que ex his p̄dictis inferūtur. Primum ē q̄ in tertia figura nulli fiunt sillogismi perfecti. Secūdum correlariū. in tertia figura potest fieri sillogismus vniuersaliter ex premissis vniuersalibus ꝛ ēt ex premissis nō vniuersalibus. sȝ altera exn̄te particulari. Preterea. vltra textum ponuntur tria dicta. Primū dictum. q̄ in tertia figura vtitur aristo. istis lr̄is p. r. s. ita q̄. p. ē maioꝛ extremitas. r. ē mioꝛ extremitas. ꝛ. h. ē medium. iō quibuscunq̄ trib⁹ terminis datis ad sillogizandū in tertia figura. dȝ p̄mus terminus capi pꝛo maioꝛe. scd̄s p minoꝛe. ꝛ tertius p medio. Scd̄m dictū quādocunq̄ medium subijcitur in vtraq̄ p̄missarum tunc ē dispō tertie figure. Tertiū dc̄m. arguere a non distributo ad distributum ē arguere ab vno termino non distributo in antecedente ad eundez terminū distributū in cōsequente. ꝛ talis argumentatio nō vȝ. q2 talis terminus non distribut⁹ se hȝ vt ɔn̄s respectu termini distributi. ideo arguendo a non distributo ad distributum. arguit̄ a pōne ɔn̄tis ad positionez an̄cedētis. iō cōmittit̄ falla ɔn̄tis.

Secundo sciendū ē. q̄ in secūda parte p̄ncipali docet aristo. formare sillogismos in tertia figura. Et continȝ duas pticulas. pꝛima docet formare sillogismos ex duab⁹ vl̄ibus. ꝛ ɔtinet. 5. ɔcl̄ones. Prima ē hec. ex ambab⁹ vl̄ib⁹ affirmatiuis seqtur particularis affirmatiua in darapti. vt oē. s. ē. p. oē. s. ē. r. ḡ qȯdam. r. est. p. Consequētia pbat̄ tripliciter. pꝛimo per conuersionē. q2 conuertendo minoꝛem per accidens fit sillogismus i 3° pꝛime. Secūdo pbatur p impossibile capiendo op^m ɔclusiōis p maioꝛe ꝛ minoꝛē p minoꝛe ad iferēdū oppōitū ɔtrarium maioꝛis in celarent. Tertio pȝ idem per expōem. i. per sill^m exposito^m. nam si p̄misse illius silli sint ve tūc erit aliquod suppositūȝ medij de quo p̄dicat̄ ābe extremitates. ꝛ sit. n. ꝛ arguat̄ sic. h. scȝ. n. est. p. hoc ē. r. ergo quoddā. r. est. p. ista cōclusio sequitur ad p̄missas sillogismi expositoꝛij. ḡ ēt seqtur ad pꝛemissas vniuersales. quia quidqd seqtur ad ɔn̄s seqtur ad an̄s. mō due vniuersales sūt an̄s ad duas pꝛemissas sillogismi expositoꝛij. ¶ Secūda cōclusio tangit secundā cōbinationem vtilem. ꝛ ē hec. maioꝛe vniuersali negatiua ꝛ minoꝛe vniuersali affirmatiā fit sillo⁹ ɔcludēs particularē negatiuā i felapton vt nullū. s. est. p. oē. s. est. r. ḡ quoddā. r. nō ē. p. Et tot modis pōt pbari ista consequētia sicut p̄cedens q2 pōt pbari p̄ reducēdo ad ferio. minoꝛe conuersa per accidēs: ꝛ secūdo reducendo per impossibile ad barbara capiēdo oppositum contradictoꝛiū cōclusionis cum minoꝛe ad inferendū ɔ̄riū maioꝛis. Sed tertio mō

scz per expōnē nō probat arist. Posset tñ probari sicut precedēs. ¶ 3ª ɔclusio tāgit primam cōbinationē inutilē et ē hec. maiore vli affirmatiua ⁊ minore vli negatiua nō fit sills. qꝛ in tali dispōe sunt dabiles termi in qbꝰ oi. ut alꝰ equus hō. ⁊ termi i quibꝰ nulli ut alꝰ equus hō ¶ Quarta ɔclusio tāgit scđam ɔbinatōnē inutilē et ē hec ābabꝰ premissis vniuersalibꝰ negatiuis nō fit sills. qꝛ ibidē sūt dabiles termi in quibus oi. ut sūt aial equus inaiatū. termi i qbꝰ nulli sūt hō equus aiatū. ¶ Quita ɔ·epilogat oēs ɔbinatōes priꝰ dictas. Cōseqnter i secūda particula docet formare sillos ex alsa pticulari: et ɔtinet sex cōclusiones. ¶ Pria cōclusio ex duabꝰ affirmatiuis quaꝝ vna ē vniuersalis et alia particularis fit bonꝰ sillogismꝰ Et illa cōclusio cōtinet duas cōbinatiōes vtiles. Pria ē maiore particulari affirmatiua: et miore vniuersali affirmatiua sequit̃ cōclusio particularis affirmatiua. i disamis: ut quodō s. ē. p. oē. s. ē. r. ergo qddā. r. ē. p. Nā maiore et cōclusiōe ɔuersis simplicit̃ ⁊ premissis traspositis fit silloꝰ in ṫtio pric. Scđa ɔbinatō ē hec maiore vli affirmatiua ⁊ miore pticulari affirmatiua fit silloꝰ ɔcludēs particularē affirmatiuā in datisi. ut oē. s. ē. p. quoddā. e. ē. r. ğ quoddam. r. ē. p. qꝛ miore ɔuersa simplicit̃ fit silloꝰ in dary. Et addit arist. ꝙ iste cōbinationes sicut et precedētes pñt triplicit̃ ꝓbari. scz ꝑ cōuersionē. per impossibile. ⁊ per expositionem ¶ Scđa ɔclusio tāgit tertiā ɔbinationē vtilē ⁊ est hec. maiore particulari negatiua et minore vniuersali affirmatiua fit sillogismꝰ ɔcludēs particularē negatiuā i bocardo. ut qđdā. s. nō ē. p. oē. s. ē. r. ğ qđdā. r. nō ē. p. Istā ɔbinationez ꝓbat arist. duplicit̃ prio reducēdo ꝑ ipossibile qꝛ ex opposito cōtradictorio cōclusiōis cū minore infert oppositū ɔtradictoriū maioris. in barbara. Scđo pōt ꝓbari sine deductione ꝑ ipossibile. s. ꝑ expōnē sumēdo aliqđ pticulare sub. s. scz. n. Et arguat̃ sic. B scz. n. nō ē. p. Bē. r ğ qđdā. r. nō ē. p.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū icidunt tres difficultates. ¶ Pria ē. vtrū maiore vniuersali et minore particulari vel ecōtra diuerse q̄litatꝭ indifferenter valeat silloꝰ in 3ª figura. Rñdz arist. per 3. ɔclusiōes. ¶ Prima ē maiore vniuersali affirmatiua ⁊ minore pticulari negatiua nō fit silloꝰ. qꝛ sūt dabiles termi in qbꝰ omi ⁊ in qbꝰ nulli. termi in qbꝰ oi ut aiatū hō aial. ⁊ ṫmi in qbꝰ nulli nō sūt sumēdi. qꝛ mior secū cōpatit̃ suā subcōtrariā. qꝛ ex maiore ⁊ sua sbcōtraria infert̃ cōtradictoriū cōclusion. s de nulli. vbi tñ mior nō cōpatit̃ suā subcōtrariā dabiles sūt termi in qbus nulli. s. aiatū. lapis. aial. 2º pz idē ꝑ idefinitū qꝛ ex maiore vniuersali affirmatiā ⁊ miore vniuersali negatiā seqtur nulla cōclusio. ergo neqꝫ maiore vniuersali affirmatiā ⁊ miore pticulari negatiā. ¶ 2ª cōclusio. maiore vniuersali negatiā ⁊ miore particulari affirmatiā fit silloꝰ cōcludens pticularē negatiuā in ferisō. vt nullū. s. est. p. aliqđ. s. est r. ergo aliqđ. r. nō est. p. patet qꝛ miore conuersa simplr̃ fit silloꝰ in ferio. ¶ 3ª cōclusio. maiore particulari affirmatiā ⁊ miore vniuersali negatiua nō fit silloꝰ. qꝛ dabiles sūt termini i qbꝰ omni: vt aial hō ferrū. termi in qbus nulli vt animal scientia ferrū. ¶ Scđa difficultas. vtrū ex puris particularibꝰ vel ex puris negatiuis altera particulari tñ: valeat silloꝰ in tertia figura. Rñdet aristoteles per duas cōclusiones. Prima est hec. ex duabꝰ negatis altera vniuersali ⁊ altera particulari nō fit sillogismꝰ. Ista cōclusio cōtinz duas cōbinatiōes inutiles Prima ē hec. ex duabꝰ negatiuis maiore particulari et minore vli non fit silloꝰ. qꝛ sūt dabiles ṫmini in qbꝰ omni. vt sunt animal hō ferrū. ⁊ termini in qbꝰ nulli. vt sūt aial sciētia ferrū. Scđa cōbinatio inutilis est h. ex puris negatiuis maiore vli ⁊ minore pticulari nō fit sillogismꝰ. termini in qbus nulli sūt coruꝰ nix albū. ṫmini in qbꝰ oi nō sūt sumēdi si mior cōpatiat̃ suā subcōtrariā. qꝛ ex ista cōclusiōe de omni ⁊ ista subcōtrariā minoris seqret̃ cōtradictoriū maioris in dary. pōt etiā dicta cōbinatio ꝓbari inutilis ꝑ indefinitū: qꝛ ex duabus vniuersalibꝰ negatiuis non seqt̃ aliq̄ conclusio. ğ nec qñ maior ē vlis negatiua. ⁊ minor pticularis negatiua. Scđa cōclusio. ex puris particularibꝰ vel indefinitis nihil seqt̃. et cōtinet q̄ttuor cōbinatiōes inutiles q̄s aristoteles simul ꝓbat esse inutiles dādo ṫminos in qbus omni. vt animal hō albū. ⁊ ṫminos in qbus nulli. vt animal inaiatū albū. Cōsequent̃ infert epilogationē predictaꝝ.

Conclusio Rñsalis. In tertia figura minore negatiā pticulari nihil seqt̃. nec etiā pōt concludi vniuersalit̃. Tū prio: qꝛ ex vis sequeret̃ falsū. Tū scđo qꝛ multotiēs argueret̃ a non distributo ad distributū vel ex parte maioris extremitatis qꝛ i maiore non distribuit̃ ⁊ i conclusione distribuit̃.

ꝛ h si maior fuerit negatiua vel ex parte mio
ris extremitatis que i miore nō distribuit᷑. et
in conclusione distribuit᷑ si maior fuerit vlis.

Primo Dubitat᷑. vtrū omēs sillogismi
triū figurarū reducāt᷑ ad mōs
vniuersales p̄ie. Pro dubio supponēdū ē ꝙ
arist. in hac t͠tia p̄te ex oib⁹ figuris īfert quiq̄ꝫ
correlaria. Primū ē. ex puris particularib⁹ si
ue affirmatis siue negatiuis in aliqua figura
nihil seq̄t᷑. ¶ Scōm corre^m. maiore affirmatiua
siue vl'i siue p̄ticulari. ꝛ miore vniuersali nega
tiua valet sillo⁹ in oi figura ad cōcludēdū idi
recte miorē extremitatē de maiore. ꝛ in h tan
git duos mōs generales ad oēm figuram. s. fa
pesmo ꝛ frisesomorꝫ. de q̄b⁹ exēplificat. et eos
perficit p̄ cōuersionē simplicē ꝛ per trāspōnē
premissarꝫ. ¶ Tertiū corre^m. de particularib⁹
ꝛ idefinitis est idē iudiciū quo ad sillōs. ¶ 4^m
correlariū. oēs silli īperfecti perficiūt᷑ per pri
mā figurā. p3 q2 oēs silli īperfecti perficiunt᷑
disiūe. s. per cōuersionez aut per ipossibile. et
vtroq̄ꝫ mō perficiūt᷑ per reductionē ad primā
figurā. g̊. ꝛc. ¶ Quītū corre^m. oēs silli triū figu
rarꝫ reducūt᷑ ad mōs vl'es p̄ie figure. p3. q2 ōs
silli scōe figure ꝛ oēs silli p̄ticulares p̄me figu
re ꝛ oēs silli t͠tie figure reducūt᷑ ad mōs vl'es
p̄ie figure. g̊. ꝛc. Añs p̄ p̄ria p̄te p3 q2 silli vl'es
scōe figure reducūt᷑ ad mōs p̄ie figure p̄ con
uersionē vniuersalis negatiue. ꝛ modi p̄ticula
res scōe figure reducūtur per ipossibile. secun
da pars añtis p3. q2 mōi particlares p̄ie figu
re reducūt᷑ per ipossibile ad mōs vniuersales
scōe figure: sed modi vniuersales scōe figure
reducūt᷑ ad mōs vniuersales p̄ie figure. g̊. ꝛc
Maiorē p̄bat arist. reducēdo dariꝫ ad came
strēs per ipossibile. capiēdo contradictorium
ꝯclusiōis p̄ maiore. ꝛ īferēdo ꝯtradictoriū mi
noris. ꝛ similit᷑ ferio reducit᷑ ad cesare capien
do ꝯtradictoriū ꝯclusiōis p̄ miore ꝛ maiorez
p̄ maiore. ꝛ īferēdo ꝯdictoriū mioris. Tertia
pars añtis p3 q2 silli vniuersales t͠tie figure re
ducūt᷑ imediate per ipossibile ad mōs vl'es p^e
figure. ꝛ modi particulares in q̄b⁹ altera p̄mis
sarꝫ ē particularis reducūt᷑ imediate ad mōs
particulares p^e figure per cōuersionē: ꝛ modi
particulares p̄ie figure reducūt᷑ ad mōs vni
uersales einsdē fi^e. g̊. ꝛc. Et ex oib⁹ illis cōclu
dit arist. ꝙ oēs sillogismi triū figurarꝫ reducū
tur ad mōs vniuersales prime. Similiter ex
tra textū p3 ꝙ arist. vtit᷑ tm̄ duob⁹ mōis redu
cēdi sillogismos īperfectos ad perfctōs. s. per
cōuersionē et reductione per impossibile de
ductiōe ex indefinito vel per expōnē nō vtit᷑
aristo. reducēdo sillōs īperfectos ad perfctōs
ꝙuis tñ vtat᷑ ad probādū bōitatē alic⁹ ꝯñe.

Secundo dubitat᷑. vtrū sillo⁹ expositō
ri⁹ sit de silli's inferēs forma
lit᷑ ꝛ de necessitate suā ꝯclōnē. ¶ Rñdet᷑ p̄ q̄t
tuor dicta. Primū ē istud. silli's expositori⁹ est
sillo⁹ in aliq̄ triū figurarꝫ dispositus p̄cedens
ex alt͠a p̄missarū affirmatiua cui⁹ mediū ē ter
min⁹ singularis singularit᷑ ꝛ vniuoce tēt⁹. Ex
ista diffinitōne eliciūt᷑ tres ꝯdōnes req̄site ad
bonū sillogismū expositoriū. ¶ Pria ē ꝙ talis
sillo⁹ sit dispositus in aliq̄ triū figurarū. Scōa
ꝙ altera p̄missarū sit affirmatiua. q2 ex puris
negatiuis nihil seq̄t᷑. Tertia ꝙ mediū sit t͠mi
nus singularis singularit᷑ ꝛ vniuoce tēt⁹. ꝛ d͠r
termin⁹ singularis: ad d͠raꝫ sillogismorū quo
rū mediū ē termin⁹ cōis. D͠r ēt singularit᷑ tēt⁹
ad d͠raꝫ termī singularis materia l͠r tēti. dicit᷑
vniuoce. ad d͠raꝫ termi singularis equoce tēti
¶ 2^m dictū. mediū sillogismi expositorij d͠r te
neri singularit᷑ ꝛ vniuoce q̄n sibi pōt addi illō
oē qd̄ est. Ex quo inferunt᷑ q̄ttuor correlaria:
Primū ē ꝙ omnis sillo⁹ expositori⁹ de se ē im
perfect⁹. 2^m ꝙ talis sillo⁹ debet perfici adden
do termīo singulari h totū oē qd̄ ē. ita ꝙ sēper
a terīo discreto ad vnā d̄ oi si sit affirmatiu⁹
valeat ꝯña. vel si sit negatiu⁹ ꝙ a terīo discre
to ad vnā de nullo valeat cōseq̄ntia. 3^m corre
lariū. ōis sillo⁹ expositori⁹ debꝫ r͠gulari per di
ci d̄ oi vel dici d̄ nullo: sꝫ nō imediate. 4^m cor
relariū. ōis sillo⁹ expositori⁹ reductiē ē in aliq̄
triū figurarū. ¶ Tertiū dictū. ōis sillo⁹ exposi
tori⁹ est d͠e sillo⁹. p̄bat᷑ tripl'r. Primo. q2 ōis sil
logism⁹ q̄ regulat᷑ per necessaria principia ꝛ p̄
maxias per se notas ē d͠e sillo⁹: sꝫ sillo⁹ exposi
tori⁹ ē huiusmodi. ergo ꝛc. minor p3 q2 ōis sil
logism⁹ expositori⁹ affirmatiu⁹ regulat᷑ p̄ istā
maximā. Quecūq̄ꝫ vni ꝛ eidē singulari sūt ea
dē: illa int᷑ se sūt eadē. ꝛ h itelligēdo d̄ singl'ari
singl'arit᷑ ꝛ vniuoce tēto. Sꝫ oēs silli exposito
rij negatī r͠gulāt᷑ p̄ istā maxiaꝫ. Quorūcūq̄ꝫ dn
orū vnū ē alicui singl'i idē cui alterū ē diuersū:
illa sūt inter se diuersa. 2°. p̄bat᷑ idē q2 sill'o ex
posito⁹ ꝯueīt ꝯpleta diffio silli. cuꝫ hēat duas
p̄missas ī mō ꝛ ī figura dispositas. qd̄ p3 addē
do me° h totū oē qd̄ ē. ¶ 4^m dictū. silli's exposi
tori⁹ ē ꝯña formalis. q2 tꝫ in oib⁹ termīs ꝯsili

forma arguẽdi retẽta. Et si obijciat̃ q2 sill⁹ ex positori⁹ nõ tz ĩ teris cõib⁹. s3 solũ ĩ teris singularib⁹. g̃ nõ ẽ ꝯña formalis. negatur ꝯña. quia termin⁹ cõis variat similem formã arguendi cum variet q̃ntitatem ꝓpositionis.

Tertio dubitat̃: Utrũ sillogismi 3ᵉ figure possint ꝓbari ꝑ expõnem. i. ꝑ sillm̃ expositorium. Rñr ꝑ q̃tuor suppõnes ⁊ vnũ dc̃m. ¶ Pria suppõ ẽ h̃. qdqd seq̃t ad cõsequẽs hõe ꝯñe. seq̃t ad ei⁹ añs. ¶ 2ᵃ q̃lz ꝑticularis affirmatia pt̃ iferre duas p̃missas sill̃i expositoꝝ vt patuit ĩ 3ᵒ notabili. 3ᵉ q̃õis h⁹ p̃missoꝝ. ¶ 3ᵃ suppõ. nulla ꝑticulari neⁱᵃ gr̃a forᵉ pt̃ inferre duas p̃missas saltẽ expositoꝝ. q2 sẽꝑ altera p̃missaꝝ sill̃i ẽ affirⁱᵃ. s3 nũq̃ꝫ ex neⁱᵃ seq̃t̃ affirmatia. ¶ 4ᵃ suppõ. p̃misse cuiuslibet sillõi 3ᵉ fiᵉ possũt iferre duas p̃missas sill̃i expositoꝝ. vt bñ seq̃t. oĩs hõ ẽ aĩ. oĩs hõ ẽ risibilis. g̃ aliq̃d ẽ aial. ⁊ illud idẽ ẽ risibile. Ex q̃ seq̃tur q̃ ĩ ꝓcessu ꝓbatõis ꝑ expõnem dicũt̃ esse tres ꝓcessus. vn⁹ ẽ a p̃missis sill̃i ꝓbãdi ad p̃missas sill̃i expositoꝝ. 2ᵘˢ ẽ a p̃missis sill̃i expositoꝝ ꝓbãdi ad cõclusionẽ ꝓbandã. 3ᵘˢ ẽ a p̃missis sill̃i ꝓbãdi ad ꝯclusionẽ ꝓbandã. Primus ꝓcessus tz ĩ vtute 4ᵉ suppõis. 2ᵘˢ in vtute sill̃i expositoꝝ. 3ᵘˢ in vtute pᵉ suppõis. ¶ Dictũ ẽ istd̃. oẽs ⁊ soli sill̃i tertie figure pñt ꝓbari ꝑ expõem. p3. q2 nũq̃ꝫ aliq̃s sill⁹ possit ꝓbari ꝑ expõitõez reqrit̃ q̃ p̃misse talis sill̃i sint eiusdẽ subiecti. Sed h̃ ꝯuenit oĩb⁹ ⁊ solis sillogismis tertie figure.

Ad rationes añ opᵐ. Ad tres p̃mas dr̃ q̃ ille ꝯñe sunt bone gr̃a materie. ⁊ ñ gr̃a forme. q2 ĩ alijs teris ẽ dabil' ĩstãtia. ¶ Ad 4ᵐ dr̃ q̃ due vl'es pñt plusq̃ꝫ altera tm̃ vl'is q̃ñtũ ad euidẽtiã illationũ ꝯclusionis. ⁊ ñ q̃ñtũ ad q̃ñtitatẽ illationis ꝯclusiõis illate. ¶ Ad cõfirmatõem dr̃ q̃ ꝯceditur q̃ cõclusio debet esse semper similis alicui p̃missarum in qualitate ⁊ non in q̃ñtitate.

Queritur Utrũ ex p̃missis de nec̃io vl' altera de ieẽ ⁊ altera de nec̃io eodẽ mõ sit sillogizãdũ sicut ĩ illis d̃ ineẽ. ¶ Arguit̃ primo q̃ nõ q2 nõ seq̃t̃ oẽ albũ de necessitate ẽ coloratũ. oẽ albũ de nec̃itate ẽ l'ba. g̃ q̃dã ĩ l'ba de nec̃itate ẽ colorata. g̃ ⁊c̃. Et ꝯfirmat̃ q2 nõ seq̃t̃. oĩs hõ albus de nec̃itate ẽ alb⁹. oĩs hõ alb⁹ de nec̃itate ẽ hõ. g̃ quidã homo de necessitate ẽ albus. ⁊ tamẽ arguit̃ ex puris de necessario. ergo ⁊c̃. ¶ Arguitur secũdo. non seq̃t̃ omnis homo de necessitate est animal. omne grammaticum de necessitate est homo. ergo omne grãmaticum de necessitate est animal Et confirmatur. quia nõ sequitur. omnis grãmaticus de necessitate ẽ grãmaticus. omnis grãmaticus ẽ homo. ergo aliquis homo de necessitate ẽ grãmaticus. ⁊ tamen arguit̃ ex vna de inesse ⁊ altera d̃ necessario. ¶ Arguitur tertio non sequitur. nullus homo de necessitate est asinus. omne currens est asinus. ergo nullum currens de necessitate est homo. quia premissis existentibus veris, conclusio potest esse falsa. Item q̃ non sequitur in prima figura. omne animal currit. omnis homo de necessitate est animal. ergo omnis homo de necessitate currit. ⁊ tamẽ arguitur ex vna de necessario. ⁊ altera de inesse. ergo ⁊ cetera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum. q̃ ꝑ declaratõe terminorum ponitur vna diuisio quã põit aristoteles ĩ tertio tractatu. vbi d̃terminat de generatione sillogismoꝝ ex illis de necessario. Qui quidẽ tractatus continet duo capitula. quorum primum determinat de generatione sillogismorum vniformi de necessario. ⁊ continet octo conclusiones. Quarum p̃ms tangit vnam diuisionem. Et est h̃. ꝓpositionũ quedam sunt de simplici ineẽ. quedam v̓o de necessario ineẽ. ⁊ alie de contingẽti ineẽ Et iste sũt diuerse. q̃d ꝓbat. quia quecũq̃ possunt adinuicem separi sunt diuersa. sic ẽ de p̃dictis. quis aliquod contingit ineẽ homini. Et tamen non inest sibi. sicut contingit hominez esse album. licet actu non sit albus. Et etiam aliquid inesse homini puta album q̃d non iest de nec̃itate. ¶ Secũda cõclusio est hec ex premissis de inesse de necessario ⁊ de contingenti diuersi fiunt sillogismi. ¶ 3ᵃ cõclusio. ex puris de necessario fere eodẽ mõ silogizatur sicut in illis de ineẽ. Est tamen in hoc differẽtia. q2 propositiones de necessario addunt supra illas de inesse istum modum necesse. ¶ Quarta conclusio est sicut sillogismus ex ambab⁹ de inesse infert conclusionem de inesse. ita sillogismus ex ambabus de necessario infert conclusionem de necessario. Et similiter regulatur talis sillo⁹ de necessario ꝑ dici de oĩ si sit affirmatiu⁹ vl' ꝑ dici d̃ nullo si sit negatiu⁹

¶ Quita 9ᵒ in sillogismis de necio. silr conuertitur ppō negatiua sicut in illis de ineē. et etiā eodē mō sumitur dici de oi et dici de nullo sic in illis de ineē. ¶ 6ᵃ cōclusio silli de necessario pficiūtur per 9uersionē sicut in illis de inesse ¶ 7ᵃ conclusio nō ē idem modus pbandi sillogismos ō necessario factos i bocardo et i baroco sicut in illis de ineē. qr in illis de ineē pficiūtur silli facti in illis duobꝰ mōis. reducēdo p ipossibile ad pmā figurā. sed sillogismi ō necessario pficiūtur per expōnem. idē p sillm expositorium sicut silli de ineē facti in illis mōis g pᵒ pbati sūt p sillm expositoᵐ. ita silr pbari pūt sillogismi de necessario vt patebit in tūēti

Secundo sciendū ē. qꝫ scōm capitulū ē istud i quo determinat aristo. de gnatōe difformi seu mixto sillōꝝ ex altera pmissaꝝ de necio. et altera de ineē. Et 9tꝫ quatuor ptes. ¶ Prima ē de formatōe taliū sillogismoꝝ in pria figura. Et 9tinet q̄tuor 9clōes ¶ Pria ē, in mōis vlibꝰ prie figure ex maiore de necio et brᵉ de ineē. seqtur 9ᵒ de necessario. pbat aristo. exemplificando de istis tribꝰ litteris. a. b. c. et qꝫ tales sint perfecti. pꝫ qr regulātur imediate p dici de oi. et dici de nullo. ¶ 2ᵃ 9ᵒ in eisdem modis. arᵉ. de ineē. et minore ō necessario non seqtur 9ᵒ de necio. pꝫ dupl͛r. qr si sic. tūc ex cōclusione de necessario et brᵉ de necessario sequeretur subalterna maioris ō necessario q̄ tn̄ plerūqꝫ ē contingēs. ¶ 2ᵒ sic. qr si ad talē dispōem seqretur 9ᵒ de necio tūc ex veris sequeret̄ falsū. arguēdo sic. oē aial mouet̄. ois hō de necessitate ē aial. g ois hō de necessitate mouetur. Et silr idē sequeretur arguēdo in celarent maiore negatiua ex eisdem teris. ¶ 3ᵃ cōclusio in modis particularibus pmissa vli existente de necessario. seq̄t 9ᵒ de necio. vt pbat aristo. arguendo de istis tribus lr̄is. a. b. c. et qꝫ tales silli sint pfecti. pꝫ. qr regulāt̄ per dici de oi et dici de nullo. ¶ 4ᵃ 9ᵒ in sillis pticularibus. si pmissa particularis fuerit de necio ñ seq̄t 9ᵒ de necio. vt pōt deduci sic deductū ē in mōis vlibꝰ. In secūda pte docet formare sillos ex vna de ineē. et alia de necessario in secūda figura. et continet q̄tuor 9clusiōes. Quarū pria ē h. in sillis vlibꝰ 2ᵉ figure negatia existente de necio 9ᵒ erit de necio. pbat arist. sillogizādo ex istis terminis. a. b. c. et pficiēdo tales sillogismos p 9uersionē vlis neᵘᵉ. ¶ Scōa 9ᵒ i mōis vlibꝰ scōe figure si affirmatia fuerit de necio ñ erit 9ᵒ de necio. pꝫ tripl͛r. pᵒ qr modi vles 2ᵉ figure pficiūt̄ reducēdo ad pmā figurā p 9uersionē simplicē vlis neᵘᵉ. q̄ pᵒ 9uersionē efficit̄ maior in pria figura. mō arᵉ de inesse et brᵉ de necio ñ seq̄t 9ᵒ ō necio i pria fiᵃ. 2ᵒ qr si seq̄ret̄ 9ᵒ de necio. tūc ex illa 9ᵒᵉ et pmissa afᵗᵃ q̄ ponit̄ de necio ifertur subalterna maioris de necio q̄ vt in pluribus ē cōtingēs. Tertiō. qr si sic tūc seq̄ret̄ ex veris falsū arguēdo sic. nullū albū ē aial. ois hō de necitate ē aial. g nullꝰ hō de necitate ē albus. ¶ Tertia 9ᵒ in mōis pticularibꝰ 2ᵉ figure vli negatiua existe de necessario seq̄ret̄ 9ᵒ de necio. vt pōt deduci sicut deductū ē in mōis vlibꝰ qꝫ pꝫ arguendo in istis teris. a. b. c. et pficiēdo talē sillogismᵘ p 9uersionē simplicē vniuersalis neᵘᵉ ō necio ¶ Quarta 9ᵒ i baroco q̄cūqꝫ pmissaruꝫ fuerit de necio ñ ē necesse 9clusionē eē de necio. qa si sic tūc ex veris sequeret̄ falsū arguendo i istis teris. hō. albū. aial. ¶ In tertia pte docet idē i tertia figura. et cōtinet q̄tuor cōclusiōes. Quarum pria ē h. si ambe pmisse sint vles. tūc altera idifferent̄ existe de necio seq̄t 9ᵒ de necio. pꝫ arᵈᵒ i istis tribꝰ lr̄is. a. b. c. et pficiēdo tales sillogismos p 9uersionē. ¶ Scōa 9ᵒ i sillis vlibꝰ et negatis. si negatia sit de necio 9clusio erit ō necessario. et si affirmatiua sit de necessario nō oꝫ cōclusionē eē de necessario. pria ps pꝫ exēplariter. scōa ps tripl͛r pꝫ. Primo sic. qr sillogismi tertie figure vniuersales negatiui reducūtur ad pmā per conuersionem per accidēs vniuersalis affirmatiue que pᵒ reductionem efficitur minor in prima figura. mō minore ō necessario in prima figura non sequitur cōclusio de necessario. Secūdo sic. qr ex illa cōclusione de necessario et pmissa affirmatiua que ponitur de necessario. ifertur subalterna maioris de necessario. que plerūqꝫ ē contingens Tertio sic. quia tūc ex veris sequeretur falsū vt sic arguendo. nullus equꝰ ē bonꝰ. ois equꝰ de necessitate ē aial. g quoddā aial de necessitate non ē bonū. et similiter ideꝫ sequeretur si caperētur illi termini. vigilans. aial. equus. ¶ Tertia 9clusio in modis particularibꝰ tertie figure si pmissa vniuersalis sit de necessario conclusio erit de necessario. Sed si particularis fuerit de necessario. non oꝫ conclusionem eē de necessario. Prima pars pꝫ arguendo in eisdem terminis sicut prius et perficiendo tales sillogismos per conuersioneꝫ. Scōa

ps pz dupli. Primo q2 post reductionē talium silloꝝ ad pmā figurā pmissa pticularis efficit minor et non maior. modo minore de necessario in prima figura non sequit conclusio de necessario. ¶ Scdo sic. q2 tūc ex veris sequeret fl̄m arguēdo sic. qōdā aīal ō necessitate ē bipes omne animal vigilat. g qōdā vigilās de necessitate ē bipes. ¶ Quarta conclusio. in silLis pticularibus et negatiuis ētie fit. si vniuersalis negatiua sit de necessario conclu° erit ō necessa°. sed si vl̄is affirmatiua vel pticularis negatiua fuerit de nec̄io: nō seq̄t conclusio de necessa°. Ex quo seq̄t q in bocardo q̄cūq3 premissarū fuerit de necessa°: non seq̄t conclusio ō necessa°. Prima ps pz. arguēdo in eisdē terminis sic pri°. Scda ps pz. q2 tunc ex vl̄s seq̄ret fal[m] arguēdo sic. p qn̄ vl̄is affirmatiua ē ō nec̄io. q dā homo n̄ vigilat. oīs homo de nec̄itate ē al. g q̄ddā al de nec̄itate n̄ vigilat. z° qn̄ pticularis a[ua] est ō nec̄io ar[do] sic. nullum albū vigilat aliqō albū de nec̄itate ē al. g aliqō albū de necessitate n̄ vigilat. 3° pz. idez qn̄ pticularis negatiua ē de nec̄io vt qōdā al de nec̄itate n̄ ē bipes. oē al mouet. g aliqō qō mouet de nec̄itate n̄ ē bipes. ¶ In q̄rta pte pncipali infert tria corrrelaria q̄ sūt tres conclusiones. Quaꝝ prima ē. sill° n̄ est de ineē nisi vtraq3 pmissaꝝ fuerit de in eē. sed sill° ē bn̄ de nec̄io si altera pmissaꝝ sit de nec̄io. vel pōt sic formari ɔ° n̄ eē de ineē. nisi ābe pmisse sint de ineē. lz ɔ° possit eē de nec̄io. si altera pmissaꝝ sit de nec̄io. ¶ z[a] ɔ° in oīb° sillis siue affirmatis siue negatis nec̄e ē ɔclusionez similē eē alicui pmissaꝝ. ita q si ɔ° sit de ineē altera pmissaꝝ oz eē de ineē. sed si ɔ° fuerit de nec̄io nec̄e ē alterā pmissaꝝ eē ō nec̄io. ¶ 3[a] ɔ° nūq3 ɔ° ē de nec̄io si nulla pmissaꝝ fuerit de ne c̄io. nec pt̄ seq ɔ° de ineē si neutra pmissaꝝ fuerit de inesse. ¶ Consequenter epilogat de omnibus p° dictis.

Tertio sciendū ē q circa hūc textū incidūt q̄tuor difficultates. ¶ Pria ē h. q̄re arist. determiat de gn̄atiōe silloꝝ ex propōib° ō nec̄io ɔtīgēti cū tn̄ sill° simp[r] abstrahat tā a mā nec̄ia q3 pbabili. Rn̄ r p vnā distīctōnē q nec̄iū ɔtigēs pn̄t du[r] ɔsiderari. vno mō p[c] itētōnalr vel ca[ce]. tisto° sūt ɔditōes mālēs ppōis. Alio° pn̄t capi sim[c] vel z[c] intētionalr: z[c] sūt q̄dā determinationes addite ppōib° pcedētes a mātia ppōnis vel silli q2 ppō ɔtigēs vel ō necessario pōt esse vera ꝛ falsa. possibilis ꝛ impossibilis. cōtigēs ꝛ nec̄ia. ¶ Secunda difficultas. quare in dione posita i pricipio hui° tractat° nō facit aristoteles mētionē ō h qō ē possibilit ineē ꝛ nō possibilit ineē. Rn̄detur p duo dicta. Primū ē q possibilit ineē cōuertit cū eo qō est cōtingēter ineē: mō de eq̄pollētib° idē est iudiciū. ideo nō facit aristoteles mētionē de eo qō est ipossibilit ineē ¶ Secūdū dictū. q̄libet ppō de ipossibili cuius modus nō negat eq̄pollet vni de necessa°: idō codē mō sillogizādū est ex illis ō ipossibili sicut ex illis de necessario qb° eq̄pollēt. ꝛ inde ē q aristoteles nō facit mētionē de eo qō ē ipossibiliter ineē. ¶ Tertia difficultas. vtrum sit eodē mō sillogizādū ex ābab° ō necessario: sicut ex ābab° de ineē. ꝛ videt q nō q2 nō seq̄t i bocardo. quoddā aīal esse album nō est necesse. oē aīal de necessitate est sēsitiuū. ergo qōdā sēsitiuū de necessitate ē nō esse albū. ¶ Rn̄det p duo dicta. Primū est q ppō de necessa° dr esse illa ppō in q̄ ponit ille modus necesse nō negat°. q2 ppō in q̄ negat ille mod° necesse nō est āpli° de nec̄io sed est de cōtingēti. ¶ Scōm dictū. ex ābab° de necessario eodē mō sillogizandū ē sicut i illis de ineē: obseruato q nō arguit a sēsu diso ad sēsū cōpositū vel eō. Ad obiectōnē dr q nō argr ex puris de nec̄io: sed maior est de cōtingēti ꝛ mior de nec̄io. ad quā dispōnē nō seq̄t ɔclusio de necessario. vt patebit in tractatu seq̄nti. ¶ Quarta difficultas. vtrū maiore de ineē ꝛ miore de necessario i pria figura seq̄tur aliq̄ cōclusio ¶ Rn̄det pbabilit q in quolibz mō triū figuraꝝ ex vna de necessario ꝛ alia de ineē quecūq3 sit: illa indr̄nter seq̄tur ɔclusio de ineē patet. q2 q̄cq̄d seq̄t ad cōseq̄ns seq̄t ad an̄s. sed ppō de necessario ifert suā preiacētē de ineē. mō ex ābab° de ineē sp seq̄t cōclusio de inesse ergo etiā ex vna ō necessario ꝛ alia de ineē sp seq̄t cōclusio ō ineē.

Conclusio rāsalis. Ex ābab° de necessario fit eodē mō sillo° sic ex ābabus de ineē in qualibet figura. sed maiore de necessario ꝛ miore de ineē seq̄tur ɔclusio de necessario i pria figura. ꝛ nūq3 aliter saltē g̃ra forme. Sz in secūda figura vl̄i negatia exīte de necessario ꝛ alia de inesse seq̄ut formaliter conclusio de necessario ꝛ nunq3 aliter In tertia vero figura vniuersali existente de necessario quo ad modos affirmatiuos ꝛ vniuersali negatiua existente de necessario quo

ad modos negatiuos semper sequitur ɔ̃ᵒ ð ne
cessario ⁊ nūꝙ aliter. ex quo seqꝛ ꝙ in baroco
⁊ bocardo ex vna ð necessario ⁊ altera ð iesse
nūꝙ seqꝛ cōclusio de nec̄io. hec cōclusio quo
ad oēs suas ptes satis patet ex pͥo et secūdo
notabilibus.

Primo dubitaꝛ. vtrū maiore ð neces
sario et miore de ineē sequaꝛ formaliꝛ cōclu
sio de necessario ī pͥa figura. Et videꝛ ꝙ nō
qꝛ nō seqꝛ in barbara: nec̄e ē oēm hoiem esse
aīal. oīs currēs est hō. ergo necesse est oē cur
rēs esse aīal. qꝛ ābe p̄misse sūt ve supposito ꝙ
solus hō currat. ⁊ tñ cōclusio erit falsa. ergo et
cetēa. ❡ Rñdeꝛ p duo dicta. Primū ē ꝙ ī hoc
scđo capitulo istiꝰ tractatꝰ loquiꝛ aristoteles ð
ppōibꝰ de necessario in sēsu cōposito. ❡ Secū
dū dictū. arguēdo ex mixtis de necessario ⁊ ð
ineē debet capi ppō de ineē simplꝛ et nō ppō
de ineē vt nūc. Uocaꝛ aūt propō de ineē sim
plꝛ illa cuiꝰ predicatū sēper cōuenit subiecto:
et est vera sēper. Sꝫ propō de ineē vt nūc est
propō in q̄ predicatū cōuenit aliqñ subiecto ⁊
aliqñ nō et est vera pro nūc licet nō sit vera p
sēper. sicut sūt propōnes ð materia cōtingēti.
❡ Ad obiectionē rñdeꝛ ꝙ mioꝛ est de ineē vt
nūc ideo nō valet ɔ̃ñ. ❡ Sed aliter rñdeꝛ ad
dubiū et probabiliꝰ per tria dicta. ❡ Primū. ī
scđo capitulo huiꝰ tractatꝰ loqꝛ aristoteles de
ppōnibꝰ de necessario in sēsu diuiso. Patꝫ tri
pliciꝛ. pͥo qꝛ nisi sic sequereꝛ ꝙ pͥa cōclusio
huiꝰ capituli in q̄ dicit aristo. ꝙ maiore de ne
cessario ⁊ miore ð iesse coiter siue sit de neces
sario simplꝛ siue de necessario vt nūc esset fal
sa. ɔ̃ñs ē falsū. ġ ⁊c̄. cōsequētia pꝫ. qꝛ maiore ð
necessario in sēsu cōposito ⁊ miore de nec̄io vt
nūc: nō seqꝛ ɔclusio de necessario in sēsu ɔpo
sito vt dicebat precedēs opīo. ergo debꝫ capi
maioꝛ in sēsu diuiso. Qð aūt in hac cōclusiōe
intēdat aristoteles de propōne de ineē cōiter:
patebit in scđo dicto. ❡ Secūdo argꝛ ad idem
qꝛ in hoc scđo capitulo itēdit aristo. de sillogis
mis ɔstitutis ex ppōnibꝰ ð necessario vt disti
gunꝛ ab illis de ineē. sed ppōnes ð nec̄io in sē
su cōposito nō distingunꝛ ab illis ð ineē vt pa
tuit in scđo piermenias. ġ intēdit de ppōibus
de necessario ī sēsu diuiso. maioꝛ pꝫ per aristo.
circa pͥcipiū primi capituli huiꝰ tractatus sic
dicētē: manifestū aūt qñ sill'ꝫ vnūqð꜂ hoꝝ
diuisū erit. et nō similiter se habētibꝰ termīs
sed hic qdē necessariꝰ ille vō ex his que simplꝛ
insūt: ille aūt ex contigētibꝰ et seqꝛur ɔclusio
in necessariys qdē fere similiꝛ se habet vt ibis
que insūt. ġ ⁊c̄. Ex quo textu videꝛ satis notū
ꝙ aristoteles in hoc tractatu intēdit de sillo
gismis ɔstitutis ex ppōnibꝰ de necessario que
distingūꝛ ab illis ð inesse. ❡ Tertio sic. qꝛ ī tra
ctatu sequēti ðteriat aristo. de sill'is ɔstitutꝭ ex
ppōibꝰ de maꝛia ɔtingēti in sēsu diuiso. ġ a si
mili ī hͦ tractatu intēdit ð sill'is factis ex ppōi
bus ð nec̄io de sēsu diuiso. maioꝛ pꝫ p aristo. in
pͥo caplͦ sequētis tractatꝰ vbi intēdit ð ppo
sitionibꝰ de ɔtigēti quaꝝ subiecta āpliantꝛ. ta
les sūt in sēsu diso vt patuit ī scđo piermenias
ġ ⁊c̄. hͦ aūt itēdit cū dicit: qñ aūt ɔtigere hͦ gð
ineē huic duplꝛ ē accipe: aut ei cui iest hͦ: aūt cui
ɔtigit hͦ ipsū eē. ❡ Scđꝫ dictū. in hͦ scđo caplͦ
capit aristo. ppositionē ð ineē ɔiter vt se extē
dit ad ppositionē de ineē simplꝛ: ⁊ ad ppōnē
de ineē vt nūc. Patꝫ tripliciꝛ. pͥo sic. qꝛ aristo
teles non videꝛ equoce capere ppositionē de
ineē ī pͥo capitulo ⁊ in scđo huiꝰ tractatꝰ. sed ī
pͥo caplͦ capit propositionē ð ineē ɔiter. ġ et
in scđo. mioꝛ pꝫ per aristo. sic dicētē: nā multa
insūt non tñ ex necessitate. ❡ Scđo sic repro
bādo ɔbinationes iutiles aristoteles accepit
propositiones ð ineē vt nūc vt patuit in secū
do notabili: sed talis iprobatio non videꝛ suf
ficere nisi ex illa ð ineē vt nūc cū alia ð neces
sario posset fieri ɔbinatio vtilis. ❡ Tertio sic.
quecūꝙ ɔclͦ seqꝛ ad aliquā propositionē iū
ctā cū alia eadē videꝛ seq ad aliā propositōnē
similis forme iūctā cū eadē p̄missa. sed propo
sitio ð ineē vt nūc ⁊ propositio ð ineē simplici
ter sūt sil'is forme. ergo si ad p̄missā de īeē sim
plicīē cū vna de nec̄io seqꝛur ɔclͦ ð nec̄io: ita
similiter ad p̄missā de ineē vt nūc cū vna de
nec̄io debet seq ɔ̃ᵒ de necessario. ❡ Tertiū di
ctū. maiore de necessario ⁊ miore de inesse si
ue sit de īeē vt nūc siue de īeē simplꝛ seqꝛ for
maliter ɔ̃ᵒ ð necessario ī pͥa figura. dū tñ sub
iectū conclusionis restringaꝛ p illud additū
qð est. ne arguaꝛ a minꝰ amplo ad magis āplū
cū distributione magis āpli. ex pte subiecti cō
clͦnis qð non āpliaꝛ ī miore cū sit subiectū p
positionis ð inesse de pn̄ti. et in ɔclͦne āpliaꝛ
ratione modi ðterminātis copulā dicti. pbaꝛ
qꝛ nūꝙ iuenitꝛ istātia. ❡ Et ad obiectionē du
bij respondeꝛ ꝙ si maioꝛ sit de sensu composi
to non valet consequētia. si vero fuerit de sen
su diuiso tūc bene seqꝛur conclusio.

Secundo Dubitaẽ. vtrũ ex vna de necessario in sẽsu ꝯposito ⁊ alia de ineẽ valeat sillo⁹. Rñdeẽ ꝑ vnã distinctionem: ⁊ duo dicta. ¶ Distinctio est hec. modales composite possũt dupliciter considerari. Uno modo secundum se totas. Alio mõ quã-tũ ad sua dicta. ¶ Primũ dictũ est istud. modales cõposite p̄io mõ capte sũt singl̃es ideo ex ipsis fit sillo⁹ expositori⁹ tantũ sicut ex propositionib⁹ singularibus de ineẽ vt bñ seqẽ in p̄ia figura. oẽm hoiem esse aial ẽ neċe. aliqđ ver est hoiem esse aial. ergo aliqđ ver est necessariũ. Similiter bñ seqẽ in scđa figura q̃d-dã cõtigẽs est oẽm hoiez currere. q̃ddã ver ẽ oẽm hoiem currere. g̊ q̃ddã ver est cõtigens in tertia figura. etiã bene seqẽ oẽm hoiez currere est contingens oẽm hoiez currere ẽ possibile. g̊ quoddã possibile ẽ cõtigens. ¶ Scđm dictũ. si modales composite considerãẽ q̃tũ ad sua dicta tñ tũc ex ipsis fit sill̃s ex altera đ necessario et altera de inesse sicut ex illis de necessario i sensu diuiso. H addito. s. q̇ ꝑmissa de inesse dz capi de inesse simplicit. et non de inesse vt nunc.

Tertio Dubitaẽ vtrũ ex altera de necessario ⁊ alia de inesse vel ex puris de necessario valeat sillo⁹ in baroco ⁊ bocardo. Et videẽ q̇ non q̃z illa consequẽtia non est bona in cui⁹ ex opposito ꝯsequẽtis non potest inferri oppositũ ãtecedẽtis s; ex opposito conclusionis de baroco cũ altera ꝑmissaꝝ nõ põt inferri oppositũ alteri⁹ premisse ut vult arist. l textu g̊ tales cõsequẽtie nõ sũt bõe. ¶ Rñdetur q̇ ex puris de necessa⁹ bñ fit sill̃s in baroco et bocardo. Et põt h cõsequẽtia probari eẽ bona reducẽdo per ipossibile ad barbara. sed q̃z in tali reductione debet capi oppositũ conclusiõis quod ẽ de cõtigẽti. ⁊ arist. nondũ determiat de formatõe silloꝝ ex propõib⁹ de cõtigẽti. ideo ne peteret pricipiũ nõ probat eos reducẽdo per ipossibile ad primã figuraz: sed probat eos per exponẽtẽ. Probare aũt ꝑ exponẽtẽ scđm aliques ẽ probare per sill̃m expositoriũ accipiẽdo. s. aliquod singl̃are sub medio ⁊ de illo enũciare ãbas extremitates scđz q̃titatẽ premissarũ vt satis patuit i primo notabili. ¶ Aliter dicit q̇ particularis negatiua đ necessario equipollet vni negatiue. ideo i omni sill̃o particl̃aris negatiua põt poni loco sue v̄lis vel cõ. et ideo probare per exponẽtẽ ẽ loco p̄ticl̃aris negatiẽ accipe suã v̄lez negatiuaz. Aliter dicitur q̇ probare per exponẽtẽ ẽ loco particularis negatiue accipere vnã vniuersalẽ negatiuã in qua subiciẽ aliqđ iferius cõtentũ sub subiecto particularis negatiue cũ isto addito qđ ẽ: vt sic fiat sill̃s in baroco. oẽ. b. de necessitate ẽ. a. q̃ddã. c. de neċitate nõ est. a. g̊ quoddã. c. de neċitate nõ est. b. tũc debet sumi aliqđ sup^m^ sub. c. vtputa. d. sic arguẽdo. oẽ. b. đ neċitate est. a. nihil qđ ẽ. d. de neċitate ẽ. a. g̊ nihil qđ est. d. de necessitate ẽ. b. et sic inferẽ exponẽs cõclusiõis de baroco. Et iste scđs sillo⁹ põt perfici reducẽdo ad celarẽt miore ⁊ cõclusione ꝯuersis simpliciẽ ⁊ premissis trãspositis sic arguẽdo in celarẽt. nullũ. a. de neċitate ẽ. d. oẽ. b. de necessitate ẽ. a. g̊ nullũ. b. de neċitate est. d. ad quã cõclusionẽ seqẽ per cõuersionez simplicẽ nihil qđ est. d. de necessitate est. b. et illa est exponẽs cõclusiõis ad quã cũ. d. sit suppositum ipsius. c. sequitur q̇. c. de necessitate non est. d. et per cõsequens de primo ad vltimũ ista sequitur ad premissas de baroco. Et similiter patet de bocardo.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad primã dicitur q̇ si ambe premisse sumentur in sensu composito vel ambe in sensu diuiso cõclusio bene sequetur. sed sicut conclusio est falsa ita aliqua premissarũ necessario erit falsa. Si vero altera premissarũ sumatur in sensu cõposito et alia in sẽsu diuiso non valet consequentia. sed cõmittitur fallacia cõpositionis et diuisionis. Et similiter dicitur ad confirmationem. ¶ Et similiter ad secundam rationem dicitur q̇ si maior sit de sensu composito non valet consequẽtia eo q̇ minor est de inesse vt nũc. Si vero maior fuerit de sensu diuiso tũc bene sequitur cõclusio. sed sicut conclusio est falsa: ita etiam et maior est falsa. ¶ Et similiter diceretur ad tertiam rationem.

Queritur Utrũ diffinitio contingentis sit sufficiens In qua dicitur. Contingens est quo non existente necessario posito esse vel non esse nullũ sequitur impossibile. ¶ Et arguitur primo q̇ nõ. quia ista diffinitio non cõuenit omni contento sub diffinito. ergo nõ est sufficiẽs. añe patet quia non cõuenit contingenti necessario. ergo ⁊c.

¶ Arguitur 2° deū eē ē contingēs. Et tñ deum eē ē necīum. ḡ male dr̄ cōtigēs ē. quo nō existe necio. maior pꝫ. q2 deū eē ē possibile. ḡ ē cōtingēs. q2 possibile ⁊ ꝯtingēs cōuertūt. ¶ Arguit' 3° si ista diffō eēt bona sequeret' ꝙ hoiem esse asinū eēt cōtingēs. ꝯñs ē falsū cū sit īpossibile pꝫ tñ ꝯña. q2 hoiem eē asinū nō ē necīuꝫ ⁊ hominē eē asinū positū eē vel hoiem eē asinum pōitū nō eē nulluꝫ seq̄t' īpossibile cum ista sit vna disiūctiua. c' secunda pars est vera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝑ declaratōe terminorū ponūt' due distintōes. Quarū p̄ma ē h̄ duplex ē disiūctū. qōdā est disiunctū ꝑ se. vt sortes currit vel nō currit. ⁊ ad veritatē talis disiūcti reqrit' ⁊ sufficit veritas vni' ptis. Aliud ē disiunctū cōditionatū ⁊ ad v̄itatē talis disiūcti reqritur v̄itas vtriusq3 partis. q2 tale disiūctū eq̄pollet copulato. vt si dicatur. siue sortes sit siue non sit ipse est homo. Et ad v̄itatē isti' disiuncti. cōditōati reqrit' veritas illi' copulatiue. vt si sortes sit ipse est hō ⁊ si sortes nō sit ipse ē hō. ¶ 2a distinctio. ista ꝑpositio. s. contingēti posito eē vel nō eē nullū seq̄t' impossibile: pōt habere duplicē sensūz q2 vno mō pōt eē vna disiunctiua cuius vtraq3 ps sit ꝯditionalis. ⁊ tūc est sensus. si contingens ponatur ineē nullū seq̄t' īpossibile vel si cōtingēs ponat' nō eē. nullū sequitur impossibile. ⁊ tūc sortez eē asinū ē contingens. qō patꝫ. per suā exponētē. sic eni exponit'. sortez eē asinū posito ineē nullū seq̄t' impossibile vl' sortez eē asinū posito nō ineē nullū seq̄t' īpossibile. illa disiunctiua est vera cū secūda ps ei' sit vera. ḡ ista erit ēt vera. sortez eē asinū ē cōtingens. Alio mō pōt eē vna cōditionalis cuius aīs ē vnū disiunctū. ita ꝙ sit sensus. si contingēs ponat' eē vel ñ eē nullū seq̄t' īpossibile. Et ad v̄itatē h' reqritur v̄itas isti' copulatiue. si cōtingens ponat' ineē nullū seq̄t' īpossibile. ⁊ si contingēs ponat' nō ineē nullū seq̄t' impossibile. q2 quodlꝫ disiūctū ꝯditionatum eq̄pollet cōditionali copulato. Illud aūt disiūctum vocat' cōditionatū qñ alicui' conditionalis. aīs ē vnū totū disiūctū. vt si sortes sit vl' non sit ipse est homo

Secundo sciēduꝫ ē. ꝙ iste ē q̄rtus tractatus in quo ph's determinat de gn̄atione silloꝝ ex ꝓpōitionib' de cōtingēti ⁊ continet decē capitula. Quoꝝ p̄mū qō ē de gn̄sdā ꝑabulis valentib' ad suū ꝓpositū cōtinet sex ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ia tāgit determināda ⁊ ē h̄ ꝙ p' formatōez silloꝝ ō necessario dicem' de ꝯtingēti qñ quo ad figurā ⁊ quo mō. quo ad modū. ꝑ q̄ quo ad terios. ⁊ q̄ ad ꝓpōs. ⁊ erit sill' de cōtingēti. ¶ 2a ꝯ° tāgit diffōem cōtigētis. ⁊ ē h̄. contingēs ē quo nō existente necio. posito aut eē vel non cē nullū sequitur īpossibile. q̄si dicat contingēs ē qō nec ē necīū. nec impossibile istā diffōem ꝓbat aristoteles supponēdo p̄ ꝙ ꝯtigēs equoce significat ꝯtingēs necīum. ⁊ ꝯtingēs nō necīum. hoc suppōito ꝓbat sic diffōem. q2 nō contingit eē īpossibile eē. ⁊ necio nō eē equalent in 3° ordine modaliū vel se inuicē consequūt'. ḡ sue opposite. s. cōtingēs eē nō īpossibile eē ⁊ nō nece nō eē equalēt ⁊ ꝑ ꝯñs contingēs nec ē necīum nec impossibile. Primā ꝯñam ꝓbat aristo. q2 de q̄libet ē affir° vel ne° v̄a. ¶ 3a ꝯ°. oēs ꝓpōes de contigēti differētes solū penes affirmatonē vel negatiōem dicti conuertūt' adinuicem pꝫ dupl'r. p̄ inducēdo tā in v'lib' q3 in ꝑticularib' q3 indefinitis. q2 ista. cōtingit eē ꝯuertit' cū ista. contigit nō eē de v'lib'. vt ista cōtingit oī ineē ꝯuertitur cū ista. ꝯtingit nulli ineē. de ꝑticularib' ēt vt ista contingit alicui ineē. cōuertitur cum ista. cōtingit alicui nō ineē ⁊ sic de aliis. ¶ Scdō pꝫ idē rōe sic. q2 illō qō cōtingit eē ñ ē necesse eē. ⁊ ꝙ ñ ē necesse eē. possibile ē nō eē. ⁊ si ꝯtingat ipꝫ nō eē. seq̄t' ꝙ illud ꝙ contigit eē. ꝯtingit nō eē. Ex q̄ remouet qōdā dubiū. q2 dcm̄ ē ꝙ ꝓpōes que opponūt' penes affirmatōem ⁊ negatōem dicti conuertūtur adinuicē. posset aliquis credere ꝙ iste essent simpl'r negatiē. Illud dubium remouet dicēs ꝙ ꝓpōes negatiē de dicto hn̄t affirmatiuam figurā. id est sūt simpl'r affirmatiē. q2 cōtingēs sillit' se hꝫ ī modalib'. sic eē in illis de inesse

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hūc textū icidunt aliq̄ difficultates. ¶ Pria ē. vtrū ad necessitatē ꝓpōis opporteat subꝫ sp manere. ¶ 2a difficultas est. vtrꝫ casus ⁊ fortuna ꝯtingāt in ꝯtingēti ad vtrūlꝫ. ¶ Pro solu° istaꝝ difficultatū supponēdū ē ꝙ arist. ī q̄rta ꝯne h' capituli tāgit vnā diuisionē contingētis ⁊ ē hec. contingēs dr̄ duob' mōis. q2 quoddaꝫ ē contingēs natum, ⁊ est illud quod plerunq3 fit. ⁊ aliquando deficit. ideo non ē necessariuꝫ vt hoiem canescere augeri vel minui. Et ꝙ tale cōtigens non sit necessarium. ꝓbat aristo.

qz hoiem canescere nõ ẽ necesse eo q hõ non sp est imo interdũ corrũpitur. tñ qñ homo est aut ut in plurib⁹. aut ex necessitate sibi cõuẽit canescere. Aliud ẽ contigẽs infinitũ qd. s. põt eẽ z nõ eẽ. fieri z non fieri. vt aial ãbulare vel aiali ãbulante fieri tremitũ. Et gñaliter quecũqz fiunt a casu dicũtur fieri contingenter z ad vtrũlibet qz nullũ tale ẽ magis determiatũ sic eẽ qz ecõtrario. ¶ Quinta 9º tangit vnã cõuenientiã. z duas drãs int ista contingẽtia: Et ẽ hec. vtrũqz contingẽs conuertit in oppõitã qlitatẽ. sz ñ eodẽ mõ. qz ppõ d ɔtigẽti nato cõuertit in ppõem de ɔtigenti raro vt hoiem cõtingit canescere. g hoiem ɔtingit nõ canescere conuersa ẽ de ɔtingẽti nato z conuertẽs de cõtigẽti raro. Silr contigẽs raro conuertit i cõtingẽs natũ qd euenit vt in plurib⁹. vt ista ɔtigit matrẽ odire filiũ q̃ ẽ de contingẽti raro cõuertitur in istã de contigẽti nato. g contingit mrem nõ odire filiũ. Sz ɔtingẽs infinitũ cõuertit in idẽ gen⁹ contigẽtia. ¶ Secũdo differunt. qz ex contingẽtib⁹ infinitis nõ fiũt dmõstrationes. sz ex ɔtigẽti nato bñ fiũt demonstratiões. qz pene oẽs drone diaᶜᵉ z affirmationes fiũt ex contigẽti nato. z lz ex contingẽti infinito nõ fiat sill⁹ demonstratiu⁹. tñ ex ipso fit bona forma silloᶜᵃ. z fiũt boni sillogismi formales. lz tñ ñ ponat aut querat in scia demonstratia. iõ ad pfectã sciam habendam de forma sillogistica z de mõia formalib⁹ sillorz ɔgrue determinat hic de sillis ɔstitutis ex propõib⁹ de contingẽti nato. ¶ Sexta 9º tãgit duos sensus ppõis de contingẽti. z ẽ h. ppõ d cõtingẽti pt duplr exponi. qz vl significat pdicatũ inee ɔtigẽter illi cui inest sbm. aut significat pdicatũ inee ɔtigẽter illi cui contigit inee subm. vt ista ppõ. quoddã. b. ɔtigit eẽ. a. equalet isti disiũctiue quoddã qd ẽ. b. qd contingit eẽ. a. vel qd cõtingit eẽ. b. ɔtigit eẽ. a. c⁹ rõem inuit talẽ. qz ppõ de possibili hz duos sensus. g z ppõ de ɔtingẽti hẽbit duos sensus. tz ɔña. qz in ppõe nihil dr ponere ɔtigẽs aut possibile. añs pz. qz ista ppõ oẽ. b. ẽ possibile eẽ. a. equpollet isti disiũctiue oẽ qd ẽ. b. possibile ẽ eẽ. a. vel oẽ qd possibile ẽ eẽ. b. possibile ẽ eẽ. a. Addit pterea modũ pcedẽdi in gñatione sillorũ de ɔtigẽti. qz p⁹ determinãdũ ẽ de gñatiõe sillogismorz de contigẽti. sub ista acceptione qd contingit eẽ. c. ɔtigit eẽ. b. z qd ɔtigit eẽ. b contingit eẽ. a. Et añr determinat de gñatione sillogismorz de contigẽti in qb⁹ subz accipit pro pñtib⁹. vz sub ista acceptione qd ẽ. b. contigit eẽ. a. Et ratio ordis ẽ. qz sicut i gñatione sillogismorz de necio pus determinãdũ ẽ de gñatione vniformi qz de gñatõne difformi mixta ita a sili pus determinãdũ ẽ de gñatione vniformi sillorz de contigẽti qz de gñatione mixta. Sz in gñatione vniformi q̃ ẽ ex ãbab⁹ de contigẽti accipit contigẽs put facit subm teneri ñ solũ p pñtib⁹ sz p futuris z possibilib⁹ vz in isto sensu q contigit eẽ. b. contigit eẽ. a. Sz i gñatione mixta ex vna de inee. z alia de contingẽti accepit contigẽs fm q facit subm accipi p pñtib⁹. g zc. ¶ h⁹ supposito dr ad pmã difficultatẽ q ad necitatẽ ppoⁿⁱˢ affirmatie ñ reqrit subz manere nisi forsan i pdicationib⁹ accidẽtalib⁹. ideo ista ppositio. homo canescit ñ ẽ necia sz contigẽs. ¶ Ad secũdã difficultatẽ dr q casus fit i contigẽti ad vtrũlibet. vt patuit in pria conⁿᵉ h⁹ nõ dilis c⁹ tamen oppᵐ coiter tenet in scõo phisicorz. z ibide patebit.

Conclusio

rñsalis. diffi⁹ ɔtigẽtis i textu posita ẽ sufficiẽs. pz satis conclusio p ratione dictã. ad scdã z rõez h⁹ capᵗ

Primo

dubitat. vtrũ sola neᵒ lata ad vbũ dicti faciat ppositionem modalẽ negatiuã. Et vr q ñ p arist. in textu q dicit q iste ppositiones. contingit quoddã. b. non eẽ. a. z contingit nullũ. b. eẽ. a. sũt simplr affirmatiue. z tñ in ipsis negat vbũ dicti. ergo zc. ¶ In oppoᵐ arguit p ea q̃ determiata sũt pius in 2º periarminias. Rñr p duas distinctiones z tria dicta. Prima distinᵒ ẽ ista ppositionũ modaliũ q̃dã sũt de necio q̃dã de impossibili z q̃dã de contingẽti z q̃lz illarũ adhuc ẽ duplex. qz q̃dam ẽ de sẽsu composito. Alia de sensu diuiso. Secũda distᵒ. ppõ modalis d contingẽti de sẽsu composito ẽ trix. qz q̃dã est de contingẽti alto. Alia ẽ d contingẽti necio z tertia ẽ de contingẽti ñ necio. Primᵐ dcm ẽ istud nulla ppositio modal de sensu composito est negatiua nisi modus aut copula inclusa i modo neget. 2ᵐ dcz ois ppositio modal de sensu diuiso alia ab ea in q̃ ponit contingẽs non neciuz censet negatiua p solã negatõnẽ latam ad vbũ dicti. ista duo dicta satis patẽt ex 3ᵒ notabili 4ᵉ q̃stionis h⁹ pmi. 3ᵐ dcz negaᵒ lata ad vbum dci ñ sufficit reddere ppositionẽ de contingẽti ñ necio negatiuã. p cuius pbatione ponũt due suppositiones. Prima suppõ ẽ

hec. due cõditiones necessario requirũtur ad hoc ꝙ aliqd sit contingens non necessarium: que elici pñt ex diffinitione contingẽtis i textu posita. Pria ē hec ꝙ ip̄m nõ sit necessarium Scdã ꝙ ex ipso nullũ sequat̃ impossibile. id ē ꝙ ipsũ nõ sit impossibile. Ex ista suppõe sequitur scda regula. oïs propositio de contingenti i non necessario equipollet vni copulatiue cui⁹ pria pars ē negatiua de necessario et secũda ē negatiua de impossibili. et ista copulatiua per equipollẽtiã in fert vnam aliam copulatiuam cuius vna pars ē de cõtingenti i qua nulla põitur negatio. et secũda ē de cõtigẽti in qua põit̃ negatio lata ad verbũ. ut ista quoddã. b. cõtingit eē. a. capiẽdo cõtigit ꝑ cõtingẽti nõ necessario. equipollet isti copulatiue quoddã. b. cõtingit eē. a. et qõdã. b. cõtingit non eē. a Silit̃ ista qõdã b. contingit non eē. a. equipollet isti copulatiue. qõdã. b. cõtingit esse. a. et quoddã b. contingit non eē. a. Istis suppositis probat̃ dictũ sic. nulla ꝑpõ cẽset̃ negatiua nisi illa cui⁹ principalis copula negat̃: sed cuiuslibet ꝑpositionis de contingẽti non necessario copula p̄ncipalis ē ꝯiunctõ copulatiua ex quo eq̄pollet vni copl'atiue. g̊ nulla talis cẽset̃ negatiua: nisi cõiunctõ copulatiua neget̃. modo coniunctio copulatiua non negat̃ nisi per solã negationẽ latã ad modũ cũ in eo cõcipiat̃ huiusmodi cõiunctio copulatiua. g̊ sola negatio lata ad moð i ꝑpõib⁹ de contingẽti nõ necessa: sufficit reddere propositionẽ negatiuam.

Secundo

dubitat̃. vtrũ ab ineẽ ad cõtingere ineẽ valeat ꝯñа. Respondet̃ ꝑ tres suppões ꝛ vnũ dictũ. ¶ Pria suppõ ē h̃. arguere ab ineẽ ad cõtingere inesse ē arguere a ꝑpõe de ineẽ ad ꝑpõem de cõtingẽti manẽte eodẽ subõ eodẽ p̄dicato: ꝛ eadez copula dicti. vt. a. ē. b. g̊. a. contingit eē. b. ¶ 2ª suppõ ē h̃. in ꝑpõe ꝯtingẽti sbm ãpliat̃ adea q̃ sũt ꝛ pñt eē sub forma termĩ supponẽtl. Sz in illis de ineẽ restringit̃ subm ad supponẽdum ꝑ his q̃ sũt sub forma termi supponẽtis saltẽ si copula sit pñtis tpis. ¶ Tertia suppõ ē hec. in ꝑpõe vl'i de subõ ãpliato. sensus dz dari copulatiue vel copulati. sed in ꝑpõe ꝑticulari vl' indefinita sẽsus debz dari disiũctiue vel disiunctim. ¶ Dictũ ē istud. in ꝑpõib⁹ indefinitis vl' ꝑticularib⁹ ab ineẽ ad contingere ineẽ. ē formalis ꝯñа ꝛ nõ ecõtra. Sz in ꝑpõib⁹ vniuersalib⁹ a ꝯtingere ineẽ ad ineẽ est formalis ꝯñа saluata copula de pñti. ꝛ capiendo contingẽs ꝑ contingenti alto sed nõ econtra.

Tertio

dubitat̃. vtrũ ꝯtingẽs in sua cõmunitate sũptũ sit p̄cisum ꝛ adequatũ diffinitũ p̄dicte diffõis. Rñr ꝑ vnã distinctõem ꝛ tria dicta. Distin⁹ ē h̃. ꝯtingẽs potest capi triplr̃. p̊ põt capi ꝑ contingẽti alto. 2⁹ ꝑ ꝯtingẽti necio. ꝛ 3° ꝑ ꝯtingẽti nõ necessario ¶ Primũ dictũ ē istud. qñcũq3 aliqd ē cõmune plurib⁹. ꝛ alteri illoꝝ nõ ē nomẽ ipositũ tũc ex vsu ꝛ modo loquẽdi illud cui nõ ē nomẽ ipositũ vocat̃ noie illius cõis sicut ꝯtingẽs altum ē cõe ad necium ꝛ nõ necium. mõ contingẽti necio ē nomẽ ipositũ. vocat̃ eni necessarium. alti võ nõ ē nomẽ ipositũ iõ qñcũq3 põit̃ contigẽs sine addito ex modo loquẽdi ꝛ ꝑ restrictionez vsualẽ ꝯtigẽs accipit̃ ꝑ ꝯtingenti ñ necio. ideo lz in rigore s̃monis. ista sit concedenda deũ eē ē contigens. tñ ex vsu ꝛ mõ loquẽdi ē falsa. ¶ 2ᵐ dictũ est istud. p̄cisũ ꝛ adeq̃tum diffinitũ p̄dicte diffinitionis ñ ē contingens acceptũ ꝑ ꝯtingẽti alto. q2 tũc diffinitio ñ competeret cuilz contẽto sub diffinito. ¶ 3ᵐ dcz. p̄cisũ ꝛ adeq̃tũ diffinitũ ē contingẽs non necim. q2 lz ponat̃ sine addito: tñ ꝑ restrictionem vsualẽ restringit̃ ad stãduz p̄cise pro contingenti non necessario.

Ad rationes

añ oppositũ due p̄me soluũtur ex vltimo dubio. Et tertia soluitur ex primo notabili.

Queritur

Utrũ solũ in p̊ma figura ꝛ tertia ē sill⁹ ex ãbab⁹ de cõtingẽti non aũt in scdã figura. ¶ Et arguit̃ ꝙ ñ. p̊mo q2 ñ seq̃t̃ oē albũ eē hoiem ē ꝯtingẽs. oē risibile eē albũ ē contigẽs. g̊ oē risibile eē hoiem ē contingens. Et confirmat̃. q2 ad premissas eē contingẽtes non sequit̃ conclusionẽ eē contingẽtem g̊ in pria figura ex ãbabus de contingẽti non sequitur conclusio de contingenti. ¶ Secũdo arguitur. vniuersalis negatiua de contingenti bene conuertit̃ simpliciter g̊ in secunda figura ex puris de contingenti fit bonus sill's Ans pz q2 bene seq̃t̃ nullũ hoiez contigit currere g̊ nullũ currens contingit eē hoiem. quia ex opposito cõseq̃ntis qð ē aliqð currens necesse ē eē hominẽ infert̃ oppositũ añtis quod est aliquẽ hoiez necesse ē currere ¶ Tertio arguit̃. non seq̃t̃ in tertia figura oẽm hoiem con

tingit eẽ coloratũ: oẽm hoĩez cõtingit eẽ albũ ꝗ quoddã albũ cõtingit eẽ coloratũ. et tñ arguitur ex puris de contingẽti. ꝗ. ꝛc. ¶ In oppo^{m} est aristoteles.

Primo Sciendũ ꝙ illud capitulũ in ꝗ docet aristoteles formare sillos ex puris ꝺ cõtigẽti cõtiet sex cõclusiões. q̃rũ pⁱa ẽ h. ex duab^{9} vlib^{9} affirmatiuis de cõtigẽti fit sills ꝑfect^{9} ad cõcludẽdũ vlẽm affirmatiuã de cõtigẽti i barbara. pʒ qꝛ bñ seq̃r oẽ. b. cõtigit eẽ. a. oẽ. c. cõtigit eẽ. b. ꝗ oẽ. c. cõtingit eẽ. a. ꝙ sũt seq̃r ꝓbat arist. qꝛ imediate r̃lar̃ ꝑ dici ꝺ oi. qꝛ si a^{or} resoluar̃ scðʒ modũ pri^{9} dictũ sic ꝙ oẽ qꝺ contigit eẽ. b. cõtigit eẽ. a. tũc sub. b. directe sũit. c. cũ dr̃ oẽ qꝺ cõtigit eẽ. c. cõtigit eẽ. b. ꝗ ꝯ^{o} directe seq̃r ꝑ dici ꝺ oi. ¶ Scða cõclusio ẽ h. a^{re} vli negatiua de ꝯtigenti. et miore vli a^{ua} de cõtigenti fit sills ꝑfect^{9} ad cõcludẽdũ vlẽm negatiuã de cõtigẽti in celarẽt. pʒ qꝛ t̃lis sills imediate r̃lar̃ ꝑ dici de nullo. qꝺ posset declarari sicut ꝑcedẽs. ¶ Tertia cõclusio. ex puris de cõtigẽti maiore vli affirmatiua ꝛ miore vli negatiua fit bon^{9} sills i t̃tia figura: lʒ ip̃fect^{9}. qꝛ ꝑ sũptas ꝑpões nulla seq̃r cõclusio. ut patuit pri^{9} i gñatõe sillorũ de ineẽ: cõuersa tñ miore i oppõitã q̃litatẽ ꝛ cõclusiõe fit bon^{9} sills ex ãbab^{9} affirmatiuis i barbara. ¶ Quarta cõclusio ẽ h. ex ãbab^{9} vlib^{9} negatiuis de cõtigẽti fit bon^{9} sillogism^{9} cõcludẽs vlẽm negatiuã de cõtigẽti. pʒ qꝛ cõuersa b^{re} i oppositã q̃litatẽ fit bon^{9} sillogism^{9} i scðo pⁱe: vl̃ cõuersis vtrisq̧ i oppositã q̃litatẽ fit sills i pᵖ^{e}. ¶ Cõcludit ex dictis ꝙ b^{re} negatiua vel ãbab^{9} negatiuis nõ fit sills ꝑfect^{9}: lʒ bñ fit sills ip̃fect^{9} ꝗ ꝑficit̃ ꝑ cõuersionẽ i oppositã q̃litatẽ. ¶ Quita cõclusio. a^{re} exñte vli ꝛ b^{re} pti^{ri} siue ãbe sint a^{ue} siue ãbe negatiue siue alr̃a affirmatiua siue alr̃a negatiua fit sills ex puris de cõtingẽti. Hãc cõclusionẽ ꝓbat arist. exẽplificãdo i istis t̃mis. a. b. c. Addit tñ ꝙ qñ b^{or} ẽ affirmatiua tales silli sũt ꝑfecti sed qñ b^{or} ẽ negatiua tales sũt ip̃fecti: ꝑficiũt̃ ãt ꝑ ꝯuersionẽ i oppõitã q̃litatẽ. ¶ 6^{a} ꝯ^{o} a^{re} p^{ri} q̃litercũq̧ ꝑmisse disponãt̃ penes q̃litatẽ nõ fit sill^{9} ex pur! ꝺ ꝯtigẽti. pʒ trib^{9} rõib^{9}. ¶ Pri^{a} rõ ẽ h. qꝛ si a^{or} sit p^{ris} possibile ẽ subʒ a^{ris} trãscẽdere ꝛ eẽ i plus q̃ꝫ ꝑdicatũ. Et iõ b^{or} ꝑpõ pt̃ eẽ v̈a q̃ꝫ^{m} ad illõ ꝗ sbʒ i q̃ sbo a^{or} excedebat ꝑdica^{m} ꝛ^{c} nulla eẽt ꝯiũctõ extreĩtatũ i medio. Et per ꝯñs nulla ꝯ^{o}. qꝛ ꝯ^{o} ñ seq̃r nisi v̈tute vnionis ꝛ ꝯnexionis extreõꝝ i me^{o}. ¶ 2^{a} rõ qꝛ i tali dispõne sũt repibiles termĩ i qb^{9} de nec̃citate oĩ ꝛ termini i qb^{9} de nec̃citate nulli. termini in qb^{9} de nec̃citate oĩ sũt al̃. albũ. hõ. vt sic ãguẽdo qꝺdã albũ. ꝯtigit eẽ al̃. oẽʒ hoĩez ꝯtigit eẽ albũ cũ illis stat ista vlis a^{ua} de nec̃cio. ois homo de nec̃citate ẽ al̃. ꝛ ꝯsil̃r possʒ exẽplificari i eisdẽ t̃ris formãdo ãbas ꝑmissas ne^{ua}. Sʒ t̃mi i qb^{9} de nec̃citate nulli st al̃ albũ vestis sic arguẽdo qꝺdã albũ ꝯtigit ñ eẽ al̃. oẽʒ vestẽ ꝯtingit ñ eẽ albã cũ illis duab^{9} vis stat vlis ne^{ua} ꝺ nec̃cio. ois vestis de nec̃citate ñ ẽ al̃. ¶ 3° ratio. qꝛ ois sill^{9} vl̃ ẽ ꝺ ineẽ vl̃ de nec̃cio vl̃ ꝺ ꝯtingẽti. sed maiore ꝑticlari ñ fit sill^{9} de ineẽ. nec de necessario vt supius oñsũ ẽ: nec de ꝯtingẽti. qꝛ vt dictũ ẽ in tali dispositione sunt dabiles termĩ in quibus de nec̃citate oĩ: ꝛ i qb^{9} de necessitate nulli. Cõsequẽter ex ꝑdictis infert duo correlaria. P^{m} a^{re} non exñte particulari ex puris de contigenti siue ãbe sint affirmatiue siue negatiue sẽp seq̃r conclusio de contigẽti i pⁱa figura: lʒ differẽter. qꝛ si mior fuerit affirmatiua fit sillo^{9} ꝑfect^{9}. qñ vero mior ẽ negatiua fit sillo^{9} ip̃fectus. ¶ 2^{m} correlariũ. i istis sill̃is dʒ capi cõtĩgẽs scðm ꝙ pri^{9} ẽ diffinitũ. s. ꝑ ꝯtin^{ti} nõ nec̃cio.

Secundo Sciẽdũ ꝙ quintũ capitulũ huius tractat^{9} in quo arist. determinat gñationẽ sillõꝝ ex ãbab^{9} de ꝯtingẽti in secũda figura contiet sex conclusiones. Pⁱa ẽ hec ex ãbab^{9} de contigẽti siue sint affirmatiue siue negatiue siue vl̃es siue particulares non fit sillogismus in secũda figura. ¶ Secunda conclusio ẽ h. ex affirmatiua de iesse et altera de contingẽti nũq̧ fit sillo^{9} i secũda figura. ¶ Tertia conclusio. ex negatiua ꝺ inesse et altera de contigẽti sẽper fit sillo^{9} bon^{9} in secũda figura. ¶ Quarta conclusio in secũda figura eodẽ modo sillogisãdũ ẽ ex vna ꝺ necessario et altera de contingẽti sicut ex vna de inesse et altera de contigẽti. ita ꝙ loco illius de ineẽ ponar̃ propositio ꝺ necessa^{o}. ¶ 5ª conclusio eodẽ m^{o} dʒ capi contingẽs i sill̃is scðe fi^{e}: sicut i sill̃is pⁱe figure. ille cõclusiones posteri^{9} declarabũt̃. ¶ Sexta conclusio tãgit vnũ qꝺ est supponẽdũ i gñatione sillõꝝ ꝺ contigẽti i scða figura et ẽ hec vniuersalis negatiua de contigẽti non conuertit̃ in vniuersalẽ negatiuã de termĩs trãspositis ut non seq̃r nullũ. b. contingit eẽ. a. ꝗ nullũ. a. contigit eẽ. b capiẽdo sẽper contingens pro contigenti non necessa^{o} ꝛ probat arist. trib^{9} rationib^{9}. Prima ratio est hec.

si vniuersalis negatiua de cõtigenti ɔuerteretᷣ
simpliciᷣ in terminis: etiã vlis affirmatiua ð cõti
gẽti cõuerteretᷣ i teris qð est falsũ. ɔñia pꝫ. qꝛ
vlis negatiua ð cõtigẽti ⁊ vniuersalis affirmati
ua ð cõtigẽti eodẽ mõ ɔuertunᷣ. ğ si vna con
uerteretᷣ simplrᷣ in teris: ita ⁊ alia. ¶ Scða rõ
est hec. ois illa ɔña ẽ mala i q̃ aliqd repugnat
ɔñti qð nõ repugnat añcedẽti sed cũ eo stat in
ṽitate: sed qñ uniuersalis negatiua ð cõtigenti
ɔuertiᷣ simpliciter in terminis aliqd repugnat
ɔñti qð stat cũ añcedẽte. ğ ⁊c. mioꝛ pꝫ sic argu
endo. nullũ hoiez cõtingit esse albũ ğ nullũ al
bũ cõtingit esse hoiez. nã ista. aliqð albũ nec̃e
est nõ esse hoiez. stat in ṽitate cũ isto añceden
te nullũ hoiez cõtigit esse albũ ⁊ tñ repugnat
isti cõsequẽti nullũ albũ cõtingit esse hoiez. ğ
⁊c. ¶ Tertia rõ. in oi bõa cõsequẽtia ex oppo-
sito ɔñtis põt inferri aliqð icõpossibile añce-
dẽti. sed in ɔña q̃ vniuersalis negatiua ð ɔtigẽ
ti cõuertiᷣ simplrᷣ ex ɔtradictorio ɔñtis nõ in
ferᷣ aliqð icõpossibile añcedẽti. ğ ⁊c. mioꝛ pꝫ
qꝛ i ista cõuersiõe nullũ. b. cõtigit esse. a. ğ nul
lũ. a. cõtigit esse. b. oppositũ ɔñtis ẽ nõ ɔtigit
nullũ. a. esse. b. ex q̃ nõ seqᷣ ista aliqð. a. neces-
se ẽ esse. b. qꝛ ista nõ cõtingit nullũ. a. esse. b. hꝫ
duas cãs sue ṽitatis. s. vel qꝛ aliqð. a. necesse
est esse. b. vel qꝛ aliqð. a. necesse ẽ nõ esse. b. sed
a ꝑpõne hñte plures cãs sue ṽitatis ad vnã
istaꝝ nõ valet ɔña. ğ ⁊c. Ex quo ifert aristo. ꝙ
ɔtradictoꝛia isti⁹. cõtigit oẽ. b. esse. a. ẽ ista dis
iũctiua necesse ẽ aliquod. b. esse. a. vel necesse ẽ
aliqð. b. nõ esse. a. ⁊ ista eadẽ disiũctiua cõtradi
cit isti nullũ. b. ɔtigit esse. a. Cõsequenᷣ aristo.
repetit vnã partẽ pꝛie cõclusiõis. s. ꝙ ex puris
vniuersalib⁹ de ɔtigẽti nũꝗ̃ fit sillo⁹ in secũda
figura. quã probat duab⁹ rõnib⁹. ¶ Pꝛia est h
qꝛ vel tales sillogismi ꝑficerenᷣ per cõuersio
nẽ: vel per ipossibile. nõ per cõuersionẽ: qꝛ vni
uersalis negatiua de ɔtigẽti nõ põt cõuerti i ter
minis. vt probatũ ẽ. nec ꝑ ipossibile. qꝛ ɔ⁹ de
cõtingẽti habet ꝑ cõtradictorio vnã disiũcti
uã cui⁹ vna pars ẽ affirmatiua ð necessa⁹. ⁊ alia
pars ẽ negatiua ð necessario. mõ talis disiũctiua
nõ põt esse premissa in sillogismo saltẽ cathe-
goꝛico. de quo aristo. intẽdit pꝛicipaliᷣ in hoc
libꝛo. ¶ Scða rõ est hec. quia i scða figura ex
ãbabus ð cõtingenti vel seqᷣtur cõclusio de in
esse vel ð cõtingẽti. nõ pꝛimũ: cũ neutra ꝑmis
saꝝ sit ð inesse. nec z^m: qꝛ in tali dispõne dabi-
les sũt termi in qbus oĩ. vt aĩal homo albũ. et
termĩ in qbus nulli. vt equ⁹ homo albũ. Re-
petit cõsequenᷣ pꝛimã cõclusionẽ quo ad ali
am partẽ videlꝫ ꝙ ex ãbabus de cõtingẽti
siue ãbe sint particulares siue altera tãtũ nũ-
ꝗ̃ fit sillogism⁹ in secũda figura. qꝛ in tali dis-
positione sũt dabiles termi in qbus omni ⁊ in
qbus nulli. sicut dati sunt in vniuersalib⁹.

Tertio sciẽdũ est ꝙ istud est octauũ ca-
pitulũ i quo docet aristo. forma-
tiones sillogismoꝝ ex puris de contingenti in
tertia figura. ⁊ cõtinet decẽ cõclusiões. Qua-
rũ pꝛima est hec. Ex ambab⁹ de cõtingẽti vel
altera tãtũ fit sillogism⁹ in tertia figura. Ista
conclusio patebit in sequentib⁹. ¶ Secunda
conclusio est hec. quãdo vtraꝗ̃ premissaꝝ est
de contingẽti vel altera est de cõtingenti ⁊ al
tera de inesse seqᷣtur cõclusio de contingenti.
¶ Tertia cõclusio. ex vna de necessario ⁊ alte
ra de contingenti si illa de necessario sit affir-
matiua: seqᷣtur cõclusio de contingenti tantũ.
sed si sit negatiua seqᷣtur duplex cõclusio. s. ne
gatiua de contingenti. et negatiua de inesse.
¶ Quarta cõclusio. contingens capitur i hac
figura sicut in figuris precedẽtibus. ¶ Quin
ta conclusio. ex duabus vniuersalib⁹ affirma-
tiuis de contingẽti seqᷣtur cõclusio de contigẽ
ti in darapti. patet qꝛ minoꝛe cõuersa ꝑ accñs
fit sillo⁹ in tertio mõ pꝛie figure. ¶ Sexta cõ
clusio. ex duab⁹ de contingẽti maioꝛe vniuer-
sali negatiua et minoꝛe vniuersali affirmatiua
seqᷣtur cõclusio de cõtingẽti in felaptõ. pꝫ qꝛ
mioꝛe ɔuersa per accidẽs fit sillo⁹ in q̃rto mõ
pꝛie figure. ¶ Septia ɔclusio. ex ãbab⁹ nega-
tis ð ɔtigẽti fit bon⁹ sillo⁹ lꝫ iperfect⁹. qꝛ vtris
qꝫ ɔuersis i oppositã q̃litatẽ fit sill's i darapti
si mioꝛ tñ ɔuertaᷣ fiet sillo⁹ i felaptõ. ¶ Octa
ua cõclusio. in modis ꝑticularib⁹ ex ãbab⁹ de
contigẽti valet sillo⁹. vel nõ valet sicut i illis
ð inesse. et debet itelligi ista silitudo quãtum
ad q̃titatẽ ꝑpõnũ: nõ aũt quãtũ ad q̃litatem
qꝛ i illis ð ineẽ mioꝛe negatiua i 3⁹ figura nõ fit
sillo⁹. sꝫ i illis ð ɔtingẽti mioꝛe negatiua bñ fit
sillo⁹ eo ꝙ põt ɔuerti i oppositã q̃litatẽ. Hanc
conclusionẽ ꝓbat aristo. pꝛio quãtũ ad datisi
ꝑ ɔuersionẽ simplicẽ mioꝛis. ⁊ q̃tum ad disa-
mis ꝑ ɔuersionẽ simplicẽ maioꝛis ⁊ ɔclusiõis
cũ trãspõne ꝑmissaꝝ. z⁰ quãtũ ad ferisõ ꝑ con
uersionẽ simplicẽ mioꝛis fit sill's i ferio. de bo
cardo aũt ñ facit aristo. mẽtionẽ: tñ pt̃ ꝓbari
qꝛ maioꝛ ⁊ b^{re} ⁊ ɔ^{ne} ɔuersis i oppõitã q̃litatẽ

sit sillogismus in disamis. ¶ 9ª cõclusio ĩ mõis
pticlarib⁹ tertie fi^e ex puris negatis de ɔtigẽti
nõ fit sillogism⁹ pfect⁹. sȝ vtrisq₃ ɔuersis vł al
tera ɔuersa in oppõitã q̃litatẽ fit sill⁹ ĩ aliquo
p̃dictoꝝ modoꝝ. ¶ Decia ɔ⁹ ex puris ptícula
rib⁹ vel indefinitis ñ fit sillo⁹. qꝛ in tali dispõe
sũt dabiles termini ĩ qb⁹ de necẽitate oĩ. vt aĩ.
hõ. albũ. ⁊ termini in qb⁹ de necessitate nulli.
vt. equus. homo. album.

Conclusio vñ salis. ad q̃sitũ ex purĩ d̃
contingẽti fit bon⁹ sill⁹ ĩ p̃i
ma figura ⁊ in tertia duab⁹ ɔditionib⁹ obser
uatis. sȝ nũq₃ in scd̃a figura. ¶ Pria cõditio ẽ.
q̃ ĩ pria figura a^{or} sit semper vniuersalis. Se
cũda ɔdi⁰ qd̃ ĩ tertia figura altera p̃missaꝝ sit
sp̃ vlis. ɔ⁰ p̃ oĩ sua pte patet ex predictis.

Primo dubitaẽ. vtrũ cõbinationes in
utiles ex puris de contingenti
sufficiẽter possint reprobari dãdo terios ĩ qb⁹
oĩ ⁊ ĩ qb⁹ nulli. Rñr p̃ duas suppões ⁊ vnũ dcz
¶ Pria suppõ ẽ hec. ad hoc q̃ aliq̃ cõbinatio ĩ
utilis reprobeẽ p̃ terios in qb⁹ oĩ ⁊ in qb⁹ nulli
reqritur q̃ conclusio de oĩ ex sua nã repugnet
cõclusioni de nulli. ¶ 2ª suppõ. vlis affirmatiã
⁊ vlis negatiã de ɔtigẽti ex sua nã ñ repugnãt
imo ẽt ex sua nã cõuertũẽ ⁊ ɔsistãt. Ex qb⁹ seq
tur q̃ ad dãdũ terios in quib⁹ oĩ ⁊ in quibus
nulli in cõbinationib⁹ de contigẽti nõ sufficit
dare vlem affirmatiuã ⁊ vlez negatiuã de cõ
tingenti. qꝛ ille ex sua nã nõ repugnãt. sȝ ad dã
dũ termios in qb⁹ oĩ. oȝ dare tres terminos ex
qb⁹ fiant due p̃misse de cõtingẽti vere. cũ qui
bus stat in v̾itate vlis affirmatiua de necessa
rio. Ad dandũ enĩ terios in qb⁹ nulli. oȝ dare
tres terios de quib⁹ fiunt due p̃misse vere de
contingẽti cũ qbus stat vlis negatiua de neces
sario. ¶ Dictũ est istud. cõbinationes inutiles
ex puris de cõtingẽti sufficienter reprobãtur
dando terminos in qb⁹ oĩ ⁊ in quib⁹ nulli. qꝛ si
cum aliquib⁹ p̃missis stet vniuersalis affirma
tiua de necẽio ĩpossibile est ad illas p̃missas se
qui quancunq₃ negatiuam siue illa negatiua
fuerit de ineẽ siue de necessario siue de cõtin
genti cum quelibet talis repugnet ⁊ sit incõ
possibilis affirmatiue de necessario. Si v̾o cũ
aliquib⁹ premissis stet vlis affirmatiã de ne
cessario tunc ad illas p̃missas nulla põt seq ɔ⁰
affirmatiua cum quelibet affirmatiua de ieẽ
de necessario aut de contingẽti sit incõpossibi
lis negatiue de necessario. modo vt patebit ĩ
possibile ẽ ad aliquod añs sequi aliqd̃ ɔñs sic
q̃ cum illo antecedente stet aliquod qd̃ sit im
compossibile cõsequenti.

Secũdo dubitatur. vtrum negatiua de
contingẽti non necessario pos
sit conuerti simpliciter in terminis. rñr p̃ tres
suppositiões ⁊ vnũ dictũ. ¶ Prima suppõ est
hec. Vlis negatiã de contingẽti hȝ duplicẽ sẽ
sum. s. compositũ ⁊ diũsum. ¶ 2ª suppõ. q̃ si vni
uersalis negatiua de ineẽ sit contingens. etiaȝ
vlis negatiua de termis transpositis erit con
tingens. ¶ 3ª suppõ q̃ cuiuslibet vlis negatiẽ
de contingẽti subm ãpliatur ad supponẽdum
p̃ his que sunt ⁊ possunt eẽ sub forma termi
ni supponẽtis. ¶ Dictũ est illud vlis negatiã
de contingẽti non necessario bene põt conuer
ti simplr̃ in terminis duab⁹ conditionibus ob
seruatis. Prima est q̃ in tali conuersione ar
guatur a sensu cõposito ad sensũ ɔpositũ. quia
arguẽdo a sensu diuiso ad sensũ diuisũ non est
formalis ɔñã. vt non seqtur oẽm hoiem cõtin
git nõ eẽ albũ. ergo oẽ albuȝ contingit non eẽ
hoiem. quia aliquod albũ. vtputa cign⁹ nẽio ñ
ẽ homo. ¶ 2ª conditio q̃ non arguatur a magĩ
amplo ad min⁹ ãplũ cũ distributõe magĩ ãpli.
vt bene seqtur hec ẽ contingẽs. nullus homo
currit. g̊ h̃ ẽ contingẽs. nullũ currẽs est homo.
cum non sit dabilis instantia.

Tertio dubitatur. Qualiter debet da
ri cõtradictoria de contingẽti ñ
necessario. Rñr per duas suppões ⁊ vnum di
ctum. ¶ Prima suppõ ẽ hec. illa sola p̱positio
dicitur de contingenti non necessario in qua
non negatur contingens non necessariũ. ¶ 2ª
suppositio quelibet p̱positio de contingenti
non necessario equipollet vni copulatiue cu
ius vna pars ẽ negatiua de impossibili habẽs
p̃cise idem dictũ sicut illa de contingẽti ⁊ alia
pars est negatiua de necessario hẽt etiã ideȝ
dictum sicut illa de contingẽti. ¶ Dictũ ẽ istõ.
cuilibet p̱põi de contingẽti nõ necessario in q̃
modus non negatur contradicit primo ⁊ ime
diate vna p̱põ de contingenti non necessario
in qua modus negatur: vt isti. sortes contingit
currere. contradicit ista. sortes non contingit
currere. sed quia q̃libet p̱põ de contingenti
non negato equipollet vni copulatiue. iõ sua
contradictoria de contingenti negato eqpol
let vni disiũctiue cuius vna pars est affirma
tiua de necessario tam de dicto q̃₃ de modo. ⁊

alis ē de necessario negatia quo ad dictū tm̄. iō talis disiūctiua pōt dari p̄ ꝯdictoria p̄me añ oppōitū.

Ad rationes ¶ Ad p̄mā distinguit̄ maior. quia vel ambe p̄misse sūt de sensu cōposito. ⁊ᶜ non segtur conclusio. Nā si añs ē falsū ita nō opꝫ ꝯñs eē falsū. sed pōt eē verum. ita conformit̄ non segtur ꝙ si p̄misse sint contingētes ꝙ cōclusio sit cōtingens. vel ambe p̄misse sumūt̄ in sensu diuiso. ⁊ sic bene segtur. qꝛ sicut cōclusio ē falsa ita etiam maior. ⁊ per hoc pꝫ solutō ad confirmatiōem. ¶ Ad secūdā pꝫ solutio in secūdo dubio. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ si conclusio sit de sensu cōposito ⁊ p̄misse de sensu diuiso. nō segtur conclusio. sed cōmittitur fallacia compositionis. Si vero p̄misse ⁊ ꝯº sumātur in sensu diuiso. tunc bn̄ valet ꝯñā. ⁊ hec de questiōe.

Queritur Utrū i dī figura ex altera de ineē ⁊ alia de cōtingēti valeat sillo⁹. Et vr̄ ꝙ n̄. qꝛ nō seq̄t̄. oēz hoiem cōtingit ridere. oē currens ē hō. ġ oē currens cōtigit ridere. ¶ 2º arguit̄. qꝛ si sic tūc argueret̄ a mi n⁹ amplo ad magis āplū cū distributiōe magis ampli. pꝫ ꝯñā. qꝛ cū in pria figura bʳᵉ de in eē subm stat p p̄ñtib⁹ tm̄. ⁊ in ꝯᵒⁿᵉ q̄ ē de contingēti illud idē subm stat p p̄ñtib⁹ ⁊ futuris. ġ ⁊c. ¶ 3º arguit̄. nō segtur oē albū cōtingit eē aial. oīs hō ē alb⁹. ġ oēm hoiem cōtingit eē aľ. ¶ 4º arguit̄. non seq̄t̄. oīs hō ē risibilis. quendam hoiem ꝯtigit n̄ ridere. ġ quēdā hoiēz cōtingit n̄ eē risibilē. ¶ In oppoᵐ est aristote.

Primo sciēdū ē. ꝙ istud ē 3ᵐ capitulū in quo aristo. determinat de forⁿᵉ sillogismoꝝ ex vna de ineē ⁊ altera de cōtigēti in pria figura. ⁊ continet q̄tuordeci ꝯclusiones. Pria ē hec. aʳᵉ de contingēti ⁊ bʳᵉ de in eē fit sillo⁹ ꝑfectus concludēs ꝯclusionē de cōtingēti ad vtrūlibꝫ. ⁊ h̄ itellīgēdo ꝙ maior capiat̄ de cōtingēti c⁹ subm restrīgit̄ ad supponēdū p h̄is q̄ sūt. hanc ꝯclusionē pbat aristo. exēplificādo in barbara ⁊ i celarēt ꝑ istos terminos. a. b. c. ⁊ regulādo sillm̄ factū i barbara ꝑ dici de oī. sillꝫ āt factuꝫ in celarēt ꝑ dici de nullo. 2ᵃ ꝯº maiore de ineē ⁊ minore de contigenti fit hon⁹ sill⁹ iꝑfect⁹ cōcludens ꝯclusionē de cōtingēti capto p possibili. Qđ autēz talis sillo⁹ sit iꝑfect⁹. pꝫ. qꝛ ex oppōito cōclusionis cū altera p̄missaꝝ inferēdo oppōitū alterius p̄misse ꝑficiūt̄. ¶ 3ᵃ ꝯº tāgit vnū p̄nᵐ supponēdū in h̄ cap⁹. ⁊ ē hec. cuiuslibet bone ꝯñe si añs sit possibile ꝯñs ēt ē possibile. pꝫ. qꝛ si nō sit ita. tūc detur oppōitū. s. ꝙ añs sit possibile. ꝯñte exñte impossibili. Tunc arguit̄. si añs ē possibile ꝯñte exñte impossibili. ġ añs poterit fieri sine ꝯñte ⁊ per ꝯñs añs poterit eē sine cōsequēte. qđ ē falsuꝫ. qꝛ si añs ē. oꝫ nec̄io ꝯñs eē. Scđa consequētia pꝫ. qꝛ oē qđ fit qn̄ factū est ē. 4ᵃ ꝯº. i proposito nō solū capit̄ possibile p possibili distante ab actu. sed p possibili coniūcto actui. ¶ 5ᵃ cōclusio remouet quoddā duᵐ. dictū ē enim ꝙ ad. a. segtur. b. ⁊ ꝙ si. a. sit possibile ꝙ ēt. b. ē possibile. posset aliquis credere ꝙ per. a. ph̄s intelligat vnā solā ꝑpōnēz que debeat eē añs. Rn̄det aristo. ꝙ nō. qꝛ ex vno nihil segtur supple sillogistice. sed semꝑ ōbēt eē ad min⁹ due ꝑpōnes. iō ꝑ. a. non itelligitur vna ꝑpō caᶜᵃ. sed vna ꝑpō ipoᶜᵃ copulatiua ꝯstituta ex duab⁹ p̄missis ad quā copulatiuaꝫ segtur formalr̄ ꝯº. ¶ 6ᵃ ꝯº. ex añcedēte falso ⁊ nō ipossibili nūq̄ꝫ segtur ipossibile. lꝫ bene sequatur falsū. pꝫ. qꝛ si añs n̄ sit impossibile tūc ipm erit possibile. ⁊ si sit possibile ꝯñs etiā erit possibile. ⁊ per conseq̄ns si ex possibili lꝫ falso sequatur impossibile idem simul erit possibile ⁊ impossibile. ¶ Septima conclusio tangit ꝑbatōnem 2ᵉ conclusionis. s. ex maiore de ineē ⁊ minore de contigēti. segtur ꝯº de contingēti p possibili. qꝛ ex oppōito conclusionis cum miore pōita ineē segtur oppositū maioris i tertia figura. sicut exēplificat aristo. in barbara ⁊ celarēt. Et ꝙ ista deductio sufficiat ad perficiendū talē sillm̄. pbat aristo. qꝛ lꝫ minor sit falsa. non ē tn̄ ipossibilis mō ex falso ⁊ non ipossibili . qđ segtur nō oꝫ eē impossibile. ¶ Octaua conclusio in cōbinatiōe illa in qua maior ē de ineē. ⁊ minor de contingēti. debet capi maior de ineē simplr̄ ⁊ nō de ineē vt nunc. pꝫ. qa si maior caperet̄ d ieē vt nūc. i tali dispōe eēnt dabiles termi in gb⁹ oī. s. mouens. hō. animal ⁊ termini in gb⁹ nulli. s. mouens. homo equ⁹.

Nona ꝯº. maiore de ineē ⁊ miore de contingenti: semper sequitur conclusio de contingenti possibili. pꝫ. qꝛ in tali dispōe non sequit̄ formaliter conclusio de contingenti ad vtrūlibet. nec conclusio de contingēti nō necessaº sed aliqn̄ seq̄t̄ vna ⁊ aliquando alia. ġ formaliter seq̄t̄ illa de ꝯtingēti alto. siue de cōtingēti capto p possibili. Añs p prima parte pꝫ. sic ar

guendo. nullum intelligēs ē coruus. oēm ho-
minē contigit eē intelligentē. ḡ nullū hominē
contingit eē coruum. ista conclusio non ē de
contingēti ad vtrūlibet. sed ē de contingenti
necessario. ¶ Secūda ps pz. sic arguēdo. nul-
lum sciens mouetur. oēm hoiem contingit eē
scientē. ergo nullū hoiem contingit moueri.
ista conclusio non ē de contingēti necessario.
sed de contingēti ad vtrūlibet. Decima cō
clusio. minore negatiua de contingenti vl'am
babus negatiuis i prima figura fit sillogismꝰ
mixtꝰ. ꝛ imperfectus. ꝛ debet ꝑfici per conuer
sionem minoris in oppositam qualitatē. Un-
decima conclusio minore negatiua de ineē n̄
fit sillogismus. quia sunt dabiles termini in
qnibꝰ oi vt. aial. albū. nix. ꝛ termini in qbus
nulli vt aial. homo. album. Et ex ꝑdictis ifert
aristo. ꝙ in modis vniuersalibus maiore de i-
eē ꝛ minore de contingēti sēper fit sillogismꝰ
Duodecia ꝯclusio. maiore vli de contingenti
siue affirmatiua siue negatia. ꝛ minore particu
lari affirmatia de ineē fit sillogismus perfectꝰ
in dary vel i ferio. pz. qꝛ talis sillogismꝰ regula
tur per dici de omni. si sit affirmatiuus. ꝛ dici
de nullo si sit negatiuus. ¶ Tredecima cōclu-
sio. maiore vli de ineē. ꝛ minore particulari ō
contingēti siue ambe sint affirmatie siue nega
tiue. siue vna sit affirmatiua ꝛ alia negatia ꝭ
fit sillogismus iperfectus ḡ potest eodem mō
perfici sicut dictuꝫ ē i vniuersalibus. ¶ Quar
tadecia conclusio. minore negatia de ineē vl'
maiore particulari qualitercūꝙ ꝑmisse dispo
nātur non fit sillogismus. qꝛ i talibus combia
tiōibus. dabiles sunt termini in quibus omni
ꝛ in gbꝰ nulli. De pria combinatione termi
in quibus omni. sūt. albū. aial. nix. sed termi
ni de quibus nulli sunt. album. aial. pix. De se
cūda combiatione termi in gbꝰ de necessitate
oi. sunt. albū. aial. hō. ꝛ termini de gbus de ne
cessitate nulli sūt. albū. aial. tunica. ¶ Prete-
rea addit aristo. ꝙ si ābe ꝑmisse sint particu-
lares vel indefinite non seqtur conclusio. sed
dabiles sunt termi i gbꝰ oi ꝛ i gbꝰ nulli ḡ dati
sūt i ꝑcedēti ꝯbi^ne q̄ maior pōebat ꝑticularis.

Secundo sciendū ē. ꝙ h̄ ē sextū capi^m
i quo aristoteles agit de ge-
neratione sillogismoruꝫ ex vna de ineē ꝛ alia
de contingenti in secūda figura ꝛ ꝯtinꝫ nouē
conclusiones. Pria ē hec. in modis vlibus
secūde figure negatiua exñte de contingenti

ꝛ affirmatia de ieē n̄ fit bonꝰ sillꝰ. pz. quia i ta-
li dispositione dabiles sunt termini in quibꝰ
de necessitate omni. vt sanum. anial. homo. ꝛ
termini i quibus de necessitate nulli. vt sanū.
equus homo. ¶ Secunda conclusio est hec. i
modis vniuersalibus secūde figure vniuersa
li negatiua existente de ieē. ꝛ altera de contin
genti. seqtur conclusio de contingēti. pz. quia
bene seqtur in cesare. nullum. b. est. a. omne. c.
contingit esse. a. ergo nullum. c. contingit esse
b. patet. quia minore conuersa simpliciter fit
sillogismus i celarēt. ꝛ similiter exēplificarēt
in camestres conuertendo minorem ꝛ cōclu-
sionem simpliciter ꝛ premissis transpositis fi-
et sillogismus in celarent. ¶ Tertia conclusio
ex ambabus negatiuis altera de inesse ꝛ alte
ra de contingenti fit sillogismus inperfectus
ḡ perficitur conuersa illa de contingenti i op-
positam qualitatem. ¶ Quarta. conclusio in
modis vniuersalibus vtrisꝙ premissis ^nis vna
de contigēti. ꝛ altera ō inesse non erit sillogis
mus. qꝛ dabiles sunt termini in quibus de ne
cessitate oi. vt sanum. anial. homo. ꝛ termini
i quibus de necessitate nulli. vt sanum. equꝰ.
homo. ¶ Quinta conclusio eodem modo fit
sillꝰ i modis particularibus sicut i modis vni
uersalibus. Nam i modis particularibꝰ scōe
figure affirmatia exñte de iesse siue fuerit vni
uersalis siue particularis. ꝛ negatiua de con
tingēti non fit sillꝰ. quia inueniūtur termini i
gbus de necessitate omni ꝛ in gbus de neces
sitate nulli. sicut dati sunt in pria conclusione
¶ Sexta cōclusio. ex vniuersali negatia de in
eē ꝛ particulari affirmatiua de contigenti fit
sillꝰ ꝯcludēs ꝯclusionē ō cōtigēti possibili pz.
qꝛ cōuersa sim^r vli ne^ua fit sillꝰ i ferio. ¶ 7^a ꝯ^o
i mōis ꝑticularibꝰ si ābe ꝑmisse sint ne^ue ꝛ vlis
fuerit ō ieē fit sillꝰ ipfcꝰs ḡ ꝑficit̃ ꝑ cōuersiōeꝫ
i oppōitā q̄litatē ꝑmisse ō cōtigēti. ¶ Octaua
ꝯ^o si ꝑmissa ō ieē fuerit ꝑti^ris negatia ꝛ alia de
ꝯ^ti siue a^ua siue ne^ua n̄ seqt̃ ꝯ^o. qꝛ ꝑñt īueīri ter
mini i gbꝰ de neccitate oi. vt sanū. aial. hō. ꝛ ter
mini i quibꝰ de neccitate nulli. vt sanū. equus.
hō. ¶ Nona ꝯ^o. si ābe ꝑmisse sint particulares
vel idefinite vna de cōtigenti ꝛ altera de ieē.
q̄litercūꝙ se habeant penes affirmatōeꝫ ꝛ ne
gatōnem nulla seqtur ꝯ^o. ꝑbatur sicut ꝑcedēs
dando terios in gbus omni ꝛ in quibus nulli.
¶ Consequenter nonum capitulum in quo ō
terminat aristot. de generatōne sillogismorꝫ

in tertia figura ex vna de cõtigẽti ⁊ alia de inesse. ⁊ continet octo conclusiones. Quarũ pⁱma ẽ hec. in tertia figura ex vna de ineẽ ⁊ altera de contingenti seqtur solũ cõclusio de cõtingẽti ⁊ nunq̃ de ineẽ. ❡ Secũda conclusio in tali mixtione de ineẽ ⁊ contingẽti erit vel ñ erit sillogismꝰ sicut in illis de inesse intelligẽdo de similitudine quo ad quantitatẽ ⁊ ñ quo ad qualitateꝫ ꝑpositionuꝫ. Nã minore negatiua de contingẽti fit silloꝰ in tertia figura nõ autẽ si fuerit de ineẽ. ❡ Tertia conclusio ex duabus vniuersalibꝰ affirmatiuis quecunq̃ fuerit de contingẽti seqtur cõclusio de cõtingenti. quia si maior fuerit de contigenti minore conuersa per accidẽs. tunc fiet sillogismꝰ in dary. Si vero maior fuerit de inesse per conuersionem eiꝰ per accidens cũ trãspõne ꝑmissarũ fit sillogismus in dary. ❡ Quarta ꝯclusio ex ambabꝰ vniuersalibꝰ maiore negatiua ⁊ minore affirmatiua q̃cũq̃ illarũ fuerit de cõtingenti. seqtur conclusio de cõtingẽti. quia si maior fuerit de contingẽti. minore cõuersa ꝑ accidens fit sillogismus in ferio. Si vero ecõuerso minor fuerit de cõtingenti ipsa cõuersa per accidens fiet silloꝰ in ferio. ❡ Quinta conclusio ex ãbabꝰ vniuersalibus minore negatiua de contingẽti siue maior fuerit affirmatiua siue negatiua fit sillogismus imperfectꝰ q̃ perficitur per cõuersionẽ minoris in oppõitã q̃litatẽ. ❡ Sexta ꝯclusio ex vna vniuersali ⁊ alia particulari si ambe sint affirmatiue. vel si vniuersalis sit negatiua. fit silloꝰ. qḋ pꝫ per reductionem ad pⁱmam figurã. ❡ Septima ꝯclusio maiore particulari negatiua. ⁊ minore vniuersali affirmatiua fit silloꝰ. ꝓbatur sicut probatum ẽ in illis de inesse capiendo. s. oppõitũ conclusionis cũ minore iferẽdo oppõitũ maioris. ❡ Octaua conclusio ex puris parcularibus vel indefinitis nõ fit silloꝰ. qꝛ dabiles sũt termini in quibus de necessitate oĩ. vt aĩal hõ album. ⁊ termini. i quibus de necessitate nulli. vt equus homo album.

Tertio sciendũ est ꝙ circa hunc textuꝫ incidũt tres difficultates. Pria quid reqritur ad possibilitatẽ ꝯsequentis. Respõdetur per vnam suppõem ⁊ vnum dictuꝫ ❡ Suppositio ẽ hec. ꝙ ex primo notabili pñt elici quattuor regule consequentiarum. Quarum prima ẽ si ãtecedens est. cõsequẽs ẽ. que sic non debet intelligi. quia si ꝓpõ que ẽ ãns sit. ꝙ sit etiã illa que ẽ consequẽs. Sed sic debꝫ intelligi ꝙ si sit ita in re sicut significaẽ p ãns. sic ẽt ẽ in re sicut significatur per ꝯñs. ❡ Secũda regula. si ãns est possibile ꝯñs est possibile. i. si possit ita eẽ sicut significaẽ per ãns pt ẽt ita eẽ sicut significaẽ per ꝯñs. ❡ Tertia rl'a ex ãncedente possibili nũq̃ sequitur ꝯsequẽs ĩpossibile. ❡ Quarta r̃gula si ãns sit necĩuꝫ cõsequens ẽ necessariũ. i. si sit necĩuꝫ ita eẽ sicut significatur per ãns ẽt necesse ẽ ita eẽ sicut significaẽ per ꝯñs. ❡ Dictũ est istud ꝙ ad possibilitatem ꝯñtis requiritur ꝙ ipsũ ẜm se totũ sit possibile. ita. s. ꝙ si ꝯñs componatur ex pluribus ꝑpositionibus requiritur ꝙ ãbe sint possibiles ⁊ adinuicem cõpossibiles. Et ideo ad ĩpossibilitatẽ consequẽtis sufficit vel ꝙ vna sit ĩpossibilis vel ꝙ vtraq̃ sit incõpossibilis. vel ꝙ vna sit icompossibilis alteri. ❡ Secũda difficultas. vtrum ex mixtis de contigẽti ⁊ ineẽ si maior sit de ineẽ ꝯ° debeat ẽẽ de ineẽ simpliciter. Et videtur ꝙ non. quia aristo. ad ꝓbandum octauaꝫ conclusionẽ positã in primo nõbili vtitur isto sillogismo. nullũ sciens mouetẽ oẽm hoiem contingit eẽ scientẽ. g̊ nullũ hoieꝫ ꝯtingit moueri. vbi tñ maior ẽ de iceẽ. vt nunc. Rñdet cõmentator ꝙ maior est de ineẽ simpliciter ad hunc sensũ. ꝙ nullũ sciens mouetur in sua scia. eo ꝙ sciens habet hitum firmũ ⁊ ĩmobilem. ❡ Tertia difficultas. vtrũ secunda cõbinatio tacta in scõa cõclusione scdi notabilis possit perfici per primaꝫ figurã. Et vĩ ꝙ non. quia talis perfectio fieret per conuersionem simplicẽ cõclusionis de camestres q̃ non põt conuerti simpliciter cum sit vniuersalis negatiua de contingẽti. Respondetur ꝙ sicut in prima figura maiore de ineẽ ⁊ minore de contingẽti seqtur conclusio de contingẽti ꝓ possibili. ita in secũda figura ex vli negatiua de inesse ⁊ vli affirmatiua de contingẽti. seqẽ ꝯ° de contingẽti ꝓ possibili. mõ vl'is negatiua de contingẽti ꝓ possibili conuertitur eodem modo sicut illa de ineẽ. vt patuit versus principium huius primi.

Conclusio vñsalis ex altera de iceẽ. ⁊ altera de cõtingẽti ẽ formalẽ cõsequentia ad concludendũ in omni figura cõclusionẽ de contingẽti quo ad primã figuram patet quatuor conditiõibꝰ obseruatis. ❡ Prima ꝙ maior sit vniuersalis. ❡ Secũda ꝙ minor ñ sit negatiua de ineẽ. ❡ Tertia ꝙ maior

de inesse sit de inesse simpliciter et non de inesse ut nunc. Quarta si minor sit de inesse subm cõclusionis q̃ est de contingenti dz restringi secũdũ exigentiã copule minoris. Et gñaliter i prima figura si maior sit de contigẽti tũc sillo⁹ est perfectus cõcludẽs cõclusionẽ de contigenti nõ necessario. si vero minor fuerit de cõtigẽti sill⁹ ẽ impfect⁹ et cõcludit ↄclusionẽ de cõtingenti p possibili. quo ad secũdã figuraz pz: duabus ↄditiõib⁹ obseruatis. Prĩa q maior sit vniuersalis. Scd̃a q illa inesse nõ sit affirmatiua. q̃ ad tertiã pz: etiã duab⁹ conditõnib⁹ obseruatis. Prĩa q altera premissaꝝ sit vlis. Scd̃a q minor nõ sit negatiua de inesse.

Primo Dubitatur vtrũ ex vna de cõtingẽti et altera de necessario valeat sills i prima figura. ¶ Pro dubio ẽ supponẽdũ q arist. i h̃ q̃rto capitulo determiat ð gñatione mixta silloꝝ ex vna de cõtingenti et alia de necessario. et ↄtinet q̃ttuordeci conclusiones. quarũ septẽ sũt per modũ q̃rũdã regularũ gñaliũ. p̊ pmittit ordinẽ et ↄsequẽter quasdã reliquendo notas aliquas probat. Prĩa g̊ ↄclusio ẽ h̃. In mixtione ð nec̃io et ↄtingẽti fit sillo⁹ m oĩb⁹ modis i quibus fiebat ĩ mixtione de inesse et contingẽti: dũ tñ loco premisse ð inesse ponat̃ illa de nec̃io. Cui⁹ rõ ex textũ põt assignari. qz illa de inesse cũ sit nec̃ia claudit̃ in illa de nec̃io et ipsã infert: ideo quicqd põt illa de inesse: etiã potest illa de necessario. ¶ Secunda conclusio. maiore ð ↄtingẽti et minore de nec̃io fit sillo⁹ perfect⁹ dũ tñ maior fuerit vl̃is et minor nõ fuerit negatiua. ut pz qz regulatur per dici de oi et dici ð nullo. ¶ Tertia cõclusio si ãbe premisse sint affirmatiue cõclusio erit de ↄtingẽti et non de inesse et p ↄñs neqz de nec̃io: diuersimode tñ qz si maior sit affirmatiua de ↄtingẽti ad vtrũlz seq̃t ↄ°. de ↄtigẽti ad vtrũlz: si vero maior fuerit de nec̃io et minor ð ↄtingẽti ad vtrũlibet seq̃t ↄclusio de ↄtingẽti pro possibili. ¶ Quarta ↄclusio i modis negatiuis si illa de nec̃io fuerit affirmatiua sequit̃ conclusio de contingenti et non de inesse neqz de necessario. ¶ Quita cõclusio in mõis negatiuis si illa de nec̃io sit negatiua põt sequi conclusio de contingẽti p possibili et ẽt negatiua de inesse. ¶ Sexta ↄclusio. in hac mixtione cõclusio de ↄtingẽti dz codẽ mõ capi sicut in precedẽti mixtione. s. i modis pfectis p contingẽti ad vtrũlz. et in iperfectis p contingenti possibili ¶ Septima ↄclusio. in hac mixtõe non sequitur conclusio de nec̃io negatione postposita sed bene sequit̃ conclusio de nec̃io negatione preposita modo. Haꝝ ↄclusionũ q̃ttuor tñ pbat. s. scd̃am q̃rtã. qntã. et septimaz. Et p̊ pbat septimã. nã si premisse sint vl̃es affirmatiue et maior sit de nec̃io minor vero de cõtingẽti seq̃t cõclusio non de nc̃io sed de contigẽti pro possibili. ut bñ seqtur oẽ. b. ð necessitate ẽ. a. oẽ. c. cõtingit eẽ. b. g̊ oẽ. c. cõtingit eẽ. a Qð aũt talis sills sit impfectus ↄcludẽs ↄclusionẽ de ↄtingenti pro possibili pz. qz ex opposito ↄclusiõis cũ miore posita in eẽ infert̃ oppositũ minoris i bocardo. ¶ 2°. declarat secũdã ↄclusionẽ. qz bene sequit̃ oẽ. b. cõtigit eẽ. a. oẽ. c. de nec̃itate cõtingit eẽ. b. g̊ oẽ. c. ↄtingit eẽ. a qz regulat̃ p dici de oi. ¶ 3°. declarat qntã ↄclusionẽ. et p̊ q sequtur ↄclusio negatiua de inesse. ut bñ seq̃t oẽ b. de necessitate nõ ẽ. a. oẽ. c. contingit eẽ. b. g̊ nullũ. c. ẽ. a. qz ex opposito ↄclusiõis cũ ↄuersa maioris infert̃ oppositũ minoris. sz q sequstur ↄclusio de contingẽti p possibili pz. qz qcquid sequitur ad cõseqũẽs seq̃t ad añs. sed ad talez dispõnẽ sequit̃ negatiua de incẽ ad quã sequitur negatiua de contingẽti p possibili. g̊ ad talẽ dispõnẽ bñ sequit̃ cõclusio negatiua de contingenti pro possibili. ¶ 4°. pbat q̃rtã ↄclusionẽ q̃ ↄtz duas ptes. Prĩa pars ẽ q in mõis negatiuis affirmatiua ex̃nte de nec̃io et negatiua de contingẽti sequit̃ conclusio de contigenti ad vtrũlz. pz quia i prima figura negatiua de contingenti et affirmatiua de incẽ sequit̃ ↄclusio de contingẽti ad vtrũlibet. g̊ eadẽ ↄclusio seq̃t si loco affirmatiue de incẽ ponat̃ affirmatiua de nec̃io. ↄñã tz per primã ↄclusionẽ. Secũda pars ↄclusiõis q in tali mixtione nõ sequtur cõclusio de incẽ vel de nec̃io. quã pbat dupliciter. qz talis negatiua de cõtingẽti est maior: modo maiore de contingẽti i prĩa figura semper sequit̃ ↄclusio ð cõtingẽti et nũqz de inesse ¶ 2°. sic qz si seq̃ret̃ ↄ°. de incẽ tũc talis mod⁹ arguẽdi nõ possz deduci p ipossibile. nã si ex opposito ↄclusionis cũ maiore sumat̃ oppositũ minoris erit ↄbinatio inutilis i scd̃a figura. sz si capiat̃ oppositũ ↄclusionis cũ miore ad iferẽdũ oppositũ maioris fiet ↄbina° inutilis i t̃tia figura. ¶ Octaua ↄ°. miore negatiua de cõtigẽti fit sills ipfect⁹ q pficit̃ p ↄuersionẽ i oppositã q̃litatẽ. ¶ Nona ↄ°. miore negatiua ð nec̃io q̃liscũqz sit maior nõ vz sills. qz sũt dabiles ter

mini in quibus de necessitate omni. ut aĩal album nix. ꝛ termi in quibꝰ de necessitate nulli. ut aĩal albũ pix. ¶ Decima cõclusio. i modis particularibꝰ p̃ie figure negatiua exñte de necessario põt sequi duplex cõclusio. s. tã de ineẽ ꝙ̃ de contingenti pro possibili. Probaẽ ista conclusio sicut quita cõclusio prius ꝓbata. ¶ Undecima cõclusio. in modis particularibꝰ negatiuis. si illa de necessario sit affirmatiua et alia de contingenti negatiua sequitur cõclusio de cõtingẽti ad vtrũꝫ. ꝓbaẽ eodẽ mõ sicut quarta. ¶ Duodecima cõclusio. si vl̃ia affirmatiua sit de necessario ꝛ particularis affirmatiua de contingenti sequitur conclusio ꝺ contingenti ꝛ posset probari sicut in modis vniuersalibꝰ. ¶ Tredecima cõclusio. maiore particl̃ari vel ãbabus particularibꝰ qualitercũꝗ disponantur non fit sillogismꝰ. qꝛ dabiles sũt termi i q̃bus oĩ ꝛ in quibus nulli. Nã minor ẽ cõtingẽs et vl̃ia ꝛ maior ẽ particularis de necessario. t̃mini in quibꝰ oĩ sũt aĩal albũ homo. ꝛ termi ĩ quibꝰ de necessitate nulli. sũt aĩal albũ tũica. qñ aũt maior ẽ particularis cõtingẽs de possibili ꝛ mior vniuersalia negatiua de necessaº termi i quibꝰ de necessitate oĩ sũt. aĩal. album coruꝰ. ꝛ t̃mi i q̃bꝰ de nec̃itate nulli sũt al̃. albũ pix. si v̾o mior fuerit vl̃is affirmatiua ꝺ nec̃io ꝛ maior particularis de contigẽti. t̃mi i quibꝰ de nec̃itate oĩ sũt. albũ. cignꝰ. aĩal. ꝛ termi i q̃bua nulli sũt. aĩal. albũ. nix. vbi v̾o ãbe sũt particulares termi i quibꝰ oĩ sũt. aĩal. albũ hõ termini i quibꝰ nulli sũt. aĩal. albũ. inaĩatũ. ¶ Decimaquarta conclusio epilogat ꝓdicta ꝛ est h̃. oẽs cõbinatões vtiles in mixtione de inesse et cõtingẽti sũt etiã vtiles in mixtiõe de necessario ꝛ cõtingẽti. dũ tñ illa de necessaº ponaẽ i loco illiua de inesse. Est tñ d̾ra in h̃ qꝛ si illa ꝺ nec̃io sit negatiua ꝛ alia ꝺ cõtingẽti affirmatiua seq̃ẽ duplex ꝯclusio. s. negatiua de inesse ꝛ negatiua de cõtingẽti ꝓ possibili. sic aũt nõ erit in mixtione de inesse et contingẽti.

Secundo Dubitatur vtrum ex vna de nec̃io ꝛ alia de contingenti valeat silloꝰ in secunda figura. ¶ Pro solutõe ẽ supponendũ ꝙ in h̃ scõo capit̃lo determiat arist. de mixtione sillogismoꝝ ex vna de nec̃io ꝛ altera de contingẽti in scõa figura. ꝛ ꝯtꝫ duodeci cõclusiones. q̃rũ p̃ia ẽ h̃. In secũda figura vl̃i aᵗᵃ de cõtingẽti ꝛ vl̃i negatiua de nec̃io seq̃ẽ duplex cõclusio. s. de ineẽ ꝛ de ꝯtingẽti ꝓ possibili. Qõ aũt seq̃ẽ ꝯº de ꝯtingẽti probat arist. arguẽdo in cesare ꝛ reducẽdo ad primaꝫ figurã per cõuersionẽ simplicẽ in illis ꝺ nec̃io Sed ꝙ seq̃ẽ ꝯclusio de iesse: ꝓbat arist. qꝛ ex opposito ꝯclusionis cũ aᵗᵉ inferẽ oppoᵐ minoris. Dicit preterea ꝙ dicta cõclusio sil̃ ter ꝓbari põt arguẽdo in camestres. ¶ Scõa ꝯclusio In modis vl̃ibꝰ scõe figure ex affirmatiua de nec̃io ꝛ negatiua de contingẽti nulla seq̃ẽ conclusio. p̊ ꝙ non sequaẽ cõclusio de ꝯtingẽti: pꝫ qꝛ in tali dispõe stat ꝯclusio ꝺ necessaº q̃ opponitur ꝯclusioni de ꝯtingẽti: arguẽdo i istis terminis. hõ. albũ. cignꝰ. Scõo ꝓbat ꝙ nõ sequatur ꝯclusio de nec̃io duabua rõibꝰ. P̃ia ẽ h̃. In scõa figura nõ seq̃ẽ ꝯclusio ꝺ nec̃io nisi alt̃a premissaꝝ vel saltẽ vl̃is negatiua fuerit ꝺ necessario. sed neutrũ istoꝝ ẽ in ista mixtione ꝫ cͨ. Scõo sic. qꝛ cũ tali dispõe stat vl̃is affirmatiua de nec̃io: arguẽdo in istis termis. mouens aĩal. vigilans. ꝛ capiẽ mouens pro motu sẽsus vel ymaginatõis: qꝛ oẽ vigilãs moueẽ ꝙ̃tũ ad spũs missos a corde ad sẽsus exteriores: ideo reputat arist. istam eẽ verã. oẽ vigilãs ꝺ necessitate moueẽ. ¶ Tertia ꝯclusio. in tali mixtõe ex ãbabꝰ negatiuis fit silloꝰ. qꝛ illa de ꝯtingenti conuersa in oppositã qualitatẽ fit silloꝰ ĩ cesare vel camestres. ¶ Quarta ꝯº. In tali mixtione ex ãbabꝰ affirmatiuis nulla seq̃ẽ ꝯº. P̃io ꝙ non sequaẽ ꝯº de ineẽ vel de nec̃io pꝫ. qꝛ i secũda figura sẽper cõcludiẽ negatiue: mõ ꝯº negatiua de ineẽ vel de nec̃io nõ seq̃ẽ nisi altera premissaꝝ sit negatiua de ineẽ vel de nec̃io. sꝫ ꝙ nõ sequaẽ ꝯclusio de ꝯtingẽti siue affirmatiua siue negatiua pꝫ. qꝛ ĩ tali dispõe stat vl̃is negatiua de nec̃io q̃ interimit ꝯclusionẽ affirmatiuã de ꝯtingẽti. sicut arguẽdo i istis tribꝰ terminis. albũ. cignꝰ. hõ. ¶ Quinta ꝯº. in modis particularibꝰ scõe figure si maior fuerit vl̃is negatiua de nec̃io. ꝛ mior particularis negatiua de cõtingenti: sequiẽ conclusio de ꝯtingẽti pro possibili. Pꝫ qꝛ cõuersa simpliciter illa ꝺ necessario fit sillogismus in ferio. Sexta conclusio. in modis particularibus secunde figuẽ affirmatiua exñte de nec̃io et negatiua de cõtingenti: non fit sillogismus. Probaẽ sicut secunda conclusio precedens. ¶ Septima ꝯclusio. in modis particularibua secunde figure ex ambabus affirmatiuis non sequitur cõclusio. ꝓbatur sicut quarta conclusio. posset etiaꝫ ꝓbari penes indefinitum. ¶ Octaua conclusio

ex ambabus negatiuis: illa tamen de necessario existente vniuersali fit sillogismus imperfectus qui perficitur conuertēdo in oppositā qualitatē illā de cōtingenti. ¶ Nona ꝯclusio. ex ābabus particularibus vel indefinitis nō fit sillogismꝰ. quia sūt dabiles termini in qbus de necessitate omni. sicut album aīatum animal. et termiī in quibus de necessitate nulli. sicut album inanimatū animal. ¶ Decima cōclusio epilogat predicta: et ē hec. ex predictis manifestū est ꝙ in secunda figura vniuersali existente de necessario fit sillogismus concludens duplicē conclusionē: scilꝫ de inesse et de contigenti pro possibili. ¶ Undecima conclusio. in mixtione de contigenti et de necessario eodē modo sillogizandum est sicut ex mixtione de contingenti et de inesse, intelligendo ꝙ semper loco illius de inesse ponatur illa de necessario. ¶ Duodecia conclusio. manifestū est ex predictis ꝙ omnes sillogismi secunde figure sunt imperfecti. perficiuntur autē per rēductionē ad primā figuram.

Tertio Dubitatur vtrū in tertia figura valeat sillogismus ex mixtione de contingenti et necessario. ¶ Pro solutōne est supponendū ꝙ aristoteles in decimo capitulo determiat de generatione mixta de contigenti et necessario in tertia figura. in quo intendit duodecim cōclusiones. ¶ Quarū pria est hec. in tertia figura ex mixtis de contingēti et necessario ambabus affirmatiuis sequitꝰ conclusio de contingenti tantum. et non de inesse. ¶ Secunda cōclusio. in modis vniuersalibus negatiuis tertie figure illa ď necessario existente affirmatiua sequitur cōclusio de cōtingenti et non de inesse. ¶ Tertia cōclusio. i modis vniuersalibꝰ negatiuis si illa de necessario sit negatiua seqtur duplex conclusio. scilicet de inesse. et de contingenti pro possibili. ¶ Quarta cōclusio. in tertia figura ex mixtia de contingenti et necessario nūꝗ sequitur cōclusio de necessario. ¶ Quinta conclusio. i tertia figura minore negatiua de contingenti fit sillogismus iperfectus qui perficitur per conuersionē eius in oppositā qualitatem. sed si dicta minor fuerit negatiua de necessario nō fit sillogismus quia sūt dabiles termi in quibus de necessitate omni. vt sōnus equus dormiēs homo. capiendo ly homo pro medio. ꝛ ly somnus pro maiore. et equus dormiens pro minore. termini in quibꝰ de necessitate nulli. vt sōnus equus vigilans homo. ¶ Sexta cōclusio. in modis particularibꝰ affirmatiuis tertie figure vna de necessario et alia de contingenti sequitur conclusio de contingenti solū. ¶ Septima conclusio. in modis particularibus negatiuis tertie figure affirmatiua existente de necessario et negatiua de contingenti sequitꝰ conclusio de contigenti solū. ¶ Octaua cōclusio. ex eisdem modis si illa de necessario fuerit negatiua sequitur duplex conclusio. scilꝫ ď inesse. ꝛ de contingenti pro possibili. ¶ Nona cōclusio. ex vna vniuersali et altera particulari et minore negatiua de contingenti fit sillogꝰ imperfectus qui perficitur per cōuersionem minoris in oppositam qualitatē. ¶ Decia conclusio. in predicta dispositione si minor fuerit negatiua de necessario nulla sequitur conclusio. probatur sicut de modis vniuersalibus. Undecima cōclusio epilogat predicta ꝛ est h. ex predictis manifestū est quando et quo mō erit sillogismus in tertia figura. et quādo seqtur cōclusio de ꝯtingenti vel de inesse. ¶ Duodecima cōclusio. oēs sillogismi huius figure sunt imperfecti. perficiūtur aūt ꝑ reductionē ad primā figurā. ¶ Ex predictis rñdetꝰ ad tria dubia. Prio ad primū ꝙ in prima figura semper valet sillogismus ex altera de necessario ꝛ altera de contingenti: duabus cōditionibus obseruatis. Pria est ꝙ maior sit vniuersalis. Scđa est ꝙ minor nō sit negatiua de necessaº. ¶ Secūdo respōdetur ad zᵐ dubiū ꝙ in secūda figura valet predicta mixtio duabus cōditionibꝰ obseruatis. Pria ꝙ maior sit vniuersalis. Et secūda ꝙ illa de necessario sit negatiua. ¶ Tertio respōdetur ad tertiū dubiū ꝙ in tertia figura valet etiā predicta mixtio: duabus ꝯditionibꝰ obseruatis. Pria ꝙ altera premissa sit vlis. Scđa ꝙ hoꝛ nō sit neᵃ de neccio.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primā et ad tertiā simꝉ rñdetꝰ ꝙ nō bñ arguitꝰ eo ꝙ i tali mixtiōe premissa de ineē debet esse de i neē simplꝛ. hic autē mioꝛ ponitꝰ de inesse vt nūc. ¶ Ad scđaꝫ dꝛ ꝙ subiectū ꝯclonis debꝫ restrigi ad stādū ꝑ ci se pro eisdē sicut subiectū minoris. ¶ Ad qrtaꝫ cōcediꝰ ꝙ nō seqꝰ. eo ꝙ mioꝛe negatia i 3ª fiª nihil seqꝰ. si vo mioꝛ q̄ ē neᵃ de cōtigēti ꝯuertatꝰ i oppositā q̄litatē: tc bñ seqꝰ ꝯº. nō gdē neᵃ sed ꝑticlaris aᵃ de ꝯtigēti. ¶ Et h de q̄stione.

QUeritur Utrum omis sillo⁹ sit in aliq̃ trium figurarum. Et videt̃ ꝙ nõ quia iste est bonus sillo⁹ ois hõ ē aial. oē aial ē substantia g̊ ois homo est substantia. ⁊ tñ nõ ē in aliqua triũ figurarum. ¶ 2⁹. sic. ex ꝓpõnib⁹ exclusiuis reduplicatiuis et ĩfinitis fit bon⁹ sillogismus ⁊ tñ non ē in aliq̃ triũ figurarum. g̊ ⁊c. ¶ Tertio arguit̃ sic. iste ē bonus sill⁹ sortes videt oēm equũ: brunellus ē equ⁹ g̊ sortes videt brunellũ. et tñ non ē in aliqua triũ figurarum g̊. ⁊c. ¶ In oppositũ ē aristoteles.

Primo Sciẽdũ ē ꝙ pro declaratione termiorum questionis ponũt̃ q̃tuor distinctiones ⁊ vna suppõ. Prima distin̄ ē hec. duplex ē sillo⁹. quidã ē cathegoric⁹ cui⁹ vtraqȝ premissarum ē ca^ca^. alius ē ypotetic⁹ cui⁹ vtraqȝ vel altera premissarum ē ypo^ca^. ¶ Scđa duplex est sillo⁹ cathegoric⁹. quidã ē cui⁹ mediũ ē termin⁹ cõis cõiter tẽtus. alius ē cui⁹ mediũ ē termin⁹ singularis singulariter tẽtus sicut sillo⁹ expositori⁹. ¶ Tertia distinctio. sill⁹ cathegoric⁹ iterũ ē duplex. quidã ē cõstitutus ex rectis. quidã vero ex obliqs. ¶ Quarta distinctio sillo⁹ cathegoric⁹ ē duplex. quidã ē ꝯñsiuus qui assumit duas premissas in modo et figura dispositas virtute cui⁹ dispõis ĩsert suam cõclusionẽ. ali⁹ ē sillo⁹ ex ypothesi qui ex cõcessio a rñte ĩsert cõclusionẽ ex cui⁹ iterẽptione ĩsert suã conclusionẽ probãdã. ⁊ iste iterũ ē duplex. q2 qdã ē sillo⁹ ad ĩpossibile. de quo dicetur in secũdo hui⁹. Ali⁹ ē sillo⁹ ad trãsũptuz qui se trãsfert ad aliquã ypothesim ꝓbãdã. ex qua ypothesi ꝯcludit ꝓpositũ. ut si opponẽs velit ꝓbare ꝙ aĩa hoĩs ē ĩmortalis. tũc petito cõsẽsu rñtis ꝙ simile ē iudiciũ d aĩa equi ⁊ hominis se trãsfert opponẽs ad probãdũ ꝙ aĩa equi ē ĩmortalis. quo probato ĩsert principale ꝓpo^m^ videlȝ ꝙ aĩa hoĩs ē ĩmortalis. ⁊ h̃ ꝓpter ꝯcessionẽ respõdentis sibi datã. ¶ Suppõ ē h̃ aliquẽ sillm̃ eẽ ĩ aliqua triũ figurarum: ē ipsũ habere duas premissas ĩ quib⁹ extremitates cõclusionis vniũtur ĩ aliquo medio dispõito secũdũ exigẽtiã dispõis alicui⁹ figure.

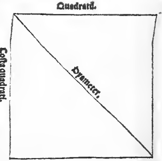
Secundo Sciẽdũ ē ꝙ quitus tractat⁹ ĩ quo aristo. declarãdo prius supposita in gñatione sillorum tam vniformi q̃ȝ difformi docet resolutõnẽ sillorum in sua principia. et continet quattuor capitula. quorum p^m^ in q̊ ondit̃ numerus figurarum sillogisticaruȝ. continet p̃cipaliter duas cõclusiones. Pria ē h̃ oẽs silli ĩperfecti ꝑficiũt̃ ꝑ reductionẽ ad modos vniuersales prĩe figure. quã ꝯclusionẽ relinquit notã tã ex dictis q̃ȝ ex dicẽdis. tũ q2 dictũ ē ꝙ silli impfecti perfici pñt ꝑ reductõem ad primã figurã. Tũ q2 stati ꝓbabit̃ ꝙ oẽs sillo^mi^ sũt ĩ aliq̃ triũ figurarum. ¶ 2^a^ ꝯ^o^ q̃ ē principalis hui⁹ capituli ē h̃. oĩs sillo⁹ ē ĩ aliq̃ triuȝ figurarum. pȝ q2 oĩs sillo⁹ siue affirmatiu⁹ siue negatiu⁹. siue vl̃is siue particularis ē ꝯñsiu⁹ vel ex ypothesi. sed oĩs talis ē ĩ aliqua triũ figurarũ g̊. ⁊c. Miorẽ ꝓbat arist. ꝑ q̃ȝtũ ad ei⁹ primam ptẽ. s. ꝙ oĩs sillo⁹ ꝯñsiu⁹ ē in aliq̃ triũ figurarum cui⁹ ꝓbationẽ innuit in gnqȝ ꝯclusiõib⁹: quarum primã tãgit in illa parte text⁹. si g̊ oporteat. a. de. b. sillo^re^. ē hec. Ad sillogisãdũ aliquã ꝓpositionẽ necio ē sumere vnã ꝓpõnẽ nõ participãtẽ vtroqȝ termio cũ ꝓpõe sillogisãda. ut ad sillogisãdũ istã ꝯclusionẽ. b. ē. a. nõ oȝ accipere ꝓ añte istã eãdẽ ꝓpõnẽ. b. ē. a. sȝ vnã aliã. q2 tũc peteret̃ principiũ. ex q̊ ꝓpõ sũpta ē eadẽ cũ ꝓpõe sillogisãda. ¶ 2^a^. ꝯ^o^. q̃ tangit̃ ibi. Si aũt. a. de. c. ē h̃. Ad sillogisãdũ aliquã ꝓpõnẽ nõ sufficit capere vnã premissã etiã ĩ quacũqȝ figura q2 ex vnica premissa: nihil sequit̃ formaliter ⁊ sillogistice. ¶ Tertia cõclu⁹. q̃ tãgit̃ ibi. Si g̊ sumat̃. a. de alio. ē h̃. Ad sillogisãdũ aliquã cõclusionẽ nõ sufficiunt quecunqȝ due premisse sȝ oȝ quãlȝ illarum participare vno termio cũ ꝓpõe sillogisãda. sic intelligẽdo ꝙ si vna premissarum participet vno termio ꝙ altera participet altero termio ⁊ ãbe nõ participẽt eodẽ termino. pȝ q2 si ad sillogisãdũ istã ꝯclusionẽ. b. ē. a. sumat̃ aliq̃ ꝓpõ nõ cõicans ĩ aliq̊ termio cum ista ꝓpõe sillogisãda: nihil ꝓhibet fieri sillm̃ a. d. b. aut non erit ꝑ ea q̃ sũpta sũt. h̃ ē ꝙ talis sillo⁹ nõ cõcludet istã. b. ē. a. eo ꝙ altera ꝑmissarũ sẽꝑ erit ĩpertinẽs ⁊ nõ cõicãs in altero termino cũ ꝯclusione. ¶ Quarta cõclusio q̃ tãgit̃ ibi. Oino eni dicim⁹. ē h̃. Ad sillogisãdũ aliq̃m ꝯclusionẽ oȝ cape terminũ mediũ q̊ aliquo^o^ se hẽat subijciẽdo vel predicãdo in ordine ad termios ꝓpõis sillogisãde. pȝ q2 sicut sillo⁹ simpliciter q̊ nõ ē ꝯctus ad aliquã ꝯclusionẽ ꝓcedit ex ꝑmissis simpliciter et non contractis seu copulatis ad aliquã ꝯclusionẽ. sic etiã sillo⁹ ꝯctus ad hãc ꝯclusionẽ vel ad illã oȝ ꝓcedere ex premissis copulatis ad talẽ conclusionem: sed premissas copulari ad aliquã ꝯclusionem

est ipsas cōuenire in aliquo termio medio qui per illas premissas se habeat subyciendo vel p̄dicādo in ordine ad termios cōclusiōis sillogizāde. ex quo cōcludit aristo. ꝙ necesse ē mediū esse cōmune vtriqꝫ extrēitatū. nō quidem cōmunitate p̄dicatiōis. sed cōmunitate copulationis extremoꝝ cōclusionis. ¶ Quīta ꝯclusio que tāgitur ibi. ergo si necesse: est hec. omis sillo⁹ ostensiu⁹ est in aliqua triū figuraꝝ. Patꝫ quia in oi sillogismo ostēsiuo sumitur aliquod mediū cōmune vtriqꝫ extremorum. et hoc tripliciter. quia vel illud cōmune subycit̄ vni extremoꝝ: et predicat̄ de alio. ꝛ sic ē p̄ria figura. vel predicat̄ de vtraqꝫ. et sic est secūda figura. vel subicitur vtriqꝫ. et sic ē tertia figura. Et licet aliq̄ cōclusio possit sillogizari per vnū mediū vel per plura: semper tamē redibūt eedē figure. quia si mediū variet̄ variabitur ꝛ sillogismus. et sic qualitercunqꝫ mediū variet̄ necesse est ipsū se habere ad extrema altero triū predictoꝝ modorū. ideo ois sillo⁹ erit i aliqua triū figuraꝝ. Ex his quiqꝫ cōclusionib⁹ posset formari talis ratio ad probādū primā partem predicte minoris. quia in oī sillogismo ostensiuo necesse est accipere aliquā propōnē p̄ quā ostenditur predicatū cōclusionis de subiecto. vel ergo illa propō sumitur sola. et sic nō fit sillogism⁹. vt dicebat secūda conclusio. vel ꝙ̊ illa propositio sumitur cū vna alia. et hoc dupliciter. vel ille due ꝑpositiōes cōmunicāt vtroqꝫ termino cū ꝯclusiōe sillogizanda. ꝛ sic n̄ fit sillogism⁹. sed petitur p̄ricipiuꝫ. vt dicebat p̄ma ꝯclusio. vel ergo in nullo termio participāt. et sic iteꝝ non fit sillogism⁹. quia sunt impꝑtinentes respectu ꝯclusionis sillogizāde. vt dicebat tertia cōclusio. vel participāt in altero termio tantū. et hoc dupliciter. qꝛ vel ille due ꝑpōes copulant̄ subyciēdo vel predicādo vnū tertium mediū cū extremo ꝑpōnis sillogizāde. vt tangebat̄ in quarta cōclusiōe. vel nō: si nō. tūc fit sillo⁹. si sic hoc est dupliciter. vt deducebat quīta cōclusio. quia vel ille termin⁹ medi⁹ subicitur in p̄ma et predicat̄ in secūda. et sic est p̄ma figura. vel p̄dicat̄ in vtraqꝫ. ꝛ sic est secūda figura. vel subycitur in vtraqꝫ. et sic est tertia. et cū nō sint plures habitudines medij ad extrēa cōclusionis sillogizāde sequitur ꝙ omnis sillo⁹ est in aliqua triū figuraꝝ. Cōsequenter probat secūdā partē dicte minoris. sciꝫ ꝙ ois sillogismus ex ypotesi est in aliq̄ triū figuraꝝ. Pro cuius probatione adducit duas cōclusiones partiales. ¶ Quaꝝ prima est hec. omis sillogismus ad ipossibile est in aliqua triū figurarū. patet. quia omnis sillogism⁹ ostensiu⁹ est in aliqua triū figuraꝝ. sed sillo⁹ ad ipossibile quo ad ei⁹ primū processū est ostēsiu⁹. ergo ꝛc. mior patet. quia sillo⁹ ad ipossibile est ꝙ ex concesso ab aduersario cū vno māifeste vero sillogizat ostensiue aliquod falsū. ex cui⁹ falsitate infert falsitatē propōnis cōcesse a respōdente. vt si quis proponat istā propositionē: dyameter est assymeter. et respōdens eā negauerit. tunc accipit̄ cōtradictoria ei⁹ scilicet ꝙ dyameter ē symeter. ex qua infertur ꝙ superabūdātia erut equalia perfect[i]. idest ꝙ numer⁹ impar erit eq̄lis numero pari. quod est ipossibile. ex cui⁹ impossibilitate infertur falsitas illi⁹ ꝑpōnis assūpte dyameter est assymeter. et tamen concluditur veritas sue cōtradictorie. scilicꝫ isti⁹ dyameter nō est assymeter. que erat cōclusio ꝓbāda. ¶ Secūda cōclusio partialis est ista omēs alij sillogismi ex ypotesi fiunt in aliqua triū figuraꝝ. patet. quia in oibus sillogismis ex ypotesi alijs fit sillogism⁹ ad transūptū. sed sillogismus ad transūptum fit in aliqua triū figurarum. cum ostēdat ex aliquo transūpto aliquā conclusionē. ergo omnes sillogismi alij ex ypothesi fiunt in aliqua triū figuraꝝ. et sic omnis sillogismus tam ostensiu⁹ q̄ꝫ ex ypothesi fit in aliqua triū figuraꝝ. Infert vlterius ꝙ omnis sillogismus perficitur per primā figurā reducendo ad modos vniuersales prime figure.

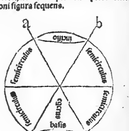
Tertio Sciendū est ꝙ circa hunc textū incidit vna difficultas. vtruꝫ ista sit vera. dyameter est assymeter. ¶ Respōdetur per q̄ttuor suppositiones. ꝛ duo dicta. Prima suppositio est hec. quadratū est figura habens quattuor latera equalia. Secūda suppō dyameter est linea longissima in quadrato diuidens quadratū in duas partes equales procedens ab vno cono quadrati ad aliud sibi oppositū cōtradictorie. Tertia suppō. costa quadrati est linea qua clauditur quadratū. cuiusmodi sūt quattuor linee ex quibus perficitur quadratū. Quarta suppositio. symeter est idē ꝙ cōmensurabile coste quadrati. ¶ Primū dictū. ad hoc ꝙ alique quātitates sint ꝯmēsurabiles oportet ꝙ habeant vnā mensurā cōmunē que aliquotiens sūpta reddat primā quantitatē precise. ꝛ illa eadē aliquotiēs sūpta red-

dat secundā quantitatem precise. vt numerus par et numerus impar sunt quantitates ↄ̄mēsurabiles. quia habent mensuram cōmunem scilicet vnitatem. vnitas enim bis sumpta reddit precise quantitatē numeri paris. et etiam vnitas ter sumpta reddit precise quātitatem numeri imparis. ¶Secūdū dictum. ista ꝓpositio: dyameter est coste symeter est falsa. patz quia dyameter est assymeter. idest non cōmēsurabilis coste quadrati. ¶Circa capitulum sequens oritur etiā vna difficultas. quid est angulus equicrus. Respondetur per vnam suppositionem. et vnū dictum. ¶Suppositio est hec. ꝙ a centro circuli ad eius circunferentiā protendantur duo recti dyametri cōcludentes vnam portionē circuli. qui scilicet dyametri vocentur. a. b. ex ductu autem illoꝝ duoꝝ dyametrorum. a. b. a centro circuli ad eius circunferentiam causatur angulus qui vocatur triangulus semicirculi et anguli causati ex incidentia linearum. a. b. supra circunferētiam circuli vocantur anguli semicirculi. ¶Secunda suppositio. ꝙ a puncto. a. ad punctū. b. protendatur linea recta concludens vnam portionem circuli que linea vocetur basis. tunc anguli causati ex incidentia basis supra circulūz ex vtraqꝫ parte vocantur anguli incisionis: signabiles per istas litteras. c. d. sed triangulus causatus supra lineas. a. b. vocatur triangulus equicrus: siue equitybiarum. cuius āguli causati ex protractiōe ipsius basis supra lineas. a. b. vocātur equi anguli ad basim. signabiles ꝑ istas duas litteras. e. f. ¶Dictum est istud. triangulus equicrus est triangulus constitutus ex tribus lineis rectis equalibus.

¶Pro faciliori declaratione huius presentis textus et questionis: et maxime tertij notabilis quo ad eius primā difficultatem poni solet prima figura sequens in proxima colūna.

¶Similiter ad euidentiam secunde difficultatis tertij notabilis questionis precedētis: solet poni figura sequens.

Conclusio Responsalis. Omis sillogismus est in aliqua trium figurarū. Hec cōclusio satis patet per rationē textus. intelligendo tamē cōclusionē de sillo cathegorico. quia ois sillo' cathegoricus ē formaliter vel reductiue in aliqua triū figurarū.

Primo Dubitatur. vtrū in omni sillogismo necesse sit aliquā ꝑmissarum esse affirmatiuā. et aliquā esse vniuersalem. ¶Pro dubio supponit ꝙ aristo. in hoc secundo capitulo ondit aliqua necessario requisita ad hoc ꝙ aliquis sillogism' sit dispositus

secundũ aliquam figurã. et continet quinq̧ cõ
clusiones. ¶ Quaꝝ prima est hec. in omni sil-
logismo necesse est aliquã premissaꝝ esse affir
matiuam. ¶ Secũda cõclusio. in omni sillogis
mo necesse est aliquã premissaꝝ esse vniuersa
lem. quia si neutra p̄missaꝝ esset vniuersalis:
sequeretur aliquod illoꝝ duorum incõuenien
tium. vel ꝙ nõ ostẽderet propositũ. vel ꝙ pe-
teretur pricipiũ. quoꝝ quodlibet ĩpedit boni-
tatem sillogismi saltẽ probatiui. ꝯsequẽtia pa-
tet q̃ttuor exẽplis. Quorũ primũ est morale.
non eni sequitur: voluptas est studiosa. sʒ mu-
sica est voluptas. ergo musica ẽ studiosa. quia
vel in maiori sumit̃ voluptas pro musica vo-
luptate. et sic est petitio pricipij. vel sumit̃ ꝑ
aliqua alia voluptate. et sic nõ ostendit̃ ꝓposi
tũ nisi ad subiectũ maioris addat̃ signũ vniuer
sale. Alia tria exẽpla sunt mathematica. quo-
rũ primũ est. anguli semicirculi sunt equales.
sed anguli. a. c. et. b. d. sunt anguli semicirculi.
ergo inter se sunt equales. Scd̃ʒ exẽpliũ. angu
li incisionis sũt eq̃les. sed anguli. c. d. sũt angu
li incisiõis. g̃ anguli. c. d. sunt equales. Tertiũ
exẽplũ si ab equalibꝰ equalia demantur q̃ re-
manẽt erũt equalia. sed ãguli incisiõis sũt eq̃-
les. ergo ab ipsis dẽptis angulis semicirculi ⁊
angulis equicrꝰ erũt equales. isti sillogismi nõ
valẽt. nisi subiecto maioris addatur signũ vni
uersale. ¶ Tertia ꝯ. cõclusio vniuersalis non
sillogizat̃ nisi ex duabꝰ vniuersalibꝰ. sed parti-
cularis põt indifferẽter cõcludi: vel ex duabꝰ
vniuersalibus. vel ex altera vniuersali tantũ.
¶ Quarta ꝯ. si conclusio sit vl̃is oportet ãbas
p̄missas esse vl̃es. si tamẽ ãbe p̄misse sint vl̃es
nõ oportet cõclusionẽ esse vniuersalẽ. ¶ Quĩ
ta ꝯ. in oĩ sillogismo nec̃e est aliquã p̄missarũ
esse similẽ cõclusiõi. nõ solũ quãtũ ad affirma
tionẽ et negationẽ: sed quãtũ ad hoc ꝙ est de
inesse vel de cõtingẽti vel n ec̃io non tñ oportʒ
huiusmodi silitudinẽ attẽdere ex pte q̃titatis
ꝓpõnũ. Cõsequẽter epilogat omia prꝰ dicta.

Secũdo Dubitat̃. vtrũ oĩs sillogismus
ꝯstet tãtũ ex tribꝰ termĩs ⁊ du-
abus propositionibus. ¶ Pro cuiꝰ solutõe sup
ponitur ꝙ aristo. in hoc tertio capitulo docet
resoluere sillogismos in sua pricipia materia
lia. et cõtinet septẽ cõclusiões. ¶ Quarũ pria
est hec. omnis sillogismus habet tres termĩos
et nõ plures. Patet. qꝛ omnis sillogismꝰ vnus
vnicã habet cõclusionẽ. aut plures. nõ plures.
quia tũc nõ esset vnꝰ. ergo habet tantũ vnaʒ.
vel ergo vna cõclusio ostẽditur ꝑ vnicũ medi
um. vel per plura. nõ per plura. quia tũc sillo-
gismus non esset vnus. ergo per vnũ tantũ. et
per cõsequẽs in omi sillogismo nõ est nisi vnũ
mediũ. et duo extrema. et sic nõ erũt nisi tres
termini. ꝙ autẽ sillogismus nõ sit vnus si con-
clusio ostendat̃ per diuersa media patet. sup-
posito ꝙ cõclusio sillogizãda sit. e. que debeat
ꝯcludi per ista q̃ttuor media. a. b. c. d. tũc opor
tet ꝙ. a. et. b. se habeãt sicut totũ et pars. quia
si aliter se haberẽt ex eis nihil concluderet̃. si
vero se habeant sicut totũ et pars tunc vel ex
ipsis cõcludit̃. e. aut aliquod aliud. si primuʒ.
sic erunt plures sillogismi. et sic eadẽ conclu-
sio ostẽdet̃ per plures sillogismos. si non. tunc
frustra assumebantur ille premisse. ¶ Secun
da cõclusio. omnis sillogismꝰ constat tantũ ex
duabus propositionibꝰ. Patet. quia omnis sil
logismus habet tantũ tres terminos. g̃ habet
tantũ duas ꝓpõnes. tenet ꝯña. quia ex tribus
termĩs non fiũt nisi due ꝓpõnes. partim diffe
rentes et partim cõuenientes. ¶ Tertia ꝯclu-
sio. si in aliqua demõstratiõe premisse nõ sint
pares. hoc est sint plures vel pauciores duabꝰ
tunc necesse est ꝙ oĩno talis demõstratio ñ sit
sillogistica. vel ꝙ aliq̃ sint sũpta que nihil faci
unt ad illationẽ cõclusiõis. ¶ Quarta ꝯclusio.
numerꝰ proponũ sillogismi est perfectꝰ. quia ẽ
numerꝰ par. sed numerꝰ terminoꝝ est abũdãs
quia est numerus impar. ¶ Quinta conclusio
est hec. numerus terminoꝝ sillogismi semper
excedit numeꝝ propositionũ in vno. quia pro
positiones sunt due. et termĩ sunt tres. ¶ Sex
ta conclusio. in sillogismis cõpositis aliquan-
do termini sunt pares. et aliquando ĩpares. sẽ
per tamẽ termini excedũt numerũ propõnuʒ
in vno. ¶ Septima cõclusio. numerꝰ ꝓpositio
nũ semꝑ excedit numerũ cõclusionũ in vno.

Tertio Dubitatur. vtrũ vniuersalis af-
firmatiua sit difficillima ad ꝯclu
dendũ. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in hoc
quarto capitulo ostendit aristoteles que ꝯclu
sio est facilis ad sillogizandũ. et que difficilis.
Et continet octo cõclusiones. ¶ Quaꝝ prima
est hec. illa conclusio est facilis ad sillogizãdũ
que concludit̃ in pluribꝰ figuris: et per plures
casus. idest per plures modos. et illa cõclusio
est difficile sillogizabilis que ĩ paucioribus fi-
guris. et per pauciores modos concluditur.

¶ Secūda ɔclusio. vniuersalis affirmatiua solū cōcluditur in prima figura. ⁊ i vno solo mō. vniuersalis autē negatiua concluditur in vno mō prime figure. et in duobus secūde. sed particularis affirmatiua cōcludit̄ in vno mō pⁱe figure. et in tribus tertie. particularis vero negatiua per primā figurā concludit̄ vno mō. ꝑ secundā duobus modis. et per tertiā trib⁹ modis. ¶ Tertia ɔclusio. vniuersalis affirmatia est difficillima ad cōcludēdū. ¶ Quarta ɔclu⁹. propō vniuersalis est facillima ad destruēdū. quia destruitur per suā particularē ɔtradictoriā que est faciliter sillogizabilis. ¶ Quīta conclusio. facili⁹ est cōstruere particularē q̄ȝ ōstruere. quia particularis nō pōt destrui nisi ꝑ cōstructionē sue vniuersalis ɔtradictorie que est difficillima ad cōcludēdū. ¶ Sexta ɔ⁹. q̄ttuor genera propōnū ōstruūtur per se iūcē. scȝ vniuersalis affirmatia per particularē negatiuā. et ecōtra particular[is] affirmatiua per vniuersalē negatiuā. ¶ Septima ɔclu⁹. propō vniuersalis nūq̄ȝ construitur per ꝓpositionē particularē sibi subalternā. sed bene ecōtra. ¶ Octaua cōclusio. facilius est destruere vniuersalez q̄ȝ cōstruere. quia vniuersalis vno solo modo construitur. sed destruitur duobus modis.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad pⁱmā dicitur ꝙ ille sillo⁹ est virtualiter in prima figura quia nō differt a pⁱa nisi per solam transpositōnē premissaꝝ. que transpositio nō diuersificat figuraꝝ. ¶ Ad secūdā et tertiā dicitur ꝙ tales sillogismi sunt formalit̄ vel reductiue in aliqua triū figuraꝝ.

Queritur Utrū ad scīetiam libri priorū pertineat dare artem iueniēdi mediū. ¶ Et arguit̄ pⁱo ꝙ nō. quia sciētia libri priorū est resolutoria. sed si daret artē iueniēdi mediū esset iuentiua ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo arguitur. illa sciētia tractat de resolutiōe cōseqn̄tie ⁊ nō ɔñt[i]. ergo non habet resoluere sillo^m i sua pⁱcipia materialia. et per cōsequēs nō habet dare artē iueniēdi mediū. ¶ Tertio argr̄ in hac scientia determiat de sillogismo nō contracto. sed regule artis iueniēdi mediū solum possūt applicari ad sillogismū cōtractū. cū ibi solū debeāt esse añcedētia et cōsequētia. ergo ad istā sciētiā ñ pertiet dare artē iueniēdi mediū. ¶ In oppositū tamen est aristoteles.

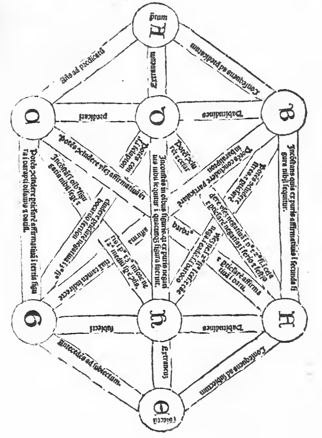
Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ quibus vtit̄ aristoteles in textu ponūtur sex suppositiōes. Pⁱa suppositio est hec. omnes cōbinationes tā viles q̄ȝ iutiles significantur per dictiōes cōtentas in his versibus. Fecana. cageti. dafenes. hebare. gedacho. Hebali stant; sed non cōstāt febas. hedas. et heca. Secūda suppō est hec. predictaꝝ nouē dictōnū sex prime trisyllabe representant cōbinationes vtiles. et alie tres dissyllabe representant cōbinationes iutiles. Tertia suppositio. ꝙ ātecedēs ad subiectū vl̄ predicatū conclusionis est termin⁹ qui de vniuersaliter et affirmatiue natus est subyci i ꝓpositione respectu subiecti vel predicati ɔclusionis. Sed cōsequēs ad subiectū vel predicatum est termin⁹ qui vere vniuersaliter ⁊ affirmatiue natus est p̄dicari de subiecto vel predicato cōclusionis. Extraneū vero ad subiectuȝ vel predicatū cōclusionis est termin⁹ qui vere vniuersaliter et negatiue natus est subyci vel predicari de subiecto vel predicato cōclusiōis. Quarta suppō. in predictis sex dictionib⁹ trisyllabis vltia vocalis designat qualitatē ⁊ quātitatē cōclusionis sillogizāde. ita ꝙ si in vltio loco ponatur. a. designat propositionē vniuersalē affirmatiuā. et. e. designat vniuersalē negatiuam. i. vero designat particularē affirmatiuam. sed. o. designat particularē negatiuam sillogizandā. Quinta suppō. predictaꝝ dictionū tertia vocalis representat totā cōclusionez sillogizandā. sed due prime vocales q̄ sunt. a. ⁊ e. represētāt extrema ipsius cōclusiōis. ita ꝙ a. representat predicatū. et. e. representat subiectū conclusiōis sillogizāde. Sexta suppositio est h̄. in predictis dictionib⁹ iste tres littere b. c. d. designant habitudinē medij ad predicatū cōclusiōis. ita ꝙ. b. denotat mediū esse cōsequēs ad predicatū cōclusiōis. et. c. denōt mediū esse antecedēs ad predicatū cōclusionis. d. vero denotat mediū esse extraneū ad predicatū ɔclusionis. Sed iste tres littere. f. g. h. denotāt habitudinē ad subiectū cōclusiōis. sic. s. ꝙ. f. denotat ꝙ mediū debet esse cōsequēs ad subiectū cōclusionis. g. vero denotat ꝙ medium debet esse añs ad subiectū cōclusiōis. sed h. denōt ꝙ mediū debet esse extraneū ad subiectū cōclusionis. Ista suppositio patet ꝑ hos versus. Predicat. a. b. seqn̄s. c. ꝓcedit. d. sit extra. E. subyt. f. sequitur. g. precedit. h. sit extra;

Secundo Sciendū est ꝙ in hoc sexto tractatu dat aristoteles artē inueniendi mediū ad quodlibet gen⁹ cōclusionis sillogistice sillogizādū. et cōtinet tria capitula. in quoꝝ p̄rio declāt hᵒ artē inueniēdi mediū. et continet duas ptes principales. q̄rū prima cōtinet duodeci cōclusiōes. et in p̄ria tāgit intētū que ē hec. ¶ Nūc dicēdū est quo mō erim⁹ ydonei ad sillogizādū ad ꝓpositū. ꝛ per quā viā sumētur principia ad inferēdū quaslibet cōclusiōes. qꝛ nō solū oꝫ cōsiderare gnatōnē silloꝝ. sed etiā oportet habere ꝓ̄ptitudinē faciēdi eos. Alie quīcꝫ cōclusiōes tāgūt gnꝫ cōsiderat ōes gn̄ales. ¶ Quaꝝ p̄ria ē h. eorū que sūt q̄dā sūt talia que de nullo vē ꝛ vniuersaliter ꝑ̄dicātur. vt cleon ꝛ callias. et omne quod est singulare ꝛ sensibile. nā pene vnūqōꝫ sensibiliū est hᵒ vt de nullo ꝑ̄dicet̄ nisi secūdū accn̄s. vt dicēdo albū ē socrates. veniēs est callias. Alia sūt q̄ predicātur de istis ꝛ etiā alia que predicant̄ de ipsis. vt aīal predicatur de hoie. ꝛ hō de callia. Alia sūt q̄ de alijs predicant̄ et de quib⁹ nulla priora predicāt̄ nisi ꝑm opinionē. i. denoīationē. quia alias esset ꝓcessus in infinitū qō est falsū quia in sursū pergētibus quā̄doꝫ statur. vt patebit p̄rio posteriorū. ¶ Scōa cōsideratio ē hec. data aliq̄ ꝯclusione oportet cōsiderare ea q̄ sūt ꝯuertibilia cū terminis illi⁹ cōclusiōis. sicut sunt diffinitiōes et ꝓpe passiōes eaꝝ. ¶ Tertia cōsideratio. oportet cōsiderare an̄cedētia et cōsequētia et extranea cōclusiōis probāde. ¶ Quarta cōsideratio. oportet ꝯsiderare q̄ sūt illa cōsequētia q̄ se cōsequūt̄ essentialit̄ in eo qō quid est. et que accidētaliter. ¶ Quīta cōsideratio. oportꝫ ꝯsiderare que sūt illa q̄ cōsequūt̄ scōm veritatē et que secūdū opinionē. quia quanto aliqs plā taliū poterit īuenire: tāto magī est ydoneus ad sillogizandū cōclusionē ppositā. et quāto talia erūt veriora tanto efficaci⁹ demonstrabit. ¶ Alie quīcꝫ cōclusiōes tāgūt quīcꝫ cōsiderationes speciales. Quaꝝ p̄ria est hec. ad dādū cōsequēs alicui⁹ oportet dare illud quod cōsequitur ad ipsū totū. id est illud qō predicat̄ vniuersaliter de ipso. et ad sumēdū an̄cedētia oꝫ accipere illud quod an̄cedit. id est qō subijcit̄ vniuersaliter. nō tamē ꝙ signū vniuersale ponatur ad predicatū. vt dicēdo hoīe esse omē animal. vel musicā esse omnē disciplinā. qꝛ illa ꝓpositio in q̄ signū vniuersale ponit̄ ad predicatū est inutilis et ipossibilis. vt oīs hō est omne aīal. vt omnis iustitia est omē bonū. Secūda cōsideratio. ad dādū cōsequētia alicuius oportet sumere cōsequētia propria ꝛ nō ꝯseq̄ntia q̄ sunt cōmunia ad vtrūcꝫ extremū ꝯclusionis. Tertia cōsideratio. ad sumēdū extranea alicui⁹ extremi ꝯclusionis oportet sumere extranea propria et nō cōmunia subiecto vel predicato. Quarta cōsideratio. oportet sumere ꝯ̄ria que sēper vel vt in plurib⁹ ꝯsequūtur. Quinta ꝯsideratio. nō oportet sumere pro ꝯsequētib⁹ illa que sequūtur ad oīa. ¶ In secūda pte declarat in speciali artē inueniendi mediū. et cōtinet duo pūcta. quoꝝ primū cōtinet octo cōclusiones. ¶ Prima cōclusio est hec. ad cōcludendū vniuersalē affirmatiuā oportet capere aliqd quod sit cōsequēs ad subiectū cōclusiōis et illud idē sit antecedēs ad predicatū ei⁹. ꝛ sic fiet sillo⁹ in barbara. ¶ Secūda ꝯclusio. ad cōcludēdū particularem affirmatiuā oportet capere mediū qō sit ātecedēs tā subiecto ꝙ̄ predicato cōclusionis. et sic fiet sillogism⁹ in darapti. ¶ Tertia ꝯclusio est hec. ad cōcludēdum vniuersalē negatiuā in secūdo mō prime figure. vel in p̄mo secūde: oportet capere medium quod sit cōsequēs ad subiectū. ꝛ. extraneū ad predicatū. ¶ Quarta cōclusio. ad cōcludēdū vniuersalē negatiuā in secūdo scōe oportet capere mediū qō sit cōsequēs ad predicatū ꝛ extraneū ad subiectū. ¶ Quīta cōclusio. ad sillogizādū particularē negatiuā in scōo tertie sumendū est mediū qō sit ātecedēs ad subiectū et extraneū ad predicatū. Has quīcꝫ cōclusiones declarat aristoteles per ordinē vno notabili. supposito scilꝫ ꝙ predicatū cōclusionis significetur per. a. et. per. b. cōsequēs ad ipsū. ꝛ per. c. an̄cedēs. per. d. vero extraneū ad predicatū cōclusionis. sed. e. sit subiectū cōclusiōis. et. f. cōsequēs ad ipsū. et. g. antecedēs. et. h. extraneū ad subiectū hoc supposito p̄rio probat primā ꝯclusionē. nā si quis velit probare hanc cōclusionē: omē. e. est. a. debet pro medio capere c. f. arguēdo sic in p̄rio p̄rie. omne. c. f. est. a. omē. e. est. c. f. ergo omē. e. est. a. Declāt secūdo scōam cōclusionē. nā si quis velit probare istā quoddaꝫ. e. est. a. debet pro medio capere. c. g. arguēdo in p̄rio tertie sic. omē. c. g. est. a. omne. c. g. est. e. ergo quoddaꝫ. e. est. a. Tertio declāt tertiā cōclusionē. nā si quis velit probare istā ꝯclusionē: nullū. e. est. a. debꝫ ꝓ medio capere

d.f.arguẽdo in secũdo mõ prime.nullũ.d.f.est a.omẽ.c.est.d.f.g̊ nullũ.e.est.a. Quarto pbat quarta cõclusio.quia probãdo istã nullũ.e.est a.in pmo secũde debet pro medio capi.b.b. arguẽdo sic.omẽ.a.est b.b.nullũ.c.est.b.b.g̊ nullũ.c.est.a. Ultio pbat vltimã cõclusionẽ. naꝫ ad cõcludẽdũ in secõ tertie istã pticularẽ negatiuã quoddã.b.nõ est.a.debet capi pro medio d.g.sic arguendo.nullũ.d.g.est.a.omẽ.d.g.est b.g̊ quoddã.b.non est.a. ¶ Sexta cõclusio.ad sillogizandũ particularẽ affirmatiuã idirecte debet pro medio capi.b.g.arguẽdo sic.omẽ.b.g.est.a.omne.c.est.b.g.ergo omne.c.est.a. que cõclusio si cõuertatur infert illã particularez affirmatiuã:quoddã.a.est.c. ¶ Septia cõclu: volenti probare aliquã conclusionẽ inspiciendum est ad ãtecedẽtia cõsequẽtia et extranea predicati et subiecti cõclusionis.quia ad ea inspiciẽdum est per que probatur omne gen⁹ cõclusionis.hoc autẽ fit p predicta.g̊ ꝛc. ¶ Octauus cõclusio est. ꝙ inspiciendo ad antecedẽtis et cõsequẽtia oportet accipere antecedẽtia et ꝯña magis vniuersalia. quia cuicũqꝫ inest minus vniuersale:eidem iest magis vniuersale.

Tertio Sciendũ est ꝙ in secũdo puncto ponit aristoteles cõbinatiões inutiles.et continet quiqꝫ conclusiones. In quarum prima resumit cõbinatiões prius enumeratas. Et subdit vnũ documẽtũ ꝙ non oportꝫ capere illa que sequũtur ad oia.idest tã ad subiectũ qꝫ ad predicatũ ꝯclusionis.quia ex ipsis non potest fieri sillogismus.neqꝫ affirmatiuis quia argueretur ex puris affirmatiuis in secũda figura.neqꝫ negatiu⁹.cum ipsa de nullo posset negari. ¶ Secũda cõclusio tãgit primã cõbinationẽ inutilẽ quando mediũ est cõseqñs ad vtrũqꝫ.scilꝫ ad predicatũ et ad subiectũ cõclusionis:tunc talis cõbinatio est iutilis. quia in tali dispositione arguitur ex puris negatis i secũda figura. ¶ Tertia cõclusio tangit secundam cõbinationem iutilẽ quando mediũ est antecedens ad predicatũ ꝛ extraneũ ad subiectum:talis dispositio est iutilis.quia in tali dispositione arguitur miore negatiua in prima figura. ¶ Quarta cõclusio tangit tertiã cõbinationẽ iutilem.scilicꝫ quãdo medium est extraneũ ad vtrũqꝫ: talis cõbinatio est iutilis. quia arguitur ex puris negatiuis. ¶ Quinta conclusio refutat vnam ꝯsiderationem antiquorum quã ponebant valere ad cõcludendum negatiue.et ẽ hec. data aliqua cõclusione negatiua oportet videre ad antecedẽtia ꝛ cõsequentia subiecti ꝛ predicati.et videre an illa cõsequentia sint sibi ad iuicem cõtraria.et si sic: tũc sũt cõuenientia media ad cõcludendũ predicatũ non inesse subiecto.et de hoc exẽplificat in terminis non significatiuis. Sed extra textũ potest poni tale exẽplum in terminis significatiuis. vt sit ista ꝯclusio.nulla iustitia est iiustitia. cõsequẽs ad subiectũ est virtus. et consequẽs ad predicatũ est viciũ.ideo vterqꝫ est medium vel saltem potest sumi pro medio ad ostendẽdum istam cõclusionẽ. nã primũ quod est virtus potest accipi pro medio in secundo mõ prime figure arguẽdo scilicet sic. nulla virtus est iiustitia.omis iiustitia est virtus.ergo nulla iustitia est iiustitis. Et similiter posset exẽplificari in primo modo secũde figure. sed viciũ põt sumi pro medio in secũdo secũde arguẽdo sic. omnis iiustitia est viciũ. nulla iustitia est vicium.ergo nulla iustitia est iiustitia. Istam cõsiderationem reprobat aristoteles. quia vel ad concludendum talem conclusionem oportet sumere vtrunqꝫ pro medio. vel alterũ tantꝫ. non vtrunqꝫ.quia talis sillogism⁹ haberet plura media.non alterũ tantũ.quia alterũ nõ habet virtutem cõcludendi ratione dicte cõclusionis.sed primũ habet virtutẽ cõcludẽdi ratione tertie regule superi⁹ date.et secundũ ratione quarte regule superius date.

¶ Ut ars inueniendi mediũ cunctis sit facilis plana atqꝫ manifesta:ad eius declarationẽ ponitur sequens figura: que cõmuniter propter eius apparentẽ difficultatem pons asinoꝝ nũcupatur.licet intellectis dictis in hoc passuoibus possit esse familiaris ac intellecta.

Conclusio Respōsalis. ad istā scientiam pertinet dare artē inueniendi mediū patet. qꝛ finis hui⁹ sciētie ē pfecta cognitio sillogismi q̄ nō potest haberi nisi sciam⁹ prōpte ⁊ faciliť ɔponere sillogismos. ḡ ars est necessaria in ista scientia.

Primo Dubitatur. vtrū ars predicta inueniēdi mediū valeat in sillogismis ex ypothesi. ¶ Pro dubio supponēdū ē ꝙ aristo. in ħ secundo capitulo ostēdit istā artē esse sufficiētem ad omnē sillogismū. et continet sex cōclusiones. ¶ Quaꝝ prima est hec. predicta ars est generalis ad omnē sillogismū per impossibile. Patet. qꝛ ista est gnālis ad omnē sillogismum ostēsiuū. vt patuit in capitulo precedēti. ergo est generalis ad omnē sillogismū per impossibile. ɔña tenet. qꝛ quicqd sillogizatur ostēsiue sillogizatur per īpossibile et ecōtra. ꝙ autē cōclusio sillogistica ostensiue possit sillogizari ꝑ īpossibile probat aristo. in conclusiōe pticulari affirmatiua et vl'i negatiua. vt sit ħ ɔclu⁹ nullū. e. est. a. ostēsiue sillogizata in camestres ꝑ ħ mediū. b. b. arguēdo sic. oē. a. est. b. b. nullū. e. ē b. b. ḡ nullū. e. est. a. ista ɔ⁹ per eosdē terminos sillogizatur ꝑ īpossibile. capiēdo ɔtradictoriū ɔclusiōis cū maiore ad īferēdū ɔ̄dictoriū minoris arguēdo sic i dary. oē. a. est. b. b. q̄ddā. e. est a. ḡ quoddā. e. est. b. b. cōclusio est falsa. ergo et aliq̄ premissaꝝ. nō maior ḡ minor. q̄ ē ɔtradictoria ɔclusiōis prioris sillogismi oñsiui. ⁊ tūc vltra. illa mior scꝫ quoddā. e. est. a. est falsa. ergo sua ɔtradictō. s. nullū. e. est. a. est vera. ⁊ illa fuit ɔclusio priori sillogismi oñsiui. Similr ꝙ illa ɔ⁹ q̄ sillogizať ꝑ īpossibile possit oñsiue sillogizari ꝓbat aristo. qꝛ ex opposito ɔclusionis silli ꝑ īpossibile cū p̄missa q̄ manet eadē ī sillo oñsiuo ⁊ per īpossibile īferť oppositū illius q̄d fuit ostēsū ad īpossibile. ⁊ ɔsimilr posset ōclari de pticulari affirmatiua. In ħ tñ ē dr̄a īter sillogism ī ostēsiuū ⁊ ad īpossibile. qꝛ ī sillo oñsiuo nec̄e est ꝙ ābe p̄misse sumāť tāq̄ vere. ⁊ ī sillo ꝑ īpossibile nec̄e ē ꝙ aliq̄ p̄missaꝝ sumať tāq̄ falsa. ¶ Scd̄a cōclu⁹ ars predicta ē gñalis ad oēm sillo^m ad trāsūptū. qꝛ licet sillo⁹ ad trāsūptū nō ostendat pricipalē cōclusionē ꝑ hāc artē: tñ oñdit cōclusionē ad quā se trāsfert. ideo quo ad illā cōclusionē indiget illa arte. ¶ Tercia cōclu⁹ ista ars est gñalis ad oēs sillos secūdū q̄litatē i subiecti. qꝛ talis sillo⁹ sillogizat vl'e loco pticulari. ergo in tali sillogizatiōe indiget arte predicta. Et etiā ad sillogismū secūdū inspectionē pticularē. cōtingit eni et alio mō sillogizare quedā hoꝝ. vt vniuersalia ꝑ particularē īspectionē ex ypothesi. et hoc ē supposita ɔuertibilitate termioꝝ. vt declāt aristo ꝑ terminos nō significatiuos tā de vl'i negatiua q̄ affirmatiua. ¶ Quarta cōclusio. per artē dictā fiūt sillogismi de modo. qꝛ in talibus oportet aspicere ad antecedētia cōsequentia ⁊ extranea sicut in illis de inesse. ergo ista ars est illis generalis sicut illis de inesse. Est tamē in hoc differentia. quia in sillogismis de inesse oportet accipere antecedētia ɔsequētia et extranea que similiter īsūt vel non insūt. sed in illis de contingenti oportꝫ accipere añcedētia et extranea q̄ contingunt siue possūt inesse vel nō inesse. Ex quib⁹ infert ꝙ non est possibile aliquē sillogismū fieri nisi secūdū artem dictam. patet. quia non est possibile fieri aliquē sillogismum qn sit in aliqua trium figurarum. sed omnis talis fit secundū artem prius dictā. ergo ⁊c̄. Infert secundo ꝙ predicta ars inueniendi medium est sufficiens ac cōueniēs ad omnē philosophiam disciplinam ⁊ artem. per philozophiā intelligit aristoteles sciētias speculatiuas. per artem vero scientias factiuas. et per disciplinaꝫ intelligit sciētias morales siue actiuas. ¶ Quita conclusio tangit tres regulas quib⁹ prōpti erim⁹ ad quēlibet sillogismū. Prima regula ē hec. ꝙ ad sillogismū oportet abūdare ī cōseq̄ntibus añcedētib⁹ ⁊ extraneis ⁊ illa ɔstituere ꝑ tres termīos qui sunt mediū et duo extrema. qꝛ sic maxime sillogizať propositū. Secūda regula. aliter cōsiderādū est ad sillogizādū destructiue. et aliter ad sillogizādū cōstructiue. quia destruētē oportet aspicere ad extraneuꝫ subiecti aut predicati. nō autē construentem. Tertia regula. ꝙ aliter cōsiderādū est ad sillogizādū secūdū veritatē. idest demonstratiue. et aliter ad sillogizādū scd̄m opionē. i. thopice ⁊ dyalctice. qꝛ ad sillogizādū demonstratiē oꝫ cape ꝓpōnes v̄as. sed ad sillogizādū dya^ce sufficiūt ꝓpōes ꝓbabiles. ¶ Sexta ɔ⁹ remouet quoddā dubiū. qꝛ dictū est illā artē methodū esse cōmunē ad inueniēdū mediū in qualibet scientia. ideo posset aliquis credere ꝙ per istā artem possent sillogizari principia scientiarū. Hoc rēouet dicēs ꝙ pricipia q̄ sūt circa singulas sciētias cognoscuntur per experientiā. sic̄ principia astronomie q̄ habēt sensū memoriam

et experientiā. Nā pħi frequēter ꝯsiderātes
in motib⁹ astroꝝ de nocte apparētiā īuenerūt
pricipia astrologie ex qb⁹ pricipijs formauerūt
faciliter rōes et demonstratōnes: et sicut ē de
astrologia ita similit ē de alijs sciētijs. Uerū
tñ lʒ ista ars nō sit vtilis ad sillogisādū princi
pia: est tñ vtilis ad sillogisādum ꝛ demōstran
dū ex ipis. qꝛ hita cognitione pꝛincipioꝝ p expi
gentiā tūc ptinet ad istā artē ponere talia pn
cipia ī forma sillogistica ꝛ ex his formarī dmō
strationes. Nā si nihil omittatur secundū hy
storiā id est eorumque secūdū veritatē dicta
sunt de consequentibus añtibus et extraneis
subtiliter et vere poterim⁹ formare sillos de
his quoꝝ pōt eē sillo⁹. cognoscem⁹ etiā facilit
quoꝝ non pōt eē demōstratio aut sillo⁹. Cōse
quenter epilogat de oib⁹ prius dictis.

Secundo Dubitatr vtrū ars diuidēdi
sit vtilis ad inueniendū me
diū sillogismi simplr vel demōstratiui. Et vid
tur ꝙ non qꝛ aristoteles reprobat āntiquos vtē
tes diuisione ad sillogisandū. ¶ Pro solutione
supponit ꝙ arist. i h̄ tertio capitulo reprobat
quasdā opiniones falsas āntiqꝝ circa artē īuēi
endi mediū. Dixerūt enī quidā ꝙ diuisio esset
necessaria ꝛ sufficiēs ad inuētionē medij silli.
eo ꝙ vʒ ad demōstrādū diffinitionē de diffini
to ī q̄ demōstratione saluat potissime rō silli
simplr. ꝛ ꝯtinet q̄ttuor ꝯclusiones. quaꝝ pria
ē h̄. ꝙ talis via sillogisandi cōtinet aliquo mō
sub arte inueniendi mediū prius data. Nā di
uisio. i. sillo⁹ diuisiu⁹ ē veluti īfirm⁹ sillo⁹. id est
ē sillo⁹ quo ad primū processū. sed ē infirmus
id ē īdebite dispositiu⁹ quo ad scðm ei⁹ pcessū
sed h̄ latuit āntiqꝫ vtētes via diuisiua ad cōclu
dēdū diffinitionē de diffinito q̄ sūt decepti. qꝛ
nō intellexerūt ꝙ nō cōtingit sillo^re per viam
diuisiuā. neqꝫ intellexerunt quomō contingit
sillogisare per artē prius datā. ¶ Secunda ꝯ
per sillm̄ diuisiuū nō pōt ꝯcludi diffinitō d̄ dif
finito. pʒ qꝛ null⁹ sillo⁹ capiēs mediū ꝯmuni⁹
maiori extremitate sillogisat vl'em affirmati
uā. sed sillo⁹ diuisiu⁹ ē huiusmodi. ḡ non sillo
gisat vl'em affirmatiuā. ꝛ per ꝯñs non vʒ ad sil
logisandū diffinitōnē q vl'r dʒ sillogisari d̄ suo
diffinito ¶ Scða rō ille sillo⁹ ē inutilis ad ꝯclu
dēdū diffinitionē ī q petit pricipiū: sed l sillo
diuisiuo petit pricipiū. ḡ ꝛc. Minor vtriusqꝫ
rōis pbat duob⁹ exēplis. P^m ē oē aīal ē morta
le vel immortale: sed ois hō ē aīal. ḡ ois hō est
mortalis vel īmortalis. sʒ null⁹ hō ē īmortalis
ḡ ois hō ē mortalis. in ista ꝯclusiōe ē petitō pn
cipij qꝛ deberet eā pbare. s. istā null⁹ hō ē im
mortalis. ꝛ tñ assumit eā tanqꝫ verā. Itē illud
mediū qð est aīal ē cōius p̄dicato ꝯclusiōis qð
ē mortale ꝛ sic ē ꝯmuni⁹ maiori extremitate.
¶ Scðm exēplū. oē aīal mortale ē hñs pedes
vel non hñs pedes. sed ois hō ē aīal mortale. ḡ
ois hō ē hñs pedes vel non hñs pedes. sed nō
est nō hñs pedes ḡ ē hñs pedes. In isto exēplo
ē petitio principij ex parte a^ris que ē eque du
bia sicut cōclusio pricipalis. ꝛ accipit mediuʒ
ꝯmuni⁹ maiori extremitate. ¶ Tertia ꝯ. p sil
logismū diuisiuū nō cōtingit d̄monstrare ali
quod alioꝝ predicatoꝝ. puta neqꝫ genus neqꝫ
ꝓpriū neqꝫ accidēs. Probat vnico exēplo. ut
si quis velit pbare ꝙ dyameter ē symeter. et
arguat sic. ois longitudo ē symeter vl' assyme
ter. sʒ dyameter ē lōgitudo ḡ dyamet ē symet
vel assymeter. Ibi ē bon⁹ sillo⁹. sed si vlterius
subsumat ista mior dyamet nō ē symeter īfe
rendo ergo dyameter ē assymeter. ibi ē petitō
pricipij. qꝛ ista minor subsumpta est eque du
bia sicut conclusio principalis. ¶ Quarta con
clusio. tangit duo correlaria. quorū primū est
ꝙ per diuisionē non ē sillogisare affirmatiue
vel negatiue propositum. pʒ ꝙ per eā non con
tingit sufficienter sillogisare diffinitionē d̄ dif
finito neqʒ aliquod alioꝝ predicatoꝝ. ¶ Se
cundū correlarium. modus diuisiuus non est
vtilis ad sillogisandū diffinitionē de diffinito
ad quod tamē videtur eē maxime vtilis. Con
seqūēter epilogat oia determiata in preceden
tibus capitulis.

Tertio Dubitatur. vtrū omnis sillogis
mus ex ypothesi fiat secundum
artem prius datam. ¶ Pro responsione ponū
tur due difficultates. Prima est. Utrum per
idem medium possit conclusio sillogistica per
impossibile. sillogisari ostensiue vel econtra.
Respondetur per tres suppositiones ꝛ vnum
dictum. Prima suppositio est hec. In sillogis
mo per impossibile sunt tres processus quoꝝ
primus procedit ex opposito contradictorio
ꝓpositionis negate a respondente qui vocat
ypothesis cū vna propōne manifeste vera ad
inferendum vnam conclusionē manifeste fal
sam. et illum primum processum vocat aristo
teles sillogismum mendacij. Secundus pro
cessus procedit a falsitate conclusionis primi

processus ad falsitatē vnius premisse. ⁊ terti⁹
processus procedit a falsitate illius premisse
ad veritatem sue contradictorie que fuit ypo
tesis negata a respondente. ¶ Secūda suppō
conclusio sillogismi mēdacij conuenit in vno
termino cum conclusione eius sillogisata per
impossibile. et in alio termino differt ab eadē
¶ Tertia suppositio. ille terminus in q̄ differt
conclusio sillogismi mendacij cum conclusio
ne sillogisata per impossibile debet capi ꝓ me
dio ad sillogisandum dictam conclusionē ostē
siue. ¶ Dictum est istud. conclusio sillogisata
per impossibile sillogisatur ostensiue capien-
do contradictorium conclusionis sillogismi
mendacij cum premissa vera inferendo con-
tradictorium alterius premisse. Ex quo patz
ꝙ non per idem medium cōclusio sillogisata
per impossibile sillogisatur ostensiue. patet qꝛ
medium per quod sillogisatur aliqua conclu-
sio per impossibile non ingreditur conclusio-
nem sillogismi mendacij: et tamen medium
per quod sillogisatur ostensiue eadem conclu
sio prius sillogisata per impossibile: igreditur
conclusionem sillogismi mēdacij. ergo ⁊c. Exē
plum huius posset sic formari. ut si ista cōclu-
sio nullum. e. est. a. sillogisatur per impossibi-
le sic. omne. a. est. b b. quoddam. e. ē. a. g̊. quod
dam. e. est. b b. conclusio est falsa ergo aliqua ꝑ
missarum. s. minor. ⁊ vltra: minor est falsa. scʒ
ista quoddam. e. est. a. ergo sua contradictoria
scʒ ista nullum. e. est. a. erit vera. ista vniuersa
lis negatiua est per impossibile sillogisata per
illud medium. a. que tamen ostensiue sillogi-
satur per medium. b b. sic arguendo in came-
stres. omne. a. est b b. nullū. e. ē. b b. ergo nullū
e. est. a ¶ Secunda difficultas. Qualiter diffe
runt adinuicē sillogismus ad trausumptū: sil-
logismus secundum qualitatem in subiectis ⁊
sillogismus secundum inspectionem particu-
larem. Respondetur ꝙ sic differūt. quia sillo
gismus ad transumptum est qui se trāsfert ad
aliquid magis notum probandum. ex quo ꝓ
bato infertur principale intentum virtute cō
cessi a respondente. ut si quis velit probare ꝙ
aīa fortis sit immortalis. et habeat concessum
a respondente ꝙ simile est de anima fortis et
de anima platonis. tunc si opponens se trāsfe
rat ad probandum ꝙ anima platōis est imor
talis: quo probato virtute concessi infertur ꝙ
anima fortis est immortalis. ibi est sillogism⁹
ad transumptum. Sed sillogismus secundūz
qualitatem in subiectis ē qui se transfert ad ꝓ
bandum aliquam conclusionem consimilis q̄
litatis id est veritatis vel falsitatis cum cōclu
sione principali. et talis translatio dupliciter
potest fieri. Uno modo quando fit translatō
ad aliam propositionem que cum conclusiōe
principali est eadem: secūdum qualitatem. id
est secundum affirmationem et negationem.
et secūdū substātiā. i. scd̄m termios conclusi
onis. ut si quis velit probare aliquā ꝓpōnem
vniuersalē. ⁊ se transferat ad probādū vnam
particularem ex qua inferat suam vlem: talis
sillogism⁹ noīe ꝯmuni vocat̄ sillo⁹ scd̄m q̄lita
tem in subiectis. ⁊ noīe speciali pōt vocari sill⁹
scd̄m inspectionē particularē. Alia fit transla
tio ad aliā propōnē: que cū conclusione prīci
pali nō conuenit nec in qualitate nec i t̄minis
vt si quis velit probare ꝙ nullum animal est
egrū. et se trāsferat ad probādum ꝙ omē aīal
ē sanū. quo probato infert per locū a cōtradi-
ctorijs ꝙ nullum animal est egrū. ibi ꝓprie ē
sillo⁹ secūdū qualitatem in subiectis. Et gene
raliter posset vocari sillo⁹ secūdū qualitatem
in subiectis ille qui se transfert ad probandūz
aliquam conclusionem q̄ cū cōclusione princi
pali habet aliquā habitudinez localē virtute
cuius habitudinis ex ea probata contingit in
ferre ꝯclusionē principalē. ut si quis velit pro
bare ꝙ domificator est bonus: et se transferat
ad probandum ꝙ domus est bona. quo proba
to per locū ab effectu ad causam: inferat ꝙ do
mificator est bonus. ibi ē sillo⁹ secūdū qualitā
tem in subiectis. ¶ Ex his pʒ responsio ad du
bium. ꝙ omnis sillogismus ex ypothesi vel est
sillogismus per impossibile. uel per transum-
ptum. vel secundum qualitatem in subiectis
vel secundum inspectōem particularem. aut
contentus ab aliquo illorum. sed quilibet tal̄
quo ad eius primum processum vtitur arte ꝑ
dicta. ergo omnis sillogismus ex ypothesi fit
secundum artem predictam.

Ad rationes Ante oppositum ¶ Ad
primaʒ dicitur ꝙ sicut
dictum est versus principium huius. ista sciē
tia non solum est inuenta ut sit solum ibi sta-
tus: sed ut cōponat sillogismum quo cōposito
resoluat ipsum. et sic finaliter vocatur resolu
toria. ¶ Ad secundam negatur consequentia
quia medium non solū ē principiū cōsequēte

sed etiam consequentis. ¶ Ad tertiam respō
detur per tres distinctiōes ⁊ tria dicta. Pria
distinctio. duplex est materia sillogismi. que
dam est materia generalis. cuiusmodi sunt
termini et propositiones. Alia ē materia spe-
cialis que magis proprie debet dici conditio
materie. cuiusmodi est probabilitas. Secun
da distinctio. duplex est probabilitas. quedā
est generaliter dicta que non ē aliud q̄z gene
ratio credulitatis alicuius consequētie. Alia
est specialis cuiusmodi ē probabilitas demō
stratiua. probabilitas thopica. et ꝓbabilitas
sophistica siue apparens. Tertia distictio. du
plex est silogismus contractus. quidam ē con
tractus ad materiam generaliter dictam. et
sic omnis sillogismus est contractus. q2 ois
sillogismus constat ex duabus propositōnib⁹
⁊ tribus termis. Alius est contractus ad con
ditionem materie. s. ad probabilitatē i genere
Alius ē contractus ad probabilitatē in specie
¶ Primum dictum. ista scia considerat de sil
logismo contracto ad materiā generalē. q2 de
terminat de sillogismo constituto ex trib⁹ ter
minis et duabus propositionib⁹. ¶ Secundū
dictum. ista scientia considerat de sillogismo
contracto ad probabilitatem in genere. q2 do
cet artem inueniendi medium ad quanlibet
propositionem sillogisandam: ex qua arte ha-
betur q̄ nō quilibet terminus potest esse me-
dium ad concludendum quālibet conclusio-
nem. qđ non esset nisi in ista arte consideraret
de sillogismo probatiuo sue ꝯclusionis. ¶ Ter
tium dictum. ista scientia non considerat de
sillogismo contracto ad materiam specialiter
dictam vel ad probabilitatē specialiter dictā.
quia illud videtur repugnare rationi subiecti
huius scientie que est in contractio. Et per h
patet solutio tertie rationis.

Queritur Utrum oratio
nes reduplica-
tiue similiter omnes consequē
tie non sillogistice sint ad sillm
reducibiles. ¶ Arguitur primo
contra primam partem. q2 ora
tōnes reduplicatiue non sunt sillogisabiles ḡ
non reducuntur ad sillogismum. Antecedens
patet. quia si reduplicabiles essent sillogisabi
les: h esset potissime addendo reduplicatōnē
maiori extremitati. sicut deducit aristoteles i
textu. sed hoc nō. q2 reduplicatio denotat cau
sam inherentie predicati ad subiectum. sed ta
lis causa attenditur ex parte subiecti. ḡ poti⁹
debet reduplicatio ferri ad minorem extremi
tatem uel ad medium q̄z ad maiorez. ¶ Secū
do arguitur contra secūdā partem. q2 cōuersi
ones sūt cōsequētie non sillogistice. ⁊ tamē n̄
reducunt̄ ad sillm̄ ḡ nō ois consequētia nō sil
logistica est ad sillm̄ reducibilis. Minor patz
quia in conuersione tantum sūt duo termini.
¶ Tertio arguitur. q2 ista est bona consequen
tia nō sillogistica. homo ē ḡ paries est. ⁊ tn̄ non
pōt reduci ad sillm̄. ḡ ⁊c. mior pz. q2 in ea non
sūt nisi duo termi. ḡ ¶ Et ꝯfirmat̄ q2 in loco a
ꝯiugatis. ⁊ a casib⁹ vbi ē bona ꝯn̄a sūt q̄ttuor
t̄mi. ḡ talis loc⁹ non pōt ad sillm̄ reduci. ¶ In
oppositū est aristo. in textu.

Primo Sciendum ē q̄ ꝓ dclaratione
termioꝝ ponūt̄ due suppōes ⁊ tres distinctio
nes. ¶ Pria suppō ē h. in q̄libet ꝓpō reduplicatiua q̄ttuor p̄ncipalit̄ requirūt̄. s. signū redu-
plicatiuū. t̄min⁹ supra quē cadit illđ signū r̄du
plicatiūm. sbm principale. ⁊ p̄dicatum p̄ncipale.
¶ Z^a suppō. reduplicat⁹ nūq̄z addēda ē p̄dicato
sic q̄ p̄dicatū sit ti⁹ s̄ quē cadit dcio r̄dupliua.
pz. q2 t̄lis ꝓpō eēt falsa ⁊ intelligibil̄. ⁊ idē esset
cā iherētie sui ipsi⁹. ut ista ē intelligibil̄ hō est
aial iq̄ztū rōalis saltē si expōat̄ cāl̄r. ¶ Prima
distin⁹. reduplicatiūm pōt capi dupl̄r. vno° ꝓprie
⁊ sic ē t̄mi⁹ supra quē cadit ime^{te} signū reduūm.
Alio° capit̄ cōit̄. s. ꝓ aggregato ex signo redu-
plicatio ⁊ t̄mio supra quē cadit tale signū. ⁊ sic
capit arist. i textu. ¶ Scđa dist°. reduplicatiūm
addi medio pōt dupl̄r intelligi. vno° tāq̄z con
structibile alteri cōstructibili. ⁊ sic reduplicaūm
bn̄ pōt addi medio. Alio° tāq̄z ps medij: ita q̄
ipsū mediū ⁊ ipm reduplicatiuū faciāt totum
mediū. ⁊ sic reduplicatiuū nō additur medio.
¶ Tertia distinctio est. duplex ē consequētia.
quedam est sillogistica in qua ponuntur due
premisse i modo ⁊ figura disposite. et talis nō
est reducibilis ad aliam cōsequētiam. sed de
se est euidens. Alia est consequentia non sillo
gistica: in qua scilicet ponitur antecedens non
dispositum in modo et figura. licet tamen ex
eo sequatur necessario consequens. et omnis
talis consequentia est mediate vel immedia-
te ad sillm̄ reducibilis. Ex quo seq̄tur q̄ si sit
aliqua consequentia que nullo mō sit ad sillm̄
reducibilis: ipsa non est necessaria. seq̄t̄ etiam
q̄ ois ꝯn̄a tenet in virtute ꝯn̄e sillogistice.

Secundo Sciendũ ẽ ꝙ in hoc septimo tractatu determiat arist. de reductiõe sillogismoꝝ in modo et figura ⁊ ẽt cõsequẽtiaꝝ nõ sillogisticaꝝ ad ꝯsiam sillogisticã. ⁊ continet quinq̃ capitula in quoꝝ prio determiat de reductione sillogismoꝝ ex ꝓpositionibus de inesse et ex termis finitis rectis ⁊ simplicibus. ⁊ ꝯtinet duas ptes. quaꝝ prima continet q̃nq̃ ꝯclusiões. ¶ Pria conclusio ẽ h̃ post hec q̃ dicta sunt de gñatione sillogismoꝝ nunc dicẽdũ ẽ quomõ reducem⁹ sill'os in predictas figuras. ⁊ huius ratõnẽ assignat. q̃ illa cõsideratio restat de sua tota intẽtione. nã si inspexerim⁹ gñationẽ sillogismoꝝ ⁊ habuerimus potestatẽ inueniẽdi mediũ ad quãlꝫ conclusionẽ ꝓpositã si post h̃ reduxerim⁹ sillogismos in predictas figuras hẽbimus finẽ illius qḋ ẽ ꝓpositũ ĩ principio ⁊ ẽt per ea ꝯfirmabũtur prius dicta ⁊ apparebũt mãifestiora. Alie tres ſcq̃ẽtes tãgunt tria documẽta. Pri^m documẽtũ ẽ istud. data aliq̃ ꝓpõe sillogistica prius oꝫ tẽtare. i. resoluere sill'm in duas ꝓpões q̃ facilius ẽ diuidere aliquid in maiora q̃ in miora. sed ꝓpões sũt maiores termis. eo ꝙ cõposita sẽper sũt maiora his ex q̃bus cõponũt. Scõm documẽtũ. hitis duab⁹ ꝓpõib⁹ oꝫ vidẽre q̃ illaꝝ se hẽat ut totum. i. ut maior. ⁊ alia ut pars id est ut mior. vel forte p totũ ĩtellexit ꝑmissã vniuersalẽ ⁊ per partẽ ĩtellexit premissã particularẽ. q̃ si neutra ẽ v'lis nõ erit cõseq̃ẽtia sillogistica. Tertiũ documẽtũ. oꝫ videre vtrũ in sill'õ sit sũptũ aliqḋ sup̃fluũ vel omissũ aliqḋ necessariũ. q̃ tũc remouẽdũ ẽ sup̃fluum et sumẽdũ ẽ necessa^m. ¶ Quarta conclusio ꝯmonet vnũ ĩpedimẽtũ. q̃ ex eo ꝙ dictũ ẽ sill'ꝫ reduci ad duas ꝓpões: crederet aliq̃s ꝙ hẽs oẽo reducta ad duas ꝓpões eẽt sillogistica. h̃ remouẽs dicit arist ꝙ nõ. qḋ ꝓbat duob⁹ exẽplis. P^m exẽplũ ẽ. non substãtys interẽptis nõ interimit̃ subã. sed partib⁹ subẽ interemptis ĩterimit̃ subã. g̊ partes subẽ sũt subẽ. lꝫ ista cõsequẽtia sit neĉia ⁊ reducta ad duas ꝓpões: nõ ẽ tñ sillogistica nisi ſsũtẽ maior p̃ nat̃ v'lis. sic arguẽdo quibuscũq̃ ĩterẽptis ĩterimit̃ sba ille sunt subẽ: sed partib⁹ substãtie interẽptis ĩterimit̃ subã g̊ partes substãtie sũt substãtie. Scõm exẽplũ. si hõ est animal ẽ: ⁊ si aĩal ẽ sba ẽ. g̊ si hõ ẽ substãtia ẽ. illa ꝯñã ẽ neĉia ⁊ reducta ad duas ꝓpões: nõ tñ ẽ sillogistica ꝓpter ĩordinatũ suum termioꝝ scõm subiectionẽ ⁊ predicationẽ: tñ possꝫ sic ad sill'm reduci. oẽ illud quo posito ponitur aĩal ẽ suba: sed hoie posito ponitur aĩal g̊ hõẽ substãtia. Et addit aristo. ꝙ in talibus decipimur credẽdo tales orões esse sillogisticas eo ꝙ videmus cõclusionẽ necessario sequi. nã lꝫ ois sillo⁹ cõcludat õ necessitate non tamẽ econtra. nõ eni oẽ illud quod cõcludit de necessitate ẽ sillogismus.

Tertio Sciendũ ẽ ꝙ in hac secũda pte docet arist. orones non sillogisticas ad sill'õs reducere. ⁊ intẽdit quinq̃ ꝯclusiones quarũ pria ẽ hec. Dita aliqua consequẽtia non sillogistica ⁊ ipsa reducta ad duas propositiones: reducẽda ẽ ad tres termios quoꝝ vnus predicet̃ in vna ⁊ subiciat̃ in alia. ⁊ sic est pria figura. vel vnus illoꝝ predicabit̃ in vtraq̃ et sic ẽ scḋa figura. vel subiciet̃ in vtraq̃ et sic ẽ tertia figura. Et rõ hui⁹ ẽ. q̃ si vn⁹ t̃mioꝝ istoꝝ nõ sumeret̃ bis talis orõ nõ posset reduci ad sill'm cũ in ea non eẽt mediũ. ¶ Secũda cõclusio ẽ hec. hita aliqua cõsequẽtia nõ sillogistica iam reducta ad tres termios ⁊ duas ꝓpões oꝫ videre ad cõclusionẽ si sit vniuersalis vel particularis. q̃ multotiẽs a qualitate vel quãtitate conclusionis cognoscit̃ figura sill'i. Nã si conclusio sit v'lis affirmatiua reducẽda ẽ ad primã figurã ad quã si nõ possit reduci nõ vꝫ sillo⁹. si vero cõclusio fuerit vniuersalis nũq̃ reducẽda ẽ ꝯñã ad tertiã figurã. si etiã fuerit affirmatiua nõ oꝫ reduci ad secũdã figurã. Addit preterea phs ꝙ si aliq̃ ꝯclusio possit sillogisari in diuersis figuris tũc nõ solũ oꝫ aspicere ad cõclusionẽ: sed ad dispõnẽ medij: secũdũ eni variã dispõnẽ medij variatur ⁊ figura. Alie tres ꝯclusiones tãgunt tria ĩpedimenta. quoꝝ primũ ẽ istud. q̃ frequẽter accidit falli circa sill'os credẽdo alios sill'os qui non sũt ex eo ꝙ in tali consequẽtia ẽ dispõ triũ termioꝝ et duarũ ꝓpõnũ in figura. Et hui⁹ dat duo exẽpla. P^m ẽ istud. aristomenes intelligibilis sẽper ẽ: sed aristomenes ẽ aristomenes intelligibilis g̊ aristomenes sẽper ẽ. ista ꝯñã nõ ẽ sillogistica. tũ q̃ neutra premissaꝝ sumit̃ vniuersaliter. tũ q̃ premisse sũt ṽe ⁊ cõclusio falsa. cũ aristomenes sit corruptibilis. Si ṽo maior sumeret̃ vniuersaliter sic dicẽdo. ois aristomenes intelligibilis sẽper est: tũc ipsa erit falsa sicut et cõclusio. Scõm exẽplũ michalus musicus corrũpet̃ cras: sꝫ michalus ẽ michal⁹ musicus g̊ michalus corrũpetur cras. Ista ꝯñã ñ

vz ppẽ cãs pri⁹ datas. Et subdit q̄ ista ðceptō prouenit eo q̄ putamus nō differre ppōnem pticularē a ppōe vniuersali. ¶ Scōm ipedimētum est: eo q̄ in resolutiōe talis orōis ad tres termios capiunt̃ p concretis termi abstracti qđ declarat duobus exēplis. Primū ē in pria figura. ut de necessitate nulla egritudo est sanitas. oīs hō est eger. ğ de necessitate null⁹ hō ē sanus. Scōm exēplū est in scđa figura. nulla egritudo de necessitate est sanitas. oēm hoiez ɔtingit eē sanū. ğ nullū hoiem ɔtigit de necessitate eē egrū. ¶ Tertiū exēplum in tertia fi. oī hoī contingit iesse sanitatem. ol hoī cōtigit inesse egritudinē. ğ alicui egritudini contigit inesse sanitatem. ppter indebitā expositionē terminoꝝ concretorū in abstractos non seq̄t̃ conclusio eo q̄ premissis exñtibus veris conclusio ē falsa. Nā et si ɔ̄ria possint oīa eidē inesse saltē successiue: non tamē possunt sibi iuicē inesse. ¶ Tertiū ipedimētū ē eo q̄ ad resoluēdū sillogismos in tres termios: nō oz tētare sēper accipere tres terios simplices. sed aliquā do debet accipi terminus complexus. Cuius causam assignat duplicē. Pria est hec. q2 qñq3 termino qui est mediū in sillō non ē nomē simplex impositū: ideo tūc nimis difficile esset resoluere talē terminū in nomē simplex. Scđa causa q2 quandocūq3 extrema conclusiōis se habēt adinuicē imediate p priuationē termi simplicis. ut si quis velit demōstrare q̄ triangulus equicrus habet tres āgulos. poterit capi illud mediū simplex qđ est triangul⁹. s3 ad demonstrandū istā. oīs triāgulus h3 tres: non potest capi aliquod mediū simplex: sed complexum qđ est diffinitio trianguli. Et si extra textum obiciatur q̄ in duobus exēplis datis in p̊ impedimēto sit bona consequētia necīa. cū i eisdē me^m sit termin⁹ discretus discrete tētus. igr̃ videt̃ ɔclusio sequi de necessitate per sillm̄ expositoriū. Pōt dici q̄ illoꝝ exēploꝝ non requirit̃ verificatio. ut patebit isra. Alit̃ dicitur q̄ forte illa noīa aristomenes itelligibilis vel michalus musicus nō sunt ppria nomina. sed forte in greco sunt noīa communia. Uel pōt tertio dici q̄ l3 sequatur conclusio ð necessitate expositorie: non tñ sillogistice ꝛ secūdū artē prius datā. Quarto pōt dici sicut videtur sentire arist. q̄ licet mediū sit terminus discretus discrete tentus: non tñ est bon⁹ sills expositorius. nec seq̄t̃ cōclusio de necessitate.

Primū p3 q2 maior nō est reducibilis ad vnā de omni. quod tñ necessario requirit̃ ad bonū sillm̄ expositoriū prime figure. Scđz p3. quia pōt añs eē verū consequēte exñte falso. Naz si nunc michalus sit musicus ꝛ cras destruat̃ sua musica: tunc ista maior erit vera. michal⁹ music⁹ corrūpet̃ cras. q2 nō erit cras michal⁹ music⁹. et similiter mior est vera. ꝛ tamē ɔclusio ē falsa. s. michalus corrumpet̃ cras. q2 cras adhuc erit michalus. ꝛ inde ē q̄ nō seq̄t̃ conclusio de necessitate. sed si maior reducat̃ ad vnā de omni sillo⁹ erit bon⁹ sic arguendo oē qđ est michal⁹ musicus corrūpet̃ cras. sed michalus est michalus musicus ğ michalus corrūpetur cras. ꝛ sicut conclusio ē falsa ita etiaz maior: nō eni omē quod est michalus music⁹ corrūpetur cras. sed sola musica michali.

Conclusio Rñsalis. Oēs ɔ̄ñe nō sillogistice ꝛ orōnes redupli^ue sūt ad sillm̄ reducibiles. Pria ps p3 ex p̄dictis. et secūda patebit in dubys sequentibus.

Primo Dubitat̃ vtrū ex obliqs possit fieri sillo⁹ in omi figura. ¶ Pro solutione est supponēdū q̄ arist. in hoc secūdo capitulo determiat de resolutōne sillogismoꝝ ex obliquis et intēdit octo cōclusiones. quarū pria ē hec. In sillogismo nō sēper oz capere terminos in recto sed sepe sumuntur in obliquo. vt dicendo contrarioꝝ vna est disciplina. ꝛ nō dicitur q̄ contraria sunt vna disciplina. ¶ Secunda conclusio est hec. in prima figura maiore de recto et minore de obliquo sequitur conclusio de obliquo. ut oīs sophia ē disciplina: boni est sophia ğ boni ē disciplina. ¶ Tertia ɔclu⁹. In prima figura maiore de obliquo et minore de recto sequitur conclusio de obliquo. ut cuiuslibet q̄lis id est contrary est disciplina. s3 bonū est quale. ğ boni est disciplina. ¶ Quarta conclusio. in prima figura vtraq3 ð obliquo sequitur conclusio de obliquo ꝛ qñq3 de recto. exēplū primi. ut cuiuscūq3 est disciplina illius est genus. sed boni est disciplina ergo boni est genus. Exēplū secūdi. cuiuscūq3 est disciplina hoc ē genus. sed boni est disciplina ğ bonū ē genus. ¶ Quita conclusio. in scđa figura negatia exñte de obliquo seq̄tur cōclusio de recto: sic̄ in modis affirmatiuis. pbat̃ duob⁹ exemplis. Primū exēplū. nullius mot⁹ aut generatiōis est motus vel generatio. sed voluptas est generatio vel motus. ğ voluptas non ē motus nec

generatio. Scđm exēplū. nulli⁹ signi est signū
sed ipsius risus est signū ğ ipse risus non est si
gnū. ¶ Sexta ɔclusio. in tertia figura eodem
mō sillogisat̄ ex obliquis sicut in alijs figuris.
pbat vno exēplo. q2 deo nō ē tēp⁹ opportunū
sed deo est estas ğ estas non est tēpus opportu
nū. maior p3. q2 dō nihil ē proficiēs. ¶ Septia
ɔclusio tāgit vnū documētū. s. q in resolutōe
sillogismoꝝ ex obliquis termi sūt accipiēdi in
recto: tñ in ɔstitutōe sillogismoꝝ ex obliqs t-
mini pñt accipi secūdū quēlibet nois casum.
utputa scđm genitiuū. ut dupli ē subduplum.
aut scđm datiuū. ut huic inest B. aut scđm ac
cusatiuū. ut illud seriēs ē vidēs. aut scđm no-
minatiuū. ut homo ē aīal. vel scđm quēlibet
aliū casū. ¶ Octaua ɔclusio tangit vnū aliud
documētū. s. q totiēs p̄dicatū dr̄ īeē subiecto
quotiēs diuersa sūt predicata. B ē. q̊tiēs modi
p̄dicandi variari pñt scđm diuersitatē casuū
et B simpliciť aut secūdū qd. vel scđ3 termīos
simplices cōplexos. vel penes affirmatōnem
vel negationē. Et addit q huiusmodi resolu-
tiōe sillogizādū ⁊ t̄minādū ē illud qđ meli⁹ ē.

Secundo Dubitat̄ vtrū in sillō redu-
plicatio debeat poni r̄dupli
catio ad mediū. ¶ Pro solutione supponit̄ q
aristo. in B tertio caplō docet resolutōnē sillō
rū ex reduplicatīs. et cōtinet duas ptes. Qua
rū pria cōtinet duas cōclusiōes. ¶ Prima est
hec. in sillīs reduplicatīs reduplicatū sēp de-
bet addi maiori extremitati. sed nūq3 medio.
Patet q̄ttuor exēplis. primū ē. si fiat sillō's con
cludēs q iustitie ē disciplina in eo q bonū: oz
reduplicationē poni ad maiorē extremitate3
sic arguēdo: boni ē disciplina in eo q bonū. s3
iustitia ē bona. ğ iustitie ē disciplina i eo q bo
nū. Si vō addat̄ reduplicatio medio sic argu-
endo boni i eo q bonū ē disciplina. sed iusti⁹ ē
bona i eo q bonū. ğ iustitie ē discipliā. maior
erit vā ⁊ mior falsa ⁊ iintelligibilis. Cui⁹ causa
ex̄ textū pōt assignari. q2 si reduplicatō pone-
ret in p̄dicato mioris tūc dnotaret vl̄itatē p̄-
dicati. mō oīs ppō est falsa ⁊ iintelligibilis in
q̄ predicat̄ vl̄e vniuersalit̄ sūptū. saltē si sit af
firmatiua. 2ᵐ exᵐ. boni est disciplina inquātū
bonū. sed salubre ē bonū. ğ salubre ē disciplia-
tū inquātū bonū. Tertiū exēplū. nō exn̄s est
iopinabile in eo q nō exn̄s. sed ycoceru⁹ est n̄
exn̄s. ğ ycoceru⁹ ē iopinabilis i eo q nō exn̄s.
Quartū exēplū. oē sensibile est corruptibile i
eo q sensibile. sed oīs hō ē sensibilis. ğ oīs hō
est corruptibilis in eo q sēsibilis. ¶ Scđa cō-
clusio. nō ē eadē dispō mediȷ ad sillogizādu3
cōclusionē simpliciť. idest sñ reduplicatōne. ⁊
cōclusionē reduplicatiuā. q2 ad sillogizādum
aliquā cōclusionē simpl̄r absq3 reduplicatiōe
debet mediū capi sñ reduplicatōne. vt ad sil-
logizādū istā cōclusionē nō reduplicatiuā bo-
nū ē disciplinatū. sufficit p medio cape aliqđ
ens puta hōestū sic arguēdo. oē hōestū ē disci
plinatū. bonū ē honestū. ğ bonū ē disciplinatū
Sed ad sillogizādū ɔclusionē reduplicatiua3
deb3 mediū capi cū reduplicatiōe q̄ ē mioris
extremitatis. sic arguēdo. ēs ē disciplinatū in
eo q honestū. sed bonū ē ens. ğ bonū est disci
plinatū in eo q honestū. Et addit aristo. q si
illud mediū ēs fuisset captū sine reduplicatio
ne cogēte ipsū ad ptē subiectiuā tūc valuisset
solū ad cōcludēdū cōclusionē simpliciť ⁊ sine
reduplicatōe. ¶ In scđa pte ponit documētū
ad reducēdū orōnes sillogisticas ad alios sil-
logismos. ⁊ cōtinet duas pticl'as. Quaꝝ pria i
tēdit septē cōclusiones q̄ sūt septē documēta
p sillogismis oñsiuis. ¶ Primū documētū ē
istud. In reduplicatōe ɔñaꝝ ad sillōs oz cape
re nomē magis notū p noīe min⁹ noto. ⁊ etia3
orōnē p orōne. vt nihil differt dicere suspica-
bile ē gen⁹ opinabilis: ⁊ opinabile nō est gd su
spicabile. ideo notior illaꝝ duarū ppōnū pōt
sumi pro alia ignotiori. Vñ ex̄ textū pōt dici
q suspicabile ⁊ opinabile se habēt sicut min⁹
cōe ⁊ magis cōe. opinabile eni dicit firmiorē
adhesionē q3 suspicabile. ¶ Secūdū documē
tū. in sillogizādo oz cape illos terios i p̄missis
q debēt iferri i cōclusiōe. vt si ɔ⁹ debeat sumi
cū reduplicatiōe oz illā reduplicatōnē poni i
altera p̄missaꝝ. vt si debeat ɔcludi ista cōclu
sio voluptas ē bonū: nō deb3 poni i premissis
reduplicatio. tñ ad sillogizādū istā voluptas
est bonū i eo q bonū: deb3 i premissis poni re
duplicatō. ¶ Tertiū documētū. multū refert
sumere ppōnes vl̄es vel pticulares. q2 ex vni
uersalib⁹ potest cōcludi ɔ⁹ vl̄is. ex pticularib⁹
aūt neq3. dr̄: etiā i pria figura ponere maio-
rē vl̄e3 vel pticularē q2 si sit pticularis nulla
seqt̄ ɔclusio d necitate. si vō fuerit vl̄is seqtur
d necitate ɔ⁹ vl̄is vel pticularis scđ3 exigētiā
mioris sibi addite. ¶ Quartū documētū. pro-
pter pōnē exēploꝝ nūq3 accidit icōueiens. q2
nō sumūt̄ tanq3 vā. sicut geomet̄ q dicit lineā

pedalē ⁊ rectā esse sm̄ latitudīe. q̄ nō ē ita. ideo nō oꝫ exēpla eē vera. Expōne eni vtimur vt n̄ ita sit: sed vt sētiat q discit. ¶ Quītū documentū ꝙ aliq̄n vn⁹ sill's perficit ꝑ multas sillogizatiōes q̄n scꝫ maioꝛ ⁊ mioꝛ ꝓbant. nō tñ oꝫ ꝙ huiusmodi ꝓsillogizatiōes fiāt i eodē mō ⁊ in eadē figura cū pꝛīcipali sill'o. ¶ Sextū documētū. ad vidēdū in q̄ figura debeat pōi sillogism⁹ multū cōfert aspicere ad ꝯclusionem qꝛ si ꝯclu⁹ sit vl'is nō pōt esse i tertia figura. si fuerit affirmatia nō pot est eē in 2ᵃ. Si vō fuerit vl'is affirmatia tm̄ pōt esse in ꝑ pꝛīe. ¶ Septimū documētū. ad īterimēdū vnā diffionē nō oꝫ destruere totā diffionē sed sufficit vnā partē iterimi ad cui⁹ itereptionē tota diffio destruit. sicut ad destruēdū istā diffinitionē: aq̄ est pot⁹ huidus: sufficit destruere ꝙ aq̄ nō est pot⁹ sic arguēdo. oīs potus est trāsmutabilis i substātiā bibētis. sed aqua nō est huiusmodi. ergo aqua non est potus. et per cōsequēs non est potus humidus.

Tertio Dubitat vtrū sillogismi ex ypothesi possint reduci ad aliquā triū figurarum ¶ Pro solutione supponēdū est ꝙ in hac secūda parte ponit aristoteles aliq̄ documēta de reductione sillogismoꝝ ex ypothesi. Quoꝝ primum est istud. sillogismi ex ypothesi quantū ad totū sui non reducunt ad aliquā triū figurarū qꝛ in eis non sillogizat propositum ex termis positis sed solū virtute cōcessionis ipsius respōdētis. quā quidē concessionē vocat aristoteles ad placitū. quia respondēs ad placitū concedit istā ypothesim datā. vt si qs velit probare ꝙ cōtrarioꝝ non sit eadē disciplina. et petat sibi concedēdū a respondēte ꝙ simile sit ꝺ ꝑtāte et de disciplina. ⁊ se transferat ad ꝓbādū ꝙ cōtrarioꝝ non est eadē potestas sic arguēdo. sanatiui et egrotatiui non ē eadē potestas. sed sanatiuū ⁊ egrotatiuū sunt ꝯria. ergo contrarioꝝ non ē vna eadē potestas. nā licet ista conclusio sit sillogistice ostēsa et possit iste sillogism⁹ resolui in tres termios et duas propositōnes: tñ nondū est sillogizatū propositū. scilꝫ ꝙ oim contrarioꝝ est eadē disciᵖˡⁿᵃ nisi virtute ypothesis concesse a respondēte. Similiter sillogism⁹ ad impossibile non sillogizat pꝛīcipale propositū sed sillogizat aliqō impossibile ex cui⁹ impossibilitate inferrur vitas propositi. ¶ Secūdū documētū est istud. naꝫ licet sill's ad ipossibile et sillogismus ad trāsūptum conueniāt in hoc ꝙ non sillogizāt pꝛīcipale propositū. tamē differunt in h̄ ꝙ sillogismus ad trāsumptū cōcludit pꝛīcipale propositū ex concessione respondētis. vt ꝯcessa ista ypothesi sil'e est de ꝑtāte et disciplia et sit probatū ꝙ ꝯrarioꝝ non est eadē potestas: simul erit ꝓbatū ꝙ ꝯrioꝝ nō ē eadē disciplina. sed i sillogismo ad īpossibile non ꝯcludit ꝓpositū v̄tute concessionis r̄ndētis sed ꝓpter positionē et concessionē falsi a respōdēte. vt si qs cōcedat ꝙ dyameter ē symetꝛ habꝫ necio ꝯcedere. istud māifeste sm̄ ꝙ īparia sūt eq̄lia pibus.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad primā dicit ꝙ reduplicatio debet poni ad maiorē extremitatē tāq̄ pars extremi illi⁹ cui⁹ maioꝛ extremitas ē ps. non aūt tāq̄ reduplicās maiorē extremitatē. ¶ Ad scd̄aꝫ dr̄ ꝙ ꝯuersio potest r̄duci ad sillogismū ꝑ additōnē vni⁹ premisse in q̄ idē predicatur ꝺ scipso sic ꝙ ꝯuersio ꝓpositionis affirmatie habet reduci ad tertiā figurā ⁊ ꝯuersio negatie ad scd̄aꝫ figurā. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ ista ꝯña debꝫ sic reduci ad sill'm. q̄ncūq̄ꝫ dom⁹ est paries est. sed dom⁹ est. g̊ paries ē. ¶ Ad q̄rtā dr̄ ꝙ loc⁹ a ꝯiugatis licet non possit reduci ad vnū sill'm eo ꝙ sūt q̄ttuoꝛ termi: tñ potest r̄duci ad duos sill'os. vt pꝫ ꝑcticāti ¶ Et h̄ ꝺ q̄one.

Queritur Utrū ex ꝓpositionib⁹ ꝺ termis infinitis eodē modo sit sillogizādū sicut ꝺ ꝓpositōnibus de teris fitis. ¶ Et argr̄ ꝙ n̄. qꝛ ꝓpō aᵗᵃ ꝺ ꝑdicato ifito ⁊ neᵃ ꝺ ꝑdicato fito eq̄pollēt. g̊ ex eis sil'r ē sillogizāō. aña pꝫ. qꝛ iferūr se inutuo. vt pꝫ i ꝯuersione ꝑ ꝯpositionē. g̊ eq̄pollēt. ¶ Scd̄o sic. ꝓpō ꝺ ꝑdicato ifito ē simpl'r neᵃ ex q̄ ifert vnā negatiaꝫ g̊ ex ea n̄ est sillogizādū eodē modo sic ex aᵃ ꝺ ꝑdicato fito. ¶ 3ᵒ argr̄ sic. t̄mi fiti ⁊ infiniti ꝯdicūr g̊ ꝓpōes ex eis cōstitute ꝯdicūt. ⁊ ꝑ ꝯñs n̄ ē ex ipis eodē mō sillogizādū. ¶ Jn oᵐ ē arist.

Primo Sciēdum est ꝙ istud est quartum caplm i q̊ aristo. ꝺterīat ꝺ reductiōe figuraꝝ ad seīuicē q̊ fit q̄n eadē ꝯᵒ ī vna figura ꝯclusa ondr̄ posse ꝯcludi i aᵃ ꝑ sill'z ostīuᵐ n̄ aūt ꝑ ipossibile. ⁊ ꝯtꝫ sex ꝯclōnes. pꝛīa ē h̄. ¶ Q̄n eadē ꝯᵒ pōt ꝯcludi i diuersis figuris sill's ꝯcludēs talē cōclōnē i vna figura pōt reduci i aliā figurā vbi ꝯcludit eadē ꝯᵒ. sic sill's negatiu⁹ pꝛīe r̄ducit ad sill'z negatiuū 2ᵉ. ⁊ eꝯ.

Secūdā cōclusio. nō oēs sillogismi prime figure possunt reduci ad secūdā figurā. pz qꝛ barbara et dary nō reducūt ad scđaz figurā eo ꝙ in ipsa solū concluditur negatiue. sed celarent reducitur ad cesare. ꝛ ferio reducitur ad festio maiore vtriusqꝫ modi conuersa simplr̄. ¶ Tertia conclusio. cesare camestres et festino reducuntur per conuersionē ad celarēt ꝛ ad ferio. baroco autem non reducitur per cōuersionē. ¶ Quarta ꝯclusio. nō omēs modi tertie figure reducūtur ad primā: nec eꝫ. Scđa ps pz. qꝛ lꝫ dary et ferio reducātur ad datisi ꝛ ferison per cōuersionē mioris: tamē barbara ꝛ celarēt nō reducuntur ad tertiam figuram ꝑ cōuersionē eo ꝙ in tertia figura solū concluditur particulariter. Scđo ꝓbat̄ pria pars conclusionis. qꝛ bocardo non reducitur ad primā figurā ꝑ conuersionē. sed oēs alij modi tertie figure reducūtur ad primā figurā vel per cōuersionē per accidēs. vel per conuersionē simplicē. Ex quo infert vnū correlariū ꝙ prima figura et tertia adinuicē reducūt per ꝯuersionem mioris: sic intelligendo ꝑ conuersionē illiꝰ ꝓpōis que debet eē mioꝛ in pria figura. ꝛ ideo lꝫ disamis reducatur per cōuersionē maioris: oꝫ tñ ꝑmissas transponi. ꝛ tūc illa maioꝛ conuersa fiet mioꝛ in prima figura. Similiter prima figura ꝛ secūda reducūtur adinuicē per ꝯuersionē maioris ad sensū nuper datum. ¶ Quinta cōclusio. modi vniuersales secūde figure non reducūt ad tertiā figurā. cum in tertia figura solū concludatur particlariter. nec etiā modi affirmatiui tertie figure pnt̄ reduci ad scđam figurā. eo ꝙ in secūda figura nūqꝫ concludit̄ affirmatiue. sed festio reducit̄ ad ferisō per ꝯuersionē simplicē vtriusqꝫ premisse. ꝛ similiter felaptō ꝛ ferison ꝑ cōuersionē vtriusqꝫ premisse reducuntur ad festino. baroco vō ꝛ bocardo non reducunt̄. ¶ Sexta cōclusio tāgit tria correlaria. Quoꝝ primū est. baroco ꝛ bocardo nō possūt reduci ꝑ cōuersionē ad tertiā vel secūdā: sicut nec reducunt̄ ad primā. 2ᵐ correlariū. ꝙ isti duo modi soli ꝗ sūt baroco ꝛ bocardo, reducūtur ꝑ ipossibile. 3ᵐ correlariū. ex dictis manifestū est q̄liter oporteat sillos et figuras r̄duci adinuicē. nō q̄dē vt vna per aliā perficiat̄ qꝛ pria per scđaz aut tertiā perfici non habet. sed vt ostēdat̄ q̄liter eadē cōclusio pōt cōcludi in diuersis figuris.

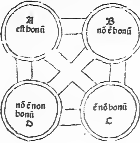
Secundo Sciendū est ꝙ istud quītū capitulū i quo aristo. intēdit resolutionē sillōꝝ in termis ifinitis cōtiet tres ptes. In q̄ꝝ pⁱma ondit ꝙ negatia d̄ ꝑdicato finito nō eq̄pollet affirmatie d̄ ꝑdicato ifinito. ꝛ cōtiet duas ꝯclones. ¶ Quaꝝ pria ē h̄. affirmatia d̄ predicato infinito ꝛ negatia d̄ predicato finito cuiꝰ modi sūt iste due est nō albū. non ē albū: non significāt idē. patet. qꝛ istiꝰ affirmatie est albū negatia ꝯtradictoria ē ista: nō est albū. nō aūt ista est non albū. ꝗ non significāt idē. Añs patet tribꝰ rationibꝰ. Quaꝝ pria est ista. simile ē d̄ istis ꝓpositionibꝰ est albū est non albū: sicut de istis potest ābl̄are potest n̄ ābulare. scit bonū scit non bonū. sꝫ istiꝰ potest ābulare ꝯdictoria n̄ est ista potest non ābulare sed ista n̄ potest ābulare. nec etiā isti affirmatie scit bonū: contradicit ista scit non bonū. ꝗ a simili istiᵘˢ est albū non ꝯdicit ista est non albū: sed ista n̄ est albū. mioꝛ pz. qꝛ ꝯdictorie non pn̄t siml̄ stare in v̄itate. sed iste due potest ābulare. pōt n̄ ābulare. siml̄ stāt in v̄itate. nihil enī refert dicere potest ābulare potest non ābulare. ꝛ dicere potēs ē ābulare. potēs est non ābulare. sed iste due simul stāt. ꝗ et sūt eq̄pollētes. ꝛ ꝑ ꝯñs non ꝯdicūt. et sil̄r posset ꝓbari d̄ istis scit boᵐ scit non bonū. qꝛ sūt simul v̄e. qꝛ ille due q̄bus eq̄pollēt. s. est sciēs bonū. est sciens non bonū: sūt siml̄ v̄e. cū idē sit sciēs bonū et sciēs nō bonū. Scđa ratio ē h̄. qꝛ esse non eq̄le et non esse eq̄le non significāt idē. ꝗ a simili est albū. et non ē albū. añs patꝫ. qꝛ ista affirmatiua d̄ ꝑdicato ifinito ē non eq̄le: aliq̄d poit. negatia vō nihil ponit. ꝗ non sūt idē. sed ꝙ ista ē nō eq̄le aliq̄d ponat ꝓbat aristo. qꝛ ad ipsā seq̄t̄ aliq̄d h̄ est subiecto istiꝰ ꝓpositionis aliq̄d subiacet de q̄ nō ē veꝝ dicere ꝙ ē leq̄le. alias esset idē dicere d̄ q̄libet ꝙ ē eq̄le vel nō eq̄le. qđ ē flm̄. qꝛ chimera neutrū hoꝝ ē. sed ista negatia nō est eq̄le. nō lndiget tali subiecto. ꝗ affirmatia d̄ ꝑdicato ifinito. ꝛ negatia d̄ ꝑdicato finito non sūt idē. Tertia rō. ad affirmatiaꝫ d̄ ꝑdicato infinito seq̄t̄ aliq̄d qđ nō seq̄t̄ ad negatiaꝫ d̄ predicato fito. ꝗ nō sūt idē. añs pz. qꝛ ad istā. est lignū nō albū seq̄t̄ ista ꝗ ē lignū. nō aūt seq̄tur ad istā nō ē lignū albū. ¶ Scđa ꝑˢ tangit tria correlaria. Primū corᵐ. istiꝰ affirmatōnis est bonū: negatio ꝯdictō non ē ista est n̄ bonū. sed ista n̄ est bonū. pz. qꝛ d̄ q̄libet ē affirmatio vel negaᵒ v̄a: ꝛ de nullo ābo siml̄. sed d̄ eodē vꝑputa d̄ chimera. vel d̄ eo qđ v̄l̄r non ē: fl̄m̄ ē dice:

reꝝ est bonū. et ꝙ est nō bonum. Secūdum correlarium. ista propositio est non bonū: ē affirmatiua. patꝫ. quia omnis oratio est affirmatiua vel negatiua. sed ipsa non ē negatiua. cuꝫ non sit negatiua istius est bonū. ergo ipsa erit affirmatiua. Tertiū correlariū. istius affirmationis: est non bonū: negatio est ista: nō est non bonū. Patꝫ. quia cuilibet affirmationi est sua negatio opposita. sed ista est affirmatiua cui n̄ potest assignari alia negatio. ergo ⁊c̄.

Tertio Sciendum est ꝙ circa hunc textum incidunt due difficultates. ¶ Quaꝝ prima est hec. vtrum esse non albuꝫ et non esse albuꝫ idē significent. Et videtur ꝙ sic. quia ab vno ad aliud est bona cōsequentia et eꝯ. vt patuit in secūdo piermenias. ꝗ videntur idē cōuertibiliter significare. In oppositū videtur esse aristoteles in principio huiꝰ capituli. ¶ Respōdet per distinctionem. quia ista duo significare idē potest dupliciter intelligi. vno modo quantū ad moduꝫ enūciandi. et sic non significāt idē. quia vna habet modū enūciandi simpliciter negatiuū. et alia habet modum enūciādi simplicit̄ affirmatiuū. Alio mō pōt itelligi ꝙ significēt idē quo ad veritatē et falsitatē. et sic sunt idē et significāt idē. quia si vnū illoꝝ sit veꝝ: et reliquū necessario erit verū. si etiā vnū sit falsū: et reliquū. et inde ē ꝙ i bona cōseq̄tia inferūt se mutuo. Et si obyciatur. qꝛ scdm phm in textu. iste due: nō ē albū. ⁊ est nō albū: se habēt ad iuicē sicut iste. nō est potēs ābulare. et est potēs nō ābulare. sꝫ iste due vltime nec sūt eedē quo ad modū enūciādi. nec q̊ ad veritatē vel falsitateꝫ. nec ab vna ad aliā nec econtra valet ꝯñа. ꝗ ⁊c̄. Rñdet ꝙ aristo. non intelligit ꝙ sit oino simile de istis ⁊ de alys. sed soluꝫ vult ꝙ in istis est simile q̊ ad modū enūciādi. quia sicut ista: ē potēs nō ambulare habet modū enūciādi simplr̄ affirmatiuū: ita ista: est nō albū. ⁊ sic̄ ista: n̄ ē potēs ambulare est negatiā: ita cōsimilit̄ ista: nō esse albū est simplr̄ negatiua. ¶ Secūda difficultas vtrū nomē infinitū aliquid ponat. Et videtur ꝙ nō. per aristotelē p̊ piermeniaa vbi vult partē negatiuā esse verā. eo ꝙ nomē infinitū eq̄liter ē in eo qđ est. et in eo qđ nō est. ¶ In oppositū arguit̄ per aristo. in p̄nti capitulo vbi dic̄. ꝙ huic qđ est nō equale aliquid subiacꝫ. qđ nō videt̄ veꝝ nisi istud nomē infinitū nō equale aliqd ponat. ¶ Rñdet̄ cōīter ꝙ nomē infinitū substātiuū nihil ponit. sed nomē infinitum accidētale aliquid ponit. sicut h̄ nomē nō eq̄le ponit suū subiectū ꝙ subiaceat non eq̄litati. ¶ Aliter tamē respōdet̄ cōformiter ad ea q̄ dicta sūt p̊io piermeniaa. quia nullū nomē infinitū siue substātiuū siue adiectiuū aliqd ponit. patet. qꝛ nomē aliquid ponere est ipsū virtute sui significati predicari de aliq̊ ente positiuo. sed nomē infinitū eq̄liter p̄dicat̄ de ente ⁊ de non ente. ergo nihil ponit. Et ad auctoritatē textus dicit̄ ꝙ huic noī infinito non equale aliqd subiacet scꝫ inequale. non ꝙ ipsū ponat: aut ꝙ ad nō eq̄le sequat̄ ineq̄le. sed sibi subiacet secūdū predicationē. quia nō equale p̄dicatur de ineq̄li.

Conclusio Rñsalis. Eodē mō sillogizādū ē ex ꝓpōnibus de t̄mis finitis sicut ⁊ de infinitis. Ista cōclusio satis patet tā ex dictis in secūdo notabili. q̄ꝫ ex dicendis in dubys seq̄ntibus.

Primo Dubitat̄. vtrū affirmatiua de p̄dicato finito. ⁊ affirmatiа de predicato ifinito possint siml' stare. ¶ Pro rñsione supponēdū ē ꝙ aristo. i 2ª pte ondit q̄lit̄ valet ꝯñа a ꝓpōne de p̄dicato finito: ad ꝓpōnē de p̄dicato ifinito. ⁊ itēdit quinqꝫ ꝯclones. ¶ Quaꝝ pria tāgit dispōnē q̄ꝫ tuoꝝ ꝓpōnū i figura cuiꝰ pmꝰ angulꝰ sit. a. in q̄ pōat̄ affirmatia de p̄dicato finito. scꝫ ē bonū. 2ꝰ sit. b. in q̊ pōatur negatia ð p̄dicato finito. vt n̄ ē bonū. 3ꝰ sit c. q pōat̄ sub. b. i q̊ pōat̄ affirmatia ð p̄dicato ifinito. vt ē nō bonū. 4ꝰ vo q pōat̄ sub. a. sit. d. in q̊ pōat̄ negatia ð predicato ifinito. vt nō est nō bonū. ¶ Seq̄tur figura de q̄ logr̄ ista ꝯ:

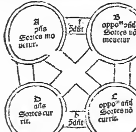

Alie quattuor conclusiones tāgunt quattuor regulas. Quarū prima est hec. ab affirmatiua de predicato īfinito ad negatiuā de predicato finito est bona ꝯñā. vt bene sequitur est nō albū ergo nō est albū. pꝫ. qꝛ ad istā est non albuꝫ sequitur ista nō est albū vel eius oppositū stabit. sed eius oppositum nō pōt stare. qꝛ iste nō possūt simul stare hoc ē nō albū ⁊ hoc ē albuꝫ ¶ Secūda regula. a negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de predicato infinito non valet cōsequētia. pꝫ. qꝛ nō sequitur hoc nō est lignum albū ergo hoc est lignum non album. qꝛ quod oīno nō est lignum nec ē lignū albuꝫ nec lignū non album. ¶ Tertia regula, ab affirmatiua de predicato finito ad negatiuā de de predicato infinito est bona ꝯñs. vt bene sequitur. hoc est album ergo hoc nō ē nō album pꝫ. qꝛ ad istam est album sequitur ista non est non albū vel eius oppositū stabit. sed oppositum eius non potest stare. qꝛ iste non simul stāt est album et est non albū. ¶ Quarta regula. a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicato finito non valet cōsequentia qꝛ non sequitur non est lignum nō albū ergo est lignū albū. ¶ Ex his infert duo correlaria Primū est. affirmatiua de predicato finito ⁊ affirmatiua de predicato infinito vt iste est album est non album non possunt simul stare. Secūdū correlariū. negatiua de predicato finito et negatiua de predicato infinito non se īuicem cōsequuntur. tamē possunt simul stare in veritate. qꝛ quod non est lignū albū nō est etiam lignum nō album.

Secundo Dubitatur. Utrum ab affirmatiua de predicato priuatiuo ad negatiuaꝫ de predicato positiuo vel econtra valet ꝯñā. ¶ Pro solutione supponēdū ē ꝙ in hac tertia parte comparat arist. ppōes de predicatis infinitis ad propositiōnes de predicatis priuatiuis. ⁊ intendit quinqꝫ cōclusiones quaꝝ prima est hec. eodē mō se habēt ad inuicē quoad consequētiā ppōnes de predicatis priuatiuis ⁊ positiuis sicut ppōes de predicatis finitis ⁊ infinitis: ita ꝙ affirmatiua de ṗdicato priuatiuo infert negatiuā de predicato positiuo sed non ecōtra. quod faciliter apparebit disponēdo figuram cōsimilē precedēti cuiꝰ primꝰ angulus sit. a. in quo ponatur affirmatiua de predicato positiuo vt est equale. secūdus āgulus sit. b. in quo ponaᷣ negatiua eiusdē scꝫ non est equale. ⁊ tertius sit. c. in quo ponatur affirmatiua de predicato priuatiuo. vt est inequale. ⁊ quartus qui ponitur sub. a. sit. d. in quo ponitᷣ negatiua de predicato priuatiuo. scꝫ nō est inequale. ¶ Secūda conclusio pbat vnū priꝰ declaratū scꝫ ꝙ affirmatiua de predicato infinito et negatiua de ṗdicato finito nō significāt idem supposito ꝙ detur aliqua ppositio vniuersalis in qua predicatū īest subiecto pro aliquibus suppositis ⁊ pro aliquibꝰ nō. sicut posito ꝙ aliqua entia sint alba et aliqua nō: tūc argaiᷣ sic. ista propositio vniuersalis oīa entia sunt alba est falsa ergo sua cōtradictoria erit vera. sed ista affirmatiua de predicato infinito oīa entia sunt non alba ē simul falsa cū prima. g̊ non est contradictoria prime. ⁊ per cōsequens ista negatiua nō oīa entia sūt alba erit sua contradictoria. ergo a simili istius affirmationis est albū negatio non est ista scꝫ est nō album. sed ista negatiua non est albū. et sicut dictum est de ista vniuersali in plurali numero oīa entia sunt alba ita dicēdū est de ea in singulari numero scꝫ ꝙ istius oē ens est albū contradictoria non est ista oē ens est nō album sꝫ ista nō oē ens ē albū. ¶ 3ª ꝯº tāgit duas ṙgulas. q̄ꝝ pria ē. Affirmatia ḋ ṗdicato infinito eodē mō sillogizaᷣ sicā ḋ ṗdicato finito. pbat aristo. rōne. ⁊ exº. Rōe sic. qꝛ sa ḋ ṗdicato īfinito ñ sillogizaᷣ eodē mō sic neª ḋ ṗdicato finito. g̊ sillogizaᷣ eodē mō sic a ḋ ṗdicato finito. aūs pꝫ. qꝛ affirmatia ḋ ṗdicato īfinito ex q̊ ē simplr̄ affirmatia debet sillogizari in modo aᵒ: et ūt negatia de ṗdicato finito sillogizaᷣ ī mō negatiuo. g̊ ñ eodē mō sillogizāᷣ. 2º pꝫ exº. qꝛ bñ seqᷣ: oīe aial ē musicū. oīs hō ē aial. g̊ oīs hō ē musicꝰ. ita ēt seqᷣ. oīe aial ē nō musicū. omis homo est aial. g̊ omnis homo est non musicus. 2ª regula vniuersal negatiua sillogizatur in tribus mōis. scꝫ in scđo prime ⁊ duobus primis scđe sed vlis affirmatiua tm̄ sillogizatur in p̊ prime. ¶ Quarta ꝯº tāgit vnā regulā ꝯsequētiarū que cōtinet quattuor partiales regulas Prima regula est hec. si ad aliqđ aīs seqᷣ aliqđ ꝯsequēs et nō ecōtra. tunc ad oppositū ꝯsequētis sequitur oppositū antecedētis. Secūda regula si ad antecedēs seqᷣ aliqđ cōsequens ⁊ nō ecōtra: nō oꝫ ad oppositū aūtis seq oppositū cōsequētis. Alia regula. oppositū aūtis pōt stare i veritate cū opposito ꝯsequētis. Quarta regula opposit ū cōsequētis non

pōt ſtare cū añcedēte. ¶ Pro dclāriōe iſtaꝝ regulaꝝ cōſtituat̄ figura q̄drata cui⁹ p̄mus āgulus ſit.a.i q̄ ponat̄ ꝯñs.ſ.ſortes mouet̄. ⁊ 2⁹ ſit b.i q̄ pōat̄ oppoᵐ ꝯñt[is] ſcꝫ ſortes nō mouet̄. ⁊ 3⁹ ſit.c.i q̄ pōat̄ añs.ſ ſortes currit. et 4⁹ q ponat̄ ſub.b.ſit.d.i q̄ pōat̄ oppoᵐ añt[is].ſ.ſortes n̄ curr̄. B ſuppoſito ꝓbat̄ p̄ria r̄gl'a.ſ.ꝙ ſi ad.c.ſeq̄t̄.a. tūc ad.b.ſeq̄t̄.d.q2 ad.b.ſeq̄t̄.d. vel ei⁹ oppoᵐ ſtabit.qđ ē.c.ſtabit cū.b. ⁊ vltra.ad.c.ſeq̄t̄.a.ḡ ſi.c.ſtet cū.b.ēt.a.ſtabit cū.b.qđ ē falſū.cū ꝯdicāt. Tertia r̄gl'a ꝓbat̄.ſ.ꝙ.a.⁊.d.pñt ſil' ſtare. q2.c.qđ ē oppoᵐ ipſi⁹.d.n̄ ſeq̄t̄ ad.a.ſ3 bñ eꝯ.ḡ oppoſitū ipi⁹.c.qđ ē.d.ſtabit cū.a. q2 q̄đlibꝫ cū q̄libꝫ vel ei⁹ oppoᵐ ſtat. 4ᵃ r̄gl'a ꝓbat̄.ſ.ꝙ.b.⁊ c.nō ſtāt ſil'.q2 q̄cq̄d ſtat cū.c.ſtat cū.a.ḡ ſi.b.ſtaret cū.c.ſtaret ēt cū.a.⁊ ſic ꝯdictō ſil' ſtarēt. 2ᵃ ꝯ⁹ ꝓbat̄.ſ.ꝙ ad.d.nō ſeq̄t̄.b.q2.d.ſtat cū.a.ḡ ſi ad.d.ſeq̄t̄.b.tūc ēt.a.ſtabit cū.b.q2 q̄cq̄d ſtat cū añte ſtat cū ꝯñte.ſ3 B ē icōueniēs.q2.a.⁊.b. ꝯdicūt. ¶ 5ᵃ ꝯ⁹ rēouet quādā ſophiſticā argumētatione ꝑ quā poſſꝫ ꝓbari.q2 ad.d.ſeq̄t̄.b.ſuppoſito ꝙ.f.ſit ne⁹ ꝯdictō ad.a.⁊ ad.b. et ſil'r.b. ſit ne⁹ ꝯdictō ad.c.⁊ ad.d.tūc arḡt̄ ſic.ad.c.ſequtur.a.ḡ ad.f.ſeq̄t̄.b.ḡ ad.d.qđ ē oppoᵐ de.b.ſeq̄t̄.b.qđ ē oppoᵐ de.f. R̄ñdet ariſto.iterimendo ſuppoᵐ.ſ.ꝙ vnū ⁊ idē ꝯdicat duob⁹ oppoſitis.nā ſi.a.ſit eſſe bonū.⁊.b.ſit nō eē bonū.tūc ipſū.a.ꝯdicit.b.⁊ nihil aliud niſi eq̄polleat ipſi b.iō.f.nō ꝯdicit.a.et.b.ſeorſū ſūptis.q2.f.equipollet vni diſiūctiue.⁊ ꝯdicit vni copulatīe cōſtitute ex.a.⁊.b.mō diſiūctiua neutri p̄ti copulatiue ſeorſū.ſ3 toti copulatīe cōtradicit.

¶ Seq̄tur figura ſuperius deſcripta.

Tertio

dubitatur. Utrū a negatiua ad affirmatiuam p̄dicato variato penes finitū ⁊ infinitū valeat cōſequentia. Et videt̄ ꝙ ſic per ariſt. in ſecūdo periarmenias In oppoſitū tamen videtur ariſt. in p̄cedenti textu. ¶ Dicitur ꝙ valet conſequentia poſita conſtantia ſubiecti. Aliter reſpondetur ꝑ tria dicta. Primū ē. ab affirmatiua ad negatiuā predicato variato penes finitū ⁊ infinitū ſic ꝙ totū p̄dicatū infinitetur bene valet conſequentia. q2 de quolibet ē affirmatio vel negatio vera et de nullo ābo ſimul. ſicut dictū ē in ſecūdo peryarmenias. Secūdū dictum a negatiua ad affirmatiuā predicato variato penes finitū et infinitum bene valet cōſequentia dū tamē totū predicatū infinitetur. Si vero totum predicatum ſit complexū et altera pars eius ſolum infinitetur non valet conſequentia. Prima pars dicti patuit in ſecundo periarmenyas. ſecūda pars patet in preſenti textu. Tertium dictum. ſi totum predicatū infinitetur: tunc a negatiua ad affirmatiuam predicato variato penes finitū ⁊ infinitū vniuerſaliter valet cōſequētia ſiue ponatur conſtantia ſubiecti in negatiua ſiue non. pꝫ quia iſta cōſequentia tenet in virtute primi principij quod eſt. de quolibet eſt affirmatio vel negatio vera ⁊ de nullo ambo ſimul. ergo vniuerſaliter tenet in omnibus terminis.

Ad rationes

Ante oppoſitum ¶ Ad primam dicitur ꝙ licꝫ affirmatiua de predicato infinito ⁊ negatiua de predicato finito equipolleant quo ad veritatē ⁊ falſitatē nō tamen quo ad modū enunciandi. modo a diuerſis modis enūciandi abſtrahitur diuerſus modus ſillogizandi. ¶ Ad ſecūdā negatur conſequentia. q2 ad talē illationē ſufficit cōpoſſibilitas cōſequentis cum antecedente ſiue non. ¶ Ad tertiam conceditur ꝙ propoſitiones conſtitute ex predicatis finitis et infinitis contradicūt ex parte predicatorum non tamē ex parte copule. ¶ Et hec de primo priorum.

Jrca Jnitiū secūdi libri priorum q̄rit᷑. vtrū idē sill'ꝫ possit plura cōcludere. ¶ Et videtur ꝙ nō. q2 ꝯclusio est de essētia sillogismi vt patuit primo huius. ergo idē sillogismus nō potest cōcludere plures cōclusiones. ¶ Secūdo sic. vni' cause ē vn' effectus. sed cōclusio est effect' premissaꝝ. vt habeᷓ scōo phicoꝝ. ġ per easdē ꝓmissas nō possūt inferri plures ꝯclusiōes. ¶ Tertio sic. sillo' procedēs per diuersa media ad eādē ꝯclusionē est plures ⁊ nō vn'. vt patuit ꝑ hui'. ġ a simili sillogismus procedēs per idē mediū ad diuersas cōclusiones erit plures ⁊ nō vn'. ¶ Jn opm est aristo.

Primo Sciēdum est ꝙ pro declātiōe termioꝝ questiōis ponūᷓ quattuor suppōnes. Quaꝝ pria est h. potestas sillogismi est quedā ꝓprietas silli cōueniens sillogismo rōne forme sillogistice valēs ad veritatis manifestationē et falsitatis ostēsionē. Secūda suppō. sex sūt potestates silloꝝ. que cōtinenᷓ in isto vsu. Plu. falsū. circu. ꝯuertiᷓ. ipos. et oppos. Tertia suppō. pria ptās sillogismoꝝ est eūdē sillogismū posse ꝯcludere plures conclusiōes. Qđ cōtingit tripliciᷓ. p. per cōuersionē cōclusionis. qn̄ scꝫ ex duab' premissis iferᷓ vna cōclusio cōuertibilis. ⁊ 2°. ex eisdē premissis inferᷓ cōuertēs dicte ꝯclusiōis. 2° pōt idē sillogism' plura cōcludere sumēdo i post. idest sub medio distributo sumere pl'a inferiora cōtenta sub eo. Tertio mō idē sillo' potest plura cōcludere sumēdo in lat' idest sumēdo sub minore plura supposita illi' minoris. nec pōt idē sillo' plura cōcludere sumendo sub maiori extrēitate. q2 hoc nō posset fieri nisi variādo maiorē extremitatē qua variata variaᷓ et sillo'. Quarta suppō cōtinet tres regulas q̄bus pōt cognosci qui sillogismi pn̄t plura cōcludere ꝑ sūptionē. Pri ma est. sub termino distributo potest fieri subsūptio Scđa regula. sub termino distributo nō potest fieri subsūptio. Tertia regula. subsūptio euidēs fit solū sub subiecto. ex quo sequiᷓ ꝙ sub maiore nō fit subsūptio euidens. quia semꝑ predicaᷓ in prima figura: i q̄ tamē fit euidentior subsūptio.

Secundo Sciēdū ē ꝙ secundus liber prioꝝ in quo detmiat aristo. de quibusdā passionib' sillogismoꝝ cōtinet 3. tractatus. Jn quoꝝ ꝑ determiat de ptātibus sillogismoꝝ. et cōtinet sex capitula: secūdū ꝙ sunt sex potestates. Jn prio determiat de pria potestate. et cōtinet sex cōclusiōes. ¶ Quarū prima est epylogatiua omniū determinatoꝝ in prio hui'. ⁊ est hec. determiatū ē prius iquātis figuris et per quales et quot propōes ⁊ terminos et quādo q̄ ad figurā ⁊ quo mō quo ad modū potest formari quilibꝫ sillo'. detmiatū est etiā ad quid respiciēdū est volēti ꝯcludere affirmatiue vel negatiue. ⁊ quo mō pōt inueniri mediū ad quālibet ꝓpōnē propositā sillogizandū. ¶ Secunda cōclusio tāgit vnā diuisionē sillogismi. et ē hec. silloꝝ alij sunt vniuersales. et alij particulares. ¶ Tertia ꝯclusio. omnes silli vniuersales et oēs particulares affirmatiui plura cōcludūt per cōuersionē ꝯclusionis. sed particulares negatiui cōcludūt vnā solā ꝯclusionē. patet. q2 oēs alie cōclusiones a particulari negatiua cōuertūtur. particularis autē negatiua nō cōuertiᷓ. ġ cōclusio va. añs declarat aristo. i terminis nō significatiuis. ⁊ q2 posset aliqs credere ꝙ ꝯclusio nō esset propō. hoc rēouēs dicit aristo. ꝙ cōclusio est ꝓpositō cū sit enūciatiua alicui' de aliq. ¶ Quarta conclusio. oēs sillogismi vl'es prie figure possūt cōcludere maiorē extremitatē de oibus cōtentis sub medio. et etiā de oibus cōtent is sub subiecto cōclusionis. et oīm erit idē sillo'. añs etiaꝫ declāt aristo. in termis n̄ significatiuis. ¶ Quinta cōclusio. oēs silli vl'es secūde figure cōcludūt plura sumēdo sub subiecto ꝯclusiōis. sꝫ n̄ cōcludūt plura idest euidēter sub medio. hāc cōclusionē etiā declāt aristo. in termis n̄ significatiuis. ¶ Sexta ꝯ°. oēs sillogismi tā vniuersales q̄ꝫ particl'ares pn̄t plura ꝯcludere sumēdo sub medio. licet nō sēper. sed nulli sillogismi particulares pn̄t plura cōcludere sumēdo sub subiecto cōclusionis. Hāc etiā ꝯclusioneꝫ declarat aristo. in terminis nō significatiuis.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū incidūt tres difficultates. ¶ Quaruꝫ pria est h. vtrū ꝯ° sit de essētia sillogismi plura

cōcludētꝭ. Rñdeť per duas distictiōes. ⁊ vnū dictū. Pria distictio ē h̄. ꝯclusionē esse de essētia sillogismi pōt dupl'r itelligi. vno° ꝙ sit ḋ diffinitiōe essētiali. Alio° ꝙ sit pars constituēs ⁊ ꝯponēs sillogismū. sic ꝙ sillo° sit vna oratio totalis essētialiter ꝯposita ex duab° premissis et cōclusiōe. Scđa distin° eūdē sillogismū posse ꝯcludere pl'es cōclusiōes pōt dupliciť itelligi. vno° per locutionē de per se siue gratia totius ita ꝙ tot° sillo° accipiať pro añcedēte ex q̄ iferunť plures cōclusiōes. et sic non est possibile. Alio° per locutionē gr̄a ptꝭ. sic ꝙ in sill'o sit aliqua pars vel aliq̄ propō v̄tute cui° possūt iferri plures cōclusiōes. ⁊ sic debꝫ intelligi cū dicitur ꝙ idē sillo° pōt plura ꝯcludere. Dictum est istud. cōclu° ē ḋ essētia sill'i cōcludētꝭ plura. ⁊ h̄ p̱ locutionē gr̄a ptis. ¶ Scđa difficultas. vtrū sillo° ꝯcludēs maiorē extremitatē de oib° vel de plurib° suppositꝭ medy disim sūptꝭ sit vnus vel pl'es. Rñdeť p̱ duo dicta. Primuꝫ ē istud. sillo° cōcludēs maiorē extrēitatē de pluribus suppositꝭ medy ē simpl'r plures et nō vn°. Pꝫ qꝛ cōclusiōe v̄ata diuersificať ⁊ sillo°. sꝫ in tali processu sūt pl'es cōclusiōes. g° sūt pl'es sillogismi. maior pꝫ. qꝛ v̄ato aliq̄ qḋ est ḋ essētia alic° variať ⁊ illud. sꝫ ꝯclusio ē de essētia sill'i. g̊. ⁊c̄. z^m dc̄m. talis sillo° ē vn° scđꝫ qd ⁊ p̱ locutōneꝫ gr̄a ptꝭ. pꝫ. qꝛ illud qḋ cōueīt ptī pōt p̱ locutionē gr̄a ptꝭ ḋnoiare totū. sꝫ tales pl'es ꝯcl'oes cōcludūť p̱ aliquā ptē p̄mi sill'i. g̊ talis sillo° pōt dici ꝯcludere pl'es ꝯclusiōes. ⁊ eē vn°. ¶ z^a difficultas. vtrū ista ptās teneat ī v̄tute alic° maxie. Rñdeť ꝙ fūdať ī duab° regulis. q̄ꝝ pria ē. quicqd seqť ad añs bōe ꝯñe seqť ad ei° añs. z^a ē. qcq̄d p̄dicať de aliq̄ termīo ꝯi distributo: dr̄ et de q̄libet cōtēto sub eo. Ex hıs pꝫ ꝙ ista scia ē vtilis dya^co. ad p̱bādū suas ꝯñas. ē ēt vtilis ḋmōstratori ad augēdū demōstratōnes su

Conclusio

mēdo ī post: vel ī latus. Rñ sal'. idē sillo° pōt ꝯcludere pl'es ꝯclusiōes. itelligēdo ꝙ sit ḋnoia° p̱ locutōnē gr̄a ptꝭ. h̄ ꝯ° pꝫ ex dictꝭ.

Primo

Dubitať. vtrū ꝯtigat ex v̄is sillogizare ꝯclusionē falsā. ¶ Pro solutōe supponēdū ē ꝙ aristo. ī h̄ z°. c. ḋtermiat ḋ scđa ptāte sill'oꝝ q̄ ē posse sillogizare veꝝ ex falsis. ⁊ ꝯtiet tres ptes. scđꝫ tres cōclusiōes p̄cipales q̄s ītēdit p̄cipal'r ī h̄ capitulo p̱bare. pria ps ꝯtinet. 4. ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit duas supp̄ōnes. Pria ē h̄. cuiuslꝫ sill'i necē ē ābas p̄missas esse v̄as. vel ābas eē falsas. vel alterā esse verā. et alterā eē falsā. z^a suppō. cuiuslibꝫ sill'i cōclu° nec̄io ē v̄a vel falsa. ¶ Scđa cōclu° tāgit trea cōclusiōes partiales h° capituli. Pria ē h̄. ex p̄missis verꝭ ñ contigit iferre cōclusionē falsā. Scđa cōclu°. ex falsis p̄missis cōtingit iferre cōclusionē verā. Tertia cōclu°. ex falsis premissis ñ cōtigit sillogizare cōclusionē v̄aꝫ propter qd. lꝫ bñ qꝛ. ¶ Tertia cōclusio tāgit p̱bationē p̄me cōclusiōis triū p̄dictaꝝ. scꝫ ꝙ ex p̄missis v̄is nō contigit sillogizare falsū. qꝛ si antecedēs ē: cōseq̄ns ē. ⁊ si cōseq̄ns ñ ē: añs nō est. g̊ si añs ē veꝝ. cōseq̄ns erit veꝝ. ⁊ si cōsequēs ñ ē veꝝ: añs ñ erit veꝝ. qꝛ deť oppositū: tūc idē sil'erit ⁊ ñ erit. nā añs vꝑputa. a. cū sit veꝝ aliq̄ñ erit. ⁊ cōseq̄ns ex q̄ tūc ē falsū ñ erit. ⁊ vltra si ātecedēs sit necē ē cōseq̄ns eē. ⁊ sic idē cōseq̄ns simul erit ⁊ ñ erit. ¶ Quarta ꝯ° rēouet q̄ddā dubiū. nā ī p̄dicta rōe vtiť aristo. ista l'ra. a. p̱ añte. ⁊. b. p̱ ꝯñte. iō posset aliq̄s credere ꝙ p̱ a. ītelligeret solū vnā p̄missā. et tūc ñ eēt necē ꝙ si. a. eēt veꝝ: ꝙ. b. eēt veꝝ. Istud dubiū rēouet arist. dicēs ꝙ p̱. a. ñ ītelligit vnā solā p̱pōnē cathegoricā. sꝫ vnā copulatiuā ꝯstitutā ex duab° p̄missis. qꝛ ex vno nihil seqť ḋ necītate. nā illud qḋ seqť ex alio ē ꝯ°. sꝫ ad iferēdū ꝯclusionē regrūť tres termi ⁊ due p̱pōes. g̊ ⁊c̄. Ex q̄ ꝯcludit aristo. ꝙ. a. significat ābas p̄missas. ⁊ si. a. idest ābe p̄misse sint v̄e. necē ē. b. idest ꝯclusionē eē verā. alias cōtingeret idē simul eē ⁊ nō esse. vt supra p̱batum est.

Secūdo

Dubitať. vtrū ex p̄missis falsis sillogistice possit seq ꝯclusio v̄a. ¶ Pro solutōne supponēdū ē ꝙ aristo. ī scđa pte h° capituli p̱bat secūdā ꝯclusionē pri° datā. scꝫ ꝙ ex premissis falsis seqť sillogistice ꝯ° vera. quā p̱bat aristo. inductiē ī oī figura. Et p̱ hui° p̱bationē ītēdit. 6. cōclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ma est. ī modis v'lib° p̄ie figure ex ābab° falsis ī toto vel ī pte pōt seq ꝯclusio v̄a. pria ps pꝫ sic arguēdo ī barbara. oīs lapis ē aīal. oīs hō ē lapis. g̊ oīs hō est aīal. ⁊ ī celarēt sic arguēdo. nullus hō ē aīmal oīs lapis ē hō g̊ nullus lapis est aīal. Scđa ps pꝫ. scꝫ. ex ābab° ptī falsis sic arguēdo ī barbarā. oē albū ē aīal. oīs hō ē alb°. g̊ oīs hō est aīmal. in celarēt sic arguēdo. nullū albū ē aīmal. oīs lapis ē alb°. g̊ null° lapis est aīal. ¶ Secūda ꝯ°. in modis v'lib° p̄me figure ex maiore in toto falsa. et miore v̄a. nūq̄ꝫ seqť cōclusio vera. sed ex maiore ī pte falsa. ⁊ miore v̄a: seqť cōclusio

vera. Pro cuius probatione supponit aristo. q illa propo dicit in toto falsa cuius cotradictoria e va. Hoc supposito pbat sic cocluo. qr qn maior est in toto falsa sua cotraria erit va: ex q cotraria cu miore va seqt cotraria oclusioia. sz ipossibile e cotrariaa sil esse vas. g si maior sit i toto falsa et mior va coclusio erit falsa. 2a pars oclusionis patz sic arguedo i barbara. oe albu e aial. ois cignus est albus. ergo ois cignus est aimal. in celaret arguit sic. nullu albu est aimal. ois nix e alba. ergo nulla nix est aimal. ¶ Tertia coclus. maiore va et miore falsa i toto vel i parte seqt oclusio vera. pria ps patet arguedo sic i barbara ois equus est aial. oia ho est equus. g ois ho est aial. z in celaret argr sic. nulla medicia est aial. oia musica e medicina. ergo nulla musica e animal. 2a pars patz sic arguedo i barbara. ois ho e aial. oine gressibile e ho. g oine gressibile est aial. in celaret vo arguit sic. nulla prudetia est aial. ois cotepatio e prudetia. g nulla cotepla tio e aial. vl sic in termis notioribus. nulla albedo e aial. ois color e albedo. g nullus color e aial ¶ Quarta oclusio. in modis particularibus prie figure pot seq vex ex ababus falsis siue in toto siue i parte. vel ex altera falsa siue in toto siue i parte. qua coclusione pro oi sua parte probat aristoteles formado duos sillos in dary. z in ferio. ¶ Quita oclus. in oibus modis scde figure pot sillogizari vex ex abab falsis siue in toto siue i parte. vel ex altera tatu falsa siue in parte siue i toto. hac coclusione pbat aristo. in oibus mod s. vt pz practicati. ¶ Sexta o. in omnibus modis tertie figure otigit sillogizare vex ex abab falsis siue i toto siue i pte. vel ex vna va et altera falsa aut in toto vel i parte. Hanc oclusione pbat iductiue. sic pcedetes. Ex qbus infert duo correlaria. Primu est q si coclusio sit falsa nece e abas vel altera premissaru esse falsa. Secudu correlariu. si coclusio sit va no est necesse vtraq vel altera pmissax esse vera Et per hoc patet resposio ad dubiu.

Tertio Dubitat. vtru ad idem ans affirmatu vl negatu seqt ide oseqna ¶ Pro dubio supponedu e q aristo. in hac tertia parte pbat tertia coclusione pricipale. scz q ex falsis no seqtur vex ex necessitate. i. propter qd. Pro enim probatioe probat tres coclusioes. ¶ Quax pria e hec. i oi boa ons si ons sit falsu: nece est ans esse falsu. pz. qr qncuq aliq duo sic se hnt adinice q vno existete nece est aliud esse: tuc si 2m no sit nec etia pmu erit. sed ans et coseques sic se habet q antecedete existete nece e coseques ec. ergo si coseqns no sit idest si sit falsu. nec ans erit. idest erit falsum. ¶ Secuda o. in oi boa cosequentia si coseqns sit veru: no oportet ans esse vex. pz. qr antecedete no existente potest ons esse. g ancedente exite falso potest ona esse veru. ¶ Tertia coclusio. ex falsis no seqtur veru propter qd. Patet. qr si sic: tuc ad ide ans affirmatu vel negatu. idest ad duo otradictoria sequeret ide conseques. qd est ipossibile. patet. quia si duo contradictoria seqrent ad ide. tunc cotradictoria seqrentur ad se iuice. qd est falsu. patet coseqntia. posito q iste oue sint bone. a. est albu. ergo b. est magnu. z. a. no est albu. ergo. b. non e magnu. na ex opposito cosequetis seqtur oppositu ancedetia. sic arguedo. b. no est magnu. ergo. a. no est albu. et vltra per alia cosequetiaz seqtur. a. no est albu. ergo. b. e magnu. z per coseques de prio ad vltimu seqtur. b. no est magnu. g. b. est magnu. vbi vnu odictoriu sequeretur ad aliud. ¶ Tuc dicit ad dubiu. q ad idez esse et ad no esse no sequitur aliqd de necitate sed ad ans esse. idest esse veru seqtur coseqns esse veru. ergo ad ons no esse. idest esse falsuz no sequitur atecedes esse. idest esse veru.

Ad rones Ante oppositu. ¶ Ad pmaz cocesso ancedete negat cosequetia. qr in cosequete est locutio gratia ptl. ¶ Ad secuda dicit q premisse no sut causa coclusiois i essedo sz i oseqndo. ¶ Ad tertia dicit silr sic ad pma.

Queritur Utx sills circularis teneat forallr i olbus termis ¶ Argr p q no p aristo. in textu q dicit q tatu tenet i termis couertibilibus. dicit eni. in his aut q couertut est oia mostrare per se inice. ¶ Secudo argr. sillo circulari u est vnus sillo sz plures. g no est sills. ¶ Tertio argr sic. i sillo circulari petit pricipiu. ergo no e bonus sills. ¶ In oppositu est aristotelea.

Primo Sciendu est q tertiu capitulu in q determiat aristo. de tertia potestate sillogismox q est sillogizare circulariter continet tres partes. In pria docet sillogizare circulariter in pma figura. et cotinet sex conclusiones. ¶ Quax pma describit sillogismu circularem z est h. sillo circularis est q ex coclusioe pouis

sillogismi cū cōuersa vni⁹ premisse infert aliā
premissā sic arguēdo in barbara. omne.b.est.a.
omne.c.est.b.g̊ omne.c.est.a. si capiat̄ ɔclusio cū
cōuersa minoris ad inferēdū maiorē fiet sillo
gismus ī eodē mō. vt omne.c.est.a. omne.b.est.c.
g̊ omne.b.est.a. ¶ Secūda ɔclusio ē h̄. aliter nō
potest fieri sillo⁹ circularis videlicet nisi ex cō
uersa vni⁹ p̄misse cū cōclusione īferendo aliā
p̄missā. Patet. qꝛ si in secūdo sill'o acciperetur
aliud mediū a t̄mis in p̊ sillogismo positi illud
mediū nō esset de illo circulo. Simili͛ si ī secū
do sill'o sumerētur eedē p̄misse sic̄ in p̊mo vel
etiā cōuerse eaꝝ tūc nō fiet reuersio. et ꝑ cōse
quēs neq̧ circulatio. et iō oportet ex ɔclusiōe
reuerti ad alterā p̄missaꝝ. Tertia cōclu⁹ sillo⁹
circularis solū fit ī termīs ɔuertibilib⁹. Patz.
qꝛ sillo⁹ circular) solū fit per cōuersionē simpli
cē vniuersalis affirmatiue. talis aūt cōuersio
solū fit in termīs ɔuertibilib⁹. g̊ ꝛc̄. ¶ Quarta
cōclu⁹io docet sillogizare circulariter ī barba
ra. et est cōclusio quīq̄mēbris. Primū mēbrū
ꝙ ex ɔclusiōe prioris sillogismi cū cōuersa mi
noris īfert̄ maiorī barbara. ꝓbat aristo. eodē
exēplo q̊ pri⁹. 2ᵐ mēbrū. ꝙ ex cōclusiōe prioris
sillogismi cū ɔuersa maioris īfert̄ mīor ō bar
bara. patz simili exēplo. Tertiū mēbrū. ex con
uertēte ɔclusiōis cū miore īfert̄ cōuertēs ma
ioris de barbara. vt facto tali sillogismo: omne
b.est.a. omne.c.est.b. g̊ oē.c.est.a. pōt cōuertens
maioris sic sillogizari circularit̄. oē.c.est.b. oē
a.est.c. g̊ omne.a.est.b. 4ᵐ mēbrū. ex cōuertēte
ɔclusiōis cū maiore infert̄ ɔuertēs mīoris de
barbara. patet exēplo. sic̄ pri⁹. Quītū mēbrū.
ex cōuertētib⁹ premissaꝝ infert̄ circularit̄ cō
uertēs cōclusiōis. vt posset patere exēplo. sic̄
pri⁹. Ex quib⁹ inferūt̄ duo correlaria. Primū
est ꝙ sillogism⁹ circular) pōt fieri ī termīs con
uertibilib⁹. ī alijs vō nō. 2ᵐ correlariū. ꝙ sil
logism⁹ circular) est vtilis dmōstratori. ¶ 5ª cō
clusio docet sillogizare circularit̄ ī celarēt. et ē
hec. ex ɔclusiōe cū ɔuersa miori sillogizat̄ cir
cularit̄ maior de celarēt. sꝫ mior nō pōt sillogi
zari circularit̄ ꝑ cōuersionē simplicē maioris.
nisi illa maior ɔuertat̄ in vnā affirmatiuaꝫ de
subō īfinito. vt ista maior negatia: nullū.b.est
a. nō debꝫ ɔuerti ī istā: nullū.a.ē.b. sꝫ ī hāc. cui
nulli ī est.a. huic oī ī est.b. que eq̄pollet isti affir
matiē de subō infinito. omne qđ ñ est.a est.b. vl̄
isti: oē ñ.a.ē.b. vel si fiat talis sillo⁹ ī celarent.
nullū.b.est.a. oē.c.est.b. g̊ nullū.c.est.a. pōt mi
nor sillogizari circularit̄ sic arguēdo. oē nō.a.ē
b. omne.c.ē.a. g̊ oē.c.est.b. ¶ Sexta ɔclusio do
cet sillogizare circularit̄ ī modis ꝑticularibus
p̄ie figure. ꝛ ē h̄. maior nō ē sillogizabilis cir
culariter. sꝫ tātū mior. p̄mū pꝫ. qꝛ maior ē vni
uersalis q̄ nō pōt ɔcludi nisi ex āhab⁹ vlibus.
2ª pars patz. qꝛ ex ɔclusiōe cū cōuertēte maio
ris īfert̄ circularit̄ mior de darij. et silr̄ ī ferio
ex ɔclusiōe cū ɔuertēte maioris īfert̄ mior. et
ōbet maior ɔuerti ī vnā affirmatiuā de subō ī
finito. sic̄ dictū ē ī celarēt. ¶ In 2ª pte docꝫ sil
logizare circularit̄. ī scđa figura. et ɔtiet duas
ɔclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē h̄. ī scđa figura affir
matiua p̄missa nō pōt sillogizari circularit̄. sed
bñ priuatis. pria pars patz. qꝛ ex q̊ in 2ª figura
altera p̄missaꝝ sēp ē negatia. iō si p̄missa affir
matia ōbeat ɔcludi circularit̄ argueret̄ ex pu
ris negatis. Uerūtñ ex textū ē itelligēdū ꝙ lꝫ
p̄missa aᵗᵃ nō sit sillogizabilis ꝑ ɔuersionē sim
plicē p̄misse neᵉ: ē tñ sillogizabilis cōuertēdo
p̄missā negatiuā ī vnā affirmatiuā ō subō ifini
to. sic̄ dictū ē ī celarēt. Scđaꝫ pte ɔcl'onis pro
bat aristo. qꝛ ex cōcl'one cū ɔuertēte p̄misse aᵉ
īfert̄ p̄missa neᵃ. vt pꝫ arguēdo in cesare ꝛ ca
mestres. ¶ 2ª ɔ⁹ ī modis ꝑticularib⁹ 2ᵉ figure
maior q̄ ē vl̄is nō pōt silloⁿ circularit̄. co ꝙ ta
lis debꝫ ɔcludi ꝑ duas vl̄es. sꝫ bᵒʳ q̄ ē ꝑticular)
pōt silloⁿ circularit̄ capiēdo ɔcl'onē cū ɔuertē
te aᵗⁱˢ. vt ī ductie pꝫ arguēdo ī festio ꝛ baroco.

Secundo Sciēdū ē ꝙ in 3ª pte huius
capituli docꝫ aristo. silloᶜ cir
cularit̄ in tertia figura. ꝛ ītēdit tres ɔclusiōes
¶ Quaꝝ pria ē h̄. in modis vlib⁹ 3ᵉ figure neu
tra p̄missaꝝ est circularit̄ sillogizabilis. Patz.
qꝛ p̄missa vl̄is non pōt silloʳⁱ nisi per āhas vni
uersales. sed ī tertia figura ɔclusio sēper est ꝑti
culari. ergo per ipsā nō pōt sillogizari aliq̄ pro
positio vniuersalis. et per cōseq̄uēs in tertia fi
gura ex quo cōclusio sēp ē particularis nō pōt
in ea sillogizari aliq̄ ꝓpō vniuersalis. ꝛ sic ī ter
tia figura nō ɔtigit circulariter sillogizare ali
quā premissā modoꝝ vniuersalium. qui modi
dicūtur vniuersales nō quia cōclusio sit vl̄is:
sꝫ quia āhe premisse sūt vniuersales. ¶ Secū
da ɔclu⁹ in modis ꝑticularib⁹ tertie figure ali
quādo pōt vna premissaꝝ sillogizari circulari
ter. et aliquando non. quia in modis affirmati
uis si mior fuerit vniuersalis potest maior sil
logizari circulariter. si vero maior propositio
fuerit vniuersalis: tunc neutra premissarum

directe erit sillogizabilis circulariter. ergo. ⁊c̄
Antecedēs ꝓ pria parte patet in disamis. vbi
ex cōclusione cū ꝯuersa minoris infert̄ directe
maior. Scđa pars p₃ in datisi. q₂ ex ꝯclusione
cū cōuersa maiori ꝓ infert̄ cōuersa minori. ⁊ ꝯ°
vel idirecte ipsa minor. Similr̄ in modis ꝑticu-
larib⁹ negatiuis ꝓmissa vl'is nō est sillogizabi-
lis circulariter. s₃ bñ premissa ꝑticulari. sic in
bocardo ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa minori infertur
maior. ⁊ in ferison ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa maio-
ris isert̄ minor. et illa maior debet ꝯuerti i vnā
affirmatiuā de subō ifinito. vt pri⁹ dictū ē i ce-
larēt. ¶ Tertia ꝯclusio tangit q̄ttuor correlā.
Quorum primū est. ꝙ in pria figura sillogizetur
circularit̄ ꝑ ipsāmet primā figurā. sicut in mo
dis affirmatis. et etiā per tertiā. sicut i modis
negatis. Et si obyciat̄ ꝙ sillo⁹ circulari factus
in celarēt videbat̄ esse fact⁹ per primā figurā.
Dicit̄ ꝙ licet sit per ꝓmā figurā secūdū verita
tem. tamē maior habet in se vim tertie figure
q₂ illa maior negatia: nullū. b. est. a. resoluitur
in istā. cui nulli inest. a. huic oi inest. b. in q̄ ipli
cat̄ ꝙ de aliq̄ termio eodē d̄ quo negat̄. a. vni
uersaliter: de illo eodē affirmat̄. b. vl'r. ⁊ i hoc
tangit̄ dispositio tertie figure. Scđm correla
riū. ꝙ in modis vniuersalib⁹ scđe figure aliqñ
sillogizat̄ circularit̄ per ꝓmā figurā. sicut in ce
sare. vbi ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa minoris ꝓ ⁊ dire
cte infert̄ cōuertēs maioris i celarēt. ⁊ idirecte
infert̄ ipsa maior i cesare et aliquādo ꝑ secun-
dā figurā. sic in camestres. et etiā ꝑ tertiā figu
rā. sicut dictū est d̄ modis negatiuis ꝓme figu-
re. Tertiū correlariū. ꝙ in tertia figura semꝑ
ꝯcludit̄ particularit̄ per eandē figurā. licet in
datisi minor sillogizet̄ circularit̄ ꝑ primā figu-
ram. sed hoc est indirecte et mediāte cōuersio
ne. ¶ Quartū correlariū. oēs silli secunde vel
tertie figure nihil sillogizāt circulariter ꝑ pri-
mā figurā. sed solū per seipsas. et si aliqñ sillo-
gizent per primā hoc tamē est idirecte per cō-
uersionem conclusionis.

Tertio

Sciendū est ꝙ circa hūc textum
icidūt q̄ttuor difficultates. ¶ Pria ē h. ad q̄t ē
vtilis sillo⁹ circularis. Respōdet̄ ꝙ ē vtilis de-
mōstratori. q₂ scđm ꝯmētatorē. s. phicorum effcūs
inēdū sūt nobis notiōes quātū ad q₂ est q̄₃ sue
cause. id̄ per q₂ ē effectuū cōtingit d̄mōstrare
quia ē causarum. et iterum per cām cōtingit demō
strare ꝓpter qd effectuū. ⁊ isto circulo vsus ē
aristoteles. s. phicorum. vbi ꝑ eternitatē motus
demōstrat primū motorē esse imobilē. deide
reuertēdo per imobilitatē primi motoris de-
monstrat ꝓmū motū esse eternū. ¶ Secunda
difficultas. vtrū sillo⁹ circularis solū teneat in
terminis cōuertibilib⁹. Rñdet̄ ꝙ sillo⁹ circu
laris est ꝑ se species cōtēta sub sillogismo sim
pliciter. mō sillo⁹ simplr̄ in sua ratōne formali
cōi est cōsequētia forālis. ergo etiā et sillo⁹ cir-
cularis. et per ꝯñs tenebit in oibus termis. ve
rū est tamē ꝙ si sillo⁹ circularis debeat ꝓcede-
re ex veris tantū debet fieri in termis ꝯuerti
bilib⁹. ¶ Tertia difficultas. vtrū sillo⁹ circula-
ris necio fiat per cōuersionē vni⁹ ꝓmisse. Rñ
det̄ per vnā suppōnē. ⁊ vnū dictū. Suppō est
hec. ad ꝑfectū et ꝯpletū sillogismū circularem
requirunt̄ sex processus sillogistici. quorum ꝓmus
est a ꝓmissis ad cōclusionē. et secūd⁹ et tertius
ꝓcedūt a cōclusiōe cū ꝯuersa vni⁹ premisse ad
inferēdū aliā premissā. quart⁹ et qnt⁹ ꝓcedūt
a cōuertēte cōclusiōis cū vna ꝓmissarum ad infe
rēdū aliā premissā. et sext⁹ procedit a ꝓmissis
cōuersis ad cōuertētē ꝯclusiōis. Dictū ē istud
ad sillogizādū circulariter ne͡cc ē alterā ꝓmis
sarum vel ꝯclusionē ꝯuerti. patet. q₂ det̄ opposi
tū. et sic nūq̄₃ ꝯtigeret sillogizare circulariter
vniuersalē affirmatiuā. q₂ vel ꝯ° adderet̄ ma
iori. et tūc erit dispō scđe figure: i q̄ nūq̄₃ ꝯclu-
ditur affirmatie. vl' adderet̄ ꝯclu° minori. ⁊ tūc
erit dispositio tertie figure. in q̄ nūq̄₃ cōcludit̄
vl'r. ¶ Quarta difficultas. vtrum ꝯuersio vl'is ne
gatie i vnā affirmatiuā sit forālis. ⁊ f͡cta ꝯuer
siōe valeat sillo⁹ i celarēt. Ad ꝓmū d̄r ꝙ talis
ꝯuersio ñ est forālis eo ꝙ ñ tenet in oib⁹ t̄mis.
nō eni seq̄t̄: null⁹ hō est lapis. ḡ oē qđ ñ ē lapis
est homo. sed tantū tenet in termis negatiue
ꝯuertibilibus. Dicūt̄ autē termi negatiue cō-
uertibiles quādo neuter terminorum vere nega
tur nisi de reliq̄: aut de quib⁹ alius predicatur
ideo lapis et hō non sūt termi negatie cōuerti
biles. sed substātia et accñs. et etiā termi con
tradictorij. sicut homo et nō homo. Ad secun
dā partē difficultatis dicitur ꝙ talis sillo⁹ va
let posita constātia terminorum. propter cui⁹ de-
fectum non sequitur: omne quod nō est accñs
est substātia. nulla chymera est accidens. ergo
omnis chymera est substātia. cū añs sit verū.
et cōsequens falsum.

Conclusio

Rñ sal'is. sillo⁹ circularis fō
maliter tenet tā in termis ꝯuertibilib⁹ q̄₃ ñ cō
uertibilib⁹. Hec cōclusio satis patet ex dictis.

Primo dubitatˀ. vtrū sillˀs ꝯuersiuus sit vna potestas sillogiꝝ ab alys distincta. ¶ Pro respōsione est supponēdū ꝙ quartū capitulū in q̄ determiat aristo. de q̄rtate sillogismoꝝ que est cōuersiue sillogizare cōtinet tres partes. In quaꝝ prima docz cōuersiue sillogizare in pria figura. et cōtinet sex cōclusiones. Quaꝝ prima tangit diffinitiō ē sillogismi cōuersiui. et ē hec. ¶ Sillogismꝰ cōuersiuus est q ex opposito cōclusionis cum vna premissaꝝ infert oppositū alteriꝰ premisse. Ex qua diffinitiōne patet ꝙ hic aristo. nō intendit de cōuersione ꝓpōnū in termis: sed de cōuersione in oppositā q̄litatē. ¶ Secūda ꝯ. dupliciter cōtingit sillogizare cōuersiue. vno mō capiēdo cōtradictoriū cōclusionis. vt omni inest.c. et alicui nō inest.c. Alio mō capiēdo cōtrariū ꝯclusionis. vt oi inest.c. nulli inest.c. vel alicui inest.c. et alicui nō inest.c. et sic sub cōtrario cōprehēdit oppositū subcōtrarium. ¶ Tertia cōclusio. in modis vniuersalibꝰ prime figure ex opposito cōtrario cōclusiōis cū maiore pōt sillogizari cōuersiue cōtrariū minoris. et ex cōtrario ꝯclusionis cū miore non potest sillogizari cōuersiue cōtrariū maioris. sed solū cōtradictoriū eius. Hāc probat aristo. inductiue in barbara et celarent. nā in barbara ex opposito cōtrario ꝯclusionis cū maiore: infertur cōtrariū minoris in camestres. sed ex ꝯtraria eius cū minore inferˀ cōtradictoria eiꝰ in felaptō. Similiˀ in celarēt ex cōtraria cōclusionis cū maiore. infertur cōtraria minoris in cesare. et ex cōtraria cōclusionis cū miore: inferˀ ꝯtradictoria maioris in darapti. ¶ Quarta cōclusio. in modis vlibꝰ prime figure ex opposito cōtradictoꝰ cōclusionis cū altera p̄missaꝝ interimiˀ ꝯtradictorie alia premissa: ꝛ nō cōtrarie. Scda pars patet. q2 i modis vniuersalibꝰ cōclusio ē vlis cuiꝰ cōtradictoria est particularis. mō cōclusio vniuersalis solū potest cōcludi ex ābabꝰ vniuersalibꝰ. Primā partē cōclusionis probat aristo. inductiue. q2 in barbara ex opposito cōtradictoꝰ ꝯclusiōis cū maiore: inferˀ cōtradictoria minoris in baroco. sz ex ꝯdictoria ꝯclusionis cū miore: inferˀ contradictoria maioris in bocardo. Similiˀ in celarēt ex cōtradictoria cōclusionis cū miore: inferˀ cōtradictoriū maioris in disamis. sed ex cōtradictorio cōclusionis cū maiore: infertur cōtradictoria minoris in festino. ¶ Quinta conclusio. in modis pticularibus prime figure ex cōtradictoria cōclusionis cū vna premissaꝝ inferˀ ꝯtradictoria alteriꝰ premisse. ¶ Sexta cōclusio. in eisdē modis ex subcōtraria cōclusionis cū altera p̄missaꝝ nō contingit interimere aliā premissaꝝ. Hec cōcluꝰ ex textū pōt sic ꝓbari. q2 sillˀs cōuersiuus tenet in virtute istius maxie: ꝙ a destructiōe cōsequētis infertur dstructio añcedētis. mō vna subcōtraria non interimit reliquā eo ꝙ pñt simul esse vere. iō i tali processu nō argueretˀ a destructione cōsequētis ad destructionē antecedētis. Hāc conclusionē declarat aristo. inductiue. q2 in darij ex cōtradictoria cōclusionis cuz miore inferˀ cōtradictoria minoris in camestres. ꝛ in eodē mō ex cōtradictoria cōclusionis cū miore: inferˀ cōtradictoria maioris in ferisō. Similiˀ in eodē mō licet ex subcōtraria cōclusiōis cū maiore inferatˀ subcōtraria minoris in baroco: cū illa subcōtraria non interimit miorē eo ꝙ due subcōtrarie pñt simul esse vere. sed ex subcontraria cōclusionis cū miore non contigit interimere maiorē. quia tūc argueretˀ ex puris particularibꝰ. Similiter in ferio ex contradictoria cōclusionis cū altera premissaꝝ cōtigit interimere cōtradictorie aliā premissā. sed ex subcōtraria neutra p̄missaꝝ interimitur. Et per hoc patet responsio ad dubium.

Secundo Dubitatur vtrū in omnibus modis secunde ꝛ tertie figuraꝝ possit quelibet premissa sillogizari ꝯuersiue. ¶ Pro solutōne supponēdū est ꝙ in secūda parte determiat aristo. de mō sillogizādi cōuersiue in secūda figura. et cōtinet quattuor conclusiones. ¶ Quaꝝ pria est. in secūda figura nō concludiˀ cōuersiue cōtraria maioris: sed tātū ꝯtradictoria eius. probat aristo. quia maior scde figure semꝑ est vniuersalis et debet interimi per tertiā in qua semꝑ concludiˀ pticularis. ḡ ꝛc. ¶ Secūda cōclusio. in secūda figura mior cōuersiue interimiˀ tā ꝯtrarie ꝙ̄ ꝯtradictorie. Has duas ꝯclusiones simul probat inductie aristo. in cesare et camestres. q2 in camestres ex cōtraria cōclusionis cū maiore: potest inferri cōtraria minoris in barbara. ꝛ eodē mō ex cōtraria cōclusionis cū minore: inferˀ cōtradictoria maioris in felaptō. Siliˀ in eodē ex ꝯtradictoria ꝯclōnis cū miore: iferˀ tur cōtradictoria maioris in ferisō. et ex eadē ꝯdictoria cōclōnis cū maiore: iferˀ ꝯdictoria

minoris in dary. ⁊ dicit esse similiter de cesare sicut dictū ē de camestres. q2 ex cōtraria ↄclusionis cū minore de cesare infertur ↄ̄dictoria maioris in darapti. sed ex contradictoria conclusionis eius cū miore: interimit̄ cōtradictoria maioris in disamis. ↄtraria vero minoris sillogisat̄ ex ↄtraria cōclusionis cū maiore in celarent. sed eius contradictoria cōcluditur ī ferio capiendo ↄtradictoriū ↄclusionis cū maiore. ¶ Tertia ↄclusio. ī modis particularibus scd̄e figure ex ↄtraria et subcōtraria ↄclusiōis neutra p̄missaꝝ interimit̄ ꝓpter cām dictam ī prima figura. ¶ Quarta ↄclusio. in eisdē modis ex ↄtradictoria ↄclusionis interimit̄ vtraqꝫ premissaꝝ. Has duas cōclusiones simul ꝓbat arist. inductiue. q2 in festino ex subcontraria cōclusionis cū miore nō pōt interimi maior. eo ꝙ ābe p̄misse erunt particulares. sed ex subcontraria cōclusionis cū maiore ↄtingit inferre subcōtrariā miōris in ferio. tñ illa subcontraria nō iterimit miorē. eo ꝙ due subcontrarie pñt simul esse vere. sed ī eodē mō ex cōtradictoria ↄclusionis cū miore interimit̄ contradictorie maior in disamis. ⁊ ex ↄtradictoria conclusionis cū maiore interimitur ↄtradictorie minor in celarēt. Similit̄ in bocardo ex sbcontraria cōclusionis nihil interimit̄. sꝫ ex cōtradictoria ↄclusionis cū miore nec̄io iterimitur ↄtradictorie maior in bocardo. ⁊ ex ↄtradictoria cōclusionis cū maiore interimit̄ ↄtradictorie mior in barbara. ¶ Consequēt̄ in tertia parte ꝓsequit̄ de tertia figura. ⁊ itēdit duas ↄclusiones. Prima ē ista. ꝙ in t̄tia figura ex ↄtraria. i. subcōtraria ↄclusionis neutra p̄missarū interimit̄. ¶ Scd̄a ↄclusio. ex cōtradictoria ↄclusionis iterimit̄ vtraqꝫ premissaꝝ. prio ꝓbat primā ↄclusionē iductiue. q2 in darapti ex subcōtraria ↄclusiōis nihil interimit̄. nā si sumat̄ subcōtraria ↄclusiōis cū miore fiet sillogismus ī p2ia figura maiore paricülari. sꝫ si sbcontraria ↄclusionis iungat̄ cū maiore biñ infert̄ particularis nea. in baroco. sꝫ illa nō iterimit miorē de darapti. Scd̄o ꝓbat idē in disamis. q2 ex subcontraria ↄclusionis cū minore arguit̄ maiore particulari in p2ia figura. ⁊ ex eadē subcōtraria cū maiore: arguit̄ ex puris ꝑticularibus in scd̄a figura. Tertio ꝓbat in datisi q2 si subcōtraria ↄclusiōis iūgat̄ cū minore: argueretur ex puris particularibus: si vō eadē subcōtraria iūgat̄ cū maiore: fiet sillogismus in baroco ad ↄcludēdū subcōtrariā miōris q̄ ñ iterimit minorē. Quarto ꝓbat idē in felapton. q2 ex sbcontraria ↄclusiōis fiet sillogismus in p2ia fia are ꝑtis si vō iūgat̄ cū are: ↄcludit̄ vna ꝑticlaris nea q̄ stat ī vsi te cū bre de felaptō. Quīto pꝫ idē ī ferisō q2 ex sbcōtraria ↄclunis cū minore arguit̄ ex puris ꝑticlaribus. si vō iungat̄ cū maiore ↄcludet̄ tm̄ sbcōtraria bris. ¶ Postea declāt scd̄am cōclusionē inductiue. q2 in darapti ex ↄtradictoria ↄclusiōis cū miore ifert̄ ↄtraria maioris ī celarēt. sꝫ ex ↄtradictoria ↄclunis cū are iterimitur bor. in cesare. ꝓbat idē ī disamis. nā ex contradictoria ↄclusiōis cū bre ītimit̄ ↄtradictoria maioris in celarēt. sꝫ ex ↄtradictoria ↄclusionis cū maiore infert̄ ↄtradictoria miōris in festino. Tertō ꝓbat idē ī datisi vbi ex ↄtradictoria ↄclusiōis cū bre ifert̄ ↄtradictoria maioris ī ferio. ⁊ ex ↄ̄dictoa eiusdē ↄclusiōis cū are ifert̄ ↄtradictoa miōris in cesare. 4o. ꝓbat idē in felapton. nā ex ↄtradictoria ↄclusionis cū miore ifert̄ ↄ̄ria maioris in barbara. ⁊ ex ↄ̄dictoria eiusdē ↄclusiōis cū maiore ifert̄ ↄtraria miōris ī camestres. 5o pꝫ idē in ferisō. q2 ex cōtradictoria ↄclusiōis cū miore ifert̄ ↄtradictoria maioris in dary. ⁊ ex ↄtradictoria ↄclusionis cū maiore ifert̄ ↄtradictō miōris in camestres. de bocardo vō arist. nō facit mētionem. de q̄ tñ similis ē determiaō sicut de alys. Et ex p̄dictis ifert tria correlaria. Pm ē. silli p2ie figure ↄcludūt̄ ↄuersiue ꝑ scd̄am ⁊ t̄tiā figuras q2 mior sēper iterimit̄ ꝑ scd̄am figurā eo ꝙ id p̄dicat̄ ī maiore ⁊ ī ↄclusiōe. iō si sil' iūgat̄ erit dispō scd̄e figure. sꝫ maior interimit̄ in tertia fia eo ꝙ ī ↄclune ⁊ in miore idē subicit̄. ⁊ ideo si sil' iungāt̄ erit dispositio tertie figure. Scd̄m corrm. in sillīs scd̄e figure mior sēp iterimit̄ ꝑ primā figurā. eo ꝙ illō qō ē sbm maioris ē p̄dicatū ↄclusionis. ideo si ↄclusio iungat̄ maiori erit dispositio prime fie. sꝫ maior īterimit̄ ꝑ t̄tiam figurā. eo ꝙ idē ē sbm ↄclusionis ⁊ miōris ideo si sil' iūgāt̄ erit dispositio t̄tie figure. Tertiū corrm. in 3a fia aor sēp iterimit̄ ꝑ p̄mā figurā. eo ꝙ ī 3a fia idē ē sbm ↄclunis ⁊ p̄dicatū miōris. ideo si sil' iungāt̄ erit disposio pe fie. sꝫ bor ī 3a fia iterimit̄ ꝑ scd̄am q2 idē ē p̄dicatū ↄclunis ⁊ miōris. ⁊ ideo si sil' iungāt̄ erit disposio 2e fie.

Tertio dubitat̄. Quot modis ↄueniūt ⁊ dīnt sillogismus ↄuersiuus ⁊ sillogismus ad impossibile. Rñdet̄ ꝙ tripliciter ↄueniūt ⁊ q̄drupliciter differūt. p̄ ↄueniūt q2 fiūt ex eisdē terminis

et eadē fi°. Scđo qꝛ idē sill° modo ē ꝯuersiuus ꝗ ad īpossibile. 3°. qꝛ vterqꝫ ꝓcedit ex opposito alicui° ꝓpositionis. Sꝫ ꝺr̄nt. p̄. qꝛ sill° ad īpossibile n̄ p̄supponit aliquā conclusionē sillogisticā: sꝫ solū p̄supponit aliquā ꝓpositionē negatā a rn̄dēte. sillo° ꝟo conuersiu° sēp p̄supponit aliquā ꝓpositionē sillogisatā. 2° ꝺr̄nt. qꝛ sill° conuersiu° vꝫ ad ostēdēdū bonitatē consequētie. sꝫ sillo° ad īpossibile vꝫ ad ostēdēdū ꝟitatē alicui° ꝓpositionis. 3°. ꝺr̄nt. qꝛ sill° ad īpossibile sp ꝓcedit ex alt̄a falsa. sꝫ sill° conuersiu° potest ꝓcedere ex ābab° ꝟis. 4°. ꝺr̄nt. qꝛ sillo° ad īpossibile ꝓcedit tm̄ ex opposito ꝯdictorio: sꝫ sill° conuersiuus indifferēter ꝓcedit ex opposito ꝯtio vel contradictorio.

Ad rationes Añ oppo^m. Prīa soluta ē. ¶ Ad scđam ꝺr̄ ꝙ scđus ꝓcessus ꝓp̄e ꝺꝫ dici circularis: in compatione tn̄ ad p^m. Uel dicit̄ ꝙ pōt dici vn° sillo° ꝓp̄e vnitatē t̄mioꝝ. ¶ Ad tertiā potest dici ꝙ petitio principij stat cū sillogismo simpliciter. ꝛ hec de q̄stione.

Queritur Utrū v̄lis affirmatiua possit ꝓbari ꝑ īpossibile in prīa figura: ¶ Arguit̄ p̄ ꝙ°. qꝛ q̄cunqꝫ con° ē sillogizabilis ostēsiue eadē ē sillogizabilis ꝑ īpossibile ꝛ eꝯ. ut patuit in q̄nto tractatu p̄mi hui° ꝟsus finē. sed v̄lis a^{ua} ē sillogizabilis ostēsiue in prīa figura ḡ ꝛ ēt ꝑ īpossibile. ¶ 2°. argr̄. q̄cūqꝫ ꝓpositio sillogizat̄ ꝑ alias figuras: illā eadē potest sillo^ri ꝑ p̄mā figurā vt vult arist. p̄ posteri. sꝫ v̄lis a^{ua} est ꝑ īpossibile sillogizabilis ī alijs figuris. ḡ ēt in prīa. ¶ 3° sic. ibidē dicit arist. ꝙ prīa fi° ē potior alijs. ḡ si in alijs figuris ꝑ īpossibile concludatur v̄lis affirmatiua ita ēt ī prīa figura. ¶ In oppositum est aristoteles in textu.

Primo Sciēdū ē ꝙ 5^m ca^m in q̊ ꝺt̄miat arist. de q̄nta ptāte sillo̊ꝝ cōtꝫ sex cōclusiōes. ¶ Prīa ē in prīa pte sui i q̄ tāgit diffi^{nem} silli ꝑ īpossibile ꝛ ē h̄. Sill° ꝑ īpossibile ē q ex oppōito cōclu^{nis} ꝓbāde cū aliq̊ māifeste ꝟo īfert vnū māifeste fl̄m: ex cui° falsitate infert̄ falsitas vni° p̄misse. ꝛ ex ei° falsitate finalit̄ infert̄ ꝟitas ꝓpōis negate a rn̄dēte. Ex q̄ diffinitōe pꝫ ꝙ ad silliꝫ ꝑ īpossibile r̄qrūt̄ 4°^r ꝓcessus. ut satl ꝺclārū ē ī p̊ libro ī 4° ca° septimi tractat°. Hāc diffinitōnē ꝺclāt arist. cōpādo sillꝫ ꝑ īpossibile ad silliꝫ cōuersiuū. qꝛ sill° cōuersiua ꝛ sillo° ad īpossibile fiūt ī oīb° figuris ꝛ ī eisdē termis. Differt tn̄ qꝛ sillo° ad īpossibile p̄supponit vnā conclusionē solū negatā uel concessam a respondente. sed sillo° conuersiu° presupponit vnā conclusionē sillogizatā: ex cuius opposito cū altera p̄missa tn̄ īfert̄ oppo^m alt̄i° p̄misse. ¶ Secunda conclusio. vniuersal' affirmatiua nō sillogizat̄ per impossibile in prima figura. pꝫ. qꝛ hoc esset sumēdo contrariā ꝟl cōtradictoriā. non contrariā. qꝛ a falsitate vnius contrariarū non seq̄t̄ veritas alteri°. eo ꝙ ꝺue contrarie possūt siml' esse false. nec fit ēt sumēdo contradictoriā. qꝛ contradictoria v̄lis a^{ue} n̄ potest esse p̄missa alicui° silli p̄rie figure. n̄ eñ potest eē maior. qꝛ contradictoria v̄lis a^{ue} ē ꝑticularis negatiua: modo ī prīa figura maiore ꝑticulari negatiua nihil seq̄tur. nec ēt potest esse mior. qꝛ miore negatiua nihil seq̄t̄. ¶ Tercia conclusio. ꝑticularis affirmatiua b̄n sillogizatur ꝑ īpossibile ī prīa figura pꝫ qꝛ capiēdo ꝑ ypothesi contradictoriā ꝑticularis affirmatiue q̄ ē vniuersal' negatiua. ꝛ sibi addēdo miorem sumēdo aliā sub subiecto infert̄ v̄lis negatiua in celarent. vel particularis negatiua in ferio. ꝛ ex falsitate illi° conclusionis infert̄ falsitas maioris que ē contradictoria particularis affirmatiue. Et addit arist. ꝙ sumendo subcontrariā ꝑticularis affirmatiue n̄ erit sillo° in prima figura. qꝛ v̄lis s̄bcontraria n̄ potest eē p̄missa ī prīa figura. ¶ 4ª con°. v̄lis negatiua ē ꝑ impossibile sillogizabilis ī prīa figura sumēdo ꝑticlarē affirmatiuā ꝑ ypothesi ꝛ addēdo vnā maiorē ī q̄ ꝑ me° accipit̄ aliqd supi° ad subm. ¶ 5ª. con°. ꝑticlaris negatiua sillogizat̄ ī prima figura ꝑ impossibile capiēdo ꝑ ypothesi v̄lē affirmatiuā ꝛ addēdo minorē sumendo aliqd sub subiecto maioris. ¶ Sexta con°. particlaris negatiua n̄ sillo^{ri} ꝑ īpossibile capiēdo suā s̄bcontrariā. Probat arist. trib° ratiōib°: q̄rū prima ē h̄. Quia ꝓpositio sillogizāda ī sillo ꝑ īpossibile cū ꝓpōe ꝟa ꝺꝫ interimere ꝓpōnē sillogizādā. sed vna subcōtraria n̄ iterimit aliā cum possit sil' eē ꝟe. ḡ ꝛc. Scđa rō ē. qꝛ ꝓpō sūpta ꝑ īpossibile que opponitur propositioni sillogizande debet interimi propter interemptionē conclusionis. quod tamen non contingeret si ille due subcontrarie essēt sil' ꝟe. qꝛ tūc p̄missa ꝟa interimeret̄ propter falsitatē conclusionis false. Tertia ratio ē. quia in sillogismo per impossibile conclusio falsa debet sequi non tamē ꝙ sequatur propter falsitatem propositionis

assūpte. sed ꝓpter falsitatē premisse opposite
ꝓpõi probande. sed si talis premissa opposita
sit subcõtraria propositioni probande contin/
geret eas simul stare i veritate. ideo ex tali sb
contraria cum sit vera non sequit̃ ɔclusio fal/
sa. Ex quo infert duo correlaria. Primum est
ad sillogisandū per impossibile non est sumen
dū ɔriū sed ɔdictoriū. qꝛ sumendo ɔdictoriuꝫ
concluditur cõclusio ꝓbanda esse necessaria:
si sit sillo⁹ demõstratiuus. vl' ɔcludit̃ eā eē ꝓba
bilē. i. ꝓpõ ꝓbabilis si talis sillo⁹ fuerit dyaleti
cus. Scðm correlariū. oẽs ꝓpões ab vl'i affir
matiua ostenduntur per impossibile i pria fiª.

Secundo Sciendū ē q̄ in secūda pte
huius capituli docet sillogi/
sare per impossibile in secūda figura: ꝛ intēdit
quattuor conclusiones. quarū pria ē h̃. vniuer
salis affirmatiua est per impossibile sillogisabi
lis in secūda figura. patet. capiendo ꝓ ypothe
si contradictoriā vl'is affirmatiue ꝛ addendo
vnā maiorē sumēdo aliquid inferius sub pre/
dicato. Et addit aristo. q̄ pro ypothesi non dꝫ
sumi contraria. eo q̄ a falsitate vnius contra/
rioꝝ non sequitur veritas alterius. ¶ Scða ɔ/
clusio. particularis affirmatiua est per ipossibi
le sillogisabilis in secūda figura. capiendo scꝫ
ꝓ ypothesi eius contradictoriam et addendo
vnam maiorē vel minorē. nec debet sumi sub
contraria talis particularis affirmatiue propt̃
causā dictam i prima figura. ¶ Tertia conclu
sio. vniuersalis negatiua est per impossibile sil
logisabilis in secūda figura capiendo pro ypo
thesi eius contradictoriā ꝛ addendo vnā vl'eꝫ
pro maiore. ¶ Quarta conclusio. in secunda fi/
gura particularis negatiua sillogisat̃ per ipos
sibile capiēdo pro ypothesi eius contradictori
am ꝛ addendo vnā vniuersalē negatiuā. ¶ Cõ
sequēter in tertia parte docet sillogisare ꝑ im/
possibile in tertia figura. Et intendit quattuor
cõclusiones quaꝝ pria est h̃. Uniuersalis affir
matiua sillogisat̃ per impossibile in tertia figu
ra capiendo pro ypothesi contradictoriā eius
et addendo vniuersalē affirmatiuā pro mino
re. nec debet sumi ei⁹ contraria. quia tunc nõ
ɔcluderetur propositū. ¶ Secūda ɔclusio. in
tertia figura particularis affirmatiua sillogi/
sat̃ ꝑ ipossibile: sumēdo ꝓ ypothesi contradi/
ctoriā eius ꝛ addendo vnā vl'em affirmatiuā
vel particularē affirmatiuā ꝓ miore. ¶ Ter/
tia conclusio. in tertia figura per ipossibile sil
logisatur vniuersalis negatiua capiendo pro
ypothesi contradictoriā e.⁹ ꝛ addendo vnam
vniuersalē affirmatiuā ꝓ miore. ¶ Quarta cõ
clusio. particularis negatiua sillogisat̃ per im
possibile: capiendo cõtradictoriā eius iunctaꝫ
cum vna vniuersali affirmatiua miore nec dꝫ
sumi subcõtraria ꝓpter causas dictas i pria fi
gura. Ex quo infert duo coarelaria. Primū ē.
in omi figura sillogisando per impossibile sē/
per sumēda est cõtradictoria ɔclusionis sillo/
gisande: nõ aūt ɔtraria vel subcontraria. Se
cundū correlariū. oĩs ꝓpõ põt sillogisari ꝑ im
possibile in prima ꝛ tertia figuris.

Tertio Sciendū ē q̄ circa hūc textum
incidit vna difficultas q̄ est hec.
¶ Utrum eadē ɔclusio ostensiue sillogisata sit
per impossibile sillogisabilis et ecõtra. ¶ Pro
solutione supponitur q̄ aristo. in q̄rta parte
huius capituli cõparat sillm̄ per ipossibile ad
sillm̄ ostensiuū penes conuenientiam ꝛ dr̃am
¶ Pria dr̃ia est hec. qꝛ demõstratio ꝑ ipossibi
le accipit ꝑmissam ꝓpõnē quā vult iterimere
cui adiungit vnā premissā veram: ad cõcludē
dū vnū manifeste falsum. sed sillo⁹ ostensiu⁹
ponit ābas premissas ꝛ ɔcludit conclusionem
verā quā intendit. ¶ Scða differētia. qꝛ in de
monstratione ostensiua nõ oꝫ conclusionē an/
teq̄ꝫ demonstret̃ esse prius notā siue i verita/
te siue in falsitate. qꝛ per demõstrationē noti/
ficat̃ eius veritas. sed in demõstratione ad im
possibile oportet conclusionem esse pri⁹ notā
i falsitate: ut ex ea interimatur assūptū. Con/
ueniūt etiā dupliciter. ꝑ qꝛ vtraq̄ꝫ demõstra/
tio tā ostēsiua q̄ꝫ ad impossibile sumit duas ꝑ
missas concessas. differunt tamē. qꝛ in demõ
stratione ostensiua premisse sunt concesse sim
pliciter cū sint simplr̃ vere. sed nõ in demon/
stratione per impossibile: vna eni ꝑmissa scꝫ
vera ē cõcessa simplr̃. ꝛ alia est cõcessa nõ sim
pliciter: sed ab aduersario. Secunda conueni
entia. quia fiūt ex eisdē termis. et oĩa cõclusio
osñiue demõstrabilis põt ēt demõstrari per
ipossibile ꝛ eɔ. qꝛ oĩs ɔclusio affirmatiua ꝑ i
possibile sillogisata in pria figura: põt ostēsiue
demõstrari in scða figura. ꝛ oĩs ɔclusio sillogi
sata ꝑ ipossibile i scða figura potest ostensiue
demonstrari i prima figura. oĩs ēt ɔclusio sil/
logisata ꝑ im possibile in tertia figura si fuerit
affirmatiua est sillogisabilis ostensiue in pria
figura. si v̓o fuerit ne^{ua} est osñiue sillogisabilis

in secunda figura. h totū ꝓbat arist. exēplarit in tribus figuris..

Conclusio Responsalis. Et si vniuersalis affirmatiā per impossibile possit ↄcludi in prima figura: non tñ pōt probari per īpossibile in pria figura. Pria pars pz. qz vniuersal' affirmatiua pōt eē ↄclusio pmi pcessus sill'i p īpossibile facti in pria figura. ǧ ꝛc. Scōa ps pz qz illa ꝓpō nō ē per ipossibile ꝓbabilis in prima figura cuius ↄtradictoria nō pōt eē pmissa in eadē figura. sed pticularis negatiua que est cōtradictoria vl'is affirmatiue nō pōt eē pmissa in prima figura. ǧ vl'is affirmatiua non potest ꝓbari per impossibile in prima figura.

Primo Dubitatur Utrū ex oppositis possit fieri sillo' in prima figura. ¶ Pro solutione est supponēdū ꝙ sextum capitulū in q̄ determiat arist. de sexta potestate sillogismoꝝ que est sillogizare ex oppositis: continet quattuor partes. in quaꝝ prima intēdit duas conclusiones. quaꝝ pria tāgit q̄ttuor diuisiōes. Prima diuisio ē h. Propōnū oppositarū quedā sūt oppōite secūdū veritatē: alie sunt opposite secūdū locutionē. Est eni oppositio scōm locutionē illa que est inter affirmationē ꝛ negationē de eodē subiecto ꝛ de eodē predicato. Scōa diuisio. quadruplices sūt ꝓpōes opposite scđ; locutionē. prie sunt sicut vl'is affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua. scđe sunt sicut vniuersalis affirmatiua ꝛ particularis negatiua. tertie sunt sicut vniuersalis negatiua ꝛ pticularis affirmatiā. q̄rte sūt particularis affirmatiua ꝛ particularis negatiua. ¶ Tertia diuisio. triplices sūt ꝓpōes opposite scđm veritatē prie sūt vniuersalis affirmatiua ꝛ vl'is negatiā. secūde sūt vniuersalis affirmatiua ꝛ particl'aris negatiua. tertie sūt vniuersalis negatiua ꝛ pticularis affirmatiua. ¶ Quarta diuisio. duplices sūt ꝓpōes opposite scđz veritatē quedā sunt opposite cōtrarie. sicut vl'is affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua. alie sūt opposite ↄdictorie. ut vniuersalis affirmatiua ꝛ pticularis negatiua. ꝛ vniuersalis negatiua et particularis affirmatiua. ¶ Secūda cōclusio. in prima figura nō pōt fieri sill' ex oppositis. pz qz uel talis sillo' ē affirmatiu' vel negatiuus. nō affirmatiuus. qz in sillō affirmatiuo oz vtrasqꝫ premissas eē affirmatiuas. sed propōes opposite sic se habēt ꝙ vna ē affirmatiua et alia negatiua. ǧ in pria figura nō posit fieri sillo' affirmatiuus ex oppositis. nec etiā sill' negatiu' ex oppositis. qz i oī sillogismo ex oppositis predicat' idē in vtraqꝫ premissaꝝ vl' subicitur idē i vtraqꝫ sed in sillogismo negatiuo prie figure nō p̄dicatur nec subicit' idez in vtraqꝫ premissaꝝ. sed in pria figura aliquid predicat' de medio ꝛ in secūda mediū p̄dicat' de alio. ǧ i pria figura nō pōt fieri sillo' negatiuus ex oppositis

Secundo Dubitat'. vtrū ex oppositis contrarijs ꝛ contradictorijs fiat sillo' in secūda et tertia figuris. ¶ Pro solutione est supponēdū ꝙ arist. in hac secūda pte docet sillogizare ex oppositis in scđa figura ꝛ intēdit duas ↄclusiones. quaꝝ pria ē h. i modis vniuersalib' scđe figure fit sillo' ex oppositis contrarijs. pz inductiue p̊ in camestres sic arguēdo ois disciplina est studiosa nulla disciplina est studiosa. ǧ nulla disciplia est disciplina. Similit' in eodē bene seqt'. ois disciplina ē studiosa nulla medicia ē studiosa. ǧ nulla medicina est disciplina. Et est intelligēdū ex textū ꝙ in hoc secūdo sillogismo maior et minor non sūt simplicit' ꝛ directe opposite. qz nō sunt de eodē subiecto. sed dicūt' opposite ↄsecutiue qz si istis duab' premissis addatur ista propō vera ois medicina ē disciplina: ex miore dicti sillogismi cū ista vniuersali affirmatiua vera opposita seqt' ista pticularis negatiā vera. quedā disciplina non est studiosa. ut arguendo sic in felapton. nulla medicina ē studiosa ois medicina est disciplina. ǧ quedā disciplina n̄ ē studiosa. ꝛ ista cōclusio ↄdicit maiori prioris sillogismi facti in camestres. Et addit arist. ꝙ simuilia exempla darentur in cesare si trāsponerentur premisse. ¶ Secunda conclusio. in modis particularibus secunde figure fit sillogismus ex contradictorie oppositis. ut sic arguendo in festino. nulla disciplina est studiosa. quedaꝫ disciplina est studiosa. ergo. quedā disciplia n̄ est disciplina. vel sic in baroco. ois disciplina ē studiosa quedam disciplina non est studiosa. ǧ quedam disciplina non est disciplia. Ex quibus concludit arist. ꝙ ex oppositis cōtrarie et ex oppositis ↄdictorie fit sillo' in secunda figura: dū tamen in āb ab' p̄missis sit idē subiectū respectu eiusdem predicati. vel saltē ꝙ subiecta se habeant sicut totū ꝛ pars. i. sicut superi' ꝛ inferius cuiusmodi se habēt disciplina ꝛ medicina. ꝛ hoc dicit propter illas propōes que n̄ opponūt' simplicit'. sed consecutiue. ¶ Conse-

quenter in tertia parte docz sillogizare ex op
positis in tertia figura. Et intēdit tres ꝯclusio
nes. Prima ē. in modis affirmatiuis tertie fi
gure non fit sillo⁹ ex oppositis propter causaz
prius datā ī prima figura. ¶ Secunda conclu
sio. in modis vniuersalib⁹ negatiuis tertie fi
gure fit sillogismus ex opposita ꝯtrarie. pba
tur vno exēplo. qꝛ bene sequitur in felapton.
nulla medicina est disciplina. oīs medicina ē
disciplina. g̊ quedā disciplina nō ē medicina.
Tertia cōclusio. in modis particularib⁹ nega
tiuis fit sillo⁹ ex oppositis contradictorie. pro
batur vno exēplo. qꝛ bene sequitur ī ferison.
nulla medicina ē disciplina quedā medicīa ē
disciplina. g̊ quedā disciplina nō est disciplina.

Tertio Dubitaᷣ. ad qd vz sill⁹ ex oppo^tis
¶ Pro solutione supponiᷣ ꝙ in
quarta parte ponit arist. ad declarationē pre
dictorū septē notabilia. quoꝝ primū est istud
Quādocūqz ābe premisse sūt vniuersales: tal'
sillo⁹ est ex oppositis contrarie. sed si altera ē
vl'is et altera particularis: talia sillo⁹ ē ex op
positis ꝯdictorie. ¶ Scōm notabile. ad sillogi
zādū ex opposita: oz sumere opposita ꝯrie vl'
ꝯdictorie ꝛ nūqꝫ subcōtrarie. tū qꝛ subcontra
rie sūt ābe particulares: ex quib⁹ non fit sillo⁹
tū qꝛ sūt ābe vere. ideo ex eis non sequereᷣ cō
clusio falsa. ¶ Tertiū notabile. si vnū opposi^m
fuerit cōcessū a respōdente oz sumere alteruz
per interrogatōnē vel per sillm̄. ¶ Quartū no
tabile. in scda ꝛ tertia figuris sex sūt modi sillo
gizādi ex oppositis. ꝛ sūt tres modi oppositio
nis. ꝛ in quolz mō oppōnis pn̄t sumi duo modi
sillogizādi ꝑponēdo vel postponēdo affirma
tiuā negatiue. ¶ Quītū notabile. licz ex falsis
ꝯtingat seq verū: tn̄ ī sill'o ex opposita sēp ꝯ
cluditur falsū. quia semp ꝯcludiᷣ negatio eius
dē de seipso. si premisse sint opposite simplici
ter. vel cōcluditur negatio superioris de iferi
ori si premisse fuerit opposite nō simpliciᷣ. sz
scdm ꝯñam. ut patuit. ¶ Sextū notabile. sill⁹
ex oppōitia vz ad arguēdū. i. ad ꝯcludēdū ypo
thesecoa cōtradictoriū. i. ꝯdicto^m ꝯclusionia po
site a rñdēte. ut si rñdēa posuerit ꝙ oē īpar est
par. ꝛ tūc sibi ꝯcluditur contrarium vel con
tradictoriū talia ꝓpōnis. ꝛ vocat aristo. talem
sillogismum ex oppositis paralogismū. eo for
te ꝙ peccat ī materia. ¶ Septimū notabile. op
posita ꝑ que cōcludiᷣ idē de seipso negatiue ī
sill'o ex oppositis nō accipiūᷣ per vnū sillm̄. qꝛ
conclusio non ꝯplectiᷣ simul et explicite vtrū
qꝫ oppositoꝝ nisi forte talia oppōita sint expli
cite accepta in maiori ꝓpōe. vt arguēdo sic. oē
aīal est albū et non ē albū oīs hō ē aīal. g̊ oīs
hō est albua et non ē albus. ideo dicit arist. ꝙ
oz vnū cōtrariū accipere tāqꝫ cōcessū a rñdē
te. ꝛ alterū accipere ꝑ sillm̄. uel etiā pōt vtrun
qꝫ contrariū sumi ꝑ aliū ꝛ aliū sillm̄. et deinde
ex ipsis tāqꝫ ꝯcessia a respondente sillogizare.

Ad rationes Ante opp^m. ¶ Ad pmā
negaᷣ ꝯña. quia ex illia
pmissis nō seqᷣ aliud nisi ꝙ vl'is affirmatiua
potest sillogizari ꝑ ipossibile. ¶ Ad scdam dici
tur ꝙ maioꝛ hz veritatē de sillogizatōe osten
siua non autē de sillogizatōe per impossibile.
¶ Ad tertiā dᷣ ꝙ lz pria figura sit ꝑfectioꝛ ali
is qꝫtū ad euidētiā illationis: nō tn̄ qꝫtū ad plu
ralitatē sillogizatoꝝ saltē ꝑ ipossi^e. ꝛ h̄ ō qōne.

Queritur Utrum petitō
pricipij peccet
ꝯ sillm̄ simpliciᷣ. ¶ Et videᷣ ꝙ
sic. qꝛ ī omi sill'o simplr ꝯclusio
debet eē alia a pmissis. sz ī peti
tione principij ꝯclusio non est
alia a pmissis. g̊ petitio pricipij peccat contra
sillm̄ simplr. ¶ Scdo arᷣ sic. oia sillo⁹ imodifi
catus peccat ꝯ sillm̄ simplr. sed oēa paralogis
mi petitionis principij sūt imodificati. ut pz ꝑ
arist. ꝑ elēchoꝝ. g̊ ꝛc. ¶ Tertio argᷣ sic. petitio
principij peccat ꝯ sillm̄ dyaleticū. g̊ etiam pec
cat ꝯtra sillm̄ simpliciter. tz ꝯña ab iferiori ad
superius. ¶ Jn oppositū arguiᷣ. qꝛ petitio pri
cipij peccat ꝯ solā ꝓbationē. vt arist. videᷣ se
tire ī textu. g̊ petitio principij nō peccat cōtra
sillm̄ simpliciter.

Primo Sciendū ꝙ secūdus tractatus
in quo determiat arist. de tribua peccatis siue
defectibus icidētib⁹ ꝯ potestates sillogismoꝝ
diuiditur in tria capitula. Jn quorum primo
aristo. determinat de primo peccato incidēte
circa sillm̄ circularē. et cōtinet duas ꝑtea. in q̄
rū pria ponit sex suppōes q̄ sūt sex ꝯclusiones
principaliter intente. ī pria parte hui⁹ capituli
ponit sex ꝯclusiones: pria conclusio dmōstrat
genua petitionis principij ꝛ est hec. petere pri
cipiū ē non demonstrare ꝓpositū. ¶ Secūda
ꝯ⁹ tāgit q̄ttuoꝛ mōa illi⁹ generis ꝛ ē h̄. q̄ttuoꝛ
modis ꝯtigit nō ōndere ꝓpo^m. ꝑ qn̄ ꝓponiᷣ ali
qd sine ꝓbatōe aliq̄ ꝛ sine sillogiza^me. 2⁹ qn̄ pro
positū. i. ꝯclu⁹ ſtēta ōndiᷣ ꝑ ignotioꝛa. 3⁹ qn̄ ꝑ

positū ōndit̄ p̄ eque ignotū. 4ᵒ. qn̄ prius ōmō stratur per posteri⁹. q2 ōis ōmōstratio. i. sillo⁹ ꝓbatiuus oꝫ procedere ex notioribus ꝛ prioribus. ¶ Tertia conclusio ostēdit ꝙ nō ostendere ꝓpoᵐ ꝛ petere principiū nō conuertunt̄ ꝛ ē h̄. lꝫ in q̄ttuor predictis modis non ōndat̄ ꝓpoᵐ. nō ē tn̄ necesse ꝙ petat̄ principiū. ¶ 4ᵃ ꝯ. tāgit vnā dīonē p̄ quā pōt haberi diuisio petitionis principij ꝛ est hec. ꝓpōitoꝝ quedā sūt natā ꝑcipi siue cognosci p̄ se: sicut pricipia. q̄dā vo cognoscūt̄ p̄ alia sicut ꝯclusiones q̄ ōducuntur ex pricipijs. ¶ Quinta cōclusio tangit diffinitionē petitionis principij ꝛ ē h̄. Petere principiū ē accipe aliqd ut p̄ se notū qd̄ nō est per se notū. ¶ Sexta ꝯ. tāgit vnā diuisionē petitionis pricipij. ꝛ ē h̄. Petitōnū principij alia ē statim. alia nō statim. Petere pricipiū statim ē accipere aliqd̄ ꝓpoᵐ ad ꝓbandū seipm̄. Sed petere pricipiū nō stati ē trāsgressiue aliud assumere ad ꝓbādū ꝓpoᵐ p̄ qd̄ nō ē natū ꝓbari Jllud declāt arist. p̄ i lr̄is. ut si a. ōndat̄ p̄ b. ꝛ b p̄ c. tūc si. c. sit natū ōndi p̄ a. tūc ē petitō p̄ncipij nō statim. Scd̄o ꝓbat idē i ẗmis signiˢ. ut si quis ꝓbet lineas eē paralellas. i. eque distātes. eo ꝙ n̄ ꝯcurrūt. petit pricipiū. q2 lineas nō ꝯcurrere oꝫ ꝓbari p̄ h̄ qd̄ ē lineas eē ꝑalellas

Secundo Sciendū ꝙ in secūda pte huius ōndit q̄liter cōtigit petere pricipiū i q̄libet figura. Et itēdit sex ꝯclusiones. quaꝝ pr̄ia est hec. in modis affirmatiuis pr̄ie figure si maior sit eque dubia sicut ꝯclu⁹ ꝛ termi mīoris sint ꝯuertibiles. tūc petit̄ pricipiū. q2 ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa mīoris ōndet̄ maior p̄ bonū sillm̄ cōuersiuū ꝛ ꝓbatiuū. nec ꝓpt ea ē ymaginādū ꝙ petitio p̄ncipij īpediat sill'z simplr̄. sꝫ bn̄ īpedit ꝓbarōeꝫ ꝯclusiōis. ꝛ h̄ nōt arist. i textu cū dicit. nūc aūt h̄ ꝓhibet; sꝫ non mod⁹. i. ꝙ modus sillogistic⁹ nō ꝓhibet petitionē pricipij. eo ꝙ in bōa sillogizarōe bn̄ petit̄ principiū sꝫ illud qd̄ dictū ē videlꝫ īnotioritas ꝑmisse q̄ nō ē nata probari per cōclusionē ꝓhibet ꝓbarōnē pricipij. ¶ Scd̄a ꝯ. i mō affirmatiuo pr̄ie figure. si mior sit eq̄ dubia sicut ꝯᵒ ꝛ termini maioris ꝯuertāt̄. tūc petit̄ pricipiū. q2 ex ꝯuertēte maioris et ꝯclusiōe pōt ꝓbari mior p̄ sillm̄ circularē. has duas ꝯclusiōes deducit arist. in litteris. ¶ Tertia ꝯᵒ. in scd̄a ꝛ t̄ria figuris ꝯtingit petere pricipiū. ¶ Quarta ꝯᵒ. i modis affirmatiuis t̄rie figure ꝯtigit petere pricipiū sicut i mōis affirmatīs pr̄ie figure. ¶ Quinta ꝯᵒ. in mōis negatīs cuiuslibet figure ꝯtigit petere principiū. si negatia sit eque dubia sicut cōclusio. et termi affirmatē sint cōuertibiles. q2 ex cōclusione ꝛ cōuertēte affirmatie ꝯtigit sillogizare negatiue. Et addit aristo. ꝙ alit̄ petitur pricipiū i scd̄a figura ꝛ in alijs modis negatiuis q̄ꝫ in modis affirmatīs. Cui⁹ rō pōt esse. q2 propōnes negatie nō eodē mō ꝯuertuntur sicut affirmatie. nā i proposito est mētio ō ꝯuersione simplr̄ secūdū quā nō conuertūtur vniuersales negatiue imediate et directe. sed oportet eas prius resolui per cōuersionem in vnā affirmatiuā de subiecto infinito. vt dictū est in capitulo de sillogismo circulari. ¶ Sexta conclusio tangit vnā diuisionem. et est hec quedam est petitio principij in demonstratiuis. et alia in dyalecticis. Petere principiū in demonstratiuis est ostendere aliquid esse per se notum quod secundū veritatē non est per se notum. Sed petere principiū in dyalecticis est assumere aliqd per se notū quod secundū opinionē non est per se notum. nam licet i dyalecticis ꝯclusio sit ignotior quacunq3 premissarū tamē q2 videtur notior et ꝓbabilior ideo per eā cū cōuersa vnius premisse cōtingit ꝓbare aliam premissam. et in tali processu petit. principiū secundum opinionem.

Tertio Sciendum ꝙ circa hūc textum incidit vna difficultas que ē hec Utrū manente consequentia formali in sillogismo possit esse petitio principij statim. Respondetur per vnā distinctionē. quattuor suppositōes et duo dicta. ¶ Distinctiō est hec. Duplex est petitio p̄ncipij. quedam ē petitō pricipij stati i qua eadē ꝓpō secūdū vocē sumitur ad ꝓbandum seipam. Alia ē petitō pricipij nō statim in qua an̄s est eque vel magis ignotum conclusione. ¶ Pr̄ia suppō. sillogismus simpʳ abstrahit a quacūq3 probatione. ut patuit primo huius. pꝫ etiā aliunde. q2 si sillo⁹ simplicit̄ eēt ꝓbatiu⁹: tc ōis sillo⁹ eēt ꝓbatiu⁹. ꝯn̄s ē fl̄m sicut pꝫ ō sill'o ꝓcedēte ex falsis. ¶ Scd̄a suppō. i sill'o siplr̄ nō reqrit̄. ꝙ tres t̄mi sint vocalr̄ disticti. pꝫ quia ē aliqo bonus sillogismus cuius tm̄ sūt duo termi: vt ē sill's ex oppositis. est etiam aliquis bonus sillogismus qui non hēt nisi vnū t̄minū. ut pꝫ de isto sill'o ex oppōitis aliqs homo non est homo. omnis homo est homo. g̃ aliqs homo non est hō. ¶ Tertia suppō. non est necesse i bono sillogismo conclusionē esse

ssiam a qualibet premissa seorsũ sumpta. patz qz dabilis est aliquis bonus sillo⁹ ex oppositi in baroco qui si reducatur per impossibile ad barbara habebit conclusionem eandẽ cũ vna premissarũ. Quarta suppositio. de formali ratione sillogismi simpliciter: tantũ duo videnꝰ esse. scz dispositio in modo ⁊ figura ⁊ necessaria illatio. ¶ Primũ dictũ. oĩs sillo⁹ ẽ bon⁹ qui ẽ i modo ⁊ i figura dispositus ⁊ in q̊ est necessaria illatõ. ¶ Secũdũ dictũ. cũ petitõe pn̄cipij statim. stat formalitas consequẽtie sillogistice. pz qz cũ petitione principij stati stat dispositio in modo et figura cũ illatione necessaria. g̃ etiã stat formalis consequentia.

Conclusio Responsalis. Neqꝫ petitio principij stati: neqꝫ petitio principij non statiz peccat ꝯ sillm̄ simpl'r.

Primo Conclusio patet ex dictis. Dubitaꝰ. Qualiter cõueniunt et differunt nõ causa ut causa. ⁊ non propter hoc accidere falsũ. ¶ Pro solutione supponiꝰ ꝙ secũdũ capitulũ in quo determinat arist. de secũdo peccato incidente contra sillm̄ per impossibile qd̃ est nõ propter h̃ accidere falsum continet trea cõclusiones. Pria conclusio est hec. Non propter h̃ accidere falsum contigit i sillogismo ad ipossibile. pz. qz n. n propter h̃ accidere falsũ habet fieri in sillogismo quia accipit premissã contradicẽtẽ: conclusioni dmõstrande. sed hoc fit in sillogismo ad ipossibile. g̃ ⁊c. maior pz quia si quis assumat aliqd̃ falsũ per se sumptum non cõmittit istũ defectum. ¶ Secunda conclusio. nõ propter h̃ accidere falsũ nõ accidet in sillogismo ostensiuo. pz duabus rationib⁹. Prima ratio est hec. qz i sillogismo ostensiuo nõ affirmatur aliqua p̃missa que contradicat conclusioni respondentis. g̃ i eo non accidit non propter hoc accidere falsũ Secũda rõ. nõ propter hoc accidere falsũ fit quãdo interimiꝰ aliqua premissa ipossibilis q̃ interempta nihil minus sequiꝰ conclusio falsa et ipossibilis. sed hoc nõ fit in sillogismo ostẽsiuo. g̃ ⁊c. ¶ Tertia conclusio tangit diffinitionem eius qd̃ ẽ nõ propter hoc accidere falsum et est hec. Non propter hoc accidere falsum est premissa ypothesis in sillogismo per ipossibile sumpta qua posita vel deposita nihil minus sequitur conclusio falsa vel impossibilis. ¶ Ex hoc videꝰ sequi ꝙ iste defectus sic icidit circa sillm̄ ad impossibile quando i sillogismo per ipossibile ex falsitate conclusionis iterimitur ypothesis que nõ ẽ causa falsitatis ꝯclusionis. ¶ Tunc ad dubiũ respondeꝰ ꝙ nõ causa ut cã et nõ ꝑpter hoc accidere falsũ cõueniunt et differũt. cõueniũt enĩ in h̃ qñ ex falsitate conclusionis interimiꝰ aliqua premissa que non ẽ causa falsitatis conclusionis cõmittitur vtrũqꝫ. sed differũt sicut superius ⁊ inferi⁹. qz non propter hoc accidere falsũ se haber ꝑ modũ inferioris respectu huius qd̃ est non causa vt causa. qz nõ cã ut cã fit generaliter quãdo ex ꝯclusione falsa iterimitur aliqua p̃missa q̃ posita vel deposita nihil minus sequiꝰ ꝯclu° falsa. sz non ꝑpter h̃ accidere falsũ tm̄ ꝯtigit i sillo per ipossibile. qñ scz ex cõclusione falsa interimiꝰ premissa ypothesis q̃ posita vel dposita nihil min⁹ sequiꝰ cõclusio falsa ⁊ ideo cũ dicitur nõ propter hoc accidere falsũ: istõ pronomẽ demõstratiuũ hoc tantũ demõstrat p̃missã q̃ est ypothesis ita ꝙ sit. sẽsus. nõ propꝰ h̃. i. ñ ꝑpter ypothesim dataz. accidit. id est sequitur. falsum. id est conclusio falsa.

Secundo Dubitaꝰ. Quot sũt modi q̃bus ꝯmittiꝰ nõ ꝑpter h̃ accidere falsũ. ¶ Pro dubio suppõiꝰ ꝙ i secũda ꝑte huius capituli dat ph̃s mõs hui⁹ qd̃ ẽ nõ ꝑpter h̃ accidere falsũ. Et itẽdit q̃tuor cõclusiones. Pria tãgit duos mõs q̃bus fit nõ ꝑpter hoc accidere fl'm̄. quoꝝ prim⁹ ẽ mãifest⁹. quãdo ypothesis nõ ꝯueit i aliq̊ termio cũ ipossibili illato. ut si conclusio sillogizanda per ipossibile sit ista. dyameter est assimeter. ⁊ sumatur ista ypothesis. dyameter nõ ẽ assimeꝰ. cui addaꝰ rõ zenonis. sic arguẽdo. dyameter nõ ẽ symeter. non. ꝯtigit ifinita pertransire. sz i q̃libz spacio sũt ifinita pũcta. g̃ non ꝯtigit aliqd̃ spaciũ pertrãsire. ⁊ per ꝯñs nõ ꝯtingit moueri. h̃ cõclusio ẽ ipossibil's. g̃ ista ypothesis dyameꝰ nõ est assymeꝰ ẽ ipossibil's. ⁊ per ꝯñs ꝯclu° pn̄cipal'. scz ista dyameter ẽ assimeꝰ erit vera. Secũd⁹ mod⁹ ẽ nõ manifestus ꝙ fit qñ ypothesis cõuenit i aliq̊ t̃mio cũ cõclu^{ne} illata ipossibil'i. ⁊ h̃ dupl'r. p̊ qñ ypothesis ꝯuenit i subiecto cũ s̃bo ꝯclusiõis. alio mõ qñ cõuenit i predicato. Scd̃a ẽ h̃. propter ypothesim accidit falsum dupl'r. p̃mo qñ pro secũda premissa subsumiꝰ ipossibil'is sub s̃bo. Scd̃o qñ ꝑ aliq̃ prima p̃missa sũiꝰ aliq̃ sup̃ p̃dicatũ dũmõ ypothesis sit altera p̃missa. ¶ Secũda concl'o tangit vnus argumẽtũ qd̃ est. idez ipossibile põt seq̃ ad du

sa ypoteses. ꝗ vna illaꝝ est nõ propter B acci
dere falsũ. tenet cõseqñtia. qꝛ de qualibet illa
rũ est veꝝ dicere ꝙ ipsa posita vel remota ni
hil minus accidit ĩpossibile. ergo q̃libet illaꝝ
est nõ ꝓpter B accidere falsũ. ℭ Quarta ꝯclu
sio tãgit solutionẽ istius argumẽti. nã ad B ꝙ
aliq̃ premissa sit nõ propt̃ hoc accidere falsũ
oportet ꝙ ipsa posita vel remota sic ꝙ loco e-
ius nulla alia ponat̃ nihil min⁹ sequit̃ ipossibi
le. quia si ponat̃ alia loco eius tunc ex illa alia
poterit seq idẽ ipossibile. quia nihil prohibet
idẽ ipossibile sequi ad duas ypoteses. sicut ista
cõclusio falsa q̃ est lineas palelas concurrere
põt cõcludi per illã ypothesim ꝙ ois angulus
extrinsec⁹ est maior q̃ ãgulus intrĩsec⁹. potest
etiã cõcludi per aliã ypothesim scꝫ ꝙ triãgu-
lus habet plures ãgulos q̃ tres equales duo
bus rectis. ℭ Et sic patet solutio ad dubiũ.

Tertio Dubitatur que et quot sunt cau-
tele quib⁹ respõdẽs potest vita-
re istud peccatũ quod ẽ nõ propt̃ B accidere
falsũ. ℭ Pro dubio supponẽdũ ẽ ꝙ in hac ter
tia parte intẽdit aristo. pñcipaliter q̃ttuor cõ-
clusiones. ℭ Quaꝝ pñia rẽouet q̃ddã dubiũ
quod accidit circa prius dicta. Dictũ est enim
supra ꝙ in sill'o per ipossibile q̃nq; sillogizat̃
falsũ qd̃ tñ nõ accidit propt̃ ypothesim falsam
datã. ideo posset aliqs dubitare vtrũ talis cõ-
clusio falsa seq̃tur ꝓpter p̃missas v̾as. ℭ Hoc
rẽouet aristo. dicẽs ꝙ in oi sill'o in q̃ est cõclu-
sio falsa necesse ẽ aliquã premissaꝝ esse falsã.
Probat̃ sic. qꝛ in oi sill'o vel sũt due propõnes
tantũ. vel plures q̃ due. si due tantũ: neĉe est
vtrãq; vel alterã esse falsã. nã ex veris nõ erit
sill's falsus. S' v̾o sit ex plurib⁹ ꝓpõnib⁹ q̃ du
abus. qd̃ cõtingit qñ altera p̃missaꝝ prosillo-
gizat̃ vel vtraq;. necesse ẽ alterã propõnẽ sũ-
ptã ad huiusmodi ꝓsillogizatõnẽ esse falsã.
si cõcl'o pñcipalis fuerit falsa. ℭ Scd̃a ꝯ͂ tãgit
duo documẽta qb⁹ respõdẽs potit cauere ne ꝓ
pter suã ypothesim datã accidat falsũ. Quo-
rũ p̃mũ est. ꝙ si rñdẽs ignorauerit ꝯclusionẽ
opponẽtis debet cauere ne ꝯcedat duas ꝓpõ
nes in qbus bis ponat̃ idẽ termin⁹. qd̃ si obser
uauerit nõ poterit opponẽs aliqd cõcludere
cõtra ipsũ. quia sine medio nõ est sill's. sed me
diũ est qd̃ plerũq; dicit̃. ideo si rñdẽs nõ cõce
dat idẽ bis: nõ poterit opponẽs habere medi-
um ad sillogizãdũ. ℭ Secũdũ documẽtũ. si rñ
dẽs cognouerit cõclusionẽ quã intẽdit oppo
nẽs debet cauere ne det sibi talẽ dispõnẽ me
dij per quã cõcludere possit suã cõclusionem.
⁊ hoc potit rñdẽs cognoscere sciẽdo in q̃ figu-
ra et in quo mõ vnaq̃q; cõclu⁹ põt cõcludi. qd̃
fuit prius ꝯclaratũ in prin° hui⁹. ℭ Tertia cõ-
clusio tãgit tria documẽta ex parte opponẽtis
Quoꝝ primũ est istud. opponẽs debet latere
suã ꝯclusionẽ ne respõdẽs ꝑcipiat eã ita ꝙ sil-
logizet p̃mo ex necessarijs iferẽdo eã nec eã
prius ponat. ℭ Scd̃m documẽtũ. si opponens
habeat plura media ꝑ que possit suã cõclusio-
nẽ cõcludere: p̊ debet interrogare media rẽo-
tiora. qꝛ tunc magis latebit respõdẽtẽ. ℭ Ter
tiũ documẽtũ. si opponẽs habeat vnicũ medi
um et non plura ad concludẽdũ suã cõclusio
nem: debet primo interrogare de medio q̃ de
maiori vel miori extremitatibus. quia maior
⁊ minor extremitates ponũtur in cõclusione.
ideo respõdẽs interrogãdo alterã illaꝝ extre-
mitatũ faciliter posset perpẽdere cõclusionẽ.
quod nõ contigeret iterrogãdo mediũ. qꝛ me
diũ nõ ponitur in cõclusione. ℭ Quarta ꝯclu-
sio tangit quãdo fit elenchus et quando non
erit circa respondentẽ. et hoc facit ex eo ꝙ ex
conamine opponẽtis cõtra respõdẽtẽ. contin-
git interdũ elenchus. et est cõclusio talis. quã
do nos scimus quando et quo mõ se habenti-
bus termĩs fit sillogismus: ex hoc facilit̃ pos-
sumus scire quando fit elenchus. et quando
non. Patet. quia si omnes propositõnes date
a respondẽte sint affirmatiue vel vna affirma
tiua et vna negatiua: tunc contingit elenchus
fieri cõtra respondẽtem si respondens pri⁹ cõ
cesserit oppositũ huius quod concluditur per
illas propositiones. eo ꝙ elenchus est sillogis
mus cõtradictorius concludens contradicto
riã alicuius prius concessi a respondente. Si
vero respondẽs nihil concedat imo neget to-
tũ: tunc ex propositionibus datis a respondẽ
te non poterit elenchus fieri contra ipsũ. Pa
tet. quia ex talibus propositionibus cũ sint ne
gatiue non fit sillogismus. ergo neq; elench⁹.
conseq̃ntiam probat aristoteles. quia vbiq; ẽ
elenchus vbi est sillogismus. et non econtra.
non eni si est sillogismus necesse est esse elen-
chum. igitur a destructõne consequentis si ex
propositionibus negatiuis concessis a respon
dente nõ possit fieri sillogism⁹: sequitur etiam
ꝙ nõ poterit fieri elenchus. Et addit aristote-
les ꝙ similiter si respõdẽs non ꝯcedat aliquã

propositionē vniuersalē nō poterit elench⁹ fieri cōtra ipsū. patet. q₂ sillogismus non fit sine ppositione vlī. ergo neq₃ elēcbus. ɔñaz pbat aristoteles. quia eadē erit diffinitio sillogismi et elēcbi. nō quidē sic intelligēdo q᷑ sit eadem diffinitio simplicit. cū differāt sicut superi⁹ et inferius. sed est intelligēdū q᷑ diffinitio sillogismi necessario exigitur ad diffinitionē elencbi. ideo si non fuerit sillo⁹ neq₃ erit elēcbus.

Ad rationes Ante oppositū ¶ Ad p̄mā dicitur q᷑ nō oportet oēm cōclusionē esse aliam a qualibet premissa seorsū sūpta. sed sufficit q᷑ sit alia a p̄missis simul sūptis. ¶ Ad secūdā dicitur q᷑ licet ī petitione principij sill's sit īmodificat⁹ quantū ad probationē. non tamen quātū ad illationē. ¶ Ad tertiaz dicitur q᷑ arguit̄ ab inferiori ad superius cum dictione includēte negationez. quia peccat tantū valet sicut nō obseruat.

Queritur Utrū sit possibile ð eodē simul habere opiones cōtrarias. ¶ Et arguitur p̄io q᷑ sic quia iudicam⁹ per sensū solez esse miorē tota terra. et tamē secūdū intellectū iudicam⁹ oppositū. ergo possibile est de eodem simul habere opiones contrarias. ¶ Scđo arguitur sic. incōtinēs assētit isti propositioni q᷑ nō est fornicandū. et simul eidē dissētit. q₂ alias nō fornicat̄. g̃ 7c. ¶ Tertio arguit̄. pōt aliquis simul scire omnē mulā esse sterilē. et ignorare banc mulā esse sterilē. ergo potest simul babere opiniōes cōtrarias. tenet ɔña. q₂ opiones cōtrarioꝝ sunt cōtrarie ¶ In oppositū est aristoteles in textu.

Primo Sciendū est q᷑ pro declaratione termioꝝ ponūtur tres distīctiones. ¶ Prima ē bec. duplex est cognitio. q̄dā est apprebēsiua q̄ aliq̄ potētia apprebēdit suū obiectū. et sic possibile est eādē potētiā simul cognoscere opposita. sicut itellect⁹ ponēs differentiā inter duo cōtradictoria apprebendit simul illa ɔtradictoria. Alia est cognitō iudicatiua que est qnidā assensus vel dissensus quo aliquis assentit vel dissentit alicui. et sic non est possibile simł cognoscere opposita. saltē cognitione assēsus. et inter istas cognitiōes sola cognitio iudicatiua prop̄e est opinio. vt alias tangebatur in fine scđi piarmenias. ¶ Secūda distinctio. opinio potest capi dupliciter. vno modo pro babitu distincto cōtra scientiā 7 sic non capitur bic. Alio modo potest capi p assensu vel dissensu quo aliqs assentit vel dissentit alicui cōplexo vel incōplexo. ¶ Tertia distinctio. opiniones possūt dici contrarie dupliciter. vno modo possūt dici contrarie eo q᷑ vna est assensus quo assentimus vni opposito et altera alteri opposito. sicut iste due opiniones quibus quis assentit isti omnis mula ē sterilis. et buic aliqua mula non est sterilis. cont̄riantur. Alio modo dicuntur opiniones ɔtrarie quādo vna est assensus de aliquo: et alia ē dissensus de eodē. sicut opinio qua assentim⁹ alicui propositioni cōtrariatur opinioni q̄ dissentimus eidem.

Secundo Sciendū est q᷑ tertiū capitulum in q̄ determinat aristoteles de tertio defectu vel peccato incidente cōtra sillm̄ ex oppositis: quod peccatū vocat̄ fallacia cōtrarie deceptionis qua aliquis simul opinatur ɔtraria. cōtinet duas partes. In prima intēdit q̄ttuor conclusiones. ¶ Quaꝝ prima est bec. sic contingit falli credendo aliquā premissā esse propter boc accidere falsū. que tamen non est propter boc accidere falsū: ita cōtingit falli in opinionibus. sicut multotiēs opinamur ɔtraria: que tamē nō credim⁹ opinari. ¶ Secūda conclusio. si aliquod predicatū secūdū veritatem insit duob⁹ subiectis. et illa duo subiecta verificentur de vno alio tertio subiecto. tunc si quis opinet̄ predicatū īesse primo subiecto et non secundo. et opinet̄ illa duo subiecta simul inesse eidē tertio subiecto: tunc simul opinabitur contraria. Hanc cōclusionē declarat aristoteles in litteris. sed pro faciliori cognitōne possūt accipi alij termi. verbi gratia. sit substantia predicatū quod insit istis duob⁹ subiectis que sunt aīal et sensibile. et bomo sit subiectū tertiū de quo verificentur animal et sensibile tunc si quis opinetur istam: oīe aīmal est substantia. simul opinabitur q᷑ aīal est substantia eo q᷑ omnis bomo est animal. Similiter opinans q᷑ nullū sensibile est substātia simul opinabitur q᷑ nullus bomo est substātia. quia omnis bomo est sensibilis. et ita si qs opinetur istas duas propōnes omne aīmal ē substantia. et nullū sensibile est substantia: sub q̄bus possūt subsumi due minores scilȝ q᷑ null⁹ bomo est aīmal. et nullus bomo est sensibilis sequitur q᷑ simul opinabitur istas duas ɔtra

rias omnis homo est substantia. nullus homo est substãtia. ↄ̄sequētia tenet. quia opinãs premissas alicuiꝰ sillogismi: simul opinatur cōclusionē eiusdē sillogismi. ¶ Et simile exēplū possꝫ poni si loco de sensibile ponatur corpus. et ꝓcedatur vt prius. Primū exēplū dicit aristo. esse per media diuersaꝝ cōiugationū. eo ꝙ ad īuicem non habent ordinē superioris et inferioris. Scḋm exēplū dicitur esse per media eiusdē coniugatiōis eo ꝙ ordinanť in eo termi secūdū superius ⁊ inferius. cuiusmodi sūt corpus. et aīal. ¶ Tertia cōclusio. non est possibile sine incōuenienti opinari quattuor ꝑmissas inferentes duas cōclusiōes contrarias. qꝛ tūc aliquis opinareť simul cōtraria in ꝓpa forma. vt si quis simul opinetur istas quattuor premissas. oīe. b. est. a. omne. d. est. b. et nullū. c. est. a. et oē. d. est. c. tunc simul opinať istas duas cōclusiones: omne. d. est. a. et nullū. d. est. a. et sic opinatur cōtraria in propria forma simul. ¶ Quarta cōclusio. possibile est sine incōuenienti opinari simul vnā premissā vnius sillogismi cū premissa alterius. vel ābas premissas vnius sillogismi cū vna premissa alteriꝰ.

Tertio Sciēdū est ꝙ in hac secūda parte ostendit aristoteles ꝙ nō est icōueniens de eodē simul habere scientiam et ignorātiā. et intendit duas ↄ̄clusiōes. ¶ Quarum prima est. possibile est scire aliquid ī vniuersali. et simul ignorare ipsuꝫ in particulari. Probat aristoteles tripliciter. Prīo exēplo ⁊ hoc sic. quia contingit scire ꝙ omnis triangulus habet tres angulos. et simul ignorare hūc triangulū habere tres angulos. cū contingat ipsum ignorare hunc triangulū esse triangulū et sic contingit scire illam in vniuersali. hic triangulus habet tres angulos. et ignorare ipsaꝫ in particulari. Secūdo probat eandē cōclusionē signo sic. quia plato in ratōe quā faciebat menoni ad probandū ꝙ nostrū scire non erat nisi quoddā reminisci: dicebat nos scire ī vniuersali et ignorare ea in particulari. ergo sigᵐ est ꝙ nō est incōueniēs scire aliquid in vniuersali. et illud ignorare in particulari. Tertio ꝓbat hanc cōclusionē ratōne sic. quia scire ī vniuersali et ignorare in particulari non sūt contraria. ergo nō est icōueniēs scire aliquid ī vniuersali et ipsū ignorare in particulari. Aīs ꝓbatur dupliciter. primo exēplo. quia contigit opinari in vniuersali hanc mulā esse sterilem opinando istā omnis mula est sterilis. et tamē simul ignorabitur in particulari: quia ab aliquo creditur hāc mulā habere fetū in vtero. eo ꝙ habet grossum ventrē. Secundo declarat idem ponendo tres modos scire. scilicꝫ scire in vniuersali. scire in agere. et scire in ꝓpa forma. et totidem contingit decipi siue ignorare. scilicet in vniuersali. in agere. et in propria forma. et inter istos modos non est incōueniens habere scientiā secundū vnū modum: et ignorare secundū aliū modum. quia non quilibet modus scire opponitur cuilibet mō ignorantie. ¶ Secūda cōclusio. contingit opinari contraria incōplexa cū incōuenienti: et sine iↄ̄uenienti. patet. quia si quis opinetur ista cōtraria bonū et malū simul eidem inesse. tunc simul opinabitur cōtraria cū incōuenienti. qꝛ tunc opinabitur bonū esse malū. et bonū esse bonū. et malum esse bonū: et malum non esse bonū. Secunda pars patet. quia si aliquis opinetur bonū inesse per se alicui. et malum eidē inesse per accidens. tunc ille simul opinabitur contraria. et hoc sine aliquo incōuenienti.

Conclusio Respōsalis. Impossibile est de eodē habere opiniones contrarias. ¶ Probatur. quia impossibile est contraria simul eidem inesse. ergo impossibile est de eodem simul habere opiniōes cōtrarias. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitatur quid sit scire in vniuersali. in particulari. et in propria forma. ¶ Respondeť ꝙ scire in vniuersali est scire aliquod predicatū inesse alicui iferiori. eo ꝙ scimus ipsū inesse suo superiori. vt scimus hanc mulam esse sterilem sciendo istam propositionē vniuersalē: omnis mula est sterilis. ¶ Sed scire in particulari est scire predicatū inesse ipsi particulari. vt sciendo hanc mulam esse sterilē. ¶ Sed scire in propria forma est scire aliquid in seipso et non in alio. et illud est duplex. scilicet scire in habitu. sicut logicꝰ dormiens scit habitualiter conclusiones logicales. Aliud est scire in actu. sicut logicus actualiter considerans aliquā conclusionē habet scire actuale illius conclusionis. ¶ Dicitur vltra. ꝙ cognitis premissis alicuiꝰ sillogismi nō pertractatis scitur in vniuersali cōclusio illiꝰ sillogismi. sꝫ cognitis ꝑmissis ꝑtractatis ad cōclusionē diciť illa ↄ̄ͦ sciri in agere. qñ vero i se ipsa cognosciť: diciť sciri in particulari.

Secundo Dubitatur. vtrũ fallacia contrarie opinionis sit fallacia in dictione vel extra dictionẽ. ¶ Rñdetur per duo dicta. Primũ ẽ istud. fallacia ꝯtrarie opinionis est deceptio proueniens in opinãdo eo q̄ sc3 nõ credimus opinari cõtraria in veritate: que tñ opinãtur. ¶ Scd̃m dictũ. fallacia cõtrarie opinionis nec est fallacia in dictione nec extra dictõnẽ. cũ nõ se teneat ex parte rei nec ex parte vocis. sed ex parte nostri intellectus opinãtis cõtraria. ⁊ de hoc patebit magis in p̊ elẽchorũ.

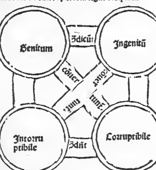
Tertio Dubitatur. vtrũ quilibet modꝰ sciẽdi vel opinãdi contrariet̃ cuilibet modo ignorãtie. Respondet̃ per tres suppositiones ⁊ vnũ dictũ. ¶ Prima suppositio ẽ hec. opinio est assẽsus intellectꝰ vel dissẽsus de aliqua propositione. Secunda suppositio. contraria simul opinarẽ simul duobus contrarijs assentire. Ex quibꝰ sequit̃ tertia suppõ q̄ ẽ ipossibile simul opinari ꝯ̃ria. pz. q2 tunc contrarij assẽsus essent simul in eodẽ. qđ ẽ ipossibile. ¶ Dictũ est istud. nõ quilibet modus sciẽdi vel opinãdi cõtrariat̃ cuilibet modo ignorandi vel opinandi. pz q2 ꝯtraria non p̄nt simul stare in eodem. sed stat eundẽ intellectũ opinari vel scire aliquid secũdũ vnũ modũ ⁊ opinari vel ignorare secũdũ aliũ modũ. ideo non quilz modus cuilibet modo cõtrariꝰ est. sed scire in vniuersali contrariat̃ huic qđ ẽ ignorare i vl'i. ⁊ scire in ꝑpria forma ꝯtrariat̃ huic qđ ẽ ignorare in ꝑpria forma. Et scire i actu ꝯ̃riat̃ huic qđ est ignorare in actu. ⁊ scire i hitu huic qđ est ignorare i hitu ꝯ̃riat̃. simil'r đ opinari dicẽdũ ẽ.

Ad rationes Añ oppoᵐ. ¶ Ad primã ⁊ secũdã dicit̃ q̄ bñ possumus opinari contraria per diuersas potentias aĩe. sed nõ per eandẽ. ¶ Ad tertiã dr̃ q̄ scire in vniuersali et ignorare in particulari nõ opponũtur adinuicẽ. ideo nõ ẽ incõueniens scire aliq̄d in vl'i et illđ ig̃rare i p̃ticl'ari. ⁊ h đ q̄one.

Queritur Utrũ inductio sit reducibil'ad sillm̃. Et arguit̃ p̊io q̄ nõ. q2 inductio non est possibilis. g̃ nõ ẽ ad sillm̃ reducibilis. ¶ Scđoᶜ. i oĩ sillogismo sũt tãtũ tres termini sed in iductione sunt plures tribus. g̃ ⁊c̃. Minor pz q2 in inductõne sumũtur plura singularia. ¶ Tertio sic. inductõ ẽ silloꝰ. g̃ non est ad sillm̃ reducibilis. Añs pz. q2 diffinitio sillogismi sibi cõpetit. ¶ In oppoᵐ ẽ aristoteles.

Primo Sciendũ est q̄ tertius tractatus in quo determinat arist. de speciebus imꝑfectis argumẽtatõis eas reducendo ad sillm̃: cõtinet sex capitula. quoꝝ primũ cõtinet duas partes. Pria determinat de cõuertibilitate terioꝝ q̄ v3 ad reductionẽ argumẽtationũ imperfectaꝝ ad sillm̃. ⁊ contiet sex cõclusiones scd̃m q̄ sũt sex regule. Prima regula ẽ hec. Si alicuiꝰ sillogismi extremitates cõuertãtur inter se. necesse ẽ mediũ cõuerti cũ vtraq3 extremitate. Probat arist. p̊ i barbara dupliciter. ꝑbat eni p̊ sic. q2 si extremitates conuertantur inter se: necesse ẽ mediũ cõuerti cũ maiori extremitate. q2 ex conuertẽte cõclusionis cũ miore: infertur cõuertẽs maioris. ut deducit aristoteles in litteris. Secũdo ꝑbat in barbara q̄ si extremitates cõuertant̃ inter se necesse est mediũ cõuerti cũ minori extremitate. q2 ex conuertẽte cõclusionis cũ maiore infertur cõuertẽs minoris. Secũdo ꝑbat predictã regulã i modis negatiuis tripl'r. p̊io ꝑbando q̄ si mediũ cõuertat̃ cũ maiori extremitate necesse est extremitates cõuerti int̃ se. q2 ex cõuertẽte maioris de celarẽt ⁊ minore infertur conuertens conclusionis in camestres. ut deducit in litteris. Secundo probat. quia si mediũ conuertat̃ cũ maiori extremitate ⁊ cu3 miore: maior extremitas ⁊ mior inter se ꝯuertentur. q2 ex ꝯuertentibꝰ premissaꝝ infert̃ cõuertẽs ꝯclusionis. Tertio ꝑbat quia si extremitates conuertantur inter se. tunc medium cõuertet̃ cũ maiori. q2 ex ꝯuertẽte maioris cũ minore ꝯcluditur cõuertẽs maioris. ut simil'r deducit arist. in termis. ¶ Secũda regl'a. si q̄tuor termĩ quoꝝ duo cõuertant̃ int̃ se. sicut genitũ ⁊ corruptibile. ⁊ alij duo etiã conuertent̃ inter se. sicut ingenitũ ⁊ icorruptibile. tũc si p̊mus contradicit tertio: sicut genitu3 ⁊ ingenitum. sic etiã secundus ꝯ̃dicit quarto. sicut corruptibile ⁊ incorruptibile. Mior pz. q2 corruptibile ⁊ incorruptibile dicũtur de quolibet ⁊ de nullo ambo simul. g̃ cõtradicũt. Añs ꝑ prima parte pz. arguẽdo sic. oẽ qđ ẽ genitũ vel ingenitũ est corruptibile vel incorruptibile. s3 oẽ qđ ẽ est genitũ vel ingenitũ. g̊ oẽ qđ est ẽ corruptibile vel incorruptibile. Scđa pars pz sic arguẽdo. quicquid ẽ corruptibile vel incorruptibile est genitũ vel ingenitũ. sed nihil idẽ ẽ genitũ ⁊ ingenitũ. g̃ nihil idem est corruptibile ⁊

incorruptibile. et per ɔ̃ns corruptibile ⁊ incorruptibile ɔtradicũt. ¶ Tertia regľa. si sint q̃tuor termi q̃ꝝ duo primi ad iuicẽ ɔtradicant: sicut genitũ ⁊ igenitũ. ⁊ duo secũdi sicut corruptibile ⁊ icorruptibile etiã ad inuicẽ ɔtradicant. tũc si prim⁹ cõuertatur cũ tertio: secũd⁹ cõuerteẽ cũ q̃rto. Patet. q2 deẽ oppositũ. s. ꝙ ingenitũ et incorruptibile nõ ɔuertanẽ. tũc aliqd erit incorruptibile qȯ nõ erit ingenitũ. et si nõ sit ingenitũ tunc erit genitũ. et si sit genitũ: erit corruptibile. eo ꝙ genitũ et corruptibile cõuertũtur. et sic de prio ad vltimũ idẽ erit corruptibile et incorruptibile. qȯ est incõueniẽs cũ ad inuicẽ contradicãt. vt patet in figura sequẽti:

¶ Quarta regula. si aliqȯ p̃dicatũ predicetur vniuersaliter de duobus subiectis et de nullo alio. si vnus illoꝝ subiectoꝝ prediceẽ vľiter ȯ alio tũc predicatũ cõuerteẽ cũ illo subiecto. vt si. a. predicetur vniuersalr̃ de. b. et. c. et de nullo alio. si. b. prediceẽ vniuersaliter de. c. tũc. a. ⁊ b. cõuertenẽ. patet. q2 omne. b. est. a. et om̃e. a. est. b. g̊. a. et. b. cõuertunẽ. an̄s pro prima parte supponiẽ veꝝ. Sed scd̃a pars ꝓbatur sic arguẽdo. om̃e. b. vel. c. est. b. om̃e. a est. b. vel. c. g̊ om̃e. a. est. b. ¶ Quinta regula. si duo predicata predicenẽ vľr de aliq̃ subiecto. et vtrũq; illorũ predicatoꝝ cõuertaẽ cũ tali subiecto. tũc alteꝝ predicatũ predicabiẽ de alio predicato vniuersaliẽ. vt si. a. et. b. predicẽẽ vniuersaliẽ ȯ c. et. c. cõuertaẽ cũ. d. tũc. a. predicabiẽ vniuersaliter de. b. Patet sic arguẽdo. omne. c. est. a. om̃e. b. est. c. ergo omne. b. est. a.

Secundo Sciendũ est ꝙ in hac secunda parte tangit aristo. aliã regulã moralẽ que pertinet ad electõnẽ et fugã que talis est. si sint duo predicata opposita q̃rũ vnũ sit eligendũ sicut. a. et aliud sit fugiẽdũ. sicut. b. et ex alia parte sint duo opposita scz. c. et. d. quoꝝ. c. est fugiẽdũ et. d. est eligendũ. tũc si. a. iũctũ cũ. c. sit magis eligẽdũ q̃z. b. iũctũ cũ d. sequiẽ ꝙ. a. sit magis eligẽdũ q̃z. d. Istã regulã probat per duo exẽpla supponẽdo duas maximas morales. Quaꝝ pria est. magis eligẽdũ magis fugiẽdo oppõiẽ. ⁊ eque eligẽdũ eque fugiẽdo. et min⁹ eligẽdũ min⁹ fugiẽdo. Secũda maxia. magis fugiẽdũ additũ eque eligendo nõ facit ipsũ magis eligendũ. ¶ Ex his duab⁹ maxis formaẽ talis ratio. q2 si nõ sit ita: deẽ oppositũ. scz ꝙ. a. nõ sit magis eligẽdũ q̃z. d. vel ꝙ. d. sit eque eligẽdũ sicut. a. vel g̊. d. erit magis aut eq̃ eligendũ sicut. a. nõ est dãdũ ꝙ sit eq̃ eligendũ: q2 tũc oppositũ suũ esset eque fugiẽdũ. cũ eque eligendũ sit eque fugiendo oppositũ. g̊ ipsũ additũ. a. nõ faciebat. a. magis eligẽdũ. qȯ est contra suppositũ. nec etiã est dicẽdũ ꝙ. d. sit magis eligẽdũ q̃z. a. quia tũc suũ oppositũ esset magis fugiẽdũ. cũ magis eligẽdũ magis fugiẽdo opponaẽ. ⁊ per ɔ̃ns. c. iũctũ cũ. a. nõ facit a. esse magis eligẽdũ. quod est ɔtra suppositũ. ¶ Primũ exẽplũ est istud: velle dare et nõ dare est magis eligendũ: q̃z dare et nolle dare. g̊ velle dare est magis simpliciẽ eligẽdum q̃z dare. Et per h̃ verbũ dare seu ɔcedere itelligit aristo. omnẽ actũ bonũ et honestũ. ¶ Scd̃m exẽplũ. diligere et nõ coire est magis eligẽdũ q̃z coire et nõ diligere. g̊ diligere ẽ magis simpliciter eligẽdũ q̃z coire. An̄s ꝓbat aristoteles. q2 amor finis est maior q̃z amor eius qȯ est ꝓpter finẽ. cũ eius qȯ est ad finẽ nullus sit amor nisi gratia finis. Et dicit aristoteles simile esse in alijs ɔcupiscẽtijs ⁊ artibus. ¶ Ex textu ph̃i iste tres regule extrahi possũt. Pria est. ꝙ si sint aliq̃ duo equaliter eligenda. vt iustitia et veritas. tunc opposita eoꝝ erunt eq̃liter fugiẽda. vt iniustitia et falsitas. Secũda regula est. si sint aliq̃ duo quoꝝ vnũ ẽ magis eligẽdũ q̃z aliud: tũc oppositũ illius qȯ est magis

eligēdū erit magis fugiendū q̃ oppositū alterius qd̄ est min⁹ eligendū. vt habere vitā ē magis eligēdū q̃ habere diuitias. ideo perdere vitā est magis fugiēdum q̃ perdere diuitias. Tertia regula. finis est magis eligēdus q̃ media ordinata ad finē. vt sanitas est magis eligēda q̃ ābulatio aut amara potio. similiter dilectio secūdū amorē est magis eligenda q̃ coitus. quia dilectio est finis coitus.

Tertio Sciendū est q̄ in hoc tertio capitulo determiat aristo. d̄ inductione. et cōtinet tres ɔclusiōes. ¶ Quarū prima est hec. nō solū dyaletici aut demōstratiui fiunt in aliq̄ triuz figurarū. sed oēs sillogismi rethorici. et generaliter oīs modus arguendi. patet. quia omīs credulitas fit in aliq̄ triū figurarū. cū acgratur p̄ inductionē et sill'm. vt sub sillogismo ɔprehēdēdo ēptiema. et sub īductione exēplū. ergo oēs isti modi fiūt in aliq̄ triū figurarū. Secūda cōclusio tāgit diffinitionē inductionis. et est hec. Sillo⁹ ex īductōe idest sillogism⁹ inductiu⁹ est qui sillogizat maiorez extremitatē de medio per tertiū: id est p̄ miorē extremitatē. vt oīe nō hñs colerā est lōgeuū. sed hō equus mulus et sic de alijs non hñt colerā. ḡ sūt longeua. ɔña patet p̄ q̄ntā reg'laz superius datā. q2 q̄ñcū q̃ duo predicata predicant̄ de aliquo subiecto ꝛ vnū illorū cōuertit̄ cū altero. tūc alterū illorū predicat̄ de alı̄o vniuersaliter. sed nō habere colerā et esse lōgeuū predicant̄ de subiecto ɔposito ex equo hoīe ꝛ mulo. et sic d̄ alijs. et nō habere colerā ɔuertitur cū illo subiecto. ideo esse lōgeuū p̄dicatur vniuersalit̄ de nō habere colerā. ¶ Tertia cōclusio tangit tres differētias inter sill'm ꝛ inductionē. Pria est hec. quia inductio pōt ostēdere ppōnes tā mediatas q̃ īmediatas. s3 sillogism⁹ nō potest oñdere ppōnes nisi īmediatas. cū omīs sill's fiat per mediū. Scd̄a dr̄a. sillogism⁹ ostēdit maiorē de miori per mediū. s3 inductio ostēdit maiorē de medio p̄ miorem. Tertia dr̄a. q2 sill'a est naturalit̄ euidentior ꝛ prior īductiōe. sed inductio ē nobis euidētior q̃ sillo⁹. Et si ex textū obiciatur. q2 mediū nūq̃ ingredit̄ cōclusionē. ḡ inductio nō ostēdit maiorē de medio p̄ minorē. Rñdet̄ per duas suppōnes et vnā distinctōnē. Pria suppō est hec. In sill'o īductio totū aggregatū ex singularib⁹ debet capi pro medio. ꝛ subiectū passiōis p̄ miori extremitate. passio vō p̄ maiori extremitate. vt sic arguēdo ī 3ª figura. oē qd̄ ē hō equ⁹ mulus ꝛ sic de alijs aīalib⁹ nō habentib⁹ colerā est lōgeuū. sed oīe quod ē equ⁹ mulus et sic de alijs nō habet coleraz. ḡ oīe aīal nō habēs colerā est lōgeuū. ¶ Scd̄a suppō. in tali dispōne arg̃ī in t̄tia figura ɔclusiōe exñte vlī affirmatiā. et ideo ɔña nō tenet rōe forme sillogistice sed ī v̄tute istius q̄nte regule nuper repetite. ¶ Distinctō est hec. in sill'o duplex pōt assignari mediū. q̄ddā est mediū sillogisticum siue illatiuū: et tale nūq̃ ingredit̄ cōclusionez. Aliud ē mediū causale. et tale pōt igredi ɔclusionē. vnde in predicto sill'o inductio totū aggregatū ex singularib⁹ est mediū illatiuū: ideo nō ingredit̄ cōclusionē. sed subm̄ ɔclusiōis qd̄ est aīal nō habēs colerā est mediū causale. cōstat eni q̄ propriū subiectū semp̄ est causa ihesionis sue ppriē passionis ad sua propa inferiora. mō aīmal nō habēs colerā est subm̄ adeq̄tū hui⁹ passionis quod ē esse longeuū. ideo ē mediū causale ihesiōis illi⁹ passionis ad equū mulū et ad alias species eius.

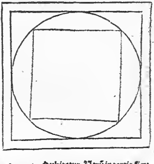
Conclusio Respōsalis. Inductio est reducibilis ad sillogismuz. que cōclusio satis patet ex precedētibus.

Primo Dubitat̄ Utrū exēplum sit argumētatio reducibilis ad sill'z ¶ Pro solutione supponit̄. q̄ in h̄ tertio capitulo determiat aristoteles d̄ exēplo. et ɔtinet tres ɔclusiōes. ¶ Quarū pria tāgit diffinitionē exēpli. et est h̄. Exēplū est qñ ostēditur primū de medio per id qd̄ est simile tertio. vt thebanos ɔtra athenięses pugnare malū est. ḡ thebanos ɔtra focēses pugnare malū est. q2 affines ɔtra affines pugnare malū est. ¶ Secūda ɔclusio tāgit duas dr̄as inter sillogismū et exemplū. Prima est. q2 exemplū non procedit a toto ad partē. nec a parte ad totum sicut sillogismus. sed procedit a parte ad partē. Secunda differentia. quia sillogismus est euidentior exemplo. ¶ Tertia cōclusio tangit duas differentias inter exēplū et inductionē. Prima. q2 inductō procedit ex omnibus singularib⁹. sed exēplū procedit ex aliquibus singularib⁹ tantum et non ex omnibus. Secūda differentia. q2 in inductione mediū non copulatur cū extremis. sed bene in exēplo. ¶ His suppositis respondetur ad dubiū. q̄ exēplū est argumen

tatio reducibilis ad duos sillogismos. in quorum primo capitur primũ singulare pro medio. et predicatũ cõclusionis exẽpli pro maiore. et illud in quo cõueniũt duo singularia pro minore. vt arguẽdo sic per sillogismũ. thebanos contra athenienses pugnare malum est. sed thebanos pugnare contra athenienses est affines cõtra affines pugnare. ergo affines cõtra affines pugnare malũ est. sic est prim⁹ sillogismus. sed in secũdo sillogismo debet capi ꝓ medio illud ferule in quo conueniũt singularia. et predicatũ conclusionis pro maiore. et aliud singulare ꝓ minore. vt sic arguendo. affines cõtra affines pugnare est malũ. sed thebanos pugnare contra focẽses est affines pugnare contra affines. ergo thebanos contra athenienses pugnare malum est. ¶ Et sic patet responsio ad primũ dubium.

Secundo Dubitatur. Per quid distinguitur deductio ab inductione. ¶ Pro quo supponitur primo ꝙ in isto tertio capitulo determinat aristoteles de quadã specie argumentationis scilicet de deductiõe et continet duas conclusiones. ¶ Quarũ pria tangit diffinitionẽ deductionis et est hec. Deductio est sillogism⁹ cuius propositio maior ẽ per se nota. et minor dubia: sed eque aut magis credibilis conclusione. ¶ Secunda conclusio tangit duos modos deductiõis. Quoꝝ prim⁹ est quando maior est per se nota et minor dubia: eque tamen aut magis credibilis conclusione. vt omnis disciplina est docilis. virt⁹ est disciplina. ergo virtus est docilis. maior ẽ per se nota. et minor dubia. que si fuerit eque credibilis conclusioni aut magis: erit deductio. eo ꝙ mediũ est propinquius scientie q̃ cõclusio. facit enĩ cognitionem cõclusionis pri⁹ dubie. quãuis non faciat scientiã plenã et perfectam. ¶ Secũdus modus est quando minor licet fuerit dubia: tamen paucioribus medijs est probabilis q̃ conclusio. vt omne equale recti linee potest quadrari. ſꝫ circulus est equalis recti linee. ergo circulus potest quadrari. licet illa minor sit dubia tamen potest probari per vnicum mediũ scilicet per hoc ꝙ portiones lunares aut circulares circunferentie circuli sunt equales recti linee. et ideo circulus est equalis recti linee. et quia illa minor tantum habet vnicum medium: conclusio vero plura. ideo minor est propinquior sciẽtie q̃ cõclusio. ¶ Tunc respondetur ad dubium ꝙ deductio distinguitur ab inductione. quia in inductione ostenditur maior extremitas de medio per minorẽ. sed in deductione ostenditur maior extremitas de miore per medium simpliciter notius conclusione.

Ad maiorem notitiam dubij precedẽtis: et maxime secundi modi secunde cõclusionis ac exempli in eo positi. licite hic ponitur figura seqnens.

Tertio Dubitatur. Utrũ in tertia figura possit fieri instãtia. ¶ Pro dubio supponitur ꝙ aristoteles in quinto capitulo determinat de instantia. Et continet quattuor cõclusiones. ¶ Quaꝝ prima tangit diffinitionẽ instantie. et est hec. Instantia est propositio propositioni contraria. ¶ Secũda cõclusio tangit differentiam inter instantiam et propositionẽ contra quam fertur instãtia. et ẽ hec. Instantia potest esse vniuersalis vel particularis. sed propositio contra quam fit instãtia semper est vniuersalis. ¶ Tertia cõclusio. instantia fit duobus modis. scilicet vniuersaliter et particulariter. et etiam in duabus figuris. scilicet in prima et in tertia figuris. ꝙ autẽ instantia non fiat in secũda figura. sic probat aristoteles. quia propositiones opposite secũdum quas fit instantia non possunt concludi in secunda figura. quia in secũda figura semꝑ concluditur negatiue. ideo non potest instan-

tia fieri in secunda figura: sed tantū in prima et tertia in quibus possunt concludi opposite propositiones secūdū q̄s fertur instantia. vt si probem⁹ aliqd̄ predicatū inesse vniuersaliter subiecto fertur instātia dupliciť. vno° qꝛ p̄dicatū nulli supposito subiecti iest. ⁊ h̄ in p̄ia figura. Alio° qꝛ alicui nō inest. et hoc in tertia figura exēplū p̄mi. vt quādo instať per vl'ez negatiuā. vt si fuerit probatū q̄ oīm cōtrarioꝝ sit eadē disciplina: sic instať in prima figura. nulloꝝ oppositoꝝ est eadē disciplina. sed oīa contraria sūt opposita. ḡ nulloꝝ ꝯrioꝝ est eadē disciplina. de scd̄o dať exēplū. sc3 qn̄ instať per ꝑticularē negatiuā sic arguēdo. nulli⁹ noti et ignoti est eadē disciplina. sed notū et ignotū sūt ꝯria. ḡ aliq̄rū cōtrarioꝝ nō est eadē disciplina. poniť exēplū qn̄ ferť instātia cōtra vniuersalē negatiuā. vt si fuerit ꝓbatū q̄ nulloꝝ cōtrarioꝝ est eadē disciplina: tūc sic istatur p̄ ꝑ vl'ez affirmatiuā. oīm oppositoꝝ est eadē disciplina. sed oīa ꝯtraria sūt opposita. ḡ oīm cōtrarioꝝ est eadē disciplina. Sed q̄mō ferť instātia cōtra vl'ez negatiā ꝑ particularē affirmatiuā patet sic arguēdo ī tertia figura. cuiuslibet sanatiui ⁊ egratiui ē eadē disciplina. s3 sanatiuū et egratiuū sūt cōtraria. ḡ aliq̄ꝝ cōtrarioꝝ est eadē disciplina. ¶ Quarta ꝯ°. in scd̄a figura nō fit instātia. pat3 duab⁹ ratiōib⁹. Prima. quia solū in illa figura fit instātia in q̄ possūt opposita cōcludi. sed in scd̄a figura cū sēꝑ ꝯcludať negatiue nō p̄nt opposita cōcludi. ergo ⁊c. Scd̄a ratio. istātia deb3 stati esse manifesta. sed sill's scd̄e figure non est stati manifestus. eo q̄ pri⁹ debet reduci ad primā figuram nō eni ē necesse reducere sill'm t̄rie figure ad p̄mā. qꝛ sill's tertie figure staŕ est manifestus ꝑ sill'm expositoriū. Ex h̄ infert aristo. q̄ argumētū a signo nō debet fieri in secunda figura. quia argum̄tū a signo deb3 statin esse manifestū. Et subdit etiā q̄ oportet inspicere ad alias instātias cuiusmodi est instātia ex ꝯtrarijs. ex simili. et ex auctoritate. et ad instātias particulares: si instātia per ꝑticularē affirmatiā fiat in prima figura. et ꝑ particularem negatiuam in secunda figura.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primā diciť q̄ inductō est possibilis. nec oportet ad inductionē sufficiētē in p̄pa forma oīa singularia enumerari. sed sufficit aliq̄ enumerare ⁊ omnia alia cōtinere sub isto addito: ⁊ sic de alijs. ¶ Ad secūdam dicitur q̄ omia singularia capiūtur pro vno termino. scilicet pro secūdo. vt patuit ī secundo notabili. ¶ Ad tertiā dicitur q̄ iductō est sill's v̄tualiter. eo q̄ ē ad sill'm reducibilis.

Queritur Utrū diffinitō ēptimematis sit sufficiēs. ¶ Et videť q̄ nō. emptiema nō est sill's. ḡ non ē sillogism⁹ ex ycotib⁹ et signis. añs pat3. qꝛ in ēptiemate est tantū vna premissa. ¶ Scd̄o sic. ēptimema ⁊ sillogismus sūt species argum̄tatiōis distincte. igitur ēptiema nō est sill's. ¶ Tertio sic. iductō ⁊ exēplū ꝓcedūt ex ycotib⁹ et signis. ḡ diffiō ēptiematis cōuenit eis. añs p3. qꝛ inductō ⁊ exēplū ꝓcedūt ex ꝓbabilib⁹. ¶ In oppo^m est aristo.

Primo Sciēdū est q̄ pro intellectu q̄siti ponitur vna distin° et q̄ttuor docum̄ta. ¶ Distinctio est hec. ēptiema esse sillogismū potest dupliciter intelligi. vno modō q̄ sit sill's actualiter ⁊ formaliter sic q̄ habeat actualiter duas premissas i modo ⁊ in figura dispositas. et sic emptimema nō est sillogism⁹ Alio modo virtualiť et reductiue ita q̄ sit reducibile ad sillogismū. et sic ēptimema est sillogismus. ¶ Primū documentū. si in aliq̄ emptimemate sint tres termini tantū. terminus non positus in conclusione debet capi pro medio et predicatū cōclusionis pro maiori extremitate. subiectū vero conclusionis pro minore. ¶ Secundū docum̄tū. si predicatū conclusionis ponatur in antecedēte tunc tale est maior cui debet addi minor. ¶ Tertiū documentū. si subiectū conclusionis ponatur in antecedēte tunc tale antecedēs erit minor et deest maior. ¶ Quartū documentū. si in aliquo emptimemate sint tantū duo termini: sicut est in cōuersionibus tunc debet addi vna premissa in qua predicatur idem de seipso. sed si sint pl'es termini q̄3 tres: tunc tale emptimema est r̄ducibile ad plures sillogismos. vel plures termini sunt reducibiles ad tres terminos.

Secundo Sciendum est q̄ sextū capitulū i quo determiat aristo. de emptimemate cōtinet tres partes. Quaꝝ p̄ia ꝯtinet sex cōclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ia est h̄. ycos est propositō probabilis. Qd̄ sic declarat

aristoteles q2 illud quod i pluribꝰ scitur sic esse aut nõ esse: factũ aut nõ factũ est probabile. sed ycos est huiusmodi. mior patet. q2 ycos est sicut odire inuidẽtes ⁊ diligere amãtes. illa aut cõtingũt vt i pluribꝰ. g̊ ⁊c̃. ¶ Scđa cõclusio. signũ est ꝓpõ dmonstratiua vel probabilis. patet. q2 illud q̊ existẽte necesse ẽ aliud eẽ. ⁊ q̊ facto necesse est aliud esse factũ et q̊ futuro nec̃e est aliud esse futuꝝ ipsũ ẽ ꝓpositio necessaria demõstratiua vel ꝓbabilis. sed signũ est huiusmodi. g̊ ⁊c̃. ¶ Tertia ꝯ° correlatiua ex ꝑcedẽtibꝰ tãgit diffinitionẽ emptimematis. et ẽ h̃. Emptimema est sill'ˀs ex ycotibus et signis. ¶ Quarta cõclusio ostẽdit in q̃bus figuris fit emptimema. et est h̃. ẽptimema fit in tribus figuris. patet. q2 ẽptimema tot modis fit ⁊ variat̃ q̊t modis variat̃ signũ. eo ꝙ signũ est mediũ in ẽptimemate. sed signũ variatur triplicit̃ scđz tres figuras. g̊ ⁊ emptimema. mior patz exẽplo capiẽdo mediũ qđ est signũ cõuertibile cũ maiori extremitate sic arguẽdo i p2ia figura. omis mulier hñs lac pepit. sed h̃ mulier habet lac. ergo pepit. 2m est in t̃tia figura sic arguẽdo psitacus est sapiẽs. psitacꝰ ẽ studiosus. g̊ sapiẽs ẽ studiosꝰ. 3m exẽplũ ẽ i scđa figura sic arguẽdo. oẽ pariẽs est palidũ. hec mulier ẽ palida. g̊ hec mulier peperit. Et subdit ꝙ si sumat̃ tãtũ vna ꝑmissa sic est ẽptimema. si autẽ sumãt̃ due sic est sill'ˀs. ex ẽptimemate eni fit sill'ˀs ex additione vniꝰ ꝑmisse. ¶ Quinta ꝯ° cõꝑat emptimemata triũ figuraꝝ adiuicẽ. et est h̃. Emptimẽa prime figure si fit ex veris est insolubile. sed ẽptimema qđ fit ꝑ t̃tiã figurã quãuis ꝯcludat verũ tñ nõ est insolubile. ẽptiema v̊o qđ fit i secũda figura oĩo ẽ solubile eo ꝙ procedit ex puris affirmatiuis in scđa figura. ¶ Sexta ꝯ° cõparat mediũ ꝑme figure ad media ẽptiematũ aliaꝝ figuraꝝ. et est h̃. illud signũ qđ accipitur ꝑ medio in p2ia figura vocat̃ ꝓdigiũ eo ꝙ est ꝓbabilissimũ maxie veꝝ et facit scire. sed illa signa q̃ sũt media in alijs figuris habẽt ratione extremitatũ nec dicũt̃ ꝓdigia sz tm̃ signa.

Tertio Sciendũ est ꝙ circa hunc textũ incidũt tres difficultates. q̃rum p2ia est hec. q̃d est emptimema esse solubile vel insolubile. R̃ndet̃ ꝙ ẽptiema dicit̃ isolubile qđ habet nec̃itatẽ illationis. ⁊ iõ dr̃ insolubile quasi nõ solutũ a forma sillogistica. et per oppositũ ẽptiema dr̃ solubile qđ ẽ solutũ a forma sillogistica nec hẽt nec̃itatẽ illatõis. ¶ Secũda difficultas. vtrũ ẽptimema tertie figure hẽat nc̃itatẽ illatiõis cũ sit solubile. R̃ndetur ꝙ ẽptimema tertie figure duabꝰ de causis potest dici solubile. ꝑmo q2 ꝓcedit ex puris ꝑticularibꝰ ex q̃bus sillogistice nihil seq̃t̃. licet interdũ valeat cõseq̃ntia ꝑ sill'm expositoriũ. vt sic arguẽdo. psitacꝰ est studiosus. psitacꝰ est sapiens. g̊ sapiẽs ẽ studiosus. 2° dr̃ ẽptiema solubile. q2 in eo procedit̃ ab vno ꝑticulari ad aliqđ certũ et determiatũ suppositũ ⁊ tñ debz solui negãdo cõseq̃ntiã q2 a ꝑticulari ad det̃miatũ suppositũ nõ valet cõseq̃ntia. ¶ Tertia difficultas. vtrũ qđlibet ẽptimema in scđa figura factũ sit solubile. R̃ndet̃ ꝑ distictõnẽ. dupliciter põt fieri ẽptiema in scđa figura. vno° ex puris affirmatis. et tale oĩo est solubile. Alio mõ ex alt̃a affirmatiua ⁊ alia negatiua ⁊ tũc si ãbe ꝑmisse sint ṽe tũc ipsũ ẽ oĩo isolubile.

Conclusio R̃nsalis. diffinitio ẽptimematis est i textu sufficient̃ posita. patet ex dictis in secundo notabili.

Primo Dubitatur. vtrũ scđm naturales passiones trãsmutãt̃ simul aĩa ⁊ corpꝰ. ¶ Pro solutiõe supponit̃ ꝙ in scđa ꝑte huiꝰ capituli dat reg'las q̃bus faciliter poterimꝰ cognoscere naturales ꝓprietates rerũ per signa eo ꝙ talia signa sũt media i ẽptiematibus. et cõtinet vnã conclusionẽ q̃ est h̃. Per signa possumꝰ cognoscere naturales passiones reꝝ. Pro cuiꝰ probatõne poit aristo. duas supp̃ones. Quaꝝ prima est hec. si cõcedant̃ naturales passiones trãsmutare corpus simul ⁊ aĩmã derelinquẽdo signũ et vestigiũ sui in toto: possibile est nos per illud signũ de subiecto cognoscere illas passiones nat̃ales. vt si q̃s addiscens musicã scđm aliq̃d fit mutatũ vt puta secũdũ aĩam nõ tamen secundũ totũ cõpositũ talis mutatõ nõ est naturalis quia nõ trãsmutat totũ cõpositum ⁊ ideo non habet signũ naturale in subiecto. sed alie passiones naturales cuiusmodi i sũt timor concupiscentia et ira transmutãt totũ subiectũ in eo derelinq̃ndo aliquod signũ naturale. ¶ Secũda suppositõ vnicuiq3 passioni scđm speciẽ suam correspondet aliqua certa dispositõ tẽporis que ẽ signũ talis passionis. ita ꝙ vnius passionis est vnũ ꝓpriũ signũ per quod talis passio potest cognosci. Ex illis duabus suppositionibus infert aristoteles ꝯclõnẽ prius positã q̃ [illegible]c posset ꝓbari. q2 passio nat̃alis habet signũ i subõ cuius est.

Secundo Dubitatur q̄t documēta po-
suit aristoteles ad inuenien-
dū signa passionū naturaliū. ¶ Rn̄det aristo
teles in tertia parte hui⁹ capituli: ponēs duo
documēta. ¶ Primū. si aliqua passio insit ali-
cui subiecto vniuersaliter ⁊ velim⁹ scire ꝓpꝛiū
signū illi⁹ passionis tūc opoꝛtet cōsiderare cui
speciei nō vniuersalit̄ cōuenit talis passio. si tm̄
aliq̄bus idiuiduis ei⁹ cōuenit, et aliq̄b⁹ nō. Et
ɔſiter cōsiderādū ē si sit aliqđ accidēs qđ cō-
seq̄tur talē passionē in illis plurib⁹ q̄b⁹ cōuenit
qꝛ tale accidēs erit prodigiū talis passiōis. sic
formādo. reperit̄ in oīb⁹ leonib⁹ et cū h̄ i aliq̄
bus hoibus et i aliq̄b⁹ nō. ideo si h̄re magnas
sūmitates g̊ssas ⁊ bn̄ cōpaginatas seq̄r̄ hoīez
foꝛtē: tūc habere g̊ssas sūmitates erit signū il
lius passiōis q̄ ē foꝛtitudo. ¶ Scđz documētū.
si in aliq̄ vno subō sint plures passiōes natura
les sicut leo ē foꝛtis ⁊ magnanim⁹. cū cuiuslꝫ
naturalis passiōis sit aliqđ signū si velim⁹ iue
nire signū vniuscuiusq̄ꝫ passiōis debem⁹ ispi-
cere ad aliud subm̄ in q̊ iuenit̄ vna passio sine
alia. ⁊ cōsequēter cōsiderādū ē q̄le accidēs cō
comitat̄ illā passionē in subō qꝛ tale accidens
erit prodigiū talis passiōis in tali subō cui ābe
passiōes insūt. sicut leoni iest foꝛtitudo ⁊ libe-
ralitas. signū aūt foꝛtitudis ē habere magnas
sūmitates. signū vero liberalitatis hic nō no-
minat̄. dicit tn̄ albert⁹ ꝙ habere latā frōtē est
signū liberalitatis. si g̊ velim⁹ scire qđ est sigᵐ
foꝛtitudis in leone cōsiderādū est ad hoiem
et equū et ad alia subā in q̄b⁹ inuenit̄ foꝛtitu-
do et non liberalitas. et videre si h̄re magnas
sūmitates cōsequat̄ illā passionē i illis pluri-
bus subiectis. ⁊ si sic erit signū foꝛtitudinis in
leone in q̊ inueniūtur ambe passiones.

Tertio Dubitatur per quā figurā possu-
mus iudicare đ talibus passioni
bus. ¶ Respondet aristoteles ꝙ per primā fi
gurā. quod sic pꝛobat. quia signū passionis cō
uertitur cū ipsa passione et est in plus q̄ꝫ subie
ctum illius passionis. ergo talis sillogism⁹ de-
bet disponi in pꝛima figura. añs patet exēplo
quia habere grossas sūmitates et esse foꝛtem
iter se ɔuertūt̄. qꝛ nisi sic tūc vni⁹ passiōis non
esset vnū signū adequatum. ⁊ habere grossas
sūmitates est in plus q̄ꝫ leo. quia ɔuenit aliys.

Ad rationes Ante oppositū dicitur
ꝙ solute sunt ex pꝛimo
nōbili. ¶ Et hec de scđo pꝛioꝝ dicta sufficiant.

Circa initiū pꝛimi
libꝛi posteri
oꝝ. Querit̄
pꝛimo. Utrᵐ
đ sillogismo
demōstrati-
uo sit sciētia
tanq̄ꝫ de sub
iecto attribu-
tionis scien-
tie libꝛi po-
steriorum.

¶ Arguitur pꝛimo ꝙ non quia nullius coꝛru
ptibilis est scientia. sed sillogism⁹ demōstrati
uus est coꝛruptibilis. ergo de eo nō est sciētia.
mioꝛ patet. qꝛ oīs sillogism⁹ demōstratiuus ē
mētalis vocalis vel scriptus. et quilibet talis
est contingēs ⁊ coꝛruptibilis. g̊ ⁊c̄. ¶ Secūdo
arguitur sic. quia sillogism⁹ demōstratiuus ē
ens per accidens aggregatū ex subiecto ⁊ pas
sione. ergo de eo nō potest esse sciētia. ¶ Ter-
tio sic. omnis scientia acq̄rit̄ per sillm̄ demon
stratiuū. sed notitia sillogismi demonstratiui
non potest acq̄ri per sillogismū demonstrati-
uū. ergo notitia sillogismi demōstratiui nō ē
scientia. mioꝛ patet. quia si de sillogismo đmō
stratiuo haberetur scientia per sillogismū de
monstratiuū vel ergo de tali sillogismo esset
sciētia. vel nō. nō pꝛimū. quia vel de ipso acq̄
retur scientia per seipsū. vel per aliū. nō per
seipsū. quia tūc idē esset notū et ignotū. nec ꝑ
aliū. quia esset processus in infinitū. nec est di
cēdū zᵐ scilꝫ de illo alio sill̄o demōstratio nō
habeatur scientia. quia si de sill̄o demōstrati-
uo sit sciētia: etiā de quolibet ꝑticulari sill̄o đ
mōstratiuo erit sciētia. ¶ In oppositū est lico-
niensis super pꝛio posterioꝝ qui in pꝛincipio
comēti poit demōstratōnē esse subiectū i hac
scientia. Pro cuius intellectu.

Pꝛimo Sciendū est ꝙ pro declaratio
ne terminoꝝ ponūtur q̄ttuoꝛ
distictiones. ¶ Pꝛima est hec. alicui⁹ scientie
duplex est obiectū. quoddā est obiectū totale
et est illud quod imediate terminat actū sciē
di siue qđ imediate et directe scitur. cuiusmo
di est cōclusio demōstratōnis vel eius totale
significatū. et de eo est sciētia tanq̄ꝫ de scibili
pꝛopinquo ⁊ totali. Aliud est obiectū partia-

le scientie et illud est subiectũ cõclusionis de-
monstrationis vel qditas significata per tale
subiectũ. ⁊ de tali est sciẽtia tanq̃ȝ de scibili re
moto. et illud proprie debet vocari subiectum.
precedẽs vero dicitur obiectũ. ¶ Secũda di-
stictio. sillogism⁹ demõstratiuus potest dupl'r
capi. vno modo prie intẽtionaliter ⁊ pro d̃no
miato. et tũc omis sill's procedẽs ex veris ⁊ i-
mediatis vocat̃ sillogism⁹ demõstratiu⁹ p̃me
intẽtionalit' sũptus. et de quolibet tali sill'o p̃-
dicat̃ denoĩatiue illa ĩtẽtio secũda sillogism⁹
Alio modo potest capi secũde intẽtionaliter
et pro significato et sic sill's est vna secũda in-
tẽtio q̃ denoĩatiue predicat̃ de q̊libet sillogis-
mo procedẽte ex premissis veris ⁊ ĩmediatis
¶ Tertia distinctõ. sillogism⁹ demõstratiuus
põt dupliciť capi. Unomõ pro aggregato ex
qditate ipsius secũde itẽtionis et ex illa rõne
formali que est d̃monstrabilitas. et sic est ens
p accidẽs. sicut aggregatũ ex hoĩe et risibili-
tate est vnũ ens p accidẽs. Alio mõ põt capi p
qditate ipsius secũde intẽtionis sub illa tamẽ
ratione formali que est demõstrabilitas. ⁊ sic
est ens p se. ¶ Quarta distictio. quiditas signi
ficata per istã secũdã intẽtionẽ sillogism⁹ de-
mõstratiuus potest dupliciter ↄsiderari. vno
modo quantũ ad eius esse essentie et qditati-
uũ. et sic est incorruptibile. Alio modo põt cõ
siderari quãtũ ad ei⁹ esse particularis exñtie
et sic est contingẽs et corruptibilis.

Secundo

Sciendũ est q̃ iste liber in-
titulatur liber posteriorũ
analeticorũ. idest resolutionũ. et ↄtinet duos
libros partiales. Prim⁹ cõtinet nouẽ tractat⁹
in quorũ primo determiat de sill'o demõstrati
uo quãtũ ad eius substãtiã: et continet tria ca
pitula. Primũ determiat quedã cõmunia an-
tecedẽtia ad cognitionẽ demõstratiõis. et cõ-
tinet duas partes principales. In prima ostẽ
dit necessitatẽ sill'i demõstratiui per vnã con
clusionẽ que talis est. ¶ Omnis doctrĩa ⁊ oĩs
disciplina ĩtellectiua fit ex preexñti cognitio
ne. Hãc cõclusionẽ inductiue probat aristo. in
tribus sciẽtys. primo. in sciẽtys demõstratiuis
p quas acqritur scientia. quia sciẽtie mathẽa
tice et oẽs artes demõstratiue fiũt ex preexi-
stenti cognitõne. Scd̃o probat in sciẽtys dya
lecticis per quas acqritur opinio. qr oẽs sciẽtie
dyalectice acqruntur per inductionẽ et sill'm.
ergo oẽs sciẽtie dyalectice fiũt ex preexñti co-
gnitiõe. tenet ↄñã. quia sillogismus procedit
ex precognitione alicui⁹ vniuersalis. Sed in-
ductio procedit ex singularibus q̃ nõ fũt nob
manifesta. Secũdo probat eãdẽ cõclusionẽȝ
in sciẽtys rethoricis que generãt persuasionẽ
quia sciẽtie rethorice generant persuasionẽ p
exẽpla et emptimemata, sȝ exẽpla ⁊ ẽptiema
ta fiũt ex preexñti cognitiõe. ergo et sciẽtie re
thorice fiũt ex preexñti cognitõne. mioꝛ patȝ
quia inductio et sill's fiũt ex preexñti cogniti
one. ergo etiã exẽplũ et emptiema. tenet ↄñã.
qr exẽplũ est inductio. et ẽptiema est vere sil
logism⁹. Ex quibus patet q̃ aristo. per doctri-
nã et disciplinã non solũ intelligit habitũ sci-
entialẽ cõclusionis, sed quãcũq̃ȝ notitiã acq̃si
tã de cõclusiõe siue illa notitia sit scientia siue
opinio vel persuasio. qr omis illa talis notitia
vt ipse probat fit ex preexñti cognitiõe princi
pioꝝ. diuersimode tñ: quia notitia scientialis
cõclusiõis fit ex preexñti cognitiõe p̃ncipioꝝ
veroꝝ et necessarioꝝ sed opinio fit ex p̃exi-
stẽti cognitione p̃ncipioꝝ probabiliũ. persua-
sio vero fit per aliq̃ signa priora vniuersalia.

Tertio

Sciendũ est q̃ circa hũc textuȝ
incidũt tres difficultates. Pria
est hec. que ẽ necessitas sillogismi demõstrati
ui. ¶ Respõdet̃ per duas suppõnes ⁊ vnũ di-
ctũ. ¶ Prima suppõ est hec. q̃ in hoc libro in-
tendit p̃ncipalit' manifestare principia essẽti-
alia demõstratiõis. ¶ Scd̃a suppõ. cuiuslȝ rei
ordinate ad aliquẽ finem necessitas sumit̃ ex
pte finis. vt dicitur secũdo phicoꝝ. ¶ Ex quo
seqtur tale dictũ. necessitas sill'i demõstrati-
ui est per seipsũ in nobis generari sciẽtia. qr fi
nis sillogismi demõstratiui ẽ scire. ergo neces-
sitas eius sumit̃ ex parte ipsius scire. ¶ Scd̃a
difficultas. ad quid p̃posuit aristoteles hãc p
positionẽ. Omis doctrina. ⁊c̃. ¶ Rñdet̃ q̃ i h
libro intẽdit aristoteles de sill'o generatio sci-
entie. ideo habuit suppõere sill'm demõstrati
uũ esse. ⁊ etiã ipsũ scire esse. cũ sit finis sill'i de-
monstratiui. ad extirpandũ tamẽ aliquas fal
sas opiniones destruentes scire habuit ĩ prin-
cipio huius operis ostendere modum quo in
nobis scire et scientia generantur. et istũ mo-
dum tangit per illam propositioneȝ primam
Omnis doctrina et omnis disciplina intelle-
ctiua fit ex preexistenti cognitione. ¶ Ex qua
prima propõne sic intellecta sequitur primo
q̃ scire de nouo acquirit̃ per demõstrationẽ.

quod ē cōtra achademicos dicētes nihil cōtingere scire sed oīa ignorari. et etiā cōtra platonicos asserentes nos nihil posse scire de nouo sed ꝙ nostrū scire ñ est nisi oblitoꝝ reminisci. Hos duos errores rēouet aristoteles ī sua prima ꝑpōne: qꝛ doctrinā aut disciplinā siue sciētiā in nobis fieri ex preexñti cognitōne: est sciētiā in nobis generari per aliqḋ argumētū. ꝛ nō ꝓprie nisi ꝑ veꝝ argumētū qḋ est argumētū ḋmōstratiuū. ġ sciētiā fieri ex preexñti cognitiōe est ipsā generari per sillogismū ḋmonstratiuū maior patet. qꝛ sciētiā fieri ex preexistenti cognitōe est eā fieri procedendo ab illa cognitiōe preexñti ad illud de quo sciētiā acquirimus. talis enī processus est argumētū. ġ sciētiā fieri ex preexñti cognitiōe est eā acqri per sillm̄. et potissime ꝑ silln̄ ḋmōstratiuū. ¶ Tertia difficultas. vtrū exēplū sit inductio. ꝛ ēptimema vere sills. Rñdeṫ per talē distinctōnē ꝙ in illis ꝑpositionibꝰ potest intelligi esse predicatio materialis ita ꝙ plura exēpla sint materia vniꝰ inductiōis et plura ēptiemata sint materia vnius sillogismi. et in illo sensu diete ꝑpositiones sunt cōcedēde. Alio mō pōt esse ibi predicatō formalis: ita ꝙ exēplū sit formaliter iductio ꝛ ēptiema formaliter ṽe sills. et sic ille ꝓpōnes sunt negande.

Conclusio Respōsalis. de sillogismo ḋmōstratiuo est sciētia tanꝙ̄ de subiecto libri posterioꝝ. Prima pars pꝫ qꝛ sillogismꝰ demōstratiuꝰ habet pricipia ꝛ ꝑtes scilꝫ dignitate et ꝑpositōnes imediatas. habet etiā partes scꝫ ḋmōstratōnē vniuersalē particularē. affirmatiuā et negatiuā ośsiuā ꝛ ad īpossibile. habet etiā passionē de seipso demōstrabilē scꝫ scire. Secūda para patet ꝑ diffinitionē subiecti attributionis.

Primo Dubitatur vtrū omis notitia fiat ex preexñti cognitiōe. ¶ Et videtur ꝙ nō qꝛ notitia sensitiua nō fit ex preexñti cognitiōe neqꝫ etiā intellectiua. qḋ patꝫ qꝛ tāta ē proportio inter itellectū et suū obiectū quanta est inter sensū et suū obiectū. sꝫ sēsus apprehēdit aliquod sēsibile ḋ nouo nullo obiecto prius cognito. ġ similiter intellectua potest aliqḋ itelligibile priꝰ apprehēdere nullo obiecto prius cognito vel apprehēso. Et cōfirmatur. qꝛ quicqd potest virtus inferior illḋ pōt virtus superior. sed intellectus est virtus superior ad sensū. ġ cū sensus possit habere notitiam sensitiuā non preexñte aliq̄ notitia sensitiua: ita et intellectꝰ poterit habere aliquam notitiā intellectiuā nulla notitia sēsitiua pexistente. ¶ Scḋo sic. notitia nō generaṫ ex alia nisi per discursū. sed discursus est a premissis ad cōclusionē. ġ videṫ ꝙ ois notitia que generatur ex alia sit cōpleta. et per cōseqns habeṫ saltē ꝙ nulla notitia intellectiua icōplexa fit ex aliqua notitia intellectiua preexñte. ¶ In oppositū arguiṫ per aristotelē probātē ꝙ omnis doctrina et omnis disciplina intellectiua fit ex preexñti cognitiōe. ¶ Rñdeṫ per quinqꝫ distinctiones et vnū dictū. ¶ Prima distictō duplex est cognitio. q̄dam est sensitiua et est illa notitia quā habet sēsus de obiecto sensibili sibi p̄ntato. Alia est cognitio intellectiua ꝛ est illa notitia quā habet intellectꝰ de obiecto intelligibili p̄ntato in se vel per propriā speciem vel per speciē alteriꝰ virtualiter ipsuꝫ cōtinētis. ¶ Secūda distinctō. duplex est cognitō sēsitiua. quedā est interior quam habet sensus iterior de obiecto suo. Alia est exterior quā hꝫ sensus exterior de suo obiecto. ꝛ vtraqꝫ illarū adhuc est duplex: quedā est incōplexa q̄ scilꝫ sensus interior vel exterior apprehēdit vnū obiectū sensibile per se et solitarie. Alia ē cōplexa qua apprehēditur vnū obiectū sensibile per cōparatiōnē ad aliud. sicut patet de illa cōclusione luna eclipsaṫ. que quādoqꝫ sēsu visus ꝑcipiṫ. ¶ Tertia distinꝰ cognitō intellectiua est duplex. quedā est icōplexa que est ḋ obiecto icōplexo: cuiusmodi est cognitio intellectiua terminoꝝ. Alia est cōplexa que est ḋ obiecto cōplexo. sicut est cognitio propositionū. ¶ Quarta distinꝰ cognitō itellectiua cōplexa est duplex. scilꝫ principioꝝ. et cōclusionū. ¶ 5ᵃ distinctio. cognitio principioꝝ et cōclusionū est duplex. quedā est intellectiua. alia est sēsitiua. ¶ Dictū est istud. cognitio intellectiā cōclusionū fit ex preexñti cognitiōe intellectiā principioꝝ. et cognitō itellectiā ꝑncipioꝝ fit ex preexñti cognitōe intellectia terioꝝ. cognitio vero intellectia terioꝝ fit ex preexñti cognitiōe sensitiua interiori. sed cognitō sēsitia interior fit ex preexñti cognitōne sensitia exteriori. et ibi est statua. qꝛ cognitō sensitiā exterior saltē incōplexa nō fit ex preexñti cognitiōe. ¶ Et ad primā ratōnē rñdeṫ negādo maiorē. ponēdo duas dr̄as inter intellectū ꝛ sensum. Quaꝝ pria se tenet ex parte obiecti. naꝫ

sensibile qđ est obiectū sensus existit in re proportionaliter ipsi sēsui. et ideo sensus apphēdit statim suū ꝓpriū sensibile nullo alio precognito. sed intelligibile licet sit proportionabile intellectui post abstractōnē: ante abstractōnē nō existit in re ꝓportionatū ipsi ītellectui. ideo itellectꝰ ad hoc ꝙ intelligat: aliqđ prerequirit. indiget enī intellectu agēte disponēte obiectū vt fiat ꝓportionatū intellectui. indiget etiā sensibꝰ exteriouibꝰ. quia intellectꝰ noster pro statu vie nō est natus accipere notitiā nisi per misteriū sensus. ¶ Alia differētia se tenet ex parte potētiarū. qꝛ itellectui ꝯuenit discurrere de vno in aliud rōne cuiꝰ intellectꝰ deuenit de notitia vniꝰ in notitiā alterꝰ. talis autē discursus nō cōuenit sēsui. imo sensus tantū successiue suū sēsibile apprehēdit. ¶ Ad cōfirmationē dicitur ꝙ in quodcūqꝫ sensibile pōt sensus sentiēdo in idē sensibile pōt intellectꝰ ipsū per abstractōnē intelligēdo. licet nō similiter qꝛ sensus ꝑcipit sensibile nulla cognitiōe p̄existente. qđ nō cōpetit itellectui. ¶ Ad scđaꝫ respondet per distīctionē. nā quadrupliciť pōt aliq̄ sciētia causari ab alia. ¶ Unoꝰ obiectiue. et sic ex notitia sēsitiua causať notitia itellectiua qꝛ notitia sēsitiua est sicut obiectū intellectus ideo ex es causať obiectiue notitia intellectiua. 2ᵒ mō elicitiue: et sic notitia sēsitiua interior causať ex notitia sensitiua exteriori. et etiā notitia intellectīs ex alia. qꝛ vt vult comentator. auicenā. et aliȷ expositores: virtꝰ extiatia siue cognitiua ex intētionibꝰ sēsatis elicit ītētiones nō sēsatas. sicut ouis ex motu et figura lupi sensatis sēsu visus: elicit speciē īimicitie nullo sensu sensatā. sic ꝛ intellectꝰ cū sit virtꝰ superior a speciebus accidētiū potest elicere speciē substātie. et sic ex cognitiōe accidētiū causať elicitiue notitia substātie. Tertioꝰ abstractiue qꝛ ex cōceptu ꝯfuso albi quo cōfuse et indistincte intellectꝰ cōcipit albedinē ꝛ subiectū eius potest ītellectꝰ abstrahere duos cōceptꝰ distinctos seorsū: scilꝫ cōceptū accidētis. et cōceptū substātie. ergo ex vna notitia ꝯfusa causatur abstractiue alia notitia ꝓpris. Quartoꝰ discursiue causať vna notitia ab alia. qꝛ ex notitia p̄missaꝝ discurrēdo ad ꝯclusionē causatur notitia ipsius cōclusionis.

Secundo Dubitatur. vtrū notitia sciētifica sillogismi demōstratiui: acqratur ꝑ sillogismū demōstratiuū. ¶ Et videtur ꝙ nō. quia sillogismus per quē acquiritur sciētia de sillogismo demōstratiuo ꝓcedit ex coibus et non ex ꝓpȷs ergo nō est demōstratiuꝰ. tenet ꝯña quia sill's demōstratiuꝰ debet procedere ex ꝓpȷs. añs patet. qꝛ si per aliquē sill'm acqreretur sciētia de sillogismo demōstratio maxime esset per istū: omis sillogismꝰ procedēs ex premissis veris ꝛ imediatis facit scire. sed ois sillogismꝰ demōstratiuꝰ ē huiusmodi. g̊ ois sillogismꝰ demōstratiuꝰ facit scire. sed ħ nō. patet. qꝛ ille silloꝰ procedit ex coibus applicabilibus cuilibet materie. g̊ nō est demōstratiuꝰ. ¶ In oppositū arguiť. qꝛ ois notitia sciētifica acqritur ꝑ aliquē discursū. ergo notitia sciētifica sillogismi demōstratiui debet acqri ꝑ discursuꝫ. vel ergo ille discursus ē sciētificꝰ vel nō. nō 2ᵐ quia talis ē ꝯpositꝰ ex duabꝰ p̄missis in modo et figura dispositis. vt patiut arguēdo āte oppositū. si dicať ꝙ talis discursus sit sillogisticus. vel ergo erit sill's simpl'r vel sophisticꝰ. neutꝝ pōt dici. vt de se patet. aut erit dyaleticꝰ. sꝫ hoc nō. quia silloꝰ dyaleticꝰ nō est generatiuꝰ scientie sed oppinionis. relinqtur g̊ ꝙ talis discursus est sill's demōstratiuꝰ vel oportebit ponere aliquē aliū sill'm a p̄dictis: et ꝯñter oporteret ponere aliā logicā docētē illū sill'm. ¶ Ad dubiū rñdetur per tres suppōes. ꝛ vnū dictū. ¶ Prima suppō. q̄cūqꝫ aliq̄ passio demōstrať đ aliquo superiori vniuersaliter sūpto. etiā ex cōseqūēti demōstrať de q̊libet inferiori illiꝰ superioris. ¶ Secūda suppō. omne illud ex quo procedit demōstratio debet esse notū. et illud ad qđ tēdit debet esse ignotū. ¶ Tertia suppō. licet iplicet ꝯdictōnē eādē ꝓpositionē esse simť notā et ignotā ab eodē intellectu. tamē nō est incōueniēs idē subiectū ab eodē intellectu esse simul notū et ignotū respectu diuersoꝝ predicatoꝝ. vt idē intellectꝰ potest simul scire ꝙ aliqs hō sit rationalis. et ignorare de eodeꝫ ꝙ sit albꝰ vel sedēs. ¶ Dictū ē istud. nō ē icōueniens ꝙ illa demōstratio prius facta ante argumētū in oppositū dubiȷ per quā acqritur notitia sciētifica sillogismi đmōstratiui sit simť nota et ignota respectu diuersoꝝ predicatoꝝ. qꝛ ītellectꝰ noster cognoscēs diffionē demōstrationis scit illā particularē demōstrationē esse demōstrationē: ignorat tamē illā facere scire eo ꝙ nōdū habet habitū sciētificū de hac conclusione: omnis demōstratio facit scire. Et ex hoc satis patet respōsio ad dubiū. ¶ Et ad ra

tionē ante oppositū respōdetur per vnā disti-
ctionē. Dupliciter cōtingit intelligere demō
strationē procedere ex proprijs. vno mō ꝙ ꝓ-
cedat ex proprijs simpliciter et in se. et sic nō
oportet demōstrationē procedere ex ꝓprijs.
alias nulla esset demonstratio methaphisica
lis. cū methaphisicalia sint omibus cōmunia
Alio modo pōt ītelligi demōstratio procede-
re ex proprijs in ordine ad cōclusionē. quia. s.
premisse explicāt propriā causā ꝛ imediatam
cōclusionis. et sic omis demōstratio debet ꝓ
cedere ex proprijs.

Tertio Dubitatur. vtrū doctria et disci
plina sint vnus et idē habitus. ¶ Pro solutio
ne ponūtur tres difficultates. Prima est hec
vtrū notitia primi pricipij cōplexi sit doctria
vel disciplina. ¶ Rñdet ꝙ nec sic. nec sic. Cu
ius ratio est. quia doctrina aut disciplina dici
tur notitia alicuiꝰ propōnis que primo appet
dubia aut falsa. sed prima principia nō possūt
videri falsa aut dubia. ergo notitia primoruꝫ
principiorum nec est doctrina nec disciplina.
maior patet per linconiensē dicentem ꝙ non
docemur vel adiscimꝰ nisi illud qđ cū prio cō-
cipimus est nobis dubiū vel apparet falsum.
et post dubitationē et cōtrariā opinionē ma-
nifestatur nobis eius veritas. mior patꝫ. quia
sicut graue de natura sua est inclinatū ad gra
uandū si nō ipediatᷣ: ita intellectus de natura
sua inclinatur ad assētiendū vero sibi presen
tato. ita ꝙ nō potest tali vero sibi presentato
nō assentire. cū ergo prima pricipia sint vera
et euidētissima nō possunt intellectui appare
re falsa aut dubia. ¶ Secūda difficultas. vtꝝ
notitia cōclusionis debeat dici doctrina et di
sciplina. ¶ Rñdetᷣ affirmatiue ꝙ sic. et vt pa-
tuit habitꝰ ꝯclusionis que prius erat dubia vl
apparēs falsa vocatᷣ doctrina et disciplia. sed
cōclusio ante demōstrationē est dubia vel ap
parēs falsa et per demōstrationē manifestatᷣ
eius veritas. ergo eius cognitio vel habitꝰ cō
clusionis vocatᷣ doctrina et disciplina. licꝫ dif
ferēter. quia vt vult albertꝰ: habitꝰ cōclusiōis
dicitur disciplina pro tanto ꝙ est habitꝰ quie-
scens in aīma scientis. sed ille idē habitꝰ dicitᷣ
doctrina inquantū procedit a doctore in disci
pulū. vel potest dici ꝙ per doctrinā intelligit
aristoteles sciētiā acquisitā mediāte doctore.
et per disciplinā intelligit scientiā acqsitā per
inuētionē. quia vtraqꝫ fit ex preexistēti cogni-
tione. ¶ Tertia difficultas. quis vocatᷣ doctor
generans sciētiā. Respōdet liconiēsis ꝙ nec
ille qui exteriꝰ docet. nec littera scripta exteri
us visa proprie debet vocari doctor sed hꝫ duo
mouēt et excitāt. sed verus doctor est qui mē
tē illuiat et veritatē ostēdit: et ille est itellectꝰ
qui quādo habet notitiā aliquaꝝ premissarū
et cū hoc videt necessariā illationē alicuiꝰ cō-
clusionis: ex illis premissis causat in seipso sci
entiā vel doctrinā illius cōclusionis. Ex quo
patet ꝙ idē potest esse doctor ꝛ discipulus. nā
intellectus pro quāto causat illā doctrinā di
citur doctor. vt vō eā recipit: dicitur discipꝉs.
¶ Ex his patet respōsio ad dubiū ꝙ doctrina
et disciplina sunt idē habitus cōclusionis dif-
ferentes penes cōnotationes. qꝛ disciplina cō
notat receptionē habitꝰ in discipulo. et doctri
na ꝯnotat ꝓgressū hitus a doctore i disciplm.

Ad rationes Ante oppositū. due pri
me soluūtur in prio no
tabili. et tertia soluitur ex secūdo dubio.

Queritur Utrum tantū
sint due ꝑcogni
tiones. scilicet quid est: ꝛ quis
est. ¶ Et videtᷣ ꝙ non. quia qͣt
tuor sunt questiōes vere scibi-
les. ergo quattuor sunt preco-
gnitiones. tenet ꝯsequētia: quia questio ꝛ pre-
cognitio se habēt sicut certū ꝛ dubiū. et sic sūt
opposita. modo tot modis dicitur vnū oppo-
sitoꝝ quot modis dicitᷣ reliquū. ¶ Arguitᷣ se-
cundo, tria sunt precognita. ergo tres sūt ꝑco-
gnitiones. tenet cōsequētia. quia quodlꝫ ꝑco-
gnitū habet propriā precognitionē. Et confir
matur. quia precognitū et precognitio sūt re-
latiua. ergo plurificato vno plurificatur et re
liquū. ¶ Tertio sic. ī quarto methaphisice de
mōstrat aristoteles de dignitate quia est. ꝛ eti
am in hoc libro ostendit de subiecto et passio
ne quid est. ergo non sūt precognita. et per cō
sequēs non erunt alique precognitiōes. igitur
ꝛc. ¶ In oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratō
ne terminoꝝ ponūtᷣ qͣttuor di
stinctiones. Quaꝝ prima est hec. precognitio
capitur tripliciter. vno mō vt est precognoscē
tis actio. et sic precognitio est notitia ꝑcedēs
notitiā scientificā cōclusionis. Alio mō preco
gnitio est precogniti passio. Tertio mō preco
gnitio est idē ꝙ esse precognitū. duobus ꝓmis

modis explendo precognitionē: quid est et qr est non sunt precognitōnes sed ipsorum sunt pre cognitiones. lz bñ 3ᵒ: ¶ Zᵃ distictō. Duplex ē precognitū. quoddā est imediatū. et est illud qđ de alio precognoscitur. et sic quid est: et qr est sunt precognita. Aliud est precognitū mediatū quod est illud de quo aliud precognoscitur. et sic subiectū et passio et dignitas sūt precognita. Ex quo sequitur q capitur precognitio pro precognito imediato. ¶ Tertia distinctio. quid est: et quia est possūt dupliciter considerari. Unoᵒ capitur quia est vt ipsū est subiecti vel dignitatis. et sic est precognitio. Alio modo capitur vt est cōclusionis vel passionis et sic est questio. Similiter quid est subiecti absolute cōsiderati est q̄stio. sed quid ē subiecti considerati in ordine ad passionez est p̄cognitō. potest etiā dici q nō est incōueniēs idē successiue esse certū et dubiū. ideo nō est inconueniēs q illa duo scilicet quid est et quia est primo sint questiōes et postea quādo fuerint termiate sint precognitiōes. nec est simile de propter qđ: quia post termiationē q̄stionis propter quid ipsa bene ē cognitō. sed nō precognitio. ¶ Quarta distinctō. tantū esse duas precognitiōes potest dupliciter intelligi. vno mō i genere. et sic tantū sūt due. quia istud cōmūe genus precognitio diuidit in duas species subalternas. scilicet in precognitionē quid est. et precognitionē quia est. Alio modo potest intelligi q tātū sunt due in specie specialissima et sic propō est falsa: quia sunt tres precognitiones in specie specialissima scilz quid est. et qr est, sed quia est diuiditur i quia est subiecti. et quia est dignitatis: et sic erunt tres precognitiones in specie specialissima.

Secundo Sciēdū est q in secūda parte huius capituli determiat aristoteles de precognitione cōclusionis sillogismi demōstratiui. et continet tria puncta. in quorū primo determiat de precognitione cōclusionis quātū ad sua pricipia materialia. q̄ sunt subiectū et passio. et efficiētia que sūt premisse. et cōtinet vnā conclusionē que est hec. ¶ Necessariū est p̄cognoscere dupliciť. idest due sunt precognitiones. Patet. quia de aliq̄bus oportet precognoscere quia sūt: cuiusmodi sunt dignitates. ⁊ alia sunt de quibᵒ oportz precognoscere quid est qđ diciť per nomē. sic sūt passiones. Alia vero sūt de quibᵒ oportz precognoscere vtrūq̧ scilz quid est. ⁊ qr est. cuiusmodi est subiectum conclusionis. ergo tantū sunt ponende due precognitiones. scilz quid est. et quia est. Antecedens predictū patet exemplariter. quia de ista dignitate scilicet De quolibet est affirmatio vel negatio vera: oportet precognoscere quia est vera. et de ista passione que est triangulus oportet precognoscere quid est. idest quid significatur per tale nomē. sed de illo subiecto quod est vnitas. oportet precognoscere vtrūq̧. scilz quid est quod significat iste terminᵒ vnitas. et quia est. hoc est q est ens non prohibitū. nec ipossibile.

Tertio Sciendum est q circa hunc textum incidunt due difficultates. ¶ Quarum prima est hec. vtrum precognitio quid est sit precognitio alicuius ingredientis demonstrationē. ¶ Ad quam respondeť per tres distinctiones. et sex dicta. ¶ Prima distinctio est hec. scilicet. quid est diffinitio quid nominis. et quid est diffinitio quid rei. Diffinitio quid nominis est oratio explicans ratōnē vocis ad suū significatū. Sed diffinitio quid rei. est oratio explicans ipsam rem. ¶ Secunda distinctio est hec. dupliciter potest acquiri scientia i nobis. vno modo potest in nobis acquiri scientia per inuentionē. sicut docet philosophus in fine secūdi huius. Alio modo potest in nobis acquiri scientia per doctrinam. sicut scientia acquisita in aliquo per actū docētis. ¶ Tertia distinctio. Duplex est demōstratio. scilicet demonstratio propter quid. in qua scilicet demonstrať propria passio de suo proprio subiecto per diffinitionē quiditatiuā subiecti. Alia vero est demōstratio quia est. q̄ procedit ab effectu ad causā. ¶ Primū dictū. aristoteles hic enumerat precognitiones cōmunes omniū demonstrationū. tam quia q̄z propter quid. cōsimiliter etiam et ipse enumerat hic om̄es precognitōnes cōmunes cuiuslibet scientie. tam sciētie acquisite per inuentionē. q̄z scientie acquisite in nobis per doctrinam. ¶ Secūdū dictum. diffinitio quid rei nō presupponitur siue precognoscitur in omi demōstratione. Quod probatur sic. nam aliquādo demonstratur diffinitio quid rei de subiecto: et hoc per propriā passionem ipsius subiecti. vt satis patet. ergo in tali demōstratione non p̄cognosciť seu p̄supponiť qđ rei illiᵒ subiecti. tenz 9ña: qr nihil idē ē p̄cognitū ⁊ dēmōstratū;

¶ Tertiū dictū. qd rei nō presupponit̄ in omi demōstratiōe ꝑpter qd. patz. q₂ iterdū subiectū nō habet diffinitōnē qd rei sed tātū habet aliquā primā passionē per se notā et idemonstrabilē d̄ ipso per quā demōstrant̄ omēs passiones posteriores de illo subiecto. sicut i methaphisica ibi fiūt demōstrationes ꝑpter qd et potissime de ente: cui⁹ nō est diffinitio quid rei. ¶ Quartū dictū. i demōstratōne ꝑpt̄ qd ꝛ simplicit̄ potissima cui⁹ subiectū habet diffinitionē qd rei: necesse est de subiecto precognoscere quid rei. patet. q₂ in tali demōstratione diffinitio qd rei subiecti ē mediū. ergo de ipsa oportet habere precognitōnē. ¶ Quītū dictū. qd nōis debet precognosci in oī demōstratōe tā quia est: q̄₃ propter qd. patz. q₂ ignorato qd significat̄ per noīē. de tali nomine nihil pōt demōstrari. ¶ Sextū dictū. quid nōis est p̄cognitio: nō autē quid rei. patet. q₂ illud ē solum precognitio qd̄ in qualibet demōstratiōe precognoscit̄ necessario. sed qd nōis est huiusmodi. nō autē quid rei. ergo quid nōis ē precognitio. ¶ Ex his inferunt̄ tria correlaria. Primū est. de dignitate oportet presupponere qd est patet. q₂ d̄ dignitate oportet p̄supponere q₂ ē: ergo et quid ē. tenet cōsequentia. q₂ ignorato qd significat̄ per dignitatē nō potest sciri q̄ ipsa sit vera. tamē significare aliquid nō cōuenit dignitati nisi rōne suaꝝ partiū. ideo qd nominis eius nō enumerat̄ inter precognitōes. sed posteri⁹ enumerabit i q̄rto capitulo tertij tractatus hui⁹ primi cū dicit. qcquid igitur significēt prima et que sūt ex primis accipiūtur. et sequit̄: q̄ autē sint principia quidē necesse est accipere. idest supponere. alia qdē demōstrare. ergo de p̄cipijs presupponit̄ quid nōis. ꝛ quia est. ¶ Scōm correlariū. d̄ subiecto oportet presupponere qd est. quod explicat̄ ꝑ diffinitionē subiecti. ¶ Tertiū correlariū. de passione oportet presupponere quid est: idest quid significat̄ per ipsā. Et per hoc patet responsio ad dubiū. scilz quid nōis est precognitio dignitatis subiecti et passionis. ¶ Secūda difficultas. vtrū quia est sit precognitio. ¶ Respōdetur per vnā distictionē. ꝛ tria dicta. Distinctō est h̄. duplex ē q₂ est: scilicet cōplexoꝝ. et icōplexoꝝ. Quia est cōplexoꝝ ē idē q̄ esse verū. sed q₂ ē incōplexoꝝ est idē q̄ esse verū quod ē esse exītie. vel esse diminutū qd̄ est esse qditatiuū vel essētie. ¶ Primū dictū. de dignitate oportet precognoscere q₂ est. patet. quia de ipsa precognoscit̄ q̄ est vera. ¶ Scōm dictū. de subiecto precognoscit̄ q₂ est. nō quidē quātuz ad verū esse existētie: sed quātū ad esse quiditatiuū vel existētie. Pria pars patet. q₂ multarū est sciētia que nō existūt actualiter. 2⁹ pars patet. q₂ ad h̄ q̄ de aliq̄ sit sciētia sufficit q̄ ipsū non sit ens ꝑhibitū vel ipossibile. sed q̄ ipsū possit esse. ¶ Tertiū dictū. de passione non p̄cognoscit̄ q₂ est. pz. q₂ nihil idē precognoscit̄ et demōstrat̄. sed q₂ est passionis ꝑ demōstratione ōndit̄. ergo nō precognoscit̄. Ex his patet rñsio ad dubiū. scilz quia est dicit̄ esse p̄cognitio. q₂ in oī demōstratōe oportet presupponere premissas demōstratiōis esse veras. ꝛ q̄ subiectū nō sit ens prohibitū sed habeat aptitudinē ad actualē existentiam.

Conclusio Respōsalis. tantū sūt due precognitiōes: scilz quid ē. ꝛ quia est. Patet per rōnē text⁹. patz etiā aliūde. quia sūt tātū tria precognita. de quoꝝ duobus ē vna precognitio. nā de dignitate ꝛ subiecto simil̄ precognoscit̄ q₂ est: sed de subiecto et passione precognoscitur quid est: ergo tātū sunt due precognitiōes. ¶ Et h̄ de q̄stione.

Primo Dubitat̄. vtrū possibile sit nos aliqd scire d̄ nouo. ¶ Pro solutione supponit̄ q̄ in hac tertia particula ponit aristoteles differētiā inter p̄ncipia effectiua cōclusiōis quātū ad eoꝝ precognitōnē. et ꝯtinet vnā cōclusionē que ē hec. aliq̄ suple principia demōstrationis pri⁹ tēpore cognoscūtur q̄₃ cōclusio et aliqua simul tēpore cognoscūtur cū cōclusione. Patet. q₂ q̄ñcūq₃ aliq̄s scit aliquā maiorē alicui⁹ silli demōstratiui. et nō scit minorē pertractatā sub illa maiore. tūc pri⁹ scit illā maiorē q̄₃ cōclusionē. si v̄o cognita maiore sciuerit miorē cōtineri sub vniuersali h⁹. idest esse debite sūptā sub medio vniuersalit̄ sūpto tūc simul tēpore cognoscet p̄cipia et cōclusionē. ¶ Patet exēplo. q₂ si q̄s sciat illā vniuersalē omnis triangulus habet tres: nondū scit istā cōclusionē q̄ hec figura in semicirculo descripta habet tres. s₃ si cognita illa maiore vlī simul cognoscat hūc triāgulū qui est d̄script⁹ in semicirculo esse triangulū simul cognouit hāc cōclusionē. scilicet q̄ hic triāgulus habet tres. dūmō inter minorē extremitatē ꝛ medium non sit aliquod mediū per quod possit ōndi mediū de miori extremitate. illud autē qd̄

sic cognoscitur inesse medio nõ per aliud me-
diũ est vltimũ idest singulare ipsius vniuersa
lia quod de nullo alio dicitur. ¶ Conseqnter i
tertia particula determiat de precognitõe cõ
clusionis in suis principys. ꝛ continet tres cõ-
clusiones. ¶ Quarũ prima est hec. anteq̃ scia
tur cõclusio per inductõnẽ aut per sill'm opoz
tet ꝙ quodã mõ cognoscat̃. ꝛ quodã mõ igno
retur. ita ꝙ sciat̃ in vniuersali. et ignoret̃ sim
pliciter. idest i particulari. sicut illa cõclu⁹: triã
gulus habet tres aliquo mõ scitur i suis p̃mis-
sis. et quodã mõ ignoratur. Hanc cõclusionẽ
probat aristoteles ratione ducẽte ad ĩpossibi-
le. quia si cõclusio non sciret̃ quodã modo i p̃-
missis nec aliquo mõ ignoraret̃ sequeret̃ incõ
ueniẽtia platonis in discipulo suo mẽnone. sci
licet ꝙ aut nihil contingeret sciri. aut ꝙ scire
nõ esset nisi reminisci. et sic intellect⁹ non adi
sceret aliquid de nouo. sed solũ ea que p̃us no
uit. ¶ Secũda cõclusio tangit reprobationez
cuiusdã solutionis quã antiqui dabãt ad rati-
onẽ platonis. Erat autẽ ratio platonis hec. q2
ille qui oĩa scit nihil adiscit. vel si aliquid adi-
scat suũ adiscere nõ est aliud q̃ȝ remisci. sed q̃-
cũq̃ȝ ĩperitus in quacũq̃ȝ arte cognoscit omia.
ergo nihil adiscit de nouo. maiorẽ relinqt no-
tã. sed minorẽ sic declarat. accipiendo quẽdã
ĩmpitũ in geometria et in quacũq̃ȝ alia sciẽtia
quẽ ĩperitũ interrogabat plato de principys
geometrie per se notis. primo declarãdo t̃mi-
nos. et ex illis termĩa cõstituendo principia p
se nota. et sic per ordinẽ procedẽdo vsq̃ȝ ad cõ
clusiones. ad q̃ omĩa interrogata vsq̃ȝ ad ꝯclu
siones verũ per singula respõdebat ille ĩperi
tus. hoc autẽ nullaten⁹ facere potuisset: nisi il
la prius cognouisset. ergo illã conclusionẽ p2l
us sciebat anteq̃ȝ in scientia geometrie instru
eretur aliquo mõ. et pari mõ probaret̃ ꝙ scie
bat principia et cõclusiones oĩm aliaꝝ sciẽtia
rũ ãteq̃ȝ instrueret̃ in eis. ¶ Secũdo sic argu-
ebat plato. si quis sciat istã vniuersalẽ: omnis
dualitas est par. et per eã velit adiscere istam
particularẽ scilicet ꝙ hec dualitas est par. aut
ergo sciẽdo istã vniuersalẽ: omĩs dualitas est
par: scitur simpliciter ꝙ hec dualitas est par.
aut simpliciter ignorat̃. si simpliciter scitur et
adiscat̃. tunc adiscere erit scitoꝝ remisci. si ve
ro simplicit' ignoret̃. ergo siml' ignorabit̃ ista:
oĩs dualitas ẽ par. cũ ista dualitas quã tu non
scis esse dualitatẽ sit v̾a dualitas. ¶ Ad istud
argumẽtũ respõdebant antiq ꝙ sciendo istaȝ
omĩs dualitas est par: nõ scitur vniuersaliter
oẽm dualitatẽ esse parẽ. sed solũ scitur illã du
alitatẽ esse parẽ: quã prescitur esse dualitatẽ.
¶ Istã solutionẽ reprobat aristoteles dupli-
citer. p̃mo sic. quia illud scitur cuius demõstra-
tio habetur. sed per demonstrationẽ habetur
notitia de omni dualitate simpliciter. et non
solũ de dualitate que prescit̃ esse dualitas. er
go sciẽdo illã ꝙ omĩs dualitas est par. scit̃ vni
uersaliter de omĩ dualitate ꝙ ipsa ẽ par. Se-
cũda ratio. nulla premissa demõstratõis acci-
piebat̃ cũ illo addito: quã tu scis esse dualita-
tẽ. sed accipiebat̃ simpliciter de omni dualita
te. ergo etiã ista cõclusio: omĩs dualitas ẽ par
scitur simpliciter de oĩ dualitate. et nõ solũ de
dualitate q̃ prescit̃ esse dualitas. ¶ Tertia cõ
clusio tangit verã solutionẽ ad argumẽtũ pla
tonis que ẽ hec. nõ est incõueniens vt opinor
adiscere de nouo illud quod scim⁹. dũmõ non
sciam⁹ illud eodẽ modo quo adiscim⁹. vt si sci-
amus cõclusionẽ in vniuersali. et adiscamus
eã simpliciter. idest i p̃ticulari. ꝛ i p̃p̃a forma.

Secundo dubitatur. vtrũ eodẽ actu intellectus possint cognosci
premisse et cõclusio demõstratiõis. ¶ Respõ-
det̃ per duas suppões. et duo dicta. ¶ Prima
suppositio. Impossibile ẽ plures actus intelli
gendi simul esse in eodẽ intellectu. Patet per
auicẽnã dicẽtẽ ꝙ sicut ĩpossibile est idẽ corp⁹
diuersis figuris figurari: ita ĩpossibile ẽ eũdẽ
ĩ ellectũ diuersis actib⁹ intelligẽdi informari:
Et confirmatur. quia duo actus non videntur
habere maiorẽ incõpossibilitatẽ q̃ȝ infiniti. er
go si in eodẽ intellectu possent esse simul duo
actus ĩtelligẽdi etiã poterũt esse infiniti. qđ ẽ
ĩcõueniens. Itẽ ꝯtingit plura scire. intelligere
vero nõ. sed hoc nõ videtur verũ nisi propt̃ ĩ-
cõpossibilitatẽ actuũ ĩtelligẽdi. ꝛ ꝯpossibilita
tẽ habituũ. ergo licet plures habit⁹ possint si-
mul esse in eodẽ intellectu. nõ tamẽ plures a-
ctus. ¶ Secũda suppositio. per aliũ actũ ĩtel-
lectus noster ĩtelligit propõnẽ ꝛ extrema pro
positionis seorsũ sũpta. Patet. quia intellect⁹
noster duob⁹ actib⁹ intelligit distincte et seor-
sũ duo extrema p̃põnis. et vno actu intelligit
totã propõnẽ. ergo alio actu cognoscit intelle
ctus noster ipsã p̃põnẽ et extrema illi⁹. ¶ Pri
mũ dictũ. intellect⁹ noster simul ꝛ vnico actu
intelligit propõnẽ et extrema p̃põnis seu ter-

minos propositionis et ipsã propositionẽ. patet. quia intellect⁹ noster duob⁹ actibus distinctis intelligit termĩos distincte. et postea desinũt esse illi duo actus. et tũc intellect⁹ format vnũ tertiũ actũ qui virtualiter cõtinet perfectionẽ duoꝝ actuũ precedẽtiũ. et illo tertio actu intelligit simul totã propõnẽ et termios eius. non tamẽ tanq̃ multa: sed pro quãto habent rationẽ vnius cõplexi. ¶ Secũdũ dictũ et si tribus diuersis actib⁹ intelligẽdi intellectus noster cognoscat distincte duas premissas sillogismi et conclusionẽ: tamẽ eodẽ actu põt simul cognoscere premissas et conclusionem. Prima pars patet. quia cuilibet obiecto itellectus correspõdet propri⁹ actus intelligendi sed due premisse seorsũ sũpte et cõclusio sunt tria diuersa obiecta intellect⁹. ergo in intellectu correspõdẽt eis tres diuersi actus intelligendi. Scõa pars patet. quia itellect⁹ vno primo actu intelligit maiorẽ. et postea alio actu distincto a precedẽte intelligit minorẽ. et postea intelligit applicationẽ siue practicatõnẽ premissaꝝ ad cõclusionẽ. et in fine discursus abiectis alijs actib⁹ precedẽtib⁹ format vnũ tertiũ actũ virtualiter ꝯtinẽtẽ perfectionem actuũ precedẽtiũ per quẽ simul intelligit conclusionẽ et principia. Et sic patet respõsio ad dubiũ. ¶ Posset tamẽ probabiliter superaddi vnũ dictũ scilicet ꝙ nõ est ipossibile plures actus intelligendi simul esse in eodẽ intellectu. quod patet. quia alius est actus quo intelliguntur extrema alicuius ꝓpositionis et ipsa tota propositio. quia primus a secũdo separatur: sed illi duo actus simul stãt in eodẽ itellectu. Impossibile est enĩ cõponere simplices terminos et ꝓpositionẽ intelligere sine intellectione simplici terminoꝝ. ergo simul stant. ¶ Et confirmatur. quia alio actu cognoscũtur extrema differentie. et ipsa differẽtia inter extrema. sed intellectus simul cognoscit aliqua extrema et ponit differentiã inter illa. ergo illi actus simul stant. mior videtur nota per aristotelẽ 2° de anima vbi videtur probare sẽsuꝫ ꝯmunẽ cognoscere obiecta sensuũ particulariũ per hoc ꝙ ponit differentiã inter illa.

Tertio Dubitatur. vtrũ maiore et minore cognitis: simul tẽpore cognoscatur ꝯclusio. ¶ Respondet̃ per tres distinctiones. et duo dicta. ¶ Distinctio prima est hec. maior et minor possũt dupliciter itelligi. vno modo seorsũ et distincte. Alio modo simul et cõiuncte siue vt sunt pertractate. Dicunt̃ autem premisse pertractate: quãdo minor scitur esse debite sũpta sub maiore. ¶ Secũda distinctio. aliqua dicuntur simul tẽpore dupliciter. vno modo simultate adequationis. et sic illa dicunt̃ simul tẽpore que sunt in eodẽ tẽpore precise et adeq̃te ita ꝙ tẽpus mẽsurãs durationẽ vnius precise mẽsurat durationẽ alterius. sic ꝙ in quocũqꝫ tẽpore verũ est dicere ꝙ vnũ est: in eodẽ tẽpore veꝝ est dicere aliud esse. et sic premisse applicate et cõclusio non cognoscuntur simul tẽpore. Alio modo aliq̃ dicuntur simul tẽpore simultate imediatiõis q̃ sic se habẽt ꝙ vnũ est stati post reliquũ. ita ꝙ inter tẽpus mẽsurans durationẽ vni⁹: et tẽp⁹ mensurans durationẽ alteri⁹: non est aliqŏ tẽpus mediũ. et sic cognitis premissis applicat simul tẽpore cognoscit̃ cõclusio. ¶ Tertia distinctio. duplex est cognitio. scilicet in vniuersali. et in particulari. Cognitio in vniuersali ẽ cognitio alicuius non in se: sed in suo antecedente. sed cognitio in particulari est cognitio alicui⁹ in se et in propria forma. ¶ Primũ dictũ. cõclusio cognoscitur in vniuersali simul tẽpore simultate adeq̃tionis cũ premissis applicatis. sed in particulari cognoscit̃ cũ ꝑmissis applicatis simul tẽpore simultate imediationis ¶ Scõm dictũ. premisse ꝑtractate pri⁹ natura cognoscũtur q̃ꝫ ꝯclusio. licet simul tp̃e. Pria pars patet. q2 cã prior est natura suo effectu. sed cognitio premissaꝝ applicataꝝ ẽ cã cognitionis cõclusionis. igitur cognitio ꝑmissaꝝ prior est natura q̃ꝫ cognitio ꝯclusiõis. Secunda pars patet. q2 posita causa totali sufficiente et nõ ipedita ponit̃ effectus. sed cognitõ ꝑmissaꝝ applicataꝝ est causa totalis ⁊ sufficiens cognitõnis cõclusionis. ergo premisse applicate siml' tẽpore cognoscũtur cũ ꝯclusiõe.

Ad rationes Ante opposituꝫ. ¶ Ad primã dicit̃ ꝙ licet cognitio et q̃stio adĩuicẽ opponant̃. nõ tamen q̃stio et precognitio. ⁊ ideo tot sunt q̃stiones q̃t sunt cognitõnes. nõ autẽ sunt tot precognitõnes. ¶ Ad scõaꝫ patuit solutio ex primo notabili. ¶ Ad tertiã dicit̃ ꝙ aristo. in q̃rto methaphisice ostẽdit primũ pricipiũ solũ a posteriori ⁊ per rõnes thopicas. et etiã in hoc libro nõ ostẽdit diffinitionẽ subiecti et passiõis vt eas ostẽdat vel demõstret sed ponit eas per modũ

querũdã supponũ. Et ad confirmationẽ patu it solutio ex primo notabili.

Q Ueritur Utrũ due diffinitiones scire sint in textu sufficiẽter assignate. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ. quia de ente scđꝫ ꝙ ens ẽ sciẽtia. et tamẽ ens non habet causas. ergo scire nõ acquirit̃ per causã. ¶ Secũdo sic. de cõtingẽtibꝰ natis est sciẽtia. et tamẽ ꝯtigẽtia nata possũt aliter se habere. ergo sciẽtia non est eoꝝ que nõ possũt aliter se habere. ¶ Tertio sic. de rebus generabilibꝰ et corruptibilibꝰ est scientia. et tamẽ possunt aliter se habere. ergo ⁊c̃. ¶ In oppositũ tamen est aristoteles.

Primo Sciendũ ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponũtur q̃tuor distinctiones. ¶ Prima distictio. scire scđm liconiensẽ capit̃ q̃druplicter. scꝫ ꝯiter. ꝓprie. ⁊ magis prope. ⁊ maxie ꝓprie. Sciẽtia ꝯiter capta ẽ ꝯprehẽsio cuiuslibet vitatꝭ. et sic sciũtur contingẽtia erratica siue ad vtrũlibet. Sciẽtia ꝓprie dicta ẽ cõprehẽsio veritatis eoꝝ que sẽꝑ vel frequẽtius vno mõ se habẽt. ⁊ sic sciũtur cõtingẽtis nata. Sed sciẽtia magis ꝓprie est ꝯprehẽsio veritatis eoꝝ que semꝑ vno mõ se habẽt. et sic in mathematicꝭ sciũtur pricipia ⁊ ꝯclusiones. Sciẽtia vͦ propriissime capta est ꝯprehẽsio veritatꝭ eius qđ ẽ imutabiliter ꝑ cõprehẽsionẽ cause imutabilis i eẽndo et in causando a q̃ ipsũ habet esse imutabile. ⁊ sic capitur in diffione scire. ¶ Scđa distinctõ. duplex ẽ modus scire. qdã ẽ scire simpliciter q̃ cognoscit̃ res in ꝑticulari ⁊ in ꝓpria forma. Aliꝰ est modus scire scđm accidẽs siue sophistico mõ et est cognitio rei in alio. sicut qñ particulare cognoscit̃ in vli. vel pars in suo toto. vel accidẽs in suo subiecto. vel effectꝰ in sua causa. ⁊ sicut ꝯclusio cognoscit̃ in p̃missis. ¶ Tertia distinctio. hec ꝓpõ: scire est causã propter quaꝫ res est cognoscere. potest habere duos sensus Primꝰ est cõpositꝰ. et tunc sic explicat̃. scire ẽ cognoscere causã esse causã ꝓpter quã res est et sic nõ capit̃ hic. quia tũc particula sequẽs. s. et quoniã illius ẽ causa superflueret. Aliꝰ ẽ sẽsus diuisus qui põt sic explicari. scire ẽ cognoscere illã rẽ propter quã est illa res. ¶ Quarta distictio. causa põt dupliciter sciri. vno modo absolute ⁊ seorsũ ab effectu. et talis cognitio cause nõ facit nos cognoscere effectum. Alio modo potest cognosci causa respectiue. vt scilꝫ ẽ applicata ad effectũ. ⁊ sic facit scire effectũ.

Secundo Sciẽdũ est ꝙ 2ᵐ capitulũ huiꝰ tractatus cõtinet q̃ttuor partes. In quaꝝ pria determiat de fine sillogismi ꝺmõstratiui: q finis ẽ scire. et cõtiet q̃ttuor ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ p̃ma tãgit diffionem scire. ⁊ est hec. Scire aũt opinamur vnũq̇dq̇ simpliciter ⁊ nõ sophistico mõ qđ ẽ scđm accidẽs cũ causã arbitramur cognoscere ꝓpt̃ quã res ẽ et quoniã illiꝰ est causa. ⁊ nõ est ꝯtingere aliter se habere. Hanc diffinitõnẽ probat aristoteles a signo ꝑ ꝯmunẽ estimationẽ omniũ. q2 tã sciẽtes q̃ꝫ non scientes vtunt̃ aliq̃ mõ scire. sed oẽs vtũtur scire eo mõ quo diffinitũ est ergo ⁊c̃. mior patet. q2 tã sciẽtes q̃ꝫ nõ sciẽtes opinant̃ se habere scientiaꝫ q2 credũt habere causã ⁊ nõ habẽt. sicut sophistici. sed scientes habẽt causã et sciũt per causã. ergo signũ ẽ ꝙ scire ẽ bñ diffinitũ. ¶ Scđa ꝯclusio tãgit vnũ correlariũ qđ ẽ tale. cuiꝰ proprie ẽ sciẽtia illud ẽ ĩpossibile aliter se habere. ¶ Tertia ꝯclusio se excusat de ꝺterminatiõe alioꝝ modoꝝ scire ⁊ est hec. si sit aliqs alius modus scire dicet̃ inferius. ¶ Quarta ꝯclusio tãgit scđaꝫ diffionem scire. et est hec. scire est ꝑ demõstrationẽ intelligere. ¶ Extra textũ ẽ aduertẽdũ ꝙ in prima diffinitõne scire tãgũt̃ q̃ttuor ꝯditões q̃ videntur exigi ad hoc ꝙ de aliq̃ ꝓpe habeat̃ sciẽtia. Nã primo requirit̃ causa ipsius scibilis. qđ denotat̃ per primã particulã. cũ dicitur. cũ cãm arbitramur cognoscere. 2ᵒ requirit̃ imediatõ cause. qđ denotat̃ per scđam ꝑticulã. scilꝫ propter quã res ẽ. Tertio requirit̃ applicatõ cause ad effectũ siue premissaꝝ ad ꝯclusionẽ. qđ ꝺnotat̃ per tẽrtiã particulã. et quoniã illiꝰ ẽ causa. Quarto requiritur ꝓprietas cõclusiõis scibilis et cause eius scilicet premissaꝝ. qđ tãgit̃ ꝑ istã particulã. et nõ ẽ ꝯtigere alit̃ se habere.

Tertio Sciendũ ꝙ circa hunc textũ incidũt tres difficultates. ¶ Pria est hec. vtrũ ad ꝑfectã notitiã alicuiꝰ nece sit oẽs cãs cognoscere. ¶ Rñdet̃ ꝑ vnã distictionẽ. ⁊ ono dicta. ¶ Distinctõ est hẽ. dupliciẽt põt aliqd sciri ꝑfecte. vnoͦ perfectiõe certitudis ⁊ euidẽtie. et sic illud scitur ꝑfecte de quo habemus notitiã certã ⁊ euidẽtẽ per pricipia certitudinalit̃ ⁊ euidẽter nota. Alio mõ scit̃ aliqd ꝑfecte ꝑfectione totalitatꝭ et complemẽ. ⁊ sic illa cõclusio scitur perfecte isto mõ que scitur

euidenter per oīa media per que pōt sciētifice demōstrari. ¶ Primū dictū. ad perfecte aliquid sciendū perfectione certitudīs et euidētie nō est necesse scire quālibet cām ei⁹. patz. quia quelibet causa ē mediū sufficiēs ad causandū notitiā sciētificā de suo effectu. sed qlibet talis notitia est perfecta perfectione certitudinis ꝛ euidētie. ergo ꝛc. ¶ Secūdū dictū ad perfecte aliqd sciēdū perfectione totalitatis et cōpletiue necesse ē cognoscere quālibet causā eius. qꝛ alias non scirent̄ omnia media per que talis effect⁹ natus est sciri. ¶ Secūda difficultas. vtrū obiectū scibile debeat esse necessariū et icorruptibile. ¶ Respōdet̄ ꝑ tres distictiones. et duo dicta. ¶ Prima distinctio est hec. duplex est obiectū scibile. scilicet ꝯplexū. sicut cōclusio. Aliud ē incōplexū. sicut subiectū cōclusionis. ¶ Secūda distictō. duplex ē necessitas. quedā ē necessitas que ē differētis vel passio ꝑpōnis. et talis opponit̄ falsitati. et sic illud ē necessariū qđ nō potest eē falsū Alia ē necessitas que ē differētia entis. et illa opponit̄ non entitati. et sic illud ens dicit̄ necessariū qđ nō pōt esse nō ens. ¶ Tertia distictio. quiditas significata per subiectū cōclusionis habet duplex esse. quoddā ē esse qditatiuū. et tale esse habuit ab eterno incorruptibiliter ꝛ imutabiliter. habet etiā esse existētie qđ de nouo acqrit̄ per actionē generātis. et secūdū tale esse quelibet res creata ē corruptibil'. ac etiā possibilis aliter se habere. ¶ Primū dictū. obiectū scibile cōplexū est necessariū necessitate opposita falsitati. patet. quia tale obiectū est cōclusio demōstrationis que nūq̄ potest esse falsa. ergo ꝛc. ¶ Secundū dictū. obiectū scibile īcōplexū necessario ꝛ incorruptibiliter est ens. ꝛ habet esse qditatiuū imutabile ꝛ ipossibile aliter se habere. ¶ Tertia difficultas. vtrū propōnis scibilis notitia sit sciētia ꝓprÿssime dicta. ¶ Rñdetur per duas suppositiōes et vnū dictū. ¶ Prima suppō ē hec. propositio scibilis est ꝑpō necessaria et dubitabilis nata fieri euidens per propositiōes necessarias et euidētes per discursū sillogisticū ad ipsā applicatas. ¶ Secūda suppō. ad h̄ ꝙ aliq̄ ꝑpositio sit proprÿssime scibilis: q̄tuor cōditiones reqrunt̄. Prima ꝙ sit necessaria. patz per istā particulā. et nō ē ꝯtingere aliter se habere. per quā excludunt̄ euidētes notitie propositionū cōtingētiū que nō sūt sciētifice. Secunda cōditio. ꝙ sit dubitabilis. quia qūelibꝫ ꝯclusio demōstratiōis ē questio vere scibilis. modo q̄stio ē dubitabilis propō. et per hoc excludunt̄ oēs ꝑpōnes per se note que ex q̊ non sūt dubitabiles: nō sūt etiā scibiles. Tertia cōditio. ꝙ talis propositio sit nata fieri euidens per priores propōnes necessarias et euidētes ꝛ per hoc excludunt̄ alique ꝑpōes necessarie ꝛ dubitabiles que sūt nate fieri euidētes ꝑ experientiā. sicut ista: ignis ē calidus. ¶ Quarta ꝯditio. ꝙ tales premisse applicent̄ cōclusioni per discursū sillogisticū ¶ Dictū ē istud. cuiuslibet ꝑpositionis scibilis cui cōpetunt conditiones prius posite notitia ē sciētifica proprÿssime dicta. Patet per diffinitionē ꝑpositiōis scibilis proprÿssime dicte prius posite.

Conclusio Respōsalis. Due diffinitiones scire sunt in textu sufficiēter posite. patet ex dictis in 2° notabili.

Primo Dubitatur. vtrū due diffinitiōnes demōstratōnis sint i textu sufficiēter posite. ¶ Pro respōsione supponit̄ ꝙ aristoteles in secūda parte hui⁹ capituli determinat de sillogismo demōstratiuo. et cōtinet qnq̄ cōclusiōes. ¶ Quaꝝ prima tāgit diffinitionē demōstratōis sūptā ex parte finis. ꝛ est h̄. Demōstratio ē sillo⁹ apoditicō. idest faciēs scire. Dicit̄ eni apoditicō. ab ypos qđ est de. ꝛ disus qđ est disciplina. quasi sillo⁹ disciplinalis. vel sillogism⁹ de disciplina. Et addit aristo. ꝙ demōstratio dicitur esse sillo⁹ disciplinalis siue sciētialis nō quia ea vterentur alie sciētie: sed quia in habēdo eā demonstrationē etiam habem⁹ sciētiā. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit diffinitionē demōstratiue sciētie siue sillogismi demonstratiui sūptā ex parte materie. et ē hec. Sillogism⁹ demōstratiu⁹ est sill'us procedēs ex primis veris ꝛ imediatis notiorib⁹ et prioribus causisq̄ ꝯclusionis. Et addit aristoteles ꝙ talis demōstratio ꝑcedit ex proprÿs. eo ꝙ procedit ex principÿs primis et veris. Principia autē prima et vera sūt propria. ergo demōstratio procedit ex proprÿs. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit differētiā inter sillogismū simplr̄. ꝛ sillogismū demonstratiuū: quia sillogism⁹ simpliciter non necessario ꝑcedit ex premissis veris et imediatis. et ideo non facit sciētiā sed sillogismus demonstratiu⁹ necessario procedit ex premissis veris primis et imediatis. et agenerat scientiā. ¶ Quarta cōclusio declarat par-

ticulas positas in diffinitiōe materialis demōstrationis. et primo probat ꝙ sillogismꝰ demōstratiuus procedat ex veris. qꝛ cōclusio demōstrationis est vera. ergo ꝛ premisse sūt vere. tenet ɔña. qꝛ cōclusio vera nō scitur nisi ex ꝑmissis veris. añs patꝫ. quia qđ nō est nō contingit scire: vt ꝙ dyametros sit symetros. Scđo probat ꝙ procedit ex primis imediatis et indēmōstrabilibꝰ. qꝛ conclusio non scit̄ nisi per demōstrationē. vel ergo ꝑmisse illiꝰ demonstrationis sūt indemonstrabiles. vel non. si sic: habetur propositū. si non. ergo per eas non scietur conclusio nisi secundū accidēs. eo ꝙ tales premisse non faciūt scire ɔclusionē nisi prius fuerint demōstrate. Tertio probat ꝙ ꝓcedat ex causis. quia ɔclusio scitur per premissas. g̊ premisse sūt cause ɔclusionis. tenet ɔña: qꝛ scire est causā rei cognoscere. Quarto probat ꝙ ꝓcedat ex priorībꝰ ꝛ notiorībꝰ. quia procedit ex causis. ergo procedit ex notiorībꝰ et priorībꝰ. tenet ɔña. quia oīs causa est prior ꝛ notior suo effectu. Et subdit ꝙ premisse non solū sūt priores altero modo scilꝫ in essēdo: sed etiā in intelligēdo et sciēdo. ¶ Quīta conclusio est hec. priora et notiora dicunt̄ dupliciter. scilicꝫ simpliciter. ꝛ quo ad nos. non eni idē est priꝰ natura. ꝛ prius quo ad nos. neqꝫ natura notiꝰ. ꝛ nobis notiꝰ. dicunt̄ autē quo ad nos priora ꝛ notiora que sūt proximiora sēsui. Sed illa dicuntur priora et notiora simpliciter: que sūt a sensu remotiora. cuiusmodi sunt vniuersalia. singularia vero sunt sensui proximiora. Et subiūgit ꝙ demonstratio procedit ex proprijs. quia demonstratio ꝓcedit ex ꝑmis. vt patuit. g̊ procedit ex ꝓprijs. Idē eni dico ꝑmū ꝛ ꝓpriū.

Secundo Dubitatur. verū ista cōseqn̄tia sit bona. qđ non ē non est scire. ergo demonstratio procedit ex veris. Et videtur ꝙ nō. quia verū procedit aliquādo ex falsis. ergo si conclusio sit vera non oportet ꝑmissas esse veras. ¶ In oppositū arguitur per pħm qui facit illā cōsequētiā. ¶ Pro responsione premittit̄ vna suppositio. scilicet ꝙ hec ꝓpositio demonstratio facit scire ɔclusionē: potest habere duos sensus. vno modo ꝙ sit locutio gratia partis eo modo quo dicimꝰ sanari qꝛ torax sanat̄. et sic demonstratio facit scire ɔclusionē. quia vna pars demonstratiōis scilicet premisse: facit scire conclusionē. Alio modo potest esse locutio gratia totiꝰ. et sic demōstratio non facit scire conclusionē ex quo conclusio ē pars ītegralis demōstratiōis. ¶ Tūc respondet̄ ad dubiū affirmatiue: quod patet. quia bene seqtur. qđ non est non scit̄. g̊ qđ scitur est verū. et vltra qđ scitur ē verꝫ. ergo qđ scitur illud scit̄ ex veris. et per. ɔñs demōstratio procedit ex veris. pria ɔña probatur. quia bene seqtur: qđ non ē non scit̄: ergo quod scit̄ est. per ɔñam econtrario. Et vltra qđ scit̄ est ergo qđ scitur ē verū. quia idē ē esse ꝛ esse verꝫ. zᵃ ɔsequētia patet. scilꝫ ista: qđ scit̄ ē verū: ergo qđ scit̄ illud scitur ex veris. qꝛ verū non seqtur ex falsis propter qđ nec demonstratiue. vt patuit scđo priorꝫ. Et per hoc patꝫ qđ sit dicēdū ad rationē concludentē oppositum.

Tertio Dubitatur. vtrū non ens possit sciri. ¶ Rñdet̄ ꝑ duas distictiones. et vnū dictū. ¶ Prima distinctio est hec. duplex est non ens. quoddā est non ens ɔplexum. et sic quelibet propositio falsa est non ēs Aliud ē non ens incomplexū. et sic illud qđ ē īpossibile esse vel prohibitū dicit̄ non ens. sic chymera. ¶ Secūda distictio. ꝓpositio falsa potest dici ens ɔplexum dupliciter. vno modo intrīsece ꝛ formaliter ita ꝙ ētitas ꝓpositionis false sit entitas ɔplexa. et sic quelibꝫ propositō falsa dicitur ens ɔplexū. Alio modo extrinsece ꝛ ab obiecto siue significato eiꝰ. et sic illa propositio ē ens ɔplexū cuius significatuꝫ totale est ens. sic ꝙ est ita sicut ipsa significat illa autē propositio cuiꝰ significatū totale ē nō ens dicitur esse non ens ɔplexum. ¶ Dictū est istud. nullū non ens ē scibile. Patet ꝑmo ď nō ente incōplexo. quia oē scibile incomplexū est diffinibile. sed non ens incomplexū non ē diffinibile. ergo nec scibile. zᵒ patꝫ idē de nō ente ɔplexo. quia nullū falsū ē scibile. sed nō ens ɔplexū est falsū. ergo non ens ɔplexum nō est scibile. maior patet. quia demonstratio debet ꝓcedere ex veris premissis que sūt cause conclusionis. sed verū non est causa falsi. ergo ꝛc̄. Et si querat̄ quomodo premisse sunt cause cōclusionis. Respondet̄ ꝙ premisse dēmonstrationis possūt capi triplicit̄. vnoᵒ pro ipsis ꝓpositionibꝰ vocalibꝰ ex quibꝰ demonstratiue infertur vna ɔclusio vocalis. et sic ꝑmisse non sunt cause ɔclusionis qꝛ vna vox non ē causa alterius vocis. Alio modo pñt capi premisse pro suo totali significato. et etiā cōclusio pro suo totali significato. et sic premisse sunt cause to

talis ꝯclusionis. quia sic esse sicut significatur per premissas est cō quare sic est sicut significatur ꝑ ꝯclusionē. Tertio modo pñt capi premisse pro notitijs causaꝝ. et cōclusio pro notitia ꝯclusionis. et sic premisse sūt cause ꝯclusionis. quia notitia siue cognitio illaꝝ premissarū. est causa cognitionis conclusionis.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad primā dicit̄ ꝙ licet entis in sua simplici quiditate cōsiderati non sit aliqua causa: tamē entis considerati per habitudinē ad passiones demōstrabiles d̄ ipso est bene aliq̄ causa per quā de eo demōstrant̄ ille passiones. ¶ Ad secūdā dicit̄ ꝙ licet cōtīgētia nata nō sint sēp: tamē propōnes in quibus predicant̄ eoꝝ propria de ipsis sūt necessarie et semꝑ vere. ¶ Ad tertiā dicit̄ ꝙ licet res naturales sint corruptibiles in esse exñtie: sūt tamē icorruptibiles quātū ad esse exñtie ꝛ qdditatiuū earū. ¶ Et hec de q̄stione.

Queritur Utrū quelibet propō īmediata sit per se nota. ꝛ ecōtra. ¶ Et arguitur ꝙ quelibet ꝓpō īmediata sit per se nota. qꝛ oīs ꝓpō īdemōstrabilis est ꝑ se notā. sꝫ quelibꝫ ꝓpō īmediata est īdemōstrabilis. ḡ q̄libet propō īmediata ē per se nota. maior patꝫ qꝛ propō indemōstrabilis pōt esse nota ꝑ se ꝛ nō per aliud qꝛ tūc esset demonstrabilis. ḡ est per se nota. ¶ Scđo sic. illa propō est ꝑ se nota qua nō ē altera prior neq̄ notior. sed ꝓpō immediata ē huiusmodi. ergo ꝛc̄. ¶ Tertio argr̄ sic. probādo ꝙ nō oīs propō per se nota sit imediata. quia aliqua talis est demōstrabilis. ergo nō est imediata. ¶ In oppositū tñ est aristo.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ ponūtur due diffinitiones. ¶ Quaꝝ ꝑma ē propōnis imediate. que sic ī textu diffinit̄. Propō imediata est q̄ non ē altera prior neq̄ notior. Secūda diffio ē propōnis per se note. que sic a quibusdā diffinitur. Propō per se nota est propō imediata q̄ vel alia sibi equalēs in significando nata ē esse naturaliter nota cuilibet vtēti ratiōe absq̄ indigentia notitie alicui⁹ extrinseci. ¶ Ex qua diffinitione eliciunt̄ q̄ttuor cōditiones reqsite ad hoc ꝙ aliqua propō sit per se nota. Pria est ꝙ sit propō imediata. quia propō per se nota sicut dignitas est species ꝓpōnis imediate. Ex quo seqtur ꝙ nulla propō demonstrabilis est per se nota. cū nulla talis sit imediata. Secūda cōditio ꝙ talis propō nata sit esse naturaliter nota cuilibet. vel saltē aliqua sibi equiualēs in significādo. quia eadē propō numero cuilibet nō est per se nota. Tertia conditio ꝙ sit nata esse nota cuilibet vtēti ratione. et ꝑ hoc excludunt̄ aliq̄ propōes que licet sint certitudinaliter note alicui: non tamen cuilibet. Quarta cōditio ꝙ sit nota absq̄ idigentia notitie alicui⁹ extriseci: quia tunc nō esset per se nota sed per aliud extrisecū posset notificari. nō tamē per hoc excluditur notitia termioꝝ quia ipsa nō est extriseca sed intrinseca ꝓpositioni. et huic diffinitioni satis cōcordat diffinitio propōnis per se note a scoto posite: pro qua ꝑmittunt̄ due suppōes. ¶ Quaꝝ prima ē. nulla propō potest alicui itellectui esse nota sine notitia suoꝝ termioꝝ sed oīs oratio fit nota ꝑ suos termios. vt patet per pħm primo huius dicētē ꝙ prima pricipia cognoscim⁹ inquantū termios cognoscim⁹. ¶ Secūda suppō est ħ. cū dicitur ꝓpositio per se nota. hec determinatio per se nō excludit generaliter qđcunq̄ qđ potest esse causa notificationis propōnis. sed solū excludit quācūq̄ causam vel rationem q̄ est extra per se cōceptū ꝓpōnis per se note. Pria pars patꝫ. qꝛ nō excludit termios. vt dicebat ꝑma suppō. nulla eni est propō per se nota seclusa notitia termioꝝ. Scđa pars patꝫ. qꝛ hec determiatio per se excludit oē illud qđ pōt esse mediū ad demōstrandū talē ꝓpōnē sed tale mediū oportet esse extra per se conceptū termioꝝ. vel saltē alteri⁹ termi propōis. ¶ Ex his duabus suppōnibus infert̄ talis diffinitio propōnis per se note. Est eni illa que ex ꝓprijs termis q̄ sunt aliqd eius. et nō per aliquid aliud qđ sit extra termios habet euidentē veritatē. hoc ē. ꝙ per nullā aliā veritatem cōplexā cuiuscūq̄ ꝓpōnis habet euidentiā. vt ista: omne totū est maius sua parte.

Secūdo Sciendū ꝙ in tertia parte huius capituli docet aristoteles d̄ propōne imediata. et intendit decē cōclusiones. ¶ Prima cōclusio ostēdit quid sit principiū demōstrationis. et est hec. ꝙ principiū demōstrationis debet esse propositio imediata. ¶ Secūda ꝯclusio est hec. propō imediata est qua non est alia prior ¶ Tertia ꝯclusio ē hec. propō est enūciationis altera pars enūcians

vnū de vno. ¶ Quarta ꝯclusio est hec. propositio dyaletica est q̄ similiter accipit quālibet partē ꝯtradictōnis indr̄nter. Quīta ꝯ° est h. propō demōstratiua ē propō accipiēs determinate alterā partē ꝯtradictionis. scilȝ partē verā. Sexta ꝯclusio ē hec. enūciatio ē que accipit quālibet partē ꝯtradictionis. Septīa cōclusio. cōtradictio ē oppositio cui° secūdum se non est dare mediū. Octaua ꝯclusio est hec. affirmatio ē pars ꝯtradictionis affirmans aliquid de aliq̄. Sed negatio ē pars ꝯtradictōis enūciās aliqd ab aliquo. Nona ꝯclusio īnuit quādā diuisionē. et diffinit mēbra illi° diuisionis. diuisio ē hec. propōnū imediataꝝ alia est positio. alia vero dignitas. Positio ē propō imediata quā nō contingit demōstrare: et quā nō est necesse quēlibet adiscētē habere. idest non est necesse illuȝ qui debet edoceri in aliq̄ sciētia cognoscere ꝙ talis positio sit vera. Sȝ dignitas est maxīa quā non ē necesse demonstrare. tamē est necesse quēlibet docēdum habere. Et ꝙ sint aliq̄ tales maxīe probat aristoteles. quia in vsu cōmuni cōsueuerūt ponere quasdā maxīas. ergo signū est ꝙ sūt aliq̄ maxime. Decīa ꝯclusio tāgit diōnē pōnis. ⁊ diffinitiones mēbroꝝ eius. Diuisio est h. positōnū alia ē suppositio. et alia est diffinitio. Suppositio ē positio quālibet partē enūciatiōis accipiēs. scilicet affirmatiuā. et negatiuaȝ. Sed diffinitio nō est accipiēs quālibet partē enūciationis. ꝙ aūt diffinitio sit positio et nō suppositio probat aristo. primo primā partē. q: indiuisibile secūdū quātitatē est diffinitio vnitatis. et tamē est positio quia arismetic° ponit eā. igitur ⁊c̄ 2m patet. q: indiuisibile scd̄m quātitatē. et esse indiuisibile scd̄m quātitatē: non sunt idē. sicut nō ē idē vnitas et esse vnitatem sed p̄mū scilicet idiuisibile scd̄m quātitatē est diffinitō. 2m vero qd̄ est esse idiuisibile scd̄ȝ q̄titatē est suppositio. ergo diffiō nō ē suppō.

Tertio Sciendū est ꝙ circa huc textuȝ incidūt tres difficultates. Prima est. qualiter differūt propositio dyaletica: et enūciatio. Et videt̄ ꝙ sint ideȝ. quia vtrisq̄ ꝯpetit eadē diffinitio scilȝ hoc qd̄ est similiter accipere quālibȝ partē ꝯtradictionis. Rn̄det̄ ꝑ vnā distictionē. quia propōis duplices sūt partes. quedā sūt partes īegrales. vt subiectū et predicatū. et de istis nihil est ad p̄ns. Alie sunt partes subiectiue. et iste sunt duplices. quia quedam sumūtur ex parte forme siue copule propositionis. cuiusmodi sunt propositio affirmatiua. ⁊ ꝓpositio negatiua. Alie sunt que sumūtur ex parte materie vel conditiones materiales propositionis. cuiusmodi sunt verum. falsū. necessarium. probabile ⁊ iprobabile. et isto modo capitur in proposito. in diffinitione propositionis dyaletice. sed primo modo sumebatur in diffinitione enūciationis. Secunda difficultas. ad quid potest cognosci si aliqua propositio sit imediata. Respondetur ꝙ per duas conditiōes que ex textu eliciuntur. Prima conditio est ꝙ talis propositio sit vera Secūda conditio est. ꝙ predicatū talis propositionis de nullo prius predicetur q̄ȝ de subiecto. Ex quo sequitur ꝙ nulla conclusio demonstrabilis est propositio imediata. Ex textu etiā habentur due conditiones requisite ad hoc ꝙ aliqua propositio possit esse positio. Quarū prima est. ꝙ non sit demonstrabilis. Secunda conditio est ꝙ nō sit necesse ꝙ quilibet adiscēs volens doceri assētiat ei. siue sciat eam esse veram. Similit̄ ex textu possunt elici due conditiones ipsius dignitatis. Prima cōditio est ꝙ sit propositio imediata. Secunda est ꝙ sit nota cuilibet qui debet edoceri. et ista aliquando vocatur maxima. aliquādo vero cōmunis animi ꝯceptio et quandoq̄ȝ propositio per se nota. ¶ Tertia difficultas est hec. vtrum omis propositio in qua predicatū est de diffinitione quiditatiua subiecti sit per se nota. et etiaȝ econtra. Respondetur primo ad primā partē. et hoc negatiue. quia aliqua talis propositio cognitis terminis potest esse dubia vtenti ratiōe. ergo nō quelibet talis est per se nota. tenet cōsequentia. per diffinitionē propositionis per se note superius positā. antecedēs patet de ista ꝓpositione albedo est coloꝛ que est dubia ceco. et etiam de istis propositōnib°. intellectus ē substantia. intellectus est qualitas. q̄ multis philosophis sunt probleumatice. Dicitur secūdo ꝙ nō cuiuslibet propositionis per se note predicatū est de diffinitione quiditatiua subiecti vt patet de ista: si aliqua eidem sūt equalia: illa inter se sunt equalia.

Conclusio Responsalis. Quelibȝ ꝓpositio ꝑ se nota ē imediata. sed nō eȝ. Patȝ. q: ꝓpō per se nota ⁊ dignitas idē sūt. sed dignitas est species ꝓpositiōis

imediate. ergo etiā propositio per se nota est
species propōnis imediate. Scḋa pars patet.
qꝛ propō in qua predicatū ē de diffinitiōe qdi
tatiua subiecti est imediata. sed nō omnis ta-
lis est per se nota. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitat̄. vtrū sit necesse ma-
gis credere et scire principia q̄
cōclusionē. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. quis cōtingit ꝑ
sensū credere cōclusioni sine demōstratione:
vt si qs videret lunā eclipsari haberet credu-
litatē de hac cōclusione luna eclipsat̄. ꝛ tamē
ignoraret pricipia illiꝰ cōclusionis. g̊ ꝛc. ¶ Se
cundo sic. credulitas cōclusionis ē acq̄sibilis
per plura media. ergo magis ē credēdū ꝯclu-
sioni q̄ pricipijs. tenet ꝯn̄a. quia quodlibꝫ me
diū demōstratiuū auget credulitatē demon
strationis per ipsū demōstrate. g̊ ꝛc. ¶ Rn̄de
tur ad dubiū supponēdo ꝙ aristoteles i q̄rta
parte huius capituli cōparat notitiā premis-
saꝝ ad notitiā cōclusionis penes magis ꝛ mi-
nus. et intēdit quattuoꝛ cōclusiones. ¶ Qua
rū prima est hec. in omni demōstratōne prin-
cipia sūt magis nota q̄ cōclusio. Patet. qꝛ illa
que sūt scita et propt̄ q̄ alia sciūtur sūt magis
scita. sed principia demōstratiōis sūt magl sci
ta. et propter ipsa sciūtur cōclusiones. ergo ip
sa sūt magis scita. maioꝛ patet. qꝛ propter vnū
qđq3 tale. et illud magis. vt illud propt̄ quod
amatꝰ magis est amatū. vt si quis amat ma-
gistrū propter discipulū: tūc magis amat disci
pulū. ¶ Secūda ꝯclusio. īpossibile ē magl sci-
re cōclusionē q̄ principia. Procuiꝰ probatio
ne ponūtur a linconiēsi tres suppōnes. Pria
est hec. principioꝝ demonstrationis quedam
sunt indemōstrabilia simpliciter. scilicet que
nō cōtingūt idest nō sequūtur ex aliquibꝰ pri-
oribꝰ et que possūt demōstrari. Alia sunt prin
cipis q̄ sūt simpliciter demōstrabilia et cōtin
gūt idest sequūt̄ ex aliq̄bus prioribus pricipi-
is per que possūt demōstrari. ¶ Secūda sup-
positio. notitia cōclusionis demōstrate voca-
tur sciētia. sed notitia principioꝝ siue illa sint
indemōstrabilia simpliciter siue indemōstra
bilia secūdū qd: tamē respectu cōclusionis de
mōstrate illoꝝ notitia vocat̄ itellectꝰ. ¶ Ter
tia suppositio. ex quo cognitio principioꝝ que
est itellectꝰ est melioꝛ dispositio q̄ sciētis. hic
est ꝙ habēs habitū huiusmodi pricipioꝝ vo-
catur ī proposito melius dispositus q̄ sciens.
et habēs notitiā cōclusionis vocatur sciens.

His suppositis formatur sic ratio a linconiē-
se. quia necesse ē magis scire principia q̄ con
clusionē. ergo īpossibile ē magis scire cōclusio
nē q̄ principia. antecedēs patet. qꝛ neq3 sciēs
neq3 meliꝰ dispositꝰ q̄ si contigerit sciens ma
gis scit que scit. idest cōclusiones q̄ ea scilicet
principia que non contingūt idest nō sequun-
tur ex aliquibus prioribus. ergo sciens et me-
lius dispositus q̄ sciēs magis scit principia q̄
cōclusionē. et per cōsequēs nō magis scit con
clusionē q̄ principia. Et confirmat̄. quia pro-
pter vnūqđq3 tale et illud magis. sed sciens ꝛ
magis dispositus q̄ sciens assentit conclusio-
ni propter premissas. ergo magis scit premis-
sas. ¶ Tertia conclusio. non solū opoꝛtet ma-
gis cognoscere principia q̄ cōclusionē. imoni
hil debet esse notius in scientia q̄ ipsa princi-
pia. Hanc conclusionē nō probat aristoteles
sed ex dictis relinquit notā. Posset tamen sic
probari. quia omnis propositio scita vel ē pri-
cipium. vel conclusio. a sufficienti diuisione.
sed conclusio non est magis scita q̄ principia.
vt patuit in questione precedenti. ergo in sci-
entia nihil magis scitur q̄ pricipia. Ex hac cō
clusione infert aristoteles vnū corrclariū qđ
est quarta cōclusio. scilicet ꝙ sicut nihil est no
tius in scientia principijs veris in sua veritate
sic etiā nihil est notius in falsitate oppositorū
principioꝝ ex quibus fit sillogismꝰ contrarie
deceptionis. patet. quia opoꝛtet scientē ꝑ de
monstrationē simpliciter esse omnino credi-
bilem cōclusionis demōstrate ex principijs.
quod non cōtingeret si opposita principioꝝ
non essent euidētissima in falsitate. quia quā-
to quis dubitat de falsitate oppositoꝝ: tanto
dubitat de veritate illoꝝ principioꝝ. vt si du
bitet de illis principijs nō poterit simpliciter
adherere principijs. ergo neq3 cōclusioni. et ꝑ
consequens non habebit euidētissimā notiti-
am de cōclusione. ¶ Ad rationes dubij respō-
detur per talē distinctionē. notitia siue creduli
tas cōclusionis potest dupliciť acq̄ri. vno mō
per sensū siue per experientiā sensitiuā. et sic
ꝯclusio pōt esse magis cognita q̄ pricipia. illa
tū notitia nō ē sciētifica. Alio mō pōt acq̄ri ꝑ
demōstratōnē. et h̄ dupliciť. vno mō qꝛ vel ꝑ
vnā demōstrationē tātū. et sic credulitas pri
cipioꝝ ē maioꝛ credulitate cōclusionis. Alio
mō pōt acquiri ꝑ plēs dmōstratōes. ꝛ tūc stat
credulitatē ꝯclōnis esse maiorē q̄ credulitas

principiorũ. quia quelibet demõstratio auget
credulitatẽ conclusionis in certo gradu. ideo
poterũt fieri tot demõstrationes quot cõclusio
habebit plures gradus credulitatis ꝙ̃ ipsa pñª.

Secundo Dubitatur vtrũ ista ppõ sit
vera: ppter vnũquodqꝫ tale: et
illud magis. ¶ Rñdetur per vnã distictionẽ.
ꝛ vnũ dictũ. Distictio ẽ hec. hoc aduerbiũ ma
gis potest dupliciter accipi. vno mõ intensiue
vt scilꝫ dicit intẽsionẽ forme. ꝛ sic nõ capitur ĩ
pposito. Alio mõ capit̃ vt dicit prioritatẽ ordi
nis. et sic sumit̃ in proposito. ¶ Dictũ est istud
dicta propositio ẽ vniuersaliter vera: duabus
ꝯditionibꝰ obseruatis. Pria ꝯditio. ꝙ predica
tũ dicat̃ vniuoce de causa et causato. Scõa cõ
ditio. ꝙ predicatũ dicat̃ secũdũ magis ꝛ minꝰ
de causa et causato. accipiẽdo magis et minꝰ
nõ vt dicũt intẽsionẽ vel remissionẽ scõꝫ ordi
nẽ prioritatis et posterioritatis. Ex quo seqt̃ ꝙ
ista est vera: pater ẽ magis hõ ꝙ̃ filius. qꝛ pat̃
est prius hõ ꝙ̃ filiꝰ. ¶ Aliter respõdẽt alij dicẽ
tes predictã propõnẽ esse verã: quattuor cõdi
tiõibus obseruatis. Prima est. ꝙ arguat̃ ĩ cau
sis vniuocis. hoc ẽ ꝙ predicatũ in quo fit ꝯpara
tio cõueniat vtriqꝫ ꝯparabiliũ. ideo nõ seqtur
aer est calidus ppter solẽ. ergo sol est magis ca
lidus. quia caliditas nõ inest formalit̃ sed tan
tũ effectiue soli. Secũda cõditio ꝙ arguatur ĩ
causis per se. scilicet ꝙ vnũ illoꝝ que sic adin
uicẽ cõparant̃ sit causa alteriꝰ. nõ solũ in essẽ
do simpliciter: sed etiã in essẽdo tale. propt̃ cuiꝰ
defectũ nõ seqtur: domificator et domꝰ sũt al
bi. sed domꝰ est ppter domificatorẽ. ergo do
mificator est magis albꝰ. qꝛ licet domificator
sit causa per se domꝰ. nõ tamẽ est causa per se
domꝰ albe. Tertia ꝯditio. ꝙ predicatũ in quo
fit cõparatio participet̃ secũdũ magis ꝛ minꝰ
ab extremis cõparatis. ideo nõ seqt̃: filius est
hõ propter patrẽ. ergo pater ẽ magis hõ ꝙ̃ fili
us. qꝛ esse hominẽ non est natũ ab aliq̃ partici
pari secũdũ magis et minus. Quarta cõditio.
ꝙ sit causa sufficiẽs et adequata respectu illiꝰ
effectꝰ. ita ꝙ nõ possit effectꝰ produci ab aliq̃
alia causa. ratione cuiꝰ non seqtur: hõ est ebriꝰ
ppter vinũ. ergo vinũ ẽ magis ebriũ. qꝛ vinũ
nõ est totalis cã inebriatiõis. sed pter hoc reqrit̃
ascẽsus fumi ad cerebrũ. ligatio sensuũ. ꝛ alia
huiusmodi. ¶ Et hec de dubio.

Tertio Dubitatur. vtrũ stet principiorũ
et cõclusionis esse eũdẽ habitũ numero. et ꝙ
habitus principiorũ sit notior habitu cõclusio
nis. ¶ Respõdet̃ per talẽ distinctionẽ. Prici
pia possũt cognosci dupliciter. vnoꝰ in instanti
discursus. Alio mõ in instãti imediate seque
ti discursũ. intellectꝰ eñi prio format vnũ actũ
intelligẽdi per quẽ cognoscit maiorẽ. et ex il
lo actu frequẽter elicito generat̃ habitꝰ maio
ris. et cessante illo actu format itellectꝰ alium
actũ per quẽ cognoscit minorẽ. et ex tali actu
frequenter elicito generat̃ habitꝰ minoris. ces
sante vero illo actu format itellectꝰ virtute il
lorũ duoꝝ habituũ vnũ tertiũ actũ qui cõtinꝫ
perfectionẽ actuũ precedẽtiũ per quẽ simꝉ co
gnoscit pricipia et ꝯclusionẽ. et ex tali actu fre
quẽter elicito gñatur vnꝰ habitꝰ quo cognosci
mus pricipia et cõclusiones. qui tamẽ realiter
distinguitur a duobꝰ actibus precedẽtibꝰ. Ex
quo patet respõsio ad dubiũ. qꝛ licꝫ idẽ nume
ro sit habitus pricipioꝝ ꝛ cõclusionis. tñ habi
tus principioꝝ erit intẽsior habitu ꝯclusionis.
et hoc itelligẽdo de distictis habitibꝰ pricipio
rũ et ꝯclusionis. ¶ Ex quibꝰ inferunt̃ duo cor
relaria. Primũ. ꝙ nullus est meliꝰ dispositꝰ ꝙ̃
sciẽs. quia sciẽs nõ solũ habet habitũ pricipio
rũ: sed ꝛ cõclusionis simul. Scõm correlariũ
ꝙ habẽs habitũ principioꝝ inquãtũ talis: est
melius dispositꝰ ꝙ̃ sciẽs siue habẽs habitum
cõclusionis inquãtũ talis.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad pri
mã dicitur ꝙ licet nul
la ppõ imediata possit esse nota per demõstra
tionẽ. tamẽ multe ppões imediate cognoscũ
tur per experiẽtiaꝫ que ẽ notitia extrinseca il
li propõni. ideo multe sũt propões imediate
que nõ sunt per se note. ¶ Ad scõaꝫ dicitur ꝙ
licet ppositio imediata sit prior ꝛ notior ĩ suo
genere: nõ tamẽ simpliciter. ¶ Ad tertiã dicit̃
ꝙ licet ista propõ imediata: omne totũ est maiꝰ
sua parte sit demõstrabilis demõstratione qꝛ
est: nõ tamẽ demõstratione propter qd.

Queritur Utrũ sit possi
bile circularit̃
demõstrare. ¶ Et videt̃ ꝙ sic.
quia causa potest demonstrari
per effectũ. et effectus per cau
sam. ergo cõtingit circulariter
demõstrare. ¶ Secũdo sic. cause sibi iuicẽ sũt
cause. vt habet̃ 2º phisicoꝝ. ergo poterũt sibi
iuicẽ demõstrari. et per cõsequẽs possibile est
circulariter demõstrate. ¶ Tertio sic. cõtigit

fillogizare circulariter. vt prius patuit in secūdo priorū. ergo et circulariter demōstrare. tenet ɔsequētia. quia termi fillogismi dmōstratiui sunt magis susceptibiles fillogizatōis circularis q̄ꝫ fillogismi simpliciter. qꝛ termini demōstratiōis sunt cōuertibiles. ¶ In oppositū tamen est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratōe terminoꝝ ponitur vna diffinitio. et vna distictio. ¶ Diffinitio est hec. demōstratio circularis est que ex cōclusione prioris demōstrationis cū cōuertēte vni⁹ premisse infert aliā premissā. sicut dicebaṫ de fillogismo circulari in secūdo prioꝝ. ¶ Distictio ē hec. quadrupliciṫ potest intelligi fieri demonstratio circularis: vno modo variādo gen⁹ demōstratōnis scilicet demōstrationē quia est in propter qd. vel ecōtra. quia quādo esse alicui⁹ cause ē ignotū: et esse sui effect⁹ ē notū. tunc cōtingit ꝑ demōstrationē qꝛ ē demōstrare causā per effectum si vero esse cause sit notū. ⁊ esse effect⁹ sit ignotū. tunc per demōstrationē propter qd cōtingit effectū demōstrare per causā. ¶ Scdo mō ɔtingit circulariter demōstrare variādo vnū genus cause in aliud gen⁹ cause. vt demōstrādo causā finalē per efficientē. ⁊ ecōtra. ¶ Tertio mō qn̄ notitia alicui⁹ conclusionis accipiṫ per plures demōstratiōes tūc cōclusio pōt eē notioꝛ q̄libet premissaꝝ seorsū sūpta. ideo cōclusio potest assumi ad demōstrandū quālibꝫ premissā. ¶ Quarto mō quādo ɔclusio solum demōstraṫ per vnā demonstrationē et ipsa assumiṫ ad probādū et demōstrādū aliquā premissā. nō variādo gen⁹ demōstratōis nec gen⁹ cause. et tale gen⁹ demōstratōis circularis est īpossibile. Alie autē demōstrationes sunt omnes vsitate et possibiles.

Secundo Sciēdū ē ꝙ in h̄ quarto capitulo excludit aristoteles duos errores antiquoꝝ circa prius dicta incidentes. ⁊ continet quiqꝫ cōclusiōes. Quarū pria tangit illos duos errores. et ē hec. ¶ Ex q̄ dictū ē pricipia esse magis credibilia q̄ꝫ cōclusiōes. et etiā ꝙ nihil magis sciṫ q̄ꝫ principia: videṫ sequi ꝙ principioꝝ ē scientia. ideo antiq ignorantes equocationē hui⁹ nominis scientia inciderūt in varios errores. Quidā eni dixerūt ꝙ nihil ɔtingit sciri. Alij autē dixerūt ꝙ omniū scilꝫ tā p̄ncipioꝝ q̄ꝫ cōclusionū ē sciētia per demōstrationē. et propter h̄ posuerūt demōstrationē circularē per quā principia demonstrarenṫ. sed neutrū illorū dictoꝝ ē verū neqꝫ necessarium vt dicit aristo. ¶ Scda conclusio tangit motiuū primi erroris. qꝛ principia nō sciūtur. ergo nihil potest sciri. tenet ɔn̄a. qꝛ si principia non sciūtur nec etiā sciuntur ea q̄ sequūtur ex eis. añs patet. qꝛ vel esset processus in infinitū in pricipijs. vel staṫ. si primū: tunc principia nō sciūtur. qꝛ impossibile ē infinita pertransire. si sit stat⁹ in principijs tūc erūt aliqua pricipia quoꝝ nō erit demōstratio. et per ɔn̄s neqꝫ sciētia. et si ipsoꝝ nō sit sciētia: tūc nulloꝝ erit sciētia. quia si non cōtingit scire principia non ɔtingit ea scire que sūt ex his. cōclusiones eni nō scianṫ simpliciter neqꝫ proprie sed solū ex ɔditione si principia scianṫ. ¶ Tertia ɔclusio tangit motiuū secūdi erroris. et ē tale. oīm est dmonstratio. ergo omniū ē sciētia. antecedēs patet. quia possunt per se inicē circulariter demōstrari. ¶ Quarta ɔclusio tangit solutionē primi motiui ponēdo talē cōclusionē. nō omnis sciētia ē demōstratiua idest per dmōstrationē acquisita. sed aliquoꝝ est sciētia indmōstrabilis. Patet. quia pricipioꝝ ē sciētia ⁊ nō demōstratiua sed idemōstrabilis. ergo nō omniū ē sciētia demōstratiua. mioꝛ patet. qꝛ status ē in pricipijs. ergo sciētia ipsoꝝ nō ē dmōstratia. et sic pricipia non sciūtur ꝑ prioꝛa. sed per seipsa cognitis suis termis. nā pricipia cognoscim⁹ inquātū ṫmios cognoscim⁹. ¶ Quinta cōclusio tāgit solutionē secūdi motiui. ⁊ est hec. īpossibile ē simpliciṫ circulo demōstrare. patet tribus rationib⁹. Prima ratio ē h̄. omis dmonstratō fit ex prioꝛib⁹ et notioꝛib⁹. ergo si ɔtingeret circulo demōstrare idē esset pri⁹ et posteri⁹. not⁹ et ignotus respectu eiusdē. quia īpossibile ē eadē siml' esse p̄ora ⁊ posterioꝛa: nisi altero mō. idest nisi scdm diuersos modos. qꝛ aliquid pōt esse pri⁹ quo ad nos. et pri⁹ simpliciter. idest q̄ ad naturā. Inductio eni procedit ex notioꝛib⁹ quo ad nos: et demōstratō ex notioꝛib⁹ simpliciter. Scda ratio. si demōstratio circularis esset possibilis seq̄retur ꝙ idem posset demōstrari ꝑ seipsū. et ꝙ demonstrare aliqd non esset aliud q̄ꝫ dicere: si h̄ est: hoc est. Patet cōsequētia. qꝛ si ad. a. seq̄tur. b. ⁊ ad. b. seq̄tur. c. et ad. c. sequaṫ. a. tunc ad. a. sequitur a. et sic demōstrare non ē aliud q̄ꝫ dicere: si. a. est: a. est. quod ē incōueniēs. Et addit ꝙ nihil refert siue ponanṫ tres termi aut plures aut

pauciores q̃ tres. Tertia ratio. quecũq; sunt circulariter demõstrabilia sunt ↄuertibilia ꝛ in primo modo prie figure sillogizabilia. sꝫ nõ omnia sũt cõuertibilia nec in prio prime sillogizabilia. ergo non oïa sunt circulariter dmõstrabilia. Et addit ꝙ in demonstratione nihil sequitur nisi ponant admin⁹ due ꝓpões.

Tertio Sciendũ ẽ ꝙ circa hũc textũ incidũt tres difficultates. ¶ Quarum prima ẽ hec. vtrũ ad cognitionẽ ꝓpositionis ꝑ se note sufficiat cognoscere suos terminos. Et videt̃ ꝙ sic per aristotelẽ in textu dicẽtẽ. principia cognoscim⁹ inquãtũ termios cognoscim⁹. ¶ In oppositũ argr̃ q2 si sic. seq̃ret̃ ꝙ cuiuslibet dmõstratõis propter qd. ↄclusio esset ꝑ se nota. tenet ↄña. q2 talis ↄ°. scit̃ per qd qd ẽ sui subiecti. sed illud qd qd est non ẽ ex̃ ꝑ se ↄceptũ subiecti. ergo talis cõclusio scit̃ propter solã cognitionẽ suoꝝ termioꝝ. ¶ Rñdetur per vnã suppositionẽ. ꝛ vnũ dictũ. Suppositio ẽ hec. alius est ↄcept⁹ per se qditatis vt distincte ĩportat̃ per diffinitionẽ. et ali⁹ quiditatis vt cõfuse et indistincte ĩportat̃ per nomen diffiniti. ita ꝙ ẽ ali⁹ cõcept⁹ diffinitionis ꝛ diffiniti. patet. q2 si esset idẽ ↄcept⁹ per se diffinitõnis ꝛ diffiniti: seq̃ret̃ ꝙ in demõstratõe potissima esset petitõ pncipij. tenet ↄña. q2 i demõstratiõe potissima qd quid est alteri⁹ extremi est mediũ. ergo altera premissaꝝ nõ differt a cõclusione nisi sicut diffinitõ a suo diffinito. et per ↄñs si idẽ precise esset ↄcept⁹ diffinitionis et diffiniti sequeret̃ ꝙ altera premissarũ erit precise eadẽ cũ ↄclusione. et sic erit petitio pncipij. ¶ Ex quo seq̃tur ꝙ aliqs põt habere conceptũ diffiniti nõ habẽdo cõceptũ diffinitõis ¶ Dictũ est istud. ad hoc ꝙ aliqua propõ dicatur ꝑ se nota nõ req̃ritur ꝙ sit nota propt̃ cognitionẽ quid rei suorũ terminorũ. sed sufficit scire quid noĩs. Patet. quia multe sũt ꝓpões per se note quarũ termi nõ habẽt quid rei. Ex quo seq̃tur ꝙ illa propõ dicit̃ per se nota q̃ est nota propter solã cognitionẽ quid noĩs t̃mioꝝ. ¶ Secũda difficultas. vtrũ sit incõueniẽs eadẽ sibi inuicẽ esse priora et posteriora. Rñdetur per tres suppõnes. et vnũ dictũ. ¶ Prima suppositio ẽ hec. illud dicit̃ prius secũdũ naturã qd est prius secũdũ debitũ processũ nature. vnde debit⁹ processus nature est ꝓcessus a causis ad suos effect⁹ ideo cause sũt priores secũdũ naturã suis effectibus. ¶ Secũda suppositio. Illud est prius quo ad nos quod ẽ prius secũdũ debitũ processũ nostri intellect⁹. Debitus eni processus ĩtellect⁹ est procedere a sensibilibus ad ĩtelligibilia. ideo singularia sunt priora quo ad nos. ¶ Dictũ est istud. non ẽ incõueniens eadẽ simul esse priora et posteriora sibi ĩuicẽ scđm diuersos modos prioritatis et posterioritatis. ¶ Tertia difficultas. vt^{m} in relationibus prioritatis et posterioritatis valeat cõsequẽtia de primo ad vltimũ. ¶ Rñdetur per distictionẽ. Duplices sunt relationes. quedã sunt relationes disquiparẽtie. et in talibus est bona ↄsequẽtia siue circularis siue nõ dũmodo nõ fiat variatio penes mediatũ et ĩmediatũ. vt bene seq̃tur. si. a. est prius. b. et. b. sit pri⁹. c. ergo. a. est prius. c. sed non sequitur: sortes est fili⁹ platonis. plato est filius socratis ergo sortes est filius socratis. Alie sunt relatõnes equiparẽtie: et in talib⁹ nõ valet conseq̃ntia circularis. quia non sequitur. sortes ẽ similis platoni. ꝛ plato est similis sorti. ergo sortes est similis sorti.

Conclusio Responsalis. Non est possibile circulo demonstrare. Hec cõclusio patet ex secũdo notabili. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitat̃. Utrũ diffinitio de oĩ ĩ textu posita sit sufficiẽs. Pro respõsione supponit̃ ꝙ aristoteles in secundo tractatu postq̃ꝫ probauit ꝙ demõstratõ procedit ex primis veris et ĩmediatis vult probare ꝙ demõstratio procedat ex necessarijs. ꝛ quia necessitas primo et maxime reperitur ĩ ꝓpositionibus habẽtibus has tres conditiones. q̃ sunt de omni. de per se. et de scđm ꝙ ipsũ. ideo ĩ hoc tractatu intẽdit in tribus capitulis determinare de istis tribus conditionibus. Primũ capitulũ in quo determinat aristoteles d̃ omni: continet q̃tuor cõclusiones. ¶ Quaꝝ pria est hec. sillogism⁹ demõstratiuus procedit ex necessarijs. Patet. q2 oĩs sillogism⁹ faciẽs scire procedit ex principijs necessarijs. sed omnis sillogismus demonstratiu⁹ facit scire. ergo ꝛc. maior patet. quia omnis sillogismus faciens scire facit scire conclusionẽ necessariã. sed cõclusio necessaria nõ scitur nisi per pricipia necessaria. vt infra patebit. g̃ ꝛc. maior prosillogismi patet. q2 omnis sill's faciens scire facit illud quod est ĩpossibile aliter se habere. sed tale est necessariũ. vt patuit in 2° periermenias. ergo oĩs sillogismus faciẽs scire ↄclusionẽ: facit

scire ɔclusionē necessariā. ¶ Secūdaᵃ ɔclusio ꝑponit intētū principale. et est hec. accipiēdū est idest cōsiderādū ē ex quibꝰ et qualibꝰ premissis veris fiūt demōstratiōes. ex quibꝰ quātū ad essētiā. et ex qualibꝰ quātū ad cōditiōes qꝛ nō sufficit premissas demōstratōis esse veras et necessarias. sed cū hꝫ requiritur ꝙ sint de omni. de per se. ⁊ de scōm ꝙ ipsū. ¶ Tertia cōclusio tāgit ordinē determinādorū. et est hꝫ anteꝗ ostēdamꝰ ex quibus et qualibꝰ fiat demōstratio oportet ꝑus ostēdere: quid sit ꝺ oi. secūdo quid sit de per se. et tertio quid sit vniuersale. Cuiꝰ rationē assignat linconēsis qꝛ iste tres cōditiōes sine earū diffinitionibꝰ nō sunt satis note. ideo oportet eas diffiniri. ne cū fuerint demōstrate intentiones earū sint ignote. ¶ Quarta cōclusio tāgit diffinitionē de omi. ⁊ est hec. Predicatū dico de omi quod vtiꝗ est nō in quodā qdē sic: in quodā autē nō. nec aliquādo quidē sic: aliqñ vero nō. Probat duplr̄ ꝑmo duobꝰ exēplis. Primū exēplū. aīal dicitur de omi hoīe. si eni est verū dicere aliquem esse hoiem: verū est dicere ipsū esse aīal. et sic nūc alterū aliqñ alterū. Scōm exēplū. omi linee iest pūctꝰ. ibi est de omni posterioristicū: qꝛ punctꝰ est in qualibet linea et semꝑ. 2º probat eādē signo sic. qꝛ nos ferimꝰ instātias ɔtra ꝑpōnes demōstratiuas in quibꝰ predicatum solū inest subiecto pro aliquibus suppositis et pro aliquo tēpore. ergo signū est ꝙ ad de omi requiritur ꝙ predicatū insit pro quolibet supposito subiecti. et pro omni tēpore. Ex quo pa

Secūdo

et responsio ad dubiū. Dubitatur. qualiter differūt dici de omni prioristicū. et dici de omni posterioristicū. ¶ Rñdeť ꝙ quadrupliciter differūt primo. qꝛ ad dici de oī prioristicuꝫ requiritur actualis distributio. sed ad dici ꝺ omī posterioristicū sufficit aptitudinalis distributio. 2º differūt. quia ad dici de omni posterioristicuꝫ reqritur vniuersalitas suppositorū et tēporuꝫ ita ꝙ predicatū insit subiecto ꝑ quolibet supposito subiecti et pro quolibet tēpore. sed ad dici de oī prioristicū sufficit vniuersalitas suppositorū. Tertio differūt. quia dici de omi ꝑoristicū solū īuenitur in propōne vniuersali. sed dici de omni posterioristicū pōt īueniri tā ī ꝑpositionibꝰ vniuersalibꝰ ꝗꝫ nō vniuersalibus. Quarto differūt. qꝛ ꝑpositio in qua est dici de omni posterioristicū sēper est vera et necessaria. sed propositio in qua est dici de oī prioristicū potest esse vera vel falsa contingēs vel necessaria. Ex quibꝰ patēt tres cōditiones reqsite ad dici de omī posterioristicū. Prima ꝙ ꝑpositio in qua ē dici de omni sit sēper. idest sēper sit ita sicut significat. Scđa cōditio ꝙ predicatū insit subiecto vniuersaliter pro omibꝰ suppositis tā actualibꝰ ꝗꝫ aptitudinalibꝰ tā existētibus ꝗꝫ nō existentibus. Tertia ɔditio. ꝙ predicatū insit subiecto pro quolibet tēpore ⁊ pro quolibet supposito subiecti.

Tertio

Dubitatur. vtrū propositio ꝺ oī per solā non existētiā terminorū suorū sit falsificabilis. ¶ Respondeť per duo dicta. Primū est. ꝙ propositio ī qua est dici de omni posterioristicū ē omino insalsificabilis. Patet. quia quādocūꝗ aliqua propō cuiꝰ termini supponūt pro eodē est vera et manet sēper vera quādiu termī supponūt pro eodē. sꝫ termī propōnis de omni posterioristico semꝑ supponūt pro eodē. ergo ⁊c̄. mior patet. qꝛ tmini talis propōnis supponūt pro quiditatibꝰ abstrahētibus ab actuali existētia que vt sic hñt esse incorruptibile īmutabile ⁊ necessarium. ¶ Scōm dictū. aliqua propō est de oī que ɔstituitur ex termīs ɔibus quorū nullū singulare actualiter existit. patet. qꝛ in propositionibus de omni sūt predicationes essentiales ⁊ per se sed in predicatōibꝰ per se nō reqritur actualis existētia termī rerū pro quibus termi supponūt. quia tales termī supponūt pro qñditatibus que per actū generationis trahunť vltra bi possūt ad actualem existentiam.

Ad rationes

Ante-oppositū dicitur ꝙ soluūtur ex dictis in ꝑmo notabili. ¶ Et hec de questione.

Q ueritur

Utrū sola propositio que ē in secūdo mō dicēdi per se sit proꝑꝛie scibilis. ¶ Et videť ꝙ non qꝛ propō in qua predicať diffinitio materialis de suo diffinito est demōstrabilis per diffinitōnē suā formalē et tamē non est in secūdo mō dicēdi per se. ergo non sola ꝑpō de scđo modo dicēdi per se ē proprie scibilis. ¶ Secūdo arguiť sic. ista ē scibilis ysocheles habet tres. et tamē nō ē in secūdo mō dicēdi ꝑ se. cū subiectū nō sit de diffinitione predicati. ergo ⁊c̄. ¶ Tertio sic. ɔclusio in qua demōstratur causa per effectū non

est in secũdo modo dicẽdi per se. et tamẽ non
est vere scibilis g̊ zc. ¶ In oppositũ ẽ aristo.

Primo Sciendũ est q̧ pro declaratio
ne termio℞ ponit̃ vna diffini-
tio. et quattuor documenta. ¶ Diffinitio ẽ h.
propõ per se scõm linconiensẽ est illa cui⁹ quidi
tas vni⁹ extremi egredit̃ a quiditate alterius
¶ Primũ documẽtũ. quãdoq̧ quiditas subie
cti egredit̃ a qditate predicati. tũc sẽper talis
ppositio ẽ in p̃mo mõ dicendi per se. patet. qꝛ
qñcũq̧ predicat̃ diffio vel pars diffinitiõis d̃
suo diffinito ibi est prim⁹ modus dicẽdi per se
sed qñcũq̧ predicat̃ diffinitio vel pars diffio-
nis tũc qditas subiecti egredit̃ a qditate p̃di-
cati ergo zc. Ex quo infert linconiẽsis q̧ i prio
modo dicẽdi per se cadũt oẽs ille predicatões
q̃ obliq̃ predicãt per se causã efficiẽtẽ vel ma-
teriale formalẽ vel finalẽ de suo causato. qꝛ il
lud a quo aliud habet esse necessario ponit̃ in
diffinitione qd̃quid ẽ eius. ergo quãdocũq̧ p̃-
dicatũ est cã subiecti necesse ẽ cõtineri in diffi
nitiõe subiecti. et p̃ ɔñs talis predicatio ẽ in p̃-
mo mõ dicẽdi p̧ se. ergo ɔtinet q̃ttuor mõs pti
ales. Prim⁹ est qñ predicatũ est pars diffinitõ
nis subiecti. vt hõ ẽ aĩal. Scõs est quãdo p̃di-
catũ est tota diffinitio subiecti. vt hõ est aĩmal
rõnale. Terti⁹ quãdo predicatũ quiditatẽ vl̃
essẽtialiter icludit̃ in p̃mo genere subiecti. vt
hõ est ens. Quart⁹ qñ predicatũ ẽ diffinitõ vel
pars diffinitiõis nõ subiecti sed alicui⁹ inclusi
qditatẽ in subiecto. vt hõ est corp⁹. ¶ Scõm
documẽtũ. qñcũq̧ quiditas predicati egredit̃
a qditate subiecti: talis predicatio ẽ in secũdo
mõ dicẽdi per se. patet. qꝛ qñcũq̧ predicatum
recipit subiectũ in sua diffinitione ibi ẽ secun-
dus modus dicẽdi per se. sed qditas predicati
dicit̃ egredi a qditate subiecti quãdo predica
tũ recipit subiectũ in sua diffinitione. g̊ zc. Ex
quo sequitur secũdũ linconiẽsẽ q̧ in secũdo mõ
dicẽdi p̧ se cadũt omia illa que obliq̃ predicãt
causatũ per se de sua causa p̧ se. patet. qꝛ qñcũ
q̧ quiditas predicati qd̃ est accidẽs nõ p̧ acci-
dens essẽtialiter egredit̃ a quiditate subiecti
ibi est scõs modus dicẽdi per se. illud autẽ cu-
ius quiditas per se causat̃ a qditate alteri⁹ ẽ
per se causatũ illi⁹. ergo zc. Et cõtinet tres mo
dos partiales. Prim⁹ modus ẽ quando predi
catũ est propa passio subiecti. vt triãgulus ha
bet tres. Scõs modus qñ predicatũ est passio
superioris essẽtialiter ad subiectũ. vt ysosche-
les habet tres. Tertius modus ẽ quãdo predi
catũ est passio alicui⁹ inferioris per se ad subie
ctũ. vt figura habet tres. ¶ Tertiũ documen
tũ omẽ illud qd̃ habet esse per se sic q̧ nullo⁹ ẽ
in alio sicut accidẽs in subiecto nec superi⁹ in
suo inferiori: ẽ per se i tertio⁹ sicut sũt p̃me sub
stãtie. sed illud qd̃ nõ ẽ nisi qꝛ alterũ ẽ: dicitur
esse p̧ accidẽs. ¶ Quartũ documẽtũ. qñcunq̧
subiectũ ẽ causa quare p̃dicatũ sibi inest. talis
ppõ est in q̃rto mõ dicẽdi per se. qd̃ fit tribus
modis. Prio qñ subiectũ ẽ causa imediata q̧
p̃dicatũ iest sibi ꝛ alys. vt aĩal rõnale ẽ risibi-
le. 2° mõ qñ subiectũ icludit essẽtialit̃ cãm q̃re
predicatũ sibi inest. vt hõ est risibilis. Tertio
mõ qñ act⁹ alicui⁹ cause formalis predicat̃ de
effectu illi⁹ cause. vt calefaciens calefacit. do-
mificãs domificat. Et differũt isti modi. quia
duo primi modi sũt modi dicẽdi siue predicã-
di per se. terti⁹ est modus essẽdi per se. et quar
tus est modus causandi per se.

Secundo Sciendũ est q̧ in hoc 2° ca-
pitulo determiat aristo. d̃ mo-
dis dicẽdi p̧ se. et cõtinet sex ɔclusiões. ¶ Qua
rũ prĩa tãgit primũ modũ dicendi per se. ꝛ est
hec. illa predicata per se prio insũt subiecti qñ-
cũq̧ ponũtur in rõne dicẽte qd̃ qd ẽ eius. patz:
deducẽti. qꝛ linea per se p̃mo inest triãgulo. ꝛ
pũctũ per se p̃ inest linee. qꝛ substãtia ipso℞ ẽ
ex his. h̃ est i diffione substãtiali triãguli poni
tur linea. et in diffinitiõe substãtiali linee poi-
tur pũct⁹. Ex quo infert aristoteles q̧ qñcũq̧
predicata ponũtur in ratione dicẽte qd̃ qd est:
idest i diffinitõne qditatia subiecti illa insũt p̧
se in prio mõ. ¶ Scda ɔclusio tãgit 2m modũ
dicẽdi p̧ se. et ẽ hec. illa predicata predicãtur i
scõo mõ dicẽdi per se in quo℞ qd̃ qd est ponit̃
subiectũ. Patet sex exẽplis. p̃mũ exẽpluz. vt
rectũ inest linee. 2m: vt circulare iest linee. 3m
vt par ꝛ ipar isũt numero. Quartũ. vt p̃mũ et
ɔpositũ insũt numero. Quitũ. vt eqlaterũ iest
ysoplero. Sextũ. vt esse altera parte longi⁹ in
est scalerõ in 2° mõ dicẽdi per se. ¶ Ex quibus
infert tria correlaria. Primũ est. qñcũq̧ p̃di-
cata sũt talia q̧ insũt alicui qd̃ est de ratiõe di
cẽte qd est ipso℞ illa predicãtur per se in scõo
mõ dicẽdi per se. Scõz correlariũ. qñcũq̧ pre
dicata insunt aliq̃ isto℞ duo℞ modo℞ insunt
per se. Tertiũ correlariũ. qñcũq̧ p̃dicata neu
traliter insũt. idest nõ predicãtur de subiecti
i p̃mo mõ aut i secũdo mõ sed p̧ accidẽs insũt

vt albū et musicū ꝑ accidēs īsunt aīali. ❡ Ter-
tia cōclusio tāgit tertiū modū dicēdi ꝑ se. ⁊ est
hec. per se tertio mō sūt illa q̄ cōtinētur ī gene
re substātie ⁊ nō dicūtur de aliq̄ subiecto. Pa
tet exēplariter. q2 albū ⁊ ābulās nō sūt per se
ī tertio mō eo ꝙ predicant̄ denoīatiue de sub
iecto. sed q̄cūq3 sūt hoc aliqd illa īsūt ꝑ se ī ter
tio modo. Ex q̄ infert ꝙ quecūq3 nō dicuntur
de subiecto aliq̄ illa sūt ꝑ se ī tertio modo. illa
vo q̄ dicūt̄ de subiecto sūt ꝑ accidēs. ❡ Quar-
ta cōclusio tāgit quartū modū dicēdi ꝑ se. et ē
hec. illud ē ꝑ se ī quarto mō qd̄ inest alicui sub
iecto ꝑpter ipsū. h̄ ē quādo subiectū est causa
ꝙ predicatū sibi īest. sed illud predicatū qd̄ n̄
inest subiecto ꝑpter ipsū ē ꝑ accidēs. vt h̄ est
ꝑ accidēs aliquē hoīem ābulātē choruscauit.
q2 subiectum nō explicat vel denotat causā
predicati. eo ꝙ ābulatio nō ē causa choruscati
onis. sed ista ē per se: īterfectū īteryt scd̄3 īter-
fectionē. q2 subiectū explicat causā p̄dicati. a-
liqd eni interyt ꝑpter qd̄ īterfectū ē. nec̄ ē ei
īterfectū interire. ❡ Quīta ꝯclusio ꝯpat istos
modos ad demōstrationē ostēdēdo q̄liter eis
vtat̄ demōstrator. et ē hec. in simplicit̄ scibili-
bus. idest ī ꝯclusionib⁹ demōstratis īueniunt̄
scd̄s ⁊ q̄rt⁹ modus dicēdi per se. q2 īuenit̄ mo-
dus in q̄ subiectū ē de rōne predicati. et etiā il
le modus in q̄ predicata insūt subiectis scd̄m
ꝙ ipsa. ❡ Sexta ꝯclusio. q̄cūq3 insūt ꝑ se de ne
cessitate insūt. Patet. q2 quecūq3 ꝑ se insūt nō
ꝯtingit ea nō inesse. ergo ex necessitate īsunt.
añs pat3. q2 talia predicata aut sūt simplicia.
aut ꝯposita. et vtroq3 mō ex necessitate insūt.
vt linee necessario īest rectū vel obliquū. ⁊ nu
mero par vl̄ īpar. Et subdit ꝙ priuatō ꝯrietas
⁊ ꝯdictio sūt ī eodē gñe. i. hñt fieri circa idē sbm
et p̄dicatū. Postea recapitulat ea q̄ dicta sūt.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hunc textū in
cidūt tres difficultates. ❡ Qua-
rū prima ē hec. vtrū sex exēpla deducta ī scd̄o
mō dicēdi per se sint ꝯuenientia. ❡ Rñdetur
ꝙ sic. qd̄ faciliter pōt patere ex ipsoꝝ diffioni-
bus. nā īpar ē numer⁹ mediū habēs. sed par ē
numer⁹ medio carēs. primū autē ē numerus q̄
sola vnitate pōt numerari. sic̄ ternari⁹. S3 cō
positū ē numer⁹ qui vnitate vel alio numero ī
differēter numerari potest. sicut nouenari⁹ q̄
pōt numerari ꝑ nomen vnitatis. et etiā ꝑ tres
ternarios. ysocheles vero ⁊ scalerō licet sint
species triāguli: tamē hic accipiūtur tāq3 pas-
siones numeri. vñ ysocheles ē numer⁹ qui pōt
diuidi ī tres ꝑtes eq̄les. sic̄ duodeci. S3 scale-
rō ē numer⁹ qui pōt diuidi ī duas partes eq̄les ⁊
in vnā ieq̄lē. sicut octo didit̄ ꝑ duos ternarios
et vnū binariū. ❡ Scd̄a difficultas. vtru3 illa
ꝑpō in q̄ predicat̄ idē d̄ seipso sit ī pͦ mō dicē-
di ꝑ se. ❡ Rñdet̄ ꝑ duas distictōes. ⁊ vnū di-
ctū. ❡ Pria distictō ē hec. ꝑpōis idētice q̄ttu
or sūt gradus. pm⁹ est gñalis. qñ sc3 subiectū ⁊
p̄dicatū supponūt ꝑ eodē. ⁊ sic ī oī ꝑpōe affir-
matia vā ē predicatio idētica. q2 ī qualib3 tali
subiectū et p̄dicatū supponūt ꝑ eodē. 2⁹ gra-
dus ē specialis. ⁊ distiguit̄ ꝯtra predicatōne3
directā ⁊ ordinatā. et sic oīs p̄dicatio affirma-
tiua vā q̄ nō ē scd̄3 aliquē modū predicādi gn
q3 predicabiliū pōt dici idētica. Et tertius gra
dus ē magis specialis qñ sc3 subiectū ⁊ p̄dica
tū supponūt ꝑ eodē sed diuersa ꝯnotant. ⁊ sic
predicatio synonimi d̄ synonimo ē predicatō
identica. sicut marc⁹ est tuli⁹. Quart⁹ ē maxie
specialis quādo sc3 idē scd̄3 rē et vocē predica
tur de seipso. vt hō ē hō. Et ad istū q̄ttuor ꝯdi-
tiones reqrūt̄. Pria ꝙ sit idētitas vocalis sub
iecti ⁊ predicati. Scd̄a ꝙ sit idētitas eoꝝ ī sup
ponēdo. ita ꝙ p̄cise supponāt pro eodem. Ter
tia. ꝙ sit idētitas in significādo. Et q̄rta ꝙ sit
idētitas in ꝯnotādo. ita ꝙ precise idē cōnotēt
❡ Scd̄a distictō. duplex ē predicatō identica.
pria ē simplr̄ dicta qñ sc3 subiectū ⁊ predicatū
sūt idē idemōstrabilit̄. ita ꝙ nō sint idē int̄ se
sed propter idētitatē in vno tertio. Alia ē p̄di
catio idētica qñ sc3 subiectū ⁊ predicatū sunt
idē demōstrabiliter. ita ꝙ sūt idē ꝑpter idēti
tatē illoꝝ īter se. vt ista ē idētica: veritas ē bo
nitas. q2 idētificant̄ inter se ꝑpter idētitate3
quā habēt ī ente. ❡ Dictū ē istud. nulla ꝑpōi
q̄ est p̄dicatio idētica ꝑpryssime dicta ē ī prio
mō dicēdi ꝑ se. cū tale predicatū nō sit in diffi
nitiōe subiecti. idē ei nō diffinit seipsū. ❡ Ter
tia difficultas. vtrū aliq̄ propō in qua ē predi-
catio denoiatia sit ī prio mō dicēdi ꝑ se. ❡ Rñ
det̄ per distictōnē. duplex ē predicatio d̄noia
tiua. q̄dā ē sūpta ab aliq̄ posteriori essentialit̄
ad subiectū. sic̄ ab accidēte. et talis distinguit̄
ꝯtra predicatōnē essētialē. nec ē in p̄mo⁰ dicē-
di ꝑ se. Alia ē predicatio d̄noiatia sūpta a ꝑte
essētiali vl̄ ab aliq̄ priori essētialiter. si primū:
sic ē in prio mō dicēdi ꝑ se. si 2ᵐ. tūc nō ē ī scd̄o
mō dicēdi ꝑ se directe. s3 reductie: ❡ Quarta
difficultas. vtrū oīs predicatio ī abstracto sit

ṽa i p̄rio mō dicēdi ꝑ se. ¶ Rñdet̃ per distictō
nē. et duo dicta. ¶ Distictio ē h̄. predicatō i ab
stracto ē duplex. q̄dā ē vera ꝑ idẽtitatē. Alia ē
ṽa formaliter. ¶ Primū dictū. ꝑdicatio in ab
stracto vera ꝑ idẽtitatē nō ē in p̄rio mō dicen
di per se. patꝫ. qꝛ i tali predicatū nō ē in diffio
ne subiecti. Ex q̊ patet ꝙ ista predicatio: boni
tas ē entitas. ꝛ ista: bũanitas ē bũanitas. n̄ sūt
in p̄mo mō dicēdi ꝑ se. ¶ Scōm dictū ē istud.
ois predicatō siue i abstracto siue i ꝯcreto i q̄
predicatū ponit̃ i diffione subiecti ē directe i

Conclusio

p̄rio mō dicēdi ꝑ se.
Rñsalis. Sola ꝓpō i scōo
mō dicēdi per se ē scibilis scia ꝓprie dicta. pa
tet. qꝛ sola talis ē demōstrabilis dmōstratiōe
ꝓpter qd ꝛ potissima. g̊ sola talis ē scibilis sci
entia proprie dicta.

Primo

Dubitat̃. vtrū diffio vl'is i qua
dicit̃. vl'e ē qd̄ iest de oi de per se ꝛ de scd̄ꝫ ꝙ ip
sū. sit in textu sufficiēter posita. Et videt̃ ꝙ n̄.
qꝛ per se ꝛ scd̄ꝫ ꝙ ipsū idē sūt. vt dr̃ in textu. g̊ i
diffione ꝯmittit̃ nugatio. ¶ Pro rñsione sup
ponit̃ ꝙ aristo. in h̄ tertio caplo deteriat d ter
tia ꝯditiōe p̄missaꝝ ꝛ ꝯclusiōis dmōstratōnis
scꝫ de vl'i. ꝛ ꝯtinet tres partes. Quaꝝ p̄ria ꝯti
net quattuor ꝯclusiōes. ¶ Pria est h̄. vl'e est il
lud predicatū qd̄ i est alicui subiecto de oi d ꝑ
se ꝛ d scd̄ꝫ ꝙ ipsū. Ex q̊ ꝯcludit aristo. quoddā
correlariū. nā ex q̊ vl'e iest d oi de ꝑ se ꝛ scd̄ꝫ ꝙ
ipsū manifestū ē ꝙ q̄cūqꝫ sūt vl'ia ex necessita
te isūt rebus. idest subiecti. ¶ Scd̄a ꝯ° probat
ꝙ vl'e insit d scd̄ꝫ ꝙ ipsū. qꝛ vl'e iest ꝑ se. g̊ inest
scd̄ꝫ ꝙ ipsū. tꝫ ꝯña. qꝛ ꝑ se ꝛ scd̄ꝫ ꝙ ipsū idē sūt.
Qd̄ ꝓbat duob⁹ exēplis. nā pūctū iest per se li
nee ꝛ etiā scd̄ꝫ ꝙ ipsū. g̊ ꝑ se ꝛ scd̄ꝫ ꝙ ipsū idēꝫ
sūt. 2ᵐ exēplū hr̃e tres āgulos iest triāgulo se
cūdū ꝙ triāgulus. ꝛ etiā sibi inest ꝑ se. g̊ idē ē ꝑ
se ꝛ scd̄ꝫ ꝙ ipsū. ¶ Tertia ꝯ° tāgit duas ꝯditio
nes reqsitas ad h̄ ꝙ aliqd̄ ꝑdicatū dicat̃ vl'e. ꝛ
ē hec. solū illud ꝑdicatū qd̄ dr̃ de aliq̊ ꝓ oi sup
posito ei⁹ ꝛ ꝑ. idest adeq̄te dr̃ esse vl'e. patꝫ vno
exēplo. qꝛ illa passio q̄ est habere tres: lꝫ sit de
mōstrabilis d figura: tñ nō dr̃ vl'is respectu fi
gure. eo ꝙ nō ꝯueit cuilibet figure. Similit̃ il
la eadē passio q̄ ē hr̃e tres: lꝫ ꝯueiat cuilꝫ sup
posito ysochelis d q̄ etiā ē dmōstrabilis: tñ nō
est vl'is respectu ysochelis eo ꝙ ꝯueit alijs ab
ysochele. nec cōueit adeq̄te ysocheli. lꝫ qꝛ ade
q̄te et p̄rio ꝯuenit triāgulo: ideo ē predicatuꝫ
vniuersale respectu trianguli. ¶ Quarta ꝯclu
sio. demōstrator ꝑ et per se demōstrat vl'e de
suo p̄mo subiecto sed de alijs. puta de inferio
ribus vel sup̄ioribꝰ ad subiectū dmōstrat̃ pre
dicatū vl'e q̊dā mō. idest ꝑ accidēs. qꝛ de ipsis
demōstrat̃ nō p̄rio sed ꝑ habitudinē ad p̄mū
subiectū. sic habere tres āgulos demonstrat̃
p̄rio et per se d triāgulo tāq̄ꝫ de p̄rio subiecto.
De figura autē q̄ est sup̄ior ad triāgulū ꝛ d yso
chele q ē inferior lꝫ demōstret̃ ꝑ se h̄ predica
tū qd̄ est habere tres. nō tñ ꝑ. idest imediate. lꝫ
per accidēs aliq̊ alio subiecto ꝑori. Ex illo tex
tu pōt elici ꝙ duplex ē demōstratio. q̄daꝫ est
vl'is. in q̄ demōstrat̃ vl'e. idest passio de suo pri
mo subiecto. Alia ē demōstratio ꝑticularis in
q̄ scꝫ demōstrat̃ vl'e de superiori vel inferiori
ad subiectū primū. ¶ In scd̄a parte rēonet q̊s
dā errores q circa assignatōnē vl'is ꝯtingūt. ꝛ
ꝯtinet septē ꝯclusiōes. ¶ Pria ꝯclusio tāgit ꝑ
mū errorē q ē iste. si sit aliqd̄ ꝯmune qd̄ nō vi
deat̃ habere nisi vnū singulare: tūc si passio il
li⁹ cōmunis assignetur ineē inferiori illi⁹ supe
rioris tāq̄ꝫ p̄rio subiecto: tūc ē error in assigna
tiōe vl'is ¶ Scd̄a ꝯclusio tāgit 2ᵐ errorē q est
iste. si aliq̄ passio insit multis singularib⁹ ꝑ ali
qd̄ ꝯmūe nobis inoiatū: tūc si assignem⁹ illam
passionē alicui illoꝝ singulariū vel oib⁹ simul
tāq̄ꝫ p̄rio subiecto. ꝯtigit error in assignatione
vl'is. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit tertiū errorē. ꝛ est
iste. si passio alicui⁹ vl'is assignet̃ ineē superiori
et ꝓpter h̄ ꝙ superi⁹ videt̃ ꝯuerti cū inferiori
ꝯtingit error in assignatōne vl'is. ¶ Quarta cō
clusio tāgit vnū argumētū ꝯtra vltimū errorē
qꝛ possibile ē hr̃e sciaꝫ d q̊libꝫ triāglo i ꝑti ꝙ
habꝫ tres. ꝛ tñ igrare d triāglo i ꝯi. g̊ nō ē nece
dmōstrare passionē d illo ꝯi. Rñdꝫ aristo. ꝙ si
igta sit nob̄ q̊ditas triāgli i ꝯi nūq̄ꝫ scim⁹ hanc
passionē q̄ ē hr̃e tres d singl'ib⁹ ip si⁹ triāguli. lꝫ
ei ꝯcluserim⁹ d oib⁹ singl'ib⁹ ei⁹. qꝛ si nō ꝯcluse
rim⁹ d triāglo i coi: tūc nō scie⁹ eā d singl'arib⁹
nisi sophico. ¶ Quita ꝯ° declarat 3ᵐ errorē per
exᵐ. nā si illud ꝑdicatū: nō ꝯcurrere qd̄ ē pa° li
neaꝝ palelaꝝ dmōstret̃ d lineis r̃ctꝭ tāq̄ꝫ d s̄bo
p̄rio ē error. ¶ 6ᵃ ꝯ° tāgit exᵐ d ꝑ errore. quia si
sub triāglo nō sit nisi vna spēs. s. ysoche les. et
pa° triāguli. s. hr̃e tres assignet̃ ieē ysocheli tā
q̄ꝫ ꝑ s̄bo ē error. ¶ 7ᵃ ꝯ° tāgit exᵐ de 2° errore
qꝛ illa pa° ꝓportiōabilit̃ ꝯmutari ꝯueit m'tis
scꝫ numeris magnitudib⁹ lineis tꝑib⁹ ꝛ corꝑib⁹
et cuilibꝫ istoꝝ ꝯueit ꝑ mediū inoiatū. iō si as
gnet̃ ieē alicui illoꝝ iferioꝝ tāq̄ꝫ ꝑ s̄bo ē error.

¶ In tertia parte ponit duo documēta valentia ad debitā assignationē vniuersalis. et cōtinet duas cōclusiōes. ¶ Quarū prīa tāgit p̄mū documētū qđ ē tale. Si duo subiecta sint idē scđz rē. et sint penit⁹ synonia sicut ensis et gladius: tūc quecūq₃ passio demōstret̄ de vno tāq₃ de subiecto prīo: eadē demōstrabitur de alio. ¶ Scđa 9ᵒ tāgit 2ᵐ documētū qđ ē tale. si sint duo subiecta q̄ nō sint nobis manifesta esse eadē et de altero illorū fiat demōstratio: tūc si volum⁹ scire de q̄ illorū dicat̄ prīo illa passio oz tali subiecto addere oīa sua gn̄a superiora. et oēs differētias diuisiuas. et omēs species vsq₃ ad īdiuidua. quo facto oz ascēdere et videre qđ ē illud q̄ posito ponit̄ passio. et quo remoto remouetur passio. q₂ illud ē primū subiectū illi⁹ passionis. Et sic patet rn̄sio ad dubiū. ¶ Et ad rōnē in oppositū rn̄det lincoln̄ēsis q̄ per se pōt accipi dupliciť. vno° proprie. et tūc p̄ se et scđm q̄ ipsū. et de p̄ sunt idē. et sic capit aristoteles cū dicit. per se aūt et scđz q̄ ipsū idē dico. Alio mō capit̄ per se 9iter. et tūc ē quasi gen⁹ ad scđū q̄ ipsū. et sic capit̄ in diffinitōne vl'is.

Secundo Dubitat̄. vtrū oīs propō ī q̄ predicat̄ ppria passio đ suo p̄mo et adeq̄to subiecto sit imediata: et sola talis sit de scđz q̄ ipsū. ¶ Quātū ad priaz ptē rn̄detur p̄ vnā distictōnē q̄ duplex ē propō imediata. q̄dā est imediata imediatōne cāe qn̄ scilz subiectū ē cā essētialis et imediata respectu p̄dicati. sic ista. oīe aīal rōnale ē risibile. et sic propō ī q̄ predicat̄ passio de suo prīo subiecto nō ē imediata. cū sit demōstrabilis. Alia est imediata imediatiōe subiecti ī q̄ scz predicatū īest suo prīo subiecto. et sic oīs ppō ī q̄ predicatur ppria passio de suo proprio subiecto ē imediata. et pōt demōstrari p̄ principia essētialia subiecti. ¶ Quātū ad scđaz partē dubij rn̄det̄ p̄mittēdo quinq₃ distictōnes. ¶ Quarū pria est. subiectū passionis ē duplex. quoddā ē primū. cui scz p̄ inest ipsa passio. Aliud ē nō primū: de quo nō prīo predicat̄ ipsa passio. ¶ Scđa distictio. subiectū primū ē duplex. quoddā est primū primitate adeq̄tionis de q̄ prīo et adeq̄te siue cōuertibiliter predicat̄ ipsa passio. Aliud ē primū primitate p̄fectiōis q₂ scilz ē perfectius iter oīa quib⁹ inest ipsa passio. ¶ Tertia distinctio. duplex ē subiectū nō primū. quoddā est nō primū propť inadeq̄tionē. eo q̄ de ipso nō 9uertibiliter predicat̄ ipsa passio. Aliud ē nō primū ppter ībesionē qn̄ sibi nō inest passio nisi q₂ prīo iest alteri. vt calefactiuū prīo iest calori. et p̄ calorē iest igni. ideo ignis ē subiectū nō primū calefactiui. ¶ Quarta distictō duplex ē subiectū nō primū ppter iadeq̄tōnē quoddā ē qđ excedit passionē. sicut aīal ē subiectū nō primū risibilitati. Aliud ē nō primuz qđ excedit̄ a passione. et sic sortes ē subiectū nō primū risibilitati. hic aūt ē sermo de subiecto prīo primitate adeq̄tiōis. ¶ Quīta distinctio. ad predicationē de scđz q̄ ipsū tria requirunt̄. prīo q̄ predicatū sit de omi. 2° q̄ sit de p̄ se. et tertio q̄ talis ppō equaleat reduplicatiue in q̄ subiectū ē reduplicatū. sed talis reduplicatiua vocat̄ propō de scđz q̄ ipsū. ¶ Tūc respōdet̄ ad dubiū q̄ nō sola propō in q̄ predicatur ppria passio de suo subiecto prīo ē de scđū q̄ ipsū. patet. q₂ ista ē de scđz q̄ ipsū rōnale ē risibile. et tn̄ nō predicat̄ propria passio đ suo p̄ subiecto. g̊ 𝔯c. maior patz. quia sibi 9ueniunt tres 9ditiones pri⁹ posite. predicatū ei cōueit subiecto đ oī. de p̄ se. et cū h̄ ista reduplicatiua rōnale scđm qđ rōnale ē risibile: ē va. g̊ 𝔯c.

Tertio Dubitat̄. quot modis differunt pportio et pportionabilitas. et 9mutata pportio. ¶ Rn̄det̄ q̄ sic differūt. q₂ pportio ē cōparatio vni⁹ quātitatis ad aliā. vt 9paratio q̄ttuor ad duo. vel sex ad tria dicit̄ esse pportio. Ex q̄ patet q̄ in q̄libet pportiōe sunt duo termi. scz quātitas q̄ 9parat̄. et quātitas cui 9parat̄. Sz pportionabilitas ē habitudo duarū pportionū adiuicē. vt dicēdo sicut se hn̄t q̄ttuor ad duo: ita se hn̄t sex ad tria. Ex q̄ patz q̄ in qualibz pportiōabilitate sūt q̄ttuor termi. q₂ i qualibz pportionabilitate sūt due propōnes. et in q̄libet ppōne sūt duo termi. g̊ i q̄libet pportionabilitate sūt q̄ttuor t̄mi. quorū duo se hn̄t sicut an̄cedentia. et alij duo se hn̄t sicut 9seq̄ntia qđ patz ī exēplo dicto. nā isti duo termi q̄ttuor et sex se hn̄t sicut an̄cedētia. et alij duo termi se hn̄t sicut 9seq̄ntia. Uerū ē tn̄ q̄ ē q̄daz pportionabilitas 9iūcta seu 9tinua in q̄ sunt tātū tres termi. vt sicut se hn̄t tria ad sex: ita sex ad duodeci. Alia ē pportionabilitas disiūcta siue discōtinua ī q̄ sūt q̄ttuor termi distīcti. vt sicut se habent duo ad quattuor: ita se hn̄t sex ad duodeci. Sz 9mutata ppor̄ō ē 9patio duorū an̄cedētiū et duorū 9n̄tiū alicui⁹ pportionabilitatis adiuicē. vt dicēdo. sicut se habent q̄ttuor ad duo: ita se hn̄t sex ad tria. g̊ p̄ mutata

tā proportionē sicut se habēt quattuor ad sex ita se habēt duo ad tria. ⁊ ī ista ꝯmutata ꝓportione fūdat̄ loc⁹ a transmutata ꝓportione.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā rñdet̄ distiguendo maiorē. qꝛ duplex ē demōstratio. q̄dā est ꝓpt̄ qd ⁊ potissima ī q̄ scʒ dmonstrat̄ ꝓpa passio de suo p̄io ⁊ adeq̄to subiecto per diffinitionē q̄ditatiuā subiecti. ⁊ sic negat̄ maior. Alia ē demōstratio ꝓpter qd nō potissima in q̄ demonstratur q̄dcūqꝫ scibile per causā imediatā ⁊ necessariā et sic ꝯcedit̄ maior. sed negatur ꝯña. ¶ Ad scd̄aʒ dicit̄ ꝙ habere tres ē tm̄ scibile d̄ ysochele per accidēs ⁊ sophico mō. sed p̄ scit̄ d̄ triāgulo. ¶ Ad tertiā ꝯcedit̄ ꝙ causa demonstrat̄ per effectū demōstratōne qꝛ: sed non demōstratiōe propter qd que ꝓp̄e facit scire.

Queritur Utrū demonstratio ꝓcedat ex necessarys. ¶ Et videt̄ ꝙ n̄. quia aliq̄ ꝓpōnes ex q̄b⁹ fit demōstratio sūt affirmatiue de inesse et de p̄sēti quaꝝ subiecta ꝓ nullo supponere p̄nt. ergo tales p̄nt esse false. et per ꝯñs demōstratio nō ꝓcedit ex necessarys. añs patet de ꝓpōib⁹ ꝯstitutis ex istis subiectis. rosa. nix. pluuia. ¶ Scd̄o arguit̄. q̄libet ꝓpō pōt nō esse vera. ḡ nulla ē necessaria. ⁊ per ꝯñs demōstratio nō procedit ex necessarys. añs patʒ. qꝛ q̄libʒ ꝓpō pōt nō esse. ḡ q̄libʒ ꝓpō pōt nō esse v̄a. ¶ Tertio arḡr̄ sic. ista ē cōtingēs hō est aīal. ⁊ tm̄ ex ipsa ꝓcedere pōt demōstratio. ḡ ⁊c̄. maior patet. qꝛ hn̄ seq̄tur hō ē animal. ḡ hō ē cōposit⁹ ex corpore ⁊ aīa. ꝯñs ē ꝯtingēs. ḡ et añs. ¶ In oppositū est aristo.

Primo Sciēdū est ꝙ terti⁹ tractat⁹ in quo ostēdit aristo. ex q̄ub⁹ ⁊ q̄libus debeat procedere demōstratio ꝯtinet q̄nqꝫ capitula. ¶ In quoꝝ p̄ ostēdit p̄mīssas demōstratiōis esse necessarias ⁊ ex his q̄ sūt per se. et cōtinet quattuor ꝯclusiōes. Quaꝝ p̄ia ē hec. demōstratio procedit ex p̄mīssis necessarys. Probat̄ quattuor rōnib⁹. et vno signo. P̄ia ratio est hec. oē ipossibile aliter se habere scit̄ ex necessarys. sed oē qd̄ scit̄ ē ipossibile aliter se habere. ḡ oē qd̄ scit̄ ex necessarys scit̄. Scd̄a rō. q̄cq̄d procedit ex his q̄ sūt ꝑ se procedit ex necessarys. sed demonstratio ꝓcedit ex his que sūt per se. ḡ procedit ex necessarys. maior patet. qꝛ predicata q̄ per se insūt nec̄io isūt rebus. idest subiectis. nā q̄cūqꝫ predicata isūt per se aut sūt simplicia. et tūc sunt de q̄d q̄d est subiecti. vel subiectū ē de quod q̄d ē illaꝝ. ⁊ sic necessario insūt. vel illa predicata sūt icōposita. ⁊ talia necessario insūt. qꝛ necesse est alteꝝ oppositoꝝ sēper iesse subiecto. ¶ Ex q̄b⁹ ifert duo correlaria. Primū ē istud. si illud qd̄ scit̄ sit ipossibile aliter se habere. ḡ oportʒ demonstrationē esse ex necessarys. 2ᵐ correlariū. sillogism⁹ nō demōstratiu⁹ potest esse ex v̄is. sed nō ex nec̄ys. qꝛ propriū ē sill̄o demōstratio esse ex necessarys. Probat ꝯter dictā cōclusionē signo. qꝛ nos ꝓponim⁹ istātias ꝯtra opināt̄es demōstrare nisi procedant ex necessarys. sed hec istātia nulla esset nisi oporteret p̄ncipia demōstratiōis esse nec̄ia. ḡ ⁊c̄. ¶ Ex q̄ infert vnū correlariū. ꝙ illi sūt stulti q̄ bene opināt̄ accipere p̄ncipia demōstratōis capiēdo solūʒ ꝓpōes probabiles et veras. sic sophiste q̄ sm̄ linconiēse putāt se dmōstrare. Dāc ꝯclusionē sciēs nouit qd est sciētia. arguēdo sic. scire ē sciētiā habere. sed hn̄s aliq̄d nouit illud qd̄ habet. ergo sciēs nouit quid ē scīa. H argumētatio ē cōtexta ex ꝓpositione vera ⁊ probabili solū ideo nō ē demonstratio. qꝛ p̄ncipiū demōstrationis nō est ꝓpō ꝓbabilis. nec ē p̄ncipiū sciētie. nō eni p̄ncipiū sciētie solū debet esse verū sed debet esse p̄mū et propriū circa illō qd̄ demōstrat̄. ¶ Cōsequēter adducit tertiā rōnē sūptā acā ad ꝓbādū dictā ꝯclusionē. qꝛ oē sciens ꝯclusionē demōstratōis debʒ hr̄e mediū ꝓpter q̄d illi⁹ cōclusiōis. sed nō ē possibile hr̄e ꝓpter q̄d ꝯclusiōis nec̄ie nisi ꝑ mediū necessariū. ergo oportet demōstratōnē ꝓcedere ex necessarys. ¶ Quarta rō. si aliq̄s nō scit ꝯclusionē q̄ tm̄ nō est corrupt⁹ nec alicui⁹ est oblit⁹ et ꝯclusio ē salua ⁊ habet idē mediū qd̄ prius habuit talis nūqꝫ sciuit illā ꝯclusionē. sed sciēs ꝑ mediū ꝯtīgēs pōt nō scire cōclusionē. lʒ nō sit corrupt⁹ nec alicui⁹ sit oblit⁹. ⁊ res sit salua et habeat eādē rationē. ḡ cōclusio nō poterit sciri per mediū ꝯtigēs. sed solū per mediū necessariū. mior patet. qꝛ cū mediū sit ꝯtigēs aliq̄n corrūpet̄. et sic nō sciet ꝯclusionē. qꝛ nō ēs non ē p̄ncipiū scie. et licet mediū non sit actu corruptū tm̄ ex q̄ ē cōtigēs poterit aliquando corrūpi. mō possibili posito in esse nullū debet seq̄ ipossibile. et tm̄ si tale mediū ponāt̄ in esse scʒ ꝙ sit corruptū siue falsificatū seq̄ret̄ icōueniens scʒ ꝙ ꝑ mediū falsū sciet conclusionē ne

cessariã. ¶ Scđa conclusio. qñ conclusio ē ne-
cessaria nihil probibet mediũ per qđ sillogiza
tur non eē necessariũ. qꝛ sic veꝝ potest sillogi-
zari ex falsis. ita conclusio necessaria potest sil
logizari ex ñ necessarijs. ¶ Tertia ꝯ°. si medi-
um sit necessariũ ꝯclusio erit necessaria. Pa-
tet. qnia sicut ex vis sēper sillogizať veꝝ. sic ꝛ
ex necessarijs sēper seqť necessariũ. ¶ Quar-
ta conclusio. si cõclusio ñ sit necessaria: nec me
diũ erit necĩũ. Patet. qꝛ si ꝯclusio ñ sit necessa
ria: vel ꝑmisse erũt necie. vel non. si ñ habeť ꝓ
positũ. si sic. ğ conclusio erit necĩa ꝑ conclusio-
nē ꝑcedētē. et per ꝯñs eadē conclo erit neces-
saria. ꝛ non necĩa. qđ ē impossibile. Et de h̄ po
nit aꝝ. exēpluz in istis terminis. a. b. c. ¶ Con-
seqnter recapitulando infert duo correlaria.
Primũ. oz ðmonstrationē ꝓcedere ex necijs:
si ꝯclusio sit necĩa. qꝛ impossibile ē scire ð con-
clusione neqꝫ propť qd neqꝫ qꝛ: nisi ꝑ mediuz
necĩũ. 2^m correlariũ. accipiēs mediũ necĩũ: et
opinãs q ñ sit necessariũ non habet sciētiã si-
ne procedat ꝑ imediata siue per mediata.

Secundo

Sciendũ ē q in scđo capitu
lo huiꝰ cractatꝰ oñdit aristo-
teles q demonstratio ē ex hisq̄ sũt per se. ꝛ si
gnanter q̊ ad ꝯclusionē. et ꝯtinet duas conclu
siones. ¶ Quaꝝ prima ē h̄. conclusio ðmõstra
tionis ē coꝝ q̄ per se insũt. Probať duabꝰ ra-
tionibꝰ. Quaꝝ prima ē h̄. qꝛ si ꝯclusio demon
strationis esset illoꝝ q̄ per accidēs insũt seq̄re
tur q conclusio ðmonstrationis ñ esset necĩa.
ꝯñs ē contra priꝰ probata. ğ oz conclusionē de
monstrationis eē illoꝝ accidētiũ que isũt ꝑ se
scđo: qꝛ qđcũqꝫ aliud accñs potest ñ ineē. ğ si
ex talibꝰ esset conclusio demonstrationis ipsa
essꝫ contingēs ꝛ ñ necĩa. ¶ Contra hoc obicit
aꝝ. probãdo q ex ꝑmissis ꝯtigētibꝰ sequatur
ꝯclusio necĩa. qꝛ ð ꝑmissis cõtingētibꝰ fit iter
rogatio vt ex ipsis ꝯcessis ꝓcedať ad cõclusio
nē iferēdã. ğ licet ex ꝑmissis ꝯtigētibꝰ absolu
te sũptꝭ nõ seqť ꝯcluꝰ necĩa: tñ ex ꝑmissis ꝯtin
gētibꝰ iťrogatꝭ ꝛ cõcessis bñ seqť ꝯ° necĩa. Rñ
deť aristo. q licet ex ꝑmissis cõtigētibꝰ interro
gatꝭ et cõcessis seqť cõclusio necĩa necĩtate cõ
seqntie. nõ tñ necĩtate ꝯseq̄ntꝭ. de q̄ necĩtate ē
ĩ ꝓposito sermo. Scđa rõ. qꝛ ðmõstratõ fit ex
necijs. sed illa sola sũt necĩa scđꝫ vnũqđqꝫ geꝰ
entꝭ q̄ insũt vnicuiqꝫ gñi ꝑ se. ğ demõstratio ē
ex hisq̄ sũt ꝑ se. mioꝛ pꝫ. qꝛ oē qđ iest aut iest ꝑ
se aut ꝑ accñs. sed illa q̄ insũt per accñs nõ sũt
necessaria. relinqť ğ q illa sola sũt necessaria.
ergo insũt ꝑ se. ¶ Ex h̄ ifert aristo. q ille silloꝰ
nõ facit scire propť qd cuiꝰ premisse sũt cõtin-
gentes. licet ipẽ sint vere. sicut sũt sillogismi
procedētes ꝑ aliq̄ signa. vt si ꝓbeť. q oē ꝯposi
tũ ex elemẽtis ē corruptibile sic arguēdo. oīe
qđ antiq̄tur tēpore ē corruptibile. sed oē ꝯpo
sitũ ex elemẽtꝭ ãtiq̄tur i tēpore. ğ oē tale ē cor
ruptibile. nã lꝫ illiꝰ sillogismi vel ꝯsilis ꝑmisse
sēper sint ve. qꝛ tamē ille ꝑmisse non sũt per se
ideo talis silloꝰ ñ facit scire propť qd. Qđ pro
bat aristo. qꝛ scire ꝓpter qd ē scire ꝑ cãm. mo-
do tales ꝑmisse ex q̄ nõ sũt per se sed contingē
tes non sũt cã alicuiꝰ conclusiõis scibilis q̄ de
bet esse per se. ğ per huiusmodi ꝑmissas nõ sci
tur ꝓpter qd cõclusio. ¶ Scđa ꝯcluꝰ scire pro-
pter qd ē scire primũ iesse tertio scđꝫ q ipsum.
propter illud q primũ iest medio. et medium
tertio scđm q ipsũ.

Tertio

Sciēdũ ē q circa hũc textũ inci
dũt tres difficultates. ¶ Quaꝝ pria ē h̄. videť
eñi aristo in probatiõe ꝑme ꝯclusiõis scđi capi
tuli cõmittere duo incõueniētia. ꝑmo q petit
pricipiũ. 2° qꝛ videť cõmittere circulũ. qꝛ priꝰ
ꝓbauit ðmõstratõnē esse ex necijs eo q ē coꝝ
q̄ ꝑ se insũt. nũc autē ꝓbat demonstrationē es
se coꝝ q̄ per se isũt. qꝛ ē necessarioꝝ. ¶ Rñde
tur q nõ ē incõueniēs qñ aliq̄ ꝯclusio demon-
stratur ꝑ diuersa media ipsã accipi ad demon
strãdũ circulariter vnũ illoꝝ medioꝝ. mõ ari
stoteles priꝰ probauit demonstrationē esse ne
cessarioꝝ. nõ solũ qꝛ ē coꝝ q̄ ꝑ se isũt. sed etiã
ex diffinitione ipsius scire. ꝛ ille modus ꝓban
di siue ðmonstrãdi fuit potissimꝰ et propť qd.
nũc autē demonstrat ꝯclusionē esse coꝝ que
sũt per se eo q ē necessarioꝝ. ita q ille modus
demonstrãdi sit qꝛ tñmõ nõ ē conueniēs cir-
culo ðmõstrare mutãdo ðmonstrationē pro-
pter qd i demonstrationē qꝛ. Uel possꝫ dici ꝓ
babiliť q aristo. bñ probat demonstrationez
non esse ex hisq̄ sũt ꝑ accidēs eo q ē ex neces-
sarijs. non autē probat demonstrationē eē ex
his q̄ sũt per se. ¶ Scđa difficultas. q̊t sũt cau-
se corruptiõis sciētie. Rñdeť q sunt q̄ttuor q̄
ꝑñt elici ex q̄rta ratione adducta ad proban-
dũ primã conclusionē ꝑmi capituli. Pria cau
sa ē corruptio sciētis. vt per mortē vel insaniã
corrupto enĩ subiecto corrũpũť accidētia illi
us subiecti. Scđa ē corruptio seu falsificatio
ꝯclusiõis scite. Tertia ē corruptio rei significa

te per conclusionē. q2 corrupto obiecto alicu-
ius habit⁹ corrūpit̄ etiā ille habitus. Quarta
causa ē obliuio sciētis. Et potest poni alia scz
variatio medy. ¶ Tertia difficultas. vtrū om
nis ꝓpositio per se sit necessaria. et cꝫ. Rūde
tur probabiliter ꝙ non. imo se hñt sicut supe-
rius ⁊ inferi⁹. quia omis propō per se est necia
sed nō omnis ꝓpositio necia ē per se. 2ᵐ patet
quia ista rationale ē aīal. et multe ꝯsimiles
sūt necessarie. et tamē non sūt per se. cū predi
catū nec sit ō diffinitōe subiecti. nec passio ei⁹.

Conclusio Responsalis. Demonstra
tio procedit ex necessarys
Hec ꝯclusio satꝭ patet ex rōib⁹ textus.

Primo Dubitatur. vtrum sit possibile
demonstratorē descendere de
genere in gen⁹. ¶ Pro solutione supponit̄ ꝙ
tertiū capitulū in quo aristo. ondit ꝙ demon-
stratio debet procedere ex ꝓprys cōtiet tres
partes. ¶ Quaꝝ pria contiet vnicā ꝯclusionē
q̄ ē hec. Non ē possibile demonstrātē descēde
re de vno gñe in aliud gen⁹. sic intelligēdo ꝙ
demonstrās aliquā passionē de subiecto alic⁹
sciētie non potest eā demōstrare ō subiecto al
teri⁹ sciētie. Pro cui⁹ probatiōe premittit vnā
ꝓbationē. scz ꝙ in q̄cūqꝫ demonstratōne tria
sunt necessaria. vnū ē id quod demonstrat̄. s.
conclusio. ⁊ ē illud quod iest alicui generi per
se. et per conclusionē solū intelligit passionez.
aliud ē dignitas. sūt autē dignitates principia
ex qbus fit demonstratio. Tertiū ē gen⁹ subie
ctū. cuius passiones et per se accidētia osten-
dit demonstratio. Ex qbus infert ꝙ principia
ex qbus ē demonstratio ꝯtingit eē eadē in di-
uersis sciētys. et hoc debet itelligi de pricipi-
is cōib⁹ et nō proprys. Conseq̄nt̄ probat dictā
conclusionē trib⁹ ratōnib⁹. Quaꝝ pria q̄ sumi
tur ex parte subiecti ē hec. qcqd habet gen⁹ ꝓ
priū. i. subiectū propriū circa quod fit demon
stratio ñ descēdit de gñe in gen⁹. sed dmōstra-
tor in q̄liber scia habet ge⁹ propriū circa quod
fit demonstratio. g̊ non contingit demonstra-
torē descēdere de genere in gen⁹. maior patet
q2 quoꝝ genus ē alteꝝ etiā demonstrationes
sunt alie. et per ꝯñs non contingit illas demō-
strationes ꝯuenire. mior patet exēplariter. q2
geometria ē circa magnitudines. et arismeti-
ca ē circa numeros. g̊ passiones ipsaꝝ non pos
sunt conuenire nisi dicat̄ ꝙ magnitudies sūt
numeri. i. ꝙ magnitudines contineāt̄ sub nu-
meris sicut inferi⁹ sub suo superiori. quo dato
sequeret̄ ꝙ geometria q̄ ē de magnitudinib⁹
contineret̄ sub arismetica q̄ ē de numerꝭ. ⁊ sic
contingeret per pricipia arismetica demōstra
re in geometria passionē de subiecto. Qualit̄
autē vna scia contineat̄ sub alia patebit infra
scz in prio capitulo hui⁹ tractat⁹. Ex his infert
aristo. ꝙ si demōstrator debeat descēdere tūc
debet esse idē gen⁹ subiecti. Secūda ratio q̄ su
mit̄ ex parte principioꝝ ē hec. in oi demōstra-
tione nec̄e ē mediū et extrema esse eiusdē ge-
neris. g̊ principia non possūt esse diuersoꝝ ge-
nerū. et per ꝯñs ñ ē possibile descēdere de ge-
nere in gen⁹. añs patet. q2 si non essēt eiusdem
generis tūc p̄misse non essēt per se sed eēnt ac
cidētia. i. per accñs. Ex q̊ infert aristo. ꝙ geo-
metria non potest demonstrare ꝙ contrario-
rū eadē sit scia. neqꝫ ꝙ duo nūeri cubi sit vn⁹
cub⁹. ⁊ gñaliter in vnaq̄qꝫ scia non potest de-
monstrare id quod ē alteri⁹. nisi subiectū vni⁹
sciētie contineat̄ sub subiecto alteri⁹. q2 tunc
vna scia potest demonstrare id quod ē alteri⁹
sicut subiectū ꝑspectiue cōtinet̄ sub subiecto
geometrie. q2 subiectū ꝑspectiue ē linea visua
lis ⁊ radiosa. subiectū vo geometrie est linea. si
milit̄ subiectū armonice. i. musice quod ē nu-
mer⁹ sonoꝝ: ꝯtinetur sub subiecto arismetice
quod ē numer⁹. Tertia ratio sumit̄ ex pte pas
sionis ⁊ ē hec. ille q consideratpassiōes ꝯueni
entes gñi scibili secūdū ꝙ ipsū ñ descēdit ō ge
nere i gen⁹. sz qlibz demonstrator in q̄libz sci
entia demonstrat passiones ꝯueniētes gñi sci
bili fm ꝙ ipsū. g̊ non ē possibile demonstrātē
descēdere de gñe i gen⁹. maior pz. q2 tale ꝓce-
dit ex ꝓprys p̄ncipys. mior pz. q2 demōstratō
ñ demonstrat de lineis p̄dicata q̄ ñ ꝯueniūt li-
neis fm ꝙ linee sūt. vt ñ demonstrat de linea
recta ꝙ sit pulcherria lineaꝝ. vel ꝙ ꝯriet̄ liee
circulari. q2 illa p̄dicata ñ ꝯueniūt linee fm ꝙ
linea ē. sz secūdū ꝙ liea ē subiectum cōmune.
¶ Ex his respondetur ad dubiū ꝙ non contin
git demonstrantē descendere de vno genere
in aliud genus. nisi subiectū scientie subalter
nantis ⁊ subiectū subalternate sint idē simplr̄
vel quodā modo. Dicuntur autē genera sub-
iecta esse eadē simpliciter qñ vnū ē iferi⁹ sim-
pliciter respectu alteri⁹. sic species ē iferior re
spectu gñis. Sed gña dicūt̄ esse eadē q̊dā mō
qñ vnū est iferi⁹ q̊dā mō respectu alterius. sic̄
pars i mō est quodā mō inferior ad suū totū.

Secundo Dubitatur. vtrum sit possibile distictas scientias habere eadē principia. ¶ Pro solutōe premittit ꝙ cuiuslibȝ scie duplicia sūt pricipia. q̄dā sūt pricipia cōplexa. sic sūt dignitates. Alia sūt principia icōplexa. cuiusmodi sunt subiectū ⁊ passio ¶ Intelligēdo ꝺ pricipijs ꝯplexi rn̄det ꝑ tres distictiones Quaꝝ pria ē h̄. duplicia sūt principia ꝯplexa. q̄dā sūt ꝓpria q̄ cōstituūt ex diffione essētiali subiecti. et q̄dā ꝯmunia q̄ cōstituūtur ex termis cōiorib⁹ ⁊ ꝑorib⁹ subiecti. ⁊ vtrūꝙ mēbrū subdiuidit. nā pricipia diuersaꝝ scientiaꝝ esse ꝓpria pōt dupliciť itelligi. vno° ꝙ illa pricipia sint ꝓpria ꝯclusiōib⁹ diuersaꝝ sciarū. et sic diuerse sciētie nō habēt eadē pricipia ꝓpria. Alio° pōt itelligi ꝙ illa sint ꝓpria vni cōclusioni et ꝯia vni alteri. ⁊ sic distīcte scie bene habēt eadē pricipia ꝓpria. Similiť distictarū sciaꝝ esse eadē pricipia ꝯmunia potest dupliciter itelligi. vno° scdm eadē ꝯtractionē. Alio mō ſm diuersas ꝯtractōes. sic arismetica ꝯhit ad numeros illud principiū. si ab eq̄lib⁹ eq̄lia demāť. sed geometria illud idē pricipiū ꝯhit ad magnitudies. ¶ Si v̄o dubiū q̄rat de pricipijs icōplexis: rn̄deť par duas oisticcōes. q̄rū pria ē hec. Distictaꝝ sciaꝝ esse idē subiectū potest duplr itelligi vno° ꝙ sint idē per ꝯtinētiaȝ ita ꝙ subiectū vni⁹ cōtineať sub subiecto alteri⁹. et sic ē possibile distictas scias habere ideȝ subiectū. sic patȝ de scia subaltemāte. ⁊ subaltemata. Alio° pōt intelligi ꝙ ꝑmū ⁊ adeq̄tum subiectū passionū vni⁹ scie sit primū ⁊ adeq̄tū subiectū passionū alteri⁹ scie. et sic distictaꝝ scientiaꝝ nec̄io sūt disticta subiecta. cū distinctio scie sumať ex distictōne subiecti. ¶ Scd̄a distictio. Distictaꝝ sciētiaꝝ esse eādē passionē pōt dupliciť itelligi. vno° ꝙ eadē passio demōstreť de distincti subiectis pris ⁊ adeq̄tis. et sic nō est possibile. saltē vtraꝙȝ demōstratōne exn̄te potissima. Alio° ꝙ passio vni⁹ scie demōstreť de subiecto illi⁹ sciētie tāꝙȝ de subo p̊. ⁊ de subo alteri⁹ scie tāꝙȝ de subiecto nō p̊. et sic diuerse scientie pn̄t habere eādē passionē. Et addit tertium modū qn̄. s. passio subiecti vni⁹ scie fit subiectū alteri⁹ scie. et sic iteꝝ ē possibile distictarū sciaꝝ habere eandē passionē.

Tertio Dubitať. qd sit numerus cubus Rn̄deť ꝙ ē ille q resultat ex ductu vni⁹ numeri i seipsū bis. sic octonari⁹ ē numer⁹ cub⁹ resultās ex ductu binarij i seipsum bis. nā bis duo bis: sūt octo. Similiť vigitiseptē est numer⁹ cub⁹ resultans ex ductu ṫnarij in seipsū bis. nā ter tria ter sūt vigitiseptē. mō si vnū istoꝝ numeroꝝ cuboꝝ ducať in aliū numerū cubū. vt deducēdo octies vigiti septē. et vigesies septies octo resultat vn⁹ terti⁹ numerus cub⁹. scȝ ducētū sexdeci. et iste numer⁹ cubus iteꝝ resultat ex ductu senarij i seipsū bis. nā sexties sexsexties faciūt ducētū ⁊ sexdeci. Et sic patȝ ꝙ ex ductu vni⁹ numeri cubi i aliū numeꝝ cubū resultat vn⁹ terti⁹ numer⁹ cub⁹. sed h̄ ꝓbare habet arismetric⁹. ⁊ nō geomeť.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā negať ꝯn̄s cū ei⁹ ꝓbatiōe. q2 lȝ rosa nix ⁊ pluuia possint nō esse q̄tū ad eē exn̄tie. nō tn̄ quātū ad eē essētie. mō ꝓpōe ꝺmōstratia tinī nō supponūť ꝓ suis suppositi vt actualiť existunt. sed supponūť ꝓ bis vt precidūt ab actuali existēria. ¶ Ad scd̄aȝ dicit ꝙ lȝ quelȝ ꝓpō possit nō esse. ⁊ per ꝯn̄s nō esse vera nec necessaria nec̄itate aut veritate formali ⁊ intrinseca. nō tamē nec̄itate aut veritate extrinseca ⁊ obiectiua. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ licet actualis ꝯpositio ex corpe ⁊ aīa sit ꝯtingēs: nō tamē ꝯpō aptitudialis. vt alias patuit.

Queritur Utrū aliq̄ diffinitio nata sit esse tota ꝯclusio vlis demonstrationis. ¶ Et videť ꝙ nō. q2 diffinitio pōt demōstrari ꝺ suo diffinito in darij. ergo saltē diffinitio aliq̄ erit ꝯclusio ꝑticulari. ⁊ nō vniuersalis. ¶ Scd̄o argť. diffio nō dicit aliq̄d esse vl nō esse. vt patuit superi⁹. ḡ nō ē ꝯclusio vlis demōstratōis. ¶ Tertio sic. diffio ē predicatū dyalecticū natū termiāri ꝑtē dyalecticā. vt patȝ ꝑrio thopicoꝝ. ḡ non est ꝯclusio demōstrationis. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciēdū ē ꝙ ꝓ declaratiōe terminoꝝ ponūtur tres distictiōes. Quaꝝ pria est. Duplex ē vlitas. q̄dā ē vlitas distributōis ⁊ ꝑ orīstica. Alia ē vlitas inhesionis ⁊ analetica. ⁊ isto° illa ꝓpō dicit vlis cui⁹ p̄dicatū iest subiecto ſm ꝙ ipsū. ⁊ sic q̄libȝ ꝯ° cuiuslibȝ ꝺmōstratōis ꝓpter qd ⁊ potissime ē vlis. Ex q̊ patȝ ꝙ q̄rere vtrū ꝯ° demōstratōis sit vlis: ē querere vtrū ꝯclusio demōstrationis sit scd̄ȝ ꝙ ipsum. ¶ Scd̄a distictio. diffio potest capi duplr. vno mō ꝓ oratione indicāte et declarāte essētiam diffiniti. ⁊ sic diffinitio nō potest esse principiū

nec ꝯclusio demõstratõis. nec ẽt tota dmõstratio. licet tñ bñ sit mediũ dmonstratõis vel ꝑdicatũ ꝯclusiõis. Alio° põt capi diffinitio ꝓ vna totali ꝓpõne in q̃ ꝑdicat̃ diffinitio de suo diffinito. et sic diffinitõ põt esse pricipiũ vel ꝯ° demõstrationis. ¶ Tertia distictio. q̃drplex est diffinitio. quedã ẽ data per cãz finalẽ. alia per causã efficiẽtẽ. alia per cãz formalẽ. et alia per cãz materialẽ. Jlla aũt ꝓpõ in q̃ ꝑdicat̃ diffio materialis de diffinito põt dmõstrari ꝑ causã formalẽ. et formalis ꝑ efficiẽtẽ. ꝛ efficiẽs per finalẽ. Cui⁹ ratio põt esse scdʒ linconiensẽ. q2 demõstratio debet procedere ꝑ cãm. mõ species siue forma ẽ cã materie. et efficiẽs cã forme. ꝛ finalis cã efficiẽtis inquãtũ efficiẽs ẽ. cũ sit ꝑncipiũ motiuũ efficiẽtis ad agẽdũ. vt pʒ 2° phisicoꝝ. Vñ ꝑ de aĩa tres assignãt̃ diffinitões ire. Pria ẽ materialis q̃ ẽ h̃. Jra est ebulitio siue ascẽsus sanguis circa cor. Alia ẽ diffinitõ formalis. q̃ est h̃ Jra ẽ appetit⁹ vindicte ꝓ dolore. ꝛ per illã formalẽ põt diffinitio materialis sic dmõstrari. oĩs appetit⁹ vidicte pro dolore ẽ ebulitio sãguis circa cor. sed ira ẽ appetit⁹ vidicte pro dolore. g̊ ira ẽ ebulitio sanguis circa cor. et ista diffio formalis ẽ ꝑncipiũ dmõstratõis. sed materialis ẽ ꝯclu° demõstratõis. Tertia vo ẽ ꝯposita ex vtroq3. et ẽ h̃. Jra ẽ ascẽsus sanguis circa cor ꝓpter appetitũ ꝯtrarij dolori. ꝛ ista tertia diffinitio ẽ tota dmõstratio. idest ꝯtinẽs oẽs termios positos i ꝑdicta dmõstratiõe. scʒ maiorẽ extremitatẽ. miorez. et mediũ. Dĩt tñ positiõe a dmõstratõe in h̃ ꝙ dmõstratõ ꝯtiet illos termios scdʒ ꝙ ordinant̃ in mõ et figura. sed predicta diffinitio nõ sic ꝯtinet illos.

Secundo Sciendũ ẽ ꝙ in scdã ꝑte huius capituli oñdit ꝯclusionez demõstrationis esse ꝑpetuã. et ꝯtinet q̃ttuor ꝯclusiones. Quaꝝ pria ẽ h̃. dmõstratio ẽ ex ꝓpositionib⁹ perpetuis. pʒ. q2 oẽ vl'e ẽ perpetuũ sed dmõstratio ẽ ex vlib⁹. g̊ ẽ ex perpetuis. et per ꝯseq̃ẽs ꝯclusio dmõstratiõis nec̃ĩo erit ꝑpetua. q2 ex perpetuo nõ seq̃t̃ nisi ꝑpetuũ. Ex hac ꝯclusiõe ĩfert aristo. correlarie scdãz ꝯclusionẽ q̃ ẽ h̃. corruptibiliũ non ẽ scĩa neq3 dmõstratio simplr̃ sed solũ scdʒ accidẽs. pʒ. q2 si eõclusio dmõstratiõis eẽt corruptibilis tũc nec̃e esset aliquã ꝑmissaꝝ esse corruptibilẽ ꝛ nõ vniuersalẽ. qd̃ ẽ cõtra cõclusionẽ ꝑcedẽtẽ. ¶ Tertia cõclusio. corruptibiliũ nõ ẽ diffinitio. pʒ. q2 corruptibiliũ nõ ẽ demonstratio. ergo nec diffinitio. tʒ consequẽtia. q2 q̃dã diffio ẽ principiũ demonstrationis. alia ẽ conclusio. et alia ẽ tota demonstratio sola positione dĩns. ¶ Quarta conclusio tangit rẽotionẽ cuiusdã dubij. q2 dictũ ẽ perpetuoꝝ et icorruptibiliũ eẽ dmõstrationẽ et sciaʒ. ideo posset aliq̃s dubitare an eorũ q̃ fiũt sepe vel freq̃nt̃ possit haberi scia. cuʒ talia non sint sẽper. Rñdet aristo. ꝙ eoꝝ q̃ freq̃ẽter sũt in quãtũ freq̃nter fiũt non ẽ scĩa. sʒ in quãtũ sẽper. q2 scdʒ ꝙ i demonstratione sũt sẽper sũt. licet scdʒ se non sint sẽper. sʒ solũ ꝑʒ partẽ. sicut sunt defectus lune.

Tertio Sciẽdũ ẽ ꝙ circa hũc textũ incidunt due difficultates. Quaꝝ ꝑma incidit circa probationẽ ꝑme conclusionis. ꝛ ẽ h̃. vtrũ seq̃tur. demonstratio ꝓcedit ex vlib⁹. g̊ ex ꝑpetuis. et arguit linconiẽsis ꝙ non. q2 dmonstratio procedit ex vlib⁹ reperti in singularib⁹. sʒ vlia repta in singularib⁹ sũt corruptibilia. ergo dmonstratio erit ex corruptibilib⁹. sʒ ꝓcedat ex vlib⁹. ¶ Ad hãc obiectionẽ adducit linconiẽsis q̃ttuor modos soluẽdi. q̊ꝝ vltim⁹ est. licet vlia sint simplr̃ corruptibilia ad corruptionẽ singulariũ: tñ sũt incorruptibilia successiue. pria pars pʒ. q2 vlia in seipsis non corrũpuntur. sed cũ indigẽt singulari tãq3 differẽte corrũpũt̃ ꝑ corruptiõez dĩnti corruptibilis. 2° ps patet. q2 sẽper manẽt vlia per continuã successionẽ singulariũ. et ad huiusmodi ꝯtinuã successionẽ saluãdũ dicit ꝙ species q̃ sũt i aliq̃b⁹ regionib⁹ corrũpũt̃ in hyeme. sic musce ꝛ hui⁹ modi saluãtur et ꝑmanẽt in alijs locl hñtibus tẽperiẽ. non ei est hora tẽporis qui in aliq̃ parte terre sit tẽperies ꝛ tp̃s aptũ gñationi. qd̃ sic nitit̃ suadere. q2 species oẽs sũt de ꝑfectione essẽtiali vniuersi. g̊ oportet oẽs spẽs in oi hora manere. aliogn vl'itas mũdi qñq3 esset cõpleta ꝛ qñq3 incompleta. qd̃ ẽ icõueniẽs. ¶ Scda difficultas. q̊ mõ itelligit̃ illud dictũ text⁹ ꝙ eoꝝ q̃ sepe fiũt ẽ scia non iquãtũ sepe sed iquãtũ sẽper fiũt. Rñdet̃ ꝑ distinctionẽ. q2 illa que fiunt sepe pñt dupl'r considerari. vno° in vl'i. et sic sũt sẽper. Aliomodo i particulari. ꝛ sic sunt sepe. et non sẽper. Hũc tñ modũ reprobat linconiẽsis. q2 vl'e non põt saluari nisi in aliq̊ suorũ singulariũ. g̊ ꝛ si eclipsis in singulari non sit nec etiã erit i vl'i. Aliter rñdet egidi⁹ d roma q2 illa q̃ sũt sepe pñt cõsiderari dupliciť. vno° i quãtũ i effectu. ꝛ sic sũt sepe. ꝛ non semꝑ. Alio modo vt sũt i suis ratõib⁹ cãlibus. ꝛ sic sũt sẽp.

Contra hūc modū arguit liconiēsis. qꝛ nulla particularis eclipsis ē sēper i suis rōnib⁹ cāib⁹ Itē qꝛ vel ille cāe sēper sūt nate ꝓducere talē effectū. ⁊ sic sēper ꝓducūt ipsū. ⁊ ꝑ ɔñs ille effect⁹ erit sēper ꝓduct⁹. qd ē ɔ oppionē. vl' ille cāe nō sūt nate ꝓducere illū effectū. ⁊ tūc vl' ille effect⁹ erit sēper ꝓduct⁹ vel nō. si nō: hēt ppositū. si sic. g̊ effect⁹ aliqñ erit ⁊ nō erit ꝑ causā qd ē icōueniēs. Ideo alr̄ rñdz liconiēsis ꝙ de illis q̄ sepe fiūt pōt eē scia tanq̄ꝫ de reb⁹ significatl. de qb⁹ tñ sūt ꝓpōes ꝑpetue. i. nūq̄ꝫ falsificabiles. Ista ei ꝓpō: q̄tiēscūq̄ꝫ terra iterponit̄ iter solē ⁊ lunā ē eclipsis. ē ve scita ⁊ ꝑpetua i astrologia. Et si obiciat̄ qꝛ ꝯm eūdē liconiēsē vīsīl'e ē oēs spēs i oi hoꝝ manere. sꝫ eclipsis ē spēs. g̊ sēper erit eclipsis. Rñdet liconiēsis ꝙ illa ꝓpō itelligit̄ de specie significāte aliquā ꝑfectionē. mō eclipsis cū sit priuatio nō significat aliquā ꝑfectionē.

Conclusio

Rñsalis. aliq̄ diffinitō nata ē eē ɔ⁰ vlis ōmōstratōis. pꝫ. qꝛ aliq̄ diffinitō nata ē ꝑdicari i ɔclusiōe ōmōstrationis ō s'bo ꝯm qd ipsū. g̊ nata ē eē ɔclusio vlis ōmōnis.

Primo

Dubitat̄. vtrū ɔtingat vnūq̄dq̄ꝫ ꝑ vnūq̄dq̄ꝫ ōmōstrare. Pro rñsiōe supponit̄ ꝙ aristo. i tertia ꝑte huī⁹ capituli oñdit ōmonstrationē nō ꝓcedere ex ɔibus et continet q̄ttuoꝛ cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pⁱa ē h. demōstratio ꝓcedit ex ꝓpⁱys pⁱcipys. ꝓbatur q̄ttuoꝛ rōib⁹. Pⁱa est h. qd ꝓcedit ex his q̄ sūt per se ⁊ de scōꝫ ꝙ ipsū ꝓcedit ex ꝓpⁱys. sed demōstratio ꝓcedit ex his q̄ sūt ꝑ se et de scōm ꝙ ipsū. g̊ ꝓcedit ex ꝓpⁱys pⁱncipys mioꝛ pꝫ. qꝛ nisi sic seq̄ret̄ ꝙ ɔtingeret vnāquāq̄ꝫ ɔclōnē ōmōstrare ex vnoq̄q̄ꝫ pⁱn⁰. qd ē fl'ꝫ. Ex hac rōne i fert aꝛ ꝙ nō ois sillo⁹ ꝓcedēs ex vis idemōstrabilib⁹ et imediatl ē demōstratō. Scōa rō. si ōmōstratio ꝓcederet ex cōib⁹ tūc ɔtigeret demōstrare thetragonismū. i. circulare esse eq̄le q̄drato sic brisso ōmōstrabat. sꝫ h ē icōueniēs. g̊ ⁊c. maioꝛ pꝫ. qꝛ ratio brissonis fiebat per mediū ɔē qd ɔueiebat alteri ab extremis: ⁊ ita nō ꝓcedebat ex ꝓpⁱys. Fuit eī talis rō brissonis. vbicūq̄ꝫ ē iueire mai⁹ ⁊ min⁹ ibi ē iuenire eq̄le. sed ē iueire q̄dratū mai⁹ circulo qd scꝫ describit̄ ex circulū. ⁊ ē iueire q̄dratū min⁹ circulo qd scꝫ describit̄ i fra circulū. g̊ et ē iueire q̄dratū mediū qd erit eq̄le circulo. pꝫ eī qꝛ licet illi⁹ silli ꝑmisse sint ve ⁊ idemōstrabiles tñ nō sūt de ꝑ se. qꝛ mai⁹ ⁊ min⁹ cōueniūt alys a figura. ideo illa rō nō ē ōmonstratia. Tertia rō. illud qd scit̄ ꝑ mediū cōe descēdēs i aliud ge⁹ nō scit̄ nisi scōꝫ accidēs. sꝫ demōstratio nō facit scire scōꝫ accidēs. g̊ ōmōstratio non ꝓcedit ex pⁱcipys cōib⁹. maioꝛ pꝫ. qꝛ nihil scit̄ scōꝫ ꝙ ipsū nisi cognoscat̄ ex pⁱcipys illi⁹ ꝯm ꝙ illi⁹. vt habere tres debet sciri de triāglo ex pⁱcipys q̄ insūt triāgulo scōꝫ ꝙ triāgul⁹. Quarta ratio q̄ñcūq̄ꝫ mediū ē in eadē ꝓrīnitate cū extremis tūc ꝓcedit̄ ex ꝓpⁱys. sed i ōmōstratōe mediū ē i eadē ꝓrītate cū extremis. g̊ oīa ōmōstratō ꝓcedit ex ꝓpⁱys. mioꝛ pꝫ. qꝛ nisi sic seq̄ret̄ ꝙ ꝑdicatū nō ineēt ꝑ se subiecto. ¶ Scōa ɔ⁰ rēonet q̄ddā dubiū. qꝛ ɔtigit ōmōstrare aliq̄d i armonica ꝑ arismeticā g̊ nō oꝫ mediū eē i eadē ꝓrītate cū extremis. Rñdet aꝛ. ꝙ nulla ɔ⁰ armonice pōt demōstrari ꝑ pⁱcipia arismetrice sūpta simpl'r. i. icōtracte. sꝫ debēt ōbi scōꝫ exigētiā subiecti armonice. Ex q̄ i fert aꝛ. dr̄iaꝫ iter sciaꝫ supioꝛē ⁊ iferioꝛē. qꝛ scie supioris ē demōstrare ꝓp̄ qd. sꝫ iferioꝛi ē ōmōstrare ipsū qꝛ. ¶ Ex h i fert aꝛ. tertiā cōclusionē pⁿcipalē huī⁹ pⁱ. q̄ ē h. nō cōtigit demōstrare simplicit̄ vnūq̄dq̄ꝫ ex vnoq̄q̄ꝫ pⁱcipio. sꝫ q̄libꝫ ɔ⁰ ōmonstrat̄ ex suis pⁱcipys ꝓpⁱys q̄ ꝓpⁱa pⁱcipia hñt aliq̄ principia ɔīa ꝑ q̄ pñt ꝓbari. illa autē ɔīa pⁱcipia cōsiderant̄ in scientys ɔib⁹. cuiusmodi sūt dyaletica ⁊ methaphica. ¶ Quarta ɔ⁰. nulli⁹ sciei l' ē ōmōstrare pⁱcipia sua ꝓpⁱa. Patꝫ trib⁹ medys. Primū. qꝛ principia ꝓpⁱa sūt pⁱa in illa sciētia. g̊ i eadē sciētia nō ɔtigit illa ōmōstrare. 2ᵐ mediū. qꝛ notitia oim q̄ cōsiderāt̄ in illa scia ōpēdet ex illis principys. 3ᵐ mediū. qꝛ pⁱcipia magl' sciūt̄ q̄ꝫ q̄cūq̄ꝫ alia. ex h infert ꝑeminētiā metha^cc ad alias stīas. qꝛ metha^cs facit magl' scire ⁊ ēt maxīe scire. eo ꝙ ipsa ꝓcedit ex supioꝛib⁹ cāis. ¶ Ultio infert ꝑmā ɔclōnē h⁹ capl'i ōclaratā q̄ ē h. nō ɔtigit demōstrātē ōscēdere ō vno gñe in aliud ge⁹ nisi sicut dictū ē. s. qñ subiecta sūt eadē simpl'r vel q̄dā mō. sic ɔtigit geometrā ōscēdere i methaphicas vel ymaginatiās vl' speculatiās stīas. etiā arismeticū ɔtingit ōscēdere i armonicaꝫ partes mechāicas vl' ymagiātiuas intelligit illas sciētias q̄ sūt ō machinis et alys ingenys bellicosis qb⁹ dimicāt̄ castra. sꝫ ꝑ speculatias intelligit̄ sciētie ꝑspectiue. ⁊ alie huiusmodi.

Secūdo

Dubitat̄. vtrū in q̄libꝫ sciētia oporteat ō principys illi⁹ sciētie sēper qd ē ⁊ qꝛ ē ꝑsupponere. ¶ Pro rñsione

supponit ꝙ ar. in h q̃rto ca. lo c̃teriat d̃ pricipijs tã ꝓprijs q̃ ↄib' d̃mõstratõis. ⁊ ↄtz duas ptes. In q̃ꝝ pria ĩtẽdit septẽ ↄclões. ¶ Pria ẽ h. difficile ẽ cognoscere an sciam' vel nõ. pz. q2 nõ ↄtigit scire aliquã cõclusionẽ nisi p d̃mon- strationẽ ꝓcedẽtẽ ex ꝓprijs pricipijs. s3 diffi- cile ẽ cognoscere an hẽam' ꝓpria pricipia cõ- clusiõis scibilis. g̃ difficile ẽ nos cognoscere an sciam' vel nõ. maioꝛ pz. q2 sepe opinamur nos scire si hẽam' sill'z ex priis vis ⁊ imediat'. s3 i h fallimur. q2 cũ h regrit ꝙ talia pricipia sint ꝓ pria respectu ↄclõis d̃ñõnde. ¶ Scda ↄ° tã- git diffionẽ pricipioꝝ. ⁊ ẽ h. pria pricipia sũt il- la q̃ cũ sint vã ñ ↄtigit ea d̃mõstrare. ¶ Tertia ↄ° ↄpat principia d̃mõstratõis tã ↄplexa q̃ in- cõplexa adiuicẽ penes ↄueniẽtiã ⁊ dr̃iaz. Con uenit enĩ i h ꝙ d̃ oib' pricipijs tã ↄplex' q̃ in cõplex' p̃supponit gd significẽt. sed drn̄t. q2 de gbusdã. s. de s̃bo ⁊ dignitate p̃supponit q2 sũt. s3 de alijs. s. de passionib' demõstrat q2 sũt. pz exẽplarit. q2 de vnitate ⁊ linea in geometria p̃supponit gd significẽt. ⁊ similit d̃ r̃cto ⁊ cur- uo. tñ d̃ r̃cto ⁊ curuo d̃mõstrat q2 ẽ. ¶ Quarta ↄ° tãgit vnã diuisionẽ principioꝝ. ⁊ ẽ h. princi pioꝝ d̃mõstratõis q̃dã sũt ꝓpria vnicuiq3 scie spãli. Alia v̄o sũt cõia diuersis sciẽtijs spãlib' ex̃m d̃ ꝓprijs. vt linea ẽ lõgitudo sñ latitudine ⁊ ꝓfũditate. ex̃m de ↄib'. vt si ab eq̃lib' eq̃lia auferas reliq̃ sũt eq̃lia. ¶ Quita ↄ° oñdit q̃lit d̃mõstratoꝛ vtat principijs ⁊ ẽ h. d̃mõstratoꝛ nõ vtit pricipijs ↄib' i sua ↄitate manẽtib'. s3 vt sũt ↄcta ad ꝓpriũ ge' illi' scie spãlis. vt arit- metica ↄbit istõ pricipiũ ↄẽ. si ab eq̃lib' eq̃lia demas ad numeros. ⁊ geometria ↄbit ipsũ ad magnitudies ¶ Sexta ↄ° tãgit diffionẽ ꝓprio rũ p̃ncipioꝝ. ⁊ ẽ h. ꝓpria pricipia sũt illa d̃ qb' suppõit q2 sũt. ⁊ d̃ qb' i vnaq̃q3 scia d̃mõstrat passiones. vt vnitas i arismetica. ⁊ signa. i. pũ- cta. ⁊ linee i geometria. silr d̃ passiõib' suppõit gd significẽt. vt arismetica suppõit gd signifi- cẽt par ⁊ ipar. ⁊ gd significẽt triãglo ⁊ q̃drãgu lus vel cub'. i geometria gd significet rõale id est ↄmẽsurabile. ⁊ ẽt gd significet r̃flexũ ⁊ cur uũ. ¶ Septia ↄ° q̃ ẽ rñsiua ad dubiũ ẽ h. nihil ꝓhibz q̃sdã scias d̃mõstratias p̃dicta tria pri- cipia despicere. ita ꝙ ĩ pricipio libroꝝ ñ oz illa tria p̃scribi. nec sp oz ꝙ doctoꝛ illa tria p̃oꝛdiet apud discipulũ. cui' rõ ẽ. q2 q̃ñq3 i sciẽtijs illa sũt manifesta ⁊ mãi feste accepta apd oẽz adi- scẽtẽ absq3 eo ꝙ p̃scribãt vel pri' doceãt. iõ su

perfluũ eẽt p̃scribere vel p̃docere. v̄bi grã. i a- rismetica opoꝛtet specialẽ mẽtõnẽ faciẽdo de numero supponere q2 ẽ. eo ꝙ nõ sit d̃ se mani- festũ numeꝝ eẽ. s3 ꝙ calidũ vl frigidũ sit ñ oz p̃suppõere faciẽdo spãlẽ mẽtionẽ in scia. q2 ad sẽsũ notũ ẽ calidũ vl frigidũ. silr ñ sẽper ẽ acci pere. i. p̃supponere de passionib' gd significẽt q2 int̃dũ sũt mãifeste. silr nec d̃ principijs cõi b' oz sẽp p̃suppõere q2 sũt aut gd significẽt. si cut d̃ illo prin°. si ab eq̃lib' ⁊c̃. q2 illõ prin̄m de se ẽ mãifestũ. Uerũtñ addit ar. ꝙ l3 h tria ĩ pri- cipijs libroꝝ nõ p̃scribãt. nec ẽt doctoꝛ apd di- scipulũ ea p̃oꝛdinet dicẽdo discip'lo: tu debes suppõere d̃ s̃bo gd ẽ ⁊ q2 ẽ. de passiõe gd ẽ. ⁊ d̃ dignitate q2 ẽ. tñ in d̃monstratione debẽt illa p̃suppõi ac si eẽnt p̃scripta vel apud discipulũ preoꝛdinata.

Tertio Dubitat. vt̃m ↄtra dignitatẽ pos- sit instãtia ferri. ¶ Et videt ꝙ sic. q2 cuilibz ꝓ- positioni ẽ alia ꝓpõ sibi opposita. g̃ ↄtra digni tatẽ ↄtingit opponere. ⁊ per ↄñs instãtia ferri. ¶ Pro rñsiõe suppõit ꝙ ar. in scda pte h' ca- pituli ↄpat principia d̃mõstratõis adiuicẽ pe- nes dr̃iaz. ⁊ intẽdit q̃ttuoꝛ cõclusiões. ¶ Pri- ma ẽ h. dignitas ñ ẽ suppõ neq3 petitio. pz duab' rõib'. Pria. q2 dignitas ẽ prin̄m qd̃ nec̃e ẽ v̄i ficari ꝓpt ipsũ. ⁊ qd̃ nec̃e ẽ eẽ veꝝ ꝓpt ipsũ. s3 suppõ ⁊ petitio ñ sũt ita. g̃ dignitas nõ ẽ suppõ neq3 petitõ. Sr̃ h nõt licoñ. ꝙ cognoscit v̄itas ꝓpõis a^c cũ videt idẽtitas i s̃ba subiecti ⁊ p̃di cati. ita ꝙ eadẽ res ipoꝛtet p s̃bz ⁊ p̃dicatũ. co gnoscit ẽt nec̃citas silli cũ videt idẽtitas vtri' q3 extrẽi cũ ĩ mio me'. i q̃cũq3 g̃ ꝓpõe vel sill'o sũt mãifeste idẽtitates ille p se ⁊ ab' illa ꝓpõ ẽ dignitas. ⁊ sill's dr̃ ꝑfect'. 2^a rõ. suppõ ⁊ peti tio pñt ꝓbari p rõez extioꝛẽ. ñ aũt dignitas. g̃ ⁊c̃. b̃r pz duab' rõib'. Pria ẽ. gcq̃d põt ꝓbari p rõez extioꝛẽ idiget sill'o. s3 dignitas ñ idiget sill'o. g̃ dignitas ñ põt ꝓbari p rõez extioꝛẽ. 2^a rõ. ↄ qd̃libet qd̃ põt ꝓbari p rõnẽ extioꝛẽ põt ferri istãtia. s3 ↄ dignitatẽ ñ põt ferri istãtia. g̃ dignitas ñ põt ꝓbari p rõnẽ extioꝛẽ. ¶ Z^a ↄ° tãgit dr̃iaz int̃ suppõnẽ petõnẽ ⁊ qõnẽ. ⁊ ẽ hec suppõ ẽ ꝓpõ d̃mõstrabilis accepta vt ĩ d̃emõ- strabil'. dũ tñ sit ꝓbabilis adiscẽti. ⁊ talis nõ ẽ suppõ simplr̃ s3 solũ q̃ ad adiscẽtẽ. Sz petitio ẽ ꝓpõ cui adiscẽs nec assentit nec dissẽtit opi- nãdo ↄriũ ei'. Questio v̄o ẽ ꝓpõ ꝓbabil' cuius ↄriũ opinat adiscẽs. ¶ 3^a ↄ° tangit q̃nq3 dr̃ias inter suppõnẽ ⁊ diffinitõnẽ. ¶ Pria ẽ. suppõ ñ

gnificat esse vl'nõ eē. diffio võ non. Scđa dr̄a. suppõ ē ppõ. ſʒ diffio nõ. Tertia. qꝛ suppõ acci pit p̄ itellectũ cõponētē. diffio võ p̄ itellectuʒ simplicē. Quarta dr̄a. qꝛ suppõ ē de numero p̄missaꝝ qb⁹ ex ītrib⁹ neċe ē cõclusionē eē. ſʒ diffinitio nõ. Quita dr̄a. suppõ ē vl'is vel p̄ticularis. nõ aūt diffio. ¶ Quarta cõclusio tāgit rēo tionē duoꝝ dubioꝝ. q̄ꝝ pri^m est qꝛ aristo. videtur inuere q̄ suppõ sēp̄ ē va. et tñ geomet' supponit lineā esse bipedalē vel rectā. q̄ tñ non ē. Rn̄det aꝝ. q̄ geomet' nõ vtit' suppõne fl̄a qꝛ nibil demõstrat ð linea p̄ticulari. ſʒ solū ð lica vl'i. ¶ Scđm dubiū. qꝛ aliqs posset credere q̄ vl'e esset sep̄atū a singularib⁹. Rn̄det aꝝ. q̄ ñ ā vl'e nõ ē vnū ex multa ſʒ ē vnū in mult'. ex quo ifert tres ɔdõnales. ꝛ vnā cathegoricam. Pria cõdõalis. ſi nõ est ħ. i. singl'are: nõ ē etiaʒ vl'e. Scđa ɔditiõalis. ſi vl'e non ſit: nec mediū ðmõstrationis erit. Tertia ɔditionalis. ſi mediū ðmõstratõnis non ſit: nec etiā ðmõstratio erit. Cathegorica ē ħ. mediū i demõstratõe est vnū i plurib⁹ nõ eq̄uocū. ¶ Ad rationeʒ dubij dr̄ q̄ hic non capit' istātia vt ē ppõni ɔ̄ria vel ɔdictoria. ſʒ capit' istātia p̄ dissēsu q̄ qs dissentit alicui ppõni cui tñ ali⁹ assētit. mõ null⁹ põt dissentire dignitati.

Ad rõnes

Ante oppositū. due p̄me soluūtur ex p̄rio notabili. ¶ Ad tertiā dr̄ q̄ diffinitio considerata p̄ hītudinē ad p̄dicata p̄dicabilia notiori modo sibi ɔueientia q̄ȝ diffinito ē predicatū dyalecticū. ipsa aūt ɔsiderata p̄ habitudinē ad suū diffinitū de q̄ nata ē vl'r et affirmatiē p̄dicari potest esse ɔ⁹ ðmõstratõis.

Queritur

Utruʒ demonstrator interroget. ¶ Et videt' q̄ sic. qꝛ in q̄libet scia sūt ppe iterrogatiões. ergo ꝛ ppa iterrogata. ꝛ p̄ ɔñs ð ipsis demõstrator iterrogat. ¶ Scđo argr̄ sic. dubitabile e iterrogabile. ſʒ conclusio ðmonstratiõis ē dubitabilis. g̊ ē interrogabilis: ꝛ p̄ ɔñs de ea ðmõstrator iterrogat. ¶ Tertio argr̄ sic. q̄ttuor sūt q̄stiões vere scibiles. vt patebit i z⁹ bui⁹. ſʒ q̄stiões ve scibiles nõ pñt terminari nisi p̄ri⁹ iterrogent'. g̊ neċe ē ðmõstratorē iterrogare. ¶ In oppo^m ē aꝝ.

Primo

Sciēdū ē q̄ p̄io ðclaratõe termioꝝ ponūt tres distictiones. Quaꝝ p̄ria ē ħ. duplex ē iterrogatio. q̄dā ē cathegorica q̄ qs determiate q̄rit alterā parteʒ ɔdictionis. vt vtrū hõ ſit risibilis. Alia ē interrogatio disiūctiua q̄ qs q̄rit vnā p̄tē ɔdictõis sub disiūctione ad aliā. vt vtrū hõ ſit aial vel non. ¶ Scđa distictio. demonstratorē interrogare põt dupl'r itelligi. vno⁹ q̄ iterroget p̄missas. ꝛ ħ iterrogatiõe ca^{ca}. Alio⁹ q̄ iterroget cõclusionē simili' iterrogatiõe ca^{ca}. ¶ Tertia distictõ. ðmõstratorē iterrogare tā premissas q̄ȝ ɔclusionē põt dupl'r itelligi. vno mõ añ actualē ðmõstrationē. ꝛ sic põt iterrogare tā p̄missas q̄ȝ ɔclusionē. cū ſint sibi adhuc dubie. et ħ iterrogatione cathegorica. Alio mõ in actuali ðmonstratione. ꝛ sic põt iterrogatiõe cathegorica adhuc iterrogare cõclusionē cū ſit sibi adhuc dubia. ñ tñ i actuali ðmõstratiõe iterrogare de p̄ncipijs. qꝛ i actuali ðmõstratione oʒ p̄cognoscere ð p̄ricipijs q̄ sūt va ꝛ neċia.

Secundo

Sciēdū q̄ q̄ntū capitulū in quo ðtermiat aristo. q̄lit' scientie spāles vtātur p̄ricipijs coib⁹ cõtiet q̄ttuor p̄tes. Quaꝝ p̄ria cõtiet tres ɔclusiões p̄ncipales. ¶ Pria ē ħ. nulla ðmõstratio accipit illud p̄ncipiū cõe. nõ cõtigit simul idē affirmare ꝛ negare ð eodē nisi cõclusio affirmet p̄dicatū ð subo ꝛ simil' neget oppositū p̄dicati ð illo subiecto. ꝛ tūc debʒ capi maior cū negatõe sui oppositi. ſʒ mediū aut mior extremitas ñ debet sumi cū suo opposito. qꝛ nibil dr̄t dicere hõ est aial. ꝛ dicere hõ ē aial ꝛ hõ ñ ē ñ aial. qꝛ aial p̄dicat' ð alijs ab hoīe. Simili' nibil refert dicere calias ē aial. ꝛ dicere calias ē aial ꝛ ñ calias est ñ aial. ¶ Scđa cõclusio ostēdit q̄lit' istud p̄nci^m de q̄lʒ ē affirmatõ vl' negatõ. igredit' ðmõstratõnē. ꝛ ē ħ. Istud p̄nci^m igredit' ðmõstratõneʒ ad ipossibile. ñ tñ sēp̄ nec vl'r. ſʒ solū iq̄ntū sufficiēs ē. Dr̄ aūt esse sufficiēs q̄n ɔ̄hit' ad ppriū gen⁹ subiectū circa q̄d fit ðmõstratõ ¶ Tertia ɔ⁹ infert q̄dā correlaria. Pri^m. oēs scie ɔicāt. i. vtūt' p̄ncipijs coib⁹ rõe cui⁹ diffinit cõia p̄ncipia. Sūt ei p̄ncipia cõia illa qb⁹ vtūt' scie tāq̄ȝ ex his ðmõstrātes. nec tñ sūt illa ð qb⁹ ðmonstrāt. s. subiecta. nec illa q̄ ðmõstrāt. sic passiones. Z^m corre^m. dyaletica dr̄t ꝛ ɔuenit cū alijs scijs. ɔueīt ei. qꝛ oēs alie scie ɔicāt cū p̄ncipijs cõib⁹. ſʒ dr̄t. qꝛ oēs alie scie sūt determiati gn̄is idest sūt circa ðtermiatū sbm scibile. ſʒ dyaletica ñ ē vni⁹ ðtermiati gn̄is. Tertiū corr^m. demõstrator ꝛ dyaletic⁹ dr̄t. qꝛ dyaletic⁹ iterrogat. ðmõstrator aūt ñ interrogat ppter id q̄ non ē indr̄ns ad vtrāq̄ȝ partē ɔdictionis.

Tertio Sciendũ ē q̄ circa hunc textũ incidunt quattuor difficultates. ¶ Quarũ prima est hec qualiter ē possibile q̄ illud pricipiũ: nõ ɔtingit idē simul affirmare et negare. ingrediat̄ formaliter dmõstrationē. cũ tãtũ demõstratio fiat ex propõnibus cathegoricis. ¶ Rñdet̄ q̄ illud pricipiũ põt formaliter igredi demõstrationē si addat̄ ad maiorē extremitatē. et tũc faciet vnã cathegoricã de copulato predicato sic arguẽdo. ois hõ ē aĩal. et nõ est nõ aĩmal. calias ē hõ. ergo calias ē aĩal et nõ ē nõ aĩmal. ¶ Scda difficultas. vtrũ illud primũ pricipiũ. de quolibet ē affirmatio vl' negatio igrediat̄ oēm demonstratõnē ad ipossibile. ¶ Rñdet̄ per distictionē. q2 duplex ē demõstratio ad ipossibile. quedã ē q̄ ex opposito ɔtradictorio oñdit veritatē propositi. et i tali demõstratiõe ingredit̄ illud pricipiũ. Alia est demõstratio ad ipossibile q̄ propter nõ iherētiã vnius cõtrary icõplexi oñdit inherētiã alterius ɔtrary. vt illa q̄ oñdit numerũ esse parẽ eo q̄ numerus nõ est ipar. et in tali demõstratõne nõ igredit̄ illud p̄ncipiũ. eo q̄ nõ sumit negationē ɔdicētē affirmationi. ¶ Tertia difficultas. quare dicũtur methaphica et dyaletica sciēnie ɔmunes. ¶ Rñdet̄ q̄ methaphica dicit̄ ɔis cõitate p̄dicatõis. eo q̄ suũ subiectũ predicat̄ de subiectis oim aliarũ sciētiarũ. Sed dyaletica dicit̄ ɔis cõitate vsus et applicationis. q2 subiectũ dyaletice põt applicari ed omnea sciētias. possumus eni per silĩz dyaleticũ p̄babiliter disputare de pricipys et cõclusiõibus aliarũ sciētiarũ. ¶ Quarta difficultas. cũ cuiuslibet sciētie sit vnũ propriũ subiectũ. q̄ mõ potest stare q̄ dyaletica nõ sit detĩmiate alicuius generis subiecti. ¶ Rñdet̄ per distictõnē. q2 vel p̄ genus subiectũ itelligit̄ illud p̄ qd̄ demõstrãtur passiones. et sic dyaletica ē determiate alicuius generis subiecti. sicut et q̄libz alia scientia. Alio mõ per genus subiectũ põt intelligi obiectũ totale scie qd̄ ē cõclusio. et sic dyaletica nõ est vnius generis subiecti detĩmiate. ad illũ sensũ q̄ cõclusio silli dyaletici nedũ põt esse vera sed etiã põt esse falsa. mõ cõclusio silli dmõstratiui sēp̄ est vã. ideo demõstratia sciētia ē determiate vnius generis subiecti. ¶ Uel sic respõdet̄ s̃m linconiēsē. quia dyaletica dupliciter sumit̄. vno modo inquãtũ ē sciētia et pa philosophie. et sic habet subiectũ p̄priũ. scz sillm vel scdas itētiões applicatas p̄mis p̄o q̃tãto p̄ eas deuenit̄ de noto ad ignotũ. Alio mõ potest capi dyaletica in quãtũ est ars et instrumētũ phie quo vtitur i quslibet sciētia. et sic non habet p̄priũ genus subiecti. sed est cõmunis oĩbus subiectis omniũ aliarũ scientiarũ.

Conclusio Respõsalis. Demonstrator nõ iterrogat. Patet. q2 interrogare ē querere vnã partē ɔtradictõia sub disiũctione ad aliã. sed demõstrator nõ q̄rit vnã partē ɔtradictõia sub disiũctiõe ad aliã. sed sumit alterã partē. ergo &c.

Primo Dubitatur. vtrũ in qualibz sciẽtia sint p̄ope interrogatões. ¶ Ad dubiũ respõdet aristo. in scda pte huius capituli affirmatie q̄ sic. Probat. quia in vnaq̄q3 sciētia sũt proprie propõnes ex quibus fit sillogismus. ergo et proprie iterrogationes. t3 ɔña q2 propõ et iterrogatio sillogistica idē sunt. ois eni q̄stio quã querit demõstrator postea fit p̄positio aut ɔclusio demõstrationis. g̃ ois q̄stio quã q̄rit demõstrator ē ex proprys termis illius sciētie. et per consequẽs in dmonstratia sciētia sunt p̄prie iterrogatiões cõstitute ex p̄pris termis illius sciētie. ergo similiter erit i alys sciētys. ¶ Ex quibus ifert aristoteles q̄tuor correlaria. Primũ ē q̄ nõ ois interrogatio ē geometrica vel medicinalis. sed solũ illa ē geometrica que fit ex p̄prys termis geometrie. ex quibus etiã demõstrat̄ cõclusio i geometria. ¶ Scdm correlariũ. geometria p̄ sua propria pricipia habet probare cõclusionea geometricaa. nõ tamē habet probare sua propria pricipia. ¶ Tertiũ correlariũ. nõ oportet quēlibet scientē quãlibet interrogationē interrogare. nec ad oĩe interrogatũ rñdere. oportz tamē eũ interrogare et rñdere de his que p̄tinēt ad ad suã sciētiã. ¶ Quartũ correlariũ. si qs disputat cũ geometra scdz q̄ geometrs ex his q̄ sũt geometrie bñ disputat. si aũt disputet cũ geometra ex his que nõ sũt geometrie nõ bñ disputat. Ideo nõ est disputãdũ de geometria non geometricia.

Secundo Dubitatur. quot q̄stiões mouet aristoteles circa iterrogatiões geometricas. ¶ Ad dubiũ rñdet̄ q̄ in tertia parte huius capituli mouet tres q̄stiões. ¶ Prima ē h. quia dictũ est q̄ sũt aliq̄ iterrogatiões geometrice vtrũ sint aliq̄ nõ geometrice. ¶ Scda vtrũ iterrogatiões facte scdz quãlibet ignorãtiam pricipiorũ geometrie sint geometrice. ¶ Ter

tia. vtrũ sillogism⁹ ignorãtie procedẽs ex op/
positis principioꝝ sit sillogism⁹ vel paralogis/
mus. Est enĩ duplex sill'a ignorãtie. qdã est q
procedit ex falsis et dr̃ peccare ĩ materia. ẽ ta
mẽ sill's simpliciṫ. Ali⁹ est sillo⁹ ignorãtie qui
appʒ esse bon⁹ et nõ est. et dicitur peccare in
forma sillogismi. sic sillogismi q ñ fiũt ĩ debito
mõ et debita figura. ꝛ ille cõi noĩe vocatur pa
ralogism⁹ disciplie. idest apparẽs sillo⁹. ¶ Ad
primã q̃stionẽ rñdet aristo. per duo dicta. Pri
mũ ẽ istud. interrogatiões facte ex alia arte a
geometria sũt nõ geometrice. de hoc non dat
exẽplũ: sed posset sic dari. vt si queratur ĩ musi
ca. vtrũ ton⁹ possit diuidi in duo semitonia eq̃
lia. talis interrogatio ẽ non geometrica. ¶ 2m
dictũ. quia scd̃m geometriã p̃nt fieri interro/
gationes nõ geometrice. vt si qs opinetur pa
ralelas subire. idest lieas eq̃liter distãtes ↄcur/
rere: est interrogatio nõ geometrica. ¶ Ad se/
cũdã questionẽ rñdet aristo. ꝙ interrogatõ fa
cta scd̃z ignorãtiã principioꝝ geometric ẽ quo
dã modo geometrica: et q̃dã mõ nõ geometri
ca. nã sic arithinũ dicitur dupl'r. vno° qꝛ ẽ sine
rithino. hẽ sine sono. alio mõ qꝛ habet prauũ
sonũ. Similiter nõ geometricũ dr̃ dupl'r. vno
mõ qꝛ nõ habet aliqd de geometria. Alio° qꝛ
praue habet aliqd de geometria. sic ẽ ignorã/
tia q̃ est ↄtraria p̃ricipiys geometrie. Sed solu
tio tertie q̃stionis patebit in dubio sequenti.

Tertio Dubitatur. vtrũ sillo⁹ ignorãtie
per quẽ gñaṫ error vel deceptio
sit sillo⁹ vel palogism⁹. ¶ Pro solutõne duby
ponit aristo. septẽ differẽtias iter sciãs dmon
stratiuas ꝛ dyaleticas. ¶ Pria est. qꝛ in dmon
stratiuis non fiũt paralogismi sic ĩ dyaletic'l. 2a
dr̃a. qꝛ mediũ in demõstratiis sẽper habet du/
plicẽ habitudinẽ ad extrema. qꝛ habet hr̃tudi
nẽ ad maiorẽ q̃ predicaṫ d eo vl'r. et ad miorẽ
de q̃ predicatur vl'r. nõ tñ sic predicatur vni/
uersaliter ꝙ signũ vniuersale ponatur ad p̃di
catũ. qd aũt predicatur nõ dr̃ oẽ. idest nõ sumi
tur cũ signo vl'i affirmatio. Tertia dr̃a. qꝛ illa
q̃ sũt in sciẽtys demõstratiuis sũt manifesta ĩ/
tellectui. sic visibile visui. sed nõ in dyaleticis
qꝛ in rõnib⁹ dyaletic'l latẽt multe deceptiões.
sic patet faciẽdo talẽ sill'm dyaleticũ. circul⁹ ẽ
figura. sʒ carmia idest meṫ homeri sũt circul⁹
ergo carmia homeri sunt figura. Quarta dr̃a.
quia in dyaleticis põt fieri instantia. sed nõ in
dmõstratiuis. qꝛ sillo⁹ demõstratiu⁹ procedit

ex premissis vl'ibus q̃ sunt de pro quolibʒ sup
posito. Quinta dr̃a. qꝛ in dyaletic'l oportet ser/
uare formã sillogisticã. non aũt in demonstra
tiuis. Patet sic. qꝛ senes sic arguebãt ex puris
affirmatiuis in scd̃a figura. qcqd generaṫ in
multiplicata analogia. idest ĩ maiori ꝑportõe
q̃ʒ sit corp⁹ ex q̃ generaṫ illud cito generatur:
sed ignis cito generaṫ. g̃ ignis generaṫ in multi
plicata analogia. Sexta differẽtia. ĩ dmõstra/
tiuis non potest demõstrari ex falsis veꝝ. idẽ
facilis resolutio a v̈itate ↄclusiõis ad veritatẽ
principioꝝ. patet. qꝛ in methaphic'l añs ꝛ ↄñs
ↄuertunṫ ĩ veritate. qꝛ pro medio nõ accipiũt
aliqd accidẽtale. sed diffinitiones ↄuertũṫ cũ
extremis. nõ sic autẽ est in dyaletic'l. Septia
differẽtia. qꝛ sillogismi dyaletici bñ p̃nt auge/
ri p diuersa media. sʒ sill'i demõstratiui nõ pos
sũt augeri p diuersa media. sed bñ augenṫ ĩ/
mẽdo in post. idest sub minori extremitate. ꝛ
in lat⁹. idest sub maiori extremitate. vt sit ista
ↄclusio demõstrata: numer⁹ est quãt⁹. sub q̃/
to sumiṫ finitũ ꝛ infinitũ. et sub numero sumi
tur par ꝛ ipar. ¶ Ex his patet respõsio ad du^m.
quia sillo⁹ ignorãtie p quẽ causaṫ deceptõ vel
error in sciẽtia est sillo⁹ scʒ peccãs in materia
nõ autẽ ẽ paralogismus discipline.

Ad rationes Ante oppositũ dicitur
ꝙ soluũtur oẽs ex pri/
mo notabili. ¶ Et hec de questione.

Queritur Utruʒ sit possi
bile vnã sciẽtiã
alteri subalternari. ¶ Et videṫ
ꝙ nõ. qꝛ ↄtingit dmõstratorem
descẽdere d vno gñe ĩ aliud ge/
nus. et tñ cõtingit descẽdere d
vno subalternoꝝ in aliud. g̊ nõ est possibile sci
entias subalternari. ¶ Scd̃o sic. nulla indiui
dua eiusdẽ speciei sibi inuicẽ subalternanṫ. sʒ
oẽs sciẽtie sũt ĩdiuidua eiusdẽ speciei. g̊ nulle
sciẽtie sibi iuicẽ subalternãṫ. ¶ Tertio sic. to/
tius et partis est cadẽ sciẽtia. sed subiectũ scien
tie superioris ẽ totũ respectu sciẽtie ĩferioris. g̊
d subiecto sciẽtie supioris ꝛ ĩferioris est eadem
sciẽtia. et p ↄñs vna nõ subalternaṫ alteri. cũʒ
idẽ nõ subaltnẽṫ sibipsi. ¶ In oppo^m ẽ aristo.

Primo Sciendũ est ꝙ ꝑ declaratiõe
termioꝝ ponũṫ tres distictio/
nes. et tres diffinitiões. et vnũ dictũ. ¶ Prima
distictio ẽ hec. duplex ẽ subaltnatio. quedã est
subalternatio actiua: q̃ aliqd diciṫ sibi subal/

ternare aliud. Alia ē subalternatō passiua q̄ aliqd subalternari dicit̄ alteri. ¶ Scđa distinctio. superi⁹ pōt dupliciť ɔtrahi. vno⁹ p dr̄am essētialē. vocat̄ aūt dr̄a essētialis q̄ addita superiori ɔstituit vnū per se inferi⁹ illi⁹ supioris. vt rōnale additū aiali ɔstituit hoiez. Alio⁹ pōt ɔtrahi per dr̄az accidētalē. Est aūt dr̄a accidētalis q̄ addita supiori ɔstituit vnū ens p accn̄s sic visuale additū linee ɔstituit vnū ens p accidēs. ¶ Tertia distinctio. aliquā sciaz alti subalternari pōt duplr̄ itelligi. vno⁹ per dnoiationē itrinsecā ita q̄ subalternatio sit pprietas itrisece denoians scietiā. et sic vna scia alti nō subalternat̄. Alio⁹ pōt intelligi per dnoiatōnē extrisecā sic q̄ subalťnatio sit pprietas intrisece dnoians subiectū ⁊ extrinsece sciam. ⁊ sic vna sciētia alteri subalternat̄. ¶ Pria diffio ē hec. subalťnare ē subiectū vl̄ mediū alteri scientie p̄ialiť mistrare. Scđa diffio. subalťnari ē partē subiecti vl̄ medij ab alia scia recipere Ex qb⁹ seqtur tertia diffio. aliquā sciētiā alterā sibi subalťnare ē illā sciētiā alteri ptē subiecti vel medij dare. ⁊ sic illa scia dr̄ subalťnata q̄ ex altera recipit ptē subiecti vel medij. ¶ Dictū est istud. ad h̄ q̄ aliq̄ sciētie subalternent̄ sibiīuicē q̄ttuor ɔditōes reqrunt̄. Pria ē q̄ subiectū scie inferiorl̄ cōtineat̄ sub subiecto scientie supioris. sic pars in mō sub suo toto. Scđa q̄ subiectū scientie superiorl̄ ɔhat̄ ad subiectū scie inferiorl̄ per dr̄az accidētalē. q2 si ɔheret̄ per dr̄az essētialē tūc ipsoꝝ eēt eadē scia. Tertia ɔditō q̄ talis dr̄a ɔhens nō sit cāta ab illo superiori. Quarta ɔditio q̄ subiectū scie iferioris sit aligd ɔstitutū ex subiecto scie superioris cū aliq̄ addito qđ additū faciat vnū per accidēs cū illo superiori. illud aūt facit vnū p accidēs cū altero qđ p̄dicat̄ de altero ɔtigent̄.

Secūdo Sciēdū est q̄ q̄rt⁹ tractat⁹ i q̄ detmiat aristo. de dmōstratione q2 ē q̄ facit scire min⁹ pprie ɔtiet duo capitula. In quoꝝ p̊ poit dr̄az iter dmōstratōnē ppter qd ⁊ q2 i eadē sciētia. ⁊ ɔtiet sex ɔclusiones. q̄rū pria inuit vnā diuisionē dmōstratiōis p diuisionē ipsi⁹ scire qđ ē effect⁹ ei⁹. nā sic est qđdā scire ppter qd ē. ⁊ aliud ē scire q2 ē. ita alia ē demōstratō ppť qd. ⁊ alia ē dmōstratō q2 ē. Hāc diuisionē inuit aristo. in pria ɔclusiōe h⁹ capituli q̄ ē hec. demōstratio q2 ē et ppter qd dr̄nt dupliciter in eadē sciētia. Prio⁹ q2 dmōstratio ppter qd pcedit ex imediatl. ⁊ accipit propriā causam et adeq̄tam cōclusionis. Sed demōstratio quia est procedit ex mediatis. eo q̄ pro medio accipit causā remotā vel effectū tā ɔuertibilē q̄z nō cōuertibilē. Scđo differūt quia demōstratō propter qd procedit per causam imediatā et ɔuertibilē. sed demōstratio quia est procedit ab effectu. quia nihil phibz eorū que predicāt̄ effectū esse notiorē sua cā. ideo per talē effectū cōtingit demōstrare cāz quia ē. igiť ⁊c. ¶ Scđa ɔclusio tāgit vnū exemplū de demōstratiōe q2 ē que fit per effectum ɔuertibilē. vt oē nō scintillās ē prope. planete erratice nō scintillāt. g̊ planete sūt ppe. q̄ aūt illa demōstratio nō sit propť qd pbat aristo. quia nō procedit per causā. non eni ex eo q̄ nō scintillāt prope sūt. sed propter illud q̄ prope sunt non scintillāt. ¶ Tertia ɔclusio tāgit vnū documētū ad cōuertendū illā demōstratōnē quia ē. in vnā demōstrationē ppter qd. ⁊ ē h̄. si mediū sit maior extremitas ⁊ eɔ tūc erit demōstratio ppter qd. vt sic arguēdo. qcqd ē ppe non scintillat. sed planete sūt ppe. g̊ nō scintillant. ibi ē demonstratō ppter qd. q2 pcedit per causā primā. ¶ Quarta ɔclusio tāgit 2^m exemplū ad idē: qđ est istud. qcqd auget̄ circulariter est circulare. luna aug. ť circulariť. g̊ est circularis. ibi ē demōstratio q2 ē pcedēs p effectū. sz si mediū fiat maior extremitas ⁊ eɔ: erit demōstratio ppť qd sic arguēdo. qcqd est circulare auget̄ circulariť. lūa ē circularl̄. g̊ auget̄ circulariť. ibi ē dmōstra⁰ ppť qd pcedens per cām. nō eni ppť augmētari h̄ ē q2 auget̄ circulariť circularl̄ est. sed q2 circularl̄ est ideo auget̄ circulariť. Et addit aristo. q̄ ē dmōstratio fit per effectū nō ɔuertibilē: si ťn talis effectus sit notior sua cā. ¶ Quita ɔ⁰ ē h̄. qñ me^m ex̄ ponit̄ est cā rēota. ⁊ tunc nō ē dmōstra⁰ ppť qd sed q2 ē. eo q̄ cā rēota nō ē ppria cā. Hanc ɔclusionē declarat exēplo sic arguendo. oē respirās est animal. paries nō est aimal. g̊ paries nō respirat. ibi eni est demōstratō q2 est procedens per causā rēotā et non p causā propriaz et imediatā. quia si non esse aimal esset causa immediata hui⁹ quod ē nō respirare seq̄retur q̄ animal esset cā respirādi. ɔsequēs ē falsum. ɔñaz tamē pbat aristo. per duas reglas. Prima est. si negatio sit causa ipsius nō esse: etiaz affirmatio est causa ipsius esse. sicut recipe calida et frigida sine mensura est causa non sanādi; ita etiam recipere calida et frigida cum

mensura est causa sanandi. ¶ Secunda regula. si affirmatio sit cā ipsiua esse: negatio erit cā ipsiua nō esse. et intelligūtur iste regle de terminis ɔuertibilib⁹ tātū. ¶ Sexta ɔ⁹ predicta demonstratio debet fieri i scđa figura sic arguēdo. qcqd respirat ē aial. paries nō ē aial. ḡ paries nō respirat. Et rō hui⁹ est. qꝛ mediū se habet ad maiorē extremitatē scđm excellentiā. idest scđꝫ excessū. ideo debet predicari de maiore. et p̄ cōsequēs erit dispō scđe figure. ⁊ est illud mediū rēotū sicut erat mediū anatardicis qui probat ꝙ i scitia nō sūt sibilatores. eo ꝙ ibidē nō sūt vites. Dicebat enī ꝙ nō habere vites erat causa hui⁹ qđ est nō habere ioculatores que ē cā multū rēota. nā causa fistulationis ē lasciuia mētis. sed lasciuie mētis ē causa dilatatio sāguīs et spirituū ad singula mēbra. hui⁹ autē dilatationis cā ē calor vini. ⁊ cā vini ē vitis. ideo habere vites est causa valde rēota sibilationis.

Tertio

Sciēdū est ꝙ circa hunc textuꝫ incidūt q̄tuor difficultates. ¶ Quaꝝ p̄ria est hec. vtrū per effectū nō ɔuertibilē possit fieri demonstratio. ¶ Rñdeť per vnā distinctionē que ē hec. dēmōstrationē fieri p̄ effectū nō conuertibilē pōt quadruplicit̄ itelligi. vno⁹ quando mediū excedit miorē extremitatē. ⁊ ɔuertitur cū maiore. et sic bñ fit demōstratō. sic arguēdo. qcqd non scintillat ē prope. luna nō scintillat. ḡ luna ē prope. 2°: pōt itelligi ꝙ mediū excedať a miori extremitate. et sic bñ fit demonstratio p̄ticularis. sic arguēdo. qcqd non scintillat ē prope. stella nō scintillat. ḡ stella ē p̄pe. Tertio⁹ potest itelligi ꝙ mediū excedať a maiori extremitate. ⁊ sic bñ fit demōstratō sic arguēdo qcqd moueť motu p̄gressiuo habet animā sēsitiuā. sed aīal moueť motu p̄gressiuo: ḡ aīal habet aīam sensitiuā. Quartomodo pōt intelligi ꝙ mediū excedat maiorē extremitatē. ⁊ tūc nō pōt fieri demōstratō qꝛ effect⁹ procedēs a pluri:b⁹ causis nō potest alterā illaꝝ ɔcludere. ¶ Scđa difficltas. vtm̄ iste due regule sint vere. si affirmatio ē causa affirmatiōis: negatio erit cā negatiōis. Scđa regula. si negatio sit causa negationis. et affirmatio erit cā affirmatiōis. ¶ Rñdeť p̄ talē distictionē. nā iste due regule p̄nt dupl̄r exponi. vno modo logicalit̄. et tūc p̄ria tm̄ valet sicut ista. si ab aliq̄ p̄pōne affirmatiua seq̄tur aliq̄ p̄pō affirmatiā. tūc a negatiā ɔdicēte ātecedēti seqtur negatiā ɔdicēs ɔñti. sensus vero scđe ē. si a negatiā seq̄tur alia negatiua. tūc ab affirmatiā ɔdicēte añti seqtur affirmatiā ɔdicēs ɔñti. et iste regle solū tenēt i termis ɔuertibilib⁹. qꝛ si argueret in termis nō ɔuertibilib⁹ tūc ɔmitteret fallacia ɔñtis. arguēdo a destructiōe añtis. ad destruct:ōnē ɔñt. Alio mō p̄nt exponi dicte regle p̄hicaliter. et tūc sēsus p̄rie ē. si aliqs effect⁹ positiu⁹ causeť ab aliqua causa positiua: tūc effect⁹ negatiu⁹ sibi opposituscausať a cā n·gatiā priori cause opposita. vt si sanitas causeť a ɔmēsuratiōe calidoꝝ et frigidoꝝ. ita nō sanitas siue egritudo causať ab icōmēsuratiōe calidoꝝ et frigidoꝝ. ¶ Tertia difficultas. vtrū ɔ eadē ɔclūsiōe possimus habere demōstratōnē qꝛ ē. ⁊ p̄pter qđ. ¶ Rendeť ꝙ sic in diuersis sciētijs: per diuersa tñ media. ⁊ ēt in eadē scīa lꝫ nō p̄ idē mediū. sꝫ p̄ diuersa. vt h̄ ē dmōstratio qꝛ ē. paries nō est aial. ḡ nō respirat. sed si arguať sic. paries non habet pulmonē. ḡ nō respirat. ibi ē demōstratio p̄pter qđ. Quarta difficultas. qđ est scintillare. Rñdeť ab aliqb⁹ ꝙ est ex̄ se ad modū ignis v̄e vel apparēter ignē emittere. sꝫ h̄ non diciť veꝝ. quia planete cū sint magis lumiosi magis apparēt ex̄ se ignē emittere. ⁊ tñ non scintillāt. Ideo dr̄ alit̄ ꝙ scintillatio ē apparens tremor rei vise. nā qñ res videť de prope sub maiori āgulo videť: et eā potest visus subtilius apprehendere ⁊ de ea iudicare. qñ vero res a lōge videť: tūc sub miori angulo apparet. nec visus pōt subtiliter iudicare de tali re visa. sꝫ in visu gñatur qdā tremor spirituū visibiliū. ideo stelle fixe q̄ valde distāt a nobis apparēt scintillare. idest tremere. sed planete q̄ minus distāt a nobis in eoꝝ aspectu vi⁹us nō caligat aut tremit. nec per ɔsequēs videtur huiusmodi planete scintillare siue tremere.

Conclusio

Responsalis. possibile est vnā sciētiā alteri subalternari. qꝛ possibile ē ꝙ due sciētie sic se habeant adiuicē ꝙ subiectū vni⁹ cōtineatur sub subiecto alteri⁹ continētis vere subalternatōis. ergo etiā possibile ē ꝙ vna scīa alteri subalťneť.

Primo

Dubitatur. vtrū possit sciri p̄pter qđ: ignorato qꝛ est. Pro responsione supponitur ꝙ aristoteles in scđo capitulo ponit drām iter demōstrationē propter quid et quia ē in diuersis sciētijs. et cōtinet octo conclusiōes. Prima ē hec. demon

ſtratio quia eſt ꝛ demõſtratio propter ꝗd diffe
runt in diuerſis ſcientijs. quia vni⁹ eſt ſcire ꝑ
pter gd. alteri⁹ vero ē ſcire quia eſt. ¶ Scda cõ
cluſio. q̄ cũq; ſciẽtie ſic ſe habẽt ꝙ ſubiectũ vni
us continet̃ ſub ſubiecto alteri⁹ tũc vna ſpecu
latur qꝛ eſt. ꝛ alia ſpeculat̃ propter gd. Proba
tur q̄ttuoꝛ exẽplis. qꝛ ſpeculatiua. i. perſpectia
que ſpeculat̃ de magnitudine viſuali ꝯtietur
ſub geometria q̄ ꝯſiderat de magnitudine ab
ſolute. 2ᵐ exẽplũ. machinatiua q̄ cõſiderat de
edificatione turriũ et alioꝝ edificioꝝ: ſubalt̃
natur ſceriometrice q̄ conſiderat de edificatõ
ne abſolute ſeu de cõmẽſuratione corpoꝛum.
Tertiũ exẽplũ. armonica. i. muſica q̄ eſt de nu
mero ſonoꝛo ſubalternat̃ ariſmetice q̄ ē de nu
mero abſolute. Quartũ exẽplũ. apparentia id
eſt ſciẽtia nauallis q̄ cõſiderat ſigna ſerenitatꝭ
et tẽpeſtatis in celo ſubalternat̃ aſtrologie. q̄
conſiderat ſitus ꝛ mot⁹ aſtroꝝ. ¶ Tertia ꝯclu
ſio. q̄dã taliũ ſciẽtiaꝝ ſũt fere vniuoce. q̄dã vo
nõ. patet exẽplariꝭ pꝛia pars. qꝛ aſtrologia. ap
parentia. armonica et muſica q̄ eſt ſcdꝫ auditũ
non aũt muſica q̄ ē de ſonis humanis. ille oẽs
ſunt vniuoce qꝛ cõueniũt in vno noie et i vna
nominis ratione. ſũt eni oẽs mechanice ſcien
tie. De ſcda parte. ſcꝫ de ſciẽtijs nõ vniuocꝭ nõ
exẽplificat ariſto. ¶ Quarta ꝯcluſio. ſciẽtiarũ
ſẽſibiliũ. i. inferioꝝ vel ſubalternataꝝ eſt ſcire
quia ē. ſꝫ mathematicaꝝ. i. ſuperioꝝ et ſubalt̃
nantiũ ē ſcire propter gd. patet. quia ſcie ſupe
rioꝛes habẽt demõſtrationes caꝝ. ideſt princi
pioꝛũ ſcientie inferioꝛis. ¶ Quita ꝯcluſio que
eſt reſpõſiua ad dubiũ ē hec. multotiẽs conti
git ignoꝛare qꝛ ē. q̄uãuis ꝑ ſcientiã ſuperioꝛem
ſciat̃ propter gd. patet. quia ſicut ſe habet vni
uerſale ad particulare: ita ſe habet ꝑpter gd
ad quia ē. ſed cõtigit ſepi⁹ ſcire vniuerſale igno
rato particulari: ſicut põt aliqͣ cognoſcere ꝙ
oĩa mula ē ſterilia. et ſimul dubitare vtrũ hec
mulla ſit ſterilis. Et hui⁹ cauſa ē. quia nõ appli
catur vl̃e ad particulare. ſic etiã quando ꝑpt̃
quid gð ſe habet tanq̄ꝫ cauſa non applicat̃ ad
quia ē qð ſe habet tãq̄ꝫ effect⁹ contigit tunc ſci
re ꝑpter gd ignoꝛato qꝛ eſt. ¶ Sexta ꝯcluſio.
ſciẽtie ſubalternate mathematice differũt pe
nes ſubiectionẽ a methaphiſicꝭ ſubalternãtib⁹
qꝛ ſcie mathematice ſubalternate ſũt de ſub
iecto. i. de aliq̄ ꝯtracto per aliquã cõditionẽ et
vtunt̃ ſpecieb⁹ ideſt formalib⁹ pꝛincipijs que
accipiũt a mathematica ꝛ que cõtrahunt per

aliquã conditionẽ materialẽ. ſicut ſciẽtie ma
thematice ſubalternãtea ſunt circa ſpecies. ꝛ
nõ circa ſubiectũ. ideſt circa materiã ſiue cir
ca aliqð contractũ per dĩaꝫ materialẽ. licet eſt
geometria cõſideret de linea q̄ ē in ſubiecto. i.
in materia. nõ tamẽ vt ē in ſubiecto. ¶ Septi
ma cõcluſio. nedũ per duas ſed etiaꝫ per tres
ſcias cognoſcũtur quia ē. et propter gd. Patꝫ
qꝛ geometria q̄ eſt ſubalternãs reſpectu ꝑſpe
ctiue. et perſpectiua ē ſubalternãs reſpectu ſci
entie de yride. nã eadẽ cõcluſio de q̄ ſcit̃ quia
eſt in ſciẽtia de yride. eadẽ ſcit̃ propter gd aut
ſimpliciter. ideſt per habitũ ſciẽtie perſpectie
aut ſcdꝫ doctrinã. i. per habitũ ſcientie ſuperio
ria. ſcꝫ geometrie. ¶ Octaua cõcluſio. diuerſa
rũ ſcientiaꝝ adinuicẽ nõ ſubalternataꝝ vna co
gnoſcit quia ē: ꝛ alia propter gd. Patet. qꝛ me
dicina et geometria non ſubalternant̃. ꝛ tamẽ
medicie ē ſcire quia de hac propõe: vulnera cir
cularia tardi⁹ ſanantur. et ipſius geometrie ē
ſcire propter gd. ſcꝫ ꝙ circulus eſt omniũ figu
rarũ rectilineaꝝ capaciſſim⁹. et eſt cui⁹ latera
magis diſtãt. vt arguẽdo ſic. illa vulnera quo
rũ latera magꝭ diſtãt tardi⁹ ſanant̃. ſed vulne
ra circularia ſunt huiuſmodi. ergo vulnera cir
cularia tardius ſanantur.

Secundo Dubitat̃. vtrũ pꝛima figura
maxime faciat ſcire. ¶ Pro ſolutione ſupponi
tur ꝙ quint⁹ tractat⁹ cõtinet duo capitula. q̄ꝝ
pꝛimũ cõtinet vnicã ꝯcluſionẽ. et eſt h. ¶ Pꝛi
ma figura maxie facit ſcire. Probat̃ ſigno. et
tribus rationib⁹. Signũ ē iſtud. qꝛ ſcie mathe
matice. vt ſũt ariſmetica geometria et perſpe
ctiua faciũt ſuas demõſtratiões per ꝑmã figu
rã. ille autẽ maxie faciũt ſcire. ergo ſignũ ē ꝙ
pꝛia figura maxie facit ſcire. ¶ Pꝛia ratio ē h.
in quacũq; figura in q̄ maxie fit ſillo⁹ propter
gd illa maxie facit ſcire. ſed i pꝛia figura maxi
me fit ſillo⁹ propter gd. ergo pꝛia figura maxi
me facit ſcire. maioꝛ patꝫ. qꝛ ſcire propt̃ gd eſt
maxie ſcire. Scda rõ. ꝑ quãcũq; figurã poteſt
venari qðgd eſt illa maxie facit ſcire. ſꝫ ſolũ ꝑ
ꝑmã figurã põt venari qðgd ē. ḡ ſola pꝛia figu
ra maxie facit ſcire. maioꝛ patet. qꝛ qðgd ē ſeu
diffinitio: aut ē pꝛĩcipiũ demõſtratiõis. aut cõ
cluſio. aut tota dmonſtratio poſitiõe differẽs.
mioꝛ pꝫ. qꝛ qðgd ē. i. diffinitio pꝛedicat̃ de eo
cui⁹ eſt vl̃r ꝛ affirmatiue. ei⁹ autẽ qðgd ē ſcien
tia affirmatõia ē. vt aĩal bipes ꝑdicat̃ vl̃r ꝛ af
firmatiue de hoie. mõ in ſcda figura ſẽꝑ ꝯcludꝭ

tur negatiue. g̊ in ea nō potest ɔcludi diffio de diffinito. Similiter i tertia figura sēper cōclu dit̄ pticularis. g̊ in ea non potest concludi diffi nitio de diffinito. tenet ɔña. qm̄ quidē qd̄ ē vniuersaliū ē. Scd̄a rō est ista. illa figura q̄ sic se habet ad alias ꝙ alie indigēt ea et ipsa nō in diget aliȷs illa maxie facit scire. sed pⁱma figu ra nō indiget aliȷs sed alie indigēt ea g̊ pⁱa fi gura maxie facit scire. mior patet. qꝛ p primaȝ figurā premisse aliaꝝ figuraꝝ ɔstipant. idest ɔdēpsant̄ ⁊ augent̄ donec ad īmediata veniāt vnde ī ꝓposito ɔdēpsari est inter mediū acce ptū ⁊ extrema accipere aliū ťminū īmediatio rē pro medio. Sed augmētare ē supra mediū ꝓacceptū accipe pl'a alia media imediatōra.

Tertio Dubitat̄. vtrū ista sit īmediata: nullū ratiōale ē irrōnale. ¶ Pro dubio supponit̄ ꝙ aristo. in h̄ scd̄o capitulo o stendit q̄liter ꝓpō negatiua potest ee īmedia ta. et intēdit q̄ttuor ɔclusiōes. ¶ Quaꝝ pⁱma ē hec. sicut cōtingit. a. inesse. b. et indiuisibilit̄. i. īmediate. ita cōtingit. a. nō inesse. b. indiuisibi liter. idest sic̄ ē aliqua ꝓpō affirmatiua īmedia ta. et ita etiā potest eē aliq̄ propō negatiua ime diata. Patet. qꝛ ꝓpō īmediata ē illa que n̄ ha bet mediū per qd̄ possit demonstrari. sed aliq̄ negatiua ē huiusmodi. g̊ ⁊c̄. ¶ Scd̄a ɔ°. illa pro positio dr̄ mediata cui⁹ subiectū vel p̄dicatuȝ vel ābo simul sunt in aliq̊ toto. i. cōtinētur sub aliquo. sic̄ species sub gn̄e. Cōclusio probatur trib⁹ exēplis scd̄m tres partes ei⁹. q̄ exēpla po nūtur ab aristo. in istis litter̄l. a. b. c. sed pro ma iori euidētia ponūtur aliȷ termi. Primū ex^m ē istud. nulla substātia ē q̄litas. oīs hō ē substā tia. g̊ nullus hō ē qualitas. ista ɔclusio ē negati ua et mediata. eo ꝙ subiectū ei⁹ est in toto qd̄ ē substātia. in quo tamē nō ē h̄ predicatū q̄li tas. cū ipsū sit quoddā totū. 2^m exēplū ē istud oīs hō est substātia. nulla q̄litas ē substātia. er go nulla q̄litas ē hō. ista ɔclusio ē mediata ne gatiua. qꝛ predicatū ei⁹ est in aliq̊ toto scȝ in sub stātia. nō autē subiectū: sȝ ipsū ē quoddā totū. Tertiū exēplū. nullū animal ē color. omis hō est aīal. g̊ nullus hō est color. ista ɔclusio est mediata cui⁹ subiectū continet̄ sub aliq̊ toto: scȝ sub substātia. et predicatū cōtinet̄ sub alio toto. s. sub q̄litate. ¶ Tertia ɔclusio. possibile ē predicatū esse in aliquo toto: in q̊ nō ē subie ctū. Patet ex coordinatōib⁹ p̄dicamētoꝝ. qꝛ illa que sunt in diuersis coordinatōnib⁹ nō cō nectant̄ adīuicē sic ꝙ illud qd̄ ē in vna coordi natione sit in alia. Qd̄ patet exēplo. qꝛ isti⁹ ne gatiue mediate nullus hō ē qualitas. subiectū est in vna coordinatiōe p̄dicamēti. scȝ in coor dinatiōe p̄dicamēti substātie. tūc vel p̄dicatū est de eadē coordiatiōe. vel n̄. si non: habet̄ p positū. s. ꝙ subiectū ē in aliq̊ toto in quo nonē p̄dicatū. si sic. seq̄ret̄ ꝙ coordinatō in q̄ ē hoc predicatū q̄litas erit eadē cū coordinatōe i q̄ est h̄ subiectū hō. ⁊ sic coordinatiōes erūt per mixte. Hāc tamē declaratōnē poīt arist. i istis litter̄l. a. b. c. ¶ Quarta ɔclusio. illa ꝓpō nega tiua dicit̄ imediata cui⁹ neutrū extremoꝝ est in toto. probat̄ ex opposito ɔn̄tl. quia si talis esset mediata tūc alterū extremoꝝ esset in to to. qd̄ patet. qꝛ vel talis vl'is negatiua demon strarēt̄ i pⁱa figura. vel i scd̄a. nō autē in ťtia. cū in ea nō cōcludat̄ vl'r. Si in pⁱa. tūc medi um esset i toto. qꝛ in pⁱa figura sēper mior est affirmatiua. Si in scd̄a. tūc nec̄e ē alterā esse af firmatiuā. qꝛ si vtraq̄ȝ esset negatiua non fieret sill'a. Si v̊o altera ꝑmissaꝝ fuerit affirmatiua tūc alteꝝ extremoꝝ ē in toto. ¶ Hoc supposi to r̄ndet̄ ad dubiū per distinctōnē. qꝛ duplex est negatiua imediata. q̄dā ē falsa q̄ fit per ne gationē superioris d̄ iferiori. Alia ē imediata v̊a. et illa fit duob⁹ modis. Prīo. qn̄ neutrū ex tremoꝝ est in toto. vt nulla substantia est q̄li tas. Alio modo qn̄ vtrūq̄ȝ extremoꝝ est in to to. dū mō illa extrema sint due differētie ime diate ex toto diuidētes idē gen⁹. vt nullū rōa le est irrationale.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad prīmā dicit̄ ꝙ lȝ nō ɔtigat demōstratorē d̄scē dere de vno gn̄e i aliud gen⁹ simplr̄. tn̄ pōt de scēdere d̄ vno gn̄e i aliud qd̄ ē idē simpliciter vel quodā mō. cuiusmodi sūt subiectū sciētie subalternātis. ⁊ subalťnate. ¶ Ad scd̄aȝ dr̄ ꝙ licet due scie nō subalťnent̄ sibi inuicē denoīa tiōe itriseca ⁊ formali. bn̄ tn̄ subalternātur de noīatiōe extriseca ⁊ obiectiua. ¶ Ad ťtiaȝ dr̄ ꝙ maiorē intelligēda de pte subiectiua vel inte grali. nō autē de parte in mō. ¶ Et h̄ d̄ q̄ōne.

Queritur Utrum defi ciente i nobis aliquo sensu nec̄e sit deficere scientiam sui propriȷ scibilis. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. quia destru cto aliq̊ sensu adhuc possūt re manere species intelligibiles in mēoria. ergo

adhuc potest haberi scientia illius sensibilis. ¶ Secūdo sic sciētia ē vniuersaliū que cognoscuntur per ītellectū et non per sensū. ergo destructo sensu non ē necesse scientiā illius sensibilis destrui. ¶ Tertio sic. sensus ē causa p accidēs sciētie. ḡ ipso destructo possum⁹ habere scientiā tenet consequētia. quia causa per accidēs est qua destructa nihil min⁹ est effectus ¶ In oppositum tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponūtur q̄ttuor distinctiones. ¶ Quaꝝ pria est hec. sensus pōt capi dupliciter. vno mō pro actu sentiēdi. et sic nō capit̄ hic. Alio modo pro potētia sēsitiua. ꝛ sic capit̄ hic. ¶ Scḋa distīctio. sensus pōt dupliciter deficere. vno modo a natiuitate. ꝛ sic capitur hic. Alio modo post natiuitatē. et hoc dupliciter. vno modo postq̄ȝ accepte sūt species alique sensibiles. et sic nō capitur hic. Alio modo anteq̄ȝ accepte sint alique species sensibiles. et sic capitur hic. ¶ Tertia distinctio. duplex ē sensibile. q̊ddā est per se. et de illo ē ad propositū. Aliud ē per accidēs. ꝛ de isto nō est ad propositū. ¶ Quarta distinctio. duplex est sensibile per se. quoddā ē propriū. et de isto est hic ad propositū. Aliud ē cōe. et de isto non est hic ad propositū. Nec valet instare de substātys separatis que sine sensu reꝝ sensibiliū habent scientiā. de quibus etiā habem⁹ scientiā sine eaꝝ sensatione. quia substātie separate ꝑpter sui simplicitatē ꝛ perfectionē nō indigēt ministerio sensus in intelligēdo. ideo sine sensatione de rebus sensibilib⁹ habēt verā ꝛ certā sciētiā et notitiā. Similiter habem⁹ scientiam de substātys separatis q̄ātū ad cōceptū eaꝝ propriū et quiditatiuū. tamen ille conceptus non ē simplex. de quo potissime intelligitur questio scilicȝ ꝙ deficiente nobis aliquo sensu a principio natiuitatis īpossibile est nos habere scientiam simplicē et distinctā de sensibilibus illius sensus.

Secūdo Sciendū est ꝙ sext⁹ tractatus in quo determinat aristo. de sillogismo ignorantie qui generat deceptionē siue errorē: cōtinet duo capitula. in quoꝝ primo ōndit q̊ modo in nobis causatur ignorantia praue dispositionis et cōtinet q̄ttuor partes. Quaꝝ prima tangit quattuor conclusiones. ¶ Prima ɔclusio tangit quattuor suppositiones. Quaꝝ pria est hec. deceptio facta per sillogismū ignorantie qui procedit ex oppositis principioꝝ non est ignorātia scḋm negationē. sed ignorātia secundū dispositionē. Secūda suppositio. ignorantia praue dispositionis est duplex. quedaȝ est eorum que sunt primo. idest principiorum Alius est eorū que non sunt primo. idest ɔclusionū. Tertia suppositio. ignorātia praue dispositionis est duplex. quedā est simplex. q̄ fit simpliciter opinādo aliquod esse vel non esse Alia fit per sillogismū quando opinio ipsi⁹ esse vel non esse generat̄ in nobis per aliquā rōnē vel sillogismū. Quarta suppositio. ignorantia simplex et ignorantia per sillogismū adinuicē differunt. quia pria solū fit vno mō. scilȝ opinando aliquid esse vel nō esse. sed secūda fit multis modis. vt īfra declarabitur. ¶ Secūda conclusio. si sit aliqua vniuersalis negatiua imediata ꝛ vera tunc si aliquis sillogi. eī suam cōtrariā per aliquod mediū: ille erit deceptus per sillogismū ignorātie. ¶ Tertia cōclusio. vniuersalis affirmatiua īmediata ꝛ falsa potest cōcludi per sillogismū ignorantie tribus modis. Primo. ex āmbabus in toto falsis. vt deducit aristoteles in litteris. Potest tamē sic deduci in termis. omnis quātitas est qualitas. omīs substātia ē quātitas. ergo omīs substantia ē qualitas. Scḋo. ex maiore vera ꝛ minore falsa in toto. vt omnis quātitas discreta est quātitas. omīs substātia ē quātitas discreta. ergo omnis substantia est quātitas. Et addit postea aristoteles ꝙ talis ꝑpositio non potest sillogizari ex minori ꝑpōne vera. quia cū conclusio sit īmediata: eius subiectū non est ī toto. sed si minor sit affirmatiua et vera significabit subiectū esse in toto. quod tamen non est. igitur minor ꝑpositio sēper erit falsa. Tertio modo pōt dicta ꝑpositio sillogizari ex ambabus in parte falsis. sed hoc non deducit aristoteles. potest tamē sic ɔduci. om̄e perfectū est substantia. omīs quātitas ē perfecta. ergo omnis quantitas est substātia. ¶ Quarta conclusio. propositio vniuersalis affirmatiā īmediata et falsa solū potest sillogizari in prima figura. sed vniuersalis negatia falsa ꝛ mediata potest sillogizari in prima et secūda figuris.

Tertio Sciendū est ꝙ circa hunc textuȝ incidunt quattuor difficultates. ¶ Quaꝝ pria ē hec. vtrū ignorantia sit q̄d positiuū. Rndet̄ ꝑ distinctionē duplex ē igrātia. q̄dā ē negatiōis q̄ est simplex ne° siue carētia

scientie in subiecto apto nato. sicut cū aliquis nullā penitus cognitionē habet de re. vt puer nōdū hñs vsū ratiōis. et talis ignorātia nō est pura negatio. q2 lapis non igrat. sed ē carētia sciētie cōnotādo subiectū in aptitudie ad illā Alia ē ignorātia praue dispositionis. ⁊ ē habit⁹ errone⁹ quo assentim⁹ opposit̄ pricipioꝝ vel conclusionū dēmōstratiōis. et sic ignorātia est quid positiuū. ¶ Scđa difficultas. q̄ mō opponitur ignorātia sciētie. Rñdeť ꝙ ignorantia pure negatiōis opponiť priuatie solū scientie sed ignorātia praue dispositiōis opponiť ꝯtrarie sciētie. cū sit q̄dā habit⁹ errone⁹ positiu⁹ in pria specie q̄litat̄ reponibilis. ¶ Tertia difficultas. cui notitie oppōiť ignorātia praue dispositiōis. Rñdeť p distictionē. duplex ē ignorātia praue dispositiōis. q̄dā ē qua q̄s assentit opposit̄ principioꝝ. et talis ignorātia opponitur cōtrarie notitie principioꝝ. Alia ē qua q̄s opinať vel assētit opposito conclusionis. ⁊ ista opponiť cōtrarie notitie cōclusiōis q̄ proprie diciť sciētia. ¶ Quarta difficultas. q̄ mō i nob̄ causať ignorantia praue dispōnis. Rñdeť ꝙ dupliciter in nobis pōt causari. vno mō simpliciter qñ sc3 aliq̄s existimat vel opinať oppositū alicui⁹ principij vel ꝯclusionis sine aliq̄ ductu rationis. Alio mō qñ opinať vel assētit oppositi principioꝝ vel ꝯclusiōis propter aliquā rationē quam nescit dissoluere.

Conclusio Respōsalis. Deficiēte aliquo sēsu necēē deficere scientiā proprij ⁊ per se sēsibilis illi⁹ sensus. quia omīs cognitio itellectiua depēdet ex cognitiōne sēsitiua. ḡ potētia sensitiua destructa dstruitur cognitio ītellectiua.

Primo Dubitať. vtrū vl̄ia negatia immediata et falsa possit concludi p sillogismu3 ig̊rantie. ¶ Pro solutione supponiť ꝙ aristo. i scđa pte hui⁹ capituli docet cōcludere vl̄e3 negatiuā imediatā et falsā per sill̄m ig̊rātie. ⁊ intendit tres cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria est h̄. vniuersalis negatia imediata ⁊ falsa potest i p̄ma figura trib⁹ modis sillogizari. p̊ ex ābab⁹ falsis sicut declarat aristo. i l̄ris. Potest tñ sic deduci in termia. nulla substātia icorporea ē substātia. oia substātia corporea ē substātia icorpea. ergo nulla substātia corpea ē substantia. z° ex maiore falsa. et minore v̄a. sicut nullū corpus ē substātia. oē corporeū ē corp⁹. ergo nullū corporeū ē substātia. Tertio ex maiore v̄a ⁊ miore falsa. vt nulla q̄litas ē substātia. oḿe corp⁹ est q̄litas. ergo nullū corp⁹ ē substātia. ¶ Secūda cōclusio. vl̄is negatia imediata ⁊ falsa non potest i scđa figura cōcludi ex ābab⁹ in toto falsis. Pat3. q2 si ābe sint i toto false: tūc sue contrarie erūt v̄e. mō ex cōtrarijs suis pōt alio mō inferri eadē cōclusio. et sic ex v̄is demōstratie seq̄reť falsū. ¶ Tertia ꝯclusio. vl̄ia negatia immediata ⁊ falsa pōt in scđa figura trib⁹ modis sillogizari. p̊. ex ābab⁹ in parte falsis. vt nulla substātia est alba. oē corp⁹ est albū. ḡ nullū corpus ē substātia. z° ex maiore v̄a ⁊ miore falsa. vt nullū corp⁹ est icorporeū. oē corp⁹ animatū ē incorporeū. ḡ nullū corp⁹ aimatū est corpus Tertio. ex maiore falsa ⁊ miore vera. vt nullū corp⁹ est substātia. oḿe corp⁹ aiatū ē substātia ergo nullū corpus animatū est corpus.

Secundo Dubitať. vtrū vniuersal̄ negatia mediata ⁊ falsa possit cōcludi per sill̄m ignorātie. ¶ Pro solutōe supponiť ꝙ aristo. in tertia parte hui⁹ capituli ostēdit q̄ mō pōt vl̄ia negatiua mediata ⁊ falsa cōcludi p sillogismū ignorātie tā i p̄ma figura q̄3 in scđa. ⁊ intēdit quinq3 cōclusiōes. ¶ Quarum p̄ma ē hec. vl̄is negatia imediata ⁊ falsa p medium propriū nō pōt in p̄ma figura concludi ex ābab⁹ falsis. sed tātū pōt sillogizari ex maiore falsa. et miore v̄a. Probat aristo. premittēdo diffinitionē medij pprij: q̄ ē h̄. Mediū pprium est per qđ fit sill̄s cōtradictōis. i. sill̄a sciētie ꝯdictori⁹ sill̄o ignorātie. tūc sic probať ꝯclusio. q2 in sill̄o ignorātie accipiť cōtraria maior̄ sillogismi sciētie. et seruať eadē mior. ḡ sillogismus ignorātie per mediū propriū fit ex maiore falsa ⁊ miore v̄a. et pōt sic deduci in termis nullū aial est substātia. ois hō est aimal. ḡ nullus hō est substātia. ¶ Scđa cōclusio. vl̄is negatiua mediata ⁊ falsa eodē mō sillogizať per mediū nō propriū sic̄ p mediū pprīū. dū modo tale mediū p̄diceť vl̄r de minori. et maior vl̄r ď medio. sic deducit aristo. i litter̄. ¶ Tertia cōclusio. vl̄is negatia mediata et falsa pōt sillogizari per ex̄neū ex ābab⁹ falsis. vel ex maiore v̄a et miore falsa. sed nō e꞉. exēplū primi. vt nullus lapis ē substātia ois hō ē lapis. ḡ nullus hō ē substātia. Exēplū scđi. vt nulla q̄litas est substātia: oia hō ē q̄litas. ḡ null⁹ hō ē sub͠a. Tertiā partē pbat aristo. q2 mediū ex̄neū nō potest p̄dicari de miori extremitate. ḡ mior p posito nō pōt eē v̄a. ¶ Quarta ꝯclusio. vl̄is ne-

gatiua mediata et falsa nõ potest in secũda fi-
gura sillogizari ex ãbabus in toto falsis. quia
tũc contrarie ipsarũ essent ṽe. ex quib⁹ seq̃ret
cõclusio in alio mõ. ¶ Quita ɔ⁹ vniuersalis ne
gatiua mediata et falsa potest sillogizari in se
cũda figura ex altera vera et altera falsa q̃cũ-
q̃ indifferẽter existe falsa. exẽplũ q̃n mior est
falsa. vt omne aial ẽ substãtia. nullus homo
est substãtia. ergo nullus hõ ẽ aimal. exẽpluz
quãdo eʒ. vt nullũ aial est substãtia. ois hõ est
substãtia. ergo nullus hõ est aial. ¶ Consequẽ
ter in q̃rta pte docet cõcludere vl'em affirma-
tiuã mediatã et falsã ponẽdo tres ɔclusiones
¶ Pria est. vniuersalis affirmatiã mediata et
falsa non põt sillogizari per mediũ propriũ ex
ãbabus falsis. sed tantũ ex maiore falsa ⁊ mio
re vera. patet. q̃z eadẽ minor remanet in vtro
q̃ sill'o scilicet sciẽtie ⁊ ignorãtie. et maior mu
taẽ in suã contrariã. ¶ Scđa ɔ⁹ eodẽ mõ sillo
gizaẽ vl'is affirmatiã mediata ⁊ falsa p mediũ
alteri⁹ coordinatõis. dũmõ tale mediũ sit simi
le medio ꝑprio. vt arguẽdo sic. ois color ẽ ani-
mal. ois albedo ẽ color. g̊ ois albedo est aimal
¶ Tertia ɔ⁹ vl'is affirmatiua mediata et falsa
põt sillogizari p mediũ extneũ duobus modis
Prio. ex maiore ṽa ⁊ miore falsa. vt ois lapis ẽ
inaiat⁹. ois hõ est lapis. g̊ ois hõ est inaiat⁹. 2⁹
ex ãbabus falsis. vt ois substãtia ẽ aimal. om-
nis linea ẽ substãtia. g̊ omnis linea ẽ aial. Ter
tio ex maiore falsa ⁊ miore vera. vt ois sciẽtia
ẽ aial: omnis musica ẽ sciẽtia. g̊ ois musica ẽ ai
mal. Extra textũ dicitẽ q̃ mediũ propriũ est il
lud per qđ in vero sill'o sciẽtie põt sillogizari
ɔclusio opposita ɔclusioni sillogizãde p sill'm
ignorãtie. siue illud mediũ sit eiusdẽ coordia-
tionis cũ extremis. siue nõ. Sed mediũ nõ ꝑ-
priũ simile tamẽ ꝑprio est mediũ alteri⁹ predi
camẽti qđ tamẽ vl'r predicaẽ de minori. et de
ɔclusione predicaẽ vl'r maior. Sed mediũ ex
traneum est illud quod vere potest negari de

Tertio

vtraq̃ extremitate.
Dubitaẽ. vtrũ sine actu sentiẽdi
possit haberi sciẽtia. ¶ Pro respõsione suppo
niẽ q̃ in quita parte hui⁹ capituli itẽdit aristo
teles vnã causã ignorãtie pure negatiõis q̃ ꝑ-
uenit ex defectu alicui⁹ sẽsus. et ponit vnicam
cõclusionẽ. que ẽ hec. q̃ si aliq̃s sensus defece
rit necẽ ẽ sciẽtiã illi⁹ sensibilis deficere. Patz.
q̃z cũ sensus sit singulariũ apprehẽsio cũ defe
cerit singulariũ apprehẽsio deficiet inductio
que fit ex singularib⁹. deficiẽte autẽ inductio
ne deficiet vl'e. quia ipossibile est vniuersalia
speculari sine inductione. neq̃ iductionẽ spe-
culari sine sensu. deficiẽte autẽ vl'i deficit de-
monstratio. cũ demõstratio ꝑcedat ex vniuer
salib⁹ tantũ. Deficiẽte autẽ demõstratione de
ficit sciẽtia q̃ acq̃riẽ per demonstrationẽ. g̊ de
prio ad vltimũ deficiẽte sensu necesse est defi
cere sciẽtiã proprꝫ sensibilis illi⁹ sensus. tenet
ɔsequẽtia. q̃z oẽ quod adiscim⁹ aut inductõne
aut demonstratione adiscimus.

Ad rationes

Ante oppositũ. ¶ Ad p̊
maz diciẽ q̃ soluta est i
primo notabili. ¶ Ad scđaz rñdeẽ ɔcedẽdo an
tecedẽs ⁊ negãdo ɔñaz. q̃z licet vl'ia cognoscã
tur p intellectũ et nõ per sẽsũ. tamen cognitio
vniuersaliũ depẽdet ex cognitõne singulariũ
¶ Ad tertiã diciẽ q̃ duplex ẽ causa p accidẽs.
quedã ẽ q̃ nihil facit ad productionẽ sui effe-
ctus. vt albũ per accidẽs domificat. Alia est p
accidẽs sine qua non. ⁊ talis necessario req̃riẽ
ad productõnẽ effectus. cuiusmodi est sensus
respectu sciẽtie.

Queritur

Utrũ in dmõ-
strationib⁹ sit
processus in ifinitũ. ¶ Et vide
tur q̃ sic. q̃z demõstratões pos
sint augeri in ifinitũ. in post sũ
mẽdo vel ad lat⁹. vt dictũ est i
isto prio. g̊ ẽ processus i ifinitũ in dmõstratõni
bus. ¶ Scđo sic. primoꝝ principioꝝ ẽ demõ-
stratio. ergo in demõstrationibus ẽ ꝑcessus i
in finitũ. añs patet. q̃z pricipioꝝ ẽ sciẽtia. g̊ eo-
rũ ẽ demõstratõ. tenet ɔña. q̃ scire ẽ per dmõ
strationẽ itelligere. ¶ Tertio sic. de demõstra
tione ẽ sciẽtia. et nõ per scipsã. g̊ per aliã demõ
strationẽ. et per cõseq̃ns i demõstrationibus
erit processus i ifinitũ. ¶ Jn oppositũ ẽ aristo.

Primo

Sciẽdũ ẽ q̃ vt vult linconien
sis iste tractat⁹ sicut nec prece-
dens nõ est de ɔplemẽto hui⁹ sciẽtie: sed soluz
de bonitate sciẽtie. ideo breuiter pertractan-
do diuidiẽ in q̃ttuor capitula. Jn quorum pri
mo p̃mittit q̃ttuor suppõnes. q̃rũ prima ẽ hec
Omnis sill's ɔstat ex trib⁹ termis Scđa sup-
positio. ɔ⁹ affirmatiua sillogizaẽ ex duab⁹ affir
matiuis. et ɔ⁹ negatiã sillogizaẽ ex vna p̃mis-
sa affirmatiã ⁊ alia negatiua. ¶ Tertia suppõ.
ex trib⁹ termis i sill'o demõstratiuo fiunt due
ꝑpositiones q̃ sũt principia demõstrationis.

Quarta suppō. sillīs dyaletic⁹ et demōstratiu⁹ differūt tripliciter. Prio. qꝛ sillīs dyaletic⁹ solū generat opinionē ideo solū procedit ex probabilib⁹ neqꝫ demōstrat ꝓpositiones mediatas eas reducēdo ad imediatas. sed demōstrator qui generat verā sciētiā debet procedere ex imediatis. ideo si sibi proponat aliq̄ propō mediata eā demōstrat quousqꝫ ad aliquā imediataꝫ pertigerit. 2° differunt. quia sillogism⁹ demōstratiu⁹ nō procedit ex hys que predicātur scdm accidēs. sed bene dyaletic⁹. Ex quo isert aristoteles ꝙ predicatoꝝ quedā predicantur scdꝫ se. quedā vero scdꝫ accidēs. ⁊ hoc dupliciter. prio. qn̄ subiectū predicat̄ de accidēte. vt albū est hō. 2°. quādo accidēs predicat̄ de subiecto. vt hō est albus. illa autē que neutro mō predicant̄ per se predicant̄. ¶ In secūda parte huius capituli mouet tres q̄stiōes. Quaꝝ prima ē hec. dato infimo subiecto. vtrū sit processus in infinitū sursū ascēdēdo in predicatis illi⁹ subiecti. ¶ Scda q̄stio. dato supremo predicato. vtrū deorsū sit processus in infinitū. descēdendo in subiectis illi⁹ predicati. Et subdit differentiā inter dictas duas q̄stiones. qꝛ prima incipit ab infimo subiecto et terminat̄ ad supremū predicatū. sed scda incipit a sup̄mo predicato. ⁊ terminat̄ ad infimū subiectū. ¶ Tertia questio. vtrū extremis existentib⁹ finitis sit possibile media esse infinita. ¶ In tertia parte ponit duas ꝯclusiōes. Quaꝝ pria ē hec. iste questiōes eq̄ possunt moueri i negatiuis sicut in affirmatiuis. ¶ Scda ꝯ°. iste q̄stiones nō possunt moueri in terminis ꝯuertibilib⁹. quia i ipsis nō est p̄mū vel vltimū. sup̄mū aut īfimū.

Secundo Sciendū ē ꝙ in scdo capitulo soluit p̊ tertiā q̄stionē que ex duabus p̊mis depēdet. et cōtinet q̄ttuor cōclusiōes. Quaꝝ prima ē hec. extremis existentibus finitis ipossibile ē media esse īfinita. patet. quia si extrema sint finita contigit tūc vnū predicari de alio. sed si media sint infinita: nō posset vnū de alio predicari. cū nō contigat infinita pertrāsire. ḡ extremis existētib⁹ finitis impossibile est media esse īfinita. ¶ Scda conclusio tāgit solutionē cuiusdā obiectōis. nā posset aliqs dicere ꝙ p̄dicta rō extrema suppoīt esse cōiūcta cū aliq̄ medioꝝ. qḋ ē falsū. quia cū media sint infinita iter vnū extremū ⁊ aliud mediū sūt infinita media. Rn̄det aristo. ꝙ nihil differt an illa media sint ꝯiūcta. quia siue sint ꝯiūcta siue nō cū ipsa media sint infinita nūqꝫ cōtigit vnū extremū predicari de alio. ¶ Tertia ꝯclusio ē hec. si sit stat⁹ in affirmatiuis etiā erit status in negatiuis. Probat aristo. iductiue in omi figura. Prio. in pria figura cōclusio negatia ostēditur ex maiore negatiua ⁊ miore affirmatia. sed si i illa affirmatia sit dabile primū de quo p̄dicat̄ predicatū etiaꝫ erit dabile primū a quo in negatia p̊ remouet̄ predicatū. ergo si sit stat⁹ in affirmatiuis: etiā erit stat⁹ in negatiuis. sicut declarat aristo. in termis nō significatiuis. Et posset sic declarari ꝑ termios significatiuos. vt sit hec ꝯclusio negatia null⁹ hō est quātitas. cōcludēda i pria figura ꝑ hoc mediū corp⁹. sic arguēdo. nullū corp⁹ est quantitas. ois hō est corp⁹. ḡ nullus hō est quātitas. Hui⁹ sillogismi miorē mediata q̄ iteꝝ pōt probari i pria figura assumēdo illud mediū de q̊ pri⁹ vniuersalit̄ negat̄ quātitas. et qḋ affirmatur vīr de corpe. qḋ mediū sit substātia. ⁊ arguatur sic. nulla substātia ē quātitas. oē corp⁹ est substātia. ḡ nullū corp⁹ est quātitas. ex quo supra substātiā nō ē sumere aliqḋ superi⁹ quod vīr ⁊ affirmatie verificet̄ de substātia. ḡ relinquitur ꝙ ē stat⁹ tam i affirmatia q̄ꝫ in negatiua. et similit̄ deduci pōt i alys duab⁹ figuris. ¶ Quarta ꝯ° soluit quādā obiectionē. posset eī aliqs dicere ꝙ licet sit stat⁹ in tali figura: est tn̄ ꝓcess⁹ in infinitū demōstrādo idē in diuersis figuris. ¶ Ad h̄ rn̄det aristo ꝙ q̄libet illaꝝ figuraꝝ ꝑ se sūpta ē finita. ergo etiā si sint simul sūpte nō possūt esse infinite. tenet ꝯn̄a. quia finita centies sūpta non possunt esse infinita.

Tertio Sciēdū ē ꝙ tertiū capituiū in q̊ aristoteles ostēdit esse statū in sursū ⁊ deorsū ꝑ rōnes logicas ꝯtinet tres ꝑtes. In quaꝝ pria intēdit talē cōclusionē. in predicatis essētialib⁹ q̄ predicātur de suis subiectis i eo qḋ qd est necessario ē stat⁹. Probat̄. qꝛ nisi sic se h̄ret̄ ꝙ nihil cōtingeret diffiniri neqꝫ diffinitionē alicui⁹ cognoscere. quoꝝ vtrūqꝫ ē incōueniens. patet tn̄ ꝯn̄a: qꝛ i diffinitōne alicui⁹ debēt capi q̄cūqꝫ de illo p̄dicant̄ in eo qḋ qd est. sꝫ si huiusmodi p̄dicata sint īfinita nō poterūt oia simul accipi. qꝛ īfinita nō ē ꝑtrāsire. ḡ nec ē est finiri in eo qḋ qd est p̄dicātia. et vltra. si in p̄dicatis sursū ascēdēdo sit stat⁹: videt̄ etiā ꝙ i subiectis deorsū descēdēdo erit stat⁹. ¶ In secunda ꝑte p̄mittit quiqꝫ suppōnes valētes ad declarationē sui propositi. ¶ Pria suppō est hec.

coꝝ q̄ predicant̄ q̄dā p̄dicant̄ scd̄m se. q̄n scilȝ subiectū scd̄ȝ se totū ⁊ nō rōne alteri⁹ subicit̄ respectu sui accn̄tis. vt dicēdo hō ē albus. Alia p̄dicātur scd̄ȝ accidēs q̄n. s. subiectū n̄ s̄ȝ se totū sȝ ratiōe vni⁹ partis sui significati cui adiacȝ alia pars significati subicit̄ i ꝓpōe. ⁊ h̄ ꝯtigit dupliciter. vno° q̄n subiectū p̄dicat̄ de accidēte vt dicēdo albū ē lignū. 2° q̄n p̄dicat̄ accidēs de accidēte. vt dicendo albū ābulat. Hec suppositio sic declarat̄. nā i hac ꝓpositione lignū ē albū. h̄ subiectū lignū scd̄ȝ se totū subicitur huic p̄dicato albū. q2 sēsus ē q̄ lignū est subiectū qd̄ vere factū ē albū. ideo dicit̄ illa p̄dicatō scd̄ȝ se. sed in hac ꝓpositione albū ē lignū. hoc subiectū albū n̄ scd̄ȝ se totū sed solū ratiōe materialis significati cui adiacet suū significatuȝ formale subicit̄ respectu illi⁹ p̄dicati lignū. vt sit sēsus. aliqd cui accidit esse albū ē lignū. Similiter cū dr̄. albū ābulat. h̄ subiectū albū ratione sui materialis significati subicit̄ huic p̄dicato ābulat. vt sit sēsus. aliqd cui accidit eē albū ābulat. ideo i his duob⁹ modis dicūt̄ predicata de suis subiectis p̄dicari scd̄ȝ accn̄s. Secūda suppō. ex q̄ noia significāt ad placituȝ id̄ p declaratiōe p̄ncipalis ꝯclusiōis hui⁹ capituli possum⁹ noia ipō ere. vt solū illud dicat̄ p̄dicari qd̄ p̄dicat̄ scd̄ȝ se. et n̄ scd̄ȝ accn̄s. patet. q2 in declaratiōe p̄ncipalis ꝯclusionis hui⁹ capl̄i accipit̄ p̄dicatio vt ordinat̄ ad demonstrationē. sed in d̄monstratione tātū itrāt p̄dicatōes scd̄ȝ se ⁊ n̄ scd̄m accn̄s. ideo i eadē ꝓbatiōe debet capi p̄dicatio p p̄dicatione scd̄m se tātum. Tertia suppō. p̄dicatoꝝ scd̄ȝ se q̄dā p̄dicant̄ p modū substātie. q̄dā vero p modū q̄litatis aut q̄ntitatis. aut alicui⁹ aliorꝝ p̄dicamētorꝝ. Et addit vlt̄r q̄ q̄n p̄dicatur vnū de vno p̄dicatur simpliciter ibi ē predicatio scd̄ȝ se. p qd̄ excludit̄ predicatio in q̄ p̄dicāt̄ plura de vno. q2 in tali p̄dicatiōe pōt eē qd ⁊ q̄le sit. vt dicēdo. sortes ē hō alb⁹. Quarta suppō. illa q̄ p̄dicāt̄ i eo qd̄ qd est siue p modū subē dr̄nt ab his q̄ p̄dicāt̄ p modū q̄ntitatis aut q̄litatis. ⁊ sic de aliis. pȝ. q2 illa q̄ p̄dicāt̄ i eo qd̄ qd ē sūt illud totū qd̄ vere ē. i. dicūt totā essētiā subiecti. sic diffīo. aut sūt aliqd illi⁹ qd̄ vere ē. i. dicūt p̄tē subē vel essētie illius d̄ q̄ p̄dicāt̄. sic gen⁹ ⁊ dr̄ia. sȝ p̄dicata accn̄talia n̄ significāt aliqd p̄tinēs ad essētiā subiecti sȝ aliqd accidētale subo. vt cū dr̄ hō ē alb⁹. albuȝ nec ē totū qd̄ vere ē hō. nec est aliqd qd̄ vere sit hō q2 n̄ dicit totā essētiā nec p̄tē essētie hois. sȝ cū dicit̄ hō ē aial. hō ē qd̄ vere aial ē. q2 esse aial est de essētia hois. ¶ Quīta suppō remouet quādā obiectionē. posset en̄ i aliqs dicere q̄ gen⁹ ⁊ species p̄dicātur d̄ suis iferiorib⁹ in eo qd̄ qd ē et tn̄ n̄ significāt essētiā nec p̄tē essētie suoꝝ inferioꝝ. imo significant aliq̄s ydeas sepatas a suis singularibus. sic posuit plato. Ad hāc obiectionē rn̄det aristo. q̄si derisorie dicēdo. gaudeāt gn̄a ⁊ spēs monstra esse. et si sint nihil ad rationē sūt. h̄ ē vl̄ia separata sic dicebat plato sūt monstra. nec valēt ad d̄mōstratōes. q2 demonstrationes sūt solū de his q̄ p̄dicant̄ essētialiter ⁊ per se de suis subiectis. mō si gn̄a ⁊ species n̄ inessēt p se suis inferiorib⁹ sed ab eisdeȝ essēt sepata de ipsis n̄ possȝ esse d̄mōstratio.

Conclusio Rn̄salis. non ꝯtigit in demonstrabilib⁹ procedere i infinitū. pȝ. q2 stat⁹ est tā in affirmatis q̄ȝ in negatiuis. g̊ ē stat⁹ in oib⁹. aн̄s p q̄libȝ sui p̄te probatū est in textu.

Primo Dubitat̄. vtrū vniuersaliter in oib⁹ p̄dicatōnib⁹ affirmatiuis sit stat⁹. ¶ Pro rn̄sione supponit̄ q̄ in tertia parte hui⁹ capl̄i itēdit aristo. duas ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ia est hec. in p̄dicatis affirmatis dictis scd̄ȝ se non cōtingit ire in infinitū penes circulationē. pȝ. q2 oia p̄dicata aut sūt substātialia. aut accn̄talia. sȝ nulla talia p̄dicata p̄dicāt̄ circulariter de suis subiectis vtrobiq̄ȝ manēte p̄dicatione scd̄ȝ se. g̊ in ipsis scd̄ȝ se non ē ꝓcessus in infinitū scd̄m circulū. mīor pȝ p̊ quo ad p̄dicata accidētalia. q2 illud qd̄ ē subm̄ r̄spectu vni⁹ accn̄tis ⁊ d̄ q̊ illud accn̄s p̄dicat̄ scd̄ȝ se n̄ potest esse accn̄s respectu illi⁹ p̄dicati. vt quātitas n̄ est q̄litas. ita q̄ alteꝝ sit subȝ r̄spectu alteri⁹. g̊ ipossibile ē i p̄dicatōib⁹ scd̄ȝ se eē ꝓcessū i ifinitū penes circulū. tȝ ꝯn̄a q2 talis ꝓcessus circularis fit ex eo q̄ illud qd̄ subycit̄ r̄spectu vni⁹ p̄dicat̄ r̄spectu alteri⁹. ⁊ eꝯ. sȝ talis ꝯuertibilitas p̄dicatiōis n̄ ꝯtigit i p̄dicatiōib⁹ scd̄ȝ se. g̊ i eisdē n̄ pōt esse ꝓcessus circularis i ifinitū. 2° probat̄ dicta h̄or q̄ ad p̄dicata essētialia. ⁊ h̄ dupl̄r. p̊ sic. q2 oē p̄dicatū s̄bale aut ē gen⁹ aut spēs. sed illa n̄ sūt ifinita. vt aial ⁊ bipes p̄dicāt̄ d̄ hoie. ⁊ hō d̄ calia sed calias de nullo alio p̄dicat̄. 2° sic. oia p̄dicata subalia diffinuīt spēȝ. g̊ n̄ ē ꝓcessus i infinitū in predicatis substātialib⁹. tenet ꝯn̄a dupl̄r p̊. q2 n̄ ꝯtigit ifinita p̄trāsire itelligētē. 2° q2 n̄ ꝯtigit illd̄ diffire d̄ q̊ ifita p̄dicāt̄. 2ª ꝯ°. i p̄dicatis a̅ti⁹ scd̄ȝ se n̄ ꝯtigit ꝓcedere i ifinitū. patet

duabus rationib⁹. Quaꝝ prima est hec. oē qḋ predicat: aut predicat in qḋ: aut in quale. aut in quātū. ꝛ sic de alijs. sꝫ oīa illa sūt finita. cū gña pdicamētoꝝ sint finita. igit ꝛc. maior pꝫ. qꝛ vnūqḋqꝫ predicat qḋ significat. aut quale. aut quātū. aut huiusmodi. ¶ Ex quo textu gdā eliciūt duas auctoritates ꝯmūes. Pris est illud pdicat termin⁹ quod significat. 2ª. termi- nus subicit ꝛ supponit qḋ significat. Scḋa rō. quia si esset processus i infinitū tūc nihil cōtin geret sciri simplr. qꝛ scire simplr ē scire p ōmō strationē q resoluit i sūpmā causā ꝛ imediatā. si g in huiusmodi pdicatl esset pcessus in infi- nitū nō cōtingeret dmōstratione resolui in sū premā causā et imediatā. ideo nihil ꝯtingeret sciri simpliciter. Post h epilogat dicens ꝙ ma nifestū ē ex predictis per rationes logicas nō esse processū i infinitū i demōstratōibus.

Secundo Dubitatur. vtrū analetice. i. demonstratie possit pbari nō esse pocessū in infinitū in demōstrationi- bus. ¶ Pro solutiōe supponit ꝙ qrtū capitu- lū in quo aristoteles oñdit statū esse in sursū ꝛ deorsū per ratione analeticā ꝯtinet duas par tes. in quaꝝ pma intēdit vnā cōclusionē. q est hec. In demōstrationib⁹ nō ē processus in inf- nitū. Probat vna rōne analetica pmittendo vnā suppōnē scꝫ ꝙ sūt duo modi pdicādi p se. Prim⁹ est. qñ pdicatū est ḋ diffinitōe subiecti. vt multitudo aut diuisibile sūt de diffinitione numeri. Scḋs ē. qñ subiectū est de diffinitione pdicati. vt numer⁹ est de diffinione iparis. ¶ Ex q format talis ratio. Omīs demōstratō est ex pdicatl per se. sed oīa predicata per se sūt fini ta. g ꝛc. mioꝛ pbat. pꝛio ḋ predicatl scḋi mo di. quia si numero insit ipar. ꝛ ipari insit perfe ctū. et iperfectū insit alicui alteri: necesse ē ꝙ numer⁹ sit de diffinitōe oim illoꝝ. ideo nō pos sibile ē ꝙ illa sint infinita. nā alias idē ponere tur in diffinitione ifinitoꝝ. Scḋo pbat eadē mioꝛ in predicatl pmi modi. qꝛ oīa predicata pmi modi sunt de diffinitōne subiectoꝝ. g est status in ipsis. tenet ꝯña. quia alias nihil ꝯtige ret diffiniri. ¶ Ex gbus infert aristoteles duo correlaria. Quoꝝ pmū est. si aliqḋ pdicatū p- dicet de duobus subiectl vel de pluribꝰ de se iuicē nō predicātib⁹. aut saltē nō pdicātibus de se iuicē vniuersaliter. nō opoꝛtet semp ꝙ il lud pdicatū insit illis plurib⁹ per aliqḋ cōmu ne. pꝫ. et ꝯña. exēplo ꝛ rōne. Exēplo sic. qꝛ ysō

cheles ꝛ ysopleres et scalerō sunt tres spēs tri guli. ḡ se iuicē nō pdicant. quib⁹ tamē ē vna passio cōmunis scꝫ hr̄e tres. que eis cōuenit p aliqḋ cōmune qḋ ē triāgulus. non tamē sēper sic se habet ꝙ illa passio insit illi cōmuni pali ud ꝯmune. sed sibi iest per ratione pprīa. Se- cūdo probat ratione sic. qꝛ si illud pdicatū in- sit illis duob⁹ per aliqḋ cōe iest ꝛ ecꝫ illi p aliud ꝯmune. et tūc esset processus i infinitū. ꝛ sic in ter extrema finita esset infinita media. Et ad- dit aristo. ꝙ illa duo qbus attribuit illud cōe debent esse eiusdē generis i scibilis. dū tñ illud ꝯmune pdicet p se de eis. quia si ipsa essēt di- uersoꝝ generꝝ tūc cōtingeret illud ꝯmune ap- plicari ad illa diuersa. qḋ ē cōtra pꝛ⁹ dicta. vbi dicebatur ꝙ nō cōtingit demōstratoīē descē dere ḋ gñe in gen⁹. 2m dictū ex dictis manife- stū est scꝫ ꝙ oīs ꝓpositio q habet aliqḋ mediū inter subiectū et pdicatū ē demōstrabilis. ꝛ ꝓ positiōes ꝙ quas demōstrat illa ꝓpō si sint i mediate sūt elemēta. i. pꝛicipia dmōstratōnū vt sic dictū ē ꝙ ꝓpōnib⁹ affirmatiuis ita dice dū est de negatis. ꝙ scilꝫ illa negatiua ē dmō- strabilis cui⁹ predicatū pꝛ⁹ remouet ab aliq subiecto ꝗ a subiecto illi⁹ ꝓpōis. vt ista nega tiua ē demōstrabilis. nullū corp⁹ est quātitas. per illud mediū qḋ ē substātia. Sed illa ꝓpo sitio negatia ē indemōstrabilis cui⁹ pdicatū rēouet ab aliq subiecto. nec ē aliqḋ subiectū de q prius possit rēoueri illud pdicatū. sicut ē ista: nulla substātia est quantitas.

Tertio Dubitat. vtrū per quālibet sigu ra possint ꝓpōes mediate ad im mediatas reduci. ¶ Pro solutiōe supponitur ꝙ aristoteles i hac scḋa parte itēdit duas cōn clusiōes. ¶ Quaꝝ pꝛia ē hec. ad reducēdū ꝓ positiōes mediatas affirmatiuas ad imedia- tas necesse ē accipere aliquid qḋ pꝛ⁹ predicet de subiecto ꝗ de pdicato illi⁹ ꝓpositiōis. pꝫ exēplo. quia ad reducēdū istā affirmatiuā me diatā. oīe. b. est. a. necesse ē accipe aliquid qḋ prius predicet de. b. ꝗ de. a. ꝙ sit. c. a. p pꝛ⁹ di- cat ꝗ de. b. et sit illud. c. tūc poterit sic demō- strari. oīe. c. est. a. oīe. b. est. c. g oīe. b. est. a. et si iterū maioꝛ sit mediata procedendū est vt pꝛ⁹ quousqꝫ deuētū fuerit ad vnā ꝓpōnē idi- uisibilē. i. imediatā iter cui⁹ extrema nihil me diet. Et subdit ꝙ sicut i materialib⁹ illud qḋ ē simpllci⁹ est pꝛicipiū illoꝝ. sicut in graui idest in gñe pōderl vncia ē pꝛicipiū. et in melodꝫ

idest in cōsonātijs musicalibus minimū.i. ton⁹.
sed in mēbris neruus ē primū pncipiū per qđ
vnū mēbrū alteri ꝯiūgit. et per cui⁹ rupturaꝫ
alterꝝ ab altero dissoluit. sic etiā in demōstra-
tione ꝓpō imediata que ē vna ⁊ īdiuisibilis ē
pricipiū ꝯclusiōis imediate. Ex quo infert ari
stoteles ꝙ in sillͥs demonstratiuis affirmatis
mediū qđ assumit ad reducēdū ꝓpōnē medi
atā ad imediatā nō est extra termiōꝝ ꝓposti
onis mediate. B est nō ē alteri⁹ generis subie-
cti q̄ꝫ sint tales t̄mi. ❡ Scđa ꝯ° ad reducendū
ꝓpōnes negatiās mediatas ad imediatas ac-
cipiendū ē mediū a quo pri⁹ remoueat maior
extremitas q̄ꝫ a miore. Patꝫ exēplo. sic prece
dēn. et licet illud mediū sūptū sit extra miorē
extremitatē B ē inferi⁹ ad eā: non tamē est su-
pra maiorē extremitatē. sed mediat inter mi
norē et maiorē extremitates. ⁊ similit̄ se habꝫ
in scđa figura scꝫ ꝙ mediū nō cadit extra ābo
extrema. sed ī tertia figura neqꝫ mediū est ex̄
subiectū nec extra p̄dicatū. sed sēper ē inferi⁹
ad subiectū respectu vtriusqꝫ extremi. iō ars
reducēdi ꝓpositiōes mediatas ad imediatas
nō habet locū in tertia figura. quia sumendo
mediū s̄m dispositionē illius figure magis ire
tur ad ꝓpōnes mediatas q̄ꝫ ad imediatas. vt
si ad demōstrādū ꝙ aīal sit substātia sumat il
lud mediū qđ ē hō. aut quodcūqꝫ aliud iferi⁹
ad qđcūqꝫ extremū. tūc patꝫ ꝙ p̄misse magis
essēt mediate q̄ꝫ ꝯclusio sillogizāda.

Ad rōnes Ante oppositū. ❡ Ad p̄maꝫ
dicit ꝙ aristo. soluꝫ loq̄bat̄
ꝯditionaliter. scꝫ ꝙ si sub miore essēt multa i-
feriora: tūc demōstratōes possēt augeri in īfi-
nitū subsumēdo sub miore. ❡ Ad scđam dicit̄
ꝙ principiorꝝ ē scīa tertio° et non q̄rto°. ❡ Ad
tertiā rn̄detur ꝯcedēdo añs et negādo ꝯñam.
qꝛ est status in demōstratione particulari. qꝛ
demōstrando passionē de demōstratione vli:
simul ex cōsequēti demōstrat ō per se ipsa.

Queritur Utrum demō
stratio vlis sit
potior particulari. ❡ Et videt̄
ꝙ nō trib⁹ ratiōib⁹ aristotelis.
Et p̄ sic. illa dmōstratō secun-
dū quā scim⁹ est potior sed s̄m
demōstrationē particularē magis scim⁹ q̄ꝫ se-
cundū demōstrationem vlem. g̊ demōstratio
vlis nō est potior particulari. maior patet. qꝛ
facere scire ē tota virt⁹ demōstrationis. ergo
illa demōstratio q̄ maxime facit scire est poti
or. mior probat̄. qꝛ illa demōstratio magis fa-
cit scire q̄ facit aliqđ scire scđm ꝙ ipsuꝫ: q̄ꝫ illa
q̄ facit scire scđꝫ aliud. sꝫ dmōstratō p̄ticlarī fa
cit scire s̄ꝫ ꝙ ipsū. vlis aūt s̄ꝫ aliud. a°r p̄silli pꝫ
qꝛ magis scim⁹ coriscū esse musicū. q̄ꝫ cogno-
scam⁹ ꝙ hō est music⁹. mior declarat̄. qꝛ dmō-
stratio vlis solū facit scire de triāgulo eq̄tibia-
rū. idest de ysochele. ꝙ habet tres scđm aliud.
scꝫ scđm ꝙ triāgulus ē. et nō scđꝫ ꝙ ē eq̄tibia.
sed demōstratio particularis de eq̄tibia facit
scire ꝙ habet tres scđꝫ ꝙ ē equitibia. ❡ Scđo
sic. illa dmōstratio ē potior q̄ ē de ente: q̄ꝫ illa
q̄ est de nō ente. sed dmōstratio vlis ē de non
ente. p̄ticularī v̊o est de ente. ergo p̄ticularī est
potior vli. pꝫ. qꝛ si vle cēt ens dubiū esset an es
set ens aliqđ p̄ter singularia. ❡ Tertio sic. illa
dmonstratio ē potior q̄ nō facit errare: q̄ꝫ illa
q̄ facit errare. sed demōstratio p̄ticularī nō fa
cit errare. vlis autē facit errare. g̊ particularī
ē potior vli. mior patꝫ. qꝛ dmōstratō vlis facit
opinari vle esse aliqđ p̄ter singularia. vt ꝙ tri
angulus ē p̄ter singulares triāgulos. ⁊ figura
p̄ter p̄ticulares figuras. et numer⁹ p̄ter p̄ticu-
lares numeros. eo ꝙ demōstrat aliqđ de aliq̊
coi analogo sine B ꝙ demōstret de singulari-
bus illi⁹ cois. ❡ In oppositū arḡ. quia illa de-
mōstratio ē potior que facit scire scđꝫ ꝙ ipsuꝫ
q̄ꝫ illa q̄ facit scire scđꝫ aliud. sed demōstratio
vniuersalis facit scire scđm ꝙ ipsū. g̊ ē potior
particulari. minor patet. quia demonstratio
vniuersalis demōstrat de triangulo ꝙ habet
tres scđꝫ ꝙ ipsū. demōstratio v̊o particularis
demōstrat de eq̄tibia ꝙ habet tres sed non se-
cūdū ꝙ ipsū sed scđꝫ ꝙ aliud. scꝫ scđꝫ ꝙ trian
gulus. vt patebit in solutiōe prime rōnis. igit̄
demōstratio vlis est potior particulari.

Primo Sciendū ꝙ pro declaratione
termiōꝝ ponitur vna distictio
et due diffinitiones. ❡ Distinctio ē h. demon-
stratio potest tripliciter cōsiderari. vno° iquā
tū silla. et sic ei cōueniūt sex cōditiōes sibi iui-
cē oppositionē hūtes. scꝫ vle. p̄ticulare. affir-
matiuū. negatiuū. oñsiuū. et ad iposibile. Se-
cundo mō pōt ꝯsiderari demōstratio in quan-
tū demōstratio. et sic ei cōueniūt iste quattu-
or cōditiones: q̄ sūt. procedere ex priorib⁹ ⁊
posteriorib⁹. oñdere propter qđ et quia. Ter-
tio mō potest ꝯsiderari per ꝯparationē ad res
significatas. et sic ei cōueniūt iste ꝯditiōes. q̄

unt esse ex ↄcretis siue magis cōpositis. et ex
simplicib⁹ siue magis abstractis. esse de subie
cto. et nō esse de subiecto. Pria diffinitio est h
demōstratio vlis ē illa q̄ demōstrat passionē
de suo subiecto p̄ et adeq̄to. ¶ Scda diffinitō.
demōstratio ꝑticularis ē illa q̄ ↄcludit passionē
de suo subiecto nō p̄io. sic dmōstratio q̄ cōclu-
dit ꝙ ois ysocheles habꝫ tres. Ex q̄ seq̄r ꝙ de-
mōstratio nō dr̄ vlis eo ꝙ ↄclud at cōclusionē
determiatā signo vli. 2° seq̄tur ꝙ demōstratō
nō dicit̄ ꝑticularis eo ꝙ cōcludat cōclusionem
deẽminatā signo particulari.

Secundo

Sciēdū ē ꝙ octau⁹ tractat⁹ in quo ↄparat aristo. demō-
strationes penes ↄditiōes q̄ ↄueniūt demon-
strarioni inquātū ē sill's cōtinet tria capitula. i
quoꝝ p̄io ↄparat demōstratōnē vlem ad par
ticularē penes certitudinē. ⁊ ↄtinet quattuor
partes. In quaꝝ p̄ia mouet tres q̄stiōes. Pri
ma est h. cū sit quedā demōstratio vlis et alia
ꝑticularis: dubitat̄ que illaꝝ est certior et me
lior ¶ Scda q̄stio. cū sit quedā dmonstratō af-
firmatiua. et q̄dā negatiua: dubitat̄ que illaꝝ
ē certior ⁊ melior. ¶ Tertia q̄stio. cū sit q̄dam
demōstratio ostēsiua. et q̄dā ad ipossibile: dubi
tat̄ que illaꝝ ē certior ⁊ melior. Et subdit ꝙ il
laꝝ triū questionū p̄ dtermiabit p̄mā. 2° secū
dā. et tertio tertiā. ¶ In scda parte soluit p̄mā
q̄stionē ponēdo vnicā ↄclusionē. q̄ est h. dmō-
stratio particularis ē potior vli. Probat aristo.
trib⁹ rationib⁹ factis ante oppositū. ¶ In tertia
parte soluit tres p̄dictas ratiōes. sic patebit in
fine q̄stiōis rn̄dēdo ad rōnes factas āte oppo
sitū. ¶ In quarta parte determiat scdꝫ verita
tē p̄imā questionē ponēdo vnicā ↄclusionē. q̄
est h. demōstratio vlis ē potior q̄ꝫ particularis.
quā probat septē rōnib⁹. que patebūt proban
do ↄclusionē respōsiuā ad quesitum.

Tertio

Sciēdū ꝙ 2m. c. ↄtinꝫ vnicā ↄclō nē q̄ ē h. demr̄atio affirmatiua ē
potior negatiua. Probat̄. 5. rōib⁹. Quaꝝ p̄ia ē
h. illa demr̄atio ē potior q̄ p̄cedit ex paucio
rib⁹. sꝫ demr̄atio affirmatiua p̄cedit ex paucio
rib⁹ q̄ꝫ neḡa. ḡ demr̄atio affirmatiua ē potior ne-
gatiua. aor pꝫ. q̄r illa q̄ p̄cedit ex paucioꝛib⁹ ce-
teris parib⁹ velocī⁹ facit scire. bor pꝫ. q̄r sꝫ vterq̄ꝫ
fiat ex trib⁹ termis ⁊ duab⁹ ꝑpōib⁹ affirmatiua
tn̄ fit solū ex affirmatis. sꝫ negatiua fit ex vna
negatiua ⁊ alia affirmatiua. p̄bat̄ iteꝝ maior exē
plo. q̄r ponat̄ ꝙ illa ↄ°e. est. a. debeat p̄bari p̄ il
la tria media. scꝫ. b. c. d. vbi gr̄a i termis signifi
catis. ista ↄ° ois hō ē corp⁹. citius coḡscit̄ q̄ꝫ illa
ois hō ē subā. eo ꝙ p̄ma cognoscit̄ ꝑ pauciora
media. q̄r tm̄ ꝑ illa duo media q̄ sūt al' ⁊ corp⁹
aiatū. sꝫ scda cognoscit̄ ꝑ tria media q̄ sūt aial.
corp⁹ aiatū. et corp⁹. io ad cognoscēdū scdaꝫ oꝫ
cognoscere p̄mā. sꝫ nō eↄ. Scda rō. ex ābab⁹ affir-
mati pōt fieri demr̄a° nō āt ex duab⁹ negatis.
ḡ dmr̄a° affirmatiua ē potior negatiua. Tertia
rō. demr̄a° affirmatiua nō resoluit̄ i negatiuas. sꝫ
eↄ. dmr̄a° negatiua r̄soluit̄ i affirmatiuas. ḡ affir-
matiua ē potior. aīs pꝫ. q̄r ad reducēdū negati-
uā mediatā ad imediatā oꝫ ↄcludi ꝑ vnā affir
matiuā ⁊ vnā negatiuā. sꝫ ad r̄ducēdū affirma
tiuā mediatā ad imediatā solū oꝫ ↄcludi ꝑ du
as affirmatiuas. 4a rō. affirmatiua demr̄at nega
tiuā. ⁊ n̄ eↄ. ḡ affirmatiua ē potior negatiua. 5a rō
p̄inm demr̄atōis affirmatiue ē poti⁹ p̄n° demr̄a
tōis negatiue. ḡ affirmatiua ē potior negatiua. aīs
pꝫ. q̄r p̄nm affirmatiue ē ꝑpō affirmatiua. ⁊ p̄nm ne
gatiue ē ꝑpō negatiua. ḡ seq̄r ꝙ ꝑpō affirmatiua
ē potior negatiua. pꝫ 3r. p̄ q̄r ē notior cū negatiua
sit nō ꝑ affirmatiuā. 2°. q̄r ē p̄oꝛ. a̅. n. significat
eē ⁊ negatiua significat nō eē. mō eē prius ē q̄ꝫ
nō eē. 3°. q̄r affirmatiua ē sine negatiua sꝫ n̄ eↄ.

Conclusio

Rn̄salis. Ulis ē potior par ticulari. Probat̄. 7. rōib⁹. q̄
rū p̄ma ē hec. Illa demr̄a° ē melior ⁊ dignior q̄
magis accipit cām ꝑpter quā res hꝫ eē. sꝫ vlis
ē h°. ḡ ⁊c. aor pꝫ. q̄r demr̄a° ē sill's cause ꝑpter
qd. bor pꝫ. q̄r demr̄a° vlis accipit subm̄ vle cui
p̄ et ꝑ se inē passio. mō tale subm̄ ē magis cau-
sa predicati q̄ꝫ subiectū particulare. ⁊c. Secū-
da ratio. Illa demōstratio ē potior que p̄cedit
per causā magis vniuersalē postq̄ꝫ nō cōtigit
querere aliā cām priorē. sed demōstratio vni-
uersalis est huiusmodi. ḡ. ⁊c. Maior patet. q̄a
si ad aliquod interrogatum detur aliquid pro
pter quid tunc vlterius queretur quousq̄ꝫ de
tur vltimum propter quid et tunc opinamur
nos scire quando habemus vltimū ꝑpter qd
et huius dat duo exēpla. Primū ē de cā finali
vt si queratur propter quā finē venit aliquis
ad forū. Respōdetur vt vendat bladum ⁊ si
vlterius queratur quare vult vendere bladū
Respōdetur vt soluat debitoribus. Et si vlte
rius queratur q̄re vult reddere debitori. Rn̄
detur vt iuste agat. ⁊ tunc vlterius nō cōtigit
querere. ¶ Secūdū exēplū ē de cā formali. vt
si queratur ꝑpter quid āguli eq̄tibiaꝝ habent

duos angulos rectos equales. Respōdet q̄ sunt trianguli. Et si queratur quid est triangulus. Respondet q̄ est figura rectilinearum. ꝛ ibi est status nec cōtingit aliā cām querere. ¶ Tertia rō. Illa demonstratio ē potior q̄ magis recedit ab infinito sed vniuersalis ē huius modi. g̊ ꝛc. Maior pz qꝛ infinitū scđm q̄ īfinitum nō est scibile. Minor probat. demōstratio vniuersalis ē de vlī. qꝛ magis recedit a singularibus que sūt infinita. demōstratō vero particularis ē de pticularibus vni⁹ vlis q̄ magis accedūt ad infinitatē. ¶ Quarta ratio. demōstratio vlis plura facit scire q̄ꝫ pticularis g̊ ē potior. Añs pz qꝛ demōstratio vniuersalis facit scire vlē et particulare simlͬ saltē mō cōfuso sed demonstratio particularis tm̄ facit scire particulare. ¶ Quinta ratio Demonstratio vniuersalis accipit mediū ꝓpinqu⁹ principio q̄ꝫ particularis cū vlis accipiat medium vlius ergo est potior. Et subdit q̄ quedā istarum rōnū sūt logice id est cōes. scꝫ tertia ꝛ q̄rta ꝛ precipue quarta que nō videt necessaria eo q̄ cognito vniuersali nūq̄ꝫ cognoscitur pticulare in ꝓpria forma. ¶ Sexta rō. cognoscēs vlē cognoscit particulare vel ī vlī vel ī ꝓpria forma ꝛ nō ecōtra. g̊ talis ē potior. ¶ Septia ratio. Demōstratio vlis ē itellectualis ꝛ ab intellectu perceptibilis. demōstratō vero pticlaris ē sensualis eo q̄ scit illa q̄ sē su pcipiunt. g̊

Primo

Dubitat. Utrū vlis ē potior. demōstratio ostēsiua sit potior demōstratōe ad īpossibile. ¶ Pro respōsione suppōitur q̄ ari. ī ħ tтio caplo cōparat demonstratione ostēsiuā ad demōstratione ad īpossibile. Et itēdit tres cōclusiōes: q̄rū pria tangit duas differētias inter demōstratione negatiuā ꝛ ad īpossibile: q̄rū pria ē hec. Quia demōstratio ostēsiua negatiua ꝓcedit ex altera affirmatiua ꝛ altera neᵃ. ex quib⁹ ostēsiue demonstrat conclusione negatiuā: sed demonstratio ꝑ īpossibile ē q̄ ex opposito ꝯclusiōis dmōstrāde cū vno manifeste vō ꝯcludit ꝯclusione manifeste falsā. ex cui⁹ falsitate regredit ad falsitatē ypoiheśis ꝑ quā dmōstrat v̄itas ꝯclusiōis dmōstrāde. Ex q̄ ifert ꝯueniētiā ipsaꝝ iter se. sūt ei ex eisdē t̄mis simlr̄ ordiat tā q̄ ad figurā q̄ꝫ q̄ ad modū. Scđa dr̄a qꝛ ī dmōstratōe ad īpossibile ꝯ⁹ debꝫ eē notior p̄missis. qꝛ fit ꝓcessus d̄ falsitate ꝯc̄lonis ad falsitatē vni⁹ p̄misse hꝫ ꝯ̄ ē ī dmōstratōe ostēsiua neᵃ. ¶ Scđa ꝯ⁹ dmōstratio ostēsiua negatiua ē potior q̄ꝫ dmōstratio ad īpossibile. pz. qꝛ illa dmōstra⁹ ē potior q̄ fit ex notiorib⁹ credibiliorib⁹ ꝛ p̄orib⁹. sꝫ illa ē huiusmodi. g̊ ꝛc. ī dmōstratiōe vō ad īpossibile ꝯ⁹ ē notior p̄missis. g̊ ꝛc. ¶ Tertia ꝯ⁹. dmōstra⁹ ostēsiua aᵃ ē potior dmōstratōne ad īpossibile. pz. qꝛ affirmatia ē potior negatia vt patuit ī capitulo p̄cedēti. sꝫ dmōstratō affirmatia ē potior dmōstratiōe ad īpossibile. vt patuit ī ꝯc̄lōe p̄cedēti. g̊ dmōstra⁹ ostēsiua affirmatia ē potior dmōstratiōe ad īpossibile. Ex q̄ pz rñsio ad dubiū. s. q̄ dmōstratio ostēsiua ē potior ea q̄ ē ad īpossibile. pz qꝛ oīs dmōstratio ostēsiua ē aᵃ vel negatia. sꝫ vtraq̄ꝫ eaꝝ ē potior dmōstratiōe ad īpossibile.

Secūdo

Dubitat. vtrū īpossibiles demōstratiōes possint augeri. Et videt q̄ n̄. ꝑ arist. ī fine t̄tij tractat⁹ vbi dicit augēt aūt ñ ꝑ media suple dmōstratōis. ¶ In oppositū argr̄ ꝑ arist. ī tertia rōe posita ī 2⁰ caplo hui⁹ tractat⁹ vbi dicit q̄ oꝫ ħ accipe p̄dicatias q̄dē augētat a dmōstratiōe necē est fieri plēs. ¶ Rñdet ꝑ vnū dictū. ꝛ vnā distictōnē. ¶ Dictū ē istud. dmōstratō dr̄ augeri in ꝓposito. qñ ei⁹ p̄misse sūt mediate ꝛ pñt ꝓbari. si vō p̄misse sint imediate talis dmōstratō ñ dr̄ augmētata. ¶ Distictō ē ħ. dmōnes augeri pōt intelligi tripliciť. vno⁰ ꝑ plurificatōnē medij ita scꝫ q̄ plā media eq̄ pria accipiat ad ꝓbādū cādē ꝯclusionē. 2⁰ pōt itelligi q̄ augēt ad lat⁹ vel ī post subsumēdo scꝫ sub medio distributo plēs miores extremitates vel sub hᵃ extremitate distributa plēs alias miores. 3⁰⁰ pōt intelligi dmōstratōes augeri ꝓpť sillogizatiōē suaꝝ p̄missaꝝ. qñ scꝫ p̄misse vl̄ altā tātū ē mediata vl̄ dmōstrabilis. ¶ Tūc rñdet ad dubiū q̄ dmōstratōes ñ pñt augeri prio⁰ sic deducit auctoritas añ opᵐ. pñt tñ augeri 2⁰ vl̄ 3⁰⁰: vt ꝓbāt auctoritates p⁹ oppositū.

Tertio

Dubitat. vtrū dmōstra⁹ aᵃ ꝓcedat ex paucioꝛib⁹ q̄ꝫ negatia. Rñdet q̄ dmōstratio affirmatia ꝛ negatia hñt pricipia eq̄lia materialia. vtraq̄ꝫ eni fit ex trib⁹ termis ꝛ duabus ꝓpositionib⁹. sꝫ ꝓ tāto dr̄ affirmatia fieri ex paucioꝛib⁹ qꝛ solū ꝓcedit ex affirmatis. neᵃ vō fit ex vna aᵃ ꝛ altā neᵃ. Et si q̄rat si dmōstratō pticularlͬ fctā ī darij sit potior q̄ꝫ demōstratō fctā ī barbara. Rñdet q̄ dmōstra⁹ vlis ī barbara fctā ex eisdē t̄mis sic pticularlͬ fctā ī darij ē potior q̄ꝫtū ad euidētiā illatōis. ñ aūt q̄ātū ad euidētiā cētialē dmōnis. q̄ est

procedere ex his que sũt de scõz ꝙ ipsius.
Ad rationes Ante oppositũ. Ad pri-
mã rñdet aristo. conce
dendo maiorẽ et negãdo minorẽ cũ eius ꝓbati
one. qꝛ habere tres nõ inest eqtibie ſm ꝙ ẽ eq
tibia. sed scõz ꝙ triãgulus ẽ. qd patz. qꝛ triãgu
lus ẽ quoddã cõe ad eqtibiã et predicat̃ de eq
tibia ⁊ alijs triãgulis scõz eãdẽ rõnẽ et nõ ſm
equocationẽ. g̃ cũ habere tres insit oĩ triangu
lo oz ꝙ insit eqtibie scõm ꝙ triangulus. ¶ Ad
scõaz rñdet negãdo minorẽ. quia vl̃ia sũt ma-
gis entia ꝙ̃ particularia. qd patet. quia quãto
aliqd ẽ magis incorruptibile tãto ẽ magl̃ ens
sed vniuersale ẽ magis icorruptibile ꝙ̃ ꝑticu-
lare. g̃ est magis ens. ¶ ad tertiã rñdet aristo.
negãdo miorẽ. et ad ꝓbationẽ dicit ꝙ nulla ẽ
necessitas opinari vl̃e esse vnũ ꝑeter multa.
qd patet ꝑ simile. quia põt demõstrari aliqua
passio de aliq̃ accidẽte sine substãtia. et tamẽ
ꝓpter hoc nõ seq̃t̃ ꝙ sit dare accidẽs sine sub
stãtia. ita I proposito põt fieri demõstratio de
vl̃ibus sine applicatiõe ad sua ꝑticularia. ⁊ tñ
ꝓpter hoc nõ seqtur ꝙ vl̃e sit res ꝑter singula
ria. Et addit ꝙ si aliqs hoc opinet̃ tamẽ causa
illius errorl̃ nõ est demõstratõ. sed male audi
ens. idest male itelligẽs. ¶ Et hec de q̃stiõe.

Queritur Utrum vnitas
habit⁹ sciẽtifici
sumat̃ ab vnitate subiecti. ⁊ di
uersitas a diuersitate principio
rũ. ¶ Argr̃ ꝙ nõ. quia diuerse
scie pñt ↄsiderare idẽ subiectũ
ergo vnitas sciẽtie nõ sumit̃ ab vnitate subie
cti. añs patz. qꝛ oẽs sciẽtie cõsiderãt d̃ vniuer
sali. ¶ Scdo sic. sciẽtia nõ capit entitatẽ a sub
iecto. g̃ nec vnitatẽ. tenet ↄñia. quia ab eodez
habet res ꝙ sit ens ⁊ vnũ ens. ¶ Tertio sic. di
stictio sciẽtiaꝝ sumit̃ a distictione subiectorũ
g̃ nõ a distictiõe principioꝝ. tenet ↄñia. qꝛ idez
nõ habet diuersa pꝛicipia disticta. añs patz ꝑ
aristo. in p̃ de aia dicẽtẽ ꝙ secãtur scie q̃admo
dũ res de qbus sũt. ¶ In oppositũ ẽ aristo.

Primo Sciendũ ẽ ꝙ pro declaratiõe
termioꝝ ponũtur q̃ttuor diffi
cultates. ¶ Quaꝝ pria ẽ hec. vtrũ vnitas sciẽ
tie sumat̃ ab vnitate subiecti. Respõdet̃ per
duas distictõẽs. et duo dicta. ¶ Pria distinctõ
est hec. subiectũ alicui⁹ sciẽtie põt capi dupli
cit. vno mõ materialiter sez pro illa simplici q
ditate de q̃ dmõstrant̃ passiones. Alio mõ ca-
pitur formaliter pro ipsa qniditate iformata
quadã rõne formali q̃ vocat̃ ratio subiectiua.
¶ Scda distinctio. aliqua sciẽtia põt dici vna
duplicit̃. vno mõ intrisece et formaliter. Alio
modo extrisece ⁊ ab obiecto. ¶ Primũ dictũ
est istud. vnitas sciẽtie nec formaliter nec ob-
iectiue sumit̃ ab vnitate matiali subiecti. pz.
qꝛ idẽ subiectũ põt cõsiderari in diuersis sciẽ-
tijs. ¶ Scdm dictũ. vnitas scie nõ formalis sz
obiectiua et extrinseca sumit̃ ab vnitate for-
mali subiecti. Prima pars patz. qꝛ scientia est
vnũ ens reponibile in predicamẽto qualitatl̃
formaliter. ergo de se formaliter et intrisecẽ
vna. tenet ↄñia. quia cuilibet entitati correspõ
det sua propria vnitas. Scda pars patet. quia
si subiectũ sciẽtie sit vnũ in genere scientia di-
citur esse obiectiue vna in genere. ergo ⁊ cetera.
¶ Secũda difficultas. vtrũ distinctio scienti-
arũ sumat̃ precise a distinctione pꝛicipiorum.
Rñdetur per duas distinctõnes. ⁊ duo dicta.
¶ Prima distinctõ. distictõ est duplex. nã que
dã est intrinseca qua aliquid per differentiaz
essentialẽ et intrinsecã distinguitur ab alio. et
sic distinctio sciẽtiaꝝ non potest sumi a distin-
ctione principiorũ. Alia est distinctõ que fit ꝑ
extrinseca. scilicet quãdo principiũ essentiali
ter et extrinsece distinctiuũ ẽ nobis inomiatũ
tunc accipim⁹ vnũ extrinsecũ pro principio di
stinctiuo. sicut distinguim⁹ potẽtias per obie-
cta. ¶ Secũda distinctio. duplex ẽ principium
distinctiuũ. quoddam est distinctiuũ a priori.
Aliud vero est distinctiuũ a posteriori ⁊ ꝑ cõ-
comitãtiã. ¶ Primũ dictũ est istud. distinctio
scientiaꝝ essentialis et intrinseca nõ potest su
mi a distinctione pꝛicipioꝝ ipsius subiecti vel
demonstrationis. patet. quia per nihil extrise
cũ distinguitur aliquid intrinsece et essentiali
ter. sed principia subiecti vel demõstrationis
sunt extrinseca sciẽtie. ergo per ea nõ potest su
mi distinctio essẽtialis ⁊ intrinseca scientie et
ideo q̃libet sciẽtia habet vnã d̃ñam itrisecã et
essẽtialẽ q̃ mnltotiẽs ẽ nobis ignota: per quaz
differt a qualibet alia scia. ¶ Scdm dictũ di-
stinctio extrisica scie sumit̃ a priori ex distictõ
ne ꝑncipioꝝ. ⁊ a posteriori sumit̃ penes diuer
sos modos procedẽdi i illa sciẽtia. Pria pars
pz. qꝛ pꝛicipia sũt nat̃ alit̃ ꝑora subiecti. 2ª ps
pz ꝑ aristo. p̃ de aia dicẽtẽ ꝙ illa scia ẽ prior et
ꝑfectiõ q̃ habz ꝑfectiorẽ ⁊ certiorẽ modũ ꝓce
dẽdi. Alie due difficltates patebũt i 3º nõbili-

Secundo Sciendũ ẽ ꝙ nonꝰ tractatꝰ in q̃ aristoteles determiat ꝺ cõparatiõe sciẽtie ad sciẽtiã. ⁊ ad alios habitꝰ cõtinet tria capitula. ❡ In quoꝝ p̊ tãgit de cõparatione sciẽtie ad sciẽtiã. et cõtinet tres partes. In q̃ꝝ pria scd̃z sic cõmiẽsẽ cõparat vnã demõstrationẽ ad aliã penes ꝯditiones q̃ debentur ei rõne q̃ ẽ demõstratio. q̃ cõditiones sunt q̃ttuor. scȝ esse ex priorībꝰ et esse ex posterioribus. facere scire ꝑpter qd ⁊ facere scire quia: et scd̃m hoc ponit duas conclusiones. Quarũ prima est hec. Scia que ẽ prior. i. ex prioribus est certior ea que ẽ ex posterioribus. ❡ Secũda conclusio Demonstratio que facit scire propter quid ⁊ q2 est est notior illa que facit scire quia est tñ. has duas conclusiões relinqt aristoteles notas ex prius habitis. ❡ In scd̃a parte comparat vnã demonstrationẽ ad aliã penes conditões q̃ debentur ei in ratione reruȝ significatarũ. q̃ ꝯditões sũt q̃ttuor. s. eẽ de subiecto. et esse de non subiecto. esse ex simplicibꝰ et esse ex magis ꝯpositis. ⁊ ꝯtinet duas ꝯclusiones: quarũ pria est hec. ❡ Scia que est de nõ subiecto est certior illa que ẽ de subiecto. et capitur hic subiectum pro materia sensibili vel ꝓ aliqua conditione materiali sensibili. ꝓbat exemplo quia arithmetica que ẽ de numero qui est non subiectũ ẽ certior ⁊ nobilior q̃ȝ musica que est de numero sonoro qui dicitur esse subiectũ. ❡ Scd̃a ꝯclusio. sciẽtia que ẽ de simplicibus est certior ea que ẽ de magis ꝯpositis aut contractis. vt arithmetica que est de numero est certior q̃ȝ geometria que ẽ de magnitudine. quia vnitas que est principiũ numeri est simplicior et prior pũcto. quod ẽ principiũ magnitudinis: Addit eñi pũctus supra vnitatem positionẽ in ꝯtinuo ❡ In tertia parte cõparat scias adinuicẽ penes identitatem et diuersitatem: ⁊ intendit tres conclusiones: quarum prima est hec. ❡ Unitas scie sumitur ab vnitate subiecti ita ꝙ illa sint vnius scie que sũt vniꝰ gñis scibilis. Hanc ꝯclusionẽ nõ probat arist. potest tñ sic ꝓbari. q2 scia ẽ quidã motus rationis: sed motus capit vnitatẽ a termio ad quem. terminus autem a q̊ quẽ scientie est subiectũ ipsius scie. q2 in sciẽtiis speculatiuis solũ q̃rit̃ cognitio subiecti scibilis. et in sciẽtiis practicis q̃rit̃ cognitio cõstructionis ipsiꝰ subiecti. ❡ Scd̃a cõclusio tãgit q̃ttuor ꝯditiões reqsitas ad h̃ ꝙ aliq̃ scia dicat̃ vna. Quaꝝ pria ẽ hec. ꝙ talis scia habeat vnuȝ genꝰ subiectum. Scd̃a ẽ. ꝙ tale subiectũ cõponat̃ ex aliq̃bus pricipiis primis ex q̃bꝰ procedit demõstratio. Tertia ẽ. ꝙ habeat partes subiectiuas. Quarta ẽ. ꝙ habeat passiones ꝑ se de subiecto ꝑ sua principia demõstrãtes. ❡ Tertia ꝯ°. distinctio sciẽtiaꝝ sumit̃ ex distinctiõe pricipioꝝ. patet. quis ex opposito ꝯñtis infert̃ oppositũ añcedẽtis. nã si principia sint eadẽ: et scie erũt eedẽ. ergo ille sciẽtie erũt diuerse quaꝝ pricipia sũt diuersa. 2°. patet idẽ a signo. quia dicimꝰ sciaȝ subalternatã et subalternãtẽ esse distictas sciẽtias eo ꝙ habẽt principia pria ⁊ idemõstrabilia distincta et nõ eadẽ. g̊ signũ ẽ ꝙ distictio scientiaꝝ sumit̃ a distinctione principioꝝ. Et subdit aristo. ꝙ eadẽ ꝯ° potest demõstrari per diuersa media. Prio in mediis eiusdẽ coordinationis. et de hoc nõ dat ipse exẽplũ. 2°. i mediis alteriꝰ coordinatõis. sic ista ꝯ°. oẽ qd̃ letat̃ trãsmutat̃. põt p̊ oñdi ꝑ illd̃ mediũ qd̃ ẽ q̃escere. vt oẽ qd̃ quiescit transmutat̃. omnis letans q̃escit. g̊ oĩs letans trãsmutat̃. 2°. potest dmõstrari per istud mediũ qd̃ est moueri. vt oẽ qd̃ mouet̃ trãsmutat̃. sed omnis letãs mouetur. ergo omnis letans transmutatur.

Tertio Sciendũ ẽ ꝙ circa hũc textũ incidũt q̃ttuor difficultates. Quarũ pria ẽ hec. vtrũ habitꝰ omniũ ꝯclusionũ sit idẽ habitꝰ numero. ❡ Rñdet̃ probabilit̃ ꝙ sic sicut eni calor ꝑ primũ actũ calefactõis causat vnũ gradũ. et per 2m causat vnũ aliũ gradũ. ⁊ per actũ caliditatis tertiũ cãt tertiũ. et sic in ifinitũ: tãdẽ ex oĩbus illis gradibꝰ fit vna caliditas numero. sic ẽt itellectꝰ per actũ quẽ habet circa primã cõclusionẽ methaphicalẽ causat vnũ gradũ hitꝰ totalis methaphici. et ꝑ actuȝ quẽ habet circa scd̃aȝ causat 2m gradũ. ⁊ sic cõseq̃nter. tũc ex illis oĩbꝰ habitibꝰ resultat vnꝰ habitꝰ totalis q est vnꝰ vnitate numerali ⁊ eiusdã totalitatis. dicit̃ tñ vnꝰ in genere ꝓpt̃ vnitatẽ genericã sui subiecti. ❡ Scd̃a difficultas vtrũ subiecti ⁊ passionis ⁊ generaliter omniũ cõtentoꝝ in sciẽtia possit esse vnus habitꝰ. Respõdet̃ ꝙ sic. q2 subiectũ cõtinet ṽtualiter notitiã cuiuslibet cõtẽti sub eo ideo habitꝰ subiecti per idẽtitatẽ ṽtualis cõtinẽtie põt dici vnꝰ cũ habitu oĩm ꝯsideratoꝝ in sciẽtia illa. ❡ Secũda difficultas. vtrũ scia ꝺ icorporeis ⁊ a corpore sepatis. sit certior q̃ȝ sciẽtia de corporeis ⁊ cũ corpe ligatis. ❡ Et videt̃ ꝙ sic. ꝑ aristotelẽ i

prima conclusione huius capituli qui dicit ꝙ
scientia que est ex prioribus est certior. ¶ In
oppositum arguitur per cōmentatorē septimo
methaphisice vbi vult ꝙ methaphisica ē cer-
tior omnibus alijs et tamē ē de subiectis cor-
pore ligatis. ꝗ. ¶ Ad dubiū scōm linconiensē
Respondetur affirmatiue ꝙ sic. Procuī ꝓ-
batione supponit ꝙ sicut ad h ꝙ aliquod ob-
iectum sensibile ab oculo corporali videatur
requiritur ꝙ in tali obiecto infundatur lumē
corporale ita ꝙ quanto in illo maius lumē in-
funditur tāto magis est ab oculo corporali vi
sibile: ita proportionabiliter ad h ꝙ aliqd ab
intellectu cognoscatur: requiritur ꝙ in eo īfū
datur lumē spirituale ita. s. ꝙ quanto tale ob-
iectum est magis receptiuum lucis spiritualis
ipsum est propinquius intellectui et ab eodē
magis intelligibile. Hoc supposito format ta
lem ratione: qꝛ notitia illorū entium que sunt
propinquiora ipsi intellectui et lucis spiritu-
alis magis receptiua est certior: sed entia pria
sicut sunt cause vniuersales et intelligentie ꝛ
substantie a corporibus separate sunt huius-
modi. ꝗ ꝛc. Uerūtamē a nōnullis negatur il-
lud lumē spirituale necessario preexigi ad in-
telligibilitatem alicuius quiditatis: sed dicūt
vnumquodqꝫ in se habere propriū gradū sue
entitatis et magis sue cognoscibilitatis. huius
tamē difficultatis veritatem requirere altio-
ris eget scientie. ¶ Ad ratōnē in oppositum re
spondet linconiensis ꝙ licet mathematica sit
certior alijs sciētijs ꝗtū ad intellectū nostrū
grauatū et mole carnis obnubilatū: nō tamē
ꝗtū ad itellectū separatū a tali mole carnis.
¶ Quarta difficultas. Utrū ista conclusio le-
tans transmutatur possit probari per ista duo
media que sunt moueri et quiescere. Et vid ꝙ
ꝙ non qꝛ demonstrationes non augentur per
media. In oppositum ē arist. ¶ Respondetur
affirmatiue ꝙ sic. ꝛ vltra dicitur ꝙ ari. prius
locutus est de demonstratione ꝓprie dicta et
methaphisicali: hic aūt loquitur magis de de
monstratione naturali que ē minus ꝓprie di-
cta demonstratio et illa potest augeri per me
dia. ¶ Et pro declaratione exēpli notat linco
niensis ꝙ in letante sunt duo motus scꝫ inte-
rior et exterior. Nā anteqꝫ letās letetur oportet
ꝙ habeat appetitū et spem: visus eni quē ha-
bebat ad rem appetitā vocatur appetitus: sꝫ
prosecutio illius appetibilis vocaꝫ spes: post

vero rei executionē illud quod prius vocaba
tur appetitꝰ: nūc vocaꝫ amor. qꝺ vō priꝰ voca
baꝫ spes: nūc dr̄ letitia. Est eni letitia dilatatō
sāguīs circa cor letātis. ꝗ post executionē rei
appetite qescit quātū ad appetitū. sꝫ tñ adhuc
moueꝫ motu interiori. qui est dilatatio sangui
nis ad cor

Conclusio

Rñsalis. vnitas habitꝰ sciē
tifici sumiꝫ ab vnitate subiecti. et distictō suiꝫ
a distictiōe pricipioꝝ. hꝰ sat] pꝫ ex 2° nōbili.

Primo

Dubitaꝫ. vtrū sensibiliū sit sci-
entia. ¶ Pro solutōne supponi
tur ꝙ in secūdo capitulo excludit aristo. sciē-
tiā a duobꝰ generibꝰ reꝝ. scilꝫ a casualibꝰ ꝛ for
tuitis. et ab his q̄ per sensū percipiūtur. Et cō-
tinet duas partes. In quaꝝ pria intēdit q̄tu
or cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē hec. eiꝰ qꝺ ē a for
tuna nō est sciētia per dmōstrationē. Patꝫ. qꝛ
cuiꝰ est scia aut ē necessariū. aut vt freq̄ter. sꝫ
illud qꝺ ē a fortuna nō est necessariū neqꝫ fre-
q̄ter ergo eius qꝺ ē a fortuna nō ē sciētia. ma
ior patet. qꝛ ois demōstratio aut ē per necessa
rias propōnes aut per propōnes q̄ sūt vere vt
frequēter. mior ꝓbaꝫ. quia illa que sunt a for
tuna sunt extra necessariū. et extra freq̄nter.
Ex quo infert aristo. ꝙ si premisse fuerint ne-
cessarie cōclusio erit necessaria. et si premisse
fuerint vere vt frequēter. conclusio erit vā vt
freq̄nter. ¶ Scđa 9° nō contingit aliquid scire
per sensū. Probaꝫ duabꝰ rationibꝰ. ꝛ duobus
signis. Prima ratio. si cōtingeret aliqd scire p
sensū: seq̄reꝫ ꝙ scire esset sētire. 9ñs ē incōue-
niens. ꝗ et añs. Scđa rō. quia sciētia ē vniuer-
saliū. sed nō contingit sentire vniuersale. ꝗ nō
contingit scire aliqd per sensū. maior pꝫ. quia
demōstratio ē per ꝓpōes vl'es mior probatur
qꝛ sensus nō ē nisi eorū que sūt hic et nūc. vni-
uersale autē non ē hic nec nūc. sed ē vbiqꝫ ꝛ sē
per. ergo non contingit sentire vl'e. Ex quo in
fert ꝙ sentire quidē necesse est singula. i. ꝙ sē
tire contingit singulariter. est autē scientia co
gnoscēdo vniuersale. ¶ Primū signū est. si sē-
sibiliter viderēmꝰ triāgulū habere tres nōdū
sciremꝰ ipsū habere tres. sed adhuc q̄reremus
demōstrationē ꝛ causā propter quā ipse habꝫ
tres. ꝗ seqꝫ ꝙ nō 9tigit aliqd scire per sensum.
2m signū. si essemꝰ supra lunā et viderēmꝰ ter
rā obiectā inter solē ꝛ lunā tūc viderēmꝰ lunā
eclipsari. et tamē nō sciremꝰ causā ꝓpter quā
vniuersaliter deficit: sed solū sciremꝰ causā ꝑ

pter quã nũc deficit. ğ signũ est ꝙ non cõtigit
aliquid scire per sesũ. ¶ Tertia cõclusio tãgit
aliq̃ correlaria. Quoꝝ primũ ẽ. sensus non est
vniuersaliũ sed ex pluribꝰ singularibꝰ multoti
ens sensatꝫ venamur vnũ vle. Scõm correla-
riũ. vniuersale est honorabile quãdo ostendit
causã passionis. Tertium correlariũ. cognitio
vniuersalis ẽ honorabilior quacũq; cognitiõe
sensitiua et quacũq; cognitione q̃ nõ est ꝑ cau
sã. Quartũ correlariũ. cognitio pricipioꝝ ẽ ho
norabilior quacũq; alia cognitione. Quĩtũ cor
relariũ. ĩpossibile ẽ sentiẽdo aliqđ scire demõ
strabile. nisi aliqs dicat ꝙ sentire sit per dmõ-
stratione scire. secũdũ illos q ponebãt ꝙ sen-
sus non differt ab ĩtellectu. ¶ Quarta ꝯᵒ tan-
git remotionẽ cuiusdaꝫ dubiȷ. q2 aliquis possꝫ
dicere ꝙ sensus nihil faceret ad sciam. Rñdꝫ
aristo. dicens ꝙ q̃dã sũt q̃ ignorant̃ propt dfe
ctũ sensus. et si sentirent̃ eoꝝ haberemꝰ scien
tiã nõ ꝙ sensus sit causa principalis sciẽtie. sꝫ
quia ex sensu tanq̃ ex causa occasionali deueĩ
mus in cognitionẽ propõis vniuersalis. ita ꝙ
ex pluribꝰ visionibꝰ et sensationibꝰ venamur
vniuersale. vt si videremꝰ poros qui sũt ĩ vitro
nũq̃ dubitaremꝰ q̊ mõ lumẽ pertransit vitrũ
sed quia sic videmꝰ in vno vitro et conseq̃nter
in aliȷs pluribꝰ vitris: tunc intelligimꝰ sic esse ĩ
oĩbus vitris. et sic per sensũ multiplicatũ due
nimꝰ in cognitionẽ ꝓpositõnis vniuersalis. sci
licet ꝙ omne vitrũ permittit lumia trãsitũ. sꝫ
quia aliquãdo ignoramꝰ illũ sensũ scꝫ ꝙ vitrũ
sit perforatũ: ideo ignoramꝰ propõnẽ vniuer-
salẽ. et ita ĩpedimur ad sciendũ propter qđ vi
trũ est transparens.

Secundo Dubitatur. vtrũ omniũ sillo
gismoꝝ principia sint eadẽ pricipia. ¶ Pro rñ-
sione supponẽdũ ẽ ꝙ aristo. in tertia parte ostẽ
dit ꝙ diuersaꝝ sciaꝝ diuersa sunt principia. ⁊
continet duas particulas. Quaꝝ pria tãgit q̃t
tuor ꝯclusiões. ¶ Prima ẽ hec. nõ omniũ sillo
gismoꝝ sũt eadẽ pricipia. Patet. quia sillogis-
moꝝ quidã sunt veri aliȷ sunt falsi. sed sillorũ
veroꝝ et falsoꝝ non sũt eadẽ principia. ğ non
omniũ silloꝝ sunt eadẽ pricipia. et licet ex fal
sis cõtingat sillogizare verũ hoc nõ est nisi se-
mel. h̄ ẽ non sẽper. q2 si altera premissaꝝ sillo
gismi ꝓcedẽtis ex falsis prosillogizat̃: tũc i ta
li ꝓsillogizatione nõ contiget ex falsis sillogi-
zare verũ. ¶ Scđa cõclusio. nõ omniũ sillorũ
falsoꝝ sũt eadẽ principia. patet. q2 quorũdam
silloꝝ falsoꝝ ꝯclusiões sũt ꝯrie. et quorũdã cõ
clusiões sũt icõpossibiles. ğ si oĩm silloꝝ sũt ea
dẽ pricipia. añs pꝫ. q2 iste sũt ꝯrie. iiustitia ẽ iu
stitia. timor ẽ audacia. ⁊ vtraq; est falsa. iste ẽt
sũt icõpossibiles. hõ ẽ equꝰ. hõ ẽ bos. eq̃le ẽ ma
ius. eq̃le ẽ minꝰ. sꝫ tles ꝯclones nõ pñt ꝯcludi
nisi ex pricipiȷs ꝯriȷs falsis aut icõpossibilibꝰ.
talia aũt pricipia ñ sũt eadẽ. ğ ⁊c. ¶ Tertia ꝯᵒ
nõ oĩm silloꝝ veroꝝ sũt eadẽ ꝑncipia. Proba
tur q̃ttuor rõibꝰ. Pria ẽ h. ꝯclusionũ gñe dif-
tiũ pricipia ñ pñt esse eadẽ. sꝫ mlte sũt ꝯcloes
ve gñe dr̃ntes. ğ eoꝝ pricipia ñ sũt eadem. ma
ior pꝫ. q2 si ꝯclusionũ gñe dr̃ntiũ ꝑncipia essẽt
eadẽ. vel ğ huiusmodi ꝑncipia ꝯueirẽt in sursũ
h̄ ẽ ꝙ ĩm ꝯueirẽt ẽm dispõnẽ 2ᵉ figure i q̃ scꝫ
mediũ sẽp ꝑdicat̃. aut ꝯueirẽt i deorsũ. h̄ ꝙ sil
logismi ꝯueirẽt i termis dispositꝫ scđꝫ exigẽti
am tertie figure in q̃ mediũ subicit̃ in vtraq;.
aut cõueirẽt in termio exterꝰ se hñte aut iteri
us. h̄ ẽ ꝯueirẽt i dispõne ꝑme figure i q̃ mediũ
subicit̃ respectu maiorꝫ ꝓpt qđ dicit̃ eẽ interi
us. et idẽ mediũ ꝑdicat̃ in scđa ꝓpõe de mio-
re. ideo dr̃ eẽ exterꝰ. Scđa rõ. si oĩm silloꝝ ve
rorũ eẽnt eadẽ ꝑncipia maxĩe eẽnt ꝑncipia cõ
munia. cuiusmodi ẽ istud. d̊ q̃libꝫ ẽ affirmatio
vel negatio v̄a. sed talia ñ sũt eadem respectu
oĩm ꝯclusionũ demõstrãdaꝝ. ğ ⁊c. mior pꝫ. q2
huiusmodi ꝑncipia ꝯia cũ igrediũt̃ dmõstrati
onẽ coartant̃ ad ꝓpriũ genꝰ subiectũ. vt prius
patuit. ⁊ freq̃nter illa subiecta sup q̃ fũdant̃ ⁊
erigũt̃ dmõstratiões dr̃nt gñe. ğ nõ oĩm dmõ-
stratõnũ ꝑncipia ꝯia sũt eadẽ. mior patꝫ. q2 co
rũ q̃ erigũt̃ sub dmõstratiõe q̃dã sũt sub q̃lita
te. q̃dã sũt sub quãtitate. Tertia rõ. ꝑncipia ñ
sũt multo miora ꝯclusiõibꝰ. sed ꝯclusiões i di
uersis dmõstratiõibꝰ nõ sunt eedẽ. ğ neq; ꝑnci
pia. mior patꝫ. q2 ꝯclones aliqñ sũt ex termis
assũptꝫ. i. dispositꝫ i scđa vel tertia figuris. vel
sũt ex termis admissis. i. dispositꝫ i pria figura
ğ ⁊c. Quarta rõ. q̃rũdã ꝯclonũ ꝑncipia sũt ne-
cessaria ⁊ q̃rũdã ꝯtigẽtia. sꝫ necc̃ia ⁊ ꝯtigẽtia ñ
sũt eadẽ. ğ ⁊c. ¶ 4ᵃ ꝯᵒ tãgit rẽotõnẽ cuiusdã du
biȷ. nã lꝫ ñ oĩꝫ dmõstratõnꝫ vl̃r sil' sũptaꝝ sint
eadẽ ꝑncipia: tñ nõ videt̃ obstare qn q̃rũdaꝫ
demõstratõnũ sint aliq̃ ꝑncipia eadẽ. sic dmõ
stratõnũ logicaliũ sũt eadẽ ꝑncipia logicalia.
⁊ geometraliũ geometl̃ia. Rñdꝫ aristo. ꝙ di-
cere sic eẽ nihil aliud ẽ q̃ dicere ꝙ diuersaruꝫ
sciaꝝ sũt diuersa ꝑnᵃ ꝓp̄a. ⁊ iõ si ꝓpt h̄ ꝯcludit
aliqs oĩm dmõstratõnũ vniuersalit̃ esse eadẽ

principia. illud ē multū derisoriū. qꝛ pari ratione diceret̄ φ oīa entia sūt eadē. qꝛ omnia entia conueniūt in hoc φ est esse ens.

Tertio Dubitat̄. vtrū omniū sciētiarū sint eadē principia. ¶ Pro solutione supponit̄ φ aristo. in tertia particula intēdit duas cōclusiōes. ¶ Quarū pria est h̄. nō omniū demōstrationū et sciētiarū sunt eadē principia. Probat̄ duab⁹ rationib⁹. Quarū pria est hec. qꝛ si sic. tūc de quolibet demōstraret̄ qd̄libet. sed illud ē fatuū dicere et multū insipiēter. ḡ ⁊c. Ↄña pꝫ. qꝛ sumātur iste due ↄclusiōes q̄ sūt. a. et. b. et capiātur plura pricipia scꝫ. c. d. f. tūc si per illa possit. a. demonstrari ita ēt ⁊. b. mīor patet. qꝛ talis indr̄ia principiorū nō cōtingit in sciētijs mathematicis q̄ procedūt ex oīno imediatis. neqꝫ ī resolutorijs q̄ ꝓcedūt ab his que ab imediatis originē traxerūt. ¶ Scd̄a rō. principia sūt ꝓpoōes imediate. sed diuersarū sciētiarū diuerse sūt cōclusiōes. ḡ ⁊ diuersa p̄ncipia imediata. tenet ↄña. qꝛ ↄclusiōes suā diuersitatē sumūt ex suis proprijs principijs. vt patuit ex capitulo p̄cedenti. ¶ Scd̄a ↄ⁰ tangit solutionē eiusdē obiectionis. posset enī aliqs dicere φ pluriū ↄclusionū d̄mōstrabilium est vnū principiū imediatū. qd̄ tamē pōt applicari ad diuersas ↄclusiōes. R̄ndet aristo. φ licꝫ pria pr̄cipia sint cōia plurib⁹ ↄclusiōib⁹. tamē in vnoq̄qꝫ gn̄e scibili ē vnū pricipiū primū speciale. h̄ ē vna pria ꝓpositio imediata ad quā resoluūtur oēs cōclusiōes q̄ deducunt̄ ex principijs illi⁹ sciētie. et ē illa pria ꝓpositio imediata que subijcit gen⁹ subiectū respectu sue diffinitiōis. Ex q̊ infert φ nō ↄtingit demōstrare quodlibet ex q̊libet. sed diuersarū sciētiarū necessario principia sūt diuersa. Infert 2⁰ φ sciētiarū duplicia sūt pricipia. q̄dā sunt ex qb⁹ et illa sūt premisse ex quib⁹ vel per q̄s demonstrant̄ passiōes de subiectis. Alia sūt principia circa q̄. et ista sūt subiecta sciētiarū circa q̄ sciētia v̄satur. sicut in arismetica numer⁹ est subiectū. et in geometria magnitudo. Et subdit φ principia ex quibus sūt cōia. sed p̄ncipia circa que sunt propria.

Ad rationes Ante oppositū. due prime soluūtur ex primo notabili. ¶ Ad scd̄am dicitur φ negatur aīs. et ad probationē ↄcesso antecedēte negat̄ cōsequētia. quia hec dictio q̄ʒadmodū nō dicit circūstātiā cause. sed solū dicit similitudinē. ¶ Et hec de questione.

Queritur vtrū ab eodē itellectu d̄ eodē obiecto possit siml̄ ⁊ semel haberi sciētia ⁊ oppio. ¶ Et videt̄ φ sic. per philosophū in textu de dyametro scim⁹ φ ē cōmēsurabilis coste. et siml̄. opinamur de dyametro φ sit icōmēsurabilis coste. ḡ de eodem subiecto potest simul haberi scientia ⁊ opinio ¶ Secūdo sic. possibile ē eūdē intellectū siml̄ habere mediū ꝓbabile ⁊ mediū demōstratiuū ad eādē cōclusionē. ergo possibile ē simul habere sciētiā et opinionē de eodē. ¶ Tertio sic. aliqs pōt p̊ per mediū ꝓbabile habere opinionē de aliq̄ cōclusiōe et postea cognito medio ꝓpter qd pōt de eadē habere sciāʒ. sed adueniēte sciētia nō destruit̄ precedens opinio. cū talis adhuc possit probare illā cōclusionē p mediū probabile. ḡ de eodē simul possum⁹ habere sciētiā ⁊ opionē. ¶ In oppositū ē arꝫ.

Primo Sciēdū est φ pro declaratione termiorū ponūt̄ due distinctiones. ¶ Quorū pria ē hec. opinio scd̄m linconiensē potest capi tripliciter. scilꝫ ꝓprie. ↄmuniter. et magis ꝓprie. Opinio ↄmuniter dicta ē cognitio cū ↄsēsu. et sic nō est aliud q̄ʒ fides vel credulitas q̄ assētim⁹ siue firmiter siue nō alicui ꝓpositioni ↄtingēti vel necessarie. ⁊ sic opinio ē gen⁹ ad sciētiā. ⁊ ad opinionē proprie et magis proprie dictā. Ex quo seqtur φ omnis sciētia ē opinio. et oē scibile ē opinabile. sꝫ nō ecōtra. Opinio ꝓprie dicta ē acceptio vni⁹ partis cōtradictiōis cū formidine ⁊ tiore alterius partis. et tūc cū assentim⁹ alicui ꝓpositioni dubitādo tamē de veritate sui ↄtrarij. talis assensus vocat̄ opinio. Scd opinio magis proprie dicta est cognitio veri cōtingētis scd̄m φ huiusmodi. Et ad istā due cōditiōes reqrunt̄. Primo requirit̄ adhesio vel assensus alicuius ꝓpositionis ↄtigētis. Ex q̄ seqtur φ nulli⁹ propositiōis nec̄ie pōt esse opinio ꝓprie ⁊ magis ꝓprie dicta. Scd̄o reqrit̄ φ talis ꝓpō contingens ab opināte capiat̄ vt cōtingēs. qꝛ si talis ꝓpō de facto fuerit cōtingēs. et ab opināte accipiat̄ tanqꝫ necessaria. tūc stāte tali iudicio nō posset opinās de ea habere opionē. ¶ Secunda distictio. sciētie vel opionis duplex ē obiectū. quoddā ē obiectū totale. sicut ē ipsa ↄclusio scita vel opinata. et sic capit̄ hic. Aliud est obiectū partiale. scꝫ obiectū cōclusionis scite

vel opinate. ꝛ de tali nõ intelligit questio.

Secundo Sciẽdũ ẽ ꝙ tertiũ et vltimũ capitulũ in quo aristo. determinat de cõparatione sciẽtie ad alios habit⁹ continet tres ptes. In quaꝝ pria agit de cõparatione sciẽtie ad intellectũ et opinionẽ. et cõtinet quattuoꝛ ↄclusiões. ¶ Quaꝝ pria est hec scibile ꝛ sciẽtia dr̃nt ab opinabili et opinione. Patet. qꝛ sciẽtia ẽ vlis ꝛ fit per ꝑpões vniuersales et necessarias. sed opio est circa ꝑpões contingẽtes non necessarias. ǧ ꝛc̃. Scõa pars patet. qꝛ scibile ẽ necessariũ et ĩpossibile aliter se habere. opinabile vͦo nõ est necessariũ qꝛ sic possibile aliter se habere esset ĩpossibile. cũ opinabile sit cõtingẽs. ¶ Scõa ↄclusio tãgit differẽtiã inter ĩtellectũ ꝛ opinionẽ. qꝛ ĩtellectus est pncipiũ sciẽtie: opinio autẽ nõ cũ sit cõtingentiũ. et capiẽ hic intellect⁹ nõ pro potẽtia intellectiua. sed pro habitu cognitiuo principiorũ. ¶ Tertia ↄclusio tãgit drĩaz inter sciẽtiaz et intellectũ. et est hꝫ. sciẽtia differt ab intellectu. qꝛ scientia ẽ habit⁹ ꝑpõis mediate ꝛ demõstrabilis. intellect⁹ vͦo est habit⁹ ꝑpõis ĩmediate ꝛ indemõstrabilis. ¶ Quarta ↄ⁹. sciẽtia intellect⁹ et opinio cõueniũt in hꝫ ꝙ sũt veroꝝ et possũt esse circa ꝑpões veras. ¶ Ex quibus infert duo correlaria. q̃rũ primũ est. opio est circa verũ et falsũ. Scõz ẽ ꝙ opinio ẽ circa verũ cõtingẽs qꝺ est possibile aliter se habere Patet trib⁹ rationib⁹. prio per diffinitõnẽ opinionis. qꝛ opinio ẽ acceptio ꝑpositiõis mediate et nõ necessarie. 2⁹. quia incertũ diciẽ de natura opinionis. ǧ opinio ẽ veri incerti siue ↄtingenti. 3⁹. nullus dicit se opinari cognoscẽdo aliquid esse ĩpossibile aliter se habere. sed tũc dicit se scire. ǧ opinio ẽ veri cõtingentis. et scientia veri necessary.

Tertio Sciẽdũ est ꝙ in scõa parte hui⁹ capituli mouet aristo. duas questiões. et intendit quattuoꝛ ↄclusiões. ¶ Pria cõclusio tãgit ãbas questiões. q̃rũ pria est hec. vtrũ cõtigat idẽ sciri et opinari. Scõa q̃stio. vtrũ sciẽtia et opinio sint idẽ. ¶ Scõa ↄclusio q̃ est disputatiua tãtũ est ista. cõtingit idẽ sciri et opinari. patet trib⁹ rationib⁹. Pria rõ ẽ hec. nihil cõtigit opinari qn contingat illud scire. ǧ cõtingit idẽ scire ꝛ opinari. Scõo sic. sic sciẽs procedit p ꝑpositiones mediatas q̃usqꝫ veniat ad ĩmediatas. similiter ꝛ opinãs. ǧ cõtingit idẽ scire ꝛ opinari. Tertio sic. sicut cõtingit scire qꝛ ꝛ ꝑpter qd. ita contigit opinari qꝛ et ꝑpter qd. ergo cõtingit idẽ scire et opinari. ¶ Tertia ↄ⁹ tãgit solutionẽ scõe q̃stionis. ꝛ ẽ hec. si aliqs habit⁹ acgratur p media q̃ nõ sũt possibilia aliter se habere sicut sũt diffinitiões per quas fiũt demonstratiões. talis habit⁹ erit sciẽtia ꝛ ñ opio. ꝛ habẽs talẽ habitũ sciet et nõ opinabiẽ. Sed si aliquis habit⁹ acgraẽ per media possibilia aliẽ se habere que nõ insũt extremis scõz substãtiã nec scõz speciẽ idest p se: talis habit⁹ erit opio et nõ scia. et habẽs talẽ habitũ opinabiẽ et nõ sciet neqꝫ quia neqꝫ ꝑpter qd. Si tamẽ acgratur per ĩmediata erit opinio ꝑpter quid. et p mediata erit opinio qꝛ. ¶ Quarta cõclusio tãgit solutionẽ prie q̃stionis ad quã respõdet tripliciter. prio per simile. naz sicut eiusdẽ penit⁹ nõ est opinio vͣa et falsa. et sic nec eiusdẽ peit⁹ ẽ opinio ꝛ sciẽtia. sed sicut qdã dicũt incõuenientia seq ad hoc ꝙ ẽ eiusdẽ esse opinionẽ verã et falsã. vt ĩcõueniẽs ẽ vere opinari dyametrũ esse ↄmẽsurabile coste q̃drati. similiter seq̃rẽtur ĩcõueniẽtia ad hꝫ ꝙ est eiusdẽ esse opionez et sciẽtiã. ¶ Scõa solutio. sicut eiusdẽ dyametri põt esse opinio vͣa et falsa. ñ tamẽ eiusdẽ penit⁹. differt eni scõz rationẽ. ita etiã scia ꝛ opinio sũt eiusdẽ. vt de hoĩe scim⁹ ꝙ vere ẽ aĩal sed de hoĩe opinamur ꝙ sit ãbulãs vel currẽs ¶ Tertia solutio. ñ ↄtigit simł opinari et scire idẽ. qꝛ tũc aliqs simul opiareẽ idẽ posse aliter se habere. et ñ posse aliter se hr̃e. qꝺ ẽ incõueniens. Ex qbus ↄcludit correlarie ꝙ ĩpossibile ẽ de eodẽ habere sciẽtiã ꝛ opinionẽ. licet diuersoꝝ p̃dicatoꝝ respectu eiusdez subiecti possit haberi sciẽtia ꝛ opinio. vt de hoĩe respectu risibilis habeẽ scia. sed de homine respectu huius p̃dicati currit habeẽ opinio.

Conclusio Rñsalis. ĩplicat ↄdictões de eodẽ obiecto totali. vt de eadẽ ↄclusione habere sciẽtiã ꝛ opinionẽ siue successiue siue simul. siue ab eodẽ ĩtellectu siue a diuersis. patz. qꝛ sciẽtia solũ ẽ de ↄclusione nec̃ia et ĩpossibile aliter se habere. mõ implicat ↄtradictionẽ eãdẽ ꝑpõnẽ simul vł successiue in eodẽ ĩtellectu. vel in diuersis esse necessariã et coutingẽtẽ. esse possibilem aliter se habere: et esse ĩpossibilẽ aliter se habere. ergo ĩplicat ↄtradictionẽ siue simul siue successiue siue ab eodẽ ĩtellectu siue a diuersis d eadẽ cõclusiõe hr̃e sciaz ꝛ opionẽ.

Primo Dubitaẽ. vtrũ ꝑpõis ĩmedia-

te possit haberi opinio propter quid. ¶ Pro solutione ponũtur tres difficultates. Prima ẽ h. vtrũ opinio possit esse acceptio ꝓpositõis imediate: cũ tamẽ ꝗlibet imediata videat̃ necessaria esse. Rñdetur per vnã distinctionem quia vnã opinionẽ esse acceptionẽ ꝓpositiõis imediate potest intelligi dupliciter. Uno mõ ꝙ talis propõ de facto sit imediata et necessaria: accipiat̃ tamẽ ab opinãte vt nõ necessaria. et sic opinio magis ꝓprie dicta nõ potest eẽ acceptio ꝓpositiõis imediate ꝛ necessarie. cũ semper sit veri ꝯtingentis. Alio modo põt intelligi ꝙ ipsa sit ꝯtingẽs et cũ hoc imediata. ꝛ sic opinio bñ est acceptio ꝓpõis imediate. ¶ Secunda difficultas. vtrũ aliqua ꝓpositio cõtingẽs sit imediata. Respondet̃ ꝙ sic. quia vt superi⁹ probatũ est fit status tã in predicatis essẽtialibus ꝙ̃ accidẽtalib⁹. ergo sicut sũt aliꝗ̃ ꝓpões necessarie imediate: ita erũt alique cõtigẽtes imediate. Unde illa ꝓpositio dicit̃ cõtingẽs imediata quãdo predicatũ inest ꝯtingẽter subiecto sic tamẽ ꝙ imediate et adequate fluat a proprijs pricipijs indiuidui illi⁹ subiecti. sic color contigẽter predicat̃ de corpore. et imediate fluit a principijs indiuidualib⁹ corporis. iõ ista ẽ imediata corp⁹ est coloratũ. ¶ Tertia difficultas. vtrũ sit aliꝗ̃ opinio propter qd. Rñdetur ꝙ sic. q2 sicut notitia alicuius necessarij accepta per propositiones imediatas et necessarias dicit̃ scientia propter qd. et etiã notitia alicui⁹ necessarij accepta p̱ ꝓpositiones mediatas et necessarias dr̃ sciẽtia. sic etiã notitia alicui⁹ veri contigẽtis accepta per ꝓpositões imediatas ꝛ cõtingẽtes dicitur opio propt̃ qd. et notitia veri contingẽtis accepta per ꝓpositiones mediatas et cõtingẽtes dicitur opinio quia. Ex his patet responsio ad dubiũ.

Secũdo Dubitat̃. vtrũ d̃ eodẽ obiecto possit idẽ intellect⁹ simul habere sciẽtiã et opinionẽ et formidinẽ. ¶ Ad p̄mã partẽ respõdet̃ per duo dicta. Primũ dictũ ẽ. de eodẽ obiecto materialiter sũpto scil3 p̱ abstractionez a quacunq3 ratione formali possumus respectu diuersoꝝ predicatoꝝ habere sciẽtiã ꝛ opinionẽ. nõ tamẽ respectu eiusdẽ predicati. vt ista hõ est risibilis est scibilis. sed ista est opinabilis homo ẽ albus. ¶ 2m dictũ. ipossibile est de eodẽ subiecto sub eadẽ ratione formali habere sciẽtiã et opinionẽ. siue respectu eiusdẽ predicati siue respectu diuersoꝝ. quia eidẽ subiecto sub eadẽ ratione formali nõ possunt iesse duo predicata quoꝝ vnũ insit contingenter et aliud necessario. ¶ Ad scdaz partem dubij respõdet̃ per duas distinctiones. et duo dicta. Prima distinctio est hec. opinio põt capi dupliciter. vno mõ pro actu opinãdi. Alio modo pro habitu opinatiuo genito ex multis actibus opinãdi. ¶ Scda distinctio. opinio potest adhuc capi dupliciter. vno mõ pro actu vl' habitu deducẽdi propõnẽ probabilẽ ex premissis ꝓbabilib⁹. Alio modo põt capi pro actu vl' habitu assẽtiendi ꝯclusioni probabili d̃ducte ex premissis probabilib⁹. et sic capit̃ in proposito. ¶ Primũ dictũ. de ꝗditate cuiuslibet opinionis ẽ formido. q2 opinari est actualiter vel habitualiter assẽtire alicui conclusioni probabili cũ formidine sui oppositi. ¶ Scdm dictũ. cũ formido sit d̃ quiditate opinionis similiter dicendũ est de formidine in ordine ad sciẽtiã. sicut de opinione dictũ est prius.

Tertio Dubitatur. vtrũ solertia sit habitus itellectualis. ¶ Pro solutione supponit̃ ꝙ aristo. in tertia parte hui⁹ capituli d̃termiat de quodã habitu qui vocatur solertia. et continet tres ꝗ̃stiones. ¶ Quarum pria est hec. vtrũ sint sex habitus itellectuales qui sũt intellect⁹. sciẽtia. ars. sapiẽtia ꝛ prudẽtia. de quoꝝ duob⁹ scilicet de intellectu ꝛ sciẽtia iã visũ est. de alijs autẽ determiate nõ est presentis intẽtionis. quia magis ꝑtinet ad tertiũ de anima. et ad sextũ ethicoꝝ. ¶ Scda conclusio tangit diffinitionẽ solertie. et est h. Solertia ẽ quedã subtilitas inueniendi mediũ inõ ꝓspecto tẽpore. i. in tẽpore breui et paruo. Et a linconiense sic diffinitur solertia. Est vis penetratiua qua visus mẽtalis non quiescit sup rem visã sed penetrat ipsã vsq3 ad aliã rẽ sibi naturaliter cõiunctã. vt visus mẽtis apprehẽsa re nõ quiescit in visiõe illi⁹ rei sed ipsaz cito penetrat donec apprehẽderit causam vel effectũ rei vise i se ¶ Primã diffinitionẽ declarat aristoteles per tria exempla. quoꝝ primũ est. si querat̃ quare luna conuersa ad solẽ amittit splẽdorẽ. statim põt dicere solers ꝙ ratio ẽ q2 illuiatur a sole. 2m exẽplũ. si quis pauperem viderit litigantẽ cũ diuite et dicat rationẽ ẽẽ q2 a diuite pauper accõmodauit argẽtũ: et diues petit illud: tũc ille est solers. Tertiũ exẽplũ. si ꝗs viderit duos esse amicos qui pri⁹ erãt inimici ꝛ causã assignet quia facti sunt amici ꝓpter

ſmititiã vnius tertij. ille eſt ſolers. ¶ Tertia
ꝯcluſio. ſolertia ẽ habitus quidã naturalis or-
dinatus ad ſciẽtiã et demõſtrationẽ. Probaẽ
ratione. et ſigno. Ratione ſic. quia aliquis co-
gnoſcẽs cauſas mediatas ſtati cognoſcit vlti-
mas et imediatas in quibus ſtat tota reſolutõ
imediatorẽ. ſed ſolers eo ꝙ cognoſcit cãs me
diatas cognoſcit vltimas. mõ cognoſcere cãs
vltimas vel imediatas alicuiꝰ effectus eſt co-
gnoſcere demõſtratiue et ſciẽtifice illũ effectũ
ergo ſolertia ordinaẽ ad ſciẽtiã et demõſtratõ
nẽ. Signo ſic. q꜡ exẽpla prius dicta reduci poſ
ſunt ad demõſtrationẽ. ergo ſignũ eſt ꝙ ſoler
tia ordinaẽ ad demõſtrationẽ et ſcientiã. añs
patet reducẽdo primũ exẽplũ ad demõſtratõ
nẽ. arguẽdo ſic. omne quod illuminaẽ a ſole ha
bet ſplẽdorẽ in parte cõuerſa ad ſolẽ. ſed luna
illuminaẽ a ſole. ergo luna in parte ꝯuerſa ad
ſolẽ habet ſplendorez. ¶ Ex his reſpondeẽ ad
dubiũ ꝙ ſolertia nõ eſt habitus itellectualis:
cũ non ſit habitꝰ acq̄ſitus. ſed eſt q̄dã natura-
lis habilitas anime ad cito et prõpte inueniẽ-

Ad rationes

dum cauſã queſiti.
Ante oppoſitũ patue-
runt ſolutiones in primo notabili. et primo du
bio. ¶ Et hec de primo poſterioꝝ.

Circa
initiũ ſecũ
di libꝛ poſte-
rioꝝ. q̄ueri-
tur p̊. Utrũ
tãtũ ſint q̄t
tuor queſti-
ones ṽe ſci-
biles. ſcilꝫ ſi
eſt. qd eſt. q꜡
eſt. et ꝓpter
quid ẽ. ¶ Et
vidẽ ꝙ ſint
plures. quia ſunt plura dubitabilia q̄ȝ q̄ttuor.
cũ ſint multa ꝯtigẽtia. ḡ multo plr̃es ſũt queſti
ones vere ſcibiles q̄ȝ q̄ttuor. tenet ꝯña. q꜡ que
ſtio ẽ dubitabilis ꝓpõ. ¶ Scđo arguiẽ ꝙ ſint
pauciores. q꜡ nihil ẽ preſcitũ ⁊ q̄ſitũ. ſed ſi ẽ et
qd eſt ante demõſtrationẽ preſupponũẽ. cum
de ſubiecto oporteat ꝑſupponere qd ẽ et quia
eſt. ḡ ſi ẽ et qd eſt nõ ſunt q̄ſtiones ṽe ſcibiles.
¶ Tertio ſic. illud ṽe ſciẽ qđ per demõſtratio-
nẽ ꝯcludiẽ. cũ ſcire ſit effectus dẽmonſtratiõis.
ſed tantũ q꜡ eſt poteſt per demõſtrationẽ ꝯclu-
di. ḡ tãtũ ẽ vna q̄ſtio vere ſcibilis. mioꝛ pꝫ. nã
q̄nia ẽ q̄rit de ĩherẽtia p̄dicati dubitabilis ad
ſubiectũ. talis aũt inherẽtia per ꝯcluſionẽ de
mõſtrationis exprimiẽ. ḡ tãtũ q꜡ ẽ per demon
ſtrationẽ põt ꝯcludi. ¶ In oppoſitũ ẽ ariſto.

Primo

Sciendũ ẽ ꝙ pro declaratiõe
terminoꝝ poniẽ vna diſtinctõ. et
due ſuppõnes. ¶ Diſtinctio ẽ hec. interrogatio
põt ſumi dupliciẽ. vno mõ gñaliter ꝓ oĩ ꝓpõe
ſũpta cũ ſigno interrogatio. et ſic de ꝓpõnibꝰ
per accidẽs verĩ põt fieri interrogatio. nec ĩ ꝓ
poſito capiẽ ſic iterrogatio ſiue q̄ſtio. Alio mõ
capiẽ iterrogatio ſpecialiẽ. ſcꝫ pro ꝓpõe necia
dubitabili q̄ põt demõſtrari aut per dẽmõſtra-
tionẽ elici. et ſic in ꝓpoſito capiẽ iterrogatõ ſi-
ue q̄ſtio. q꜡ oĩs talis ẽ ṽe ſcibilis. nec de ꝓpoſi-
tiõibꝰ per accidẽs vl̃s põt h̄ mõ fieri interroga
tio. ¶ Pria ſuppõ. q̄ttuor ſũt q̄ſtiones ṽe ſcibi-
les. q̄ ſic adinuicẽ dr̃nt. q꜡ q̄o ſi ẽ q̄rit an res ſit.
ſed q̄ſtio qd eſt q̄rit q̄ res ſit. q̄ſtio ṽo quia eſt q̄
rit aliqd de aliq̄. q̄ſtio ṽo ꝓpter qd q̄rit cauſaz
q̄re h̄ ieſt huic. Ex q̊ ſeqẽ ꝙ due ſũt q̄ſtiões q̄
q̄rũt dẽ eẽ rei ſimpliciẽ. ſ. ſi ẽ. ⁊ qd ẽ. ⁊ alie due dẽ
ꝯplexiõe rei cũ alia re. ſ. q꜡ ẽ. ⁊ ꝓpẽ qd ẽ. Scđa
ſuppõ. ad ꝯpletã ⁊ ꝑfectã notitiã alicuiꝰ q̄ditã-
tis ſcibilis ſufficiũt q̄ttuoꝛ p̄dicte q̄ſtiões. pꝫ.
quia de nulla q̄ditate ſcibili põt aliqd ſciri ni-
ſi priꝰ ſciaẽ an ipſa ſit. ideo pria q̄ſtio poſſibilis
fieri de aliq̄ q̄ditate ſcibili ẽ q̄ſtio ſi ẽ. vt ſi q̄ra-
tur an triãgulꝰ ſit. ⁊ cognito ꝙ ipſe ſit q̄riẽ que
res ſit q̄rẽdo qd ẽ triãgulꝰ. ſcito aũt ꝙ triãgu-
lus ẽ ⁊ qd ẽ triãgulꝰ ſtati moueẽ itellectꝰ ad in-
q̄rẽdũ an veritas aliq̄ ſeu p̄dicatũ ṽe poſſit in-
eſſe triãglo qđ fit ꝑ q̄ſtionẽ q꜡ ẽ. vt q̄rẽdo vtrũ
triãgulꝰ hẽat tres. q̊ cognito igriẽ cã q̄re trian-
gulus hẽt tres. qđ fit ꝑ q̄ſtionẽ ꝓpẽ qd. q̊ ſcito
nihil vlteriꝰ ꝯtigit dubitare. ⁊ ꝑ ꝯñs neq; q̄re-
re dẽ triãglo. iđ ad ꝯpletã ⁊ ꝑfectã notitiã trian
guli ſufficit cognitõ q̄ttuoꝛ p̄dictaꝝ q̄ſtionũ.

Secundo

Sciẽdũ ẽ ꝙ in h̄ ſcđo libro
dẽterminat ariſto. dẽ ſcibili. Cu-
ius rõ põt eẽ eo ꝙ i p̊ libro dẽterminauẽ dẽ dẽmrõne
q̄ ẽ gñatiua ſcie. ⁊ ẽt de ipſa ſcia q̄ ad ſcibile ẽfer
tur. mõrlatioꝝ eadẽ ẽ ſcia. iđ i h̄ 2° tractatu dẽ
ẽmiat dẽ ſcibilibꝰ. ⁊ ꝯtiet. 6. ẽctatꝰ. q̊ꝝ pmꝰ ꝯtꝫ
vnicũ capl̃z i cuiꝰ pria pte igrit nũeꝝ ṽe ſcitoꝝ
ponẽdo. 4. ꝯcl̃ones. ¶ Pria ẽ h̄. q̄ttuor ſũt ṽe
ſcita. pꝫ. q꜡ q̄ſita ⁊ ṽe ſcita ſũt eq̄lia numero. ſꝫ
q̄ſita ſũt q̄ttuoꝛ. ſ. ſi ẽ. q꜡ eſt. qd ẽ. ⁊ ꝓpter qd ẽ.

ergo vere scita sūt q̄ttuor. maior patet. quia q̄stiones sūt eq̄les numero bis q̄cūq3 ve scim⁹. ¶ Sed pro declaratione mioris ponūtur due cōclusiones. Quaꝝ p̄ria q̄ est scđa i ordie ostēdit qd sit q̄rere quia ē simul ponēdo ordinē inter istas duas q̄stiones. sc3 q2 ē. ⁊ propter qd ē ⁊ est h. q̄rere q2 est ē querere vtrū h sit h. ponēdo sc3 in numeꝝ. idest addendo isti v̄bo est: vnū p̄dicatū qd ponat numeꝝ contra ipsū. vt vtrū sol deficiat aut nō. cui⁹ signū est. q2 cū scimus ꝙ sol deficit cessam⁹ querere q2 est. et si in p̄cipio scirem⁹ ꝙ deficit nō quererem⁹ an sol deficiat aut nō. g̊ signū ē ꝙ querere vtruz hoc sit h est q̄rere q2 ē. scito autē quia ē q̄rim⁹ ꝓpter qd. vt scito ꝙ sol deficit et ꝙ terra mouetur q̄rim⁹ causā propter qd sol deficit. et ꝓpter qd terra mouet̄. ¶ Tertia ꝯclusio ostendit quid sit q̄rere si est. simul ponēdo ordinez inter q̄stionē si est. et inter questionē quid ē. ⁊ est hec. Querere si ē: est q̄rere vtrū aliquid sit vt vtrū cētbaur⁹ sit. aut si de⁹ sit vel non. et nō est q̄rere i parte. idest vtrū cētbaur⁹ sit albus vel nō. et rursū nos cognoscentes si est. querimus qd est. et cognito ꝙ hō et deus sūt. querimus qd est hō. et quid ē de⁹. ¶ Ex qb⁹ ꝯcludit ꝙ tot sunt vere scita quot sunt v̄e quesita. q2 q̄ querim⁹ et que iueniētes scim⁹ hec et tot sūt. ¶ Ex quib⁹ extra textū possūt inferri duo correlaria. Primū est. ꝙ illa eadē q̄ ante demonstrationē querim⁹ per demōstrationē scimus. Scđ3 correlariū ē. ꝙ quia est q̄nq3 sumit̄ pro si ē. vt patet in littera cū dicit̄. cogniti quia est et si ē qd est q̄rim⁹. ¶ Quarta ꝯclusio. ois questio q̄rit si ē mediū. aut qd est mediū. patet. q2 cū querim⁹ quia ē aut si ē. et cū querim⁹ quid est et propter qd q̄rim⁹ quid ē mediū. añs propria parte pat3 a signo. q2 cū cognoscim⁹ quia est aut si ē aut simplr̄ aut in parte stati cessam⁹ querere si ē mediū et querim⁹ qd est mediuz: ergo signū ē ꝙ quia ē ⁊ si est querūt mediū si ē. Et subdit ꝙ q̄rere q2 ē in parte est q̄rere vtrū luna deficiat vel augeat̄. sed q̄rere si ē simpliciter ē q̄rere vtrū luna sit vel non sit.

Tertio Sciendū ē ꝙ circa hūc textū incidūt aliq̄ difficultates. ¶ Quarū p̄ria est h. vtrū questiōes sint eq̄les numero his q̄ vere scim⁹. Rñdet̄ per vnā distictionē. q2 aliquid dicit̄ dupliciter esse scibile ꝑ demōstrationē. vno mō ꝓp̄rie tā3 id qd scitur. et isto modo tātū q2 ē passionis per ꝯclusionē demonstrationis expressū per demōstratōnē v̄e scit̄. Alio modo aliqd ē vere scibile ꝑ demōstrationē elicitiue q2 scil3 habita dmonstratione elicitiue cognoscit̄ et certitudinaliter. ⁊ sic sūt q̄ttuor q̄stiones per demōstrationē v̄e scibiles. Patet. q2 hita demonstratiōe per quaꝫ scit̄ passionē inesse subiecto stati elicitiue het̄ terminatio q̄stiōis si ē. eo ꝙ nulla veritas ē v̄e scibilis de aliquo subiecto nisi ipsū subiectuz habeat esse. ideo cognito ꝙ subiecto ꝯclusiōis ꝯueniat aliq̄ passio statim elicit̄ ꝙ illud subiectū habeat esse. 2° scita ꝯclusiōe ꝑ mediū qd est ipsū qd qd est stati elicitie cognoscit̄ quid est. 3° habita demōstratione ꝑ quā cognoscit̄ hitudo causalitatis premissaꝝ ad ꝯclusionē statim elicitiue cognoscit̄ qd sit esse sicut ꝑ ꝯclusionē significat̄. et potest sic eē sicut significat̄ ꝑ premissas. et i h elicit̄ ꝓpter qd. ¶ Scđa difficultas. vtrū q̄stio qd est sit v̄e scibilis tā3 id qd ꝑ demōstrationē scit̄. Et videt̄ ꝙ sic. q2 dicit aristoteles ifra ꝙ in hn̄tib⁹ causā aliaz ab ipso qd qd est potest ipsū qd qd est demōstrari. ¶ Rñdet̄ ꝑ q̄ttuor dicta. Primū dictū. q̄stio qd est terminabilis ē diffinitiue. p3. q2 per illud terminat̄ aliq̄ questio ꝑ quod notificat̄ illud qd i tali q̄stione q̄rit̄. sed per diffinitionē notificat̄ illud qd per q̄stionē quid ē querit̄. g̊ q̄stio qd est est diffinitiue terminabilis. mior patet. q2 diffinitio ē oratio idicās qd est esse rei ꝑ essētialia. ¶ Scđm dictū ē istud. q̄stio qd est nō est ꝑ demonstratōnē terminabilis. p3. q2 nihil ē ꝑ dēmōstrationē terminabile nisi qd per talē demonstrationē cōcludit̄. sed ꝑ demonstrationē non ꝯcludit̄ qd est sed tātū q2 est. g̊ ⁊c̄. mior patet. q2 per demōstratōnē solū ꝯcludit̄ ꝓpō v̄a. sed qd est n̄ ē ꝓpositio v̄a. g̊ ⁊c̄. ¶ Tertiū dictū. licet vna diffinitio possit ꝑ aliā demōstrari. tñ ꝑ talē demonstrationez n̄ terminat̄ ꝓp̄rie q̄stio qd ē. p̄ria pars patet. q2 diffinitio matialis pōt per formalē demōstrari. sic patet ifra. 2ª ps p3 q2 per eādē demōstratōnē terminat̄ illa q̄stio per quā notificat̄ ⁊ idicat̄ illud qd q̄rit talis q̄stio. sed per demonstrationē in q̄ demōstrat̄ aliqua diffinitio de suo diffinito per illā diffinitionē solū notificat̄ ꝙ talis diffinitio iest diffinito. ita ꝙ sc3 tātū scit̄ ꝙ ita ē ꝙ tale predicatū iest subiecto. non autē scitur quid est ipsuz subiectū. ergo per talē demōstrationē non terminatur questio qd est. sed magis quia est. Ex quo infert quartū dictū. licet quid ē possit de-

monstrari de eo cuius est tanq̃ aliquod predicatũ essentiale cõueniens subiecto. non tamẽ ſ eo q̃d est. Istud correlariũ satis pz ex dictis.

Conclusio Responsalis. Tantũ sunt quatuor questiões de scibiles. Patet per sufficiẽtiã. quia omnis q̃stio est questio medij. vel ergo querit si est mediũ. vel quid ẽ mediũ. Si primũ: h̃ est dupliciter. vel nõ ponit in numerũ. et sic est questio si ẽ. vl' ponit in numerũ. ꝛ sic ẽ questio quia est. Si vero querat qd ẽ medium: hoc est dupliciter. vl' non ponit in numerũ. et sic ẽ questio quid est. vel ponit in numerũ. et sic ẽ q̃stio propt' quid.

Primo Dubitatur. vtrũ questio si ẽ sit questio per demõstrationẽ de scibilis. ¶ Pro solutiõe terminabũt due difficultates. Quarũ prima ẽ hec. vtrũ questio si est querat esse essẽne. vl' esse existẽtie rei. Rñdet per duas distinctiones. et tria dicta. Pria distinctio ẽ hec. esse rei ẽ duplex. quoddã ẽ esse essentie quod idẽ ẽ ꝙ essentia. Est eni essentia quiditas predicabilis de alio in primo mõ dicendi per se. Aliud ẽ esse existentie quod est quodã modus intrinsec⁹. vel entitas quedam formaliter inherẽs supposito quo formaliter et intrinsece suppositũ existit. ¶ Scõa distinctio. esse existẽtie ẽ duplex. quoddã est actuale: quo suppositũ existit. Aliud est aptitudiale quo suppositũ formaliter denoĩatur aptũ natũ existere. ¶ Primũ dictũ. questio si ẽ nõ q̃rit de esse essentie. patet. quia esse essẽtie ẽ idẽ ꝙ essentia. sed q̃stio quid ẽ q̃rit de essentia. ergo si questio si est q̃rat de esse essentie nõ distigueretur a questiõe quid est. ¶ Scõm dictũ. q̃stio si est nõ q̃rit de esse exñtie actuali. patet. quia esse existentie actuale predicat' cõtingẽter de subiecto. mõ nullũ predicatũ cõtingẽs est de aliquo vere scibile. ergo q̃stio si est nõ querit esse existẽtie actuale. ¶ Ternũ dictũ. questio si est q̃rit de esse existentie aptitudinali. patz. a sufficienti diuisione. ¶ Scõa difficultas. vtrũ esse existentie aptitudinale sit vere de suo subiecto demõstrabile. Et videt' ꝙ nõ. quia oẽ demõstrabile de aliquo per aliqd prius et noti⁹ demõstrat'. sed nihil ẽ notius aut pri⁹ notũ de aliquo q̃ ꝙ est ipso exñte. ergo ꝛc. minor pz. q2 si aliqd esset notius maxie esset quid est ei⁹ sed hoc nõ. quod patet per aristotelẽ infra dicẽtẽ ꝙ querere qd est ignorãdo si est nihil est querere. ¶ Respondet' per vnã suppõnẽ. et duo dicta. Suppositõ ẽ hec. ad hoc ꝙ aliqua q̃stio sit vere scibilis tantũ videntur tria exigi. pmo ꝙ ipsa sit ignota. 2° ꝙ aliquis prius notũ presupponat. 3° ꝙ habeat causã vel mediũ per quod possit demõstrari. ¶ Primũ dictũ ẽ istud. esse existẽtie aptitudinale est vere de subiecto suo demõstrabile. patet. q2 tria predicta sibi ꝯueniunt. nã esse rei quãtũ ẽ de se ẽ ignotũ. et aliqd presuppõit pri⁹ notũ scz quid nois subiecti. habet etiã mediũ siue causã. scz diffinitionẽ quiditatiuã ipsius subiecti per quã demõstratur ipsũ esse de subiecto. ¶ Scõm dictũ. esse exñtie aptitudinale subiecti de eodẽ propter qd ẽ demõstrabile. Probat' trib⁹ rationib⁹. q2 ois r̃spect⁹ aptitudinalis vel fũdamẽtalis ẽ dmõstrabilis demõstratiõe ꝑpter quid de suo subiecto quiditatiue diffinibili. sed esse aptitudialis existentie est r̃spect⁹ aptitudinalis aut fũdamẽtalis. ergo de quolibet subiecto diffinibili quiditatiue põt dmõstrari ꝑpter quid. maior patet. quia oẽ predicatũ ꝯueniẽs subiecto ĩ secũdo mõ dicẽdi per se est propter quid demõstrabile de illo subiecto per predicata sibi ꝯueniẽtia in primo modo dicẽdi per se. sed omnis respect⁹ fũdamẽtalia aut aptitudialis formalis predicat' de suo subiecto in secũdo mõ dicẽdi per se. ergo potest demõstrari de illo subiecto ꝑpter qd per diffininonẽ qditatiuaz. ergo de ipso predicat' in pmo modo dicẽdi per se. Scõo sic. ois propõ habens mediũ pri⁹ se ꝑpt' quid et potissimũ est demõstrabilis ꝑpter qd. sed ois propositio in qua predicat' esse aptitudialis existẽtie de suo subiecto diffinibili quiditatiue habet mediũ propter quid et potissimũ prius et noti⁹. ergo per illud potest ꝑpter quid demõstrari. mior patz. quia diffinitõ quiditatiua subiecti cõtinet causã adequatã subiecti et esse eius cõuertibile cũ vtroq3. et ẽ naturaliter prior ꝛ notior suo esse. cũ verificet' d' subiecto in pmo modo dicẽdi per se. ꝛ ipsũ esse existentie tantũ verificatur in secũdo modo dicẽdi per se. modo predicata primi modi sũt notiora predicatis scõi modi. g° ꝛc. Tertio sic. demonstratio est sillogism⁹ cause. sed quid est est causa ipsius si est. ergo per quid est potest ipsum si est demonstrari. mior patet per philosophum in hoc secũdo dicẽtẽ: ꝙ idez est scire qd est. et causam questiõis si est. Ex quibus patet ꝙ ois sciẽtia habens pro subiecto adequato q̃ditatẽ diffinibilẽ quiditatiue potest a priori et

propter quid demonstrare suū subiectū esse. ¶ Ad rationē ante oppositū factā respondet ꝙ licet quo ad nos esse existētie sit prius notū ꝙ̄ quid est. tamē simpliciter q̄stio quid est ē prior et notior ꝙ̄ questio si est.

Secūdo Dubitatur. vtrū in omni dēmōstratōne necesse sit de subiecto presupponere si est. ¶ Et videt̄ ꝙ sic. quia in oī demōstratione illud ē supponēdū quod ē notius et pri⁹ et sine quo ī possibile ē aliud sciri. sed si est ē hui⁹ modi. ergo in oī demonstratōne supponit̄ si ē: minor patet. q꞉ sine qd est ipossibile ē demonstratorē scire aliqd. cū quid est sit mediū dēmōstrationis. sed si est precognoscit̄ ipsi quid est. ergo simpliciter in oī demōstratōne deb꞉ presupponi si ē. mior prosill'i patet. p philosophū ī hoc scōo dicētē. manifestū est ꝙ simpliciter ⁊ qō quid erat esse non sine q꞉ scire est. et seqtur ipossibile eni scire qd ē ignorātes si est. et paulo post. querere autē qd est non habētes quia est nihil est querere. et seqtur. sed quādocūq꞉ autē in essētia habem⁹ quia est: quid ē facile ē querere. ergo si ē est pri⁹ ⁊ noti⁹ ꝙ̄ quid ē. ¶ In oppositū arguit̄. quia esse existentie qō significat̄ per si ē demonstrabile ē de subiecto suo p ipsū quid ē. ergo non in qualibet demōstratione presupponit̄ si est. ¶ Ad dubiū respōdetur p distinctionē. Dupliciter ꝯtingit a nobis si est sciri. vno mō simpliciter quādo scil꞉ cognoscitur si est demōstratiue et per propriā causā ei⁹ que dicit̄ qō quid est subiecti per qō dēmōstratur ipsū si est de suo subiecto. ⁊ sic nullo modo precognoscit̄ si est ante demōstrationē vl' diffinitionē. imo qō quid est precognoscit̄ ipsi si est. sicut cā precognoscit̄ suo effectu. Alio modo potest sciri si ē scōm qd ⁊ impfecte nō qdez per demōstratōnē sed per aliqua accidētia. vl' per diffinitionē descriptiuā. aut etiā per diffinitionē quid noīs ipsius subiecti. et sic necesse ē precognoscere si est āte quālibet demōstrationē vel diffinitionē dicētē quid rei. et in h sensu procedūt auctoritates phi prius habite.

Tertio Dubitat̄. vtrū in demōstratōne in qua demōstrat̄ si est de subiecto debeat precognosci si est subiecti. ¶ Et videtur ꝙ nō. q꞉ nihil idē est prescitū et demonstratū. sed si est demōstrat̄ g̊ nō precognoscit̄. ¶ In oppositū arguitur. q꞉ due precognitiōes in q̄libet demōstratione debēt precognosci. sicut declaratū ē in prio hui⁹. sed si est ē pcognitio. ergo in qualibet demōstratione debet precognosci. ergo in illa eadē demōstratiōe i qua demōstrat̄ deb꞉ precognosci. ¶ Respōdetur cōformiter sicut ad pcedēs dubiū ꝙ in tali demonstratōne iperfecte p̄supponit̄ esse de subiecto per quā tamē scit̄ perfecte ⁊ cōplete subiectū esse. Ex quo seqtur ꝙ nō est incōueniēs ī qualibet demōstratione presuppōere si est de subiecto. et tñ per aliquā demōstrationē accipere causā propter quā subiectū ē. Qō p꞉ a simili. q꞉ sicut fuit in prīo hui⁹ declaratū nō est incōueniēs in aliq̄ demōstratione precognoscere quia ē passionis. et per eādē demōstrationē accipere causā ꝑpter quā talis passio iest subiecto. sicut cognito ꝙ lumē apparet per vitrū potest ignorare causā ꝑpter quā transit. ⁊ illa per demōstrationē accipere. ideo dicit aristoteles in h z°. ꝙ cognito si est: querim⁹ quid est. et vltra scire qd ē est scire causā ipsius sic. inuenta ergo causa poterim⁹ demōstrare ⁊ cognoscere per causā illud qō prius cognoscebamus sine causa. Z°. sequit̄ ꝙ nō ē inconueniēs idē eē precognitū et scitū. quia si est iperfecte cognoscit̄ āte demōstrationē. et perfecte cog̊scitur p demōstrationē. Tertio seqtur ex omibus pri⁹ declarati tantū quattuor esse questiones vere scibiles. quia de quacūq꞉ re tantū quattuor possūt queri. prīo. vtrū illa res sit in rerū natura. siue sit ens ū prohibitū. et tunc ē q̄stio si est. z°. de quiditate rei sc꞉ quid sit. et sic ē questio qd est. Tertio de ꝑprietate rei sc꞉ q̄ sit ꝑprietas sibi ꝯueniēs. et sic ē q̄stio q꞉ ē. Quarto. q̄re illa ꝑprietas insit illi: ⁊ sic est q̄o ppt̄ qd.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā. soluit̄ ex prīo notabili. ¶ Ad scōaz dicit̄ ꝙ si ē subiecti iperfecte cognitū. et etiā qd noīs ipsius subiecti sūt pcognitōnes. cū q̊ tamē stat ꝙ si ē perfecte cognoscit̄ per demōstrationē. et etiā qd rei ipsi⁹ subiecti. vt patuit ī z° nōbili. ¶ Ad tertiā patuit solutio ī prima difficultate. ¶ Et h de q̄stione.

Queritur Utrū oīs questio vere scibil' sit q̄stio medy. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. q꞉ nihil idē ē presuppositū ⁊ q̄situ̅. sed in q̄libet questione mediū p̄supponit̄. g̊ nō querit̄. ⁊ p ꝯn̄s nulla ē q̄stio medy. ¶ Scōo sic. aliq̄ ꝑpō imediata q̄rit̄. et tñ ipsius non ē mediū. q꞉ alias non esset imediata. g̊ ⁊c. ¶ Tertio sic. q̄stio

qd est et questio propter qd sunt questiões vere scibiles. et tamē non ē eo℞ mediū. quia alias in medys esset processus in infinitū. ¶ In oppositū ē aristo. dicens. cōuenit itaq₃ in oib⁹ questionib⁹ querere aut si ē mediū. aut quid ē mediū. ergo oīs questio ē questio medy.

Primo Sciendū ꝙ pro declaratione termio℞ ponūť due distinctiones. et duo dicta. ¶ Pria distinctio ē hec. quattuor q̄stiões vere scibiles adiuicē quadrupliciter differūt. prio. quia q̄stio si ē et questio quid est sunt ipsius subiecti. sed q̄stio q₂ est ⁊ ꝑpter quid se tenēt ex parte predicati ɔclusiōis. posset eni probabiliter dici ꝙ se tenēt indr̄nter tā ex parte subiecti q̄₃ ex parte predicati. Secūdo differūt. quia questio si ē. et questio quid ē dicunť esse q̄stiões simplices ⁊ non ponētes i numer℞. sed questio q₂ ē et propť quid dicūtur esse questiões ɔposite siue ponētes in numer℞. Est eni questio simplex scd̄₃ linconiēsē illa i q̄ ratio scil₃ forma rei subiecte. et ipsa ratio siue forma rei predicate nō sūt due sed vna. S₃ q̄stio cōposita dicit illa in qua ratio subiecti. et ratio siue forma predicati sūt due. Tertio differunt. quia questio si ē et questio quia ē q̄rūt an sit aliqd̄ mediū. vt querēdo si est simplr̄ q̄rimus si sit aliqd̄ mediū per qd̄ possit ostēdi ipsū esse. similiter dū queriť de aliquo quia ē q̄ritur si ē aliqd̄ mediū per qd̄ possit ostēdi ita esse. sed questio quid ē et propter quid querunt quod ē illud mediū. Quarto differūt. q₂ q̄stio si ē et questio quia ē non querūt formaliť aliquod mediū sed per quādā cōcomitantiā. co ꝙ si aliquid sit aut nō sit hoc vel illud ɔueniēs est ꝙ sit aliqd̄ mediū per quod possit ostēdi illud esse simpliciter vel i parte. vnde illud esse quod querit q̄stio si est vocať esse simplr̄. s₃ illud esse quod querit q̄stio q₂ est: vocať esse in parte. sed q̄stio quid est. et questio propter qd est: q̄runt mediū formaliter ex modo q̄rendi. Et posset subiūgi quita differentia. quia q̄stio si ē et questio quia est querūt absolute de medio an scilicet sit aliqd̄ mediū quo possit dmōstrari illud quod per tales q̄stiones q̄ritur. sed q̄o qd est ⁊ ꝑpter qd presupponūt ꝙ sit aliqd̄ mediū. et q̄runt quid ē illud mediū: siue illi⁹ medy descriptionē. ¶ Secūda distinctio. q̄stionē esse medy potest dupliciter itelligi. vno modo sic ꝙ omis q̄stio sit q̄stio medy tanq̄₃ obiecti illius q̄stionis. ita ꝙ mediū sit formaliter quesitū et vltim⁹ terminus talis q̄stionis. Secūdo modo potest itelligi ꝙ omis q̄stio sit medy tanq̄₃ alicui⁹ ordiabilis in finale q̄situ. ita ꝙ illud mediū sit illud per quod deueniť ad notitiā illius quod vltimate queritur per talē questionem. ¶ Primū dictū est istud. nulla questio ē questio medy tanq̄₃ obiecti et vltimate quesiti. Patet. quia si sic sequereť ꝙ habito medio cessaret demōstratio. cōseq̄ns est falsū. quia hito medio adhuc cū ꝟ reqriť applicatō medy ad extremitates. cōseq̄ntia tenet. quia habito illo quod per aliquā questionē queritur cessat tunc illa questio. ergo si mediu₃ sit illud quod queritur sequeretur ꝙ habito medio cessaret omnia inquisitio. et per cōsequēs cessaret omnis demonstratio. Item si oīs questio sit q̄stio medy tanq̄₃ obiecti et vltimate q̄siti. seq̄retur ꝙ in questionib⁹ esset processus in infinitū. patet conseq̄ntia. quia in omni questione queriť semper aliquid dubitabile fieri nobis notum. ergo in omni questione qua queriť mediū tanq̄₃ obiectum queritur aliquod per quod illud mediū dubitabile sit nobis notū. illud autem aliquod est mediū. et sic medy esset medium. et per consequens esset processus in infinitu₃ in medys demōstrationis. quod est incōueniens. ¶ Secundū dictum. omis questio prope dicta que est alicuius dubitabilis iuenibilis ē questio medy. Secūdo modo probatur. quia omnis questio querens aliquod finale quesitum querit illud sine quo tale finale attigi nō potest. sed sine medio non potest attingi illud quesitum. ergo in querendo illud finale quesitum queritur mediū requisitū ad ꝙ tale quesitum sit nobis notū. relinquitur ergo ꝙ omnis questio est questio medy.

Secundo Sciendum est ꝙ in secūda parte huius capituli intēdit aristoteles quattuor cōclusiōes. ¶ Qua℞ pria est hec. Omis questio querit mediū. Probat aristoteles rōne ⁊ exēplo. Rōne sic. quia oīs questio querit causā. ergo oīs questio q̄rit mediū. tenet ɔn̄a. q₂ causa ⁊ mediū idē sūt. Exēplo ꝓbat sic. quia cū queritur vtrū sol deficit vel non queritur vtrū sit mediū vel nō. ¶ Secunda cōclusio. questio qd ē et propter qd est querūt qd ē mediū. patet. quia causa ⁊ mediū idē sūt. sed q̄stio qd est ⁊ propter qd est q̄runt qd est cā. igitur querūt quid est mediū. minor p₃. q₂ vel q̄rim⁹ causā subiecti absolute. ⁊ sic ē

questio quid est. vt querēdo quid ē hō. vel q̄rimus causã subiecti respectu alicui⁹ predicati sibi attributi. vt querendo causã q̄re homo ē risibilis. vel q̄rēdo vtrū luna deficiat. vel vtꝝ triangulus sit eq̄lis vel ineq̄lis. vel vtrū terra sit in medio vel non. in oībus istis questionib⁹ querit̄ quid est mediū per quod potest cōcludi predicatū inesse subiecto. ¶ Tertia ꝯ°. idẽ est q̄rere quid est. et propter quid est. quod patet. quia idem respōdem⁹ ad vtranq̄ȝ questionem. ergo ⁊c̄. añs patet duob⁹ exēplis. Primū exēpluȝ est istud. si querat̄ quid est defect⁹ lune. respōdet̄ ꝙ ē priuatio lumīs a luna causata a terra obiecta. similiter si querat̄ propter quid luna deficit. rñdetur ꝙ propter priuatione luminis causatã a terra obiecta. 2^m exemplū. si queratur. quid est armonia. idest ꝯsonãtia. rñdet̄ ꝙ ē ꝓportio numeroꝝ ī acuto ⁊ graui. ȝ si q̄rat̄ ꝓpt̄ qd ꝯsonãt. rñdet̄ ꝓpt̄ ꝓportōnē nūeroꝝ ī acuto ⁊ graui. ¶ 4^a ꝯ°. oīs questio ē q̄stio mediȷ. patet. quia habito medio cessat oīs questio. ergo ⁊c̄. añs patet. quia quãdocūq̄ȝ aliquod mediū est sensibile et nō sentimus illud: tunc querim⁹ de illo. vt si essem⁹ supra lunã qñ luna eclipsat̄. tunc scirem⁹ mediuȝ propter qd luna vniuersaliter eclipsat̄. quia viderem⁹ terrã obiectã. et tunc nō quererem⁹ neq̄ȝ si ē. neq̄ȝ quia neq̄ȝ propter qd. eo ꝙ cognosceremus mediū. ergo signū est ꝙ hito medio cessat oīs q̄stio. Et subdit aristo. ꝙ si viderem⁹ lunã eclipsari tamē ꝓpter hoc nō scirem⁹ illã ꝓpositionē vniuersalē. quotiēscunq̄ȝ terra interponit̄ inter solē et lunã tunc ē eclipsis. quia dictuȝ ē in secūdo capitulo vltimi tractat⁹ hui⁹ primi ꝙ si esset sentire triãgulū qđ duob⁹ rectis tres angulos habet querim⁹ vtiq̄ȝ demōstrationē et nō sic̄ fatent̄ quidã scirem⁹. ideo dicit nunc aristoteles ꝙ ex sensu mł̄tiplicato potest elici ꝓpō vl̄is que est ꝯclusio scita. licet eni hñ videam⁹. sed tamē nescim⁹ vtrū semꝑ hoc contingat ꝙ ex eo qđ sentim⁹ et vniuersale factū est nobis scire sensu quid est qđ nūc obycit̄. ¶ Cōsequēter recapitulat. quia dictū est pri⁹ ꝙ idē est q̄rere quid est et propter qd. sed tamē differūt. quia propter quid respicit subiectū in ordine ad aliquod predicatū quod ei inest per se vt si querat̄ propter quid triangulus habȝ duos rectos. Sed questio quid est respicit subiectū absolute et non in ordine ad aliquod aliud ꝑdicatū. Dictū ē i supꝰ q̄ mō oīs q̄o ē q̄o mediȷ.

Tertio Sciendū ꝙ in secūdo tractatu ingrit aristoteles disputatiue. vtrū qđ quid est possit per demōstrationē acquiri. et continet quinq̄ȝ capitula. Quoꝝ primū continet tres partes. In q̄rū prima supposito quodã preãbulo remouet vnã q̄stionē. ¶ Preambulū ē istud. dicēdū est q̄ mō demōstratur qđ quid est. et q̄s est modus cognoscēdi qđ qd est et quid est diffinitio. et quoꝝ est diffinitō. ⁊ primo° inquisitiue et disputatiue ingrendo scilȝ aliqd qđ ē pricipiū omniū superioꝝ. idest oim determinãdoꝝ. quod pricipiū ē istud. vtrū scȝ possit idem sciri per diffinitionē. et per demōstratōnē. ¶ Questio ē hec. vtrū sit possibile scire idē scđm idē per diffinitionē. et per demonstrationē. Ad quã respōdet aristoteles ponendo talē conclusionē. non cuiuslibet cuius est demōstratō est diffinitio. Probatur quatuor rationibus. Prima est. cuiuscūq̄ȝ est diffinitō illud est vniuersale et predicatiuū. idest affirmatiuū. sed nō quodlibet cui⁹ est demōstratō est vniuersale ⁊ affirmatiuū. ergo nō cuiuslibȝ cuius ē demōstratio est diffinitio. maior patet. quia diffinitio ē manifestatiua ipsius qđ qd ē: quod predicat̄ vniuersaliter ⁊ affirmatiue de eo cuius est. mïor pȝ. quia alicui⁹ est demōstratio ī scđa figura. ⁊ illud nō ē affirmatiuū. similit̄ alicui⁹ est demōstratio ī tertia figura. ⁊ illđ nō ē vl̄e. Scđa rō. alicui⁹ ꝯclusi ī pria figura ñ ē diffinitio. ⁊ tñ ipsi⁹ est dm̄ōstratō. g̊ ⁊c̄. añs pȝ qꝛ isti⁹ cōclusiōis oīs triãg̃ls hēt tres ē demōstratio. et tñ nō ē diffio. qꝛ si ipsius esset diffio cū possibile sit habere diffinitōnē sñ dm̄ōstratione seq̄ret̄ ꝙ illa ꝯ° posset sciri sine dm̄ōstratione. qđ ē incōueniēs. Tertia rō. dm̄ōstratō ē eoꝝ q̄ per se vel scđȝ accidēs isūt subiecto. sed diffio nō est eoꝝ q̄ per se aut scđȝ accidēs insūt g̊ ⁊c̄. Quarta rō. diffinitō ē de gñe substãtie. ȝ demōstratio nō ē substãtia. g̊ nō cuiuslibȝ cui⁹ ē demōstratio ē diffio. ¶ Extra textū ponūtur duo dicta. Primū dictū ē istud. qđ qd ē seu diffinitio per se sūpta nō ē vl̄is aut affirmatia. ȝ intelligit̄ ꝙ diffinitō de suo diffinito nata est sēper ꝑdicari de vl̄r ⁊ affirmatie. et nūq̄ȝ negatiue ⁊ de. Scđȝ dictū. duplex ē dm̄ōstratio. q̄dã ē potissima. et illa solū ē eoꝝ q̄ insūt per se. Alia ē demōstratio nō potissima. et illa idifferent̄ ē tã eoꝝ q̄ insūt per se. q̄ȝ eoꝝ q̄ insūt ꝑ accidēs. Tertiū dictū. ꝯtigit scire qđ qd ē alicui⁹ subiecti nullã penit⁹ hñs demōstratōnē. Pro-

bat linconiēsis indnctiē. q̄r in pricipio geometrie diffinim⁹ lineā. superficiē. angulū. triāgulū. et circulū. et sic huiusmodi. ⁊ scim⁹ quid est vnūquodq̄ illorū nullā adhuc habētes demonstrationē. Et si obyciat̄ ꝯtra vnū pri⁹ dictū in tertia ratione. q̄r diffinitio ē q̄ddā predicatuz ergo male dictū ē q̄ cognoscētes scōz diffinitionē nullū predicatū cognoscim⁹. neq̄ eorū q̄ p se insūt. neq̄ eorū q̄ p accidēs. Rūdet̄ q̄ diffinitio inq̄nātū diffinitio nō est predicatū. s₃ tamē vt ponit̄ in demōstratiōe bñ ē p̄dicatū.

Conclusio Respōsalis. omīs questio ē questio medy. Patz ex p̄mo et scōo notabilibus.

Primo Dubitat̄. vtruz cuiuslibet cui⁹ est diffinitio sit demōstratio. ¶ Pro solutione supponit̄ q̄ aristoteles in scōa parte hui⁹ capituli mouet scōaz q̄stionē. ¶ Ad quā respōdet ponēdo vnā talē cōclusionē. nō cuiuslibet cuius ē diffinitio ē demōstratio. Quā probat q̄tuor rationib⁹. q̄rū pria iā facta ē sc₃ i q̄rta ratione concinsionis probate in tertio notabili. Scōa rō est hec. vni⁹ inquātū vnū est vna scia siue vn⁹ modus cognoscēdi. ergo si aliqd̄ est cognoscibile p diffinitōnē. nō poterit cognosci p demōstrationē. Tertia ratio. q̄r si omis illi⁹ sit demōstratio cui⁹ est diffinitio: seq̄ret̄ q̄ aliq̄d demōstrabile sciret̄ nō habita demōstratōne ꝯseq̄ns ē falsū. q̄r vere scire aliq̄d demōstratiue ē de eo demōstratōnē habere. cōseq̄ntia p̄bat̄. q̄r ꝯtigit scire diffinitionē alicui⁹ nō habita demōstratione. sed diffinitio facit scire simpliciter illud cui⁹ est. ḡ si illud cui⁹ est diffio sit demōstrabile: seq̄ret̄ q̄ aliqd̄ demōstrabile p̄fecte sciret̄ nulla habita d̄mōstratione de eo. Quarta rō. diffinitiōes sūt p̄ncipia demōstrationū. ḡ sūt indemōstrabiles. et per ꝯñs cui⁹ ē diffinitio illi⁹ nō ē demōstratio. primā ꝯñam p̄bat aristo. q̄r si diffinitiōes essēt demōstrabiles tūc p̄cipia essēt demōstrabilia. et p̄ncipiorū essent p̄cipia. et tūc esset processus in infinitū i p̄cipiys qd̄ ē ip̄ossibile. ḡ necesse ē diffinitiones esse indemōstrabiles. ¶ In tertia parte p̄cipali hui⁹ capituli mouet tertiā q̄stionē sc₃. vtrū alicui⁹ eiusdē sit diffinitō et d̄mōstratio. ¶ Ad quā rūdet per talē ꝯclusionē. nulli⁹ eiusdē ē diffinitio et demōstratio. quam p̄bat tribus rationib⁹. Pria ratio ē hec. q̄r diffinitō est ipsius qd̄ q̄d est ⁊ substātie. sed d̄mōstrationes nō sūt ipsius qd̄ q̄d est. ḡ ⁊c̄. mior patet. q̄r demōstrationes supponūt ipsū qd̄ q̄d ē. vt demōstratiōes mathematice supponūt q̄d ē vnitas. et q̄d ē ip̄ar. et similiter alie ḡ ⁊c̄. Scōa rō. ōis demōstratio demōstrat aliq̄d de aliq̄. sed i diffinitiōe nō predicat̄ alterū de altero. cū enī dicit̄. aīal bipes. neq̄ bipes de aīali. neq̄ aīal de bipede predicat̄. similiter cuz dicit̄ figura plana. neq̄ planū de figura. neq̄ figura de plano predicat̄. Tertia rō. q̄d ē a q̄r est differt et ē alterū. sed diffinitio ōñdit q̄d est. demōstratio autē ōñdit quia ē. ḡ nulli⁹ eiusdē erit diffinitō et demōstratio. tenet ꝯñā. q̄r alteri⁹ est altera demōstratio. i. alter mod⁹ cognoscēdi. nisi illa se habeāt sic p̄s ⁊ totū. q̄r q̄ñ aliq̄ se hñt sic p̄s et totū illud qd̄ demōstrat̄ de vno demōstrat̄ de alio. vt de triāgulo demōstrat̄ q̄ ē habere tres. ideo etiā demōstrat̄ de ysocheles. cū triangulus sit totū. ⁊ ysocheles sit pars. sed q̄d est ⁊ quia ē nō sic se habēt. eo q̄ neutrū ē alteri⁹ p̄s aut totū. ¶ Ex his inferūtur tria correlaria responsiua ad tres predictas q̄stiōes. Primū est. nō cuiuslibet cui⁹ ē demōstratio est diffinitio. Scōm correlariū ē. nō cuiuslibet cui⁹ ē diffio est d̄mōstra°. Tertiū. nulli⁹ eiusdē est diffinitō et demōstra°. ¶ Infert ꝯñter duo correlaria. Primū ē. nec diffinitio ē demōstratio. nec eꝯ. nec alt̄ ē i alt̄o. 2ᵐ correlariū oīa q̄ dicta sūt i

Secundo h capl̄o dicta sūt disputatie. Dubitat̄. vtrū eiusdem ent̄ possit esse realiter diffinitō. ⁊ demōstratō. Responsio ꝯsistit in termiatiōe duarū difficultatū. ¶ Quarū pria ē h. vtrū obiectū diffinibile vl' d̄mōstrabile sit ens ī aīa. vel ex̄ aīaz. Rūdet̄ p vnā distictōnē. ⁊ vnū dictū. ¶ Distictō est hec ens pōt capi tripl̄r. vno° p oi significabili cōplexe siue icō̄ᵗᵉ ⁊ h siue v̄e siue f̄ls̄e. sic capiebat arīs. ī p⁹ predicamētl vbi dic̄. q̄ res q̄ ē sub affirmatiōe vel negatiōe: nō ē affirmatio vel negatio. Scōo° capit̄ pro oi significabili ꝯplexe vel icōplexe ⁊ v̄e. sic cepit aristo. i p̄dicamētl in 6ª p̄prietate sub̄e. vbi dic̄. q̄ ab eo q̄ res ē vel nō est ōr̄o dr̄ v̄a vel falsa. Tertio° capit̄ pro ēte significabili icōplexe qd̄ hab₃ esse verū reale vl' in aīa vel ex̄ aīaz. ⁊ sic capiebat aristo. ī 5° methaph̄ice vbi diuidit ēs i ens ī aīa. et in ens ex̄ aīaz. ¶ Dictū ē istud. obiectū diffinibile aut demōstrabile nec ē ens in aīa. nec ex̄ aīam. q̄r nō est ens tertio° sed solū ē ens prio° aut scōo mō̄. ¶ Scōa difficultas. vtrū eiusdē sit diffinitio ⁊ demōstratio. Rūdet̄ per tres distinctiōes. et

vnū dictū. ¶ Prima distinctio est hec. diffinitionē esse alicui⁹ pōt dupliciter itelligi. vno⁹ tā q̄ diffiniti. ⁊ sic illi⁹ est diffinitō cuius simplex essentia per diffinitionē explicat̄. Alio mō alicui⁹ est diffinitio tā q̄ pricipij. ⁊ sic illi⁹ est diffinitio cui⁹ ipsa diffinitio ē pricipiū vel dmōstrādi vel causādi. ¶ Scđa distictio. alicui⁹ esse demōstrationē pōt dupliciter itelligi. vno⁹ tā q̄ de totali demōstrato. et sic soli⁹ ꝯclusiōis ē demōstratō. Alio⁹ tan q̄ de dmōstrato ꝑtiali. ⁊ h̄ dupl'r. vno⁹ tan q̄ de eo qđ de alio demōstrat̄. et sic passionis ē demōstratio. Alio mō tā q̄ de illo de q̊ aliud demōstrat̄. ⁊ sic subiecti demōstrabilis siue scibilis est dmōstratō. ¶ Tertia distinctio. aliquid sciri ꝑ diffinitionē pōt dupliciter itelligi. vno mō potest aliqđ sciri ꝑ diffinitionē tā q̄ per istrumētū siue mediū explicās. Alio modo potest aliqđ sciri ꝑ diffinitionē tā q̄ per mediū sillogizās. ¶ Dictū ē istud. nulli⁹ eiusdē ē demonstratio ⁊ diffinitio tā q̄ diffiniti. licet idē obiectū scibile demōstratiōe sit etiam scibile ꝑ diffinitōnē tā q̄ per mediū sillogizans. non autē tan q̄ ꝑ mediū explicās. Patet per linconiēsē q̊ dicit ꝙ aristo. nō itēdit i h̄ sermone dicere ꝙ aliq̄ passio dmōstrabilis n̄ diffiniat̄. sed intēdit ꝙ diffinitio facit scire rē aliquā. et eādē simili'r n̄ facit scire demōstra⁹ q⁊ diffinitio facit scire rē incōplexā. sic est quiditas rei. sed demōstratio facit scire rē cōplexā ꝫ cuiusmodi ē cōclusio.

Tertio Dubitat̄. vtrū vna pars diffinitionis sit de altera ꝑdicabilis. et totius ⁊ partis sit eadē demōstratō. Respōdet̄ ad primā partē per vnā distinctionē. et tria dicta. ¶ Distinctio ē hec. vnā partē diffinitionis ꝑdicari de altera pōt dupl'r itelligi. vno⁹ in diffinitiōe. Alio modo ex̄ diffinitionē. et hoc dupliciť. vno mō quiditatiē. et alio⁹ dēnoiatiē. ¶ Primū dictū. nulla pars diffinitiōis actualiter ꝑdicat̄ de alia in diffinitione. patet. q⁊ inter partes diffinientes nulla ponit̄ copula v̄balis. Scđm dictū nulla pars diffinitiōis ē ꝗditatiue de alia predicabilis. patꝫ. q⁊ q̄libet pars diffinitōis aut ē gen⁹ aut dr̄a. sed nec ꝫ gen⁹ predicat̄ de differētia. nec ꝫ differētia de gn̄e per se et quiditatiue ꝑdicat̄. Tertiū dictū. vna ꝑs diffinitionis ex̄ diffinitionē ē de alia parte diffinitōis ꝑdicabilis dēnoiatiue. Patꝫ. q⁊ gen⁹ predicat̄ denoiatiue d̄ suis differētijs. ¶ Ad scđaꝫ partē r̄ndet̄ per duas distinctiones. ⁊ q̄ttuor dicta. Prima distinctō. duplex ē pars. quedā ē pars subiectiua ⁊ essētialis. Alia ē pars i modo et accidētalis. Scđa distinctio. totū ⁊ pars pn̄t ad duplices passiones ꝯpari. scilicet ad passiōes superioris. et ad passiōes inferiori. ¶ Primū dictuꝫ. totius in modo ⁊ partis in modo sunt distīcte sciētie. Scđm dictū. toti⁹ et partis subiectiue respectu passionis toti⁹ est eadē sciētia. scꝫ sciētia totius. Tertiū dictū. toti⁹ et parti respectu passionis partis ē eadē scīa. scꝫ scientia partis. Quartū dictū. toti⁹ respectu ꝓprie et adeq̄te passionis sue. et parti respectu sue ꝓprie ⁊ adequate passionis sunt distincte scientie.

Ad rōnes Ante oppo^m. ¶ Ad priāꝫ patuit q̄ mō ꝑ q̄stionē n̄ q̄rit̄ ipsū mediū vt dmōstret̄. sꝫ vt ꝑ ipsū fiat dubitabile notū. ¶ Alie due soluūtur in prio nōbili.

Queritur Utrū qđ quid est possit dmōstrari de eo cui⁹ est i eo qđ qđ ē. ¶ Et argr̄ ꝓ ꝙ sic. q⁊ passio conuertibilis cū ipso qđ qd ē pōt esse mediū ad demōstrādū ipsum qđ qd ē. g̊ qđ qd est potest demōstrari de eo cui⁹ est. añs patet. q⁊ accidētia magnā ꝑteꝫ cōferūt ad cognoscēdū qđ qd est. vt habet̄ in prohemio de aīa. ¶ Scđo arguit̄ sic. qđ qd est materiale pōt demōstrari ꝑ qđ quid ē formale. g̊ qđ quid ē potest demōstrari de eo cui⁹ est. ¶ Arguit̄ tertio sic. qđ qd est vni⁹ cōtrarij pōt demōstrari ꝑ qđ quid ē alteri⁹ cōtrarij. cū vnū ꝯtrariū sit principiū cognoscēdi reliquū. g̊ ⁊c̄.

Primo In oppositū tamē ē aristo. Sciēdū est ꝙ in 2° capitulo aristoteles igrit. vtrū qđ qd est possit probari demonstratiue de eo cui⁹ est per t'mios ꝯuertibiles. et intēdit tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tangit questionē predictā. In scđa ꝯclusiōe tāgit quatuor suppōnes. Quaꝝ pria ē. ōis sillo⁹ demonstrat aliqđ de aliq̊ per mediū. Scđa suppositio. qđ quid ē: ē ꝓpriū cū eo cuius ē i eo qđ qd est. Tertia suppō. qđ quid ē predicat̄ de eo cuius ē in eo qđ quid ē. Quarta suppō. qđ qd ē cōuertitur cū eo cui⁹ est. ¶ Tertia ꝯclusio. qđ quid ē nō potest demōstrari de eo cui⁹ est i eo qđ quid ē. Patꝫ. q⁊ si ipsius qđ qd ē sit demōstratio. vel g̊ āბe premisse sumerent̄ cū illa reduplicatiōe in eo qđ quid est sic arguēdo. omnis numer⁹ mouēs seipsū est sibi ipsi causa viuendi in eo qđ quid est. sed aīma est numerus

seipsū movēs in eo qđ quid est. ergo aīma ē si-
bypsi causa vivēdi in eo qđ quid est. vel ꝗ tan
tū altera premissaꝝ sumeret cū illa redupli
catione in eo qđ quid est. vel neutra. nō primū
quia tunc peteret pᵉcipiū. eo ꝙ in tali mō ar-
guendi oportebit mediū esse qđ quid est mio-
ris extremitatis. et sic supponit qđ qnid ē qđ
debuit ostēdi. Si vero neutra premissaꝝ. vel
tantū altera sumatur cū tali reduplicatōe tūc
per talē sillogismū non demonstrat qđ qd est
sed solū sequitur cōclusio in qua maior extrei
tas simpliciter et sine reduplicatione predica
tur de minori. ¶ Consequēter in tertio capitu
lo intēdit aristo. tribus rationibus probare ꝙ
per sillogismū divisivū non potest demōstra-
ri qđ qd est. Vocat eni sillogism⁹ divisiu⁹ sil-
logismus infirm⁹. qui presupposita aliqua di-
visiōe procedit ex destructione vni⁹ parti. ad
cōstructionē alteri⁹. vt omis hō est rationalis
vel irrationalis. sed nō est irrationalis. ergo ē
rationalis. ¶ Prima ratio ē hec. quia divisio nō
est sillogism⁹. ergo per ipsaz nō potest demon
strari qđ quid est de eo cui⁹ est. ātecedēs patz.
quia sillogism⁹ divisiu⁹ sicut nec inductiu⁹ nō
infert de necessitate suā cōclusionē nisi prius
sillogizās sillogizet seu interroget. vel respon
dēs concedat aliqd necessario requisitū ad il-
lationē ɔclusionis. Qđ patet duobus exēplis.
Primū est. si volum⁹ probare ꝙ hō est aīatus
arguitur sic. ois homo ē animat⁹ vel inanima-
tus. sed non est inanimat⁹. ergo est animatus.
iste sillogism⁹ non cōcludit de necessitate: nisi
respondēs prius concedat divisionē esse suffi-
cientē. et nihil aliud contineri sub diviso. Si-
militer minor est eq̄ ignota sicut ɔclusio. ideo
petitur pᵉcipiū. 2ᵐ exemplū. si quis velit pro
bare ꝙ homo sit gressibilis. et arguat sic. oñe
animal aut ē gressibile. aut aquaticū. sed hō nō
est aquatic⁹. ergo est gressibilis. ista cōclusio nō
sequtur de necessitate. nisi respōdēs pri⁹ cōces-
serit divisionē esse sufficiētē. et etiā hoiem ɔti
neri sub diviso. petit etiā principiū: modo quo
dictū est. ¶ Scđo sic. non oñe qđ vere predica
tur de aliq̄ predicat de eo cōvertibiliter et in
eo qđ quid est. sed per divisionē solū probatur
aliquid vere predicari de alio. mō ad ipsuz qđ
quid ē requiritur ꝙ predicet de eo cui⁹ est con
vertibiliter et ī eo qđ quid ē. ergo per viā divi
sionis non potest sufficiēter ostendi qđ quid ē.
¶ Tertio sic. in divisione nō est incōveniēs po
nere aliquid superfluū. aut amittere aliqd de
substātia rei. sed diffinitio nihil debet conti-
re superfluū neq̄ amittere necessariū. igitur.
Et subdit duas obiectiōes. quaꝝ prima ē hec
per divisiones possūt accipi omnes differētie
vsq̄ ad vltimā. ergo qđ quid est poterit notifi
cari per viaz divisionis. Rñdet aristo. ꝙ licet
divisio faciat cognoscere qđ quid ē quo ad ei⁹
differentias. non tamē facit cognoscere ipsuz
quod quid ē sillogistice et demōstrative. Se-
cunda obiectō. via divisionis traditur sub for
ma sillogistica. ergo potest notificare qđ quid
est sillogistice. Rñdet aristo. ꝙ licet procedat
sillogistice ad cōcludēdū vnā differentiā cum
sua opposita de aliquo. nō tamē ad notifican
dū qđ quid est sive concludendū.

Secundo Sciendū est ꝙ in quarto ca
pitulo intēdit aristo. tres cō-
clusiones. ¶ Quaꝝ prima ē hec. method⁹ dif-
finitiua non ē cōveniens ad demōstrandū qđ
quid est de eo cuius est. ¶ Probat duabus ra
tionibus. Prima est hec. quia in tali processu
diffinitivo petitur principiū. cū accipiat illud
quod intendit probare. ꝗ talis processus ꝑ dif
finitionē est insufficiēs. mior posset probari ar
guendo sic. omis oratio indicās quid ē per ꝓ-
priū genus et per propriā differentiā ꝓpria et
convertibilis cū diffinito est diffinitio ei⁹. sed
aīmal rationale est huiusmodi respectu hois.
ergo animal rationale est diffinitio hominis.
Patet quo mō in miore petit principiū. qꝛ eq̄
ignotū ē hanc orationē aīal rationale indica-
te qd hois per gen⁹ et drāz ɔvertibiliter. et eā-
dē orationē esse diffinitionē hois. ¶ Scđa rō.
ad ɔcludēdū aliquā ɔclusionē sillogistice non
capit diffinitō sillī ꝑ medio. ꝗ ad demōstran-
dū diffinitōnē de diffito nō debet capi ɔis dif
finitio diffinitiōis ꝑ medio. verūtñ si facto a-
liquo sillō neget aliqs huiusmōi processū fore
sillogisticū. tūc sillogizās poterit accipere dif-
finitionē sillī ad probādū ꝙ talis ꝓcessus sit
sillogisticus. ¶ Secunda conclusio: qđ quid ē
vni⁹ ɔrij nō pōt oñdi ꝑ qđ qd ē alteri⁹ ɔrij. ve
arguēdo sic. esse divisibile et eē idivisibile sūt ɔria
et sil̄r bonū et malū sūt ɔria. sꝫ esse divisibile ē dif
finitō mali. ꝗ esse idivisibile ē diffio bōi. h ɔ⁹ pꝫ
trib⁹ rōnib⁹. Pria ē ꝙ in tali processu ē petitō
pᵉcipij eo ꝙ in miori ꝓpōe accipit qđ quid est
qđ debꝫ oñdi in ɔclōe. nā eq̄ du᷑ ē ꝙ eē divisibi
le sit diffio mali sic ꝙ eē idivisibile sit diffio boni.

Et subdit scđaꝫ rationē cōem ad presens capitulū et precedēs. quia ille processus ē minus sufficiēs ꝗ nō concludit de necessitate vnitatē diffinitōnis. sed neqꝫ per processū diuisiuū diffinitiuū aut sillogisticū ɔ̄cludiṫ de necessitate vnitas diffinitionis. ꝰ oīs talis processus est minus sufficiēs. mioꝛ patet. qꝛ per processū diuisiuū aut sillogisticū pōt ɔ̄cludi ꝙ hō est grāmaticꝰ et musicꝰ. vbi predicatio nō ē qd vnuꝫ sed plura. ¶ Tertia ɔclusio. sicut tribꝰ modis predictis videlꝫ per acceptionē termioꝝ conuertibiliū in forma sillogistica aut per viā diuisionis aut per diffinitionē ɔmunē diffinitionis nō potest demōstrari qd quid ē: neqꝫ tribꝰ alijs modis potest demōstrari. ¶ Quoꝝ pmꝰ est. qd qd est per demōstrationē propter quid non potest demōstrari. quia demōstratio propter qd debet procedere ex prioribꝰ et notioribus. sed nihil est prius aut notiꝰ de diffinito qꝫ suū qd quid est. ergo nō potest propter qd demonstrari de eo cuiꝰ est. Scđs modus ē qd qd est nō potest per inductionē ostēdi. qꝛ inductō solū procedit ex singularibꝰ. vt si ostendat aliquid de aliquo. nō tamē ōndit hoc inesse huic in eo qd qd est. Tertiꝰ modus ē. qd qd est non potest ostēdi demōstratione ad sensū. quia qd qd est ē obiectū intellectus et nō sensus. ꝰ qd quid est sensu aut digito aut tactu percipi non pōt. et per cōseqns qd quid est nō potest dmōstrari demōstratione ad sensū. ¶ Ex quibꝰ oībus extra textū inferṫ ꝙ nullo predictoꝝ modoꝝ potest qd quid est demōstrari. Patet. qꝛ ad demōstrandū aliqd predicatū de aliq̄ subiecto debet capi mediū ordinatū ad illud predicatū. sed in oibus predictis capitur mediuꝫ ordinatū ad hoc predicatū quod est h̄ oratio ē diffinitio huiꝰ subiecti. vel ad cōcludēdū ipsā diffinitionē tanqꝫ quodcūqꝫ predicatū. et non sub ratione qua ē quod quid est.

Tertio Sciendū est ꝙ in qnto capitulo huiꝰ tractatꝰ aristoteles adducit nouas rationes ɔmunes ad probādū ꝙ qd qd ē nō potest demōstrari de eo cuius est ī eo qd quid ē. Et intēdit tres ɔclusiōes. ¶ Quaꝝ prima tangit vnā supponē. q̄ est hec. sciēte qd est hō aut qdlibet aliud nece est scire qꝛ est. Patꝫ quia de eo qd nō est nullus potest scire quid ē licet de eo qd nō est contingat scire qd significat ratio vel diffinitio exponēs significatōnē nomis. vt cōtigit scire qd significat hoc nomē tragelaphus. vel ycocernus. sed quid ē tragelaphus ipossibile est scire. quia tragelaphꝰ nō habet esse. ¶ Secūda ɔclusio ē h̄. qd qd est nō potest demonstrari. Probaṫ tribus ratōnibꝰ Prima ratio ē hec. impossibile ē scire quid est non scito quia ē. sed nō est eadē notitia ipsius quid est ⁊ qꝛ ē. ꝰ cū quia est ostendaṫ per dmōstrationē seqtur ꝙ qd quid ē nō pōt ostēdi per demōstrationē. Scđa ratio. totū quod ꝑ dmōstrationē acgritur ē quia ē. ergo qd est nō pōt per demōstratōnē ostēdi. ¶ Et si quis obyciat quia esse siue quia est pertinet ad substātiam siue ad quod qd rei. ergo demōstrādo quia ē demōstraṫ aliquid pertinēs ad qd quid est rei Respōdet aristo. dicens ꝙ esse aut nō substātia est nulla. idest esse siue qꝛ est nō est de substantia aut qditate alicuiꝰ rei. Qd posset sic ꝓbari. quia si qd quid est ingrediṫ qditatem rei vel est genus vel differētia. non differētia. qꝛ differentia ē principiū distinctiuū eius cuiꝰ est differētia. esse autē nullius ē propriū distinctiuū. sed magis principiū cōueniētie. nō est etiā genꝰ. quia ens nulliꝰ est genꝰ. ergo neqꝫ esse siue quia est. tenet ɔn̄a. quia esse et ens idē sunt quod qdē probat aristoteles per exēplū. quia geometer accipit id est supponit qd significat triāgulus. sed demōstrat quia est triāgulꝰ. nō autē demonstrat qd est triāgulus. quia si geometer demonstraret qd est triangulus tūc per illam demōstrationē scieṫ quid est triāgulus. et tamē nō scieṫ quia ē triangulus. qd est ɔtra supponē prius declaratā. ¶ Tertia ratio. diffiniētes per diffinitionē qd nois notificāt aliqliter qd est licet nō notificēt qd rei. ⁊ tn̄ n̄ simł notificāt qꝛ est. ꝰ ōndēs qd est nō simul ōndit siue manifestat quia ē. minoꝛ patꝫ. qꝛ si diffiniatur circulus diffinitiōe quid nois dicendo ꝙ circulus est figura ex cuiꝰ puncto medio oīs linee recte ad circumferentiā ducte sunt equales. per talē vero diffinitionem scietur quid significatur per nomē. ⁊ tamē non scietur quia est. eo ꝙ cognita tali diffinitione qd nominis: adhuc contingit q̄rere propter qd est circulus quia per talē diffinitionē non est sūpta causa sui esse. Similiter etiā si diffiniatur mōs eneꝰ dicendo ꝙ illud est corpus eneū vsquequaqꝫ diffusum: scita autē tali diffinitione contingit adhuc querere. vtrū talis mōs eneus sit in rerum natura. sed hoc non contingeret si predicta diffinitio manifestaret quia est. ergo non

simul ostendit vel manifestat quid est ꝛ quia est. ¶ Tertia ꝯ°. qꝺ qd est aliquo mō per diffionē ē demōstrabile. patz. quia quilibet diffiniens per suā diffinitionem intēdit demōstrare seu manifestare qd ē res aut qd significat nomē. si ergo nulla diffinitio oñdat qd ē res: sed tantū oñdit qd significat per nomē sequtur ꝙ diffinitio nihil aliud ē q̄ʒ rō vel orō explicās illud qꝺ significat per nomē. sed hꝰ est incōueniens. qꝺ probat aristo. tribꝰ rōnibꝰ. Prima est. si diffinitio nihil aliud esset q̄ʒ ratio dicens qd significat per nomē sequerent duo incōuenientia. scilicet ꝙ nō substātiarꝫ et etiā rerꝫ q̄ nō sūt esset diffinitio. ꝯña patet. qꝛ nō ens pōt per aliqꝺ nomē significari. sed cuiuslibet nois pōt esse ratio aliq̄ explicatiua illiꝰ qꝺ per tale nomē significat siue illud fuerit in itellectu siue extra intellectū. Scđa ratio. qꝛ si diffinitio sit idē precise ꝙ orō explicatiua qd nois seq̄retur ꝙ oēs nostre locutiōes ꝛ disputatōnes essent diffinitiōes. patet ꝯña. qꝛ cuilibꝫ oratiōi quātūcūq̄ʒ prolixe pōt aliqꝺ nomē iponi correspōdēs tali oratiōi que erit declaratiua illiꝰ nois seq̄ret etiā ꝙ yllias. i. poema homeri de bello troyano essꝫ diffinitio. qꝺ ē ridiculosū. Tertia ratio. nulla sciētia demōstrat qd nois sed in q̄libet scia presupponit. eo ꝙ significatū nominis ē ad placitū. sed iterdū demōstrant diffiōnes vt ifra patebit. g̊ diffinitiōes nō significāt solū nois interꝑtationē. et per ꝯña diffinitōes declarāt seu manifestāt ipsū qꝺ qd est. ¶ Cōsequēter epilogat. manifestū ē ex dictꝭ ꝙ diffinitio et sillꝭs demōstratiuꝰ nō sunt idē. nec etiam eiusdē ē diffinitio ꝛ sillꝭs. et qꝺ qd ē nō est ꝑ diffinitionē demōstrabile. neq̄ʒ per demōstrationē aut diffinitionē nois simplr̄ scire qꝺ qd est. Ex qbus oibus patet ꝙ qꝺ qd est nō potest demonstrari de eo cuiꝰ est qd in eo qꝺ qd est. Ex textū dr̄ ꝙ diffinitio qd rei sic a linconiē se diffinit. est oratio ꝯposita ex sermonibꝰ significātibus rea predicabiles q̄ sūt possibiles ex natura. et quarꝫ ordinatio ꝛ cōiūctio ē possibilis nature per modū q̊ ordinant et cōiungūt in sermone diffinitiuo. et tali diffinitione nihil diffinit nisi qꝺ habet verꝫ esse natura. vel saltē ꝙ est ens nō prohibitū. Sed diffinitio quid nois ab eodē sic diffinit. est sermo cōpositꝰ qui intēdit explicare rē per partes ex quibꝰ ꝯponit apud itellectū. siue sit similis ꝯpositio in natura siue nō. et talis diffinitio nō explicat quid sit res. sed quid significat nomē siue quid res significata ē scđꝫ esse quod habet in intellectu siue habeat esse in natura. siue non.

Conclusio Rñsalis. qꝺ qd est nō pōt demōstrari de eo cuiꝰ est in eo qꝺ quid est. Hec ꝯ° satꝭ patet ex dictis.

Primo Dubitat. vtrū qꝺ qd est possit ostendi per sillm̄ dyalecticum. ¶ Pro solutione supponit ꝙ tertiꝰ tractatꝰ in quo determiat aristo. veritatē eorꝫ q̄ in precedētibꝰ sūt disputata de eo qꝺ qd est: cōtinet duo capitula. In quorꝫ p̄io dat generalē modū demōstrādi ipsū qꝺ qd est. et cōtinet duas ꝑtes. in quarꝫ p̄ia cōtinet duas ꝯclusiōes. ¶ Pria ē hec. speculādū est qd eorꝫ q̄ dicta sūt sit bñ dictū. et qd nō bñ dictū. et cuius sit diffinitio. et vtrū ipsius qꝺ qd sit diffinitō demōstratō aut sillꝭs. ¶ Scđa ꝯ°. idē est scire qd ē. et scire causā questiōis si est. Patz. qꝛ si ipsius si est necessario ē aliq̄ causa. vel ergo illa cā est eadē cum ipso quid ē. ꝛ sic habet intētū. vel ē alia. ꝛ tūc vel ē demōstrabilis vel idemonstrabilis. si demonstrabilis tūc ipsius erit alia causa media per quā demōstrabit in p̄ia figura. cū ꝑdicet vlr̄ ꝛ affirmatiue. et illa causa media erit qꝺ qd est. ¶ Ex quibꝰ infert tria correlaria. Primū ē. vnus modus dmonstrādi qꝺ qd est talis est. s. ꝙ pōt demonstrari per aliud qꝺ qd ē. qꝛ ꝑpriorꝫ mediū debet esse ꝑpriū. 2m correlariū. qꝺ qd ē aliud ē demonstrabile. aliud idemōstrabile. Tertiū correlariū. iste modus ostēdendi qꝺ qd ē non ē demonstratiuꝰ: sed sillꝭs dyaleticus. Extra textū ꝓbat exēplo quomō vnū qꝺ qd ē potest ꝑ aliud demōstrari. Nā v̄tutis duplex assignat diffinitio. vna ē finalis scꝫ ꝙ virtus ē habitꝰ procedēs ad beatitudinē. alia est diffinitio v̄tutis scꝫ ꝙ v̄tus ē habitꝰ per rectā rationē operās. ꝛ ista pōt demonstrari per primā sic arguēdo. oīs habitꝰ procedēs ad btitudinē est per rectā rationē apparēs: sed virtus ē huiusmodi. g̊ ꝛc̄.

Secundo Dubitat. vtrū diffinitio sit aliquo mō per demonstrationē notificabilis. ¶ Pro solutione supponēdū ē ꝙ in scđa parte aristo. ostēdit ꝙ ipsius qd est sit aliquo modo demōstratio: non ꝙ ipsū possit demōstrari. sꝫ qꝛ potest ex demōstratiōe tanq̄ʒ mediū elici. Et intēdit tres ꝯclusiōes. ¶ Quarꝫ prima ē hꝰ. quādoq̄ʒ scimꝰ quia est et ignoramꝰ propt̄ qd. aliqñ vero scimꝰ qꝛ est et propter qd. sed ipossi

bile est scire propter quid et ignorare quia est Similiter aliquãdo scim⁹ quia est. idest si est. ⁊ ignoram⁹ quid est. aliquãdo vo simul cognoscim⁹ si est ⁊ quid ē. sed impossibile ē scire quid ē et ignorare si est. ¶ Scḋa ꝯ. possibile ē scire si ē dupliciter. vno⁹ secũdũ accidẽs. et de hoc ñ dat exẽplũ. Alio modo per aliud qḋ ē ḋ qḋ gd ē ipsius rei. et de hoc ponit quattuor exempla Primũ est. possum⁹ cognoscere tonitruũ esse per hoc ꝙ sonus nebularꝫ est. 2ᵐ exẽplũ. possumus cognoscere eclipsim esse ꝑ hoc ꝙ ꝑuatio lumis est. Tertiũ exẽplũ. possum⁹ cognoscere hoiem esse per hoc ꝙ aial ē. Quartũ exẽpluꝫ: possum⁹ cognoscere aiam esse per hoc ꝙ mouẽs seipsũ est. ¶ Tertia ꝯ. quãdo si est alicui⁹ scitur per mediũ accidẽtale: tũc ignorat̃ ipsuꝫ quid ē. patet. qꝛ per mediũ accidẽtale nõ scit̃ si ē nisi scḋꝫ accidẽs ergo tũc ignorat̃ quid est. tenet ꝯña. qꝛ querere gd ē non habẽtes qꝛ est et si est nihil est querere. ¶ Quarta ꝯclusio. simul scim⁹ quid ē et propter gd. Patet ratõne et duobus exẽplis. Ratione sic. quia habẽtes quia ē facile ē habere gd ē. sed quid ē est cã ipsius qꝛ ē. causa autẽ ⁊ propter gd idẽ sũt. g̃ scito gd ē simul scitur ꝑpter gd. Primũ exẽpluꝫ ē istud. qꝛ scim⁹ lunã eclipsari ꝑpter h̃ ꝙ ē priuatio lumis ꝑueniẽs ex interpositiõe vmbre terre. et hoc ē qḋ gd ē. 2ᵐ exẽplũ. si sciam⁹ tonitruũ eē eo ꝙ est son⁹ fact⁹ in nubibus propter extinctionẽ ignis in nube. tũc ibi ē idẽ quid ē et propter gd. hoc exẽplũ dedit aristo. ĩ forma sillogistica. ita ꝙ. c. idest minor extremitas sit nubes. et. a. idest maior extrẽitas sit tonitruũ b. vero idest mediũ sit extinctio ignis. cõtingit eni demõstrare ꝙ in nube est tonitruũ ꝑ h̃ ꝙ in nube ē extinctio ignis. Ex quo videt̃ aristoteles velle diffinitionẽ predicati siue passiõis esse mediũ in demõstratiõe. qꝛ diffinitio tonitrui q̃ ē predicatũ ꝯclusiõis capit̃ ibi pro me⁹. gd autẽ de istis sit dicẽdũ patebit in vltia questione hui⁹ secundi.

Tertio Dubitatur. vtrũ per diffinitionẽ nullo mõ ꝯtigat demõstrari qḋ gd est. ¶ Pro solutione supponit̃ ꝙ aristoteles ĩ hoc 2° capitulo ostẽdit qualiter qḋ gd est posset per diffinitionẽ demõstrari de eo cui⁹ est. et continet sex ꝯclusiões. ¶ Quarꝫ pria ē hec. diffinitio formalis denotat diffinitionẽ materialẽ de suo diffinito. Probat̃ premittẽdo talẽ suppositionẽ. s. ꝙ quarũdã diffinitionũ ē altera causa. quarũdã autẽ nõ ē altera causa. sicut diffinitiões facte scḋꝫ speciẽ. idest diffinitiões formales nullũ habẽt mediũ neqꝫ causã qua possint d̃monstrari. sed diffinitiões facte scḋꝫ materiã. i. diffinitiones materiales possũt habere mediuꝫ siue cãm. et tunc format̃ sic rõ. quarũcũqꝫ ē aliqua cã per se: illa pñt ꝑ illã causã d̃mõstrari sed diffinitio materialis habet cãm scꝫ diffinitionẽ formalẽ. g̃ põt demõstrari de suo diffinito per causã formalẽ. ¶ Scḋa ꝯ. diffinitiones quarꝫ nõ est alia cã sũt indemõstrabiles de suis diffinitis. sed diffinitiões quarꝫ ē alia causa sũt de suo diffinito demõstrabiles. Pria pars patet. qꝛ pricipia demõstratiõis sũt indemonstrabilia ⁊ de ipsis ꝑsupponit̃ qꝛ est. sed diffinitiones quarꝫ nõ est alia cã sunt pricipia demõstrationis. g̃ sunt indemõstrabiles. et de ipsis oportet presupponere ꝙ verũ est eas inẽe suo diffinito. sicut arismetic⁹ supponit quid ē vnitas. et ꝙ verũ est diffinitionẽ vnitatis sibi cõuenire. Subdit tamẽ aristo. ꝙ si alicui nõ sint tales diffinitiones manifeste de diffinito ñ debẽt demõstrari. sed tñ aliqua leui ratiõe dyalectica ꝑbari. Scḋa pars patuit in cõclusione precedẽti. ¶ Subdit tñ aristoteles ꝙ licet tales diffinitiões habẽtes alias causas sint d̃mõstrabiles de suo diffinito: nõ tñ demonstrant̃ in eo qḋ quid ē. ¶ Tertia conclusio tãgit vnaꝫ diuisionẽ diffinitionis. et est hec. diffinitionũ quedã est oratio significatiua ipsius qḋ gd est Alio vo est oro significatia ipsius qḋ significat nomẽ. et illa vocat̃ diffinitio gd nois. Alia est diffinitio que ē ratio demõstrãs propter gd ē. ¶ Quarta ꝯ. tangit duplicẽ differẽtiã int̃ duo pria mẽbra predicte diõnis. scꝫ inter diffinitionẽ gd nois. et inter diffinitionẽ gd rei. Prima dña est hec. quia cognita diffinitiõne quid rei simul cognoscit̃ quid est res. sed cognita diffione gd nominis contingit querere iterũ ꝑpter quid res est eo ꝙ per talẽ diffinitionẽ quid nominis nõ scitur simplicit̃ quia res ē. sed tantũ secũdũ accidẽs. Scḋa differentia. quia diffinitio quid nominis solũ est vna cõiunctiõe que vnitate erit vnũ yllias. idest poema de hystoria troiana. sed diffinitio gd rei est vna simpliciter ostẽdẽs vnũ de vno non secũdũ accidẽs sed per se. ¶ Ex quo concludit duas diffinitiones diffinitionis. Quarꝫ prima est hec. Diffinitio est oro significatiua ipsius qḋ quid est. Secũda diffinitio. Diffinitio est oratio d̃mõstrãs

propter quid est. ¶ Quīta ꝯclusio tangit duas differentias inter diffinitionē quid rei. et diffinitionem propter quid. Prima differentia est hec. quia diffinitio quid rei nō demōstrat ipsum qd̄ quid est. sed diffinitio propter quid demonstrat ipsum quod quid est. ⁊ est tota demonstratio sola positione differens. Secunda differentia est. quia licet diffinitio quid rei et diffinitio propter qd significent eandē ratōnē. hoc est tamē secūdū aliū et aliū moduz. q2 diffinitio propter quid est illa diffinitio que dicit ꝙ tonat propter ꝙ extīguit̄ ignis in nube. et significat illā rationē per modū demōstrationis ꝯtinue. idest non distincte per diuersas propositiones eo ꝙ accipit continue oēs t̄minos demōstrationis sine ordine ⁊ situ ipsoruz ī ꝓpōne. Sed diffinitō quid rei est illa diffinitio que dicit ꝙ tonitruū est sonꝰ ignis extīcti ī nubibꝰ: ⁊ significat eandē rationē per moduz termi. i. diffinitionis. et est solū cōclusio dmōstratōis. ¶ Sexta ꝯclusio colligit tres modos diffinitionū diuersimode ad demōstrationez se habētiū. et est hec. diffinitio que est ī medio idest sine medio que scilicet nō habet mediuz siue causā est oīno indemōstrabilis. sed ē ꝑncipiū demōstrationis. et illa est diffinitio ꝓpt̄ quid dicēs. Alia est diffinitio que dicit quid tātū. et illa est demōstrabilis et ꝯclusio demonstrationis. Alia est diffinitio dicēs quid ⁊ propter quid. et illa ē tota demōstratio differens solū a tota demōstratione secūdū positionē ⁊ ordinē terminoꝝ. ¶ Consequēter epilogat dicens. manifestū est ex dictis qualiter ipsiꝰ qd̄ quid est ē demōstratō. et quo mō nō. quoꝝ qd̄ quid est potest esse demōstratio et quoꝝ non. quia illoꝝ qd̄ qd est que habēt causā potest esse demōstratio. illoꝝ autē que nō habent causā non potest esse demōstratio. manifestū ē etiam quot modis dicitur diffinitio. quia tantuz quattuor modis dicit̄. nā quedā est diffinitio quid nominis. quedā vero quid rei. quedā dicens quid. quedā vero dicēs quid et ꝓpt̄ qd simul. dictū est vltra quo mō qd̄ quid est dmōstratur. scz inquātū significat̄ per demōstrationē solū significantē quid est. et etiā quo mō nō demōstrat̄ scz inquātū significat̄ per diffinitionē significātē propter qd. et dictū ē q̄ mō diffinitio se habet diuersimode ad demōstrationem. et quo modo contingit ꝙ eiusdē ē demōstratio ⁊ diffinitio. et quo mō h̄ nō ꝯtigit.

Ad rationes

Ante oppositū. ¶ Ad primā dicitur ꝙ ipsum quid est potest demōstrari per propriā passionem demonstratione quia ē et a posteriori. nō autem demōstratione propter quid ⁊ a priori. ¶ Ad secūdā conceditur ꝙ qd̄ quid est potest demōstrari. sed nō in eo qd̄ quid est. ¶ Ad tertiam similiter dicitur ꝙ qd̄ quid est vnius contrarij bene potest demōstrare qd̄ quid est alterius contrarij. sed non in eo qd̄ quid est.

Queritur

Utrū per qd̄libet genus cāe possit fieri dmōstratō. ¶ Et arguitur ꝙ non. quia omis dmōstratō est ex primis. sz finis nō est primū. ergo per causā finalem nō potest fieri demonstratio. ¶ Secūdo arguitur sic. materia non ē cognoscibilis cum sit ens in pura potentia. ergo non potest eē ꝑncipiū demonstrationis. ¶ Tertio arguitur. ad esse cause non sequitur esse effectus. ergo per causam non cōtingit demōstrare. Antecedēs patet. quia non sequitur. domificator est. ergo domus est. ¶ In oppositū est aristoteles.

Primo

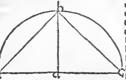
Sciēdū est ꝙ in quarto tractatu ostēdit aristoteles quo modo ꝓpt̄ quid siue causa se habeat ad demōstrationē. et continet tria capitula. Quoꝝ primū in quo ostendit quo modo per diuersa genera causaꝝ potest fieri demōstratio continet duas partes principales. et itēdit duas cōclusiones. ¶ Quaꝝ pria tangit sex suppositiones. Pria est h̄. scire opinamur cū causaz cognoscimus. Scda suppō. q̄ttuor sūt cause. nā vna est que est qd̄ qd erat esse. scz cā formalis. Alia vo ē in quā nec̄e est esse cū h̄ sit. idest cā material̄. Altera ē aūt q̄ aliqd primū mouet. i. efficiens. Altera vo cuiꝰ cāt̄ finis. Tertia suppō. oēs cōclusiōes demōstrat. ōīs dmōstrāt̄ ꝑ mediū qd̄ ē causa. Quarta suppō. cā debet esse talis ꝙ cū ipsa sit nec̄e ē effectꝰ eē. Quīta suppō. lz ī dmōstratōe solū capiat̄ vna cā. nō tn̄ debet solū capi vna ꝓpō. sed due adminꝰ. Sexta suppō. ille due ꝓpositiones debēt habere vnū mediū sic dispositū ꝙ ex tali sit necesse seq̄ cōclusionem. ¶ Scda ꝯ°. ꝑ qd̄libet genꝰ cause fit dmōstratō. Probat̄ inductiue de oībꝰ causis. et prio de cā materiali. de q̄ dat tale exēplū mathēaticum. oīs angulus qui continet adeq̄te duas medietates duorū rectorum angulorum est rectus.

sed ãgulus triãguli in semicirculo descriptus est h9.igr. De cã formali non dat exẽplũ: sed dicit ꝙ ipsum quod qd est erat esse.i.cã formalis est imediata ⁊ necessaria.i. mediũ necessariũ ad demõstrãdũ effectũ. sed de cã efficiẽte dat tale exẽplũ vt propter qd bellũ medorum factũ est contra atheniẽses. qꝛ atheniẽses ĩ medos cõmiserũt. ⁊ sic demõstratio fit oẽs q cõmiserũt ĩ medos debellati sũt a medis. ſꝫ atheniẽses cõmiserũt in medos. g̊ debellati sunt a medis. De cã finali dat duo exẽpla. Primũ. ꝑpter qd ambulat quis post cenã vt san⁹ fiat. et sic formaẽ demõstratio. oĩs faciẽs nõ eminere cibos iuxta os ventris vult sanus fieri. ſꝫ ambulãs post cenã facit nõ eminere cibos iuxͣ os vẽtris. g̊ ambulãs post cenã vult san⁹ fieri. Secũdũ exemplũ. ꝑpter qd vult sanus fieri. Respõdeẽ vt saluet hoc.s. indiuiduũ. Et subdit ꝙ si iste rões cõmittrẽẽ ita ꝙ de maiori extremitate fiat mediũ tũc vnaqꝙ rõum apparebit magis eẽ per cãm finalẽ. Subdit etiam dĩam inter cãm efficientẽ ⁊ finalẽ: qꝛ cã efficiens generatione prior est suo effectu, sed effectus cause finalis prius generatione ꝑducitur ꝙ ipsa causa finalis.

Secundo Sciendũ est ꝙ in secũda parte huius.c. intendit Aristo. quinqꝫ cõclusiones Quarũ prima est hec. Eadem cõclusio põt demõstrari per plures cãs. patet duobus exemplis. Primũ. vt si queratur ꝑpter quid lumẽ transit per pellem lucerne. põt dupl'r rñderi. Primo per cãm materialem. qꝛ lumẽ est diuisibile in parua corpora que possunt pertransire per poros lucerne qui sunt maiores partibus luminis. Et formatur sic demonstratio. Omne diuisibile in parua corpora trãsit per poros lucerne largiorea. sed lumẽ ẽ huiusmodi. g̊ ⁊c. 2° potest rñderi per causã finalẽ. quia causa finalis propter quã lumẽ transit per pellẽ lucerne est: vt bñficio luĩs de nocte ãbulãtes non offẽdam⁹ pedes. Scðꝫ exẽplũ. vt si queraẽ propẽ qd tonat. potest rñderi p̊ per causã materialẽ scilꝫ ꝙ tonat propter extictionẽ ignis in nube. igne autẽ extincto neẽe est siccire.i. fremitũ facere siue tonari. Scðo põt rñderi ꝑ causã fialẽ. dicũt eñi pithagorici ꝙ tonat cã minaꝝ vt scilꝫ hi qui sũt in inferno timeãt. ¶ Scða ꝯclusio. vt ĩ plurib⁹ effect⁹ naturales fiũt ex diuersis causis. quia naẽa agit ꝑpter finẽ. et etiã in actionib⁹ naturalib⁹ de necessitate reqriẽ materia. ¶ Tertia ꝯclusio. in materialib⁹ et motibus dupl'r reperiẽ necessitas. patꝫ de lapide q de necessitate ferẽ sursũ et deorsũ. sed hoc nõ est ꝑpter eãdẽ necessitatẽ. quia forte necessitate cause fertur deorsum. necessitate autẽ impellent/ fertur sursũ. ¶ Quarta ꝯclusio. ea que sunt ab intelligẽtia.i. ab intellectu practico cuiusmodi sũt artificialia bene fiũt ꝑpter finem sed nõ ex necessitate. patet. qꝛ neqꝫ dom⁹ neqꝫ effigies fiũt de necessitate. sũt tamen ꝑpter h idest ꝑpter finẽ. ¶ Quĩta ꝯ°. illa q̃ fiũt a fortuna differũt ab his que fiũt a natura vel ab arte. qꝛ illa que sũt a natura vel ab arte sẽper fiunt propter aliquẽ bonũ finẽ. sed illa que fiũt a fortuna nõ fiũt propter aliquem finem.

Tertio Sciendũ ꝙ circa hunc textũ incidũt due difficultates. Quaꝝ p̊ma est. vtrũ angulus trianguli in semicirculo descript⁹ sit rect⁹. Rñdeẽ ꝙ sic. sicut patꝫ ẽtio euclidis. ¶ Pro cui⁹ probatõne premittuntur q̃tuor suppões. Quaꝝ pria est h. describatur semicirculus q voceẽ. a.b.c. cui⁹ corda q̃ẽ dyameter circuli diuidaẽ per mediũ in pũcto.d. qð qdẽ pũctũ ẽ cẽtrũ circuli sup q̃ centro erigatur linea ꝑpẽdicular] que tãgat circũferẽtiaꝫ circuli in puncto.b. et ab illo pũcto ducantur due linee recte ad duo pũcta q̃ sũt. a. et. c. Secunda suppositio ẽ. ex his oĩbus lineis cõstituantur duo triãguli. quoꝝ vn⁹ vocetur. d.b.c. ⁊ alius. d.b.a. Tertia suppõ. ãgulus istius circuli. d.c.b. est medietas vni⁹ anguli recti. patꝫ. qꝛ omnis triãgulus habet tres angulos eq̃les duobus rect]. g̊ triãgulus. d.c.b. habet tres angulos equales duob⁹ rectis. Sꝫ angulus triãguli. d.b.c. est rect⁹ cũ causetur a linea perpẽdiculari. b.d. ergo alij duo anguli dicti triãguli q̊rũ vnus ẽ angulus. d.c. et ali⁹ est angulus. d.b. in circũferẽtia semi circuli incidẽtes sũt equales vni angulo recto. qꝛ isti duo ãguli incidentes in circũferẽtia semicirculi sunt equales inter se eo ꝙ linea ꝑpendicular]. d.b. et linea. d.c. ꝑ quas constituũtur dicti anguli sunt equales. g̊ quilibet illoꝝ duoꝝ angulorũ in circũferẽtia semicirculi incidẽtiũ est medietas vni⁹ anguli recti. et per conseq̃ns angulus triãguli semicirculi est medietas vni⁹ anguli recti. Quarta suppositio. angulus trianguli. d.b.a. est medietas vni⁹ anguli recti. probatur sicut precedẽs. ¶ Ex his formatur quedã ratio. oĩs ãgulus cõtinẽs adeq̃te duas medietates duoꝝ ãguloꝝ

rectorũ est rectus. sed totalis ãgulus. a. b. c. cadens in circũferẽtia semicirculi ꝯtinet adeq̃te duas medietates duoꝝ anguloꝝ rectoꝝ. g̃ totalis angulus cadẽs in circũferẽtia semicirculi ẽ rect⁹. ¶ Ut ista pateãt hic põit̃ ista figura.

¶ Tertia difficltas qualit̃ est notũ ꝙ ꝑ causaz formalẽ possit fieri dmõstratõ.

¶ Respõdet̃ ꝙ ex p̄rehabitꝭ dupliciter ẽ notũ. Pr̄io. quia probatũ ẽ ꝙ diffinitio materialis per formalẽ potest demõstrari. 2º est notũ per p̄dictũ exẽplũ datũ de causa materiali qḋ etiã ad causã formalẽ põt pertinere. nã si ĩ p̄dicto exẽplo mathematico intelligat̃ aliquid demõstrari de toto per partes: tũc illud exẽplũ pertinet ad causã materialẽ. eo ꝙ partes cõparate ad totũ habent rationẽ materie. vt dicit̃ scḋo ph̄icoꝝ. Si vero itelligat̃ ꝙ mediũ dicte demõstrationis potest esse medium duoꝝ rectoꝝ sit ratio dicẽs qḋ qd est recti anguli. tunc talis demõstratio reducit̃ ad causã formalẽ. eo ꝙ ipsũ qḋ quid est habet rationẽ cause formalis.

Conclusio Respõsalis. Per quodlibet genus cause põt fieri demõstratõ. Hec cõclusio satis patet ex primo notabili.

Primo Dubitat̃. vtrũ per eãdẽ causã possit demõstrari effect⁹ sub diuersis differentys tẽpoꝝ. ¶ Pro solutiõe supponitur ꝙ aristo. in h̃ scḋo capitulo oñdit quomõ in diuersis rebus fit demõstratio ꝑ causã diuersimode scḋz ꝙ talis causa ẽ vel nõ est cũ suo effectu. Et continet duas ptes. ¶ In p̄ma parte intẽdit vnã ꝯclusionẽ q̄ ẽ hec. in causis que simul sũt et nõ sunt cũ suis effectib⁹ sic se habẽt cause ad effect⁹ ꝙ causa in fieri demõstrat effectũ in fieri. et causa in esse demõstrat suũ effectũ in esse. causa v̄o in fore vel in fuisse demõstrat effectũ suũ in fore vel ĩ fuisse. Hãc ꝯclusionẽ ꝓbat liconiẽsis rõe sic. qꝛ posita cã totali ponit̃ effect⁹. ideo posita cã in facto esse ponitur effect⁹ in facto esse. et posita causa ĩ fieri ponitur effect⁹ in fieri. Sed eadẽ ꝯclu⁰ probatur ab aristo. duob⁹ exẽplis. Primũ ẽ. si queratur ꝓpter qd factus ẽ defect⁹ lune. rñdetur ꝙ ẽ propter h̃ ꝙ terra fuit ĩ medio. vel erit defectus ꝓpter hoc ꝙ terra erit ĩ medio. et ẽ defect⁹ propter illud qḋ terra ẽ in medio. 2ᵐ exemplũ. si cristallũ fit aqua ꝯdẽpsata ꝓpter totalẽ defectũ caloris. ꝛ querat̃ ꝓpter qd facta ẽ cristallus. Rñdet̃ ꝙ propter illud ꝙ facta ẽ aqua ꝯdẽpsata ex totali defectu calorꝭ. Similiter rñdet̃ ad eãdẽ q̃stionẽ iterrogatã sub aliis differẽtys tẽporũ. vt dictũ ẽ ĩ p̄cedẽti ex⁰.

Secundo Dubitatur. vtrũ in causis q̄ non sũt simul cũ suis effectibus sit idẽ modus demõstrandi. sicut in alys. ¶ Pro solutione supponit̃ ꝙ in scḋa parte huius capituli intẽdit aristo. duas ꝯclusiões. q̄ꝝ p̄ria tangit vnã q̄stionẽ q̄ est hec. ¶ Utrũ ĩ causis que nõ sũt simul cũ suis effectib⁹ sit eadem ratio. ita ꝙ alioꝝ effectuũ sint alie cause. sic ꝙ effectus facti sit cã facta. et effect⁹ futuri sit cã futura. ¶ Scḋa ꝯclusio tãgit solutionẽ p̄dicte q̄stiõnis. et ẽ hec. a facto esse posteriorꝭ siue effectus ad effectũ esse p̄oris. idest cãe: est bona demõstratio. et similit̃ a fieri posteriorꝭ ad factũ esse prioris. sed a priori ad posteri⁹ nõ ẽ bona demõstratio. nec a facto esse in fieri. Secũdã partẽ probat aristo. scz ꝙ a facto esse cause nõ seq̄tur factũ esse effect⁹. qꝛ inter factũ esse cause ꝛ inter factũ esse effect⁹ est adhuc medium. ergo in illo tẽpore medio veꝝ ẽ dicere cãz esse. et tamẽ falsũ ẽ dicere effectũ esse. añs patet. qꝛ duo facta esse nõ copulant̃ adiuicẽ. qḋ patet. quia duo pũcta nõ sunt adiuicẽ copulata. ergo neq̄ duo facta esse. tenet cõsequẽtia. quia vtraq̄ sunt idiuisibilia. Scḋo probatur ꝙ ad factũ esse cause non seq̄tur fieri effectus quia factũ esse cause est indiuisibile. ergo non potest cõtinuari ad aliquid fieri. tenet ꝯña. qꝛ aliquid fieri est diuisibile. patz etiã ꝯña per simile. quia sicut se habet punct⁹ ad lineã. ita se habet factũ esse ad fieri. sed punctus nõ copulatur ad lineã. ergo nec factũ esse ad fieri. maioꝛ patet. quia sicut in linea sũt infinita pũcta ita in eo quod fit sunt infinita facta esse. Tertio probat duob⁹ exẽplis ꝙ ad factũ esse effectus sequatur factũ esse cause. Primũ exẽplũ quia bene seq̄tur. dom⁹ est facta. g̃ lapides sũt decisi. Scḋm exẽplũ. quia bñ seq̄tur. fũdamẽ

tū est factū. g̃ necesse est lapides esse decisas. ambe cōsequētie patēt. quia ex opposito cōsequētis infertur oppositū antecedētis. nā si lapides nō sint decisi. nec fūdamētū est factum nec etiam domus est facta.

Tertio Dubitatur. vtrū in his que generant̃ circulariter fiant demōstratiōes circulares. ¶ Pro solutōe supponit̃ ꝙ aristo. in h tertio capitulo intēdit duas ɔclusiōes. Quaꝝ prima est h. in his aūt que generant̃ circulariter fit etiā demōstratio circulari. dū tamen semꝑ arguat̃ a posteriori ad pri⁹. ꝙ aūt aliqua generentur circulariter probat aristo. exēplo. quia ex terra depluta fit vapor. ex vapore fit nubes ex nube vero pluuia generat̃. et iteꝝ etiaꝫ ex pluuia generat̃ deplutio terre. et sic sēper procedēdo. vt pri⁹. et in his cōtingit demōstrare circulariter. vt sic demōstrat̃ ꝙ terra ē depluta per hoc ꝙ vapores sursū eleuātur. ita etiaꝫ ecōtra. ¶ Scda ɔclusio. in his que sūt vel fiūt sēper necesse ē capere mediū qđ sit vel fiat sēper. et in his que sūt vel fiunt frequēter: oportet capere mediū qđ sit vel fiat frequēter. Secūdā partē probat aristo. exēplo et rōne. exēplo sic. nā ꝙ oīs hōmasculus i maxillis sit barbatus nō accidit sēper sed sicut frequēter. ideo ad h denotandū oportet capere mediū vt frequēter. Rōe sic probat̃. quia si mediū esset vł fieret sēper: oporteret talē rē esse vel fieri sēp. qđ ē cōtra suppositū. g̃ in his que sūt vel fiūt vt frequēter debet capi mediū vt frequēter. Cōsequēter epilogat dicēs ꝙ dictū ē pri⁹ quomō qđ quid ē pōt assignari in termīs sillogisticis. quādo scꝫ ostēsū est qualiter singula gña cāꝝ in oibus differentiis reꝝ debeāt capi pro medio demōstratiōis. Dictū ē insuper q̃liter ipsius qđ quid est ē demōstratio vel diffio. vel nō.

Ad rationes Aā oppo^m. Ad pmā dr̃ ꝙ lꝫ finis sit vltim⁹ i executiōe. ē tñ pm⁹ i itētiōe. ¶ Ad scdaꝫ gđ sit dicēdū parꝫ i p phicoꝝ ꝙ. s. matia d se ē cogscibilis. pnūc tñ pōt dici ꝙ lꝫ de se ñ sit cogscibilis ē tñ cogscibilis i analogia ad formā. ¶ Ad tertiā iā patuit q̃ mō ad esse cāe ad esse effect⁹ valet ⁊ ñ valꝫ ɔña. Et h ð q̃one.

Queritur Utrū ptes diffinitōnis debeant esse in pl⁹ q̃ꝫ diffinitū. ¶ Et videt̃ ꝙ nō. qꝛ dicit arist. septimo methaphice ꝙ deueniēdū est ad vltias differētias q̃bus habiti tot erunt species quot erūt differētie. sed h nō esset possibile si q̃libet differētia esset i plus q̃ꝫ sua species. ergo nō quelibet pars diffinitiōis ē i plus q̃ꝫ diffinitū. ¶ Scdo sic. aristo. i eodē septio dicit ꝙ nihil ē in diffinitione alicui⁹ q̃ꝫ gen⁹ ⁊ differētie. ⁊ ꝙ possibile ē vnā diffinitionē ɔstitui ex duob⁹ quoꝝ vnū sit gen⁹ et aliud differētia sed dfia nō ē extra gen⁹. alioqui nō videretur esse diuisiua ipsius gñis per se. ergo differētia cōuertitur cū specie. ¶ Tertio sic. aristo. septimo methaphice dicit sic. ꝙ ratio q̃ ē ex differētiis videt̃ esse speciei et actus. idest forme. ex quo ɔcludit ꝙ differētia corrñdet forme. modo cuilibet speciei ē ꝓpria forma que nulli alteri ɔuēit. ergo differētia vltia nō excedit speciē. ¶ In oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ ponit̃ cōiter talis distinctio. duplex ē differentia. quedā est differentia circūloquēs. Alia ē circūlocuta. Et hoc sic declarat̃. quia scdꝫ aristo. septio methaphice forme essētiales reꝝ nō sūt per se nobis note: sed māifestātur ꝑ aliq̃ accidētia q̃ sūt signa illius forme nō aūtē per accidētia ꝓpria illius speciei. quia talia debēt per diffinitionē dmōstrari d specie: ideo forma speciei notificatur per aliqua accidētia ɔia. et talia accidētia circūloquētia vocant̃ differētie circūloquentes que pro tāto dicūtur differētie substāᵗiales qꝛ producūt̃ ad declarādū formā substātialē. lꝫ sint ɔiores specie. ille vō forme q̃ significātur per illas differētias circūloquētes dicūt̃ dr̃ie circūlocute. ¶ Sed contra istā distictionē ponūtur due ꝓpōnes. Pria ē. q̃libet dr̃ia substātialis sumit̃ a forma substātiali et propria illi⁹ speciei cui⁹ est dr̃a. Scda ꝓpō. nulla dr̃ia substātialis ē in plus q̃ꝫ species per ipsā cōstituta. qꝛ forma substātialis a q̃ sumit̃ talis differentia cōuertit̃ cū illa specie. ¶ Aliter tñ ymaginatur linconiēsis. ꝑ cui⁹ ymaginatiōe ponit̃ vna suppō. vna distictō. ⁊ vnū dictū. Suppō est h. qđlibet gen⁹ subalternū quiditatiē ɔponitur aliq̃ mō ex pte sibi matiali ⁊ ex parte formali. Distictio ē hec. cuiuslibet gñis subalterni due sūt prie diuisiones. quaꝝ pria sumit̃ ex pte forme et alia ex pte materie. vbi gr̃a. posito ꝙ corpora celestia sint aialia. tūc i aiali ex parte forme ei⁹ cōueniret vna pria diuisio. qꝛ scꝫ diuideretur per ratiōale ⁊ irrōnale. Sꝫ aiali ex pte ma

terie eiꝰ q̄ ē corpus ɔueīt vna alia dio q̄ scilꝫ diuideret̄ ꝑ mortale ⁊ imortale. ¶ Dictū ē istud dr̄ie formales pl'ꝰ debēt in diffinitiōe ordinari q̄ꝫ differentie materiales sūpte ex parte materie. Pa;et. q2 illud qḋ ē essētialiꝰ diffinito debet p̄ordinari in sua diffinitōne. sed differētie sūpte ex parte forme sūt magis essētiales diffinito. ḡ ⁊c. Scḋm dictū. q̄libet pars diffinitōis est in plus q̄ꝫ diffinitū. licet totū aggregatū cōuertat̄ cū diffinito. Pꝫ exemᵒ. q2 hō diffinit̄ ꝙ ē aīal rōale mortale. Ɔstat aūt ꝙ rōale ē ī plus q̄ꝫ hō q2 per casū ɔuenit corporibus celestibꝰ similiter mortale ē ī plus q̄ꝫ hō. q2 ɔuenit etiā brutis. sed tñ illa tota orō de nullo ē verificabilis nisi de hoīe: ideo tota diffinitio reddit̄ conuertibilis cū hoīe. Sed ɔtra illā opinionē faciunt ille due ꝓpositiones. Pro solutōne tamē philosophi dicit̄ ꝙ talis differētia eēntialis ñ ē noīata nisi per nomē cōe sibi ⁊ alt̄i. et iḋ dicit quālibet p̄tē diffinitōis eē in plꝰ q̄ꝫ diffinitū.

Secūdo Sciēdū ꝙ qntꝰ tractatꝰ i q̄ aꝝ. docet venari qḋ qd ē ɔtꝫ 5. capitula. pᵐ docꝫ modū venādi qḋ qd ē ꝑ viā ɔpōnis: ⁊ itēdit qnq3 ɔclusiōes. ¶ Pria tāgit iterū ⁊ ē h̄. Dicto q̄lr cog̊scat̄ qḋ qd ē ⁊ ꝓpt̄ qd accipiat̄ tāq̄ꝫ mediū i ḋmōstratōe: nūc dicēdū ē q̄ mōꝫ venari ea q̄ p̄dicāt̄ in eo qḋ qd ē. ¶ zᵃ ɔᵒ tāgit duas diones. Pria ē h̄. eoꝝ q̄ p̄dicāt̄ q̄dā sūt i plꝰ q̄ꝫ illa i qbꝰ sūt. ⁊ q̄dā nō. Dicūt̄ aūt illa eē ī plꝰ q̄ p̄dicāt̄ vlr̄ ḋ aliq̄ ⁊ ñ solū ḋ illo sꝫ etiā de alio. zᵃ dio. eoꝝ q̄ sūt in plus q̄dā sunt ex̄ genus illoꝝ qbus insūt. et quedā nō. ⁊ de his diuisiōibꝰ dat arist. vnū exēplū. q2 aliqd est qḋ iest oī trinitati. sicut ens iest oī trinitati. sꝫ nō solū trinitati. nec etiā iest tātū numero qui ē genꝰ trinitatis. ideo ēs ē ex̄ genꝰ trinitatꝭ. sed ipar iest oi ternario sēp ⁊ vlr̄. ⁊ ē i plus. q2 ɔuenit quinario. sed tñ nō ē extra genꝰ ternariȷ. nihil enī qḋ non ɔtineat̄ sub numero dicit̄ ipar. ¶ Tertia ɔclusio tāgit tria documēta ad cog̊scēdū p̄dicata q̄ debēt igredi qḋ qd ē. Primū est. oīa p̄dicata igrediētia qḋ qd ē debēt esse i plus q̄ꝫ diffinitū. nō tñ debēt esse ex̄ genꝰ diffiniti. zᵐ documētū. tot debēt accipi predicata ꝙ totū aggregatū fiat ɔuertibile cū diffinito. q2 totū aggregatum ex ipsis debet significare essentiā diffiniti. ¶ Ex qbꝰ infert tres diffinitōnes trinitatꝭ. Pria ē hec. ternariꝰ ē numerꝰ impar vtrobiq̄ꝫ p̄mꝰ. zᵃ ē. ternariꝰ ē numerꝰ ipar nō potēs alio numero mēsurari. Tertia ē. numerꝰ ipar ex aliis numerꝭ nō ē ɔpositꝰ. Tertiū documētū. oīa p̄dicata igrediētia qḋ qd est debēt esse nec̄ia. patꝫ. q2 debēt esse vlr̄ia. mō vlr̄ia sūt nec̄ia. ¶ Quarta ɔᵒ. licet q̄libet pars istius oratiōis numerꝰ ipar vtrobiq̄ꝫ p̄mꝰ sit in plus q̄ꝫ ternariꝰ. tñ tota orō simul sūpta est diffinitio cōuertibilis cū ternario. pria ps pꝫ. q2 illa particula numerꝰ ipar ɔueit cuilibet numero ipari. ⁊ vlt̄ia p̄ticula. scꝫ vtrobiq̄ꝫ p̄mꝰ ɔueit dupli ci. idest binario. zᵃ pars pꝫ. q2 illud qḋ p̄dicat̄ de aliq̄ i eo qḋ qd ē. vel ē genꝰ. vel diffinitō eiꝰ. sed p̄dicta oratio p̄dicat̄ ḋ ternario i eo qḋ qd est. ⁊ ñ ē genꝰ. ḡ ē diffinitō eiꝰ. pria pars minoris patet. q2 q̄cūq̄ꝫ p̄dicātur nec̄io ḋ aliq̄ p̄dicāt̄ i eo qḋ qd ē. sꝫ p̄dicta orō p̄dicat̄ nec̄io ḋ numero. ḡ p̄dicat̄ ḋ eo i eo qḋ qd ē. zᵃ pars minorꝭ pꝫ. q2 genꝰ sēp i pluribꝰ ɔicat̄ speciebꝰ. mō p̄dicta orō ɔueit solū athomis. i. idiuiduis trinitatis.

Tertio ergo nō est genus trinitatis. Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū incidūt due difficl'tates. Pria est. q̄t modis aliqs numerꝰ pōt dici p̄mꝰ. Rñdet̄ cū arist. i textu q2 duobꝰ modis. vnoᵒ. q2 sola vnitate mēsurat̄ ⁊ ñ pōt nūero mēsurari. ⁊ sic ois nūerꝰ ipar est p̄mꝰ. zᵒᵒ. dr̄ nūerꝰ esse p̄mꝰ q2 ñ ɔpoit̄ ex plibꝰ nūerꝭ. ⁊ sic dualitas ē numerꝰ p̄mꝰ. Et pōt addi zꝰ modꝰ. qñ. s. tl'is nūerꝰ ñ ē ɔpositꝰ ex duabꝰ dualitatibꝰ. ¶ zᵃ difficultas. vtrū ipar sit ḋ diffinitōe ternariȷ. Rñdet̄ ꝑ distictōnē. q2 aliqd pōt esse de diffinitōne alicuiꝰ duplr̄. vnoᵒ. tāq̄ꝫ dr̄a essētialis essētialit̄ ɔstituēs spēꝫ q̄ diffit̄. ⁊ sic ipar ñ ē ḋ diffione t̄nariȷ. q2 nulla ꝓp̄a paᵒ alicꝰ supiorꝭ ē ḋ diffione q̄ditatia sui iferiorꝭ. sꝫ ipar ē paᵒ nūeri. ḡ ⁊c. Alioᵒ aliqd pōt esse de diffione alicꝰ ꝑ modū circūloq̄ntꝭ dr̄aꝫ subalē nobis ndiatā. ⁊ sic ipar bñ poit̄ i diffione t̄nariȷ.

Conclusio Rñsal. q̄lꝫ ps diffionis ē i plꝰ q̄ꝫ diffitū. dū tñ dr̄ie sbali ɔuertibili cū spē diffita ñ sit ꝓpriū nomē ipositū. Hec ɔᵒ patet ex dictis.

Primo Dubitat̄. vtꝝ ꝑ viā dionis possit iuestigari diffio. ¶ Pro solutōe suppōit̄ ꝙ i zᵒ. c. docet aꝝ. venari qḋ qd ē ꝑ viā dionis. ⁊ cōtiet zᶜˢ p̄tes. q̄ꝝ pria ɔtiet zᶜˢ ɔcl'ones. ¶ Pria ɔᵒ tāgit tria docum̄ta ad iuestigādū qḋ qd est. Primū ē. si volumꝰ diffire aliquā spēꝫ ɔuēiēs ē vt dīdamꝰ genꝰ i suas spēs athomas. i. diuisibiles et spēalissimas sicut nūerꝰ didit̄ in trinitatē ⁊ dualitatē. ⁊ postea oꝫ tētare. i. assignare diffinitōes eaꝝ. vt diffinitōnes recte linee. circuli.

et recti anguli. Scd̄m documētū. diuiso genere in suas species specialissimas si volumꝰ assignare diffinitiones ipsaꝝ oportet prīo videre cuiꝰ generis sint. vtrū scꝫ sint de genere quātitatis vel qualitatis. et postea per prīcipia ꝯia speculari proprias passiones eaꝝ. quia ex his passionibꝰ sunt manifesta q̄dā athoma. i. differentie īdiuisibiles ex quibꝰ cōponūtur species Illud enī qd̄ ē simplex sicut genꝰ et differētia est prīcipiū omniū diffinitionū. Tertiū documētū. si faciliter volumꝰ cognoscere genus et differētias alicuiꝰ tunc vtiles sūt diuisiōes generū scd̄m differētias. ꝛ licet processus diuisiuus nō sit vtilis ad demōstrādū qd̄ quid ē. tamē est vtilis ad colligēdū predicata ingredientia ipsū qd̄ quid est. ¶ Scd̄a ꝯclusio tāgit duo documēta de mō ordinādi illa predicata. Primū documētū ē istud. differt preponere prius posteriori. et posteriꝰ priori. vt refert dicere: aīal māsuetū bipes. ꝛ bipes aīal mansuetum. Scd̄m documētū. nihil relinquēdū est de his que predicant̄ ī eo qd̄ quid est. Ad accipiēdū autē oīa que predicant̄ in eo qd̄ quid est oportet diuidere genꝰ nō secūdū diuisionē alicuius suoꝝ inferioꝝ. quia illa nō continēt omīa sua inferiora illiꝰ generis. vt ista diuisio aīaliū aliud totū pēnatū. aliud diuisū pennis nō ꝯtinet oē aīal: sed solū cōtinet oē aīal pennatū. vocat̄ enī aīmal totū pennatū quod habet allas integras et cōtinuas. sicut vespertilio. Sed aīal diuisū pēnis ē aīal cuiꝰ alle distīguntur per diuersas pēnas. sic coruꝰ. ideo aīal debet diuidi sua pria diuisione. Uocat̄ autē dio pria alicuius in quā incidit quodlibet inferiꝰ illius diuisi. vt illa ē prima diuisio aīmalis in quā incidit oē animal. et illa ē pria diuisio piscis in quā incidit oīs piscis. et illa etiā ē prima diuisio auis in quā incidit omnis auis. Ex quibꝰ concludit aristo. ꝙ si aliqs procedat sic in diuidēdo ꝙ totū diuisū contineat̄ in partibus diuisiōis ex h̄ poterit cognoscere ꝙ nihil ē relictū de pertinentibus ad diuisionē.

Secundo

Dubitatur. vtrū necē sit diffinientē oīa cognoscere. ¶ Pro solutōe supponitur ꝙ aristo. in secūda parte huiꝰ capituli remouet duos errores. et intēdit tres ꝯclusiōes ¶ Quaꝝ prima tangit solutionē primi erroris. dicebāt enī q̄dā ꝙ necesse erat diffiniētē et diuidētē omnia scire. Qd̄ sic probabāt. qꝛ nō est possibile cognoscere differentias alicuiꝰ rei nisi cognoscatur quodlibet. neqꝫ etiā ē possibile cognoscere aliquid qd̄ differt ab alio nisi cognoscatur a quo nō differt. et a quo differt. et a q̄ ē alteꝝ. ergo nō est possibile diffinire nisi cognoscatur quodlibet ens. ¶ Istū errorē soluit tripliciter. primo dicit h̄ esse falsū scilꝫ ꝙ oēs differētie faciūt alteꝝ. 2ᵒ dicit ꝙ nō oportet cognoscere oēs differentias per quas aliqd ē alteꝝ ab alio. quia ī īdiuiduis eiusdē speciei multe sūt differentie que nō faciūt differre secundū substantiā neqꝫ per se. Tertio dicit ꝙ ex q̄ per diuisionē accipimꝰ oppositas differentias scimꝰ ꝙ oē suppositū diuisi incidit hinc. idest sub vna differentia. aut inde. idest sub alia. scimus etiā determinate ꝙ species diffiniēda cōtinetur sub hac differentia. tūc nihil differt si sciamꝰ vel nō sciamꝰ que differentia predicet̄ d̄ alijs aut nō. quia siue sciamꝰ siue nō si processerimꝰ eo modo q̄ dictū est habemꝰ omnē rationē substātie. idest totalē diffinitionē speciei diffiniende. ¶ Secūda conclusio tangit solutionē siue reprobationē secūdi erroris. Dixerūt enī quidā ꝙ in diuisionibus semper oportet repetere idest petere ꝙ quodlibet suppositū diuisi contineat̄ subalterō mēbro diuisionis Illū errorē excludit aristoteles dicēs ꝙ non ē necessariū hoc petere quia si illa diuisio fiat ꝑ īmediata necesse ē oē suppositū diuisi cōtineri sub mēbris diuisionis. ¶ Tertia cōclusio cōtinet tres cōditiones ad debite constituēdum diffinitionē per viā diuisionis. Prima ꝯditio: ꝙ debēt capi sola predicata que p̄dicantur in eo qd̄ quid est. Scd̄a ꝯditio. ꝙ talia predicata sint debite ordinata. ita ꝙ magis ꝯmune p̄cedat et minꝰ cōmune sequatur. Tertia ꝯditio. ꝙ nihil pretermittat̄ eorū que pertinēt ad qd̄ quid ē. Ad saluādā primā conditionē oportet videre de probleumate accidētis. ꝛ de ꝓbleumate generis. Sed ad saluādū scd̄am cōditionē oportet ꝙ illud qd̄ consequitur ad alia sit primū. et habito illo oportet videre q̄ sūt sibi propinquiora et illa sunt priora. sed propter tertiā ꝯditionē oportet diuidere genꝰ secundū differentias continētes omne suppositū diuisi. et sic accipiētur omia que predicātur in quid de specie athoma cuiꝰ diffinitionē querimus.

Tertio

Dubitatur. vtrū per viā resolutionis possit venari quod quid est ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in tertio caplo docet aristoteles inuestigare diffinitionē ꝑ viā

resolutionis. et continet duas ꝯclusiões pnci- pales. ¶ Quaꝝ pria tãgit vnũ documẽtũ qḋ ẽ tale. si velim⁹ per viã resolutiõis aliqd diffinire oꝫ pri° accipe aliq̃ que sint similia scḋꝫ speciem. et videre si sit eis aliqḋ ꝯmune. 2° oportet accipe alia q̃ sint diuersa ab illis scḋm speciẽ ⁊ videre si sit eis aliqḋ ꝯmũe q̃usqꝫ deueiamus ad vnã ꝯmunẽ rõnẽ. et sic illa ꝯis rõ ẽ diffinitio. si vͦo nõ possit iueniri vna cõis rõ sed tamẽ due vel pl'es: tũc mãifestũ ẽ ꝙ tale diffiniẽduꝫ nõ erit vnũ sed plura. qḋ declarat ꝑ vnũ exẽplũ. si velim⁹ scire qd ẽ magnanimitas oꝫ vidẽre ad aliquos magnanimos sic̃ ad alcibiadẽ id est herculẽ. ad achilẽ et ad aiacẽ. isti eni fuerũt magnanimi. et eis cõe erat nõ tolerare iiuriã. quia ꝓpᵗ h alcibiades dimicauit. achilles vͦo insanyt. ⁊ aiax seipsũ interfecit. ꝯsiter oꝫ videre ad alios magnanimos vt ad alexãdrũ ⁊ socratẽ. et videre qd erat eis ꝯmũe. erat eni eis cõe indifferẽter se habere ad ꝓsꝑari ⁊ iprosperari. siue eq̃nimiter se habere in ꝓsꝑi⁊ et i aduersis. postea oꝫ accipe illa duo. s. ipassibilitas circa fortunas. ⁊ nõ tolerãtia iiuriaꝝ. et videre si sit eis aliq̃ ꝯis rõ. et si sic: illa erit diffinitõ magnanimitati. si vͦo ipsoꝝ non sit vna ꝯis ratio. tunc erũt due spẽs magnanimitati. ¶ Secũda ꝯclusio tãgit tria correlaria. Primũ est. ꝙ ois diffinitio ẽ alicui⁹ vl'is. patꝫ. q2 medicus nõ diffinit qd ẽ sanũ in hoc oculo: sed vl'r diffinit sanũ secũdũ diuersas species ei⁹. sic̃ quid ẽ sanũ in colerici. et qd ẽ sanũ in fleumatici. 2ᵐ correlariũ. facili⁹ est diffinire singulare seu minus vl'e q̃ꝫ vl'e. Patꝫ tripliciter. pri°. q2 oꝫ ascẽdere a singularib⁹ ad vl'ia. 2°. q2 equocatiões magis latẽt in vl'ib⁹ q̃ꝫ in athomis. i. in spẽbus specialissimis. 3° probat̃. q2 sic̃ in demõstratõibus oꝫ accipe aliqd esse ex aliq̊ certo. sic etiã i diffinitõib⁹ oꝫ accipe qḋ quid est ex aliq̊ certo. hoc aũt fit accipiẽdo aliqḋ eoꝝ q̃ singulariter dicũtur. vt si volum⁹ cognoscere simile nõ accipiem⁹ oẽ sil'e. idest simile in vl'i. sed accipiem⁹ simile in corporib⁹ et figuri. similiter accipim⁹ acutũ qḋ ẽ in voce. Tertiũ correlariũ. sicut nõ cõtingit disputare per methaforas: ita etiam non contingit diffinire per methaphoras. sicut dicendo per methaphorã ꝙ homo ẽ arbor euersa cuius radices sũt capilli. ⁊c̃.

Ad rationes Ante oppositũ. patuerunt solutiones in p̊mo notabili. ¶ Et hec de questione.

Queritur Utrũ pluriũ q̃stionũ possit esse idẽ mediũ. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ q2 vel ille q̃stiões essẽt subordinate vel nõ. nõ p̊mũ. q2 media nõ sũt subordiata. nõ 2ᵐ. q2 tũc q̃stiões essẽt totalit̃ diuerse. ⁊ per ꝯñs ñ possẽt ꝯicare i medio. ¶ Scḋo sic. pl'es q̃stiões possũt oñdi ꝑ idẽ mediũ. g̊ eadẽ q̃o põt oñdi ꝑ plura medis. ꝯñs ẽ falsũ. q2 demõstratões nõ augentur ꝑ media. g̊ ⁊ añs. ¶ Tertio sic. mediũ dmõstratõis debꝫ eẽ ꝓpriũ. g̊ pluriũ q̃stionũ ñ põt esse idẽ mediũ. ¶ In oppositũ est aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ aristo. in q̃rto capitulo ostẽdit quo mõ oꝫ inuestigare ꝓpᵗ qd. ⁊ itẽdit q̃ttuor ꝯclusiões. ¶ Quarũ pria tãgit vnũ documẽtũ ad iuestigãdũ ꝓpter qd qñ ipsũ ẽ vniuocũ ⁊ noiatũ. et ẽ istud. Si volum⁹ scire ꝓpter qd. idest p̊mũ subiectũ alicui⁹ passiõis oꝫ capere superi⁹ siue gen⁹ subiectũ illoꝝ quib⁹ iest ipsa passio. et videre an illa passio isit cuilibet iferiori illi⁹ superioris sic tñ ꝙ nulli alteri. et tũc illud superi⁹ erit p̊mus subiectũ illi⁹ passiõis. vt data aliq̃ passiõe aialis cuiusmodi est sõn⁹ aut vigilia. si volum⁹ scire ꝙ aial sit eius ꝓpter qd oꝫ videre si isit omni aiali. vt oi aui. et oi equo. et oi hoi. ⁊ sic ḋ aliis. et si sic. aial erit ei⁹ primũ subiectũ. ¶ Scḋa ꝯclusio tãgit vnũ documẽtũ ad iueniẽdũ propter qd qñ ipsũ ẽ inoiatũ. ⁊ est istud. si sit aliqḋ cõmune inoiatũ qḋ insit aliqb⁹ vel plurib⁹ oꝫ videre q̃ nec̃io ꝯsequũtur illud cõe. ⁊ tũc illud cõe erit ꝓpter qd illoꝝ. vt ad habere cornua sequũt̃ duo. scꝫ habere dẽtes vtrobiqꝫ videlꝫ in supiori mãdibula. et habere duos vẽtres ꝓpter necessitatẽ rumistõis. ideo illud cõe qḋ ẽ aial habẽs cornua ẽ mediũ dicens ꝓpter qd ille passiões insũt illis plurib⁹ aialib⁹. ¶ Tertia ꝯclusio tãgit vnũ documẽtũ ad inestigãdũ ꝓpter qd in analogis. et ẽ istud. si aliq̃ passio insit analogice plurib⁹ oportet capere ꝓ medio aliqḋ cõe analogũ qḋ dicat ꝓpter qd talis passio inest illis pluribus. vt sepion spina et os cõueniũt i aliquo coi analogo qḋ ẽ esse fũdamentũ corporis stabilimẽtũ carnis. vnde illud qḋ vocat̃ os in aiali gressibili vocat̃ spina in pisce et illud idẽ dicitur sepiõ in malasse et in qbusdã aliis vermib⁹. Est aũt malasse aial molle carnis cui⁹ creatio ẽ ex carthilagine. ¶ Quarta ꝯclusio. pluriũ q̃stionũ ꝓpositaꝝ põt eẽ idẽ

mediũ.patz.q2 quedã sũt q̃ habẽt idẽ mediuz gñe. vt echõ yris ꝛ ydolũ.oĩa eni sũt propt̃ repercussionẽ.s3 tñ ille repcussiões differũt specie.q2 son⁹echõ causat̃ ex repcussiõe aeris moti a corpe sonãte ad aliqd corp⁹cõcauũ.Sz yris causat̃ ex repcussiõe radiorum solariũ ad vapores huidos.ydolũ vo apparet i speculo ꝑpter h q imutatio medij repcutit̃ ad speculũ.Alia vo sũt problemata quorum media adinicẽ sunt subordinata. vt si q̃rat̃ ꝑpter qd iundat nyl⁹ magis i fine mẽsis.rñdet q h ẽ ꝑpter q finis mẽsis ẽ magis pluuialia.ꝛ si vltra q̃rat̃ ꝑpter qd finis mẽsis est vnior ꝛ magl pluuialia.rñdetur q h est ꝑpter h q luna deficit que habet dominiũ sup humorea. et ideo deficiẽte luie eius magis cõmouẽtur vapores ex qb⁹pluuia causat̃.

Secundo Sciẽdũ ẽ q in gñ to caplo ↄpleto sermõe õ diffinitiõe ostẽdit q vni⁹demõstrati p se et ñ fm accidẽs ẽ vna cã ꝛ mediũ demõstratiuũ. ꝛ fm h sũt due ptes in hoc capitulo. In pria intẽdit qnq3 ↄclusiões. In quarum pria tãgit vnã questionẽ.ꝛ est h. ¶ Utrũ cã et causatũ sint siml'. ita q sic ad esse cause seqtur esse effect⁹.ita eꝯ.sc3 vtrũ ad esse effect⁹sequat̃ esse cause. Hãc questionẽ declarat aristo.duob⁹exẽplis.Primũ ẽ vtrũ sic ad arborẽ habere lata folia seqt̃ folia arborl fluere.i.cadere. ita etiã eꝯ seqt̃. z^m exẽplũ. vtrũ ad defectũ lune seqt̃ itpo terre. sic ad interpõnẽ terre seqt̃ defect⁹lune. ¶ Scõa ↄclusio.si vni⁹causati nõ sit nisi vna cã: tũc cã et causatũ siml'sũt. Patz duab⁹rõib⁹. Pria est cuiuslib3 cãti ẽ aliq̃ cã. vel g posito cãto ponit̃ illa cã.et tũc habet̃ itẽrũ. vel nõ ponit̃ illa cã. et tũc nec̃e ẽ q ponat̃ alia.et tũc illi⁹causati erit alia cã. ¶ Scõa rõ.cã et cãtũ per se iuicẽ demõstrãtur.g simul sũt.añs p3 per duas dmonstratiões.pria est h.oĩe habẽs latũ foliũ fluit folio.vitis hab3 latũ foliũ.ergo vitl fluit folio et in ista demõstrat̃ effect⁹per suã cãm.z^a demõstratio.oẽ fluẽs folio hab3 latũ foliũ. vitis fluit folio.g vitis habet latũ foliũ.ista ẽ dmõstratio cãe p effectũ. ¶ Tertia ↄ°. cã est por eo cui⁹est cã.patz.q2 nõ cõtingit idẽ esse pri⁹ ꝛ posterius.ergo cũ iterpõ terre sit cã eclipsis.seqt̃ q eclipsia ñ poterit esse cã iterpõnis.q autẽ iterpõ sit cã eclipsis patz. quia in diffinitiõe eclipsis ponit̃ iterpõ. et nõ eꝯ. ¶ Quarta ↄclusio. si vni⁹cãti sint plures cãe licet ex ea seqt̃ effectus.nõ tñ eꝯ. Hanc ↄclusionẽ declarat aristoteles i litteris. sed sic potest dclarari i terminis. nã esse vituperabile ↄuẽit audaci propt̃ excessum.et timido ꝑpter defectũ. ideo isti⁹ cõclusionis aliqd ẽ vituperabile sũt duo media causalia.sc3 vel quia ipsũ est audax. vel quia ipsũz ẽ timidũ.et ex qualibet carum seorsũ contingit inferre effectũ.vt bñ sequitur.iste ẽ audax.ergo ẽ vitupabilia.et etiã iste ẽ timid⁹. g est vitupe rabilis.nõ tamẽ seqtur ecõtra. vt nõ sequitur iste ẽ vituperabilis.g est audax vel timidus seorsũ.licet bene seq̃tur vtrũq3 sub disiũctione. ideo ad positionẽ talis effect⁹ nõ sequitur positio cuiuslibet cãe seorsũ. ¶ Quita cõclusio.ad causã vl'em sẽper seqtur effect⁹vniuersalis tali cause proportionat⁹. Patet quia mediũ debet esse eq̃le et cõuertibile cũ effectu. patz etiam per duas demõstrationea. Pria ẽ.omia arbor habẽa humidũ cõdẽpsatũ facilius desiccabile fluit folio.sed oĩa arbor habẽa lata foliaẽ huiusmodi.g ꝛc. Scõa demõstra°. procedit ab effectu ad cã3. vt oẽ fluẽs folio habet humidũ ↄdẽpsatũ facili⁹desiccabile. sed oĩa arbor habẽa lata folia fluit folio.ergo omis arbor hñs lata folia habet humidũ cõdempsatum.

Tertio Scieudũ est q in scõa parte mouet aristo. vnã aliã q̃stionẽ. et intendit sex ↄclusiões. ¶ Quarum pria tangit vnã questionẽ cũ solutiõe eius. q̃stio est hec. vtruz vnius et eiusdẽ effect⁹possint esse diuerse cause. Ad quã respõdet aristoteles dicẽs q vnius effectus ẽ tantũ vna causa per se. quia ratio vltimi termi idest subiecti est mediũ siue cã.mõ vni⁹rei ẽ vnica ratio.sed vnius effect⁹possunt esse pl'es cause per accidẽs. ¶ Secũda ↄ°. quando effectus habet tãtũ vnã causã per se.tũc ipsa debet esse ꝑportiõata effectui. ita q si effectus sit vn⁹genere mediũ erit vnũ genere.ꝛ si effect⁹sit analogũ:mediũ erit analogũ. Patet duob⁹exẽplis.primũ est. quia proporiiõabilit̃ cõmutari cõuenit numeris ꝛ lineis scdm analogiã.ideo mediũ est analogũ. z^m exẽplũ. similitudo analogice cõuenit numeris figurl ꝛ coloribus.et ideo mediũ ẽ analogũ. ¶ Tertia conclusio.passio potest dmõstrari de duplici subiecto.de vno tanq̃3 de prio subiecto.et de subiecto nõ prio.si de subiecto primo demõstretur tũc debet dmõstrari de vno tanq̃3 d prio subiecto.si demonstret̃ de subiecto nõ primo. tũc debet capi ratio primi termi. idest maiorl pro medio. ¶ Quarta cõclusio.eadẽ passio potest

demõstrari de diuersis subiectis per diuersa media: licet demonstret de aliquo coi ad illa plura subiecta per idẽ mediuz cõmune. pbat per duo exẽpla. primũ est. si illa passio que est habere tres angulos extrinsecos demonstret de aliquo cõmuni ad triangulũ et quadrãgulũ per vnam rationẽ cõmunẽ quãuis tamẽ de triangulo et quadrangulo demõstret illa passio per diuersas ratiões speciales. Scdm exẽplũ. hec passio que est folio fluere primo dmõstratur de aliquo coi ad vitem et ad ficũ et ad alias arbores habentes lata folia. et hoc p aliquod cõmune mediũ quod ẽ humidũ cõdempsatũ in contactu folij ad ramũ. et illud medium ẽ ratio pmi termi. idest maioris extremitatis. nam et si queratur. quid est folio fluere. respondet q est humidũ in contactu folij ad ramũ condẽpsari. ℂ Quita cõclusio est h. vnius effectus possunt esse plures cause. patet. qr esse longe vite demõstratur inesse quadrupedibus aialibus per illud mediũ quod ẽ nõ habere coleram. sed de volatilibus dmõstratur per illud mediũ quod est esse siccuz. ℂ Sexta conclusio. si mediũ propriũ per quod cõuenit aliqua passio aliquibus plurib⁹ non sit nobis stati manifestũ. tunc per plura media oportet demonstrare illã passionẽ ita q procedẽdo capiatur mediũ propinqui⁹ subiecto de quo querimus passionem et sic semp ascẽdendo a medijs min⁹ vniuersalibus ad medis magis vniuersalia quousqz deueniam⁹ ad aliquod cõmune cõuertibile cũ ipsa passione. Consequẽter aristoteles epilogat oĩa pri⁹ determinata.

Conclusio Responsalis. Pluriũ questionũ. idest cõclusionũ dubitabiliũ potest esse idẽ medium. Hec cõclusio satis patet ex dictis.

Primo Dubitatur. vtrũ sit necesse demonstratorẽ determiare de habitu pricipioꝝ ℂ Pro solutiõe supponit q iste est sext⁹ et vltimus tractat⁹ huius secũdi libri. in quo aristoteles ostẽdit qualiter principia sũt nobis nota. et continet duas partes. In quaꝝ prima tangit tres conclusiões. ℂ Prima cõclusio cõtinet duas suppositiones. Pria suppositio est. dicẽduz est de pricipijs quis sit habit⁹ illoꝝ. et hoc primo dubitatiue. Secũda suppositio est hec. impossibile ẽ non cognoscẽtẽ prima principia aliquid scire per demõstrationẽ. ℂ Secunda cõclusio tangit tres questiones. Prima est hec. vtrũ principioꝝ imediatoꝝ sit eadem cognitio cũ conclusione. vel nõ. Scda questio. vtrũ omniũ principioꝝ imediatoꝝ sit scientia. vel nullorũ. vel aliquoꝝ sit scientia. et alioꝝ sit aliquis alius habitus. Tertia questio. vtrũ habitus principiorũ fiant in nobis de nouo. ita q i nobis prius nõ fuerint. vel si fuerint in nobis: et latuerint nos. ℂ Tertia cõclusio tãgit duo argumẽta ad vtrãqz partem tertie questionis Primũ argumentũ probat q sit incõueniens tales habitus fuisse in nobis. et latuisse nos. qr incõueniens est certissimas cognitiões per demonstrationẽ acquisitas esse in nobis et latuisse nos. ergo etiã est incõueniẽs q habit⁹ principiorũ qui sunt certiores sint in nobis et lateãt nos. Secũdũ argumẽtũ probat q habit⁹ principiorum non possit in nobis de nouo acquiri. et hoc sic. quia omĩs illa cognitio q̃ potest i nobis de nouo acquiri fit ex preexñti cognitione sed cognitio principioꝝ nõ potest fieri ex preexistenti cognitione. cũ sint pria principia et imediata. ergo habit⁹ principioꝝ non fit in nobis de nouo. Ex prima ratione infert aristoteles q manifestũ est q non est possibile nos habere habitus principiorũ. et q lateãt nos. Et ex secunda ratõne infert manifestũ esse q nõ est possibile ignorãtes ipsa principia de nouo acquirere habitũ ipsorũ principiorum.

Secũdo Dubitat. vtrũ habit⁹ principioꝝ sit i nobis de nouo acqsibilis. ℂ Pro solutiõe supponit q aristo. in tertia pte hui⁹ tractat⁹ soluit tertiaz q̃stionem prius motã. et itẽdit qnqz cõclusiões. ℂ Pria cõ⁹ tãgit duas suppões. Pria suppõ ẽ h. necesse ẽ acgrẽtes cognitionẽ pricipioꝝ habere quãdã potẽtiã cui⁹ tñ cognitõ nõ ẽ honorabilior neqz certior cognitõne pncipioꝝ. et ista potẽtia videt i esse oib⁹ aialib⁹. pz. qr oĩa aialia hñt quãdã potẽtiã natalẽ iudicatiuã quã vocam⁹ sẽsũ. Secũda suppõ tãgit tres diones aialiũ. Pria est. licet oĩa aialia hẽant sensũ: aliq̃ tñ hñt mẽsionẽ. i. mẽoris sensibilis in eius absẽtia. alia aũt nõ. illa autẽ i qb⁹ nõ est mẽoria nõ hñt cognitionẽ sensibilis nisi quãdo actu sentiũt sẽsibile. Scda diuisio. aĩmaliũ in qbus ẽ mẽoria: q̃dã habẽt rõcinationẽ. et quedã nõ. Tertia dio. aĩaliũ hñtiũ rõcinationẽ. quedã habẽt experimẽtũ. et q̃dã nõ. ℂ 3ª cõ⁹ tãgit modũ gñatõis hitus pricipioꝝ. et ẽ h. ex sẽsu fit mẽoria. ex mẽoria autẽ multotiẽs facta fit experimẽtũ. pz. qr

mlte mēorie bñt vnū experimētū numero. ex experimēto autē fit vnū vl'e preter multa gētes in aīma acceptū ex oībus singularibꝰ. et illud idē ē principiū artis et scie. qꝛ si sit circa generationē ꝛ factionē agibiliū ꝛ factibiliū. tūc ē pricipiū artis. si vero fiat circa eē speculabiliū: tūc ē pricipiū sciētie. ℭ Tertia ꝯclusio correlaria ē h. ꝙ habitus principioꝝ nō sunt nobꝫ determiati idest inati. neqꝫ generāt in nobis ex habitibꝰ notioribꝰ sed ex sēsu. Probat arist. per simile. qꝛ sicꝫ i euersione machine. i. pugne vno stāte stat alter: ꝛ postea alter. quoſqꝫ tota gregēt ꝙ ex ipsis fiat vnū pricipiū pugne. silr ex mēoria vniꝰ singlarꝪ. et ex mēoria alterius fit expimētū. et ex expimēto fit vl'e quod ē pncipiū artis ꝛ sciētie. ℭ Quarta ꝯ. per sēsum pōt accipi vl'e. patet. qꝛ qñ aīma stat in ꝯsideratōe multoꝝ indñtiū in vno coī. tūc in aīa fit vnū vl'e. ideo licet sētire sit rei scilꝫ singularꝪ. tamē sēsus idest aptitudo ad sentiēdū est rei vl'is. vt hoīs. et nō callie hoīs. 2ᵒ probat a signo. qꝛ ex singularibꝰ indicamꝰ vnū vl'e quoſqꝫ veniamus ad vl'e ipartibile. i. ad primū vniuersale. vt ex cognitione huiꝰ aīalis venimꝰ ad cognitōnem aīmalis in coī. ℭ Quinta ꝯ. necesse ē cogſcere prima principia ex inductione. Patet. quia sēsus facit vniuersale per inductionē

Tertio Dubitat. vtrū habitꝰ principiorū sit intellectꝰ. ℭ Pro respōsiōe supponit ꝙ aristo. in vltima parte huiꝰ tractatus soluit primā ꝛ scđaꝫ questiones priꝰ motas ponēdo talē ꝯclusionē. habitꝰ principioꝝ est intellectꝰ. patꝫ. quia habitꝰ principioꝝ nō est sciētia. ergo habitꝰ principioꝝ ē intellectꝰ. cōsequētiā probat ponēdo vnā diuisionē habituū potētie intellectīe. quia quidā sūt habitꝰ qui sēper circa verū sunt. vt intellectꝰ ꝛ scientia. Aliꝫ sūt habitꝰ q sunt indñter circa veꝝ ꝛ falsū. vt opinio ꝛ ratio. idest suspicio. añs probat q̄ttuor rōnibꝰ. scꝫ ꝙ habitꝰ principioꝝ nō sit sciētia. Prima rō est h. principia demōstrationū sūt notiora ꝛ certiora ꝯclusiōibꝰ. ergo habitꝰ pricipiorū erit notior et certior habitu ꝯclusiōis q vocat sciētia. et per ꝯñs habitꝰ principioꝝ nō ē sciētia. Scđa rō. oīs sciētia acqrit cū ratōne. s. suple demōstratiā. sed habitꝰ pricipioꝝ nō acqritur cū ratiōe. ergo habitꝰ principioꝝ nō est sciētia. Tertia rō. habitꝰ principioꝝ est verior. i. certior q̄ꝫ sciētia. sed habitꝰ certissimꝰ intellectꝰ est ille habitꝰ qui vocat intellectus. ergo habitus principioꝝ ē intellectꝰ et non scientia. Quarta rō. principiū sciētie ñ est sciētia. sed habitus principioꝝ ē principiū scie. ergo habitꝰ pricipiorū nō ē sciētia. maior patꝫ. qꝛ principiū demōstrationis nō ē demōstratio. ergo neqꝫ principiū sciētie ē sciētia. ℭ Ex qbꝰ infert duo correlaria. quoꝝ primū ē. cū nullꝰ sit aliꝰ habitꝰ cogſcitiuꝰ sēper veri a sciētia q̄ꝫ intellectꝰ. relinqt ergo ꝙ habitus principioꝝ ē intellectꝰ. 2ᵐ correlariū. sciētia huiꝰ libri simplr se habet ad cognitionē oīm reꝝ.

Ad rónes Ante oppositū. ℭ Ad primam dr ꝙ lꝫ pluriuꝫ questionū idest ꝯclusionū demōstrabiliū possit idē mediuꝫ esse in gñe. tñ illaꝝ sunt plura media specie diuersa. et etiā ad iuicē subordinata. ℭ Ad scđaꝫ ꝯcedit añs ꝛ negat ꝯña. ꝛ ad ꝓbationē respondet ꝙ sicꝰ vniꝰ effectꝰ sunt plures cāe. et vnius cāe sūt plures effectꝰ et qlibet pōt capi ꝓ medio ēt eadē ꝯ. pōt d̄monstrari ꝑ diuersa media ꝛ per idē mediū pñt demōstrari ples ꝯclōnes ℭ Ad tτiā dr ꝙ mediū demōstratōis ē duplex quoddā ē adeq̄tū ꝛ vltimatū. ꝛ tale ē vnū tātū. ꝛ de illo loqt aristo. cū dicit ꝙ d̄mōstratōes ñ augēt ꝑ media. Aliud ē mediū nō adeq̄tū nec totale sꝫ tātū partiale. ꝛ tale ñ ē ꝓpriū. imo eiusdē ꝯclusiōis pñt esse plura media ptialia. ergo ꝛc.

Queritur Utrū diffinitio subiecti sit mediū demōstratiōis. ℭ Et videt ꝙ ñ. qꝛ mediū d̄mōstratōis potissime debꝫ esse vñ pōne medium. ita scꝫ ꝙ sit prius vna extremitate. ꝛ posteriꝰ alia. sꝫ diffinitio subiectiē prior vtraqꝫ extrēitate. ergo ñ ē mediū demōstrationis potissime. ℭ 2ᵒ sic. dicit arist. i pᵒ caplo qnti tractatꝰ ꝙ rō primi termi ē mediū d̄mōstratōnis. ergo diffinitio subiecti ñ erit mediū sꝫ diffinitio passiōis. tenet ꝯña. qꝛ passio ē primꝰ τminꝰ cū sit maior extrēitas. ℭ Tertio sic. diffīo subiecti se hꝫ ad passionē in gñe cāe efficientꝪ. diffīo vo passiōis se hꝫ tāqꝫ cā formalis ad passionē. mō potior ē d̄mōstraᵒ q̄ sit ꝑ cāꝫ formalē. ergo diffinitio passiōis erit mediū d̄mōstratōis potissime. ℭ In oppoᵐ argr ꝑ arist. i vltio. c. qnti tractatꝰ vbi dic ꝙ rō vlti τmi ē mediū d̄mōstratōis potissime. sꝫ vltimꝰ τminꝰ ē subm cū sit hoꝝ extrēitas. ergo diffinitio subi ē mediū.

Primo Sciēdū ē ꝙ ꝓ itellectu q̄siti ponit talis distinᵒ. duplex ē demōstraᵒ. ꝓpt qd. quedā ē d̄mōstratō ꝓpt qd ñ potissima in q. s. d̄mo

straẽ ꝓpria passio de subiecto ꝑ diffinitõnẽ ipsius passiõis. et in tali diffinitõ subiecti ñ ẽ mediũ. sed diffinitõ passiõis. qḋ ꝓbaẽ per arist. loco pallegato in 2° articlo vbi dicit ꝙ põt esse manifestũ ꝙ. a. sit ĩ. c. idest ꝙ tõitruũ sit ĩ nube sed adhuc ꝯtingit q̃rere ꝑpẽ qd. illud aũt ꝑpẽ qd erit rõ alteri⁹ termi vt ĩ his q̃ sũt ipsius. a. id ẽ erit diffio ipsi⁹. a. mõ. a. ẽ p̃dicatũ. g̊ diffio predicati erit mediũ ꝓpter qd ad demõstrãdũ illud p̃dicatũ ð subõ. et ꝯfirmaẽ ꝑ eũdẽ ibidẽ dicẽtẽ ꝙ si demõstrareẽ tonitruũ esse ĩ nube ita ꝙ nubes sit subꝫ. ⁊ tonitruũ p̃dicatuꝫ ꝯclusionis demõstrãde. ⁊ accipiaẽ ꝓ me⁹ illa orõ q̃ est extictio ignia ĩ nube. tunc accipiẽ illud mediũ dicẽs ꝓpter qd. ⁊ tñ illa orõ ẽ rõ ipsius p̃mi termi. i. maiorl extrẽitatl siue p̃dicati ꝯclusiõis. g̊ diffio p̃dicati seu passiõis ẽ mediũ dicens ꝑpẽ qd. Alia ẽ demõstra⁹ ꝓpter qd et potissima ad quã requirunẽ tres ꝯditiones. Prima ẽ. ꝙ in eius cõclusione p̃diceẽ passio de ꝓprio ⁊ adeq̃to suo subõ. vel aliqd qḋ se habeat per moduꝫ prope ⁊ adeq̃te passionis. Scḋa ꝯditio. ꝙ tlis passio neccio ⁊ incorruptibiliẽ ĩsit subõ. Tertia ꝯditio. ꝙ procedat ex p̃missis imediatl quarũ mediũ sit vltia cã inherẽtie passiõis ad subꝫ vltra quã nõ ꝯtingat vlteri⁹ querere. Ex q̊ seqtur ꝙ nulli⁹ ðmõstrationis potissime diffinitõ passionis ẽ mediũ. patꝫ. qꝛ ois ꝓpositio ĩ q̃ p̃dicatur diffinitio passiõis ð subõ ẽ mediata.

Secundo Sciendũ ẽ ꝙ de me⁹ ðmonstrationis sũt varie opiniões: vna ẽ dicẽtiũ nullã diffinitõnẽ esse mediũ demõstrationis. ¶ Pro q̃ ponũẽ tres suppositiones. ⁊ tria dicta. Pria suppõ ẽ h̃. sola passio cõcretiue designata ẽ demõstrabilis ⁊ scibilis ð subõ ꝯcretiẽ ðsignato. Patꝫ. qꝛ passio ĩ abstracto ñ predicaẽ de subõ in abstracto eo ꝙ dicũt diuersas formalitates. vt illa nõ est va. hũanitas est risibilitas. Scḋa suppõ. abstractũ est cã formalis ꝯcreti. Tertia suppõ. passiões q̃ insũt alicui tãq̃ꝫ p̊ subõ cãnẽ a forma toti⁹ subiecti ⁊ nõ ab altera pte ipsi⁹ subi. vt risibilitas ñ causatur a corpe. nec ab aĩa seorsũ. sꝫ a toto ꝯposito. Primũ dictũ. diffinitio subi ñ ẽ mediũ ad demonstrãdũ passionẽ de subõ. pꝫ. qꝛ passio ðbet pri⁹ verificari de me⁹ q̃ꝫ de subõ. sed passio prius verificaẽ de suo subiecto q̃ꝫ de gñe vel drã q̃ explicãẽ ꝑ diffinitõnẽ sui subiecti. 2m dictũ. diffinitõ passiõis ñ est mediũ. patet. qꝛ mediũ debꝫ esse pri⁹ subiecto. sed diffinitio passionis est posterior subõ. Tertiũ dictũ. quiditas subiecti abstractiue designata ẽ mediũ ðmõstratiõia potissime. patꝫ. qꝛ talis quiditas ẽ cã formalis subi dicẽs cãꝫ iherẽtie passiõis ad subiectũ. ergo ipsa est medium.

Tertio Sciẽdũ ẽ ꝙ albertiste dicũt diffinitionẽ passiõis esse mediũ demõstratiõis potissime. Quoꝝ opinio stat in duab⁹ distictionibus. et trib⁹ dictis. Prima distictõ ẽ h̃. duplex ẽ demõstra⁹: q̃dã est potissima ĩ q̃ scꝫ ðmõstratur passio ð suo primo ⁊ adeq̃to subõ per p̃mũ qḋ qd est siue per mediũ qḋ ẽ va causa inherẽtie passiõis ad subiectũ ois autẽ alia ðmõstratio diciẽ nõ potissima. Scḋa distictio. duplex ẽ diffinitio passiõis. q̃dã ẽ diffinitõ formalis dicẽs qd ipsius passiõis. ⁊ ẽ illa diffinitio q̃ indicat abstractiẽ essẽtiã passiõis ẽm ꝙ ẽ spẽs subordinata alicui gñi. ⁊ illa daẽ per verũ gen⁹ et verã differẽtiã ipsius passionis. Alia ẽ diffinitio materialia. ⁊ ẽ illa q̃ indicat esse ĩhesiuũ ipsius passiõis materialiẽ ⁊ effectiue cãtũ a subiecto ⁊ a principijs subiecti. ⁊ illa ẽ duplex. quedã ẽ q̃ datur per adeq̃tũ subiectũ passiõis cũ naturali aptitudine ĩportata ꝑ ipsã passioneꝫ. vt risibile ẽ hõ aptus nat⁹ ad ridẽdũ. Alia ẽ q̃ ꝯstituiẽ ex diffinitiõe ꝯpleta subiecti ⁊ ex ipsa aptitudine. vt dicẽdo ꝙ risibile ẽ animal rationale aptũ natũ ad ridẽdũ. ⁊ talis diffinitõ dicit quid ⁊ ꝓpter qd ipsius passiõis. ¶ Primuꝫ dictũ. diffinitio passiõis formalis ñ est mediũ ðmonstrationis potissime. patꝫ. qꝛ mediũ demõstratiõis potissime debꝫ dicere qd ⁊ ꝓpter qd ipsius passiõis. sed illa diffinitõ tãtũ dic qd passiõis. et nõ ꝓpter qd. cũ non explicet esse ĩhesiuũ ipsi⁹ passionis sed solũ explicat esse essẽtiẽ ei⁹. Scḋꝫ dictũ. diffinitio materialis passionis data per ei⁹ subiectũ ñ est mediuꝫ demonstratiõia potissime. patꝫ. qꝛ tũc mediuꝫ saltem ꝑ parte intraret ꝯclusionẽ. Tertiũ dictũ. diffinitio ꝯpleta passionis q̃ scꝫ ꝯstituiẽ ex diffinitiõne subiecti et aptitudĩe ĩportata per passionẽ est mediuꝫ in ðmõstratione potissima. patꝫ per rationẽ añ oppositũ. Et ꝯfirmaẽ. quia talis diffinitio dicit qd ⁊ ꝓpter qd passiõis. g̊ est mediuꝫ sufficiẽs demõstratiõis potissime.

Conclusio Rñsalis. Diffinitio subiecti ⁊ ñ passionis est mediũ demõstratõis potissime. Patꝫ. quia illud ẽ mediuꝫ demõstratiõis potissime qḋ explicat causã vltra quã ñ contingit querere ꝓpter quid.

sed diffinitio subiecti ē huiusmodi. nō autem passionis. g̊ ⁊c. mior patz p aristotelē passu p̄al legato vbi postq̄ꝫ dicit ꝙ mediū demōstrationis ē rō ipsius. a. b. idest p̄mi t̄mi. stati subdit. si autē iter huiusmodi aliqō mediū sit i reliqs erit rōnib⁹. q̄si dicat. si pro qz ita ē ꝙ hui⁹ scilꝫ mioris ꝓpositionis demōstratiōis i q̄ scꝫ ōmōstrabat̄ lunā eclipsari per diffinitionē eclipsis vel etiā tonitruū esse i nubib⁹ per diffinitōnē tonitrui qō ē predicatū ꝯclusiōis si inq̄ꝫ ita sit ꝙ huiusmodi miori ꝓpōis sit aliud mediū per qō possit ōmōstrari. illud mediū erit sumēdū ex reliqs rōnib⁹ scꝫ ex diffinitōe ipsi⁹ mior extremitat q̄ ē subiectū ꝯclusiōis. Ex q̊ manifeste apparet esse de mēte aristo. in h̄ passu ꝙ sē per ꝯtigit q̄rere ꝓpter qd i demōstratiōe quāꝙ accipiat̄ diffinitio subiecti ꝓ medio. ⁊ ideo i demōstratiōe simplicit̄ ꝓpter qd ⁊ potissima diffinitio subiecti est medinm.

Primo Dubitat̄. vtrū diffinitio subiecti vt ē effectiue causatia passionis sit mediū demōstratōis potissime. ❡ Respōdēt albertiste p duas distictōnes. ⁊ duo dicta. Pria distictō. subiectū pōt dupliciter cōsiderari. vno mō absolute ꝓ ipsa qditate itrinsece pfecta p substātialia sui gn̄is. Alio⁹ pōt ꝯsiderari ꝓ ipsa qditate. vt ex ipsa et suis pricipiis fluūt et effectiue causant̄ passiones tal' subiecti. Scōa distictio. subiectū pōt dupl' diffiniri. vno mō diffinitōne indicāte qditatē ei⁹ absolutā q̄ resultat ex qditate gn̄is ⁊ drie sui subi vt aial rōale ē diffinitō hois. Alio⁹ pōt diffiniri diffinitōe explicāte qditatē subi vt ē effectiue causatis passionū illi⁹ subi. ⁊ illa ꝯstat ex genere ⁊ differētia subi ⁊ ipsa aptitudie iportata p passionē. vt aial rōale aptū natū ridere. ē diffiō hois. ⁊ ista coicidit cū diffinitiōe ꝯpleta passiōis. ❡ Primū dictū. diffinitō subi prio⁹ cōsiderati n̄ ē mediū ōmōstratōis potissime. pꝫ: qz illa n̄ explicat cāꝫ iherētie ipsius passionis. 2^m dictū. diffinitio subi 2⁹ mō ꝯsiderati ē me^m demōstratōis potissime. patet. qz illa coicidit cū diffinitiōe ꝯpleta passionis. sꝫ supra ꝓbatū est ꝙ diffinitio ꝯpleta passiōis ē mediū. g̊ ⁊c.

Secundo Dubitat̄. vtrū diffinitio phica ⁊ logica subisit mediū demōstratōnis. ❡ Rn̄det doctor sctūs p q̄ttuor dicta. Primū ē ꝙ mediū demōstratōis potissime debet esse vltimū ꝓpt̄ qd siue vltia cā vltra quā nō est vlteri⁹ q̄rere. cuiusmodi ē diffinitio subi. Scōm dictū. q̄libꝫ passio pōt ōmōstrari de suo subō per diffinitōnē ipsi⁹ passiōis patꝫ. qz diffinitō passiōis nat̄a p̄or est ipsa passione. g̊ p eā potest demōstrari. Tertiū dictū. diffinitio passiōis demonstratione propt̄ qd ⁊ potissima pōt ōmonstrari ō subiecto p diffinitionē subi. patꝫ. qz diffinitio passionis ē eadeꝫ cū passione ⁊ habet causā iherētie ei⁹ ad subꝫ. ista aūt cā ē diffinitō subi. g̊ p eādē potest ōmōstrari. Quartū dictū. diffinitio subi siue sit logicalis siue sit phicalis p̄dicat̄ imediate ō subō. ideo non potest esse demonstrabilis ō eo. ex q̊ ꝯcludit ꝙ diffinitō subi siue sit logicalis siue sit phicalis ē mediū ōmonstratōnis potissime. licet tn̄ diffinitio phicalis sit veri⁹ mediū.

Tertio Dubitat̄. vtrū p diffinitōnē passionis i demōstratione ꝓpt̄ qd ⁊ potissima possit ōmonstrari passio extriseca de subō. ❡ Rn̄det̄ p talē distictōnē. duplex ē pa⁹ alicui⁹ sbi. q̄dā ē passio extriseca q̄ ꝓ cā tōli cū pricipiis itrisecl subi necio p̄regrit aliqō extrisecū. sic eclipsis n̄ solū cāt̄ a pricipiis lune. sed etiā cāt̄ ab aliq̊ extriseco scꝫ ab iterpōne tre. ⁊ tales passiōes s̄m q̄sdā necio demōstrāt̄ p diffinitiōes illaꝝ passionū. ⁊ n̄ p diffinitōes subōrū. cū n̄ causet̄ tōlit̄ a p̄ncipiis itrisecl illi⁹ subi Alie sūt passiōes itrisece q̄ tōlit̄ ⁊ effectie cānt̄ a pricipiis itrinsecl subi. vt risibilitas respectu hois. ⁊ talis ōmōstrat̄ p diffinitionē subi. Sꝫ ꝯtra eos pōit̄ talis ꝓpō. nulla pa⁹ pōt eē extriseca subō sic ꝙ causet̄ ab aliq̊ extriseco qō nō sit p̄ncipiū subi. pꝫ. qz talis passio ōstructo illo extriseco posset n̄ iesse subō. qō falsū ē. qz pa⁹ p nullā potētiā sepabil' est a subō ꝓpt̄ realē idētitatē ei⁹ cū subō. Ex q̊ seqt̄ ꝙ eclipsis n̄ ē pa⁹ lune: sꝫ eclipsabile. qz eclipsis ꝯtigēter p̄dicat̄

Ad rationes An̄ oppositū. ō luna. ❡ Ad p̄mā rn̄det̄ negādo maiorē. sꝫ ōbꝫ sic itelligi ꝙ sit cā tōlis ꝯclusiōis. ⁊ iō ōbꝫ esse pri⁹ vtraꝙ extrēitate. ❡ Ad scōaꝫ dr̄ ꝙ iter subm ⁊ passionē ē duplex ordo p̄m⁹ est ordo sillogistic⁹. ⁊ sic passio ē p̄m⁹ t̄minus. Ali⁹ est ordo nat̄e. ⁊ sic subꝫ ē p̄m⁹. vl' pōt rn̄deri p distictionē factā i p̄ nōbili. ❡ Ad t̄tiaꝫ ꝯcedit̄ an̄s ⁊ negat̄ ꝯn̄a. qz sufficit ꝙ medium sit cā formalis subi. ❡ Et hec de 2⁹ posterioꝝ.

CIrca Initiũ p̃mi libri thopicoꝝ. Queritur p̃. Utrũ sillo⁹ sub rõne ꝓbabilitatis sit subiectũ adeq̃tũ dyaletice. ¶ Et videt̃ ꝙ non. quia dyaletica non ē sciētia. g̊ nō habet subiectũ. añs pȝ. quia dyaletica acq̃rit̃ per sill'm dyaleticũ. cuȝ ad eosdē ꝛ ꝯsimiles act⁹ inclinet habit⁹ ex q̃b⁹ gn̄at̃. ergo dyaletica ē opio et nō sciētia. ¶ Secũdo sic. ꝓbabilitas cõuenit sill'o demõstratiuo. g̊ nō pōt esse ratio formalis subiecti dyaletice. ¶ Tertio sic. sill's sub ratiōe probabilitatis nō est subiectũ methaphice. g̊ nec dyaletice. ꝯña tenet ꝑ ꝯmētatorē sup q̃rto methaphice q dicit ꝙ dyaletica. methaphica. ꝛ sophica ꝯueniũt i subo. ¶ In oppositũ ē aristo. ꝛ sui expositores. dicit eni aristo. hũc eni q̃rim⁹ scõm propositũ negociũ.

Primo Sciēdũ ꝙ pro declaratiōe terminoꝝ ponũtur tres distinctiōes. Pria distictio ē hec. duplex ē dyaletica. scȝ docēs ꝛ vtēs Dyaletica docēs est habit⁹ quo cog̊scim⁹ sill'm dyaleticũ i se in suis pricipijs et suis passiōib⁹. et per talē habitũ itellect⁹ cog̊scit formā ꝛ modũ formādi sill'os dyaleticos. iō v̄tute isti⁹ hitus ꝓducti itellect⁹ format vnũ actũ sillogisticũ ꝑ quē format i aliq̄ scia vnũ sill'ȝ dyaleticũ ꝛ ex illo ꝛ ꝯsili actu freq̄nt̃ elicito i illa scia ꝛ in alijs sciētijs gn̄at̃ vn⁹ hit⁹ virtute cui⁹ i t̃mis cuiuslibȝ scie siue i q̃libȝ scia pōt itellect⁹ formare sill'os dyaleticos. ꝛ talis hit⁹ vocat̃ dyaletica vtēs. Ex q̊ seq̄t̃ ꝙ dyaletica vtēs ꝛ docēs sũt habit⁹ disticti. q2 vn⁹ effectiue causat̃ ab alio ꝛ etiā vn⁹ ē scia. ali⁹ vero nō. 2ª distictio. dyaletica pōt capi dupl'r. vno mō ꝓ actu vel hitu deducēdi ꝯclusionē ꝓbabilē ex p̃missis ꝓbabilibus vel etiā ꝓ hitu assētiēdi alicui cõclusioni ꝓbabili ōducte ex p̃missis ꝓbabilib⁹. ꝛ sic dyaletica ē opio. ꝛ nō scia. Alio mō capit̃ ꝓ actu vel hitu deducēdi ꝓprias passiōes silli dyaletici de ipso ex pricipijs necessarijs ei⁹. vel etiā pro actu vel hitu assētiendi ꝯclusioni sic deducte. ꝛ sic dyaletica ē scia acq̄sita ꝑ sill'm dmonstratiuũ cui⁹ mediũ ē diffinitō silli dyaletici. ꝛ mior extrēitas ē sill's dyaletic⁹. ꝛ maior extremitas ē ꝓpria ꝛ adeq̄ta pa° sill'i dya'ci. 3ª distictio. duplex ē ꝓbabilitas. q̄dā ē in gn̄e. q̄ tantũ valȝ sic fides vel credulitas. ꝛ talis ē passio necessario ꝯseq̄ns sill'ȝ simpl'r ꝛ quēlibet ei⁹ spēȝ. alit̃ nulla petitō pricipij peccaret ꝯ sill'ȝ simpliciter. Alia ē ꝓbabilitas i spē q̄ i sua rōe icludit formidinē vel modũ formidis ct ꝯtigētiā vel rōnē cõtigētie. ꝛ talis ē dr̃ia essētialis ꝯhēs sillogismũ ꝓbatiuũ ad esse silli dyaletici.

Secundo Sciēdũ ē ꝙ liber thopicoꝝ in q̊ determiat arist. ō sill'o dyaletico ꝯtiet octo libros ꝑtiales. in q̊rũ primo determiat ō sill'o dyaletico i se videlȝ quātũ ad ei⁹ ꝑtes subiectias ꝛ itegrales. ꝛ ꝯtiet tres tractat⁹. Quoꝝ prim⁹ ē ꝓhemialis ꝯtinēs vnicũ capitulũ. in q̊ p̃mittit q̄dā p̄ābula valentia ad declarationē sui ꝓpositi. Et ꝯtiet tres ꝑtes. in pria itēdit decē ꝯclusiōes. ¶ In q̊rũ pria tāgit itētũ. ꝛ ē h. ꝓpositũ. i. itētio p̄ntl negocij ē iuenire vnā metbodũ ꝑ quā ex ꝓbabilib⁹ poterim⁹ faciliter sillogizare ō oi ꝓbleumate. et nosipsi sustinētes disputatōnē nihil dicem⁹ repugnās suple põni nr̃e. Et p̃ dicēdũ ē qd sit sill'a. ꝛ que sũt ei⁹ differētie. i. spēs. ꝛ ex illis sumat̃ sill's dyaletic⁹. q2 hunc q̃rim⁹ scõȝ propositũ negociũ. ¶ Scd̃a ꝯ°. tāgit diffionē silli q̄ ē h. Sill'a ē oratio i q̄ q̄busdā positl aliqd aliud ex nec̃itate accidit ꝑ ea q̄ posita sũt. ¶ Tertia ꝯ° ē hec. Demõstratio ē qñ ex p̃mis verl sill'a erit. aut ex talib⁹ q̄ ꝑ pria ꝛ v̄a ei⁹ q̄ circa ipsā est sue cognitionis pricipiũ sũpserũt. ¶ Quarta ꝯ°. sill's dyaletic⁹ est qui ex ꝓbabilib⁹ ē sillogizat⁹. ¶ Quita ꝯ°. Pria ꝛ v̄a sũt q̄ nō ꝑ alia sed ꝑ seipsa fideȝ hn̄t. pȝ. q2 i disciplinalib⁹ et in sciētijs nō oȝ iq̄rere ō p̄ncipijs ꝓpt̃ qd sint v̄a. sed vnũq̄dq̄ hȝ fidē. i. credulitatē. ¶ 6ª ꝯ°. Probabilia sũt q̄ videtur oib⁹ aut plurib⁹ aut sapiētib⁹ ꝛ his oib⁹ aut maxie notl ꝛ p̄cipuis. ¶ 7ª ꝯ°. Sill's litigiosus est q ex hia q̄ vidētur ꝓbabilia ꝛ nō sũt sillogizat. aut qui ex probabilibus aut ex his q̄ vidētur probabilia et nō sunt ē apparēs. ꝙ autē nō omne qd̄ videt̃ ꝓbabile sit probabile patȝ q2 aliqua solũ sũt probabilia in superficie ꝛ nihil hoꝝ habet fātasiā. i. probabilitatē. g̊ aliqd̄ videt̃ ꝓbabile qd̄ nō est probabile. ātecedēs pȝ. quia hoc sepi⁹ accidit circa pricipia litigio-

saꝝ disputationū. illi eni q parua idest subtilia p̄nt videre stati iudicāt falsitatē taliū p̄ncipiorū falsoꝝ. ¶ Octaua ꝯ° tāgit differētiā iter sillogismū sophicū peccātē i materia ⁊ peccātē i forma. q2 sill's peccās i materia ē sill's litigios⁹ et etiā sill's peccās i forma ē sill's litigiosus. s3 nō ē sill's eo ꝙ videt̄ sillogizare ⁊ nō sillogizat ¶ Nona ꝯ°. sill's falsigraph⁹ est q ex cōuenientib⁹ cuidā discipline fit. nō aūt ex v̄is sill'm facit vt ille q describit semicirculos nō sic oꝫ. et inducit lineas nō v̄t iducēde sūt: facit sill'm falsigraphū. ¶ Decia ꝯ° tangit differētiā inter sillogismū falsigraphū ⁊ alios sill'os. q2 sillo⁹ falsigraph⁹ nō sillogizat ex p̄mis ⁊ ver̄l sicut dēmōstratiu⁹. nec etiā ꝓbabilib⁹. sicut dyaletic⁹. nā in diffinitōne sillogismi falsigraphi nō ponit̄ illud qđ videt̄ oīb⁹ aut plurib⁹ aut sapiētib⁹. Ex qb⁹ cōcludit ꝙ sp̄es sill'oꝝ sūt ille q̄ dicte sūt.

Tertio Sciēdū ē ꝙ in scđa p̄te hui⁹ capituli ingrit ph's modū procedēdi in hac scia. et cōtinet vnā ꝯclusionē q̄ ē h̄. dicēdū est v'l'r de p̄dict̄l oīb⁹ sp̄eb⁹ sill'i. et postea dicēdū ē ꝙ de nullo eoꝝ subtilē rationē appetimus assignare sed aliquātulū de ipsis figuraliter dicere q2 illud arbitramur esse sufficiens. scđ3 predictā methodū sc3 posse cognoscere secūdū ꝙ vnūqđq3 fit. ¶ Cōseqūēter i t̄tia parte ostndit ad q̄ ista scia ē vtilis. et ꝯtiet duas ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ia ē h̄. ista scia ē vtilis ad tria scil3 ad exercitatiōes. ad obuiatiōes. et ad s̄m ph'iaꝫ discipl'as. P̄ia ps pat3. q2 illa scia ē vtilis ad exercitatiōes per quā facilit̄ possumus argumētari de q̄lib3 ꝓposito. s3 hāc methodū seq̄ntes vel h̄ntes ð q̄libet ꝓposito facilit̄ argumētari poterim⁹. g̊ ē vtilis ad exercitationes. Scđa ps p3. q2 illa scia ē vtilis ad obuiationes p quā n̄ ex c̄tnēis s3 ex ꝓp̄is possum⁹ argumētari q̄cq̄d nobis nō videt̄ ve dici. h̄ ē per quā faciliter possum⁹ ꝯdicere pōni r̄ndēt̄l. sed ista methodus ē huiusmodi. g̊ ⁊c̄. Tertia pars pat3 duab⁹ rōib⁹. P̄ia ē h̄. illa methodus valet ad scđ3 ph'iam disciplinas q̄ reddit nos potētes ad dubitādū de vtraq3 parte ꝯdictionis ⁊ ad faciliter speculādū q̄d sit veꝝ ⁊ q̄d sit falsū. s3 p̄ns method⁹ est huiusmodi. g̊ ⁊c̄. Scđa rō ista methodus ē vtilis ad p̄ia p̄ncipia q̄ sūt circa vnāquāq3 disciplinā. g̊ ē vtilis ad scđ3 ph'iā disciplinas. añs p3. q2 p̄ncipia vniuscuiusq3 discipline nō possūt ꝓbari p aliq̄d illi⁹ sciētie. sed solū ꝓbātur p aliq̄ ꝯia. s3 h̄ ē ꝓp̄ riu3 dyaletice. cum sit inq̄sitiua v̄itatis ad oīm methodoꝝ p̄ncipia viā h̄bēs. ¶ Scđa ꝯclu⁹ tangit quoddā documētū ad docēdū q̄n aliq̄s habet p̄fecte h̄itū dyaletice. ⁊ ē istud. q̄ncūq3 aliq̄s habet oīa nec̄ia req̄sita ad dyaletice disputādū p̄fecte habet h̄itū dyaletice. pat3 p simile. q2 ista methodus similīt habet̄ sicut rethorica ⁊ alie postreme practice scie. sed rethor nō dicit̄ eo ꝙ sēp oīno p̄suadeat sed q2 nihil omittit. id est ignorat de nec̄io req̄sit̄l ad persuadēdū. similiter medic⁹ nō dicit̄ eo ꝙ sēper sanet: sed q2 nihil omittit ð his q̄ sūt nec̄ia ad sanādū ergo etiā simil̄r ē ð dyaletica. Ultra textū dicit̄ ꝙ exercitatio in ꝓposito ē q̄dā p̄ōptitudo faciēdi sill'os ex ꝓbabilib⁹. Sed obuiatio ē q̄dā p̄ōptitudo q̄ faciliter possum⁹ obuiare positioni respondētis per rōnes probabiles.

Conclusio Rn̄salis. sill's sub rōe formali ꝓbabilitat̄l est subiectū adeq̄tū dyaletice. Pat3 p diffinitōnē subiecti attributōis. ⁊ probat̄ aliūde. q2 illud ð cuius partib⁹ p̄ncipijs ⁊ passionib⁹ determinatur in aliq̄ scia videt̄ esse subiectū p̄ncipal̄r ꝯsideratū in eadē. sed i hac scia determiat̄ de p̄ncipijs sill'i dyaletici ⁊ de partib⁹ ei⁹ itegralib⁹. s. de q̄ttuor p̄dicat̄l ⁊ de ꝓbleumate ⁊ ꝓpōe dyaletica. ⁊ ð p̄tib⁹ subiectiuis eiusmodi sūt cōsideratiōes p q̄s ðtmiant̄ ꝓbleumata q̄ttuor p̄dicatoꝝ de passiōib⁹ eiusdē sill'i sic ꝙ ꝓcedat ex ꝓbabilib⁹. ⁊ sic ð alijs. ⁊ sic sill's sub rōe probabilitat̄l ē subiectū dya^ce.

Primo Dubitat̄. vtrū sill's demōstratiuus ⁊ litigiosus adiuicē d̄fant. ¶ Et videt̄ ꝙ n̄. quia vterq3 sit i materia speciali alicui⁹ sciētie specialis. Respōdet̄ premittēdo duas suppōnes. ¶ P̄ia suppō est hec. duplex est dēmōstratio. quedā est demōstratio q2 est. et de illa non est ad propositū. Alia est demonstratio ꝓpter quid. q̄ iterū subdiuidit̄. quedam eni est ex primis veris et simpliciter notioribus. et illa tangitur per primā particulā diffinitionis sillogismi demonstratiui prius date in secūdo notabili. Alia est demōstratio propter quid que procedit ex veris et necessarijs nō tamē procedit ex primis et notiorib⁹ simpliciter. et illa tangitur per scđam p̄ticula3 predicte diffinitionis. Secunda suppō. sillogism⁹ litigiosus ē triplex scilicet peccās in materia tātū qui ex apparenter probabilib⁹ recte sillogizat. vt omnis statua est naturalis. sed hercules est statua. ergo

hercules est naturalis. iste sillogism⁹ procedit ex apparenter probabilib⁹. quia maior videt̃ esse probabilis per vnū sillm̃ peccātē i forma scz per istū. omē es est naturale. statua ē es. ergo statua ē naturalis. verūtamē qz predict⁹ sillogism⁹ obseruat debitā formā sillogismi ꝛ procedit ex maiore apparēter probabili. ideo etiam dicit̃ esse sill's peccās in materia et nō i forma. Scd's ē sill's peccās in forma tantū qui ex probabilib⁹ apparēter sillogizat. vt oīs hō est aīal. asin⁹ est aīal. ergo asin⁹ est hō. pmisse sunt probabiles. cū sint necessarie. ꝛ ibi solū saluat̃ apparēter forma silli. ideo dicit̃ esse sill's peccans in forma. Terti⁹ est sill's peccās in vtroqꝫ qui ex apparēter pbabilibus sillogizat. vt oīs homo ē animal. nullū risibile ē homo. ḡ nullū risibile ē aīal. iste ē apparēter sill's. sed qz argr̃ minore negatia in pria figura: ideo peccat i forma. et minor ē apparēter probabilis per talez sillm̃ peccātē in forma. nullū accidens est hō. omē risibile est accidēs. ḡ nullū risibile est hō. ¶ Tūc dicit̃ ad dubiū q sillogism⁹ litigiosus differt a sillogismo demōstratio. qz sill's dmōstratiuus semp pcedit ex veris et recte sillogizat. nō autē litigiosus. vt patuit. Et ad rationē ān oppositū dicit̃ q licet sillo⁹ litigiosus fiat i materia speciali alicui⁹ scīe specialis sicut ꝛ demōstratiu⁹. capiēdo materiā cōiter scz pter ppōnes ex qbus cōstituit̃ sill's. nō tamē capiē do materiā specialiter scz pro quadā cōditiōe premissaꝝ sillogismi q̄ dicit̃ necessitas pbabilitas vel apparēter probabilitas. Et si querat̃ quare nō enumerat arist. sillogismū tētatiuū hic. sicut in p̊ elēchoꝝ. Rn̄det̃ q hic aristoteles diuidit sillm̃ ex parte materie. et quia sill's tētatiuus nō determiat sibi aliquā certā materiā. sed qn̄qꝫ sit ex necessarys. qn̄qꝫ ex pbabilibus. et quādoqꝫ ex ipossibilib⁹. ideo continetur sub dyaletico: sed in prio elēchoꝝ diuidit sillogismū ex parte finis. ꝛ quia sillogismi dyaletici ꝛ tētatiui nō est idē finis: ideo ibidē ipsū distinguit a dyaletico.

Secundo Dubitat̃. vtrū in hoc libro sit determinandū de oībus speciebus sillogismi. Et videt̃ q sic. per aristotelē qui dicit. vniuersaliter autē dico de oībus predictl specieb⁹ sillogismi. ¶ In oppositū argr̃. quia in libro prio determiat̃ de sillogismo simpliciter. ꝛ in libro posterioꝝ de sillogismo demōstratiuo. ꝛ i libro autē elēchoꝝ d̄ sillo litigioso. ḡ ꝛc. Rn̄detur q in hac methodo vīr ē determinādū de oīb⁹ speciebus sillogismi. sed p̄ncipaliter d̄ sillogismo dyaletico. de alys autē min⁹ principaliter. et pro quāto subiacēt sub proposito. Et si vltra obyciat̃. qz sciētia videt̃ esse difficiliū ꝛ subtiliū. ḡ insufficiēter videt̃ dicere q d̄ nullo ꝯsideratorū in hac methodo assignauit rōnē subtilē. pōt dici q i hac scīa cū sit ꝯmunis intēdit solū ꝯia ad vtrāqꝫ partē ꝯtradictōis ptractare. ideo posset dici q per rōnē subtilē intelligit rōnē factā ad aliqd̄ propositū alterā partē ꝯdictionis determiate ꝯplectēs. hic aūt itē dit d̄ sill'o dyaletico q se extēdit ad vtrāqꝫ partē ꝯdictionis. ideo dicit q figuraliter vult pertrāsire. ꝛ nullā subtilē rationē vult de illis assi gnare.

Tertio Dubitatur. vtrū dyaletice sciētie tātū sint tres fines: scilz excercitatio. obuiatio. et disciplina secundū philosophiā. ¶ Et videt̃ q sint pauciores. qz vni⁹ rei tantū est vnus finis. ¶ Respōdet̃ per vnā distinctionē. et duo dicta. Distictio ē hec. dyaletice duplex ē finis. scilz intrinsec⁹ qui est perfecta cognitio sill'i dyaletici quātū ad principia et passiones ei⁹. Alius ē finis extrinsec⁹. qui est qdā vsus argumētatiōis dyaletice quē habem⁹ ex applicatione eius ad diuersas sciētias. ¶ Primū dictū. dyaletice ē vn⁹ finis intrinsecus. patet. quia cuiuslibet sciētie ē tantū vn⁹ finis principalis et vltimat⁹. et ille ē finis intrinsec⁹. ḡ ꝛc. Scd̄m dictū. dyaletice tm̄ sūt tres fines extrinseci prius enumerati. patz. qz ad sciam habēdā ad quā finaliter tanqꝫ ad finē extrinsecū ordinat̃ dyaletica pncipaliter tria reqruntur. Prīo reqritur vehemēs ꝛ fortis retētio vel mēoria. ꝛ hoc tāgit cuz dicit ad excercitationē. qz excercitatio ē causa mēorie. 2° ad sciētiā acqrendā requiritur erroꝝ extirpatio. qd̄ fit per obuiatiōes. 3° reqrit̃ veritatꝫ inqs tio. ideo subdit̃ ad scd̄m phīe disciplinas. et isti tres fines ad iuicē sic ordināt̄ur q excercitatio ꝯior ē obuiatiōe. et obuiatio ꝯior ē qꝫ ille q est ad scd̄z phiaz disciplinas. Et per hoc ps responsio ad dubiū.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā negat̃ ans̄ cū pbatiōe. qz dyaletica nō d̄r ideo dyaletica q acqrat̃ per sill'z dyaleticū. sz qz ei⁹ subiectū ē sill's dyaletic⁹. ¶ Ad scd̄az patuit solutio in p̊ notabili. ¶ Ad tertiā d̄r q methaphisica et dyaletica hn̄ ꝯueniūt i subiecto quātū ad applicationē, eo q subiectū vtriusqꝫ

est vnicuiq3 scie applicabile. s3 nõ 9ueniũt in eadẽ rõe formali subiectiua. ¶ Et h̃ de q̃one.

Queritur Utrũ tãtũ sint q̃ttuor p̃dicata ¶ Et videt̃ q̃ nõ. q2 q̃nq3 sunt predicabilia. g̃ quinq3 sint p̃dicata. tenet 9ña. q2 oẽ predicabile est p̃dicatũ. ¶ 2° sic. spẽs ẽ p̃dicatũ. g̃ sunt plura q̃3 q̃ttuor. añs p3. q2 spẽs predicat̃ in ppõne termiabili p artẽ dyalecticam. ¶ Tertio sic. tãtũ sũt tria p̃dicata. sc3 ppriũ. gen°. 2 accidẽs. g̃ nõ sũt q̃ttuor. añs pat3 p phi losophũ dicẽtẽ q̃ omnis ppõ 2 oẽ probleuma aut ẽ gen°. aut ppriũ. aut accñs. ¶ In oppositũ tamẽ est aristoteles.

Primo Sciendũ q̃ p declaratiõe t̃minoꝝ ponit̃ vna distinctio. 2 vnũ dictũ. Distinctio ẽ hec. p̃dicatũ capit̃ dupl̃r. vno mõ p̃rie in t̃ẽtionalit̃ adiectiue 2 p̃ricipaliter. 2 sic predicabile 2 predicatũ n̄ differũt nisi penes actũ 2 aptitudinẽ. sic amabile 2 amatũ. Alio° põt capi scd̃e itẽtionalit̃ 2 noialiter. 2 tũc sic diffinit̃ Predicatũ dyalecticũ ẽ qd̃ aptũ natũ est predicari de aliq̃ in ppõe dyalectica termiabili p artẽ dyalecticã nõ reducibilẽ ad aliqd̃ pri° eo s̃m easdẽ 9sideratiões. ¶ Dictũ ẽ istud. ex p̃dicta diffinitiõe pñ tel'ici tres 9ditões nec'io reqsite ad hoc q̃ aliqd̃ sit p̃dicatũ. Prima ẽ q̃ tale sit natũ p̃dicari de aliq̃. rõe cui° nullũ indiuiduũ est p̃dicatũ. Scd̃a 9dõ ẽ. q̃ ppõ i q̃ p̃dicat̃ tale predicatũ de suo directo 2 imediato subicibili sit t̃miabilis p artẽ dyalecticã. illa eĩ ppõ dicit̃ t̃miabilis p artẽ dyalecticã q̃ põt esse 9ñs alic° 9ñe dyalectice. h̃ ẽ q̃ põt pbari p aliquẽ locum dyalecticũ. Tertia 9dõ ẽ. q̃ tale p̃dicatũ nõ sit reducibile ad aliqd̃ pri° eo scd̃3 easdẽ 9sideratiões. 2 h̃ addit̃ ppter ãnexa p̃dicatoꝝ q̃ non sũt p̃dicata. Ex hac 9dõe ĩferũt̃ tria. p° falsitas opinionis dñtiũ q̃ ad ppõnẽ dyalecticã t̃miabilẽ p artẽ dyalecticã reqrit̃ q̃ subiectũ 2 predicatũ sint termi cões. eo q̃ singl'aria r̃liquenda sũt ab arte. qd̃ solũ veꝝ ẽ quãtũ ad numeꝝ ppõnũ et nõ quãtũ ad p̃dicata substãtialia verificabilia d̃ ipis ĩdiduis. 2° seq̃t 9tra eosdẽ q̃ species ẽ p̃dicatũ dyalecticũ. q2 ppõ i q̃ p̃dicat̃ species d̃ suo directo 2 imediato subicibili põt termiari p aliquẽ locũ dyalecticũ. 3° seq̃t̃ q̃ gñal̃r q̃libз dña siue gñica siue specifica ẽ p̃dicatum dyalecticũ. p3 ex itẽtiõe phi dĩtĩ q̃ dña substãtialis sub gñe ordinãda ẽ. io istã duo p̃dicata q̃ sunt spẽs 2 differẽtia 9tineñt̃ sub gñe. nec faciũt p̃dicatũ ab eo distictũ.

Secundo Sciẽdũ ẽ q̃ scd̃s tractat° cõtinet q̃ttuor p̃tes. in q̃ꝝ pria itẽdit sex 9cl'oes. ¶ Quaꝝ pria ẽ h̃. primũ 9siderãdũ ẽ ex qb°. s. p̃ricipijs 9plexi vel icõplexi ẽ pñs method° 2 si sũpserim°. i. cognouerim° ex qb° est ista methodus 9riter erit dicẽdũ ad q̃t valet 2 ad q̃. 2 ex qb° fiũt oñones. i. argumẽtatiões. 2 de qb° fiũt silli. 2 q̃ mõ his abũdam°. qbus p̃tractati sufficiẽter hẽbim° ppositũ declaratũ. ¶ 2ª 9°. pbleumata de qb° silli dyalectici 2 oñones. i. ppões dyalectice ex qb° fiũt silli dyalectici sũt eadẽ 2 numero eq̃lia. ¶ Tertia 9° tãgit numerũ predicatoꝝ. 2 ẽ h̃. ois ppõ aut ppriũ aut accidẽs aut gen° aut diffio idicat. Et subdit q̃ dña sub gñe ordinãda ẽ. ¶ Quarta 9° tãgit diones ppr̃ij. 2 ẽ h̃. qdã ẽ ppriũ qd̃ significat qd̃ gd ẽ esse rei. et illud vocat̃ termin°. Aliud ẽ ppriũ qd̃ nõ significat qd̃ gd ẽ esse rei. et illi nõ est nomẽ ipositũ s3 vocet̃ noie sui 9is. s. ppriũ. Ex q̃ ifert ex dictl' esse mãifestũ q̃ q̃ttuor sũt p̃dicata. sc3 termin°. i. diffinitõ. ppriũ. gen° 2 accñs. ¶ Quita 9° rẽouet qdã dubiũ. q2 posset aliqs credere q̃ aliqd̃ illoꝝ p̃dicatoꝝ esset 9plexũ. h̃ rẽouet dicẽs. nẽo aũt opinet̃ nos dicere q̃ vnũqd̃q3 hoꝝ p̃dicatoꝝ p se dictũ sit ppõ vel pbleuma. s3 ex his sũt pbleumata 2 ppões. ¶ Sexta 9° poit differẽtiã iter ppõnẽ dyalecticã 2 pbleuma dyalecticũ. q2 ppõ dyalectica solũ q̃rit vnã p̃tẽ 9dictõnis. vt dicẽdo putas ne aĩal gressibile bipes sit diffinitõ hoĩs. 2 putas ne aĩal sit gen° hoĩs. S3 pbleuma dyalecticũ q̃rit vtrãq3 p̃tẽ 9dictõnis. vt vtrũ putas ne aĩmal gressibile bipes sit diffinitõ hoĩs. vel nõ. 2 ex h̃ ifert q̃ pbleumata et ppões dyalectice sũt eq̃lia nũero. q2 ois ppõ sit probleuma 2 e9 trãsũpto mõ iterrogãdi. ¶ Cõseq̃nter i scd̃a p̃te det̃miat d̃ q̃ttuor p̃dicatl' diffinitiẽ. 2 9tinet 4. p̃ticl'as. i q̃ꝝ pria det̃miat d̃ p° p̃dicato scil3 d̃ diffinitõe tãgẽdo duas 9cl'oes. ¶ Pria ẽ hec Termin°. i. diffinitõ ẽ oño gd ẽ esse rei significãs. Et subdit hitudinẽ diffinitiõis ad diffinitũ dicẽs q̃ aliqñ assignat̃ oño p noie 2 oño pro oñone. q2 possibile ẽ q̃dã eoꝝ q̃ significãt̃ p orõnẽ termiari. i. diffiniri. Ex q̃ 9cludit esse manifestũ q̃ illi q̃ vtũt̃ vno solo noie p diffinitione n̄ bñ diffiniũt. eo q̃ ois diffinitõ ẽ oño. ¶ 2ª 9idẽ 2 diuersũ ẽ diffinitiuũ. i. ãnexũ diffionis vt vtrũ bonũ sit idẽ q̃ hõestũ. 2 v;ꝝ sẽsus 2 di

sciplina sint idē vel diuersa. Probat᷑ ꝯ° duab⁹ rōnib⁹. Pria ē h. qꝛ ꝑ idē et diuersū fit pluria attritō ⁊ maxim⁹ laboꝛ circa assignatōnē diffinitōnū. ꝗ idē ⁊ diuersū sūt ānexū diffionis. 2ª rō. qꝛ illud ē ānexū diffionis qḋ termiat᷑ ꝑ eandē methodū sic ipsa diffinitō. ſ; ipsa ꝓbleumata de idē ⁊ diuerso sūt huiusmodi. ꝗ ⁊c. mioꝛ ꝓbat᷑. qꝛ si ꝓbauerim⁹ aliq̄ n̄ esse eadē sufficienter ꝓbauim⁹ ꝙ vnū n̄ ē diffinitio alteri⁹. sed n̄ ē h. nō ei ad ꝯstituēdū diffionē sufficit ondere ꝙ h ē idē illi. qꝛ si aliq̄ sint eadē nō oꝫ diffiones eaꝝ esse easdē. ¶ In scḋa pticl'a determiat de ꝓpoponēdo duas ꝯclusiōes. pria tāgit diffinitionē propꝛij q̄ est h. ꝓpriū ē qḋ nō indicat qd ē esse rei. soli aūt iest ⁊ ꝑdicat᷑ de re. vt esse grāmatice susceptibl'e ē ꝓpriū hoīs. qꝛ si hō ē: tūc grāmatice susceptibile ē. ⁊ si grāmatice susceptibile ē: etiā hō ē. ꝙ aūt ꝓpriū ꝯueiat soli pꝫ. qꝛ nihil eoꝝ q̄ alteri isūt ē ꝓpriū. ꝗ signū est ꝙ ꝓpriū soli iest. aūs patet qꝛ dormire nō ē ꝓprium hoi eo ꝙ alteri iest. nō eni necc̄e ē qcqd doꝛmit eē hoīē. ¶ Tertia ꝯ. illud qḋ soli iest ꝑ aliqḋ tēp⁹ forte vocabit᷑ ꝓpriū. sed tn̄ nō oꝫ vocari ꝓpriū simpl'r. sed ꝓpriū qn̄. vel ꝓpriū ad aligd. vt qn̄ aligs ē a dextris. tūc esse a dextris ē sibi ꝓpriū qn̄. sic esse bipedē ē ꝓpriū hoīs ad aligd. scꝫ in ordine ad eqūū et canem.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū incidūt qnq; difficultates. ¶ Prima est. qd ē ānexū. Rn̄det᷑ ꝙ ānexū ē predicatū min⁹ pricipale ꝑdicato cui ānectit᷑ fore similabile ꝑ easdē ꝯsideratiōes qb⁹ et pricipale ꝑdicatū. ¶ Scḋa difficultas. vtrū differētia sit ānexū generl. vel sit ꝑdicatū. Rn̄det᷑ ꝑ vnā distictionē. et duo dicta. Distictō ē h. duplex ē dr̄a qdā ē gn̄ica. alia ē specifica. Primū dictū. nulla dr̄a ē ꝑdicatū. cū q̄libꝫ dr̄a sit reducibil' ad aliqḋ pri⁹ca. 2m dictū. q̄libꝫ dr̄a ē ānexū alicuius ꝑdicati. vt dr̄a gn̄ica ē ānexū hui⁹ ꝑdicati qḋ ē gen⁹. ⁊ dr̄a specifica ē ānexū speciei. ¶ 3ª difficultas. vtꝝ spēs sit ꝑdicatū vel ānexū ꝓprij. Rn̄det᷑ ꝑ duo dicta. Primū ē. spēs nō est ānexū ꝓprij. qꝛ ꝓpriū ē posteri⁹ speciei. Ex q̄ sequitur ꝙ idē ꝓprio nō ē ānexū ꝓprij. qꝛ idē ꝓpo aut ē spēs. aut ꝓpriū. ſ; nec spēs nec ꝓpriū est ānexū ꝓprij. ꝗ ⁊c. et ex illo seqt᷑ ꝙ ꝓpriū nullū habet ānexū. 2m dictū. spēs ē predicatū sub genere ꝯtētū. patꝫ. qꝛ sibi ꝯueit diffinitō ꝑdicati superi⁹ data. ¶ Quarta difficl'tas. quot modis differūt ꝓpositio dyaletica. et ꝓbleuma. Rn̄detur ꝙ ex textu duplex potest elici differentia. Pria. ꝙ propō dyaletica presupponit iherentiā predicati ad subiectū et querit cōsensum respōdētis. probleuma vero n̄ presupponit talē iherētiā. Scḋa differētia. quia propō dyaletica solū querit alterā partē cōtradictōnis. probleuma v̄o querit vtrāq; partē. ¶ Quinta difficultas. quot sūt modi ꝓprij. Respōdetur ꝙ ex textu tres modi possūt elici. quia q̄dda est propriū ad aliquid. vt esse bipedē. qḋ ꝓ tanto dicitur propriū ad aligd ꝙ ē propriū respectu hominis cōparati ad quadrupedia. Et similiter esse grāmaticū dicitur propriū ad aliquid videlꝫ per respectū ad alios nō habentes grāmaticā. et sub hoc modo cōprehēduntur duo primi modi a porphirio assignati. Aliud ē propriū quando. scilicet quod cōuenit alicui pro aliquo tēpore. vt canescere cōuenit homini in senectute. vel dormire quādoq; cōuenit homini. nō tamē necessario et cōuertibiliter. Aliud est propriū simpl'r quod necessario cōuertibiliter ⁊ accidentaliter cōuenit alicui. vt risibile cōuenit hoī.

Conclusio Respōsalis. tātū sūt quattuoꝛ ꝑdicata. Probat aristo. inductione et sillogismo. iductione sic. oīs ꝓpō aut oē probleuma. aut ē ex diffinitōne. aut ex gn̄e. aut ex proprio. aut ex accidēte. ergo tātū sūt q̄ttuoꝛ predicata. Sillogismo sic. quia oē quod predicatur aut predicatur cōuersim. aut nō cōuersim. si cōuersim: h ē dupliciter. vel indicat qd est rei ⁊ sic ē diffio. vel nō īdicat quid ē rei. ⁊ sic ē propriū. Si autē prediceretur nō ꝯuersim. hoc est dupliciter. quia vel ꝑdicat᷑ essētialit᷑ ita ꝙ ponatur in diffinitione ei⁹ de quo predicatur. et sic est genus et differentia. eo ꝙ diffinitō ex genere et differentijs est. vel predicatur accidentaliter ita ꝙ nō ponat᷑ in diffinitione eius de quo predicatur. et sic est accidens.

Primo Dubitatur. vtrū idē et diuersū gn̄e sit ānexū generl. ¶ Pro solutiōe supponit᷑ ꝙ in tertia pticula determiat aristoteles de tertio ꝑdicato quod est gen⁹. ponēdo duas ꝯclusiōes. ¶ Pria tangit diffinitionē gn̄is q̄ ē hec. Gen⁹ est qḋ de plurib⁹ spē drn̄tibus in eo qḋ qd predicat᷑. vltimā particulā probat aristoteles. qꝛ illud predicatur in quid quod ꝯuenienter respōdet᷑ ad interrogatōnē factā per quid. sed gen⁹ est huiusmodi. ꝗ ⁊c. minoꝛ patꝫ quia aliquis interrogat⁹ quid est hō:

cōuenienter respōdebit ꝙ est aīmal. ¶ Secūda cōclusio. idē et diuersū gn̄e est generale. id est annexū gn̄is. Patet. qꝛ probleumata de eodē ⁊ diuerso gn̄e terminant̄ per eādē methodū sicut probleumata de gn̄e. ḡ est annexū generis. an̄s patꝫ. qꝛ disputātes quoniaꝫ aīal est gen⁹ hominis et bouis disputātes erim⁹ quoniā ista sunt sub eodē gn̄e. Similiter si ostēderim⁹ ꝙ aīal sit gen⁹ hoīs et nō est gen⁹ lapidis ostēdētes erim⁹ quoniā nō sunt sub eodē genere. ¶ Cōsequēter in q̄rta particula determiat de quarto p̄dicato qḋ ē accidēs ponēdo q̄ttuoꝛ cōclusiones. ¶ Prima tangit vnā diffinitionē accidētis. que ē h̄. Accidēs est qḋ nihil hoꝝ est neq̄ʒ species nec differētia neq̄ʒ propriū neq̄ʒ gen⁹: inest aūt rei. idest subiecto. ¶ Scd̄a cōclusio tangit scd̄aꝫ diffinitionē accidētis q̄ est hec. Accidēs est qḋ contingit vni et eidē inesse et nō inesse. vt sedere aliquādo inest alicui. et aliquādo nō inest eidē. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit differentiā inter istas duas diffinitiones. et ē hec. qnia scd̄a ē melioꝛ q̄ʒ prima. eo ꝙ secunda per se finita est ad cognoscēdū. sʒ ad cognoscēdū primā. oportet scire q̄d sit gen⁹ quid diffinitio et quid sit propriū. ¶ Quarta ꝯclusio ē hec cōparationes scd̄m magl̄ et minus facte sunt annexū accidētis. vt vtrū pulchrū ⁊ bonū. vel quod magis expedit sit magis eligēdū. et vtꝝ vita que est scd̄ꝫ virtutē sit suauioꝛ illa q̄ ē sm̄ frugalitatē. i. illa vita que ē scd̄m delectatiōes sensibiles sicut posuit epicuri⁹ et sui seq̄ces. vt recitat aristo. p̊ ethicoꝝ. Hanc cōclusionē probat aristo. quia in oīb⁹ accidētib⁹ potest fieri q̄stio secūdū magis ⁊ min⁹ ergo ꝯparatio secūdū magis et min⁹ est annexū accidentis. ¶ Ex his īfert ꝙ propriū quādo et propriū ad aliq̄d non sūt simplr̄ ꝓpriū sed cōtinēt̄ sub accn̄te.

Secundo Dubitatur. vtrū alia p̄dicata a diffinitione sint ānexuꝫ diffinitionis. ¶ Pro solutione supponit̄ ꝙ aristoteles in tertia parte reducit oīa p̄dicata ad diffinitionē. et intēdit sex ꝯclusiōes. ¶ Pria ē hec. gen⁹ propriū et accidēs sūt quodā mō diffinitiua et annexa diffinitiōis. patet. qꝛ si ostēdam⁹ aliquid nō soli inesse sicut gen⁹. per h̄ ostēdem⁹ ꝙ tale predicatū nō ē diffinitio. et si ostēdam⁹ ꝙ tale predicatū inest accidētaliter ⁊ n̄ p̄ se in eo qḋ q̄d est sicut ꝓpriū ⁊ accidēs: siml̄ ostēdemus ꝙ nō inest vt diffinitio. ¶ Scd̄a cōclusio. nō omniū predicatoꝝ est vna certa methodus. Patet. quia dato ꝙ ipsorū esset vna certa methodus tamē nō esset eā facile iuenire. et dato ꝙ iuenirem⁹ tamē adhuc esset icerta et raro vtilis ad propositū negociū. ¶ Tertia ꝯ. data propa methodo de vtroq̄ʒ istoꝝ de q̄ttuoꝛ predicatoꝝ facile erit cognoscere vnū qḋq̄ʒ ipsoꝝ. ¶ Quarta ꝯclusio. idē dicit̄ triplr̄ scʒ numero specie ⁊ gn̄e. Eadē numero sūt q̄ꝝ noīa sunt plura. res vero vna. vt tunica. et vestis. Eadē specie sūt illa que cū sint plura sunt plura indifferētia scd̄m speciē. vt hō est alteri hoī idē in specie. et equus eq̄. Etiā eadē specie sunt illa quecūq̄ʒ sub eadē specie continentur Et similiter eade gn̄e sunt illa q̄cūq̄ʒ sub eodē genere cōtinentur. vt hō. et equus. ¶ Quinta cōclusio tangit solutionē cuiusdā dubij. nam due aque descēdentes ab eodē fonte vidētur habere aliquā differētiaꝫ propter differētias oppositas predictis idētitatib⁹ eo ꝙ due aque eiusdē fōtis plus ꝯueniūt q̄ʒ specie. quia plus ꝯueniūt q̄ʒ due aq̄ diuersoꝝ fontiū que tn̄ sūt eiusdē speciei. et tamē plures aq̄ eiusdē fōtis differūt numero. ergo inter idētitatē numeralē et specificā est vna idētitas media. Respondet aristo. ꝙ si inter duas aquas eiusdē fōtis sit maioꝛ idētitas q̄ʒ inter duas aquas diuersorū fontiū illa tamē idētitas nō est essētialis. sʒ accidētalis eo ꝙ vna ē validioꝛ clarioꝛ et leuioꝛ altera. nā omnis aqua eadeꝫ specie dicitur. Ex quo cōcludit ꝙ illa q̄ sunt eadem numero sunt maxīe ⁊ indubitāter eadē. ¶ Sexta ꝯclusio. idē numero dicit̄ quadrupliciter. scʒ ideꝫ numero noīe. quod diffinitū ē supra. vt tunica et vestis. idē numero diffinitione. vt aīal gressibile bipes: et hō Tertio dicit̄ idē numero ꝓprio. vt discipline susceptibile: ē idē hoī. et qḋ natura sursū fert̄: ē idē igni. Quarto mō dicit̄ idē numero accidēte. vt sedere et musicū. sūt idē socrati. et hoc vltimū mēbruꝫ scʒ ꝙ accn̄s et subiectū sūt eadē numero. probat aristo. signo sic. quia quādo volum⁹ vocari aliquē ad nos iubem⁹ vocari noīe accidētis. vt disputātē. vel sedētē: opinātes idē secūdū nomē ⁊ sm̄ accidēs significari. ergo signū est ꝙ accidēs ⁊ subiectū sunt eadē numero.

Tertio Dubitatur. vtrū diffinitio sit reponibilis in aliquo predicamētoꝝ. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in quarta parte intēdit quattuoꝛ ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē hec. tātuꝫ sunt quattuoꝛ predicata. quā ꝓbat sicut dictū

est in ꝯclusiōe rñsiua ad q̄situ̅. ¶ Scd̄a ꝯ̄ᵒ. de/
cē sūt ꝑdicamēta. scʒ qd. q̄le. quātū. ad aliqd.
vbi. quando. situ̅ esse. habere. facere. pati. ¶ 3ᵃ
ꝯclusio. sēꝑ et accidēs genᵒ propriū ⁊ diffinitio
sūt in aliq̄ istoꝝ predicamētoꝝ. patʒ. q2 oēs ꝓ/
pōes q̄ sūt ex his ꝑdicatꝭ significāt aut qd. aut
q̄le. ⁊c̄. ¶ 4ᵃ ꝯ̄ᵒ. cū ñ sint nisi. 4. ꝑdicata ⁊ dcē ꝑ
dicamēta: oʒ vnū illoꝝ i plibᵒ ꝑdicamētꝭ ī pe
riri. et h̄ pōt esse veꝝ de gn̄e. q2 illud qd̄ signi/
ficat qd ē sicut genᵒ q̄n̄qʒ significat sn̄baʒ ⁊ q̄n̄
qʒ quantitatē. ⁊ q̄n̄qʒ aliqd alioꝝ predicamen
toꝝ. vt si dicat̄ hō ē aīal. ꝑdicatū huiᵒ ꝓpōnis
dic̄ qd est. idest est genᵒ respectu subi ⁊ signifi
cat subaʒ. ideo illud ꝑdicatū qd̄ ē aīal reponit̄
in ꝑdicamēto subē. sed si aliqs dixerit ꝙ albe
do ē color: qd dicit. ⁊ quale significat. h̄ est pre
dicatū illiᵒ ꝓpōnis ē genᵒ subi. ⁊ e. ī de predica
mēto q̄litatꝭ. similiter si qs dixerit ꝙ magnitu
do cubitalis ē magnitudo: qd dicit. ⁊ q̄n̄tū si
gnificat. eo ꝙ ꝑdicatū ē genᵒ respectu subi. et
reponit̄ in predicamēto q̄n̄titatꝭ. et sic̄ exem
plificatū ē quō genᵒ iuenit̄ in tribᵒ ꝑdicamētꝭ:
ita posset exēplificari de alys. Ex qbᵒ cōcludit
aristo. epilogādo ꝙ illa de qbᵒ fiūt disputatio
nes dyaletice ⁊ ex qbᵒ fiunt sillꝭ dyaletici sunt
hec. ⁊ tāta ¶ Ex istis dicit̄ ad dubiū ꝙ diffiniᵒ
ñ scd̄ʒ se totā sʒ scd̄ʒ suas partes reponit̄ i ꝑdi/
camēto ¶ Pro declaratiōe dubij ꝑcedētꝭ dici/
tur vltra textū ꝙ ad h̄ ꝙ aliqd sit ꝓprie predi
catū aut ānexū tria reqrunt̄. Prio ꝙ sibi ꝯpe
tat ꝓprie modus ꝑdicādi. et suo ānexo ꝯpetat
ex ꝯ̄nti. 2ᵒ ꝙ habeat per se ꝓprias cōsideratō
nes per quas possint cōstitui ⁊ destrui ꝓbleu
mata de ipso. et illas habeat ānexū ex ꝯseque̅
ti. Tertio ꝙ tale predicatū hēat ꝑ se habitudi
nes. et ānexū non. nisi ex cōseque̅ti. mō cōstat
ꝙ predicatū accidētis gn̄is aut ꝓprij hn̄t sʒ se
ꝓpriū modū ꝑdicādi. ꝓprias ꝯsideratiōes et
habitudies locales. ideo ñ merētur dici anne
xū diffinitiōis. sed q2 ꝑ easdē ꝯsideratiōes cō/
munes ꝯstruūt̄ ⁊ destruūt̄ ꝓbleumata d illis
sic̄ de diffinitiōe: ꝓ tāto reducūt̄ ad diffionē.

Ad rationes

Ante oppositū. oēs
soluūtur ex prio nōbili

Q Ueritur Utrū diffini
tio ꝓpōis dya
letice sit sufficiēs. ¶ Et videt̄
ꝙ nō. q2 nihil qd̄ interrogat̄ est
interrogatio. sʒ ꝓpō dyaletica
interrogat̄. g nō est iterrogatō
¶ Scd̄o sic. diffinitō ꝓpōis dyaletice ē nuga/
toria. ergo est insufficiēs. aⁿˢ pʒ. q2 ꝓbabile et
diffinitio ꝓbabilis ponūt̄ sine ꝯiūctōe media
¶ Tertio sic. nihil qd̄ videt̄ oībᵒ est interroga
bile. sed aliq̄ ꝓpō dyaletica videt̄ oībus. g ali
q̄ ñ ē interrogabilis. ⁊ ꝑ ꝯn̄ñs male dr̄ ꝙ ꝓposi
tio dyaletica ē iterrogaᵒ. ¶ In oppoᵐ tn̄ ē aꝝ.

Primo

Sciēdū ē ꝙ pro declaratione
termioꝝ ponūt̄ tres distictōes
Pria est h̄. iterrogatio capit̄ duplr̄. vnoᵒ. vt est
interrogātis actio. Alioᵒ. vt est rei interrogate
passio. et istis duobᵒ modis nō capit̄ hic. Alioᵒ
capit̄ interrogatio ꝑ ꝓpōe iterrogata. ⁊ sic ca
pitur hic. ¶ Scd̄a distictio. ꝓbabile capit̄ du
pliciter. vno mō ꝓut ꝓbabilitas ē ratō forma
lis sillꝭ dyaletici disticta ꝯtra necessitatē ⁊ pro
babilitatē ⁊ demōstrabilitatē. et sic nō capit̄ ī
diffinitiōe ꝓpōnis dyaletice. Alio mō capitur
gn̄aliter ꝓut ꝓbabile idē est ꝙ apparēs. ⁊ sic
ē magis cōe q̄ꝫ probabile prioᵒ dictū. et sic ca/
pit̄ hic probabile. Tertia distictō aliqd pōt vi
deri oībus duplr̄. vnoᵒ. vere ⁊ certitudinaliter
et sic illud qd̄ videt̄ oībᵒ nō ē dubitabile. Alio
mō dubitatiue ⁊ apparēter. ⁊ sic capit̄ hic.

Secundo

Sciendū ē ꝙ in h̄ 2ᵒ capitu/
lo determiat aristo. de ꝑtibᵒ in
tegralibᵒ et ꝓpriqs sillꝭ dyaletici. Et ꝯtinet tres
partes. In quaꝝ pria determiat de ꝓpōne dya
letica. ⁊ ꝯtinet q̄tuor ꝯclusiōes. ¶ Pria tāgit ī
tētū. et ē hec. dicēdū est q̄ mō sumemᵒ. i. abun
dabimᵒ in sillꝭs dyaleticꝭ. et per q̄ facile pote/
rimᵒ abūdare. prio tn̄ declarabit̄ quid sit ꝓpō
dyaletica. et qd sit ꝓbleuma dyaleticū. ¶ Se
cūda ꝯ̄ᵒ. nō oīs ꝓpō nec oē ꝓbleuma ē dyale
ticū. patʒ. q2 nullᵒ qui mētē habet ponet illud
ꝓbleuma esse dyaleticū qd̄ nulli videt̄. i. qd̄ ē
manifeste falsū. vel qd̄ oībᵒ aut pluribᵒ est ma/
nifestū. ⁊ talia nullā penitᵒ habet dubitatōnē.
¶ Tertia ꝯ̄ᵒ tangit diffinitōnē ꝓpōis dyaleti
ce. ⁊ est hec. Propō dyaletica ē iterrogatio ꝓ/
babilis aut oībᵒ aut pluribᵒ aut sapiētibᵒ ⁊ his
vel oībᵒ vel pluribᵒ vel maxīe notꝭ nō extnea.
hanc vltimā ꝑticulā scʒ ꝙ ꝓpō dyaletica ñ sit
extnea probat aristo. quia dyaleticᵒ poīt illā ꝓ
positionē q̄ videt̄ sapiētibᵒ nisi sit ꝯ̄ria opioni
bus multoꝝ. g signū ē ꝙ propō dyaletica nō
ē extnea. ¶ Quarta ꝯ̄ᵒ tāgit diuisionē ꝓpōis dyale
tice i tria gn̄a. nā q̄dā sūt ꝓpōes dyaᶜᵉ eo ꝙ sūt
silēs ꝓbabilibᵒ. alie sūt dyaᶜᵉ eo ꝙ sūt ꝯ̄rie ꝓ/
babilibᵒ. sunt tn̄ ꝑ́ter se scd̄ʒ ꝯdictionē. Uocat̄

autē ppō 3ria fm 3dictōnē p̄cisa q̄ ē de p̄dicato 3trario ⁊ mō enūciādi 3dictō⁹. vt iste sortes ē alb⁹. sor. n̄ est niger. Alie sūt dya^ce q2 sunt opiones scōz vnā quāq3 artē īuētā. Primū mēbrū declarat p duo exēpla. quoꝝ primū ē. si sit pbabile cōtrarioꝝ esse eādē disciplinā. ⁊ etiā erit pbabile cōtrarioꝝ eē eūdē sēsū. 2^m ex^m. si sit pbabile grāmaticā eē vnā numero. ēt ē pbabile musicā eē vnā nūero. ⁊ si sit pbabile esse plures grāmaticas: ēt erit pbabile eē p̄les musicas. De 2° mēbro dat duo exēpla. p̄mū ē ð p̄dicatī 3rys ⁊ mō enūciādi cōtradictō⁹. vt si sit pbabile q amicī oz bn̄facere. erit ēt pbabile q amicī nō oz malefacere. q2 amicī bn̄facere. ⁊ amicī malefacere 3trariāt. 2^m exēplū ē ð subis 3trarys ⁊ mō enūciādi 3tradictorio. vt si sit pbabile q amicī oz bn̄facere. ēt erit pbabile q īimicī n̄ oz bn̄facere. q2 amicī bn̄facere ⁊ īimicī bn̄facere 3trariāt. Et subdit q ē q̄dā pbabile ī pabola cui⁹ scil3 subm ē 3trariū3 subo pbabilis. et p̄dicatū p̄dicato copla manēte eadē. vt si sit pbabile q amicī oz bn̄facere: etiā erit pbabile q īimicī oz malefacere. Cōsequēter r̄petit tertiū mēbrū p̄dicte ppōis dyaletice. palā aūt ē qm̄ q̄cūq3 opiones scōm artes sūt ppōes dya^ce. p3. q2 dyaletic⁹ ponit ea q̄ videt̄ eis q pbati sūt ⁊ expti in sua arte. vt ī geometria illa q̄ videt̄ ei q ē geometer. et ī medicina q̄ videtur ei qui ē medic⁹.

Tertio Sciēdū q circa hūc textū īcidit vna difficultas. vtrū aliq̄ ppō nec̄ia vel īpossibilis sit dyaletica. R̄ndet̄ p vnā distictōnē et vnā suppōnē. Suppōē hec. ista tria sc3 dyaleticū. probabile ⁊ opiabile sūt idē. Distictō ē h̄. ppō dyaletica pōt capi dupl̄r. vno° gn̄alit̄ pro oī ppōne cui pōt aliqs ītellect⁹ assētire cū formidine sui oppositi. i. dubitando de v̄itate sui oppositi. ⁊ sic oīs ppō ē dyaletica. p̄ter ppōnē p se notā ⁊ ei⁹ oppositā. Alio° capit̄ special̄r p propōne dubitabili cōtigēti cui⁹ oppositū ē pbabile ītellectui. ⁊ sic nulla ppō p se nō est dyaletica. simil̄r nulla propō nec̄ia aut īpossibilis est dyaletica. s3 oīs propō dyaletica ē 3tigens n̄ tamē oīs propō 3tigēs ē dyaletica. q2 quedā sūt propōes 3tigētes q̄ sūt sil̄es p se notī. ideo tales nō sūt dyaletice.

Conclusio Respōsalis. Diffinitō dyaletice ppōnis ē sufficiēs. q̄ sic debet expōi. propositio dyaletica ē ppositio īterrogatia n̄ extnea probabilis. id est apparēs oīb⁹ vel plurib⁹ vel sapiētib⁹. et iste p̄ticule ponūt̄ p̄pter multitudinē propōnū dyaleticaꝝ. 3° p3 ex dictis.

Primo Dubitat̄. vtrū diffinitō pbleumatī sit sufficiēs. ¶ Pro solutōne suppōit̄. q ī scōa parte hui⁹ capl̄i ðterminat arist. de probleumate dya^co: ⁊ ītēdit q̄ttuor cōclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ria tāgit diffionē pbleūatis. q̄ ē h̄. pbleūa dyaleticū ē specula° pcedēs ad electionē vl̄ fugā. vl̄ ad v̄itatē ⁊ sciētiā. aut vt ipsū admiculās aut aliqd huiusmodi aliud. ¶ Scōa 3° tāgit primā dionē probleūatū q̄ ē h̄. probleumatū q̄dā sūt de qb⁹ neutro° opinamur. ⁊ q̄dā sūt ð qb⁹ p̄les. i. vulgares 3trariāt̄ sapiētib⁹ ⁊ sapiētes p̄lib⁹. ⁊ q̄dā sūt de qb⁹ sapientes 3trariāt̄ sapiētib⁹ ⁊ p̄les p̄lib⁹. ⁊ de his ponit albert⁹ exēplū. de p̄. vtrū mūdus sit eternus. aut vtꝝ astra sint paria vel īparia. ð scōo poīt. vt vtꝝ dyaletica sit melior arte sutoria. ð isto 3riāt̄ p̄les sapiētib⁹. exēplū de 3°. vt vtꝝ q̄libet stella fixa visibilis a nob̄ sit maior tōtra. de q̄ 3trariātur sapiētes p̄lib⁹. exēplū de q̄rto vt vtꝝ ars pelliparia sit melior arte sutō. de q̄ p̄les cōtrariāt̄ int̄ se. de q̄nto. vt vtꝝ quiditas gn̄is sit formal̄r ex nat̄ a rei disticta a d̄ria vel spē. de q̄ sapiētes īter se 3trariāt̄. ¶ Tertia cōclusio tāgit scōaz dionē pbleūatū. nā q̄dā sūt propt̄ electōnē ⁊ fugā. vt vtrū voluptas sit eligēda vel nō. q̄dā sūt propt̄ scire tātū. vt vtru3 mūdus sit etern⁹ vel nō. Alia sūt q̄ volum⁹ nō ppt̄ se s3 propt̄ aliud. sc3 vt p ipsa aliqd aliud cog̃scam⁹. Et subdit q probleumata neut̄ sūt illa de qbus sūt 3trary silli vl̄ cōtrarie rōnes: vt vtrū mūd⁹ sit etern⁹ vel n̄. ¶ Quarta 3° tangit tertiā dionē probleumatū. nā q̄dā sūt probleumata neutra q̄ ad vtrāq3 p̄tē h̄nt rōes pbabiles. et q̄dā sūt de qb⁹ rationē n̄ hēm⁹ propter eoꝝ difficultatē. vt vtrū mūd⁹ sit etern⁹

Secundo Dubitat̄. vtrū oīs vel nō. positio sit pbleūa. Pro solutione supponit̄ q ī tertia p̄te det̄miat arist. de positiōe ponēdo q̄ttuor 3clusiōes. ¶ Quartu3 p̄ria tāgit vnā diffinitionē pōnis q̄ ē h̄. Positō ē opio ex̄nea alicui⁹ notoꝝ scōz ph̄iaz. Declarat trib⁹ exēplis. Primū exēplū. dicere q nō 3tīgit 3dicere sic dicebat ātistenes. aut q oīa mouēt̄ sic dicebat eraclit⁹. aut q oīa sint vnū ens sic dicebat melissus. Et subdit q 3tra tales nō debem⁹ disputare. na3 q̄lib3 contraria opiniōib⁹ proferēte sollicitū esse stultū ē. ¶ 2° 3clusio tāgit scōaz diffionē pōnis q̄ est h̄. Po

sitioẽ propositio de q̃ rationẽ habem' contra-
riã opinionib'. vt q̄ nõ omne qd̄ est ẽ factũ vel
eternũ q̃admodũ dicũt sophiste. dicũt ei mu
sicũ eẽ grãmaticũ. ⁊ tamẽ ñ est factũ neq̧ eter
nũ. ¶ Tertia ɔ̈. nõ oẽ problemã ẽ positõ. s; ois
positio est problemã. prĩa ps p;. q2 problema
neutrũ ñ ẽ positõ. 2ª ps pat;. q2 de oi positione
contrariãtur sapiẽtes plib' vel econtra. vel sa
piẽtes int̃ se. g̊ ois positio ẽ problemã. ¶ Quar
ta ɔ̈. non oẽ problemã ẽ terminãdũ. p;. q2 pro-
bleumata sẽsibilia ⁊ penalia ñ sũt t̃minãda. q
eni dubitat vtrũ deos oporteat venerari. ⁊ pa
rentes honorare: pena indiget. et qui dubitat

Tertio vtrũ nix sit alba sensu idiget.
Dubitat̃. vtrum tantũ sint due
species argumẽtatiõis dyaletice. ¶ Pro solu-
tione supponit̃ q̄ i tertio caplo hui' tractatus
determiat arist. de spẽb' argumẽtatõis dyaᶜᶜ.
⁊ intẽdit q̃ttuor cõclusiones. ¶ Quaꝝ prĩa est
h. due sunt spẽs argumẽtationis dyaᶜᶜ. sc; idu
ctio. et sill's. ¶ Scd̃a ɔ̈. diffinitio silli data est
pri' scil; versus pncipiũ hui'. ¶ Tertia cõclõ.
Inductio ẽ a singularib' ad vlia progressio. vt
gubernator erudit' est optimus. auriga erudi-
tus ẽ optim'. ergo ois q est erudit' est optim'.
¶ Quarta cõclu' tãgit dr̃amiter sillogismũ. ⁊
inductionẽ. q2 inductio ẽ visimilior planior se
cũdũ sẽsũ notior ⁊ plurib' cõis. sed sill's ẽ vni-
uersalior ⁊ ad cõtradicẽdũ efficacior. Ex q̊ pa-
tet q̄ tãtũ sũt due spẽs argumẽtationis dyaᶜᶜ.
ẽptiema v̊o ad sillm reducit̃. et exẽplũ ad in-

Ad rationes ductionem.
Ante oppositũ. omnes
solute sunt ex dictis in primo notabili.

Queritur Utrũ tãtũ sint
q̃ttuor istrumẽ
ta abũdãdi in sill's dyaleticis.
¶ Et videt̃ q̄ ñ. q2 nulla sũt in-
strumẽta abũdãdi i iductõib'
dyaletic. g̊ nec sũt aliq̃ istrumẽ
ta abũdãdi i sill's dyaletic. ¶ 2° sic. ppõnũ sũ
ptio nec̃io reqrit̃ ad sill; dyaleticũ. g̊ ñ ẽ istru
mẽtũ abũdãdi i sill's dyaletic. ¶ 3° sic. multi-
plic distinctõ ptiet ad sophisticũ. dr̃aꝝ iuẽtio
⁊ silitudis ɔsideratõ ptiet ad methaphicũ. er-
go ñ sũt istrumẽta abũdãdi i sill's dyaleticis.

Primo ¶ In oppositũ tamẽ est aristo.
Sciẽdũ ẽ q̄ i tertio tractatu d-
termiat arist. de istrumẽt abũdãdi i sill's dy
aleticis. Et diuidit̃ i duo capla. Quoꝝ pmũ ɔti-
net q̃ttuor ptes. In prĩa d̃termiat de istrumẽ
to prio abũdãdi in sill's dyaletic. ⁊ intẽdit. 8.
cõclusiões. Prĩa tãgit numeꝝ istrumẽtoꝝ ⁊ ẽ
h. ¶ Instrumẽta per q̃ abũdam' in sill's dya-
leticis sũt q̃ttuor. pmũ ẽ ppõnũ sũptio. 2ᵐ est
multiplic distinc̃. tertiũ ẽ dr̃aꝝ iuẽtio. ⁊ q̃rtuz
est similitudis cõsideratio. ¶ Scd̃a ɔ̈. tria vl-
tia istrumẽta q̃dã mõ ɔtinẽt̃ in prio qd̄ ẽ ppo
sitionũ sũptio. pat;. q2 qñ distiguim' bonũ vel
eligẽdũ: in bonũ suaue ⁊ bonũ expediẽs tũc su
mim' propõẽs. ⁊ qñ disiiguim' sẽsũ a disciplia
eo q̄ amittẽtes disciplinã pñt eã rursus sume
re: sed amittẽtes sẽsũ nõ pñt rursũ recupare.
simili' qñ dicim' q̄ sic se habet sanatiuũ ad sa
nitatẽ. ita se h; enechlũ ad enechiã: tũc sũim'
propõẽs. mõ pmũ istoꝝ ẽ multiplic distinctõ
⁊ 2ᵐ ẽ dr̃aꝝ iuẽtio. ⁊ t̃tiũ ẽ silitudis ɔsideratõ.
g̊ qd̄libet istoꝝ ẽ ppõnũ sũptio. ¶ Tertia con
clusio tãgit primũ documẽtũ ad sumẽdũ pro-
positiões. et est. volẽs sumere ppõẽs d; gnq̧
cõsiderare. prĩo debet ɔsiderare ad ea q̃ dicta
sũt sic̃ i propõe dyaletica sc; q̄ sumat opiones
omniũ aut pluriũ aut sapiẽtũ. ⁊ hoꝝ vel oim.
vel pluriũ. vel notissimoꝝ. 2° debet sumere p
põnes ɔtrarias pbabilib'. 3° debet sumere p
põnes q̃ scd̃; vnãquãq̧ artẽ sũt iuẽte. q̃rto. de
bet sumere ppõẽs cõtrarias probabilib' pro-
tẽsas secundũ contradictionẽ. q̃nto. debet su
mere propõnes sil'es probabilib'. ⁊ de isto dat
duo exẽpla. vt si sumam' cõtrarioꝝ esse eãdẽ
disciplinã: et sumere debem' cõtrarioꝝ eẽ eũ-
dẽ sensũ. 2ᵐ exẽplũ ẽ. vt si q̄s sumat q̄ videm'
int' suscipiẽtes aliq̄d ⁊ nihil ex mittentes. põt
sumere q̄ etia; audim' int' suscipiẽtes ⁊ nihil
ex mittentes. ⁊ olfacimus eodẽ mõ. ¶ Quarta
ɔ° tãgit 2ᵐ documẽtũ qd̄ ẽ tale. volẽs assũere
propõẽs deb; assumere illud qd̄ videt̃ oibus
aut plurib' tãq̧ pncipiũ veꝝ. ¶ Quinta ɔ° tan
git tertiũ documẽtũ. volẽs sumere ppõẽs de
bet sũere diffiones ⁊ descriptiões vliũ. vt dif-
finitiões boni. ⁊ aislis. ¶ 6ª ɔ° tãgit q̃rtũ docu
mẽtũ. volẽs sũere ppõẽs debet cape opiones
singloꝝ. vt ẽpedocles dic̃ eẽ. 4. elemẽta corpũ.
q2 dyaletic' põt põere illõ qd̄ ab aliq̊ pbabil'
dictũ ẽ. ¶ 7ª ɔ° tãgit 5. documẽtũ. oẽs ppõnes
dyaᶜᶜ. ⁊ ois pblemãta diduñt̃ p tres ptes. nãq̧
dã sũt ethice. vt vtꝝ opteat magl pẽtib' vel le
gib' obedire si dissẽtiãt. alie loᶜᶜ. vt vtꝝ ɔ̃rioꝝ
sit eadẽ disciⁿᵃ. vl' ñ. alie v̊o phice. vt vtᵐ mũd'
sit etern' vel nõ. verũtñ ille ppõẽs ñ d̃bẽt oẽs

a dyaletico diffiniri. qꝛ difficile ē assignare dif finitiones eoꝝ sed sufficit eas cognoscere ꝑ exē pla. ⁊ aliter phs debit diffinire ꝯm veritatē in dyaᶜᵃ. aut scḋz opionē tātū. ¶ Octaua ꝯᵒ tāgit sextū documētū qḋ ē tale. volēs sumere plēs ꝓpōnes ṗ debet sumere ꝓpōnes magis vlēs et deide diuidere eas in singlēs. vt ṗoz sume re ꝙ oppositoꝝ eadē ē disciplina. deiñ ꝙ ꝯrio rū ē eadē disciplina. ⁊ ēt eoꝝ q̄ sūt ad aliqd est eadē disciplia. ⁊ ꝯñter ꝙ bōi ⁊ mali ē eadē di sciplina. ⁊ etiā albi ⁊ nigri. silr̄ calidi ⁊ frigidi.

Secundo Sciēdū ē ꝙ aristo. in secun da parte determiat de multi plici distinctione. ⁊ contiet. 4. ꝑticlas. In pꝛia ponit aliq̄s ꝯsiderationes d̄ mltiplici distictō ne ispiciēdo ad opposita. et cōtinet. 9. ꝯclōnes. ¶ In pꝛia tāgit tlē documētū. nō solū oꝫ dter minare de diuersis modis mltiplicis. sꝫ oꝫ assi gnare ratōnes ipsoꝝ modoꝝ illiꝰ mltiplicl. vt ñ solū oꝫ dicere ꝙ bonū dr̄ de iusticia ⁊ fortitu dine: de enechiuo ⁊ sanatiuo. qꝛ q̄dā dicūt bo na ꝓpter h̄ ꝙ talia sūt. q̄dā aūt ꝓpter h̄ ꝙ sūt ꝑfectia alicuiꝰ. ¶ Scḋa cōclusio tāgit ṗmā cō siderationē ispiciēdo ad cōtraria. ⁊ ē h̄. si ꝓpo sitū hēat plura ꝯtraria spē ⁊ noie dr̄a ipsū ē mlt tiplex. Declarat tribꝰ exēplis. ṗmū. qꝛ acuto i voce contrariat̄ graue. ⁊ acuto i magnitudine contrariat̄ obtusū. iō acutū dr̄ mltiplr̄ sic eius contrariū. 2ᵐ exēplū. graui i voce ꝯtrariat̄ acu tū. ⁊ graui in magnitudie ꝯtrariat̄ leue. iō gra ue ē mltiplex. Tertiū exēplū. bono i aiali ꝯtra riat̄ sedū. ⁊ bono i domo ꝯtriat̄ pestilēs. ideo bonū ē multiplex. ¶ Tertia ꝯᵒ tāgit tertiā ꝯsi derationē. ⁊ ē h̄. si ꝓpositū hēat pl'a contraria eadē noie ⁊ spē dr̄a ꝓpositū ē multiplex. Patꝫ duobꝰ exēplis. qꝛ albo i voce ꝯtrariat̄ nigrū in voce. ⁊ albo i coloꝛe cōtrariat̄ nigrū in coloꝛe. vox eni ⁊ alba ⁊ nigra dr̄. silr̄ ⁊ coloꝛ. g̊ ꝯtraria in voce ⁊ coloꝛe sūt eadē noie. Sꝫ ꝙ dr̄ant spē pꝫ. qꝛ eoꝝ q̄ sūt eadē spē ē idē sēsus. sꝫ istoꝝ nō ē idē sēsus. qꝛ albū ⁊ nigrū in voce iudicamus auditu. sꝫ albū ⁊ nigrū i coloꝛe iudicamꝰ visu. 3ᵐ exēplū. acuto i humoꝛibꝰ cōtrariat̄ obtusū ⁊ similiter acuto i magnitudibꝰ cōtrariat̄ ob tusū. ista tñ dr̄nt spē. qꝛ vnū ꝑcipimꝰ tactu. ⁊ a lind gustu. ¶ Quarta cōcluᵒ tāgit tertiā cōside ratione. si ꝓpositū i vno subiecto hēat cōtrari um ⁊ in alio nō: est mltiplex. pꝫ duobꝰ exēplis. Primū exēplū. delectatōi q̄ ē i potu cōtraria tur tristitia. sꝫ delectationi q̄ ē in cōsiderando ꝙ dyameter ē coste assymetꝛ: nihil ē cōtrariuꝫ ideo delectatio ē multiplex. 2ᵐ exēplū. amare qḋ ē scḋz aimā contrariat̄ odire. sꝫ amare qḋ ē scḋz coꝛꝑalē actū nihil ē cōtrariū. iō amare est eguocū ⁊ multiplex. ¶ Quita cōcluᵒ tāgit q̄r tā consideratione q̄ ē h̄. si int̄ ꝓpositū ⁊ vnū su oꝝ contrarioꝝ sit mediū. ⁊ int̄ ipsū ⁊ aliud con trariū sit idē mediū. ꝓpositū ē mltiplex. ¶ 6ᵃ concluᵒ tāgit q̄ntā consideratione q̄ ē. si inter ꝓpositū ⁊ vnū suoꝝ cōtrarioꝝ sit vnū mediū ⁊ iter ipsū ⁊ aliud contrariū nō sit idē mediū: ꝓpositū ē multiplex. De istis duabꝰ cōsiderati onibꝰ dat vnū exēplū. qꝛ mediū albi ⁊ nigri in coloꝛibꝰ ē fuscū. sꝫ iter albū ⁊ nigrū in voce ni hil ē mediū nisi foꝛte raucū. q̄dā eni dicūt rau cā vocē esse mediā. ideo albū erit eguocum ⁊ mltiplex. ⁊ similr̄ nigrū. ¶ Septia ꝯᵒ tāgit sex tā consideratione q̄ ē. si iter ꝓpositū ⁊ vnū su oꝝ contrarioꝝ sint pl'a media. ⁊ int̄ ipsū ⁊ ali ud contrariū sit tātū vnū mediū: ipsū ē multi plex. vt iter albū ⁊ nigrū in coloꝛibꝰ sūt pl'a me dia. sꝫ int̄ albū ⁊ nigrū in voce ē tautū vnū me diū. scꝫ raucū. ¶ Octaua ꝯᵒ tāgit vnā conside ratione ispiciēdo ad contradictoꝛia. ⁊ ē hec. si vnū contradictorioꝝ ē mltiplex. ⁊ reliquū. vt si ñ videre sit mltiplex: ita ⁊ videre ē mltiplex nā ñ videre vno mō tm̄ valꝫ sic ñ habere visū ⁊ ei opponit̄ videre qḋ tātū valꝫ sic hr̄e visuꝫ. Alioᵒ nō videre tm̄ valꝫ sic ñ vti visu. cui ꝯtra dicū videre qḋ ē vti visu. ¶ Nona cōcluᵒ tāgit vnā consideratōnē respiciēdo ad ṗuatīe oppo sita. ⁊ ē h̄. si vnū priuatīe oppositoꝝ dicat̄ mltipliciter: ⁊ reliquū. vt si sētire dicat̄ ꝯm aiam ⁊ scḋz coꝛpꝰ. ita insēsibile dicet̄ scḋz aiaꝫ ⁊ ꝯm corpus.

Tertio Sciēdū est ꝙ aristo. in tertia ꝑticula docet cog̊scere mltiplex ispiciēdo ad casus. ¶ Et intēdit talē cōclusionē. si vnū casuū dicat̄ multiplr̄. ⁊ reli quū. vt si iuste dicat̄ multiplr̄. scꝫ i cognoscen do et in iudicādo. etiā iustū dicet̄ multipliciṫ. ⁊ si sanatiuū dicat̄ mltiplr̄ scꝫ qꝛ ē sanitatꝭ ef fectiuū. aut sanitatꝭ cōseruatiuū. aut sanitatis seruatiuū. ⁊ etiā sanatīe dr̄ mltiplr̄ scꝫ effecti ue. cōseruatīe. et seruatiue. ¶ Cōseq̄nter i t'tia particula docet cognoscere mltiplex inspiciē do ad gn̄a. et itēdit duas cōclusiōes. Quaꝝ ṗ ma tāgit primā ꝯsideratione q̄ est h̄. si ꝓposi tū reperiat̄ in diuersis ṗdicamētis: ipsū ē mlt tiplex. Patꝫ tribꝰ exēplis. Primū exēplū. bo nū in cibis ē effectiuū voluptatꝭ. ⁊ bonū i mo

dicina ē effectiuū sanitatis. et bonū in aia ē q̄-
lificatiuū aie. facit eni aiaz castā. fortē ꝛ iustā:
et similiter ď bono in hoie. ideo bonū est equo
cū et multiplex. 2m exemplum. color est genus
albi in corpore. et bene audibile: est genus al-
bi in voce. Tertium exemplū. acutū est multi
plex. qꝛ vox ďr acuta eo ꝙ est velox. et angulꝰ
dicit̄ acutꝰ quia mior ē recto. et cultellus dicit̄
acutꝰ quia habet angulū acutū. ¶ Tertia ꝯclu
sio tāgit secūdā ꝯsideratione. q̄ ē h. si proposi-
tuz cōueniat rebꝰ diuersoꝝ geneꝝ nō subalter
nati positoꝝ ipsuz ē multiplex. vt h nomen ai
mal potest cōuenire ei qđ est asinꝰ. et ei qđ est
vas. que sunt gn̄a non subalternati posita. naz
asinus ē de gn̄e subē. et vas est de gn̄e q̄litatis
in q̄rta specie. si vo illa gn̄a sint subalt̄nati po
sita nō oz ipsuz esse multiplex. vt aimal ꝛ auis
sunt gn̄a subalternati posita r̄spectu corui. cor
uus eni dicit̄ aial volatile bipes. ꝛ etiā dicitur
auis. tamē quia aial et auis sunt gn̄a subalt̄na
ti posita: nō oz ꝙ coruꝰ sit multiplex. h etiā po
test fieri ispiciēdo ad cōtraria. ¶ Cōseq̄nt̄ i ter
tia particula docet cognoscere multiplex ispi-
ciendo ad ďr̄ias. et intendit q̄nqꝫ cōclusiones.
¶ Quaꝝ p̄ria tāgit primā cōsideratione que ē
hec. datl significatl alicuiꝰ propositioz inspice
re ad diffinitōes coꝝ et perēpto gn̄e oz videre
si p̄cise remaneat eadē ďr̄a. et si nō. propositū
est multiplex. vt albū in corpe sic diffinit̄. ē cor
pus hn̄s albedinē. sed albuz in voce sic diffini
tur. ē vox hn̄ audibilis. nō īterēpto ꝑpo gene
re scꝫ corpore ꝛ voce nō remanet eadē differē
tia. quia nō est idē habere talē colorē. et eē hn̄
audibile. ideo albū ē multiplex. Et subdit ꝙ i
diffinitionibꝰ sepe latet assequēs equocū. iđ oz
videre si predicata in diffinitōe posita cōueni
ant diffinito s̄m diuersas rōnes. ¶ Scđa ꝯclu
sio tāgit scđaz cōsideratione q̄ est h. si signifi-
cata ꝑpositi nō sint cōparabilia scđz magis et
minꝰ. aut scđz eq̄le: ipsū est multiplex. vt vox
alba et vestis alba nō sunt cōparabiles. simili
ter humor acutꝰ. et vox acuta non sūt cōpara
biles. ideo albū ē equocū. similiter ꝛ acutū. nā
omē vniuocū ē cōparabile scđz magis ꝛ minꝰ:
aut scđz eq̄le. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit tertiā cō
sideratione q̄ est hec. diuersoꝝ geneꝝ et nō su
balternati positoꝝ diuerse sūt differētie ꝛ spe-
cies. vt aimalis et sciētie. ideo cōsiderādū ē si
ꝑpositū sit differētia diuersoꝝ geneꝝ et n̄ su-
balternati positoꝝ. quia tūc ꝑpositū erit mul
tiplex. qđ patet exēplo. quia acutū est differen
tia vocl ꝛ magnitudis. differt eni vox a voce eo
ꝙ vna sit acuta: et alia sit grauia. sic ꝛ magnitu
do differt a magnitudie. ideo acutū est equo-
cū. Diuersoꝝ eni geneꝝ et nō subalternati po
sitoꝝ diuerse sūt differētie. ¶ Quarta ꝯclusio
tangit quartā cōsideratione q̄ ē h. si propositū
sub eodē noie hēat differētias diuersoꝝ gene
rū: ipsū est multiplex. vt color q est in corpori-
bus habet istas differentias q̄ sūt disgregare:
et cōgregare visū. sed color qui est in melodys
tales differētias nō habet. ¶ Quita cōcluꝰ tan
git q̄ntā cōsideratōnē q est h. cū sit species nul
lius sit differētia. nā hō et bos nulliꝰ sunt diffe
rentie. ideo cōsiderāduz ē si propositūz sub eo
dē noie sit spēs vniꝰ et differētia alteriꝰ tūc pro
posituz erit multiplex. vt albuz i corpe ē speci
es colorl. et albuz in voce ē differentia. ďr̄t eni

Conclusio vox a voce eo ꝙ alba sit.
Rn̄salis. tātuz sūt quattu
or instrumēta abundādi in sill̄a dyalecticl. pa
tet per sufficiētiā. quia cōtingit abundare i sil
logismis dyalecticl ex parte vocis. vel ex parte
rei. si primū: h est duplr̄. vel ex parte vocl cō-
plexe. et sic ē propōnū sūptio. vel ex p̄te vocis
incōplexe. ꝛ sic ē multiplicl distinꝰ. Si ex parte
rei h ē duplr̄. vel ex parte rei cōueniētie: et sic
est sil̄itudinis cōsideraꝰ. vel ex parte ďr̄ie. ꝛ sic
est ďr̄aꝝ iuētio. Et vocat̄ istrumētū prōptitu
do q̄dā ad reperiendū faciliter ꝛ prōpte plura
media ad eādē cōclusionē dyaletice ꝑbādū.

Primo Dubitat̄. vtrū de similitudinis
cōsideratiōe spectet ad dyale-
ticū tractare tāq̄ instrumētū. ¶ Pro dubio ē
supponēdū ꝙ arist. in tertia p̄te p̄cipali huꝰ
tractatꝰ determiat ď ďr̄aꝝ iuētione. ponendo
duas cōclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ria tāgit primā cō
sideratione q̄ ē h. oportet cōsiderare ďr̄am eo-
rū q̄ sūt eiusdē generis. vt qđ est illud in q̄ dif-
fert iustitia a fortitudie. et prudētia a tēperan
tia. hec eni oia sūt ex eodē gn̄e. scꝫ ex genere v
tutis. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit scđaz ꝯsideratō
nē. oportꝫ cōsiderare ďr̄iam coꝝ que sūt in di-
uersis gn̄ib꞉ que tamē nō nimiū differūt. vt in
quo differt sēsus a sciētia. nā in his que nimiū
differūt manifeste sūt omēs differētie. ¶ Con-
sequēter in quarta p̄te p̄cipali ponit tres cō-
clusiones ad cognitōnē similitudis. ¶ Prima
tāgit primā cōsideratione q̄ ē h. oportꝫ cogno-
scere similitudines coꝝ que sūt in diuersis ge-

neribus qualiter se habet alter ad alterũ. nā
sic se habet aliud ad aliud. vt sic se habet disci
plina ad disciplinatũ ita sensus ad sēsatũ. opor
tet etiā cognoscere q̄liter alterũ ē in altero. q̄r
sicut aliud ē in alio vt sicut visus ē in oculo: ita
mēs est in aīa. et sicut trāquillitas ē i mari: ita
serenitas ē in aere. ¶ Scđa ↄclusio tāgit scđaʒ
cōsiderationē q̄ est h. oportet ↄsiderare siĺitu-
dinē eorū que mltũ differũt. q̄r per ea faciliter
poterimꝰ accipere siĺitudinē i alijs. ¶ Tertia
ↄcluꝰ tangit tertiā cōsiderationē. oporꝫ ↄside
rare siĺitudinē eorū q̄ sũt in eodē gn̄e. ꝛ videre
si sit aliqđ ↄmune qđ oībꝰ insit vt hoī et equo
et cani inest aliqđ cōe in q̄ sũt similia. ¶ H sup-
posito respōdet̃ p talē distictionē. ↄsideraꝰ siĺi
tudinis pōt dupl̄r cōsiderari. vnoꝰ vt rōne ip-
sius aliud inferat̃. ꝛ sic ē locꝰ dyaleticꝰ ꝛ non in
strumētũ. Alioꝰ vt per eā itellectꝰ accipiat plu-
res termios q̄ possũt esse media ad sillogizan-
dũ dyaletice. et sic est instrumētũ.

Secũdo Dubitat̃. ad qđ est vtilis mlti-
plicl distictio. ¶ Pro solutione
supponit̃ q̄ aristo. determiat de vtilitatibꝰ p̄-
dictorū instrumētorū. et cōtinet tres partes. in
quarū p̄ria intēdit talē cōclusionē. multiplicis
distinctio ē vtilis ad tria. p̄mo. ad manifestan
dũ ꝓpositũ. q̄r propositũ multiplicl nō pōt eē
manifestũ nisi sciamꝰ quotiēs ipsũ dr̃. 2ᵒ ē vti-
lis ad h q̄ fiat disputatio ad rē ꝛ nō ad nomē
sed si multiplex sit indistictũ tũc opponēs ꝛ re
spōdēs nō capiũt ꝓpositũ p eodē. et sic dispu-
tāt ad nomē. sed si mltiplex sit distictũ tũc op-
ponēs videbit̃ ridiculosus nisi capiat ipsũ sic
respōdēs. Tertio ē vtilis ad nō paralogizari ꝛ
ad paralogizare. q̄r si rñdēs sciat distictionem
mltiplicl: n̄ poterit paralogizari ab opponēte. et
opponēs sciēs distictionē mltiplicl poterit pa
logizare respōdētē nō sciētē distictionē multi
plicl. h tamē nō sēper accidit sꝫ solũ qñ multi-
plex in vno sēsu ē verū. et i alio falsũ. Et subdit
q̄ paralogizare rñdētē nō ē modus ↄueniēs dy-
aletice. q̄r verēdũ ē oīno dyaleticl ad nomē di
sputare. nisi ō ꝓposito nō possꝫ alit̃ disputare.

Tertio Dubitat̃. ad q̄t ē vtilis differen-
tiarū inētio. ¶ Pro rñsiōe suppo
nitur q̄ in scđa p̄te huiꝰ capituli docꝫ aristote-
teles vtilitatē iuētiōis drarū. et intēdit talem
conclusionē. ¶ Differētiarū iuētio vtilis est ad
duo. p̄mo. ad sillos de eodē ꝛ diuerso. q̄r si iue-
nimꝰ differētiā aliquorū: ostēdemꝰ ea nō esse ea
dē sed diuersa. 2ᵒ est vtilis ad cognoscēdũ dif
finitiōes vniuscuiusq̄ q̄r p differētias separa-
mus ꝓpriā rationē cuiuslibꝫ substātie a q̄libꝫ
alio. ¶ Cōseq̄nter i tertia p̄te poīt talē ↄclusio
nē. similitudīs cōsideratio vtilis est ad tria. p̄ᵒ.
ad inductionē rōcinationis. q̄r ꝓpter similitu
dinē singulariũ ex ipsis singularibꝰ aggredit̃
inducere vl̄e. ḡᵒ vtilis ē ad iductiōes. añs patꝫ:
q̄r nō est facile inducēre ignorātibꝰ similia. 2ᵒ
est vtilis ad sillos ex ypotesi. q̄r ꝓbabile est q̄
sicut se habet in vno similiũ: sic se habet in re-
liq̄s. ideo illud qđ ostēdimꝰ de vno similiũ pos
sumꝰ ostēdere de alijs. Tertio ē vtilis ad diffi
nitionũ assignationē. q̄r per similitudis ↄside-
rationē possumꝰ cognoscere aliqđ cōe i q̄ aliq̄
ↄueniũt. qđ cōe ē genꝰ si predicat̃ in q̄d. nā de
nũero ↄium illud qđ maxīe ī eo qđ q̄d ē p̄dica
tur genꝰ erit. valet etiā in illis q̄ nō sũt einsdē
generl. q̄r illud qđ ē cōe illis q̄ nō sũt eiusdē ge
neris pōt poni p gn̄e. Hoc declarat p duo exē
pla. Primũ exēplũ. trāq̄llitas in mari ꝛ sereni
tas in aere cōueniũt in h q̄ vtrũq̄ ē q̄es. ideo
q̄es est de diffinitōne vtriusq̄. 2ᵐ exēplũ. pun-
ctus in linea ꝛ vnitas i nũero cōueniũt i hoc q̄
vtrũq̄ ē p̄ricipiũ. ideo p̄ricipiũ ē de diffinitiōe
eorū. nā vnitas ē p̄ricipiũ nũeri. et pũctus ē p̄n
cipiũ linee. ¶ Consequēter epilogādo ↄtinuat
dicta sua in isto p̄ determināda in 2ᵒ dicēs. istru
mēta per q̄ fiũt silli dyaletici sũt hec q̄ttuor p̄
dicta. Sed loci ad q̄s predicta instrumēta sũt
vtilia sũt hij q̄ dicēdi sunt in secũdo huiꝰ.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad p̄
mā dicit̃ q̄ licet p̄dicta
instrumēta p̄ᵒ et per se sint instrumēta abũdā-
di in sillis dyaleticl. ex cōsequēti tamē sunt i-
strumēta abũdādi in iductiōibꝰ dyaleticl. vel
posset cōcedi añs et negari ↄña. q̄r istrumētũ
dyaleticũ debet reddere hoīnē prōptũ ad sta-
ti reperiēdũ plura media ad eādē cōclusionē
dyaletice probādā. mō eadē ↄᵒ nō potest idu-
ctiue ꝓbari nisi p vnicũ mediũ. videlꝫ p aggre
gatũ ex suis singularibꝰ. ideo nulla sũt instru-
mēta abũdādi in iductiōibꝰ dyaleticl. ¶ Ad se
cũdā dicit̃ q̄ lꝫ ꝓpōnũ sũptio sit nēcia ad dya
leticũ sillm. tamē habitꝰ qui docet nos sume-
re plures ꝓpōes p quas pōt eadem cōcluꝰ dy
aletice ꝓbari ē instrumētũ vtile abũdādi i sil
logismis dyaleticl. ¶ Ad tertiā rñdet̃ ad pri-
mā partē q̄ multiplicl distictio pōt tripliciter
cōsiderari. vnoꝰ vt per eā intētiones nō inten

te rẽoucanť. et que sũt ad ꝓposĩ tũ accipianť.
et sic ad quãlibet sciẽtiã pertinet distin° mul-
tiplicĩ. 2° potest cõsiderari vt per eã argumen-
tatiões sophistice dissoluũtur. et sic ꝑtinet ad
sophisticã. Tertio potest cõsiderari vt ꝑ talez
distictionẽ habeam° plures termios et ex cõ-
sequẽti plura media ad eãdẽ cõclusionẽ ꝓbã-
dũ. et sic ꝑtinet ad dyaleticũ. Ad scdaz partez
rõnis respõdeť ꝙ differẽtia ꝝ inuẽtio põt du-
pliciter ꝯsiderari. vno° vt per eã habeãť diffie
ad demõstrãdũ ꝯclusiões et ad diffiniẽdũ ter
mios. et sic pertiet ad demõsttatorẽ et metha
phisicũ. Alio mõ cõsiderať vt per eã reperian
tur plures termi q possũt esse media ad sillogi
zandũ dyaletice. et sic est instumẽtũ dyaleti-
cũ et de similitudis cõsideratiõe. vt patuit i ꝓ
mo dubio. ¶ Et hec de primo thopicoꝝ.

Circa
Initiũ secũ
di libri tho-
picoꝝ. Que
ritur. Utrũ
in accidẽti-
bus ab iesse
ad esse sit fõ
lis ꝯña. ꝛ cꝫ
¶ Et videť
ꝙ sic. q꞉ cau
sa formalis
ñ separať a
suo effectu. g̃ ipossibile est albedinẽ alicui ines
se et ipsũ nõ esse albũ. et per cõseqñs ab ieẽ ad
esse valebit vl̃r ꝯña. ¶ Scdo sic. accñtis esse ꝛ
eius inesse sũt idẽ. g̃ ab vno ad aliud valz ꝯña.
et ecõtra. añ apatz ꝑ aristotelẽ septio metha-
phisice dicẽtẽ ꝙ accidẽtl esse est inesse. ¶ Ter
tio sic. oĩa forma q̃ ꝓdicať denoiatiue de aliq̃ ẽ
ei realiter inherẽs. g̃ ab inesse ad esse valet cõ
seqñtia. tenet ꝯña. q꞉ oẽ accña denoiatiue ꝓdi
cať de suo subo. ¶ In oppositũ tñ est aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ declaratiõe ter
mioꝝ ponũť due suppõnes. et
tres distinctões. ¶ Pria suppõ ẽ h. iesse alicui
est esse i illo scdꝫ aliquẽ modũ essẽdi in. 2ª sup
positio. accñs eẽ est ipsũ ꝓdicari d̃ suo subo. Ex
q̃ seqť ꝙ q̃rere vtrũ ab ineẽ ad esse valeat cõ-
seqñtia ẽ q̃rere vtꝝ a ꝓpõne significãte accñs
iherere suo subo. seqť ꝓpõ in q̃ ꝓdicať accña
de suo subo. vt albedo iheret sorti. g̃ sortes est

albus. ¶ Pria distictõ ẽ h. accñtiũ q̃dã insunt
subo sub esse ꝑfecto. sic calor in eẽ intẽso. Alia
sũt sub esse iꝑfecto. vt calor in esse remisso. 2ª
distin°. accñtiũ q̃dã insũt i esse ꝑmanẽti. vt ru
bedo naťalis. ꝛ q̃dã isũt in esse trãseũti. vt rũ-
bedo ex vecũdia. Tertia distin°. accñtiũ q̃dam
insũt subo iduisibili. sic accidẽtia aie. Alia isũt
subo diuisibili hñti ꝑtes. ꝛ illa sũt duplicia. q꞉
q̃dã insũt toti subo. alia autẽ solũ insũt vni ꝑti
subĩ. ꝛ iteꝝ illa sũt duplicia. q꞉ q̃dã sũt q̃ deter
minãt certã partẽ in subo. vt simitas sibi dter
miat nasũ. q̃dã vo sũt q̃ ñ determinãt sibi certaz
ꝑtẽ i subo. ꝛ illa sũt duplicia. q꞉ q̃dã insũt maio
ri ꝛ ꝓncipali ꝑti. ꝛ q̃dã insũt min° ꝑicipali par
ti. ꝛ illa iteꝝ sũt duplicia. q꞉ q̃dã sũt talis naťe
ꝙ cuicũqꝫ ꝑti insũt sufficiũt denoiare totũ. sic
lesura ꝛ egritudo. ꝛ alia nõ sufficiũt denoiare
totũ. sicut albedo dentiũ.

Secundo Scieudũ ꝙ scdõs liber thopi
coꝝ in q̃ determiat aristo. de ꝓbleũate accñti
diuidiť in duos tractat°. Quoꝝ pm° cõtinet vni
cũ capitulũ qd̃ habet duas partes. In quaꝝ p̃-
ma itẽdit tres cõclusiões. ¶ Pria ꝯ° tãgit vnã
suppõnẽ. q̃ ẽ h. probleũatũ q̃dã sũt vl̃ia. vt ois
voluptas ẽ bonũ nulla voluptas ẽ bonũ. Alia
sũt ꝑticularia. vt q̃dã voluptas ẽ bonũ. q̃dam
voluptas nõ ẽ bonũ. ¶ 2ª ꝯ° tãgit scdaz suppõ
nẽ q̃ ẽ h. ꝓbleũata vl̃ia tã affirmatia q̃ꝫ negãti
ua sũt priora ꝑticl̃arib°. pꝫ. q꞉ oñdẽs vl̃e siml̃
ostẽdit ꝑticl̃are. vt oñdẽtes ꝙ aliqd oi iest ostẽ
dim° ꝙ alicui iest. ꝛ oñdẽtes ꝙ nulli iest: siml̃
oñdim° ꝙ alicui nõ iest. ¶ Tertia ꝯ° tãgit ttiã
suppõnẽ q̃ ẽ h. ꝓbleũata negatia sũt ꝓora affir
matiuis. patꝫ. q꞉ vt i plurib° rñdẽtes asserunt
ꝓpositiões affirmatiuas. iõ arguẽtes cõtra ip
sos hñt ipsas destruere ꝓbãdo ꝑtẽ negatiuaz
ideo ꝓbleũata negatia sũt ꝓora affirmatiuis.
¶ Cõseqñť i 2ª ꝑte h° capl̃i determiat d̃ ꝓbleũa
te accñtl ponẽdo q̃ttuor ꝯclões. Quaꝝ pria ẽ.
i accñtib° difficillimũ est ꝯueniẽtẽ duoiationẽ
ꝯuerti. sꝫ i alys hñ ꝯtigit. pꝫ ex°. ꝛ rõe. Exẽplo
sic. q꞉ i diffione hñ ꝯuertiť. vt si aial gressibile
bipes isit alicui. ipsũ erit aial gressibile bipes.
Silr̃ i gñe. si aial iest alicui ipsũ erit aial. silr̃ i
i ꝓpo. vt si grãma^ce susceptibl̃e iest alicui: ipsũ
ẽ grãmatice susceptibl̃e. Rõe sic. q꞉ nihil boꝝ
triũ ꝯtigit scdꝫ qd ieẽ vl̃ ñ iesse. q꞉ qd̃libꝫ boꝝ
aut simplr̃ iest. aut simpl̃r ñ iest. sꝫ i accñtib° ni
hil prohibet ꝙ aliqd isit scdꝫ qd. vt albedo vel
iustitia. ideo ad ostẽdendũ aliquid esse albuz

vel iustū nō sufficit ostēdere ꝙ albedo vel iusti
tia sibi insit. ¶ Scd̄a ꝯclusio tāgit duo peccata
vitāda a dyaletico. ⁊ est h̄. duo sūt peccata īci
dētia ī ꝓbleūatib⁹. Primū ē mētiri. quod acci
dit quādo dicim⁹ inesse illud qd̄ ñ iest. 2ᵐ pec
catū est transgredi ꝓpositā locutionē. quod cō
tingit quādo noīam⁹ res ex̄neas noīb⁹. vt si ap
pellem⁹ boīez plātariū. i. arborē euersā. ¶ Ter
tia cōclu⁹ tangit vnā cōsiderationē ad t̄minā
dū probleūa accn̄tl. et est h̄. si predicatū qd̄ iest
scd̄z modū essēdi in aliquoꝝ p̄dicatoꝝ assigna
tur inesse vt accn̄s: peccatū ē in assignatōe ac
cidentl. ¶ Quarta ꝯclu⁹ ostēdit circa qd̄ predi
catū maxie cōtingat hoc peccatū. et ē h̄. h̄ pec
catū maxie accidit in gn̄e. patz exēplo. et rōne
Exēplo sic. quia si quis dicat colorē ineē albe
dini vt accn̄s: peccat. q2 nō accidit albo colorē
esse. cū color sit gen⁹ albi. Ratione probat̄ sic.
q2 ille qui assignat aliqd inesse vt accn̄s assig̃t
ipsū inesse scd̄z denoīationez. g̃ si quis assignet
gen⁹ inesse scd̄z accn̄s peccat. patz. quia si quis
dicat albedinē ineē colori. vel ābulātē moue
ri peccat. quia a nullo gn̄e denoīatiua p̄dicatō
dicit̄. sed oīa genera vniuoce de specieb⁹ predi
cātur. nā nomē et rationē gn̄is spēs suscipiūt.
Ex hoc infert ꝙ q dicit albedinē esse coloratā
nō assignat h̄ inesse vt gen⁹ propter denoīatio
nē. neq3 vt ꝓpriū aut diffinitio. q2 illa nō insūt
alteri a ꝓprijs subicibilib⁹. sed mlt̄a alia ab al
bedine colorant̄. vt lignū. lapis. equ⁹. homo.

Tertio Sciēdū ꝙ circa hunc textū inci
dūt q̃ttuor difficultates. ¶ Qua
rū pria est h̄. vtrū predicta dīo probleūatū sit
sufficiēs. Et videt̄ ꝙ nō. quia vl̄e ⁊ particular̄
sūt passiōes soli ꝓpōni couenientes. sed ꝓbleu
ma ñ ē ꝓpositio. g̃ ⁊c̄. Itē sic est aliqd̄ probleu
ma p̄ticulare. ita ē aliqd̄ indefinitū. ¶ Rn̄det̄
per talē distictionē. ꝓbleūa pōt capi duplicit̄.
vno⁹ prop̄e vt ē questio vtrāq3 partem ꝯtradi
ctiōis ꝯplectēs. Alio⁹ capit̄ min⁹ prop̄e scz pro
ꝓpositione data a respōdēte ad ꝓbleūa p̄mo
mō dictū ꝓpositū. ⁊ sic capit̄ hic. Et per h̄ pa
tet solutio ad primā rōnē factā. Et ad scd̄az di
cit̄ ꝙ ꝓbleūa idefinitū cōtinet̄ sub ꝓbleūate
p̄ticulari. ¶ Scd̄a difficultas. qd ē ꝓbleūa ac
cidētis. Rn̄det̄ ꝙ ē illud q̊ q̃rit̄ predicatū in
esse subō cū expssiōe ipsi⁹ accn̄tl. vt vtrū color
insit corpori vt accn̄s. ¶ Tertia difficultas. q̃
re ph̄a p̊ determiat de ꝓbleūate accn̄tl. Rn̄
det̄ ꝙ ꝓpter tria. p̄io. propter ei⁹ difficultatē
2⁹ ꝓpter ei⁹ tarmiabilitatē. q2 solū ē termiabi
le negatiue. et probatū est ī textu ꝙ probleūa
ta negatia sūt priora affirmatis. 3⁹ ꝓpter ꝯue
nietiā quā habet cū ꝓbleumate simplicl inhe
rētie. ¶ Quarta difficultas. vtrū gen⁹ possit p̄
dicari de spē denomiatie. suppositl his q̄ dicta
sūt in p̄dicamētl de denoīatiuis pro nūc rn̄da
tur per duas suppōnes. ⁊ duo dicta. Pria sup
positio ē h̄. gen⁹ predicari de specie denoīatiue
est cōcretū gn̄is p̄dicari de ipsa specie abstra
ctiue designata. vt albedo ē colorata. 2ᵃ suppā
passio superiorl mlt̄otiēs noīat̄ noīe ꝯcreti ip
sius supioris. vt quātū est idē ꝙ diuisibile vel
habēs p̄tes. ¶ Primū dictū. cōcretū generl ca
ptū pro passiōe ipsius gn̄is denoīatiue p̄dicat̄
de ipsa passiōe sic̄ passio. vt linea ē quāta. idest
linea ē diuisibilis. vel habēs partes. 2ᵐ dictū.
cōcretū generis vt generis ē nūq3 predicat̄ de
spē. vt ista ē falsa. linea ē quāta. vt sit sensus li
nea habet quātitatē. vel linea ē sub hm q̃titatl.
Ex q̊ patet rn̄sio ad difficultatē. scz ꝙ nullum
gen⁹ predicat̄ denoīatiue de spē. patz. q2 dictū
est in textu ꝙ a nullo gn̄e d̄noīatia predicatio

Conclusio dicitur de specie.
Respōsalis. in oīb⁹ accidē
tibus ab inesse ad esse. ⁊ econtra: est formalis
ꝯn̄a. Patet. p̄ rōnes factas an̄ oppositū. Et au
ctoritas aristotelis debet ītelligi de accn̄tib⁹
que aut īperfecte insūt. aut in trāsitu. aut ī par
te q̄ nō sufficit denoīare totū. 2ᵃ pars debet in
telligi de accn̄tib⁹ que p̄dicāt̄ denomiatie de
nomiatione ītrinseca.

Primo Dubitat̄. vtrū ꝓbleūa simplicl
inherentie sit termiabile p̄ locos dyaleticos.
¶ Pro dubio supponit̄ ꝙ ī tertio tractatu do
cet aristo. qualiter possit termiari ꝓbleūa sim
plicis inherētie p̄ locos ītrīsecos. et ꝯtinet sex
partes. In pria termiat ꝓbleūa simplicl inhe
rētie per locū a toto in quātitate ponēdo vnaz
cōclusionē que tāgit talē cōsiderationē. Si ali
quod p̄dicatū assignet̄ inesse alicui subō oī vl̄
nulli oz cōsiderare ad suas spēs ⁊ nō in infini
tis. idest in īdiuis. ⁊ si nō sit instātia in spēbus
oz iteꝝ diuidere vsq3 ad īdidua. et si in aliq̊ iue
niat̄ istātia destruēdū ē ꝓbleūa. vt si volum⁹
ostēdere ꝙ oīm oppositoꝝ ē eadē disciplia. oz
p̄mo videre si eoꝝ q̄ sunt ad aliqd ⁊ cōtrarioꝝ
et eoꝝ que sūt scd̄m p̄uatione ⁊ habitū. et eoꝝ
que sūt scd̄m cōtradictōnē sit eadē disciplia. ⁊
postea oz videre ad indidua. vt si iusti et iniusti.

dupli et dimidy. cecitatis & visus. esse & nō esse sit eadē disciplia. nā si predicatū alicui istorū non insit destruēdū ē problemā. et valet etiaʒ iste locꝰ ad cōstruēdū. quia si respōdēs videat predicatū inesse oibꝰ aut pluribꝰ tunc debʒ cōcedere ꝓpositū. aut ferre instātiā ī aliquo. alit erit adicōueniēs. ¶ Et p ħ pʒ rñsio ad dubiū.

Secundo Dubitaē. vtrū ꝓblemā simplicis inherētie sit terminabile per locū a diffinitione. ¶ Pro solutōne supponit ꝙ aristo. in scđa parte ēmiat probleuma simplic] iherētie per locū a diffinitiōe ponēdo vnicā cōclusionē que tāgit talē cōsiderationē. si aliqđ predicatū assigneē alicui subo ineē oʒ videre si ꝑdicatū cōueniat diffinitiōni subiecti. et si diffinitio ꝑdicati cōueniat subo. et etiā si diffinitio ꝑdicati cōueniat diffinitioni subiecti. si nō: destruēdū ē problemā. et si sic cōstruēdū est. Declarat per tria exēpla. Primū est. si quis dicat deū facere iniuriā: oʒ videre qd sit iniuriā facere. nā iniuriā facere est spōte nocere. deo autē nō cōuenit spōte nocere. ideo nec deo cōuenit iniuriā facere. 2ᵐ exēpluʒ. si quis dicat ꝙ studiosus ē inuidꝰ. optet videre qd sit inuidia. Est enī inuidia tristitia de apparēti ꝓsperitate alicuꝰ inutū boni. & tūc manifestū ē ꝙ studiosus nō ē inuidus. quia esset prauus. Tertiū exēplū. si dicaē ꝙ reꝑhēsorē inuidꝰ. videndū est quid sit vtrūqʒ. reꝑhēsor enī est q tristatur de maloꝝ prosperitate. sed inuidus ē qui tristaē in bonoꝝ ꝓsperitatibꝰ. ideo manifestuʒ ē ꝙ reꝑhēsor nō est inuidꝰ. Ex ħ pʒ rñsio ad duᵐ.

Tertio Dubitaē. vtrū ꝓblemā simplicis inherētie sit problemā scđʒ dyaleticū. ¶ Pro dubio supponit ꝙ ad ꝺclaratione predictaꝝ ꝯsiderationū poit aristo. tria documēta. ¶ Primū ē. si in diffinitiōe subi vel ꝑdicati acceptū sit aliqđ obscuꝝ accipiēda ē diffinitio subi vel ꝑdicati vel ipsiꝰ termi obscuri donec veiamꝰ ad notitiā ꝓpositi. 2ᵐ documētū. si rñdēs velit sumere aliquā ꝓpōnē vlēʒ & ꝯtra eā videat instātiā debʒ eā sumere cū sua instātia. nā instātia ē argumētū ad ꝓpositum. 3ᵐ exēplū. res appellāde sūt vt plēs eas appellāt. sʒ q̄ insūt ipsis rebꝰ vel nō isūt ħ nō ē accipiēdū a plibꝰ. nā ꝙ sanatiuū sit ꝑfectiuū sanitat] debʒ dici vt plēs dicūt. sʒ vtꝝ sanatiuū sit effectiuū sanitat] nō ē dicēdū vt plēs: sʒ vt medici.

Ad rationes Ante oppositū. patuerunt solutiōes ex dict].

Queritur Utrū mltiplex sit ꝯstruēdū vl destruēdū in vtroqʒ sēsu vel in altero tātū. ¶ Et argr p ꝙ nō sit ꝯstruēdū in vtroqʒ sēsu. qꝛ mltiplex importat sua significata disiūctie. sʒ ad ꝯstruēdū disiūctiuā sufficit cōstruere vnā partē. g ad ꝯstruēdū mltiplex sufficit ipsū ꝯstruere ī vno sēsu. maioꝛ pʒ per aristotelē in pñti textu q pōit significata ipsiꝰ multiplic] opportunū disiūctie sic: opportunū ē expediēs. aut bonū. ¶ 2ᵒ argr ꝙ nō sit destruēdū in vtroqʒ sensu. qꝛ multiplex īportat sua significata copulatie. sed ad destruēdū copulatiuā sufficit destruere vnā partē. g ad destruēdum mltiplex sufficit destruere in vno sensu. maioꝛ patʒ p aristo. ꝑ peryermēias q dicit ꝙ si tunica significet hoiē et equū nihil differret dicere tunica ē alba: & dicere istā copulatiuā. hō ē albus. & equꝰ est albꝰ. ¶ Tertio argr sic auctoritate aristotelis dicēt]. ad ꝯstruēdū vel destruendū aliqđ mltiplex sufficit ipsū ꝯstruere vel ꝺstruere in vno sensu. ¶ In oppositū ē aristo. dicēs. tētandū ē ābo ꝯstruere vel destruere.

Primo Sciēdū ē ꝙ pro declaratione termioꝝ ponūē due suppōnes et due distinctiōes. Pria suppō ē ħ. multiplex nō iportat sua significata copulatie nec disiūctiue. sed incōiūcte. qꝛ qñ terminꝰ iponiē ad significādū vnū suoꝝ significatoꝝ ipositoꝛ non habet respectū ad aliud significatū. Scđa suppositio. qđlibet mltiplex ē distiguēdū. & nullū est cōcedēdū. supposito etiā ꝙ in vtroqʒ sensu esset veꝝ. similiter nullū mltiplex ē negāduʒ supposito etiā ꝙ in vtroqʒ sēsu esset falsū. Prima distinꝰ: duplex ē multiplex. quoddā ē incōplexū siue equocū. & sub tali mltiplici nō ꝯtigit ꝺscēdere ad sua significata nec copulatie nec disiūctie. Aliud ē mltiplex ꝯplexū & āphibologicū. & talis ꝓpō nō equalet ꝓpōni copulatiue nec disiūctie. sʒ equalet plibꝰ caᶜⁱˢ incōiūcte sūptl. 2ᵃ distinꝰ: duplex ē mltiplex. q̄ddā ē latēs cuiꝰ mltiplicitas latet vel opponētē vel rñdētē. et apud illū quē latet tale mltiplex habʒ rōnē vniuoci. iđ sufficit ꝯstruere vel ꝺstruere ipsū ī vno sēsu. Aliud ē mltiplex māifestū cꝰ multiplicitas ē māifesta rñdēti vl opponēti. & apud illū cui talis mltiplicitas ē manifesta debʒ ꝓbari in vtroqʒ sensu.

Secundo Sciendū est ꝙ in tertia par

te huiꝰ capituli docet aristo. termiare problema simplici inherētie inspiciēdo ad mltiplex et intēdit quinq; ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ pria tāgit vnā cōsiderationē i multiplici equoco latenti q̄ ē hec. si multiplicitas propositi lateat rñdētē tūc propositū ē ꝯstruēdū vel destruēdū ƀm vnū sensū si nō possit cōstrui vel destrui scōm aliū sensū. Et subdit ꝙ tale mltiplex diuersimode ē cōstruēdū vel destruēdū. qꝛ ad destruendū ipsū sufficit destruere vnū sēsū sine aliq̄ precōcessiōe. sꝫ ad ꝯstruēdū ipsū oꝫ vti preconcessiōe. scilꝫ ꝙ sicꝰ ē in vno sēsu: ita ē in alio. nō eni verū ē ꝙ si aīa hoīs sit imortalis ꝙ oīs aīa sit imortalis. iō priꝰ oꝫ vti precōcessiōe scꝫ ꝙ sicut ē in vna aīa: ita ⁊ in oī aīa. hoc aūt nō cōtingit in vno multiplici cuiꝰ est vna cōis ratio. sicꝰ geometer probat h̄ ꝙ ysocheles habꝫ tres angulos eq̄les duobꝰ rectis. pōt inferri sine aliq̄ ꝑcōcessiōe ꝙ oīs triāgulꝰ habꝫ tres. eo ꝙ oīm triangloꝝ ē vna ꝯis rō ꝑ quā cōuenit h̄ ꝑdicatū qd ē habere tres. ¶ Scđa ꝯ° tāgit scđaꝫ ꝯsiderationē de mltiplici equoco manifesto ⁊ nō latēti q̄ est h̄. si mltiplicitas ꝑpositi sit manifesta tūc ꝑpositū ē cōstruēdū vel destruendū in vtroq; sēsu. vt si opportunū sit mltiplex ad expediēs et bonū. tūc ad cōstruēdū ipsū oꝫ ꝑbare ꝙ opportunū sit bonū ⁊ expediēs. et ad destruendū ipsū oꝫ ꝑbare ꝙ opportunū neq; sit bonū neq; expediēs. ¶ Tertia ꝯ° tāgit tertiaꝫ ꝯsiderationē aspiciēdo ad mltiplex n̄ equocū sed ad multiplex ꝯplexū. ⁊ est h̄. si ꝑpositū sit mltiplex n̄ scđꝫ equocatione sꝫ alioꝰ: tūc nō oꝫ ipsū destruere i vtroq; sēsu. sꝫ sufficit ipsū construere in vno sēsu tātū. vt ista ē mltiplex hñs tres sēsus. disciplia ē vna pluriū. vnꝰ sēsus ē ꝙ disciplia ē vna pluriū. vniꝰ tāq; finis. et alteriꝰ tāq; eiꝰ qd ē ad finē. sicꝰ medicia ē faciēdi sātate vt finis. ⁊ eibādi: vt eiꝰ qd ē ad finē. zꝰ sēsus disciplia ē vna pluriū sic ꝙ sit ābaꝝ tāq; finiū vel disciplia ē vna ꝯrioꝝ. in ꝯrys eni nihil alteriꝰ est magl finis altero. Tertiꝰ sēsus ē ꝙ disciplina ē vniꝰ per se ⁊ alteriꝰ ꝑ accñs. vt triāgulꝰ ꝑ se habet tres āglos eq̄les duobꝰ rectl. sed eqlatero ꝑ accñs ꝯueit. qꝛ accidit triāglo esse triangulū eqlaterē. ¶ Quarta cōcluꝰ tāgit q̄rtaꝫ cōsideratione q̄ est h̄. si propositū fuerit multiplex sic ꝙ sit veꝝ in vno sēsu. et falsū in alio: oꝫ aspicere i q̄ sensu ē veꝝ et i q̄ falsū. et si hoc nos lateat: tūc ipsū ē cōstruēdū vel destruēdū sicꝰ ꝑpositū mltiplex. Patet duobus exēplis. Primū exēplū. disciplia pōt esse pluriū tripl'r vt priꝰ dictū ē. zm exēplū. desideriū ē plurium. vniꝰ vt finis. sicꝰ sanitas ē finis medicie. alterius vt eiꝰ qd est ad finē. sicꝰ ꝯfectio medicialis respectu medicie. Tertiū. desideriū ē alicuiꝰ secūdū accñs. velut in vino i quo ē al qd dulce. desideramꝰ eni vinū nō in eo ꝙ vinū. sed qm dulce ē. nā dulce ꝑ se desideraṫ. vinū autē secūdū accidēs. si eni aulteꝝ sit iā nō desideraṫ ¶ Quita ꝯ° tāgit qntā ꝯsideratione q̄ ē hec. si diffinitōe ꝑpositi pōaṫ aliqd nomē icertū tūc oꝫ se trāsferre ad aliqd nomē certū. vt ꝑ plano in opione suffic pōere planū vel certū. et ꝑ in

Tertio uestigare opoꝛtet ponere q̄rere. Sciēdū ē ꝙ in q̄rta parte huius capituli docet aristo. termiare ꝑbleūa simplicis iherētie ꝑ locū a spē ad genꝰ ⁊ eꝯ. et itendit q̄ttuoꝛ ꝯclusiōes. Pria tāgit vnā cōsiderationē circa locū a gn̄e ad speciē. ⁊ ē h̄. si volumꝰ videre an ꝑdicata cōtraria insint eidē vidēdū ē vtrū insint gn̄i illiꝰ speciei. ⁊ si sic cōstruēdū est ꝑbleūa. Probaṫ vno exēplo. si volumꝰ videre vtrū cōtingat sētire recte ⁊ nō recte. vidēdū ē vtrū cōtingat iudicare recte ⁊ nō recte. m̄ cōtingit iudicare recte ⁊ n̄ recte. g etiā cōtigit sētire recte ⁊ nō recte. ꝯña tenet. qꝛ iudicare est genꝰ ad sentire. g eni sentit iudicat quodā mō. ¶ Scđa ꝯ° tāgit scđaꝫ ꝯsideratione circa locū a specie ad genꝰ. ⁊ ē h̄. si volumꝰ videre an ꝑdicata cōtraria insint eidē generi: vidēdū ē si insint speciei. ⁊ si sic cōstruēdū ē probleūa. Patꝫ exēplo. si ei disciplia sit praua ⁊ studiosa: ēt dispositio erit praua ⁊ studiosa. qꝛ dispō ē genus discipline. ¶ Cōseq̄nṫ epilogādo dicta sua subdit differētiā iter ꝑdictas duas ꝯsideratōnes. qꝛ pria q̄ ē circa locū a gn̄e ad speciē n̄ valet ad ꝯstruēdū ꝑbleūa. sꝫ scđa ꝯsideratō q̄ est circa locū a specie ad genꝰ ē vā ad cōstruēdū. Patꝫ. qꝛ nō ē necessariū ꝙ q̄cūq; insūt gn̄i ꝙ illa speciei insint. nam aīal est volatile ⁊ q̄drupes. hō autē nō. sed q̄cūq; insūt speciei necio insūt gn̄i si eni hō est studiosus: necio aīal studiosuz est. Scđa dr̄ia. quia primꝰ locꝰ q est a gn̄e ad spēꝫ est veriꝰ ad destruēdū. zꝰ autē ē falsus. patꝫ. qꝛ q̄cūq; generi nō insūt: nec̄e ē illa speciei nō iesse. sed quecūq; speciei nō insūt nō ē nec̄e ꝙ illa gn̄i nō isint. ¶ Pro tertia ꝯclusiōe ꝑmittit duas regl'as gn̄ales. Pria ē h̄. de qbuscūq; ꝑdicatur genꝰ: nec̄e est de illis speciē aliquā illiꝰ generis predicari. zª regl'a. q̄cūq; denoīatiue vl

cũtur de gñe: necessario dicũt denoīatiue de aliqua suaꝝ specieꝝ. De pria regl'a daṫ tale exẽplũ. vt si de aliq̄ p̄diceṫ disciplia: de eodẽ nc̄io p̄dicabiṫ grãmatica vl' musica. vel aliq̄ aliaꝝ disciplīaꝝ. De scd̄a regl'a dat aristo. tale exemplũ. si aliqs hẽat disciplinã a qua dicaṫ denoīatiue. nec̄io hẽbit grãmaticã. vel musicã. vel rethoricã vl' aliquã aliaꝝ disciplīaꝝ a q̄ dicetur denoīatiue. Ex his duabus regulis infert aristoteles talẽ cõsideratione. si aliqđ predicatũ assigneṫ inesse gñi: vidẽdũ ẽ an insit alicui suarũ specierũ. et si sic. cõstruẽdũ ẽ probleũa. ⁊ si nõ. destruẽdũ ẽ probleũa. Hoc pꝫ exẽplo. vt si quis dicat aīmã moueri. cõsiderãdũ ẽ si aīma possit moueri scd̄z aliquã suaꝝ specieꝝ. vt puta augeri minui corrũpi. vel gñari. vel q̄cunqꝫ alia specie mot⁹ moueri. si eni aīa scd̄z aliquaꝫ specieꝝ mot⁹ moueaṫ. tũc manifestũ ẽ ꝙ moueṫ. Et si scd̄z nullã specieꝝ mot⁹ moueaṫ palã ẽ qm̄ nõ moueṫ. ¶ Quarta ꝯ° tãgit tale documẽtũ. si aliqs nõ sit copiosus i arguẽdo: tũc debet aspicere ad p̄ſes diffinitiões vel descriptiões ꝓpositi. nã ad diffinitiões vel descriptiones facilis ẽ argumẽtatõ.

Conclusio. Rñsalis. multiplex ꝯstruendũ est et destruẽdũ est in vtroqꝫ sensu. Conclusio satis nota est ex primo notabili.

Primo Dubitaṫ. vtrũ ad esse añcedẽtis seq̄tur esse ꝯñtl. ¶ Pro dubio supponiṫ ꝙ aristo. in sexta parte hui⁹ capituli docet termiare ꝓbleũa simplicl' inherẽtie inspiciẽdo ad añcedẽtia et ꝯñ͠a. ⁊ cõtinet decẽ cõclusiões. ¶ Quaꝝ pria tangit vnã suppõnẽ et est h̄. añs ꝓpositi ẽ illud q̄ exñte nec̄c ẽ ꝓpositũ esse. Sꝫ ꝯñs ꝓpositi ẽ illud qđ ex nec̄itate est ꝓposito exñte. ¶ Scd̄a ꝯ° tãgit vnã cõsiderationẽ q̄ ẽ hec. Si nos volum⁹ cõstruere propositũ cõstruẽdũ ẽ añs illi⁹ propositi. ⁊ si volumus cũ destruere destruẽdũ ẽ ꝯñs illi⁹ ꝓpositi. ¶ Tertia ꝯclu° tãgit tertiã ꝯsiderationẽ q̄ est h̄. si aliqd ponaṫ nec̄io seq ad aliud. vidẽdũ ẽ si pro aliq̄ tẽpore nõ seq̄ṫ ad illud. et si sic: tũc nõ erat ei⁹ cõseques. Patet duob⁹ exẽplis. primũ ẽ. augeri nõ sẽper nec̄io seqṫ ad nutriri. sp eni nutriũṫ aīalia. nõ tamẽ sẽper augẽṫ. 2ᵐ exemplũ. remīsci nõ nec̄io seqṫ ad scire. qꝛ remīnisci solũ ẽ rei preterite. sed scire ẽ tã rei p̄ñtis q̄ꝫ future. dicimus eni scire p̄sẽtia ⁊ futura. vt qñ erit defect⁹ solis. nõ ꝯtingit eni remīsci nisi illud qđ ẽ p̄teritũ. ¶ Quarta ꝯ° tãgit vnã suppositionẽ. ⁊ ẽ h̄. modus sophiste ẽ ducẽdi suũ respõdẽtẽ ad materiã in q̄ sit ydone⁹ ad arguendũ. et h̄ quãdoqꝫ ẽ necessariũ. qñqꝫ võ ẽ apparẽs. qñqꝫ vero neqꝫ apparẽs neqꝫ necessarium est. Est eni nec̄iũ qñ opponẽs accipit añcedẽtia aut ꝯsc̄q̄ntia in qb⁹ est ydone⁹ ad arguẽdũ q̄ tñ sũt vtilia ad ꝯstruẽdũ vel destruendũ ꝓpositũ. qꝛ si rñdẽs negauerit ea. tũc nec̄iũ est vt opponẽs se trãsferat ad ꝓbãdũ ipsa. Est eni apparẽs necessariũ qñ opponẽs solũ sumit añcedẽtia ⁊ ꝯñ͠a q̄ apparẽt esse vtilia ad ꝯstruendũ vel destruẽdũ propositũ. sed nõ ẽ apparẽs neqꝫ necessariũ si opponẽs solũ intẽdat se trãsferre vt redarguat respõdẽtẽ. ¶ Quita ꝯ° tangit vnũ documẽtũ. dyalecticus debꝫ cauere ne vtaṫ vl'tio istoꝝ duoꝝ modoꝝ. qꝛ vltim⁹ mo⁹ videṫ esse oĩno remot⁹ et extͥ͂neus a dyalectica. ¶ Sexta ꝯ° tangit 2ᵐ documẽtũ. si cõtingat opponẽtẽ vti illo tertio mõ: rñdẽs nõ debet esse discolus. sed debet cõcedere oĩa q̄ nõ sunt vtilia ad ꝓpositũ. qꝛ ex oĩb⁹ talib⁹ oppositis nihil poterit opponẽs ꝯcludere ꝯtra ꝓpositũ. ¶ Septia ꝯ° tãgit vnã cõsiderationẽ. qđlibet ꝓpositũ habet mlt'a ꝯsequẽtia ideo ad destruẽdũ ꝓpositũ sufficit destruere vnũ illoꝝ ꝯsequẽtiũ. qꝛ vno illoꝝ ꝯñtiũ iterẽpto iterimiṫ ꝓpositũ. ꝙ aũt ꝓpositũ hẽat multa cõsc̄q̄ntia ꝓbatur. quia ille q̄ dicit vnũ dicit quodã mõ multa. vt ille q̄ dicit hoīnẽ esse: dicit aīal esse. et aīnatũ. ⁊ mẽtis disciplinã susceptibile esse. ¶ Octaua ꝯclusio tãgit scd̄aꝫ ꝯsiderationẽ ꝙ opponens debet cauere ne assumat añs difficili⁹ ad probãdũ q̄ꝫ ꝯñs vel ecõtra. ¶ Nona ꝯ° tãgit triaꝫ cõsiderationẽ. si fuerint duo p̄dicata quoꝝ necesse ẽ alteꝝ illoꝝ inessee idẽ vt hoi egritudinẽ vel sanitatẽ. si volum⁹ ostẽdere ꝙ vnũ illorũ predicatoꝝ insit vel nõ insit cõsiderãdũ est ad reliquũ. qnia si oppositũ insit tunc propositũ nõ inest. ⁊ si oppositũ nõ insit: tũc propositũ inest. ¶ Decia ꝯ° tãgit quartã cõsiderationẽ. q̄ est h̄. in disputatiõe nec̄e ẽ aliqñ et maxie congruũ assumere orationẽ pro nomie. vt p eq̄nimo nõ debem⁹ capere modestũ. sed istã orationẽ equã aīam habẽs. ⁊ pro magnanimo nõ debem⁹ accipere fortẽ vel robustũ. sed magnũ animũ habẽtẽ. Simili͛ pro bene fortunato debemus accipere illa cui⁹ fortuna fuerit studiosa q̄madmodũ dicit socrates ꝙ bñ fortunat⁹ est ille q̄ habet aīam studiosã. hãc ei dicebat vni⁹ cuiuscũqꝫ fortunã eẽ. Ex his pꝫ rñ° ad dubiũ.

Secundo Dubitaṫ. vtrū illud qđ ex necessitate ĭest insit vt ĭ pluribus. et ecōtra. ¶ Pro dubio supponiṫ ꝙ in 2º capitulo docꝫ arist. termiare ꝓbleūa simplicꝫ ĭberētie ꝑ locos extrīsecos. ⁊ ꝯtꝫ. 4. ꝑtes. In pria docet termiare ꝓbleūa simplicꝫ ĭberētie ĭspiciēdo ad cōtraria. ⁊ cōtiet duas ꝑticulas. q̄ꝶ pria cōtinet q̄ttuor cōclusiōes. ¶ Pria cōclusio tāgit vnā diōnē q̄ est h̄. rerū q̄dā sūt ex necitate. alie vō sūt vt in pluribꝰ. alie vō ad vtrūlibet. ¶ Secūda cōclusio tāgit vnā cōsideratiōnē q̄ trismēbrē q̄ est hec. si illud qđ inest de necitate assigneṫ inesse vt ĭ pluribꝰ. et si illđ qđ inest vt in pluribꝰ assigneṫ ineē ex necitate. ⁊ si cōtrariū eiꝰ qđ inest vt in pluribꝰ assigneṫ ĭeē ex necessitate. ⁊ illud qđ ĭest ad vtrūlibꝫ assigneṫ in esse ex necitate vel vt ĭ pluribꝰ. mala ē assignatio. pria pars patꝫ. illud qđ ex necitate ĭest oī ĭest. sed illud qđ inest vt in pluribꝰ nō oī inē. et sic assignareṫ nō oī inesse illud qđ oī inest. Secūda ps patꝫ. qꝛ hoīes sūt praui vt in pluribꝰ. non tamē sūt oēs praui nec ex necitate. Tertia pars pꝫ. qꝛ cōtrariū eiꝰ qđ inest vt ĭ pluribꝰ inest vt ĭ pauciorībꝰ. vt si hoīes in pluribꝰ sint praui: in paucioribꝰ erūt boī. ¶ Tertia ꝯº q̄ tāgit tertiā ꝯsideratiōnē ē h̄. si rn̄s dicat aliquod ꝑdicatū inesse alicui subō nō determinādo vtꝶ insit ex necitate vel vt ĭ pluribꝰ tūc apponens debet ipsū accipe ĭeē aut vt ex necitate. aut vt in pluribꝰ scđꝫ ꝙ fuerit sibi vtile. vt si rn̄dens dicat prauos esse exheredidādos tūc opponēs debꝫ cape illud eē ex necitate. ¶ Quarta ꝯclusio q̄ tāgit q̄rtā ꝯsideratiōnē ē h̄. si idē ponaṫ sibiypsi accidere eo ꝙ significaṫ diuersis noībus. mala ē assignaº. vt prodigꝰ. i. talia pħa diuidebat voluptates ĭ gaudiū iocūditatē et letitiā. ideo si qs ponat gaudere accidere huic qđ est letari tūc dicit idē sibiypsi accidere. Et ex h̄ patet solutio ad dubiū.

Tertio Dubitaṫ. vtrū sit possibile ꝯ̄ria simul ĭesse. ¶ Pro dubio supponiṫ ꝙ ĭ tertia perticula ĭtēdit arist. septē cōclusiōes. ¶ Quaꝶ ꝑma tāgit vnā suppōnē q̄ ē h̄. cōtraria pn̄t ꝯplecti adiuicē sex modis. ꝑ. qn̄ ꝑdicata ⁊ subiecta sūt cōtraria. ⁊ h̄ duplr̄. ꝑ ĭ istis ꝓpōibꝰ amicꝫ oꝫ bn̄facere. ⁊ ĭimicꝫ oꝫ malefacere. 2º mō econuerso. vt ĭimicꝫ oꝫ bn̄facere. ⁊ amicꝫ malefacere. Tertio mō qn̄ duo ꝯtraria ꝑdicāṫ de eodē subō. ⁊ h̄ duplr̄. vt amicꝫ oꝫ bn̄facere. ⁊ ĭimicis oꝫ malefacere. ⁊ amicꝫ oꝫ malefacere. ⁊ ĭimicꝫ oꝫ bn̄facere. ¶ Scđa cōclusio tāgit scđaꝫ suppositiōnē q̄ ē hec. due ꝑme ꝯplexiōes n̄ faciūt cōtrarietatē. qꝛ illud qđ ē amicꝫ bn̄facere n̄ est ꝯtrariū ei qđ ē ĭimicꝫ malefacere. qꝛ vtraq₃ sūt eligēda. ⁊ eiusdē morꝫ. silr̄ id qđ ē amicꝫ malefacere n̄ cōtrariaṫ ei qđ ē ĭimicis bn̄facere. qꝛ vtrūq₃ ē spernēdū ⁊ eiusdē morꝫ. nō videṫ aūt spernēdū spernēdo cōtrariū eē: nisi vnū sit secūdū supabūdātiā. aliud vō scđꝫ egestatē. i. defectū. qꝛ supabūdātia ⁊ egestas sūt ꝺ gn̄e spernēdoꝶ. ¶ Tertia cōcluº tāgit tertiā suppōnē q̄ est h̄. alie q̄tuor ꝯplexiōes faciūt cōtrarietatē. pꝫ. qꝛ id qđ ē amicꝫ bn̄facere cōtrariaṫ ei qđ est amicꝫ malefacere. qꝛ sunt a cōtrario more. vnū eni ē boni morꝫ. ⁊ aliud praui morꝫ. ⁊ vnū ē eligēdū. aliud vō spernēdū. ⁊ similr̄ ē ĭ q̄libet alia cōplexiōe ꝙ vnū sēper ē eligendū. ⁊ aliud spernēdū. ⁊ vnū ē boni morꝫ. ⁊ aliud praui moris. ¶ Quarta ꝯclusio tāgit vnā cōsideratōnē que ē hec. eidē cōtigit ĭesse plura ꝯ̄ria. vt amicis bn̄facere ꝯtrariaṫ istis duobꝰ. scꝫ ĭimicꝫ benefacere. ⁊ amicꝫ malefacere. ¶ Quīta ꝯº tāgit scđaꝫ ꝯsideratōnē q̄ ē h̄. si aliqđ ꝯ̄riū assigneṫ ĭ esse alicui subō: vidēdū ē an suū ꝯtrariū ĭsit. ⁊ si sic destruēdū ē ꝓbleūa. qꝛ ĭpossibile ē ꝯ̄ria simul eidē ĭesse. ¶ 6ª ꝯº tāgit ēt iā ꝯsideratōnem si aliqđ ꝑdicatū assigneṫ ĭesse alicui subō vidēdū ē si ꝓpt talē assignatōnē ꝯtigat ꝯ̄ria silr̄ eidē ĭesse. ⁊ si sic: ꝺstruēdū ē ꝓbleūa. vt si qs dixerit formas ydeas esse ĭ nob: tūc accidit moueri et qescere eidē ineē. ⁊ silr̄ sēsibile ⁊ ĭsēsibile. qꝛ forme videṫ esse ĭmobiles. sꝫ si sint ĭ nob erūt mobiles. nā mouētibꝰ nob necīū ē q̄ in nob sūt oīa simlr̄ moueri. ⁊ ēt iste forme sūt ĭsensibiles. ⁊ si sint ĭ nob erūt sēsibiles qꝛ ꝑ sensū visua cognscimus formā q̄ ē in vnoq̄q₃ singulariū. ¶ 7ª conclusº tāgit q̄rtā ꝯsideratiōnē. si aliqđ cōtrariū assigneṫ ĭesse alicui subō vidēdū ē an suū ꝯtrariū possit illi inesse. ⁊ si nō. destruēdū ē ꝓbleūa qꝛ idē ē susceptibile ꝯtrarioꝶ. qđ pꝫ duobꝰ exēplis. Primū ē. si qs dicat odiū eē ĭ appetitu irascibili. vidēdū ē an cōtrariū odij scꝫ amicitia sit ĭ appetitu irascibili. et si nō. tūc odiū n̄ erit in appetitu irascibili sed ĭ cōcupiscibili sic amicitia. 2ᵐ exēplū. susceptibile disciplie n̄ ē ĭ apetitu ꝯcupiscibili. iđ susceptibile ignorātie n̄ ē ēt in appetitu ꝯcupiscibili. Et subdit ꝙ iste locus valꝫ destructie ⁊ nō ꝯstructie. Et sic pꝫ rn̄sio ad dubiū.

Ad rōnes Añ oppositū. solute sūt ex dictꝫ ĭ ꝑ nōbili.

Queritur Utrū ꝯn̄a ecōtrario ⁊ ꝯn̄a in ipso sint ꝯn̄e formales. Et videṫ q nō. qꝛ nō seqṫ deus est ens. g nō ens est nō deus. g ⁊c̄. Aṅs pz. qꝛ vel illa negatio teneṫ negāter. ⁊ tūc ipsa est falsa cū equaleat isti nullū ens ē nō deus. vel tenetur infinitāter. ⁊ sic est affirmatiua cuius subm̄ ꝓ nullo supponit. g ipa est falsa. ¶ Scđo sic. nō seqtur ꝓdigalitas ē vitiū. g liberalitas ē virtus. g ꝯn̄a i ipo nō ē formalis. ¶ Tertio sic. nō seqtur albū est dulce. g nigrū est amaꝝ. nec seqtur verū ē congruū g falsū ē incōgruū. g ꝯsequētia in ipso nō ē formalis. ¶ In oppositū est aristoteles.

Primo Sciēdū est q ꝓ declaratione terminoꝝ ponuntur qnq distinctiōes. Prima ē hec. duplex ē ꝯn̄a. q̄dā est ꝯn̄a ecōtrario. Alia ē ꝯn̄a in ipo. ¶ Scđa distinctio. ꝯsequētia ecōtrario ē q̄druplex. q̄dā est q̄ fit in ꝯdictorẏs. alia in ꝯrẏs. alia in priuatiue oppositis. ⁊ alia i relatiue oppositis. ¶ Tertia distinctio. ꝯn̄a ecōtrario ꝺm quēlibet q̄tuor p̄dictoꝝ modoꝝ est duplex. q̄dā ē ꝯn̄a ecōtrario terminoꝝ. alia ē ꝯn̄a ecōtrario ꝓpōnū. vnde ꝯsequētia ecōtrario terminoꝝ in cōtradictorẏs ē illa in cuius aṅte dicitur aliqđ p̄dicatū de aliquo subō ⁊ in ꝯn̄te ꝯdictoriuz subiecti dicitur de ꝯdcōrio p̄dicati. vt oīs hō est aial. g oē nō aial ē non homo. Sz ꝯn̄a eꝯrio ꝓpositionuz i ꝯdictorẏs ē illa cuiꝰ aṅs ē vna ꝯditionalis i q̄ ad aliqđ aṅs seqtur aliqđ ꝯn̄s. ⁊ eiꝰ ꝯn̄s ē vna alia conditionalis i q̄ ad oppositū ꝯn̄t͞l seqtur oppositū aṅt͞l. vt si hō ē al̄ ē. g si nullꝰ al̄ ē nullus hō ē. ¶ Sil͞r ꝯn̄a ecōtrario termiorum i cōtrarẏs ē illa in cuiꝰ aṅte dicitur aliqđ p̄dicatū de aliq̄ subiecto ⁊ i ꝯn̄te contrarium subi dr̄ de ꝯrio p̄dicati. vt iustitia ē vtꝰ. g vitiū ē iniustitia. Sz ꝯn̄a eꝯrio ꝓpōnū in ꝯrẏs ē illa cuiꝰ ātecedēs ē vna ꝯditiōalis i q̄ ad aliqđ aṅcedēs seqṫ aliqđ ꝯn̄s. et eiꝰ cōseq̄ns ē vna alia ꝯditionalis i q̄ ad ꝯriū ꝯn̄t͞l seqṫ ꝯriū aṅcedētis. vt si oīs hō currit oē rōale currit. sz nullū rōale currit. g nullꝰ hō currit. Et sil͞r diffinireṫ ꝯn̄a eꝯrio ṫmioꝝ vl̄ ꝓpōnū p̄uatiue vl̄ relatiue oppositaꝝ. ¶ Quarta disticcō. ꝯn̄a i ipo ē quadruplex scꝫ q̄tuor gn̄a oppōis. sic dictū ē de ꝯn̄a eꝯrio. ¶ Quita distinꝰ. ꝯn̄a i ipso ꝺz q̄libz q̄tuor p̄dictoꝝ mēbroꝝ ē duplex. qꝛ q̄dā ē cōseq̄ntia in ipso termioꝝ. alia ē ꝯn̄a in ipso propositionū. Uñ cōseq̄ntia in ipso termioꝝ i cōtradictorẏs ē illa in cuiꝰ aṅcedēte enūciaṫ aliqđ p̄dicatū ð suo subō. ⁊ in ꝯn̄te ꝯdictoriū p̄dicati dr̄ ð cōtradictorio subi. vt hō ē aial. g nō homo ñ ē ñ aial. Cōseq̄ntia in ipso ꝓpositionū in ꝯtradictorẏs ē illa cuiꝰ aṅs ē vna conditionalis in q̄ ad aṅs seqṫ aliqđ ꝯn̄s. et eiꝰ ꝯn̄s ē vna alia ꝯdōnalis in q̄ ad ꝯtradictoriū aṅcedēt͞l seqṫ contradictoriū ꝯseq̄nt͞l. vt si hō ē risibile est g si nullꝰ hō est nullū risibile ē. Sz conseq̄ntia in ipso termioꝝ in contrarẏs ē illa in cuiꝰ aṅtecedēte enūciaṫ aliqđ p̄dicatū de aliq̄ subō. et i ꝯn̄te contrariū p̄dicati dr̄ ð contrario subi. vt iustitia ē vtꝰ. g iniustitia est vitiū. Cōseq̄ntia i ipso ꝓpositionū in ꝯrẏs ē illa in cuiꝰ aṅcedente dnōtur aliqđ ꝯn̄s seq ad aliqđ aṅs. ⁊ i ꝯn̄te denōtur contrariū conseq̄nt͞l seq ad cōtrariū aṅcedētis. vt si aliqđ ē liberalitas illud ē vtꝰ. g si aliqđ ē illiberalitas illud ē vitiū. Et simil͞r diffinireṫ ꝯn̄a in ipso termioꝝ vel propōnū i aliis opposit͞l. ¶ Sexta distinꝰ. dupl͞r pōt formari argumētū i opposit͞l. vno modo arguēdo ab vnico opposito ad reliquū. sic arguēdo sic. sortes ē nō albꝰ. g sortes ñ ē albꝰ. ⁊ sic ñ capiṫ hic. sz ð loco illiꝰ argumēti tractaṫ a petro hyspāo i tractatu locoꝝ dyalecticoꝝ. Alioꝰ pōt argui a plibꝰ opposit͞l ad sua opposita. ⁊ talis locꝰ argumēti solet vocari locꝰ ab opposit͞l. ¶ Ex his inferunṫ duo. pⁱo q ꝯn̄a eꝯrio solū tenz formaliṫ i cōtradictorẏs. ⁊ cōseq̄ntia in ipso tenz formaliṫ in opposit͞l aliẏs. 2ᵒ seqṫ q i conseq̄ntia ecōtrario ṫmioꝝ neᵒ debz teneri ifinitāter. ⁊ i ꝯn̄a ecōtraᵒ ꝓpōnū neᵒ debz teneri negāter.

Secundo Sciēdū ē q in hac 2ª pte docet arist. ṫminare ꝓbleuma simplicl īherētie ꝑ cōseq̄ntiā ecōtrario ⁊ ꝑ ꝯn̄az in ipso. ⁊ itēdit sex cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pⁱa e h. i cōtradictorẏs sp valz ꝯn̄a ecōtraᵒ aᵘᵉ ⁊ negatie ⁊ cōuertibiliṫ. q valeat affirmatie pz duobꝰ exēplis. Primū ē. bn̄ seqṫ. hō ē aial g ñ aial ē nō hō. 2ᵐ exēplū. vt bn̄ seqṫ. si hō ē aial ē. g si ñ aial ē nō hō ē. Sz q valeat negatie pz. qꝛ sic seqṫ bonū ē suaue. g ñ suaue ē ñ bonū: ita seqṫ bonū ñ ē suaue g ñ suaue ñ est nō bonū. q aūt valeat cōuertibiliṫ pz. qꝛ sic seqṫ bonū ē suaue g ñ suaue ē ñ bonū. ita seqṫ ñ suaue ē ñ bonū. g bonū ē suaue. ¶ 2ª ꝯ°. ꝯn̄a i ipso valz i ꝯtrarẏs. Patz duobꝰ exēplis. pⁱmū. si fortitudo ē vtꝰ ē. g si debilitas ē viciū ē. 2ᵐ exēplū. si fortitudo est eligēdū ē. g si debilitas ē fugiendū est. Et si

militer valet in alijs. ergo ꝯña in ipo valet in oibus ꝯtrarijs. ¶ Tertia ꝯ°. ꝯña ecōtrario raro valet in ꝯtrarijs. sz in ipsis vt i pluribꝰ valz ꝯña i ipo. pz. qz bñ seqtur euetbia ē ḡ sanitas ē sz nō seqꝛ egritudo ē ḡ chacocbia ē. ¶ 4ª ꝯclusio. ꝯña ecōtrario nō vz i ꝑuatiue oppositꝭ. sed semꝑ vz ꝯña i ipo. pz. qz bñ seqꝛ visus ē sensus ḡ cecitas ē insensibilitas. ¶ Quita con°. coña i ipo semꝑ valz i rꝫiuis. pz tribꝰ exēplis. Primū exēplū. bene seqꝛ triplū ē multiplex. ḡ subtriplū ē submultiplex. 2ᵐ exēplū. bene seqꝛ scia ē opio ḡ scibile ē opinabile. 3ᵐ exēplū. bene seqtur visus ē sēsus. ḡ visibile ē sensibile. ¶ Subdit vnā istātiā. qz nō seqtur sensibile ē scibile. ḡ sensus ē scia. Soluit ꝑ iterēptōez. nō eni vuz ē ꝙ sensibile sit scibile. multi eni dicūt sensibiliū nō eē sciaz. ¶ 6ª con°. coña i ipo bene valet negatiue in relatiuis. qz bene seqtur sensibile non est scibile. ergo sensus non est scientia.

Tertio Sciēdū ē ꝙ aristo. i tertia parte docet terminare ꝓbleuma simplicis inherētie ꝑ locū a casibꝰ ⁊ a cōiugatꝭ. et cōtinet duas ꝑticulas. q̄rū ꝑma cōtinet tres cōclōes. ¶ Prima cōclusio tāgit duas suppōnes. Prima ē h̄. ꝯiugata sūt illa q̄cūqz se hēnt sicut abstractū ⁊ cōcretū noīs. vt iusticia ⁊ iustū. fortitudo ⁊ forte. ¶ 2ª suppō. casus sunt q̄cūqz se hēnt sicut abstractū ⁊ ꝯcretū aduerbij vt iusticia ⁊ iuste. fortitudo ⁊ fortiꝛ. ¶ 2ª cō° tāgit primā cōsideratōez q̄ ē h̄. qcqd ꝑdicatur de vno cōiugatoꝝ illud ꝑdicatur de oibꝰ q̄ sūt eiusdē cōiugatōis. dicūtur āt cōiugata ⁊ casus esse eiusđ cōiugatōis. vt si iusticia sit laudabilꝭ tūc iustꝰ iustū ⁊ iuste sunt laudabilia. ⁊ sic iusticia est laudabilis ita q̄đ iuste fit laudabilꝛ fit. ¶ 3ª con° tāgit scđaz cōsideratōez si aliqđ contrariū ꝑdicetur đ vno cōiugatoꝝ tūc cōtrariū talis ꝑdicati ꝑdicabitur đ cōtra° cōiugati. vt si iusticia sit scia iiusticia erit ignorātia. ⁊ q̄đ iuste fit sciētifice fit. iō q̄đ iiuste fit ignorater fit. ¶ In scđa ꝑticula docet terminare ꝓbleuma simplicis iheren° ꝑ locū a gnātōe ⁊ corruptōe ⁊ itendit duas cōclōes. Quaꝝ ꝑma est h̄. locꝰ a generatōe ⁊ corruptōe tenet affirmatiꝫ ⁊ negatiꝫ. De loco a generatōe ponit tres maxīas. Prima est. quoꝝ generatōes sūt bone ipa sūt bona. Secundā. q̄cunqz sunt bona coꝝ generatōes sunt bone. Tertia. si gnātōes sint male ipa sunt mala. Pro loco a corruptōe ponit duas maximas. Prima est. quorum corruptiōes sunt bone ipsa sunt mala. Secunda. quorum corruptiones sunt male ipsa sunt bona. ¶ Secunda conclusio. locꝰ a gn̄abilibus ⁊ corruptibilibꝰ similiter valet affirmatiue ⁊ negatiꝫ. ꝓbat per duas maxīas. Prima ē. si generatiua sint bona: et ipsa genita sūt bona. Secūda. q̄ꝝ corrūpētia sūt bona: ipsa sunt mala.

Conclusio R̄n̄salis. cōsequētia econtrario tenet formaliter in contradictorijs. ⁊ ꝯña in ipso formaliter tenz in alijs oppositis. Hec ꝯclusio satꝭ pz ex dictꝭ.

Primo Dubitatur. vtrū per locū a siliꝭ possit terminari probleūa simplicis inherentie. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in quarta parte huiꝰ capituli docet arist. terminare probleuma simplicꝭ inherētie ꝑ alios locos dyaleticos. et ꝑrio per locū a simili ponēdo talē conclusionē. ¶ In similibꝰ similiter se habēt. vt si disciplina sit vna pluriū: et opinio erit vna pluriū. et si visū habere sit videre. silꝛ auditū habere erit audire. Et subdit quoddā documētū ꝙ in similibꝰ oportz arguere ea parte q̄ sunt similia. et non ea parte q̄ dr̄nt. iō nō sequitur ꝙ si scire sit intelligere ꝙ vnū scire sit vnū intelligere. et ꝙ plura scire sint plura itelligere. quia cōtingit plura scire: intelligere autē non. 2° termiat probleuma simplicꝭ inherētie scđm magis et minꝰ ponēdo talē ꝯclōnem. ¶ Si simplꝛ ad simplꝛ. ⁊ magis ad magis. vt si voluptas sit bonū. magis voluptas erit magꝭ bonū. et si iiuriā facere sit malū. magis iiuriā facere est magis malū. ⁊ tenet iste locꝰ tā aᵗᵉ q̄ꝫ negatiꝫ. Tertio docz ꝭmiare probleūa simplicis inherētie ꝑ locuz a maiori ad minꝰ ponēdo talē cōclusionē. ¶ Locꝰ a maiori fit tribus modis. ꝑ. qn̄ vnū ꝑdicatū ꝑdicaꝛ de duobꝰ subis. maxīa. si cui magis videꝛ ieē n̄ iest. nec cui minꝰ. ⁊ si cui minꝰ videꝛ inēē. ⁊ cui magꝭ. 2°. fit qn̄ duo ꝑdicata dicūꝛ de vno subō. maxīa. si illud q̄đ magꝭ videꝛ iesse n̄ iest: nec illud q̄đ minꝰ. ⁊ illud q̄đ minꝰ videꝛ iesse iest: ⁊ illud q̄đ magis 3° fit qn̄ duo ꝑdicata ꝑdicāꝛ đ duobꝰ subis. maxīa. si illđ q̄đ magis videꝛ inēē n̄ isit illi cui magis videꝛ iesse. nec illđ q̄đ minꝰ videꝛ iesse ihebit ei cui minꝰ videꝛ iesse. ⁊ si illđ q̄đ minꝰ videꝛ iesse isit illi cui minꝰ videꝛ iesse. ⁊ illud q̄đ magis ierit ei cui magꝭ videꝛ ieē. Et subdit ꝙ illis tribꝰ mōis fit locꝰ a siliꝭ. vt ꝯducit ꝑ exēpla

Secūdo Dubitaꝛ. vtrū ꝑ locū a ꝑm q̄d ad simplꝛ possit ꝭmiari ꝓbleu-

ma simplicis inherētie. ¶ Pro dubio supponit̄ φ i hac vltia ꝑticl'a docz aristo. ēmiare ꝓbleuma simplicis inherētie ꝑ locū ex appōne ponē do tres cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit vnā cōsideratōnē q̄ ē h̄. si aliqd̄ appositū alteri faciat ipsū tale: ipsū appositū erit tale. vt si aliqd̄ appositū alteri faciat ipsū bonū vel albū. illd̄ qd̄ ē appositū erit bonū vel albū. ¶ Scd̄a ɔclō tāgit scd̄a; cōsideratiōnē q̄ est h̄. si illud qd̄ est appositū alteri faciat ipsuz magis tale: ipsū ē magia tale. Et subddit φ solū valet in bia q̄ suscipiūt magis ꝛ min⁹. ¶ Tertia ɔ° tāgit tertiā cōsideratiōnē. q̄ ē h̄. si illd̄ qd̄ scd̄z magl ꝛ mi⁹ iest ipsū simplr̄ iest. qꝛ si aliqd̄ n̄ sit albū vel bonū: ipsū n̄ erit magia āt b⁹ albū āt bonū. Et subdit φ ille loc⁹ n̄ tz ne^{rc}. qꝛ sortes n̄ dr̄ magl vel b⁹ bō. ꝛ tn̄ n̄ proptea n̄ dr̄ n̄ bō. Cōseq̄nt i h̄ z°pūcto hui⁹ ꝑticule docet termiare probleūa simplicl inherētie ꝑ locū a scd̄z qd ad simplr̄ ponēdo tres ɔclusiōes. q̄ꝝ pria tāgit vnā ɔsideratōnē q̄ est h̄. si aliqd̄ ꝑdicatū isit alicui subo h̄z qd cōtigit et ipsū iee simplr̄. ꝛ silr̄ si isit qn̄ vel vbi pz qꝛ illud qd̄ ē iposſibile simplr̄ iesse alicui n̄ inest sibi scd̄z qd. neqꝫ qn̄ neqꝫ vbi. ¶ Scd̄a ɔ° tāgit. 6. istātias cōtra ꝑdictā cōclusionē. Pria ē h̄. isti sūt nat'alr̄ studiosi liberales ꝛ casti. ḡ ipsi sūt simplr̄ studiosi liberales vel casti. ɔña nō valz. z^a istātia. n̄ seq̄r. ɔtigit aliqn̄ aliqd̄ corruptibiliū n̄ corrūpi. ḡ simplr̄ cōtigit aliqd̄ corruptibiliū n̄ corrūpi. Tertia istātia. n̄ seq̄r. expedit vti dieta i locl eg̊tatis. ḡ simplr̄ expedit vti dieta. Quarta istātia. n̄ seq̄r possibile ē tm̄ vnū ens eē i h̄ loco. ḡ simplr̄ iposſibile ē tm̄ vnū ēs esse. Quita istātia. nō seq̄r. bonū ē mactare patrē i triuallis. ḡ simplr̄ bonū ē mactare patrē. Sexta istātia. nō seq̄r medicia expedit eg̊tāti ḡ simplr̄ medicia expedit. ¶ Tertia ɔ°. illd̄ dr̄ simplr̄ φ nullo addito dr̄. vt illud dr̄ bonū simplr̄ qd̄ nullo addito dr̄ bonū. iō mactare patrē nō ē bonū simplr̄. s̄z solū ē bonū alicubi. s̄z dos bonorare ē bonū simplr̄.

Tertio

Dubitat̄ vt^m loci a simplr̄. ad magis. ab appōne. ꝛ a scd̄z qd ad simplr̄ formalit̄ teneāt. ¶ Ad pmā ꝑtē r̄ndet̄ ꝑ duas suppōes. tres distictōes. ꝛ tria dicta. Pria suppō ē hec. simplr̄ i proposito vocat̄ termin⁹ nō cōparatiue sūpt⁹ cū h̄ aduerbio magis. sed magl i ꝓposito vocat̄ termin⁹ cōꝑati grad⁹. vel t̄min⁹ positiui grad⁹ sūpt⁹ cū illo aduerbio magl. Scd̄a suppō. arguere a simplr̄ ad magl ē arguere ab añcedēte in quo ponit̄ aliqs termin⁹ nō cōꝑatiu⁹ sine addito hui⁹ aduerbij magl. ad ɔñs i q̄ ponit̄ idē termi⁹ cū illo aduerbio magl. vt arguēdo sic. sor. n̄ ē alb⁹. ḡ sor. n̄ ē magl alb⁹. Prima distin°: duplr̄ pōt argui a simplr̄ ad magis. vno°: ab vno simplr̄ ad aliud magis. sic nup argutū ē. Alio°: arguēdo a plib⁹ simplr̄ ad pl'a magis. ꝛ h̄ fit qn̄ i añcedēte sūt pl'a simplr̄. ꝛ i ɔñte sūt pl'a magl. vt arguēdo sic. albū ē coloratū. ḡ magl albū ē magl coloratū. Scd̄a disti°: duplr̄ pōt argui a plib⁹ simplr̄ ad pl'a magl. vno°: i ꝑpōib⁹ ca^{cis} qn̄ scz añs ē vna ꝑpō ca^{ca} i q̄ scz tas subm q̄ꝫ ꝑdicatū sūt t̄mi simplr̄ sūpti. ꝛ ɔñs est alia ca^{ca} cui⁹ subz ꝛ ꝑdicatū sūt idē t̄mi sūpti cū h̄ aduer° magl. vt iustū ē v̄tuosū ḡ magl iustū ē magl v̄tuosū. Alio° pōt argui a plib⁹ sim^r ad pl'a magl i ꝑpōib⁹ ypo^{cis} ɔdōalib⁹. sic qn̄ añs ē vna ɔdōalis i q̄ ad vnū simplr̄ denōt̄ seq aliud simplr̄. ꝛ ɔña ē vna alia cōdōalis i q̄ ad vnū magl ōnōt̄ seq aliud magl. vt si aliqd ē iustū illud ē v̄tuosū. ḡ si aliqd ē magl iustū illd̄ ē magl v̄tuosū. Tertia distin°: du^r pōt fieri ɔpa°de simplr̄ ad magl. vno°: ꝑ ɔpatōnē ꝓpe dictā. qn̄ scz dispō i q̄ fit ɔpa° ɔpetit vtriqꝫ ɔpabiliū. vni tn̄ magl certa ꝛ ōteriata ꝓpor^{ne} q̄ꝫ alteri. sic qn̄ bō ꝛ equ⁹ cōꝑant̄ i albedie. Alit̄ fit ɔpa° a sim^r ad magl ꝑ cōꝑatōnē abusiuā. qn̄ scz cōꝑabilia aliter se h̄nt q̄ꝫ dictū sit. ꝛ de ista n̄ ē hic s̄mo. Primū dictū. ab vno simplr̄ ad vnū magia tz formalr̄ ɔña ne^{uc}. sed e ɔ° tz affirmatie. pria ꝑs pz qꝛ bn̄ seq̄r ethiops n̄ ē alb⁹. ḡ ethiops n̄ est magis alb⁹. ꝛ sic ō silib⁹. z^a ꝑs pz. qꝛ bn̄ seq̄r petr⁹ ē melior seu magl bon⁹ q̄ꝫ iudas. ḡ petr⁹ ē bon⁹ possz et ꝓbari ꝑ illā maxiaz φ ɔꝑatiu⁹ s̄p ꝑsupponit suū positiuū. s̄z n̄ eɔ. z^m dictū a plib⁹ sim^r ad plura magl arguēdo i ca^{cis} vl'r vz ɔña: q̄ttuor cōdōib⁹ obseruatl. Pria ē. φ illa q̄ ponūt̄ cē sim^r possint r̄cipe ɔpatōnē ōfectu c⁹ n̄ seq̄r hō ē aial. ḡ magl hō ē magl al'. z^a. φ ꝑdica° ō sim^r sit qditatia. iō n̄ seq̄r. albū est extēsū. ḡ magl albū ē magl extēsū. nec se^r. albū ē dulce. ḡ magis albū ē magl dulce. z^a ē. φ vnū sim^r n̄ dicat̄ qditatie ō alio sim^r ꝛ ō suo oppo^{to}: iō n̄ seq̄r albū ē colōtū. ḡ magl albū ē magl colōtū. qꝛ colōtū dr̄ qditatie ō albo. ꝛ nig̊ qd̄ ē oppositū ei⁹. 4.ª cōditio. φ i añte pōat̄ cōstātia t̄mioꝝ ɔñtl. iō nō seq̄r formalr̄. iustū ē v̄tuosū. ḡ magl iustū ē magis v̄tuosū. qꝛ posito φ oēs hoies eq̄lr̄ essēt iustitia añs esset veꝝ ꝛ cōseq̄ns falsū. Istis ɔdōib⁹ obseruatis formalit̄ tenet ɔña. vt seq̄r forma

liter. iustū ē v̄tuosū. ⁊ magis iustū est. ḡ magis iustū ē magis v̄tuosū. Tertiū dictū. in ypotheticis ↄditiōalib⁹ valz formalr̄ ↄn̄a. a plurib⁹ simplr̄ ad p̄la magia. obseruatis trib⁹ cōditiōibus p̄dictis. vt bn̄ seq̄r si aliqd̄ ē iustū illud ē v̄tuosū. ḡ si aliqd̄ ē magis iustū ipsū ē magis virtuosū. ¶ Ad scd̄az p̄tē dubij r̄ndet̄ per vnū dictū: Loc⁹ ab oppōe r̄gulat⁹ per duas maxīas text⁹ enumeratas i dubio p̄cedēti tenet vl̄r tribus cōdōib⁹ obseruatis. Pr̄ia ē q̄ illud qd̄ apponit̄ nō sit forma illi⁹ cui apponit̄. defectu cui⁹ non seq̄r albedo addita sorti facit sortē albū q̄ pri⁹ nō erat. ḡ albedo ē vel erat p̄us alba. nec seq̄r aīa addita corpi fac̄ ipsū aīatū. ḡ aīa ē vel fuit pri⁹ aīata. Scd̄a ↄditio q̄ p̄ appōnē vnius ad alter̄ n̄ reddat̄ resultās tale p̄ alteratione̅ illor̄ inter se. iō non seq̄r. aq̄ addita calci facit calcē calidā. ḡ aqua ē vel erat pri⁹ calida. nec seqtur. calidissimū additū frigidissimo fac̄ resultās tepidū. ḡ calidissimū ē vel erat pri⁹ tepidū. Tertia ↄdō. q̄ appositū nō faciat aliud tale de p̄ accidēs. iō nō seq̄r. diuitie apposite hoi reddūt ipsū peiorē. ḡ diuitie sūt m̄le. ¶ Ad tertiā partē dubij r̄ndet̄ p̄ vnū dictū. Loc⁹ a s̄m q̄d ad simplr̄ tenet formalr̄ ↄstructiue q̄ttuor ↄditionib⁹ obseruatis. Pr̄ia ē q̄ d̄terminatō faciēs dictū scd̄z q̄d sit nata ↄuenire toti ⁊ nō sit restrictiua ad p̄tē q̄ nō sufficiat denoiare totuz ideo non seq̄r. ethiops ē alb⁹ scd̄z dētes. ḡ ethiops ē alb⁹. Scd̄a ↄditio q̄ talis d̄termia⁹ n̄ cōueniat dicto simplr̄ solū scd̄z significatōnē attributiuā ⁊ min⁹ principalē. iō n̄ seq̄r. lapis ē hō fict⁹ vel sculpt⁹. ḡ lapis ē hō. Tertia ↄdō q̄ talis de̅rmiatio n̄ faciat dictū simplr̄ alit̄ supponere vel p̄ alio. iō n̄ seq̄r. chymera ē ēs ymaginabile. ḡ chymera ē ens. Quarta ↄditio. q̄ t̄lis determinatio ⁊ dictū simplr̄ nō sint d̄terminationes accn̄tales nate se inuicē vno mō d̄terminare et seorsū aliqd̄ tertiū. ideo nō seq̄r sortes est bonus faber. ergo sortes ē bonus.

Ad rōnes

Ān̄ oppositū. ¶ Ad p̄mā dicitur q̄ ad debite arguēdū in ↄdictorijs req̄rūt̄ due ↄdōnea. Pr̄ia ē q̄ negatio teneat̄ infinitant̄. Scd̄a q̄ an̄a sit p̄positō vl̄is affirmatia vel negatia. vel p̄ticularis ne⁹ᵃ. rōne cui⁹ hec ↄn̄a n̄ valz. nō asin⁹ est n̄ hō. ḡ hō est asin⁹. nec ista homo ē aīal. ḡ nō hō ē nō aīal req̄rit̄ etiā q̄ in an̄cedēte ponat̄ ↄstātia t̄mior̄ ↄn̄tis. ⁊ ratio ē q̄ ↄn̄a ec̄rio termior̄ i contradictorijs equalet ↄuersioni p̄ contrapōnē. ¶ Ad scd̄az d̄r̄ q̄ ad debite arguēdū i ↄrijs oz arguere in p̄dicatiōib⁹ per se ⁊ in cōtrarijs inter que nō ē mediū. ⁊ ad arguēdū i p̄rīuatia oz arguere in p̄dicatis per se. q̄ p̄uatio habit⁹ superiora restringit̄ per p̄uationē habit⁹ inferioris. sed ad arguēdū in relatiuis sufficit arguere in predicatis p̄ se. Et per h̄ patz respōsio ad t̄riā. ¶ Et hec de secūdo thopicor̄.

Circa initiū t̄tij libri thopicorūz. Querit̄ vt⁹ᵐ illud qd̄ est in gn̄e sit magis eligēdū eo qd̄ nō est in gn̄e. et bonū simpliciter sit melius eo qd̄ ē bonū alicui ¶ Et arguitur p̄rio ↄtra p̄mā partē. q̄ substantia ē magis proprie aliq̄d q̄z accidēs. per p̄hm. q̄rto methaphiśice. ḡ subā ē magis p̄prie h̄ aliquid q̄z accn̄s. mō iustū est subā cū sit homo iustus. et iustitia ē accidēs. ḡ iustū ē magis p̄prie h̄ aliq̄d q̄z iustitia. et p̄ ↄn̄s iustū dicit̄ esse magis in gn̄e q̄z iustitia. ¶ Scd̄o sic. iustū est subā ⁊ iustitia ē accidēs modo q̄cūq̄z subā a toto genere melior ē ⁊ perfectior accn̄te. vt p̄z 7° methaphiśice. ḡ iustitia n̄ ē melior iusto. ⁊ p̄ ↄn̄s nō magis ↄpetit iustitie esse i gn̄e q̄z iusto. ¶ Tertio sic cōtra scd̄az p̄tē. q̄ si aliq̄d ē bonū alicui seq̄r q̄ est bonū simplr̄ p̄ locuz a p̄te in mō ad suū totū. et etiā ecōuerso seq̄r bonū simplicit̄. ḡ bonū alicui. ergo vnū nō est dignius altero.

¶ In oppositū tamē ē aristo.

Primo

Sciēdū est q̄ p̄o declaratiōe termior̄ ponūt̄ tres suppōnes. ⁊ vnū dictum ¶ Pr̄ia suppō est h̄. Ex p̄ria p̄te q̄stionis mote cōiter eliciūt̄ tres p̄pōes. Pr̄ia ē q̄ iustitia sit h̄ aliq̄d. ⁊ nō iustū. 2ᵃ ē. q̄ iustitia sit in gn̄e. et nō iustū. Tertia est. q̄ iustitia sit melior iusto. ex q̄ seq̄r q̄rta scz q̄ aliqd̄ accidens simplr̄ loquendo meli⁹ est q̄z aliq̄ subā. ¶ Scd̄a suppō q̄ facit ad itellectū suppōnis p̄cedētis ē h̄. q̄ per h̄ aliq̄d intellexit p̄hs formā q̄ forma ē q̄ dat esse rei ⁊ esse h̄ aliq̄d. ⁊ nō solū itellexit formā substātialē sed etiā accidentalē q̄ dat esse aliq̄

le vel aliquātū sed per non hoc aliquid intellexit subiīm forme. qđ in quātū hȝ ēēna in potētia ¶ Tertia suppō q aristo. in pposito loquit de genere boni ꝛ de bono bonitate morali nō aūt de bonitate nālī. qđ satis pȝ per hoc qđ subiūgit. nā hoc idē i genere boni: illud aūt nō. Ex q̄ infert tale dictū. de intētōe aristotel' ēē q illđ qđ est hoc aliqđ. scȝ forma vt iusticia ꝛ qđ ē in genere boni melius est eo qđ nō est hoc aliqđ: nec ē pprie in genere boni nec de p se sicut iusticia que ē hoc aliquid ꝛ i genere boni de p se melior est bonitate morali q̄ȝ iustū. i. subiīm iusticie a quo circūscribit iusticia: et illud subiectum vt sic dicit nō hoc aliquid ꝛ etiā nō esse i genere boni bonitate morali. ¶ Pro secūda parte quesiti ponitur talis distictio. bonū simpliciter pōt duplr ɔsiđrari. Uno mō vt simplr tārū valet sicut sine addito. ꝛ sic nō capit hic. Alio mō pōt capi bonū simplr p eo qđ ē bonū oib' vel pluribus. ꝛ bonū alicui capit p eo qđ ē bonū vni soli vl' paucis. ꝛ sic ceteris paribus bonū simplr melius ē eo qđ est bonū alicui. qꝛ ceteris paribus quāto bonū cōuenit pluribus tanto melius est.

Secundo Sciēdū ē q ter: 1' liber thopicoꝝ in quo determinat aristo. de ānexo accidētis. s. de ɔparatōe scđm magis ꝛ min': ɔtinet duos tractatus. Quoꝝ prim' ɔtinet nouē capitula. In primo itēdit octo ɔclōnes. Quarū prima ē hec. dicēdū ē de duobus vel pluribus eligibilibus qđ ipoꝝ sit magis eligēdū ¶ Secūda ɔclusio. nō oportet determinare de ɔparatione eoꝝ que nimiū distant. nā nullus dubitat q beatitudo sit magis eligēda q̄ȝ diuitie sed determinādū ē de his de qbus dubitamus qđ eoꝝ sit magis eligēdū eo q nullā videmus vnius ad alteꝝ p̄eminētiā. ¶ Tertia cōclusio tāgit vnā ɔsideratōem q̄ est hec. diuturnius ꝛ certius est magis eligēdū intelligēdo ceteris parib': qꝛ hoies sūt meliores lignis ꝛ lapidib' q̄ sūt diuturniora. ¶ Quarta ɔclo tāgit scđaȝ ɔsideratōeȝ q̄ ē hec. magis eligēdū ē qđ eligit prudēs vel bon' vir vel lex recta vl' studiosus circa singula in eo q tales sunt vel scientes in vnoquoq̄ȝ genere vl' q̄cūq̄ȝ plēs vl' oēs eligūt. vt in medicina eligēdū ē qđ plēs medicoꝝ vl' oēs eligūt. etiā eligibili' ē qđ gnālr oēs eligūt sicut bonū. oīa eni bonū appetūt. ¶ Quīta ɔ° tāgit tertiā ɔsideratōeȝ. illud ē simplr diuis ꝛ magis eligēdū qđ ē scđȝ meliorē disciplinā. sȝ illud est magis eligendū alicui quod est scđm ppriam disciplinā. ¶ Sexta ɔclo tāgit q̄rtam ɔsideratōeȝ q̄ ē hec. illđ qđ ē h aliqđ ē magis eligēdū eo qđ nō ē i genere vt iusticia iusto. iusticia eni ē i genere boni nō aūt iustū. ¶ Septima ɔclo tāgit qntā ɔsideratione. qđ ē ppter se eligēdū ē magis eligēdū eo qđ ppter aliud est eligēdū. vt sanū eē ē magis eligēdū q̄ȝ exercere qđ ordinat ad sanitatē. ¶ Octaua ɔclo tāgit sextā ɔsideratōem. illđ qđ p se ē eligēdū ē magis eligēdū q̄ȝ illud qđ p accñs ē eligēdū vt magis ē eligēdū amicos eē iustos q̄ȝ inimicos. volumus enim amicos eē iustos etsi nihil inde debeat nobis fieri: ꝛ ēt si sint apud indos. sȝ volum' p accñs inimicos eē iustos vt nihil nob nocēāt.

Tertio Sciēdū q tertiū. c. i quo determiat ō arist. de bono ɔparato scđm modū cālitatis ɔtinet q̄tuor particulas. Quaꝝ prima tangit duas ɔclōes de bono ɔparato ad genus cause efficiētis. Quaꝝ prima ē hec. Illđ qđ ē cā p se boni magis ē eligendū eo qđ ē per accñs. vt virt' ē magis eligēda q̄ȝ fortuna. ¶ Scđa ɔ°. illđ qđ ē p se cā mali magis ē fugiēdū eo qđ ē cā p accñs. vt vitiū ē magis fugiēdū q̄ȝ ca' spei. ¶ Scđa particula tāgit. 3. cōclōes ispiciēdo ad cām formalē. Prima ɔ° tāgit pmā ɔsideratōeȝ. illđ qđ ē simplr bonū magis ē eligendū eo qđ ē bonū solū alicui. vt sanū fieri qđ ē bonū simplr magis ē eligēdū q̄ȝ secare qđ solū bonū ē alicui. s. idigēti sectiōe. ¶ Secūda ɔ° tāgit scđam ɔsideratione. qđ ē bonū a nā ē magis eligēdū eo qđ nō ē bonū a nā. vt iusticia q̄ ē bonū a natura ē magl eligēda q̄ȝ iustū qđ ē bonū acqsitū. ¶ Tertia ɔ° tāgit tertiā ɔsideratōeȝ. qđ meliori ꝛ honorabiliori inest illđ ē magis eligēdū. vt illđ ē magis eligēdū qđ inē deo q̄ȝ illđ qđ inē hoi. ꝛ aīe q̄ȝ corpori. ¶ In tertia pticula ponit duas ɔclōes ispiciēdo ad cāȝ finālē. Prima tāgit vnā ɔsiderōeȝ. qđ ē ppriū melioris ē meli' illo qđ ē ppriū peioris. vt qđ dei q̄ȝ hoīs. nā lȝ de' ꝛ hō hēant coēȝ ɔuēiētiā: dnīt tñ adinuicē pprys dr̄ntija. ¶ Scđa ɔ° tāgit scđaȝ cōsiderōeȝ. qđ ē i meliorib' vel peioribus vel in honorabiliorib' ē meli'. vt sanitas melior ē robore vel decore. qꝛ sanitas cōsistit i hūidis ꝛ siccl ex qb' pus cōstitutū ē al. sȝ robur cōsistit i neruis ꝛ ossib'. decor aūt ē q̄dā cōmensuratio mēbroꝝ. ¶ In q̄rta pte ponit. 4. cōclōnes ispiciēdo ad finē. Prima con' tāgit vnā cōsiderōeȝ ꝛ ē h. finis ē magl eligēdus q̄ȝ ea que

ſtint ad finē. ¶ Scd̄a ɔclō tāgit ſcd̄aȝ ɔſiderati onē duoꝝ medioꝝ ad finē ordiatoꝝ. qd̄ ē ppi- quus fini magl ē eligēdū. Et ſubdit ꝙ illd̄ ē ma gis appetibile qd̄ ē ad finē vite ꝗ̄ qd̄ ē ad aliō vt mediū ad btitudinē magis ē eligēdū ꝗ̄ me diū ad prudētiā. ꝛ meᵐ poſſibile. i. facile magl ē eligēdū meꝰ ipoſſibili. i. difficili. ¶ 3ª ɔº tāgit tertiā ɔſiderōez. duobꝰ exn̄tibꝰ effectis cꝰ finis ē melior ipꝫ ē meliꝰ. Et ſubdit qd̄ dā documē- tū ad cognoſcēdū meliorē finē. ꝛ ē iſtō. ſi vnus finis plus ſupet aliū finē ꝗ̄ aliꝰ finis ſupet ſuū ppriū effectiuū tūc pimꝰ finis ē magl eligēdus tūꝗ̄ melior. vt btitudo plus ſupat ſanitatē ꝗ̄ ſanitas ſanatiuū. ḡ effectiuū btitudia ē meꝰ ſa nitate. ¶ 4ª ɔº tāgit q̄rtā ɔſiderōez. qd̄ ē meꝰ p ſe ꝛ hōrabiliꝰ ꝛ laudabiliꝰ illd̄ ē magis eligēdū vt amicitia diuitijs. ꝛ iuſticia ſanitate ꝛ robor̄ nā nullus honorat diuitias ppter ſe: ſꝫ ppter aliud. amicitiā vō ppter ſe ꝛ ſi nihil propter eā deat nobis neē. ¶ Coñr i. 3. c. deteriat de bonis ɔſideratl penes pl'itatē ꝛ paucitatē. ꝛ ɔtiet ſex ɔclōes. Pria tāgit vnā ɔſiderōez. qñcūꝗ̄ erūt aliq̄ duo ſibi iuicē valde ſilia: ita ꝙ ñ poſſumꝰ aſpicere peminētiā vniꝰ ad alteꝝ: vidēdū ē ad ɔñā ipoꝝ. q2 cꝰ ɔñs ē magis bonū illd̄ ē magis eligēdū. ſi aūt ɔña ſūt mala cꝰ ɔñs ē minꝰ malū illud ē magis eligēdū. ¶ 3ª ɔº tāgit tertiā ɔſide- rōez. pl'a bona ſūt paucioribꝰ bonis magis eli- gēda. Et ſubdit vnā iſtātiā. q2 vbi ē vnū eligē- dū ppter alteꝝ vnū tm̄ ē eligēdū magl ꝗ̄ vtꝝ- ꝗ̄ vt ſanitas ꝛ ſanū fieri nō ſūt magis eligēda ꝗ̄ ſanitas p ſe: eo ꝙ ſanū fieri eligimꝰ ppter ſa nitatē. ¶ 4ª ɔº tāgit q̄rtā ɔſiōrōez. nihil phibꝫ ñ bona eē magis eligēda qbuſdā bonis. vt bti- tudo ꝛ aliqd ad qd̄ nō ē bonū ſic debilitas ſūt magis eligēda iuſticia ꝛ fortitudie. ¶ 5ª ɔº tāgit q̄ntā ɔſiōrōez. eadē bona ſt magl eligēda cū vo luptate ꝗ̄ ſine voluptate. ¶ 6ª ɔº tāgit ſextā cō ſiderōez. eadē bona ſūt magis eligēda ſine tri ſticia ꝗ̄ cum triſtitia.

Conclusio Rñſalis. Illud qd̄ ē i gn̄e ē magis eligēdū illo qd̄ ñ ē i gn̄e. vt bonū ſimʳ ē magis eligēdū eo qd̄ ē bonū alicui ad ſenſū de claratū in primo notabili.

Primo dubitaꝛ. Utrū ānexū accn̄tl p locū a gn̄atiōe ꝛ corruptōe ſit cog̊ſcibile. Pro dubio ſupponiꝛ ꝙ ariſtl. i. 4. c. deteriat d̄ bono ɔparato ad tp̄s ad idigētiā ꝛ ad gn̄atōes ꝛ cor ruptōes. ꝛ ɔtiet. 3. ɔclōes. Pria tāgit duas ɔſide rōnes de bono ɔparato ad tp̄s. Pñā ē h̄. vnū qd̄ꝗ̄ ē magis eligēdū i tp̄e i quo magis valet. pꝫ. 3. exēplis. Primū exm. triſticia ē magis eli- gēda i ſenectute ꝗ̄ i iuuētute. 2m exm. vt prudē tia ē magis eligēda i ſenectute ꝗ̄ i iuuentute: nemo eni iuuenes eligit i duces: eo ꝙ nō ɔſtat eos eē prudētes. ſed fortitudo magis ē necīa i iuuētute ꝗ̄ i ſenectute. Tertiū exm. vt tēperā- tia ē magis eligēda i iuuētute ꝗ̄ in ſenectute. magis eī iuuenes ꝗ̄ ſenes ɔcupiſcētijs mole ſtāꝛ. ¶ 2ª ɔſideratio. illud qd̄ i oi tp̄e vel i plibꝰ ē vtiliꝰ h̄ ē magis eligēdū. vt iuſticia ꝛ tēperā- tia q̄ ſūt ſemper vtiles ſūt magis eligēde ꝗ̄ for titudo q̄ aliqñ ē vtil'. ¶ 2ª ɔº tāgit vnā ɔſiōrōez de bono ɔparato ad idigētiā ꝛ ē h̄. illud q̊ bito nō idigemꝰ altero ē magis eligēdū ꝗ̄ q̊ bito in digemꝰ altero. vt iuſticia ē magis eligēda forti tudine. nā ſi oēs eēnt iuſti nihil eēt vtilis forti tudo. ſi aūt oēs eēnt fortes adhuc eēt vtilis iu ſticia. ¶ 3ª ɔº tāgit vnā ɔſiderōez de bono ɔpa- rato ad gn̄atōes ꝛ corruptōes: ꝛ ē h̄. quoꝝ cor ruptōes. i. abiectōes ſūt fugiēde ipa ſūt magis eligēda. ꝛ quoꝝ gn̄atiōes ꝛ ſūptiōes ſūt magis eligēde ipa ſūt magis eligēda. ¶ Coñr i. 5. c. de teriat de bono ɔparato penes pximitatē ꝛ ſili tudinē. ꝛ itēdit. 4. ɔclōnes. Quaꝝ pª tāgit vnā ɔſiderōem q̄ ē h̄. qd̄ ē pximiꝰ bono illud ē ma- gis eligēdū. 2ª ɔº. qd̄ ē bono ſiliꝰ ē magis eligē- dū. vt iuſticia iuſto. 3ª ɔº. qd̄ ē meliori ſimilꝰ eſt magis eligēdū. vt dicūt gdā aiacē eē meliorē vlixe: eo ꝙ aiax ſit ſimilior achili. ¶ Et ſubdit iſtātiā. q2 nihil phibet aiacē eē ſimiliorē achi- li ñ i eo ꝙ optimꝰ ē. Soluit ꝙ ſi ſit ſolū ſimilis i ridiculoſioribꝰ ñ oꝫ ꝙ ſit melior. vt ſimia q̄ ē ſimilior hoi ꝗ̄ equꝰ ꝛ tñ ſimia ñ ē melior equo. 4ª ɔº. illud qd̄ ē ſiliꝰ meliori illd̄ ē meꝰ ꝛ magis eligēdū ꝗ̄ illd̄ qd̄ ē ſiliꝰ peiori. Subdit iſtātiā. q2 nihil phꝫ illū g ē ſimilis meliori paꝝ ſimilē eſſe. illū āt g eſt ſimilis peiori ɔtigit eſſe valde ſimilē peioribꝰ vt ſi aiax ſit paꝝ ſimilis achili: ꝛ vlixes ſit valde ſimilis neſtori: ſic ꝙ aiax ſit paꝝ ſimilis achili i peioribꝰ: ꝛ vlixes ſit neſto ri peiori valde ſil'is i peioribꝰ. ꝛ equꝰ ē ſilior aſi no i melioribꝰ. ſimia vō eſt ſilior hoi i peioribꝰ. Dā iſtātiā ñ ſoluit ariſtl. ſꝫ poſſet ſolui ſic pce dens. Et per h̄ pꝫ rñº ad duᵐ

Secundo dubitaꝛ. Utrū illd̄ qd̄ ē acq rendū difficiliꝰ ſit magl eligendū. Pro duº ſup poniꝛ ꝙ i. 6. c. deteriat de bono ɔparato penes nobilitatē ꝛ difficultatē. ꝛ itēdit. 14. ɔclōes. pª eſt h̄. nobiliꝰ eſt magl eligendū eo qd̄ ē minus

nobile. ¶ Scḋa xclō. qḋ ē ad agrediēdū difficili-
us illud ē magꝭ eligēdū. magis. n. amamꝰ cū ha
bemꝰ qḋ n̄ ē facile sūere. ¶ 3ª cª. illud qḋ ē magꝭ
ꝑpriū ē magꝭ eligēdū eo qḋ ē coiꝰ. ¶ 4ª ꝯ°. illḋ
ad qḋ nulla difficultas seꝛ ē magis eligēdū eo
ad qḋ seqꝛ̄ difficultas. ¶ 5ª. si h̄ sit meliꝰ illo op
timū hꝰ erit meꝰ optio illiꝰ. vt hō est melior ꝙ̄
equꝰ. iō optimꝰ hō ē melior optio eq̄. ⁊ eꝯ̄ si op-
timū hꝰ sit meꝰ optio illiꝰ ⁊ simʳ: silʳ h̄ ē meꝰ il-
lo. vt si optimꝰ hō sit melior optio eq̄ ⁊ hō simʳ
ē melior eq̄. ¶ 6ª ꝯ°. illa sꝛ̄ magꝭ eligēda iq̄bus
amici pn̄t participare ꝙ̄ illa iq̄bꝰ n̄ pn̄t partici
pare. ¶ 7ª. illud ē magis eligēdū qḋ volūmꝰ ad
amicū facere ꝙ̄ illud qḋ volumꝰ ad quēlꝫ fa-
cere. vt iuste agere ⁊ bn̄ facere ē magis eligēḋ
ꝙ̄ videri bn̄ facere. etiā amicis volumꝰ bn̄ face
re. alijs aūt suffic̄ videri bn̄ facere. ¶ 8ª ꝯ°. illa sꝛ̄
meliora ⁊ magis eligēda q̄ sumūꝛ cū circūstā-
tijs necījs vt bn̄ viuere qḋ ē bonū ex circūstā-
tia ē magis eligendū ꝙ̄ viuere qḋ ē bonū simʳ.
¶ 9ª ꝯ°. aliqn̄ meliora n̄ sꝛ̄ magꝭ eligēda vt pha
risimʳ meliꝰ ē ꝙ̄ ditari. tn̄ idigēti ē eligendū di
tari magis ꝙ̄ phari. ¶ 10ª ꝯ°. bonū ex circūstā
tia ē magis eligēdū bono necio. ¶ 11ª ꝯ°. qḋ n̄ idi
get aº magis ē eligēdū eo qḋ aº idiget. vt iusti
cia fortitudie. ¶ 12ª ꝯ°. qḋ ē eligēdū sine aº. ⁊ aliḋ
n̄ ē eligēdū sine eo illḋ ē magis eligēdū vt ptās
sine prudētia nō ē eligēda. prudētia vº sine po
testate eligēda ē. ¶ 13ª ꝯ°. qn̄cūqꝫ aliq̄ duo sic se
hn̄t ꝙ negamꝰ alterꝝ nob̄ iesse vt reliquū vide
aꝛ̄ nob̄ iesse tc̄ illḋ qḋ volumꝰ nob̄ videri iesse ē
magis eligēdū. vt igeniosū eē magis ē eligēdū
ꝙ̄ studere. nā studere negamꝰ vt igeniosi eē vi
deamur. ¶ 14ª ꝯ° siq̄s amittēs duo bona de q̄-
bus ꝗ̄liter ꝯtristeꝛ̄ tc̄ de cꝰ tristicia minꝰ ē icre-
pādus h̄ ē magis eligēdū. sꝫ si de altero amisso
nō tristaꝛ̄ ⁊ magis sit icrepādus tc̄ ipꝫ ē magis
eligēdū. vt si ꝑdēs sciaꝫ ⁊ pecuniā nō tristeꝛ̄: et
de ꝑditōe scie magis sit icrepādus ꝙ̄ de amissi
one pecunie tc̄ scia ē eligibilior pecūia.

Tertio Dubitaꝛ̄. Utrū bonū propriū sit magis eligēdū bono coi. Rn̄r ꝑ
vnā distictōeꝫ ⁊ tria dcā. Disticº ē h̄. dupˣ ē bonū
ꝑpriū. qḋdā ē cꝰ vsus vniꝰ n̄ ipedit vsū alteriꝰ
sic̄ ē d̄ luie i ordie ad visū. Aliud ē bonū cꝰ vsus
vniꝰ ipedit vsū alteriꝰ vt pecūia vl' equꝰ q̄ si ab
vno possideāꝛ̄ ipediꝛ̄ vsus alteriꝰ circa ea. ¶ pᵐ
dcm̄. bonū pº dictū ꝙ̄to coiꝰ tāto ē meliꝰ saltē
ꝑ se vel ꝑ accn̄s. ⁊ sic itelligiꝛ̄ dcm̄ arist. pº ethi.
dn̄tis. ꝙ ꝙ̄to bonū ē coiꝰ tāto meliꝰ ē ⁊ diuiniꝰ
sic ēt itellīꝛ̄ ꝯsideratio superius posita i isto ter
tio ꝙ simʳ bonū magis ē eligēdū eo qḋ ē alicui
bonū. ¶ 2ᵐ dcm̄. bonū 2ºº dcm̄ ꝙ̄to ē magis ꝑ-
priū alicui tāto ē sibi meꝰ. vt meꝰ ē oī hoi ꝙ vnꝰ
equꝰ sit solū sui ꝙ̄ si eēt sui ⁊ cū h̄ alteriꝰ. ¶ 3ᵐ di
ctū. lꝫ bonū 2ºº dcm̄ ꝙ̄to magꝭ ē ꝑpriū tāto sit
meꝰ illi nō tn̄ seqꝛ̄ ꝙ sit meꝰ simʳ. qꝛ simʳ bonū
qḋ ē coiꝰ diciꝛ̄ simʳ meliꝰ eo ꝙ bonū supiꝰ sit
diffusiuū. ¶ Supaddūꝛ̄ isup. 3. difficultates ꝑ
declone textꝰ. Prima. vtrū non bona q̄busdā
bonis sint eligibiliora. Et videꝛ̄ ꝙ nō. qꝛ si sic se
q̄reꝛ̄ ꝙ malū i aliq̄ casu eēt eligibile: imo etiaꝫ
pcm̄ mortale eēt eligibile si iungereꝛ̄ cū vno
alio maiori bono. Rn̄r ꝑ vnā distictōeꝫ ⁊ duo
dcā ⁊ vnā suppōnē. Suppō est h̄. nō bona dn̄r
aliq̄ duo quoꝝ vnū ē bonū ⁊ aliḋ nō bonū qḋ
tn̄ nō ē malū moraliꝛ̄. Distinctio ē h̄. Duplex
ē malū. qḋdā ē malū ꝭm se sic ꝙ ꝑpter quēcūꝫ
finē fiat sp̄ ē malū sic̄ ē odiū dei. Aliud ē malū
qḋ lꝫ ꝭm se sit malū tn̄ ꝑpter ordinatōeꝫ eiꝰ ad
debitū finē pōt reddi bonū. vt sustinere famē
vel frigꝰ ē de se malū. tn̄ sustinere famē vel fri
gus propter sciaꝫ ꝯsequēdā nō ē malū. Priᵐ
dcm̄. si aliqua sint nō bona ita ꝙ vnū sit malū
primo mō illa nō sunt eligibilia sicut felicitas
⁊ odiū dei illa simul sūpta nō sūt eligibilia. 2ᵐ
dcm̄. aliqua nō bona. s. quoꝝ vnū ē bonū emi
nens. et alteꝝ est malū scḋo mō sunt bene eligibi
lia. sicut esse in luto. et habere centum mar-
cas auri sūt eligibiliora ꝙ̄ habere duos dena-
rios tantū. similiꝛ̄ sūma felicitas et parua fe-
bris sūt eligibiliora ꝙ̄ scientia ⁊ diuitie. ¶ Ad
ratōnē diciꝛ̄ ꝙ licet hō eligēdo malū pmo mō
peccaret mortaliꝛ̄ nō aūt eligēdo malū 2º mō.
¶ Scḋa difficultas. vtrū si oēs hoies essēt iu-
sti non indigeremꝰ fortitudine. Rn̄deꝛ̄ ꝑ du-
as distinctōes. ⁊ tria dicta. Pria distinº ē h̄. du
plex ē fortitudo. q̄dā ē corꝑalis scḋꝫ quā. s. hō
pōt portare magnū pōdꝰ. ⁊ d̄ illa n̄ itēdit arist.
qꝛ quūuis hoies essēt iusti adhuc idigerēt for-
titudie tali. qꝛ adhuc indigerēt labore ad sub-
ueniēdū necījs ad vitā. a q̄bus nō preseruaret
nos iustitia. Alia ē fortitudo moralis de q̄ est ꝑ
pn̄ti sermo. ⁊ ē q̄dā hitꝰ moderatiuꝰ passionuꝫ
que sūt timor et audacia. ¶ Scḋa distinº. forti
tudo moralis duplicē habet actū. quidā ē inte
rior. et ē electio ad aggrediēdū terribilia. vel
ad expectādū vel fugiēdū tēpore et loco ꝯgru
is scundum dictamen rationis Alius vero est
actus exterior qui est q̄daꝫ executio corꝑalis

vt pugnare cōtra bellicosos vel viciosos. vel circa ferocia aialia. ¶ Primū dictū. si oēs homines essēt iusti adhuc idigerem⁹ fortitudine capiēdo fortitudinē tā ꝑ ipsa vtute ꝙ ꝑ actui teriori. patꝫ. qꝛ fortitudo q̄ ē vt⁹ ꝛ etiā act⁹ ei⁹ i terior sūt q̄dā ꝑfectiōes aīe ipsā itrisece ꝑficiētes. ḡ si oēs hoīes essēt iusti adhuc idigerem⁹ fortitudie. 2ᵐ dictū. si oēs hoīes essēt iusti adhuc idigerem⁹ actu exteriori fortitudis. pꝫ. qꝛ adhuc idigerem⁹ exercitio bellico ꝯtra feras. 3ᵐ dictū. si oēs hoīes essēt iusti nō indigerem⁹ actu exteriori fortitudis ꝯtra hoīes. pꝫ. qꝛ si oēs hoīes essēt iusti quisq₃ vellet tribuere alteri qḋ suū ē. et ideo n̄ esset cā belli. ¶ Tertia difficultas. vtrū illud qḋ est difficili⁹ sit eligibili⁹. Respōdet per vnā distinctionē. ꝛ tria dicta. Distinctio ē h̄. difficultas rei pōt dupl'r attendi. vno° ex pte vsus. alio° ex pte acq̄sitōis. ¶ Primū dictū est istud. res q̄ ē difficilior] vsus ceter] paribus nō ē melior. patꝫ. qꝛ difficultas acq̄sitōis ē quedā acq̄sitio malicie ꝛ faciēs ad mīorē eligibilitatē iustitie. ideo dicit aristo. i textu ꝙ ea ad q̄ nulla difficultas seq̄t sūt eligibiliora. 2ᵐ dictū. illa res q̄ ē difficilior] acq̄sitōia ātecꝙ acq̄rat ē min⁹ eligibilis. patet sic ꝓcedēs. 3ᵐ dictū. res acq̄sita q̄ cū maiori difficultate fuit acquisita ceter] parib⁹ est magis eligibilis q̄ ad cōseruationē. ita ꝙ eligibili⁹ est ipsā ꝯseruare ꝙ aliā ceter] parib⁹. Ratio est. qꝛ talis res nō ita de facili acq̄rit sicut alia res. ergo ꝛc̄.

Ad rationes Añ oppositū satis patēt erūt solutiōes ex dict].

Queritur Utrū illud qḋ additū ē alteri faciat ipsū magis tale. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ sol facit terrā magis calidā ꝙ lignū. et tñ sol nō est mag] calidus ꝙ lignū. ḡ ꝛc̄. ¶ Scḋo sic. paruus ignis cui approxiat̄ calefactibile facit ipsū mag] calidū ꝙ magnus ignis cui non ita calefactibile approxiat̄. ꝛ tñ paruus ignis nō ē magis calid⁹ ꝙ magn⁹. ḡ ꝛc̄. ¶ Tertio sic. maior albedo apposita alicui subo facit ipsū mag] albū ꝙ mior albedo. et tñ maior albedo nō ē magis alba. cū idē de seipso nō predicet̄ denoīatiue. ¶ In oppositū tamē ē arist.

Primo Sciēdū ē ꝙ in septio capitulo dat aristo. q̄nq₃ ꝯsiōratiōes de bono ꝯparato penes vtutē. et scḋm h̄ sūt quinq₃ ꝯclusiōes. ¶ Pria ē hec. eoꝝ que sūt eiusdē speciei illud qḋ habet ꝓpriaꝫ virtutē ē magis eligēdū eo qḋ nō habet. ꝛ vtrisq₃ habētib⁹ propriā vtutē: illud ē magis eligēdū qḋ maiorem habet vtutē. ¶ Scḋa ꝯ°. illud qḋ additū alicui facit ipsū bonū ē magis eligēdū: ꝙ illud qḋ sibi additū nō facit ipsū bonū. et si ābo faciant bonū: illud ē magis eligendū qḋ facit magis bonū. pꝫ per sīle. qꝛ illud ē calidi⁹ qḋ calefit ꝙ illud qḋ nō calefit. ꝛ ābob⁹ calefaciētib⁹: illud quod mag] calefacit ē calidi⁹. ¶ Tertia ꝯ°. illḋ qḋ facit pricipali⁹ esse bonū mag] est eligendū ꝙ illud qḋ facit min⁹ ꝑncipale. vt vt⁹ que facit aīam bonā magis ē eligenda ꝙ sanitas q̄ facit corp⁹ bonū. ¶ Quarta ꝯ°. ispiciēdū est i casib⁹ ꝛ vsib⁹ accñtib⁹ et operib⁹. qꝛ si hoc sit mag] eligendū: tūc casus vsus et operatio hui⁹ magis debet eligi: ꝙ casus ꝛ operatio alteri⁹. vt si illud qḋ iuste fit sit mag] eligēdū ꝙ illud qḋ fortiter fit: tūc iustitia ē magis eligēda ꝙ fortitudo. sil'r aūt et in aliis. ¶ Quita ꝯ°. si aliq̄d additū alteri faciat ipsū magis bonū: et aliud additū sibi faciat ipsū min⁹ bonū: illud qḋ mag] facit bonū ē mag] eligēdū. ¶ 6ª ꝯ°. illḋ ē mag] eligēdū cui⁹ sup̄abūdātia ē mag] eligēda. vt amicitia ē mag] eligēda pecunijs. qꝛ sup̄abūdātia amicitie ē mag] eligēda ꝙ sup̄abūdātia i pecunijs.

Secūdo Sciēdū ꝙ l. 8° caplo i. 7. ꝯclonibus tāgit. 8. ꝯsideratiōes de bono ꝯparato penes appōnē ꝛ ablationē. Pria est. si aliq̄d appositū alt'i faciat totū aggregatū magis eligēdū. ꝛ aliud eidē additū faciat totū aggregatū mi⁹ eligēdū: tūc p̄mū ē mag] eligēdū. Et subdit ꝙ h̄ ꝯsidera° n̄ hꝫ vitatē q̄n vnū illorū q̄ addūt̄ ē istrumētū illi⁹ cui fit addi° ꝛ alterū nō. lꝫ ei falx sit mag] eligēda ꝙ serra: tñ serra sociata cū arte fabricatō mag] ē eligēda: ꝙ falx sociata cū arte fabricatō. ¶ 2ª ꝯsidera°. illḋ ē mag] eligēdū q̄ rēoto ab aliq̄ illud a q̄ rēouetur r̄manet mi⁹ bonū. ¶ 3ª ꝯsidera°. illḋ ē mag] eligēdū qḋ ē eligēdū ꝑpt̄ se: ꝙ illḋ qḋ ē eligendū ꝑpt̄ gl'iaꝫ. vt saitas ē mag] eligēda ꝙ decor. Dr̄ aūt illud esse ad gl'iaꝫ qḋ nullo ꝯsciēte n̄ festinaret i esse. ¶ 4ª ꝯsidera° ē. qḋ eligit̄ ꝑpt̄ se ꝛ ꝑpt̄ gl'iaꝫ ē mag] eligēdū ꝙ illud qḋ elig'r ꝑpt̄ gl'iā tm̄. ¶ 5ª ꝯsidera°. si aliq̄ duo sint eligēda ꝑpt̄ se ꝛ ꝑpt̄ gl'iā: qḋ ē nobili⁹ ē mag] eligēdū. ¶ Sexta cōside°. illḋ qḋ ad oia vel ad plura ē vtile magis ē eligēdū. ¶ Septia cōsi°. qḋ ē ꝑpt̄ meli⁹ ē mag] eligēdū. vt illḋ qḋ ē ꝑꝑ vtutem ē magis eligēdū ꝙ illḋ qḋ ē ꝑꝑ delcātōeꝫ. ꝛ simi

liter illō ē magis fugiēdū qd̄ ē maioris boni i-
peditiuū. vt egritudo magis ē fugiēda fedita
te .i. turpitudine. q2 egritudo ē ipeditiua studi
ositatis virtutis et voluptatis. ❡ Octaua cōsi°: illō ē
magis eligēdū qd̄ semp ē eligēdū q̄3 illō qd̄ qn̄
Tertio q3 est eligēdū et aliqn̄ fugiendū.
Sciēdū ē q̄p nonū .c. cōtinet duas
ptes. In pria determiat de bono 3cto et n̄ cōpa-
rato: ponēdo duas cōsideratōes tactas i duab°
cōclusiōib°. Pria ē h̄. si illud qd̄ ē magis vtile sit
magis eligēdū etiā vtile ē eligēdū. vt si honora
bili° sit magis eligēdū. etiā honorabile ē elige-
dū. ❡ Scd̄a cō: illud qd̄ nālr̄ ē bonū: ē eligēdū.
❡ I. 2. pte i. 7. septē cōclonib° tāgit septē cōside
ratiōes de bono cōpato et n̄ cōtracto. Pria ē h̄.
qd̄ ē nālr̄ tale ē magis tale: q̄3 illud qd̄ nō ē nālr̄
tale. Scd̄a cō: illud qd̄ facit aliud tale ē magis ta
le: q̄3 aliud qd̄ n̄ facit ipsū tale. et si vtraq3 faci
ant talia: illō qd̄ magis fac̄ tale: ē magis tale. 3ª.
si duo cōparāt̄ ad aliqd̄ tertiū et vnū sit magis
tale q̄3 illud tertiū. et aliud sit min° tale: tūc p̄-
mū ē magis tale vtroq3 eoꝝ. 4ª. si aliqd̄ addi-
tū alteri faciat totū magis tale. et aliud eidē ad
ditū faciat totū mi° tale: tūc p̄mū ē magis tale.
5ª. illud qd̄ ab alio rēoto facit ipsū magis tale: ip
sū ē magis tale 6ª. illa q̄ sūt ipmixtiora suis 3ri-
is sūt magis talia. vt illud ē albi° qd̄ ē nig̊ iper-
mixti°. 7ª. illud cui magis cōueīt diffinitio ē ma
gis tale. vt si diffinitō albi sit color disgregati-
uus visus. illud ē albi° qd̄ ē magis disgregatiu°
Conclusio Rūsalis. si ali- visus.
qd̄ appositū alteri faciat ip
sū magis tale: tūc illud ē magis tale. Dec cō° d̄b3
itelligi i causis efficiētib° vniuocis q̄ sc3 suscipi-
unt dnoīationē sui effect°. d̄eb3 etiā itelligi in
causis nālib° et nō volūtariys. ad eādē etiā faci
unt cōditiones pri° enūerate in scd̄a pte vltimi
Primo duby scd̄i libri q̄stiōis vltie.
Dubitat̄. vtrū pbleūa pticula
re sit eisdē locis dyaleticis termināndū sic pbleu
ma vl'e. ❡ Pro dubio supponit̄ q̄p aristo. i 2° tra-
ctatu docet termiare pbleūa pticulare. et cōt3
duo capl'a. In p̊ intēdit. 6. cōclusiōes s̄m. 6. cōsi
deratiōes. ❡ Pria ē h̄. pbleūa pticulare ē eo-
dē mō termināndū sic vl'e. nā interimētes vl' cō
struētes vl'e: iterimūt vl' cōstruūt pticulare. vt
si pbet̄ q̄p oī iest etiā pbatū ē q̄p alicui iest. et si
fuerit pbatū q̄p nulli iest: etiā erit pbatū q̄p a-
licui n̄ iest. 2ª cōsidera°: ad t̄mināndū pbleūa pti
culare ispiciēdū ē ad locū ab oppositis. a cōiuga
tis. et a casib°. Pat3 exēplo prio i oppositis 3rie.
nā sic seqt̄: si ois voluptas est bōa q̄p ois tristi
tia sit mala: ita seqt̄ q̄p si aliq̄ voluptas sit bōa:
q̄p aliq̄ tristitia sit mala. 2° p3 de p̄tiatis. vt si a-
liqs sēsus n̄ est pō. q̄dā isēsibilitas nō ē i pō. 3°
patet de r̄latis. vt si q̊ddā opinatū sit discipli-
natū: q̄dā opio erit disciplina. 4° p3 d̄ 3dictori
is. vt si q̊ddā iiustū sit malū. q̊ddā iustū erit bo
nū. 5° p3 d̄ casib°. vt si iiustū sit malū: qd̄ iiuste
fit male fit. et si q̊ddā d̄lectabile sit fugiēdū: sc̄
q̄p q̄dā delectatō erit fugiēda p locū a cōiugatis
et ēt per eūdē locū seqt̄ q̄p si aliqd̄ d̄lectabile ē
psiciēs: q̄p q̄dā d̄lectatō erit bona. ❡ 3ª cōsi°: ad
termināndū pbleūa partir̄ inspiciēdū ē in gn̄a-
tōib° et gn̄atis. et silr̄ in corruptiōib° et corrupti-
uis. P3 trib° exēplis. primū ē. si aliqd̄ corrupti-
uū d̄lectatōis et discipline sit bonū: q̄dā d̄lecta
tio vl' disciplia erit mala. 2m exēplū. si q̄dā cor-
ruptio disciplie sit bōa: vel ei° gn̄a° sit mala. q̄-
dā scia erit mala. 3m exēplū. si obliuisci feda .i.
t'pia q̄ aliqs egit sit bonū. vl' ea r̄misci sit malū
tūc scire illa erit malū. 4ª cōsi°: ad termināndū
pbleūata pticlaria inspiciēdū ē ad locos a ma
iori. a minori. et a sili. Et subdit d̄ria3 int' istos lo
cos. q2 loc° a maiori solū t3 d̄structiue. vt si disci-
plina videat̄ magis bonū q̄3 voluptas: tūc si alī
q̄ disciplina n̄ sit bōa: ēt aliq̄ voluptas nō erit
bōa. s3 loc° a minori solū t3 cōstructiue. vt si vo-
luptas videat̄ mi° bonū q̄3 disciplina: tūc si vo
luptas sit bōa: ēt disciplina erit bōa. S3 loc° a
sili t3 tā cōstructiue q̄3 d̄structiue. vt si q̄dā po-
testas sit bōa q̄dā disciplina erit bōa. et si nulla
ptās sit bōa: nulla disciplina erit bōa. et h̄ si po-
testas et disciplina silr̄ sint bōa. 5ª cōsidera°: si il-
lud qd̄ maxime videt̄ ineē n̄ insit: tūc qd̄ min°
videt̄ iesse n̄ inerit. vt si prudētia n̄ sit bōa: tūc
nulla alia disciplina erit bōa. 6ª cōsi°: ad t̄mināndū
dū pbleūa ptir̄ ispiciēdū ē ad locū ex ypothe
si. q2 si fuerit cōcessū sic eē vl' n̄ eē in oib° sic ē in
vno. tūc si fuerit pbatū d̄ vno ēt pbatū ē d̄ oi-
bus. vt si fuerit cōcessū q̄p si aīa hois sit imorta-
lis q̄p oēs aīe erūt imortales: tūc si pbauerim°
aīa3 hois esse imortalē: simul pbabim° oēs a-
Secundo Dubita lias eē imortales.
tur. q̊t modis cōstruūt̄ et de-
struūtur pbleūata indefinita. ❡ Pro solutōe
supponit̄ q̄p in 3°. c. docet arist. t̄minare pbleu
ma indefinitū. et cōt3 tres ptes. In pria intēdit
vnā cōclusionē. et ē h̄. pbleūa idefinitū d̄struit̄
vno: s3 cōstruit̄ duob° modis. vt istud pbleūa

voluptas ē bonū. ɔ̄struit̄ p istā: nulla voluptas est bonū. ꝛ ɔ̄struit̄ per istas duas oīs voluptas ē bonū. ꝛ q̄dā voluptas ē bonū. ¶ In 2ª pte docet ɔ̄struere ꝓbleūata sūpta cū ɔ̄terminatione ponēdo talē ɔ̄clusionē. ꝓbleūata idefinita sūpta cū ɔ̄terminatiōe dupl̄r destruūt̄. Pꝫ tribus exēplis. p̄mū ē. si pōat̄ ista coplatia aliq̄ voluptas ē bonū. ꝛ aliq̄ voluptas n̄ ē bo^m: pōt ɔ̄strui p istā oīs voluptas ē bonū. ꝛ per istā nulla voluptas ē bonū. 2^m exēplū. si pōat̄ ista ꝓpōi definita exclusiua. tātū vna voluptas ē bōa: pōt destrui tripl̄r. vel qꝛ oīs voluptsa ē bōa. vel qꝛ nulla voluptas ē bōa. vl̄ qꝛ plures voluptates sūt bōe. 3^m exēplū. si positū sit ꝙ sola prudētia sit scia v̄tutū: pōt destrui q̄dru^r. vl̄ qꝛ oīs v̄t^9 ē scia. vl̄ qꝛ aliq̄ alia v̄t^9 ē scia. vl̄ qꝛ ipsa prudentis n̄ ē scia. vl̄ qꝛ nulla v̄t^9 ē scia.

Tertio Dubitat̄ qd ē vtile ad t̄minādū ꝓbleūa ptiсlar̄. ¶ Pro solutiōe suppōit̄ ꝙ i. 3ª pte hu^9 capituli itēdit arist. ad q̄ ɔ̄bem^9 ispicere ad t̄minādū ꝓbleūata ptic̄laria. ꝛ itēdit. 3. ɔ̄cl̄oes. Pria. ad t̄minādū ꝓbleūata pti^{ria} vtile ē ispicere ad singl̄ia. qꝛ si nulli singl̄iū isit destruēdū ē ꝓbleūa. si v̄o alicui isit ɔ̄struēdū ē: 2ª ɔ̄°. ispiciēdū ē ad gn̄a ꝛ spēs didēdo eas vsqꝫ ad idiuidua. ꝛ tūc si p̄dicatū isit oī vl̄ plib^9 ɔ̄struēdū ē ꝓbleūa. vl̄ dāda ē instātia. 3ª ɔ̄°. ad t̄minādū ꝓbleūata ptic̄lis ispiciēdū ē ad spēs p̄dicati accidētal̄. vt si qs dicat ꝙ tēp^9 n̄ mouet̄ vidēdū ē ad oēs spēs mot^9. ꝛ si nulla isit tp̄i: māifestū ē ꝙ tp̄s n̄ mouet̄. sil̄r si volu^9 ꝓbat̄ ꝙ aīa n̄ ē nūerus oꝫ didere nūez. nā oīa nūer^9 aut ē abūdās aut pfect^9. iō si aīa n̄ sit nūer^9 abūdās neqꝫ pfectus non erit numer^9.

Ad rationes Ān oppo^m. soluūt̄ ex specificatione q̄onis. ¶ Et h̄ de 3° thopicoꝝ.

Irca Initiū q̄rti libri thopicorū aristo. Queritur. vtrū qditas gn̄is sit a quidi_rate dr̄e real̄r disticta ¶ Et videt̄ ꝙ sic. qꝛ ipossibile ē idē r̄aīr esse pricipiū realis ɔ̄ueniētie et differētie. sꝫ qditas gn̄is ē p̄ncipiū ɔ̄ueniētie realis speciez ei^9. ꝛ qditas dr̄e ē pricipiū r̄alis differētie illaꝝ speꝝ. g̊ qditas gn̄is ꝛ dr̄e sūt r̄alit̄ disticte. ¶ 2° sic. ge^9 ꝛ dr̄a sumūt̄ a distinct̄ reb^9. g̊ distigūt̄ real̄r. añs pꝫ. qꝛ ge^9 sumitur a mā. dr̄s v̄o sumit̄ a forma. ¶ 3° sic. ge^9 nō p̄dicat̄ de dr̄a. g̊ ad iuicē real̄r distigūt̄. añs pꝫ p ph̄ꝫ i textu dicētē ꝙ neqꝫ ge^9 ɔ̄ dr̄a: neqꝫ dr̄a ɔ̄ gn̄e p̄dicabit̄. ¶ In oppositū argr̄. qditas generis n̄ ē r̄al̄r disticts a qditate spēi. nec ēt qditas dr̄e. g̊ ad iuicē n̄ distigūt̄ realit̄ qditas gn̄is ꝛ differētie. añs pꝫ. qꝛ qditas gn̄is ꝛ ēt dr̄e p̄dicātur p se i p̊ mō de ipa spē.

Primo Sciēdū ē ꝙ p ɔ̄claratiōe q̄stī est vna opīo q̄ poīt tria dicta. Primū dictū. in reb^9 simplicib^9 abstract̄ scꝫ a mā ē tātū vna cōpō r̄alis q̄ ē ɔ̄pō ex esse ꝛ essētia. in reb^9 v̄o mālib^9 est duplex ɔ̄pō realis. vna ē ɔ̄pō ipsi^9 ēē cū essētia. alia ē cōpō matie cū forma. 2^m dcm̄. oē i p̄dicamēto reponibile habet essētiā real̄r distinctā ab esse. 3^m dcm̄. eadē essētia p̄cise iportat̄ p nomē gener̄ dr̄e ꝛ spēi. lꝫ tn̄ illa noīa sumant̄ a diuersis apparētib^9 realib^9. Qđ sic declarat̄. nā reb^9 simplicib^9 est essētia se hn̄s per modū pōlis respectu ipsi^9 esse. iō ab essētia sūitur nomē gn̄is pōle. respectu dr̄e tn̄ illō nomē adeq̄te significat totū ɔ̄positū ex essēnia ꝛ esse Adhuc i talib^9 inenit̄ ipsū esse qđ se hꝫ per modū actual̄ r̄spcū essētie. et ab eo sūit̄ nomē dr̄e significās tn̄ adeq̄te totū ɔ̄positū. ꝛ ab vtroqꝫ sil̄ sūpto vꝫ a ɔ̄posito ex essētia ꝛ ēē sūit̄ nomē spēi. Sꝫ i qditatib^9 ɔ̄posit̄ ex mā et forma alit̄ sūit̄ ge^9 ꝛ dr̄a. nā a mā q̄ se hꝫ p modū pōlis i ordie ad formā sūit̄ nomē gn̄is adeq̄te significās totū ɔ̄positū ex mā ꝛ forma. ꝛ ab ipa forma q̄ se hꝫ p modū actual̄ r̄spcū matie sūit̄ nomē dr̄e qđ ēt significat totū ɔ̄positū adeq̄te ꝛ a forma toti^9 q̄ resultat ex vniōe fōe ptī̄ cū mā sūit̄ nomē spēi. ¶ Alia ē opio q̄ pōit. 2. dcā. p̄mū dcm̄. qditas gn̄is n̄ distigr̄ realit̄ a qditate dr̄e qꝛ si sic: tūc gen^9 v̄e negaret̄ ɔ̄ dr̄a. 2^m dcm̄. qditas gn̄is ꝛ qditas dr̄e distigūt̄ ex nā rei. qꝛ illa distigūt̄ ex nā rei ɔ̄ qb^9 v̄ificāt̄ p̄dicata ɔ̄dictō q̄z alteꝝ ē r̄ale. sꝫ ge^9 ꝛ dr̄a sūt h^9i. vt ꝓbabat ān oppo^m.

Secundo Sciēdū ē ꝙ q̄rt^9 liber thopicoꝝ i q̄ ɔ̄terminat arist. de ꝓbleūate gn̄is didr̄ i. 3. tractat^9 i p̊ ɔ̄terminat ɔ̄ gn̄e ɔ̄pato ad spēs ꝛ dr̄as ꝛ n̄ cōtracto. ꝛ ɔ̄tiet. 6. c. i p̄ docet t̄miare ꝓbleūa generī penes h̄ ꝙ ē p̄dicari i qd. ꝛ ɔ̄tiet. 6. ɔ̄cl̄oes

Quarum prima tāgit itētū. ⁊ ē hec. post ea q̄ dicta sūt nūc dicēdū ē de gñe ⁊ ꝓprio q̄r sūt elemēta diffinitiōis. Aliē .5. ↄclōes tāgūt gnqꝫ ↄsideratōes. q̄r prima ē h. si aliqd assigneť eē ge⁹ alic⁹ videndū ē si insit oīb⁹ cōteī⁹ sub illo. ⁊ si de aliq̄ illoꝝ de nō ꝑdiceť tūc destruēdū ē ꝓbleūa. vt si bonū pōať gen⁹ voluptat⁹. vidēdū ē si aliq̄ voluptas nō sit bonū. ⁊ si sic. tūc bonū nō erit gen⁹ voluptat⁹. 2ª cōsidera⁰: si aliqd pōať gen⁹ alic⁹ vidēdū ē si ꝑdiceť de eo in eo q̄ qd ē. ⁊ si nō: ↄ struēdū ē ꝓbleūa. vt albū in qd nō ꝑdicať ↄ niue: q̄r n̄ significat qd ipsi⁹ niuis s₃ pōti⁹ q̄le qd. silr mobile n̄ ꝑdicať ī qd de aīa. mobile ei n̄ significat qd s₃ significat faciēs qd: aut patiēs. ideo mobile n̄ ē gen⁹ aīe. 3ª cōs⁰: si aliqd assignetur ꝑ gñe vidēdū ē an sibi isit diffio accūt⁹. et si sic destruēdū ē ꝓbleūa. vt albedo r̄spectu niuis. ⁊ mouere seipsū respcū aīe ↄueit diffinitō accūt⁹. q̄r vtriqꝫ eidē ↄtigit inee ⁊ nō iesse. mō accn̄s ē qd cōtigit eidē iesse et nō iesse. 4ª ↄsi⁰: si aliqd assigneť gen⁹ alic⁹ spēi: vidēdū ē an ip₃ ⁊ illa spēs sint i eodē ꝑdicamēto. et si n̄: mala ē assigna⁰: vt si gen⁹ sit q̄le sic albū. ⁊ spēs assignata sit sbā sic nix vel cign⁹ tūc albū n̄ erit gen⁹ niuis neqꝫ eigni. silr disciplia ē ad aliqd. bonū āt ⁊ pulchrū ē q̄le. iō bonū ⁊ pulchrū n̄ sūt ge⁹ disciplie. nā eoꝝ q̄ sūt ad aliqd: gña sūt ad aliqd. vt m̄tiplex ē gen⁹ duplic⁹. ⁊ vtrūqꝫ ē ad aliqd. Ex q̄ infert q̄ vl̄r gen⁹ ⁊ spēs ↄbēt cōtieri sub eodē ꝑdicamēto. vt si ge⁹ sit sbā: ⁊ spēs ↄb₃ esse sbā. si v̄o ge⁹ sit q̄le: ⁊ spēs ↄbet eē q̄lis. 5ª ↄsi⁰: si aliqd assigneť ꝓ gñe alic⁹ spēi vidēdū ē an ip₃ ꝑticipet illā spē₃. ⁊ si sic: ↄstruēdū ē ꝓbleūa. q̄r ꝑticipare ē rōnē participati suscipe. mō spēs suscipit rōnē gñis. ⁊ n̄ eʒ. nā si vni⁹ ⁊ enti⁹ pōsť gen⁹ esse ad aliqd: tūc cōtigit ge⁹ participare spē₃ nā ↄ oīb⁹ q̄ sūt ens ⁊ vnū ꝑdicať. q̄re ⁊ eoꝝ rō.

Tertio Sciēdū ē q̄ 3ᵐ .c. i q̄ arist. docet termiať ꝓbleūs gñis īspiciendo ad spē₃ ↄt₃ gnqꝫ ↄclōea scdō₃ gnqꝫ ↄsideratōes. Prima. si aliqd assigneť ꝓ gñe alic⁹ spēi: vidēdū ē si talis spēs ꝑdiceť de aliq̄ ↄ q̄ n̄ ꝑdicať gen⁹. ⁊ si sic: ↄstruēdū ē ꝓbleūa. vt ens ⁊ scibile non sūt gen⁹ opiabilis. q̄r opiabile ꝑdicať ↄ n̄ ente. multa ei n̄ ētia opiabilia sūt. s₃ ēs ⁊ scibile n̄ ꝑdicať de n̄ ēte. iō ens ⁊ scibile n̄ sūt ge⁹ opiabil̄. 2ª ↄ⁰: si aliqd assigneť iesse alicui vt gen⁹ ⁊ non sit spēs mediata: vidēdū ē si ꝑticipet rōnē alicui⁹ spēꝝ illi⁹ gñis. et si nō: destruēdū ē ꝓbleūa nā īpossibile ē gen⁹ ꝑticipať qd nulla spēꝝ ꝑticipat. vt si mot⁹ pōať gen⁹ voluptat⁹. vidēdū ē an voluptas ꝑticipet corruptionē vel gñationē vel aliquā aliā spē₃ mot⁹. ⁊ si nō: tūc mot⁹ nō erit ge⁹ voluptat⁹. nā ididua ꝑticipāt spēm et gen⁹. vt aliqs hō ꝑticipat hoīe₃ et aīal. 3ª ↄ⁰: si gen⁹ assignatū ꝑdiceť de paucioribus q̄ₓ spēs: ↄstruēdū ē ꝓbleūa. nō ei opiabile ꝑdicať ↄ pluribus q̄ₓ ēs. nā ēs ⁊ n̄ ēs sūt opiabilis. iō opiabile n̄ est spēs ent⁹. s pigr̄ gen⁹ ꝑdicať de pluribus q̄ₓ species ꝑdiceť. 4ª ↄ⁰: si genus assignatū ⁊ spēs ꝑdiceť de eq̄libus destruēdū ē ꝓbleūa. vt ēs ⁊ vnū ⁊ oīa trāscēdētia ↄuertūť. oīa eni sūt ēs ⁊ vnū iō ens nō ē gen⁹ vni⁹ nec eʒ. Silr ꝑncipiū ⁊ primū ↄuertūť. q̄r oē ꝑiciplū ē primū. ⁊ oē ꝑmū ē ꝑicipiū. iō nentrū ē ge⁹ alteri⁹. q̄r s̄p ge⁹ ꝑdicatur ↄ plibus q̄ₓ sua spēs ⁊ dr̄ia. 5ª ↄ⁰: si aliqd assigneť ge⁹ alic⁹ ⁊ illud hēat ge⁹ qd n̄ ↄtineať sub gñe assignato destruēdū ē ꝓbleūa. vt si aliqs ponēs lieas iseccabiles ↄtieri sub h gñe qd ē diuisibile mala ē assigna⁰: q̄r alie linee r̄cte eiusdē spēi cū lieis iseccabilibus sūt idiuisibiles ⁊ n̄ ↄtinēť sub h gñe qd ē diuisibile. idr̄ntes ei sibi īuicē sūt scdō₃ spē₃ recte linee oēs.

Conclusio Rñsať. q̄ditas gñis n̄ distiguiť realr̄ a q̄ditate dr̄ie. h ↄ⁰ sat⁹ p₃ ꝑ rōnē ī

Primo Dubitať. vtrū sit oppositū. possibile eādē spē₃ poni sub diuersis gñibus n̄ subalťnati posit⁹. ¶ Pro du⁰ supponiť q̄ i .3. c. ↄteriat arist. ↄ ꝓbleūate gñis īspiciēdo ad aliud ge⁹ ex̄neū. ⁊ ↄt₃ .5. ↄsidōra⁰ⁿᵉˢ i .5. ↄ⁰ nibus. Prima ē. si alicui spēi assignāť duo gña nō subalťnati posita ↄstruēdū ē ꝓbleūa. iō iustiᵃ n̄ ē spēs v̄tut⁹ ⁊ scie. q̄r nec v̄t⁹ ↄtieť sub scia nᵉ scia sub v̄tute. Et subdˢ istātiā. q̄r prudēᵃ ē spēs v̄tut⁹ ⁊ scie. ⁊ tū neutrū ↄtieť sub a⁰. Soluit instātiā dicēs q̄ n̄ ↄcedr̄ ab oībus prudētiā eē sciētiā. ⁊ si aliqs admittat prudētiā eē scia₃ tūc dr̄ q̄ sufficit alteꝝ sub alto ↄtieri vl̄ q̄ ab o ↄtineātur sub eodē 3⁰. sic v̄t⁹ ⁊ scia ↄtinēť sub h gñe hitus ⁊ dispō. 2ª ↄ⁰: si aliqd assigneť tāq̄ ge⁹ alic⁹ spēi. vidēdū ē si tale assigtū ⁊ qdlibet suū superius predicētur de spē i eo qd qd est. si v̄o aliqd supioꝝ vl̄ ip₃ assigtū nō ꝑdiceť i qd: destruendū ē ꝓbleūa. 3ª ↄ⁰: si assignatū ꝓ gñe aliqd suorū superioꝝ ꝑticipet speciē: destruēdū est problema. nullū ei superioꝝ participat illud qd ē inferioris. 4ª ↄ⁰. si aliqd assigneť ꝓ gñe vidēdū est si aliqd superioꝝ illi⁹ gñis ꝑdiceť i qd de spē assigta. ⁊ si sic: ↄstruēdū ē ꝓbleūa. q̄r si vnū supioꝝ ↄ aliq̄ ꝑdiceť in eo qd qd ē. et oīa supiō

& inferiora nō pdicētur de illo pdicabūt in qd
Et subdit q̄ si dubitem⁹ vtrū gen⁹ assignatū sit
gen⁹ alic⁹ spēi nō sufficit ondere q̄ aliqd supiorū
pdicet de illa spē i qd. qr illa spēs pōt cōtineri
sub aliq̄ iferiori illi⁹ superiorꝰ. ¶ 5ª ꝯ. si dubite
m⁹ assignatū p gn̄e esse gen⁹. p⁹ videndū ē si ali
qd superiorū pdicet in qd d spē gn̄is assignati.
postea videdū ē si illa spēs ꝯtineat sub aliq̄ in
feriori illi⁹ superiorꝰ. & si nō. tūc assignatū p ge
nere erat gen⁹. vt si latio assignet p gn̄e ābula
tiōis nō sufficit ondere q̄ mot⁹ pdicet d ābulaº
ne in qd. sz cū h oz videre si ābulaº cōtineatur
sub aliq̄ alia spē mot⁹. & si nō: tūc latio erit ge⁹

Secūdo Dubitat. vtrū ābulatiōis. necē sit oīa superiora alic⁹ gn̄ia
pdicari in eo qd qd ē de q̄libz specie illi⁹ gn̄is.
¶ Pro dubio suppōit q̄ arist. i. 3. c. d terminatō
gn̄e ꝯpato ad sua superiora. & intēdit. 3. ꝯclōes
Quarū pria ē h. si aliqd assignet pro gn̄e alic⁹
spēi. videdū ē an ipsū cū oīb⁹ supiorib⁹ suis pdi
cet i qd de spē assignata. & si ipsū ge⁹ vel aliqd
superiorū nō pdicet in qd de spē: destruēdū ē pro
bleūa. 2ª ꝯ. si aliqd assignet p gn̄e alic⁹ spēi vi
dēdū ē an tale gen⁹ cū sua spē pdicet d oīb⁹ idi
uiduis i qd. & si sic ꝯstruēdū ē probleūa. & si nō.
destruēdū ē. Et addit q̄ gen⁹ nō debz esse sub
sua spē: sz magis ēꝯ spēs debz esse sub gn̄e. 3ª ꝯ.
si aliqd assignet pro gn̄e alic⁹ speciei videdū ē
si rō illi⁹ gn̄ia pdicet d illa spē & d oīb⁹ idiuidu
is participātib⁹ illā speciē. & si sic: cōstruēdū est
pbleūa. si vo dissōet i aliq̄: dstruēdū ē pbleūa.

Tertio Dubitat. vtrū necē sit ge⁹ sēper pdicari d suis spēb⁹. Pro dui⁹ sup
ponit q̄ in h. 4. c. ponit arist. 9. cōsideratōnes
ꝯparādo gen⁹ ad dr̄az. & scdz h erūt. 9. ꝯclōes i
h caplo. Pria ē h. si dr̄a assignet pro gn̄e. ma
la ē assigna⁹. vt imortale nō ē gen⁹ dei. qd pz. qr
dr̄a nulli⁹ est ge⁹. sz imortale ē dr̄a. g nō ē gen⁹
dei. maior pz. qr nulla dr̄ia significat qd. sz ma
gis q̄le. mior pz qr imortale ē dr̄a aīalis. dici
mus eñ. aīaliū alia sūt mōtalia. alia imortalia.
2ª ꝯ. si dr̄a assignet p spē ipsi⁹ gn̄is mala ē assi
gna⁹. vt abūdās ē dr̄a nūeri iō nō ē spēs nūeri.
qr dr̄a nō pticipat gen⁹. sz si ipsa ponceret spēs
tūc pticiparet gen⁹. g dr̄a nō ē spēs. 3ª ꝯ. si spēs
assignet esse gen⁹ sui gn̄is mala ē assigna⁹. vt si
ꝯtinuitas assignet p gn̄e cōtiguitatꝰ male assi
gnat i ē. qr nō oē ꝯtiguū ē ꝯtinuū. sz oē ꝯtinuū
ē cōtiguū. silr tēperātia nō ē ge⁹ mixture. qr nō
oīs mixtura ē tēperātia. qr mixtura siccorū nō
est tēperātia. silr latio nō est gen⁹ loci mutatio
nis. qr nō oīs loci mutatio ē latio. nā ābulaº nō
videt latio esse. eo q̄ solus mot⁹ violēt⁹ pene
dr latio. 4ª ꝯ. si differētia assignet pro spē: ma
la ē assigna⁹. vt imortale nō ē spēs dei. eo q̄ ac
cideret spēz dici de plib⁹ q̄z differētia. sz diffe
rētia sēper de eq̄lib⁹ aut plurib⁹ q̄z spēs pdicat
Quīta ꝯ. si dr̄a assignet pro gn̄e sui gn̄is: mala
ē assigna⁹. vt color nō est spēa cōgregatiui. neq̄
nūer⁹ est spēs iparꝰ. Sexta ꝯ. si gen⁹ assignetur
vt dr̄a mala ē assigna⁹. iō mixtura nō ē gen⁹ tē
perātie. nec loci mutatio ē ge⁹ latiōia. eo q̄ ge
nus sēp pdicat de plurib⁹ q̄z differētia. Septi
ma ꝯ. si nulla differentia gn̄is assignati pdicet
de spē illi⁹ gn̄is ipsū nō erit gen⁹ illi⁹ speciei. vt
de aīa nō predicat abūdās nec perfectū. iō nu
mer⁹ nō est ge⁹ aīe. Octaua ꝯ. si spēs assignata
sit prior nā q̄z ge⁹ vel si possit iterimere genus
mala ē assigna⁹. qr magis videt ꝯriū esse. videt
eni ge⁹ esse pri⁹ natura suis spēb⁹: & eas iterime
re. Nona ꝯ. si gen⁹ assignatū vel ei⁹ dr̄a possint
nō inesse spēi. mala ē assigna⁹. vt moueri nō ē ge
nus aīe. nec verū et falsū sūt gen⁹ opīonis. vide
tur eni gen⁹ et dr̄a seq speciē: & sēper pdicari d

Ad rationes ipsa quādiu sit species. Añ oppositū dicitur q̄
bn̄ probāt gen⁹ et dr̄az eq̄lr distingui ex natu
ra rei. sed nō pbāt gen⁹ et dr̄az distigui realr.

Queritur Utrū gen⁹ sit vnū a pte rei.
¶ Et videt q̄ nō. qr nihil qd es
sentialiter pdicat de multꝰ es
sētialiter distīctꝰ ē vnū a parte
rei. sz gen⁹ est hmōi. g & c. maior pz.
qr vel habet vnitatē sibi ppriā ita q̄ scdz illā
vnitatē sit nātū actu pdicari de plurib⁹ q̄rum
qdlibz sit ipsū nisi ab itellectu distiguatur. g nī
hil qd actu essētialr ē pdicabile de plurib⁹ ha
bet vnitatē ex nā rei. sic ergo nō erit vna sz plu
res. ¶ Scdo sic. si forma gn̄is ex parte rei essz
vna. vel illa esset eadā cū oīb⁹ spēb⁹ vel non. si
sic. g nō erit vna sz plēs sic ipse spēs sūt plures
si aūt sit diuersa. vel g erit diuersa gn̄e. vel spē
vel nūero. nullū istorū ē possibile. g nō ē possi
bile dicere gen⁹ esse vnū a parte rei. ¶ Tertio
sic. oīs forma vna dat eī vnū simplr. g si forma
gn̄is esset vna distīcta a formis specierū seq̄re
tur q̄ daret esse distīctū ab esse specifico. et sic
oē ens essz plura ēntia. ¶ In oppositū argr. vni
tas scīe potētie & passionis realis arguit vnita

tē subiecti ⁊ obiecti realis. sȝ aliq̄ est scia ⁊ etiā potētia q̄ habet pro obiecto gen⁹. sic̄ arismetica ꝓ obiecto habet h̄ gen⁹ qḋ ē nūer⁹. et h̄ ge⁹ qḋ ē color est obiectū visus. ḡ sic̄ scia et potētia habēt vnitatē realē: etiā obiecta debēt habere vnitates reales.

Primo Sciēdū ꝙ ꝓ itellectu q̄sti est vna opio que ponit tria dicta. Primū. ꝙ gen⁹ ē vnū vnitate ɔcept⁹. 2ᵐ. ꝙ gen⁹ ē vnū vnitate rōnis rōcinabilis se tenētis ex pte obiecti. nō aūt dicit̄ vnū vnitate rōis rōcinātis se tenētl ex parte itellect⁹. nā a pte rei in q̄libet spē corrn̄det vna rō vel vnū apparēs cōe a q̄ apparēti ē ipositū nomē gn̄is. vt i oib⁹ specieb⁹ aialis repit̄ istud apparēs cōe qḋ ē sētire a q̄ ipositū est nomē generis. 3ᵐ dictū. nomē gn̄is de p̄mario significato n̄ significat multas spēs sȝ significat essētiā ɔpositā ex mā̄ ⁊ forma vel ex esse ⁊ essētia que tn̄ essētia nō ē vna sȝ realr̄ ē ples spēs. ⁋ Alia ē opio q̄ poit vnū dictū. scȝ ꝙ qḋlibet ge⁹ significat vnā q̄ditatē realē ita ꝙ sicē vna q̄ditas ꝙ nō plures q̄ditates. l; tn̄ sit plurificabilis ⁊ ptibilis a plurib⁹ suppositl. vt aial significat vnā q̄ditatē scȝ aialitatē distictā ex nā̄ rei ɔtra oēs q̄ditates tā iferiores q̄ȝ superiores q̄ tota sine sui dione reperit̄ in q̄libet ididuo. ⁊ i q̄libȝ spē

Secundo Sciēdū ē ꝙ in h̄ sexto. c. ponit arist. q̄nq̄ȝ ɔsideratiōes d̄ gn̄e ispiciēdo ad eq̄uocationē. et methaphorā Pria ē. si aliqd assignet̄ ꝓ gn̄e videndū ē an illa spēs participet ɔtrariū gn̄is assignati. et si sic: mala ē assignatio. q2 alias simr̄ idē ɔ̄ria participabit. 2ª. si aliqḋ assignet̄ ꝓ gn̄e alic⁹ spēi ɔicantis in aliq̄ in q̄ nullū ɔtētū sub illo gn̄e pōt coicare: mala ē assigna°. vt nūer⁹ nō est gen⁹ aīme q2 aīa ē pricipiū vite ⁊ ei iest viuū. sed nulli speciei nūeroꝝ inest viuere. 3ª. si gen⁹ eq̄uoce p̄dicetur de spē assignata mala ē assignatio. q2 ge⁹ ⁊ spēs sūt vniuoca. Quarta. si aliqd assignet̄ ꝓ gn̄e alic⁹ spēi videndū ē si illi⁹ gn̄is possit esse alia spēs. et si nō: mala ē assigna°. q2 oīs gn̄is species sūt ples. Quita. si illud qḋ trāsūptie p̄dicat̄ d̄ aliq̄ assignet̄ esse gen⁹ illi⁹: mala ē assignatio vt cōsonātia n̄ ꝓprie p̄dicat̄ de tēperātia. sȝ solū trāsūptiue. o. ē ei ɔsonātia ꝓpe dicta ē i sonis. iō cōsonātia non est gen⁹ temperantie.

Tertio Sciēdū est ꝙ 2⁹ tractat⁹ in q̄ determiat arist. de gn̄e ɔtracto ⁊ n̄ ɔparato ɔtinet. 4. c. Jn p̄ determiat de gn̄e cōtracto ad ɔ̄ria ponēdo. 6. ɔsideratiōes. Pria ē. si aliqd assignet̄ ꝓ gn̄e alicui⁹ spēi: videndū ē si spēs habeat cōtrariū. nō aūt gen⁹. et tūc si contrariū speciei sit in eodē gn̄e cū ipsa spē: tūc bona est assigna°. q2 ɔtraria debēt eē in eodē gn̄e sed si vtriq̄ȝ sit aliqd cōtrariū: tūc ɔtrariū spēi debet poni i ɔtrario gn̄is. Scḋa. si ɔtrariū speciei assignate nō sit in aliq̄ gn̄e sed sit gen⁹ aliorū: tūc ipsa nō debet assignari ꝓ spē sȝ ꝓ gn̄e alioꝝ. vt bonū ē gen⁹ ⁊ nō spēs. ideo malū qḋ ē suū cōtrariū erit gen⁹ ⁊ nō spēs. Tertia. si tā genus q̄ȝ spēs habeāt ɔtrariū. si int̄ gen⁹ ⁊ suū cōtrariū nō sit mediū: etiā inter speciē ⁊ suū contrariū nō debet esse mediū. vt inter vitiū ⁊ virtutē nō est mediū. nec etiā inter iustitiā ⁊ iiustitiā erit mediū. Subdit vnā istātiā. q2 iter ista duo ɔtraria bonū ⁊ malū ē mediū. ⁊ tn̄ int̄ istas duas spēs egritudo et sanitas nihil ē mediū. ḡ ⁊c̄. Hāc istātiā nō soluit aristo. posset tn̄ dici ꝙ sanitas potest capi ꝓ debita ⁊ ɔgrua mēsuratiōe q̄ttuor q̄litatū p̄maꝝ. egritudo vo ꝓ iproportiōe earūdē q̄litatū. ⁊ sic int̄ ea nō ē mediū Alio° pōt capi sanitas ꝓ h⁹i ꝓportione q̄ttuor q̄litatū p̄maꝝ. egritudo vo ꝓ iproportōne earūdē q̄litatū cū excessu facta. ⁊ sic dicit mediis iter sanitatē ⁊ egritudinē esse meᵐ. Quarta. si int̄ gen⁹ ⁊ suū cōtrariū sit mediū solū per abnegatōnē. tūc ꝓbabile ē ꝙ int̄ speciē et suū ɔtrariū est solū mediū per abnegationē. Quinta cōsidera°. si spēs hēat ɔtrariū ⁊ nō gen⁹. ⁊ inter speciē ⁊ suū cōtrariū sit mediū. videndū ē an illud mediū sit i eodē gn̄e cū illa spē. et si n̄: mala est assigna°. in q̄ eni gn̄e sunt extrēa: ⁊ mediū vt albū nigrū ⁊ medij colores sūt i gn̄e coloris. Et subdit istātiā. q2 superabūdātia ⁊ defectus sūt extrēa q̄ sūt in gn̄e mali. mediocre autē est mediū et est in gn̄e bōi. ḡ nō oȝ ꝙ extrēa sint in eodē gn̄e cū medio. Hāc obiectionē nō soluit arist. possȝ tn̄ dici ꝙ nō sūt ɔtraria ꝓprie sȝ large. vel etiā ꝙ sūt i eodeȝ gn̄e p̄dicamtali. l; n̄ in eodē gn̄e morl. Sexta. si ge⁹ assigt̄ū habeat cōtrariū ⁊ nō species mala est assignatio. Subdit istātiā. q2 sanitas ɔ̄riat̄ egritudi. ⁊ tn̄ febs ⁊ optalmia q̄ sūt spēs egritudis nō hn̄t ɔtrariū. Est ei optalmia q̄dā egritudo oculoꝝ. Hāc instātiā nō soluit aristo. possȝ tn̄ dici ꝙ febris et optalmia hn̄t cōtraria nobis inomiata. Cōsequent̄ epilogādo resumit tres cōsideranes pri⁹ dictas. Quaꝝ pria est. si gen⁹ nō habeat cōtrariū. et species habeat cōtrariū: tūc videndū est si cōtrariū speciei sit in genere. et si

sic pbleuma est ↄstruēdū. ¶ Scda. si iter ↄ̄riū spēi ⁊ ipaꝫ spēm sit mediū ↄtētū sub eodē gn̄e cū extremis pbleuma ē ↄstruēdū. ¶ Tertia. si gen⁹ ⁊ spēs bēant ↄ̄riū vidēdū ē si ↄ̄riū spēi sit i ↄ̄rio gn̄is. ⁊ si sic spēs est in gn̄e assignato. qꝛ si cōtrariū in cōtrario ⁊ ppositū in proposito.

Conclusio Rn̄salis. Gen⁹ dicit vnum ex parte rei. pꝫ. qꝛ plus cōueniūt realiter hō ⁊ asin⁹ q̄ꝫ hō ⁊ plāta. ḡ cōueniūt i aliquo vno reali in quo nō ↄueniūt hō ⁊ plāta. sꝫ illud vnū reale ē gen⁹. s. aīal. ergo genus dicit vnū a parte rei.

Primo Dubitaẛ. Utrū pbleuma gn̄is sit teriandū p locū s ↄiugatꝭ ⁊ a casib⁹. ¶ Pro solōe supponiẛ q̄ꝫ i. 2. c. ponit aristo. vnā ↄsiderōeꝫ ad teriandū pbleuma ō gn̄e ispiciēdo ad casus ⁊ ad ↄiugat s. ⁊ ē h. Ad teriandū pbleūa ō gn̄e oꝫ aspicere ad casus. ad ↄiugata. ad silia. ad gn̄atōes ⁊ corruptōes. ad gn̄atiua ⁊ corruptiua. qꝛ si vnū sit gen⁹ vnius alteꝝ erit gen⁹ alteri⁹. Exm̄ de ↄiugatis. vt si iusticia sit disciplia: ⁊ qō iuste sit disciplinate fit: ⁊ etiā iust⁹ ē disciplinat⁹. Exm̄ de silib⁹. vt sic se bꝫ suaue ad voluptatē ita pficiēs ad bonū. sꝫ suaue ē gen⁹ voluptatis. ergo pficiēs ē gen⁹ boni. Exm̄ de gn̄ationib⁹. vt si edificare sit opari edificatū eē ē opatū eē. ⁊ si discere ē reminisci: ⁊ didicisse ē recordatū eē. Exm̄ de corruptōib⁹. vt si dissolui ē corrūpi: dissolutū eē ē corruptū eē: ⁊ dissolutio est corruptio. Exm̄ ō corruptiuis. vt si dissolutiuū sit corruptiuū: dissolui ē corrūpi. ⁊ si gn̄atiuūꝫ ē effectiuū: gn̄ari ē fieri ⁊ gn̄atio ē factio.

Secūdo Dubitaẛ. Utrū p̄uatio sit eiusdē gn̄is cū suo habitu. Pro solutōe supponiẛ q̄ꝫ in. 3. c. deteriat aristo. 5. considerōnes ad teriandū ppleuma gn̄is ispiciēdo ad p̄uatiē ⁊ ↄ̄dcōrie opposita. Prima ē h. si aligd assigneẛ p gn̄e alicui⁹ hit⁹ vidēdū ē an p̄uatio illi⁹ hit⁹ sit i illo gn̄e. ⁊ si sic: destruēdū ē pbleuma. qꝛ p̄uatio simplr̄ i nullo eodē gn̄e est aut nō i vltio. i. i primo gn̄e. vt si visus sit sensus cecitas nō erit sensus. ¶ Scda. si gn̄i ⁊ spēi opponaẛ p̄uatio tūc si p̄uatio gn̄is nō sit genus p̄uatōis spēi destruēdū ē pbleuma. ¶ Tertia ē. si p̄uatio gn̄is sit gen⁹ p̄uatōis spēi tūc ↄstruēdū ē problema. qꝛ si oppositū i opposito ⁊ propositū i proposito. vt si cecitas sit isensibilitas visus erit sensus. ¶ Alie due ↄsiderōes sūt de ↄ̄dcōꝛꝫs. Pria ē h. si aligd assigneẛ pro gn̄e: vidēdū ē si ↄ̄dcōm gn̄is isit spēi assignate. ⁊ si sic ōstruēdū ē problema. vt si suaue sit nō bonū bonū nō erit gen⁹ suauis. Scda ē h. si aligd assigneẛ pro gn̄e alicui⁹ vidēdū ē an ↄ̄dcōm gn̄is sit gen⁹ ↄ̄dcōꝛꝫ spēi. ⁊ si sic destruēdū ē pbleūa vt si bonū sit ge⁹ suauis n̄ bonū erit ge⁹ n̄ suauis.

Tertio Dubitaẛ. Utrū oporteat spēm eē ad aligd si suū ge⁹ sit ad aligd. Pro dubio supponiẛ q̄ꝫ i. 4. c. ponit arist. octo cōsiderōes ad teriandū pbleuma de gn̄e ispiciēdo ad rl̄iue opposita. Prima ē h. si spēs sit ad aligd tūc suū gen⁹ erit ad aligd. sꝫ si gen⁹ sit ad aligd non oꝫ q̄ꝫ spēs ei⁹ sit ad aligd. Exm̄ p̄mi. duplū ē ad aligd sic suū gen⁹ qō ē multiplex. Exm̄ scdi. vt disciplina ē ad aligd nō autē grāmatica. ¶ Subdit istātiā. qꝛ nō videẛ verꝫ illud qō dictū ē i p̄ma parte dicte ↄsiderōnis. qꝛ bonū ⁊ pulchꝝ sunt gn̄a v̄tutis ⁊ tn̄ v̄tus ē ad aligd. bonū vō ⁊ pulchꝝ nō sūt ad aligd sed q̄lia. ergo ⁊c̄. ¶ Scda ↄsiderō. si spēs nō referatur ad idē rl̄iuū ꝫm se ⁊ ꝫm suū gen⁹ ōstruēdū ē pbleuma. vt duplū dr̄ dimidꝫ duplū. et silr̄ duplū dr̄ dimidꝫ multiplex. ¶ Tertia. si spēs scōm suū gen⁹ primū ⁊ scōm oīa sua gn̄a pria nō referaẛ ad idē rl̄m destruēdū ē pbleuma. Subdit istātiā. qꝛ scia scōꝫ se referẛ ad scibile: sꝫ scōm suū ge⁹ qō ē hit⁹ ⁊ dispō nō ē rl̄iuū scibilis sꝫ aīs. ¶ Quarta consideratio. oꝫ videre si spēs referaẛ ad suū corre^m ⁊ ēt gen⁹ ad suū corre^m sub hitudine eiusdē casus. ⁊ si nō destruēdū ē pbleuma. Subdit istātiā. qꝛ dn̄s referẛ sub hitudine datiui casus ⁊ ēt genitiui ⁊ tn̄ diuersū qō ē gen⁹ eoꝝ referẛ sub hitudie ablati casus. ¶ Quita cōside°. si cor^m ⁊ rl̄iuū referanẛ adiuicē sub hitudie eiusdem casus: sic cōstruendū ē pbleū̄. vt duplū dr̄ alic⁹. duplū. ⁊ silr̄ multiplex dr̄ alic⁹ multiplex. ⁊ ēt ecō° dr̄ dimidiū dupli dimidiū. ⁊ submultiplex dr̄ ml̄tiplicis submultiplex. ⁊ silr̄ disciplinatū ⁊ opinabile referūẛ ad sua corrl̄iua sub hitudie ablati casus. ⁊ tn̄ opio ⁊ dsciplia referunẛ ad opinabile ⁊ disciplinatū sub hitudine geniti casus. ideo opinabile nō ē gen⁹ disciplinati. nec opio ē genus discipline. ¶ Sexta cōsideratio ē. si spēs referaẛ ad suū cor^m ⁊ gen⁹ ad suū sub habitudine eq̄liū casuū. vt donū dr̄ alic⁹ ⁊ alicui. silr̄ datio q̄ ē gen⁹ ei⁹ dr̄ alicui⁹ ⁊ alicui. Est eni donuꝫ datio irreddibilis. ⁊ qꝛ duplū dr̄ alicui⁹ ⁊ superans aut maius dicūẛ aliquo aut secundū aliquod ideo superans ⁊ maius non sunẛ genera dupli. oē eni superās ē maius i aliquo ⁊ aligd

superat: Septima si vnū relatiuū sit gen⁹ alterius: tūc correlatiuū generis est gen⁹ correlatiui ipsi⁹ spēi. vt multiplex est gen⁹ dupli idō submultiplex ē gen⁹ dimidij. Ex quo concludit q̄ sensus non est genus scientie. q2 non oē scibile ē sensibile. nā intelligibiliū quedā sūt scibilia Septima cōsideratio. si relatiua quorū vnū nō ē in altero ponat̄ eē in alio vel si illud quod necessario ē in altero pōat̄ posse nō eē in alio mala ē assignatio. vt mansio scie q̄ ē memoria debet poni in aīa ꝛ nō in scientia: s3 mansio scibilia debet poni in scibili ꝛ nō i aīa. Ex hoc patet solutio ad dubiū q̄ si spēa sit ad aliquid secūdū eē ita etiā suū gen⁹ erit ad aliquid ꝛ ecōtra: nō aūt oportet de relatiuis secūdū dici.

Ad rōnes

Ante oppositum factas patet solutio ex predictis.

Queritur

Utrum ens sit genus: Et videt̄ q̄ sic. quia ens p̄dicatur de pluribus differentibus specie in eo q̄ quid ergo est genus. Añs patet: q2 si queratur quid est hoc conuenienter respondet̄ q̄ ē ens. vt si querat̄ qd est equus cōuenient̄ et respōdet̄ q̄ ē ens. ¶ Secūdo sic. ens est analogū ergo ista ē vera ens ē ge⁹. t3 ꝯñ3 q2 analogū p se sūptū stat p famosiori significato. g̊ cū dicit̄ ēs ē ge⁹: ēs stat p famosiori significato. s. p sbā q̄ est ge⁹. g̊ ista ē vā ens ē ge⁹. ¶ 3° sic. ēs ē p̄dicabile. ꝛ ñ aliud q̄ gen⁹. g̊ ens ē ge⁹. maior p3. q2 ens ē aptū natū p̄dicari de plurib⁹. ¶ In oppositū tñ ē aristo.

Primo

Sciendū est q̄ tri⁹ tractatus in quo determiat arist. de probleumate generis cōtracto cōtinet sex capl̄a. In primo intēdit sex cōsideratōes: Quarū prima est hec. si actus assignetur p genere habitus aut ecōtra mala est assignatio. vt sēsus nō est motus. q2 sensus est habitus: motus aūt ē act⁹. Similit̄ memoria non ē bitus cōtentiu⁹ opinionis. q2 nulla mēoria est bitus s3 magis act⁹. ¶ Secūda cōsideratio. si quis assignauerit potētiā cōsequētē ad habitū p genere illi⁹ habitus mala est assignatio. vt mā suetudo nō ē abstinentia ire neq3 fortitudo ē abstinētia timoris. et similit̄ iustitia nō ē abstinentia lucrorum. Tertia cōsideratio. si illud qđ sequtur aliud assignetur pro genere illi⁹: mala est assignatio. nā tristitia sequit̄ ad irā ꝛ opinio ad fidem tñ tristitia nō ē gen⁹ ire. nec opio fidei. ¶ Quarta consideratio. si gen⁹ sit i aliquo vidēdū ē si spēs nata sit eē in illo et si nō mala ē assignatō vt timor nō ē gen⁹ verecūdie. q2 verecūdia est in appetitu rōali: timor sūt i aiositate. i. i appetitu irrōali. similiter tristitia nō ē gen⁹ ire. qa tristitia ē in appetitu cōcupiscibili: ira aūt ē in appetitu irascibili. ¶ Quita cōsideratio si species participet gen⁹ scđm qd mala ē assignat⁹. q2 hō nō ē aial secūdū qd. nec grāmatica ē disciplina scđ3 quid. Ex q̊ infert q̄ sēsibile ꝛ diuisibile non sūt gen⁹ aialia. q2 aial scđm qd ē sensibile vel visibile. sc3 scđm corpus. q2 scđm animā nō ē sēsibile neq3 visibile. ¶ Sexta consideratō. si pars integralis assignet̄ p gñe sui totius mala ē assignatō: q2 nullo⁹ pars d toto p̄dicabit̄ idō corpus nō ē gen⁹ aialis eo q̄ ē pars illi⁹.

Secundo

Sciendū ē q̄ in tertio caplo ponit arist. tres cōsiderōes de pbleumate gñis ꝯcto ad eligibile ꝛ fugibile. ¶ Prima ē. si potētia ꝛ possibile assignētur p gñe vitupātiū vel fugiēdo⁊ mala ē assignatō vt sophista vel detractor vel latro non ē ille q pōt latenter extranea furari. Probat̄ dupl̄r. p̊ q2 sequeret̄ q̄ de⁹ eēt latro ꝛ prau⁹ eēt studiosus. p3 cōsequētia. q2 de⁹ ꝛ studiosus possūt praua agere. falsitas ꝯñtis p3. s. q̄ de⁹ ꝛ studiosus nō sūt praui. q2 gl3 dr̄ prau⁹ scđm appetitū. 2° sic. oīs ptās ē eligēda g̊ nulla ptās ē gen⁹ vituꝑabiliū. Añs p3 p locū a miori. q2 ꝑuo⁊ ptātes sūt eligēde eo q̄ qcqd ꝯueīt deo aut studioso ē eligēdū: s3 deū ꝛ studiosū dicimus hēre ptātes prauo⁊. q2 pōt deus ꝛ studiosus praua agere. g̊ ꝛc. ¶ Secūda ꝯsīº. si ptās. possibile. vl̄ effectiuū ponātur ge⁹ honorabilis mala ē assignatō q2 oē honorabile ꝑpt̄ se ē eligēdū. s3 oīs potestas oē possibile ꝛ oē effectiuū ē eligendū ꝑpt̄ aliud. g̊ ꝛc. 3ª ꝯsīº. si in duob⁹ vel plurib⁹ gñibus sit. ꝛ assignet̄ esse i alto illo⁊ tātū: mala est assignatō. vt seductor vel d̄tractor ñ ē ille q appetit ipossibile ꝛ nō pōt. vel q pōt ꝛ nō appetit. s3 q pōt ꝛ appetit simul.

Tertio

Sciēdū q̄ in 3°. c. poit aristo. 3. ꝯsiderationes d gñe ꝯpato ad dr̄a3. Pria ē. si qs assignet dr̄a3 p gñe vel eꝯ. mala ē assignatō. vt stupor nō ē supabūdātia admiratōis. nec fides ē vehemētia opionis. idō vehemētia ꝛ abūdātia ñ sunt genera s3 differētie. qđ probat phs tripl̄r. prio per diffinitionē ipsa⁊. q2 stupor est admiratio superabundans. ꝛ fides est opinio vehemens. ergo opinio et admiratio sunt genera.

supabūdātia vō ⁊ vehemētia sūt ↄ̃ie. 2° pba
tur. q̄z seq̄ret ꝙ iaīata fidē facerēt ⁊ stupeface
rēt. pꝫ. q̄z illud stupefacit cui iest vehementia
opionis vel supabūdātia admiratōis. sꝫ super
abūdātia admiratōis iнē admiratōi. admira-
ratio stupefaceret. ⁊ vehementia opiniōis iнē
opiniōi. iō opio fidē faciet. 3°. pbat̄ idē. q̄z seq-
ret̄ ꝙ vehemētia eēt vehemēs ⁊ superabūdā
tia superabūdās. nā fides ē vehemēs. g̃ si fidꝭ
est vehemētia tūc vehemētia erit vehemens.
Similiter stuporē superabundās. ergo si stu-
por est superabūdātia tūc superabūdātia erit
supabūdās. ℭ Scđa ↄ̃sidratio. siq̄s assignaue-
rit passionē eē spēꝫ passi mala ē assigna°: vt im-
mortalitas nō ē spēs vite sēpiterne sꝫ ē ei° pas
sio. pꝫ. q̄z si ↄ̃tigat aliquē ex mortali fieri imor
talē nō dicim° ipꝫ aliā vitā sumere sꝫ dicimus
ipm nouā passionē acq̄siuisse. iō vita nō ē gen°
imortalitatis. ℭ 3ª ↄ̃si°. si passio alicui° subi assi
gnet̄ p gn̄e illi° subi mala ē assigna°: vt vēt° nō
ē aer mobilis sꝫ magis aeris mot°. ꝙ aūt vēt°
non sit aer mobilis pꝫ. q̄z remanet idē aer ipo
manēte ⁊ qescēte: ⁊ sic aere qescēte fieret mo-
tus. Ex quo ifert aristo. ꝙ male dicebāt antiq
niuē eē aquā coagulatā et lutū eē terrā hūido
tēperatā. q̄z neq̄ nix ē aq̄ neq̄ lutū terra. Silr̄
male dixerūt antiq ꝙ vinū ē aq̄ putrefacta in
vite: sic empedocles dicit vinū eē aquā putre
factā i ligno. q̄z simplr̄ vinū nō ē aqua.

Conclusio Rn̄salis. Ens nō ē gen°. pꝫ
nullū equocū ē gen°. ens ē
equocū vel saltē analogū. g̃ ens nō ē gen°. Uel
sic pōt pbari sustinendo ꝙ ens sit vniuocū. q̄z
nullū gen° p̄dicat̄ q̄ditatiue de differētijs suis
ens p̄dicat̄ q̄ditatiue ð ↄ̃rñtijs suis. g̃ n̄ ē gen°.

Primo Dubitat̄. Utrū oē gen° sit vni-
uocū. Pro dubio supponit̄ ꝙ i
isto. 4. c. ponit aristo. 5. ↄ̃sidrōes ad inueniendū
probleuma gn̄is ispiciēdo ad trāscēdētia. Pri
ma est h̄. assignatū pro gn̄e nulli° mala est assi-
gnatio. Scđa. si oia contēta sub gn̄e assignato
sint eiusdē spēi mala ē assignatio. Tertia. si il-
lud qð seq̄t̄ ad oia ponat̄ gen° vel ↄ̃ria mala ē
assignatio. Et subdit ꝙ plura sūt q̄ oia sequūt̄
vt ens ⁊ vnū. tn̄ ens nō ē gen°. q̄z tūc eēt gen°
oium. ⁊ per ↄ̃ñs eēt gen° vni°. mō vnū ⁊ ens cō
uertūt̄. g̃ vnū p̄dicaret̄ de eq̄lib° sic ens. ⁊ per
ↄ̃ñs spēs p̄dicaret̄ de eq̄lib° sic suū gen°. qð est
falsū. q̄z oꝫ spēs de paucioribus p̄dicari. Si vō
dicat̄ vnū eē ↄ̃riaꝫ entis seq̄t̄ adhuc ꝙ ↄ̃ria p̄di
cabit̄ de eq̄lib° sicut suū gen°. qð ē falsū. Quar
ta. si assignatū pro gn̄e sit subiīe i spē assignata
mala ē assignatio. vt albū subiīe ē i niue. iō al-
bū nō ē gen° niuis. Quita. si gen° assignatū nō
sit vniuocū mala ē assignatio. nā de oib° spēb°
p̄dicat̄ vniuoce gen°.

Secundo Dubitat̄. Utrū si spēs susci-
piat magis ⁊ min° sit nec̄e ꝙ gen° suscipiat ma
gis ⁊ min°. Pro dubio supponit̄ ꝙ aristo. in. 5.
c. ponit q̄nq̄ ↄ̃sideroēs ad t̄minādū probleūa
gn̄is per locū a maiori ad min° ⁊ a simili. Pria
est h̄. si tā gn̄is q̄z spēi sit aliq̄d ↄ̃riū tūc si illð cō
trariū qð ē meli° ponat̄ i gn̄e peioris mala est
assignatio. vt statio melior ē q̄z mot°. iō aīa ma
gis dꝫ dici stabilis q̄z mobilis. ℭ Scđa. si gen°
suscipiat magis ⁊ min° ⁊ spēs neq̄ f̄m se. neq̄
scðꝫ rē significatā per ipam suscipiet magis et
min°: mala ē assignatio. nā si vt° suscipiat ma-
gis ⁊ min° etiā iusticia ⁊ iustū suscipiet magis ⁊
min°. Tertia. si illð qð magis videt̄ vel similit̄
dr̄ eē gen° ⁊ nō sit gen° neq̄ illud qð min° aut
simr̄ videt̄ eē gen° erit gen°. vt tristicia ⁊ opio
eque silr̄ vident̄ eē gen° ire. cū tristat̄. n. irat°
⁊ opinat̄ se ⁊ exaiat se. ⁊ tn̄ tristicia nō ē genus
ire. g̃ neq̄ opio. ⁊ cōsilis cōside° posset dari de
spē. Quarta. nō oꝫ ꝙ si aliq̄ duo sic se hēant ꝙ
ambo suscipiāt magis ⁊ min° ꝙ vnū sit genus
alteri°. vt bonū ⁊ malū suscipiūt magis ⁊ min°
⁊ tn̄ neutrū ē alteri° genus.

Tertio Dubitat̄. Utrū probleuma gn̄is
sit ↄ̃structiue teriandū. Pro solōe supponit̄ ꝙ
in 6°. ⁊ vlti°. c. ponit aristo. 3. ↄ̃sideroēs ad ↄ̃stru
ctiue teriandū gen°. Prima ē. si aliq̄d p̄dicet̄
de plurib° ↄ̃rñtib° spē in eo qð q̄d illud erit ge°
illoꝝ. Scđa. si gen° assignatū p̄dicet̄ de spē in
eo qð q̄d vidēdū ē si possit ð plurib° alijs spēb°
p̄dicari. ⁊ si sic ipꝫ erit gen°. Et subdit. 3. ↄ̃rias
int̄ gen° ⁊ ↄ̃rām. Prima est ꝙ gen° ð plib° p̄di
cat̄ q̄z ↄ̃rā. Scđa. q̄z gen° magis indicat q̄d est
esse rei q̄z ↄ̃rā. nā q̄ dic̄ hoiē eē al̄ magis indi-
cat q̄d ē hō q̄z q̄ dic̄ hoiē eē gressibilē. q̄z ↄ̃rā
sp̄ significat q̄litatē gn̄is. iō q̄ dic̄ hoiē eē gres-
sibilē q̄le q̄d dic̄. q̄ vō dicit hoiē eē al̄ dic̄ q̄d ⁊
nō q̄le q̄d: cū ↄ̃ria a gn̄e sit separāda. et ex h̄ pꝫ
tertia ↄ̃ria. q̄z gen° significat q̄d. ↄ̃ria vō q̄le q̄d.
Tertia ↄ̃side°. si vnū ↄ̃iugatoꝝ sit gen° vnius ⁊
alteꝝ erit ge° alteri°. vt si musicū sit sciēs mu-
sica erit scia. ⁊ si ambulās mouet̄ ābulatio erit
mot°. Subdit vnū docum. si aliq̄d sēp seq̄t̄ ad
aliq̄d ⁊ cū eo nō ↄ̃uertat̄ difficile ē separ̄ ꝙ nō

sit gen⁹. vt ges semper seqtur ad tranquillitatē. sed nō ecōuerso. et diuisibile ad numerū. et nō ecōuerso. nō tamē oz ꝙ ipsū sit gen⁹. patet dādo instātiā. qꝛ nō ens sequit̄ ad om̄e qđ fit. nā oē qđ fit nō est. et nō cōuertit̄. nō eni oē qđ nō est fit. et tamē nō ens nō est gen⁹ eius qđ fit

Ad rōnes nō eni sunt nō entis species. Ante oppositū. ¶ Ad p̄maʒ dicit̄ ꝙ ens predicat̄ equoce. et non vniuoce. vel pōt dici ꝓbabilit̄ ꝙ licet hō et equus differāt specie respectu aialis: nō tamē respectu entis. eo ꝙ spēs debēt sub suo gñe distigui ꝑ differētias formales diuisiuas illi⁹ gñis. nō entis nulle sūt differētie. ¶ Ad scđaʒ rñdet̄ negādo cōsequētiā. ꝛ ad ꝓbationē rñdet̄ ꝙ illa regl'a habet veritatē respectu p̄dicatoꝝ p̄me itētionis. nō autē respectu p̄dicatoꝝ scđe intētōnis. ¶ Ad tertiā dicit̄ ꝙ ens ē predicabile ꝯiter sūptū. et nō ꝓprie sūptū. ¶ Et hec de libris thopicorū aristotelis.

Irca Initiū p̄mi libri elenchoꝝ. Querit̄. vtrū de sill'o sophistico sit scientia sophistica distīcta ab aliis partib⁹ logice. ¶ Et arguit̄ p̄rio contra p̄mā partem. quia de subiecto p̄supponēdū est qđ est: et qꝛ est. sed ō sill'o sophistico nō p̄supponit̄ qꝛ est. imo inuestigatur ipsū esse. vt patebit i textu. g̊ de ipso non est scia. ¶ Scđo sic. scia sophistica ē apparens sapiētia ꝛ nō exñs. vt dr̄ i textu. g̊ scia sophistica non est scia. ¶ Tertio sic. sill's dyaletic⁹ et sophistic⁹ adiuicē opponūt̄. sed oppositoꝝ eadē est scia. g̊ scia sophistica nō ē distīcta a dyaletica de q̄ determiat̄ in libris thopicoꝝ. ¶ In oppositū ē aristo. tū p̄rio: qꝛ in p̄ricipio hui⁹ dicit se determiaturū de elēchis sophistic]. et de his que videtur elēchi. tū 2°. qꝛ in fine scđi hui⁹ dicit se adinuenisse istā sciam. g̊ scientia sophistica est scientia.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratiōe termiorum ponūtur tres distinctiōes. Quaꝝ p̄ria est hec

Sillogismus sophistic⁹ pōt capi dupl'r. vno° p̄me intētionaliter. sciʒ pro duab⁹ p̄emissis appar ēter obseruātib⁹ tres cōdōnes vel alteraʒ triū cōditionū reqsitaꝝ ad verū elēchū. q̄ sūc. illatio. ꝯtradictio. ꝛ ꝓbatio. et sic non est subm cū sit quid cōplexū. 2° mō pōt capi scđe itētionaliter. scʒ pro vna scđa itētione denoiāte predicabili de sill'o apparēter obseruāte tres p̄dictas cōditiōes vel aliquā eaꝝ. et sic capit̄ hic. ¶ Scđa distin°. sill's sophistic⁹ pōt dupl'r ꝯsiderari. vno° quātū ad defectū q̄ peccat ꝯtra veꝝ elēchū. et sic ē sola p̄ua° sill'i dyaletici. ꝛ p̄uꝝ nihil. Alio° pōt cōsiderari quātū ad illud positiuū i. q̄ fūdat̄ apparētia bonitat]. rōne cui⁹ sibi ꝯpetit hr̄e cās ꝛ p̄ricipia a qb⁹ naturalr̄ cātur: ꝛ habet passiōes ꝑ illa p̄ricipia dēmōstrabiles. et sic capit̄ i ꝓposito. ¶ Tertia distin°. scia pōt dici sophistica dupl'r. vno° formalr̄ ꝛ itrinsece ita ꝙ appareat esse hit⁹ scietific⁹. ꝛ tñ erit erroneus vel deceptori⁹. ꝛ talis ñ ē scia. Alio° dr̄ aliq̄ scia sophistica denoiatōe extrīseca ꝛ ab obiecto. ita ꝙ ei⁹ obiectū sit sill's sophistic⁹. ꝛ sic scientia sophistica ē hit⁹ vni⁹ ꝯclusiōis hñt] ꝓ subiecto sill'ʒ sophisticū. ꝛ ꝓ p̄dicato passionē adeq̄tā sill'i sophistici q̄ ē denōta ꝑ p̄ricipia essētialia ei⁹. ꝛ sic scia sophistica ē scia. ¶ 4ª distin°. aliq̄ scia pōt dici vna dupl'r. vno°. itrīsece ꝛ formaliter. ꝛ sic ip̄si⁹ sill'i dyaletici ꝛ sophistici ñ ē eadē scia. Alio°. pōt dici vna obiectie ꝛ extrīsece. ꝛ h̄ tripl'r. p̄ no°. ab vnitate ꝯclusiōis demōstrabilis. ꝛ sic sill'i dyaletici ꝛ sophistici ñ ē vna sciētia. Alio° pōt dici vna ab vnitate obiecti p̄mi d̄ q̄ ꝛ suis ꝑtib⁹ demōstrāt̄ passiōes ꝛ p̄ricipia essētialia illi⁹ subi. ꝛ sic adhuc sill'i dyaletici et sophistici ñ ē vna scia. Tertio pōt dici vna ab vnitate obi p̄mi d̄ q̄ ꝯsiderat oēs vitates ꝛ oēs defect⁹ circa ipsū ꝯtigētes. ꝛ sic scia thopicoꝝ ꝛ elēchoꝝ possʒ dici vna scia.

Secundo Sciēdū ē ꝙ liber elēchoꝝ i q̄ determiat aristo. de elēcho sophistico ꝯtiet duos libros partiales. In p̊ determiat de ꝯstitutione elēchoꝝ sophisticoꝝ ꝛ ꝯtiet. 4. tractat⁹. Prim⁹ tractat⁹ q ē ꝓhemial' ꝯtiet vnicū capl'ʒ i q̄ itēdit ꝓbare gnoꝝ ꝯcl'ones. ¶ Pria ꝯ° tāgit itētū. ꝛ ē h̄. Dicem⁹ icipiētes a p̄mis scđʒ naturā d̄ elēchis sophistic] ꝛ d̄ his sill'is q̄ videt̄ elēchi: nō tñ sūt elēchi: ʒ sūt ꝑalogismi. ¶ 2ª ꝯ°. sillogism⁹ sophistic⁹ est. Pʒ q̄ttuor rōib⁹. Pria ē. qdā sūt sill'i q videt̄ esse sill'i: ꝛ sūt ṽe sill'i. Aliq sūt q videt̄ esse sill'i ꝛ nō sūt sill'i. mō tales dicū

tur eleċhi sophistici. ergo elench⁹ sophistic⁹ ē. añs
pȝ ꝑ siḿe. qȝ sicut ē i reb⁹ ita ē i orōnib⁹ sillogisticꝭ.
ſȝ aliq̄ res apparēt eē tales q̄les sūt. aliq̄ vō ap
parēt eē talea q̄les ñ sūt. ergo ēt erit i sillꝭs. b⁹ʳ pȝ.
⁊ p̊ in entib⁹ aiatꝭ tā ex pte corꝑis q̄ȝ aīe. ex pte
aīe sic. qȝ qdā videt̄ hr̄e bonū bitū ⁊ vē hn̄t il
lū. alij aūt tribualr̄. i. ꝯ aliq̄ tribit videt̄ hr̄e. vt
iſlātes ⁊ fingētes se hr̄e bitū. ex pte corꝑis pȝ.
qȝ qdā videt̄ pulchri ⁊ vē sūt pulchri ꝑpt̄ ꝯco
rē. alij aūt videt̄ pulchri ſȝ ñ sūt ſȝ ꝯponūt fin
gūt ⁊ ornāt se vt appeāt pulchri. 2° pȝ idē i iaia
tis. qȝ q̄dā apparēt argētea q̄ vē sūt argētea. ⁊
q̄dā aurea: ⁊ vē sūt aurea. alia appent eē aurea
vl' argētea ⁊ ñ sūt. vt litgirea et stānea appent
esse argētea ⁊ ñ sūt. ⁊ auricalca ⁊ felle tīcta vi
det̄ eē aurea. 2ª rō. aliq sūt apparētea silli. ergo a
liq sūt apparētes elēchi. tȝ ꝯña. qȝ elēch⁹ ē sillꝭ
ꝯdictōꝝ⁹. añs pȝ. qȝ distātes lōge ñ iudicāt res
talea q̄les sūt. ergo a silꝭi iperiti i arte sillogizandi
ꝑpt suā iperitiā iudicāt aliq̊s eē sillꝭa q ī ñ nō
sūt. ꝯña tȝ. qȝ iperiti velut distātea lōge specu
lant̄. 3ª rō. loc⁹ cōstitut⁹ per noīa fact⁹ ē. igr̄ elē
chus sophistic⁹ est. ꝯñs tȝ. qȝ loc⁹ q fit ꝑ noīa est
ad ꝯcipiēdū aptissim⁹ ⁊ publissim⁹. añs pȝ. qȝ
mlti credūt eē i reb⁹ sicut ē in noib⁹. ⁊ tñ ñ ē sic.
ergo ⁊c. aᵒʳ pȝ. qȝ nos ferim⁹ res ipsas ad disputa°
nes ſȝ vtimitr noib⁹ notꝭ ꝑ reb⁹. iō credim⁹ sic
esse ī reb⁹ sicut ē in noib⁹. qꝺ tñ ē falsū. nā noīa fi
nita sūt. ⁊ ēt orōnū mlt̄itudo ē finita. res autē
sūt nūero ifinite. iō nece ē eādē orōnē et nomē
vnū significare pl'a. 4ª rō. mlti ignari sepe ꝯci
piūtur ⁊ sophisticant̄ a sciētib⁹ in disputatiōe.
ergo aliq sūt sillꝭi sophistici. ꝯña nōē. añs pȝ. qȝ si
cut i nūerꝭ expellūt̄ a sapiētib⁹ illi q nō sūt prō
pti ferre nūeros. i. ferre cū alijs nūerādo ita ēt
illi q sūt ignari ⁊ nō cog̊scētes vtutea noīm fa
ciliter pallogizāt̄. ergo seq̄t̄ q̄ talia sillꝭs ē appens
⁊ ñ exñs. talis aūt vōt̄ sillꝭs sophistic⁹. ergo sillꝭa so

Tertio Sciēdū ē q̄ cir[ca] [so]phistic⁹ est. ca hūc textū icidūt 3. difficltaea. Pria ē. vtrū sit p̊ icipiēdū a p̊mis scōȝ nāȝ. rñ
det̄ q̄ sic. p̊. qȝ i illa pte t̄miat̄ qo si ē q̄ scōȝ nāȝ
ꝑcedit alias q̄ [ꝯ]nea. 2°. qȝ p̊ determiat̄ ꝯ methis
q̄ sūt finis artꝭ sophistice. ſȝ finis nālr̄ p̄oȝ ē his
q̄ sūt ad finē. ergo ⁊c. ¶ 2ª difficltas. vtrū sit possi
bile vnā orōnē ⁊ vnū nomē pl'a significare. rñ
det̄ ꝑ distictionē. qȝ nomē pōt dici vnū dupl'r.
vno° vnitate rōnis significādi. ⁊ sic ipossibile
ē vnū nomē pl'a significare. Alio° pōt dici vnū
vnitate vocꝭ. ⁊ sic possibile ē vnā vocē plura si

gnificare. ¶ Tertia difficultas. vtrū elēch⁹ so
phistic⁹ sit pura priuatio veri elenchi. Rñdet̄
per distictionē. qȝ i elencho sophistico duo sūt
cōsiderāda. vnū est māle. qꝺ est due p̄misse et
vna cōclu°. Aliud ē formale qꝺ ē apparēs obſ
uātia trū ꝯdōnū reqſitaꝝ ad veꝝ elenchū. et
talis apparētia forālr̄ ē priuatō veri elenchi. ſȝ
fūdamentalr̄ sit qd positiuū. vt dictū ē in p̊ nō
bili. nā talis apparētia sēꝑ fūdat̄ in aliq̄ positi
uo. vt ī fallacia equocatiōis fūdat̄ apparētia i

Conclusio Rñsal. vnitate dictōis
De sillꝭo sophistico tāq̄ȝ de
subo attributōnis est scia sophistica ab alijs ꝑ
tibus distīcta. Cōclusio satꝭ patȝ ex p̊ nōbili.

Primo Dubitat̄. q̄t sūt oꝑa sapientis.
Pro dubio supponit̄ q̄ aristo. i
tertia ꝯclusiōe tāgit duo opera sapiētꝭ. p̊ p̊mit
tena talē suppōnē q̄ magꝭ ope p̄ciū ē sophisti
ci videri sapiētē q̄ȝ esse et nō videri. patȝ. qȝ so
phistica scia est appena scia. et ñ exñs. sophista
vō est vir copiosus ab apparenti sapiētia et nō
existente. ergo sophiste magis volūt videri facere
opera sapiētꝭ q̄ȝ facere ⁊ nō videri. Sūt ei duo
oꝑa sapiētꝭ q̊ꝝ primū se tenet ex pte rñdētꝭ. s.
ñ mētiri de qb⁹ nouit. ⁊ h̄ ꝯsistit ī bene negādo
vel ꝯcedēdo. 2ᵐ se tȝ ex pte opponētꝭ qꝺ ē mē
tientē manifestare. et h̄ ꝯsistit i bñ reprobādo
dicta rñdētꝭ. Ex qb⁹ cōcludit q̄ disputa° sophi
stica ē necīa sophistis. qȝ tal' disputa° maxīe fa
cit sophistas videri sapiētes. ¶ Quarta ꝯ° ē h̄.
q̄ ttitoꝝ sūt gn̄a disputationū. scȝ doctrialia. dy
aletica. tēptatia. ⁊ litigiosa. Disputationes do
ctriales sūt q̄ ꝑcedūt ex ꝑprijs pricipijs vni⁹
cuiusq̄ȝ disciplie. ⁊ ñ ex his q̄ videt̄ rñdēti. vl
timā ꝑticulā ꝯclāt. qȝ oȝ credere eū qui discit.
Dyaletice sūt q̄ ex ꝑbabilib⁹ collectie sūt ꝯdi
ctionū. Tētatie vō sūt q̄ sillogizāt ex bis q̄ vi
dētitr rñdēti: ⁊ necē ē eū scire q se simulat hr̄e
sciaȝ. Sȝ litigiose sūt q̄ ex his q̄ vident̄ ꝑbabi
lia ⁊ nō sūt sillogizāt. de ꝺmōstratia dictū ē in
analeticꝭ. de dyaleticꝭ vō ⁊ tētatia i thopicꝭ. ſȝ
de agonisticꝭ et litigiosis nūc dicemus.

Secundo Dubitat̄. q̄t sūt methe. Rñ
det arist. ponēdo q̄ntā cōclu
sionē q̄ ē h̄. q̄nq̄ȝ sūt methe. scȝ redargu° falsū.
iopinabile. solocciſm⁹. et nugatio. p primā so
phista vult videri redarguere rñdētē. p scōaȝ
vult sibi mōstrare falsū. p tertiaȝ vult q̄ dicat
ꝯ opionē mltoꝝ. pliū. vel sapiētū. p q̄rtā vult
ꝑm locutōnē barbarisare. ꝑ q̄ntā vult ipsū idē

Tertio Dubitat̃. vtrũ freq̃nt̃ dicere: oĩa ppõ significet seipsã esse vaz. ¶ Rñdet̃ ponẽdo gnq3 descriptões. q̃ttuoꝛ suppõea. ⁊ tria dicta. Pꝛia descriptõ ẽ h. ppõ insolubilis ẽ illa q̃ habz reflexionẽ supꝛa se. dr̃ aũt ppõ hr̃e reflexionẽ supꝛa se q̃ significat se ipsã aliq̃lr̃ esse vel ñ esse. vtputa: esse verã vel falsã. esse dubiã vel creditã. esse vl̃ez vel pticularẽ. vel esse affirmatiuã aut negatiuã. ⁊ h rõe alicui⁹ termi ĩ ea positi. qꝛ licet gñali significatiõe oĩs ppõ significet se esse verã: nõ tñ dicit̃ oĩa ppõ insolubilia. qꝛ ñ dr̃ ĩsolubilia eo q nullo⁹. s3 cũ difficultate solui põt. 2ª descriptõ ẽ h. ppõ vã ẽ q̃ q̃litercũq3 significat ita ẽ. 3ª descriptio. ppõ falsa ẽ q ñ q̃lit̃cũq3 significat ita põt esse. 4ª descriptõ. ppõ possibilis est q̃ q̃lit̃cũq3 significat ita põt ee. 5ª dscriptio. ppõ necĩa est q̃ q̃lit̃cũq3 significat necio ẽ esse. ¶ Pꝛima suppositio. ĩ ppõib⁹ affirmatĩs ⁊ ver̃ subz ⁊ p̃dicatũ debẽt p eodẽ suppõere. 2ª suppõ ẽ. ppõ aᵗⁱᵃ significat idẽ esse p q̃ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ 3ª suppõ. ppõ negatĩa significat ñ eẽ idẽ pro q̃ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. 4ª suppõ. ipossibile ẽ eãdẽ ppõnẽ sil̃ esse veraz ⁊ falsã. ¶ Pꝛimũ dictũ. oĩa ppõ mũdi significat se esse verã. pz. qꝛ oĩs ppõ mũdi ẽ affirmatĩa vl̃ negatĩa. s3 oĩs ppõ affirmatĩa significat idẽ esse p q̃ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. ⁊ oĩa ppõ negatĩa significat nõ idẽ esse p q̃ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. g̃ oĩs propõ significat se eẽ verã. t3 ɔñia. qꝛ ppõnẽ affirmatiuã esse verã ẽ esse idẽ p q̃ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. sil̃r ppõnẽ negatiuã esse verã ẽ non esse idẽ p q̃ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. 2ᵐ dictũ. oĩs ppõ significãs se esse verã ⁊ se esse falsã est falsa. pz. qꝛ p q̃rtã suppõnẽ ipossibile ẽ eãdẽ ppõnẽ simĩ̃ eẽ verã ⁊ falsã. g̃ ñ q̃litercũq3 ipsa significat ita ẽ. g̃ ipsa ẽ falsa. t3 ɔñia p dscriptõnẽ ppõis false. 3ᵐ dictũ. cuilibet copulatĩe ɔ̃dicit aliq̃ disiũctĩa ɔpõ ex ptib⁹ ɔ̃dicẽtib⁹ partib⁹ copulatĩe. pz. qꝛ tales nõ pñt sil̃ esse ṽe neq3 siml̃ false. ⁊ cã falsitat̃ vni⁹ ẽ forãlit̃ cã vitat̃ alterius. ⁊ e ɔ̃. nã cã vitat̃ copulatĩe ẽ hr̃e ãbas partes vas. s3 ad h seq̃t̃ ãbas partes disiũctĩe constitute ex ptib⁹ ɔtradicẽtib⁹ esse falsas. g̃ ad veritatẽ copulatĩe seq̃t̃ falsitas disiũctĩe sibi ɔ̃dicẽtis. sil̃r cã falsitat̃ copulatiue ẽ hr̃e alterã ptẽ falsã. mõ ad h seq̃t̃ disiũctiaz hr̃e alterã ptẽ verã. q̃re ad falsitatẽ talia copulatĩe seq̃t̃ forãliter veritas disiũctĩe.

Ad rationes Añ oppositũ. Ad pmã dr̃ q sic patuit p posterioꝛ. l3 ð subõ opteat presuppõere qꝛ ẽ: tñ p dẽmõstrationẽ põt ĩuestigari cã ppter quã ipsũ esse ĩest subõ. vel põt dici q scĩa cõis sicẽ scĩa sophistica põt pbare suus subz esse saltẽ a posteriori sic a sig̃: q̃liter pbat aristo. sil̃r3 sophisticũ eẽ. ¶ Ad scõaz dr̃ q l3 scĩẽria sophistica q̃ forãlr̃ ⁊ ĩtrisece ð noiat̃ sophistica sit apparẽs sapiẽtia ⁊ ñ exña. tñ scĩa q̃ denoiat̃ ab obõ sophistica ṽe ẽ scĩa. ⁊ ñ appẽs tñ. Ad tertiã patuit solutio ex pꝛio notabili.

Queritur Utrũ oĩs ppõ ĩ q̃ ponit̃ tminus equoc⁹ sit distiguẽda. ¶ Et videtur q nõ. qꝛ ista ẽ simplr̃ negãda ⁊ nõ distiguẽda hõ ẽ pict⁹. et tñ ĩ ea ponit̃ tmin⁹ equoc⁹. g̃ ⁊c. ¶ Scõo sic. nulla ppõ in q̃ ponit̃ termin⁹ analog⁹ est distiguẽda. ⁊ tñ aliq̃ termin⁹ analog⁹ est equoc⁹. g̃ ⁊c. maioꝛ pz. qꝛ vel illud analogũ põit̃ cũ dictiõe restrigẽte. vl̃ ñ. si sic: tũc tenet̃ scõz exigẽtiã restrigẽt̃. si nõ: tũc tenet̃ p p̃ncipali significato p illã maximã. Analogũ per se positũ stat p famosiori significato. ¶ Tertio sic. oĩa termin⁹ equoc⁹ iptat sua significata aut copulatĩe aut disiũctĩe. g̃ nulla tal̃ ppõ ẽ distiguẽda. añs pz. qꝛ ñ est sumere significata alic⁹ nisi p aliquã ɔiũctionẽ. ¶ In oppositũ ẽ arist.

Primo Sciẽdũ q p dclãtiõe t̃miorũ ponit̃ vna distin⁹. ⁊ gnq3 regule. Distin⁹ ẽ h. du^x ẽ termi⁹ equoc⁹. gdã ẽ a casu q diuersĩ rõib⁹ ⁊ eq̃ p̊ diuersa significat. Ali⁹ est a ɔsilio q diuersĩ rõib⁹ pl̃a significat. vnũ tñ p priua. ⁊ alteꝝ p posteri⁹. Pꝛia r̃gl̃a. p̃dicatũ nũq3 r̃strigit s3 q̃ ad sigt̃ũ ipsi⁹ p̃dicati. vt cũ dr̃ hõ ẽ viu⁹. ly viuũ ñ r̃strigit hoiez ad stãdũ p hoib⁹ viuis. vt pz ĩ restrictõib⁹. p. h. 2ª r̃gl̃a. null⁹ t̃mi⁹ põt r̃strigi q̊ ad significatũ r̃strigẽt̃. nisi restringẽs imeⁱᶜ addat̃ tinio r̃stricto. 3ª r̃glã. oĩs t̃mi⁹ equoc⁹ a ɔsilio nõ r̃strict⁹ stat p suo p̃ncipali significato. iux̃ illð. Analogũ. ⁊c. 4ª. t̃mi⁹ equoc⁹ a ɔsilio restrict⁹ stat s̃m exigẽtiã restrigẽt̃. 5ª. oĩa t̃mi⁹ equoc⁹ a casu cui imeⁱᶜ addr̃ aliq̃ ðtermia⁹ p̃cise ɔueiẽs alt̃i sigtoꝝ: stat p̃cise p illo significato. si ṽo tal̃ sit equoc⁹ a ɔsilio sũpt⁹ r̃spcũ p̃dicati ɔueiẽt̃ ðtermiate vni sigtoꝝ ⁊ alt̃i nõ: stat p̃cise p illo sigto. qꝛ talia sũt s̃ba q̃lia pmit.

Secũdo Sciẽdũ q 2⁹ tũt̃ ab eoꝝ pt̃. tractat⁹ ĩ q̃ arist. ðteriat ð locis sophistic̃ ɔtz. 6. capl̃a. In p̊ sũt. 3. ptes. Pꝛia cõtiet. 3. ptĩclas. In pꝛia sũt. 6. ɔclões. ¶ Pꝛia ɔ:

est hec. duo sũt modi arguẽdi sophistice. nã quidã sunt in dictione. alij extra dictõnẽ. ¶ Scđa ɔclusio. modi arguẽdi in dictõne sũt sex scʒ equiuocatio. ãphibologia. ɔpõ. diuisio. figura dictionis. et accẽtus. Probat dupl'r. scʒ inductõe. ꝛ ratione. Inductiõe sic. quia equocatio ẽ fallacia in dictõne. ãphibologia. cõpõ. diuisio. accẽtus. et figura dictiõis. sũt fallacie in dictiõe. ꝛ nõ sũt plures. ergo tãtũ sũt sex fallacie in dictione. Rõe ꝓbaẜ sic. oĩs deceptio facta ex eo ꝙ eisdẽ noĩb⁹ vel orationib⁹ nõ idẽ significam⁹ ẽ fallacia in dictione. sed iste sex scʒ equocatio ꝛ cete sunt deceptiões facte ex eo ꝙ eisdẽ noĩb⁹ vel orationib⁹ nõ idẽ significam⁹. ergo sex sũt fallacie in dictione. ¶ Tertia ɔ° tangit q̃ttuor exẽpla de fallacia equocatiõis. per q̃ tãgũtur trea modi illius fallacie. Primũ exẽplũ. q̃cunꝗ discũt sũt sapiẽtes. grãmatici discunt. ĝ grãmatici sũt sapiẽtes. Soluit dicẽs ꝙ discere est equocũ ad vti disciplina: siue ad dare disciplinã. ꝛ ad accipiẽdũ disciplinã. primo° maior est vera ꝛ mior falsa. 2° mõ est ɔ̃. et in h̃ tãgit primũ modũ equiuocatiõis qui fit quãdo vna dictio pricipalr̃ plura significat. 2ᵐ exẽplũ. q̃cunꝗ expediũt sunt bona. mala expediũt. ĝ mala sũt bona. Soluit dicẽs ꝙ expediẽs dr̃ dupliciter. scʒ de expediẽte in bonis. et de expediẽte i malis qđ dicaẜ necessariũ. prio mõ maior ẽ falsa. ꝛ mior vera. 2° mõ ecõtra. et in hoc tãgit secũdũ modũ equocatiõis qui fit quãdo vna dictio significat vnũ principaliẜ. et alteꝝ ex trãsũptione vel ex vsu loquẽdi. nõ autẽ ex ĩpõne nã expediẽs pricipaliẜ significat expediẽs i bonis. sed scđʒ quid ꝛ ex vsu loquendi significat expediẽs in malis. Tertiũ exẽplũ. quicũꝗ surgebat stat. sedẽs surgebat. ĝ sedẽs stat. Quartũ exẽplũ. quicũꝗ sanabaẜ san⁹ est. laborãs sanabaẜ. ergo laborãs san⁹ est. Istud quartũ exemplũ soluit aristo. q2 laborãs capiẜ dupliciẜ. scʒ pro illo qui nũc ẽ laborãs. vel pro illo q fuit laborãs. ꝑmo° mior ẽ falsa. et etiã ɔ°. sʒ scđo mõ mior ẽ vera. ꝛ etiã ɔclu°. et ĩ h̃ tãgit tertiũ modũ qui fit quãdo vna dictio per se sũpta tantũ vnũ significat: addita tamẽ alteri plura significat. vt laborãs per se tãtũ significat laborantẽ. sed si iũgaẜ per se cũ hoc verbo sanabatur. significat tã illũ qui est laborãs q̃ illũ qui fuit laborãs. ¶ Quarta ɔ̃clusio tãgit quiꝗ exempla de fallacia ãphibologie. Primũ ẽ. quoscũꝗ vellẽt me accipere vellẽ ꝙ acciperẽt me. sʒ pugnãtes vellẽt me accipere. ĝ vellẽ ꝙ pugnãtes acciperẽt me. Secũdũ exẽplũ. q̃cquid scit hoc scit. lapidẽ scit aliq̃uid. ergo lapis scit. Soluit aristoteles. maior eni ẽ duplex. q2 possibile est scitũ vel sciẽtẽ significari illa oꝛõne q̃cquid scit hoc scit. si eni illud ꝓnomẽ hoc cõstruatur cũ prio ṽbo a parte post: tũc significat scitũ. si vero cõstruaẜ cũ 2° a parte ãte ex vi persone: tunc significat sciẽtẽ. Tertiũ exẽplũ. q̃cq̃d videt hoc videt. lapidẽ videt aliq̃s. ergo lapis videt. posset solui eodẽ mõ sic ꝑcedẽs. Quartuʒ exẽplũ. tu dicis esse hoc quod tu dicis esse. sed lapidẽ dicis esse hoc. ergo tu lapis dicis esse. soluitur etiã sicut precedẽs. Quĩtũ exẽplũ. q̃cq̃d cõtingit dicere cõtingit loqui. sed tacẽtẽ cõtingit dicere. ĝ tacẽtẽ cõtigit loqui. Soluit aristoteles. mior eni ẽ duplex. quia vel significat ꝙ tacẽs põt loq. vel ꝙ cõtingit dicere aliquẽ esse tacẽtẽ. ¶ Quĩta cõclusio tãgit tres modos generales equocationis ꝛ ãphibologie. vnus est quãdo oratio vel nomẽ pricipaliẜ plura significat. vt piscis. et canis. Ali⁹ est quãdo soliti sumus sic dicere. i. quãdo fit trãsũptio in significatione dictionis vel oratiõis. Terti⁹ est. quãdo ɔpositũ plura significat: separatũ v̾o simpliciter. idest vnũ significat. vt scit seculũ. ista est duplex. q2 vel significat aliq̃uẽ habere sciẽtiã de seculo. vel seculũ habere sciẽtiã de aliquo. ¶ Sexta cõclusio cõcludit ꝙ ãphibologia: et equiuocatio sẽper fiũt circa hos modos.

Tertio Sciẽdũ est ꝙ circa hunc textuʒ incidũt sex difficultates. ¶ Quarum ꝑma est h̃. vtrũ termin⁹ equoc⁹ significet sua significata copulatiue. vl' disiũctiue. Rñdetur per vnã distictionẽ. quia terminũ equocũ significare sua significata copulatiue vel disiũctiue potest dupliciter ĩtelligi. vno° sic ꝙ talis cõiũctio copulatiua vel disiũctiua cõiũgat inter istud verbũ significare pluries sũptũ. sicut dicẽdo ꝙ canis significat canẽ latrabilẽ. ꝛ significat sydus celeste. et significat piscẽ marinũ. et sic oĩs termin⁹ equoc⁹ significat sua significata copulatiue. et etiã disiũctiue. Alio° ꝙ illa cõiũctio cõiũgat inter significata termĩ equocitis ꝙ propõ vocalis in qua poniẜ terminus equoc⁹ correspõdeat vni mẽtali copulatiue. vel disiũctiue cõposite ex significatis illi⁹ termini equiuoci. et sic nullus termin⁹ equocus significat sua significata nec copulatiue nec disiũctiue: sed incõiũcte. quia nisi sic seq̃reẜ ꝙ ista ꝓpõ ꝛ

consimilis: canis ē substātia esset ꝓpō vna equipollēs vni disiūctiue vel copulatiue. seq̄ret etiaꝫ ꝙ nulla ꝓpō esset distīguēda. ꝛ h̄ ē qd̄ intēdit egidi⁹ de roma ponēs talē distictionē. Terminus equoc⁹ pōt dupliciť cōparari ad sua significata. vno° vt per ipōnē illa iportat. et sic diciť ea habere sub copulatiōe. lꝫ in suo significato nullā copulationē iportet. Alio° vt ꝑ itellectū ad ea referť ꝛ diciť iportare ea disiūctiue. q꞉ sic in habēdo ea hꝫ quādā siītudinē cū illis: i se tñ nō includit disiūctionē. ¶ 2ᵃ difficultas. ex quo hec dictō canis nō eq̄pollet termio aggregato ex suis trib⁹ significatis. q̄re ē nomē equocū. Rñdeť ꝑmittēdo talē suppōnē. nomē equocū ē termin⁹ significās sua significata diuersis cōceptib⁹ totalib⁹ nō synōimis. Tūc diciť ꝙ ista vox canis subordinať diuisim ꝛ seorsuꝫ trib⁹ cōceptib⁹ totalib⁹ repn̄tātibus sua tria significata. nā subordiať tāq̄ꝫ ꝯceptui totali specifico latrabiliū. ꝛ etiā alijs cōceptib⁹. ꝛ inde ē ꝙ diciť nomē equocū. ¶ Tertia difficltas. vtrū signū vl̄e additū ťmio equoco distribuat ipsū ꝓ oib⁹ suis significatis. Rñdeť ꝙ n̄. q꞉ distribuere aliquē ťminū ē facere ipsū stare ꝙ ab ipso ad qd̄libet ꝑ q̄ distribuiť copulatiue descēdendo valeat cōsequentia. sed ista ꝯn̄a non valet omnis canis currit. g̊ canis latrabilis currit. ꝛ piscis marin⁹ currit. ꝛ syd⁹ celeste currit. iō illa vl̄is equalet trib⁹ mētalib⁹ kōiūcte sūptis cū signo vl̄. ¶ Quarta difficultas. vtrū analogū per se positū stet ꝓ principali significato ꝓcise. Rñdeť per distictōnē. q꞉ dupliciť pōt itelligi analogū per se poni. vno° ex̄ ꝓpōnē sic ꝙ sumať sine q̄cūq̄ꝫ addito. ꝛ sic teneť ꝓ vtroq̄ꝫ significato indr̄nter. Alio° pōt intelligi ꝙ sumať sine restrictiōe ipsū restrīgēte ad stādū ꝓcise pro significato min⁹ ꝑicipali. et sic analogū ꝑ se positū stat precise ꝓ ꝑicipali significato. ¶ Quita difficultas. vtrū sit ponēda vna fallacia vniuocatiōis: sic̄ equocatiōis. Rñdeť ꝙ nō. quia i oi paralogismo cātiuo fallacie nec̄e ē aliquā cām apparētie eē. sed pōt sumi aliq̄s paralogismus h̄ns cāꝫ apparētie ex ꝑte equocatōis. nō autē ex ꝑte vniuocatōis. g̊ nō ē ponēda fallacia vniuocatōis sic̄ equocatōis. p̄ria ꝑs mioris pꝫ. nā ex q̄ ois termi⁹ equoc⁹ est vn⁹ et idē i mā ꝛ forma. apparētia ē ꝙ etiā h̄eat vnū significatū vel vnū modū significādi. 2ᵃ pars mioris pꝫ. q꞉ si aliq̄s ťmi⁹ equoc⁹ sit idē i mā et forma n̄ ē tñ apparētia cū debeat eē diuersus i significato vel in mō significādi. ¶ Sexta difficultas. vtrū isti paralogismi. laborās sanabiť. surgēs sedebat. peccēt penes tertiū modū fallacie equocatiōis. Rñdeť ꝙ peccāt penes fallaciā accidētis vel cōseq̄ntis. ꝛ nō equocatiōis. Pro c⁹ ꝓbatiōe ponūť due suppōnes. P̄ria ē h̄. fallacia in dictōe ē illa cui⁹ cā apparētie se tꝫ ex parte dictiōis ad placitū istitute vel ei⁹ cōsideratōnis ita ꝙ nō possit fieri talis fallacia sine dictionib⁹ ad placitū institutis vel eaꝝ cōsideratōibus. 2ᵃ suppō. fallā ex̄ dictōnē ē fallā cui⁹ cā apparētie se tꝫ ex ꝑte rei significate vl̄ ꝯcept⁹ mētis. sic ꝙ pōt fieri sñ dictiōib⁹ ad placitū significātib⁹ vel eoꝝ cōsideroīb⁹. Tūc sic. fallacia equocatōis cū sit in dictiōe nō pōt fieri sñ dictionib⁹ ad placitū istitutis. sꝫ ꝑdicti ꝑalogismi possūt fieri ꝛ cāre deceptionē dato ꝙ nulla esset dictio ad placitū instituta. g̊ nō peccāt ꝑ fallaciā equocatōis. maior ē nota ꝑ primā suppōnē sꝫ mior ꝓbať. q꞉ isti ꝑalogismi i voce cānt fallaciā per talē cāꝫ apparētie. s. ꝙ dictio eadē i mā ꝛ forma i ꝑmissis vel i altera ꝑmissaꝝ ꝛ i ꝯclusiōe deberet teneri ꝓ eodē supposito vel ꝓ eisdē suppositis. sed talis cā apparētie iueniť i ꝑalogismis mētalib⁹ dato ꝙ nulla sit dictō ad placitū istituta. Sꝫ cā defect⁹ ē ex eo ꝙ dictō vna capiť pro diuersis suppositis suis ꝓpter ꝯiūctōnē cū alia ꝛ alia dictōne. sed talis cā pōt etiā inueniri i ꝯceptib⁹ vltiatis dato ꝙ nulla esset dictio ad placitū istituta. Aliť pōt rñderi ꝭm mētē aristo. ꝑmittēdo talē suppōnē. ꝙ ois deceptio ꝓueniēs ex variatiōe modi significādi grāmaticalis peccat per tertiū modū fallacie equocatiōis. vt isti ꝑalogismi. q̄cūq̄ꝫ sūt epi sūt sacerdotes. sꝫ asini sūt epi g̊ asini sūt sacerdotes. ꝛ ꝯsiles peccāt ꝑ tertiū modū fallē equocationis. Et soluiť per distictōnē. eo ꝙ ista dictō episcopi pōt esse gti casus. vel nti casus ꝑlis nūeri. Tūc diciť ꝙ predicti ꝑalogismi p̄nt dupliť cōsiderari. vno° vt itelligūť cāre deceptionē ex variatiōe āpliatōis. ꝛ tūc peccāt ꝑ fallaciā accidētis ꝛ ꝯn̄tis arguēdo a magis āplo ad min⁹ amplū sine distributōe ex ꝑte subiē mioris qd̄ i mioe āpliatur ad supposita p̄ntia vel ꝑterita. ꝛ in ꝯclusiōe restrīgiť i suppōe ad standū ꝓ p̄ntib⁹ tātū. Alio° possūt intelligi. causare deceptionē ex vātiōe modi significandi gētēp⁹ eo ꝙ illud ꝑticipiū sedēs pōt cōstrui cū illo v̄bo surgebat rōne p̄ntis tp̄is vl̄ rōe ꝑteriti ꝑ ipsū ꝯnōti. ꝛ tūc peccāt per tertiū modū fallacie equocatōnis.

Conclusio Responsalis. Omnis propositio i qua predicatur terminus equiuocus a casu est distinguēda. Hec cōclusio satꝫ patꝫ ex dictis.

Primo Dubitaꝰ. vtrū penes mltiplex potētiale possit sumi aliq̄ fallā. ¶ Pro du° supponiꝰ ꝙ aristo. in 2ª particula deſmiat de fallacys peccātib⁹ penes mltiplex pōle. ꝛ intēdit duas cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit. 4. exempla de fallā cōpōnis ꝛ dōnis q̄ peccāt penes multiplex pōle in oōne. Primū exēplū. sedētē possibile ē ābulare. q̄ ꝑpō si sit ꝯpō est falsa qꝛ significat ꝙ h̄ ꝑpō ē possibilis: sedens ābulat. si vō sit diuisa est vā. qꝛ tūc significat ꝙ hec ē possibilis: h̄ ābulat demōstrato sedēte. 2ᵐ exemplū. nō scribētē scribere ē possibile. qđ soluitur sic̄ precedēs. qꝛ si sit ꝯposita ē falsa. si vō sit diuisa ē vā. Tertiū exēplū. qcunqꝫ scit litteras nūc didicit illas. si eni h̄ aduerbiū nūc deſmiet h̄ vbū scit: est cōposita ꝛ falsa. sed si deſminet h̄ verbū didicit est diuisa ꝛ vera. et si h̄ vbuꝫ didicit dicaꝰ esse pricipali⁹ determiābile tūc h̄ aduerbiū nūc sibi additū facit sēsū cōpositū. ꝛ ab eo sepatū facit sēsū diuisū. Quartū exēplū. qui vnū solū potest ferre pōt plura ferre. si h̄ determiatio solū deſmiet istud deſmiabile vnū: tūc ē diuisa et vā. si vō determiet hoc vbū pōt: ē cōposita ꝛ falsa. sensus ei diuisus est iste. aliqd qđ ē vnū solū ferre pōt plura ferre sed sēsus ꝯposit⁹ est iste aliqd qđ solū pōt ferre vnū potest plura ferre. ¶ 2ª ꝯclu° tāgit q̄ttuor exēpla circa fallaciā dōnis. Primū exēplum est istud. quiqꝫ sūt duo ꝛ tria. ǵ quiqꝫ sūt paria et iparia. añs ē distinguēdū. qꝛ si illa cōiūctio ꝛ: cōiūgat iter terios. sic illa ē cōposita ꝛ vera. si vō cōiūgat iter ꝑpōes est falsa ꝛ dīsa. 2ᵐ exēplū. qđ est tātūdē et āpli⁹ est equale. sed maius ē tantūdē ꝛ āplius. ǵ maius ē eq̄le. ꝑmisse sūt distinguēde. qꝛ vel illa ꝯiūctio ꝛ: cōiūgit inter ſmios. et sic maior ē falsa ꝛ mior vā. vel iter ꝑpōnes. et sic ecōtra maior ē vā. ꝛ mior falsa. 3ᵐ exēplū. ego te posui seruū exīstētē liberū. nam si h̄ dēterminatio exnītē deſmiet hūc accusatiuū seruū: tūc est sēsus. ego posui te exnītē seruū liberū. ꝛ sic ē cōposita. ꝛ vā. si vō deſmiet hūc accusatiuū liberū sic ē dīsa ꝛ falsa. et tūc ē sensus. ego posui te exnītē seruū liberū. Quartū exemplū. q̄draginta viroꝝ cētū reliquit diuus achiles. h̄ ꝑpō est distiguēda. quia si ille gtūs virorū: determieꝰ p hāc dictionē quiq̄ginta. sic est diuisa et falsa. et est sensus. de q̄draginta viris achiles relingt cētū. Si vō iste gtūs viroꝝ deſmieꝰ per hanc dictionē cētū. sic ē ꝯposita ꝛ vā. et est sēsus. de cētū viris achiles relingt q̄draginta. ¶ Ad dubiū rñdeꝰ ꝙ fallacie cōpōis et dōnis peccāt penes multiplex pōle in oōne. pꝫ. qꝛ mltiplex pōle ē dictio vel oō eadē scđꝫ substātiā diuersa scđꝫ formā plura significās: sed fallā cōpōnis ꝛ diuisiōis prouenīūt ex idētitate materiali ꝯposite vē cū diuisa falsa. vel econtra. ǵ ꝛc̄. Cōpositio ē eoꝝ que debēt diuidi falsa vnio. Sed diuisio ē eoꝝ que debēt cōponi falsa sepatio. et ideo q̄ncūqꝫ sēsus cōpositus ē ver⁹ ꝛ diuisus falsus est fallā dōnis. ecōtra vero est fallacia cōpositionis.

Secundo Dubitaꝰ. vtrū fallacia accētus peccet penes multiplex potētiale in oratiōe. Pro dubio supponiꝰ ꝙ i tertia ꝯclusiōe pñtis particule ponit aristoteles duo exēpla de fallā accēt⁹ ꝑmittēs hāc suppositionē ꝙ fallā accēt⁹ fit magis in scripturis ꝛ poematib⁹ q̄ꝫ in voce. eo ꝙ in ꝑlatione satis ꝑspiciꝰ fallā accētuū. Primū exēplū est istud metuo lōgas pereūte noctes lydia dormis. nā illa dictio metuo pōt esse vna dictio vbalis. ꝛ tūc idē significat ꝙ timeo. vel potest esse due dictiōes. et h̄ dupliꝰ. quia vel ē vnū nomē cum interiectione. et sic ē sēsus. o lydia dormis longas noctes me suple pereūte metu. idest timore. vel pñt eē duo ꝑnoia. et sic est sensus: lydia dormis lōgas noctes me exñte tuo pereūte: vel possūt esse tres dictiones. scꝫ duo ꝑnomina et vna iteriectio. ꝛ tūc est sensus. o tu lydia dormis longas noctes me pereūte. 2ᵐ exēplū, heu quianā tanti tinxerūt ethera nimbi. h̄ dictio quianā pōt ꝑferri accētu acuto. ꝛ tunc teneꝰ iterrogatiue. vel pōt ꝑferri accētu graui. ꝛ tūc significat cāꝫ dolori. dicūt tñ quidaꝫ ꝙ de fallā accēt⁹ nō posuit aristo. exēpla. sꝫ a trāslatorib⁹ posita sūt ista duo. quoꝝ primū sūptū ē ab oratio. 2ᵐ vō a vgilio. ¶ Cōsequēter i tertia ꝑticula deſmiat de fallā figure dictiōis ponēdo duas ꝯclusiōes. q̄rū pria est h̄. fallacia figure dictiōis fit quādo nō idē similiꝰ iterꝑtaꝰ. vt masculinū feīneū. vel ecōtra. vel quādo neutrū iterꝑtaꝰ masculinū vel feīneū. Siliꝰ quando q̄le iterꝑtaꝰ quātū. vel faciēs patiēs. vt dispositū. i. patiēs agēs. ¶ Scđa ꝯ° tāgit vnū exēplū. vt vigere videꝰ significare idem ꝙ secare vel edificare. quāuis vigere significet effectū

idest qualitatē. alie vero significāt facere. Ex quo patet ꝙ fallacia figure dictionis est fallacia in dictione. quia sumit causaꝫ apparētie ex similitudīe vocis cū voce. ğ ē fallacia in dictiōe.

Tertio Dubitatur. vtrū ad veritatē propositionis requiratur ꝛ sufficiat ita esse qualitercūqꝫ per ipsā significaẗ. ℂ Et videtur ꝙ nō. quia ista esset vera: hō est asin⁹. eo ꝙ ipsa significat hoīē esse. et asinū esse. et ita ē. ergo ipsa ē vera. ℂ 2° sic. ista ꝓpō. oīs ꝓpositio est ꝑticularis. et ꝯsimilit̃ ista nulla ꝓpositio ē negatiua. nō possūt esse vere. et tamen pōt esse ita q̃litercūqꝫ ꝑ eas significaẗ. ğ ꝛc. ℂ Tertio sic. iste cōcedūẗ vere. cesar ē mortu⁹. antixp̄s ē generādus. et tamē nō est ita q̃litercūqꝫ ꝑ eas significaẗ. quia nihil ē qđ per eas significaẗ. cuꝫ ātixp̄s nō sit. nec etiā cesar. ℂ 4° sic. ista est vera: aīal est hō: et tamē nō est ita qualitercūqꝫ sigẗ. ğ ꝛc. mioꝛ pꝫ. qꝛ ipsa significat ꝙ q̄lībet aīal ē homo. qđ non ē ita a parte rei. maioꝛ patꝫ. qꝛ significat aliqđ aīal esse hoīē. ꝛ nō plus vnuꝫ aīal q̄ȝ aliud. ğ significat q̄lībet aīal esse hominē. ℂ Quito sic. quicqd significaẗ per istaꝫ ꝓpositionē q̄lībet aīal ē hō: significatur ꝑ istā aīal est homo. cū sint precise ex eisdē t̄mīs sed pria significat q̄lībet aīal esse hoīē. ergo ꝛ scđa. ℂ In oppositū ē aristo. in postp̄dicamētis dicēs ꝙ ab eo ꝙ res est vel nō est ōrō dicit̃ vera vel falsa. et etiā in q̄nto methaphīce. vbi dicit: āpli⁹ esse ꝛ est significat qđ veꝝ. nō eē autē et nō est significat qđ non verū sed falsū. est autē similiter de affirmatione vel negatione. Ex qb⁹ auctoritatib⁹ videẗ seq ꝙ ad v̄itatē propositionis req̄raẗ ꝛ sufficiat ꝙ q̄litcūqꝫ significat ita sit. ℂ Ad rōnes ꝓbātes oppositū r̄ndeẗ ad p̄mā negādo cōsequētiā. ꝛ ad ꝓbatōnē ꝯcediẗ aña. ꝛ cōcediẗ ēt ꝙ ita ē q̃liter significat illa ꝓpō homo ē asin⁹. sed nō q̃litercūqꝫ significat ita est. qꝛ licet significet hoīē eē. et asinuꝫ esse. tñ cū h̄ significat hoīē esse asinū. qđ ñ est ita. Ad scđaꝫ cōcessa maioꝛe ꝛ mioꝛe negaẗ cōsequētia. qꝛ lꝫ q̃litcūqꝫ significet possit esse ita tñ ꝑ nullo tēpoꝛe pōt dici ē ita q̃litcūqꝫ significāt dicte ꝓpōes. nā ꝓpō ñ dicit̃ significat nisi quādo ē. mō quādiu ē illa ꝓpō. oīs ꝓpō ē particularis. nō ē ita q̃litercūqꝫ ipsa significat. ipsa eni significat oēꝫ ꝓpōnē eē particularē. ꝛ ñ est ita. cū ip̄amet sit v̄lis: ꝛ ñ ꝑticularis. ideo lꝫ ipsa nō possit eē vera: tñ ipsa ē possibilis. Et ꝯsimiliter dicēdū ē de ista nulla ꝓpō ē negatiua. Ad tertiā negaẗ mioꝛ. ꝛ ad probationē dr̃ ꝙ illa q̄ sūt: in duplici sūt dr̃a. nā q̄dā sūt q̄ sūt ēt̄itates simplices. ꝛ sic ꝯcediẗ ꝙ ꝑ tales ꝓpōes non significaẗ aliqd qđ sit. cū h̄ tñ stat ꝙ sp̄ manent ꝓpōes v̄e. Alia sūt q̄ sūt ēt̄itates ꝯplexe. cꝫ est significatū totale ꝓpōnis. vt hoīē eē aīal. et sic negaẗ ꝙ nihil sit significatū ꝑ dictas ꝓpōes ꝛ de talib⁹ entib⁹ intelligūẗ auctoritates adducte ad oppo^m dubij. Ad q̄rtā ꝯcessa maioꝛe: negaẗ mioꝛ. ꝛ ad ꝓbatōnē negaẗ a^{or}. ad c⁹ ꝓbationē dr̃ ꝙ lꝫ aīal ñ significet plus vnū aīal q̄ȝ alteꝝ. significat tñ disiūctīe q̄lībꝫ aīal eē hoīēꝫ ꝛ nō copl'atie. sic significaẗ ꝑ illā v̄lēꝫ: q̄lībet aīal ē hō. Ad. 5. ꝯcesso añte negaẗ ꝯña. qꝛ lꝫ gequid significaẗ ꝑ vnā illaꝝ significeẗ ēt ꝑ aliā. ñ tñ q̃litcūqꝫ significat vna ꝛ alt̃a. qꝛ v̄lis significat de q̄libet aīali copulatīe ꝙ ipsū sit aīal: sed ꝑticl'ar] significat de q̄libet aīali disiūctīe solū ꝙ ipsum sit aīal.

Ad rationes Ante oppositū. Ad oēs patuit solutio ex p̄rio et tertio notabilibus.

Queritur Utrū tātū sint septeꝫ fall'e ex̄ dictōnē. ℂ Et arguiẗ p̄ ꝙ ñ. qꝛ oīs fall'a ē ex̄ dictōnē. ğ ñ sūt tm̄. 7. fall'e ex̄ dictiōnē. añs pꝫ. qꝛ oīs fall'a ē d̄ceptō. sꝫ oīs d̄ceptio est ex̄ dictionē. cū oīa fall'a fiāt ī d̄cipiēte vel ī d̄cepto. ğ ꝛc. ℂ 2° sic. oīa fall'a ē ī dictiōe. ğ nulla est ex̄ dictionē. añs pꝫ. qꝛ oīs fall'a ē ꝑalogism⁹. sꝫ oīa ꝑalogism⁹ fit in dictōne. ğ ꝛc. ℂ 3° sic. fall'a ignorātie elēchi ē ꝯīa ad oēs fall'as. ğ ñ sūt tm̄ 7. fall'e ex̄ dictōnē. ℂ In oppositū est aristo.

Primo Sciēdū ē ꝙ i 2ª ꝑte p̄ncipali h⁹ cap'li d̄teriāt aristo. d̄ fallacijs ex̄ dictōnē. ꝛ d̄tꝫ. 3. ꝑticl'as. q̄ꝝ p̄ria d̄tꝫ. 3. ꝯclusiōes. ℂ P̄ria ē h̄. coꝝ ꝑalogismoꝝ q sūt ex̄ dictionē. 7. sūt sp̄ēs. P̄ria ē fall'a accn̄tꝫ. 2ª est fallacia scđꝫ qd ad simplr̃. 3^a ē fall'a ignorātie elēchi 4^a. ē fall'a ꝯn̄tꝫ. 5^a ē fall'a petitōnis p̄ncipij. 6^a ē fall'a ñ cāe vt cāe. 7^a ē fall'a scđꝫ pl'es īterroga^s nes vt vnā. ℂ 2^a ꝯ°. ꝑalogismi accn̄tis hn̄t fieri q̄n idē assignatū fuerit sil'r īesse rei subiecte. ꝛ accidēti. h̄ ē dictu quādo attributū ꝯueniens rei subiecte idēt̄ attribuiẗ accn̄ti: ꝯmittit̃ fallacia accn̄tꝫ. pꝫ. qꝛ m'lta eidē accidūt q̄ ñ ē nec̄e sibi īuicē inesse. ℂ 3^a ꝯ° tāgit duo exēpla. P̄ri^m ē. coꝛusc⁹ est alt̃ ab hoīe. coꝛusc⁹ ē hō. ğ coꝛusc⁹ ē alt̃ a seip̄o. 2^m ex^m. coꝛusc⁹ ē alter a socrate: socrates ē hō. ğ coꝛuscus est alter ab homine.

Secundo Sciēdum est ꝙ in scđa particula trādit aristo. 4. ↄclusiones. ¶ Pria ē h. fallā a scđꝫ qd ad simpliciť fit qñ aliqđ dictū solū iest scđꝫ qd: ⁊ sumiť icē simpliciter. Patꝫ trib⁹ exēplis. pmū ē istud. qđ est opiabile est. ⁊ qđ nō ē est opiabile. ġ qđ nō ē est. Soluit negādo ↄñaꝫ. qꝛ nō ē idē esse scđꝫ qd ⁊ esse simpliciter. sic eē oplabile ⁊ eē. 2m exēplū. qđ ñ ē hō nō ē. sed aliqd ē qđ nō ē hō. ġ aliqd est qđ nō ē. Soluit vt pri⁹ negādo ↄñaꝫ. 3m exemplū. yndua. i. ethiops ē niger. ⁊ ynd⁹ est alb⁹ ẜm dētes. ġ ē alb⁹ et niger. ⁊ sic erit alb⁹ et nō alb⁹. Et subdit ꝙ in aliqb⁹ difficile ē cogſcere defectū. ⁊ hoc cōtigit quādo vtrūqꝫ oppositoꝝ videť iesse subō siue similiter siue eq̄liť. vt si medietas rei sit alba. ⁊ alia medietas sit nigra: dubiū est vtrū totū sit albū vel nigrū. ¶ 2a ↄ°. paralogismi fallacie ignorātie elēchi hñt fieri quādo omittiť aliqd pertinēs ad rōnē sillʼi vľ elēchi. Est eni elēch⁹ cōtradictō vni⁹ et eiusdē nō nois tātū. nec rei tātū: sed rei et nois simul. nō synonimi ẜ eiusdē ex his q̄ data sūt ex necītate accidere: nō ↄnūerato qđ erat ī pricipio. ad idē. scđm idē. similiť. et in eodē tēpore. Et subdit duo exēpla: Primū exm ē. duo sūt duplum vni⁹. ⁊ nō sūt duplū triū. ġ sūt duplū et nō duplū. Soluit. qꝛ h ē rſpectu diuersoꝝ. et non ad idē. 2m exēplū ē istud. istud ē duplū scđꝫ lōgitudinē. et nō ē duplū scđꝫ latitudinē. ġ ē duplū ⁊ nō duplū. Soluit. qꝛ nō arguiť scđꝫ idē. ¶ 3a cōclusio. fallā petitiōis pricipij totiēs fit q̄tiens cōtingit petere illud qđ ē in pricipio. ⁊ puenit ex h ꝙ nō possum⁹ inspicere vtrū ↄ° sit eadē a premissis. vel diuersa. Ex q̄ patet ꝙ cā apparētie ē apparēs diuersitas añcedētꝭ ⁊ cōsequentis. Causa vō defect⁹ est eoꝝ idētitas. ¶ 4a cōclusio. fallā cōsequētꝭ fit quādo credim⁹ cōsequēs cōuerti cū ātecedēte cū q̄ tñ nō pōt conuerti. qꝛ cū añs ē de necītate ↄñs ē. sed cū cōsequēs ē putam⁹ añs ex necītate esse. Hoc declarat sex exēplis. primū exēplū. si mel ē: rubeū ē ġ si rubeū ē mel ē. Soluiť negādo ↄñaꝫ. qꝛ arguiť a pōne cōsequētꝭ ad pōnē añcedentis. 2m exēplū. si pluit terra ē madida. ġ si terra ē madida pluit. 3m exēplū. iste ē ↄptus. ġ est adulter 4m exēplū. iste est errabūdus de nocte. ġ ē fur Ad hec oia respōdeť p negationē ↄsequentie. qꝛ arguiť a pōne ↄñtꝭ ad pōnē añtꝭ. 5m exēplū est ratio mellissi per quā pbabat vniuersū eē infinitū. q arguebat sic. qđ est factū habet pricipiū. ġ qđ nō ē factū non habꝫ pricipiū. ẜ vniuersū ñ ē factū. qꝛ ex nihilo nihil fit. ġ vniuersū nō habet pricipiū. et p ↄñs est infinitū. Rñdet aristo. negādo pmā ↄñaꝫ. nō eni seqť: omne qđ est factū habet pricipiū. ġ oē qđ habet pricipiū ē factū. 6m exēplū. si aliqs sit febricitās ipse est calidus. ġ si sit calid⁹ ipse ē febricitās.

Tertio Sciēdū ē ꝙ i tertia particula itēdit aristo. 2. ↄcľoes. ¶ Pria est h fallā scđꝫ nō cām vt causā cōmittiť qñ assumitur aliq̄ pmissa q̄ nō est cā falsitatꝭ ↄclusiōis: ẜ tñ crediť ꝙ ipsa premissa sit pp̄ter quā seqtur talis ↄclusio falsa. Et subdit ꝙ solū habet fieri ī sillʼo ad ipossibile. qđ pꝫ. qꝛ solū habet fieri ī illo sillʼo in q̄ nece ē iterimere aliquā pmissaꝝ. sed h solū cōtigit in sillʼo ad ipossibile. ġ ⁊c. minor pꝫ vno exēplo. vt sit ista ypothesis aīa ⁊ vita nō sūt idē. et arguať sic. aīa et vita ñ sūt idē. si gñatō alicui corruptiōi sit ↄria nece ē aliquā gñationē alicui corruptiōi eē cōtrariā. ẜ mors ē q̄dā corruptio vite ↄria. ġ vita ē gñatio et viuere ē gñari. ẜ illud ↄñs ē ipossibile. ġ ipossibile ē aīaꝫ et vitā nō esse idē. Rñdet arist. ꝙ lꝫ cōclusio sit ipossibilis nō tamē h puenit propter istā ypothesim aīa ⁊ vita nō sūt idē. ẜ propter istā minorē mors ⁊ corruptio ↄriať vite. Ex istis ifert aristo. ꝙ ista ↄclusio nō ē insillogizata simplr̄. ẜ ē insillogizata ad pp̄ositū. qꝛ cōclusio ñ inferť ex illa pmissa q̄ postea iterimiť. Et subdit ꝙ p istā fallaciā cōtingit interrogātea ita bñ decipi sic respōdētes. ¶ 2a cōclusio: fallʼa scđꝫ plures iterrogatōes vt vnā fit quando pľes iterrogatōes fiūt sub vno mō interrogādi: ⁊ ad eas dať vnica rñsio ac si esset iterrogatio vna. pꝫ q̄ttuor exēplis. Primū ē. vt vtꝝ terra sit celū aut mare. 2m exēplū. vt si q̄ratur. estne hic ⁊ hic hō. si dicať ꝙ sic ġ q pcussit hūc et hūc pcussit hoīeꝫ et nō hoīes. 3m exēplū. demōstratꝭ duob⁹ quoꝝ vnū sit bonū ⁊ alteꝝ malū. vtrū illa sint bōa. vel nō bona. si dicatur ꝙ sint bōa. seqť ġ aliqđ nō bonū eē bonū. Et subdit ꝙ aliquādo rñdēs ē vē redargut⁹. qđ est intelligēdū si rñdeat affirmatiē. aliqñ vō apparēter. qđ est itelligēdū si rñdeat negatiē. Subdit 2° ꝙ si data fuerit rñsio negatiā tūc aliqb⁹ suppositꝭ cōtigit facere verū elēchū ↄtra rñdētē. 4m exēplū demōstrato vno ceco ⁊ alťo vidente. vtrū illa sint ceca vel nō ceca. Addit ꝙ multotiēs cōtingit deceptio ex eo ꝙ silr̄ diffinim⁹ rē in singulari ⁊ in plurali. vt cecū est quod nā

habet visũ: natũ est tamẽ habere. Sꝫ ceca sũt que nõ habẽt visũ nata sũt tamẽ habere.

Conclusio Respõsalis. tantum sũt se ꝑte fallacie ex̃ dictionem. Hec cõclusio satis patet ex supra dictis.

Primo Dubitaẽ. vtrũ scutũ cui⁹ medietas ẽ alba ⁊ alia nigra sit albũ vl̃ nigrũ. ¶ Rñdeẽ ꝑ tria dicta. Primũ dictũ tale scutũ nec ẽ albũ nec ẽ nigrũ. qꝛ nihil denoiaẽ simplr̃ tale: nisi maior pars ei⁹ scꝫ q̃ōlibet sui sit talia. 2m dictũ. ista copulatia ẽ falsa: istud scutũ ẽ albũ. ⁊ istud scutũ est nigrũ. et silr̃ disiũctiua sibi corrñs ẽ falsa. Tertiũ dictum. ista cathegorica d̃ copulato ꝑdicato: istud scutũ ẽ albũ et nigrũ ẽ vã. sic̃ ista concediẽ vã si sit de copulato ꝑdicato: qnqꝫ sunt duo ⁊ tria. nec reqriẽ aliqd̃ corp⁹ esse coloratũ. sꝫ sufficit ꝙ oẽ corp⁹ sit coloratũ aut colorata. Et ꝓbabilr̃ diceteẽ istã esse falsã: illa sũt ceca. demonstrato vno ceco ⁊ alio vidẽte. Declaraẽ ꝑ duas regulas. Quaꝝ pria ẽ h. a ꝓpõne affirmatia d̃ copula plr̃ia nũeri: ad duas affirmatias copulatiue sũptas de copula singularl nũeri: est bõa ꝯña. vt bene seqẽ. isti currũt. g̊ iste ⁊ iste currit. Secũda regula. a negatia pluralis nũeri ex ꝑte copule. ad duas negatias disiũctiue sũptas d̃ copula singularl nũeri: est bõa ꝯña. vt bñ seqtur ista nõ sũt ceca. g̊ iste nõ est cec⁹. vel iste nõ est cec⁹. ¶ Ex his inferũtur tria correlaria. Prim est. ꝙ casu stante ista ẽ falsa: ista sũt ceca. Patꝫ qꝛ eq̃pollet vni copulatie false. 2m correlariũ ista ẽ falsa: ista sũt nõ ceca. qꝛ silr̃ eq̃pollet vni copulatie false de ꝑdicatl infinitl. Tertiũ correlariũ. iste due sũt ṽe: ista nõ sũt ceca. et ista nõ sunt vidẽtia. qꝛ q̃libet illaꝝ eq̃pollet vni disiũctiue cui⁹ altera pars ẽ vera.

Secũdo Dubitaẽ. vtrũ fallacie ex̃ dictionẽ sumãt suaꝫ cãa apparẽtie ex ꝑte rei vl̃ sermonis. ¶ Pro solutiõe dubij ponũẽ septẽ particulea difficultatea. ¶ Pria ẽ h. gd est accñs. ⁊ a q̊ denoiaẽ fallã accñtl. Rñdeẽ ꝙ i q̊libet paralogismo peccãte ꝑ fallaciã accñtis reqriẽ attributũ qd̃ debet eẽ ꝑdicatũ cõclusiõis. et res subiecta. q̃ dr̃ eẽ subm ei⁹. ⁊ accña qd̃ ẽ mediũ. qd̃ pro tãto dr̃ accña ꝙ scꝫ est ex̃neũ l parte idẽ et in ꝑte diuersũ. nã in vna ꝑmissaꝝ sumiẽ ꝑm vnã habitudinẽ eius ad alteraꝫ extremitateꝫ ⁊ in alia ꝑmissa resumiẽ secũdũ aliam habitudinẽ vel rõnẽ eius ad alterã extrẽitatẽ. ⁊ ide ẽ ꝙ ꝑtialis idẽtitas accñtl et rei subiecte ꝓpter quã crediẽ ꝙ sic attributũ ẽ natũ affirmãi vel negari de accñte: sic etiã affirmatũ vere affirmati vel negari de re subiecta. Sꝫ cã defect⁹ est ꝑtialis diuersitas accidẽtis et rei subiecte. ¶ Scd̃a difficultas. vtrũ a quolibet dicto scd̃ꝫ gd: ad q̃dlibet dictũ simplr̃ sit loc⁹ sophisticus. Rñdeẽ ꝑ distictionẽ. dictũ scd̃ꝫ gd põt dupliciter capi. vno⁹ large ꝓ quacũqꝫ dictiõe sũpta cũ aliq̃ detmiatiõe siue illa sit dinuẽs ãpliãs. vel distrahẽs: aut nõ. et sic a dicto scd̃m gd ad dictũ simplr̃ ẽ bon⁹ loc⁹ dyaletic⁹ tenẽs ꝑ locũ a ꝑte i mõ ad suũ totũ. Alio⁹ capiẽ dictũ scd̃m gd stricte ꝓ q̃cũqꝫ dictiõe sũpta cũ determiatiõe nõ tñ restrigẽte sed distrahẽte ãpliãte vel diminuẽte. et sic sẽꝑ capiẽ loc⁹ sophistic⁹. Et si q̃raẽ q̊ mõ põt cog̊sci ꝙ detmiatio sit dinuens vel restringẽs tãtũ. Rñdeẽ ꝙ qñ rõ dicti simplr̃ ꝯtineẽ in rõe dicti scd̃m gd in recto r̃spectu copule de pñti: tũc talis d̃termiatõ ẽ solũ r̃strigẽs. vt ista d̃tmiatio alb⁹ ẽ detmia⁹ r̃strigẽs tm̃ r̃spcũ h⁹ dicti simplr̃ hõ. qꝛ ista ẽ vã: hõ alb⁹ est aĩal rõnale hñs albedinẽ ad sui denoiationẽ. sed quãdo rõ dicti simplr̃ icludiẽ i rõe dicti secũdũ gd in dicto vel respectu alteri⁹ copule q̃ de pñti. tũc talis detmiatio ẽ distrahẽs ãpliãs seu dinuẽs. sic̃ ista determiatio pict⁹ est distrahẽs respectu hui⁹ dicti simplr̃ hõ. qꝛ hõ pictus sic diffiniẽ ꝙ est figuratũ ad similitudinẽ aĩalis rõnalis. silr̃ mortu⁹ est d̃termiatio ãplians seu dinuẽs respectu illi⁹ dicti simplr̃ hõ. qꝛ hõ mortu⁹ sic diffiniẽ. ꝙ fuit aĩal rõale viuẽs ⁊ nõ est viuẽs. Ex q̊ patet ꝙ cã appatẽtie in fallã a scd̃m gd ad simplr̃ ẽ apparẽs inclusio rõnis dicti simplr̃ in rõne dicti scd̃ꝫ gd. Sꝫ cã defect⁹ est eiusdẽ insufficiẽs iclusio. ¶ Tertia difficultas. vtrũ paralogismi fallẽ ig̊rãtie elẽchi peccẽt in forma. Rñdeẽ ꝑ distictionẽ. fallã ig̊rantie elenchi põt capi duplr̃. vno mõ large ꝓ omni deceptione ꝓueniẽte ex obliuiõe alicui⁹ dictionis requisite ad verũ elencũ. et ista ẽ cõmunia oĩbus fallacijs. et sic aliq paralogismi peccantes ꝑ talẽ fallaciã peccãt in forma quia aliqui tales peccant cõtra illationẽ. Alio⁹ capitur fallacia stricte. s. ꝓ defectu ꝓueniẽte ex obliuione alicui⁹ istarũ quattuor ꝯditionũ. ad idẽ. scd̃m idẽ. similiter. ⁊ in eodẽ tẽpore. ⁊ tunc paralogismi nõ peccãt in forma. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ causa apparentie huius fallacie ẽ apparẽs obseruantia istaꝝ quattuor cõdõnũ rõne cui⁹ aliquis processus rõsignatiuus crediẽ ꝓbare cõ

ꝯradictoriũ precõcessi a respõdente: qḋ tñ nõ probat. sed causa defectua ẽ obmissio alicuiꝰ illaꝝ q̃ttuor ɔdõnũ. ¶ Quarta difficltas. vtꝝ fallã ɔñtꝫ sit disticta a fallã figure dictõis. Respõdet̃ ꝑ vnã suppõnẽ. ⁊ vnã distictionẽ. Suppositio ẽ h̃. ad cãndũ fallaciã ɔñtꝫ reqrũt̃ due ɔñe q̃ꝝ p̃ria ẽ bõa. ⁊ scḋa mala q̃ tñ apparet eẽ bona ꝓpter apparẽtẽ ɔuertibilitatẽ bõe cõseq̃tie ꝑ ipsã. Distictio ẽ h̃. in processu rõsignatiuo causatio fallacie ɔñtꝫ põt sumi duplex cã appar̃etie. vna sumit̃ ꝓpter similitudinẽ ipsiꝰ ad bonã ɔñaz. ⁊ sic capit̃ fallã figure dictiõis. Alioꝰ põt sumi cã apparẽtie ꝓp̃ apparẽtẽ cõuertibilitatẽ ɔñe bõe in seipsã. ⁊ sic capit̃ fallã ɔñtꝫ. ¶ Quita difficultas. q̃d ẽ p̃cipiũ a q̃ dñominat̃ fallã petitõia p̃cipij. Rñdet̃ ꝙ p̃cipiũ ẽ ɔꝰ quã ĩtẽdit opponẽs ꝓbare ɔtra rñdẽtẽ. q̃ talis ɔꝰ ẽ p̃cipalr̃ ⁊ p̃ intẽta ab opponẽte. ⁊ ẽt eadẽ ɔꝰ vocat̃ finis. q̃ ẽ finis argumẽtatiõis opponẽtꝫ. vocat̃ ẽt ɔtrariũ. q̃ etiã ẽ ɔ̃ria põni rñdẽti. Ex q̃ pꝫ ꝙ cã apparẽtie ẽ apparẽs diuersitas añtꝫ ⁊ ɔñtꝫ. vel apparẽs ꝓbabilitas añtꝫ ꝓpter quã credit̃ ɔñs eẽ ꝓbatũ. Sꝫ causa defectꝰ est idẽtitas añtꝫ ⁊ cõseq̃ntꝫ. vel ẽ ipsũ añs nõ esse notiꝰ ɔñte. ¶ Sexta difficultas. vtrũ fallã scḋꝫ nõ causã vt cãꝫ sit ab alijs disticta. Rñdet̃ ꝑ vnã suppõnẽ. ⁊ vnã distictionẽ Suppõ ẽ h̃. causa ẽ ꝓpõ q̃ cõfert ad illationeꝫ ɔclusiõis. Sꝫ nõ cã ẽ propõ que nihil facit ad illatõnẽ ɔclusiõis: appꝫet tñ facere aliq̃d Distictio ẽ h̃. fallacia s̃m nõ causã vt causã põt dupliciter capi. vnoꝰ large ꝓ oĩ scꝫ deceptõne cãta ex ãtecedẽte q̃ ponit̃ tãq̃ cã illatĩa vel ꝓbatiua ɔclusiõis: cũ tñ nõ sit ita. et sic ẽ color oĩbꝰ fallacijs. Alioꝰ capit̃ stricte ꝓ deceptiõe cãta ex p̃missa q̃ apparet aliq̃d facere ad illationẽ cõclusiõis q̃ tñ nihil facit. ⁊ ꝓpter istã apparẽtiã ex falsitate aut ipossibilitate tal̃ ɔclusiõis credit̃ talis p̃emissa eẽ falsa aut ipossibilia cũ nõ sit ita. ⁊ sic ẽ fallã specialis ab alijs disticta. Ex q̃ patet ꝙ cã apparẽtie ẽ apparẽs cõueniẽtia p̃misse nõ cause cũ p̃missa cã. sed cã defectꝰ est diuersitas earũdẽ. ¶ Septĩa difficultas. vtrũ fallã scḋꝫ plures iterrogatiões vt vnã sit disticta a fallã eq̃uocatiõis. Rñdet̃ ꝑ duas suppõnes. ⁊ vnã distictionẽ. P̃ria suppõ ẽ h̃. interrogatio ẽ ꝓpõ sũpta cũ signo iterrogatio. vt vtrum hõ currit. 2ᵃ suppõ. iterrogatio vna ẽ illa ĩ q̃ interrogat̃ vnũ de vno. vel vnũ de pluribꝰ. vel plura de pluribꝰ cõiũcte sũptis. Sed iterrogatio plures ẽ illa in qua iterrogant̃ plura d̃ vno vel vnũ de pluribꝰ. vel plura de pluribꝰ inconiũcte sũptis. Distictio ẽ hec. interrogatio plures ẽ duplex. q̃dã ẽ plures iplicite in qua scꝫ alter t̃mioꝝ ẽ terminꝰ eq̃uocꝰ. ⁊ scḋꝫ talẽ interrogationẽ sumit̃ fallacia eq̃uocatiõis. Alia est iterrogatio plures ĩ q̃ explicite ⁊ icõiũcte p̃dicant̃ plura de vno. vel vnũ de pluribꝰ. vel plura de pluribꝰ. ⁊ ab illa sumit̃ fallã scḋꝫ plures iterrogatões vt vnã.

Tertio Dubitat̃. vtrũ ꝓpõ affirmatĩa significet esse idẽ ꝓ q̃ supponũt subiectũ et p̃dicatum Et videt̃ ꝙ nõ. q̃ si sic seq̃ret̃ ꝙ iste essẽt ipossibiles oĩs ꝓpõ ẽ particularꝫ. nulla ꝓpõ ẽ negatiua. ⁊ nulla propõ ẽ vl̃is. ɔñs ẽ falsũ. g̃ ⁊c̃. ɔña patet. q̃ ista ꝓpõ omĩs ꝓpõ ẽ ꝑticularꝫ significat oẽm ꝓpõnẽ esse particularẽ. ⁊ cũ h̃ significat subiectũ ⁊ p̃dicatũ suppõere ꝓ eodẽ ⁊ sic tũc ipsa haberet eẽ. ⁊ si ita sit: tũc aliq̃ ꝓpositõ erit vl̃is. ⁊ ꝑ ɔña nõ erit ita sic̃ ꝑ eã significat̃. ⁊ simil̃r ꝓbaret̃ de alija. ¶ 2ᵒ sic. q̃ si sic seq̃retur ꝙ oĩs ꝓpõ cathegorica eẽt copulatĩa. naꝫ ista ꝓpõ tu currꝫ significat te currere. ⁊ eẽ idẽ ꝓ q̃ subiectũ ⁊ p̃dicatũ supponũt. ¶ Tertio sic. si sic seq̃ret̃ ꝙ nulla ꝓpõ mũdi esset ɔ̃necĩa. pꝫ. q̃ oĩs ꝓpõ mũdi ẽ cõtigẽs cũ eq̃ualeat vni copulatĩe cuiꝰ vna ps ẽ cõtigẽs. igit̃ ⁊c̃. añs pꝫ. q̃ ista deꝰ est eternꝰ significat deũ esse eternũ. ⁊ esse idẽ ꝓ q̃ subiectũ ⁊ p̃dicatuꝫ supponũt. mõ scḋa ps ẽ cõtingẽs. q̃ nõ ẽ idẽ ꝓ q̃ subiectũ ⁊ p̃dicatũ supponũt: nisi q̃ñ ꝓpõ ẽ. sꝫ ꝓpõ ɔtigẽter ẽ. g̃ ⁊c̃. ¶ In oppositũ argĩ. q̃ oĩs ꝓpõ affirmatĩa affirmat aliq̃d de aliq̃. ⁊ ñ affirmat nisi p̃dicatũ de subo. g̃ affirmat subm̃ ⁊ p̃dicatũ suppõere ꝓ eodẽ. ⁊ ꝑ ɔñs significat idẽ ꝓ q̃ subiectũ ⁊ p̃dicatũ supponũt. q̃ suppõ ñ ẽ nisi acceptio t̃mi ꝓ aliq̃. ¶ Ad dubiũ rñdet̃ ꝑ vnã suppõnẽ. ⁊ duas diffinitões. Suppõ ẽ h̃. aliud reqrit̃ ⁊ sufficit ad ꝓpõnẽ eẽ possibilẽ. ⁊ ad ꝓpositionẽ eẽ veraꝫ. q̃ ad ꝓpõnẽ eẽ possibilẽ si sit affirmatĩa sufficit ꝙ possit ita eẽ sic̃ ꝑ eã significat̃. nec reqrit̃ subiectũ ⁊ p̃dicatũ supponere. sꝫ ad ꝓpõnẽ affirmatiuã eẽ vaꝫ reqrit̃ ⁊ sufficit idẽ eẽ ꝓ q̃ subm̃ et p̃dicatũ supponũt. P̃ria distinꝰ ẽ h̃. ꝓpõis duplex ẽ significatõ q̃dã ẽ significatõ m̃alis q̃ ẽ ore ad ex̃ siue q̃ orit̃ ex signe t̃mioꝝ. Alia ẽ significatio fõalis q̃ ẽ ñ dere ad ex̃ sꝫ de t̃mis alicꝰ ꝓpõnis. vel ẽ illa q̃ cuenit ipsi ꝓpõni rõe copule ɔiũgẽtꝫ vnũ cũ altero. sic̃ illa ꝓpõ hõ ẽ aĩal signe m̃ali significat

hoīez eē aial. sȝ signe forāli significat eē idē p q̄ subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt. ⁊ silr̄ diceret̄ ꝯ̄ ista negatia hō n̄ est asin⁹. q̄ ō signe māli significat hoīnē nō esse asinū. ⁊ ō signe forāu significat n̄ esse idē pro q̄ subm̄ ⁊ p̄dicatū supponūt. Scđa distin⁹. propōnē significare se eē veram pōt dupl̄r itelligi. vno⁹ q̄ significet se eē ppōnē verā. ⁊ sic n̄ oīs propō significat se eē veraȝ. ⁊ ad h̄ q̄ aliq̄ propō significet illo⁹ se esse verā duo regrūt̄. pmo q̄ significet seipsā eē. et 2° q̄ significet idē eē p quo subm̄ ⁊ p̄dicatū supponūt. modo māifestū ē p̄dictas tres suppōes esse. ⁊ cū h̄ ita esse sic̄ significāt signe māli. Alio⁹ potest itelligi q̄ propō significet se esse veram ita q̄ significet rē dictā p ipsā eē verā. ⁊ sic oīs ppositio significat se esse verā. vt ista ppō. oīs hō est aial nō significat q̄ ipsamet propō oīs hō ē aial sit vera. sed significat q̄ verū ē oēm hoīem esse aial. sic ēt h̄ propō oīs ppō ē particularis: n̄ significat q̄ h̄ ppō oīs ppō ē pticularis sit vā. sȝ significat q̄ vez̄ ē oēȝ propōnē eē pticularē. ⁊ silr̄ de aliys. Ex q̄ pȝ q̄ si oīs ppositio sit affirmatia signe forāli significat eē ideȝ pro q̄ subm̄ ⁊ p̄dicatū supponūt. si vo fuerit negatis n̄ significat esse idē p q̄ subm̄ ⁊ p̄dicatū supponūt. ⁊ p ꝯn̄s oīs ppō signe forāli significat se esse verā. ⁊ silr̄ idē ē subm̄ ⁊ p̄dicatū non suppōere p eodē. ⁊ propōnē negatiuā n̄ eē vāȝ ¶ Ad rōnes dubij. Ad pmā negat̄ ꝯn̄a. ⁊ ad pbationē dr̄ q̄ ista ppō oīs ppō ē pticularis: nō significat subm̄ ⁊ p̄dicatū suppōere pro eodeȝ sȝ significat idē eē pro q̄ subm̄ ⁊ p̄dicatū supponūt. mō licet p̄dicatū ⁊ subȝ illi⁹ propōis nūq̄ȝ suppōerēt pro aliq̄. tn̄ ipossibile ē idē eē pro q̄ nūc supponūt subȝ ⁊ predicatū. ⁊ inde ē q̄ illa propō ⁊ ꝯsiles nūq̄ȝ sūt siml̄ ve. licȝ tn̄ sint possibiles. ¶ Ad scđaȝ negat̄ ꝯn̄a. qr lȝ propō ca⁹ egpolleat ī ꝯsequēdo vni copulatie ita q̄ pōat illas duas propōes copulatie. n̄ tn̄ cēsēda ē copulatia. sic ppō vl̄is ponit copulatie oēs suas singulares. ⁊ tn̄ nō ē dicenda copulatia. ¶ Ad tertiā dr̄ q̄ illa propō ē necia q̄ q̄ncūq̄ formatur ē idē p q̄ subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt. sed ꝯtigēs ē illa q̄ qn̄ forāt̄ aliqn̄ idē ē pro q̄ subȝ ⁊ predicatū supponūt. ⁊ aliqn̄ n̄ est idē. iō lȝ subiectū ⁊ p̄dicatū illi⁹ propōis de⁹ est eēn⁹ aliquādo nō supponāt pro eodē. vtputa qn̄ talis propositio nō ē. tn̄ q̄ncūq̄ forāt̄ subȝ ⁊ p̄dicatū semper supponūt pro eodē.

Ad rōnes

Añ oppo^m. ¶ Ad pmā dicit̄ q̄ falla n̄ dr̄ in dictiōe vel ex̄ dictōnē ex parte cāe defect⁹ qr scȝ deceptō ipa sit i dictione vel ex̄ dictionē. sȝ dr̄ talis ex pte cāe apparētie. co scȝ q̄ sumit suā cāȝ apparētie ex pte dictionis ad placitū significātis. vel ex pte rei aut ꝯcepi⁹ mētal. ¶ Ad scđaȝ silr̄ dr̄. ⁊ ad t̄tiā satis pȝ solu⁹.

Queritur Utrū oēs falle sint ad igrātiaȝ elēchi reducēde. ¶ Et videt̄ q̄ nō. qr sic̄ ē i sillo dya^ci ita ē i sillo sophistico. sȝ i locis dyaleticis nō ē aliqs ꝯis loc⁹ ad quē oēs loci reducāt̄. g̊ nec i sophisticis ē aliqs ꝯis loc⁹ ad quē oēs loci sophistici r̄ducāt̄. ¶ 2° sic. si oēs falle reducerēt̄ ad fallāȝ igrātie elēchi h̄ maxie esset vt dic̄ text⁹ q̄ oim̄ fallaz̄ sūt silli imodificati. sȝ h̄ ē falsū. nā i petitione p̄ncipij ē bona ꝯsequētia. g̊ tales silli n̄ sūt imodificati. ¶ 3° sic. in fallijs i dictiōe fiūt boni silli. g̊ n̄ peccāt ꝯ̄ elenchū. añs pȝ. qr seruato vno sigto m̄ltiplicis rēanet debita dispō silli. ¶ In oppositū est aristo.

Primo Sciēdū ē q̄ i 2° c. docet aristo. r̄ducere q̄lāȝ fallāȝ i ꝯēm ōfectū. s. i igrātiā elēchi. ⁊ ꝯtȝ vnicā ꝯciōnē q̄ ē h̄. oēs palogismi fallāz̄ peccāt ꝯ̄ vez̄ elēchū. pȝ sillō. ⁊ iductiōe. Sillō sic. oēs palogismi imodi^ti peccāt ꝯ̄ elēchū. sȝ oēs palogismi sūt imodificati. g̊ oēs peccāt ꝯ̄ elēchū. h^or pȝ. qr oēs palogismi fallaz̄ peccāt ꝯ̄ aliquā pticlaȝ pōitā i diffinitōe elēchi. Inductiōe pȝ. p̊ ō fallijs i dictiōe. qr oēs fiūt s̄m m̄ltipiex. g̊ oēs peccāt ꝯ̄ elēchū ꝯn̄s pȝ. qr eq̄uocatō ⁊ āphibologia ⁊ silis figuratō. i. figura dictiōis bn̄ hn̄t idētitatē vocis. sȝ n̄ hn̄t idētitatē sigti. q̄ regrit̄ ad vez̄ elēchuȝ. ꝯpō aūt ⁊ diō ⁊ accēt⁹ nō hn̄t idē nomē nec eādē orōnē. iō ē ibi m̄ltiplicitas nois ⁊ orōnis. ⁊ tn̄ ad vez̄ elēchū regrit̄ idētitas nois sic̄ ⁊ rei. vt si h̄ nomē tūica ōbeat poni i sillō: n̄ ōbet poni h̄ nomē vestis. sȝ tūica. 2° pbat iductie de fallacijs ex̄ dictionē. ⁊ p̊ de falla accn̄tis. qr fallacia accn̄tis peccat ꝯtra sillm̄. g̊ ꝯtra elēchū. tȝ ꝯn̄s. qr eadē ē diffinitio silli et elēchi. pter h̄ q̄ elēch⁹ supra sillogismū addit ꝯ̄dictionē. nā elēchus ē sills ꝯ̄dictōis. añs patȝ. quia in fallacia accn̄tis cū antecedēs sit nō ē nece ꝯn̄s esse. ⁊ tamē hoc reqritur ad sillm̄. g̊ fallacia accidētis peccat ꝯtra sillm̄. maior pȝ. qr nō seqt̄ triāgul⁹ habet tres āgulos eq̄les duobus rectis secundū q̄ hui⁹. sed triangulus ē figura. ergo figura scđm q̄ figura habet tres angulos eq̄les duo-

bus rectis. Istud ꝯñs ē falsū. et tamē añs ē verū.
Et subdit q̄ scḋm istā fallaciā artifices ⁊ oīno
sciētes ab iscijs arguūt idest redarguūt. vnde
qui nō pñt videre .i. videre diuersitatē habitu
dinis ad extrēa concedūt ꝯclusionē quā oppo
nēs vult inferre. De fallacia a scḋo qd ad sim-
pliciter probat. q2 in ipsa non est affirmatio vl̄
negatio vnius et eiusdē de eodē. q2 negatio se
cūdū quid albi est secūdū quid non albū. ⁊ ne
gatio simpliciter albi: ē simplr̄ nō albuz. Cum
ergo fallacia secūdum quid ad simpliciter ca-
piat non albū simpliciter pro negatione secun
dū quid albi vel ecōtra: sequitur q̄ nō capit af
firmationē et negationē de eodez. ¶ De falla
cia ignorantie elenchi pz. q2 sic nūcupata ē eo
q̄ omittebat aliquā particulā positā i diffiniti
one elenchi. ¶ De fall̄a non cause vt cause pz.
q2 in oi elēcho oportet cōclusionē sequi de ne
cessitate ex premissis: sed sic nō est de non cau-
sa vt causa. ¶ De fall̄a petitionis principij pz:
q2 in illa connumeratur illud qḋ erat in princi
pio. ¶ De fall̄a ꝯñtis pz. q2 fall̄a accn̄tis pec-
cat cōtra elēchū. ḡ ⁊ fall̄a ꝯñtis. tz cōsequētia
q2 fall̄a ꝯñtis est pars fallacie accidentis. Et
subdit differētiā inter fallaciā accidentis ⁊ cō
sequentis. q2 accidēs fit in vno solo modo. vt
idē ē rubeū ⁊ mel albū ⁊ cign⁹. sz ꝯñs sēp fit in
plurib⁹. q2 regulatur per istā maximā: quecun
q̄ vni et eidē sunt eadē illa inter se sunt eadez
Qḋ aūt talis maxima sit sophistica ꝓbat̄ duo
bus exēplis. pᵐ. q2 nix ⁊ cign⁹ sūt eadē in albo
⁊ tamē non sunt eadē inter se. 2ᵐ exēplū est rō
melissi. q2 factū eē ⁊ habere principiū sūt ea-
dē vni tertio ⁊ tñ nō oz q̄ inter se sint eadē sal
tem cōuertibiliter. ¶ De fall̄a scḋm plures in
terrogationes vt vnā pz. q2 paralogismi istius
fallacie non sunt ex propōib⁹ ḡ peccant contra
elēchū. tz ꝯña. q2 ois sill̄s fit ex ꝓpōibus: sz elē
chus est sill̄s ḡ elēchus fit ex ꝓpōibus. Añs prin
cipale pz. q2 paralogismi hui⁹ fallacie fiūt ex ꝓ
positionibus plures ⁊ nō ex ꝓpōibus que sunt
vne in qb⁹ scz predicatur vnū de vno. ḡ non fi
unt ex ꝓpōib⁹. tz cōsequētia. q2 eadē ē diffini⁹
vnius solius rei et rei simplr. vt eadē ē diffini-
tio hōis simplr̄ ⁊ vni⁹ hōis. Et subdit q̄ aliqñ
aliquis bene est redargutus per hanc fall̄am
si dederit vnā rñsionē. aliqñ aūt solū apparen
ter si non dederit vnā rñsionē sed solū videa
tur dedisse. Ex qbus ꝯcludit q̄ oēs loci sophi-
stici reducūtur ad ignorantiā elēchi. q2 omēs

fallacie in dictione peccāt cōtra ꝯtradictionē
sed fallacie extra dictionē peccāt cōtra diffini
tionē sillogismi.

Secundo Sciēdū est q̄ in tertio cap̄lo dat ari-
sto. modos apparētie oīm tredeci fallaciaꝝ. ⁊
intēdit talē ꝯclusionē. in oi fallacia ē aliquid
causās deceptionē i intellectu nr̄o. Patz idu-
ctie. q2 i fallacia equocatiōis ⁊ āphibologie ac
cidit deceptō ꝓpt̄ h̄ q̄ nō distiguimus multi
plex eo q̄ nō ē ydoneū qdē distiguere. vt vtꝝ
vnū ⁊ ens sint idē. sz i fallā ꝯpōis ⁊ dōnis ac-
cidit deceptio ꝓpter h̄ q̄ credim⁹ q̄ ois orō cō
posita ⁊ diuisa sint idē. sz i fallā accēt⁹ accidit de
ceptio ꝓpter h̄ q̄ credim⁹ orōnē itēsam .i. pro
latā accētu acuto significare idē cū orōne re-
missa .i. ꝓlata accētu graui. sed i fallā figure di
ctiōis accidit deceptio ꝓpt̄ similitudinē dicti-
onis cū dictiōe. q2 difficile ē videre dr̄az eoꝝ
q̄ ꝯueniūt in voce ⁊ q pōt h̄ facere ē ꝓpe vide
re verū. Et subdit q̄ fallā figure dictiōis ē fal
lacia in dictiōe. Probat̄ duab⁹ rōib⁹. Pria rō
est. q2 p fallāz figure dictiōis hō magl decipit̄
cū alio disputādo q̄z p seipsū cōsiderādo. sz hoc
ꝓpriū ē fallacijs i dictiōe. q2 ꝯsideratō in aliq̄
fit p orōnes ⁊ dictiōes. cōsideratio aūt p seipz
nō fit p dictōnes. ḡ ⁊c. Scḋa rō. q2 fallā figure
dictiōis cāt̄ ex similitudine dictiōis cū dictōe
ḡ est fallā i dictiōe. sz in fallā accn̄tl accidit de-
ceptio eo q̄ nō possum⁹ dijudicare .i. distigue-
re inter idē ⁊ diuersū vnū ⁊ multa. ⁊ silr̄ i fallā
ꝯñtl. q2 fallā ꝯñtl ē pars fallacie accn̄tl. etiā in
fallā ꝯñtl accidit deceptio eo q̄ credim⁹ q̄ sic
añs nō pōt separi a ꝯsequēte: q̄ ꝯñs n̄ possit se
parari ab añte. sz i fallā a scḋo qd ad simplr̄. et
ignorātie elēchi accidit deceptio eo q̄ omittū
tur ꝯdōes ꝯe ꝯdictiōis. sed i fallā petitōis pri-
cipij. nō cause vt cāe. et scḋm plures iterroga⁹
nes vt vnā accidit deceptio eo q̄ igram⁹ diffio
nē ꝓpōis ⁊ sillogismi.

Tertio Sciēdū est q̄ circa hūc textū incidunt q̄t
tuor difficultates. Pria ē hec. qd est reducere
ꝑalogismos fallaciaꝝ ad elēchū. Rñdet̄ p du
as suppositiōes. et vnū dictū. Pria suppō ē h̄.
de rōne veri elēchi sūt tria. scz q̄ sit illatiu⁹. 2⁹
q̄ sic ꝓbatiu⁹. et tertio q̄ sit ꝯdictiu⁹. rōe pmi
dic̄ esse sillo⁹. rōe scḋi ē dyaletic⁹. ⁊ rōne ꝯdi-
ctiōis est elēch⁹. Ex q̄ inferūt̄ tria correlaria.
Primū est. q̄ iste tres differētie scz illatio ꝓba
tio. et ꝯdictio. sūt orē subordiate. q̄rū prima ē
magis ꝯis q̄z scḋa. et scḋa q̄z tertia. 2⁹ seqr̄ q̄ iste

ꝯñe sūt bōe iste sillo⁹ est ꝯtradictiu⁹. ḡ ē ꝓbatiuus. ⁊ vltra ē ꝓbatiu⁹. ḡ est illatiu⁹. 3⁹ seq̄r ꝙ ab illatiuo ad probatiuū ⁊ a ꝓbatio ad ꝯdictiuū cū istis v̄bis peccare ⁊ apparere ē bōa ꝯña. qꝛ ista v̄ba icludūt negationē. mō a superiori ad iferi⁹ negatiue ē bōa ꝯña. Scōa suppō. igrātia elēchi est omissio cuiuscūq₃ particule i diffinitiōe elēchi posite. ¶ Dictū ē illud. reducere paralogismos fallāꝝ ad elēchū ē oñdere q̄liter tales palogismi peccāt ꝯtra elēchū omittēdo aliquā ꝑticulā i diffione elenchi positam ¶ Scōa difficultas. vtrū palogismi oim fallaciaꝝ sint imodificati. Rñdeṫ p distictōnē. duplex ē mod⁹. qdā ē qui ē dispō seu ꝯdō sillogismi iferēt̄ tātū. ⁊ sic n̄ oēs sillogismi sūt imodificati. qꝛ multi sūt q nō peccāt ꝯtra illatōnē s₃ sūt i debito mō ⁊ i debita figura formati. Alio⁹ capiṫ mod⁹ p modificatōe seu ꝯdōne sillogismi tā illatiui q₃ ꝓbati vel ꝯdictiui. ⁊ sic oēs sillogismi sūt imodificati. ¶ Tertia difficultas. vtrū fallā ꝯñt̄ sit pars fallacie accn̄t̄. Rñdetur ꝙ ꝓꝑe nec ē ps subiectia nec mālis āt itegralis. sed similitudiarie ē pars mālis equoca qꝛ i q̄cūq₃ paralogismo iueniṫ fallā ꝯñt̄: in eodē iueniṫ fallā accn̄t̄. ⁊ nō eꝯ. ¶ Quarta difficultas. vtrū sit eadē diffinitō rei simplr̄. ⁊ vni⁹ rei. Rñdeṫ ꝙ cui nō ꝯuenit diffinitio vni⁹ rei nec eidē cōueit diffinitio rei qꝛ res ⁊ vnū conuertūṫ. ḡ idē est res ⁊ vna res. iō ē eadē diffini⁹ rei ⁊ vni⁹. ⁊ h̄ capiēdo vnū trāscēdenter.

Conclusio

Responsalia. oēs fallacie reducēde sūt ad igrātiam elenchi. Hec ꝯclusio s̄t̄ patet ex p̄io nōbili.

Primo

Dubitaṫ. q̄t modis fit apparēs elēch⁹. ¶ Pro rn̄siōe supponiṫ ꝙ aristo. in h̄ capitulo ðtermiat de sillogismo peccāte i mat̄ia. et cōtiet duas ptes. in p̄ia tāgit q̄ttuoꝛ ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ prima ē h̄. habemus p q̄t p̄cipia fiūt sillogismi sophistici peccātes i mā. ¶ Scōa ꝯ⁹ tāgit vnā dione elēchi sophistici. nā qnidā ē qui videṫ esse sillogistic⁹ ⁊ nō est. Ali⁹ est q ē sillogistic⁹ s₃ nō ē cōueniens rei. idest nō ꝓcedit ex v̄is. p̄m⁹ diciṫ peccās in forma. et scōs peccās i mā. qui sic ad iuicē differūt. qꝛ sillogismi peccātes i mā nō arguūt s̄m rē. i. ex v̄is. ⁊ mōstrāt igrātes. i. ignorātiā rn̄dētis. qð ē ꝓpriū tētatiue. s. sumere experiētiā ð scia vel ignorātia rn̄dētis. qð p₃. qꝛ dyaletica sillogizat falsū ꝓpṫ igrātiā rn̄dēt̄ q ꝯcedit p̄missas falsas. ergo ⁊ tentatiua. s₃ ꝯña. qꝛ tētatiua ē pars dyaletice: S₃ elēchi sophistici peccātes i forma nō manifestāt igrātiā respōdētis. qꝛ ipediūt tā sciētē q₃ igrātē. ¶ Tertia ꝯ⁹ sillogismoꝝ peccātiū i mā: ⁊ sillogismoꝝ peccātiū in forma: ē eadē scia. p₃. qꝛ p̄missaꝝ ⁊ ꝯclusiōis ē eadē scia. s₃ p̄misse sillogismi peccātes in mā sūt ꝯclusiōes sillogismi peccāt̄ i forma. quia si debeat ꝓbari p̄missa falsa oꝫ ꝙ ꝓbeṫ p aliquē sillogismū peccātē in forma. ¶ Quarta ꝯ⁹. tot modis fit apparēs elēch⁹ q̄t modis fit ver⁹ elēchus. P₃. qꝛ ois appēs elēch⁹ peccat ꝯ aliquā ꝑticulā i diffione v̄i elēchi positā ḡ ⁊c̄. añs probat iductie. sic̄ ꝓbatū ē in p̄ nōbili. Et subdit ꝙ elēch⁹ sophistic⁹ nūq₃ ē ver⁹ elēch⁹ nec simpliciter sillo⁹ s₃ bn̄ q̄ ad aliquē modū. sic̄ p₃ apud illū q igrat multiplicitatē termioꝝ. Et p h̄ pat₃

Secundo

Dubitaṫ rn̄sio ad dubiū. vtrū oim palogismoꝝ sit eadē scia. ¶ Pro solutōe supponiṫ ꝙ i scōa parte hui⁹ capituli ꝓbat aristo. 3. ꝯclusiōes. ¶ Pria est. nō oim elēchoꝝ ē eadē scia. p₃. qꝛ fortassis infinite sūt scie. ḡ etiā ifinite sūt ðmōstratiōes. sed qcqd ꝯtigit demōstrare ꝯtigit illi p elēchū ꝯdicere. vt si qs diceret dyametrū esse ꝯmēsurabilē coste: ꝯtra ipsū posset fieri elēch⁹. ꝓbando ꝙ dyamet̄ sit coste cōmēsurabilis. ¶ Z⁹ ꝯ⁹. nō oim elēchoꝝ falsoꝝ ē eadē sciētia. pat₃. qꝛ secūdū vnāquāq₃ artē pōt fieri sillo⁹ falsus. vt scōm geometriā pōt fieri sillo⁹ geometric⁹ falsus. et scōm medicinā medicialis falsus. ¶ 3⁹ ꝯ⁹. nō oim elēchoꝝ est eadē scientia ꝯis. s. dyaletica. sub dyaletica ꝯphēdēdo dyaleticā ꝓpe dictā. ⁊ sophisticā. p₃. qꝛ dyaletica dat p̄ricipia ꝯia ad formādū elēchū scōꝫ vnāquāq₃ disciplinā. ¶ Ex q̄ ifert ꝙ p istā sciā nō solū habem⁹ cōpōnē paralogismoꝝ. s₃ etiā ipsoꝝ solutionē. qꝛ istātie ipsoꝝ solutiōes sūt. Et p hoc

Tertio

Dubitaṫ. p₃ rn̄sio ad dubiū de v̄itate hui⁹ insolubilis. h̄ ꝓpō quā ego ꝓfero ē similis illi quā ꝓfert plō. posito ꝙ nullā aliā ꝓferat ab ista: hō est aial. ⁊ plō ꝓferat vnā falsā. s. istā hō ē asin⁹. ꝓbaṫ sic. qꝛ vel ꝓpō ꝓlata a me ē v̄a vel falsa. si v̄a: hēṫ ꝓpositū: si falsa. ḡ ē similis ꝓpōi quā ꝓfert platocū ꝓpō plōnis sit falsa. ⁊ vltra. si sit similis ꝓpōni quā ꝓfert plō. ḡ ita ē a pte rei q̄lr̄ ꝓpō ꝓlata a me significat. ⁊ p ꝯñs ipa ē v̄a. Improbatur sic. qꝛ vel talis ꝓpō ꝓlata a me ē v̄a. vel falsa. si sit falsa: hēṫ ꝓpositū. si sit v̄a. ḡ verū ē ꝙ illa ꝓpō quā ꝓfero ē similis ꝓpōni quā ꝓfert

plato. ſ ꝓpõ quã profert plõ eſt falſa. ğ ꝓpoſitio quã ego ꝓfero ẽ falſa. ⁊ ꝑ ɔñs ſi ipa ẽ vã ipa eſt falſa. ¶ Rñdeꝛ ꝙ ꝓpõ prolata a me ẽ falſa qꝛ ad ipſã eſſe verã ſeqꝛ ipſã eſſe falſã. ğ ipa eſt falſa. tꝫ ɔñã. qꝛ ĩpoſſibile ẽ eãdẽ ꝓpõnẽ ſil̓ eſſe verã ⁊ falſã. añs pꝫ ex ĩprobatiõe ſophiſmatꝭ. Et ad probatõnẽ dꝛ ꝙ ipa ẽ falſa. qꝛ lꝫ ſit ita q̃lit ipa ſignificat. tñ nõ ẽ ita q̃litcũqꝫ ipſa ſignificat. qꝛ ñ ſolũ ſignificat ſeipãꝫ eẽ falſã: ſꝫ ſiml̓ ſignificat ſeipãꝫ eẽ verã: ⁊ ſe eẽ falſã. Et ſilr̓ diceretꝛ d iſta ꝓpõe ego dico falſũ caſu poſito ꝙ nihil aliud dicã. ſilr̓ ipa eſt falſa qꝛ ſignificat ſe eẽ verã ⁊ ſe eẽ falſã. ğ oꝫ ipãꝫ ſimul eẽ verã. et ſil̓ falſã. qd̄ eſt ĩpoſſibile. añs pꝫ. qꝛ bñ ſeqꝛ iſta ꝓpõ ego dico falſũ ẽ vã. ğ ita ẽ q̃litꝛ ipa ſignificat. ſꝫ ſignificat me dicere falſuꝫ. ğ ita ẽ ꝙ ego dico falſũ. ⁊ tñ nihil aliud dico a p̃dicta ꝓpõe: ğ predicta ꝓpõ ẽ falſa.

Ad rationes Ante oppoſitũ. ¶ Ad p̃mã patuit q̃mõ fallẽ reducũtꝛ ad ignorãtiã elenchi nõ ſpecialit̓ ſꝫ gñalr̓ ſũptã. Ad alias ſatꝭ pꝫ

Queritur ſolu° ĩ 3° nõbilꝭ Utrũ orões litigioſe bñ diuidãtꝛ ꝙ alie ſunt ad nomen diſputabiles. ⁊ alie ad itellectũ. ¶ Et videtꝛ ꝙ ſic. ꝑ ariſto. vſus finẽ p̄mi thopicorũ dicẽtẽ ꝙ mltiplicꝭ diſtin° valꝫ ad h ꝙ nõ fiant diſputatiões ad nomẽ ſꝫ ad itellectũ. ğ oꝫ aliq̃s orões eẽ diſputabiles ad nomẽ. ⁊ aliq̃s ad itellectũ. ¶ 2° ſic. dio fallãꝝ ĩ dictiõe ⁊ ex dictionẽ ẽ ſufficiẽs. ğ ⁊ p̃cedẽs. tꝫ ɔñã. qꝛ orones peccãtes ꝑ fallãs ĩ dictiõe ſũt diſputabiles ad nomẽ. orones vͦ fallãꝝ ex dictionẽ ſũt diſputabiles ad itellectũ. ¶ 3° ſic. dio diſputationis ad itellectũ ⁊ ñ ad itellectũ ẽ bõa. ğ ⁊ p̃cedenſ tenet ɔñã. qꝛ diſputatio ad nomẽ ẽ diſputatio ad nõ itellectũ. ¶ In oppoſitũ tñ eſt ariſto.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ ĩ h. 5° c. ĩprobarat ariſto. vnã diõnẽ poſitã ab antiqs ꝑ quã ipi dabãt artẽ de ſillꝭis ſophiſticꝭ. ⁊ ɔtiet duas ptes. ĩ pria ĩtẽdit tres ɔcl̓ones. ¶ Quaꝝ pria ẽ h. dio orõnũ in orõnẽ diſputabilẽ ad nomẽ. ⁊ ĩ orõnẽ diſputabilẽ ad itellectũ ñ ẽ ſufficiẽs. Probatꝛ .4. rõnib°. Pria rõ. eadẽ orõ põt diſputari ad nomẽ ⁊ ad itellectũ. ğ p̃dicta dio ẽ ĩſufficiẽs. añs pꝫ. qꝛ diſputare ñ ad itellectũ ſiue ad nomẽ non ẽ aliud q̃ꝫ opponẽs ⁊ rñs vti aliq̃ mltiplici ꝑ diuerſ ſignificatꝭ ei°. ſꝫ diſputare ad itellectũ ẽ vti aliq̃ multiplici ĩ eadẽ ſignificatõne. ſꝫ manifeſtum ẽ ꝙ de aliq̃ orone multiplici poſſũt opponẽs ⁊ rñdẽs credere ipſã tãtũ vnũ ſignificare. ⁊ ſic ipi diſputabũt ad itellectũ. ſi vͦ credãt ꝙ plura ſignificet ⁊ opponẽs vtatꝛ ĩ vna ſigne. rñdẽs vͦ ĩ altera: tunc diſputabũt ad nomen. ğ eadẽ orõ erit diſputabilis ad nomẽ ⁊ ad itellectũ. 2ª rõ. oĩs orõ ẽ diſputabilis ad nomẽ. ⁊ oĩs orõ ẽ diſputabilis ad itellectũ. ğ dio ẽ inſufficiẽs. añs ꝓ pria pte pꝫ qꝛ poſſibile ẽ ꝙ ĩ q̃libꝫ orõne opponẽs ⁊ reſpõdẽs ferãt ſuos intellect° ad idẽ. ⁊ ſic erit diſputatio ad itellectũ. 2ª pa añtꝭ pꝫ. qꝛ oĩs orõ põt diſputari ñ ad itellectũ. ğ ad nomen. tꝫ ɔñã: qꝛ idẽ ẽ diſputare ad nomẽ ⁊ nõ ad itellectũ. Ad hãc rõnẽ reſpõdẽt ãtiq ꝙ orones multiplices ſũt diſputabiles ad nomẽ. ñ mltiplices vͦ ad itellectũ. Cõtra hãc rõnẽ arguit ariſto. qꝛ non oẽs mltiplices ſunt diſputabiles ad nomẽ. qd̄ pꝫ. nõ eĩ dꝛ orõ diſputabilis ad nomẽ niſi ĩ rlatione ad rñdẽtẽ q dat aliũ itellectũ q̃ꝫ p̃tẽdat opponẽs. ſꝫ poſſibile ẽ ꝙ rñs nullũ itellectum dederit. ğ talis ꝑalogiſm° nõ ẽ diſputabilis ad nomẽ. Tertia rõ. orõ multiplex põt diſputari ad itellectũ. ⁊ orõ nõ multiplex põt diſputari ad nomẽ. ğ dio ẽ iſufficiẽs. añs pꝫ. qꝛ orõ multiplex põt diſtigui et accipi ĩ dtermiato ſẽſu. orõ vͦ nõ multiplex põt a diſputãtib° accipi vt mltiplex. Quarta rõ. illa dio ſe tenet ſolũ ex pte elẽchi. ⁊ ñ ex pte ſilli. ğ eſt iſufficiẽs. tꝫ ɔñã dupl̓r. p̊. qꝛ ĩcõueniẽs ẽ diſputare d elẽcho. ⁊ ñ de ſillo. cũ elẽch° ſit ſillo°. 2°. qꝛ aliq ſilli ſophiſtici peccãt ɔ ſillo^m tãtũ. vt ɔtigit tacẽtẽ dicere. aliq ɔtra elẽchũ tñ. vt oĩs circul° ẽ figura. poema homeri ẽ circul°. ğ poema homeri ẽ figura. Aliq vͦ peccãt ɔtra vtrũqꝫ. vt aliqs dat ſoluꝫ vnũ denariũ. ⁊ nõ hẽt vnũ ſolũ denariũ. ğ dat qd̄ nõ habet. ¶ Scda ɔ°. orones doctriales ſũt diſputabiles ad nomẽ. cui° oppo^m dicebãt ãtiqui. Probatꝛ ſic. qꝛ iſta orõ oĩs triãgul° hꝫ tres ẽ doctrialis. ⁊ tñ ẽ diſputabilia ad nomẽ. ğ ⁊c. mĩor pꝫ. qꝛ poſſibile ẽ ꝙ videatꝛ opponẽti vel reſpõdẽti ꝙ triangul° plura ſignificet. ¶ 3° ɔ°. q̃ ſilr̓ datꝛ ɔtro ãtiqs ẽ h orones mltiplices ſũt diſputabiles ad itellectũ. Probatꝛ tripl̓r. p̊ ſic. qꝛ poſſibile ẽ ꝙ opponẽs ⁊ rñs igñrẽt ꝑminũ eẽ multiplicẽ. ⁊ tũc accipiẽt eũ ĩ eadẽ ſigne. ⁊ ſic erit diſputatio ad itellectũ. 2° ſic. qꝛ poſſibile ẽ ꝙ opponẽs diſtiguat multiplicitatẽ ꝑmi ⁊ querat veritatẽ ĩ vtroqꝫ ſẽſu. tũc ſi rñs ɔcedat vel neget ĩ vtroqꝫ ſẽſu mãifeſtũ ẽ ꝙ ſit diſputatio

ad itellectū. ḡ nō oēs orones multiplices sunt ad nomē disputabiles. Ex quo pz q̄ n̄ ē ponēdū aliqd gen⁹ oronū ad nomē disputabiliū ḡ ille possint disputari ad itellectū.

Secūdo Sciēdū ē q̄ i scd̄a pte h⁹ capli reprobat aristo. scd̄a3 opionē3 ātiquoꝝ ponēdo talē ꝯclusionē. Opponēs arguēdo ꝯtra respōdētē n̄ tenet distiguere multiplex. qd̄ ē ꝯtra ātiquos dicētes nullā oratione disputari ad nomē nisi ex vicio opponētis ideo opponēs arguēdo d̄bebat pri⁹ distiguere multiplex. Cui⁹ oppositū ꝓbat aristo. 4. rōnibus. Pria ē h̄. null⁹ tenet distiguere qd̄ igr̄at. s3 possibile ē q̄ opponēs igr̄et multiplicitatē oronis. ḡ n̄ tenet distiguere. 2ª rō. opponēs nō tenet docere snū rn̄dētē. s3 distiguēdo multiplex doceret ipsū: cū aliqn̄ tale mltiplex ignoret. Tertia rō. i nō multiplicib⁹ pōt fieri disputatio ad nomē. ḡ distin° muliplici nō tollit disputationē ad nomē. añs ꝓbat duob⁹ exēplis. pmū ē. vt si q̄rat. vtrū i q̄terna° vnitates sint eq̄les binario. vn⁹ pōt rn̄dere q̄ nō. q2 q̄ttuor sūt vnitates q̄ternary. 2 due binary. Ali⁹ pōt rn̄dere q̄ sic. q2 q̄ttuor vnitates sūt duo binary. 2ᵐ exēplū. si q̄rat. vtrū ꝯrioꝝ sit eadē disciplia. vn⁹ pōt rn̄dere q̄ sic. itelligēdo de ꝯtrariis notl. 2 ali⁹ q̄ nō. itelligēdo d̄ ꝯtrarys ignotl. Quarta rō. si opponēs sophista hēret distiguere multiplex seq̄ret q̄ disputare sophistice esset docere.

Tertio Sciēdū est q̄ circa huc textū icidūt due difficultates. Quaꝝ pria est h̄. vtrū sit aliq̄ disputatio ad nomē. Rn̄dēt aliq ꝑ vnā distictionē. 2 tria dicta. Distin° ē h̄. oronū q̄da3 sūt disputabiles ad nomē. 2 sūt ille qb⁹ opponēs et rn̄dēs vtūt pro diuersis. Alie sūt disputabiles ad itellectū 2 sūt ille qb⁹ opponēs 2 respōdēs vtūtur ꝑ eodē. Primū dictū. oēs paralogismi i dictōe sūt orones disputabiles ad nomē. sed nulli paloᵐⁱ ex̄ dictiōe3 sūt disputabiles ad nomē. s3 ad intellectū. 2ᵐ dictū. talis variatio disputationū sumit ex pte disputātiū. 2 n̄ oronū. 3ᵐ dcm̄. nulli sillogismi doctriales sūt disputabiles ad nomē. Hāc opionē reprobat phs. vt patuit i p̄ nōbili. ¶ Alia ē opio dicētiū q̄ nulla oro ē disputabilis ad nomē. imo si eēt aliq̄ oro multiplex tūc opponēs i arguēdo hēbat distiguere illud multiplex. 2 istā opionē reprobat arist. i 2° nōbili. ¶ Scd̄a difficultas. vtrū sit aliquo° saluabile diuisionē oronū i orones disputabiles ad nomē vel ad itellectū esse sufficiētē. Rn̄det per duas suppōnes. 2 vnū dictū. Pria suppō ē. refert dicere aliquā oratōnē disputari ad nomē 2 eā disputabilē ad nomē. q2 dispu" ad nomē se t3 ex pte disputātiū. sed disputabilitas se t3 ex pte oronū. 2ª suppō. oratio disputabilis ad itellectū ē illa q̄ ex se nata ē causare vnū itellectū vel vnū sēsū. Ex quo seq̄tur q̄ nulla oratio multiplex est disputabilis ad itellectū. S3 oratio disputabilis ad nomē est q̄ ex se nata est cāre diuersos cōcept⁹ vel diuersos sēsus. Ex q̄ seq̄tur q̄ nulla oratio nō multiplex ē disputabilis ad nomē. Dictū ē istud. diuisio oronū in orationes disputabiles ad nomē 2 in oratiōes disputabiles ad itellectū est sufficiēs. licet ei eadē oratio sit disputabilis ad nomē et disputet ad itellectū. tamē iplicat cōtradictionē eandē orationē esse disputabilē ad nomē 2 esse disputabilē ad intellectu3. Et ad aristo. dicit q̄ sue rōnes non ꝯcludūt nisi q̄ aliq̄ oratio q̄ disputat ad nomē disputat etiā ad itellectū. qd̄ est cōtra ātiquos dicētes q̄ oratio q̄ disputat ad nomē nō potest disputari ad itellectum.

Conclusio Respōsalis. ꝑdc̄ta diuisio orationis ē sufficiēs. vt posset ꝓbari ꝑ rōnes añ oppositū.

Primo Dubitat. quomō differt disputatio doctrinalis a tētatiā. Pro dubio supponit q̄ i h̄. 6. c. in quo ondit aristo. dr̄am iter diuersa gn̄a disputationū sūt due ptes. In q̄ru3 pria tāgit. 3. ꝯclōes. ¶ Pria tāgit dr̄am iter disputationē doctrialē 2 tētatiuā. q2 ad tētatiuā ꝑtinet distiguere 2 iterrogare d̄ vitate cuiusl3 partis. eo q̄ sumit experimētū d̄ sciētia respōdētl. hoc aūt nō pertinet ad doctrinalē. ¶ Secūda ꝯclu°. disputatō tētatiua sumit experimētū de scientia respondētis. q2 considerās d̄ oībus potest sumere experimētū de scientia rn̄dentl. sed tētatiua ē huiusmodi. ḡ 2c. miorē ꝓbat aristo. quia tētatiua est q̄dā dyaletica. sed dyaletica considerat de oib⁹. ergo 2 tētatiua. ¶ Tertia ꝯ°. dyaᶜᵃ 2 sophistica ꝯueniūt 2 dr̄nt. nā ꝯueniūt i h̄ q̄ vtraq3 ꝯsiderat de ꝯmunib⁹ s3 differūt. q2 dyaᶜᵃ ꝯsiderat d̄ ꝯib⁹ fm rē. i. secūdū vitatē 2 ꝓbabilitatē s3 sophistica cōsiderat de ꝯibus scd̄m apparētiā. ¶ In secūda parte ꝯparat alios sillos ad iuicē. et cōtinet q̄ttuor cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit talē diuisione3. sillogismorū. quidā est litigiosus. qui est apparens et non existens. idest peccans in forma.

Alius ē sophistic⁹ sicut sūt sillogismi peccātes in mā. qui quāuis ↄclusio eoꝝ sit vera tñ sūt sophistici. eo ꝙ licet nō decipiāt nos credēdo ꝙ ↄclusio falsa sit vā. tñ decipiūt nos credēdo ꝙ ↄclusio sit ꝓbata q̄ tñ nō ē ꝓbata. ⁊ de istis cōsiderat dyaletica ⁊ tētatiua. ¶ Scđa ↄ° tangit dr̄az īter sill'z litigiosū ⁊ falsigraphū. qꝛ falsigphus fit ex ꝓprijs pricipijs alic⁹ artl. nō autē litigiosus sed ex coib⁹. Exēplū pmi. vt rō ypocratis p quā voluit ꝓbare quadraturā circuli. Exēplū scđi. vt rō brissonis p quā etiāz voluit ꝓbare q̄draturā circuli. ¶ Tertia ↄ° tāgit differētiā inter sillogismū litigiosū ⁊ sophisticuz. qꝛ licet idē sint sillo⁹ litigiosus ⁊ sophistic⁹ hoc est tñ sub alia ⁊ alia ratiōe. qꝛ sic hoīes illi dicūtur litigiosi ⁊ rixe amatores q cōtēdūt ꝓpt solā victoriā. et illi dicūt sophistici q cōtēdūt ꝓpter gloriaz: sic ēt ille sillo⁹ est litigiosus cui⁹ finis ē apparēs victoria. ⁊ ille ē sophistic⁹ cui⁹ finis ē apparēs glīa. qꝛ sophistica ē apparēs q̄dē sapiētia. nō autē exñs. ¶ Quarta ↄ° cōpat litigiosū ad falsigraphū in ordine ad illos in q̄bus deficiūt. litigiosus eni deficit a dyaletico. ⁊ sicut se habet litigiosus ad dyaleticū: ita se habz falsigraphus ad demonstratiuū. qꝛ sicut falsigraphus ꝓcedit ex pricipijs demonstratis: ita litigiosus ꝓcedit ex pricipijs dyaleticl. Ex h̄ infert duas dr̄as inter falsigraphū et litigiosū. Pria est h̄. qꝛ falsigraph⁹ procedit ex ꝓprijs pricipijs alic⁹ disciplie. sed litigiosus ꝓcedit ex coib⁹ 2ª dr̄a. sillogismi falsigraphi nō pñt applicari ad plures artes. cū ꝓcedāt ex proprijs. sed litigiosi qui procedūt ex cōib⁹ possūt applicari ad plures artes. Patet duob⁹ exēplis. primū ē de ratione quā faciebat antiphō ad faciēdū quadraturā circuli. supponebat ei ꝙ cōtinuū erat ↄpositū ex pūctis indiuisibilib⁹. hoc autē principiū est applicabile ad geometriā. ad nālem philosophiā. et ad alias plures artes. 2ᵐ exemplū est de ratiōe zenonis qua probabat ꝙ non erat bonū ambulare post cenā eo ꝙ nihil cōtingit moueri. et hoc pricipiū ē applicabile ad mltas artes. Ex q̄bus infert aristo. ꝙ nō eodē mō se habet falsigraph⁹ ad demōstrationē sicut litigiosus ad dyaleticū. qꝛ falsigraph⁹ est falsigphus respectu dmōstratiui. sed litigiosus non ē litigiosus respcū dyaletici.

Secundo Dubitaṫ. quot sūt cōditiōes dyaletice. Respōdet aristo. i hoc vltio capitulo ꝙ sūt quatuor. Pria est. dyaletica nō est alicui⁹ generis determīati. quia subiectū suū est applicabile ad oīa sub quacūqꝫ rōne cōsiderādi. Scđa. ꝙ nulli⁹ cōclusiōis ē ostēsiua. qđ est intelligēdū circa materiā specialē. nō autē circa materiā ↄmunē. Tertia. ꝙ nō est talis q̄lis est methaphica. qꝛ methaphica ē cōis eo ꝙ subiectū suū ē cōe secūdū predicationē ad subiecta omniū aliaꝝ sciētiarū. sed subiectū dyaletice est cōe per applicationē. Quarta ↄditio. dyaletica est iterrogatiua. alie aūt artes speciales nō sūt iterrogatiue. qꝛ interrogatio fit vt respondēs eligat partē quā vult. sed demōstratie sciētie nō habēt disputare ad vtrāqꝫ partē. ergo nō habēt interrogare. Et subdit ꝙ ille q̄tuor cōditiones cōueniūt tētatiue. Et prio probat primā cōditionē sibi cōueire duabus rōnibus Pria ē h̄. ꝙ multi nesciētes artes speciales habēt tētatiuā. g̃ ⁊c. añs pꝫ. qꝛ multi ignorātes artes speciales pñt sumere expimētū de ignorātis respōdētl. pñt ei petere talia ad q̄ rñdētes nō pñt rñdere. ⁊ tūc ipsi iudicāṫ igrātes. 2ª rō. tētatiua vtiṫ pricipijs ↄib⁹ cuilibz applicabilibus. ergo nō est circa aliqđ gen⁹ determiatuz. Ex q̊ ifert aristo. ꝙ oēs sciētes et ydiote vtunṫ dyaletica ⁊ tētatiua. sed diuersimode. qꝛ ydiote pricipāt iperfecte dyalecticā. sed sciētes participāt eā perfecte. Subdit isup duas differētias inter tētatiuā ⁊ methaphicā. Pria ē h̄. qꝛ methaphica ē ars demōstratia. ⁊ nō sumit experimētū de ignorātia rñdētl. tētatia autē nō est demōstratia. ⁊ sumit expimētū de ignorantia rñtl. 2ª dr̄a. sic se habet falsigraph⁹ ad litigiosū: ita se habet methaphica ad tētatiuā. sꝫ sillogism⁹ falsigraph⁹ nō ē litigiosus. g̊ methaphisica nō ē tētatiua. Ex q̄b⁹ infert aristo. ꝙ ad dyaleticā ptiet ↄsiderare d sophisticl elēchis. pꝫ. qꝛ ad dyalecticā ptiet ↄsiderare de oib⁹ q̄ sunt ex coib⁹. sꝫ elēchi sophistici sūt ex ↄib⁹. g̊ ⁊c.

Tertio Dubitaṫ. de vitate h⁹ isolubilis plō dicit falsū. casu posito ꝙ plato dicat istā ꝓpōnē sortes dicit veꝝ. ⁊ sortes dicat illā: plato dicit falsū. ꝓbaṫ ꝙ sit vā. qꝛ h̄ ꝓpō plato dicit falsū: vel ē vā. vel falsa. si vā: habet itētū. si falsa: g̊ sua ↄdictō ē vā. s. ista: plato nō dicit falsū. sꝫ plō dicit sortē dicere veꝝ: g̊ nō ē falsū ꝙ sortes dicat veꝝ. ⁊ p ↄñs verū ē sortē dicere verū. sed sortes nullā aliā dicit nisi istā: plato dicit falsū. g̊ ista est vera: plato dicit falsū. Jnprobatur sic. quia vel ipsa est vera vel falsa. si falsa: habetur intentū. si vera: ergo verum est

platonē dicere falsū, sed plato nō dicit nisi istā
sortes dicit verꝫ. ergo falsū ē sortē dicere verꝫ.
ꝛ ꝑ ꝯñs sortes dicit falsū. ꝛ nō dicit nisi istā ꝓ̄o
dic̄ falsū. ergo ista. plato dic̄ falsū ē falsa. Rñr
q2 p̄dcā ꝓpō ē falsa. q2 significat se eē verā cū
sit ꝓpō affirmatiua: ꝛ significat se esse falsā vt
patuit ex iprobarōe. ¶ Et ad ꝓbationē rñr sic̄
de p̄cedētib⁹. Uel pōt rñderi sicut alś patuit
in li. piar. vbi dabaẗ ꝯdcōia istius. ego dico fal
sum. ꝛ similit̄ diceref̄ de ista. hec ꝓpō ē falsa. ꝑ
ly hoc demrando ipsammet ꝓpōeꝫ. nā ipsa si
gnificat se eē verā ꝛ se esse falsā. q2 ex significa
tione mālι significat se eē falsā: ꝛ de significati
one formali significat se eē veram.

Ad rationes añ oppoᵐ. Ad p̄mā ꝯce
diẗ ꝙ aliqñ fiūt disputa
tōes ad nomē: ꝛ aliqñ ad intellcūꝫ. ſꝫ negaẗ ꝙ
p̄dcā diuisio sit sufficiēs: eo ꝙ mēbꝛa diuisiōis
nō sūt opposita. ¶ Ad scdam patuit quō i falla
cys i dictione fiūt aliqñ disputatōes ad nomē
ꝛ aliqñ ad intellectū. ¶ Ad tertiā negaẗ añs.
ꝛ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ disputabile ad intellectuꝫ
ꝛ nō disputabile ad intellectū bn̄ opponūẗ. ſꝫ
disputabile ad intellectū et disputabile nō ad
intellectū nō opponūẗ. ēt possibile eē ꝛ n̄ pos-
sibile eē opponūẗ. ſꝫ possibile eē et possibile n̄
esse nō opponūtur. ¶ Et ad omēs rōnes simul
dr̄ ꝙ si disputabile dicat actū tūc diuisio ē isuf
ficiēs sicut bn̄ ꝓbāt rōes aristo. ſꝫ si disputabi
le sit nomē aptitudinis tūc diuisio ē sufficiēs. ꝛ
i ħ sēsu itelligebaẗ titulus qōis. Et ħ de qōne.

Queritur Utruꝫ cautele
ducētes ad vl-
timas q̄tuor metas sint i textu
bn̄ assignate Et videẗ ꝙ nō. q2
pc̄ta ꝛ vicia i nulla scia sunt do
cēda. sed cautele sūt q̄dā vitia.
ergo ꝛc̄. ¶ Scdo sic. i isto libro nō ponunẗ cau
tele rñdētis. ergo nō debēt poni cautele oppo
nētis. ¶ Tertio sic. i tertia cautela dicit aristo.
ꝙ opponēs dꝫ negare dictū rñdētι. ꝛ tn̄ postea
dicit ꝙ dꝫ ipꝫ ꝓuocare ad irā: qd̄ nō pōt facere
laudādo. ergo ꝛc̄. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo Sciēdū ē ꝙ terti⁹ tractatus in
quo deteriat aristo. d̄ argumē-
tatōib⁹ sophisticis iquātū ꝑ eas nitiẗ opponēs
ducere suū rñdētē ad aliquā q̄tuor metaꝝ cō-
tinet tria. c. In p̄mo dat cautelas qb⁹ opponēs
pōt ducere rñdētē ad metas falsi ꝛ inopinabi
lis ꝯuīcium ꝛ diuisiun: ꝛ intēdit q̄tuor ꝯclōnes.
Prima tāgit q̄nq3 cautelas ad ducēdū ad me
tas falsi ꝛ inopinabilis ꝯuīciūm. Quaꝝ p̄ma ē
hec. ꝙ opponēs dꝫ celare ꝓpositū hoc ē ꝯclō-
nē ad quā nitiẗ ducere suū rñdētē. q2 rñdēs n̄
vidēs falsū i quo opponēs vult eū ducere faci
lius ꝯcedet ꝓpositū. vt dicit text⁹. nā vana di-
cētes peccāt. magis aūt vane dicunt qñ nihil
hn̄t ꝓpositū. ¶ Scdā cautela ē ꝙ opponēs dꝫ
multa iterrogare. q2 difficile ē rñdētē ad mlta
nō ꝯcedere vnū ex quo falsū intētū sequatur.
¶ Tertia cautela ē ꝙ opponēs dꝫ laudare rñ-
dētē ꝛ approbare dicta sua. q2 sic magis allicit̄
ad ꝯcedēdū dicta opponentis per que finalr̄
ꝯcedat falsū vel iopiabile. ¶ Quarta. si rñdēs
fuerit bene istruct⁹ in ꝓposito suo ita ꝙ conce
dat solū cōcedēda ꝛ neget solū negāda: tūc op
ponēs debet se trāsferre ad aliud ꝓpositū i q̄
sit magl ydone⁹ arguere. ꝛ respōdēs min⁹ ydo-
neus respōdere. ħ tamē faciēdū ē caute ne re
spōdēs dicat opponēti ꝙ nescit arguere ad ꝓ-
positū. ¶ Quīta cautela. ꝙ opponēs stati non
debet iterrogare ſꝫ debet fingere se prio velle
adiscere a respōdēte. q2 tūc rñs facili⁹ audebit
ꝯcedere dicta sua. ¶ Scdā ꝯᵒ tāgit vnā caute-
lā ducētē respōdētē ad methā falsi. ꝛ est ħ. op
ponēs debet ducere respōdentē ad illa i qbus
magl abūdat rationib⁹ ꝛ argumētl. et talis du
ctus pōt bn̄ vel male fieri. vt dictū est i thopi-
cis. ¶ Tertia ꝯᵒ tāgit q̄tuor cautelas ducen-
tes ad methā iopinabilis. Quaꝝ pria est ħ. ꝙ
opponēs debet videre de q̄ secta ē respōdens
et postea interrogare aliq̄ q̄ illι de illa secta videt
tur cōcedere ꝯtra opionē mltoꝝ. Et subdit a-
risto. ꝙ facile ē soluere illud qd̄ respondēs di-
cit. quia licet ipse cōcedat talia q̄ sūt cōtra opi-
nionē mltoꝝ. ħ tamē non ē vi argumētoꝝ op
ponētis: sed ꝓpria volūtate. Scdā ē. ꝙ oppo-
nēs inspiciat ad ꝯtrarietatē q̄ est in voluntatι
bus ꝛ i dictis. nō eni eadē volūt ꝛ dicūt. sed de
coratissimas dicūt orōes. volūt aūt ea q̄ vidē-
tur ꝓdesse. sic̄ dicūt meli⁹ est bene mori q̄3 vi-
uere voluptuose. ꝛ ꝙ meli⁹ est agere iuste q̄3 di
uitys praue affluere. volūt autē ꝯtraria. ideo
si respōdēs cōcedat aliquid scd̄ꝫ voluntatem
tunc est deducēdus ad cōtrarietatē in dictl. ꝛ
econtra. Tertia ē ꝙ opponēs debet ꝯsiderare
cōtrarietatē q̄ ē iter legē et naturā. nā multι
opinati sūt legē et naturā cōtraria esse. et iusti
tiā secūdū legem esse bonā. secūdū autē natu-
rā esse nō bonā. ꝛ tūc si respōdēs dicat aliquid

sm naturã: tũc ducẽdꝰ ẽ ad ꝯrietatẽ q̃ ẽ sm le-
gẽ. ⁊ e͞ꝯ. 4ᵃ. opponẽs debꝫ ꝯsiderare ꝯrietatez
q̃ ẽ iter sapiẽtes ⁊ p̃les. ⁊ si rñs ꝯcedat aliqd sꝫ
opĩonẽ sapiẽtũ: oꝫ ei ꝯdicere ꝑ dicta pluriũ. et
e͞ꝯ. Et hꝰ dat. 3. exᵃ. Pꝛiᵐ ẽ. vtꝝ sit magł obediẽ
dũ sapiẽtibꝰ q̃ꝫ ꝑentibꝰ. 2ᵐ exᵐ. sapiẽtes dicũt
ꝙ meliꝰ est iiuriã pati q̃ꝫ alt̃i nocere. 3ᵐ exᵐ. sa-
piẽtes dicũt felicẽ õ necitate eẽ beatũ. oppoᵐ
tñ dicũt p̃les. i. vulgares. qꝛ iꝓbabile ẽ regẽ
eẽ ifelicẽ. Et subdit ꝙ ꝯrietas q̃ ẽ int̃ legẽ ⁊ na-
turã ẽ int̃ p̃les sapiẽtes. qꝛ lex ẽ opĩo pliũ. sapi
entes aũt scđꝫ naturã ⁊ secũdũ veritatẽ dicũt.

Secundo Sciẽdũ est ꝙ in h 2ᵒ. c. docꝫ
aristo. duas cautelas ducen-
tes ad metbã nugatiõis. ¶ Quaꝝ prima ẽ h. si
opponẽs dicat ꝙ nihil differt põere nomẽ vel
orõnẽ aut nomẽ per se sũptũ vel alteri cõiun-
ctũ. faciliter ducet̃ ad nugationẽ. qđ declarat
tribꝰ exẽplis. Pꝛimũ ẽ. si sit idẽ dicere duplũ
et dimidꝫ duplũ. tũc cũ dicimꝰ duplũ dimidꝫ
duplũ: loco huiꝰ nois duplũ licebit põere hãc
orationẽ dimidꝫ duplũ. ⁊ sic duplũ erit dimi-
dꝫ dimidꝫ duplũ. ⁊ sic ibi erit nugatio. 2ᵐ exᵐ.
si dicat̃ ꝯcupiscẽtia delectatiõis: tũc si loco hꝰ
nois ꝯcupiscenᵃ põat̃ h totũ ꝯcupiscenᵃ dlecta
tionis: erit nugatõ. dicẽdo ꝯcupiscẽtia dlectaᵒ
nis dlectatõis. 3ᵐ exẽplũ. si dicat̃ appetitꝰ dele
ctatiõis. tũc si loco huiꝰ nois appetitꝰ liceat po
nere hãc orõnẽ appetitꝰ delectatõnis: erit nu-
gatio dicẽdo appetitꝰ delectatiõis delectatio-
nis. Et subdit ꝙ duplũ appetitꝰ et cõcupiscen-
tia sũt ad aliqd nõ scđꝫ sua gñ̃a sed scđꝫ seipsa.
qꝛ duplũ ẽ dimidꝫ duplũ. ⁊ ꝯcupiscentia alicu
ius ꝯcupiscẽtia. ⁊ appetitꝰ alicꝰ appetitꝰ. ¶ Se
cũda cautela. si i hĩtibꝰ ⁊ passiõibꝰ cõcedat rñ-
dẽs ꝙ nõ refert dicere nomẽ vel orõnẽ facili
ter ducet̃ ad nugationẽ. pꝫ. qꝛ talia dãt per se i
telligere sua subiecta. eo ꝙ subiecta sua inclu
dũt in diffinitiõibꝰ eaꝝ. sic patꝫ duobꝰ exẽplis
Pꝛimũ exᵐ. si sit idẽ dicere abũdãs ⁊ numerꝰ
abũdãs. cũ abũdãs sit numerꝰ mediũ abũdãs
tũc abũdãs erit numerꝰ numerꝰ mediũ abun
dãs. 2ᵐ exẽplũ. si qs dicat ille habet nasum si-
mũ tũc loco simi põt accipi hoc totũ nasus cur
uus. ⁊ tũc dicet̃ ꝙ ille habet nasũ nasũ curuũ.
Et subdit ꝙ aliqñ opponẽtes videt̃ ducere ad
nugatõnẽ sꝫ ñ ducũt. qꝛ nõ est eis priꝰ ꝯcessũ ꝙ
nõ differt dicere nomẽ ⁊ orõnẽ.

Tertio Sciẽdũ ẽ ꝙ 13ᵒ. c. dat aristo. cau
telas ducẽtes ad metbã solocismi. et cõtinet
duas ꝯclusiões. ¶ Pꝛia ẽ h. solocismꝰ est vici
um ꝑtinẽs ad sophisticũ. pꝫ. qꝛ cõtingit aliquã
do ꝙ opponẽs videat̃ ducere respõdẽtẽ ad so
locismũ: ⁊ tamẽ non ducit. aliqñ videt̃ nõ du
cere. ⁊ tñ ducit. g̃ dãda ẽ aliq̃ ars opponenti q̃
poterit ducere rñdentẽ ad solocismũ. añs pꝫ:
quia dicẽs sicꝰ maturas ducet̃ ad solocismũ
scđꝫ cecilianũ dicẽtẽ ꝙ ficus ẽ masculini gene
ris scđe decliatiõis. sꝫ scđꝫ plures alios nõ du-
cet̃ ad solocismũ. simił̃ g̃ diceret certã finez
ducere ad solocismũ scđm illos g̃ dicũt ꝙ fi
nis ẽ masculini gñis. nõ aũt secũdũ plures ali-
os. ¶ Scđa cõcluᵒ tangit duas cautelas. Pꝛi-
ma ẽ hec. maxĩe possumus ducere ad solocis
mũ vtẽdo neutro gñe. tũ ꝓ. qꝛ in neutro gene-
re nõ oẽs casus distigũtur scđꝫ diuersas tmia-
tiões. eo ꝙ neutrũ genꝰ sẽper habet tres casus
siles. tũ 2ᵒ. qꝛ neutrũ geꝰ videt̃ significare ma-
sculinũ ⁊ feieũ. vt si q̃rat̃ qđ ẽ h. dicimꝰ ꝙ ẽ la-
pis. vel ꝙ ẽ aq̃. et tũc sic fit paralogismꝰ cõtra
respõdẽtẽ. qꝛ credit dixisse masculinũ ꝑ feieo
vel casũ ꝑ casu. 2ᵃ cautela ꝙ opponẽs aliquã-
do mutat locutiões. vt noiatiuũ in accusatiuũ
vel v̾bũ indicatiui modi in v̾bũ infiniti modi. vt
ista ꝓpõ lapis est: debꝫ mutari in istã ꝓpõnez
lapidẽ esse. Et subdit ꝙ paralogismi ꝯcluden
tes solocismũ ꝑtinẽt ad fallaꝫ figure dictõis.

Conclusio Respõsalis. cautele ducẽ-
tes ad q̃ttuoꝛ vltimas me
thas sũt i textu sufficiẽter assignate. Hec ꝯclu
sio satis patꝫ ex dictis.

Primo Dubitat̃. quot sunt cautele op
ponentis contra respõdentem in gñali. ¶ Pro
dubio supponit̃ ꝙ aristo. i h vltio tractatu dat
aliquas cautelas opponẽtiũ cõtra rñdẽtẽ. Et
ꝯtiet q̃ttuoꝛ ꝑtes i pꝛia tãgit qnqꝫ cautelas cõ
tra respõdẽtes. ¶ Quaꝝ pꝛia ẽ h. opponẽs de-
bet ponere suas ꝑmissas sine ordie. ne rñs cre
dat ꝙ ex eis possit aliqd ꝯcludere. 2ᵃ. opponẽs
debet iterrogare multa. qꝛ difficile ẽ simł̃ mul
ta cõspicere. Tertia. opponẽs debet festinare
suũ respõdẽtẽ. qꝛ tardiores magis ꝓuidẽtes.
Quarta. ꝙ opponẽs debet turbare suũ respõ-
dẽtẽ: et ipsũ ꝓuocare ad irã. nã irati ⁊ cõturba
ti oẽs minꝰ possũt cõsiderare dicta sua. ꝓuoca
tur autẽ rñdẽs ad irã dicẽdo ꝙ nimis ꝓterue
respondet. vel ꝙ nihil scit. Et h ẽ ꝙ dicit textꝰ
ꝙ opponẽs dicat respõdẽti ꝙ velit iiuste face-
re. idest ꝓterue ⁊ sine rõne respõdere. ⁊ ꝙ velit
circa oẽ ipudẽtẽ esse. idest iuerecunde ⁊ si ꝓ-

dore nō cōcedēda concedere. Quita. ꝙ debet
occultare ꝓpositū. qđ faciet iterrogādo respō
dētē permutādo ꝓpōes diuersoꝝ sillogismo-
rū siue sint ad eādē ꝯclusionem siue ad opposi
tas, et hui⁹ ratio ē. qꝛ occultatio ē cā latēdi. ꝛ la
tere ē cā falli. ¶ In scđa pte dat aristo. quinqꝫ
cautelas cōtra rñdētes ꝑteruos. Quarū pma
est h̄. si respōdēs velit habere ꝓpōnē affirma
tiuā. tūc opponēs debꝫ iterrogare negatiuaꝫ.
a sēper debet iterrogare ꝯriū illi⁹ qđ respōdēs
vult hr̄e. 2ª. si rñs concesserit plēs singulares
alicui⁹ vlis. tūc opponēs non debet interroga
re illā vlēꝫ: sed debet eā accipe tāqꝫ ꝯcessā. qꝛ
respōdēs tūc putabit eā ꝯcessisse. vel saltē au-
dietib⁹ videbit ꝙ cōcesserit. Tertia. si velim⁹
aliqđ probare i illis in qb⁹ vniuersale ñ signi-
ficat vno noīe: vtēdū est siłitudine. qꝛ plerūqꝫ
similitudo latet. Quarta. si volum⁹ aliquā ꝓ-
positionē ꝯcedi a rñdēte: tūc đbem⁹ eā iterro-
gare cū sua ꝯtraria. qꝛ falsitas sue cōtrarie fac
ꝓpōnē quā volum⁹ habere videri ꝓbabiliorē
vt si volum⁹ habere istā ꝯcessā. ꝙ in omib⁹ est
obediēdū patri. debem⁹ interrogare sic. vel in
oīb⁹ obediēdū est patri. aut in nullo. Appositi
eni iuxta se cōtrarija ꝛ maioꝛa ꝛ mioꝛa videnť
et peioꝛa ꝛ melioꝛa hoīb⁹. Quita. oꝫ accipe tan
qꝫ bene ꝯclusū illud qđ solū apparēter seqť ex
dictis respōdētꝭ. nec oꝫ interrogare de ꝯña. qꝛ
forte respōdēs ꝯsideraret circa eā. et ꝑciperet
defectū eius.

Secūdo

Dubitať. qt sūt cautele opponētis cōtra rñ
dentes exercitatos. ¶ Pro solutiōe supponiť
ꝙ in tertia parte poit aristo. duas cautelas cō-
tra rñdētes fatuos. ¶ Pria est. si respōdēs cō-
cesserit aliqđ iopinabile debem⁹ eū ꝯmēdare
ꝛ laudare. vt ꝯfirmeť in suo ꝓposito. ꝛ tūc pro
ponere aliqđ ꝓbabile ad qđ seqť oppositū cō
cessi. qđ si cōcedat redargueť. et si neget duce
tur ad iopiabile. 2ª. sic in rethoricꝭ cōsiderādū
ē ad diuersitatē et qualitatē testiū vel dictoꝝ
ita etiā in elēchis ꝑ cōsiderādū ē si concesserit
aliq̄ sibi ꝯrīs. aut aliqđ qđ ē ꝯtra opiōnē eoꝝ
q̄s inseqť et 3º si dixerit aliqđ qđ sit cōtrariū
aut oīb⁹ aut plurib⁹. ¶ Cōseqnť in q̄rta parte
ponit quiqꝫ cautelas ꝯtra respōdētes exercita
tos. ¶ Quaꝝ pria est h̄. si respōdēs quando vi
deť redargui sit sollicit⁹ distiguere orōnē faci-
endo eā mltiplicē. tūc opponēs debet instare
ꝯtra ipsū dicēdo ꝙ accipit eā i illo sensu. et nō
in alio. Secūda. si opponēs videat solutionem
quā datur⁹ est respōdēs debet eū ꝑuenire dan
do ipsā. ꝛ instādo ꝯtra eā. Tertia. si opponens
ñ sit prōpt⁹ arguere ad ꝓpositū: tunc se debet
trāsferre ad aliud ꝓpositū. ꝛ illud laudare sic
dicēdo ꝙ illud ꝓpositū ē meli⁹. sic licoꝰ. q ex-
tollebat lyrā sup oīa instrumēta qñ sibi ꝓpōe
bať ꝙ nihil sciebat nisi i arte cytharizādi. 4ª.
si rñdēs petat ab opponēte qđ vult cōtra ipsū
inferre: tūc ñ debet statī illud maīfestare. sꝫ de
bet dicere ꝙ solū vult cōtradicere dictis suis
ꝛ sic celabit ꝓpositū suū. 5ª. ꝙ opponēs nō de
bet iterrogare ꝯclōnē sꝫ ꝑmissas. imo aliquan
do non debꝫ iterrogare ꝑmissas. sed debꝫ eis
vti tāqꝫ ꝯcessis. ¶ Conseqnť epylogat dicta in
toto isto ꝑ dicēs. ex qb⁹ ergo fiūt iterrogatiōes
et q̄ mōi iterrogādū sit in agonistis exercitatio
nib⁹ dictū est.

Tertio

Dubitať. de veritate hui⁹ ꝓpōis insolubilis. oīs
ꝓpō est falsa. casu posito ꝙ nō sint nisi tres ꝓ-
pōes. q̄ꝝ due sint. a. ꝛ. b. ꝛ sint false. et 3ª sit illa
ꝓpō oīs ꝓpō ē falsa: q̄ voceť. c. Probať sic. qꝛ
vel ē v̄a vel falsa. si v̄a habeť ꝓpositū. si falsa g̃
nulla ē ꝓpositio qn ip̄s sit falsa. nā. a. et. b. sūt
false ꝑ casū. ꝛ silr̄. c. ꝯcediť falsa. g̃ ita ē q̄lit. c.
significat. ꝛ ꝑ ꝯñs. c. est ꝓpō v̄a. Improbať sic.
qꝛ ē v̄a vel falsa. si falsa: habeť itēū. si v̄a. ergo
sic h̄ ē v̄a oīs ꝓpō ē falsa. sꝫ ip̄amet ē ꝓpō. g̃ ip-
sa ē falsa. ꝛ ꝑ ꝯñs si ip̄a ē v̄a: ip̄a ē falsa ¶ Ad du
biū respōdeť ꝙ ip̄a ē falsa. qꝛ significatiōe mā
li significat se eē falsā. sꝫ signe formali signifi
cat se esse verā. sꝫ ipossibile ē eādē ꝓpositionē
si l'eē verā et falsā g̃ ñ est ita q̄litercūqꝫ ip̄s si
gnificat. ꝛ ꝑ ꝯñs erit falsa. Et ad ꝓbatione ꝯce
diť ꝙ nulla ē ꝓpositio qn ip̄a sit falsa. ꝛ ꝯcedť
vlteri⁹ ꝙ ita ē q̄liť significat de significatione
mālī. sꝫ ñ ē ita q̄litcūqꝫ significat signe foꝛālī

Ad rōnes

Ante oppositū. ¶ Ad pmaꝫ diciť ꝙ vicia sūt docenda ñ
vt fiāt sꝫ vt vitētur. ¶ Ad scđaꝫ negať ꝯña. qꝛ
in isto ꝑ instruit aristo. opponētē sophistā. ideo
solū đtermiat de cautelis q̄ faciūt ad ꝓpositū
opponētꝭ. sed i scđo vbi docebit solutiones pa
ralogismoꝝ instruet respondētē: ꝛ ponet cau-
telas ꝑtinentes ad respondētē. ¶ Ad tertiā di
ciť ꝙ opponēs debet laudare dictū rñdētꝭ qñ
concessit aliqđ falsū aut ipossibile. vt firmius
maneat in sua opiōne. sed qñ rñdens ꝑtinaciť
rñdet ad ea q̄ ꝓpoit opponēs: tūc ad ꝑturban
dū ipsū ꝓuocādus est ad irā. ¶ Et hec de prio
elenchorum.

Circa Initiũ secundi libri elenchorũ aristo. Querit̃ p̃mo vtrũ i h̄ libro oporteat determiare d̉ solutione paralogismoꝝ. ¶ Et videt̃ ꝙ non. qꝛ in primo libro sunt paralogismi soluti. ergo superfluit iste liber. ¶ Secũdo sic. in p̃io libro determiatũ est de causis apparẽtie ⁊ defect⁹ paralogismoꝝ. g̊ sufficient̃ sũt solutioẽs paralogismi sallaciaꝝ. tȝ ꝯseqñẽtia. qꝛ ostẽdere defectũ ẽ soluere paralogismũ ¶ Tertio sic. eadẽ sũt principia ꝯstitutõis ⁊ resolutiõis palogismoꝝ. sȝ per p̄dicta i p̃io libro possum⁹ facilr̃ paralogismos cõstituere. g̊ ⁊ soluere. ¶ In oppositũ tamẽ est aristoteles.

Primo Sciẽdũ est ꝙ i h̄ scõo libro determiat aristo. de solutiõe paralogismoꝝ. ⁊ cõtiet q̃ttuor tractat⁹. In p̊ ponit vtilitatẽ ⁊ necitatẽ huI⁹ libri p tres ꝯclusiões. Quaꝝ p̃ia ẽ hec. dicẽdũ ẽ de respõsione paralogismoꝝ. et ad q̃tã vtilitatẽ valet solu⁹ ipsoꝝ ¶ Scõa ꝯ. ista scia ẽ vtilis ad duo. p̊ est vtilis ad p̄hiaȝ. qd̄ patȝ. p̊ de fallacijs in dictiõe qꝛ illi q sciũt distiguere orones multiplices meli⁹ sciũt ꝙ in reb⁹ nõ accidit eodẽ mõ sicut i orationib⁹. ideo tales meli⁹ se hñt ad p̄hiaȝ. 2° patet idẽ de fallacijs ex̄ dictionez. qꝛ p fallacias ex̄ dictionẽ decipimur tã ab alio q̃ȝ a nobis ipsis. sȝ per solutionẽ paralogismoꝝ euitam⁹ h̉ deceptiones. g̊ ⁊c. 2° est vtilis ad gloriã r̄ñdẽtis. qꝛ solutio palogismoꝝ facit rñdẽtẽ videri exercitatũ circa oĩa ⁊ i nullo ĩsciẽs se habere. ⁊ si nõ sciat soluere palogismos videt̃ esse gratuis ⁊ cõfusus ꝓpt̃ imperitiã. Et subdit vnũ argumẽtũ. qꝛ i p̃io libro sufficiẽter dictũ ẽ q̃lit̃ obuiãdũ est ad h̉ orones sophisticas. g̊ iste liber superfluit. ¶ Ad istud argumẽtũ rñdet aristo. ponẽdo tertiã cõclusionẽ q̃ ẽ h̄. in h̄ 2° libro necesse ẽ determiare de solutiõe palogismoꝝ. ꝓbat trib⁹ rationib⁹. Pria. non ẽ idẽ scire principia solutionũ. et soluere i ꝓpria forma. neq̃ ẽt est idẽ scire defectũ paralogismoꝝ ⁊ posse p̃optẽ obuiare ipsis. qꝛ qd̄ scimus sepe trãspositũ ignoram⁹. sed i primo libro dant̃ p̃ricipia solutionũ. in 2° vero soluũt̃ in ꝓpria forma. g̊ ⁊c. 2ª rõ. per dicta in p̃io libro sum⁹ exercitati in solutiõib⁹ paralogismoꝝ. g̊ necẽ fuit in h̄ secũdo determiare de solutiõe paralogismoꝝ. tenet ꝯña. qꝛ multotiẽs decipimur ꝓpt̃ defectũ exercitij. Tertia rõ. sicut ẽ in figuris mathẽaticis ita ẽ in oratiõib⁹ sophisticis. sȝ in figuris mathẽaticis cõtingit aliq̃ñ ꝙ eas scim⁹ destruere. sed eas rursũ cõstruere nescim⁹. g̊ in elẽchis sophisticis accidit ꝙ scia⁹ cõponere palogismos et tamẽ ipsos dissoluere dubitamus.

Secũdo Sciẽdũ ꝙ in 2° tractatu determiat aristo. de apparẽti solutõne paralogismoꝝ. et cõtinet tria. c. In quoꝝ p̊ Intẽdit talẽ conclusionẽ. aliq̃ñ magis est eligendũ apparẽter soluere q̃ȝ r̄cte. ꝓȝ duab⁹ rõib⁹. Pria est. qꝛ q̃ñq̃ magis est eligendũ apparẽter arguere q̃ȝ vẽ. g̊ etiã aliq̃ñ magis ẽ eligẽdũ apparẽter soluere q̃ȝ vere. 2ª rõ. quia litigiosi sepe arguũt appent̃ magis q̃ȝ vẽ. g̊ magis ẽ eligẽdũ dare eis apparẽtẽ solutionẽ q̃ȝ verã. añs pȝ. quia opponẽs nõ facit veꝝ elẽchũ cõtra respõdentẽ. eo ꝙ vel nõ sillogizat sic̃ quãdo fac̃ equocationẽ vel ãphibologiã. vel nõ cõtradicit. si autẽ nõ sillogizet nõ bene arguit. et si nõ cõtradicat non arguit cõtra rñdẽtem. ¶ Et subdit argumẽtũ. posset ei aliqs dicere ꝙ si opponẽs nõ vẽ arguat cõtra rñdẽtẽ: tũc respõdẽs nõ tenet̃ neq̃ debet soluere rõnẽ opponẽtis. Rñdet ꝙ licet nõ arguat cõtra respondẽtẽ: tamẽ videt̃ arguere. et ideo si nõ solueret videret̃ redargutus. quod tamẽ debet cauere respõdẽs.

Tertio Sciẽdũ est ꝙ in hoc 2°. c. intẽdit aristo. talẽ ꝯclusionẽ. si respõdẽs fuerit ĩterrogat⁹ ab opponẽte de aliq̃ oratõne multiplici: tũc respõdẽs debet distiguere tale multiplex. Probat. 4. rõnib⁹. Pria est si ñ distigueret ⁊ postea esset coact⁹ ad distiguẽdum videret̃ audiẽtib⁹ ꝙ esset redargut⁹. 2ª rõ. qꝛ distiguẽdo m̃ltiplex corrigit viciũ opponẽtis. ostẽdẽdo ꝙ ipse male iterrogauit. cũ nihil debeat iterrogare nisi illd̄ ad qd̄ seq̃t̃ aliq̃d ꝯtra respõdẽtẽ. et per h̄ acq̃ret sibi gloriã. g̊ multiplex erat distiguẽdũ. Et posset aliqs dicere ꝙ equocatio nõ ipedit verũ elenchũ. g̊ m̃ltiplex equocũ nõ est distiguẽdũ. Respõdet aristo. ꝙ equocatio ĩpedit veꝝ elẽchũ. qd̄ pȝ. quia si nõ tũc aliquãdo esset ipossibile respõdẽtẽ euitare

ꝯdictionē: qꝛ rn̄dēs affirmabit illud multiplex i vno significato ꝛ postea erit coact⁹ negare ſm aliud. ḡ ſi equocatio nō īpediat veꝝ elēchū ipe erit vere redargut⁹ vt ſi ſint duo hoies qꝝ qlibet vocet̄ corruſc⁹ ꝛ vn⁹ ſit muſic⁹ alius ꝟo nō tūc rn̄dēs erit coact⁹ ꝯcedere ꝙ corruſc⁹ ē muſic⁹ ꝛ ꝙ corruſc⁹ nō ē muſic⁹ ꝛ ſic erit duct⁹ ad ꝯdictionē. Ad ħ rn̄debāt antiq̄ ꝙ iſte due ſūt ſil' vere corruſc⁹ ē muſic⁹ ꝛ corruſc⁹ nō ē muſicus nec ꝯdicūt: ſꝫ iſte ꝯdicūt hic corruſc⁹ ē muſic⁹ ꝛ hic corruſc⁹ nō ē muſic⁹ qꝛ dicebāt ꝙ nunq̄ͣ fiebat ꝯdictio i t̄minis ſingularib⁹ niſi p additionē ꝓnoīs demonſtratiui: ſꝫ ħ iprobat ariſto. qꝛ iſte due oꝛones corruſcus ē muſicus ꝛ hic corruſc⁹ ē muſic⁹ ſūt oꝛno eedē eo ꝙ corruſc⁹ ē t̄min⁹ ſingularꝭ: iō nō refert dicere cōruſcū ſimpl'r ꝛ hūc corruſcū. 3ª rō ad iterrogationē plēs nō ē dāda vna rn̄ſio. ḡ nec ad iterrogationem multiplicē. tenet ꝯn̄a: qꝛ oē multiplex facit iterrogationē plēs. qđ patet qꝛ ſi eſſet vnū nomen equoce ſignificās calliā ꝛ themiſtodē tūc eſſet idē q̄rere vꝝ ħ ſit muſicū ꝛ vꝝ callias ꝛ temiſtodes ſint muſici. 4ª rō. ꝓpō multiplex licet ſit ꝟa i vtroq̄ ſēſu tn̄ ē diſtiguēda. ḡ oē multiplex ē diſtiguēdū. Añs pꝫ qꝛ ſic̄ ad iterrogationē plēs nō ē dāda vna rn̄ſio dato etiā ꝙ oīa iterrogata ſint ꝟa ita etiā ad multiplex nō rn̄dēdū eſt affirmatiue vel negatiue: ſꝫ p diſtictionē. Añs pꝫ qꝛ ſi ad interrogationē plēs det̄ vna rn̄ſio tūc lꝫ ſm ꝟitatē nihil accidat inconueniens tamen apparenter videbitur redargutus.

Conclusio

rn̄ſalis. ad hūc 2ᵐ librū ſpectat det̄minare de ſolutione paralogiſmoꝝ. cōcluſio ſatis patet ex dictis.

Primo

dubitat̄ q̄t ſunt cautele ad ſoluēdū apparēter. p dubio ſupponit̄ ꝙ i 3º cº dat ariſtote. nouē cautelas ad apparēter ſoluēdū paralogiſmos. Prima ē hec. qn̄ ꝓponit̄ aliq̄ ꝓpoſitio dubia rn̄dēti vel apparēter dubia nō debet eā ſimpl'r ꝯcedere vel negare: ſꝫ debet dicere ponat̄ ꝙ ita ſit vel trāſeat: ꝛ rn̄dēdo ſic minime fiet ꝯ ſe elēch⁹. 2ª ſi rn̄dēti ꝓponat̄ aliqđ iopinabile ad qđ cogat̄ rn̄dere nō debet ipꝫ ſimpl'r cōcedere: ſꝫ debet dicere ꝙ illđ videtur multis ꝓbabile. 3ª ē ſi añs opponētis ſit multū ꝓpiquū ꝯcluſioni rn̄dētis rn̄dēs debet ſibi dicere ꝙ petit ꝑncipiū. 4ª ſi rn̄dēs ꝯceſſerit opponēti aliq̄ͣ ꝓpōēꝫ vniuerſalē nō i ꝓꝑa forma: ſꝫ i parabola .i. i ſiſitudine rn̄dēs dꝫ ſibi dicē ꝙ nō accipit eā i ſēſu i quo ꝯceſſit: ſꝫ debet repire ſilitudinē. 5ª ſi oꝛones accipiāt̄ i ſignificatōe ꝓꝑa tūc nece eſt rn̄dere affirmatiue aut negatiue aut p diſtictionē: ſꝫ ſi fuerit oꝛo trūcata ſeu ipfecta rn̄dēs nō debet eā ꝯcedē donec fuerit pfcā. qđ pꝫ duob⁹ exēplis. Primū ē q̄dq̄d ē danaū illđ ē poſſeſſio danaū: ſꝫ alexāder eſt danaū. ḡ eſt poſſeſſio danauꝫ. 2ᵐ exēplū q̄dq̄d ē aīaliū illud eſt poſſeſſio aīaliū: ſꝫ hō ē aīaliū. ḡ ē poſſeſſio aīaliū. Maioꝛ cuiuſlibꝫ illoꝝ ſillogiſmoꝝ ē trūcata ꝛ pōt vno m̄ ſic perfici. quidquid eſt danaum: ideſt de gente danaum illud ē poſſeſſio danaum ꝛ ſic ē falſa. Alio mō pōt ſic pfici. q̄cq̄d ē danaū. i. poſſeſſū a danais illud eſt poſſeſſio danaū ꝛ ſic ē vera. Et ſil'r diceret̄ de iſta ꝓpōe. alexāder ē lacedomonioꝝ. 6ª ſi rn̄dēti ꝓponāt̄ duo q̄ꝝ vnū ē añs ꝛ alteꝝ ꝯn̄s tūc rn̄dēs debet ꝯcedere ꝯn̄s ꝛ nō añs qꝛ ꝯceſſo añte ꝯcedit̄ ꝯn̄s: ſꝫ nō cō. 7ª ſi rn̄dēs dixerit aliq̄d eē gen⁹ ad aliq̄ duo ꝛ ꝯ ipꝫ ſic arguat opponēs. vnū eoꝝ hꝫ ꝯriū ꝛ alteꝝ nō. ḡ nō ꝯtinēt̄ ſub eodē gn̄e ad ħ debet rn̄dere ꝙ alteꝝ hꝫ ꝯriū ſꝫ ei nō ē nomē ipoſitū. 8ª ſi rn̄dēti ꝓponat̄ aliqđ ꝓbleuma de q̄ ſint ꝯrie opiniones tūc dꝫ dicere ꝙ q̄dā dicūt ſic alij ꝟo al'r ꝛ ħ mō euitabit redargutionē. Exēplū ē d iſto ꝓbleūate vꝝ oīs aīa ſit mortalis vel imortalis. 9ª ſi rn̄dens ꝓuiderit aliqđ icōueniēs ſeq ad ſuā pōnē debet illud declarare ne opponens illud ſibi proponat.

Secūdo

dubitat̄ vꝝ ſolōes palogiſmorū ſint ad ſciaꝫ vtiles. Rn̄det̄ p talē diſtictionē aliq̄d valē ad ſciaꝫ pōt tripl'r itelligi. Uno mº p ſe ꝛ ꝑncipal'r tāq̄ͣ cāns ſciam i nob ꝛ ħ mō ſolōes paralogiſmoꝝ nō valēt ad ſciaꝫ. Alio mº. pōt aliq̄d valere ad ſciaꝫ diſpoſitiue tāq̄ͣ diſponens itellectū ad acq̄ſitionē ſcie ꝛ ſic ſill'ſ dialetic⁹ vꝫ ad ſciaꝫ: qꝛ gn̄at i nob opinionē q̄ diſponit ad ſciaꝫ. 3º dr̄ aliq̄d valere ad ſciaꝫ idirecte tāq̄ͣ remouēs ꝓhibēs ꝛ ħ mō ſolōes palogiſmoꝝ valēt ad ſciaꝫ q̄ remouēt errorē q multū ipedit ſciaꝫ. Dr̄ vltra ꝙ lꝫ in pº libro mōſtrauerit ariſto. ſua exēpla cē ad ꝓpoſitū ex q̄ pñt aliq'r trahi ſolōes palogiſmoꝝ tn̄ i eodē nō ſoluit adeq̄te palogiſmos: ſꝫ i 2º h⁹ ponūt̄ ſolōes tā apparētes q̄ͣ recte. Ex q̄ pꝫ ꝙ hn̄s notitiā eoꝝ q̄ i ħ libro tradunt̄ pōt facil'r oēs palogiſmos ſoluere.

Tertio

dubitat̄ d ꟙitate iſti⁹ ꝓpōis tot ſūt ꟙa q̄t falſa caſu poſito ꝙ ſint tm̄ 4ºʳ ꝓpōes. ſ. a. b. c. d. Quaꝝ due pᵉ ſint ꟙe ꝛ 3ª. ſ. c. ſit falſa. 4ª ꝟo ſit ipamet ꝓpō. ꝓbat̄ ſic. qꝛ vl' ipa ē ꟙa vl' falſa. ſi ꟙa habēt̄ itētū. ſi falſa tūc ar' ſic. tm̄ ſūt due ꟙe ꝛ due falſe. ḡ tot erūt ꟙe q̄t fal

se. Et vltra tot sunt vere quot sunt false. ergo ista propositio tot sũt vera dicta quot sũt falsa erit vera. tenet ꝯña. q2 ita ē q̃lr ipa significat. Jm probat̃ sic. q2 vel dicta ꝓpō ē vera vel falsa si fal sa bētur ꝓpositũ. si vera tũc arguit̃ sic. tres sũt ve re ⁊ ē vna sola falsa. ergo nō sũt tot ꝓpōes ve re quot sũt false. ⁊ ꝑ ꝯñs p̄dicta ꝓpō significās tot eē veras quot sũt false erit falsa. Ad dubiũ rñ det̃ q̄ p̄dicta ꝓpō ē falsa. q2 de significatiōe for mali significat se eē verã. s3 de significatōe ma teriali significat se eē falsaz. significat eni duas ꝓpōes eē falsas ⁊ duas veras ⁊ cũ ꝑ casũ due sint vere sequtur q̄ ipa nō potest eē vera. ⁊ sic ipa erit fal sa. Ad ꝓbatōez dr̃ q̄ l3 sit ita sicut ipa significat de significatione materiali nō est tamē ita sicut significat de significatione formali.

Adrationes Añ oppositũ. Ad p̄mã dr̃ q̄ licz ꝑ ea q̄ dicta sũt in p̄mo libro possint trabi solōnes ꝑalogismorũ nō tñ ibidē docet resolutionē earũ nec ꝑ ea pos sum⁹ eē prōpti ⁊ exercitati ad dissoluēdũ ꝑalo gismos. Et silr dr̃ ad 2ᵃᵐ. Ad 3ᵃᵐ dr̃ q̄ cōstitu tio ꝑalogismoꝝ icipit a p̄ncipijs ⁊ resolutio ter miat̃ ad ipa. iō l3 ꝑ artē componēdi ꝑalogismos possum⁹ aliq̃n dissoluere ꝑalogismos nō tñ su m⁹ ꝓmpti ⁊ exercitati. iō ꝓpter nostꝝ exercitiũ p̄ter artē cōponendi paralogismos necesse fuit dare artē dissoluēdi eosdē. Et hec de q̄stione.

Queritur Utrum ois so lutio recta fiat ꝑ interēptionē aut ꝑ distinctōez Et vr̃ q̄ nō q2 nulla ē solutio re cta. ergo nō ois solutio recta fit ꝑ interēptionē vel ꝑ distinctiōez Añs p3 q2 vl̃ solutio recta eēt argumēti veri vl̃ apparētis. Nō p̄mũ q2 ex quo tale argumētuz est veꝝ nō vr̃ indigere solutōe. Nō ē etiã argu mēti apparētis. q2 tali debet dari solutio appa rēs. 2ᵒ sic. si diuisio eēt sufficiens seq̄ret̃ q̄ sil logismi peccantes i forma eēnt soluēdi ꝑ distin ctionē ⁊ peccātes i mã ꝑ interēptionē. s3 hoc est falsũ sicut patet de multis fallacijs extra dictio nē que peccant in forma ⁊ tñ nō soluũtur ꝑ disti ctionē. s3 solũ equocatio ⁊ ãphibologia soluunt̃ ꝑ distictionē. ergo ⁊c̃. 3ᵒ sic. nulla ꝓpō ē disti guēda. ergo nō ois solutio recta fit ꝑ distictōez Añs p3 q2 ois ꝓpō vl̃ ē vera simr̃. et sic ē ꝯcedēda vl̃ ē f̃lsa simr̃. ⁊ sic ē negãda. Jn oppoᵐ ē aristo.

Primo Sciēdũ est q̄ i hoc tractatu de teriat aristoteles de solutiōe re cta ꝑalogismoꝝ. Et ꝯtinet q̄ttuor capitula. Jn p̄mo determiat d̃ solutiōe recta i gnãli. Et ꝯtinet sex ꝯclones. Quarũ p̄ma ē hec. Solutio recta ē manifestatio sillogismi s3 quãcũq3 interroga tionē accidat falsũ. 2ᵃ ꝯᵒ tãgit vnã diuisionez silli falsi. ⁊ ē hec. sillogism⁹ falsus ē duplex. q̄dã ē sillogizat⁹ ex falsis q̄ vocat̃ peccãs i mã. Ali⁹ appet eē sillogism⁹ ⁊ nō ē qui vocat̃ sillogism⁹ peccãs i forma. 3ᵃ ꝯᵒ tãgit solutionē gnãlē sil logismoꝝ. ⁊ ē hec. oēs sillogistice .i. silli peccã tes i mã debēt solui ꝑ iterēptionē. s3 apparētes silli .i. peccãtes i forma debēt solui ꝑ distictionē 4ᵃ ꝯᵒ tãgit vnã aliaz diuisionē silloꝝ peccan tiũ i mã. q2 q̄dã hñt ꝯclōem veraz ⁊ aliquã p̄missã falsã. Alij vo hñt ꝯclusiōez ⁊ etiã aliquã p̄missã falsã. Quita ꝯᵒ tãgit solutionē illoꝝ ꝑalogis moꝝ. Nã silli hñtes solũ p̄missã falsã debēt sol ui ꝑ intemptionē illi⁹ p̄misse false. silli vo hñtes p̄missã ⁊ ꝯclusionē falsã debēt solui ꝑ iterēptio nez p̄misse ꝯclusionis false. 6ᵃ ꝯᵒ tãgit vnũ do cumētũ. volētes soluere aliquē sillm p̄mo debz as picere si ꝯña valeat vel nõ ⁊ dein vtꝝ ꝯᵒ sit vera vel falsa quo viso debet ꝑalogismus solui ꝑ di stictionē vel ꝑ intemptionē s3 modũ sup̄i⁹ dcm̃.

Secundo Sciendũ est q̄ in hoc 2ᵒ caᵒ docet aristoteles soluē spãlr̃ ꝑalogismos peccãtes i forma. ⁊ p̄mo d̃ fallacijs i dictiōe ⁊ ꝯtinet tres ꝑtes. Jn p̄ma itendit tres ꝯclusiones. Quaꝝ p̄ma tãgit vnaz diuisionez ⁊ est hec: ꝑalogismoꝝ equocationis et amphiboᵉ q̄dã hñt p̄missas multiplices ⁊ tñ ꝯclusionez. alij hñt ꝯclusionez multiplicez cũ aliqua premissa rũ. 2ᵃ ꝯᵒ tãgit vnã aliaz diuisionez. ꝓpō multi plex aliq̃n est vera s̃m vtrũq3 sensũ ⁊ aliq̃n falsa i vtroq3 sensu. aliq̃n vera i vno sensu ⁊ falsa in alio 3ᵃ ꝯᵒ tãgit solutionez ꝑalogismoꝝ equocatōis ⁊ ãphibologie ⁊ h̃ solutiōe gnãli. Ois oro mul tiplex posita i sillo distiguēda ē ⁊ ꝯcedēda i sēsu vo ⁊ negãda i sēsu f̃lso sic iste taeētē cōtigit loq̃ q̄ expediũt bona sũt. 4ᵃ ꝯᵒ tãgit vnũ documē tũ. si m̃ltiplex latuerit rñdētē ⁊ ꝯcesserit ꝓpōez multiplicē sine distictōe tũc si opponēs fortit̃ i stet sic q̄ rñdēs possit ꝑcipe m̃ltiplicitatē d3 sta ti corrigē suã solōnem dicēdo q̄ ꝓpō p̄cōcessa erat multiplex. iō solu3 ꝯcessit eã i sēsu vo. 5ᵃ ꝯᵒ docet soluē ꝑalogismos ꝯpōnis ⁊ diuisiōis ⁊ ē hec. ꝑalogismi cōpōnis ⁊ diuisiōis soluũt̃ ostēdē do q̄ non ē eadē oro composita ⁊ diuisa.

Tertio Sciēdũ ē q̄ in 2ᵃ pte ꝑ deãs solu tiōes applicat ad sex ꝑalogismos q̄ꝝ p̄m⁹ ē q̄ vidisti hũc ꝑcussũz h̃ ꝑcussus ē. s3 vi disti oculo ꝑcussum. ergo hic ꝑcussus est oculo.

2us. quo pcussus ē hic: sz tu vidisti sz baculo pcussus ē hic. g̃ baculo tu vidisti. Et subiūgit q̄ tales nō peccāt sm̄ amphibologiā: sz penes cōpōem ꝛ diuisionē: qꝛ ñ ē idē videre oculis illū q̄ pcussus ē ꝛ videre illū q̄ pcussus ē oculo. 3us paralogism⁹ tu vidisti nūc exites i piray: naues i sicilia. Est .n. piray portus multū distās a sicilia. 4us paralogism⁹ qdqd ē maloꝝ illud est malū: sz disciplina bona ē maloꝝ. g̃ disciplina bona ē mala. 5us quē q̄ vere dico nūc scm̄ eē. nūc scūs ē: sz te vere dico nūc scm̄ eē. g̃ tu nūc scūs es. Soluit q̄ nūc ē veꝝ dicē q̄ tu es scūs: sz nō ē veꝝ dicere q̄ tu es nūc scūs. 6us paralogism⁹ quicūq̄ pōt citharizare citharizabit: sz nō citharizens pōt citharizare. g̃ nō citharizās citharizabit. Soluit q̄ hec nō ē possibil' nō citharizās citharizabit: sz ille q̄ ē nūc non citharizans postea pōt citharizare. Et subdit q̄ pauce sīt deceptōes p fallaciā accn̄s ꝛ ponit vnū exēplū. bonū ē viros iustos pendere ꝛ bonū ē viros iustos non pēdere. g̃ ē idem pēdere ꝛ nō pēdere. Soluit q̄ pēdere non sigt idē qñ pfert accētu graui: ꝛ qñ pfert accētu acuto

Conclusio rñsalis: oīs solutio recta fit p iterēptionē aut p distictionē. pz. qꝛ oīs ppō aut ē distinguēda aut cōcedēda. et sic nō soluit eo q̄ nihil facit ɔtra rñdētē aut ē negāda. ꝛ sic iterimit. aut est multiplex. ꝛ sic est distinguenda.

Primo dubitat. Utrū ex mutatōe i sbe in accn̄s ɔmittat fallā figure dictōis. Pro solutione supponit q̄ i ista pte docet aristoteles soluere paralogismos figure dictōis ꝛ ɔtinet tres particulas. Quaꝝ pma intendit duas ɔclusiones. ¶ Prima ɔº tāgit solutionē gnalē paralogismoꝝ fallacie figure dictōis ꝛ ē hec paralogismi fallacie figure dictōis soluunt negādo ɔñaz qꝛ pp ɔuenietiā aliquoꝝ i voce nō seqt ɔuenietia eoꝝ i mō significādi aut i significato nec eccōtra. ¶ 2a ɔº. docet soluere paralogismos i spāli ꝛ pmo qñ mutat vnū pdicatū accn̄tis i aliud vt arguēdo sic idē sil' pōt videre ꝛ videri. g̃ idē sil' pōt facere ꝛ fieri. 2m exemplū opari est facere opari ē pati. g̃ facere ē pati. Prima ps añtis pz qꝛ vrere ē facere ꝛ vrere ē opari. g̃ opari ē facere. 2a ps añtis pz. s. q̄ opari sit pati: qꝛ vri ꝛ opari silr terminātur sz vri ꝛ secari sūt pati. g̃ opari ē pati. ¶ Rñdet negādo ɔñaz: qꝛ pp silitudinē i voce nō seqtur silitudo i significatōe. 2º ponit vnū exēplū qñ sba mutat i accn̄s. s. in q̄titatē vt qdqd heribuisti ꝛ nō hēs amisisti: sz decē digitos heribuisti ꝛ nō hēs supposito q̄ vnum amiseris. g̃ decē digitos amisisti. Soluit negando ɔñaz: qꝛ i maiore accipit qd ꝛ in minore accipit q̄tū. ¶ In 2a pticula ondit quō pp mutationē sbe i ad aliqd cātur fallacia figure dictōis. Et intēdit sex ɔclusiōes. ¶ Prima tāgit tres sillogismos i qb⁹ mutat sba i ad aliqd. Prim⁹ ē tu das solū denariū: sz vnū solū denariū non hēs. g̃ tu das qd nō hēs. 2us ē. tu das cito ꝛ nō huisti illud cito. g̃ tu das q̄ nō huisti. 3us ē. tu pcussisti illū sola manu sz solā manū nō hēs. g̃ tu pcussisti illū manu quā tu nō hēs. Et sil' ē de isto paralogismo tu vidisti solo oculo sz solū oculū nō hēs. g̃ vidisti oculo quē non hēs. Oēs istos paralogismos soluit negādo ɔñaz: qꝛ hec dictio solū nō significat qd sz ad aliqd Silr hec dictio cito nō significat qd sz aliq̄liter. iō dare solū denariū nō ē pprie aliqd dare: sz ē aliq̄lr dare. iō ex illis paralogismis nihil seqt nisi q̄ tu vidisti aliqd q̄liter nō huisti. ¶ 2a ɔº. tāgit tres solutiōes antiquoꝝ qb⁹ antiq nitebātur soluere pdictos paralogismos. Prima ē q̄ ɔcedit q̄ tu hēs vnū solū oculū: qꝛ q bz plures bz vnū solū. 2a concedit q̄ tu hēs vnū solū oculū quo vidisti: sz negat te hre vnū solū oculū. 3a ɔcedit q̄ aliqs dat qd non bz vt si aliqs det vinū alicui qd postea fiat acetosū tūc ille dedit q̄ nō huit. ¶ 3a ɔº. tāgit isufficietiā istaꝝ solutionū: qꝛ nō recte soluūt: sz tm̄ soluūt ad hoīez. g̃ nō sūt bone. Añs pz qꝛ ɔcedēdo oppositū taliū solutionū adhuc pdicti paralogismi pñt solui p distictionē q̄ est iter pdicamenta. ¶ 4a ɔº. tāgit solutionē duoꝝ paralogismoꝝ. Prim⁹ ē. hoc q̄ tu sedes ē falsa sz sortes scripsit illā orōnē. g̃ sortes scripsit falsū posito q̄ dū sederes sortes scripsisset illā ꝛ q̄ tu ñ ampli⁹ sedeas soluit q̄ orōez eē verā vl' falsā nō ē aliud q̄ ipaz eē talē vel talē. iō mutat qd i q̄le qd. 2us paralogism⁹ iste hō didicit tarde ꝛ hoc cito discit. g̃ nō discit qd didicit. Soluit q̄ ibi mutatur qd i q̄le. ¶ 5a ɔº. soluit vnū paralogismū mutādo qd i qñ vt qdqd ambulas calcas totā diē ambulas. g̃ totā diē calcas. Soluit negādo ɔñam qꝛ totā diē ambulare nō ē aliqd ambulare sed ē aliqñ ambulare: iō mutat qd i qñ. ¶ 6a ɔº. soluit vnū paralogismū i q̄ mutat. qd i vbi vt qdqd bibisti ē i corpe tuo: sz cipħū bibisti. g̃ ciph⁹ ē i corpe tuo Negat ɔsequētiā: qꝛ cipħū bibere nō ē aliquid bibere: sed est in aliquo bibere.

Secundo dubitatur. Utrū pp mutatione singularis i plurale cōmis

taꝛ fallacia figure dictōis. Pro solōe supponiꝛ
ꝙ aristoteles i ꝯtia pticula tāgit duas ꝯclusiōes
¶ Quaꝝ pma tāgit solutionē vni⁹ palogismi i
q̄ mutaꝛ singulare i p̄ſale vt qdqd sciuisti p inuē-
tionē vel doctrinā sciuisti illud: sed istas ꝯclusio-
nes sciuisti demōstrādo duas ꝯclusiones. qua-
rū vnā sciuisti p inuentionē ⁊ aliā p doctrinā. ḡ il-
las ꝯclusiones sciuisti p inuētionē vel p doctrinā
Soluit negādo ꝯn̄az qꝛ mutaꝛ singular in nume
rus i p̄ſalē. ¶ z⁹ ꝯ⁰. soluit duos paralogismos in
qb⁹ mutaꝛ ħ aliqd i q̄le qd. Prim⁹ ē. coꝛrusc⁹ est
alter ab hoīe: sed ipse ē hō. ḡ ipse ē alius a seipō.
Soluit negādo ꝯn̄az qꝛ mutaꝛ ħ aliqd i q̄le qd.
Nā omne coē q̄le qd significat. singulare vero
hoc aliqd. z⁹ paralogism⁹ si q̄raꝛ vtrū coꝛrusc⁹
music⁹ sit alter a coꝛrusco ⁊ dicaꝛ ꝙ non tūc sic
paralogizaꝛ. ille quē vidisti ē ali⁹ ab illo quē nun
ꝙ vidisti: s; aliqn̄ vidisti coꝛruscū ⁊ nūꝙ vidisti
coꝛruscū musicū. ḡ coꝛrusc⁹ music⁹ ē alter a coꝛ
rusco. Soluit negādo ꝯn̄az qꝛ mutaꝛ q̄le qd i ħ
aliqd. coꝛrusc⁹. n. ħ aliqd significat: sed coꝛrusc⁹
music⁹ significat q̄le qd. Ex p̄dictis ifert vnā so
lutionē gn̄alē ad oēs paralogismos i dictōe ⁊ ē
hec. s; r̄ndēs debet dicere ꝙ accipit ꝓpōez i sē-
su opposito sēsui i quo accipit opponēs vt si op
ponēs ꝓbet aliquā ꝓpōez i sēsu cōposito debet
dicere r̄ndēs ꝙ eā ꝯcessit i sēsu diuiso: ⁊ si ꝓbet
eā ſm accētū grauē r̄ndens debet dicere ꝙ eā
ꝯcessit ſm accentum acutum.

Tertio dubitaꝛ de veritate hui⁹ ꝓpōis
isolubilis hō ē aīal ⁊ aliq̄ copula
tiua est falsa casu posito ꝙ nulla sit ꝓpō alia ab
ista copulatiua nūc dicta. Probaꝛ sic qꝛ vel ipsa
ē vera vel falsa. si sit vera habetur ꝓpositū. si sit
falsa tūc arguiꝛ sic: qꝛ ipsa significat ꝙ hō ē aīal
⁊ ꝙ aliq̄ copulatiua ē falsa ⁊ ita ē a pte rei. ḡ ita
ē q̄liter significat: ⁊ p ꝯn̄s ē vera. Improbaꝛ sic
qꝛ ipsa ē vera vel falsa. si sit falsa habeꝛ itēꝝ. si
sit vera. ḡ vtraqꝫ para ei⁹ ē vera. Et p ꝯn̄s ista
propositio aliqua copulatiua est falsa est vera:
sed nulla ē copulatiua nisi ista ḡ ipsa ē falsa. Et
p ꝯn̄s si ipsa ē vera ipsa ē falsa. Ad dubiū r̄nde
tur ꝙ ꝓ dicta copulatiua ē falsa: qꝛ ad ipsā eē ve
rā seqꝛ ipsam eē falsā. Et ad ꝓbationē dr̄ ꝙ l;
ita sit q̄lr̄ significat nō tn̄ q̄lr̄cūqꝫ significat ita ē.

Ad rationes an̄ oppositū. ad p̄mā dr̄
ꝙ argumētū apparēs
duo ꝯp̄hēdit. s. cā; apparētie ⁊ rōe h⁹ sibi debet
dari solutio apparēs. aliud ē cā defect⁹ rōe cu-
ius sibi debet dari solutio recta. ¶ Ad scd̄az dr̄
ꝙ l; solū i equocatōe ⁊ amphibologia sit m̄ltipli
citas actualis tn̄ i alijs ē multiplicitas potētia-
lis ⁊ fātastica. ¶ Ad t̄tiā dr̄ ꝙ l; ꝓpositio simplr̄
vna semp sit simplr̄ vera vel falsa tn̄ ꝓpō mul-
tiplex i vno sēsu pōt eē vera ⁊ i alio falsa.

Queritur Utrū oēs para
logismi fallacia
rū extra dictionē sint soluēdi p
iterēptionē ꝯn̄e. Et vr̄ ꝙ non: qꝛ
i fallacia petitōis p̄ncipij ē bona
ꝯn̄a: ḡ paralogismi ei⁹ nō sūt sol-
uēdi p iterēptionē ꝯn̄e. ¶ z⁹ sic. dictū ē i capitu
lo p̄cedēti ꝙ oēs paralogismi peccātes i forma
sūt soluēdi p distictionē: s; oēs paralogismi fal-
laciaꝝ extra dictionē exceptis saltē paralogis-
mis petitionis p̄ncipij sunt peccātes i forma. ḡ
sūt soluēdi p distictionē. ¶ z⁹ sic. i aliqb⁹ paralo
gismis fallacie accn̄tis est bona ꝯn̄a. igiꝛ tales
non sūt soluendi p interemptionem ꝯn̄e. Añs p;
de illo sillogismo expositorio soꝛtes ē idiuiduū
soꝛtes ē hō. ḡ hō ē idiuiduū. ¶ In op^m ē aristo.

Primo sciēdū est ꝙ i hoc z⁰ capitulo do
cet aristoteles soluere paralo-
gismos extra dictionē. Et ꝯtinet quiqꝫ ptes. In
p̄ma tāgit tres ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ma ē hec.
i qbusdā non est necesse ꝙ attributū ꝯueniens
accn̄ti attribuaꝛ rei subiecte ⁊ qꝛ ħ est q̄nqꝫ ide-
terminatū. s. pp hoc ꝙ non ꝯrigit ꝯclusionē seq
ideo i talibus paralogismis oꝫ sp dicere cā; pp
quā attributū iest accn̄ti ⁊ non rei sbe. ¶ z^a ꝯ⁰.
tāgit qnqꝫ paralogismos peccātes p fallaciā ac
cidentis. Prim⁹ est. nosti qd̄ debeo te iterroga-
re. ⁊ sic formaꝛ. tu cog̊scis bonū ⁊ bonū ē qd̄ vo
lo te iterrogare. ḡ cog̊scis qd̄ volo te iterrogare.
z⁹ est cog̊scis venientem vel coopt̄ū q potest sic
formari. tu cog̊scis soꝛtem. soꝛtes est veniens. ḡ
tu cognoscis venientem. z⁹ est. statua est tuū op⁹
⁊ sic formaꝛ: hec statua est tua hec statua est op⁹
ḡ hec statua est tuū op⁹. 4⁹ canis est pr̄ tu⁹. q sic
formaꝛ. Iste canis est pater ⁊ iste canis est tuus
ḡ iste canis est pr̄ tu⁹. 5⁹ est. raro pauca sūt pau-
ca q sic potest formari. q̄cūqꝫ raro ꝯtigūt sꝛ pau
ca ⁊ q̄cūqꝫ sūt pauca sꝛ pauca. ḡ raro pauca sūt
pauca. ¶ z⁹ ꝯ⁰ tāgit solutionē p̄dictoꝝ paralogis
moꝝ negādo ꝯn̄az: qꝛ non ē idē totalr̄ res sba ⁊
accn̄s. vt nō ē idē totalr̄ bonū eē ⁊ bonū esse fu
turū iterrogatū. nec est idē coꝛruscum esse ⁊
coꝛruscum esse venientem.

Secundo sciendū est ꝙ i scd̄a parte re
probat aristoteles tres soluti

ones antiq̄z q̄s dabāt ad p̄dictos palogismos Et p̄tinet q̄tuoz p̄clusiones. Quaꝝ p̄ma tangit p̄mā solutionē qua dicebāt q̄ non est icon̄ueniens idem sciri ꝛ ignorari ḟm diuersa: ideo sortes potest cognosci vt sortes ꝛ ignorari vt veniens. Hāc solutionem reprobat aristoteles tribus rationibꝰ. p̄ma est h̄: q̄z oīuz paralogismoꝝ eiusdem fallacie debet esse eadem solutio: s̄z istā solutionem non potest solui 3ᵘˢ paralogism̄ 2ᵃ ratio nihil p̄hibet eādem o͞rone hr̄e plures occasiones fallendi: s̄z illa solu͞tio non explicat illas. ḡ ꝛc. Tertia ratio idem sillogismus non p̄bat idem cognosci ꝛ ignorari ḟm diuersa: sed p̄bat sortez cognosci vt est veniens. ergo solutio est mala. 2ᵃ p̄clusio tāgit scd̄az solutionem antiq̄ꝝ ridentiū ad quitū paralogismū. cōcedunt. n. q̄ mista sūt pauca: s̄z mista raro sūt pauca. ḡ raro pauca sunt pauca. Quod autem multa sunt pauca p̄bat: quia omnis numerus est paucus Hanc solutionem ip̄bat aristoteles: q̄z dictus paralogismus peccat in illatione et hoc non dicit solutio. ergo ꝛ cetera. 3ᵃ conclusio tāgit tertiam solutionem quoꝝdā dicentiū q̄ ista p̄positio canis est tuus est distinguenda. vnus sensus ē q̄ canis possidet a te. Alius q̄ genuit te. Hāc solutionem improbat aristoteles: quia nihil solutur per distinctionem nisi ozatio vel nomen p̄prie dicatur multipliciter: sed ibi nec̄ nomē nec̄ ozatio dicitur multipliciter. ergo ꝛc. 4ᵃ 2ᵒ. tangit vnum argumentum q̄d facit aristoteles contra antiquos confirmantes solutiones p̄solationem cuiusdā paralogismi. s. huius. prudētia est disciplina malorum: sed prudētia est bonum. ergo bonum est malorum: dicebant enim q̄ ista est distinguenda bonum est malorum eo q̄ potest esse possessio maloꝝ vel aliquid aliud Cōtra hoc arguit aristoteles: quia nulla ozatio truncata est distinguenda vt illa nō est distinguēda homo est animalium: sed predicta propositio est truncata. ergo non est distinguenda. Uocatur autem ozatio truncata illa cui deficit aliqd q̄d est de intellectu eius. maiorez p̄bat aristoteles. q̄ ista oro nō mihi fā pāde oea. ex quo est truncata non est distinguenda.

Tertio sciendū est q̄ i p̄ma parte docet soluere paralogismos ḟz quid ad simpliciter ꝛ continet duas cōclusiones. P̄ma tangit in generali solutionem que est hec in sp̄iciendum est ad conclu͞sionem paralogismi si vere contradicat positioni respondentis. Et ad hoc cognoscendum subdit q̄ dicto ḟm quid opponit dictū ḟz q̄d ꝛ dictū ḟz q̄d ꝛ dictū simplr̄ n̄ contradicunt. 2ᵃ conclusio tangit solutionem specialem ponendo nouē paralogismos. Quorum p̄imus est. q̄d non est ipsum est opinabile. ergo q̄d non est. negatur consequentia: quia esse opinabile non est esse nisi ḟm quid. 2ᵘˢ paralogismus aliquid q̄d est non est homo: igitur aliquid q̄d est non est. soluitur similiter. 3ᵘˢ paralogismus. sortes iurat se piurare. ergo bene iurat Soluit negando consequentiā: quia piurare se periurare non est bene iurare simpliciter: sed solum ḟm quid. 4ᵘˢ qui suadet furtum dissuadet non furtum. ergo qui suadet dissuadet. Soluit negando consequentiā: quia dissuadere nō furtum non est dissuadere simpliciter: sed soluz ḟz quid. 5ᵘˢ paralogismus ego dico falsum. Soluit q̄ dicens illam propositionem dicit falsum simpliciter ꝛ verum ḟm quid. s. quo ad significationem materialem tantum: non autē quo ad significationem materialem ꝛ formalem simul. Sextus paralogismus diuitie sunt bone bene vtenti ꝛ non sunt bone male vtenti. ergo nō bonum est bonum. Respondet negādo consequentiam: quia ex bono ḟm quid infertur bonū simpliciter. 7ᵘˢ iustum est magis eligendum iniusto ergo mori iuste est magis eligendum q̄ mori iniuste. Soluit q̄ iustum est magis eligendū quo ad agere: s̄z nō quo ad pati. Octauus scio hāc rem mihi fuisse iuste adiudicataz. ergo scio hāc rem esse meaz supposito q̄ res fuerit mihi adiudicata propter falsos testes. Negat consequentiam: quia tale non est bene iudicatum simpliciter: sed solum ḟm quid. 9ᵘˢ paralogismus iniuste passus dicit se fuisse passum iniusta. ergo dicit iniusta. Respondetur negando consequentiaz quia dicit solum iniusta ḟm quid.

Conclusio responsalis. omnes paralogismi fallaciarum extra dictionez preter paralogismos fallacie petitionis principij soluēdi sunt per interēptionē oīne. 3ᵃ pars tia p3 ex dictis ꝛ dicendis in dubijs.

Primo dubitatur. Utrū idē possit sciri ꝛ ignorari. Pro solutione supponitur q̄ in quarta parte intendit aristoteles q̄tuoz p̄clusiones. Quaꝝ p̄ma tāgit solutōēz palogismoꝝ fallacie ig̃ratie elēchi dicēs q̄ soluitur dicēdo q̄ semper omittūt aliq̄ p̄ditionē necio regsitā ad contradictionem. s. ad idem ḟz idē similiter ꝛ in eodē tēpoze q̄ declarat p̄ duo

exēpla. Primū ē. tu scis ↄ̄ coriusco ꝙ ē veniēs ꝛ ignoras ꝙ sit music⁹ ergo tu scis ꝛ ignoras idē Rn̄det ↄcedēdo ↄn̄a. sꝫ hoc nō ē ꝑm idē. 2m exē plū. tetracubitū ē mai⁹ tricubito sꝫ tetracubitū ꝑm lōgitudinē ē tricubitū ꝑm latitudinē. ꝗ tricu bitū ē mai⁹ tricubito. Et p ↄn̄s idē ē mai⁹ ꝛ min⁹ ¶ 2a ↄ°. tāgit solutionē palogismoꝝ petitiōis ꝑn cipij. Nā oēs soluēdi sꝰ dicēdo opponenti ꝙ pe tit ꝑnm. Et subdit ꝙ si petitio ꝑncipij lateat rn̄ dētē debet dicere ꝙ solū ↄcessit ān̄s nō ꝓ ꝗ̄to valet ad inferēdū ↄn̄a qꝛ fieret petitio ꝑncipij. sꝫ vt opponēs argueret ↄ̄ ↄcessū. ¶ 3a ↄ°. tangit solutionē palogismoꝝ fallacie ↄn̄tꝭ. oēs eꝫ sol uunᷣ p negationē ↄn̄e ostendendo defectuꝫ talis ↄn̄e. Et subdit ꝙ duplex ē ↄn̄a vna est simplex vt est illa p quā ex ꝑticulari inferᷣ vle. Alia est cōposita in qua .s. ex opposito ↄn̄tis inferᷣ opm ān̄tis. Exēplū est de rōne melissi sic arguentis. qđ factū est habet ꝑncipiū. ergo qđ nō est factū nō habet ꝑnm. sꝫ vniuersū nō est factū. ergo vni uersū nō habet ꝑnm. ꝛ i talib⁹ fit ꝟe fallacia ↄn̄ tis. ¶ 4a ↄ°. tangit solutioneꝫ nō cause vt cause. Nā oꝫ ↄsiderare si remoto illo qđ interimitur. s. ꝑmissa supflua adhuc sequaᷣ impossibile. ꝛ si sic dicendū ē ꝙ illa ꝑmissa supflua q̄ interimiᷣ non est causa totalis impossibilitatis ↄclōnis.

Secundo Dubitaᷣ. Utꝝ ad iterrogatio nē plurē sit dāda vna rn̄sio. Pro solutōe supponiᷣ ꝙ i gn̄ta pte tāgit aristo teles duas ↄclōnes. ¶ Quaꝝ ꝑma ē hec. iterro gatio vna ē illa ad quā dꝫ dari vnica rn̄sio. si ꝟo aliqua iterrogatio sit plēs ad eā nō dꝫ dari vni ca rn̄sio. ¶ 2a ↄ°. ē hec sicut i equocis ꝟa aut fal sa i vtroqꝫ sēsu ꝓpter simplicē affirmationem vl ↄcessionē nō videᷣ seq aliqđ icōueniēs ita ē si interrogatio sit vera vel falsa ꝓ vtraqꝫ pte ꝛ ad eaꝫ detur vna rn̄sio nō seqᷣtur aliqđ incōue niēs. sꝫ si sit ꝟa ꝓ vna pte. ꝛ falsa ꝓ alia tūc si rn̄ dens det vnaꝫ rn̄sionē pōt redargui Declarat trib⁹ exēplis. Primū est si q̄ratur an illa sint bo na vel mala demōstrato vno bono ꝛ alio malo. dicaᷣ ꝙ sic. tūc ꝗ se⁹ malū est bonū ꝛ bonū ē ma lū. sꝫ si dicaᷣ n̄ tūc seqᷣtur. ergo bonū nō ē bonū ꝛ malū nō est malū. Scđm exemplū si q̄raᷣ. an qđlibꝫ sit sibi ipsi ꝛ alijs idē vel diuersū si dicaᷣ ꝙ sic. ergo idē est diuersū a seipo. si dicaᷣ ꝙ nō ergo idē nō est diuersū ab alijs. Terciū exēplū demonstrato vno equali ꝛ alio inequali si q̄raᷣ vtrū sint sibi iuicē equalia vel iequalia si dicaᷣ ꝙ sic ergo idē ē sibi ipsi iequale si dicaᷣ ꝙ nō. er go idem nō est equale sibi ipsi.

Tertio Dubitaᷣ de ꝟitate isti⁹ ꝓpōis pla to vult disputare casu posito ꝙ plato nō velit disputare nisi cicero velit etiam disputare ꝛ ꝙ cicero nō velit disputare nisi qn̄ plato nō vult disputare. Tūc q̄riᷣ an plato ve lit disputare vel n̄. si nō. ergo cicero vult dispu tare. ꝛ si cicero vult disputare ergo plato vult disputare ꝛ p ↄn̄s si plato nō vult disputare pla to vult disputare. si dicaᷣ ꝙ plato vult disputa re ergo cicero n̄ vult disputare. ꝛ si cicero n̄ vlt disputare plato n̄ vult disputare. ergo si plato vult disputare plato nō vult disputare. Rn̄de tur ꝙ casus ē impossibilis ideo n̄ ē miꝝ si ex eo seq̄tur ↄ̄dictoria. ꝙ aūt casus sit impossibilis. pꝫ qꝛ 2a ps casus destruit ꝑmā. Nā ad platonē velle disputare seqᷣtur ciceronē velle disputa re. sꝫ ad ciceroneꝫ velle disputare seqᷣtur plato neꝫ non velle disputare. ergo ad platonē velle disputare seqᷣtur platoneꝫ non velle disputare.

Ad rationes ān̄ oppom. ¶ Ad ꝑmā pꝫ solutio ex ↄclōne. ¶ Ad scđam dr̄ ꝙ palogismi peccātes i forma quoꝝ solutio cadit supra ꝑmissas debēt solui p distin ctionē. sꝫ palogismi quoꝝ solutio cadit supra cō seq̄ntiā. debēt solui p interēptionē. ¶ Ad tiam negaᷣ ān̄s. Ad ꝓbationē dr̄ ꝙ si i argumēto cō cludaᷣ ꝑticulariter tūc est bon⁹ sillogism⁹ expo sitori⁹ nec ē fallacia accidētis. sꝫ si ↄcludaᷣ vna singularis cui⁹ ſ ꝟm̄ supponit singulariter tunc nō est sillogism⁹ expositori⁹ sꝫ est fallacia accidē tis. Et hec de questione dicta sufficiant.

Queritur vtꝝ diuisio orō nū i orōnes dif ficulter solubiles ꝛ i orōnes fa ciliter solubiles sit sufficiēs. Et vr̄ ꝙ nō qꝛ eadē orō ē faciliter ꝛ difficulᷣ solubil' ergo diuisio est insufficiēs. ¶ 2°. sic oīs ars ē de bono ꝛ de dif ficili sed de oībus orōnibus sophisticis ē ars. er go oēs orōnes sophistice sūt difficiles. ¶ 3°. sic. ꝓ palogismos peccantes i forma decipiūtur tam sciētes q̄ꝫ nesciētes. ergo q̄libet sillogism⁹ pec cās in forma est difficilis ad soluēdum. In op positum est aristoteles.

Primo Sciēdū est ꝙ in vltiō capitulo hui⁹ tractat⁹ docet soluere pa logismos ducētes ad soloecismū ꝛ nugationeꝫ Et ↄtinet duas ↄclōes. Quaꝝ ꝑma est hec. ad soluēdum paralogismos ducētes ad nugatōeꝫ

oꝫ negare istud ꝑncipiū sophisticū nomē ideꝫ significat ꝑ se sūptū ⁊ cū alio iunctū. Qd aūt istō sit falsū probat aristoteles duplr. Primo i relatiuis ꝑ duo exēpla. Primū ē. duplū ꝑ se sūptū significat dimidiū. iūctū aūt cū dimidio ampli⁹ nō significat ipm. Scdm exemplū scia ꝑ se sūpta significat scibile. nō aūt iuncta cū scibili. 2° patet idē in passionib⁹. Naꝫ simitas ꝑ se significat nasū: iuncta ꝟo cū naso ampli⁹ nō significat ipm. Et subdit ꝙ volens euitare nugationē oꝫ noī ꝑ se sūpto addere suū ꝯiunctū i gtō vł saltē i obliquo vt simo oꝫ addi in gtō nasus dicendo ꝙ sim⁹ est hñs curuitateꝫ nasi. ¶ 2ª ꝯ° tangit solutioneꝫ ꝑalogismoꝝ ducētiū ad soloecismū ꝑ sex ꝑalogismos. Prim⁹ est qd ꝟe dicis eē hoc est. sꝫ lapidē ꝟe dicis esse. ergo lapidē est. Scdꝰ vt si q̄ratur est ne hoc illa res ⁊ dicat̄ ꝙ sic tūc sic ꝑalogizatur hic est albus hic est illa res. ergo illa res ē alb⁹. Terti⁹. si q̄ratur est ne h illud qd tu dicis esse si dicatur ꝙ sic tūc sic arguit̄. tu dicis esse hoc ⁊ dicis istā esse aspidē. ergo hoc ē aspidē. Quart⁹. queꝫ dico esse hūc est hic. sꝫ cleoneꝫ dico esse hūc. ḡ cleonē ē hic. Quītus. tu scis h sꝫ h ē lapis. ergo tu scis lapis: Sext⁹ cui⁹ sciaꝫ habes hoc scis. lapidis sciaꝫ habeo ergo lapidis scis. Rūdet negādo ꝯñiaꝫ q2 i maiore nō dr cuius hēs sciam hui⁹ scis sꝫ dr hoc scis ideo nō oꝫ ꝯcludi. ergo lapidis scis sꝫ lapidē scis. Simlr nō debet ꝯcludi cleonē ē hic sꝫ cleon est hic. Et subdit ꝙ talis defect⁹ nō pōt fieri i noībus neutri generis q2 hñi seqtur qcqd ꝟe dicis eē hoc vere ē sꝫ lignū vere dicis eē. ergo lignū vere ē sꝫ iste defect⁹ faciliter accidit i alijs generibus.

Secundo Sciendū est ꝙ q̄rt⁹ tractat⁹ in q̄ ondit difficultatē solutōnis orōnū ꝯtinet tria capitula. Primū ꝯtinꝫ duas ptes. in ꝑma tāgit quattuor ꝯclōnes. Quarū ꝑma ē hec. orōnū q̄dā sūt faciles ad soluēdū q̄dam ꝟo difficiles. ¶ 2ª ꝯ° oēs orōnes ꝛm equocationē sūt faciles q2 equocatio est mod⁹ leuissim⁹. ¶ 3ª ꝯ° oēs pene orōes ꝛm diuisionē sūt ridiculose q2 manifeste sūt oībus sicut pꝫ trib⁹ exēplis. Quoꝝ ꝑmū est istud. vir ferebat̄ gradatiꝫ sedens ista ē duplex. quia vel significat ꝙ vir ferebat̄ ꝑ gradus ⁊ sic ē ꝟa vel significat ꝙ vir sedens ferebat̄ gradiēdo ⁊ sic est falsa. 2ᵐ exēplū boreas nō est pur⁹. ꝑdit. n. idest affligit pauperē. Nā purus duo significat. vno mō idē ē ꝙ ignoscens ⁊ tūc boreas nō ē purus. Alio mō idē ē qd seren⁹ vel acrē purgās. ⁊ sic boreas ē pur⁹ quo regnāte masculi generāt̄ sicut dr tertio de aīalibus. 3ᵐ exemplū vtra boū ante pariet vel neutra. sꝫ posteri⁹ ābe. ista dictio an̄ pōt vno⁹ significare anterioritatē tpis ⁊ sic vtra idest aliq̄ boū peperit ante. vł pōt significare anterioritatem loci ⁊ sic neutra boū pepit ante. ¶ 4ª ꝯ° ꝛm equocationē sūt alique orōnes inutiles ⁊ alique difficiles. Nā ille sūt difficiles de qbus sapiētissimi iudicāt sꝫ de aliqb⁹ teris sic ō vno ⁊ an̄ iudicāt sapiētissimi an sint vniuoci ⁊ significēt vnū aut sint equoci significātes plura sicut zeno credebat ens tm̄ vnum significare. Alij ꝟo dicunt ꝙ ens multipliciter dicitur.

Tertio Sciendū est ꝙ in 2ª pte determinat aristoteles de solutiōe acri. Et intēdit sex ꝯclōnes. Quarū ꝑma ē hec. orō acris est q̄ maxime facit dubitare ⁊ dr acris eo ꝙ talis orō maxime mordet rñdentē: 2ª ꝯ° est h. orō acris est duplex. quedā ē sillogistica sicut ē peccans i materia. Alia est nō sillogistica q̄ peccat i forma ⁊ iter illas ille que peccāt i materia sūt acerrime. ¶ 3ª ꝯ° est hec. orō sillogistica acerrima est illa que ex maxie ꝓbabilib⁹ interimit maximū ꝓbabile q2 in tali orōne semꝑ ex opposito ꝯclōnis cuꝫ altera ꝑmissaꝝ pōt interimi altera ꝑmissa q̄ est valde ꝓbabilis sed ille est maxime acris in qua ferē ꝯ° maxime acris ita ꝙ ꝯ° sit eq̄ ꝓbabilis sicut premisse. ¶ 4ª ꝯ° inter orōes nō sillogisticas illa est maxime acris de qua ē dubiū an sit sillogistica vel non ⁊ vtꝝ sit soluenda ꝑ distinctionē vel ꝑ interemptionē ⁊ illa ē acris qn̄ nos scim⁹ ꝛm quā ꝑmissam debet fieri solutio. ¶ 5ª ꝯclusio orōnū peccantiū in forma quedam nō sunt digne solutione in qbus. s. deest aliqua ꝑmissarū ꝓpter quā debet sequi ꝯclusio ⁊ talis vocatur sillogism⁹ fatu⁹. Alie sūt digne solutione in qbus defectus nō ꝓuenit ex defectu ꝑmissarū sꝫ ex debito modo ordinandi. ¶ 6ª ꝯ° tangit diuersos modos soluēdi. Nā aliquando fit solutio ad orōnem ⁊ illa est vera et recta aliquādo autem fit solutio ad interrogationeꝫ idest ad hoīem ostendēdo ꝙ male ordinat suas premissas sicut est in sillogismo fatuo. aliquādo fit solutio ad tempus quando scilicet solutio ē pluris temporis egena q̄ꝫ presentis temporis disputatio exigat.

Conclusio Responsalis diuisio orōnū i orationes faciliter solubiles ⁊ difficulter solubiles est sufficiens dummō illa facilitas vel difficultas nō sumat̄ ex parte

nti. ſ; ex pte ipaꝝ orõnũ. Nã ille dicunꝰ faciles quaꝝ defect⁹ nõ ẽ latens ſ; manifeſt⁹: ille ỽo dicũtur difficiles quarũ cã defect⁹ ẽ multũ occlta nec ỏ facili ↄcipiꝰ. ↄ⁹ ſic itellecta p; ſat ſex dict;.

Primo Dubitaꝰ vtrũ ꝓ ea q̃ dicta ſũt in libris elenchoꝝ ſit arſ ſophiſtica ſufficiẽter tradita. Pro ſolutiõe ſupponiꝰ ꝙ in iſto capitulo recapitulat ea q̃ dicta ſũt tã i libro thopicoꝝ ꝙ̃ i libro elenchoꝝ. Et itendit talẽ cõcluſionẽ dictũ ẽ ex quot ꝛ qualib; diſputatõib⁹ ſiũt palogiſmi ꝛ q̃uõ ducẽdiſꝰ ad falſũ ꝛ iopiabile. ꝛ q̃uõ o; interrogare ꝛ qs ordo debeat obſeruari i iterrogatiõe ꝛ de vtilitate iſtoꝝ orõnũ ꝛ ſolutiõe palogiſmoꝝ ꝛ hoc quo ad libros elenchoꝝ. ſ; in libris thopicoꝝ dictũ eſt q̃uõ ꝓbabiliter poterim⁹ arguere de vnoq̃q; ꝓbleumate ꝛ q̃uõ ſit defendẽda poſitio a nobis vt nos diſputatõez ſuſtinẽtes nihil dicam⁹ repugnãſ ꝛ h̃ fuit neceſſe q: l; ſocrates ſciuerit iterrogare fatebatur tñ ſe neſcire rñdere. ꝛ ex hoc paſſu traditur auctoritas prouerbialis. m̃lti ſũt arguẽtes pauci vero ſoluentes.

Secundo Dubitaꝰ vtꝝ ꝑncipia ſint maxima i virtute et puiſſima in magnitudine. Pro rñſiõe ſupponiꝰ ꝙ in hoc vltimo capitulo declarat modũ i duab⁹ ↄclõib⁹ quo iſta ſcia fu t iuẽta. ¶ Prima ↄ⁹tãgit modũ quo alie ſcie fuerũt iuẽte. Nã illa que iueniũtur i ꝑncipio ſũt parua ſ; a poſteriorib⁹ pticulariter elaborata augẽꝰ ab eis quouſq; ſcia ſit cõpleta. Illud aũt qȯ in ꝑncipio inueniꝰ vtili⁹ eſt eo qȯ poſtea additꝰ. q: illud eſt ꝑncipiũ qȯ ẽ maximũ i virtute ꝛ difficillimũ. q̃to. n. optimũ ptã te tãto ẽ puiſſimũ magnitudine. ꝛ q̃to ẽ min⁹ in magnitudie tãto ẽ difficillimũ videri hoc ẽ difficili⁹ eſt ad inueniẽdu;. ſ; illo puiſſimo inuẽto facile eſt addere ꝛ augere reliquũ. ꝛ ꝑ hũc modũ adinuẽte ſũt pene oẽs ſcie rethorice. q: illi q inuenerũt ꝑncipia pauca dixerũt de illis. Alij ỽo q ſũt famoſiores i illa arte colligũt dicta a multis. vnde poſt ꝑmos inuẽtores rethorice ſecut⁹ eſt theſias. ꝛ poſt theſiã ſecut⁹ eſt theodor⁹ poſt quẽ multa multi adiuenerũt. ꝛ ide ẽ ꝙ iſta ars maximũ iã hab; incremẽtũ. ¶ 2ª ↄ⁹tãgit modũ quo iſta ars fuit acq̃ſita. q: añ tꝑs ſuũ nihil oĩno fuerat traditũ artificial̃r. ſ; oĩa erãt iordinate ꝛ ſine arte dcã q̃uẽadmodũ accidit i mercẽnarijs ꝛ i doctrĩs georgie q̃ ſine arte tradita ẽ. Nã ſicẽ mercẽnarij iordiate vẽdũt res ſuas nõ dantes artẽ eas faciẽdi vt ſutores aſportãt m̃ltos mõs calceoꝝ nõ tradẽtes artẽ faciẽdi eos ſic añ tꝑa ariſtotel' erãt fcẽ multe argumẽtatiões rethoricce ſ; nihil oĩo ỏ ſillogiſmiſ ỽe ꝛ ceriſtudial̃r erat dcm̃ q: ſepe capiebãt ſophiſticas ꝓ rethoricis ꝛ cõ. ꝛ ỏ oĩb⁹ his dedit ariſt. artẽ. ꝛ iõ ſi videaꝰ ꝙ h ars ſit ↄpleta q̃uẽadmodũ et alie de obmiſſis q̃dem artis indulſionem petit. de inuentis aũt multas habere grates.

Tertio Dubitaꝰ de ỽitate iſti⁹ ꝓpõis hõ ẽ aĩal. ergo hec ↄña ñ v; demõſtrã do ipam met ↄña;. Eſt. n. duplex ↄditiõal'. q̃da; ẽ nõ aſſertiua q̃. ſ. nõ aſſerit ſuũ añs eẽ ſic ẽ illa i q̃ poniꝰ h ↄiũctio ſi. alis ẽ ↄditiõalis aſſertiua q̃: ſ. aſſerit ſuũ añs eẽ ſic eſt illa i qua poniꝰ hec cõiũctio q̃. ꝛ illa ꝓꝑe vocaꝰ rõalis. Tũc q̃riꝰ de ỽitate iſti⁹ ↄditional' hõ ẽ aĩal. ergo hec ↄña nõ valet demõſtrãdo ipam met ↄña;. ꝓbaꝰ ꝛ iprobatur. ꝓbaꝰ ſic q: vel iſta ↄditional' ẽ ỽa vel falſa ſi ỽa habeꝰ ꝓpoſitũ. ſi falſa. tũc arguiꝰ ſic. dicta ↄditionalis ẽ falſa ergo ipoſſibile ẽ añs eẽ verũ q̃n ↄñs ſit ỽm. ꝛ ſi ſit veꝝ: tũc ita erit ſic illa ſignificat g̃ ipſa erit ỽa ꝛ ꝑ ↄñs ſi ẽ falſa ipa ẽ ỽa. Pria ↄña p; q: ſi dicta ↄditionalis ẽ falſa tũc ipoſſibile ẽ hoĩe; eẽ aĩal q̃n ↄña expſſa i dicta cõditionali nõ valeat. ſ; hoc ſignificaꝰ ꝑ ↄñs dicte ↄditionalis qȯ ẽ iſtud. ſ. ergo hec ↄña nõ val; ꝛ ſic ſi dicta ↄditional' ſit falſa ipoſſibile eſt añs eẽ ỽm q̃n ↄñs ſit veꝝ. Improbaꝰ ſic q: vel ipa eſt ỽa vel falſa ſi falſa habeꝰ intentũ ſi ſit ỽa tunc cũ añs ei⁹ ſit veꝝ ꝛ neceſſariũ de neceſſitate ſuu; ↄñs erit veꝝ qȯ eſt iſtud ergo hec ↄña nõ valet. ſ; ſi ſit veꝝ. ergo veꝝ eſt hãc ↄñam nõ valere. mõ ſi ↄña nõ valeat. tũc dicta ↄditiõalis erit falſa. Et ꝑ ↄñs ſi ſit ỽa erit falſa. Ad inſolubile rñdeꝰ ꝙ dicta ↄditõal' ẽ falſa q: ad ipa; ſequũtur duo ↄ̃dictoria q: ſi ponaꝰ ỽa cu; ei⁹ añs ſit neceſſariũ ſuũ ↄñs ỏ neceſſitate erit veꝝ. ergo veꝝ erit ↄñam nõ valere. ꝛ ꝑ ↄñs dicta ↄña valet ꝛ nõ valet qȯ iplicat. Ad ꝓbationẽ dr̃ ꝙ lic; ita ſit qual̃r ſignificat de ſignificatione mãli nõ tñ ẽ ita q̃l̃r ſignificat de ſignificatiõe formali iõ nõ ẽ ita q̃lircunq; ꝑ eã ſignificaꝰ q̃re ipa ẽ falſa.

Rationes Añop^m ſoluũꝰ ex ỏclaratiõe ↄclõnis. Et hec ỏ 2° elenchorum dicta ſufficiant.

¶ Op⁹ pclaꝝ ꝛ ſubtile q̃õnũ iohĩs magr̃i doctoris pieſieſis. ſeq̃eis doctoris ſubtil' iohĩs ſcoti feliciꝰ explicit. Cura fr̃is frãciſci gregorij de pulcia ꝓuĩcie ordĩs mioꝝ ſacre theologie bachalarij diligẽtiſſime emẽdatũ. cui ſinẽ ipoſuit bone t⁹ locatellus ſũptib⁹ ꝛ expẽſis Octauiani Scoti modoecieñſis. Venetijs 12° kl. Jul. 1487.

¶ Tabula q̄stionū sup tota logica magrī iohis magrī. Incipit. Et primo super ꝓhemiū ipsius.

V Trū logica sit vn⁹ habn⁹ scientific⁹ rōnalis ab alijs distinct⁹. q̄stio ꝑma.

Utruz logica sit ps phie vtilis τ necessaria ad acq̄sitionē oiuz sciaꝝ. z.

Utruz sillogism⁹ sub eius rōne vlī non precise sit subiectum logice. 3.

Utꝝ logica sit scia speculatiua vel practica. 4.

¶ Incipiūt q̄stiōes libri ꝑdicabiliū porphyrij.

¶ Utrū s'bm attributionis hui⁹ scie sit vl'e qd̄ ē genus ad qnqꝫ predicabilia. ꝑma.

Utruz genus dicatur equiuoce de suis tribus acceptionibus. z.

Utrū due diffinitiōes date d̄ spē taz in rōne subicibilis q̄ꝫ in rōne predicabilis sint a porphyrio sufficienter assignate. 3.

Utrū dr̄ia sit vnū ꝑdicabile ab alijs distictū 4.

Utrum ꝓpriū τ accidens sint predicabilia ad inuicem distincta. 5.

Utrum omne naturaliter prius possit existere realiter sine suo posteriori. 6.

¶ Incipiūt qōes libri ꝑdicamētoꝝ aristotelis

¶ Utꝝ decē ꝑdicamētis sit aliqd̄ cōe vniuocū tētionale q̄ sit s'bm libri ꝑdicamētoꝝ. q̄stio j.

Utrum decē ꝑdicamentorum sint tm̄ tres modi predicandi simplices. z.

Utrū due regule τ due diuisiōes añ ꝑdicamentales sint in textu sufficienter assignate. 3.

Utrū ꝑma subia sit magis subia q̄ꝫ z^a. 4.

Utꝝ due ꝑ^c ꝓpetates s'bie sint sufficiētes. 5.

Utrum tres vltime ꝓprietates subie sint i textu sufficienter assignate. 6.

Utrum quantitas sit vnum genus generalissimum ab alijs distinctum. 7.

Utꝝ tm̄ sint q̄ttuor spēs q̄ꝫtitatis hūtes positionē i ɔtinuo. s. linea supficies loc⁹ τ corp⁹. 8.

Utꝝ q̄ꝫtitas habeat contrariū. 9.

Utrū eē ad sit ꝓp⁹ mod⁹ eēndi ɔctiu⁹ eēntialr̄ entis ad 3^m ꝑdicamētū qd̄ dr̄ ad aliqd τ sr̄ q̄ fūdetur mod⁹ ꝑdicādi hui⁹ ꝑdicamētī. x.

Utꝝ oia relatiua dicātur ad ɔuertentiā. xi.

Utꝝ r'ltiuoꝝ distin⁹ spe^cia sūat̄ ex distictiōe fundamētoꝝ τ termioꝝ τ distin⁹ nūeralis ex distictione numerali subiectorū. iz.

Utꝝ qualitatis sint tm̄ quattuor species. i3.

Utꝝ qualitati sit ꝓpriū habere ɔtrariuz τ suscipere magis τ minus. i4.

Utrū hr̄e ɔtriū τ suscipe magis τ min⁹ ɔueniēt̄ assignent̄ ꝓpetates predicamentoꝝ actionis τ passionis. i5.

Utꝝ oppositio sit ētitas realis cōis vniuoca ad opposītē r'latiuā ɔriā ꝑuatiuā τ ɔdictoriā. 16.

Utꝝ d̄ q̄ditatib⁹ hn̄tib⁹ esse in potentia obiectiua possint formari ꝓpositiōes affirmatiue ꝟe in quibus predicatuz dicat̄ de subiecto ꝑdicatiōe dicente hoc est hoc. 17.

¶ Incipiunt q̄stiones libri ꝑmi pyermēias.

¶ Utrū scripture sint ad placitū signa vocuz τ voces passionū aīe: passiones vero rerū naturales similitudines. prima.

Utꝝ diffinitio noīs in qua dr̄ nomen est vox significatiua ad placitū sine tpe cui⁹ nulla pars sepata est significatiua sit sufficiens. z.

Utrum diffinitio verbi sit in textu sufficienter assignata. 3.

Utrū diffinitio orōnis indifferenter ɔueniat tā orōni perfecte q̄ꝫ imperfecte. 4.

Utꝝ tm̄ sint tres species oppositionis. s. ɔdictoria subcontraria τ contraria. 5.

Utrū aliqua ꝓpositio singularis de futuro ɔtingenti sit determiate vera vel falsa. 6.

¶ Incipiūt q̄stiones scd̄i libri pyermenias.

¶ Utꝝ a negatiua ad affirmatiuā ꝑdicato variato penes finitū τ īfinitū τ eɔ sit bona ɔn̄a. j.

Utꝝ a diuisa ad ɔiūcta sit ɔn̄a formalis. z.

Utꝝ ad habendū ɔdictionem in modalib⁹ necesse sit τ sufficiat negatōez ponē ad modū. 3.

Utꝝ ad nec̄e esse sequat̄ possibile esse. 4.

Utrū ɔrietas in enūciationib⁹ vocalibus sit sumenda penes ɔrios modos enūciandi aut penes contraria predicata. 5.

¶ Incipiūt q̄stiones libri ꝑmi ꝑorum.

¶ Utrū ad hunc librū ꝑmū noue logice qui vocatur liber prioꝝ spectet determiare de sillogismo simpliciter dicto. j.

Utꝝ dici de oī τ dici de nullo sint ꝑma ꝑncipia regulatiua sillogismoꝝ. z.

Utrū ɔuersio i terminis sit ɔn̄a formalis ab argumentatione distincta. 3.

Utꝝ oēs ꝓpositiones de necessario τ oēs affirmatiue de ɔtingenti eodē⁹ ɔuertāt̄ sic̄ ille de inesse. negatiue ꝟo de ɔtigenti n̄ nec̄io ɔuertātur opposito mō sicut ille de inesse. 4.

Utrū quattuor ɔbinatiōes vtiles ꝑme figure sint ɔn̄e formales. 5.

Utrum tm̄ sint quattuor ɔbinationes vtiles secunde figure. 6.

Utꝝ i tertia figura minore negatiua τ ɔclusione vniuersali valeat formaliter ɔn̄a. 7.

Utꝝ ex pura d̄ nec̄io vl' alīa d̄ icē τ alīa de nec̄io eodē mō sillogizādū sit sicut illis de iesse. 8.

Finis

Registrum.

A.B.C.D.E.F.G.H.I.K.L.M.N.O.P.Q.
R.S.T.V.X.Y.Z.

¶ Quorum ultimus scilicet .Z. est ternus reliqui vero quaterni.

JOAN. DE MAGISTRIS
QUÆSIONES

1487